XXXII. 1209. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 jan. 1.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsora 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

1976 1985 1963

ETELE-FÜRED?

Nincs légfürdője Budának,

pompás hegyvidéke dacára, pedig a hévízkúrák így nyernének végleges befejezést. A légfürdő tulajdonképpen csak folytatása a gyógykezelésnek és ez képezi az átmenetet a rendes életmódhoz. Fontos azonban azért is, mert a hévízkúrát használó beteg kísérete szívesen használja mint üdülést.

Tenyerén hozza e fontos kérdés legkedvesebb megoldását az a jobb sors, amely most Budára köszöntött.

Van a székesfővárosnak egy csendes hivatala, az „erdészeti hivatal", amely közvetlen pénzbeli hasznot nem igen hoz, de áldásos működést fejt ki, mert fásítja Budapest környékét és javítja ezzel levegőjét. Ennek a hivatalnak az élén állott évtizedeken át *Gukler* főmérnök, aki a Mátyáshegy tetejét képező, elhanyagolt platót harminc éven át rendezte és mintegy háromszáz holdas parkot létesített ott, amely ma már teljesen kifejlődött, csak éppen útjai nincsenek kiépítve, csak kijelölve.

Némi áldozattal egységes, összefüggő területté alakítható át ez a hatalmas park, de csatolható hozzá a Schmidt-féle hagyaték is, ami a területet még növelné és itt épülhetne fel az *„Etele"* nevű füred, mintegy párja „Lillafüred"-nek. Vizet majd fúr hozzá Pávai Vajna Ferenc dr., hogy saját melegvizű strandfürdője legyen, fent a platón. *„Etele"*-füred föltétlenül vonzaná Pest előkelő cégeit, esetleg Buda „százéves" cégeit is megmozgatná s így rövid időn belül előkelő fürdőhely épülne Óbuda-Újlak fölött, ami föltétlenül fejlesztené ezt a városrészt, amit az új híd is erősen növel majd.

A levegő gyógyhatásának szentelve ezt a helyet, — valami rendkívül nagyarányú, de könnyű csarnokot kellene berendezni a különböző belélekzési kúrák számára, — ami emlékeztetne a reichenhalli „Gradierhaus" ismert csarnokára. Pándánja volna ez a kelenföldi keserűvízforrásoknál, az *Ormezőn* épülő ivócsarnoknak.

Természetes, hogy ezt meg kell előznie a szépvölgyutcai cementgyár és az összes óbudaújlaki téglagyárak végleges beszüntetésének. Erre a füstre már ma sincs szüksége Budának.

A közlekedés kérdése az, amely egyedül okozhat gondot. De itt is kínálkozik az a megoldás, amely a 4-es villamost vinné a Hűvösvölgyből át a Szépvölgybe és körforgalmat teremtve így — a Szépvölgy-utcán. át vinné vissza azt a Berlini-térre. Ennek lehetne egyik szárnyvonala a mátyáshegyi elágazás. Viszont ennek a szárnyvonalnak mentén kellene járatni az új autobuszt Etelére.

A közlekedés megteremtése egyedül is elegendő, hogy a Szépvölgy és vele kapcsolatos romantikus hegyvidéki részletek divatba jöjjenek, kiépüljenek.

A Szépvölgyre szüksége van az erősen fejlődő, épülő Lipótvárosnak, amelynek felső új része a Margitszigettel szemben hamar válik erős kereskedelmi városrésszé, kapcsolódva az új híd révén Óbudához, — a legideálisabb közelfekvő nyaralóterületet kapva a Szépvölgyben.

De megindulna ezzel Buda északi részének természetes fejlődése, amely tulajdonképpen a hivatott fürdő — üdülő — és nyaraló része az egész városnak. Csak azok a „fordított" városi viszonyok tették lehetetlenné a vízmentén fölfelé való egészséges városépítést és terjeszkedést.

Igyekeztem a legegyszerűbben elmondani mindezt, pedig lelkes szóval szerettem volna hirdetni, de kerülnöm kellett minden színt, nehogy délibábos fantáziának mondhassa bárki ezt a tervezetet.

Légfürdő nélkül nem lehet teljes — Buda világfürdő!

Viraág Béla.

KESERŰSÉGEK . . .

— Széljegyzetek egy cikk ügyében írt levélen —

Írta: FISCHER JÓZSEF
kir. tanácsos, építész

Lehetetlenség, hogy gazdasági vonatkozású és mindnyájunk létérdekeit érintő témáról írjak a rideg tényállásokra való hivatkozás nélkül, ezek pedig ma már annyira elszomorítók, súlyosan aggasztók, hogy azoknak egyszerű érintése is már lázítás számba megy. Ha mégis azt kívánod, kedves Barátom, hogy gazdasági kérdésekben véleményemet nyilvánítsam, alábbiakban egyelőre néhány észrevételt leszek bátor tenni:

Teljes meggyőződéssel állítom, hogy gazdasági bajaink orvoslására, eltüntetésére, minden tárgyi és anyagi előfeltétel megvolna. A gátlások, az akadályok, az egyének mentalitásában, a megzavart tiszta meglátásokban és az erkölcsök romlottságában és züllöttségében, továbbá a túltengő egyéni önzésben és hiúságban látom.

Elképzelhettük volna mi valaha például azt, hogy a gonosztevőket üldözni, kiirtani hivatott főkapitányok és helyetteseik nyugdíjaztatásuk után aktív ügyvédi prakszist folytathatnak, magukra vállalván a gonoszok védelmét megfelelő honorárium ellenében. Cinikus dolog, amikor az illető, most mint védőügyvéd, volt alantas referenseivel a gonosztevők felmentésének lehetőségeiről tárgyal.

Ily kisiklásokkal azonban nemcsak a jogászvilágban, hanem minden más foglalkozási téren is, sajnos, bőségesen találkozunk.

Nem találkozunk-e lépten nyomon, pl. műszaki vonatkozásban is, könnyelműséggel eszközölt, hibás, káros befektetésekre, magas pozícióban ülők részéről felmentő véleményekkel? (Bethlen-udvar, Albertfalva stb. esetek.)

Az állandóan letagadott, de a valóságban fennálló álláshalmozások ismert ténye, nem elkeserítően vörösposztó-e a küszködő, gyötrődő, kétségbeesett munkanélküliek tömegének szemében?

Megélhettük azt a csodát is, hogy adóhatóságaink,

— a finánc —

töltik be ma a legmagasabb műszaki polcot, fellebbezhetetlenül ítélkezve a beépítések mikéntje és módja felett!

Vagy, amikor cementünk, cukrunk, vajunk stb. fél- és harmadárban kaphatók külföldön csak azért, hogy legnagyobb bankunk pénzügyi- és devízapolitikáját végelpusztulásunkig folytathassa!

Beszélünk továbbá magas nívójú városrendezésről, mikor az új létesítmények legtöbbje, minden normális alkotás megcsúfolása (kelenföldi, óbudai városi kislakások, a texasi ízű új Zugló, a Lágymányos), de a város szívében, központjában is rövid

30 év óta elkövetett rombolások csupán az ötletszerűséget, a kapkodást igazolják.

Ilyenek
a lebontott Nemzeti színház,
a Dréher-palota esete,
a megoldatlan belvárosi templom ügye.

Ezzel szemben Budán:
a lebontásra ítélt Közmunkatanácsi épület és Wekerle háztömb,
a Fehérsas-téri iskola,
a lebontásra ítélt Bethlen-udvar,

mennyi vagyonpusztítást jelentenek egy, az idegenforgalmat előmozdítani hivatott szép városkép kialakulása helyett.

Ki, vagy kik felelnek ezekért az elítélendő, a polgárokat súlyosan károsító tényekért?

A Lágymányoson természetadta tavakat töltenek be, drága pénzen,

aminőket külföldön városkép szépítése érdekében, sport és egyéb célokból áldozatok útján létesítenek.

Avagy talán a városgazdálkodás nyugtat meg? Mi annak idején, a közlekedési mizériák ellen népgyűléseket hívtunk össze. A régi B. K. V. T. villamosain tolongás, — a kocsik belsejében állóhely nem létezett — az utazás olcsó volt és a vállalat képes volt tartalékjaiból azt a „Nova" R. T.-ot létesíteni, amelynek 50-nél több jövedelmező bérháza van. Ezt a vállalatot a város megváltotta, de a *„Nova" nélkül* és csapni való gazdálkodással ma ez a vállalat — drága díjtételek mellett is — passzív és sok millióval el van adósodva.

A hibák és bűnök tömegeivel állunk szemben szinte tehetetlenül!

A szabadpályán működők szervezetlenek és intézményesen tönkretétetnek a túlzott közterhek és a hivatali vegzatúrák révén.

Az építési engedélyek gyors megadása helyett az adóhivatalok illetéktelen beavatkozása miatt az építési engedély megszerzése valóságos küzdelmet jelent.

A kormány hangoztatott jó szándékait az illetéktelen, önző tényezők és hatalmas befolyások állandóan zavarják, a velük való elbánáshoz pedig *hiányzik a bátorság*. A hatalmon lévőket legtöbbször magas származásukban, cselekedeteikben állandóan zavarják a társadalmi nekszusok.

Mussolini, Hittler alulról a népből jöttek, őket nem feszélyezi cselekedeteikben semmi sem.

Nálunk a tömeg letargikus, csodaváró! Az intelligencia a 150 éves törökhódoltság és a 400 éves Habsburg-uralom alatt elszokott az önállóságtól, az önálló gondolkodástól minden vonatkozásban.

Meg kellene szervezni a független szabad polgárokat,

csakhogy ilyenek már igen kevesen vagyunk. — Függetleníteni kellene a sajtót az anyagi kötöttségektől. E kettő nélkül csak diktatórikus úton remélhető javulás. De hol késik a mi Megváltónk!

Vigasztaló azonban, hogy az egyre súlyosbodó, kétségbeejtő helyzetben, a reakció törvénye alapján ki fog termelődni a gyógyuláshoz szükséges ír.

ÚJ ESZTENDŐ, ÚJ KORSZAK!

Borult az ég Keleten is, Nyugaton is és Délen is, — de a magyar élniakarás akkor nyilatkozik meg a legerősebben, amikor — szinte kétségbeejtő súllyal — nehezednek rá az életviszonyok.

Lehet, hogy e súlyos harcban összeroppanunk, — de csüggednünk nem szabad. A Kelet borúján át — onnan is csillan felénk a fény, — ha újabb eltiprásunkra készül a Nyugat. Megtörtént sokszor, tanultunk belőle.

De már az a tudat, hogy folyton erősebben fog össze a magyar, — megadja az erőt, hogy szembe nézzünk a jövendővel.

Mindnyájunk büszkesége, Budapest, talán sohasem volt olyan öntudatosan erős, mint ma. A budai írók, művészek és tudósok egyesülete, a „Hollós Mátyás Társaság", amely sohasem volt szervilis, élt a maga szerénységében és ápolt minden gondolatot, amely a magyarság multját, jelenét és jövőjét érinteni volna hivatva, — most hódoló felirattal készül üdvözölni a székesfőváros nagyrahivatott Tanácsát abból az alkalomból, hogy *Szendy* Károly polgármester és *Felkay* Ferenc tanácsnok útnak indították azt a fenséges gondolatot, mely szerint a város iskoláiban minél rövidebb időn belül megkezdi a magyar ősiség, a sokezer éves dicső magyar mult rendszeres tanítását.

Gyönyörű magyar gesztussal törli le ezzel rólunk négyszáz esztendő gyalázatát, aranybetűkkel írva be nevét a Nemzet történetébe. A belső meghódolást követi majd az idegen világ meghódolása.

Az új esztendő hozza meg az áldott új korszakot, amelyben ismét önmagára ismer a magyar!

A Nemzet áldása kíséri mindazokat, akik a nagy nemzeti meglátások korát nyitják meg számunkra!

Hennyey Vilmos.

Monte Carló — a Margitszigeten

— Játékkaszinóról tanácskoznak —

— A legnagyobb sláger az idegenforgalomban —

Érdekes tárgyalások folynak azokban a párnázott ajtajú hivatali szobákban, amelyekben a magyar idegenforgalom ügyeit intézik. A legnagyobbjelentőségű ezek között a nemzetközi játékkaszinó felállításának terve. *Kovácsházy* Vilmos dr. tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője, aki az idegenforgalmi ügyek legkitűnőbb szakemberei közé tartozik, tárgyalásokat folytatott az illetékes tényezőkkel a játékkaszinó felállítására vonatkozó ajánlat ügyében. Ebben a nagyhorderejű kérdésben a főváros a kormánnyal is beható tanácskozást folytatott s úgy látszik, ezeknek a tanácskozásoknak volt a következménye, hogy a mult héten Kovácsházy Vilmos tanácsnok Bécsbe utazott, hogy a külföldi tőkecsoport megbízottjaival megtárgyalja a játékkaszinó ügyét és az ezzel kapcsolatos idegenforgalmi vonatkozású kérdéseket. A Budapesten felállítandó játékkaszinó megvalósítása ezzel döntő stádiumba jutott. Az a körülmény, hogy a főváros idegenforgalmi ügyeinek egyik legfőbb irányítója személyes érintkezésbe lépett a külföldi ajánlattevőkkel, azt mutatja, hogy a játékkaszinó felállítása elől mereven elzárkózó és bizonyos szempontból aggodalmaskodó kormányköröket sikerült a tervnek megnyerni. Úgy a kormány, mint a főváros most már végleges formában hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy Budapesten nemzetközi játékkaszinót állítsanak fel. Az az érdeklődés, amellyel a nyugati országok nemzetei Magyarországot kísérik — a játékkaszinó felállításával kétségkívül olyan idegenforgalmi réteget fog idevonzani, amely a magyarországi idegenforgalmat nagy mértékben fogja növelni, mert azok, akik az ilyen szórakozások iránt érdeklődnek, nem kiszámított fillérekkel és a társasutazások beosztott programmja szerint jönnek Magyarországra.

Az óbudai villamosközlekedés javításának lehetőségeit társasvacsora keretében beszélték meg a III. kerületi egyesült Polgári Társaskörben. A társasvacsorán a társadalmi alakulatok vezetőin kívül részt vettek: a budai érdekeket oly nagy gonddal ápoló *Usetty* Béla, a BSzKRT elnöke, dr. *Hanthy Haidekker* János III. kerület elöljárója és *vitéz Komárnoky* Gyula a közlekedési szakosztály elnöke.

Érdekes adat Budapest idegenforgalmáról. Az idegenforgalomnak az a lendületes fejlődése, amely az 1934-es évben tapasztalható volt, az idén is folytatódott. Az elmult évben az első 9 hónapban 470.000 volt a külföldi utasok száma, míg az idén körülbelül 560.000-ret tesz ki az idegenekből előállott forgalom.

Feltámasztják a propellerforgalmat a Dunán, mihelyt megalakul az állam új hajósvállalata: a Magyar Királyi Duna-Tengerhajózási Rt. A propellerforgalmat annakidején azért szüntették be, mert üzletileg nem volt jövedelmező. Nem törődött senkisem azzal, hogy a propellerek eltüntetésével romantikus színfoltot töröltek le a Duna tükréről.

Sváb-telepítés

— Új kataszter szerint kell megkeverni a lakosságot —
— Budapest környéke nem maradhat svábjellegű —

Évszázados harcok alatt kipusztultak a Budát, Pestet környező ősmagyar falvak első telepesei: — a magyarok. Budakeszi, Budaörs, Törökbálint, Üröm, Üzbég, Üllő, Ráckeve, Zsámbék, Pomáz, Csobánka, Soroksár, Csepel lassan megteltek a béesi kormány alattomos intézkedései révén sváb telepesekkel.

Néha alattomban, néha gúnyos merészen irányították ide a települést, még előjogokat is biztosítva a sváb és tót települők számára.

A magyar kormány most bölcsen a telepítés rendszeresítését vette tervbe és ennek keretén belül meg kell oldani Budapest székesfőváros idegen körzetének kérdését is, mert lehetetlen, hogy éppen a magyar főváros látképét zavarja meg az az idegen szín, amely ma méltán kelti fel az idegenek olyirányú gondolkodását, hogy talán éppen ezek a környező falvak az őstelepülések és maga a főváros, de főleg Buda valami ős-germán telep.

A kérdés megoldása egyszerű.

Ha voltak a monarchiában kormányok, amelyek lehetővé tették, elrendelték ezt a megtévesztő idegen települést — akkor kell, hogy módja és joga legyen a mostani magyar kormánynak olyan intézkedésekre, amelyek lehetővé teszik az itt nem kellemes telepesek — *károsodása nélkül*, sőt talán valami anyagi előnyök nyujtása mellett — más vidékre való telepítését.

Valami új kataszter, valami törvény révén meg lehet erősen ritkítani e Budapestet környező falvak idegennyelvű lakosságát — helyükre tősgyökeres magyar családokat telepítve.

Törvényhozó bölcseink bizonyára hamar megtalálják ennek a módját, amit szívesen szolgál Budapest székesfőváros tanácsa is.

Most megvan rá az alkalom. **(V. B.)**

Díszítsük a Balatont

Nagyjaink szobrait állítsuk a partra!

A BUDAI NAPLÓ akciója a balatoni fürdőtelepek szépítésére

Állandóan foglalkozunk a budai gyógyfürdők természetes „Hinterlandjának", az utókúrákra is kiválóan alkalmas Balatonvidék mind égetőbbé váló problémáinak megtárgyalásával. Örömmel tapasztaljuk, hogy a Balaton fejlesztésének országos érdekei előmozdítására tett javaslataink nemcsak visszhangra találnak, de megvalósításra is kerülnek, ami azt mutatja, hogy javaslataink mind a realitás és a szükségesség alapján állanak.

Egyik tavalyi számunkban szóvátettük, hogy a szántódi 900 éves révesárda falain semmi emlékmű nem hirdeti, hogy Csokonai Vitéz Mihály e helyen írta 1798-ban a „Tihanyi Echóhoz" című híres költeményét, pedig ez minden ott megforduló tájjáró érdeklődését felkelthetné. Személyes közbenjárásunk folytán most sikerült elérnünk azt, hogy a „Kőbányai Polgár Serfőző" nemes gesztussal magára vállalta a készítendő emléktábla költségeit s a Balatoni Szövetség erkölcsi támogatása mellett már a tavasszal le is leplezik az emléktáblát, mely irodalomtörténeti érdekességű esemény örök hirdetője lesz a Balatonpartnak művészi emlékekben eddig amúgy sem túlságosan gazdag partvidékén.

Ugyancsak felvetettük azt a javaslatot is, hogy az 1936 februárjában megünneplendő *Berzsenyi centennárium* alkalmával nem lehetne-e a fonyódi fürdőtelepen szobrát fölépíteni. Fonyód Berzsenyi Dániel *niklai* kúriájának közelében van, hazánk legnagyobb ódaköltője gyakran megfordult ott és ihletet merített a Balatont dicsőítő költeményeinek megírására. Értesülésünk szerint *Ripka* Ferenc ny. főpolgármester, a fonyódi fürdőegyesület elnöke, egyébként is minden nemes gondolat támogatója, magáévá tette elgondolásunkat s a maga részéről megtette az előkészítő lépéseket azirányban, hogy a költő emlékezete, amelyet eddig méltó szobor amúgy sem hirdet, legalább szűkebb pátriájában legyen kegyeletes módon megörökítve.

A mindinkább növekvő balatoni idegenforgalomra való tekintettel is igyekeznünk kellene a fürdőtelepek sétányait művészi alkotásokkal díszíteni, különösen oly vonatkozásban, melyek az illető hellyel kapcsolatos dicső multat is felidézik a látogatók szemeiben. Az idén volt például a Rákóczi-év. Miért nem került ezalkalommal egy emlékeztető relief vagy szobor a balatonakarattyai 600 éves Rákóczi-szilfa alá, amely alatt a fejedelem állítólag gyűlést hívott össze s lova is a fához volt eközben kötve? Vagy miért nincs Siófokon egyetlen szobor sem a sétányokon, legalább például Galerius római császáré, ki már 2000 év előtt járt ott és felismerve a hely fontosságát, zsilipet építtetett a Balaton vizének szabályozására? E szobor büszkébben hirdethetné ott a telep ősi multját, mely később annyira feledésbe ment, mint az a 100 év előtti ismertetés, amely Siófok nevezetességeit abban merítette ki, hogy partjain — porzó készítésére igen alkalmas fínom homok található!?

Nem is szólva arról, hogy foglalkoztatás nélkül tengődő tehetséges szobrászművészeink az illető fürdőegyesületek jóvoltából némi munkához juthatnának!

Margittay Rikárd dr.

Tiltakozik a nemzet,

nagy érdekeit sértő, csúf játék ellen!

— A meddő kísérletekből elég!

A tudomány óriási léptekkel halad, hogy megoldja a hőenergia kérdését, amely ma teljesen a geológia ügykörébe került. A magyar geológusok világhírre tettek szert és a jövő esztendőben a világ legelső geológiaszervezete a külföldön — Budapesten rendezi kongresszusát, hogy ezzel is meghódoljon a magyar tudás előtt.

És itthon?

A meddő tudás, az alantas irígység dőzsölése tesz lehetetlenné minden haladást, minden nemzetmentő törekvést. Elavult tanok hirdetői még a hatóságokat is zavarba ejtik. Eredményeket elérni nem tudó, de tudósokként szereplő egyének, feltornászva magukat vezető állásokba, meggátolnak mindent.

Ilyen helyzetben nem fogadhatjuk a kongresszusra ideözönlő külföldi geológusokat! Itt rendet kell előbb teremteni a legrövidebb időn belül. Meg kell tisztítani ezt a vezetésre hivatott tudományágat minden reá ma árnyékot vető elemtől, még ha a szakma túlnyomó része kerül is nyugdíjba vagy más hivatalba.

Ezer súlyos bizonyíték követeli ezt.

Itt van elsősorban a *forrásvédő*, de teljesen elkopott, tarthatatlan törvény.

Íme a bizonyítékok!

A Margitszigeten ez év végén 300 méter mélységből 70 fokos víz tört elő, — percenkint 3500 liter! A Városligetben 1000 méter mélységről csak 3—4 fokkal melegebb víz jön, de mennyisége az előbbinek alig egy harmada.

Újonganunk kellett volna örömünkben, hogy megvan így a Dunamentén a régen óhajtott, régen keresett *fűtővíz*, ezzel meg van a füst- és korommentes *fürdőváros*. Még a Tabánon is meg lett volna, ha 50 méter helyett 300 méterig fúrunk.

Öröm helyett jött a vészhír, — a kormány félhivatalosa közölte — hogy a Bányakapitányság beszüntette a fúrást! Szakértője a régi avult, túlhaladott forrásvédő törvény alapján áll bizonyára, mely szerint ez a margitszigeti új forrás károsan befolyásolhatja a környező fürdők forrásait.

Nem vagyok se geológus, se tudós, még hidrológus sem, — de tudom, hogy 70 éve ömlik a felső Margitsziget akkor fúrt forrásából lényegesen több forró víz, mint a most fúrt új kútból, de nem apadt el, nem csökkent se a Császárfürdő, sem a Lukácsfürdő egyetlen forrása sem. De 60 év óta ontja a Városliget „ártézi" kútja az ország legforróbb vizét, de nem apasztotta le a margitszigeti kutat. Az elhúnyt zseniális geológus, *Schafardzik* Ferenc és *Becsey* Antal, a föld mélyén termelt hőenergiák nagyképzettségű közgazdasági szakértője és kutatója 15 év előtt együtt fúrták a Lukácsfürdő parkjában azt a kutat, amely a fürdőt és szállodáját fűti, — de annak egyetlen forrása sem apadt el. Tovább! A Rudasfürdőnél Pávai Vajna Ferenc 3—4 év óta 40—50 méternyi távolságra egymástól új kutakat fúrt, köztük a világhírű „Juventus" és az „Attila" források, — de még a vékonyan csörgedező, közvetlen az orruk előtt álló „Hungária" sem — mint ahogy a többi forrás sem érezte meg az új kutak fúrását.

Lehetetlen, hogy ezekről a döntő adatokról ne tudna a Bányakapitányság!

Én tudom, hogy amikor a Lukácsfürdőben furatott Becsey, akkor a Császárfürdő éppen úgy meg volt ijedve, mint ahogy legutóbb, amikor a Rudasnál fúrtak, — megijedt a Rácfürdő — pardon — Szentimrefürdő.

De azt is tudom, hogy ez mind csak vakláma volt, mint ahogy az ijedezők is tudták, hogy nem források elapadásától kell félni (boszorkányok ma már nincsenek), hanem legfeljebb néhány fürdőkád vizének az áráról lehet szó. Ez semmi. És végre is, ha ennyivel kevesebb „fűtőanyag" folyna a Dunába, sem volna oly nagy baj.

Ez csak a konkurrencia kérdése, amelyre azonban szükség van. De nem a gátemelés, hanem forgalom fokozása érdekében. Aki fél ettől, álljon félre!

Ezt a várost, ezt a országot, ezt a nemzetet már egyszer koldussá tette Trianon. Ám „belső" Trianont igazán nem tűrünk.

Nekünk szükségünk van megmaradt földünk minden új természeti kincsére. Karcagon 6 éve ömlik a levegőbe kihasználatlanul a földgáz! Hajdúszoboszló, Debrecen újabb fúrást kíván, mert a mostaninál több földgázt is fel tudna használni.

Meddő fúrásokra és azok „szakértőire" nincs szükség. Helyet azoknak, akik bebizonyították mindenképpen, hogy urai a helyzetnek tudásban és gyakorlatban. Nekünk sürgősen eredmények kellenek.

Egyesek apró nyerészkedése vagy papírmasékútjai révén várt nemzeti elismerése, — nem foszthatja meg ezt a várost, ezt az országot, ezt a rettenetesen szegényedő polgárságot attól a lehetőségtől, hogy itt a nagy nemzeti egység boldogabb állapotot teremtsen.

Dubonai Pál

POCKNÉ
a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza
I., ATTILA-U. 10
TELEFON: 54-9-19

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

AZ ÖSSZES
FÉRFI és NŐI
DIVATCIKKEK
HAUER és MÁRTON
II., SZILÁGYI DEZSŐ-TÉR 6. SZÁM
A. B. C. kötelékébe tartozó cég

Meleg ünneplésben részesítették a székesfőváros közszeretetben álló alpolgármesterét, *Liber* Endrét névünnepe alkalmából. Elsőnek *Szendy* Károly polgármester kereste fel az ünnepeltet, majd *Lamotte* Károly vezetésével a tanácsnoki kar fejezte ki jókívánságát. *Duday* Alajossal az élükön a kerületi elöljárók köszöntötték Liber Endrét, akinek népszerűségét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a titkári asztalon magasra tornyosultak az üdvözlő táviratok és levelek.

Művészeti szakbizottságot alakított a főváros közművelődési bizottsága és annak tagjai lettek: *Bánóczi* László, *Bárczy* István, *Bednárz* Róbert, *Pollatschek* Elemér; bizottsági tagok: *Hász* Aladár, *Ugron* Gábor, *Csánky* Dénes, *Gerevich* Tibor, *Genthon* István, *Szőnyi* Ottó, *Lyka* Károly, *Layer* Károly és *Petrovics* Elek. Hivatalból megjelentek: *Bosznay* István, *Csók* István, *Glatz* Oszkár, *Nadler* Róbert, *Zombori Moldován* Béla, *Iványi-Grünwald* Béla festőművészek, *Pásztor* János, *Szentgyörgyi* István, *Sidló* Ferenc, *Teles* Ede és *Zala* György szobrászművészek, *Árkay* Bertalan, *Györgyi* Dénes és *Wälder* Gyula építészek.

Városok Lapját, amely eddig magántulajdonban volt, átvette a Magyar Városok Országos Szövetsége. A lap a jövőben élénk figyelemmel kíséri a nyugati metropolisok életét, hogy amit ott hasznosat és célszerűt lát, erre felhívja a magyar városvezetők figyelmét, viszont egyben közvetítő szerv lesz a magyar városok között és egy-egy város célirányos berendezkedéséről az összes többi várost tájékoztatja. *Szendy* Károly polgármester ismerteti a december 1-én megjelent számában a vezetése alá került lapnak a feladatát. A lap főszerkesztője *Lukács* Ödön, felelős szerkesztője *Baján* Gyula, a „Fővárosi Közlöny" ismertnevű szerkesztője.

Karácsonyi esték

A NEP II. kerületi szervezetének karácsonyfa-ünnepélyén az áhítat meleg szeretetében dobbant össze azoknak a szíve, akik 21-én a lövőházutcai otthonban tanúi lehettek annak a magasztos hangúlatú estnek, amelyet a vezetőség a II. kerületi szegények felsegélyezésére rendezett. Az ünnepélyt a margitkörúti elemi iskola *tilinkós zenekara* nyitotta meg. A pásztorok dalának bensőséges hangja felgyujtotta a szívekben a karácsony estének minden lelketemelő szépségét. *Hivert* Dezső dr., a II. ker. NEP-szervezet vezetője, magasszárnyalású beszédben hangoztatta, hogy az a szeretet, amely a karácsonyfa köré gyüjtötte az ünneplő közönséget, kútforrása kell hogy legyen minden olyan jövőbeli társadalmi megmozdulásnak, amely vissza kell hogy adja az életben való hitet, azt a gondolatot, hogy Krisztus a magyar feltámadásért is született. Hivert Dezső beszéde után *Cecelits* Kató énekelte el Max Reger Mária bölcsődalát *Kalmár* Mihály hegedűkísérete mellett. Az ünnepélyt Koudela Magyar Mátyánkja fejezte be, amelyet *Mohós* Pál kitűnő baritonja tett emlékezetessé Cecelits Benő zongorakísérete mellett. A karácsonyfa-ünnepéllyel kapcsolatban a kerület szegényei között 360 szeretetcsomagot osztottak szétjjel, amelyek között 16 új télikabát és 17 öltöny mérték szerint készített új öltöny is volt. A gyüjtést *Hivert* Dezső dr. irányította és a karácsonyest szép sikerének oroszlánrésze *dr. Sárossy* Lászlóné úrhölgyet illeti meg.

GYORSÍRÁST és gépírást együttesen 10 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II., Iskola-utca 27. szám

Karácsonyfa-ünnepélyt és leventefelruházó akciót rendezett *Hanthy-Haidekker* János dr. III. ker. elöljáró, aki szívvel-lélekkel ott áll minden mozgalom élén, amely a III. kerület szociális érdekeit szolgálja.

Karácsony a Bíbictelepen. A „Kelenföldi Közművelődési és Gazdasági Egyesület" a Bíbictelep gyermekeinek kedves délutánt szerzett a karácsony alkalmából a majorutcai „Szabadságharang"-vendéglőben. Több mint száz gyermek mulatott a szórakoztató előadásokon és örvendezett a Jézuska nevében szétosztott szeretetadományoknak. Az előadást *Mikola* Géza elnök nyitotta meg lelkesítő szavakkal, majd szavalatok, ének és „Nagy karácsonyi ajándék" című hazafias színdarab következett, amelynek ifjú szereplői Weiler Vali, Tóth István, Tóth Teri, Tóth Jancsi, Tóth Sári, Szalay Berci, Csendes Muki, Csányi Anti, Sárosi Magda, Ravasz Gabi, Karácsonyi Feri és Balogh Gyuszi bátran és derekasan és kedvesen játszottak. A rendezés *Bánhelyi* Ferenc tanár, ügyvezetőelnök érdeme, akit az egybegyűlt szülők lelkesen megéljeneztek. Az előadás végén ugyancsak *Bánhelyi* Ferenc „Mennyei telefon" címen mondott nagy tetszésre találó mesét, amelybe beleszőtte azoknak a nevét, akik nemes adományaikkal a gyermekek megajándékozását az egyesületi tagok mellett lehetővé tették: az *Országos Tejszövetkezeti Központ*, *Weiner* Izidor és Imre, *Milgrass* Ármin, *Szarka* László, *Schwäger* testvérek. Ezután még *Ravasz* Ferenc köszöntötte a szülőket, végül a szereplők méltatásával *Sziklay* János dr. társelnök rekesztette be az ünnepséget, amely után az apróságok uzsonnája és az ajándékok szétosztása következett.

Sikerült karácsonyfa-ünnepet rendezett az „Országos Vöröskereszt Egylet" *Simon* Elemérrel az élén. A bemutatások során érdeklődött a Kormányzóné őfőméltósága a segélyezés részleteiről, különösen érdeklődött az óbudai viszonyok felől, módot adva ezzel *Hanthy Haidecker* János elöljárónak arra, hogy megemlékezhessen azokról a szociális problémákról, amelyek fokozott kötelezettségeket rónak nemcsak a társadalmi alakulatok vezetőségére, de a hivatali élet intézőire is a III. kerületi lakosság érdekében.

ILLIS DEON
New-York legnépszerűbb jazz énekesnője december 1-től
A BELLEVUE-BEN

A Pénzintézeti Központ igazgatósága, választmánya, felügyelőbizottsága és tisztviselőkara a váratlan csapástól lesujtva mélységes fájdalommal jelenti, hogy

nagyméltóságú tolcsvai báró
Korányi Frigyes dr.
az I. oszt. Magyar Érdemkereszt, a három ízben kifejezett Kormányzói teljes elismerés arany érdemérmének tulajdonosa, a francia becsületrend nagytisztje stb., a Felsőház örökös tagja, ny. m. kir. pénzügyminiszter, v. m. kir. rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a Pénzintézeti Központ elnöke

folyó évi december hó 26. napján áldásos élete 67. évében, szenvedés nélkül visszaadta nemes lelkét a Mindenhatónak.

A megboldogult földi maradványait december 28-án szombaton déli 12 órakor szentelték be a magy. kir. Pénzügyminisztérium székházában és onnan helyezték örök nyugalomra a Kerepesiúti temetőben levő családi sírboltban a róm. kat. vallás szertartásai szerint.

Szeretett Elnökünk az államférfi bölcseségével, a tudós látókörével, a gyakorlati élet küzdelmeiben megedzett szaktudásával, szeretetreméltó egyéniségének varázsával irányította intézetünket.

Szelleme soha el nem távozik körünkből.

Budapest, 1935. december 27.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély fájdalomtól eltelve jelenti, hogy igazgatóságának tagja

nagyméltóságú báró
Korányi Frigyes úr,
ny. m. kir. pénzügyminiszter, a Felsőház tagja, a Pénzintézeti Központ elnöke, számos rendjel tulajdonosa stb., stb.

december 26-án váratlanul elhúnyt.

Nagy tudása, jellemszilárdsága, a gazdasági élet minden ágazatában szerzett széleskörű tapasztalatai erős oszlopává tették vállalatunk vezetőségének. Itélete döntő volt elhatározásainkban. Halála nagy veszteséget jelent számunkra. Kiváló egyénisége emlékét el nem múló kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1935 december 27-én.

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

W. C. FÜRDŐKÁD, KÁLYHA, MOSDÓ stb. szabott áron
HUBERT, LISZT FERENC-TÉR 4
Telefonszám: 22-2-67

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

Bq 071/21
FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Személyi hírek

ANNA KIRÁLYI HERCEGASSZONY látogatást tett Glatz Oszkár festőművész műtermében több előkelőség társaságában, hogy ezáltal fel-

TORMAY CECIL ismertnevű írónőt, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének alapító elnökét meleg ünneplésben részesítették a MANSz közgyűlésén, amelyen hosszas betegeskedés után a kiváló írónő ismét megjelent. Ünnepeltetésének az adott jelentőséget, hogy a genfi nemzetközi szellemi együttműködés szövetségének nagybizottsága Curie asszony helyébe, az egyetlen női tagsági helyre, — őt választotta meg.

MIKECZ ÖDÖN, eddig Szabolcs megye főispánja, akit min. osztályfőnöki címmel miniszteri tanácsosnak nevez ki a kormányzó, veszi át január hó 2-án a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetését.

SZENDY KÁROLY polgármester a Városok Lapjában köszönetet mond cikkében a belügyminiszternek, hogy a Városok Szövetségével szemben bizalmát fejezte ki és annak munkássága elé nagy reménységgel tekint. — A Pesti Tőzsde karácsonyi számában a főváros gazdasági politikájáról írt nagyon érdekes cikket.

ANTAL ISTVÁN dr. igazságügyi államtitkárnak, a miniszterelnökség sajtóosztálya vezetőjének ettől a felelősségteljes állásától való megválása alkalmából a II. osztályú magyar érdemkeresztet a csillaggal együtt adományozta a kormányzó.

CZAKÓ ELEMÉR dr., az Országos Magyar Iparművészeti Társulat kiállításával kapcsolatban a szép könyvről értekezett, különleges problémákat tárgyaló érdekes előadásban.

TRAEGER ERNŐ dr. miniszterelnökségi miniszteri tanácsost a kormányzó a II. osztályú magyar érdemkereszttel tüntette ki.

USETTY BÉLA országgyűlési képviselőt a polgármester a közigazgatási bizottság elnökének, VICZIÁN ISTVÁNT pedig helyettes-elnökének nevezte ki.

Vitéz MARTON BÉLA gazdasági főtanácsosnak, a Társadalmi Egyesületek Szövetsége társelnökének a II. osztályú magyar érdemkeresztet adományozta a kormányzó.

ILLYEFALVY I. LAJOS dr. kormányfőtanácsost, a Fővárosi Statisztikai Hivatal kiváló képességű és nagyszorgalmú igazgatóját a kormányzó elismerésével tüntette ki.

FELKAY FERENC tanügyi tanácsnok mondott meleghangú beszédet a Kormányzóné Őfőméltósága jelenlétében a Vigadóban rendezett karácsonyi ünnepségen, amelyen 4000 szegény gyermek kapott szeretetcsomagot.

ESZTELNEKI SZACSVAY JÓZSEF dr. ügyvéd, író primor (székely főnemesi) rangját a belügyminiszter igazolta.

ÁLGYA-HUBERT PÁL miniszteri o. tanácsost választották meg a Közmunkák Tanácsának alelnökévé, a negyvenkét esztendőt ebben a tisztségben betöltő Czabalay Kálmán helyébe.

KERTÉSZ K. RÓBERT államtitkár egyik előadásában érdekes tervét ismertette Pest belső részének szabályozásával, mely szerint lebontásra kerülne a Bazilikától a Kálvin-térig az egész útvonal.

Krumpli-búcsú csak Budán van és itt is csak az „Országúton", ami ma már „Margit-körút" és karácsony másodünnepére esik. Mindenütt, ahol bort mérnek — sült krumplival és libazsírral kínálják baráti alapon a vendégeket már kora reggeltől. Külön patrónusa is van ennek *Pataky* László személyében, aki ugyan a sörgyárat képviseli itt évtizedek óta, de azért véletlenül, elég gyakran mégis csak előkerül a csodahegedűje, hogy megmaradjon a *krumpli-búcsú* kedves emléke. Laci bácsit mindenki ismeri, szereti és gyönyörködik bűbájos, művészi játékában, amiért még *„tányér"* sem jár. Ezzel tartja „napirenden" a krumpli-búcsút.

Az úri magyar barátság jegyében jött össze Buda társadalmának színe-java azon a vacsorán, amelyet a Korona-vendéglőben *Szente* Miklósnak, a III. kerület nyugalmazott elöljárójának tiszteletére rendeztek. *Bodzenhardt* János és *Hanthy-Haidekker* János dr. meleg szavakkal emlékeztek meg azokról a közéleti érdemekről, amelyeknek elismeréseképpen a kormányzó a kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki *Szente* Miklóst. Az ünnepelt hálás szavakkal köszönte meg az elismerések nyilvánítását és fogadalmat tett arra, hogy a jövőben is minden erejével és tudásával azoknak a céloknak szolgálatában áll, amelyek Óbuda fejlődésének előmozdítását keresik.

A Vásárpénztárnak ismeretes ügyével kapcsolatosan *Ereky* Károly ny. miniszter röpiratot adott ki és az egyik hetilapban nyilatkozott. A röpirat és a nyilatkozat tartalmát *Láng* Lajos dr. felsőházi tag sértőnek találta és sajtó útján elkövetett rágalmazás vétsége miatt feljelentést tett Ereky Károly ellen. A törvényszéki tárgyaláson Ereky Károly tagadta bűnösségét, hangoztatta, hogy közérdek és jogos magánérdek vezette mind a két cikk megírásánál. A bíróság a védekezést nem fogadta el és Ereky Károlyt kétrendbeli, sajtó útján elkövetett rágalmazás vétségéért 3000 pengő pénzbüntetésre ítélte. Fellebbezés útján a tábla elé került az ügy, amely azonban Ereky Károlyt felmentette.

---

gróf Zichy család óbudai multja!

A főváros által az utóbbi években dicséretes módon mind nagyobb mértékben folytatott ásatások beigazolták, hogy Budán még a rómaiakat megelőző időkben is volt emberi település s a kb. kétezer év előtti római uralom már kelta fajú őslakókat mozdított ki a budai Dunapart mellékeiről. Bár városunk e régmultja iránt mindinkább fokozódik a sajtó és a közönség érdeklődése, — ellentétben a régebbi helyzettel, midőn bizony senki sem törődött a megmaradt építészeti és más emlékek kutatásával és fenntartásával, mégis aránylag csekély számmal íródnak. Buda multjával foglalkozó tudományos munkák. Annál nagyobb elismeréssel és örömmel kell üdvözölnünk *Schoen* Arnold dr. érdemes műtörténészünk „Óbuda multjából" című monografiáját, mely Óbudának a török dúlások utáni földesurainak, a Zichy grófok áldásos működésének állít méltó emléket. A gondos könyvtári kutató munka és helyszíni nyomozások alapján megírt mű sokkal értékesebb, mint azt a füzet szerény külseje elárulja, de tartalma s a benne foglalt ritka, érdekes képreprodukciók azt a leghézagpótlóbb munkák közé emelik. E kiadmány méltán megérdemelné, hogy mindenki, aki Buda multja iránt érdeklődik, gondosan elolvassa, mert annak alapján maga is megtanulja, hogyan kell az elmult századokról beszélő köveket s műemlékeket megbecsülni s azok lehető fenntartásában segédkezni. A művet a Kuncze Lajos dr. ügyvéd vezetése alatt álló „Óbudai Gróf Zichy Emlékbizottság" adta ki, szép tanúbizonyságát adva ezzel a nemes értelemben vett lokálpatriotizmus követendő példájának. *(M. A.)*

Új igazgatók a gázműveknél. A polgármester a gázművek huszonötéves jubileuma alkalmából több tisztviselőt előléptetett. Így *Borbás* Lajos, *Streck* Ede és *Herglotz* Tivadar *helyettes*-igazgatókat, valamint *Kun* Attila osztályfőnököt — igazgatóknak nevezte ki.

Kevesen tudják, hogy a főváros legdrágább szobra a Gellért-hegyi Szent Gellért szobor, mert a szobor 20.000 aranykoronás költségétől eltekintve, a Gellérthegynek ezzel kapcsolatban lebonyolított rendezése több mint 100.000 koronába került. Így olvassuk ezt *Liber* Endre alpolgármester nemrég megjelent „Budapest szobrai" című munkájában. Szükség volt erre a munkára, mert a szobrok nagy száma ma már megérdemli azok keletkezésének történeti ismertetését is, de szükség volt a művészi kritika szempontjából is, mert — sajnos — a háború utáni idők allegórikus kisebb szobraitól eltekintve régebbi nagy szobrainkközött nagyon sok olyan van, amely művészi szempontból súlyos kritika alá esik.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A Kisfaludy-színház nagy sikerrel újította fel a „Debrecenbe kéne menni" című operettet. Nagy ünneplésben volt része a vendégszereplő *Kompóthy* Gyulának, a többi fővárosi színpadról előnyösen ismert bonvivánnak. Január 3—5-ig az „Alexandra" című operett kerül színre, — 6-án és 7-én a „Két lány az utcán" című vígjáték, — 10-től 12-ig pedig *Rubinstein* Erna hegedűművésznő felléptével „Mimi" operett.

FŰSZERCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Az „Anyák Köre", amely *Zichy* Gabriella grófnő buzgó vezetésével működik a budavári római katolikus Egyházközség védnöksége alatt e hó 26-án rendezte meg a budavári leánygimnázium termében karácsonyi ünnepélyét, amely alkalommal az anyák körének tagjait a jelenlegi viszonyokhoz képest gazdagon megajándékozták. Az ünnepélyt *Nemes* Antal dr. címzetes püspök egyházi és *Lampel* Vilmos világi elnök beszédei nyitották meg, a *B. Stojanovics* Adrienne énektanárnő vezetése alatt álló gimnáziumi énekkar karácsonyi énekeket adott elő, az óvoda apró ápoltjai pedig karácsonyi verseket. Jelen voltak: Apponyi Albert grófné, Zichy Rafael grófné, Zichy István grófné, Radnay Árpádné, Tabódy Ida, özv. Donászy Ferencné, Herczog Mária, László Erzsébet, Podáni Anna, Szervánszky Jenő, Korenek József dr. és mások.

Magyar Esték teszik most keresetté a *Seiffert*-kávéházat, ahová e télre szerződött gödöllői *Vidák* Józsi, Erzsébet királyasszony gödöllői házi cigányának, *Vidák* Bélának a fia. Az öreg Bélát különösen kedvelte *Rudolf* trónörökös és bemutatta őt az udvarnál ott megforduló fejedelmi vendégeknek. A Józsi fiú 7 éves korában már muzsikált *Vilmos* császárnak és *Bismarcknak*, de kedvelte őt a sziámi király is, akinek fia külön a *Józsi* miatt jött Budapestre. Vidák Józsi páratlan művészettel adja a régi, Bihari, Csermák és Boka kesergőket, valami különös magyar hangulatot keltve, — de mestere a gyorscsárdásoknak. Egy-egy kesergő után új élet pezsdül a kávéházban és ma már nagy társaságok járnak Pestről, ahol új színmagyar hangulatok közt töltik az estéket sokszor — reggelig.

BUDAI VIGADÓNÁL Corvin-tér 5. Tel.: 53-5-32. KOTSIS ERZSÉBET
művészi fényképész

Gyász. Tragikus hirtelenséggel meghalt *Marton* Manó gyógyszerész, aki büszke volt arra, hogy három évtizedes patikája minden orvost és minden beteget ki tudott elégíteni. A budaiak kedvelt patikusát nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben.

„Kik dolgoztak és kik dolgoznak Budáért"

címmel indítjuk útjára január havában a
BUDAI NAPLÓ
jubileumi számát,
amely Buda életének ötven esztendejét tükrözteti vissza, azt az időt, amely Viraág Béla írói és újságírói munkásságával egybeesik. A jubileumi számot a Hollós Mátyás Társaság, írók, művészek és tudósok budai egyesülete állítja össze. Felkérjük az egyesületek, társadalmi alakulatok vezetőségét, hogy minden olyan adatot, amelyet megörökítésre alkalmasnak találnak, közöljék lapunk szerkesztőségével, jelezve azt Rétyi Székely Miklós dr., a lap társszerkesztőjének nevével, akinek megbízatása, hogy a jubileumi számra vonatkozó minden értékes anyagot összegyüjtsön.

Felsőhévíz kialakulása. A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" látogatott tanácsülésén *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag, ny. polgármester elnökölt és *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár jelentésében beszámolt az egyesület eredményes működéséről a rózsadombi közlekedés, parkok, utak, közművek, közvilágítás fejlesztése, a rózsadombi rendőrőrszemek és utcai telefonfülkék szaporítása és

a Rózsadombnak s körzetének a Lukács- és Császár-fürdő gyógyhelyekhez csatlakozó „üdülőhellyé" kialakítása érdekében.

Vály Ernő dr., almási Balogh Lóránt alelnökök, Thoit József dr., Jónás Géza dr., hámosfalvi Hámos Róbert, Bánlaky Adorján, Medek Béla, Sásdy János, Abos Bruno és ifj. Hoffmann Károly tanácstagoknak a jelentéshez hozzászólása és több közérdekű indítvány elhangzása után a választmány megelégedéssel s köszönettel vette tudomásul, hogy az egyesület vezetőségének sikerült kieszközölnie, hogy a rózsadombi 11-es autobuszjárat dec. hó 16-tól kezdve 8—10 percenkint nemcsak a csúcsforgalom idején, hanem egész napon át megszakítás nélkül közlekedik mindkét irányban a Török-utcai (Zárda-utca) és a Mechwart-ligeti (Statisztika-park) két végállomása között a Rózsadombon át a következő útvonalon: a Szerpentin-úton, Zárda-utcán, Szemlőhegy-utcán, Vérhalom-utcán, Alsó-Törökvész-úton, Bimbó-úton s Keleti Károly-utcán oda és vissza, a jól bevált kisszakaszrendszer kiterjesztésével és a Horváth-utcánál új átszállóhely létesítésével; ekként a Rózsadomb a Margithíd felől is jól, gyorsan és olcsón elérhetővé vált és így a Rózsadomb közlekedése — az eddigi egyirányú hurokjárat helyett egyelőre kísérletképpen bevezetett kétirányú járat véglegesítése esetén — a mai forgalmi igényekre figyelemmel a lehetőségekhez képest megoldottnak tekinthető.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Az óra számlapja nem látható a régi Szent János kórház kápolnájának a tornyán, pedig még rendben van a több mint 200 éves óramű szerkezete és jár is, ha felhúzzák, csak a számlap rozsdásodott meg az idők folyamán. Most, hogy *Kuba* Sándor buzgólkodása folytán, aki három év óta gyüjtötte a pénzt a háborúba vonult harangok pótlására s a gyüjtést *Kollerich* Béla dr. kórházi főorvos 150 pengős adományával kezdte meg, két új harang került a toronyba s ezeket december 23-án fel is szentelte *Molnár* László esperes plébános. Nem áldozat a főváros részéről, ha az óra számlapját átfesteti s így ismét tudni fogják a Széna-téren is, hogy — hányat ütött az óra!

A „Hiénák" asztaltársasága *Simon* József Kapás-utca 33. szám alatt lévő vendéglőjében gyült össze, hogy a szeretet ünnepére való emlékezéssel átadja a szegénysorsú gyermekeknek a jótékonykör adományait: 35 pár új gyermekcipőt és más olyan karácsonyi ajándékokat, amelyekkel az arra rászorultaknak örömet akart szerezni. A feldíszített helyiségben a „Hiénák" Takarékegylet és Jótékonykör tagjai a magasztos hangulatú ünnep lezajlása után is együtt maradtak és a közszeretetben álló vendéglős ízletes ételei és jó borai mellett szeretettel áldoztak a barátság gondolatának.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos **hévvíz,** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — **Ivókúra**

Emlékiratba foglalta a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége a jobbsorsra érdemes nemzet vergődő, törekvő ifjúságának kéréseit és megküldötte a memorandumot a kormánynak és valamennyi képviselőnek. Politikai követeléseik között ott látjuk a revízió szükségességét, amely nélkül nem lehet béke és megnyugvás a Duna völgyében. Helyeslik a kisebbségi jogok tiszteletbentartását és követelik azt az utódállamokban élő testvéreink számára is. Követelik a túlzott vámvédelem lebontását, hogy megszűnjék a nagytőke közérdeken felüli privilégiuma és a keresdelmi tisztesség számtani szabályait kövesse az áralakulás. Megmondják benne, hogy mit vár az ifjúság a reformparlamenttől.

Gyümölcsfák téli kezeléséről, a hasznos madarak téli védelméről, a gyümöles eltartásáról, a most irtandó rovarkártevőkről, a fekáltrágyázásról, a gyümöles hűtőházi kezeléséről, a méh- és baromfitenyésztésről stb. közöl képekkel bőven illusztrált közleményeket *„A magyar gyümölcs"* című kertészeti újság. Ingyen mutatványszámot küld a kiadóhivatal: VI., Andrássy-út 8. sz.

Valami keveset megtakarítanak, akiknek olyan közölnivalójuk van, hogy expresszlevelet írnak. A kereskedelemügyi miniszter december 15-től a budapesti helyiforgalomban az expressz levélpostai küldemények díját a helyi súlydíj ötszörösére annak háromszorosára, a díjminimumot pedig az eddigi 30 fillérről 20 fillérre csökkentette. Ez azt jelenti, hogy Budapesten például egy 20 grammos helyi expresszlevél díja 50 fillér helyett csak 30 fillér, egy helyi expresszlevelezőlap díja pedig 30 fillér helyett csak 20 fillér.

...naplójegyzetek

— 174 ezer idegen fordult meg Budapesten ez év elejétől augusztus végéig, a nyolc hónap idegenforgalmának emelkedése tíz százalék.

— Sipőcz Jenő főpolgármestert és Szendy Károly polgármestert az egészségügyi és társadalmi téren áldásos munkát kifejtő Teleia Egyesület tiszteletbeli tagjának választotta meg.

— A budai izr. nőegylet szokásos téli bálja fényes külsőségek között folyt le a Budai Vigadóban. A Berecz Károlyné, Székely Dezsőné és Gárdonyi Henrikné vezetésével rendezett bálon számos előkelőség jelent meg. Nyolcvan elaggott szegény ember élvezi a nőegylet népkonyhájának áldását és melegét.

— Ady Endre-utcának nevezik el Budán a Bimbó-utcát, amely a Rózsadombra visz fel.

— 71 éves alapítása dalestjét rendezte december 8-án a Budai Dalárda a Budai Vigadó nagytermében. A hangverseny műsorán Liszt, Schubert, Lányi, Farkas, Vásárhelyi és Palmgeen szerzeményei szerepeltek.

— Félszázados fennállásának alkalmából lakás- és iparművészeti kiállítás-bemutatót rendezett az Országos Magyar Iparművészeti Társulat december 4-én az Iparművészeti Múzeumban.

Főkönyvelő
magyar-német levelező
teljesen önálló munkaerő
adóügyekben, munkáskérdésekben
jártas, commerciális műveltségű ajánlkozik, esetleg félnapra vagy órai elfoglaltságra is
Cím: BURGER Akadémia-utca 14. IV/27.

Magyar Esték!
Erzsébet királyasszony gödöllői házi cigányának
Vidák Bélának a fia: **Józsi**
a gyorscsárdások mestere a
SEIFFERT-KÁVÉHÁZBAN
szórakoztatja az úri közönséget a tél folyamán

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

ÚJÉVI NAGY VÁSÁR
Buda legnagyobb úri- női divatáruházában:
FÁBIÁN JÓZSEF
I., KRISZTINA-krt 8—10. (ANNA-UDVAR)
Rendkívül nagy választék kötött áruban, úri-, női- gyermek fehérneműekben, — méter áruban. — Hó-, sár- és házi-cipőkben.
Több száz darab KÖTÖTT RUHA és PONGYOLA
rendkívül olcsó áron.

Zatkóczy Daisyt, vitéz Zatkóczy Dezső dr. és néhai hitvese, kaplathi és csenedei Frideczky Vilma leányát eljegyezte — *Lénárt* Ákos földbirtokos, Lénárt Ákos dr. és hitvese, sztricei Nessel Mariska fia.

Ezüstlakodalmat ülik családi körben január hó 8-án *Simonyi* Miklós, a Trieszti Általános Biztosító Társulat budai fiókjának köztiszteletben álló főnöke és neje: *Pfeiffer* Leopoldina, a budai társaság közkedvelt tagja.

Az utcán hagyott járművek őrzésének kérdésével foglalkozott a főváros ipari, kereskedelmi és közlekedési bizottsága. A kormány, mint ismeretes, azzal a tervvel foglalkozik, hogy a járművek utcai őrzését kizárólagos joggal a HONSZ-ra bízza, amely feddhetetlen előéletű hadirokkantakat állítana munkába, akiknek egyéb jövedelmük nincs. A járműőrzők igazolványt, formasapkát és karszalagot kapnak. A színházak és mozik közelében levő őrhelyeken a terv szerint autókért 50 fillért (?), motorkerékpárokért 40 fillért (?) kell majd fizetni az előadás tartamára. Január 1-én már meg is kezdik szolgálatukat az autóőrző hadirokkantak.

Hetvenedik születésnapját ünnepelték *gyerkényi Pyber* Ignác ny. MÁV felügyelőnek, a „Farkasvölgy, Mártonhegy, Németvölgy és Vidéke Egyesület" elnökének, családias jellegű társasvacsora keretében december 15-én este. *Pyber* Ignác, aki 17 éve elnöke az egyesületnek, mindig kitért az ünnepeltetés elől s a mostani társasvacsorán ragadták meg az alkalmat tisztelői és barátai, hogy méltassák fáradhatatlan, önzetlen és eredményekben gazdag, szívós munkáját, amely a hegyvidék szép fejlődését eredményezte. Elnökük iránt érzett szeretetüket, ragaszkodásukat és nagyrabecsülésüket juttatták kifejezésre az egybegyültek az egyesület fennállásának 25 éves ünnepén.

A világ első motorja: — a szív

Az emberi szív nagysága normálisan férfiököl nagyságú. Súlya 300 gr. Ez a csodálatosan kis élő izommotor tökéletesebb, mint a világ bármely motorja. Percenként átlag 60—80 négyrekeszes, mondhatjuk négyütemű összehúzódást végez (2 kamra, 2 pitvar). Hogy ez mit jelent, mindenki kipróbálhatja a saját tenyerén: próbálja csak meg a tenyerét percenként 60 vagy 80-szor erőteljesen összecsukni és kinyitna. Nem évekig, de még három percig sem tudja ezt csinálni. Márpedig a szívizomzat, a szív-motor évente 40 milliószor, 70 év alatt pedig 3 milliárdszor végzi el ezt a szivattyúzó mozgást. Szívünk súlya csupán kétszázad része testünk egész súlyának. A szívizmok anyageseréje (táplálékfogyasztása) mégis tízszer akkora, mint szervezetünk egyéb részeié: összes táplálékunk egyhuszada szívünk táplálását szolgálja. Ennek fejében a szív percenként keresztülhajszolja vérünk egész mennyiségét egész szervezetünkön. Egyetlen szívdobbanás 0.10 liter vért hajt keresztül a sziven, ami egy perc alatt 7 litert, 1 óra alatt 420 litert, 1 nap alatt 10.000 litert, 1 hónap alatt 40 millió litert és egy élet tartama alatt egynegyed millió hektoliter vérmennyiséget jelent. Szemléltetően kifejezvén: az emberi szív, mint erőmotor egyórai normális munkája energiájával négyemeletnyi magasságra tudna felhúzni egy liftet a benneülő felnőtt utassal együtt. Ha ezenfelül még tekintetbe vesszük a szívműködés változékonyságát a testi, lelki izgalmak, fáradságok, figyelem, lélekzés, idegesség stb. hatása alatt, akkor valóban nem csodálkozhatunk azon, hogy életünk eme legfontosabb és legkönnyebben ellenőrizhető szerve ad alapot vagy legalább is kísérőzenét a legtöbb neurotikus panaszra. — Így írja ezt egyik művében *Völgyessy* Ferenc dr.

Idegenforgalmi naptár. A székesfőváros a mult évhez hasonlóan, idén is megjelentette idegenforgalmi naptárát, amelyet a Székesfővárosi Házinyomda 16 ezer példányban készített el. A naptárak német, francia, angol és olasz nyelven jelentek meg, amelyeket az Idegenforgalmi Hivatal egyéni címekre küld el. A naptárak kivitele ízléses és nyomdatechnikai szempontból olyant nyujt, hogy az dicsőségére válik a magyar nyomdaiparnak.

Drágaköveket és törött nemesfémet vásárol: SZERAFIN GY. II, Roham-u. 8

Nagy gondot fordít a Közmunkák Tanácsa a Margitsziget szépítésére, ami kitűnik az 1936. évi költségelőirányzatból, amely szerint az útépítésekre 35.000 pengőt, a Bodorkút létesítésére 20.000 pengőt, a szigeti kútfúrásokra 60.000 pengőt, a sziklakert kialakítására 50.000 pengőt, a sziget világításának javítására 15.000 pengőt, a Margitsziget fenntartásával kapcsolatos egyéb költségekre pedig 70.000 pengőt irányzott elő a Közmunkák Tanácsa.

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

KÖZGAZDASÁG

FLEISSIG SÁNDORT, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde elnökét a tőzsdetanács az országgyűlés felsőházába felsőházi tagnak delegálta, ugyanakkor

WÜNSCHER FRIGYES dr. m. kir. kormányfőtanácsost, a Hangya szövetkezet vezérigazgatóját, a Magyar Távirati Iroda volt ügyvezető igazgatóját a kormányzó a II. osztályú magyar érdemkereszttel tüntette ki.

SCHMIDT RICHÁRD tőzsdetanácsost pótaggá választották meg.

LIPTAY LAJOS dr. takarékpénztári vezérigazgató-helyettest a Budapesti Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága vezérigazgatóvá nevezte ki.

PÉTERFFY JÓZSEFNEK, a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár ügyvezető-igazgatójának a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

GRÓF TELEKI ISTVÁNT, a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének vezérigazgatóját a kormányzó a kereskedelmi főtanácsosi címmel tüntette ki.

NAGYKOVÁCSY MILENKŐT, a jótékonyságáról közismert belvárosi nagykereskedőt, kereskedelmi főtanácsosi címmel tüntette ki a kormányzó.

SZENDE PÉTER PÁL dr.-t választották meg a Magyar Általános Ingatlanbank ügyvezető-igazgatójának, amely tisztséget azelőtt a közelmultban elhúnyt Halom Dezső dr. töltötte be

SERBÁN IVÁN dr.-t, a Külkereskedelmi Hivatal elnökét hívják meg az érdekeltek a „Nagytétényi Sertéshizlaló" elnök-vezérigazgatói székébe.

BÁRÁNY KÁROLYT szemelték ki az új vásárpénztár, illetve a Budapest Székesfővárosi Állatvásár pénzforgalmi r. t. ügyvezető-igazgatójává.

— **A Nikotex Rt.** az elmúlt üzletévben gyártmányainak nagy kereslete és népszerűsége nyomán számottevő eredményt ért el, amennyiben a zárószámadásban a gyártási jövedelem 362 ezer pengőt tesz ki, míg a kimutatott tiszta nyereség 49.158 pengő.

— **Négy szénbányavállalat** kapott megbízást a Budapest Székesfővárosi Elektromos Művektől szénszállításra 1936-ra: a Magyar Általános Kőszénbánya 12.000 vagónra, a Budapestvidéki Kőszénbánya 4462 vagónra, a Salgótarjáni 3430 vagónra, a Zacskó és Társa Móri Kőszénbánya 3432 vagónra.

— Várossá alakul át január elsején Pestszentlőrinc, amelynek 37.000 lakosa van. Új életét egyetlen fillér adósság nélkül kezdi meg.

Szörnyű halált halt éppen Szilveszter előtt 31 süldőmalac, úgynevezett *frisling*. Ott sütkéreztek a gyönyörű délutáni téli napsugárban a vasúti töltésen, Kápolnásnyéken, amikor arra robogott a balatoni gyors, amelyen későn vették észre a kondát. A mozdony sípolt, a mozdonyvezető fékezett és 31 szegény süldő ott fetrengett vérében, veséjében, velőjében. A kár a kanászé, aki nem vigyázott. Történt pedig december 28-án.

Az óbudai lőtér kérdését végre mégis sikerült megoldani, amennyiben az Óbudai Cementgyár az Árpád-gimnázium feletti Szemlőhegydűlőben 815 négyszögöl területet enged át a lőtér céljaira. Értesülésünk szerint az átalakítás munkáit már a tavaszi hónapokban megkezdik és így rövidesen ismét gazdagabb lesz Buda egy szép jövőjű sportegyesülettel.

Kócsag címen új verseskönyve jelent meg *Vályi Nagy* Gézának, a népszerű katona-költőnek, aki az összeomlás utáni idők magyar fájdalmának hivatott megszólaltatója. Nemzeti érzéstől áthatott, nemesveretű költeményei negyedszázad óta sűrűn jelennek meg napilapjaink és szépirodalmi folyóirataink hasábjain. Nyolc ízben nyerte el a Petőfi Társaság lirai pályázatainak koszorúit.

Az óbudai téglagyárak elleni évtizedes panaszok ügyében a III. kerület elöljárója a kerületi mérnök bevonásával helyszíni szemlét foganasított, amelyen jelen volt *Trautmann* Ferenc, a Bohn téglagyár ügyvezető-igazgatója, a budai gazdálkodók részéről pedig *vitéz Komárnoky* Gyula. A helyszíni szemle után sikerült áthidalni azokat az ellentéteket, amelyek a Hegyvidéki Szövetség, a Gazdálkodók Egyesülete, valamint a Bohn Téglagyár között ismételten felmerültek.

Száz ház marad meg a régi Óbudából, ha az új szabályozási tervet végrehajtják és Óbudából kertvárost létesítenek. Az óbudai Dunapartot parkirozzák s ezt a területet parksávval kötik össze a budai hegyvidékkel. A Boráros-téri Horthy Miklós-híd megépítése után kezdik el az Óbuda-Hungária-úti híd építését, amelyet négy év alatt akarnak befejezni. Ez alatt az idő alatt szeretnék az új kertvárost kiépíteni.

Százesztendős cégeket talál Budán a most már mindsűrűbben átköltöző pesti közönség, amely cégeket szívesen ismertetjük, nehogy abban a téves hitben éljenek a most átköltözők, hogy itt falusi viszonyokat találnak. A karácsonyi számban közöltünk néhányat: Hoser órás (150 esztendős cég), Fischer Antal késes (140 éves cég), Ádám ostyasütő (100 éves), Fischer Antal késműves (110 éves). Lassankint befutnak a régi nagyhírű budai cégekről szóló jelentések. A „Római császár" patika, a 100 esztendős Auszterlitz kalaposüzlet, a „Medve" gyógyszertár, Friedl cukrász, a 150 évnél is idősebb: Toldy Lajos könyvkereskedés, Staub Miklós szőrmés, Gotsch Mihály kályhás, Tittl könyvkötő, továbbá a nagymultú Goldberger-gyár és a Leipziger-gyár százados fennállásáról, — hogy ezeket az érdemes cégeket bemutatva bizonyítsuk Buda ősiségét a polgári foglalkozások terén.

Ahol a rabok is pipálnak!

Az osztrák igazságügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben megengedték az összes börtönökben az elítélteknek a dohányzást. Ezt a kedvezményt eddig csak a vizsgálati fogságban lévők és a politikai elítéltek élvezhették. Egyelőre csak próbaképpen részesítik a füstölés gyönyöreiben a hosszabb börtönre elítélt rabokat Ausztriában. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy a próbaidőt hogy bírják a rabok. Ha nem szívják el a napi tíz cigaretta fejadagot, vagy a heti két pakli dohányt, talán megvonja tőlük az igazságügyminiszter a kedvezményt? Mindenesetre jó dolguk van most a szomszéd országban a raboknak is. Nálunk azonban a szabad embereknek sem akarják megengedni — még próbaképpen sem — a villamos kocsikon a dohányzást.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Karátsonyi-palotában
a régi jónevű, hagyományos
ULM-féle SÖRÖZŐ!
Csütörtökön: disznótor
Pénteken: halászlé
TULAJDONOS DÉLBEN 1 PENGŐS MENÜ
ÖZV. ULM Lászlóné
I., KRISZTINA-KÖRÚT 121

HALLÓ! FIGYELEM!
Borszükségletét idejében szerezze be a torlódás elkerülése érdekében. Kóstolja meg nagydíjjal és nagy aranyéremmel kitüntetett világhírű
SZEKSZÁRDI SAJÁT TERMÉSŰ BORAINKAT
Már öt litert is házhoz szállítunk.
Tegyen próbát!
Szekszárd-borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése
POHARAZÁS!
VIII., JÓZSEF-UTCA 19
TELEFON: 32-0-63
Ügyeljen a címre!
Kadarka, fanyarkás vagy édeskés könnyű —·70
Asztali fehér, zamatos ízű, könnyű fajta —·80
Ó-rizling, nehéz zamatos ébor —·90
Vörös „Bikavér" igen nehéz fanyarkás 1·—
Nemes kadarka, édes nehéz vörösbor ... 1·20
Vörös ürmös, édes fűszeres „Vermouth" 1·50
Csemege fehér, édes nehéz 1·50
A TESZ nagydíját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szívesen lát
FEKETE SÁNDOR *üzletvezető*

Budai különlegesség
A „pestiek" kedves helye
Mayer: Hubertus
Budán, II, Kapás-utca 36
Országosan elismert konyháját a háziasszony vezeti

Aranyérték, nagy jövedelem!
„Krisztina társasházunk" (huszonegyedik társasházunk) a tabáni óriás parknál, a Krisztina-körút 159. sz. a. épül, remek kilátással a Királyi Várra, a Belvárostól 2 kisszakasznyira. Parkranéző remek egyszoba-, kétszoba-hallos, páratlanul értékes lakrészek már leköthetők. Központi melegvízfűtés.
Horthy Miklós-út 89. sz. a. „Hunyadi-udvar" társasházunk már felépült; pár kétszobás, kétszoba-hallos, olcsó fixáru, önálló tulajdonjogú lakrész még kapható. Bérbeadásnál ca 7% tiszta jövedelem. Bérbeadást vállaljuk. Prospektus, öröklakásvevők szaktanácsadója díjtalan.
„Centrum"
Házépítő és Ingatlanvállalat
m. sz. Horthy Miklós-út 15/c.
Telefon: 69-3-01.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!
Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.
Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár
Hunyadi János
gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

ESPLANADE
CAFFÉ • RESTAURANT
Nyári kettős terrasz a Rózsadomb oldalán.
TÁNCTERRASZ
Saját termésű és uradalmi, tisztán kezelt borok
ZÓNAREGGELI (pörkölt, tokány, gulyás, savany ütődő) pikkoló sör és kenyér . . P —.50
REGGELI KÁVÉ tejszínhabbal és süteménnyel . . . . . P —.50
KISMENÜ . . . . . P 1.—
NAGYMENÜ . . . . . P 1.30
SEBALD REZSŐ vendéglős

Értékes Irodalmi Ujdonságok
Ady összes versei; amatőrkiadás, bibliapapiron, vászonkötésben . 10.— P
bőrkötés . . . . . 14.— P
Allen H.: Anthony Adverse, 3 kötet, fűzve . . . . . 12.— P
vászonkötés . . . . . 18.— P
Balassa I.: Mozart csodálatos élete 5.80 P
Harsányi: Magyar Rapszódia. Liszt Ferenc életregénye, 4 kötetben fűzve . . . . . 14.— P
kötve . . . . . 22.— P
Jelisich: Caesar. Fűzve . . . . 5.20 P
kötve . . . . . 6.40 P
Juhász—Kovács: A fejedelem. II. Rákóczi Ferenc élete. Fűzve . . 4.80 P
kötve . . . . . 5.80 P
Körmendi: Bűnösök. Kötve . . . 5.— P
Márai Sándor: Válás Budán. Kötve 4.80 P
Nyirő József: Az én népem. Kötve 4.80 P
Ranke: A pápák története. Kötve 10.— P
Surányi: Egyedül vagyunk. Gróf Széchenyi élete. Fűzve . . . . 15.— P
kötve . . . . . 21.— P
Szántó György: Fekete éveim. Kve 4.80 P
Walpole: A Herries család. 4 kötet, fűzve . . . . . 20.— P
kötve . . . . . 30.— P
TISZA TESTVÉREK
könyvkereskedése, II., Fő-u. 12. Tel.: 52-7-13.
Nagy raktár irodalmi újdonságokból. Ifjúsági iratok. Képeskönyvek. Papíráruk. Töltőtollak.

Felelős szerkesztő: **Viraág Béla**
Társ-szerkesztő: **rétyi Székely Miklós dr.**
H. szerkesztő: **Andriska Károly**
Kiadásért felel: **Viraág Béla**
Laptulajdonos: **Viraág és Társa.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája,
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

33. évf. 1210. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 jan. 15

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Fölragyog Buda sorsa!

Könnyes szemünkben visszatükröződik harminc esztendő nehéz küzdelme Buda jobb sorsáért, amelynek dicsőségteljes múltja örök büszkeségünk. Valamikor Közép-Európa fővárosává avatta a nagy magyar nemzet, amikor az Árpádok kiválasztott királyi családjának uralma alatt döntő befolyása volt Európa keleti részén és hatalmi nagyságát elérte Nagy Lajos alatt.

Ez a nagyság újból felragyogott Mátyás király alatt, hogy azután — idegen járom alá kerülve — még a magyar nemzet székének szerepét is elveszítve, idegen dinasztiák megszálló helyére süllyedjen.

Pest váratlan nagy fellendülése a mult század végén Bárczy István uralma idején, — már Budát is belekapcsolta — a Gellért-fürdő révén — a fejlődés folyamatába, és a Ferenc József-híd felépítésével megindította a Kelenföld kiépülését világvárosi keretek között.

Ekkor kapcsolódott Buda életébe a „Budai Napló", — hogy felszínen tartsa azokat a kérdéseket, amelyekhez Buda sorsa fűződik. Szebeny Antal, Platthy György, Hennyey Vilmos, Ripka Ferenc, Becsey Antal, Kozma Jenő, de az akkori közismert városatyák is, az országgyűlési képviselők, írásban, szóval, tanáccsal és tájékoztatással szolgálták ezt a törekvésünket. Valóságos tárháza volt a Budai Napló mindannak, ami Budán hiányzik, ami szükséges, ami a nagyságát szolgálja. Fürdőügy, idegenforgalom minden színében, minden változatában.

Nincs panaszunk, — megbecsülték írásainkat, — minden megvitatott kérdés napirendre került és a maga módja szerint kialakult, vagy várja életrehívását.

Ma már ezek a tervek ott vannak a Tanács nagyarányú városfejlesztő, öntudatos programmjában és a nagy gonddal összeállított „Szendy-kabinet" minden tagja számára kijelölt irányban folyó munkarendbe osztva.

Nem az időnkint felmerülő, jelentkező szükségletek szabják a munkarendet, hanem fordítva, — a nagy programm ölel föl minden fontos kérdést és viszi azokat megoldás elé. Évtizedek óta húzódó ügyek nyernek meglepő befejezést és kerülnek napirendre évtizedek óta eltemetett kérdések.

A TANÁCS TAGJAI NYILATKOZNAK

e számunktól kezdve a Budai Naplóban az egyes ügyosztályok tárcájában fekvő ügyekről, amelyek Buda érdekeit vannak hivatva szolgálni és a Budai Napló legközelebbi számaiban nyilatkoznak folytatólag mindazok az illetékes tényezők Buda polgársága számára, akiknek szava kétségbevonhatatlan érték, — megszüntetve azt az immár túlhaladott álláspontot, hogy — Buda a székesfőváros mostoha gyermeke.

Derül az ég felettünk és ezzel — fölragyog Buda jövendő szebb és boldogabb sorsa!

Viraág Béla

A megujhodó Óbuda

A városrendezés költségeinek új alapja

Lamotte Károly dr. alpolgármester:

Városrendezési, városfejlesztési és idegenforgalmi szempontból egyaránt

legfontosabb budai problémának Óbuda rendezését tartom,

mert a székesfővárosnak ez a területe hosszú ideig — a szabályozás hiánya miatt — a méltán megérdemelt fejlődésétől el volt zárva.

Ez a kérdés

idegenforgalmi szempontból is fontos,

hiszen a fővárosba irányuló nemzetközi autóforgalom majdnem túlnyomó részben *Óbudán keresztül bonyolódik le* és nem közömbös, hogy a fővárosba érkező idegen milyen első benyomást kap a „Duna Királynőjé"-ről.

A főváros és a Közmunka Tanács közös egyetértéssel már elkészítette az új Óbuda tervét, a székesfőváros városrendezési szakbizottsága pedig ezt már letárgyalta, de a szép terv keresztülvitele

a pénzügyi fedezet hiánya miatt

mindezideig nem történhetett meg.

A főváros a gazdasági viszonyok hatása alatt egymaga ennek a feladatnak az elvégzésére *nem vállalkozhat* és a Közmunka Tanács teljes *támogatása sem elegendő* a rendezés keresztülvitelére.

A fővárosnak a törvényhozás segítségét kell kérnie

olymódon, hogy a kormány Óbuda szabályozásáról törvényjavaslatot terjesszen az országgyűlés elé.

Óbuda rendezésének pénzügyi megoldására oly tervet dolgoztam ki, mely megvalósítása esetén

Óbuda rendezésének sokmillió pengős költségét

a mai nehéz viszonyok között is megfelelő módon biztosítani tudja.

Az összes szabályozás alá eső telkeket Óbudán bíróilag, vagy magánegyesség útján egyenkint kisajátítani nem lehet, mert az ilyen kisajátítás évtizedekig elhúzódna; ezért

egyszerre kell kisajátítani Óbudának a szabályozás alá eső valamennyi házát és telkét.

Óbudán ugyanis nem az utcák egyszerű kiszélesítéséről, hanem

egészen új utcák megnyitásáról van szó

és csak ilymódon oldható meg Óbuda városképének egészséges megváltoztatása.

A fővárosnak a mai viszonyok között ilyen egyszerre történő kisajátításra készpénze nincsen, de nem tud fedezetet biztosítani erre a célra a Fővárosi Közmunkák Tanácsa sem.

Ennek a nehéz problémának megoldására szerintem két mód van.

Az első az, hogy a főváros a törvényhozás útján Óbuda területére rendkívül kisajátítási jogot kér.

Az óbudai ingatlantulajdonosoknak a kisajátított ingatlanokért a főváros nem készpénzzel, hanem — mondjuk 20 év alatt lejáró és kamatozó —

hosszúlejáratú kötvénnyel fizetne.

Ez azt jelenti, hogy a főváros 20 éven keresztül törleszti az ingatlanok árát. Elképzelhető ezenfelül, hogy a főváros az ugyanezen a területen végrehajtott

útburkolások és csatornaépítések után kivetett járulékok fizetésénél teljes értékükben fizetésként elfogadja ezeket a kötvényeket.

A rendezés másik módja a tagosítás „kommasszáció" volna.

Ebben az esetben az ingatlanokat összevonnák és egyszerre szabályoznák. Az ilymódon keletkezett új ingatlanokat azután az eredeti ingatlantulajdonosok között szétosztják, természetesen mindenki *kisebb* telket kapna vissza, mert hiszen az új utcák nyitása, a meglévők szélesítése következtében az ingatlanok egyrészéből közterület lesz.

Lennének azonban ingatlantulajdonosok, akik nem kaphatnák vissza telküket, mert azt teljes egészében a közterület céljára használná fel a főváros.

A visszaadott kisebb telek a rendezés folytán értékben azonban megnövekedne. Ebben az esetben az is megoldásra vár a teljes egészben igénybe vett ingatlanok kártalanítása. Itt a két megoldás összekapcsolható.

A törvény megadná a kisajátító fővárosnak azt a jogot, hogy

az elvett ingatlan helyett másik telket adjon,

vagy ha ez nem lehetséges, hosszúlejáratú kötvényt.

Az óbudai rendezetlen területen fekvő kisházaknak alig van értékük, viszont a rendezés után a mai kornak megfelelő széles utak mentén modern közművekkel ellátott telkeknek — véleményem szerint — sokkal nagyobb értékük lesz.

Az óbudai ingatlantulajdonosok tehát a kisajátított ingatlanukért részben kisebb telket, részben egy kötvényt, az úgynevezett

„Óbuda szabályozási kötvény"-t

kapnának.

Ha a pénzviszonyok és a gazdasági élet normális volna, úgy a főváros egy pénzcsoporttól készpénz-kölcsönt venne fel a szabályozásra és a pénzcsoport kapná a kötvényeket, mivel a mai viszonyok között azonban ennek a tervnek megvalósításához nem lehet kölcsönt felvenni, kénytelen a főváros a rendezéssel kapcsolatban a kötvényt fizetésként felhasználni.

A kötvény közforgalom tárgyát képezné, úgyhogy az az ingatlantulajdonos, aki a törlesztési lejáratot nem akarná megvárni, a kötvényt eladhatná és ezzel közvetlenül készpénzhez jutna.

A pénzügyi ügyosztályt már utasítottam, hogy Óbuda szabályozásának pénzügyi terveit készítse el és

a Polgármester Úr ezt az elgondolást javaslat formájában még január hóban a székesfőváros pénzügyi szakbizottsága elé terjeszti

s ennek állásfoglalása után kerül a kérdés a székesfőváros törvényhatóságának közgyűlése elé.

Felkérjük a kormányt az óbudai törvényjavaslat kidolgozására,

mert ismételten hangsúlyozom, hogy Óbuda rendezése külön törvényhozási rendelkezés nélkül megvalósíthatatlan és csak ez az egyetlen járható útja Óbuda szabályozásának.

Remélem, hogy a főváros autonómiájának megértése a m. kir. kormány támogatása és a törvényhozás bölcsesége lehetővé teszik, hogy a főváros egy új, modern és szép városrésszel gazdagodhasson.

Ragyogó fényben ússzon Buda!

Morvay Endre dr. tanácsnok:

Budapest szépségét, báját tulajdonképpen a Dunától szegélyezett Budának fekvése, hullámos tagozódása adja meg. Amiket Budapest idegenforgalmi méltatásánál, mint páratlan, másutt nem található előnyöket sorolnak föl, majdnem mind Buda javára esnek.

A Tanács nem fogja sajnálni és én szeretettel hozom a ragyogó fényt, amely a mult dicsőségét és a jelen nagy értékét méltó világításba helyezi.

Azt mondhatjuk, hogy a pesti oldalnak nincs önálló szépsége. Ami a pesti nézőt gyönyörködteti, káprázatja, az a budai kép egész szépségének plasztikája, természeti bájainak és beépítettségének harmonikus egybeolvadása. A pestiek is tudatában vannak Buda értékének. Nagy területek gyors beépítése, a munkaszünet napjain üdülésre átvonuló tömegek igazolják ezt.

Pest a maga városi szépségével — Buda tájképes gyönyörű rajzával adja meg csodás földje mesés kincseinek és értékeinek természetes mai keretét.

A meglévő fejlődési készség azonban sok helyen nem tud érvényesülni, eltekintve a közlekedés hiányaitól, a kultúrélet-nek, az egészségnek nélkülözhetetlen kelléke,

a vízvezetéki víz is sok helyen még hiányzik.

A mai budai vízmű a fejlődés igényeit kielégíteni nem tudja. A vízvezetéki vízzel való ellátást az új év nyarán már jelentékeny mértékben tudjuk fokozni és az új vízművek fokozatos kiépítésével nagy akadály hárul el Buda fejlődése útjából.

Nagyon nehéz probléma kezd lenni a Délivasút belső pályaudvarának a kérdése. A *Sógor* József terve szerint, aki a kérdést elsőnek fölvetette, — a pályaudvart a mai helyéről (Krisztina-körút és Alkotás-utca sarka) egyszerűen vissza kell tolni a Mészáros-utcáig, sőt még valamivel azon túl és ott kell fölépíteni az új, modern, nagy *„Buda-Bad"* Buda-világfürdő pályaudvart, egészen a fürdőügynek és idegenforgalomnak szentelve ezt. — Ez a terv nem számol a Gellérthegyen túli vasútvonallal, amely tulajdonképpen a nehézséget okozza. Mert itt bent, Gellérthegyen innen — ez rendben van. De kint! Hová megy az a Gellért-alagútból kifutó vonat? A régi kelenföldi pályaudvar nem maradhat sem ott, ahol van, sem olyannak, amilyen. Azt le kell vinni csaknem a város határáig, — vagy a Duna mellé, a Lágymányosra. És éppen ez a baj, mert így a vonalat folytatni kell, ami újból *szétforgácsolja ezt a városrészt.* Minden gát vagy töltés egyúttal *a fejlődés gátja.* Ezt csak magas, vasszerkezetű vonalon lehetne továbbvinni. Valahol azonban le kell szállnia, ahol föltétlenül zavart okoz. Földalatti vonal nehezen képzelhető el itt ezen a tájon. Akkor pedig föl kell adni a belső pályaudvart, ami nagy kár volna a Krisztinaváros számára, de ártana a fürdőügynek is. — Így írja nekünk egyik vállalkozója Budának, aki egyelőre nem kíván résztvenni ebben a vitában.

A világfürdő megköveteli a művelt polgárságot!

Felkay Ferenc tanácsnok:

Méltóztatott azzal a kívánsággal fordulni hozzám, hogy a hatáskörömbe tartozó ügykörben említsem meg, hogy melyek azok a tervek, amelyek Buda lakosságát a legközvetlenebbül érintik és amelyek részben megvalósultak, illetőleg a legközelebbi jövőben keresztülvitelre kerülnek.

Ennek a szíves felhívásnak örömmel teszek eleget annyival is inkább, mert *magam is budai lakos vagyok* és így bizonyos mértékig a lokalpatriotizmus hatása alól nem tudom, *de nem is akarom magam teljes mértékben kivonni.*

Az utóbbi évek statisztikai adatai kétségkívül Buda rohamos — valósággal amerikai méretű — fejlődéséről tesznek tanubizonyságot. Vannak olyan szükségletek — gondolok itt elsősorban

az oktatás és nevelés céljait szolgáló igényekre

amelyeket az érdekelt lakosság közvetlen környezetében kell kielégíteni, illetőleg megoldáshoz juttatni. A gyermekvédelmi intézmények, az óvódás és elemi iskolás gyermekek oktatása feltétlenül megkívánja olyan intézmények létesítését, amelyek közvetlenül a tömegesebb lakóhely közelében teljesítik a maguk hivatását.

Átérezte ennek a jelentőségét a Polgármester úr, amikor az iskolaépítési programmot évekre menően összeállította. Az ő intencióját követem akkor, amikor ennek a programmnak Budát érintő részét a megvalósításhoz juttatom. Ennek eredményeül tudható be

a pedagógia és higiénia elveinek teljes figyelembevétele mellett létesült soproni-úti új elemi iskola,

úgyszintén az ugyanott elhelyezett és a kormányzóné Őfőméltósága nevét viselő gyermekotthon, amely immár a 38-ik a fővárosban, ahol 3—6 éves, szülői felügyelet nélkül levő gyermekek elhelyezést és gondozást nyernek. Ugyanesak

a mult év végén készült el a Horthy Miklós-úti új modern elemi iskola;

ezek az új iskolák az eddigi baraképületek helyett megfelelő hajlékot adnak az iskolásgyermekeknek.

A Vár környékén lakó középosztály régi óhaja

a várbeli leánygimnáziumnak a Krisztina-tér környékén való elhelyezése.

Ez a kívánság rövidesen teljesülni fog, amennyiben a Mészáros-utca és a Koronaőr-utca sarkán lévő fővárosi telken megkezdték már a mult év végén az új és modern leánygimnázium építését, úgyhogy előreláthatólag a jövő tanév folyamán az iskola átadható lesz rendeltetésének, aminek az az előnyös következménye is van a többek között, hogy

a koronázó-templom közvetlen közelében lévő elemi barakkiskolát onnan eltávolíthatjuk

és a gimnázium jelenlegi épületébe helyezhetjük

át, ami kétségkívül lehetővé teszi ennek a térnek szépészeti szempontból való tökéletesebb kiépítését.

Egyik további tervünk, amely rövidesen megvalósul,

az érdiúti óvódának a létesítése,

amely a Farkasrét és környékén lakó polgárság régi óhaját van hivatva teljesíteni.

Folyamatban van

a Toldy Ferenc-utcai volt nagyothalló intézetének átalakítása modern diákszállóvá

és cserkészotthonná, amely lehetővé teszi a vidékről Pestre érkező, diákoknak és cserkészeknek rendkívül olcsó árban való elszállásolását.

A legközelebbi iskolaépítési programmba felvettük a

a Horthy Miklós-úti női felsőkereskedelmi iskolának kibővítését,

amely hivatva lesz a jelenleg ott uralkodó túlzsúfoltságot megszüntetni és az iskolának a jobb beosztását biztosítani.

A Táborhegyen lakó villatulajdonosok

egy részéről felmerült az az óhaj, hogy ott elemi iskola létesíttessék. Amennyiben a további fejlődés azt megindokolni fogja, úgy nem fog elzárkózni a törvényhatóság ennek a kívánságnak a teljesítése elől.

A felsorolt adatok igazolják, hogy a főváros közigazgatása az adott pénzügyi lehetőségek határain belül

lépést kíván tartani a főváros budai oldala fejlődésének irányával

és tőle telhetőleg iparkodik azoknak a követelményeknek eleget tenni, amelyeket a város adózó polgársága áldozatkészsége révén méltán támaszthat.

A Vérmező új látképe körül forgott a vita a „Hollós Mátyás Társaság" hétfői estjén a Császárfürdőben és abban csúcsosodott ki, hogy a Társaság kérje és hívja fel azokra a mérnöki-, építész- és városfejlesztéssel foglalkozó tagjait, miszerint saját elgondolásuk szerint tervezzék meg a *„Vérmező"* új képét, amely tervek kiállításszerűen mennének végig minden budai társadalmi egyesületen, — új képet állítva a közönség elképzelésében a Vérmező régi, illetve „mai" képe helyett. Lehetetlen, hogy ez a 21 holdas kaszálórét, itt a város kellős közepén, továbbra is akadályozzon minden fejlődést, amikor éppen az ellenkezőjét volna hivatva szolgálni. Megunta már a közönség a mai tájképet és követel helyette mást, valami szemét, szívét, lelkét gyönyörködtető világszép alakulást. Mert vagy ez a medence — a Gellérttől az Olasz-fasorig, sőt azon túl is — fogja megadni Budának fürdőváros képét — vagy nem. Ha nem, akkor építsük be ezt a 21 holdas területet és teremtsünk itt városi életet vagy — *igen* és akkor a székesfőváros kezére kell adni, hogy a Horváth-kert bekapcsolásával, a Pauler-utca környékének lebontásával kialakuló, egységes területen teremtse meg azt a *világfürdőt*, amelynek Budán minden más gondolatot és tervet alá kell rendelni. A Vérmező tavában tükröződjék a budai vár!

A városfejlődés lehetőségei Budán vannak

Kovácsházy Vilmos tanácsnok:

Buda a városfejlesztési tervek kimeríthetetlen kincsesháza. Amíg a sűrűn beépült Pesten a városrendezési elgondolások megvalósítása szinte leküzdhetetlen pénzügyi nehézségekbe ütközik, addig Budán — néhány újabban épült városrésztől eltekintve — szabad tere nyílik a tudatos, modern városépítésnek. Néhány évtizeddel ezelőtt közhellyé vált, hogy a két városrészt, mint a mult és jelen megszemélyesítőjét szembeállítsuk egymással; — a csendes, ódon Buda volt a mult ittfelejtett emléke, — a zajos, vídám Pest pedig a jelen pezsgő életének a városa. A jelen azonban lassanként multtá lesz.

Azt hiszem, nincs messze az idő, amikor már a multtal kapcsolatban Pestre gondolunk, a jövő fejlődés lehetőségeit pedig Budában látjuk.

Sok pénz és vállalkozási kedv, hosszú évtizedek kellenek ahhoz, hogy mindazok a tervek, amelyek számára Budán tér és lehetőség nyílik, megvalósuljanak. A mai időkben nagyszabású befektetésekre sem a köz, sem a magánosok részéről nem számíthatunk; azt a rohamos fejlődést, ahogyan Pest annakidején épült, nem várhatjuk. De talán jobb is így. A lassú fejlődéssel elkerülhetjük a városrendezésnek azokat a hibáit, amelyeket a balparton most kezdjük csak igazán érezni és amelyek, sajnos, évről-évre jobban kiütköznek.

Buda városfejlesztési terveiben az uralkodó gondolat

a fürdőváros jellegének a kidomborítása.

Ezt a célt szolgálta az utóbbi évek legnagyobbszabású városrendezési munkája,

a Tabán lebontása.

Most, a düledező viskók labirintusának eltüntetésével tárult csak elénk igazán az az anyhe völgyhajlat, mely

szanatóriumok, reuma-gyógyszállók építésére a források közelében kiválóan alkalmas.

A Tabánnak és a hozzákapcsolódó Gellérthegynek az idegenforgalmi és fürdőügyi szempontok érvényesítésével való kihasználása útjából a legsúlyosabb akadály már elhárult; reméljük, hogy az építkezés megindulására nem kell sokáig várnunk.

A fürdőváros megvalósítására irányuló munka a jövő évben egy fontos lépéssel jut előbbre,

az új Rudasfürdő felépítésével.

Hacsak nem merül föl valamilyen előre nem látható akadály, az új Rudasfürdő építése tavasszal megindul és egy év alatt be is fejeződik.

Az új fürdő próbaköve lesz a fürdővárosnak.

Látogatottsága irányítást és útmutatást ad majd abban az irányban, hogy a további fürdőváros-fejlesztési tervek mennyire valósíthatók meg.

Az 1936-os év még egy értékes ajándékkal gazdagíthatja Budát, ha valóra válik

a Batthyány-téri vásárcsarnoknak fedett sportcsarnokká való átalakítása.

Az egyébként oly csendes Víziváros életét felpezsdítené, üzleti forgalmát élénkítené a sportcsarnok. A főváros a maga részéről igazán messzemenő áldozatkészséggel ajánlotta föl az épületet erre a célra: teljesen érthetetlen, hogy az átalakítási költségeket fedező tőke előteremtése annyi nehézséggel jár, mert véleményem szerint a sportcsarnok, mint üzleti vállalkozás is hasznos befektetésnek fog bizonyulni. A Víziváros most megindult nagyarányú fejlődésének azonban még szüksége lehet a vásárcsarnokra.

A mai nehéz gazdasági helyzetben meg kell elégednie Budának azzal, ha a jövő évben ez a két terv megvalósul.

Bízva várjuk azonban azt a jobb jövőt,

amikor az alkotás vágya nem botlik minduntalan anyagi nehézségekbe s amikor az a sok szép terv, amire Buda ma még bőségesen helyt ad, mind életre kelhet.

Mint idegenforgalmi atrakció fontos a lóverseny, mert régi és divatos sport. Újabban az *ügető* versenyek vonzzák a közönséget és nagy előnyük, hogy télen is rendezhetők. Nálunk még az is emeli ennek a sportnak a fontosságát, hogy közel esik a városhoz a szép új pálya, és így egy kisszakasszal elérhető. Eddig rendben is volna minden, ha az új, szép pályára nem vitték volna át azokat a kicsinyes, ellenszenves, alantas fogásokat, amelyekkel hajtók, bukmékerek kispénzű lótulajdonosok és még szegényebb segédhajtók igyekeznek megzavarni a versenyek rendes lefolyását. Szerencsére, ezt az idegenek csak későn veszik észre, de azért lassan híre megy külföldön, hogy ezek a versenyek nem reálisak. Az idegen csak azt látja, hogy az igazgatóságnak nincs tekintélye, mert látja a közönség piszkolódását, ami nagyon leszállítja a nívót. Alig van verseny, hogy kisebb-nagyobb skandalum ne kísérné az eredmény kihirdetését. Sőt a tettlegességek is napirenden vannak. A galopp-sport urai „kocsisok"-nak mondja az egész társaságot, ami talán kissé erős kifejezés, de sajnos, sokban közel jár az igazsághoz. Segítene ezen az előkelő körök nagyobb arányú bevonása, mert — elvégre mégis csak kár, ha tovább is romlik az ügetés sportja, amely magában véve mégis kedves látványosság, közvetlenebbül hat a nézőre, mert állandóan lát minden fordulatot és a közönséget a verseny — elejétől végig — állandó izgalomban tartja. Ha az Ügető Verseny-Egyesület önmaga nem tud rendet teremteni, akkor ez a feladat a *földművelésügyi* minisztériumra hárul, amely egyaránt szem előtt tartva úgy a lótenyésztés, mint az idegenforgalom érdekeit, kénytelen lesz még az év folyamán rendet teremteni.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

POCKNÉ
a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza
I., ATTILA-U. 10
TELEFON: 54-9-19

A hegygerinceken járó kilátásos autóútvonalak

Buda a székesfőváros tüdeje

Király Kálmán tanácsnok:

A munkában elfáradt fővárosi polgár szívesebben lakik Budán, vagy legalább is odajár vasár- és ünnepnapokon kirándulásokra. Az autóforgalom rohamos növekedése felette fontossá teszi, hogy gépkocsiközlekedésre alkalmas oly útvonalakról gondoskodjunk, amelyekről *szép kilátást lehet élvezni*. E mellett az is kívánatos, hogy *a városkép egyre változzék*.

Ez az elgondolás bírta rá a főváros vezetőségét arra, hogy

a budai hegyvidék csúcspontjait kilátó autóútvonallal kapcsolja össze.

Ennek a mintegy 15 km hosszú útvonalnak legnagyobb része *ma már kész*.

Az út a Lágymányosról fel a Sasadi-úton a Farkasréti-temető mellett a Hóvirág-útra vezet. Kívánatos ennek a folytatása a Svábhegyre, egészen a Normafáig. A Normafától már kész az út a Pozsonyi- (János-) hegyre, onnan le a Budakeszi-útig, majd innen a Petneházy-rét mellett elvezető Petneházy-úton keresztül az ú. n. Nagyrétre juthatunk. Innen útunk a Nagykovácsi-, Hidegkúti- és Nagybányai-utakra át a Rózsadombra, onnan le a Pusztaszeri-útra, majd fel a Hármashatárhegyre vezet.

Kívánatos volna

a Hűvösvölgyből a Hármashatárhegyre olyképpen traszírozni egy utat, hogy az lehetőleg mindig a hegygerincen haladjon.

Ha Budapesten a vázolt autóút elkészül, úgy ezzel a székesfőváros oly idegenforgalmi attrakcióra tesz szert, amellyel egyetlenegy külföldi világváros sem dicsekedhet.

Szendy Károly polgármester úr programmjába az útvonal hiányzó szakaszának megépítését beillesztette. Reméljük, hogy ismert agilitásának a végrehajtáshoz szükséges fedezetet sikerül majd megtalálni.

A visszhangot most halljuk, amit keltett világszerte az a pompás kiállítású naptár, amely minden európai nyelven megjelent *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok terve, Zilahy Dezső a Fővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatójának megszervezése és Kurfürst István a házinyomda igazgatója művészi kiállításában. Most jelentkezik a külföld és keresi a naptárt, mint művészi értéket. 52 sikerült fénykép és feltűnést keltő címlapja oly kapóssá tették ezt az egész éven át szem előtt álló magyar reklámot, pedig 16.000 példányban küldte szét azt az Idegenforgalmi Hivatal, túlnyomó részben magánosok egyéni címére. Világszerte feltűnést keltett és eddig ez bizonyult a legnagyobb hatást kiváltó reklámnak.

Buda világfürdő legyen teljes gyógyhely

Salamon Géza dr. tanácsnok:

A nehéz gazdasági viszonyok a Székesfővárost is abba a kényszerhelyzetbe sodorták, hogy költségvetését évről-évre szűkebb keretek közé kellett szorítani. Ilyen körülmények között a közegészségügy fejlesztését célzó programmnak gyorsmenetű megvalósítása eddig akadályokba ütközött és így törekvésünk arra irányult, hogy

a meglévő intézményeinket az orvosi tudomány haladásának megfelelően állandóan színvonalon tartsuk

és lehetőleg továbbfejlesszük.

Amióta a székesfőváros közegészségügyi ügyosztályának vezetését átvettem, különös gondot fordítok arra,

hogy a budai oldal lakosságának közegészségügyi igényeit a legmesszebbmenően ki tudjuk elégíteni.

A legutóbbi öt esztendő alatt sikerült

a tüdőbeteggondozó intézetek hálózatát teljesen kiépíteni

és a budai oldal *két tüdőgondozó intézettel gyarapodott*, mégpedig az I. ker. Pauler-utcai és a II. ker. Tölgyfa-utcai intézettel. *A nemibeteggondozás érdekeit* pedig az Új Szent János-kórházban és az óbudai Margit-kórházban felállított új nemibetegrendelők szolgálják.

Kórházfejlesztő tevékenységünk keretében a székesfőváros által felvett beruházó kölcsön tette lehetővé

az Új Szent János-kórház két régi baraképületének helyén új szülő- és nőbetegosztály létesítését.

Az új pavillon építésével felszabaduló régi nőgyógyászati pavillon földszintjén fogjuk elhelyezni *az új 35—40 ágyas bőr- és nemibeteg osztályt*. Ezáltal pótoljuk azt a hiányt, hogy Budán a régi Szent János kórház megszűnése következtében bőr- és nemibeteg osztály nincsen és ennek a környéknek betegeit is a pesti oldalon lévő kórházakban kellett elhelyezni.

Az óbudai Margit-kórház

kis befogadóképességénél fogva ma már alig tudja kielégíteni a környék nagy betegforgalmát. Ezért foglalkozunk avval a gondolattal, hogy mihelyt az anyagi eszközök rendelkezésre állnak, *ezt a kórházat emeletráépítés útján bővítsük és lehetőleg modernizáljuk.*

Köztudomású az is, hogy

eddig Kelenföldnek nem volt kórháza.

Ez késztette a székesfőváros törvényhatósági bizottságát arra, hogy 1929-ben az Új Szent Rókus-kórház építésével kapcsolatban elhatározta

Kelenföldön egy 200 ágyas szülő-otthon létesítését.

A közgyűlés határozata utasította a székesfőváros tanácsát arra, hogy a Kelenföld-Lágymányoson létesítendő kórház részére alkalmas terület megszerzése iránt tegyen előterjesztést. Az időközben bekövetkezett gazdasági válság azonban megakadályozta a székesfővárost ennek a programmnak a megvalósításában. Ennek az égető kérdésnek megoldását teszi lehetővé a közeljövőben az, hogy a „Szent Imre" Magyar Országos Katolikus Szanatórium Kórház és Jótékony Segélyegyesület kérelmére a székesfőváros egy 100—150 ágyas kórház céljára az egyesületnek a XI. kerületben telket bocsátott rendelkezésre azzal a feltétellel, hogy ebben a kórházban legalább 40 ágyas szülészeti osztályt kell fenntartani.

Folyamatban vannak végül

a budai oldalon megszüntetett régi temetők területének rendezési munkálatai.

Kiürítés alatt áll a Tabán-Krisztinavárosi temető és Vízivárosi temető. Ezek helyén parkot létesítünk, ahol fenntartjuk a 48-as honvédek és a neves halottak sírjait és a művészi értékű, vagy érdekes feliratú síremlékeket.

Rozoga bódék helyett ragyogó bolthelyiségek

Rosta János dr. tanácsnok:

A közélelmezéssel kapcsolatos minden új elgondolás, új terv az egész főváros közönségének érdekeit van hivatva szolgálni. De azért különös gondot fordítottam Buda elavult árusítóhelyeinek modernizálására és a piaci viszonyok javítására.

A sasadi rész örvendetes fejlődése véleményem szerint rövidesen előtérbe helyezi ennek a városrésznek élelmezési kérdéseit is, ha nem is egy új piac, de esetleg egy közs. élelmiszerüzemi árusítóhely felállítása révén.

A székesfőváros vezetősége állandóan igyekezett fejleszteni, csinosítani, szépíteni a fővárosnak dunajobbparti részét. A közélelmezés keretében példa erre a legutóbbi időkből a Lenke-téri új piac létesítése,

a dísztelen községi élelmiszerárusító-üzemi bódék eltávolítása,

ahogy ez a Döbrentei-téren, Mészáros-utcában, Krisztina-téren, Széna-téren már megtörtént. Ezzel kapcsolatosan új elárusító épületeket létesítek (lásd a Lenke-térit és a Budagyöngyét). A *kezelés tisztaságát* főleg azzal biztosítottuk, hogy a fizetés külön pénztárnál történik és az árusító személyzet nem nyúl a pénzhez.

A székesfőváros vezetősége különösen nagy gondot fordít arra, hogy a főváros budai részén közélelmezéssel kapcsolatos esetleges hiányokat pótolja és hogy a felmerülő újabb indokolt kívánalmakat a lehetőséghez képest teljesítse. Foglalkozom a különálló *kis virágpiacok* kérdésével és a *gyermekjátszóterek mellett gyümölcsárusító* helyek létesítésével, ami a sétáló fürdőközönségnek is kedves volna.

A Hűvös- és a Szépvölgy kapcsolása a körforgalommá átalakított 4-es számú villamos révén nem oly komplikált terv, ahogy azt néhány hozzánk érkezett levél igyekszik feltüntetni. Ez a villamosvonal a hűvösvölgyi *nagyhídnál* már meglehetős magasan jár és a völgynek áthidalása itt már nem igényel horribilis költséget. A nagyhídon túl a 4-es jobbra fordul, nem megy ki a végállomásra, hanem csekély emelkedéssel megy a szép vadaskerten, Nyéki-dűlőn át és ereszkedik le a romantikus Szépvölgybe. Így jön vissza Újlakon át a Zsigmond-utcába, hogy onnan rövid úton a Berlini-térre jusson. Új területeket tenne ez a vonal hozzáférhetővé, szolgálva a polgárságnak vagyonosodását.

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Buda a műemlékek városa

Némethy Károly dr. tanácsnok:

Buda a székesfőváros történeti emlékei szempontjából legértékesebb terepünk, amely a hányatott multnak maradványait a történelem előtti idők óta még legjobban megőrizte. Önként adódik tehát ezeknek a történelmi emlékeknek felkutatása, megbecsülése és megjelölése, mint elsőrendű kötelezettség.

A Vár és annak környezete ma már „védett terület" az építkezések szempontjából, a bécsi kapu újból felépült s a jövőben

a Várba kizárólag történeti jellegű emlékművek (szobrok, emléktáblák) kerülhetnek.

A Várszínház és az I. ker. elöljáróság jelenlegi épülete mint decentralizált múzeumok lennének számbaveendők. Az Aquincumi Múzeum továbbfejlesztése mellett a kiscelli kastély is muzeális célokat fog szolgálni, hatalmas — a Városmajornál is nagyobb — park közepén. Óbudának új képet fog adni az új Dunahíd és városszabályozás, melynek keretében

több római és középkori műemlék feltárása van tervbe véve.

A Tabán teljes beépítése — nagy örömünkre — feladott gondolatnak tekinthető, nagyszerű terület lesz e helyett a fürdőváros — és annak, illetőleg sétatereinek keretében új szoborművek számára.

Budának a történeti levegőjét nemcsak magunkénak kell állandóan éreznünk és annak a néhány szakembernek, aki már a szükséges előtanulmányok után jön ide, — hanem

a várost minden tekintetben úgy kell fejleszteni,

hogy bárki, ha lábát Buda földjére teszi, tisztában legyen vele:

— olyan helyen jár, mely tanuja volt az egyetemes emberi kultúra kialakulásának — és amely lépten-nyomon azt bizonyítja, hogy az ezer éve itt lakó, nagy multú nemzetnek méltó fővárosa!

Akik elől járnak Budán

— Vidám keret, — komoly elvek

Buda közéletében három évtized óta rendkívüli szerepet tölt be a „Pénteki Borgazda Társaság" amely tagjait Buda régi és hagyományos egyesületeiből toborozza nagy körültekintéssel s így csaknem első szerepet visz Budán.

(a szerk.)

„A Pénteki Borgazdatársaság", melyet 1901 december 11-én hatan budai tisztviselők, mérnökök, orvosok és ügyvédek alapítottak, most lépett fennállásának 35. esztendejébe.

Az alapítók egyrészt az egymás iránti barátság ápolását tűzték ki célul, másrészt a tekintély tiszteletére törekedtek, szeretettel karolták fel a Budai Polgári Kör érdekeit, élénk érdeklődést tanúsítottak a közügyek iránt s közreműködni óhajtottak abban, hogy a polgárság minden pártpolitikától mentesen a tehetség, vagy zoldasztainai, vagy az élet- es tarsadalmi erintkezes barmely vonatkozásában ne mint idegen, vagy gyulolkodo ellenfel álljon egymással szemben, hanem a baráti erzelmekkel telt polgártarsat lassa mindenkiben, kivel érintkezme rendeltetett. Keresni es apolni akartak minden szálat, mely összehoz, kerülni mindent, mi szétválaszt.

E cél elérésére szolgáltak az évente októbertől-májusig rendszeresitett borgazdaestélyek, amelyeken a borgazdai tisztet a tarsaság tagjai egymás uátn, a magukválasztotta sorrendben latták el s mely estékre nemesak a társaság tagjai voltak hivatalosak, de mindenkor szívesen látott vendégeket is fogadtak. A taglétszám 31-ben maximáltatott.

A társaság azóta is az alapítók elgondolásának szellemében működik s bár évről-évre újraalakul, mindig a hagyományok szerint jár el.

Az idők folyamán sokan a társaság tagjai közül igen előkelő szerephez jutottak s a társaság hírneve különösen akkor kezdett emelkedni, amidőn dr. Kozma Jenőt 1927 január 14-én országgyűlési képviselővé választották.

Felejthetetlen a társaság minden tagja előtt az 1927 november 18-án megtartott borestély, amidőn a borgazdai tisztet dr. Kozma Jenő töltötte be. A meghívott és megjelent, közel ezerfőnyi vendégsereg befogadására a Budai Vigadó nagyterme szűknek bizonyult s ezért a szomszédos termeket is igénybe kellett vennünk. A borgazdát a különböző társadalmi és politikai alakulatok igen számos kiküldötte üdvözölte, akik között dr. Bárczy István, volt igazságügyminiszter, Józan Miklós unitárius püspök, dr. Ripka Ferenc főpolgármester, dr. Hoór-Tempis Mór műegyetemi tanár, Erődi Kálmán tankerületi főigazgató, Becsey Antal törv. hat. biz. tag, dr. Gaár Vilmos felsőházi tag, dr. Andréka Károly főkapitányhelyettes, dr. Usetty Béla képviselő, dr. Márkus Jenő a BSzKRt h. vezérigazgatója, Szalay József és dr. Finéczy Béla min. tanácsosok, dr. Neuschloss-Knüsli Kornél építészmérnök és dr. Lugmayer József ügyvéd is szerepeltek.

A társaság annaleseiben még számos, hasonlóan kiemelkedő estély emléke van feljegyezve s a vendégek száma a lefolyt 34 év alatt több ezerre emelkedett.

A társaságnak alakulása óta 88 tagja volt, kik közül 38-an elhaláloztak, 19-en kiléptek s így a jelenlegi taglétszám 31.

Halottaink között van Duma Béla kormányfőtan., postatakarékpénztári ügyv. igazgató, dr. Laczkovich Elemér, kórházi igazgató-főorvos, dr. Mészáros József ügyvéd, Schmidt Imre min. tanácsos és Weimess Marian műépítész, alapító tagok, dr. Fertsek Gyula és Havas Károly kúriai bírák, dr. Tury Zoltán közigazgatási bíró, Kugler Miklós min. tanácsos, dr. Trombauer Árpád törvényszéki tanácselnök, dr. Neuschloss-Knüsli Kornél, műépítész, Szávay Gyula a neves költő és dr. Rittinger Imre vasútigazgató, kormányfőtanácsosok, Makoldy Viktor reálgimn. igazgató, dr. Frommer Zsigmond, dr. Keffler Adolf és dr. Vladár József orvosok.

A társaság tagjai sorába tartoztak almási Balogh Lóránt építész-tanár, Bezzegh-Huszágh Miklós volt főkapitány, Hanusz László és Szemes Ferenc számv. főtanácsosok, Kallina Oszkár volt törv. hat. biz. tag, dr. Peich Félix közigazgatási bíró, dr. Szalay Sándor kormányfőtanácsos, elöljáró és dr. Szemler Jenő egyetemi főtanácsos is.

A társaság jelenlegi tagjai közül kiemelem dr. Fabinyi Tihamér pénzügyminisztert, Benedek Sándort a m. kir. közigazgatási bíróság ny. másodelnökét, dr. Ripka Kerenc ny. főpolgármestert, dr. Zilahi Kiss Jenő ny. alpolgármestert, dr. Kozma Jenő és dr. Lugmayer József kormányfőtanácsos ügyvédeket, dr. Lendl Adolfot a hírneves tudóst, dr. Szlávik Ferenc kormányfőtan. orvost, dr. Petracsek Lajos, országgyűl. képviselőt, dr. Heyduck Ödön kormányfőtan., a Pesti Hirlap vállalat igazgatóját, dr. Guth Ferenc tanácsnok-elöljárót, Fekete Gézát, a köztisztasági hivatal aligazgatóját, dr. Baittrek József orvost, Rózsás Pál műszaki tanácsost, Tóth József gyógyszerészt, dr. Finéczy Béla min. tanácsost, dr. Huszka János min. o. tanácsost.

A margitszigeti páratlan természeti tünemény

Egyik legutóbbi számunkban beszámoltunk a Margitsziget 70 fokos bővizű gyógyforrásáról.

Becsey Antal a páratlan természeti tüneményről a következőket mondotta:

— A margitszigeti fúrás eredményes volta újabb bizonyíték arra, hogy alapos geológiai feltárás útján felmérhetetlen értékű természeti kincsekkel gazdagíthatjuk Budapestet. Pávai Vajna Ferenc a földgázkutatással kapcsolatban végzett mostanában munkát s miközben ezeket a geológiai redőket kereste, rájött arra a feltevésre, hogy a fúrás jelenlegi helyén meglehetősen felszínesen vonuló redőnyalábnak kell beágyazva lennie. Feltevését a szinte páratlan eredmény igazolja, egyúttal azonban megerősítette azt a meggyőződést is, hogy nem szabad megállani, hanem intézményesen tovább kell folytatni a forráskutatást.

A most feltárt forrás máris fontos geológiai támpontot nyujt a rétegeződésre s igazoltnak látszik az a megállapítás is, hogy a Margitszigeten két jelentős geológiai redő van. Egyik a felső forrásnál mintegy 100 méter mélységben, a másik a mostani fúrás helyén, 300 méter körül. A sziget középtáján is fúrtak nemrégiben, itt azonban úgynevezett „redővölgy" van s bár 300 méterig lementek, se hévizet, se felszálló vizet nem találtak.

Becsey Antal felfogása szerint a mostani eredmény egyenesen megköveteli, hogy intézményesen folytassák a forrásfeltárást. Nem lett volna szabad abbahagyni a munkát a Rácfürdőnél sem, mert ott is biztató jelek mutatkoztak.

BUDAI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDÁN, II, FŐ-U. 9

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz.

Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésre.

Safe deposit

Karátsonyi-palotában
a régi jónevű, hagyományos
ULM-féle SÖRÖZŐ!
Csütörtökön: disznótor
Pénteken: halászlé
TULAJDONOS DÉLBEN 1 PENGŐS MENÜ
ÖZV. ULM Lászlóné
I., KRISZTINA-KÖRÚT 121

Budapest fürdőváros jövője függ attól, hogy szakszerűen, alapos munkával minél több forrást hozzunk felszínre. Ha a fúrásokat rendszeresítik, egészen bizonyos, hogy e téren nem is remélt perspektívák nyílnak meg előttünk. Még ha gyógyvizet nem is találunk — pedig ez szinte kizárt dolog — akkor is óriási hordereje van a fúrásoknak, mert a hévizekkel egész városrészek fűtését oldhatjuk meg.

Reméljük, hogy a legutóbbi eredmény megszünteti a közönyt és a margitszigeti fúrást alkalmas helyeken további munka követi.

Weisz Margit, a kitünő zongoraművésznő ma este rendezte a Zeneakadémián II-ik zongoraestjét. Hatalmas műsort játszott .Händel kisebb művein kívül Bach a moll angol suitje, Scazlatti Pastorale és Capriccioja. A dur szonátája volt a műsor egyik része. Ezenfelül teljes Mozart sorozat. Az a moll és A dur szonáták, Duport variációk, d moll fantázia és d dur rondó. Mozart költészetének mérhetetlen gazdasága van ezekben a művekben, amelyet Weisz Margit előadásában új életre keltek. A kiváló művésznő Mozart interpretációit felejthetetlenné teszi. A termet megtöltő közönség a ráadások egész tömegét kapta meg a zajos elismerő tapsokért.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

A Kisfaludy-szinház Rubinstein Erna hegedűművésznő felléptével nagy sikerrel hozta színre, szép számú közönség előtt a Mimi c. operettet. A hegedűművésznő mint operettprimadonna is nagyon jól megállotta a helyét s nagy sikere volt az exotikus Gingi szerepében Jatzkó Ciának. Körössy Zoltán úgy tánc, mint énekszámaival sok tapsot aratott. A két bonvivánszerepben Jeney Ottó és Balázs István tünt ki. Rubinstein Erna hegedűszámait művésziesen kísérte zongorán Jatzkó Rezső karmester. Jan. 17—19-ig Szücs László operaénekes fellépésével a Cigánybáró kerül színre d. u. 6 és este fél 9 órai kezdettel.

Alpár Ignác emlékünnepet redez nagynevű volt elnöke születésének 80. évfordulóján a Magyar Építőmesterek Háza (IV., Irányi-utca 17.) földszinti dísztermében jan. 21-én este 6 órakor, amelyen felszólalnak: Hajós Alfréd, Kotál Henrik, Székely Béla, Báthory István. Az ünnep után, serlegavató társasvacsora, melyen *Ziegler* Géza, az Alpár Ignác Társaság elnöke az „Alpár serleg"-et felavatja.

Öltözet: sötét ruha.

A székely lófőrend

Írta: dr. vitéz primor Ákosfalvi Szilágyi László

A székely főrendről szóló közleményben már röviden említés történt a székely nemesség második rendjéről, a lófőrendről. Ez alkalommal a lófőrendre vonatkozó adatokat ismertetjük.

A lófők a székely nemesség közepső rendjét alkotják. Ennek a rendnek a tagjait Mátyás király 1473. évi latinnyelvű oklevelében foglalt rendelkezés alapján (lásd Szabó Károly „Székely Oklevéltár" I. 219—221.) „primipili" néven nevezik, amely elnevezést (egyes számban „primipilus") a latin nyelvben a legújabb korig megtartották. Hóman Bálint „Magyar Történet" cimü müve III. kötetének 137—138. lapjain és Asztalos Miklós „A magyar nemzet története ősidőktől napjainkig" c. müve 117—118. lapjain megállapítást nyer, hogy a lófők osztálya pontosan fedi a magyar birtokos köznemesi osztályt.

A lovas harcosokat a gyalogosoknál a legrégibb időktől kezdve előkelőbbeknek tartották, ezért a lovasok felsőbb társadalmi osztályt alkottak és magasabb nemesi renddé alakultak át. Ennek a rendnek átöröklődő születési renddé való fejlődése akkor nyert befejezést, amikor a király az ivadékokra is átszálló székely lófői rangot privilégiális oklevéllel is kezdett adományozni. Az ismert legrégibb ilyen oklevél 1569-ben kelt (Szabó Károly „Székely Oklevéltár II. 265.), s ilyen diplomákat a Habsburg-házból származó uralkodók is adományoztak, például I. Lipót király 1703-ban két családot emelt az összes leszármazókkal együtt a lófő-rendbe. (Erdélyi kancelláriai királyi könyv V. 101. és 104.). A rend tagjait, mint ahogy a XIV. század óta a hivatalos iratokban, majd a XVI. századtól kezdve a magyarszövegű erdélyi törvényekben is sokszor előfordul, lófők, illetve „lovagok"-nak nevezték (Szabó Károly és Szádeczky Lajos „Székely Oklevéltár" 1600. IV. 141., a Kisgalambfalvi Zsigmond és Csekefalvi Simó-családoknak Udvarhelyszéktől nyert bizonyságlevelei 1843., Udvarhelyszék közgyülési jegyzőkönyveinek bevezetősorai 1848-ig). A lófőrend latinnyelvű rendi megnevezése: „equester ordo primipilorum" (1552: Szabó Károly „Székely Oklevéltár" II. 100—101., az 1790—1791. évi erdélyi országgyülés jegyzőkönyve 342., 1781: az erdélyi udvari kancellária 289/1781. sz. ügyirata).

A lófői rang megállapítása lófői oklevél, vagy az 1713. évi, illetve azelőtti időből származó székely rendijegyzőkönyvek bizonysága szerint a lófőrendbe való felvétel alapján történt.

A következő családok lófői rangja nyert ezideig hivatalosan megállapítást: Remetei *Bakos*, Csikszentmihályi *Balla*, Makfalvi *Barabási*, Mezőpaniti *Barabási*, Torboszlói *Beretzky*, Tusnádi *Betegh*, Csikpálfalvi *Biró*, Csikszenttamási és Böjthi *Böjthy*, Nagygalambfalvi *Hegyi*, Kisgeörgényi és Csikfalvi *Incze*, Kézdiszentléleki *Jákó*, Gyergyószentmiklósi *Kary*, Kissólymosi *Kereső*, Kálnoki *Kis*, Csikszentsimoni *Lakatos*, Csiktaploczai *Lázár*, Csikszentgyörgyi *Mártonffy*, Dálnoki *Miklós*, Berei *Nagy*, Kaáli *Nagy*, Havadi *Osváth*, Mátisfalvi *Palló*, Dersi *Pap*, Felsőtorjai *Pethő*, Ditrói *Puskás*, Szemerjei *Serester*, Májai és Márkodi *Süküsd*, Jobbágytelki *Tolvaly*, Szentlászlói és Balatonfüredi *Vargha*, Remetei *Veres*.

BUDAI VIGADÓNÁL Corvin-tér 5.
Tel.: 53-5-32. KOTSIS ERZSÉBET
művészi fényképész

Budai különlegesség

A „pestiek" kedves helye

Mayer:
Huberfus
Budán, II, Kapás-utca 36
Országosan elismert konyháját a háziasszony vezeti

ITALOK!
Saját termésü balatoni borok, mintaszöllők
„Öreghegyi"

ŐSZI GYÓNÁS

BARBARITS LAJOS VERSEI

„A földinek, a kedves munkatársnak küldöm könyvemet.

Barbarits."

Zalából, szükebb hazámból hozta a posta a tetszetős külsejű verseskönyvet. „Zrinyi Miklós Irodalmi és Művészetikör kiadása Nagykanizsán".

Lapozgatom-lapozgatom, megtelik a lelkem otthoni hangulattal, szép Zala vármegye hol bús, hol derűs levegőjével.

Móra László, a Gárdonyi Társaság főtitkára írt bele először „A poéta sorsa" címmel. A poéta sorsa — mondja Móra László — olyan, mint a virág sorsa. Egyik se tudja, mikor tapossák sárba, vagy mikor becsülik meg. *A poétapalota* kapujában álló beérkezett poéták ezzel fogadják Barbarits költőt és lapszerkesztőt:

— Isten hozott! Vártunk, szeretettel köszöntünk.

— Ha leteszem a könyvet, a bezárt könyv felett tovább élnek a verssorok és mellettem maradnak:

Szüret.

„Fakó szőnyegét most teregeti szét az ősz, a csendes, bús barát és szürke drapériával szegi a nyár aranypatkós nyomát. Most csendít torra száz szüret és most szítják a szent tüzet elpihent hegyek borában. Piros szívek pitvarán most zendül a nótafán a dal, ami még hátra van, kinek vígan, szép dáridósan, kinek elhalón, hangtalan..."

Király vagyok.

Kékszemű, kicsi szőke ember az én fiam... Ötvensoros versben mondja el a költő, hogy mit ad útravalóul az életküzdelmekre kicsi fiának. A megható sorok így végződnek: „Király vagyok!" Vagy több is annál. Száz harsona kevés, mikor kiáltom, zengjen bele a föld kereksége: „Egy kékszemű, kicsi, szőke embert én tanítottam meg az Isten nevére!"

Őszi gyónás.

„Bocsássatok meg, akiket szerettem, bocsáss meg te is, akit szeretek... de már nekem az Ősz a messiásom. Róla fütyörész nótákat a szél minden kopasz, fehér nyírfaágon..."

Balatoni zsoltár.

Ez a háromoldalnyi zsoltár fohász, átok, könyörgés, vágy, remény. „Te vagy a megmaradt magyar csoda. Vagy minden helyett, ami veszve van... Te is álmodsz hajnalhasadásról, mikor majd a sorsunk nagymiséjén vidám sanctusra csendítenek... Bilincstörő boldog hozsanna száll — és meghallják Pozsonyban, Kassán, Aradon: — újra paradicsom a magyar föld, benne zálog: Isten trónusának legszebb gyémántja — a Balaton".

Esti csend.

— „Amit senki észre sem vett, azt mind az esti csend siratja el: Egy eltévedt lepkét. Nyírfalevelet, amit a szél az utcára sodort. Az első leszakított ibolyát. Csillagot, ami lefutott. Partot, amit senkise látott. Szerelmes pár lába alatt a réten letört virágot..."

Dalol az ember.
Hogyan született a dal.

„Mikor a Minden Ura elsőt álmodott, mikor a legelső hajnal szerteszórta színeit az ébredező egek alján, mikor lett, ami van, ami él azóta: a teremtő örömmosolyából — akkor született meg a dal s a világ felett végigujjongott a nóta. Szelek szárnyán szerte szállt és millió szívben muzsikált."

„Mint vadvirág nyílik utak mentén, bármerre járunk, találkozunk vele..."

Szent Erzsébet gyűrűje. Hősök pora felett. Kuruc-ének virradatkor. Márciusi hajnal és a többi szíve vérével írott vers, amelyből kiragadott sorokat, foszlányokat idéztem. Könyv, amely tovább él agysejtjeinkben...

Haspelné
BALÁZSY LUJZA

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Árvízhullák a templomkriptában

— 60 éves mulasztás jóvátételét kéri az ujlaki templom plébánosa —

A Lajos-utcai plébánia folyosóján emléktábla hirdeti, hogy: „E helyen állott 1704-ben az ujlaki hívek temetője s kápolnája. Az ősök iránti tiszteletből csendes viselkedést kérünk". A falakról évszázadok patinájától megfeketedett bizánci stílusú koronás Madonna-képek tekintenek le a szemlélőre s a „domus parochialis" félhomályában faragott fekete magas karosszékéből egy magashomlokú, jóságostekintetű pap, az óbuda-újlaki hívek főpásztora, *dr. Pálffy Lajos* idézi egy 60 év előtti borzalmas ítéletidő emlékét:

„1875 június 26-án, a kora délutáni órákban, hatalmas felhők tornyosultak a budai hegyek fölött. Este 7 órakor irtózatos felhőszakadás támadt, mely

mázsás köveket hengergetett le az akkori Szépvölgyi-árokba; valóságos özönvíz öntötte el az Ó- és Újbudát elválasztó völgyet, kocsikat, lovakat, embereket ragadva magával.

Akkoriban a templom alatt 250 férőhelyes kripta volt, mely a jobbmódú polgárok koporsóit tartalmazta. A vízáradat a kripta vasajtaját, mely a Szépvölgyi-úti oldalon volt, papirosként nyomta be, szétrombolta a sírhelyek válaszfalait, majd alulról felemelte a templom padozatát, a szennyes áradat felfakadt s rövidesen 2 méter magasan állott a víz a templom belsejében, melynek felszínén koporsók, emberi hullák és kegytárgyak úsztak borzalmas összevisszaságban. A templom kapuja sem tudott sokáig ellentállani a megvadult elemek rombolási dühének: a víz kinyomta helyéből a nehéz templomajtókat s ekkor az ott támadt nyíláson át kisérteties menetben

úsztak le a kimosott koporsók egymás után a Dunába...

elől Vályi Sebestyén, a nemrég azelőtt elhúnyt plébános koporsójával... Félóráig tartott csak az ítéletidő, de egész Buda területén rettenetes károkat okozott. Legjobban a mi templomunk szenvedett, mert egész belső berendezését, kegyszereit, padjait tönkretette, padozatát beomlasztotta a betódult víz és az idehengergetett fa-, kőtörmelék és szennyes iszap.

Rottenbiller Fülöp akkori polgármester vezetésével kiszállott ugyan egy bizottság az okozott rombolások megállapítására, de az elöntött kriptát azóta sem tisztították ki s így az

60 év után még ma is tele van színig fa-ágakkal, kövekkel, koporsótöredékekkel, emberhullák maradványaival...

Ez az oka annak, hogy a 200 éves tiszteletreméltó templom levegője nem jó, padozatán a szőnyegek megrohadnak az eltömődöttség miatt, alápincézve nem lévén, rosszul szellőződik s így

nemcsak egészségügyi, de kegyeleti szempontból is sürgősen pótolni kellene e 60 év óta tartó mulasztást.

Igaz, hogy az akkori falbeomlások miatt a boltozatok újbóli kiépítése ma kb. 10.000 pengőbe kerülne, de az óbuda-ujlaki plébánia hívei őszinte hálával és köszönettel vennék a főváros minden igaz ügy iránt áldozatkészséggel és megértéssel viseltető polgármesterétől, ha a mai nehéz pénzügyi viszonyok mellett is módot találna e munkálat elvégeztetésére, nehogy e műemlékszámba menő templom, Nepauer Mátyásnak, az óbudai régi barokk építészet mesterének remeke, *mely Árpádházi királyaink egykori várkápolnájának helyén áll*, — továbbra is veszélyeztetve legyen!

Margittay Rikárd dr.

Miről beszélnek Buda emléktáblái

Irta ANDRISKA KÁROLY

A Budán járókelőnek néha megakad a szeme egy-egy emléktáblán, amelyre a visszaemlékezés, a kegyelet, a hála vésett arany betűket, hogy emlékeztessen a történelmi nagy időkre, vagy valamely más nevezetesebb eseményre. Talán érdekel többeket, ha csokorba kötve felsoroljuk a budai utcák emléktábláit, amelyek felidézik a régi idők emlékeit.

A legrégibb vonatkozású emléktáblákat a várban lehet látni. Ez alkalommal mellőztük a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Bizottsága által a várban elhelyezett sok-sok emléktáblát, amelyek a legrégibb épületeket és azok volt elődeik tulajdonosait ismertetik.

A királyi várkápolna oldalán, a vár főbejáratától balra, a kifelé eső részen elhelyezett emléktáblát nagybányai *vitéz Horthy* Miklós kormányzó úr tétette oda kormányzósága tizedik évében. A terjedelmes szövegű márványtábla a *vár viszontagságairól* emlékszik meg. Mellette egy másik emléktáblán ugyanaz a szöveg olvasható latinul.

A Pázmány-utca 3. számú épület mellett levő ősrégi toronymaradványon elhelyezett emléktábla arról számol be, hogy ott állott a szent domonkosrendi szerzetesek Szent Miklósról elnevezett középkori egyháza és kolostora, amelyben a *Mátyás király* alapította egyetem virágzott. A torony földszinti falán elhelyezett emlékmű kőbefaragott másolata annak a Mátyás király élethű képmását őrző emléktáblának, amelyet Bautzen városa állított 1486-ban Mátyás király iránt való hódolata jeléül s amely a nevezett város kaputornyán ma is hirdeti a nagy király messzeterjedő birodalmának emlékét. Mátyás király, Budavár felszabadítójának dicsőséges emlékezetére 1930-ban állította Budapest székesfőváros közönsége.

Az Úri-utca 55. szám alatt levő *helyőrségi templom* falán elhelyezett emléktábla szerint a templomot a minorita szerzet emelte IV. Béla király alatt 1269-ben. A templom s a torony felső része a ferenciek számára az 1686-iki ostrom után épült fel. Ott koronáztatott I. Ferenc magyar királlyá 1792-ben. A hagyomány szerint ott van eltemetve Hunyadi László. Ott fosztották meg Martinovicsot papi méltóságától, mielőtt kivégezték. *A templom Kapisztrán-téri oldalán* a főváros emléktáblát helyezett el ama hősök emlékének, akik I. Lipót király idejében Lotharingiai Károly és Bajor Miksa vezérek alatt Budavárát a töröktől visszavívták.

Az 1848/49-iki szabadságharcok idejéből származó történelmi emlékeket a *hadimúzeum* falában vastag üveggel védett fehér márványtábla őrzi, amikor 1849 május 4. és 21. közt a kissvábhegyi honvédütegek a Ferdinánd körbástya császári tüzérségét lőtték. Az akkori „Új laktanya" homlokzatát ért számos találat emlékét 1893-ig befalazott ágyúgolyók őrizték. Közülök 40-nek a nyomát kegyelettel tárta fel és örökítette meg 1926-ban a m. kir. hadimúzeum. *Az Orbánhegyen a Diana-út 25. számú* villaépület bejáratánál elhelyezett emléktábláról az a történelmi tény olvasható, hogy ott volt *Görgei Artúr* tábornok főhadiszállása s onnan figyelte messzelátón az ostromot és a 21-iki utolsó rohamot. A bástyán tört résre kitűzött honvédzászló megpillantása után onnan indult lóháton az elfoglalt várba, hogy győztes seregét üdvözölje. Megfordultak ott hadtestparancsnokai is és *Klapka* tábornok ott békült ki *Petőfi Sándorral*. A táblát a hadimúzeum kezdésére 1929-ben állította a ház ura, korláti Bernát István.

Egy másik táblán ugyanott az olvasható, hogy 1897 októberében őszi lombhulláskor ott gyönyörködött a kilátás szépségében *Erzsébet királynéról*, akinek emlékét a *Statisztikai-park* nevű ismeretes téren a terség északi oldalsarkában termeskőbe foglalt márványtáblán ezek a szavak őrzik:

— „E fakat Erzsébet magyar királyné 1898 szeptember 10-én történt szomorú halála emlékére emelte Budapest székesfőváros közönsége."

Erőmenyesi Flath Jánosnak s a magyar kongregánsoknak, akik 1686 szeptember 2-án Budavár felszabadításáért, a két kongregánsista vezér, *Lotharingiai Károly és Esterhazy Pál* nádor alatt az elsők között küzdöttek, 1930-ban, Szent Imre évében emléktáblát helyeztek el a Magyar Mária kongregánsták. Ugyancsak a várfalnak, a Lovas-út felé eső részén emléktábla őrzi magyar és spanyol nyelven annak a *300 spanyol hősnek* az emlékét, akik Buda felszabadításáért harcoltak.

A mohácsi csata négyszázados évfordulójának emlékére állított emléktáblát a főváros a *Szent Gellért hegynek* a Duna felé eső oldalán.

Gróf Széchenyi Istvánra vonatkozó emléktábla a *Krisztina-téri templom* bejáratánál, jobb oldalon ezt adja tudtul: — Ebben a templomban esküdött örök hűséget gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar, nejének gróf Seykern Crescentianak 1836 február 4-én. A baloldali részen elhelyezett emléktábla arról emlékszik meg, hogy a templom *I. Ferenc király* uralkodása alatt 1796-ban épült.

Csernoch János bíboros, hercegprímás aranymiséje alkalmából 1924-ben létesítette az állam és a főváros a *Prímás bástyát* a várban és díszes emléktáblát helyezett el a vár északi oldalán és a Magyar Hadimúzeum épületén. A *Krisztinavárosi templom* jobboldali részén hátul a sekrestyénél ilyen szövegű emléktábla díszlik: — „E templomban működött mint segédlelkész dr. Csernoch János bíbornok, hercegprímás és érsek úr 1877 aug. 19. — 1878 július 25. Emlékezetül aranymiséjére. 1924 nov. 18."

Beethoven halálának századik évfordulójára a főváros domborműves emléktáblát helyezett el a *Színház-utca 3. szám* alatt levő Várszínház bejáratánál annak emlékére, hogy Beethoven 1800 május 7-én ott hangversenyezett.

Virág Benedek pálosrendi szerzetesnek, az akkori irodalom legkiválóbb alakjának emléktáblája az *Apród-utca 10. számú* épületen látható, mint, amely ház volt Virág Benedek lakóháza. Az emeleten lakott egyszerű boltíves szobában.

Markovits Iván, a Gabelsberger-Markovits rendszerű gyorsírás megalkotójának emléktáblája a *Donáti-utca 5. számú* házon látható. A rendszer félszázados fennállásának emlékére 1913-ban állították a magyar gyorsírók.

Dr. Mikes Lajos író és szerkesztőnek a *Borsutca 15. számú* ház őrzi emlékét, amely házban lakott 1921—1930-ig.

Endresz György emlékét az *Attila-utca 53. számú* épület, a Bellevue-szálló bejárata fölött elhelyezett emléktábla őrzi a következő szöveggel: — „E házban élte utolsó éveit Endresz György. Ide tért vissza diadallal 1931 július 16-án. A világba röpítette az eszmét „Igazságot Magyarországnak" és innen indult el utolsó útjára Rómába 1932 május 21-én."

Az I. kerület *Győző-utca 11. számú* épületen látjuk azt az emléktáblát, amelyet a kir. igazságügyminisztérium állíttatott *dr. Felletár Emilnek*, az országos bírósági vegyészeti intézet kiváló érdemű első vezetőjének emlékére.

Sajó Sándor nyug. tankerületi kir. főigazgató emléktábláját az I. ker. *Csörsz-utca 1. számú* épületén helyezték el, amely ház első emeletén lakott s onnan tért utolsó útjára 64 éves korában.

Ferenczy Istvánnak, a képfaragó művészet úttörő mesterének emléktáblája az *Országház-utca 14. számú* épületen van. A dombormű Sidló Ferenc alkotása. Abban a házban élte munkás és küzdelmes éveit Ferenczy István.

A vörösök uralma alatt vértanuhalált halt hősök emléktábláit a következő épületek őrzik Budán:

A Lánchíd budai pillérének Budáról jövet a jobb oldalán, a gyalogjáró felé eső részén van *Hollán Sándor* nyug. államtitkár és fia dr. *Hollán Sándor* államtitkár emléktáblája. Azon a helyen szenvedtek vértanuhalált.

Fery Oszkár cs. és kir. altábornagy, csendőrségi felügyelő, *Borhy Sándor és Menkina János* m. kir. csendőralezredeseknek emléktáblája a *Fery Oszkár-utca 40. szám* alatt, az I. ker. Állami elemi iskolai tanítóképző-intézet balsarkán, a Borhy Sándor-utcai részen van elhelyezve.

A Bécsi-út 22. számú házon van *Lemberkovics Jenő* honvédszázados emléktáblája, aki 1919 június 24-én Istenért és Hazáért vértanuhalált halt. Abban a házban lakott. 1921-ben örökítette meg emlékét a MOVE III. ker. csoportja.

A világháború hőseinek emléktáblái az alábbi épületeken láthatók:

A Mészáros-utca 19. számú épületen 46 hősi halott emléke van megörökítve. A világháborúban hősi halált halt délivasutasok emlékét őrzi az emléktábla.

A III. kerületben a *Zsigmond-utca 114. szám* alatt levő Budapesti Árpád főgimnázium épületén közadakozásból helyezték el azt az emléktáblát, amely 28 elesett tanuló nevét örökíti meg.

Az *újlaki templom* bejáratánál száz hősi halott emlékét őrzi az ott elhelyezett emléktábla.

A *Király-fürdőn* és a *Rudas-fürdőn* elhelyezett emléktáblák annak emlékét őrzik, hogy azokat 1556-ban Szokoli Musztafa pasa építtette. (Francia nyelven is olvasható.)

Egy-egy régi épület emlékét örökíti meg a II. ker. *Kacsa-utca 18. számú* épületen és a II. ker. *Iskola-utca 18.* számú épületen elhelyezett emléktábla.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Megroppant a Várhegy-oldal

Az Attila-utca rohamos építkezései előreláthatólag befolyásolták a hegyoldal régóta gyanús földtani szerkezetét és a híres, csuszamlós budai márga ismét jelentkezett a maga megbízhatatlanságával. Talán túlkönnyelműen kezelték ezt a kérdést azok, akik nem ismerték ennek a hegyoldalnak veszedelmes voltát és a hatóságok is hibáztak, hogy nem követelték meg a kellő elővigyázatot. Még szerencse, hogy katasztrófa nélkül folyt le ez a megroppanás, amelynek be kellett következnie, mert hogy legalul, az Attila-utcában ásták alá a hegyoldalt olymódon, ahogy azt megengedni nem lett volna szabad. Így történt, hogy a felsőbb utcákban, úgymint a Logody-utca 63., Lovas-út 26., valamint Lovas-út 1. szám alatt megroggyantak az épületek olyannyira, hogy egyes lakókat ki kellett lakoltatni. Sürgős intézkedések történtek, hogy a kibányászott hegyoldal alátámasztására tervezett hatalmas támfalak mielőbb felépüljenek és ezzel elejét vegyék a további csuszamlásnak. A mult század végén történt földmérések alapján elhatározta a székesfőváros, hogy a Vár nyugati lejtőjén *csak villaszerű épületeket* engedélyez, ami nem is okozott volna bajt, de a többemeletes bérházakat már nem bírta a hegyoldal s így valószínű volt ennek a csuszamlásnak, illetve megroppanásnak a bekövetkezése. Két háznak *lefelé* való mélyebb építése indította el a csuszamlást.

Budai küzdelmek

— Uj élet a város alsó szélén —

A Kelenföld érdekeit oly lelkesen szolgáló *Buda-Alsóvárosi Egyesület* e hó 7-én rendezte ezévi első *választmányi* ülését a „Budai rózsakert" vendéglő helyiségeiben a jelenvoltak nagy érdeklődése mellett. Az ülést *Mikola* Géza dr. ügyvezetőelnök nyitotta meg és az újév alkalmából üdvözölte a megjelenteket. Majd ismertette a *Duday* Alajos dr. tanácsnok-elöljáró által már a Várban kezdeményezett és a XI. kerületben is meghonosított „Mindenki karácsonyfája" nagyszerűen sikerült ünnepélyét. Ezután felolvasta a Budai Napló közszeretetben álló főszerkesztőjének, *Viraág* Bélának levelét, melyben felesége elhúnyta alkalmából kifejezett részvétért mond köszönetet egyesületünknek. A tárgysorozat további pontjaiban a járhatatlan utak kiépítése, a csatornahálózat fejlesztése, továbbá a HÉV-vel kapcsolatos közlekedési bajok orvoslása és a környék közbiztonságát célzó intézkedések kerültek szóba. A választmány ezúttal ismét 7 új tagot vett fel az egyesület tagjai sorába, majd néhány kisebb adminisztrációs ügy elintézése után *ismeretterjesztő előadás* következett. Ennek során

TAMÁSSY BÉLA dr.
ker. tisztiorvos

Divat és sport címmel ismertette a divat legelső megnyilatkozását a legrégibb korból, majd a mindinkább kifejlődő divatos öltözködést, mely régen a testi egészség rovására eső mesterkedésekben, újabban pedig a sportkedvelés terjedésével a testre hasznos öltözködésben nyilvánult. Az olykor humoros megjegyzésekkel fűszerezett felolvasást a közönség nagy élvezettel hallgatta. — Utána

GÖMÖRY GYŐZŐ
örökös tb. elnök

Liszt Ferencről mondott tartalmas és színes emlékbeszédet. Nagyszerűen jellemezte a nagy magyar zeneszerző egyéniségét, megkapóan ismertette zenei tehetségét, halhatatlan műveit, tiszta magyar lelkiségét, szülőhazája iránti szeretetét, műveinek utólérhetlen magyar jelleget és ezzel megcáfolhatlanul igazolta a külfölddel szemben Lisztnek teljes és színmagyar mivoltát. — Az ülést *Schopp* János és vitéz *Tanka* Tibor dr. felszólalásai, továbbá *Bosnyákovits* Károly rendőrfőfelügyelőnek a közbiztonsági és *Raff* István ker. mérnöknek az utak és csatornák ügyében adott felvilágosításai után *Mikola* Géza dr. ügyv.-elnök bezárta, amit barátságos vacsora és társalgás követett.

Gazdasági tükör

SCITOVSZKY TIBORRAL, a Hitelbank vezérigazgatójával kívánja beltölteni a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. néhai báró Korányi Frigyes helyét az igazgatóságban.

SCHÓBER BÉLA, az Angol-Magyar Bank elnöke, a Magyar Nemzeti Bank v. vezérigazgatója méltatta báró Korányi Frigyes érdemeit az OMKE legutóbbi számában és őt az 1935. évben a magyar pénzügyi élet második, nagy pótolhatatlan veszteségének mondja.

CHORIN FERENC dr. felsőházi tag, a GyOSz elnöke, a Salgótarjáni elnök-vezérigazgatója ismerteti a Magyar Lloyd legutóbbi számában az ipari helyzetet 1935-ben.

FRIEDLENDER ANDOR, a Budai Általános Takarékpénztár vezérigazgatója, hazatért lillafüredi üdüléséből.

LÁSZLÓ MÁRTON dr.-nak, a Pénzintézeti Központ igazgatójának a kormányzó a kincstári főtanácsosi címet adományozta.

ORAVECZ ÁRPÁD dr. Állami Vas-, Acél- és Gépgyári igazgatóhelyettesnek a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Drágaköveket és törött nemesfémet vásárol: SZERAFIN GY. II, Roham-u. 8

— *A Gazdák Biztosító Szövetkezete* díjtartalékainak egy részéből bérpalotákat vásárolt a fővárosban összesen 2 millió pengő értékben.

— *A gombamódra szaporodó* kis szövetkezeteket kellemetlen alternatíva elé állította a külkereskedelmi hivatal. A szövetkezetek részére megállapított kontingensek áldásaiban csak akkor részesülhetnek, ha a Szövetkezetek Szövetsége kedvező véleményt ad működésükről.

— *A „Trust Rt.* villamos és közlekedési vállalatok számára" lezárta a mérlegét, amelynek kimutatása szerint nyeresége ismét kb. 1,600.000 pengő, úgyhogy változatlanul 4 pengő osztalék kerül kifizetésre.

— *30 vagón* erdélyi alma behozatalára kapott engedélyt a Hangya szövetkezet.

— *A gyufagyártás és fogyasztás* 35 százalékkal csökkent hat év alatt. 300 millió dobozról 200 millió alá esett a fogyasztás a gyufamonopólium első évtizedében.

— *Nyolc év alatt* nettó hárommillió pengőt keresett a fővároson a biztosítók kartellje. 25 millió pengő biztosítási értékben van felvéve a Bazilika; tizenhét útkaparóház becsértéke 476.00 pengő.

— *Tízmillió pengő* értékű gyapjút vettek át a termelőktől a magyar gyárak.

— *A Pálffy-téri HÉV állomás* elhelyezése közel negyedmillióba kerül és ez elodázza a végleges megoldást, amely a HÉV teljes kihelyezését kívánja az Újlaki- és Óbudai-partról.

— *Belföldi kölcsönt* készül felvenni a Magyar Városok Országos Szövetsége. Nagyszabású kulturális, szociális és gazdasági programmot dolgozott ki a magyar városok helyzetének megjavítása érdekében.

— *Az OTI* baleseti kórházat és kislakású házcsoportot épít. Három és félmillió pengőért megvásárolja a Tisza Kálmán-téri gázgyári telket.

— *Másfélmillió pengős* új építkezésekbe kezd az Ügetőverseny Egyesület.

— *A BSzKRT* új, több évre szóló beruházási programmot dolgozott ki. A beruházások összértéke 48 millió pengő.

— *Magyar idegenforgalmi iroda* nyilt meg Kairóban. Az iroda a Magyar Egyiptomi Kereskedelmi Rt. keretébe tartozik.

— *Kétmillió pengő* értékű török megrendelést kap a magyar gépipar. Főleg vegyészeti gépeket rendeltek.

ROMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG
Kitűnő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT
VÁLI GÁBOR
CÍMFESTŐ
II., ISKOLA-UTCA 18
TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC dr. főherceget újév napján Purébl Győző dr. ügyvezető-alelnök vezetésével egy szűkebb Baross-küldöttség kereste fel és tolmácsolta a Baross Szövetség üdvözletét, mint a Baross Szövetség vezérelnökének.

ALBRECHT KIRÁLYI HERCEG a Siófok mellett Balatonszéplakon tizenkét nagyobb parcellát vásárolt közvetlenül a Balaton partján és ott tavaszkor kastélyt építtet.

SZENDY KÁROLY polgármester, aki karácsonyi szabadságát befejezte, január hó 7-én újra átvette hivatala vezetését.

KOZMA JENŐ dr., v. orszgy. képviselő, a városházi Kozma-párt vezére, tíz napra elutazott vidékre, ahol vadászatokon vesz részt.

TORMAY GÉZA dr. államtitkárt nevezték ki a most felállított Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnökének.

PETRACSEK LAJOS dr. orszgy. képviselő egy hetet töltött kutasi birtokán Somogy megyében, ahol a szomszédos birtokosokkal vadászott.

Vitéz KOLOZSVÁRY BORCSA MIHÁLYnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály szerződéses előadójának a kormányzó a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta.

Vitéz KERESZTES-FISCHER FERENC dr. ny. belügyminisztert a kormányzó a Pénzintézeti Központ elnökének nevezte ki.

VARGHA IMRE ny. pénzügyi államtitkárt a kormányzó a legfelsőbb állami számvevőszék elnökévé nevezte ki.

TASNÁDY NAGY ANDRÁS dr. vallás- és közoktatásügyi államtitkárt Vízkereszt napján, egyházmegyei rendkívüli közgyűlés keretében iktatták új méltóságába: a budapesti református egyházmegye gondnoki székébe.

PÓZEL ISTVÁN dr. budapesti gyakorló ügyvédet, aki országgyűlési képviselő és tagja a fővárosi törvényhatósági bizottságnak, a Községi Takarékpénztárhoz főügyésznek hívták meg.

Vitéz MARTSEKÉNYI IMRE országgyűlési képviselő, aki a nagyfontosságú Magyar-Osztrák Társaságot létrehozta, érdekképviseletbe igyekszik tömöríteni az utazási irodákat is.

ÁLGYAY-HUBERT PÁL miniszteri osztálytanácsos a kereskedelmi minisztérium hídépítési osztályának vezetője mint kitűnő szakember került a Közmunkatanács élére, alelnöknek *Czabalay* Kálmán helyére.

GEGUS DÁNIEL ny. főkapitányhelyettes, lapunk illusztris munkatársa január 2-án a Pátria Klubban sikerült költeményeiből adott elő néhányat a Gyóni Géza Irodalmi Társaság irodalmi délutánján.

CZIKLE VALÉRIA elnök nyitotta meg e hó 14-én a „Magyar Nótaestét", amelyet *Korner* Dezső, a „Budai Művészek" vezetője rendezett nagy sikerrel.

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN, a gyógyhelyi bizottság ügyvezető igazgatója *„A gyógyhelyi bizottság 1936. évi munkaterve"* címen érdekes programmot adott az „Országos Balneologiai Egyesület" ülésén.

OREL GÉZA dr. főigazgató e hó 10-én, pénteken este igen érdekes előadás keretében ismertette a „boltkirakat" történetét.

SZÉKELYHIDI-HAMMER DEZSŐ dr. egészségügyi főtanácsosnak, a Fővárosi Fertőtlenítő Intézet igazgatójának és HARGITAI ELEK dr. egészségügyi tanácsosnak, az intézet aligazgatójának a honvédegészségügyi szolgálat fejlesztése érdekében kifejtett értékes tevékenységükért a kormányzó elismerését fejezte ki.

PETRIK BÉLA dr. tanácsi főjegyző a fővárosnál eltöltött szolgálatának 25 éves jubileumát ünnepelte, amely alkalomból tömegesen keresték fe szerencsekívánatokkal.

BARABÁS GYULA nyerte el a Révai Testvérek Jókai-regénypályázatának díját.

NEMES NAGY MIHÁLY dr.-t, aki hat esztendeje bizottsági tag s aki a kelenföldi társadalmi élet és a Baross Szövetség révén került a községi politikába, a Községi Takarékpénztár ügyésznek szerződtette.

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsir, autógumi. — Házhoz szállítással.

W. C. HUBERT, FÜRDŐKÁD, KÁLYHA, MOSDÓ stb. szabott áron
LISZT FERENC-TÉR 4
Telefonszám: 22-2-67

BÓDY LÁSZLÓ DR.
székesfővárosi tanácsnok

Most töltötte be értékes közszolgálatának *huszonötödik* esztendejét a székesfőváros pénzügyi osztályának vezető tanácsnoka *Bódy* László. Az évforduló alkalmából elsőnek a pénzügyi ügyosztály tisztikara üdvözölte meleg szeretettel *Beliczay* Imre dr. tanácsi főjegyző vezetésével. A legnehezebb tárcák egyike, mert alig van olyan kérdés Budapesten, amely elkerülhetné a pénzügyi ügyosztályt. Azért kell az élére biztos ítéletű, erőskezű vezető, aki „bizonyos" rohamoknak ellent tud állani. Az ünneplés során több székesfővárosi hivatal és a Községi Takarékpénztár nevében is köszöntötték a jubiláns főtisztviselőt. Ezenkívül barátai és tisztelői is nagyszámban keresték fel szerencsekívánataikkal, akit egyénileg is tisztelet és szeretet környez.

SALAMON GÉZA DR.
székesfővárosi tanácsnok

a közegészségügyi ügyosztály vezetője most töltötte be közszolgálati működésének huszonötödik esztendejét és ebből az alkalomból a székesfőváros vezetősége, valamint a tanácsnok működési körébe tartozó hivatalok és intézmények melegen üdvözölték. A tanácsnoki értekezleten *Szendy* Károly polgármester köszöntötte a jubiláló tanácsnokot és őszinte elismerését és köszönetét tolmácsolta neki, *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester pedig igen meleghangú levelet intézett Salamon Gézához. Az ügyosztályi személyzet nevében *Rostagni* Achilles dr. tanácsi főjegyző, ügyosztályvezetőhelyettes méltatta hivatalfőnöke érdemeit. A közkórházak személyzetének szerencsekívánatait *Wolff* Károly dr. közkórházi központi igazgató, a tüdőbeteggondozóintézeti orvosi kar köszöntését *Parassin* József dr. igazgatófőorvos tolmácsolta. Huszonötéves jubileuma alkalmából történt kormányzói kitüntetésével járó Signum Laudist délelőtt nyujtotta át a főpolgármesteri hivatalban Sipőcz Jenő Salamon Gézának.

Az Alagút modernizáló munkálatai szépen folynak. Az Alagút két oldalát márványlapokkal kezdték beborítani. Most különböző fajtájú villanylámpákat szereltek az Alagútba. Egyelőre azt próbálgatják, melyik fajta világítás felel meg legjobban. Valószínűleg megmaradnak a beépített rejtett égők mellett és ugyanekkor ívlámpák is fogják világítani az Alagutat, míg díszvilágítás csak ünnepélyes alkalmakkor lesz. A számítások szerint a modernizált Alagút júniusra elkészül.

Szent Gellért-Lövészegyesület címen most alakult meg Kelenföldön az új lövészegyesület *Mikola* Géza elnöklete alatt. E hó 14-ére hívták össze az első *választmányi ülést* a XI., Bártfai-u. 25. sz. a. helyiségbe. A szervezkedésen kívül ismeretterjesztő előadások is lesznek: *Schreiner* János ny. tábornok, vezérigazgató, az egyesület elnöke, a *céllövészet fejlődését* ismerteti és *Tavasz István* mérnök, választmányi tag, aki a *légvédelemről* tart tanulságos és érdekfeszítő előadást.

Balogh Kálmán görögkatolikus esperest, a budai görögkatolikus magyar egyházközösség első parókus-plébánosát, január 12-én, vasárnap iktatták be ünnepélyes keretek között. A Fő-utca 88. szám alatt lévő templomban ünnepi mise volt, utána a Budai Vigadóban beiktató ünnepi ebédet rendezett tiszteletére az egyházközség.

Ötemeletes bérházat épittet Budán, a Főutca 37. szám alatt a Községi Takarékpénztár.

Új kórház Budán. A kormányzó tíz éves jubileuma alkalmából törvényt hoztak arra nézve, hogy az évforduló emlékére közérdekű intézményeket s ezek között *tisztviselőkórházat* kell létesíteni. Nemcsak a szakemberek, de a tisztviselő-társadalom is állandóan napirenden tartja a kérdést abból a szempontból, hogy hol építsék fel a kórházat. A teljes gyógyulás szempontjából tagadhatatlanul előnyösebb a budai vidék tiszta levegője és így a közfelfogás mindenképpen amellett alakul ki, hogy a tisztviselő-kórházat *Budán* kell felépíteni: egyesek szerint Kelenföldön az Andor-utca és Bikszádi-út mentén, másik elgondolás szerint pedig a Farkasréten. Vannak olyanok, akik a zugligeti, vagy a hűvösvölgyi építkezés mellett érvelnek, de ezt az elgondolást nem tartjuk helyesnek, mert eltekintve a nyári hónapoktól, ezek a vidékek szelesek és nedvesek. Kórházépítkezési szempontból a legideálisabb hely volna a *Böszörményi-út és a Csörsz-utca* környéke, amely könnyen megközelíthető és központi fekvésű, amellett a hegyvidék minden előnyével bír.

Majtény után

Ez a címe *Kiss* Gábor szolnoki árvaszéki ülnök most megjelent második verseskötetének. Az első után két irodalmi társaság választotta be tagjai sorába, Császár Elemér esztétikai méltatást, Harsányi Zsolt verset írt róla; költeményeit pedig pattogva szavalják az ország iskoláiban szerteszét.

Kiss Gábornak ezúttal is az a témája, ami a középkori lantos lovagoknak: Isten, Haza, Szerelem. Imádata a magába merülő léleké, a magyar rozsról majdnem sarkantyúpengéssel dalol s amint szívében megrezdül a Nő emlékezete, hangjában a nyugodt férfikor visszanéző ábrándja és ereje lüktet.

Hite olyan, mint az ég kárpitja, ráborul az emberiség távoli horizontjára a sugárzó végtelenséggel. Zsoltárosan hívja Jézussal a megfáradtakat: az Ő útján „a teher könnyű lesz és az iga gyönyörűséges". A hegyi beszéddel boldogságot magyaráz, az énekek énekével szent mámort és a krisztusi legendával csodák ragyogását. Áhitatos sugallatának mélyén magyar történetérzés árad szét.

Hazafias verseiben van igazán otthon. Hasonlítanak ezek a régi brokátokhoz, melyeknél a fekete kurucbánat adja az alapszínt s rímek és alliterációk villantásai szőnek bele aranyszálakat. Mintha csak belenézett volna a rodostói gyertyalángba: „cudar sorban élünk ... fakó nyomor nyög fel ... vércse viszi vérünk ... magyarnak lenni fájdalom." Kassa felé fordulva, szinte közmondásszerű csiszoltsággal mondja: „kuruc kézen szomjazik a szablya ... kuruc sohse kushad ... jajj azoknak, akik csellel csaltak ... csata cseng víg virtussal ... ellenségnek beestelleg ... Rákóczi sírjából kiragyog a szabadság ... Szirtes szép Erdélyben is szebb a szablya, mint a bánat ... kardok kerekednek ... Erdélyben, Biharban, vérverő vihar van ..." Tehetsége biztos fölénnyel bánik a formával. Ha néha megdöccen, az is inkább a keserűség csuklása.

Szerelmét csipkefátyol fátyolozza. A forrongó hazafi ábrándjaival könnyű lesz, mint a sóhajtás. Lelki számadásainál életösztöne „áthajlik a téli kikötő felé és megáll ... bús zátonyán az álmok tavának ... száz szint temet ... a venyigén még rímek ringnak, de a termés tétova ... könnyel keresztel s a zsoldja szánó szavak, hideg beszéd ... sírva sárgul levelén a múlás ... az árva hárfa húrja se hallik ... emlékezik arra, ki messze van és tiltva van ... így bont bíbort a fáradt alkonyat ... szakadt szíve bús megtört madár ... elmúlnak mindenek ..."

Kiss Gábornak Majtény utáni versbokrétáját zeneivé teszi a belső és külső harmónia. Mindig vele érzünk: a vallás, a nemzeti érzés és a szín meghatottságában egyaránt. Költészete felemeli a szebb után vágyó lelkeket.

Czakó Elemér
ny. államtitkár.

Az új Spolarich, mely mint étterem és söröző-helyiség most nyilt meg az Alagút-utcában, a Színkörrel szemben, kedves meglepetés a budai közönség számára. Bizalmas, kedves, otthonias helyiségek, itt-ott ügyes fülkebeosztással, amely hamar magához kötötte a budai közönséget és megnyitása óta állandóan telt. Most Budán a legnépszerűbb találkozóhely: — *Spolarichnál Budán!* — Kifogástalanul a legelsőbbrendű a konyhája és a söröző-közönség 20—30-féle zónaadagban válogathat: — 40—60 fillér. *Polgári sört* mér, de annak kitűnő kezelésében egyedülálló. Ma már azok is, akik eddig esténként átjártak Pestre, szívesen maradnak itt Budán. Bizalmas társaságok verődnek össze, dícsérve a bort is, amely tisztán kerül a termelőtől a „budai Spolarich"-étterem asztalára.

A baziliták Budán. Értesülésünk szerint le akarják telepíteni Budán a görögszertartású Szent Vazul-rendet — amely a pálosoké mellett a legmagyarabb katolikus szerzetesrend — amelynek eddig tudvalévőleg csak Máriapócson és Hajdudorogon vannak rendházai. A baziliták Budán való letelepülése ismét jelentős értékkel gyarapítaná Budát.

Vizy Károly
vívómester jubilál

Kedves jubileumra készül a vívósport közönsége: — *Vizy Károly* vívómester nagy sikereket aratott csaknem félszázados pályafutásának negyvenedik évfordulóját készülnek megünnepelni azok, akik a magyar vívás nagymesterét látják benne. Egy napra felidézni azt a jelenetet, amikor Vizy Károly, a fiatal honvédtiszt, először vetkőzött le a vívóteremben és általános feltűnést keltett rendkívül fejlett izomzatával. Szinte félelmes hatással volt ez a különös fejlettség, amely jellegzetessé tette ennek a fiatal mesternek minden mozdulatát. Talán ennek is köszönhette, hogy rövid időn belül nagy népszerűségre tett szert és Lónyai-utcai vívóterme volt a magyar vívók bizalmas találkozóhelye, akik erős küzdelmet folytattak az akkor nálunk jelentkező, de túlságosan mozgalmas olasz vívással szemben. Ezért tüntette ki Vizy Károlyt bizalmával Szemere Miklós is és a Nemzeti Kaszinó számos tagja. *Vizy* Károly 1865 július hó 21-én született *Tamási*, tolnamegyei községben. Onnan Körmöcbányára került a reáliskolába, ahol bátyja tanár volt. Erős katonai hajlamait követve, a IV. osztályból átment a hadapródiskolába, ahonnan mint hadapród a 19-ik gyalogezredhez került, de erős nemzeti érzése miatt, mint tiszthelyettes a szegedi 5-ik féldandárba osztották be, ahol 1886-ban hadnaggyá előlépve, 1891-ben a bécsújhelyi vívó- és tornatanfolyamra vezényelték. Már mint főhadnagy újból Szegedre osztják be, az 5-ik honvédgyalogezredhez, ahol megkezdte vívómesteri működését. A tisztikart és az egyéves önkéntesek tanfolyamát képezte a vívásban. 1895-ben mint katonai vívómester nyugdíjba ment és eleinte a Rákóczi-út 9. sz. alatt társasviszonyban, majd 1897-ben átvette a jóhírű Sztrakay Róbert-féle vívótermet a Lónyay-utca 7. szám alatt és azt önállóan, a saját magyar rendszere szerint vezette a világháború kitöréséig. Ekkor azonnal bevonult mint főhadnagy és megszervezve a budapesti katonai tűzoltó osztagot, a Duna védelmére rendelték ki. Majd a 2-ik szerb offenzíva után a legénységet a szurony- és fokosvívásban képezte ki. Ott volt Belgrád bevételénél és mint fiatal százados került Montenegróba, *Podgoricába* mint zászlóaljparancsnok, ahová felesége is elkísérte, hűségesen kitartva férje mellett minden veszedelem között, egészen az 1918-ik évi visszavonulásig. A magyar hadsereg újjáépítéséből is kivette a részét és 1922 február 1-én végleg nyugállományba vonult, legfelsőbb dícsérő elismeréssel, a Károly-csapatkereszt és a Ferenc József-rend lovagkeresztjével kitüntetve. Azontúl ismét a vívásnak élt és zártkörű társaságokat, hét éven át a m. kir. pénzügyőri tisztviselő és altiszti kart oktatta. Utolsó nagy sikerét az ifjú vívómesteri gárda vívóversenyén aratta, amely sikeres szenzációt keltő volt.

ILLIS DEON
New-York legnépszerűbb jazz énekesnője december 1-től
A BELLEVUE-BEN

AZ ÖSSZES FÉRFI ÉS NŐI DIVATCIKKEK
HAUER és MÁRTON
II., SZILÁGYI DEZSŐ-TÉR 6. SZÁM
A. B. C. kötelékébe tartozó cég

Magyar Esték!
Erzsébet királyasszony gödöllői házi cigányának Vidák Bélának a fia: Józsi a gyorscsárdások mestere a
SEIFFERT-KÁVÉHÁZBAN
szórakoztatja az úri közönséget a tél folyamán

Borgazda estét rendez a „III. ker. Egyesült Polgári Társaskör" *Borgazdasága* jan. hó 16-án este 8 órakor III., Hajógyár-u. 2. sz. alatti helyiségében, amelyen vendégeket is szeretettel látnak. A disznótóros vacsora ára 80 fillér.

Magyar hangulatok kezdenek úrrá lenni Budán esténkint, mindazokban a vendéglőkben, ahol a tulajdonos képes túltenni magát azokon a sablonos hétköznapi üzleti felfogásokon, amelyek alárendeltek a pesti felfogásnak, abban a hitben, hogy ennek kedvéért jönnek a pestiek Budára. Éppen ellenkezőleg, — a pesti más hangulatot keres itt nálunk Budán, mint aminő elől menekül Pestről. *Tihaméry* Kálmán, a ma vezető budai kávéház, a „Seiffert" tulajdonosa, áldozatok árán szakított a sablonos multtal és szerződtette a „legmagyarabb" cigánybandát, a gödöllői *Vidák* Józsiét, hogy ne csak hangulatot, de jelleget is adjon a „Seiffert" estéinek, ami néhány hét alatt teljesen sikerült is. Még csak a név, a név! Teljesen tiszteletreméltó, de talán még sem való aranybojtos lobogónak egy ilyen magyarrá lett kávéház homlokzatára.

Januári kultúrestjét együtt rendezte a „Budavári római katolikus egyházközség", az „Orsz. kat. népszövetség" és az „Actio Katholika" budavári szervezeteivel egyetemben *Lampel* Vilmos egyházközségi elnök vezetésével, vasárnap, e hó 5-én, a budavári leánygimnázium zsúfolásig megtelt termében. Közreműködtek *Lettner* Vilmos rendezése mellett: Pessznecker Károly, Ligeti Mária, Palágyi Béla, Rihász Gizi, Tóth László, Bérczes Lajos, Kléeberg Valéria, Sudár István, Laczkó Ernő és Kecskés Ferenc. Lampel Vilmos pedig konferált.

Első idei farsangi táncmulatságát nagy sikerrel és a legjobb hangulatban rendezte a budai ifjúság 5-én, szombaton este — Vogl Imre ünnepélyesen feldíszített tradicionális tánctermeiben. A Medve-utcának különös érdekességet kölcsönöz, hogy ebben a tánceteremben valaha Mária Terézia is táncolt, mely akkor a híres „Fácán" vendégfogadó nevet viselte. Mint egy film pergett végig a dzseszszel kísért modern táncok között, az újra tüzesebb ütemre kapó csárdás s a régi finom és előkelő francia négyes. Egyik kedves jelenet a másikat váltogatta. Az ifjak ciklámen csokorral köszöntötték táncosnőiket s a lánykák egy perc alatt házi bál hangulatot teremtettek táncosaik elé varázsolt büffés asztalaikkal. Mindenütt édes, fiatal, mosolygó arcok a tavaszt varázsolták a locspocsos télbe. A tavaszt, amelyik egyszer mindannyiunké ha már elillant, jó legalább ráemlékezni.

A Rudasfürdő átépítési terveit Hültl Dezső elkészítette, de a főváros a mintegy 2.5 milliós megoldást sokalja s a tervek átdolgozását határozta el. Az új átdolgozott tervek alapján még januárban kiírják a pályázatot.

Negyven év. A magyar hirdetési szakma közismert reprezentánsa, a *Tenzer hirdetési iroda* most töltötte be fennállásának negyvenedik évét. A cégalapító *Tenzer Gyula* szaktudásával és abszolut korrektségével nagyban hozzájárult az akkor még gyermekcipőben járó hirdetési üzlet népszerűsítéséhez. A jelenlegi tulajdonost, *Tenzer Emilt*, számosan üdvözölték ez ünnepélyes alkalomból.

Északpestvármegyei Gyümölcs- és Szőlőtermelők Egyesülete január hó 14-én kezdi meg *harmadik* népszerű gyümölcstermesztési és növényvédelmi tanfolyamát. Vezető *Horn* János, a m. kir. Kertészeti Tanintézet r. tanára, ki egyben a gyümölcstermesztési előadó is. A többi tantárgyak előadói: Gombabetegségek: Husz Béla dr. r. tanár; rovarkártevők: Kadocsa Gyula dr. igazgató; szőlőművelés: Pettenkoffer Sándor orsz. szőlészeti és borászati főfelügyelő; gyümölcsfeldolgozás: Szabó Béla főintéző és több más neves előadó. — Minden felvilágosítás az egyesület helyiségeiben: VI., Andrássy-út 8, II. 1. délelőtt 9—2-ig, telefonon: 142-30 szám alatt. Tandíj nincs, beiratási díj 3 pengő.

Régi budai cég és köztiszteletben áll *Vagács* Mihály szűcsmester szőrmeüzlete, amelyet 1887-ben alapított és nyitott meg a Tárnok-utca 3. szám alatt a Várban. Egy év mulva leköltözött a II., Fő-utca 11. szám alá, Buda legforgalmasabb részébe, az Andrássy-palotába, ahol immár egy félszázad óta áll. Az alapító elhúnyt, fia, *Géza* vette át az üzlet vezetését és végigküzdve a világháborút, a különféle defláció és infláció viharait megúszva, küzdenie kellett a Fő-utca hanyatlásával, mely az idők folyamán jelentéktelen forgalmú útvonal lett. Ez a vidék megállt, nem épült és a régi patricius családok lassan elköltöztek innen, fenntartva továbbra is a céggel a régi jó viszonyt. A cégfőnök *Vagács* Géza Miklós, aki mint festőművész is sikereket aratott, a Magyar Szűcsmesterek Orsz. Egyesületének, továbbá a II. ker. Iparoskörnek társelnöke, szakértője a Statisztikai Hivatalnak és az Orsz. Iparegyesület díszéremmel tüntette ki a mult évben. — A régi cég most új fióküzletet nyit *II., Margit-körút 45. sz.* alatt épült bérpalotában.

Posta nélkül. A budai oldalon élénk lendülettel épülnek az új kertes részek. Alig néhány év óta sokszáz új kertes ház díszíti a budai oldalt, a posta azonban nem kíséri kellő figyelemmel ezt a fejlődést és nem szaporítja megfelelően a postaládákat, sem nem szereltet fel elegendő telefonállomást. A Vérhalom-téren például — amely az egyik új negyed központja — ezek egyikéből sincs még egy darab sem — ahogy az ottlakók panaszos levelei bizonyítják, pedig egy kis jóakarattal könnyű a bajon segíteni.

A „Víg özvegy" kerül felújításra a Király Színházban január 15-én olcsó helyárakkal. Akik eddig nem látták *Lehár* Ferencnek ezt a nagysikerű operettjét, most megnézhetik a Király Színház nagyszerű színészeinek előadásában, akik most is sok tapsot arattak a békeévek egyik úgynevezett „nagy operett"-jében, „Az erdészlány"-ban. *Küry* Klárának annak idején híres szerepét a rutinos *Kondor* Ibolya játszotta kedves közvetlenséggel. A jól betanított karénekek, táncok, a darab kiállítása és *Tihanyi* Vilmos rendezése nagyszerű előadást eredményezett.

Esős időben, ha véletlenül a Zugliget táján van dolga valakinek, bosszankodva tapasztalhatja, hogy nyakig sárban kell megtennie az utat ahhoz a házhoz, ahova igyekszik. Szép időben senki sem gondol arra, hogy ott a kövezetlen úton sár is képződhet és nem is törődik vele. Talán ez az oka, hogy a főváros is figyelmen kívül hagyta eddig a zugligeti nyakigsáros utakat és most, — e latyakos télen — sok keserű panasz jut el hozzánk, hogy azt továbbítsuk.

Hogyan segíthet a szülő a gyermeknek iskolai vagy nevelési nehézségek esetén? című előadásával kezdte, a „Budai Klub" előadássorozatát január 7, kedden este *Takács* István középiskolai tanár. Jönnek: — január 14, kedden este 8-kor *társasvacsorára*. Január 21, kedden este 8-kor ifj. *Balázs* Dezső dr. ügyvéd: A párválasztás misztikuma és a válóper realitása. Január 28, kedden este 8-kor *Gartner* Pál dr. idegorvos: A művész lelke a pszichoanalízis megvilágításában. — Minden kedden este társasvacsora. Menű 1 pengő.

A „Vogl-Bál", minden budai farsang egyik kedves bálja és ez idén e hó 15-én lesz a Budai Vigadóban.

BUDAI
SPOLARICH
ÉTTEREM és SÖRÖZŐ
I., ALAGUT-utcában, a szinkörrel szemben
NYITVA: éjfélután 2 óráig
KITŰNŐEN KEZELT
POLGÁRI SÖR
TERMELŐTŐL VÁSÁROLT BOR
ELSŐRANGÚ MAGYAR KONYHA
SZÁZALÉKOS RENDSZER

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

Vagács Mihály
szűcsmester
Főüzlet:
II., Fő-utca 11. szám
Új fióküzlet:
II, Margit-körút 45.
ALAPÍTVA 1887-ben TELEFON 523-35

Adóreformot!... *Krivoss* Árpád dr. nyug. pénzügyi titkár, bpesti gyak. ügyvédnenk az országos adóstatisztika tanulságai alapján megírt című könyvét adja ki a Madách nyomda és könyvkiadó. A mű ára 4 pengő. Előjegyzés esetén 3 pengő.

Helyreigazítás. Multévi dec. 22-i számunkban *„Genf!... segíts!!"* címmel cikk jelent meg, amelynek alcímében tévesen az állott, hogy a turáni hún-magyar származású mán-törzset hivatalosan kiirtja Törökország. A török követség felkért bennünket annak helyreigazítására, hogy a megnevezett törzs *nem él Törökországban*, hanem a szomszédos Irakban.

Évenként csak háromszor lehet kedvezményes áron utazni vidékről Budapestre és pedig a tavaszi tenyészállatvásárra, a Nemzetközi Vásárra és a Szent István-hét alkalmával. Más kiállítás nem részesül utazási kedvezményben. A vidéki kereskedelem és ipar ettől az intézkedéstől helyzetének jobbrafordulását reméli.

Halálozások. *Kliment* Gottlieb budai ismertnevű pékmester december 28-án meghalt. Buda egy értékes iparosmestert vesztett el benne. Minden nemes és igaz ügyért őszintén és odaadóan lelkesedett. Mindent elkövetett a tanonctanítás előmozdítása érdekében. Kerületében nem volt jótékonysági vagy társadalmi akció, amelynek sikerét nem mozdította elő a legnagyobb mértékben. Mindazok, akik ismerték, őszinte kegyelettel őrzik meg emlékét.

Garamszegi Géczy István m. kir. kormánytanácsos, író, a Petőfi Társaság tagja s az Országos Színészegyesület titkára, életének 76-ik évében január 7-én elhúnyt. A megboldogult tagja volt a Hollós Mátyás Társaságnak, a budai írók, művészek és tudósok egyesületének. A népszínműírás terén is hervadhatatlan dicsőséget szerzett „A gyimesi vadvirág" című művével, amely hosszabb ideig műsoron volt a Népszínházban. A Budán közszeretetben álló jeles férfiút a művészek nagy csoportja kísérte utolsó útjára januuár 10-én a Farkasréti temetőbe.

Gyász. Meghalt a közelmultban Óbudán egy kedves, melegszívű öregúr, aki állatorvos volt s mint ilyen, széles körben ismert és kedvelt. Nagy magyar kinológus volt és ebbeli híre túllépett az ország határain. *Grafi* Frigyes kivételes tehetségével, kedves modorával, közvetlen meleg szívével különösen kedvence a kutyatenyésztésnek és tartóknak, akik kedves négylábú állatjaik egészsége felől nyugodtak voltak, ha azt a „Frici bácsira" bízhatták. Grafi Frigyes budai ember volt testestől-lelkestől s az ő értéke budai érték volt. Az óbudai temetőben családi sírboltban temették el, nagy gyászoló közönség részvételével. Ravatala felett *Pekár* Gyula ny. miniszter, a MEGE elnöke mondott szép és megható beszédet. *(g. d.)*

KÖZGAZDASÁG

— **Félszázados jubileumát ünnepli** február elsején a m. kir. Postatakarékpénztár. Széleskörű működését az 1889. évi XXXIV. tc. alapján terjesztette ki a csekk- és klíringforgalomra és tíz év óta zálogkölcsönüzlettel is foglalkozik. A pénzügyi válság nem kímélte a Postatakarékot sem, azonban népszerűségére és a közönség bizalmára jellemző, hogy ellentétben a magánintézetekkel, betétei állandóan emelkednek, sőt az 1931 decemberi betétállománnyal szemben megduplázódtak. A félszázados jubileummal kapcsolatban nádudvari *Tormay* Béla miniszteri tanácsosnak tíz éves vezérigazgatói jubileumához nem kell szebb dícsérő jelző, mint az, hogy a Postatakarék a magyar közgazdasági életnek kétségtelenül legnépszerűbb intézménye.

— **A Gyáripari Képviselők** Országos Testületének közgyűlésén rámutattak arra, hogy mielőbb meg kell teremteni a bankzárlat óta elakadt külföldi áruhitelt a magyar közgazdaság számára. A közgyűlésen egyhangúan újonnan megválasztották az elnökséget: *Halasy-Fischer* Ödön elnököt, *Gonda* Hugó és *Neumann* Adolf alelnököket.

— **Igen erős érdeklődés** nyilvánul meg a Nemzetközi Vásár iránt, amely május 8—18-ig tart. A nagy érdeklődés részben a magyar gyáriparosok szervezetének a vásár rendezésébe való intezív bekapcsolódásával függ össze, részben való dig az 1935. évi vásár kedvező üzleti eredményeinek a következménye. A vásárra február közepéig lehet jelentkezni, de a január 25-ig jelentkező cégek 10%-os helydíjkedvezményben részesülnek. Felvilágosítások a Nemzetközi Vásár irodájában (V., Alkotmány-utca 8) nyerhetők.

— **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** az 1936-os évet azzal kezdte, hogy három fiatal tisztviselőt alkalmazott. A fiatalság elhelyezkedési lehetőségeinek szempontjából tehát az újév határozottan jól kezdődött és a jövő számára kétségtelen bizalmat jelent.

— **A 20 millió dollár** névértékű kötvényből 17 millió már az országban van, állapította meg a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár, a kötvények szelvénybeváltó helye. E szerint tehát a nyolc év előtt kibocsátásra került kötvényeknek ezidőszerint már csak 15 százaléka van külföldön.

— **140 millió csehkoronás** keretben fog lebonyolódni 1936-ban a magyar-cseh árucsereforgalom. Az első csoportban fát, szenet és 211 métermázsa liptói túrót importálunk, amivel szemben 30.000 darab hízott sertés, 9500 darab birka, 1250 darab 1 ó,5 vagón ponty, 12 vagón vaj, 50 vagón csillagfürt (haleledel) kerül exportra. A második csoportban gázszén, koksz és öntődekoksz kerül behozatalra, amelynek ellenében 250 vagón zsírt, 2 vagón libát, bőröket, bort, fokhagymát, paprikát, lencsét szállítunk Csehországba. A harmadik csoportba az ipari cikkek kompenzációja tartozik 25 millió csehkorona értékben.

Amit gyakran olvasunk, — de nem tudjuk, hogy mi

Összegyüjtöttük és közöljük olvasóink tájékoztatására azoknak a vállalatoknak és alakulatoknak neveit, amelyek a vállalat *első betűiből alakulnak* ki. Mellőztük azokat, amelyek régen ismeretesek, pl.: BSZKRT, MÁV, OTI.

AFIFA: — Aktiengesellschaft Für Film Fabrikation
AGFA: — Aktien Gesellschaft Für Anilinfabrikation
ÁDOB: — Állástalan Diplomások Országos Bizottsága
BBTE: — Budapesti Budai Torna Egylet
BEAC: — Budapesti Egyetemi Atletikai Club
BLK: — Budapesti Labdarugók Köre
BTC: — Budapesti Torna Club
DAC: — Detektívek Atletikai Clubja
DÖSZ: — Diplomások Önsegélyző Szövetkezete
FAKSz: — Falusi Kislakásépítő Szövetkezet
FANSZ: — Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége
FÉSZEK: — Festők, Építészek, Szobrászok, Egyéb Képzőművészek
FTC: — Ferencvárosi Torna Club
FTK: — Fővárosi Testedzők Köre
GPU: — Goszudarszvennoje Politicseszkoje Upravlenye (Birodalmi Politikai Társaság)
GYOSZ: — Gyáriparosok Országos Szövetsége
HONSZ: — Hadirokkantak Országos Nemzeti Szövetsége
IBUSZ: — Idegenforgalmi Beszerzési Utazási és Szállítási R. T.
IGE: — Irók Gazdasági Egyesülete
IMI: — Ipari Munkaszervező Intézet
IOKSZ: — Iparosok Országos Központi Szövetkezete
IPOK: — Ipartestületek Országos Központja
KANSZ: — Közalkalmazottak Nemzeti Szövetsége
KMAC: — Királyi Magyar Automobil Club
MAC: — Magyar Atletikai Club
MABI: — Magánalkalmazottak Biztosító Intézete
MAGIRT: — Magyar Általános Gyufaipari R. T.
MALERT: — Magyar Légiforgalmi R. T.
MANSZ: — Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége
MART: — Magyar Autóforgalmi R. T.
MASZ: — Magyar Atletikai Szövetség
MATEOSz: — Magyar Autófuvarozók Országos Központi Szövetkezete
MÁK: — Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság
MÁVAG: — Magyar Királyi Állami Vas-, Acél- és Gépgyár
MEFHOSZ: — Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége
METESZ: — Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezete
MIDI: — Magyar és Idegen Diákinformációs Iroda
MLSZ: — Magyar Labdarúgók Szövetsége
MOKTÁR: — Magyar Országos Központi Takarékpénztár
MONE: — Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete
MOT: — Magyar Országos Tudósító
MOVE: — Magyar Országos Véderő Egyesület
MTI: — Magyar Távirati Iroda
MUSZ: — Magyar Úszók Szövetsége
NSC: — Nemzeti Sport Club
NTC: — Nemzeti Torna Club
NYUKOSZ: — Nyugalmazott Katonatisztek Országos Szövetsége
OKH: — Országos Központi Hitelszövetkezet
OMGE: — Országos Magyar Gazdasági Egyesület
OMKE: — Országos Magyar Kereskedelmi Egye-
OMTK: — Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ
ORI: — Országos Ruházati Intézet
sülés
OTBA: — Országos Tisztviselő Beteg Alap
OTT: — Országos Testnevelési Tanács
POGE: — Postások Országos Gazdasági Egyesü-
PSE: — Postások Sport Egyesülete
TÉBE: — Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete
UFA: — Universum Film Aktiengesellschaft
lete
UTE: — Ujpesti Torna Egylet
VOGE: — Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete.

Aranyérték, nagy jövedelem!
„Krisztina társasházunk" (huszonegyedik társasházunk) a tabáni óriás parknál, a Krisztina-körút 159. sz. a. épül, remek kilátással a Királyi Várra, a Belvárostól 2 kisszakasznyira. Parkranéző remek egyszoba-, kétszoba-hallos, páratlanul értékes lakrészek már leköthetők. Központi melegvízfűtés.
Horthy Miklós-út 89. sz. a. „Hunyadi-udvar" társasházunk már felépült; pár kétszobás, kétszoba-hallos, olcsó fixáru, önálló tulajdonjogú lakrész még kapható. Bérbeadásnál ca 7% tiszta jövedelem. Bérbeadást vállaljuk. Prospektus, öröklakásvevők szaktanácsadója díjtalan.
„Centrum"
Házépítő és Ingatlanvállalat
m. sz. Horthy Miklós-út 15/c.
Telefon: 69-3-01.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!
Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.
Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár
Hunyadi János
gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

ESPLANADE
CAFFÉ • RESTAURANT
Nyári kettős terrasz a Rózsadomb oldalán.
TÁNCTERRASZ
Saját termésű és uradalmi, tisztán kezelt borok
ZÓNAREGGELI (pörkölt, tokány, gulyás, savany útüdő) pikkoló sör és kenyér . . P —.50
REGGELI KÁVÉ tejszínhabbal és süteménnyel . . . . . P —.50
KISMENŰ . . . . . P 1.—
NAGYMENŰ . . . . . P 1.30
SEBALD REZSŐ vendéglős

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

HALLÓ! FIGYELEM!
Borszükségletét idejében szerezze be a torlódás elkerülése érdekében. Kóstolja meg nagydíjjal és nagy aranyéremmel kitüntetett világhírű
SZEKSZÁRDI
SAJÁT TERMÉSŰ
BORAINKAT
Már öt litert is házhoz szállítunk.
Tegyen próbát!
Szekszárd-borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése
POHARAZÁS!
VIII., JÓZSEF-UTCA 19
TELEFON: 32-0-63
Ügyeljen a címre!
Kadarka, fanyarkás vagy édeskés könnyű —·70
Asztali fehér, zamatos ízű, könnyű fajta —·80
Ó-rizling, nehéz zamatos óbor ..... —·90
Vörös „Bikavér" igen nehéz fanyarkás 1·—
Nemes kadarka, édes nehéz vörösbor ... 1·20
Vörös ürmös, édes fűszeres „Vermouth" 1·50
Csemege fehér, édes nehéz..... 1·50
A TESZ nagydíját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szívesen lát
FEKETE SÁNDOR üzletvezető

Felelős szerkesztő: Viraág Béla
Társ-szerkesztő: rétyi Székely Miklós dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly
Kiadásért felel: Viraág Béla
Laptulajdonos: Viraág és Társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája,
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

33. évf. 1211. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 jan. 26

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

„.....ha valahol Budát szépíteni, Budát fejleszteni lehet, én minden alkalmat megragadok...“

Buda iránt rajongó szeretettől szinte forró sorokat — kedvesen hozzám intézte a polgármester úr, de — Budának szól! **Viraág Béla**

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Azt a kedves kérést intézte hozzám, hogy Budával kapcsolatosan küldjek a Budai Napló legközelebbi száma részére, hogyha nem több, de legalább egy-két arasznyi írást.

25 éve vagyok budai lakos, munkás férfikorom legszebb idejét Budán éltem le, hát hogyne lennék hálás Budának és hogyne szeretném azt a Budát, amely az én komoly, nehéz munkám után friss levegőt, pihenést és új erőt ad és adott naponként és ahol budai lakásomban naponként és állandóan élvezem az Isten alkotta természet gyönyöreit. Természetes tehát, ha valahol Budát szépíteni, Budát fejleszteni lehet, én minden alkalmat megragadok. A Bécsikapu újraépítéséhez is van némi közöm, az új budai utakhoz, az új Horthy Miklós Vársétányhoz ugyancsak.

igen sok tervem van még nagy Budával,

amelyeket előkészületlenül persze a polgármester nem dobhat ki a nyilvánosságra.

De viszont életem első 25 esztendejének emlékei, a gyermek- és férfikor Pesthez köt. Mi tagadás, Pest utcáin csatangoltam, Pest porában játszottam, tehát Pest irányában is elfogultsággal viseltetem. Ismerem Pest szegény népének küszködését és küzdelmét a mindennapi élettel. Ismerem a várossal együttjáró szociális nyomort, amelyet a polgármesternek minden eszközzel mérsékelnie kell és bizony minden lehetséges, de elmaradt intézkedésért ő felelős.

Én tehát az egész Pestet nemcsak mint polgármester hivatalból, de mint ember is őszinte és határtalanul áldozatos szeretettel imádom és nézem a problémáit. Kétségtelen azonban, hogy a nagyotfejlődött és egészen kifejlett Pest után természetes dolog, hogy

a fejlődés gyorsabb tempója tekintetében Budán van a sor,

ami egyébiránt szemmelláthető, de megállapítható a statisztika írásainak kérlelhetetlen számaiból és betűiből.

Talán nem lesz érdektelen a nagy nyilvánosság előtt az sem, ami engem a közeli napokban a legnagyobb örömmel töltött el, t. i. a budapesti népszámlálás eredménye, 5 év alatt 62.000-rel szaporodott a közigazgatási Budapest. Ez az 1,066.000 lakos nemcsak Budapestnek hallatlan vitalitását és életerejét, hanem az ország energiáját és fejlődési erejét mutatja.

Tisztelettel üdvözli:

Szendy Károly
polgármester

Buda fejlődése van soron!

Irta: **Liber Endre** alpolgármester

Csodálatosképpen Budapest építkezései nem mutatják azt a súlyos gazdasági helyzetet, amelybe az ország és élén fővárosa került. Szinte a földből nőnek ki a lakópaloták és egy-egy felkaroltabb utca egész külsejében megújhodik.

Ez a fejlődés, amelyet *a belső élet fejlődésének* nevezhetnénk, párhuzamosan jár — és szerencsénk, hogy így van — egy másik fejlődéssel, mely a külső élet fejlődésének mondható. Míg

a nyugat nagy idegenforgalmi központjai felére, negyedére esett idegenforgalommal küzdenek, nálunk megbízható statisztikák egyre emelkedő létszámot mutatnak

és akkor, amikor a kishitűség egészen egyszerűen azt mondhatná, hogy csendes stagnálás a sorsunk, míg kivárhatjuk a jobbrafordulást, e helyett nagyratörő tervek töltenek el és nem az utópia messzi ködfátyolában, hanem egy egész megfogható közelségben:

Budapest fürdőváros!

A kettős város, mely csodálatos összhangban egészíti ki egymást összeillő, hiánytalan egésszé, a „Budapest fürdőváros“ gondolat megvalósítása felé törekedve is nagy erőforrást talál abban a változatosságban, ahogyan a természeti adottsága a két városfél között megoszlanak.

A fürdőváros gondolat súlypontját a természet Budára helyezte

és a páratlan hőforrások, jóformán egy kivételével mind Budán fakadnak, ide rögzítvén a fürdőket is. De a gyönyörű hegykoszorú, a kellemes üdülést nyujtó erdők, a nyaralóhelyekkel vetekedő villatelepek is mind itt ékeskednek. A másik oldalon pedig ott van, mint megint más varázsú vonzóerő a világváros kerete, minden ledületével és szórakozásával.

Ha a fürdőváros jelszót tette akarjuk fejleszteni és ezt a gondolatot akarattá érlelni, akkor ezeket az idegenforgalmi adottságainkat kell fejlesztenünk, — nem a részért önmagában, hanem az egészért. Amint volt idő, amikor mindez értetlenül pihent és minden igyekezet a metropolisz ragyogásának növelésére irányult, úgy

most a helyes kibontakozás érdekében ki kell építenünk a fürdőváros helyhezkötött lehetőségeit, ki kell használnunk, amit a jó sors Budának adott,

mert csak ha a magunk erejéből kiaknázzuk és munkába állítjuk azokat az előnyöket, amik egyedülálló értékek más városokkal szemben és azokat túlszárnyalóan, mondhatjuk azt, hogy megérdemeltük őket.

Meggyőződésem, hogy aki a főváros fellendülését akarja, csak ezt az utat tarthatja szem előtt:

— **Buda fellendülését kell akarnia.**

S meggyőződésem, hogy nincs és főleg a székesfőváros ügyeinek intézésére és irányítására hivatottak között nincs, aki ne akarná ezt az egyszeres, de kettős fellendülést, amely hasznára szolgál az érdekelt egyénnek, hasznára az elhatározó közösségnek és hasznára végül az országnak is.

Budai bankó

Elgondolások Lamotte alpolgármester tervével kapcsolatosan

A-Moll — Óbuda nem nyugszik bele abba, hogy annakidején ő is hozzájárult az Andrássy-út építéséhez, most azonban az Andrássy-út nem akar hozzájárulni Óbuda újjáépítéséhez. *Lamotte* Károly alpolgármester roppant praktikus tervet dolgozott ki, ahogy azt legutóbbi számunkban ismertette is, hogy miképpen lehetne megoldani Óbuda újjáépítésével járó költségek ügyét.

Tovább fejlesztve ezt a gondolatot, adódik az a terv, amit valószínűleg az alpolgármester úr is megforgatott már agyában, hogy Budapest szabályozásának, átépítésének költségeit mily módon lehetne fedezni úgy, hogy ne mindig kelljen számolni a város pénzügyi helyzetével. Szükség volna tehát egy olyan értékre, amely nem volna ugyan pénz, de azért pénzszámba menne. Az elgondolás egyszerűnek látszik.

A székesfőváros közgyűlése — a törvényhozás felhatalmazása alapján — minden telket Budapest területén megterhelne egy bizonyos százalékkal és az így kikapott összegre — lehetőleg ötven, de esetleg százmillió erejéig — *bankószerű kötvényeket* adna ki, amelyekkel fizetni lehetne bizonyos városi követeléseket, amilyen a csatornázás, útépítés, járdaépítés, fásítás és más ilyen tisztán városi követelést, tehát közkézen forogna és mintegy saját külön pénze volna Budapestnek.

A város nevének megváltoztatása „Buda“, vagy „Budavár“ névre föltétlenül kell, hogy bekövetkezzék, mert végre még is „pestis-mentessé“ kell tenni a magyar székváros nevét. És akkor meg volna ennek az új pénznek a címe is, lesz, „Budai Bankó“, esetleg „Budavári Bankó“. Föltétlenül könnyítené a várossal szemben a forgalmat és valószínű, hogy megmaradna a száz százalékos értéke, mert a fedezet kitűnő és első helyen egy-két százalék egészen biztos követelés, a nélkül, hogy bármiképpen terhelné a tulajdonost.

Merész nagy perspektívát nyit ez a tervezet mindazokra a munkákra nézve, amelyek ma csak költséghiány miatt állanak elintézetlenül és oly rendkívüli forgalmat hozna rövid időn belül ebbe a kötvénypénzbe, amely így a polgárság jólétét is hivatva volna szolgálni.

A tervet néhány pénzügyi szakember vetette fel és legközelebb talán már eziránt előterjesztéseket tesznek a Városházán, ahol bizonyára megtalálják e terv előnyeit és hátrányait és esetleg újirányú, nagy lépésekben haladó fejlődés indul meg Budapest jövendő kialakulása felé, amely egyúttal jövedelmet biztosít a város polgárságának. *(V. B.)*

BUDA JÖVŐJE — BUDAPEST JÖVŐJE!

Irta: dorogi FARKAS ÁKOS dr. tanácsnok, a polgármesteri elnöki ügyosztály vezetője

Az a nagyváros, amelyet Budapestnek nevezünk, tulajdonképpen többezeréves emberi település. Amennyire az ősrégészet a régi nyomokat felkutathatta, ennek a településnek legősibb magva *a tabáni hévforrások* körül alakulhatott ki. A fejlettebb emberi társadalom gazdasági tevékenysége magával hozta a közlekedés, az egymással való érintkezés fontosságát és a technikai akadályok fokozatos leküzdését. Így keletkezett a tabáni őstelepülés körül a rév-átkelés a Duna jobb- és balpartja között. A tulsó oldalon kialakult a rév-átkelésnek ellenkező pontja, ahol sokszor várakozni kellett arra, hogy az odaérkezők átkelhessenek. Az ideiglenes szállásokból lassan állandóbb szállások lettek, a kereskedők kirakodtak, odagyűltek messzeföldről olyanok, akik a kereskedőktől vásárolni akartak s így ott is egy kezdetleges emberi település keletkezett, amely azonban csupán tükörképe lehetett a budainak.

A római uralom idején a Duna egyideig mint birodalmi határvonal szerepelt és a település súlypontja ismét a budai oldalon volt. A balparton csupán kisebbfajta római erődítmény épült, amely a népvándorlás hullámait is kibírta, úgy hogy a magyarok bejövetele idejében ez a rómaikori pesti vár még fennállott, jóllehet a budai oldalon lévő tabáni őstelepülést a viharos évszázadok valószínűleg teljesen megsemmisítették s legfeljebb Óbuda állott.

A tatárok 1242-ben fölégették az időközben felvirágzott Pestet és IV. Béla királyunk okos országépítő politikája révén a fejlődés súlypontja a Duna által jobban védett jobbpartra, Budára került át. Buda virágzott fel az elkövetkező évszázadokban és ez a virágzás ismét elhomályosította Pestet. Buda volt a fontosabb, a jelentősebb, noha fejlődésének jogi eredete IV. Béla királynak Pest város részére adott adománylevelére vezethető vissza. A hódító török szultán uralma is felismerte Buda stratégiai és kulturális fontosságát és másfél évszázadon keresztül a nagy világbirodalom egyik legjelentősebb katonai erőssége volt.

Most ünnepeljük Buda várának a törököktől való visszafoglalása 250 éves évfordulóját. Ez a visszafoglalás a mai Budapest fejlődésének a kiinduló pontja. Pestet egy évvel előbb, 1865-ben foglalták vissza a törököktől és mégis

nem Pest, hanem Buda visszafoglalása tekinthető a mai modern Budapest születésnapjának.

A két város fejlődése ezután ismét váltakozva következett be. Buda mindaddig vezetett, amíg az akadálytalan település a pesti síkságot előtérbe tolta Buda hegyes-völgyes területével szemben. De Pest csakhamar magához ragadta a vezetést, mert a város magvát alkotó és egykor szigetszerűen kiemelkedő Belváros körül gyűrűszerűen új és új települések tömege kényelmesen talált helyet magának és így a síkság természetes előnye elsősorban Pest kifejlődését segítette elő.

Mint ebből a rövid visszapillantásból is látjuk, a Duna két oldalán épült város egyes részeinek fejlődése *hullámszerűen, lüktetésszerűen* váltakozott és a közigazgatásilag különálló két város között nem egyszer versengéssé vált. Azonban a világosabban gondolkozó emberek előtt nyilvánvaló volt, hogy ez a két város tulajdonképpen *testvérváros* és a versengés: *a testvérek versengése*, úgy, hogy az egyesítés abban a pillanatban természetes következmény lett, amikor technikailag megoldották a Dunán való biztonságos és mindenkor zavartalan átkelést. Ez pedig a Lánchíd megépítésével 1849-ben következett be.

A tradíciókhoz való makacs ragaszkodás sokszor jelenti a fejlődés akadályát, hogyha elfeledkezünk a tradícióknál is fontosabb és magasabb érdekekről. Így volt ez Pest és Buda közigazgatásának egyesítése előtt is. A magyar szabadságharc dicsőséges korszakát is az jellemezte, hogy a tradíciók tiszteletreméltó bástyaövezetéből lerombolta mindazokat a részeket, amelyek a nemzet további mindazokat a részeket, amelyek a nemzet további felvirágoztatásának, további fejlődésének akadályai voltak. Nem volt vita annak a szükségességnek a felismerésében sem, *hogy Budát és Pestet egyesíteni kell.* Ezt 1849 június 24-én a független magyar kormány belügyminisztere rendeletileg kimondotta — a külön mezővárosként kifejlődött és Budával egybeépült Óbudát is beleértve — a következőkben:

„Miután ezen három hatóság együtt bír azon hivatással, alkotni a magyar álladalom fővárosát, s ez egyesítés nélkül közigazgatásukból egység, összehangzás, egyszerűség, gyorsaság és pontosság örökké hiányozni fogna, mint hiányzik a személy- és vagyonbiztosíték ott, hol három, most külön hatóság nyujt az üldözött vétkesnek menhelyet. Miután a főváros csak úgy lesz hatalmas, ha benne egy igazgató hatalom lesz, csak úgy lesz létében virágzó, ha törekvésében egy lélek, egy akarat által vezéreltetik, csak úgy lesz boldog, ha a külön érdekek egy közös érdekbe olvadnak fel. Miután a magyar álladalomnak csak egy fővárosa lehet, melynek élő erejét főleg Pest — történeti és emlékezetét főleg Buda adja

meg; és miután végre az ország fővárosának dísze, ereje, hatalma, nagysága egysége által föltételeztetik. Mindezeknél fogva rendelem, amint következik: 1. Buda és Pest, s illetőleg Óbuda hatóságának egyesítése elrendeltetik s a testvér két főváros mint „Budapest" ezennel egyesíttetik" ... stb.

A teljes törvényes egyesítés azonban csak az alkotmányosság helyreállítása után: 1873-ban következett el és hogy a keresztülvitele milyen történelmi szükségszerűség volt, annak bizonyítéka az

az óriási fejlődés, amely az egyesített Budapestet rövid fél évszázad alatt a milliós metropólisok sorába emelte.

A nagy sietség azonban nem mindig előnyös; a három alkotóváros fejlődése sem volt egyenletes ütemű. Pest kiépítésénél sok részletben felismerhetjük a kisszerűséget és az előrelátás hiányát. A Közmunkák Tanácsa 1871-ben pályázatot írt ki Budapest egységes városszabályozó tervére. Az akkori szűkkeblűség és a kevés előrelátás, a pillanatnyi helyzet által megszabott pénzügyi korlátok miatt azonban egy

egészen kisvonalú tervet jutalmaztak meg és ennek a keresztülvitele volt később az alapja annyi helytelen intézkedésnek.

Az egyesített három város fejlődésében azonban ismét érvényesül a hullámvonal elmélete. Egészen az utolsó időkig úgyszólván minden előnyt csupán a balparti város: — Pest kapta.

Buda meglehetősen elmaradt, úgy hogy az egyesítés első fél évszázadában az egyesítésnek inkább csak a hátrányait érezhette.

Azonban a statisztika csalhatatlan számadataiból megállapíthatjuk, hogy

Budapest a rohamos külterjes fejlődés útján ma már megállott.

Az a gyors tempó, amely fejlődését az egyesítés óta jellemezte, véget ért. Itt van most az ideje annak, hogy a sokszor oktalan települési terjeszkedések által megszabott határokon belül minden figyelem immár

a belterjes fejlődésre irányuljon.

Ebben az új korszakban a pesti oldalon aránylag kevés már a belterjes fejlődés lehetősége.

a budai oldalé a jövő!

A budai oldal adottságait kell figyelembe venni, mert a belterjes fejlődésnek minden lehetősége elsősorban ott van megadva.

A Duna jobbpartján az I. kerület aránylag a legkevesebb újítási lehetőségeket nyujtja, mert hiszen ennek a magva a Vár és a Krisztinaváros. Itt inkább a régi emlékek konzerválásának a feladata nyomul előtérbe és azt, hogy még ebben a kerületben is sok a tennivaló, bizonyítja a Várhegy nyugati oldalánál legutóbb tapasztalt hegycsuszamlás. Ez a fizikai jelenség élő figyelmeztető-jel arra, hogy

a székesfőváros vezetősége az eddiginél fokozottabb gondot fordítson Budapest altalajának geológiai vizsgálatára.

A III. kerület sorsáról dr. Lamotte Károly alpolgármester úr részletesen nyilatkozott már. Azonban

a XI. kerület, Szt. Imre város — szerény véleményem szerint — óriási fejlődés előtt áll,

ami különösen akkor fog kibontakozni, hogyha elkészül a lágymányosi Dunahíd.

A XII. kerületről — amely közigazgatásilag még nem létezik — egyelőre nem szólhatunk.

De hiába próbálnám a problémákat egyes közigazgatási kerületek szerint tagolni, azt kell látnom, hogy

mindegyik probléma elveszti lokális jelentőségét és előttünk áll a budai oldal egysége, vagyis minden egyes probléma a Duna jobbpartján az egységes Buda problémája lesz.

Budával tehát nem mint az egyes közigazgatási kerületekkel, hanem mint összefüggő városrésszel kell számolnunk. Ahogy az óbudai városfejlesztés problémája következményeiben legyűrűzik a Lágymányosig, éppen úgy a Lágymányos kialakulása viszont érezteti jó hatását még a XII. és III. kerületekben is.

Budán lakom. Engem, az én lelkemet is megfogta az úgynevezett *budai szellem.* Hiába szaporodnak a Dunahidak, valahogy azt kell éreznem, hogy Buda különállása már a lelki beállítottság különbözősége miatt is más, mint Pesté.

Pest a jövőben is elsősorban a közgazdasági tevékenység, a munka, a pénzkeresés városa marad, de a már említett belterjes fejlődés során

Buda jövőjében rejlik egész Budapest jövője.

Paradoxonként hangzik, hogy ez az elkülönülés tulajdonképpen a még szorosabb együvétartozásnak a legerősebb biztosítéka. Ez jelenti a kiegészítést. Pest a maga szűk utcáival, bérháztengerével, — s így fullasztó, levegőtlen város lenne, ha nem volna hozzá a Duna és a Dunának jobbpartján elterülő Buda, a maga páratlan gazdagságú hévforrásaival, ózondús levegőt adó hegyvidékével, amelyet az Isten is fürdővárosnak, *fürdőhelynek* teremtett, hogy a mindennapi élet küzdelmeiben fáradt, törődött pesti polgárok átrándulhassanak ide és teli tüdővel szívják magukba Budának egészséges levegőjét. Budán tanuljuk meg inkább a magyar nemzeti mult tiszteletét és az önzetlen, ideálisabb értelemben vett lokálpatriotizmust is.

És ha igaz, aminthogy nem is kételkedem benne, hogy

Budapest jövőjének egyik legfontosabb bázisa pl az idegenforgalom, akkor abban is Buda jut az igazi vezetőszerephez.

Budapest fürdőváros csak Budán valósulhat meg. A budai hegyvidéknek egészen a subalpin klimáig terjedő változatos klimája szinte végtelen perspektíváknak lehetőségét adja meg, — háttérnek a fürdővároshoz.

Rövidlátó várospolitikus az, aki nem érzi át Buda fontosságát az egész Budapest jövőjének kialakulásában. Ezer apró részlet vár még megoldásra. Ezekről nekem nyilatkozni, más hivatalos tevékenységem miatt, talán nem is helyénvaló. Egyet azonban biztosan tudok és érzek, hogy ebben igazam van: *Buda összes problémáit a mostani városházi vezetőség* — vagy ahogy a Budai Napló előszeretettel nevezi: a Szendy kabinet — *felismerte és jelentőségükhöz képest a legsürgősebben hozzásegítik azokat a megvalósuláshoz.*

Budának szebb jövője Budapest szebb jövőjét jelenti!

A székely gyalogrend

Irta: dr. vitéz primor Ákosfalvi Szilágyi László

A székely nemességnek a *főrend* és a *lófőrend* után következő harmadik rendje a *gyalogrend.* Ennek a rendnek a tagjait a latinnyelvű oklevelekben a legrégibb időktől kezdve váltakozva „peditesˮ és „pixidariiˮ néven nevezték, mely elnevezéseket (egyes számban: „pedesˮ és „pixidariusˮ) a latin nyelvben a legújabb korig megtartották. Hóman Bálint megállapítása szerint a gyalogrend a magyar törpebirtokos köznemesi osztálynak a megfelelője. („Magyar Történetˮ III. 137—138.)

Ez a rend átöröklődő születési rend, melynek tagjai mindazok a székelyek, akik a főrendbe vagy a lófőrendbe nem tartoztak. Az ivadékokra is átszálló székely gyalogrendűségnek privilégiális oklevéllel való adományozására az első adatot 1580-ból ismerjük. (Szádeczky Lajos „Székely Oklevéltárˮ V. 123.)

A székely gyalogrend jogi helyzetének elbírálásánál feltétlenül figyelembe kel venni, hogy ez is ősbirtokos nemesi rend, meynek nemessége a másik két rendhez hasonlóan úgyanesak az első hon- és birtokfoglalás ősi jogán alapszik. (Az erdélyi udvari kancellárnak 435/1843. sz. előterjesztése, amelyet V. Ferdinánd király 1843 január 29-én kelt elhatározásával elfogadott. A belügyi, pénzügyi és igazságügyi miniszteresnek 10.598/1868. B. M. sz. közös előterjesztése, amelyet I. Ferenc József király 1869. február 16-án kelt elhatározásával elfogadott.)

A szabadszékelyek (siculi libertini) a gyalogrendnek olyan tagjai, akik őseik által a honfoglaláskor szerzett családi birtokörökségüket az idők mostohasága folytán elvesztették.

A gyalogrendűséggel kapcsolatos székely nemesség kiváltságlevél vagy az 1713. évi, illetve ezelőtti időből származó székely rendi jegyzőkönyvek alapján nyer megállapítást. Székely családok ilyen alapon nagy számban igazolták nemességüket.

*

A székely főrendi, lófőrendi és gyalogrendi állás megállapításával kapcsolatosan még a következőket kell tudnunk:

A XV. századból kimutatható, hogy ha a lófőség birtokosa szegényebb volt, akkor a szék főbírói és főhadnagyi tisztségének viselésében az esztendő bizonyos részén lőfőségbeli birtokostársaival osztozott, a nélkül, hogy ez rendi állapotát érintette volna. (Szabó Károly „Székely Oklevéltárˮ II. 139—142.) — A XVII. századból rendelkezésre álló rendi jegyzőkönyvek azt bizonyítják, hogy a primorok közül sokan egy lóval szálltak hadba (pl. az I. Rákóczy György fejedelem álta! személyesen tartott 1635. évi háromszéki rendi szemle, valamint az 1636. és 1685. évi marosszéki rendi szemlék jegyzőkönyvei.) A rendi jegyzőkönyvekben gyakori „gyalog lófőˮ kfiejezés azt tanusítja, hogy a lófők akkor is rendjükben maradtak, ha elszegényedésük miatt gyalog mentek hadba. Amikor a XVI. század második felében a leszármazókra is átszálló magasabb rendi állásnak fejedelmi oklevéllel való adományozása szokássá vált, akkor vagyoni helyzetének rosszabbodása miatt senkit sem tettek ki abból a rendből, melynek tagja volt. Ez ellenkezett volna az 1670. évi decemberi erdélyi országgyűlés XXIV. törvénycikkének utolsó bekezdésében foglaltakkal (Szilágyi Sándor „Erdélyi Országgyűlési Emlékekˮ XV. 177) és az 1809. évi I. erdélyi törvénycikk 3. §-ával, melyek elismerik az elszegényedett lófőknek azt a régi szabadságát, hogy mint gyalog lófők szolgáljanak s ne soroltassanak a harmadik rendbe. A székely rendi állásnak a vagyoni helyzettől való tökéletes függetlenségét tanusítják az 1809. évi nemesi felkelés hivatalos iratai is (Szádeczky—Kardoss Lajos „A székely nemzet története és alkotmányaˮ 358), melyek vagyonos és teljesen vagyontalan primorokról, lófőkről és puskásokról rendelkeznek és azoknak mikénti kiállását szabályozzák. Mindez azt bizonyítja, hogy a rendi állás megtartása már a XV. század végén sem volt összefüggésben a vagyonnal s rendi állásának megtartása mellett mindenki olyképpen teljesítette honvédelmi kötelezettségét, amint arra tényleges vagyoni helyzete alapján kötelezve volt. Mindezek — különösen az 1670. és 1809. évi erdélyi törvények — szerint kétségtelen, hogy a magasabb rendbeli székely vagyonának esetleges elvesztése miatt nem süllyedt vissza alacsonyabb rendbe, hanem magasabb rendi állását akkor is megtartotta, ha szegénysége miatt katonai szolgálatát esetleg gyalog teljesítette. A rendi állás tehát a család vagy családág közjogi helyzetét tükrözteti vissza, míg a teljesített szolgálat minéműsége a személy vagyoni helyzetéhez volt szabva. Ez teljesen megegyezik a magyar nemességnél érvényesülő felfogással, ahol pl. a báró akkor is báró maradt, ha elszegényedett és az 1764—1765. évi V. törvénycikk értelmében lovagrendűnek (status equester nobilium) nyilvánított magyar nemes abban az esetben is tagja maradt e rendnek, ha vagyonának csökkenése miatt gyalog vonult hadba. Ezzel ellenkező felfogásra csak külföldön egyes tiszta hűbéri társadalmakban találunk példát. (Ius personale — ius territoriale.)

A székely nemzet ősi rendi szervezetétől meg kell különböztetni a báró Buccow tábornok által Mária Terézia királynő idejében létesített székely huszár- és gyalogezredeket, amelyek az ősi székely politikai szervezettől teljesen eltérő és a Székelyföldnek csak egy részében létező katonai alakulatok voltak.

A székelyek rendi állásának megállapítása a rendi jegyzőkönyvek bizonysága szerint évszázadok óta a három rend megkülönböztetésével történt. Nagyszámú régi nemesi bizonyítvány tanusítja, hogy a nemesi hatóságok az érdekeltek kérelmére a magasabb székely rendi — főrendi vagy lófőrendi — állást megfelelő igazolás alapján mindig elismerték. Ennek az ősi gyakorlatnak a következménye, hogy a székely székekből alakult vármegyék a legutóbbi szomorú változásig adtak ilyen bizonyítványokat, amely ősi törvényes gyakorlatot a m. kir. belügyminisztérium is követi.

A székely főrend nem azonos a magyar főrenddel, hanem attól különböző főnemesi rend, melynek kiváltsága saját ősi jogaiban gyökerezik, ugyanígy a székely lófőrend és gyalogrend sem azonos a magyar nemesi renddel. Ezért ha egy székely nemes címereslevelet kapott, ez a körülmény nem volt hatással székely rendi állásának alakulására, amit igazol a székely rendijegyzőkönyvek számos adata. Háromszékről például 1635-ben Nagyborosnyón Nagy Miklóst apjával Györggyel és öccsével Jánossal, Nyujtódon Jakabos Mátét, továbbá Nagy Mihályt Andrással, Jánossal és Menyhérttel, valamint Füleöp Andrást a gyalogrendbe vették fel, bár a rendijegyzőkönyv szerint nemeslevelük volt. Ugyanígy Gyergyószékben az 1643. évi rendijegyzőkönyv bizonysága szerint a Gyergyószentmiklósi Csák (Chyáák) és a Gyergyószentmiklósi Köllő (Keölleö) családok a gyalogrendhez tartoztak, noha 1623 május 20-án címeres nemeslevelet kaptak.

A székely rendiség abból az ősi szellemből és erőből sarjadt, mely a világtörténelem viharai közepette is zárt egységben őrizte meg a székely nemzetet. Ez az ősi szellem és erő a hagyományokon át ma is eleven mozgatója a székely életnek és ezért bizalommal nézhetünk a székely nemzet fennmaradása elé.

Gazdasági tükör

WEISS FÜLÖP, a Kereskedelmi Bank elnökét 76 születésenapján meleg ünneplésben részesítették. A TÉBE küldöttségét Hegedüs Lóránt, a bankok Sportligáját Milos György vezette a bankelnökök nesztora elé.

HALÁSZ MANÓ, a Magyar Ált. Takarékpénztár köztiszteletben álló vezérigazgatója most ülte meg hetvenedik születésnapját, amely alkalommal elárasztották szerencsekívánatokkal levelekben és táviratokban.

SCITOVSZKY TIBOR, a Hitelbank vezérigazgatója fogja elfoglalni a Magyar Általános Kőszénbánya Rt.-nál néhai báró Korányi Frigyes igazgatósági helyét.

PAKSY JÓZSEF dr. igazgatónak közhasznú érdemes tevékenysége elismeréseül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta a kormányzó.

UNGÁR ALBERT, a Magyar Konfekcióművek ügyvezető igazgatója néhány heti üdülésre a Rivierára utazott.

Belényesi VÁRADY JÁNOS, a Budapesti Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság tisztviselője Budapestet, mint fürdőmetropolist ismertette Rómában, a Grand Hotel Savoiában nagysikerű olasznyelvű előadás keretében.

PÉTERFFY JÓZSEFNEK, a Községi Takarékpénztár ügyvezető-igazgatójának a kormányzó a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

QUANDT RICHÁRD felügyelőt elsőosztályú főfelügyelőnek nevezték ki a Magyar Nemzeti Bank főtanácsi ülésén.

— Összesen 24.000 vagón exportálható buzafelesleg van még az országban a belföldi fogyasztásra és a vetőmagra szükséges mennyiségen felül.

— Huszonkétmillióval tartozik az állam a fővárosnak, ami oly nagy összeg, hogy elég volna a város szanálására.

A magyar nyelv humora

— *Melczner Jenő* előadása a „Péntekiek" estjén —

Érdekes és látogatott borestét rendezett e hó 17-én a „Budai Polgári Körˮ *borgazda társasága* a Budai Vigadóban. A borgazda tisztet ezúttal *Melczner* Jenő, a Hollós Mátyás Társaság tagja látta el. A borgazda társaság szabályai szerint a mindenkori borgazda a saját személyével kapcsolatban valamely közérdekű tárgyról is köteles értekezni.

Melczner ezirányú kötelességének azzal tett eleget, hogy előadás keretében ismertette befejezéshez közeledő hatalmas munkáját, amely „a magyar nép és köznyelv és a magyar lélek enciklopédiája" címen a közel jövőben jelenik meg. Nagy hatást keltett a szemelvények ismertetésének az a része, amely a magyar nép tréfás mondásaival foglalkozik, mintegy kiegészítéséül „a magyar népnyelv humora" című öt évvel ezelőtt megjelent értekezésének.

A közel négyszáz idézetből vett anyagból had álljon itt egy pár kivonatolt közlés a pajzánabbjából:

„Nem lehet az ember fából, ki kell rúgni a hámfából." — Hiába, szoknya kell mindenhez! (Ez a Dunántúlon hozzászokni-t is jelent, de bizonyára akad olyan is, aki ezt úgy értelmezi, hogy pendely körül forog a világ.) — Kinek szíve hová húz, keze-lába oda csúz (huncutnak). — Kacsingató menyecskének dobverő kell a farára! (De úgy-e csak ha másra kacsint.) — Keze matat kebelembe s szöme kacag a szömömbe. (A túlbizalmas, szerelmes legényre mondja a székely leány.) — Nedzidziri-bidziri! (Ne feleselj) helyett mondja a félegyházai.

Egy pár bohó mondóka:

Halápon van a küszent, ha meghalja a harangszót leveszi a kalapját. — Sümegen van egy szobor, könyvet tart a kezében, ha zsidót lát lapoz egyet. — Szegedi mendemonda, hogyha az ottani Széchenyi-téren levő városháza tornyának órája elüti az éjfélt, a téren lévő Rákóczi szobor kényes lova elnyeríti magát, Vásárhelyi Pál szobra meg leveszi a kalapját, a Klauzál-téren hajadon fővel szónokló Kossuth szobor pedig felteszi a kalapját, mivel, hogy ő lutheránus.

Egy pár népies találós kérdés: Mér bolond a halász? Mert előtte a Kőrös, mégis a markába köp. — Mikor van a magyar egy akaraton? Mikor a templomból jövet a kocsmába mennek.

Mikor hazudik a kántor legnagyobbat? Mikor azt énekli, hogy — „mennyből jövök most hozzátok".

Fán jár, fán tojik, tiéd a tojása. Mi ez? a fapapucsos barát.

Három gúnyvers egy régi százeszendős kalendáriumból:

Az orvos: Ha kinek felcser-barátja,
akkor hijja csak házába
nyavalya gyógyítására,
ha beállott a halála.
Nehogy felcsert gyanú érje:
ő volt oka, hogy lett vége.

A fiskális: Tekervényes úton járó,
jogot, lelket zsebet vájó,
folyton pokolban portyázó
Miserikordiárius.
Ember előle fuss, fuss!

A politikus: Koncfán termő babérok,
hogy ha ezek facérok
tülekednek utánok
lármás puritánok.
Szerény kajmakámok,
voksoljatok rájok!
Ha a voksot leadtátok,
ők fütyülnek rátok.

A régi hajóhíd elfeledett Nepomuki Szent János szobrát állítsuk az új Margithidra

Liber Endre helyettes polgármester úr, közismert szeretete és hozzáértése, amellyel a székesfőváros régi szép műemlékei iránt viseltetik, amelyet legutóbb kiadott és a főváros szobrairól szóló, felette értékes és kimerítő könyvével is dokumentált, bátorít fel arra, hogy a Margit-híd most folyó kiszélesítési munkálataival kapcsolatban, felhívjam b. figyelmét egy oly körülményre, mely úgyszolván *minden költség nélkül* egy újabb érdekességgel szaporítaná szeretett fővárosunk látnivalóit.

Köztudomású, hogy Pestet Budával 1848 előtt összekötő hajóhíd közepén egy kőből való Nepomuki Szent János szobor állott, amely Prágában a Moldvába dobott s vértanúhalált halt szentnek a vizek fölött való uralmát kidomborítva, közel 100 évig örködött a hajóhíd és annak használói fölött a Duna közepén.

Ez a monumentális szobor a hajóhíd szétszedése után az új Lánchídon már nem talált helyet, de azért ma is teljes épségben áll még az *Eötvös tér 2. sz.* alatti nagy bérház szűk udvarán. Sötét és levegőtlen ez az udvar, senki nem látja ott e régi szobrot s ha látja is, nem azzal a tisztelettel néz fel rá, mint amilyet ily régi műemlék megérdemel. Sőt ott valósággal útban is van, pedig még ma is díszére válhatnék bármily nyilvános köztérnek.

Most folynak a Margithidat kiszélesítő munkálatok, a híd minden egyes kőpillére 6 méterrel hosszabb az eddiginél. Azt hiszem, a tervező építészeknek és mérnököknek nem nagy fáradságába kerülne, mondjuk a Margitszigettel szemben emelkedő középpilléren egy ½ □-méteres helyet szorítani, hogy azon ez a szobor ismét felállítható legyen. Nem kellene egyébb, mint a szobrot mai helyéről társzekérre rakva, odaszállítani s a poros bérházudvarban 90 év óta rárakódott piszoktól megtisztítani, ami úgyszólván költségbe sem kerül.

Persze nem ártana a szobor új felállítási helyén egy kis emléktáblát is elhelyezni, amely emlékeztesse a járókelőt arra, hogy ehelyütt vigyáz ismét a folyamra s a hídra, Isten szabad ege alatt az a 250 éves szobor, mely valaha a régi Hajóhíd gerendázatáról szemlélte az Idő s a Habok folyását.

Nem kételkedem abban, hogy helyettes polgármester úr, ezt a bár csekély jelentőségű, de fővárosunk képét egy kedves színfolttal gazdagító ügyet felkarolja s ezáltal az új Margithidat egy szép emlékű szoborművel látja el, akárcsak a prágai Karlsbrücke-t díszitik a középkori kőszobrok, amelyek ott méltán keltik fel minden tájjáró figyelmét.

Margittay Rikárd dr.

ILLIS DEON
New-York legnépszerűbb jazz énekesnője december 1-től
A BELLEVUE-BEN

Személyi hírek

HENNYEY VILMOS dr. államtitkárt választotta meg a Viraág Béla jubileumi bizottság elnökének.

TÓRY GERGELYT, az iparügyi minisztérium osztályfőnökét a kormányzó az iparügyi minisztérium államtitkárának nevezte ki.

OSWALD ISTVÁN dr., a Kúria elnökét és TOMCSÁNYI VILMOS PÁL dr. ny. igazságügyminisztert a hágai állandó bíróság magyar tagjainak nevezték ki.

SZENDY KÁROLY polgármester bejelentette, hogy miután ősszel lesz a jubileuma Budavára visszafoglalásának, a tervezett ünnepségekre 50 ezer pengő áll rendelkezésre.

LIBER ENDRE alpolgármesterről keresztelték el a FANSz most épülő hetedik tisztviselő-társasházát. *Liber* Endre alpolgármester erős influenzában megbetegedett.

SALAMON GÉZA dr. tanácsnoknak a kormányzó a honvédelmi érdekek támogatásáért, illetve a hősi temetők létesítése és karbantartása körül kifejtett eredményes munkásságukért elismerését fejezte ki, úgy szintén

Vitéz BÁRÁNY LÁSZLÓ dr. tanácsjegyzőnek is.

DUDAY ALAJOS dr. elöljáró-tanácsnok cikket írt az elöljárósági törvény módosításáról, amelynek egyik alapgondolata, hogy a mai szorult gazdasági élet nem alkalmas arra, hogy jól bevált intézményeket reformáljunk.

DINGHA ÁRPÁD, az általános népszerűségnek örvendő pénztárigazgató, aki 43-ik szolgálati évét tölti a fővárosnál, beteges állapotára való tekintettel nyugdíjazását kérte a polgármestertől.

SZABLONCZAY ÖDÖN dr. miniszteri osztálytanácsost a kormányzó miniszteri tanácsosnak nevezte ki a Közmunkák Tanácsánál.

MEDGYASZAY GYULA dr. m. kir. főbakteriológus, egyetemi magántanárt a kormányzó gazdasági főtanácsossá nevezte ki.

CSIKSZENTMÁRTONI SZABÓ ISTVÁN tanár primori (székely főnemesi) rangját a belügyminiszter igazolta.

ROSTÁNY ACHILLES dr. tanácsi főjegyző most ünnepelte a fővárosnál eltöltött szolgálatának 25 éves jubileumát, amely alkalomból tömegesen keresték fel szerencsekívánatokkal.

NÉMETH ANTAL dr., a Nemzeti Színház igazgatója, az elmult héten a színpadművészetről tartott előadást az Iparművészeti Múzeum kiállítási körtermében.

AKACS ÖDÖN dr.-t, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete igazgatóját a kormányzó gazdasági főtanácsosi címmel tüntette ki.

BÄCKER ZOLTÁNNAK, a Községi Takarékpénzár nyugalmazott ügyvezető-igazgatójának a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

RUBÁNYI BÉLA dr. kormányfőtanácsos úr vállalta a Budai Sport Club elnökségét.

VÁMOSSY KÁROLY okleveles gépészmérnöknek, a Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Waggon- és Hajógyár Részvénytársaság igazgatójának három évtizeden át a hazai gépgyártás terén kifejtett értékes tevékenysége elismeréséül a kormányzó a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

SÓS ENDRE és ARADI ZSOLT rendeznek vitaestét a Magyar Cobden Szövetség szemináriumában január hó 28-án, kedden este 7 órakor a Pesti Lloyd-Társulat (V., Mária Valéria-utca 12) előadótermében *A nagy per: az antiszemitizmus* címen.

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

HÍREK

Budai Társaskör választmánya január hó 28-án este ½7 órára összehívott ülésére ezúton is meghívja tisztelt tagjait.

Duday Alajos ünneplése. A Szent Albert Egyházközség tanácsa és képviselő testülete az új világi elnök *Duday* Alajos dr. XI. ker. tanácsnok-elöljáró tiszteletére e hó 22-én a „Budai Rózsakert" vendéglőben társas vacsorát rendezett. Az ünneplést a köztiszteletben álló *Milbich* Tamás vezető lelkész egyházi elnök nyitotta meg mélyhatású beszéddel. Utána a XI. ker. társadalmának egyik vezére, *Saly* Árpád ny. min. o. tan. meleg szavakkal üdvözölte az ünnepeltet, az alsóvárosiak részéről pedig *Gömöri* Győző. *Duday* Alajos dr. lendületes beszédben köszönte meg az ünneplést, szerényen elhárítva magáról a dícséretet. Utána felszólaltak Mócsy László, Mikola Géza dr., aki Duday feleségét köszöntötte, utána Szigethy Lajos a templomépítés körüli támogatásra kérte fel az elöljárót és végül Hanzély Ödön, aki a kerület más hatóságainak (rendőrség, adófelügyelőség stb.) vezetőit éltette. A megjelentek csaknem teljes számmal és vidám hangulatban éjfél utánig együtt maradtak.

Uj templom épül Kelenföldön. Ebben az esztendőben megkezdik egy új római katolikus templom építését Kelenföldön, a ciszterciták gimnáziuma mellett. A templom építésének költségére 40.000 pengőt irányoznak elő, amely összegnek jórészét a főváros mint kegyúr fogja fedezni.

Színe-java volt együtt Óbuda társadalmának azon a borgazda-estélyen, amelyet január 16-án a III. ker. Egyesült Polgári Társaskörben rendeztek. A borgazda tisztét Hanthy Haidecker János dr., a kerület népszerű elöljárója töltötte be, aki vacsora után felolvasás keretében részleteiben is ismertette azokat a terveket, amelyek Óbuda szabályozására vonatkoznak. *Hanthy Haidecker* szerint a szabályozásnak legfontosabb elve, hogy a szabályozás elsősorban műszaki szempontból készíttessék el. Óbuda szabályozásának minden vonatkozását uralja az új híd kérdése. A szabályozásnak a legmesszebbmenő körültekintéssel kell a jövő fejlődésnek a kereteit biztosítani. Az építkezés azonnali megindításának nem lehet akadálya a fedezet hiánya, mert kétségbe vonandó az az állítás, hogy egyszerre kell kisajátítani Óbudának a szabályozás alá eső részein levő telkeket és házakat. A kisajátításnak fokozatosan, lépésről-lépésre kell bekövetkeznie, amelyre módot nyujt a mai kisajátítási törvény, anélkül, hogy Óbuda polgárságának anyagi érdekeit veszélyeztetné. Vezető elvként állítható fel az is, hogy Óbudából nem szabad megosztott lakosságú határvárost csinálni. A nagysikerű felolvasást vidám borozás követte, amely a lelkekbe lopta azoknak a szép elgondolásoknak a hangulatát, amelyek Óbuda jövőjének céljait szolgálják.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

A Rudasfürdő újjáépítésének ügye úgy látszik, lassan mégis közeledik a megvalósításhoz. *Hültl* Dezső műegyetemi tanár, aki a pályázaton elnyerte az építésre a megbízást, időközben elkészítette a fürdő részletes terveit, amelyek alapján az építkezés megtörténik. Kiderült azonban, hogy az eredetileg egymillió pengőn aluli összegre kalkulált építkezés az új tervek szerint több mint két millió pengőbe kerülne. A városházán most igyekeznek az elfogadott tervek keretén belül a költségeket lefaragni és úgy számítják, hogy 1,700.000 pengőből a Rudasfürdő újjáépítése mégis kikerül. A kérdés a Közmunkák Tanácsát is foglalkoztatta, amennyiben döntenie kellett a fürdő környékének rendezése ügyében. A Közmunkák Tanácsa elnökének intézkedésére szemlét tartottak a Közmunkatanács tagjai, valamint a főváros szakértő képviselői, hogy megállapítsák a környék rendezésének végleges feltételeit. A helyszíni szemlén *Forster* államtitkár bejelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter új tervet dolgozott ki a környék rendezésére és ennek megvitatása végett legközelebb ankétot hív össze és ezután tesznek majd újabb helyszíni szemlét.

Arckép leleplezés. A III. ker. egyházközség volt plébánosának, *Szokolay* Antal dr. prelátus-kanonoknak arcképét *Láng* Lipót festőművésszel megfestette s január 22-én díszülésen leplezte le. A dísztermet zsúfolásig megtöltő közönség soraiban ott voltak samarjai Lukachich Géza altábornagy, Bátorfy Vilmos tábornok, Vajna Ede kormányfőtanácsos, dr. Kuncze Lajos, dr. Polgár Gy. Ödön, dr. Pető Béla, dr. Padányi Andor, Lopos Gyula, *Reisinger* Gyula megnyitóbeszéde után dr. Pálfy Lajos plébános mondott ünnepi beszédet, amelyben elődjét, a kultúrház megteremtőjét és híveinek áldozatkész lelkipásztorát klasszikus szavakkal jellemezte. *Szedlák* Rezsőné hatásos szavalata és *Fischer* Olga művészi énekszámai után dr. Gergelyi Ernő a kerületi elöljáróság, Gáldy Béla gimn. ig. a Kath. Kör., Brunecker Lajos a kath. Népszövetség, Kereszthegyi Ágoston a Neo-egyesület dr. Telkessy Ivánné az Oltáregylet, Horváth Imre a munkásszakosztály nevében méltatta dr. Szokolay Antal érdemeit. A Himnusz hangjaival ért véget az ünnepség.

Huszonnyolc külföldi újságíró járt a mult évben Budapesten és hetvenöt illusztrált tudósításban számolt be lapjaiban a székesfőváros szépségeiről. Ezzel a megállapítással vezette be a beszámolást *Szviezsényi* Zoltán ügyvezető igazgató a gyógyhelyi bizottság egyévi működéséről. Előadásának további során Szviezsényi Zoltán utalt arra is, hogy Londonban a két legkiválóbb utazási iroda, a *Cook* és a *Deam és Daxon* cégek fejtenek ki eredményes propagandát, de ezenkívül Amszterdamban, Hágában, Rotterdamban, Brüsszelben, Kairóban, Varsóban, Krakkóban, Stockholmban és Helsingiben is vannak kirendeltségeink, illetve képviseleteink. A közönség, amely Szviezsényi Zoltán előadását a Gellért-szállóban 13-án délután végighallgatta, lelkes érdeklődéssel követte a beszámoló, amelyhez hozzászóltak még: dr. *Reiner* Ede, dr. *Jakabb* László és *Válkay* Bertalan is. A reuma-kutató intézet létesítése mellett örvendetes eredmény gyanánt számoltak be arról a körülményről is, hogy az egyetemen felállították a balneológiai tanszéket, amelynek jelentősége fürdőkultúránk jövője szempontjából igen nagy haladást jelent.

Budai főzőtanfolyamok záróünnepe. A Volt Iskolatársnők Szövetségének és az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságnak a budai hölgyek részére rendezett gázfőzőtanfolyamai véget értek. A tanfolyamot elvégzett hölgyek ez évben is nagyszabású záróünnepélyt rendeztek a II. ker. Batthyány-utcai polgári leányiskola tantermében, melyet ez alkalommal Buda előkelő közönsége teljesen megtöltött. A megjelenteket a tanfolyamok igazgatója, *Pataky* Ferenc dr. polgári iskolai igazgató üdvözölte. Beszédében mint érdekes kuriózumot említett meg, hogy a hallgatók közül a tanfolyamok befejeztekor *hatan lettek menyasszonyok*. Ezután felszolgálták a hallgatók által készített tortákat, mignonokat, parafaitokat, fagylaltokat, különféle sandwicheket és süteményeket, melyeket a megjelent hozzáértő előkelő közönség nagy élvezettel fogyasztott el. A tanfolyamon résztvett hölgyek meleg ünneplésben részesítették kiváló szakelőadójukat; — *Norgauer* Edit tanárnőt. Az előkelő közönség kedves meleg délután emlékével távozott el a Batthyány-utcai polgári leányiskolából, ahol a rövidesen ismét új főzőtanfoyamok kezdődnek.

Drágaköveket és törött nemesfémet vásárol: SZERAFIN GY. II, Roham-u. 8

Az iparosok bálja. A régi jóvilágban, amikor még megbecsülték a magyar iparost, Buda volt a hazai ipari élet központja és az ipari céhek ősfészke. Ismeretes, a városi hatóságok fejei is iparosok voltak. A mai budai iparosság most is ebben a nemes tradícióban folytatja életét. Az I. ker. Iparoskör vezetősége a régi jóidőknek a hagyományait őrzi és dacára annak, hogy a gazdasági viszonyok alapjában véve nem javultak, mégis elhatározta, hogy ez évben az elődeikhez méltóan január 25-én a „Budai Polgári Kaszinó" (I. ker., Krisztina-tér 1.) összes termeiben a nevezetes budai iparosbált megrendezi. Az iparosbálon nemcsak a nemes céhek hagyományait őrző iparosság vigadott, de azok az előkelőségek is meleg szívvel voltak ott a céhbálon, akik igen szép számmal képviselték Buda társadalmát.

A Kisfaludy-színház nagy sikerrel hozta színre a *Cigánybáró* c. operettet *Szücs* Lászlónak, az Operaház tenoristájának vendégfelléptével. A kiváló vendégművész mellett a színház tagjai is nagyon jól megállották a helyüket. Kőmives Erzsi (Cipra), Horváth Böske (Saffi) és Lakner Ilona (Arzéna) úgy énekükkel, mint művészi játékukkal sok tapsot arattak. Bellák Miklós (Zsupán) állandó derültségben tartotta a közönséget és mint az előadás rendezője is dícséretet érdemel. A zenekar Virágh Elemér vezetésével az ünnepi előadáshoz méltóan művésziesen játszott. Január 24—26-ig a *Szerelem vására* c. dráma került színre *Orsolya* Erzsébet vendégfelléptével d. u. fél 6 és este fél 9 órai kezdettel.

Új utcaelnevezések Budán. A polgármester tudomásul vette a Fővárosi Közmunkák Tanácsának határozatát, amely szerint a II. ker. Királyhegyi-utcát, amely a Margit-körúttól a Pálffy-térig terjed és a Bem-szoborhoz vezet, szabadságharcunk kimagasló hősének, Bem apó tábornoknak emlékére *„Bem József"-utcának*, a II. ker. Bimbó-utca egy részét „Ady Endre"-uteának, a XI. ker, Beregszászi-út mentén fekvő 2538/20. és 2538/23. hrsz. telkek közt északkeleti irányban kiinduló 15 méter széles névtelen uteát, amely a Sasadi-utat, a Haraszt-, Pannonhalmi- és Előpatak-utcákat keresztezve, a Brassó-útba torkollik be, *„Ugron Gábor"-utcának* nevezte el.

Nemcsak irodalmi körökben, de az irodalmat kedvelő közönség körében is egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg az „Őserő" folyóirat iránt, amely *Istók* László szerkesztésében élvezetes, szórakoztató olvasmányokat és komoly, szakszerű tanulmányokat nyujt. Baktay Ervin dr., Lázár István, Tóth Dénes dr., Tóth Aurél dr. ésmások írtak ebben a rendkívül gondosan megszerkesztett számban. Ára a trafikokban 60 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal II., Margit-körút 54. IV. 1.

Hiány volt Budán, egy modern műszaki fordító, leíró és sokszorosító iroda is. A budai ügyvédek, mérnökök s mindazok, akiknek működése gyors, pontos és lelkiismeretes leíró, sokszorosító-munkát, vagy fordítást igényel, a legteljesebb bizalommal fordulhatnak *Ungvári* Antal nv. községi főjegyző „*Notarius*" irodájához II. Fő-utca 92. Telefon: 611—78,

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

A római vatikáni levéltárban megtalálták *Boldog Margit* magyar királyleány (1242—1271) szenté avatása ügyében V. Vince pápa rendeletére 1276-ban Budavárában felvett vizsgálati jegyzőkönyveket. A római pápa kiküldöttjei két hónapig időztek Budán és száztíz tanut hallgattak ki. A száztíz tanuból *százhét egyén magyarnyelvű vallomást tett*. A germán propagandával szemben, amely német alapításának mondja a magyar fővárost, kell-e ennél döntőbb bizonyság arra, hogy a főváros, de különösen Buda lakossága 1276-ban *színmagyar* volt. A török hódoltság felőrölte Buda magyar lakosságát és bár Buda visszafoglalása mögött idegen hatalmi célok húzódtak meg a magyar nemzet lelki és szellemi fölényét jelenti a jelen helyzet, amely Buda várát visszafoglalása után 250 esztendővel ismét magyarrá tette nemcsak nyelvében, de érzésvilágában is.

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Muzsa a hullámhosszon. Ez a címe Balogh Pál könyvének, amely rendkívül érdekesen tárja elénk a rádiódráma mibenlétét. Kimerítően ismerteti, hogy meddig tartott a filmdráma és a rádiódráma párhuzamos útja, hol tértek el azok egymástól és hol keresztezték egymást. Rávilágít a hangjáték és a rádiójáték különbségére. Kifejti, miért értelmezik sokszor helytelenül a hangjáték fogalmát és lényegét. Rámutat a rádióművészet tág lehetőségeire és ezzel kapcsolatosan a rádiószínész és rádiórendező feladataira. A könyv ismerteti a zene szerepét is a rádiódrámában. Ötletesen mutat rá arra, hogy miként lehetne fényhatást a zenével helyettesíteni. A könyv második része példaképpen hangjátékokat közöl. Az Ember Tragédiájából kapunk részletet: a rádiószerűsített „Londoni színt", továbbá Csanády György, vitéz Somogyváry Gyula, Kilián Zoltán és Val Gielgud egy-egy teljes hangjátéka következik. Előszót a könyvhöz *Németh* Antal dr., a Nemzeti Színház igazgatója írt, aki magasan szárnyaló gondolataival méltóan vezeti be a könyvet. A könyv szakszerűségénél fogva egyaránt hasznos és érdekes rendezőnek, valamint színésznek; de ugyanakkor a művelt rádióhallgató is megtalálja a maga szükségletét, mert sok érdekes kulisszatitkot árul el a rádiódráma különös világából és szórakoztat. A rádióművészet irodalmát nyitja meg ez a könyv és minden könyvkereskedésben kapható, ára 2.80 P.

Gyümölcsfák téli metszéséről, olcsó permetezéséről, az alföldi szőlőtermesztésről, a pókhálós moly irtásáról és számos kérdésről képekkel tarkított cikkeket közöl *„A Magyar Gyümölcs"* legújabb száma. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 8.

KOTSIS ERZSÉBET BUDÁN a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

Az első pillanatban rokonszenvessé vált minden magyar ember előtt az a lelkes propaganda, amelyet az amerikai magyar lapok egy Budapesten létesítendő amerikai ház felépítése mellett fejtettek ki. A magyar testvériség és összetartozás meleg szimbóluma lenne ez a ház, amely központját jelentené minden olyan törekvésnek, amely az Amerikába szakadt magyar testvéreinkkel való szellemi, lelki és kultúrkapesolatainkat tartaná ébren. Önként kívánkozik az a gondolat, hogy az amerikai ház felépítése csak Budán képzelhető el, mert ez a városrész alkalmas arra, hogy az évezredes magyar nemzeti gondolat minden vonatkozását az összmagyarság érdekében szolgálja.

Kitüntetés. *Gallauner* Károly budapesti mérleggyáros, aki a világháború alatt mint géppuskás-századparancsnok megszakítás nélkül harminchat hónapot töltött a harctéren és számos ütközetben vett részt, újabb jól kiérdemelt kitüntetésben részesült. A Kormányzó Őfőméltósága Gallauner Károly századosnak az őrnagyi rendfokozat címét adományozni méltóztatott.

W.C. FÜRDŐKÁD, KÁLYHA, MOSDÓ stb. szabott áron
HUBERT, LISZT FERENC-TÉR 4
Telefonszám: 22-2-67

BUDAI
SPOLARICH
ÉTTEREM és SÖRÖZŐ
I., ALAGUT-utcában, a szinkörrel szemben
NYITVA: éjfélután 2 óráig
KITŰNŐEN KEZELT
POLGÁRI SÖR
TERMELŐTŐL VÁSÁROLT BOR
ELSŐRANGÚ MAGYAR KONYHA
SZÁZALÉKOS RENDSZER

KÖZGAZDASÁG

A „Községi" mérlege

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága január 17-én tartott ülésén *Lippay* Lajos dr. vezérigazgató előterjesztése alapján megállapította a Takarékpénztár 1935-iki üzletévére vonatkozó mérlegét.

A Takarékpénztárnak az elmult üzletévi eredményei közül a legszembetűnőbb és legkimagaslóbb a betétállománynak nagyméretű újbóli emelkedése. Ez az emelkedés az elmult évben a takarékkönyvekre és folyószámlára elhelyezett betéteknél 15 százalékos, amennyiben az előző évi 68.3 millióról 1935-ben kerek 10 millióval 78.2 millióra növekedett a betétek összege.

Az, hogy a Községi Takarékpénztár betétei a súlyos válság éveiben állandóan és 1935-ben ilyen jelentős összeggel emelkedtek, a legvilágosabb bizonyítéka a Takarékpénztár iránt egyre fokozódó nagy bizalomnak.

Hitelezési tevékenysége terén a Takarékpénztár — bár ennek a közismert viszonyok természetesen határokat szabtak — az elmult évben szintén emelkedő irányt kezdett. Ez nemcsak váltótárcájának 49 millióról 51.2 millióra történt emelkedésében, hanem rövidlejáratú jelzálogos kölcsönei, az értékpapirokra nyujtott kölcsönök összege és egyéb fedezett hitelei emelkedésében is kifejezésre jut. Az utóbbi kihelyezések több mint 2 millió pengős emelkedésében is kifejezésre jut. Az utóbbi kihelyezések több, mint 2 millió pengős emelkedése a Takarékpénztárnak az exporthitelek nyujtása terén ez évben fokozottabb tevékenységét igazolja.

A székesfőváros intézményeinek nyujtott hitelek összege 6 millióval csökkent.

A mult év legvégén alapította meg a Takarékpénztár a Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi rt.-ot, amely a Székesfővárossal kötött 30 éves szerződés alapján meg is kezdte működését.

A Takarékpénztár hosszúlejáratú kölcsöneinek állománya jelentéktelen változással 20.5 milliót tett ki.

Aktiváit a Takarékpénztár a leggondosabb értékeléssel szerepelteti mérlegében. Nagymérvű tartalékai vannak a Takarékpénztárnak az érdekkörébe tartozó vállalatai 3.1 millió pengőben kimutatott összegében is.

Kiadásai terén a személyzeti kiadásoknál további megtakarításokat ért el a Takarékpénztár, a dologi kiadásokban mutatkozó némi emelkedés viszont a jelentékenyen megnövekedett üzletforgalom természetes következménye.

A bevételek emelkedése tette lehetővé, hogy az előző évi 88.000 pengős nyereséggel szemben 200 ezer pengő nyereséget mutasson ki a Takarékpénztár. Osztalék fizetését mindazonáltal gondos megfontolás után, a belső erők további fokozását tartva a mai idők legfontosabb feladatának, nem javasolja az igazgatóság, hanem a székesfőváros vezetőségével egyetértésben a kimutatott tiszta nyereségnek a tartalékalaphoz leendő csatolását fogja a közgyűlésnek indítványozni.

— **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** igazgatósága *Weiss* Fülöp elnöklete alatt e hó 21-én ülést tartott, amelyben megállapította, hogy az 1935. üzletév 3,301.098.23 P tiszta nyereséggel zárult az előző évi 3,284.589.96 P-vel szemben. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően, több, már lebonyolított üzlet nyereségének elszámolása ezúttal is későbbi időpontra tartatott fenn. Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a f. é. febr. hó 4-én délután ½5 órakor megtartandó 94-ik rendes évi közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1935. évi osztalék kifizetésére ugyanúgy mint tavaly, 1,500.000 P, vagyis részvényenként 3 P fordíttassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékcsökkenési alapja 200.000 P-vel, az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 P-vel javadalmaztassanak, míg az 1936. üzletévre 1,257.793.12 P nyereség vitessék elő. Az 1935. év tiszta nyeresége a tavalyit mintegy 17.000 P-vel haladja meg. A kamat- és szelvényjövedelem, dacára annak, hogy a kihelyezések állománya évi átlagban a tavalyihoz képest magasabb volt, a kamattételek csökkentése folytán kerek összegben 185.000 P-vel visszaesett. Az ingatlanok hozadéka 22.000 P-vel, a jutalékok címén, valamint az értékpapír és devizaüzletnél elért nyereség és a különféle egyéb nyereség pedig 160.000 P-vel csökkent. Ami a mérlegszámlát illeti, a könyvecskékben elhelyezett takarékbetétek kerek összegben 2,261.000 pengővel, a folyószámlabetétek pedig 3,868.000 pengővel emelkedtek, úgyhogy az összbetétállomány 293,873.758 pengős összege 6,128.973 P-vel nagyobb a tavalyinál. A kezességi üzlet állománya 23,906.565 P-ről 26,121.795 P-re emelkedett. Az értékpapírok értékelése ez alkalommal is az eddigi konzervatív elvek figyelembevételével történt. Az államadósságok, közkölcsönök és egyéb értékpapírok állománya 24,132.915 P-ről 23,953.967 P-re, a pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló érdekeltségek állománya 23,231.640 P-ről 22,784.756 pengőre csökkent. Az igazgatóság *Kovácsy* Dénes, *Podorszky* József dr. és *Vetsey* Géza cégvezetőket aligazgatókká, *Braun* Imre fiókfőnököt fiókigazgatóvá, *Bodnár* Pál, *Bródy* Tibor, *Csegő* János, *Lord* Pál, *Milos* Endre dr., *Rammacher* János, *Révai* Sándor dr., *Sebő* István és *Tabakovich* Pál főtisztviselőket cégvezetőkké és dr. *Ghillányi* Árpádot és dr. *Mezei* Tamást jogügyi titkárokká nevezte ki.

— **A Magyar Nemzeti Bank** főtanácsa legutóbbi ülésében *Lenk* Adolf vezérigazgató-helyettes előterjesztése alapján jóváhagyta a bank mérlegét, valamint nyereség- és veszteségszámláját, amely szerint az 1935. évi tiszta jövedelem 2,880.317 pengő. A főtanács elhatározta, hogy az elért üzleti eredményből hétszázalékos osztalék (részvényenként 8 pengő 11 fillért) kifizetését fogja a február 3-án tartandó közgyűlésen javaslatba hozni.

— **A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.** igazgatósága *Stein* Sándor, *Ambrózy* Gusztáv, ifj. *Heinrich* Antal dr. cégvezetőket igazgatóhelyetteseknek, *Neurer* Béla dr., *Erdélyi* Sándor dr. és *Márkus* György dr. főtisztviselőket cégvezetőknek nevezte ki.

— **Az agrártermények márkázását** a külkereskedelmi hivatal honosította meg még pedig olyan eredménnyel, hogy a magyar márkatermékeket ma már külföldön is a legnagyobb bizalommal fogadják. Úgy az agrár-, mint a kereskedelmi körök arra törekednek, hogy a márkázó tevékenységet minden jobban kiterjesszék és ebbe az áruk mindszélesebb körét vonják be. Ezzel kapcsolatban merült fel egy új hivatalos szervnek felállítása, amely a *„M. kir. márkázó hivatal"* nevét viselné, kizárólagos hivatással, a magyar piac érdekében. Ha az új hivatal felállítása időszerű lesz, tudomásunk szerint *Staub* Elemér és *Krudy* Ferenc töltik be e fontos hivatal vezetői tisztségét.

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

HÍREK:

A magyar kultúra legrégibb várának, a Dunántúli Közművelődési Egyesületnek megerősítésére nagyobbszabású hangversenyt rendeztek január 21-én, Budafokon, az Attila mozgószínházban. Az estély rendezősége között ott láttuk *Preszly* Elemér államtitkárt, *Karay Krakker* Kálmán főispánt, *Záborszky* Nándor polgármestert, *Büttner* Ferenc dr. plebánost, akik a fővédnökségi tisztet töltötték be. A jól sikerült hangversenyt nagyhatású beszéddel vezette be *Sziklay* János dr., az ismertnevű író, a D. K. E. elnöke. Közreműködtek a zenei és énekvilágból *Karácsonyi* Margit, *Lovassy* Edith, *Hajdu* Imre, *Várady* Aladár, *Vargha* Imre, akik művészetük legjavából gyönyörködtették a közönséget. *Gegus* Dániel, az ismertnevű póéta saját költeményeiből adott elő nagy tetszést aratva.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Az óbudai Szent Péterről és Pálról nevezett plébániatemplomnak új plébánosát, *Leiner* Mihályt január 19-én iktatták be ünnepélyes keretek között. A szertartást *Molnár* László pápai kamarás, esperes-plébános végezte. Délben az egyházközség kultúrházának dísztermében *Molnár* László üdvözlő szavai után *Hanthy Haidekker* János ker. elüljáró szólott a kegyúr székesfőváros nevében, majd a községi kereszténypárt vezére köszönte az új plébánost.

Orsovai Láner Kornél miniszteri tanácsost, a MÁV helyettes elnök-igazgatóját miniszteri osztályfőnökké nevezte ki a miniszter. Érdemes, nagyképzettségű főtisztviselőt ért a jól megszolgált kitüntetés. Az új osztályfőnök a 48-as aradi vértanu Lahner György tábornok unokája, Láner Győző altábornagynak, a Ludovika egykori parancsnokának pedig a fia.

GYORSÍRÁST és gépírást együttesen 10 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II., Iskola-utca 27. szám

Nagy ünnepségre készül az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatósága és tisztviselőkara. *Gergely* Tódor gazdasági főtanácsos a társaságnak a II. osztályú érdemkereszttel kitüntetett vezérigazgatója ez évben tölti be az intézetnél kezdett tisztviselői pályafutásának 50-ik esztendejét. A ritka évforduló ünnepéhez csatlakozni fog az egész biztosítási szakma és számos közgazdasági intézmény. Gergely Tódor egyúttal a Háztulajdonosok Orsz. Egyesületének is a vezére.

BUDAI VIGADÓNÁL Corvin-tér 5. Tel.: 53-5-32. KOTSIS ERZSÉBET művészi fényképész

A **„Vogl-bál"** február hó 15-én a Budai Vigadóban a farsang egyik legsikerültebb báljának ígérkezik.

Rokkantak figyelmébe. Az I., XI, XII. kerületben lakó hadirokkantakat értesítjük, hogy a „HONSZ" I. ker. Csoport-tagértekezleteit, minden szerdán este 7 órakor az I. ker. Attila-körút 50. alatti (Iparoskör) helyiségében tartja.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A céllövés multja. A „Szent Gellért" XI. ker. Polgári Lövész Egyesület, ahogy mult számunkban jelentettük e hó 14-én rendezte Lukács „Rózsakert" vendéglője külön termében alakulása óta első ünnepélyes választmányi ülését. Az ülést követőleg *Schreiner* János ny. tábornok az egyesület elnöke mondotta el a céllövés multját a legrégibb időktől napjainkig. Rámutatott arra, hogy az ősemberek védekezése, vagy támadása a veszedelmes állatok ellen és ez okból ezeknek kővel, vagy más tárggyal való célbavétele volt az első céllövés. Ezután a parittyával való célba dobás, majd nyillal való lövés adott gyors fejlődést a céllövésnek. Rátért azután a kínaiaknak Krisztus előtt 200 évvel puskaporral töltött ágyúkkal való céllövésére, végül pedig a puska és ágyú fejlődési történetét ismertette. A mind végig érdekes és sok tapsot aratott előadás után Tavasz István mérnök állt szóllásra és érdekesen fejtegette a légvédelem módjait és jelentőségét. Az előadáson a tagok és a meghivott vendégek zsúfolásig megtöltötték a helyiséget s az előadást követő barátságos vacsora végeztével éjfél felé oszlottak széjjel.

11.467/1935. sz.

TERVPÁLYÁZATI HIRDETÉS

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa

a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezésére és beépítési módjának megoldására

— azon a területen, amelyet a Duna, továbbá a Bertalan-, Stoczek-utcák és a holtdunamedence már feltöltött részén a helyszínrajzon eredményvonal határol, — nyilvános tervpályázatot hirdet.

A tervpályázat névaláírásos és azon résztvehet minden magyar honos építész és mérnök, aki a Mérnöki Kamara tagja, vagy aki a kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, illetőleg a Királyi József Műegyetemen oklevelet szerzett.

A pályázatra vonatkozó hirdetés, tervezési programm és helyszínrajz a **Fővárosi Közmunkák Tanácsa segédhivatalában (I. ker., Döbrentei-tér 4. sz. I. em.)** hétköznapokon 9—2 órák között, 10 P lefizetése ellenében átvehetők. A pályázaton tényleg résztvevő pályázók részére a pályaterv benyujtása után a 10 P visszatérittetik.

A pályamunkák kiállítása (keretezés, üvegezés stb. mellőzésével) a lehető legegyszerűbb legyen, azonban a lapokat kemény papírra kell ragasztani; minden lapot, illetve darabot névaláírással ellátva, összecsomagolva és lepecsételve, **„Tervpályázat a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezésére"** felirattal legkésőbb **1936. évi március hó 31-én déli 12 óráig elismervény ellenében a Fővárosi Közmunkák Tanácsa** segédhivatalában kell benyujtani. Postán beküldött tervnél a postai feladási bélyegzőre vonatkozik a határidő.

Az elkésett, a nem kívánt rajzot tartalmazó, vagy hiányos pályaműveket a bírálóbizottság a bírálatból kizárja.

A bírálóbizottság elnöke a **Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke**, tagjai a Közmunkák Tanácsa részéről **a tanács alelnöke** úgyis, mint az elnök helyettese, a **mérnöki osztály főnöke**, valamint a **tanács mérnöki és szépészeti bizottságának hét tagja**,

a tanács által **meghivott öt szakértő**,

a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet egy kiküldöttje,

a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége egy kiküldöttje,

az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács egy kiküldöttje.

A kitűzött **pályadíjak** a következők:

I. díj	**3000 P**
II. díj	**2000 P**
III. díj	**1000 P**
és két megvétel à	**500 P**

amennyiben a bírálóbizottság erre érdemes terveket hoz javaslatba.

A bírálóbizottság, amelynek határozata végérvényes, a beérkezett pályaművek elbírálását azonnal megkezdi és a lehető legrövidebb idő alatt befejezi s az eredményt a döntés után azonnal kihirdeti.

A tanács a pályaműveket a bírálat befejezésével a bírálati jegyzőkönyv másolatával együtt a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet helyiségében (IV. ker., Reáltanoda-utca 13. sz.) 10 napig nyilvánosan kiállítja. A nem díjazott vagy meg nem vett pályaterveket a pályázók a tanács segédhivatalában 30 napon belül igazolvány ellenében átvehetik. Ezen az időponton túl a tanács a tervek megőrzésére nem vállalkozik.

A díjazott és megvett tervek a Fővárosi Közmunkák Tanácsa tulajdonába mennek át és a tanács azokat részben, vagy egészben felhasználhatja, a nélkül, hogy azok felhasználására magát kötelezné. Ebből kifolyólag a pályázók sem a Tanáccsal, sem annak közegeivel szemben kártalanítási igényt nem támaszthatnak.

Jelen pályázattal járó kötelezettségén túl a tanács a pályázókkal szemben semmiféle kötelezettséget nem vállal.

Pályatervek beadásával a pályázó e hirdetés pontjait magára nézve mindenben kötelezőnek ismeri el.

Egyéb, fel nem sorolt vonatkozásban e pályázatra nézve a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 79.049/1908. sz. alatt kiadott tervpályázata érvényes.

Budapest, 1935 november 25.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

Magyar Esték!
Erzsébet királyasszony gödöllői házi cigányának
Vidák Bélának a fia: Józsi
a gyorscsárdások mestere a
SEIFFERT-KÁVÉHÁZBAN
szórakoztatja az úri közönséget a tél folyamán

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

POCKNÉ
a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza
I., ATTILA-U. 10
TELEFON: 54-9-19

A MAGYAR-FRANCIA BIZTOSÍTÓ R. T.
BUDAI FIÓKJA
I., KRISZTINA-KÖRÚT 113/b.
szám alatt megkezdte működését
ELFOGAD: ÉLET-, BALESET-, TŰZ-, BETÖRÉS-, SZAVATOSSÁGI, ÜVEG- ÉS SZÁLLÍTMÁNYBIZTOSÍTÁSOKAT
Budán összeköttetéssel rendelkező
hölgyeket és urakat alkalmaznak

Felelős szerkesztő: Viraág Béla
Társ-szerkesztő: rétyi Székely Miklós dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly
Kiadásért felel: Viraág Béla
Laptulajdonos: Viraág és Társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája,
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

33. évf. 1212. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 febr. 9

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

A budai közlekedés

— Irta: Babarczy István báró, szkfőv. tanácsnok —

A főváros fejlődése az utóbbi évek alatt az egészséges és szép fekvésű budai részeken örvendetesen nagy lendületet vett. Minthogy a városfejlesztésnek egyik legfontosabb és kétségkívül leghatékonyabb eszköze a jó közlekedés, a székesfőváros vezetősége — felismerve azokat a szociális és közegészségügyi értékeket, amelyeket ez a fejlődés a nagyközönség részére biztosít — már a közelmultban is számos oly intézkedést foganatosított, amely a közlekedés javítása és céltudatos kiépítése révén a fejlődés előmozdítását és fokozását célozta. Így a Pasarétet, a Rózsadombot, az Orbánhegyet, a Farkasrétet és a Budakeszi-út környékét bekapcsolta az autobuszhálózatba, továbbá a 12-es és az 1-es autobuszjáratokat Buda belsőbb részei felé meghosszabbította, amely intézkedések, figyelemmel e területeknek tagolt voltára és aránylag kisebb népsűrűségére, a legtöbb esetben jelentős anyagi áldozatot követeltek a vállalattól.

Az a szeretetteljes gondoskodás, amellyel a főváros hatóságai — áldozatok árán is — kielégíteni igyekeztek a budai részek polgárságának közlekedési igényeit, a jövő terveinél és elgondolásainál még fokozottabb mértékben jut kifejezésre.

Elsősorban azokra, a városfejlődési szempontokból rendkívül nagy jelentőségű változásokra utalok, amelyeket a Margithíd kibővítésével és a Horthy Miklós-híd megépítésével kapcsolatos új közlekedési hálózat kialakítása a budai oldalon életre fog hívni. A Szentimrevárosnak a Nagykörúttal való közvetlen összeköttetése ennek a környéknek lüktető életet biztosít.

Itt közbevetőleg megemlítem, hogy Buda e legfiatalabb részének további fejlődési lehetőséget biztosítana, ha a MÁV a Déli-pályaudvar felhagyásával és a Kelenföldi pályaudvar személyforgalmának megszüntetésével megépítené a Fehérvári-út környékére tervezett Szt. Imre átmenő pályaudvart. Ide kellene azután kihelyezni a BHÉV. Szt. Gellért-téri végállomását is.

A székesfővárosi közlekedési vállalatok tervezett tarifareformjának az az intézkedése, amely a BSZKRT. közúti átszálló jegyeinek érvényét a BHÉV. vonalainak a főváros határán belül eső részeire is ki akarja terjeszteni, ugyancsak főleg budai érdekeket szolgál. A tervbevett intézkedés nemcsak a érintett városrészek: Aquincum, Rómaifürdő és Kelenföld lakóinak megélhetését fogja megkönnyíteni, hanem — s ez főleg az északi részre vonatkozik — az oda irányuló turistaforgalom emelkedését is hathatósan előmozdítja, ami e vidékek fejlődésében új fejezetet nyit majd meg.

Uj lehetőséget biztosít Buda fejlődésének a repülőtér folyamatban lévő építése is. Köztudomású, hogy a székesfőváros vezetősége akkor, amikor egy új nemzetközi közforgalmú repülőtér Budapesten való létesítésének gondolata felmerült, a tervbevett területekkel szemben a Kőérbereki-út mentén fekvő örsödi területet hozta javaslatba, mert ezzel is Buda jogos érdekeit kívánta elősegíteni. Ez a terület, amelyet három oldalról erdőkkel és gyümölcsösökkel borított hegyek koszorúznak, a külföldiek előtt már a repülőtérre való megérkezésükkor feltárja Buda szépségeit és sok új barátot fog szerezni az ősi városnak. E mellett az idegenforgalom remélhetőleg állandó fejlődése szükségszerűen olyan intézkedéseket fog életre hívni, amelyek szintén a budai oldal közúti és közforgalmi berendezéseit tökéletesítik.

Természetesen a mai gondterhes gazdasági helyzetben korai lenne olyan nagy befektetéseket igénylő változtatásokról és berendezésekről beszélni, amelyek megvalósításának ideje még bizonytalan. A budai polgárság azonban teljes hittel bízhat abban a meleg érdeklődésben és szeretetben, amellyel a törvényhatósági bizottság, a polgármester úr és a főváros egész vezetősége Buda sorsát kíséri és amellyel e nagy multtú és minden bizonnyal még nagyobb jövőjű város méltó érvényesülése elől az akadályokat elhárítani igyekszik.

Buda legfontosabb kérdései

— UGRON GÁBOR ny. miniszter nyilatkozata —

Buda fejlesztése érdekében az alábbi három probléma megoldását tartom a legfontosabbnak:

az óbudai híd megépítése, természetesen kapcsolatosan a dunaparti fő útvonal kiépítésével,

a Tabánban létesítendő fürdőváros,

a Lágymányoson felépítendő állandó nemzetközi vásár és nemzeti stadion.

Felesleges hangsúlyoznom, hogy mindhárom kérdés szükségessége nem vitatott és megoldása csak a finanszirozás lehetőségétől függ.

Mit kell tennünk Budáért?

A mult klasszikus emlékeit tárjuk fel

OROVA ZSIGMOND dr. szfőv. törvhat. biz. tag

Buda problémája előtérben van. Buda fejlődésének ügye Budapest egyik legfontosabb kérdése lett. Az ország érdeke, hogy szolgáljuk Budát.

Buda jövője a legszorosabban függ össze a fürdőváros kialakulásának lehetőségeivel. A természet csodás adományainak okos kihasználásán múlik, hogy idegenek tömegei részére hogyan tegyük vonzóvá forrásainkat és fürdőinket?

Buda fürdőváros mellett nagy

vonzóereje lesz idegenforgalom szempontjából a klasszikus és középkori műemlékeknek,

amelyek nagy része ma még a földben van. A gyógyulást és üdülést kereső embert nem elégíti ki a levegő, víz és fürdő; szüksége van egyéb oly szórakozási lehetőségre, amiben otthon nincsen része.

Akvinkum romjai messze vannak a város lakott részeitől. Közelebb kell keresni látnivalókat. Tudosaink már megállapították, hogy Óbuda belsejében volt a római katonaváros központja.

A Királydomb alatt biztosan van egy amfiteátrum,

talán szebb az akvinkuminál. A Kalvin-utcában és a Fő-tér alatt megtalálták az árpádkori apátsági és más templom romjait. Minden ásó romokba ütközik.

Óbuda újjáépítése küszöbön áll. Ezt az alkalmat nem szabad elmulasztani. Fel kell túrni minden helyet, ahol valamit sejteni lehet, hogy

napvilágra hozhassák Róma itt-maradt kulturáját.

Ebből az Óbudából szép kincseket lehetne kibányászni, idegenforgalmi attrakcióvá lehetne varázsolni.

A modern Pest és az ódon Óbuda fogják Budát a világ egyik legkeresettebb fürdővárosává tenni.

Mithra-oltár romjait találta meg *Paulovits* István dr. a Nemzeti Múzeum régészeti osztályának ismert nevű őre, — írja az „Ujság" — még pedig Nagytétény közelében, Gömbös Gyula miniszterelnök telkén. Mithra perzsa napistent Rah néven a hun-magyarok vitték bele Egyiptom vallásába és a farkas harapó gyík övezte homlokát: Ráh-gyík, — amiből a „ragyog" szó származott. Talán a hunok hozták ide is.

Új utcaelnevezések Budán. A polgármester tudomásul vette a Fővárosi Közmunkák Tanácsának határozatát, amely szerint az I. ker. Németvölgyi-útból a 8530/3 hrsz. teleknél északkeleti irányban kiinduló s a Bürök-utcáig terjedő 5 méter széles névtelen utcát az Abaúj-Torna vármegyei Nagyszaláne községről *„Szalánc-utcának"* nevezte el és tudomásul vette, hogy az I. ker. *Fodor-utca* elnevezést az utca folytatását képező 20 méter széles útvonalra a *„Tamás-utcáig"* terjesztette ki.

A főváros új neve legyen: — Buda! Évekkel ezelőtt nagyjelentőségű mozgalmat indított meg a Budai Napló. Lapunk hasábjain több cikk jelent meg *Széll* Sándor dr. ismert publicista tollából, amelyekben nyomós érvekkel támogatta azt a tervet, hogy a magyar főváros nevéből a „Pest" név hagyassék el, mert az idegen nyelveken kellemetlen és rossz hangzású és hogy legyen a magyar főváros neve egyszerűen: Buda. Ez a javaslat széles körökben nagy helyeslésre talált. Legutóbb *Herczeg* Ferenc dr. írt a Pesti Hírlap-ban vezércikket erről a tervről és azt igen megfontolandónak tartja. Szintén felsorolja azokat az érveket, amelyek a „Buda" név mellett és a „Pest" ellen szólnak. Az illusztris írónak ez állásfoglalása Széll tanár szerint arra késztethetné közéleti férfiainkat, hogy mind többen emeljék fel szavukat emellett a gondolat mellett, amely így, a magyar öntudat dicsőségére, csakhamar valóra is válnék.

Budai Polgári Kör felhívása

Körünk életében az utóbbi időben lanyhulás állott be, amelynek magyarázatát nem akarjuk teljesen a mai nehéz viszonyokra áthárítani. A több évtizedes eredményes multra visszatekintő Budai Polgári Kör látogatottságának fellendítésére törekedve, a Kör tagjaiból alakult Pénteki Borgazda Társasággal karöltve, elhatározta választmányunk, hogy az újonnan átrendezett körhelyiség belső életét mozgalmasabbá kívánjuk tenni. Ennek a célnak elérésére a pénteki borgazdák

minden hónap második hétfői napján a tagok összesége részére borestélyeket rendeznek,

amelyre a kör tagjain kívül annak barátait is szívesen és örömmel látják. Íly módon nem csak a tagok együttérzését kívánjuk munkálni, de a fehér asztal mellett megtárgyalni óhajtják a kerület fontosabb kérdéseit is. Amikor tehát ennek a célnak elérésére a pénteki borgazdák megbízásából is készségesen hívjuk fel t. Tagjaink figyelmét, kérjük, hogy igyekezetünket azzal a szeretettel viszonozni szíveskedjenek, amely a multban hagyományos volt, és amely körünk évtizedes fennmaradását lehetővé tette.

Amidőn tehát a minden hó második hét főjén, *az első alkalommal tehát f. évi február hó 10-én,* körünk helyiségeiben tartandó közös borestélyekre ismételten felhívjuk t. tagjaink figyelmét, és azon minél nagyobb számban megjelenésüket várjuk, vagyunk,

baráti üdvözlettel:

Fekete Géza titkár. *Kozma Jenő* dr. elnök.

Gül Baba hódító útja a Keleten

Az iszlám népe között hódít a magyar feltámadás eszméje

Egyiptom, Szíria, Palesztina, az arab államok és India mohamedán újságjai hónapok óta nyilvántartják a magyar iszlámnak ügyét, a Gül Baba budai mecsetje és a muzulmán főiskola építésének terveit, amióta Buda agilis nagymuftija: Duries Husszein Hilmi Baba a keleti mohamedán államokat beutazta a hitfelekezet titkára, Mehmed bey kíséretében.

A magyar iszlám főpapját a keleti államokban, hivatalosan és ünnepélyesen fogadták az iszlám uralkodói, főpapjai és főiskoláinak kiküldöttjei. Az arab lapok állandó rovatot nyitottak a magyar mohamedán testvérek ügyének és mindenütt nyilvános gyűléseket rendeztek, amelyeken a nagymufti ismertette Magyarország, a magyar iszlám és Budapest jelentőségét. A gyűlések után a helyi egyesületek nyilvános gyüjtéseket rendeztek, amelyeken tekintélyes összegek foltyak be a budai Gül Baba-mecset építésének céljára. A befolyt pénzeket a Genfben székelő pánizlamita komitéhez utalják át, ahonnét Sekib Arszlán émir őfensége utasításai szerint fogják az építések ügyét intézni.

Magyar-keleti iszlamita idegenforgalmi és gazdasági propagandát is fejt ki — különösen Buda és a Balaton érdekében — a nagymufti, aki kurbán bajrám ünnepére (március elején) érkezik vissza budai székhelyére. Vele jönnek már keleti muzulmán nagyurak is, hogy a magyar iszlámügy állásáról személyes benyomásokat szerezzenek.

A Budai Napló már hat év előtt szóvátette az elhanyagolt magyar iszlám ügyének felkarolását és a félreértett, sőt a lemosolygott gondolatot azóta diadalra is vitte: Buda, a Balaton és a magyar-keleti idegenforgalom érdekében. 400 millió mohamedán figyel a testvér magyar nemzet szomorú sorsára és Trianon igazságtalanságaira, amiről eddig semmit sem tudtak. Az egész kelet muzulmán sajtója most nemcsak vallási és idegenforgalmi szempontokból, hanem a külpolitika és kultúra szemszögéből is vizsgálja a magyar kérdést.

Kétségtelen, hogy minden szolidaritás között a vallási a legerősebb. Amióta Budáról kiindult a Gül Baba-agitáció, azóta Buda fokozottabb mértékben vált szent kegyhellyé a világ mohamedánsága előtt. Gül Baba türbéje ismét világítótorony lett az iszlám számára és itt a mi kék Dunánk mellett határjelzője a kelet és nyugat kultúráinak. Ezt a nagyszerű eredményt, amit a muzulmán vallású magyarok a mohamedán magyar kultúrkomité egykori kezdeményezésére elértek, most már nem szabad negligálni, hanem be kell állítani a magyar újjáépítés programmjába.

Insallah! *László Zoltán dr.*

Attila éve

— Másfélezeréves évforduló. —

Attila évébe léptünk.

1936 Attila urunk trónralépésének másfélezeréves fordulója. Trianoni poklunk fenekén: ünnepelünk. A máris fel-felizzó új világháború mai kísérteties lángolásában: ünnepelünk. A kivénhedt régi világ mai borzalmas örvénylésében: ünnepelünk. Köszöntjük és idézzük Őt, Etelét, Mundzuk fiát, a Felejthetetlen Húnt, Isten Ostorát, a mi világbirodalmaink egyikének emberfeletti óriását. Dicsőség és el nem múló hódolat Néki! — Így írja nekünk a „Turánok Baráti Köre". Magunkat köszöntjük s magunkat ünnepeljük Bonne: Attila a mi turán fajiságunk örökértékű kinyilatkoztatása. Ez a fajiságunk hevül, rendeződik és indul új tettekre ma. A koreszme hordozója ma: Turán. A korszerű faj ma: a turánság. A világesemények mai egyetlen, roppant tengelye a turáni eszme, s a turán világmozgalom.

Jöjj és hallgasd meg! A Magyarországi Turánok Baráti Köre Attila idei évének első három hónapjában 8 (nyolc) tagból álló előadássorozatot rendez.

Az előadások helye a M. Kir. Tud. Egyetem nagy előadó terme. (Múzeum-körút 4. Természetrajzi osztály. Bejárat nem a főépületen, hanem a körútról a Trefortkert felé menet baloldal első épület első ajtónál. Útbaigazító megjelölések a helyszínen is tájékoztatnak.) Az előadások ideje és kezdete: minden hét szerdai napja délután 6 órai kezdettel. Az alább közölt tárgyakat esetről-esetre a tárgyhoz hangolt művészi számok (szavalat, szépirodalmi felolvasás, zene ill. ének), valamint turán tárgyú vetített képek bemutatása egészíti ki. Mindenről a rendezőség esetről-esetre a helyszínén, de külön részletezett meghívók útján is tájékoztat.

Az előadások tárgy és időrendje: Febr. 5.: *Szilvay* Gyula dr., az egyiptomi kormány v. szakértője: A fölébredő Turán. — Febr. 12.: *Malán* Mihály dr. egyetemi tanársegéd: A nyugati kultúrnépek pusztulása a fajegészségtan tükrében. — Febr. 19.: *Békássy* Gyöngyvér író: A magyarság faji hivatása. — Febr. 26.: vitéz *Csécsi Nagy* Imre ny. altábornagy: Atilla. — Márc 4.: *Zajti* Ferenc író: A Sah-Name turánsága. — Márc. 11.: *Méhes* Gyula dr. egy. m. tanár: Mit jelent Magyarországon magyarnak lenni. — Márc. 18.: *Túrmezei* László tanár: A turánság a mai világesemények tengelyében. A műsorok ének és zenei részét Ákom Lajos orgonaművész és Thegze-Gerber Miklós zeneszerző rendezi. Ismerősöket és vendégeket szívesen látunk. A 30 filléres ruhatár kötelező.

Buda kincsei

— Pávai Vajna Ferenc dr. előadása —

Érdekes és a budaiakat elsősorban érdeklő előadásban ismertette *Pávai Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos, főgeológus a Budán a közelmultban feltárt és még feltárandó gyógy- és hőforrásokat, a Balneológiai Egyesület előadóestjén, e hó 3-án a Szt. Gellért-fürdő zenei termében nagyszámú, főleg orvosokból alakult közönség előtt.

Frank Miklós főtitkár bevezetői szavai után *Pávai Vajna* Ferenc dr. ismertette az 1932-ben a Rudas-fürdőnél feltárt három új forrás történetét, amelyek helyét ő jelölte ki s amelyek közül kettő: az Attila- és a Juventus-forrás ma már országszerte ismert balneológiai és ivókúra-tényező. Ezek után a mult évben egy szakértőbizottság: *Weszelszky* Gyula, *Wendl* Aladár és az *előadó*, a Tabánban folytatta forrásfeltáró munkáját, amikor a *Zsigmondy és Masalán* mélyfúrócégek garnituráival a Szent Imre-fürdő közelében *két új forrást* és a Rudas melletti alsó Dunaparton újabb forrást fedeztek fel. A negyedik fúrás a Tabánban költségek hiánya miatt még befejezetlen. Valamennyi újonnan fakasztott forró vizű gyógyforrás *vize forróbb*, magasabb felszínre kiömlő kénes, szénsavas és jód-, brómtartalmú gyógyvíz s ezekben a tulajdonságaikban felülmulják a Rudas- és Rác-fürdő régebbi forrásait s remény van arra, hogy egyesek tovább fúrásával *már fütésre* szolgáló forró vizet is fognak találni. Végezetül ismer-

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

tette a Főv. Közmunkatanács felkérésére szakvéleményezett alsómargitszigeti fúrás szenzációs eredményét, amely bebizonyította, hogy a Duna vonalán már 300 méter mélység alatt nagymennyiségű (percenként 3500 liter), 70 fok forró, tehát már fűtésre is jól használható, de balneológiailag is értékes termákat lehet fakasztani.

Az előadást nagy figyelemmel kísérő és lelkes tapssal, éljenzéssel jutalmazó közönség az előadás után körülvette és mindenkinek volt elismerő hálás szava. Hivatalosan *Vámossy* Zoltán dr., az egyesület elnöke mondott rendkívül meleg köszönetet az előadónak, de a megjelent különféle idegenforgalmi és fürdőügyi egyesületek képviselői külön-külön is megköszönték a széleskörű tájékozódást nyújtó előadást.

A Hollós Mátyás Társaság tagjai külön vacsorára gyültek, ahol lelkesen ünnepelték Pávai Vajna Ferencet.

Az iskola humora

Fekete Jenő pénteki borestje

Első borgazda estjét rendezte Fekete Jenő a Marcibányi téri iskola igazgatója a Pénteki Borgazda Társaság január 24-én megtartott estélyén, amelyen nagy számban jelentek meg barátai, köztük Kozma Jenő és Lendl Adolf dr., akiket Zboray Gyula külön is üdvözölt. A borgazda előadása iránt nagy volt az érdeklődés.

Szerinte két mesterség van, amelyhez mindenki ért: — az orvosé a pedagógusé. Nincs olyan betegség, melyre ne tudna kedves embertársunk valami biztos orvosságot mondani! Ugyanígy tanítani is mindenki tud. Pedig jól tanítani milyen nehéz! Itt az apákhoz fordult, akiknek volt alkalmuk gyermekükkel néha-néha foglalkozni. Milyen hamar elvesztették türelmüket, egy hangos, türelmetlen kérdés után a gyermek pedig megijed, összezavarodik s még annyit sem tud, mint a kezdetén. Ezután jön az enyhébb kifejezés: szamár vagy, figyelj, mert megverlek. Persze — szegény — annál inkább nem tud figyelni. Végül a gyermek sír, az apa dühös és vége az órának! — Azután ismertette röviden a tanítás és érdekesen egy órájának a lepergését.

De a munka nem merül ki a tanítással. Nevelni is kell az ifjúságot! S ez sokszor nehezebb munka, különösen a mai időkben, az „egykés" világban. Az elkényeztetett, egyetlen gyermek, aki otthon mindenkinek parancsol, nagyon sok családon, fájdalmon megy keresztül, míg fegyelmezett, szófogadó lesz az iskolában. Az egykének nincsen játszópajtása, állandóan a nagyok között van s nagyon sok olyant hall, ami nem az ő fülének való.

A sok komoly munka mellett sok humor is megnyilatkozik az iskolában. „Nem akarom kedves borgazdatársaimat és vendégeimet oly régi, közismert tréfákkal szórakoztatni, mint pl. a következő: — Megszállt területen a cseh tanító bemegy az osztályba, a táblára fel van írva: — Talpra magyar! — Dühösen kérdezi a gyerekektől, hogy ki írta ezt? Mindenki ijedten hallgat, végre Móricka jelentkezik. — Jól van Móricka, te megmondod, ki volt az a haszontalan! — Móricka büszkén vágja ki: — Petőfi Sándor!"

Húsvét utáni beszéd értelem gyakorlat: — „Ivott a tanítónéni abból a snapszból, amit küldtünk? Apuka mondotta, küldjünk neki, hadd járjon egy csárdást tőle!" — Vagy: — „Hoztam valamit a tanító néninek! Karácsonykor is akartunk küldeni, de anyuka azt mondotta, hogy ilyen vacak bizonyítványért bizony nem ad semmit!"

— Kérdések és feleletek, ahogy a gyerekek adják: — Mivel büntette Isten Ádámot? — Évát adott neki! — A másik: Mit mondanak az angyalok karácsony éjszakáján: — Gratulálok Mária! — Az egyik nebulo verse így kezdődött: —

„Sűrű erdő sötétjében éldegélt egy remete,
Bánatában, magányában született egy gyereke".

Érdekes előadását ezzel fejezte be: „A magyar pedagógus — üljön akár a 4—6 éves kis magyar csemeték között mint ovónéni, akár az egyetem katedráján mint professzor, minden munkáját a Nagy-Magyarország utáni vágy vezérli. Nem beszélünk másról, csak a csonkaországról, annak szegénységéről s Nagy-Magyarország boldogságáról. Megértetjük a reánk bizott ifjúsággal, hogy amit mi elvesztettünk, azt nekik kell majd visszaszerezni. Merem állítani, hogy munkánk nem hiábavaló, minden magyar ifjú tudja, hogy csonka Magyarország nem ország s mindnyájan szent meggyőződéssel hisznek velünk együtt Magyarország feltámadásában, Amen".

Lelkes, kedves elismerésben volt része.

Vacsora után *Kozma* Jenőt ülték körül hívei, aki a mai politikai helyzetről mondott érdekes megfigyeléseket és kulissza-történeteket.

A mélyfúrás mestere

– Zsigmondy Dezső mérnök hivatása –

Talán évezredekre mehetnénk vissza, mikor Buda gyógyfürdőjéről van szó, mert történelmileg bizonyított tény, hogy Akvinkumba és Óbudára már kétezer évvel ezelőtt hatalmas vízvezetéki csőóriások vezették a Rómaifürdő vizét. A kelta időkben meleg tavak állottak Óbuda vidékén és a kelták ezért az ő nyelvükön Akkingnak nevezték el, mert bővizűek voltak.

Új korszakot jelentett a gyógyforrások feltárásával *Zsigmondy* Vilmos munkássága, aki hatvan évvel ezelőtt aránylag még kezdetleges mélyfúróeszközökkel ezer méter mélységből hozta felszínre a városligeti ártéziforrást, akkor Európa legforróbb 74 fokos gyógyvizét. Ugyancsak neki köszönhetjük a Margitsziget első kútját, Harkány, Herkulesfürdő, Ránk-Herrány fürdőinek híres gyógyforrásait.

Zsigmondy Vilmos halála után évtizedekig nem történt semmi a gyógyfürdők feltárását illetőleg. Aztán jött Trianon s annak kényszerhelyzetében egy Isten áldotta magyar tudós: *Pávai Vajna* Ferenc dr. lelkes munkássága révén megindultak ismét a gyógyforrások után való kutatások, amelynek eredményei, Hajdúszoboszló, Debrecen, Karcag, Szeged, Szolnok, Pestszenterzsébet, Juventus, Attila, a Tabán, majd Őrszentmiklós, újabban pedig az alsó Margitsziget hőforrása, amely percenkint 3500 liter kénes, hetven fokos vizet zuhogtat a felszínre. Ezek a gyógyforrások Pávai Vajna Ferenc dr. fúráshely kijelöléseinek olyan állomásai, melyek örök hálára kötelezik le mindazokat, akik az ország ügyeinek előbbre vitelét a szívükön viselik.

Az első fúrások technikai sikerei emelték világhírre *Zsigmondyék* mélyfúró vállalatát, amely a hagyományokhoz méltóan néha kivételes áldozatkészséggel szolgálják a magyar mélyfúrás ügyét. Meleg elismerés illeti ezért a cég vezetőjét:

ZSIGMONDY DEZSŐ

mérnököt és munkatársát, vitéz *Bándy* Árpád mérnököt. A cég vezetőségét a margitszigeti fúrásokkal kapcsolatban nem a vállalkozás anyagi eredménye kecsegtette, hanem a fürdőügy diadala, hogy új gyógyforrások föltárásával bizonyságot szolgáltassanak azoknak is, akik kétkedve figyeltek fel minden olyan megmozdulásra, amely a gyógyfürdők ügyét szolgálta.

Zsigmondy Dezső értékes személyéről való megemlékezés annál inkább kötelességünk, mert az ő személyével kapcsolatban a hála meleg sugarát vetítjük néhai Zsigmondy Vilmosra, aki hatvan évvel ezelőtt új korszakot nyitott meg a gyógyforrások föltárásával. Aki tudja és látja, hogy milyen nehézségekkel kellett a fúrások érdekében dr. *Pávai Vajna* Ferencnek megbirkóznia, csak az képzelheti el azt a sziszi-fuszi harcot, amelyet *Zsigmondy* Vilmos folytatott, amíg azokat az eredményeket el tudta érni, amelyeket később felmutatott.

Ennek a munkásságnak a ható ereje él ma is a Zsigmondy-családban. Ismerjük *Zsigmondy* Dezső puritánságát és tudjuk, hogy munkásságának az elismerésével sohasem kívánkozott a nyilvánosság előtt szerepelni. De mi látjuk már a holnapot, látjuk, hogy rövidesen felvirrad az a nap, amelyen Buda azzá lesz, aminek lennie kell: gyógy- és luxusfürdők szempontjából is a világ első metropolisa és akkor eljön az idő is, hogy Pávai Vajna Ferenc neve mellé Zsigmondy Dezső nevét is a hála meleg érzetével fogják felírni a budai annalesekbe.

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

HÍREK

A Hollós Mátyás Társaság hétfőn választmányi ülést tartott, amelyen *Hennyey* Vilmos államtitkár elnöklete mellett a *Viraág Béla-jubileum* programmját állapították meg. A részletes programmot, amelyhez *Szilágyi* Károly igazgató, v. nemzetgyűlési képviselő, *Gegus* Dániel dr. ny. főkapitány, *Kapcza* Imre, *Pávai-Vajna* Ferenc főgeológus-főbányatanácsos és *Ujj* Gyula professzor szóltak hozzá, egyhangúlag elfogadták. A jegyzőkönyvet *László* Zoltán dr. szerkesztő vezette.

Jelmezes, álarcos estélyt rendez a *„BBTE"* e hó 15-én, amely iránt egész Budán nagy az érdeklődés.

Változások. *R. Székely* Miklós dr. kivált a Budai Napló kötelékéből, viszont *László* Zoltán dr., a Budai Napló volt főmunkatársa, ismét elfoglalta régi helyét.

Gegus Dániel író, ny. h. főkapitány, a magyar írók, írónők, zeneszerzők és zeneszerzőnők által a Zeneakadémia Kamara-termében e hó 21-én rendezett magyar esten saját versekből olvasott fel — febr. 14-én, pénteken az I. ker. Iparosok Körében „A Céhek Magyarországon" címen ad elő.

Egyszer még megjárja majd Abdul Latif úr, aki mint idegen állampolgár, azt hirdetteti magáról a sajtóban, hogy ő a magyar mohamedánok főpapja és istentiszteletre hívja a híveket a — lakására —, amihez semmi joga nincs. Föltétlenül zavarja azonban a magyar állampolgári mohamedánok szervezkedését és alantas intrikáival félrevezeti a felsőbb hatóságokat, ami súlyos bűn, főleg most, amikor Keleten oly élénk az érdeklődés a magyar mohamedánok viszonyai iránt.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Déryné ifiasszony és az idei enyhe tél címen írják lapunknak a következőket: — Jól esik látnunk, hogy a nagy magyar mecénások helyett székesfővárosunk ha nem is a kívánt bőkezűséggel, de mégis a viszonyainkhoz mért megértéssel támogatja a viszonyokkal hősiesen birkózó magyar szobrászművészetet. Ennek köszönhetünk köztereinken több monumentális és még több bájos kisebb szoborművet. Ezek között is egyik legbájosabb — olyan szép, mint a halasi csipke — Dériné ifiasszonyunk szobra a Horváth-kertben, nálunk Budán. Csicsereg mint a pacsirta, deríti hangulatunkat mint a tavaszi napsugár szóval: *gyönyörű*. A főváros már évek óta védi télvíz idején ezeket a műalkotásokat. Déryné szobráról, a finom szoknyafodrokról az illetékesek megfeledkeztek. Az idei tél irgalmasabb volt és nem bántotta a gyönyörű nyakat és a finom bokákat. 259 év óta nem volt ilyen enyhe tél és talán ugyanennyi ideig nem lesz megint. Buda szépeit rajongó közönsége szeretné, ha jövő télvíz ideje előtt Déryné szobrára is gondolnának.

Gyönyörű, főúri Empire-stílű ebédlő, gazdag fémdíszítéssel, jutányosan eladó. Cím: Simonyi dr., I., Németvölgyi-út 47. földszint.

Idegenforgalmi érdekességeinkről adott elő *Tábori* Kornél a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban, amelynek elnöke, *Bessenyey* Zenó dr., a Fővárosi Közmunkatanács elnöke bevezető-előadásában a zsúfolt terem hallgatóságának nagy érdeklődése közepette fejtette ki, hogy a Közmunkatanácsnak milyen új tervei fogják Budapesti idegenforgalmi fejlődését elősegíteni. *Tábori* Kornél vázolta a főváros idegenforgalmának kialakulását attól az időtől kezdve, amikor a Berlini-tér sarkán az Uniomalom, s a Lipót-körúton, amely félszázaddal ezelőtt Fegyvergyár-utca volt, a Hengermalom, odább a Hagganmacher-malom és több gyár ontotta a füstöt és port.

A 75 éves multra tekintő „Óbudai Dalkoszorú" február 1-én rendezte jelmezes farsangi bálját a Várady-tánciskola összes termeiben. Az Andréka Károly ny. főkapitányhelyettes fővédnöksége alatt rendezett mulatság fényesen sikerült s az óbudai fiatalság lelkes hangulatban reggelig ropta a táncot.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Orvosok estéje. A NEP. III. kerületi pártszervezetének orvos-csoportja a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör helyiségében január hó 28-án előadó ülést rendezett. *Kunitzer* István dr. nőorvos azt a kérdést „Amit az Eugenikáról ma mindenkinek tudnia kell" címen ismertette tartalmas és érdekfeszítő előadásban, melyet a nagyszámú hallgatóság lelkes tapssal honorált. A megjelentek között volt az Orvos Szövetség reprezentánsa: *Egerváry* Tibor dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Orova* Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag, valamint a kerületnek még számos vezetője.

Estebédet és ünnepi záróülést rendez a „BAROSS SZÖVETSÉG" XVII. évi rendes közgyűlésének alkalmából a Pesti Vigadóban február 16-án este 6 órakor. A záróülésen felszólalnak: *Purebl* Győző dr. alelnök, tb. ügyv. igazgató, gróf *Takách-Tolvay* József országgyűlési képviselő, a Frontharcosok elnöke, *Senn* Ottó dr. államtitkár, a MÁV elnöke, *Lamotte* Károly dr., Budapest alpolgármestere, dorogi *Farkas* Ákos dr. kormányfőtanácsos, tanácsnok, *Müller* Antal országgyűlési képviselő, *Antal* István dr. államtitkár és *Bednárz* Róbert pápai praelátus,. Az 1936. évi Baross-láncokat átadja: *Fabinyi* Tihamér dr. m. kir. pénzügyminiszter. Az estebéd rendje fél 9 órakor: *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármester, vitéz *József* Ferenc dr. főherceg, *Ilovszky* János m. kir. kormányfőtanácsos, *Bornemisza* Géza m. kir. iparügyi miniszter. Az estebéd alatt az államrendőrség zenekara játszik. Az estebédre szóló terítékjegyek ára 3.20.

Kulturestjét rendezte a budavári r. kat. Egyházközség, az Orsz. Kat. Népszövetség és az „Actio Katholica" budavári szervezetei *Lampel* Vilmos egyházközségi világi elnök irányításával, vasárnap, február 2-án a vári Leánygimnázium zsúfolásig megtelt termeiben. Közreműködtek Lettner Vilmos vezetése alatt: P. Ligeti Mária, Szilas Ila, Váradi Árpád, Palágyi Béla, Laczkó Ernő, Rihász Gizi, Pesznecker Károly, Kleeber Valéria, Tóth László, Sudár István, Kecskés Ferenc és Knapp Lőrinc, Lampel Vilmos pedig kedvesen konferált.

GYORSÍRÁST és gépírást együttesen 10 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II., Iskola-utca 27. szám

Minden szerdán este 8 órakor új helyiségében, a Mühlperz-féle vendéglőben, III., Szentendrei-út 1, rendezi társas összejövetelét a „III. ker. Iparosok Köre", ahova ezúton is meghívják a kör tagjait.

Gazdasági tükör

REISZ SÁNDOR mérnök, székesfővárosi bizottsági tag, a Nemzeti Demokrata Párt ügyvezető alelnöke a mult hetekben ünnepelte gyárigazgatói működésének jubileumát az Edison kávéház különtermében, 100 terítékes bankett keretében.

KOVÁCSY DÉNEST, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága aligazgatónak nevezte ki. Nevezett komoly, egyéb elfoglaltsága mellett a bank sajtóügyeit is intézi s általános szeretet és széleskörű megbecsülés övezi, amelyet szaktudásával, tehetségével és szíves modorával is kiérdemel.

PODOVSZKY JÓZSEF dr. és VETSEY GÉZA cégvezetőket aligazgatóknak léptette elő a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

— *A posta* a 30 kg-os csomagszállítási monopóliumért 1.3 millió pengő kártalanítást ajánlott fel a MÁV-nak.

— *Óriási érdeklődés* nyilvánul meg a Postatakarékpénztár 50 éves jubiláris művészeti aukciója iránt, amelyet február 1-én nyitottak meg a nagyközönség számára. Az árverés február 6-tól 13-ig tart és elárverezésre kerülnek ez alkalommal Csekonics Endre könyvtárán kívül válogatott magángyüjteményből származó műtárgyak.

— *Cukorgyáraink* az idén Svájcba és valószínűleg Görögországba többezer tonna cukrot fognak bevinni.

— *A MÁV az új májusi menetrend* összeállításánál az érdekeltségek kívánságait is meghallgatja. A MÁV-nak ezt az intézkedését mindenütt nagy megelégedés kíséri.

— *A Shell Kőolaj rt.* négy tankhajót és gőzöst rendel a Ganznál. A csepeli Weiss Manfréd Műveknek ugyanis nagyobb arányú nyersolajra lesz szükségük és ennek felhozatalára a Shell vállalkozik.

— **Az Angol Bank** megtartott igazgatósági ülése a leszámítolási kamatlábat továbbra is 2 százalékban állapította meg.

— **A Fonciére Biztosító** a budai oldalon, szemben az Országházával, hatalmas, modern, minden kényelemmel berendezett luxus-bérpalotát épít. Mint újdonság, az épület alatt gránát- és gázmentes fedezék is lesz.

ANDRISKA KÁROLYNÉ TÁNCINTÉZETE
A BUDAI VIGADÓBAN
A budai fiatalság legkedveltebb tánciskolája. Az idén rövid a farsang. Rövid idő alatt megtanulhat táncolni és elmehet bálozni

Felhivás!
Akinek telefonszáma vagy címe az utóbbi 6 hónapban megváltozott vagy uj állomást kapott, vagy csak hivószáma van, azonnal közölje velünk, nehogy kimaradjon a
„Telefon Szaknévsor 1936" eljes kötetéből
Mindenki nevét, címét telefonszámát szakmájánál díjmentesen közöljük.
„Telefon Szaknévsor"
Kiadóhivatala:
Teréz körút 3. szám.
Telefon: 29-1-80.

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Vacsorázzék a Bellevue-ben
Táncoljon a Bellevue-ben
„G" BAND LONDONBÓL

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC dr. királyi herceg január 29-re tervezett szerzői estjét az angol király halála miatti gyász következtében február 21-ére halasztották el.

ANNA FŐHERCEGNŐ meleg szeretettel köszönt minden magyar cserkészlányt a „Cserkészlányok Lapja" ezidei első számában első helyen írt cikkében.

KÁNYA KÁLMÁN külügyminisztert ötvenötperces kihallgatáson fogadta az új angol király.

SIPŐCZ JENŐ főpolgármester mondotta a serlegbeszédet az Országos Kaszinó Wekerle-emléklakomáján.

KIRÁLY KÁLMÁN tanácsnok az új csatornák és utak építésének terveit ismerteti a Vállalkozók Lapjában.

DUDAY ALAJOS székesfővárosi tanácsnok méltatta a Mozart Társaság ünnepi vacsoráján Balassi Imre Mozart-könyvének értékét, jelentőségét és valóban megérdemelt kritikai sikerét.

LEOPOLD ANTAL dr. prelátus kanonok, az esztergomi ásatások lelkes vezetője az eddigi eredményeket a Jézus Társaságibeli Diákok Országos Szövetségének összejövetelén rendkívül érdekes előadásban ismertette.

OREL GÉZA dr. főigazgató figyelemreméltó cikke jelent meg a Kalazantinus Tudósítóban a magyar gyáriparról.

K. CSÁSZÁR FERENC fővárosi bizottsági tagnak a kormányzó a felsőipariskolai igazgatói címet adományozta.

HUBERT VILMOS fémárunagykereskedő január végén tért vissza Abbaziából, ahol néhány hetet egészsége helyreállításának áldozott.

ZAJTI FERENC, a székesfővárosi könyvtár főtisztviselője január 29-én a Magyarországi Turánok Baráti Körében a Királyi Tudományegyetem előadótermében a turáni faji típusokról adott elő vetített képek bemutatása mellett.

MORBITZER DEZSŐ m. kir. gazdasági tanácsos, székesfővárosi kertészeti igazgatónak, a a földmívelésügyi miniszter a magyar mezőgazdaságnak tett értékes szolgálataiért köszönetét és elismerését fejezte ki.

CSÍK SZENT MÁRTONI SZABÓ JENŐ székesfővárosi műszaki tanácsos és törvényes leszármazottai részére a belügyminiszter ősi székely primori (főnemes) rangjukat igazolta.

CSÍK SZENT MÁRTONI SZABÓ IMRE m. kir. honvédszázados és törvényes leszármazottai részére ősi székely primori rangjukat a belügyminiszter igazolta.

NÉMETH GYULA a Budai Társaskör gazdája érdekes előadás keretében ismertette a *„tengeralattjárók háborúját"* saját tapasztalatai alapján e hó 4-én.

GÖRÖG FRIGYES dr., a TÉBE előadója, a Hétfői Társaságban igen érdekes előadást tartott **„Valutapolitikánk a válaszúton" címmel.**

A Horthy Miklós-híd befejezéshez közeledik. A szakértők véleménye szerint legkésőbb a jövő év tavaszán vagy nyarán át is lehet adni a forgalomnak. E pillanatban még nincs elintézve a két hídfeljáró környékének rendezése. Az új híd valósággal lakatlan területre támaszkodik a budai oldalon, de remélhetőleg rövidesen megindul azon a környéken a rohamos fejlődés. — A városháza véleménye szerint az óbudai híd építéséhez csak 1938-ban fognak hozzálátni.

Meleghangú útleírásban ismerteti magyarországi benyomásait *Graham Hutton* a *Time and Tide* című folyóiratban, hangoztatva, hogy Budapest Európa legszebb városa, a magyarok a világ *legszeretetreméltóbb, legudvariasabb, legvendégszeretőbb, legérdekesebb és legbájosabb népe.* A magyar nemzet természettől fogva egyike a legtehetségesebbeknek, mert jóllehet a lakosság lélekszáma nem éri el a Nagy-Londonét, a háború után sokat hallhatott a világ a magyarok kiváló teljesítményeiről, a természettudományok, a számtan, a vegyészet, orvostudomány, zene, színház, filmek, bank, közgazdaság, festészet, szobrászat és atlétika világában. Hasonlítsuk ezt össze más kisállamok, mint például Svájc, Belgium, vagy Dánia teljesítményeivel. Vajjon nem látszanak-e ezek kimerültnek, vagy lejártnak? Feltűnő, hogy a másik kis nemzet, amely hasonló sokoldalúságot mutat, a tehetségek tekintetében, a finn nemzet, fajilag rokon a magyarral.

Az **Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés** fájdalmas megilletődéssel jelenti, hogy alapítója és alapításától elnöke

Sándor Pál

orsz. képviselő

36 évi parlamenti működése, a magyar kereskedelem érdekében vívott közel félszázados küzdelme közepette, álnok kórtól legyőzetve, meghalt.

A magyar kereskedelem nagy halottját 9-én, vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a dohányutcai izraelita templomból kísérjük el utolsó útjára.

Ő hívta életre az OMKÉT, szelleme fogja éltetni tovább!

Budai Katolikus bál. József Ferenc főherceg és Anna főhercegasszony fővédnökségével rendezte febr. 1-én este a Budai Katolikus Kör saját helyiségében a hagyományos budai katolikus társaság bálját, amelyen a budai katolikus társadalom számos kiemelkedő tagja jelent meg és a legjobb családias hangulatban volt együtt reggelig. Az illusztris vendégeket dr Szőke József ítélőtáblai tanácselnök, a Kör ügyvezető alelnöke fogadta. A bál szép sikere a lelkes rendezőség érdeme, melynek élén dr. Girsik Géza, a Kör igazgatója állott.

Budai Iparos-Bál. Szombaton este, a krisztinavárosi Kaszinóban rendezték fényes külsőségek között a budai I. ker. Iparoskör bálját, amelynek sikerét nagyban emelte az a körülmény, hogy először, az idén rendezték ilyen nagy keretek között a budai iparos-bált. A vendégeket, a bál rendezőbizottsága fogadta. Megjelentek: Bittner János felsőházi tag, Tóth Gábor törvényhatósági bizottsági tag. Az egyesületek részéről: Kollár Gábor díszelnök, a mészáros ipartestület elnöke, a sütőipartestület részéről Ruzicska Ede elnök, dr. Georgovics Béla főjegyző és Vogl Imre titkár. A lelkes ifjúság, a palotás tánc bemutatója után, a „Túl a Tiszán faragnak az ácsok" kezdetű csárdással nyitotta meg a bált. A hangulat emeléséhez hozzásegített az egyesület és a rendezőbizottság odaadó és fáradhatatlan munkája. Ebben a munkában elsősorban résztvettek Korányi Márton, az Iparoskör elnöke és Tóth István, a kör ügyv. elnöke, a bálbizottság elnöke. A jókedv állandóan emelkedett és a reggeli órákban mindenki egy jól sikerült és kellemesen eltöltött estély emlékével távozott.

Gyász. *Sándor* Pál, országgyűlési képviselő 75 éves korában elhúnyt. A gazdasági életből került a politikába. Pályáját mint gabonakereskedő kezdte, majd a Budapesti Közúti Villamos Vasút igazgatója lett. Megalapította az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülést, amelynek haláláig elnöke volt. 1911 óta szakadatlanul tagja volt a magyar országgyűlés képviselőházának, mint a Lipótváros képviselője. Harcos egyéniség volt, aki politikai küzdelmeiben sokszor személyi bátorságról is tanuságot tett. A kommun alatt tuszként letartóztatták. Sok ellensége, sok barátja volt, de jóhiszeműségét és egyéni tisztességét még ellenségei sem merték kétségbe vonni. Vasárnap délelőtt 11 órakor temetik a Kereskedelmi Csarnokból.

Nagy részvét mellett temették el a farkasréti temetőben *iglói Szontagh* Tamás dr.-t, a földtani intézet elnökét. A temetésen többek között megjelent *Darányi* Kálmán földművelésügyi miniszter, *Tasnády-Nagy* András államtitkár, *Kovács* Sándor és *Józan* Miklós püspökök, *Perényi* Zigmond báró koronaőr, *László* Zoltán dr. szerkesztő és sok más előkelőség. *Raffay* Sándor dr. püspök mondotta a búcsúztató prédikációt és méltatta az elhúnyt érdemeit. *Czettler* Jenő dr. a TESz nevében mondott utolsó Istenhozzádot az elhúnytnak. *László* Gábor dr. a földtani intézet nevében búcsúzott el Szontagh Tamástól. Több búcsúztató beszéd után a gyászoló közönség a sírhoz kísérte a koporsót, ahol *Magócs* Károly imádkozott.

A középületek hiányát Budán fokozza most az a körülmény, hogy a Közmunkatanács Döbrentei-téri palotája a tabáni városrendezésnek esik áldozatul és ezért *cserébe a budai vigadót kapja.* Ezzel Buda elveszti egyetlen megfelelő nagy termét, — mert a város vagy üres vagy átépítendő telkeket kap cserébe, amelyek vigadószerű átépítése — a mai nehéz időkben — alig képzelhető. De alig értjük, mért van szüksége a Közmunkatanácsnak ilyen nagy épületre, amelynek átépítése oly költséget jelent, amellyel más magánbérházat meg lehet venni és átalakítani. Budának pedig megmaradna a Vigadója. Vagy hogy olyan szomorú időket élünk, hogy „vigadóra" egyáltalán nincs szükségünk évekig.

A Pénzvilág gazdaságpolitikai hetilap szerkesztését *Balassa* József a kiváló hirlapíró és publicista vette át. A Pénzvilág legutolsó száma gazdag tartalmában, változatosságában és érdekességében magán viseli a kiváló szerkesztő minden ujságírói erényét.

Gyümölcstermesztési Továbbképző Tanfolyamot rendez magasszínvonalú előadások és vitaestek keretében az Északpestvármegyei Gyümölcs és Szőlőtermelők Egyesülete a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (VIII., Eszterházy-u. 3.) Mezőgazdasági Osztálya I. sz. tantermében, este 5—8 óráig. Beiratkozás az egész előadássorozatra, vagy az egyes előadásokra, valamint mindennemű felvilágosítás az Egyesület hivatalos helyiségében délelőtt 9—2-ig, Budapest, VI., Andrássy-út 8. II. Tel.: 142—30. Legközelebb — február 11-én: „Gyakorlati almatermesztés." — 12-én: „A szilvatermesztésről." — 13-án: „A kajszibarack gyakorlati termesztése." — 14-én: „A homoki gyümölcsgazdálkodás." — 17-én: „A körte termesztése." — 18-án: „A cseresznye és meggy termesztése." — 19-én: „Őszibarack és mandula termesztése." — 20-án: „A dió és mogyoró termesztése." 21-én: „A bogyósgyümölcsüek termesztése."

A „Kalazantinus Tudósító" (Szociális társadalmi szemle) új formájában jelent meg *Farkas László* szerkesztésében. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, II., Toldy Ferenc-utca 30.

Borestét rendezett a III. kerületi Iparoskör február hó 7-én, pénteken este 8 órakor zártkörű és családias jellegű műsor keretében saját helyiségében, a Korona-Vigadó éttermében (III. ker., Korona-tér 2. sz.)

A Zugliget jövője. Soraim elküldésére bátorítást nyertem Budapest két prominens faktorának, *Szendy* Károly polgármester és *Liber* Endre alpolgármester uraknak, nb. lapjában most megjelent, minden polgár hálás köszönetét kiérdemlő és fogadalomszámbamenő nyilatkozataiból — írja nekünk *Hirsch* Jakab kereskedelmi tanácsos. Szolgáljanak ezen soraim egy szerény figyelmeztetésre, amely eszembe juttatja a „Hamupipőke" meséjét. Ugyanis van Budának egy ilyen gyönyörű mostohagyermeke, melyről csak ritkán csik szó, mely gyönyörű fekvésénél, dús erdeje és ozondús levegője révén emberemlékezet óta a főváros közegészségét szolgálja. Mindezek dacára nem tapasztaljuk azt, hogy e liget, a Zugliget érdekében a legcsekélyebb propaganda is létesülne. Az utak elhanyagoltak, a fásítást erdészeti szempontból nem ellenőrzik, a Kútvölgyi-úton jelzett autobuszközlekedéssel évek óta csak hitegetnek. Szóval várjuk a mesebeli hercegeet, aki a szép hajadont felszabadítja.

Jótékony tea-délutánt rendez a II. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület és a Magyar Vörös Kereszt Egylet II. kerületi Városi Választmánya február hó 11-én, kedden délután 6 órakor a Szent Gellért-szálló éttermének márványtermében (bejárat a Gellért fürdő főbejáratánál Kelenhegyi-út 1. szám) a létesítendő szeretett-otthon javára, tánc.

A székely rendi társadalom kialakulásáról nagyobbszabású tanulmány keretében február 20-án ad elő vitéz primor *Ákosfalvi Szilágyi* László dr. belügyminiszteri titkár, a Johannita lovagrend lovagja. A nagy érdeklődéssel várt előadásra minden előkészületet megtett az „Erdélyi Férfiak Egyesülete", amelynek hivatalos helyiségében VII., Rákóczi-út 15. szám alatt mindenkit szívesen látnak. Előadás kezdete este ½7 órakor.

Ötvenesztendős a Postatakarék. Február 1-én volt ötvenedik évfordulója annak, hogy a *Magyar Királyi Postatakarékpénztár* az 1885. évi LX. tc. alapján megkezdte működését. Kezdetben a Postatakarék szerény keretek között dolgozott, tevékenysége mindössze a takarékbetétek gyüjtésére szorítkozott. Ötvenesztendős fejlődése során az ország egyik legjelentősebb pénzintézetévé alakult ki, amely különösen rendkívüli nemzetgazdasági fontossággal bíró feladatot teljesít a készpénzforgalmat feleslegessé tevő csekk- és kliringforgalom lebonyolítása terén. Ugyanilyen nagy jelentőséggel bír az intézet tevékenysége az állampapírok közvetítésénél. Növelte a postatakarék nemzetgazdasági súlyát az a kizárólagossági jog, amelyet tíz esztendővel ezelőtt ruházott rá a kormány, a kézizálogüzlet folytatására. A kiváló bankári hozzáértéssel vezetett postatakaréknak *Tormay* Béla dr. áll az élén, aki tíz év óta vezetője ennek az intézménynek, amelynek jubileumán az egész gazdasági élet szeretettel és megbecsüléssel vette körül.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A Székelység, a csonkaországi székelység, az erdélyi magyarság egyetlen lapja, a Szépvizi Balás Béla szerkesztésében immár V. évfolyamában levő irredenta folyóirat februári száma is az eddigiek feltűnést keltő gazdag tartalmával jelent meg.

Új korházat épít a Budafoki-út mentén a Szent Imre szanatórium egyesület. A kórház legalább száz ágyas lesz és két éven belül átadják rendeltetésének. 800.000 pengőt irányoztak elő az építkezés költségeire.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

Hangversenyt rendez a Zugligeti Lelkész és *Boroviczényi* Aladárné *Schönborn* Ágnes grófnő az International Clubban (V., Deák Ferenc-u. 2, II.) február hó 20-án, délután 6 órakor a zugligeti szegények javára.

Ifjúsági ankét. Mit vár a nemzet az új értelmiségtől? Erre a kérdésre ad választ február 5-től március 18-ig hét szerdán át este 8 órakor a Kongregációs Otthon nagytermében (VIII., Horánszky-utca 20.) szaktekintélyek bevonásával rendezett ifjúsági ankét.

Drágaköveket és törött nemesfémet vásárol: SZERAFIN GY. II, Roham-u 8

A „Budai Klub" február 11-én, kedden este társasvacsorát rendez és meghívót küld ki. — Február 18-án, este 8 órakor *Szente* László: Élményeim Kínában. (A kínai újévi ceremóniák, az újévi lakoma stb., stb.) ad elő.

Nász. *Némethy* Ágoston h. államtitkár leányát *Gittát* házassági mise keretében a budai Szent Imre collegium kápolnában vezette oltárhoz *Nagy* Sándor dr. az iparügyi minisztérium előadója január hó 26-án. Az esketést Tiefenthaler József pápai prelátus, a Collegium igazgatója végezte nagyszámú, mintegy 300 főnyi előkelő közönség jelenlétében.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

A „Vogl-bál" iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Budán, amely február 15-én a Budai Vigadóban a farsang egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik.

Plakát kiállítás. Az Orsz. Magyar Idegenforgalmi Hivatal nemzetközi plakátművészeti kiállítást rendez a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület V., Erzsébet-tér termeiben február hó 1-től 16-ig.

Idegenforgalmunk tükre

Tausz Béla dr. beszámolója

— Országos jelentés —

Az egész ország idegenforgalmáról, főleg a fürdőkre való tekintettel tett részletes jelentést a Balneológiai Egyesület őszi ülésén

Tausz Béla dr.

mint az üdülőhelyek és fürdők szövetségének egyik vezető embere, aki évek óta gyüjti szorgalmasan az adatokat és minden esztendőben megadja erről az országos kérdésről a képet, amely most állandóan javul. Az őszkor még hiányzó adatokkal most adta ki a jelentést melynek adatait az alábbiakban adjuk:

A vendégforgalom emelkedése, egy pár hely kivételével, 1935-ben folytatódott, sőt néhol ugrásszerűen emelkedett. de nem a devízaforgalom korlátozása révén, hanem annak a harmonikus munkának a révén, amelyben az állam, hatóságok, közületek, társadalmi intézmények, érdekeltségek egyaránt résztvettek. Elsősorban a belügyminisztérium, illetve a Forrás- és Fürdőügyi Bizottság szigorú intézkedései — másodsorban a Balatoni Intéző Bizottság érdemdús munkássága, élén *Tormay* Géza dr. őexcellenciájával és *Lázár* Lászlóval, valamint fáradhatatlan munkatársaival. Főleg a sporthét megrendezése igen jó gondolatnak bizonyult, amelyet csak fejleszteni kell, — harmadszor pedig a „Budapesti Központi Gyógyhelyi Bizottság működése". Ismerjük azt a hatalmas propagandát, amelyet a Gyógyhelyi Bizottság Szviezsényi Zoltánnal az élén megindított és idehozta a híres külföldi orvosokat és egyéb promines személyiségeket. De meg kell emlékeznünk a Balatoni Szállodások és Penziósok egyesületének működéséről és főleg annak kitűnő alkotásáról, mellyel az egész világ fürdőit és üdülőhelyeit megelőzték: a fürdőtitkári tanfolyam létesítésével. A hallgatók közül a legjobbakat kiválasztva fürdő- és üdülőhelyeinken helyezték el. A szervezés úttörő, nehéz munkáját *Tóth* Lajos, a BIB titkára és *Major* Károly úr vezették. Ki kell emelnünk még az Országos Balneológiai Egyesület" munkásságát. Főleg a *Frank* Miklós dr. által kiadott fürdőismertetés volt igen nagy hasznunkra. Nagyon jó szolgálatokat tett az IBUSZ és a M. Kir. Államvasutak azon intézkedése, hogy fürdőink és üdülőhelyeinkre külön olcsó vonatokat és autobuszjáratokat indíttatott.

A Balaton vendégforgalma. A balatoni fürdők látogatottsága megfelelt azon reményeknek, amelyeket hozzáfűztünk és ha egy-két hely nem is mutat nagyobb emelkedést, általában véve a szezon igen jó volt. A balatoni fürdők vendéglátó forgalmának ezen újabb emelkedése nem véletlen, hanem a céltudatos propagandatevékenység következménye. Ezen propaganda tevékenységének leghatékonyabb eszköze a hatalmas propagandaanyag volt. Új plakátok, új prospektusok, új útmutató, szakkönyvek jelentek meg a Balatonról, amelyeknek megjelentében az egyes szállók, penziók, fürdőigazgatók, fürdőegyesületek stb. jelentőséges részük volt. De mindezeket messze fölülmulta az a hatalmas munka, amelyet a Balatoni Intéző Bizottság végzett. Annak a sok, mélyen az éjszakába benyúló tanácskozásnak, amely a BIB elnöksége alatt, vagy kiküldött tagjainak vezetése mellett egész télen át folyt; az a sok szakértekezlet, amelyet a BIB szakemberek bevonásával vezetett, már a tavasz elején éreztette hatását. Irodánk igazgatója, aki sok ilyen tanácskozáson vett részt, csak ilyen módon tudott mindenről felvilágosítást adni és az ő felvilágosításai alapján határozták el az illetők, hogy hova mennek nyaralni. Megvalljuk, hogy valamely ajánlásnál előbb mindig a nagyobb telepeket ajánlottuk, hisz felelősek vagyunk és arra törekszünk, hogy a közönséget mennél jobban szolgáljuk ki. Csak később, amikor a nagyobb helyek telődtek és így azt mondhattuk, hogy ott bizony alig van hely, kezdtük ajánlani azzal az érveléssel, hogy ugyan ninesen olyan nagy kényelem, dehát olcsóbb is, a kisebb helyeket.

A második akció a Balaton érdekében az események megrendezése volt. Általában véve mondhatjuk, hogy az ifjúság volt tényleg az, amely a Balaton iránt érdeklődött és megkérdezte, hogy milyen események és milyen időben lesznek a Balaton mellett. Sokszor fordult elő, hogy kirándulók, turisták, akik máshová akartak menni, de figyelmeztettük arra, hogy a Balatonnál egy nevezetes sportesemény lesz, megváltoztatták útitervüket és a Balatonhoz mentek. De a többi esemény megrendezése is határozottan befolyással bírt a látogatottságra és külföldről érkező levelekben is érdeklődtek az iránt, hogy mily események folynak le a szezonban a Balaton mellett.

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Egy harmadik kitűnő propagandaeszköz volt a prospektusoknak és útmutatóknak idegen nyelvan való megjelenése.

Ami a látogatottságot illeti, főleg két hely ugrott ki ismét: *Siófok* és *Almádi*. Igen jó volt Hévíz és Balatonboglár. Lelle szintén mutat kis emelkedést. Balatonföldvár eléggé látogatott volt és igen jó lesz. Kenesén a Székesfővárosi Üdülőben valamivel kevesebb volt a vendég, Keszthely sokat nyert a nyári egyetemi tanfolyammal. Balatonfüred nehezen tud felvirágozni addig, amíg a nagyobb szállodák nem lesznek folyóvízzel ellátva. Tihany a külföldiek előtt eléggé ismert, kár, hogy a főidényben nem tudtunk jobb szobákkal szolgálni. A Sportszálló mindig zsúfolt volt. A kimutatásban csak 37 Balatonmenti hely szerepel, de ezeken kívül még a következő helyeken is volt csekélyszámú nyaralóvendég: — Arács, Aszófő, Balatonberény, Balatonederics, Balatonszentgyörgy, Csittény, Gyulakeszi, Jankovichtelep, Máma, Nemes-Tördemic, Örvényes és Sándor. Az összforgalom a Balatonnál a következő volt: Összesen 193.954 vendég. Ebből állandó vendég: 74.034, ebből külföldi 13.355. Ideiglenes vendég: 119.920, ebből külföldi 20.119.

A Velencei-tó távolsága a kelenföldi állomástól csak 40 kilométer, azonban a tó partján nincsenek a modern igények kielégítésére alkalmas hotelek, sőt egy-két kivételtől eltekintve nincsenek a modern igényeknek megfelelő penziók sem. A tó partján fekvő községek lakossága lassan berendezkedett arra, hogy tavasztól őszig egy-két szobát lakásából az üdülők rendelkezésére bocsát. Ennek ellenére is Agárd, Gárdony és Velence strandja a nyáron elég sűrűn látogatott volt. Az utóbbi időben igen sok csinos vikendház is épült a tó mellett, sőt sporttelepek is. A forgalom a következő volt: állandó vendég 1209, ideiglenes 2160, tehát az összforgalom, a vikendezők nélkül 3369.

A Magyar Alpok vidéke. Amióta elvesztettük a Tátrát és Erdély csodaszép vidékeit, az a kötelességünk, hogy hazánk bár alacsonyabb, de lomberdővel, nagyritkán fenyvesekkel beültetett, de pormentes, tiszta levegőjű hegységeiben nyaralásra alkalmas helyeket teremtsünk. Így Sopron, Kőszeg, Szombathely, Pécs vetekedve igyekeztek megteremteni e városok körüli hegyekben ilyen nyaralóhelyeket. E törekvésben Sopron jár elől, újonnan épített és elég kényelmet nyujtó szállóival és penzióival. Sopron idegenforgalma 1935-ben is nagymértékben emelkedett, úgyhogy állandó vendégeinek száma október 1-ig 4500 volt, nem számítva a majdnem 100.000 átmenő vendéget. A Nagy-Tómalom, Erdei Penzió, az új Lővér-szálló vendégei rendkívül meg voltak elégedve úgy az ellátással, mint az újonnan elkészült erdei sétautakkal. Nevezetes volt még Kőszeg nyári idegenforgalma, — Tatatóvárost, mint élénkülő fürdő- és üdülőhelyet, — Baranya megyében pedig Sikondát, mint üdülőhelyet és Harkányt, mint gyógyfürdőt.

A Bakony. A nyár elején oly élénk volt az érdeklődés a Bakony iránt, hogy ugyanúgy, mint akár a Mátrában, vagy a Bükkben, minden nyaralásra alkalmas hely rövid idő alatt megtelt; így Zirc, Bakonyszentlászló, Bakonyszentkirály, Bakonybél, Csesznek stb. A Bakony természeti szépségei — Budapesthez és a Balatonhoz való közelsége, jobb közlekedés esetén — olcsósága teszi lehetővé a kevésbbé tehetős városi lakosság számára ott a nyaralást. Baj, hogy egyes helyeken egyszerű, földes parasztszobákat és házakat mint komfortos penziókat hirdetnek, s azok néha meglehetős távol esnek az erdőtől. De nincsenek jól kiépített utak sem.

A Mátra az a magaslati hely, amely Budapesthez legközelebb esik, nyaralásra és téli sportok űzésére egyformán alkalmas, ezért az utóbbi években nagyon kiépült. Összeköttetése, akár vonattal, akár a télen is rendszeresen közlekedő autóbuszjárattal, kitűnő. Elöljár a Kékes, ahol 1000 m magasságban nemcsak szórakozást és sportot talál a vendég, hanem a gyógyulásra szoruló betegek is megtalálják itt a magaslati klímát. 715 m magasságban van a mátraházai Sportszálló, amely állandóan zsúfolt volt. 350—400 m magasságban fekszik Mátrafüred, amelynek forgalma már az idén is 1150 vendég volt. Meg kell említenünk továbbá Pásztót, Gallyatetőt, Ótházhutát, Gered-Mátraalját, Mátraballát, Mátranovákot, Recsket stb., amelyek bár primitív nyaralóhelyek, de elég forgalmasak voltak. A Mátra legismertebb fürdőhelye *Parád*, amelynek multévi látogatottsága 3779 vendég volt.

A Bükk. A Bükk a Mátrához hasonlóan ebben az évben rendkívül látogatott volt. Nemcsak Görömbölytapolca amelynek vendégforgalma 3736 volt, vagy a fenyvesek között fekvő *Erdőbénye* 665 vendéggel, hanem Tokaj és Sárospatak vidéke is. Sőt Óhuta, Garadna, Omassa községeket, amelyeket eddig kizárólag turisták kerestek fel, most egyre inkább látogatja az olcsó magaslati helyeket kereső nyaralóközönség. Lillafüred lassankint azt a szerepet tölti be a budapestiek számára, amit Semmering a bécsieknek és összforgalma 8000-en felüli volt.

Hazánk többi üdülőhelyei: — Sóstó, Konyár, Gyopáros, Kiskunhalas, Ujfehértó stb., iránt a fővárosi közönségünk alig érdeklődött, pedig kitűnő gyógyhatásúak, viszont a *debreceni* hőforrások iránt fővárosunkban is élénk az érdeklődés, Hajduszoboszló kitűnő szezont jelent; forgalma elérte a 18.000-ret. Szolnok hévfürdőit azonban a közönség még nem méltányolja eléggé.

Ami a folyammenti nyaralóhelyeinket és strandfürdőinket illeti, úgy ezeknek vendégforgalma ebben az évben szintén emelkedett. Zebegény, Nagymaros, Nógrádverőce, Kisoroszi, Pócsmegyer, Leányfalu, Tahi, Göd, Mátyásföld, Dunaharaszti, Ráckeve, Gyömrő, Visegrád, Klotildliget, stb. igen látogatott volt.

KÖZGAZDASÁG

A Pesti Hazai mérlege

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága január 25-én tartott ülésében megállapította az 1935. üzletévi mérleget, nyereség- és veszteségszámlát és elhatározta, hogy a február 10-re egybehívandó 96. rendes közgyűlésnek az 1,220.294.76 P-t tevő nyereség felosztására nézve a következő javaslatot fogja előterjeszteni:

Fizettessék osztalékra minden egyes részvény után 3 P, 200.000 darab részvény után tehát 600.000 P, fordíttassék a rendes tartalékalapra 100.000 P, az ingatlancsökkenési tartalékalapra 100.000 P, jótékony és alapítványi célokra, a fővárosi intézetekkel együtt adott összegeken felül 32.000 P, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tiszteletdíjára 18.280 P, a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 P és az alapszabályszerű jutalékok levonása után fennmaradó 244.386.05 P az 1936. évi nyereség- és veszteségszámlára írassék át.

A már az előző évben észlelt élénkebb üzleti tevékenység és az ennek következményeként az egyes álladékokban beállott emelkedés a lefolyt évben is folytatódott. Ez az emelkedés, néhány üzletág kivételével, az 1935. évben már fokozott mértékben jelentkezett és kiterjedt mind a megnövekedett ügyfélforgalomra, mind az intézet jelentősebb üzletágainak további fejlődésére. Ennek megfelelően a betéti könyvecskékre elhelyezett betétek állaga az 1934. évi 72,453.021.59 P-ről 74,972.144.63 P-re, a folyó- és csekkszámlára elhelyezett betétek álladéka pedig 40,496.065.67 P-ről 41,498.415.17 P-re emelkedett.

A váltótárca álladéka az előző évi 75,346.725.79 P-vel szemben 80,891.695.89 P-t tesz, amely emelkedés azt igazolja, hogy az intézet vezetősége az elmult évben is gondot fordított arra, hogy a rendelkezésre álló tőkékkel a maga részéről is hozzájáruljon a hitelélet újraélesztéséhez. A hitelfolyósítások pedig történtek tekintet nélkül arra, hogy az igények a mezőgazdaság, az ipar vagy a kereskedelem köréből jelentkeztek és mérvadó új hitelek engedélyezésénél csupán megfelelő biztosítékok szerzése és az intézet mobilitásáról való állandó gondoskodás volt. Az adósok és értékpapírelőlegek, úgyszintén egyéb adósok tétele a lefolyt évben némileg emelkedett, amelyek közül az értékpapírokra adott előlegek összege csökkent, míg a folyószámlaadósok álladéka növekedett, a végösszeg pedig az 1934. évi 28,915.878.39 P-vel szemben 30,520.554.08 P-t tesz. A jelzálogkölcsönök álladéka 46,583.247.42 P-t tesz, megjegyezvén, hogy az új jelzálogkölcsönök folyósítása a lefolyt évben is teljesen szünetelt.

Az említett élénkebb üzletmenet és egyes álladékoknak emelkedése dacára, amelyekből egyébként a tiszta nyereség megnövekedésére is következtetni lehetne, az 1935. évi nyereség- és veszteségszámla az előző évivel szemben a tiszta jövedelmet illetőleg változást alig mutat. Magyarázza ezt a körülményt, hogy azok a terhek, amelyek főként a mezőgazdasági adósok érdekében kiadott és a lefolyt év őszén megújított kormányrendeletek következményeként az intézet által is vállalandók voltak, nemcsak semmiben sem csökkentek, hanem bizonyos még előállható veszteségek lehetőségét rejtik magukban. Ez szükségessé tette, hogy a takarékpénztár szigorú üzletelvei folyományaként a mérleg felállításánál előrelátóan megfelelő tartalékolásokról gondoskodjék. A személyi kiadások egyes, a korhatárt elért tisztviselők nyugdíjaztatása folytán csökkentek, a létszámban beállott kieséseket azonban az intézet fiatal munkaerők beállításával pótolta.

A tisztviselői illetmények bárminemű apasztására a lefolyt évben sem került sor.

A dologi kiadások egészen jelentéktelen emelkedést tüntetnek fel, ami egyes szükségleti cikkek árdrágulásában leli főokát. Jelentéktelenül emelkedtek az adók és illetékek is, amelyek az 1935. évi nyereség- és veszteségszámlában 1,251.417.19 P-vel szerepelnek, amely összegben bentfoglaltatik az a mintegy 500.000 P is, amelynek befizetésére az intézet a mezőgazdasági adósok kamathozzájárulási alapjába kötelezve volt. A nyereség- és veszteségszámla fentiekben ismertetett adatai bőven indokolják a tavalyival majdnem azonos tiszta nyereséget és azt a javaslatot, amelyet az igazgatóság az osztaléknak az előző évhez képest változatlan alapon való megállapítására a közgyűlésnek tesz.

— **„A bankok és a házbirtok"** címmel *Szende* Péter Pál dr., a Magyar Általános Ingatlanbank vezérigazgatója és a Háztulajdonosok Országos Szövetségének alelnöke, érdekes tanulmányt ír, amely egyrészt számokkal demonstrálja a banktőke jelentős szerepét az építkezési hitelek terén, másrészt a birtokvagyon nagyságát a bankok saját tőkéihez viszonyítva. A banktőkének ebből a kettős érdekeltségéből adódik a bankok és házbirtok általános érdekközössége. A tanulmány oda konkludál, hogy egészséges, jól funkcionáló, stabil és életképes hitel előfeltétele, hogy a házbirtok rentabilis legyen és prosperáljon.

— **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** igazgatósága *Weiss* Fülöp elnöklete alatt január 21-i ülésén megállapította, hogy az 1935. üzletév 3,301.098.23 P tiszta nyereséggel zárult az előző évi 3,284.589.96 P-vel szemben. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően több, már lebonyolított üzlet nyereségének elszámolása ezúttal is későbbi időpontra tartatott fenn. A február 4-i 94. rendes évi közgyűlésnek javasolta, hogy az 1935. évi osztalék kifizetésére úgyanúgy, mint tavaly 1,500.000 P, vagyis részvényenként 3 P fordíttassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap egymillió pengővel, az intézeti épületek értékcsökkenési alapja 200.000 pengővel, az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 P-vel javadalmaztassanak, míg az 1936. üzletévre 1,257.793.12 P nyereség vitessék át.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház

(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)

Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak

A budai úri közönség találkozóhelye

Magyar Esték!

Erzsébet királyasszony gödöllői házi cigányának **Vidák Bélának** a fia: **Józsi** a gyorscsárdások mestere a

SEIFFERT-KÁVÉHÁZBAN

szórakoztatja az úri közönséget a tél folyamán

KÁLYHÁS!

Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez

BÉRES MÁRTON

I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

POCKNÉ

a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza

I., ATTILA-U. 10 TELEFON: 54-9-19

OLEUM

műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10

XI., Horthy Miklós-út 32.

Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

ESPLANADE

CAFFÉ • RESTAURANT

Nyári kettős terrasz a Rózsadomb oldalán.

TÁNCTERRASZ

Saját termésű és uradalmi, tisztán kezelt borok

ZÓNAREGGELI (pörkölt, tokány, gulyás, savany útüdő) pikkoló sör és kenyér . . P	—.50
REGGELI KÁVÉ tejszínhabbal és sütemennyel . . . . . P	—.50
KISMENÜ . . . . . P	1.—
NAGYMENÜ . . . . . P	1.30

SEBALD REZSŐ vendéglős

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár

Kristály vizet

KÓCZÉ ANTAL

külföldről visszatért zenekarával naponta

GUNDEL-GELLÉRT

ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

W. C. FÜRDŐKÁD, KÁLYHA, MOSDÓ stb. szabott áron

HUBERT, LISZT FERENC-TÉR 4 Telefonszám: 22-2-67

BUDAI SPOLARICH

ÉTTEREM és SÖRÖZŐ

I., ALAGUT-utcában, a szinkörrel szemben

NYITVA: éjfélután 2 óráig

KITŰNŐEN KEZELT

POLGÁRI SÖR

TERMELŐTŐL VÁSÁROLT **BOR**

ELSŐRANGÚ MAGYAR KONYHA

SZÁZALÉKOS RENDSZER

HALLÓ! FIGYELEM!

Borszükségletét idejében szerezze be a torlódás elkerülése érdekében. Kóstolja meg nagydíjjal és nagy aranyéremmel kitüntetett világhírű

SZEKSZÁRDI SAJÁT TERMÉSŰ BORAINKAT

Már öt litert is házhoz szállítunk.

Tegyen próbát!

Szekszárd-borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése

POHARAZÁS!

VIII., JÓZSEF-UTCA 19

TELEFON: 32-0-63

Ügyeljen a címre!

Kadarka, fanyarkás vagy édeskés könnyű	—·70
Asztali fehér, zamatos ízű, könnyű fajta	—·80
Ó-rizling, nehéz zamatos óbor	—·90
Vörös „Bikavér" igen nehéz fanyarkás	1·—
Nemes kadarka, édes nehéz vörösbor ...	1·20
Vörös ürmös, édes fűszeres „Vermouth"	1·50
Csemege fehér, édes nehéz.....	1·50

A TESZ nagydíját és aranyérmét nyerte el. Minden budai polgárt szívesen lát FEKETE SÁNDOR üzletvezető

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT

VÁLI GÁBOR CÍMFESTŐ

II., ISKOLA-UTCA 18

TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

Felelős szerkesztő: Viraág Béla

Főmunkatárs: László Zoltán dr.

H. szerkesztő: Andriska Károly

Kiadásért felel: Viraág Béla

Laptulajdonos: Viraág és Társa.

Révai Irodalmi Intézet Nyomdája, Budapest, V., Vadász-utca 16.

(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

352

33. évf. 1213. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 február 20

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsorára 2 P. Ismertetőközlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

A kis bérházak végnapjai

— Létminimumot a kisháztulajdonosoknak! —

A képviselőház egyik legutóbbi ülésén, egy interpellációra válaszolva, Fabinyi pénzügyminiszter kijelentette, hogy az egyenesadókra vonatkozó rendelkezések összeállítása folyamatban van s nemsokára sor kerül azok kodifikálására is. Ezért még az utolsó órában akarjuk felemelni szavunkat a — főleg budai — sokezer

kis háztulajdonos megmentése érdekében,

akik már-már elmerülve fuldokolnak az amúgyis csekély értékű ingatlanaikat roskasztó terhek alatt.

A napilapoknak úgyszólván állandó rovata a háztulajdonosok panaszos siráma, amelyben a mai erősen csökkentett házbérek melletti elviselhetetlen terheket sorolják fel. Ugyanis köztudomású és bárki által ellenőrizhető tény, hogy a háztulajdonosok által befizetett adó egymagában véve felülmúlja a magyarországi összes gyárak és földbirtokosok adóit, tehát a föld-, társulati- és jövedelmiadók összességét. Bár a házbirtok a magyar nemzeti vagyonnak csak 25%-át képviseli, közszolgáltatásokkal való megterhelés szempontjából azonban az egyéb nemzeti vagyonnal szemben 70—80%-os megterhelést visel s csak

az ideiglenesnek jelzett házadópótlék összege rúg évente 22.5 millió pengőre. Maga a házadó pedig évi 98 milliót tesz ki, a földadó évi 27 millió összegével szemben.

Jellemző, hogy maga egy volt pénzügyminiszter, Hegedüs Lóránt dr. emelte már fel a legkülönbözőbb helyeken intő szavát a házbirtok eme súlyos megterheltetése ellen, amely már vagyonelkobzás számba megy s amely az ú. n. tárgyi és személyi adók egybevetése mellett a 60%-ot is meghaladja, azaz a háztulajdonosnak minden 100 pengő jövedelméből csak 40 pengő marad meg, — ha ugyan megmarad, amint azt a következők alapján kétségbevonhatjuk. Már pedig nincs olyan magángazdaságon alapuló rendszer, amely ekkora megterhelést elbírna!

A házakra ideiglenesen rárakott adókat sem lehet véglegesen fenntartani, mert ez már a házvagyon veszélyét jelenti.

A most érvényes adózási szabályok szerint a házjövedelem hozadéki adóterhe Budapesten a következő: állami házadó 17%, rendkívüli házadópótlék 8.4%, rokkantellátási adó 1.7%, betegápolási adó 2.72%, összállami adóteher tehát a nyers bérjövedelem után 29.82%. Ehhez járulnak az önkormányzati pótadók és járulékaik és pedig a községi pótadó, amely a nyers házbérjövedelem további 8.5%-a, útadó 0.26%, házbérkrajcár 3%, szemétfuvarozási illeték 1.5%, összesen további 13.26%. Tehát a budapesti bérház nyers jövedelmének összes hozadéki adóterhe a jövedelmi- és vagyonadón kívül egymagában 43.75%.

A vagyon- és jövedelemadó megállapításánál a háztulajdonost újabb sérelmek érik és pedig egyrészt az, hogy a vagyonadó kulcsa olyan skála alapján van megállapítva, amely a valóságban már régen nem létező kuleson épül fel. A 15.000 pengőn felüli nyersbérjövedelmű házaknál ugyanis annak nyolcszorosát, ezen alul pedig tizenötszörösét veszik vagyonadóalapnak, már pedig az e skála alapján kitermelt házértékek sehol sincsenek meg. Nincs az a ház, amelyre vevő akadna e — valaha a jobb időkben — megállapított értékelés alapján. A valóságban csak a felét lehetne legtöbbször elérni ennek az összegnek, ami azt jelenti, *hogy a ház: nemcsak meglévő, de meg nem lévő értéke után is fizet adót az államnak.*

Ugyanígy van a jövedelemadónál, amikor a háztulajdonosnak saját lakása után, de még a házmesternek juttatottt ingyenlakás után is, éppen úgy kell adót fizetnie, mintha annak bére jövedelmét szaporította volna. Karbantartás címén is csak a jövedelmiadó mérvét elérő háztulajdonos vonhat le a 15 évnél idősebb házaknál 10%-ot, a kisebb jövedelmű háztulajdonos semmit. A tatarozási adókedvezmény feltételei is elütik ettől a kis-háztulajdonost, mert ez csak akkor vehető igénybe, ha a tatarozás költsége bérházaknál az évi adóalap 15%-át, családi házaknál pedig 30%-ot eléri. Már pedig hol van olyan kisebb háztulajdonos, akinek módjában volna ilyen magas összegű tatarozási költséget kiadni? Ha pedig nem teszi, úgy a tatarozás költségeit saját zsebéből, minden leszámítási igény nélkül kénytelen viselni.

Amint látjuk, a kis-háztulajdonos már ezen a téren is csak hátrányban van a nagy háztulajdonossal szemben. De vannak olyan más körülmények is, amelyek egyenesen a tönk szélére juttatják a kis háztulajdonost. Mert, ha például egy bérház tulajdonosának összesen évi 10.000 pengő bruttó jövedelme van papíron, akkor — ha le is kell adni belőle 6000 P-t, — még mindig marad 4000 pengője, amelyből családjával tisztességesen megélhet, még akkor is, ha más jövedelme nincsen. Mit tegyen azonban az a kis-háztulajdonos, akinek egész évi nyers házbérjövedelme a 2000 pengőt sem éri el? Minthogy ugyanolyan kulcs szerint adózik, mint a nagy háztulajdonos, saját részére csak évi 800 pengője marad, ha ugyan befolyik pontosan a 2000 pengő, ami éppen a kis házaknál a legritkább esetben fordul elő. Ugyanis ezek a kis bérházak rendesen régi földszíntes épületek a külterületen, 3—4—5 darab egy szobakonyhás lakással, amelyekben a legszegényebb néposztály lakik. Ezek úgyszólván kegynek tekintik, ha a háztulajdonosnak egyáltalán fizetnek, mert behajtani rajtuk semmit sem lehet, a felmondási és kilakoltatási eljárás pedig még mindig a legkedvezőbb esetben is két hónapig tart, hacsak nem kapnak a bíróságtól további halasztást a kis-háztulajdonos terhére, aki közben köteles a nemfizető lakó után is adót fizetni, mindaddig, amíg nem igazolja, hogy a lakásából a lakó kiköltözött.

Igaz ugyan, hogy utólag leírják a be nem folyt lakbér után fizetett adót, de ehhez az kell, hogy a fizetés nélkül kilakoltatott vagy elköltözött lakó nyilatkozatot írjon alá nem fizetett lakbéréről, amit persze csak a legritkább esetben tesz meg. Ezenkívül a bejelentett laküresedések ellenőrzése és adóleírása is csak 2—3 hónap mulva szokott megtörténni, az adószámviteli osztályok tisztviselőinek más, sürgősebb elfoglaltsága miatt, úgyhogy emiatt is sokáig kell előlegeznie a tartozatlan adófizetéseket. Ha pedig a kis-háztulajdonos a magas perköltségek, halaszthatatlan tatarozás stb. miatt elmarad a fizetéssel, mert a befolyt bérből saját létfenntartására sem maradt, jön a súlyos késedelmi kamatfelszámítás, a zálogolás és végül a lakbérletiltás a lakóknál. Ez nagyon kétélű és nem célravezető fegyver, mert amellett, hogy demoralizálóan hat a háztulajdonosra a bérlővel szemben, rendesen még azzal a következménnyel is jár, hogy az amúgyis nehezen fizető bérlő most már sehova sem fizet, sem adóba, sem a háztulajdonosnak, akinek ellenőrzése alól kikerült, ami még súlyosabbá teszi a helyzetet. S mindez még hagyján, ha a házat magánadósság nem terheli! Ha azonban fix terminusokra fizetendő amortizációs teher is van a házon, úgy a szerencsétlen tulajdonos feje fölött teljesen összecsapnak a hullámok. Hiába szalad halasztásért a hatósághoz, vagy magánhitelezőhöz, legfeljebb azt a cinikus választ kapja, hogy *„ha nem bírja a terheket, adja el a házat!“* Igen ám, de hol van az a vevő, aki egy ilyen rossz bérhozamú, régen nem tatarozott, adóba eső, öreg házat megvesz! Az bizony összomlik, romjai alá temetve a tulajdonost is, aki pedig azt hitte, hogy ilyen szerény ingatlan szerzésével öreg napjait gondtalanul élheti le, vagy pedig annak jövedelméből nyugdíját fogja kiegészíthetni. Ezért van, hogy számtalan esetben hallani a kétségbeesett kis-háztulajdonosnak ama kifakadását, hogy bár venné el teljesen házukat az állam s kapjanak érte csak valami csekély biztos járadékot életük fogytáig, mert a kincstár így is már társtulajdonosa a ház nagyobbik felében — anélkül, hogy a fenntartás és kezelés terheit is megosztaná s úgyszólván csak fizetés nélküli végrehajtójának használja fel a kis-háztulajdonost, aki által adóit bevételezteti.

Amint említettem, egy nagy háztulajdonosa mégis meg tud élni a magmaradó jövedelemből e tarthatatlan adók dacára, de a Budapesten lévő körülbelül 23.000 házból körülbelül 15.000 a földszintes kis ház. Ebből 7000 (47%) esik Budára, 8000 (53%) Pestre s ha még tekintetbe vesszük, hogy Budán 6200 olyan kis bérház van, amely csak 1—3 lakásból áll, Pesten pedig csak 5400, mint azt a statisztikai adatokból is látjuk, hogy körülbelül 12.000 kis-háztulajdonos feje fölött kondult meg valósággal a halálharang, akik pedig egyáltalán nem érdemelték meg azt a gyakran hallott letorkolást, hogy másoknak a nagy katasztrófák után még ennyiök sem maradt, tehát örüljenek, hogy vagyonukat ennyire is átmentették. Az államnak, ha a magántulajdon a szívén fekszik, ne az legyen a célja, hogy minden polgára elproletarizálódjék, hanem ellenkezőleg, életstandardját fokozatosan felfelé javíthassa meg, vagy legalább is a mai helyzet parancsolta szerény keretek között állandósíthassa mint kis-háztulajdonos, nem pedig lakóival együtt tönkremenjen, amit már az állandóan lefelé szálló lakbérek egymaguk is előidéznek, az állam hozzásegítése nélkül is.

Elkerülhetetlen általános összeomlása ellen e kispolgári rétegnek csak egy jogos és méltányos intézkedést látunk és ez a következő: adórendszerünkben a kereseti és jövedelmiadók csak akkor vethetők ki, ha az adóalany keresete, vagy jövedelme a létfenntartáshoz szükséges minimumot meghaladja. A kereseti adónál a létminimum havi 80 pengő, a jövedelmiadónál pedig évi 1000, illetve 3600 pengő. Az egyenesadók most tervezett kodifikálásánál mondja ki egy új törvényszakasz, hogy *ez az adómentes létminimum a kis-háztulajdonost is megilleti abban az esetben, ha összjövedelme a 3600 pengőt meg nem haladja,* mert az adók levonása után, a behajthatatlan lakbérek, biztosítás, tatarozás stb. után az összegből alig marad meg havi 100 pengő jövedelem, ami még akkor is alig elegendő a legszerényebb háztartás vitelére, ha maga a tulajdonos is bent lakik házában s így lakbért nem, csupán lakása bérértéke alapján fizet adót.

A háztulajdonos megadóztatásánál, mint fentebb láttuk, a kincstár már eljutott a *„semmi“* megadóztatáshoz, ami már azt mutatja, hogy nem áll a való élet lehetőségeinek alapján, hanem a levegőben jár. Le kell tehát szállni a realitások talajára s ha már egy általános házadóleszállítás ideje még nem is következett be, de legalább a kisekzisztencia-háztulajdonosok feje felől hárítsa el az elszegényedés és tönkremenés Damokles kardját, akiknek érdekeivel a nagy háztulajdonos-egyesületek sem sokat törődnek s így magukra hagyatva a legsötétebb, kétségbeesett jövőnek néznek elébe.

Itt sürgős és hatályos közbelépésre van szükség, mert ütött az utolsó óra!

Margittay Rikárd dr.

BUDA SZOCIÁLIS HELYZETE

Irta: SCHULER DEZSŐ dr.,
szkfőv. tanácsnok, m. kir. kormányfőtanácsos

A három város egyesítése óta Buda élete szervesen összeforrt a főváros életével, ennek dacára Óbudának, mint a budai Hegyvidéknek és Lágymányosnak lakossága úgy összetételére, mint életmegnyilvánulásaira vonatkozóan jellegzetes tulajdonságok fejlődtek ki, illetve maradtak meg. A magam részéről ezeknek a városrészeknek szociális szempontból jelentkező sajátosságait igyekeztem már a multban is figyelemmel kísérni, mert a főváros hatóságának a munkanélküliség és az ínség ellen folytatott küzdelmében a megindított segítőmunka méreteit és irányát egyes kerületekben, a városrész speciális helyzetének figyelembevételével kellett lefolytatni.

A főváros közjótékonysági és szociális igazgatását *Buda egészséges fekvése indította arra,* hogy a mintaintézménnyé fejlesztett Erzsébet-leányárvaházat Budára helyezze át, hogy a lehetőséghez képest ott is szaporítsa szeretetotthonai férőszámát, sőt a dunajobbparti szeretetotthonhoz külön kórházi osztályt is létesítsen.

A budai oldalon Óbuda lakosságát, kisiparosait, kiskereskedőit sujtotta a legjobban a gazdasági válság, ennek eredménye az, hogy

ma Óbudán 1936 január 1-én 6.447 volt a nyilvántartott ínséges, ami azt jelenti, hogy a III. kerületben minden tizedik ember a hatóság támogatására szorul,

vagyis ez a kerület Budapest egyik legszegényebb kerülete. A II. kerületnek aránylag sokkal kedvezőbb a helyzete. Az itt lakó gazdaságilag aránylag jobban szervezett polgárság jobban ellent tudott állani a gazdasági válság viharainak és

ez az a kerület, amely a kolduskérdés megoldása érdekében adományozásra képes polgárait adómegváltásos rendszerrel megszervezte.

Az I. kerület képe a Tabán lebontásával jelentősen megváltozott, a Tabánban meghúzódó ínségeseknek a szétszóródása nagy könnyebbséget jelent a kerület szegénygondozási munkájában. A fejlődő XI. kerület problémái is lassan megoldódnak. A kerület agilis előljárójának és a főváros polgármesteri IX. ügyosztályának együttműködése eredményeként

a lágymányosi Dunasorról eltűnt a „Jeruzsálem-telep“ nyomortanyáinak úgy közegészségügyi, mint szociális szempontból olyan veszélyes bódétábora

és elbontatott a Lenke-úti fővárosi szükséglakástelep és a Lenke-úti állami telep fele is. Az itt lakókat a főváros egészségesebb és emberibb szükséglakások kiutalásával és költözködési segélyek kiutalásával juttatta hajlékhoz.

A főváros szociális lakástermelését a budai részen a XI. ker. Lenkei-úti, Budaörsi-úti, II. ker. Margit-körúti és III. ker. Bécsi-úti bérházcsoportok képviselik. Hatékonyan közreműködött továbbá a főváros a lágymányosi rész kiépítésénél is oly módon, hogy

a köztisztviselők által kezdeményezett társasházépítési akciókat, kedvezményes áru telek rendelkezésére bocsátásával támogatta.

Ezzel a támogatással most már az ötödik palota épül.

A budai gyógyfürdők létesítése mellett a főváros nem feledkezett meg a szegényebb nép szociálhigiéniája szempontjából oly jelentős nyári fürdőzésnek biztosításáról sem. Lágymányoson létesítette a főváros egyetlen ingyenes strandfürdőjét és a főváros három ingyenes Dunafürdője közül kettő a budai oldalon van.

E néhány adatból is megállapítható, hogy a főváros lehetőségéhez képest, szociális szempontból is tekintettel van Buda egyes részeinek speciális kívánalmaira és remélhető, hogy a viszonyok javulásával a főváros általános embervédelmi szociális célkitűzéseit Budán fokozottabban érvényre tudja juttatni.

A Kelet és Afrika. Nem hallunk arról, hogy idegenforgalmi irányítók kerülnek-e ki a Keletre is, a szépen megindult s magán iniciatívára megszervezett idegenforgalmunk irányítására Japánba, Iránba (Perzsia), Indiába, Törökországba, Egyiptomba, Irakba, Arábiába, Bolgárországba és az afrikai államokba. Nem szabad a mohamedánság százmillióit — kik az arab sajtó által felvillanyozva, Gül Baba sírjára tekintenek — figyelmen kívül hagyni, ahogyan a turáni nemzeteket és afrikai barátainkat sem szabad mellőzni. Remélhetőleg a kereskedelmi miniszter figyelme ezekre is ki fog terjedni.

Az óbudai téglagyári szeméttelepet beszünteti a főváros és helyette a Lágymányoson kezdi meg a szemétlerakást. Itt sokkal óvatosabban fognak eljárni, amennyiben a szemetet feltöltésre használt földdel keverik, még pedig olyan arányban, hogy a szemétlerakásnak semmiféle káros közegészségi következménye ne legyen.

A sürgős teendők
Buda fejlesztése érdekében
Irta: VÖRÖSVÁRY MIKLÓS dr. ügyvéd, szkf. biz. tag

A székesfőváros budai részét, ezt a természeti kincsekkel olyannyira megáldott vidéket fejleszteni, mindenkinek, aki Budapestet szereti, kötelessége. A meglevő természeti adottságok s e városrész fejlesztésétől várható eredmények Budát nemcsak hazánk, de egész Európa egyik legszebb helyévé vannak hivatva emelni és ennek elérésével tudnánk leginkább használni Budapestnek, szeretett fővárosunknak.

Hogy pedig a fejlesztésnek mik a módjai? Nézetem szerint nem is kellenek e célra új eszmék, új elgondolások. Elegendő volna a régen hangoztatott feladatokat megvalósítani. E feladatokat a következőkben jelölöm meg:

Minden rendelkezésre álló eszközzel kiépíteni Buda fürdőváros jellegét, s ennek keretében megvalósítani a legmodernebb s a leghigiénikusabb közegészségi követelményeket.

Az istenáldotta szép hegyvidéket rendezni, utakkal közművekkel ellátni s közlekedés szempontjából könnyen és kényelmesen hozzáférhetővé tenni.

Az Óbuda—Hungáriaúti híd megépítésével s a Nemzeti Stadionnak Óbudán leendő elhelyezésével megnyitni a fejlődés perspektíváit.

Amikor Budáról beszélek, Óbudát is értem alatta, mert hiszen Budapest dunajobbparti része természeti egységet alkot, s a jövő fejlődés szempontjából Óbudára is figyelemmel kell lenni.

Hogy pedig a vázolt feladatok megoldása miként érhető el legrövidebben, erre nézve az a meggyőződésem, hogy az összes hivatott tényezők egybefogása s a cél szolgálatába állított közös munka az, amelytől egyedül várható eredmény, vagyis az, amit a „Budai Napló" annyira a szívén visel: — Buda fejlesztése.

A budai „Alsó-város" ezer baja
— Érdekes gyűlés a Buda Alsóvárosi Egyesületben —

A bíbicek földje ez tulajdonképpen ma még, mert most is csak ugrálva lehet a hányosan kezelt utcákon járni, — eltekintve attól a néhány régi utcától, amelyet már rendeztek. Valószínű, hogy a jövő év folyamán nagyarányú utcarendezés lesz Kelenföld e részén, ami nagyrészben orvosolná a panaszokat, főleg azzal, hogy a Sósfürdő közti villamos rövid szakaszát meghosszabbítanák.

A *„Buda-Alsóvárosi Egyesület"* közérdekű értekezletet hívott össze e hó 11-ére a Bártfai-utcai „Budai Rózsakert" vendéglőbe, amelynek helyiségeit a megjelentek zsúfolásig megtöltötték. És senki sem bánta meg, hogy eljött, mert úgy az elnöki megnyitó, melyet *Becsey* Antal mondott el, mint a XI. kerületi elöljáróság két érdemes tisztviselőjének, *Mottl* Jánosnak és dr. *Nagy-Józsa* Györgynek előadása mindvégig lekötötték a hallgatóság figyelmét.

A közönség érdekét és Szentimreváros alsó részének minél tökéletesebb fejlődését 9 év óta szolgálja ez az egyesület állandó sikerrel, amivel az ittlakó és a Bártfai-utca környékén megfordulók előtt is elismerést érdemelt ki. Egyelőre ugyan még kis területet képez ez a kultúr városrész, de az egyesület újabban céljául tűzte ki a Bártfai-utca és környéke mögötti egész Szentimre alsóváros sorsának megjavítását.

A mai értekezlet tárgyai is mind e cél körül forogtak. *Becsey* Antal a Fehérvári-úton csilingelő, fütyülő, dübörgő, drága tarifájú és rossz (20—40 perces) menetrendű *Hév* évek óta vajúdó kérdéséről beszélt. Elmondotta, hogy ez az igazi céljától eltérően, nem összeköt, de elválaszt és Szentimreváros egész fejlődését megakasztja. Ő 8—10 éve hirdeti a Hév kérdés megoldásának szükségességét és úgy látja, hogy a főpolgármester ezt a szanálási határidőt (1936 január 30) lejártával akarja elintézni. Ugyanezzel kapcsolatban kerülne a sor a Hév. állomásának a Szt. Gellért-térről való kihelyezésére is, amire sok különböző terv merült már fel. Szóba hozta az új híd budai lejáróját, mely még megoldatlan. A Stadion nem ide való, mert az óriási területet kívánó és csak ritkán forgalmas intézmény elvenné az állandó kiállítás, a növénykert stb., de különösen a levantei vasúti és hajózási gócpont részére szolgáló parti területet. A budai részeken az egységes típusú magyar barack nagyban való termelését ajánlja. A naranesbehozatallal szemben csináljunk óriási barackkivitelt. Ez a valutánkat erősítené.

Utána *Mottl* János, építészmérnök, műszaki főfelügyelő mint a XI. ker. elöljáróság szakközege beszélt Szentimreváros fejlődéséről, az utcák, utak kiépítéséről, a céltudatos rendszer szerinti építkezésekről, szabályozásról, közlekedési reformról és sok más közérdekű kérdésről. Tárgya kimeríthetetlen volta ellenére is előadása rövid és mindvégig érdekfeszítő volt.

Őt követőleg *Nagy-Józsa* György dr. szőv. fogalmazó, a kerület szegényügyi előadója ismertette a főváros népjóléti igazgatását, különös figyelemmel Szentimreváros szociális helyzetére. Kiterjeszkedett a népjóléti osztály munkakörére, a szegényügyi nyilvántartásra, az ínségesek segélyezési módjaira, az ínségmunkára, a kolduskérdésre s a társadalmi szervekkel való együttműködésre a hallgatóság nagy figyelme és érdeklődése mellett.

Nagy élvezettel hallgatta a közönség az estén vendégként megjelent tudóst *Pávai-Vajna* Ferenc főgeológust, aki *Becsey* Antalt, mint e vidék forrás ügyeinek egyetlen szószólóját aposztrofálta s a természeti kincseket az egészség, a munkaalkalom és kereseti forrás eszközei gyanánt hirdette. Szentimrevárosból világhírű gyógytelepet lehetne teremteni, lefőzve Karlsbadot is, ha az itteni csodás keserűvizet a mélyben rejtőző forró gyógyvízzel kevernénk. Így a keserűvíz exportálása helyett a világ minden részéből ide lehetne vonzani a betegeket s ezek itt költenék el a pénzüket. Az államon és a társadalmon múlik ez s az áldozat bőven meghozná a gyümölcsét.

Gömöri Győző élvezettel hallgatta az előadókat, de fejlődés csak a Hév-ügy rendezése után lehet itt. Becsey a „Hév"-kálváriát mutatta be előttünk. Furcsa, hogy az angolok 20%-os kisebbsége *„majoritást"* képez a magyar 80%-os többséggel szemben. A magyar részvényjog ilyent nem ismer. Becseyt kéri, hogy legyen kemény és küzdjön velünk tovább.

Mócsy László hisz Becseyben, de Becsey is higyjen őneki. Hirdeti, hogy a Hévet már Albertfalvánál is meg lehet fordítani.

Dr. Kovács Géza a mai szép est rendezéséért köszönetet mond *Mikola* Gézának a külső szentimrevárosi háztulajdonosok szöv. nevében és ugyancsak hálás az elöljáróság vezetőjének és előadóinak, akik szeretettel foglalkoznak e városrésszel. *Pávai-Vajna* Ferenc nagyszerű működését a külföld is díceséri.

Dr. *Mikola* Géza ügyvezető elnök a megjelent tagokat és vendégeket, különösen a Városháza és elöljáróság képviselőit (Szabó János műsz. tanácsost, — Endesz Alajos tanácsnokot, dr. Benedek Szilvesz főjegyzőt) üdvözölte és úgy az előadóknak, mint a felszólalóknak hálás köszönetet mondott.

Becsey Antal elnök ezután *Pávai-Vajna* Ferenc üdvözlése mellett az érdekes és izgalmas ülést bezárja, gyönyörűségének adva kifejezést a fölött, hogy a felelősek is bekapcsolódtak az értekezletbe.

Az értekezletet választmányi ülés előzte meg, melyen a márc. 24-iki közgyűlést készítették elő s ismét 4 tagot vettek fel az egyesületbe.

KELENFÖLD SORSA
– A Kelenföldi Társaskör közgyűlése –

Mint rendesen, most is főleg Kelenföld sorsa képezte a felszólalások anyagát, úgy a közgyűlésen, mint az azt követő társasvacsorán.

A közgyűlés rövid lefolyású volt. *Becsey* Antal kormányfőtanácsos nyitotta meg és ezt a zárszámadások beterjesztése követte, amit tudomásul vett a közgyűlés. Ezután kiegészítették a tisztikart és társelnökök lettek: *Duday* Alajos dr. tanácsnok-elöljáró és *Vály* Lajos dr. ügyvezető elnök *Szántay* István, alelnök *Villányi* Nándor háztulajdonos. A választmányt néhány új taggal egészítették ki és *Kovács* József tábornok indítványára kimondották a fúziót a „Kelenföldi Kultúregyesület"-tel, amely különben is a Társaskör helyiségeiben volt eddig otthon.

A közgyűlést társasvacsora követte, amelyen *Ulmer* Ágoston ügyv. elnök éltette Duday Alajost, mint társelnököt és üdvözölte az elnökség új tagjait, úgyszintén *Vály* József iskolaigazgatót, akit most neveztek ki. *Kovács* József tábornok lendületes hazafias beszédben indítványozta, hogy a Társaskör szerezzen be egy *ünnepi serleget* és ilyen ünneplő alkalmakkor a mult, a jelen és a jövő nevében emeljék magasra a szónokok azzal a jelszóval: „Szeressük egymást." *Székely* Vladimir humoros, szellemes beszéde után felszólalt *Duday* Alajos dr. tanácsnok-elöljáró és mint az új kerület elöljárója örült, hogy a nagy tagszámmal bíró Társaskör, mintegy közvéleménye a Kelenföldnek, sürgetni tudja a még megoldatlan kérdéseket, amelyek megoldását nehezíti a mai súlyos helyzet. Utána *Becsey* Antal elnök szólalt fel és elfogadta a Kovács József tábornoknak a serlegre vonatkozó indítványt azzal, hogy a serleg felírása legyen: „Szeressük egymást." Szerinte követni kell a bányászok szokását, akik nehéz helyzetben egymás kezét fogják és legtöbbször ez menti meg őket. Szerinte a mai nehéz helyzetben

csak a vásárlás lehetőségének emelésével lehet segíteni és ezért a jövedelmeket kell fokozni.

A német példa bizonyítja, hogy ez nem a pénzen fordul. Nálunk nagy alkotások lehetősége van meg, mint talán sehol a nagyvilágon. Ezek megvalósíthatók, ha a pénzt hitellel pótoljuk, mint a németek, ahol 7 milliárdot tudtak beépíteni most közmunkába, államilag jóváhagyott különleges váltók útján. Lelkes tüntetések útján *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeológust és főbányatanácsost kívánta hallani a közönség, aki szintén azzal kezdte a beszédét, hogy nálunk rengeteg munkaalkalom volna. A magyar föld kincseit elvették a szomszédaink, de maradt egy kis részünk, amit azért hagytak meg, mert nem tudták, hogy mit rejt a belseje. Tanuljuk meg, mi van a földünk belsejében, mert csak úgy lehet Budapestből fürdőváros, ha szaporítjuk a fürdőket. A török hódoltság idején több volt itt a fürdő, mint ma. Most hét új forrást tártunk föl és e rövid idő alatt már világhírre tett szert közülük a *Juventus* forrás, amely rádiumban többet nyujt, mint Gastein. Kétezer évig nem történt itt semmi, amikor jött Zsigmondy Vilmos és számos forrást tárt föl. Azután ismét hatvan évig nem történt semmi (akkor jött ugyanis Pávai Vajna Ferenc), pedig a margitszigeti új forrás, amely percenként 3500 liter 70%-os vizet ad, bizonyítja, hogy a szállodákat és középületeket tudnánk melegvízzel fűteni. Pedig jutna még gyógyforrásvíz a vízvezetékcsapokba is, ami az idegenre rendkívül hatással volna. Ha kétévenkint hét forrást nyitnánk, nem volna a világon olyan betegség, amely ellen ne volna gyógyvizünk. Föltétlenül be kellene rendeznünk a keserűvízkúrát, más gyógyvizekkel keverve a vizét. Pest környéke is tele van sós-, jódos- és bromvizekkel, amik pótolják Csizt és Lipiket. A gyógyforrások ilyen gyüjteménye sehol a világon nincsen egy helyen.

A magyar gyógyforrások lelkes tudósát tüntető ünneplésben részesítették a vendégek, akik késő éjfélig maradtak együtt.

FARSANG

BBTE jelmezbál. Szombat este a régi hagyományos sikerhez méltóan zajlott le a Budai Torna Egylet ezidei álarcos jelmezbálja. Hosszú sorokban vonult be a jelmezesek sokasága, élükön karnevál nagyherceg, színpompás csoportjának kíséretében. A rendezőség nevében *Hajnóczy* Vilmos háznagy, továbbá *Biró* Géza, *Dunay* Pál, *Kerkovits* Antal és *Somogy* Iván ötletes klubjelmezben fogadták az előkelő közönséget és magyaros iparművészeti ajándékokkal lepték meg a hölgyeket. Az egyre fokozódó hangulat, amely tetőpontját a kártyavárszerűen kiépített bárhelyiségben érte el, emlékezetes eseménye marad Buda farsangjának. A megjelent leányok közül a következők neveit jegyeztük fel: Eszéki Józsa, Fonyó Irén, Lehotay Berta, Fritz Maya, Vordruska Bözsi, Muth Bözsi, Dénes Zsuzsa, Bánovszky Margit, Masch Klári, Muth Lili, Weder Lulu, Medveczky Sarolta, Lidisek Babi, Hidassy Gabriella, Márton Babszi, Horváth Kató, Zupra Alexandra, Hermann Kató, Jankó Erzsébet, Dienes Aranka, Engelmaier Alice, Szabó Ilonka, Komlós Márta, Bersuder Margit, Szepessy Kató, Klement Sári, Klement Piri, Tárnok Zsuzsa, Mátyás Magda, Lendvay Bözsi, Hanulyák Emmi, Varga Éva, Fonyó Juci, Csoltkó Ilona, Dénes Zsuzsa, László Judit, Doby Sylvia, Sass Márta, Badacsonyi Magda, Veniczky Mária, Horváth Margit, Szabó Irén, Hofhauser Dity, Hofhauser Mity, Gittinger Erzsébet, Mészáros Gabi, Móra Ilonka, Kövessy Margit, Kutzkay Erzsébet és Mária, Szepessy Gitta, Szilágyi Éva, Papp Vilma, Kell Hedvig, Fabó Ina, Sümeg Margit és Piroska, Hajducsek Baba, Szalay Baba, Frank Hédi és Baba stb.

A megjelent asszonyok: Br. Piret Bihain Antalné, Tatár Istvánné, Hajnóczy Vilmosné, dr. Gersnerik Pálné, Fritz Sándorné, Fonyó Istvánné, Horváth Lászlóné, Márton Józsefné, Czupra Jánosné, Muth Mátyásné, Dienes Kálmánné, Szepessy Gyuláné, Ibrányi Ödönné, Paál Györgyné, Csiszár Sándorné, Zorkóczy Istvánné, Somogyi Lajosné, Müller Györgyné, dr. Ditz Károlyné, dr. Tárnok Béláné, vitéz Mátyási Sándorné, Kavetzky Béláné, Duducz Péterné, Varga Józsefné, Klement Oszkárné, Udvarhelyi Sándorné, Dénes Miksáné, Ádám Józsefné, Morvay Gusztávné, Szilvássy Károlyné, Tarján Ferencné, Tamássy Károlyné, dr. Szilágyi Virgilné, Horváth Andorné, Szánthó Viktorné, Irányi Lászlóné, Homoky Lajosné, dr. Farkass Ernőné, Dóka Józsefné, Rauekker Antalné, Riedl Gyuláné, Halkier Erikné, Szalay Józsefné, dr. Igyártó Sándorné, Ziegmund Jenőné, Kovács Györgyné, dr. Felkay Ödönné, Palotay Ödönné, Kaiser Istvánné.

Budai Szent Imre-bál. Szombaton este zajlott le a Budai Szt. Imre Kollégium bálja a hagyományoknak megfelelően fényes külsőségek között. A kollégium ötletesen átalakított termeiben már 10 órakor kezdett gyülekezni a pesti fiatal bálozó társaság elitje. Az érkezőket Tiefenthaler József pápai kamarás, igazgató és a bál agilis elnökei: Simig Gyula dr. és Vidonyi-Gissy László fogadták. A társaság a korai hajnali órákig maradt együtt.

Az ipar multja
GEGUS DÁNIEL előadása a Czéhek-ről

Családi estélyre hívta össze a Budai Iparosok és Kereskedők Köre elnöksége február 14-én a kör tagjait családjukkal és barátaikkal. Az érdeklődést még jobban felkeltette, hogy *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettest kérték fel előadás tartására. A *Pozsony* étterem külön helyiségében az iparosok és kereskedők között megjelentek az estélyen *Becsey* Antal dr., *Beke* Mózes, *Faller* Mihály, *Hennyey* Vilmos dr., *Hoór Tempis* Mór, *Ilosvai Hollóssy* Lajos, *Istók* János, *Istók* László, *Korányi* Márton, *Pávai Vajna* Ferenc, *Petracsek* Lajos dr., *Piazza* György, *Ring* Béla, *Székely* Vladimir, *Tatrangi Kovács* Sámuel, *Ujfalusi Keöpe* Viktor dr., *Ravasz* László elnök.

Hubert Vilmos ügyvezető-elnök üdvözölte meleg szavakkal a vendégeket, külön *Viraág* Bélát, a Budai Napló felelős szerkesztőjét, majd felkérte *Gegus* Dánielt előadásának megtartására, aki a nagyszámú hallgatóság előtt általános érdeklődés közepette olvasta fel tanulmányát:

„A céhek Magyarországon."

A középkorban keletkező céhek működését ismertük meg az élvezetes előadásból. A szükség hozta létre ezeket a céheket, amikor a zavaros időben a városok voltak a rend letéteményesei. Az államnak nem voltak szervei arra, hogy az emberi munkát, főleg a kézműipart védelemben részesítsék, tehát maguknak a kézműveseknek kellett saját védelmükről gondoskodniok. Nagy Lajos király 1378-ban már kötelezővé tette az országban a céhrendszert, a céhbe állást. Zsigmond király kiváltságokat adott a céheknek, Mátyás király alatt pedig teljes virágzásnak indult. József császár már erősen korlátozta a céhek működését, míg végre 1872-ben az első legitim ipartörvény teljesen megszüntette a céheket. Ezzel a magyar céhrendszer 600 éves uralma eltűnik s helyét átveszik az ipartársulatok és testületek.

Közelebbről nézve, majdnem minden iparszakmában alakultak céhek, amelyek országos jelleget öltöttek magukra, valóságos nagyhatalom voltak. Jogaikat és kötelességeiket a céhlevél foglalta magába.

Hosszadalmas volna lapunk hasábjain részletesen ismertetni ezeknek a céhleveleknek a tartalmát, csak egyes érdekesebb részeket említünk. Ha egy mester meghalt vagy a felesége, valamennyi mester feleségével és minden legény tartozott a temetésre elmenni. Aki nem ment el, arra 12 denár büntetést róttak ki. Elképzelhetjük, milyen népes temetése lehetett egy kiterjedt, nagy céh tagjának. Azt a legényt, aki káromkodott, a mester nem tűrhette meg házánál. Könnyelmű, erkölcstelen legényt sem volt szabad megtűrnie. Kontárnál büntetés terhe mellett nem volt szabad dolgoznia a legénynek. Kontár alatt a nem céhbelit érti a levél. Falusi kontár városba nem hozhatja eladni a munkáját, mert elveszik tőle. Mástól vevőt elvenni nem szabad.

A céhkorszakban az ipar nagy fejlődést ért el. Külön céhlevelek szabályozták a legény és inas minden életmegnyilvánulását. Legérdekesebb a foglalkoztatási idő, amelyet nem szívesen vennének ma az iparoslegények, de még az inasok sem. Reggel 4 órakor kellett kelni és este 9 óráig dolgozni. Valóságos munkauzsora volt ez a rendelkezés. Sok időnek kellett elmúlni, míg eljutottunk a mai 8 órás munkaidőhöz. Voltak még barbárabb rendelkezések is egyes szakmáknál. A füleki szabók 1674-iki céh szabályozása például így szólt: „A legények egy heti bére 12 pénz legyen. A legény 2 órakor felkeljen, este 9 óráig varrjon, a foltozások fele bére uráé és másik fele a legényé". A csizmadialegények munkaideje egy órával kevesebb, nekik hajnali 3 órai felkelést írt elő a rendelkezés. Szép világ lehetett, amikor a szegény iparoslegénynek napi 19 órát kellett dolgoznia.

Sok egyéb érdekes dolgot ismertünk meg az érdekes előadásból s nagyon sajnálhatják, akik nem hallhatták Gegus Dániel felolvasását.

Hubert Vilmos köszönte meg az előadó értékes munkáját. *Fábián* József felszólalása után, aki *Csihák* Károly és *Rácz* Miklós borgazdákat köszöntötte, *Székely* Vladimir mondott szellemes baráti méltatást Gegusról, majd *Faller* Mihály szavai után *Becsey* Antal szólt az egybegyültekhez és közgazdasági fejtegetésével aratott nagy tetszést, amikor azt mondotta, hogy a munkát, a termelést és fogyasztást kell elősegíteni, hogy az iparosok helyzetén javíthassunk. Nem leszállítani kell a tisztviselők fizetését, hanem fel kell emelni, mert ha pénze van a tisztviselőnek, akkor van miből vásárolnia s ha egy milliót tízszer megforgatunk, az állam tízmillió után kap adót.

Az egybegyültek a fehérasztal mellett vidám hangulatban éjfélig maradtak együtt.

Mély fájdalommal jelentjük, hogy

Dr. Berliner Vilmos úr

társaságunk igazgatója

1936. február 17-én elhúnyt.

Intézetünk, melynél példátlan odaadással egy emberöltő óta működött és mindazok, akik intézetünkhöz tartoznak, mondhatatlanul sokat köszönnek neki! Nagy munkáját, melyben a végtelen áldozatkészség szelleme vezette, dacolva a hosszantartó nehéz betegséggel, haláláig pihenés nélkül végezte.

Elhunytával tehetségben, erőben és jóságban messze kimagasló egyéniség hagyott el bennünket. Aki ismerte, tudja, hogy mit vesztettünk és nem fogja emlékét elfeledni.

Drága halottunkat csütörtökön, február hó 20-án, déli 12 órakor temettük a wieni Zentralfriedhof-ban a IV. kapunál.

Phönix Életbiztosító Társaság magyarországi igazgatósága.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

Személyi hírek

JÓZSEF FŐHERCEGET igyekeznek megnyerni a Magyar Tudományos Akadémia elnöki székének betöltésére. Őfensége azonban csak akkor hajlandó vállalni az elnökséggel való áldozatot, ha meggyőződést szerezhet arról, hogy a március 10-iki választás egyhangú lesz.

MARGITTAY RIKÁRD dr., lapunk kiváló munkatársa, február 26-án este 7 órakor olvassa fel a Rádióban díjnyertes útirajzát: „Zarándoklás a niklai remete sírjához."

VITÉZ JÓZSEF FERENC dr. főherceg, a Vakokat Gyámolító Magyarországi Egyesületnek fővédnöke megjelent az országos egyesület Hermina-úti intézetében, ahol hosszabb időn át tartózkodott a vakok ipari műhelyeiben s a vakok munkája felett legteljesebb megelégedését és elismerését fejezte ki.

DARÁNYI KÁLMÁN dr. földművelésügyi miniszternek a Kormányzó az I. oszt. magyar érdemrendet adományozta.

VARGHA IMRE dr., a számvevőszék új elnökét üdvözölték kinevezése alkalmából a számszék főtisztviselői.

MIKECZ ÖDÖN sajtófőnök tiszteletére Bécsben tartózkodása alkalmával az Osztrák-Magyar Társaság az Imperial-szállóban szűkebbkörű vacsorát adott.

SZTRANYOVAI SZTRANYAVSZKY SÁNDOR dr.-nak, a képviselőház elnökének a Kormányzó az I. oszt. magyar érdemrendet adományozta.

KOZMA JENŐ dr. élénken vesz részt a Budai Polgári Kör társadalmi életében, ahol most az ő indítványára a pénteki borgazdaesték mintájára, hétfőn is találkozik a társaság, nagyrészt ifjúság.

PETRACSEK LAJOS dr. országgyűlési képviselő és városi bizottsági tag néhány hétre Balatonfüredre utazott, ahol szívbántalmaira keres enyhűlést.

LEPOLD ANTAL dr. apostoli protonotárius, esztergomi prelátuskanonok ünnepi beszédet mondott XI. Pius pápa megkoronázása évfordulóján a Vigadóban rendezett díszgyűlésen.

BITTER ILLÉS clairvauxi apát, tankerületi királyi főigazgató néhány nappal ezelőtt orbánéban súlyosan megbetegedett, de már megkezdődött a lassú javulás.

KNÉBEL FERENC dr. apátblébános kínai útjáról ad elő az I. ker. Iparoskörben február hó 20-án este 8 órakor. Az előadás iránt nagy az érdeklődés.

RIPKA FERENC, felsőházi tag, Budapest székesfőváros ny. főpolgármestere „A szabad polgár" címen ad elő február hó 21-én, este 7 órakor a Deák Ferenc Társaság előadóestjén az Országos Kaszinóban.

SZENDY KÁROLY polgármester a mult hetekben adta vissza Bécs város polgármesterének budapesti látogatását és rendkívüli kitüntetéssel fogadták Bécsben. — Az olasz király a Grande Offiziale, az olasz koronarend tiszti keresztjét a csillagokkal adományozta Budapest székesfőváros polgármesterének.

LIBER ENDRE alpolgármester, aki enyhébb influenza betegségen esett át és üdülő szabadságát Balatonfüreden töltötte, teljesen felépült és előreláthatóan legkésőbb február 20-ig átveszi hivatala vezetését.

LAMOTTE KÁROLY dr. alpolgármesternek és DOROGI FARKAS ÁKOS dr. tanácsnoknak a Baross-Szövetség február 16-iki kongresszusán beszédek kíséretében nyujtották át a levelezőtagsági okmányokat.

SZEMES FERENC székesfővárosi számszéki helyettes igazgatónak állásától saját kérelmére történt felmentése alkalmával, szolgálataiért elismerését fejezte ki a belügyminiszter.

MOLNÁR ANTALT, a Nemzeti Hitelintézet vezérigazgatóját közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a Kormányzó a magyar királyi kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki.

WORSCHITZ ANTALT, a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei építési főfelügyelőjét közel négy évtizeden át kifejtett hű és buzgó munkásságáért kormányzói elismerésben részesítették.

ATLASZ MÁRTON kereskedelmi és iparkamarai titkár, v. cs. és kir. keresk. attaché, „Abesszínia és a Nílus világpolitikai és gazdasági jelentősége" címen saját tapasztalatai alapján érdekesen ismertette ezt a közérdekű témát a Budai Társaskörben e hó 11-én.

TÁBORI KORNÉL érdekes cikket írt a „Balatoni Kurir" egyik legutóbbi számába, amelyet a balatoni érdekeltségeknek meg kell szívlelniök.

KUSZÁL JÓZSEF dr. volt közoktatásügyi számellenőrt áthelyezték a főszámszék IV. ügyosztályba vezető állásba.

AZ OLOSZ KIRÁLY a Grande Offiziale, az olasz koronarend tiszti nagykeresztjét a csillagokkal adományozta Budapest székesfőváros polgármesterének.

MÉHN ANTAL és családja Görögországba utazik, amivel tartozik szülőföldjének, mert az isthmusi csatorna építésekor édesatyja ott vezető állást töltött be.

KUN ATTILA, a gázgyár új igazgatóját ünnepelték népes társasvacsora keretében, ahol *Véssei* Ede vezérigazgató és *Maurer* Ferenc dr. voltak az ünnepi szónokok.

CSÖRGEY TITUSZ, az Orsz. Madártani Intézet főigazgatójának volt érdekes előadása a Pasaréti Egyesületnek a Bruckbauer vendéglőben rendezett estjén.

Budavára visszavételének 250 éves évfordulójának ünnepi programmja már elkészült és *Némethy* Károly tanácsnok a jövő héten terjeszti azt a tanács elé.

Anna kir. hercegnő védnöksége alatt nagyszámú előkelő közönség részvételével magasszínvonalú hangversenyt rendeztek a budai Redemptorisszák Boldog Margitról elnevezett intézete dísztermében. A hangversenyen megjelent *Anna kir. hercegnő és József Ferenc* kir. herceg, akinek „Akácvirág Dunapartján" Gy. Márkus Lily által megzenésített dalát *Medek* Anna adta elő a közönség nagy tetszése mellett.

Viraág Béla 50 éves írói jubileumának előkészítésével foglalkozott a „Hollós Mátyás Társaság" a Császár-fürdő különtermében. *Hennyey* Vilmos dr. elnök előterjesztésére megalakult egy szűkebb társaság, amely *Gegus* Dániel, *Pávai Vajna* Ferenc dr. és *Kapcza* Imre irányítása mellett most már részleteiben is előkészítette a jubileumi ünnepséget. Az eddigiek szerint a társasvacsorával egybekötött jubileumi ünnepséget művészi és irodalmi est vezeti be a Gellértben március hó 10-én, ahol minden bizonnyal ott lesznek a főváros és Buda részéről mindazok, akik számon tartották *Viraág* Béla írói és újságírói munkásságának gazdag eredményeit.

A város a kormányzónál. *Sipőcz* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester és *Bessenyei* Zénó, a Fővárosi Közmunkatanács elnöke péntek délelőtt együttes kihallgatáson jelentek meg a kormányzónál. A kihallgatás összefüggésben van a Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztésével.

Városközi diplomácia. *Némethy* Károly székesfővárosi tanácsnok a *„Városok Lapjának"* legújabb számában a nemzetek kulturális érintkezésének egy egészen új formáját javasolja a „városközi kultúrdiplomácia" megszervezésével. Azt a gondolatot veti ugyanis fel a székesfővárosi közművelődési ügyosztályának kitűnő vezetője, hogy a városok egy bizonyos időre cseréljenek el egymás között tisztviselőket. A tisztviselőknek ezzel a cseréjével lehetővé válnék, hogy a városi tisztviselők megismerjék más városok igazgatását, cserehelyükön pedig előadásokban ismertetnék a maguk városának adminisztrációját. Ezzel egy városközi kultúrdiplomáciai szolgálat alakulna ki, mely egyrészt hasznára válnék a városok igazgatásának, egyben azonban a nemzetek között is egy új kultúrkapcsolatot létesítene. Mindegyik tisztviselő új helyén a cserébe eltávozott tisztviselő illetményeit kapja és így az idegen tisztviselő semmiféle költségtöbbletet nem jelentene a városok számára, viszont ki volnának kapcsolva a valutáris nehézségek is. Ugyanezt a csereviszonyt egyébként az ország határain belül is rendszeresíteni lehetne, ami különösen nálunk bír különös jelentőséggel. Némethy Károlynak rendkívül érdekes javaslata a Városok Nemzetközi Szövetségét is foglalkoztatni fogja. Ezen kívül még számos cikk és kisebb közlemény teszi élénké ezt a komoly, de eleven városigazgatási lapot.

Budai művésznők szerepeltek az Országos Gárdonyi Társaság február 12-iki felolvasóülésén a Pátria-klubban, ahol *Székelyné Solymos* Bea „Szudán" c. művéből olvasott fel, *dr. Dobákné Trozonyi* Kató zeneszerző pedig dalköltményeiből énekelt nagy tetszés mellett.

Angol-magyar kapcsolatok még a honfoglalás időire nyúlnak vissza. Az angol és skót királyok ereiben magyar és székely vér csörgedez s nem egy angol főúri familia tekinthet vissza magyarországi és erdélyi székely őseire. Skócia két magyar származású királynéval dicsekedhetik: Margit, II. Dávidnak és Annabella, III. Róbertnek felesége. Rhédey Claudia grófnő pedig a jelenleg uralkodó VIII. Edvárd királynak dédanyja. Sok naturalizált angol, ír, skót nemesi család él nálunk, csak a nemesi lexikonba kell belenézni. A legismertebb család az O'Donell grófoké, akik régi budaiak. A csíkmegyei lófő-székely László-család egyik vitéz, kardforgató őse 1000 körül angol főurakkal együtt indult harcba s nagy szolgálatokat tett az első keresztes hadjárat alkalmával a Szíriában harcoló normann hercegek egyikének. El is kísérte őt Angliába, ott maradt, letelepedett, beleházasodott az angliai főurak egyikének családjába és őse lett a mai Lesley lordok családjának. (Érdekes, hogy a név sem változott, mert angolul a Lászlót Leszli-nek ejtik ki.) Az angol királyi családhoz közelálló egyik lovastiszt a mult század hatvanas éveinek elején a devecseri grófokhoz járt vadászni, ott szerencsétlenül járt, vadkan koncolta föl és most ott van a Somló-hegy aljában eltemetve. Sírja elég jókarban megvan ma is. Az ilyen régi, ősi kapcsolatok nem szakadnak el egykönnyen.

Keszthelyi Problémák címen megjelent *Lendl* Adolf dr. terjedelmes füzete, melyben nyolc változatos fejezetben a „Balaton kis fővárosa" érdekében a helyi adottságok figyelembevételével sok szép gondolatot és megvalósítható tervet tár az olvasók elé, hogy a város vezetői kipótolhassák azt az elmaradottságot, melyben Keszthely a többi balatoni fürdőhelyhez képest néhány év óta vesztegel. A füzet sikerült nyomdai kiállítása a kiadóját, *Sujánszky* László keszthelyi könyvkereskedőt dícséri. Ára 1 pengő 80 fillér.

A Rózsadomb közlekedése. *A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület"* választmánya dr. *Harrer* Ferenc felsőházi tag elnöklésével e hó 16-án népes tanácsülést tartott, amelyen dr. *Nádas* Béla ügyészfőtitkár jelentésében beszámolt az egyesület eredményes munkájáról és legközelebbi feladatairól. Dr. Vályi Ernő, almási Balogh Lóránt, dr. Lengyel Endre alelnökök és dr. Aujeszky László, Bánlaky Adorján, Frank Richárd, hámosfalvi Hámos Róbert, Hendrich Antal, dr. Jónás Géza, Medek Béla, Sásdy János, dr. Tholt József, Vargha Imre tanácstagoknak a jelentéshez való hozzászólása után a választmány egyhangúlag kimondotta, hogy a Margit-körútról a Zárda-utcai és Statisztikai-parki két végállomás között a Rózsadombon át a Zárda-utcai Szerpentin-úton, Zárda-utcán, Szemlőhegy-utcán, Vérhalom-utcán, Alsó-Törökvész-úton, Bimbó-úton és Keleti-Károly-utcán oda és vissza — az előbbi egyirányú hurokjárat helyett — két hónapja kísérletképpen megindított *kétirányú* autóbuszközlekedés a szépen fejlődő Rózsadomb és környéke kertvárosrész és üdülőhely kívánatos kialakításának elengedhetetlen előfeltétele, miért is a választmány felkérte az egyesület vezetőségét, hogy továbbra is munkálkodjék oly irányban az illetékes hatóságoknál, hogy a rózsadombi 11-es autóbuszjáratnak a helyi forgalmi igényeket közmegelégedésre kielégítő, jelenlegi, *kétirányú* vonalvezetése fenntartható legyen.

Kiváló ázsiai kutatónk, *Keöpe* Viktor dr. az ázsiai magyar kulturális vonatkozásokról adott elő a Turáni Társaságban e hó 14-én. Hangoztatta, hogy foglalkoznunk kellene azokkal a nagy kulturális értékekkel, amelyekkel egykor őseink rendelkeztek, Ázsiából magukkal hoztak. Megemlítette, hogy Európa a magyaroktól vette át a nagykerekű lőcsös kocsit és a katonai egyenruhákat.

Jubiláló tanácsjegyző. *Vitéz Bárány* László tanácsjegyző, a főváros közegészségi ügyosztályának előadója, most töltötte be közszolgálatának 25-ik évét. Ebből az alkalomból tisztviselőtársai meleg ünneplésben részesítették. *Salamon* Géza tanácsnok, az ügyosztály vezetője, üdvözölte a jubiláns tanácsjegyzőt, kiemelve érdemeit, amelyeket negyedszázad alatt a főváros különböző hivatalaiban, de főként a közegészségügyi ügyosztályban szerzett.

Beliczay Imre dr. tanácsi főjegyzőt 25 éves közszolgálati jubileuma alkalmából *Bódy* László dr. tanácsnok üdvözölte meleg szavakkal, rámutatva a pénzügyi ügyosztály kitűnő helyettes vezetőjének kiváló érdemeire. Kétségtelen azonban, hogy legnagyobb érdemei a pénzügyi osztályhoz fűzik, ahol közel egy évtized óta az ő szakavatott kezében futnak össze a fővárosi pénzügyi igazgatás legfontosabb szálai és mint a külföldi kölcsönök előadója, elsőrangú pozíciót biztosított magának a fővárosi pénzügyek legfőbb irányításában.

Uj park várja elkeresztelését Budán

A Pasaréti-út s a Fenyves-utca találkozójánál egy kedves kis park bontakozik ki az agyagos talajból finom pergolákkal s üde fenyőültetvényekkel fűszerezve. Olyan, mint egy meseillusztrációnak a háttere. Pázsit foglalja egybe, a lerakott terméskő utak szalagjai futnak át rajta. Ezt az újonnan megalkotott oázist a Branyiszkó-út nagyszerű autósztrádája öleli át, mintha a Pasarét szívének közepét akarná összekötni a Kilátóhegy szépségeivel.

Az új parkot az elegáns villák lakói és a kirándulók máris meleg szeretetükbe fogadták. A nagyízlésű székesfővárosi kertészeti vezetőség pedig mintha csak az alvó Csipkerózsikát ébresztette volna fel. A vídáman sorakozó családi otthonok s azok kerítései kötelező választékossággal szegélyezik be a frissen terjeszkedő településeket. Még a Ludovika Akadémia figyelmes parancsnoksága is elhatározta, hogy a katonai iskola kemény téglafalát a romantikus ampelopsis veichii-vel fogja befuttatni: a katonaság s a polgárság összefonódó együttérzésének jelképeül. Büszkén vehetjük tudomásul, hogy a város szépítésének egyik legszebb álma valósul így meg.

Érdekes története van e park születésének. Eszmei hátterét az a négy-öt török síremlék adta meg, melyre ráirányult Szendy Károly polgármester figyelme. A török idők emlékeiből olyan kevés maradt reánk, hogy a morzsákat is érdemes megőrizni. A Fenyves-utca 2-ik számú villájának kertjéből kerültek elő ezek a sírkövek, az egyik közülük turbánnal van ékesítve, a többiek meglehetősen egyszerűek. Ezen a vidéken valamelyik török nagyúrnak a majorsága és nyári laka lehetett. Tudjuk, hogy Nagy Lajos, a pálosok, sőt Mátyás király is szívesen vonult erre felé. A mostani Pasarét fölötti napos lankákon tevelegelők voltak a török világban. Pár év előtt még a teve itató ciszternák is láthatók voltak.

A napfényre került pár síremlék ez új parkkal kapcsolatban nyer elhelyezést. A törökök egyébként is utak mentén temetkeztek, kis ligetekben. Keresve sem lehetett volna ezek számára jobb helyet találni. A Pasaréti ligetpark különösen szerencsés máskülönben is, mert a turbános síremlék emlékeztetője lesz a Pasarétnek, s köréje ültetett fenyők pedig névjelzői a Fenyves-uteának.

Úgy értesültünk, hogy ezt a történelmi levegőt sugalló kis parkot a Pasaréti Kör tagjai nagyon szeretnék Szendy Károlyról elneveztetni. A Rakovszky-Park s más névről nevezett parkok lehetnek nagyobb méretezésüek, de mélységesebb szeretetet és ragaszkodást egyik sem fejezhet ki ennél. Ez a rejtőzködő idillikus hely a maga szerénységében a multra néz, de a jövőt is példázza tiszta levegőjével s egészséges növekedést mutató vegetációjával, mely a csupasz agyagon is virágzó életet teremt. Polgármesteri programmot kövekkel és fákkal ennél szebben kifejezni nem is lehet.

Czakó Tibor dr.

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Budai családi- és weekendház-kiállítást rendez a *Budai Szépművészeti Társulat* március 16-án, Óbuda-szabályozási tervek elgondolásával kapcsolatban. Beküldhető családi- és weekendház perpektivikus, vagy mérnöki képe (esetleg alaprajzzal), akár fényképnagyításban, akár művészi kiállítású távlatképben, vagy modellben. Továbbá Óbuda egyes részei szabályozásának mérnöki, illetve építészeti megoldástervei. Sorházak tervei a kiállítás anyagából ki vannak zárva. Beküldési határidő: 1936 március hó 10-ig, d. e. 9 és 1 óra között. Fejcédula ára db-ként 1 P. Érdeklődni lehet a Társulat helyiségeiben, II., Margit-körút 48, I. emelet. Telefon: 512-66.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

A Kisfaludy-Színház legutóbb a Bécsi tavasz c. operettet mutatta be Latabár Árpád felléptével, kinek igen nagy sikere volt. Ferenczy Marika úgy művészi játékával, mint táncaival és énekszámaival sok tapsot aratott. A főhercegi szerepében Nádor Jenőnek volt nagy sikere. Cseh Iván (intendáns), Kardos József (főpincér), Kőműves Erzsi (Sacherné) és különösen Károlyi Vilmos (zongoraművész) a közönséget állandó derültségben tartották. Febr. 14—18-ig a „Túl a Nagykrivánon" c. operett került színre Somogyi Nusi felléptével.

Nem kell bírságot fizetniök azoknak, akik a multévi országgyűlési és törvényhatósági választásoknál a szavazástól elmaradtak, mert a Kormányzó kegyelmi elhatározása értelmében amnesztiát kaptak a *nemszavazók* is. A már folyamatba tett bírságoló-eljárást megszüntették és a jogerősen kiszabott, de még be nem fizetett vagy be nem hajtott bírságokat törölték.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Sok kutya van Budán s ezért sok eb tulajdonost érint, hogy ez ebadó lerovásához elegendő, ha a kerületi állatorvosnál bemutatják a pedigrét. Amennyiben az eb tulajdonosa ilyennel nem rendelkezik, úgy azt kiválthatja: a Magyar Foxterrier Tenyésztők Egyesület-nél (VII., István-utca 2. Tel. 308—30) minden hétfőn és csütörtökön d. u. fél 6—7 óra között és pedig tagoknak 2, azaz kettő P, nem tagoknak 4, azaz négy P-ért, minden külön költség felszámítása nélkül. Egyéb terrierek, valamint őrző- és védő-kutyafajták részére a pedigré az Országos Magyar Rendőrkutya Egyesület-nél (Pauler-utca 1), hivatalos óra csütörtök este 7 órától váltható ki.

KOTSIS ERZSÉBET BUDÁN a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

Téli sport. Az idei tél kedvez ugyan a helyhez kötött szegényembernek, mert megtakarítja a fűtési költséget, de nem hozott szerencsét a sportot űző aranyifjúságnak. Havat és jeget ebben az enyhe időben csak magasabb helyeken találunk. Ilyenek pedig hazánk területén a triannoni rablás után alig vannak. Ezért felhívjuk olvasóink figyelmét ilyen helyre, mely bár Ausztriában fekszik, de közel van a magyar határhoz és amelyet a múlt nyáron fedeztünk fel. Turracher Höhe a neve, 1800 méternyi magasságban terül el három tó mellett és Bruck a/d Muron keresztül vasuti szárnyvonalon közelíthető meg, melynek végállomása Predlitz. Innen szánok közlekednek a Turracher Höhére. Ez kultúrált hely, négy nagyobb szállóval (Haus Leeb) és csodálatosan olcsó (6—7 schillinges) pensiókkal. A hely oly magasan fekszik, hogy ott még *április végén* is korcsolyáznak, síelnek, szánkóznak és boboznak. Kultúrhelyet ilyen magasságban csak a sokkal messzebb fekvő Tirolban és Svájcban lehet találni.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Óbudai Hegyvidéki Szövetség rendes heti csütörtöki császárfürdői (III., Zsigmond-u. 31.) Csirszka-vendéglőbeli összejövetelén: *február hó 20-án, este 7 órakor Hüttl Károly dr. törv. hat. biz. tag* a III. ker. és Hegyvidéke városfejlesztés és szabályozásáról; — *február hó 27-én Orova Zsigmond dr. törv. hat. biz. tag* Óbuda várospolitikai kérdéseiről ad tájékoztató ismertetést; — *március 5-én Göncziné Lénárd Mária dr. okl. m. kertész* a gyümölcskert aktuális munkálatairól ad tanácsokat; — *március 12-én Fayer Sándor mérnök* ismerteti az effektív pénzt helyettesítő munkajegyrendszert.

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

Vacsorázzék a Bellevue-ben
Táncoljon a Bellevue-ben
„G" BAND LONDONBÓL

HÍREK:

Az újságírók védszentjének ünnepén, Szalézi Szent Ferenc napján, január 29-én a budai II. kerület Szent Anna plébániatemplomban Molnár László esperes-plébános ünnepélyes szentmisét tartott.

Az Országos Frontharcos Szövetség I. kerületi szervezetét a belügyminiszter feloszlatta, mert a Budai Vigadóban a szervezet tagjai olyan határozatot hoztak, hogy az Országos Frontharcos Szövetség elnökségét felettes szervüknek többé nem ismerik el. Most új frontharcos helyi alakulat szervezése van folyamatban, amellyel az Országos Szövetség *Kosztolányi* Gusztáv festőművész-tanárt, e. e. főhadnagyot bízta meg. A feloszlatott helyi alakulat állományába tartozott frontharcos tagok igazoló iratainak áteveréléséről külön címükre megküldött utasításban intézkednek.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Vidám délutánt rendez a budapesti II., Marczibányi-téri elemi iskola február hó 22-én és 23-án délután 4 órakor szegény tanulóinak felsegélyezésére. Műsor ára 1 pengő és 50 fillér.

Műsoros táncestélyt rendezett a Nemzeti Egység Pártja XII. ker. Szervezetének Ifjúsági Csoportja február hó 15-én, szombaton este a Krisztina-krt 103. szám alatt (Délivasút ind. oldal) lévő székházában. Fővédnökök voltak: *Hencz* Lajos dr. m. kir. posta igazgató, szfőv. törv. hat. biz. tag, vitéz *Rátvay* Imre ny. tábornok, NEP XII. ker. elnöke, vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. m. kir. gazd. főtanácsos, szfőv. törv. hat. biz. tag, vitéz *Kőszeghy* Béla dr MÁV tanácsos, ker. közp. titkár. A rendezőbizottság elnöke *Lévay Szabó* János és rendező társainak érdeme az elért siker. A műsoros előadáson sok tapsot arattak: Telkes Dezső énekével és kísérője, Sztankoczy Péterné melodrámájával, Wendauer Aranka és kísérője, Sólyomvay Mária előadásával, Lestár Sára csárdajelenetével Hener Iluska és kísérője Dániel Ilona, szavalatával: Tüll Antal.

Új módja a házasságközvetítésnek, amit *Dömjén* Pál honosított meg. Kizárólag *eszperantó* testvéreket házasít. Magyar leányt adott férjhez egy gazdag kínai mandarinhoz, egy másikat pedig török magasrangú tiszthez. Ezért most sokan tanulnak eszperantóul, hogy így férjhez menjenek.

GYORSIRÁST és gépirást együttesen 16 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II., Iskola-utca 27. szám

Gyász. *Fischer* Adolf, az amerikai Singer-varrógépgyár főmérnöke New-Yorkban meghalt 62 éves korában. Budai származású volt, a néhai hasonnevű híres malomépítő mérnök-vállalkozó fia. Gyászolják felesége, fia, budapesti rokonsága: a budai *Éder-, Skerlák-, Kunz-, Gumz*-családok és sógorai: *Juhász* Mihály dr. kormányfőtanácsos, ügyvéd, *Peterzsilka* Antal ezredes és *László* Zoltán dr. szerkesztő. Hamvait a család hazaszállíttatja.

A Gyümölcstermesztési Továbbképző Tanfolyam folytatólagos programmját, amelyről előbbi számunkban írtunk, itt közöljük: február 24-én: „Közetes termelés a gyümölcsösben".

25-én: „A csemegeszőlő termesztése".

26-án: „A gyümölcs ipari feldolgozása".

27-én: „A gyümölcs standard csomagolása és gyümölcstermelés technikai segédeszközei."

28-án: „Gyakorlati üzemtan és jövedelemszámítás."

Március 2-án: „Korszerű növényvédelem az állati kártevők ellen".

3-án: „Korszerű növényvédelem: permetezési problémák".

4-én: „Mit tanulhat a magyar gyümölcstermelő a külföldtől".

Az előadásokat és vitaestéket mindenkor délután 5—8-ig a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági osztálya (VIII, Eszterházy-u. 3) földszinti I. számú tantermében tartják.

Móka estet rendez február hó 29-én a III. ker. Iparoskör vigalmibizottsága boresttel és művészi műsorral, amelynek meghívója is tele van humorral.

Jelmezbál Budán. Évről-évre nagy sikerrel rendezik meg Buda hagyományosan népszerű jelmezbálját, amelyen — *Vogl* Imre táncmester szíves hívására — úgyszólván egész Buda társasága megjelenik, hogy hangulatos mulatságban legyen része. A Budai Vigadót teljesen megtöltötte a tarka-barka jelmezesek sokasága és az ötletes jelmezek színes forgatagában ugyancsak jól érezte magát a mulatni vágyó közönség. Természetesen a tánc volt a legjobb hangulatkeltő és mert táncosokban nem volt hiány, reggelig állt a bál a rendezőgárda dícséretére.

Jelmezes táncestélyt rendez a „Budai Katolikus Legényegyesület" II. ker., Fő-utca 68 I. emeletén lévő helyiségeiben február 22-én este 9½ órai kezdettel.

Az esetleges tavalyi s az idei tagdíjat március első napjaiban a postakézbesítő útján kérik be tisztelt tagtársaiktól.

Hangversenyszerű előadást rendezett a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör kebelében működő Oktatási Szakosztálya február hó 9-én a Társaskör helyiségében. Bevezetőt mondott: *Beke* Mózes főv. isk. igazgató, szakoszt. elnök. „A hol a háború dúl" címen előadást tartott: *Hollóssy Somogyi* József dr. költeményeiből olvasott fel: *Móra* László főv. isk. igazgató. Zeneszámokkal közreműködtek: K. Votisky Alice zeneszerző, dalénekesnő, Sohár Vilma zongoraművésznő és Tóth Lívia cimbalomművésznő. Tatay Klári konferált. Andréka Károly főv. biz. tag, a Társaskör elnöke, köszönetet mondott az Oktatók Szakosztályának és a szereplők mindenikének kulturális munkásságáért.

A Werbőczy reálgimnázium rendkívül szépen sikerült hangversenyt rendezett a mult héten segítőegyesülete javára, amelyen nagy sikerrel működtek közre az ifjúság szimfónikus zenekara, énekkara és szavaló kórusa precíz előadással. Tapsot arattak még: Durst Gyula, Szilágyi Arthur, Hegedüs Miklós és Láner György.

A Budai Társaskör legutóbbi választmányi ülésén számos új tag jelentkezett és ma már azzal a tervvel foglalkozik a vezetőség, hogy új és nagyobb helyiséget bérel.

Új tagjai a II. Testnevelési Tanácsnak: Gidró László dr., Harrer Ferenc dr. és Sz. Szilágyi Ferenc.

Sass *Béla* nyugalmazott evangélikus hittanárt és jeles turáni történettudóst e hó 12-én temették el a farkasréti temetőben, nagy részvét mellett. Az elhúnyt közel harminc éven át volt lelkésze és hittanára a budapesti evangélikus egyháznak. Ezenkívül kiváló turánista volt és különösen az őshún történelemnek, valamint Attila korának volt alapos kutatója. Temetésén számos lelkésztársa jelent meg *Broschkó Gusztáv* Adolf esperes vezetése mellett. *Kornai* István, *Pálos* Ödön. ny. igazgató, *Lendvay* Béla dr. búcsúztatták megható szavakkal.

Műsoros teaestét rendezett, tánccal egybekötve a NEP III. kerületi szervezetének nőitábora e hó 15-én dr. *Rózsa* Zsigmondné kerületi elnök vezetése alatt. Közreműködtek: Kurz Blanka koloratúr énekművésznő, Delkin Guidó operaénekes, Marton László dr. zeneszerző, Bencze Gizella írónő, Mátray Alice zongoraművésznő, Sinka Gyula dr. saját szerzeményű költeményeinek előadásával aratott nagy sikert. A nagyszámban megjelent előkelő közönség melegen ünnepelte az előadókat és kitűnő hangulatban maradt együtt a hajnali órákig.

KÖZGAZDASÁG

— **Szél Jenő dr.** vezérigazgató harmincéves jubileumát háziünnep keretében rendezte a Budapesti Kisipari Hitelintézet. *Szél* Jenő harminc évvel ezelőtt lépett a főváros szolgálatába és a főváros kisiparának és kiskereskedelmének legfontosabb hitelforrásává fejlesztette a vezetése alatt álló intézetet. Emellett *Szél* Jenő igen nagy értékű tudományos és irodalmi munkásságot is fejt ki, amely egészen új irányt szabott a modern bankvezetésnek. Vele együtt ünnepelte az intézet *Paulovics* Géza igazgatót is, aki szintén harmincéve teljesít értékes és érdemes működést az intézetnél.

— **A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára** február 11-én tartotta évi rendes közgyűlését. A bruttójövedelem 291.539 pengőt tesz ki. Az intézet kezelésére bízott idegen tőkék összege 2,828.794 P volt, ami a betétek teljes hétszázalékos növekedésének felel meg és még ennél is fontosabb, hogy a 200.000 pengőt kitevő betétszaporulatnak a zöme egészen kistételű betétekből áll. A betétállomány növekedése lehetővé tette, hogy az intézet a tisztviselőosztály részére további kihelyezéseket folyósítson, ami megnyilvánul a váltótárcának 3,322.445 pengőről 3,488.997 pengőre történt növekedésében, ugyanekkor pedig az értékpapírfedezettel, jelzálogos és egyéb fedezettel garantált adósok állománya 867.029 pengőt tesz ki. Az intézet kezelésére bízott idegen tőkék emelkedésével egyidejűen csökkent a visszleszámítolás arányszáma is, mert a reeszkompt 928.745 pengő, a váltóállománynak mindössze 27 százaléka, tehát oly kedvező arányszám, amire középbankjainknál alig van példa. A kimutatott tiszta nyereség 35.662 pengő. Az igazgatóság kétszázalékos osztalék fizetésére tett javaslatot a közgyűlésen.

— **Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank** mérlege stabilis fejlődésről és kiegyensúlyozott státuszról tesz bizonyságot. Az intézet az elmult évben 12 millió pengő részvénytőke mellett *1,172.959 pengő tiszta nyereséget* ért el, mintegy 10.000 pengővel nagyobb összeget, mint tavaly. Mérlegének adataiból kitűnik, hogy a *betétállomány 5 millió pengőt meghaladó összeggel gyarapodott.* A közönség bizalma megéremelten fordul a *Madarassy-Beck* Marcel báró és *Bun* József kipróbált, vezetése alatt álló intézet felé, amely közel hetvenéves multra tekint vissza. A különféle tartalékalap bőséges dotálása mellett osztalék fizetésére *részvényenként 1.50 pengőt* fordít az intézet. Az államadósságok, kölcsönök és egyéb értékpapírok, továbbá a vállalati érdekeltségek összege 15,800.366.68 P. A *jelzálogkölcsönök* állománya 21,173.418.48 P, *a községi kölcsönök* állománya változatlanul 18,849.478.02 pengő. Csökkenés jelentkezik a forgalomban lévő záloglevelek összegénél, mégpedig 11,418.047.20, mely tétel az elmult év végén 13,990.967.20 pengővel szerepelt.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a Margit-körút 45/47. sz. alatt, a Keleti Károly-utca sarkán most felépült bérpalotában február 12-én nyitotta meg új fiókját. Az új fiókosztály tevékenysége a bankszakma minden ágazatára kiterjed. Tűz- és betörésmentes páncélrekeszek csekély díj ellenében állanak az ügyfelek rendelkezésére. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank régi nagy multja biztosíték arra, hogy az ügyfelek megbízásait alapos gondossággal, érdekeik szigorú szemmeltartásával és mindenkor a legelőnyösebb feltételek mellett teljesíti a bank.

A Budai Mária Dorottya Evangélikus Nőegylet vasárnap e hó 16-án este ünnepelte fennállásának félszázados jubileumát. Az ünnepen, amely a Deák-téri leánygimnázium dísztermében ment végbe, megjelent József királyi herceg, Auguszta királyi hercegasszony és József Ferenc királyi herceg és még számos előkelőség.

Műsoros vidám estet rendez a Buda-Országúti Ferencrendi plébánia egyházközségi énekkara február 22-én szombaton, este fél 8 órai kezdettel, az egyházközségi kultúrház nagytermében (II., Zárda-utca 4).

Eredeti színmű bemutatója Budán. A III. kerületi Sarlós Boldogasszony ifjúsági kör működvelői febr. 22-én este 8 órakor előadják dr. *Polgár* Gy. Ödön „Az élet útjai" c. 5 felvonásos színművét az egyházközség kultúrházában (Üröm-i. u. 60.).

Ha a külföldi sajtó Budapestet díséri, mindig a budai részt illeti az elismerés. *S. Björkman* svéd író tolláből háromoldalas illusztrált cikk jelent meg a stockholmi „Sjukhuset" c. nagy folyóiratban. „Van-e még olyan istenáldotta, minden természeti kincsel megajándékozott fürdőhely a világon, mint Budapest?" — kérdi a cikkíró és elmondja, hogy már kétezer év előtt Ak-Ink (A Sokvizű Város) nevű fürdőhely állt, a későbbi Aquincum helyén, amely Kr. u. 200-ban már nemzetközi látogatottságnak örvendett. Majd Brown angol utazó 1673-ban megjelent útileírásából idéz és elmondja, hogy a legtöbb törökfürdő már 300 év óta használatban van. Ezután tudomására hozza honfitársainak, hogy Budapest 80 hőforrással, 9 hatalmas, modernül felszerelt fürdővel és 300 keserűvízforrással rendelkezik. A legnagyobb fürdőpalota a Szent Gellért, míg a Szent Lukácsfürdő a reumások valóságos Mekkája. E fürdők pontos ismertetése után a Császárfürdőről, Budapest legrégibb fürdőjéről ír, amely már a rómaiak korában is „üzemben volt". A Széchenyi-gyógyfürdő leírása után az Erzsébet sósfürdőt nevezetességként említi, mert az egyetlen hely, ahol természetes keserű- és glauber-sósvízben lehet fürdeni. „Nem kell azonban azt hinni, hogy Budapest Fürdővárosban csak mankós betegeket látni, hiszen nincs a világon még egy hely, ahol a szórakozás oly nagy változata állana a fürdővendégek rendelkezésére! A gyönyörű Svábhegyi Szanatóriumtól kezdve az éjjeli mulatóig, mindenütt csak azt látja az idegen, hogy Budapest Európa előkelő közönségének kedvenc találkozóhelye."

A Beszkárt zsebkönyvvel lepte meg 1936-ra a közönséget épúgy, mint a mult évben. Az idei zsebkönyv, mely naptári és ismertető részből áll s igen praktikus beosztású, még ezenkívül a főváros és környékének uteáinak, utainak és tereinek jegyzékét is tartalmazza a megfelelő közlekedési eszközök viszonylatszámaival, a szerkesztőbizottság ügyességét dícséri. A jó képekkel is ellátott könyvecskét a Beszkárt közművelődési egyesülete adta ki. A könyvecske felelős szerkesztője *Horváth* Zoltán dr. főtitkár.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEI ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSA V. Honvéd-u. 22

Tudni akarja,
hogy milyen munkát végeztethet a háztartásban villamos készülékekkel?

Tekintse meg
a kiállított villamos készülékeket, mégpedig: villamos tűzhelyet, forróvíztárolót, vasalót, tea-, kávéfőzőt, hajszárítót, hősugárzót, padlókefélőt, kenyérpirítót, hűtőszekrényt, szellőzőt, stb.

Villamos tűzhelyek és forróvíztárolók havi részletfizetésre vásárolhatók.

A kiállítás előadótermében minden szerdán d. u. ½6 órakor, villamos konyhájában pedig minden hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. ½10 órakor főzőelőadást tartanak.

A kiállítás nyitva:
d. e. 8—2 és d. u. 4—7 óráig

Részletes felvilágosításért forduljon a kiállítás irodájához.
Telefon: 90-4-00, 92-2-50

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

ESPLANADE
CAFFÉ • RESTAURANT
Nyári kettős terrasz a Rózsadomb oldalán.
TÁNCTERRASZ
Saját termésű és uradalmi, tisztán kezelt borok

ZÓNAREGGELI (pörkölt, tokány, gulyás, savany útüdő) pikkoló sör és kenyér . .	P	—.50
REGGELI KÁVÉ tejszínhabbal és süteménnyel	P	—.50
KISMENÜ	P	1.—
NAGYMENÜ	P	1.30

SEBALD REZSŐ vendéglős

POCKNÉ
a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza
I., ATTILA-U. 10
TELEFON: 54-9-19

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: **Viraág Béla**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
H. szerkesztő: **Andriska Károly**
Kiadásért felel: **Viraág Béla**
Laptulajdonos: **Viraág és Társa.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája,
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

33. évf. 1214. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 március 2

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Buda világünnepe

— A visszafoglalás 250-ik évfordulóján —

Az egész világot érdeklő ünnep keretében óhajtja megünnepelni Budavára visszavételét a főváros. Huszonkét európai nemzet vett részt a visszafoglalás harcában, de mindenütt a magyarok jártak elől. Az idegen hadvezérek minden veszélyes helyre magyar csapatokat rendeltek ki és az ostrom utolsó napján mindenütt magyarok nyitottak rést a védő törökök sorában, ahol az idegen hadak bevonulhattak. Magyar ünnep ez ízig-vérig.

A székesfőváros hatalmas programmot dolgoztat ki, amelynek alapvető vonásait az alábbiakban közöljük:

*

Ez év szeptember 2-án lesz kétszázötvenéves fordulója Budavár felszabadításának. Ezt a nevezetes évfordulót az egész ország élén Budapest székesfővárossal, nagy ünnepségek keretében szándékozik emlékezetessé tenni.

A városházán

NÉMETHY KÁROLY

tanácsnok, a közművelődési osztály vezetőjének irányításával folynak a jubileumi ünnepségek előkészítő munkálatai. A programmtervezet nagy vonásokban már készen áll és a közművelődési bizottság hétfői ülésén fogják ismertetni a bizottság tagjaival. A világünnep méltó megrendezésében *Pacher* Béla főjegyző áll lelkesen a tanácsnok mellett.

A főváros egész sor maradandó létesítménnyel örökíti meg Budavár visszafoglalásának emlékét. Az első lépés ezen a téren a

Bécsi-kapu újjáépítése

volt, amelyet a Közmunkatanács már el is végzett. A további feladatok most már a fővárosra hárulnak.

A tervek szerint a Bécsi-kapu egyik szárnyán egy eszményi nőalakot ábrázoló hatalmas szoborművet állítanak fel. Ez az idealizált nőalak rohanva jő, kezében a kereszttel és jelképezi a felszabadítást. Ohmann Béla szobrászművész kapott megbízást a szobormű megalkotására, amelyet bronzból fognak kiönteni.

A Bécsi-kapu másik szárnyán és a mellette levő várfalban annak

a 22 nemzetnek és városnak a címereit helyezik el kőbe faragva, amelyek Budavár ostromában anyagi támogatással, vagy katonai erővel résztvettek.

A kőcímerek faragására szintén Ohmann Béla szobrászművész kapott megbízást a fővárostól.

A felszabadítás jubileumára

XI. Ince pápának szobrát

a várfal előtt állítják fel. XI. Ince pápa volt az, aki hatalmas pénzösszeggel támogatta a felszabadító seregeket és ezzel a segítséggel tette lehetővé a hadsereg eredményes működését.

A főváros ezenkívül egész sor történelmi kiadványt fog megjelentetni a jubileumra. Ötven évvel ezelőtt

1886-ban Károlyi Árpád kitűnően megírta Buda visszafoglalásának történetét.

Ez a nagy történelmi becsű mű már egyáltalán nincs forgalomban, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A főváros elhatározta ennek a történelmi munkának az újabb kiadását, illusztrációkkal látják el és új köntösbe öltöztetve ezzel a művel ismertetik meg a mai közvélemény széles rétegei előtt Budavár felszabadításának hiteles történetét. Ezenkívül a „Budapest multja" című történeti sorozatban tíz neves történetíró közreműködésével a főváros egy másik értékes munkában is kiadatja Budavár visszafoglalásának érdekes történetét. A fővárosi könyvtár a jubileum idejére összeállítja

az ostrommal foglalkozó világirodalom jegyzékét

és ezt a bibliográfiát is könyvalakban jelenteti meg.

Ahol most az Esztergomi-bástya van a Várban,

ott ütöttek ötször rést

az ostromlók Budavár falában. A főváros a Várbástyának ezt a helyét emléktáblával fogja megörökíteni és a kétszázötvenéves jubileum napján hálaadó ünnepi istentiszteletet rendeznek ezen a helyen.

Ugyancsak emlékművel látják el a várfalnak azt a helyét, ahol 1686 július 27-én a diadalmas ostromlók

először tűzték ki a várbástyára a magyar zászlót.

Egy győri hajdu tűzte ki a magyar lobogót, amikor az első általános rohammal bevették Budavár külső falait. A főváros tervei szerint ezen a helyen emléktáblát állítanak és állandóan nemzeti zászló fog lengeni.

Szeptember 2-án ünnepi istentisztelet lesz a koronázó Mátyás-templomban és ennek keretében

bemutatják Simonelli hálamiséjét,

amelyet a pap-zeneköltő 1686-ben Rómában szerzett, amikor meghallotta Budavár visszafoglalásának örömhírét.

A főváros a jubileumi ünnepségekre diplomáciai úton

meghívja mindazoknak az államoknak és városoknak képviselőit, akik Budavár visszafoglalásában résztvettek.

Meghívják természetesen a török nemzet képviselőit is, mert az ünnepség nem a török feletti diadalt akarja kihangsúlyozni, hanem Buda feltámadásának ünnepe lesz. Éppen ezért a főváros tervbevette azt is, hogy emlékművet állíttat azoknak a török hősöknek, akik Budavár védelmében pusztultak el.

Az Iparművészeti Múzeumban

történelmi emlékkiállítást rendeznek

azokból a tárgyakból és adatokból, amelyek Budavár visszavételére vonatkoznak. A legtöbb anyagot természetesen a Fővárosi Múzeum, az állami múzeumok, az Országos és Fővárosi Levéltár szolgáltatják, de a főváros ugyancsak diplomáciai úton megkereste azokat a külföldi múzeumokat és levéltárakat is, amelyek Budavárára vonatkozó emlékek felett rendelkeznek és felkérte e múzeumok vezetőségét, hogy az emlékkiállítás nagyobb sikere érdekében a birtokukban lévő értékeket kölcsönképpen bocsássák rendelkezésükre. A bécsi, gráci, karlsruhei, müncheni és római múzeumok máris készségüket fejezték ki a történelmi emléktárgyak ideszállítására és bemutatására.

Építsünk magyar Budát!

Írta: KEÖPE VIKTOR dr.

Nagy kérdés előtt állunk. Itt van a Tabán és Óbuda rendezése, felépítése. Ismét egy alkalom, amikor nagyot, világraszólót lehetne alkotni. Budapestnek megvan a vonzóereje. Idegenforgalmunk tagadhatatlanul emelkedik, a külföld érdeklődése kezd felénk fordulni. Ragadjunk meg minden alkalmat, hogy minél többet tudjunk nyujtani. A vezetőséget kétségkívül elismerés illeti, hogy szegény csonkaországunk megmaradt nevezetességeit igyekszik is feltárni. Megmutatjuk a Balatont, Lillafüredet, Szegedet, Debrecent és hogy valami igazi magyarost is lásson, mert az idegent mindig a különlegességek vonzzák, Mezőkövesdet, a Hortobágyot és a Bugaci pusztát.

A Tabán felépítésére sokféle terv van. Én nem e kérdéssel akarok foglalkozni, annak helyes elbírálása sok tényezőtől függ s ezek közt elsősorban az anyagiaktól és a célszerűségtől. Hiszem, hogy ebben helyes ítéletet is kapunk. Én csak a hogyanhoz, vagyis a kialakult tervek miként való kiviteléhez szeretnék hozzászólani.

Szeretném, ha végre valahára valami nemzetit teremtenénk. Ha volna egy nagyszabású alkotásunk, ami tisztára magyar! Szép a hegy tetején a Királyi Vár, az Opera, a Parlament, a Koronázó-templom, a Múzeum, — de ez mind olyan, amihez hasonlót, esetleg szebbet is, patinásabbat eleget találhatunk külföldön. A barokk, reneszánsz, csúcsíves, görögös épületeink kedvéért egyetlen idegen sem fog hozzánk tévedni.

Nem! Mást vár az idegen, de mást várunk mi is! Legyen már vége egyszer az örökös külföldi utánzásnak, a másolásnak, az idegen talajból átültetésnek. Alkossunk végre olyat, ami innen e szent haza földjéből fakad, olyat, ami évezredek óta a mienk, amit a nemzet magával hozott s ami a nép, az igazi magyarok lelkében most is él. A félénkeknek, a kishitűeknek csak azt ajánlom, lapozgassanak egy keveset a művelődés történelmében. S ha a szemük nyitva van, csodálattal fogják látni, aranybetűkkel tündökölni a magyar génius ragyogását a művelődés ajándékai közt.

Röviden. Építsük fel a Tabánt és Óbudát bármilyen terv szerint, de annak kivitele legyen magyar ízű. Legyen e sokat szenvedett hazában egy talpalatnyi hely, amelynek minden porcikája magyar gondolatot, magyar érzést, magyar szívet lehel.

Szinte hallom az ellenvetések egész zuhatagát (arra a gondolatomra, hogy magyar stílusban építsük fel a Tabánt).

Mit akarok! Magyar építészet ninesen, azt előbb meg kell teremteni — ha az ellenvetők vállalkoznának rá, úgy el is készülne soha napjára. Vagy talán tulipántokkal akarnék mindent felékesíteni, vagy piros-fehér-zöldre meszelni, vagy talán sujtásokkal kirakni?

Érzem a rettenetes szemrehányás lesújtani akaró erejét, de nyugodtan állom azt. Két dolgot szoktak az emberek tagadással, lekicsinyléssel elintézni. Az egyik, amit nem ismernek, mert szégyelik azt bevallani, a másik meg az, amit ismernek ugyan, de nem tudnak megérteni. Így vagyunk a magyaros építészettel is.

Hát igenis van magyar építészet! Természetesen nem a körútakon, a nagyvárosok nemzetközi forgatagában, hanem odalenn a székelyföldön. Gazdag tárháza van itt elrejtve a magyar gondolatnak, magyar érzésnek — csak legyen, aki megérti. De tovább menve én egy csöppet sem találnám nevetségesnek, ha a tulipántot és vele együtt a többi magyar virágot is felhasználnók a házak díszítésére. A magyar virágdíszítés elvontságában, stilizálásával fölötte áll a nyugati naturalista díszítésnek. És olyan nagy baj volna, ha a piros-fehér-zöld színt is használnók? A piros és zöld kiegészítő szín, ezekhez jól talál a fehér. A kínai porcellán kinceseket ér, valószínűleg azért, mert szép és ízléses és mégis számtalan vázának, tányérnak fehér az alapja s piros és zöld virágdísz ékíti. De különben is a magyaros ízlésnek színhez kötve. Még a sujtást is fel lehet használni, gazdag változata, szép vonalvezetése nagyon értékes díszítő eszköz. Sőt, én még tovább megyek: a székelykapu és a koplyafák sem maradhatnak el a magyar városból. Hiszen éppen az a szerencse, hogy ilyen nagy anyaggal rendelkezünk, így nemcsak feltámaszthatjuk, de naggyá is tehetjük a magyar építészetet.

Jó, jó, de ezekbe az új városrészekbe nem holmi kis kerti házacskák kellenek, ahol talán lehet még használni a magyaros irányt — itt modern épületekre, nagyszabású szállodákra van szükségünk, erre meg igazán nem alkalmas a magyaros irány.

Megvan az is. Az Iparművészeti Múzeum, a Póstatakarék épülete ugyancsak kezdetét jelzi a nagyvonalú magyaros építkezésnek, de vannak más, a modern feltételeknek mindenben megfelelő alkotásaink is: a városi házak Budán, a gyönyörű Mátra-szálló és a Baár-Madas remek épülete. De nem szabad elfelejtenünk a Városmajor gyönyörű székely templomát sem. Olyan ez az ízléses épület a nagyfák árnyékában, mint valami finom művű ékszertartó doboz. Határozott, széles alapot adnak ezek a továbbfejlesztésre.

S ha ez még mind nem volna elég, úgy ott van a kimeríthetetlen kínai és indiai építészet. Meríthetünk bármelyikből, hiszen mindkettő közös eredetű a mienkkel.

Kínában lépten-nyomon megragadja az embert a sok közös vonás. Kezdve a zsinóros, vitézkötéses feszes nadrágtól, a sujtásos dísztől, a pörge kalaptól egészen a székely kapuig, kopjafákig és a díszítő művészetig. Sokszor annyi közös vonást mutatnak, hogy nem is tudjuk, hogy kínai vagy magyar ízűnek tartsuk-e. Gyakoriak a kettős tetejű házak is, aminek nyomát sok helyen látjuk Erdélyben is. Mig nálunk szegénységünkben, elnyomottságunkban egyszerű tölgyfából faragtuk ki a kaput, a tornácot, addig Keleten sokszínű majolikából, márványból készítették, vagy ha fából, úgy színes lakkal fedték.

A Székelyföldön és Kínán kívül India volna még tárháza a magyar építészet forrásanyagának. Indiában a húnok 150 évig uralkodtak s azóta is ott élnek. Ivadékaik ma is Radzspután legnagyobb részét lakják. Az erdélyi fejedelmek még érezték ezt a rokonságot, követeket küldtek e messze Indiába. Hún eredetű az Indiából származó lovaspóló is. Még csak egy érdekes esetet szeretnék megemlíteni. Messze délen Cejlonban a Szentfog templomának oszlopos tornáca a székely tornácra emlékeztet és hogy Cejlon egyik legnagyobb királyát, Tisza királyt egy csodaszarvas vezette Mahinda elé, aki aztán a budista hitre térítette.

De térjünk vissza az építészetre, minket most ez érdekel. A finom faragású fakapukat, oszlopokat kővel cserélik fel Keleten. Így keletkeznek a stupák és azok a csodálatosan finoman, ízlésesen faragott márványoszlopok, amelyeket annyira csodál az egész világ. Megbűvölve, elkáprázva állunk a kínai építészet remekei előtt, amelyek a világ legszebb építészetét tárják elénk. S csodálatunk, bámulatunk csak akkor nem ismer határt, ha a tornác elrendezésében, a faragás modorában, a díszítések kivitelében egyszerre csak káprázatos finomságban és gazdagon meglátjuk a miénket. A magyaros építészethez tehát nem csak az alap van meg, de megvan hozzá minden kellék is.

„Milyen pompás látványt is nyujtana a magyar ízű Tabán! Az Erzsébet-hídon átkelve a Döbrentei-téren, vagy azon túl szép zöldelő parkban hatalmas háromívű duplatetős székely kapu állana. A kapu színes volna és finom faragású. Anyaga márvány és színes majolika. A szabadon álló kapu két oldalán egy-egy magyar gondolatú szoboresoport. Míg előtte két óriás méretű kopjafa . . ."

ÉS MÉGIS MOZOG A FÖLD...

— A Várhegy talajmozdulása —

„Gutta cavat lapidem." A vízcsepp kivájja a sziklát.

A természet törvényei a Várhegynél is érvényesültek és évezredes nyugalmából elindult a kiscelli márgaréteg, hogy csuszamló földtömegeivel rémületbe ejtse az embereket. Már évekkel ezelőtt szakértők fejesóválva figyelgették a Lovas-úti házak oldalain itt-amott megjelenő kisebb repedéseket, de ezeknek nem tulajdonítottak nagy fontosságot. Ki is hitte volna, hogy a jó öreg Vár, amely egy évezred óta kiáltó jelképe a turáni magyarság élniakarásának, egyszerre csak megúnja mozdulatlanságát és a sok esőzést és odébb csúszik.

A főváros vezető köreinek ébersége megakadályozta egy szörnyű tömegkatasztrófa lehetőségeit és nyombani segítséggel megnyugtatta mindazokat, akik egy katasztofális földindulástól féltek. Mindenki a helyén volt, a polgármestertől kezdve a legutolsó szakmunkásig és éjjel-nappal folytak s folynak is a biztosító munkálatok egy esetleges újabb katasztrófa meglepetésszerű bekövetkezésének megakadályozására. A Lovas-út legjobban veszélyeztetett házát azonnal kilakoltatták és a szükséges bontásokat is elrendelték. A környék lakossága érthetően meg van ijedve s felelőtlen riasztók nyugtalanítják azonkívül az amúgy is ideges közönséget, pedig a főváros szakkörei állandóan permanenciában vannak és minden eshetőséggel szemben őrtállanak a veszélyeztetett területen. Éppenséggel minden felelősséget a fővárosra hárítani nem lehet és nem szabad, mert aki azon a csuszamlós talajon építkezett, azt sokkal nagyobb felelősség illeti, mint azt a hatóságot, amelynél kierőszakolták az építési engedélyeket. Most már egyes vérmes háztulajdonosok kártérítési perek megindításával fenyegetik a fővárost, holott jogilag nem vonható

felelősségre a főváros vezetősége, mert az az adott körülmények között teljes lelkiismeretességgel járt el és szakértőit sem lehet azzal vádolni, hogy könnyelműen adták ki az építési engedélyeket. A sok esőzés és néhány év óta túlságosan sok talajnedvesség váltották ki ezt a megindult hegyesuszamlást, amit előre sem látni, sem pedig előre megakadályozni nem igen lehetett. A mai technikának még nincsen olyan felkészültsége, hogy sétára induló hegyeket megakadályozzon útjukban. Hegycsuszamlások éppen a közelmultban más országokban is megtörténtek, ahol nem egy vagy két házat kellett kilakoltatni, hanem ahol városokat söpört el a föld színéről a nyugalmában megzavart föld és halottak ezrei jelezték haragjának kitörését. Szomorú és katasztrofális a mi jó öreg Várhegyünknek a megmozdulása is, de hát a kiscelli márga nem bírja el a nagy terhet, erre az építész és építtető uraknak gondolniok kellett volna. A felelősség kérdésének megállapításánál egyszerűen mindent a Városházára kenni és a saját maguk hibájáért más tenni felelőssé, nem lehet.

Hasonló baj fenyegeti a Várhegy keleti oldalait is, ha a hegyoldalba 3—4 emeletes bérházakat építenek. Ez a hegyoldal is mutatja a régi csuszamlások nyomait. Az apró földszintes házakat bírta.

Ha a székesfőváros vezetősége az eddigi szakértői véleménnyel ninesen teljesen megnyugtatva, kérdezzék meg *Pávai Vajna* Ferencet is, akinek ebben a kérdésben európai szaktekintélye van és aki szívesen rendelkezésére fog állani a fővárosnak, amelynek már oly sokoldalúan tett hasznot.

De úgylátszik, hogy a sajtóban felbukkanó és túlzott riasztó hireknek valami Buda ellen irányuló, kiérezhető éle van, mert hiszen a pesti gyárfüstös levegőből mindenki, aki csak teheti, Budára jön át lakni és ez, elismerjük, kellemetlen konkurrencia a Duna-balparti háziuraknak. Megnyugtathatjuk őket, hogy a párcentis hegyesuszamlás miatt nem fog megindulni a budaiak tömeginvázíója Pestre át.

László Zoltán dr.

Óbuda ősisége

— Az Árpád-házi királyok otthona —

Óbuda középkori egyházairól szól az igazi tudós alaposságával és Buda tiszteletreméltó rögei iránti szeretettel megírt mű, amely

BÁRTFAI SZABÓ LÁSZLÓ DR.

a Tudományos Akadémia főkönyvtárosának tollából nemrég hagyta el a sajtót. Mint a szerző előszavában is megjegyzi, Obudán töltött ifjúsága idején, annak hegyei között járva, gyakran eltunődött azon, mennyi kérdésre nincs még felelet, amelyek fővárosunk közvetlen környékének történetére vonatkoznak.

Lapunk is többször szóvá tette azt, miként lehetséges, hogy a hivatásos régészet oly csekély érdeklődésre méltatja Budának valóban „szentnek" nevezhető földjét, amelyen, közel 2000 éves multja alatt hazánk történelmének legfontosabb eseményei is játszódtak le! Itt nyugszanak a Honalapító hamvai, e szelíd hajlású hegyek látták a keltákat, a rómaiakat, hunokat, avarokat s végül magyarokat bevonulni, amint a világtörténelem színpadán egymást váltották fel a Duna e hajlatában! Hiszen az újabb időben örvendetes módon szaporodó ásatások — bárhol is mélyedjen a csákány néhány méterrel a föld alá, máris oly emlékeket hoznak napfényre, amelyről más kultúrországok világlapjai hasábokat írnának! Nálunk még 50 év előtt is az történt, hogy az akkori régészek és hatóságok mulasztása és nemtörődömsége miatt a véletlenül előkerülő romokat is puskaporral robbantották szét s a szertehulló ősi kövekből az óbudai sváb lakosok házat, istállót építettek.

Ezért nagyon nehéz ma annak a tudósnak a munkája, aki — a csodaként még megmaradt — szegényes emlékekből akarja rekonstruálni a dicsőséges mult képét, mert *még ma is* kísért az az érthetetlen szellem, amely nem könnyíteni, hanem lehetőleg még nehezíteni akarja a levéltári kutatás munkáját!

Bártfai Szabó László azonban a fáradhatatlan tudós kitartásával s a minden akadályt legyőző fanatikus kutató lelkesedésével látott hozzá, hogy az általa felfedezett *187 db középkori oklevél* alapján, valamint régi térképek egymásravetítésével megállapítsa, Óbuda melyik helyén állott az a 4 egyház, amely a török mindent elpusztító uralmáig, nagyságával és szépségével az egykorú írók elismerését és bámulatát keltette fel. — A rendkívüli fontosságú térképanyag és minden regénynél érdekesebb okfejtés alapján a könyv kétséget kizáróan állapítja meg, — hol állott az óbudai prépostság híres nagy egyháza, — a Klarisszáknak királyasszonyaink által bőven támogatott kolostora és temploma, — a ferencrendiek egyháza s ami bennünket aktualitása miatt főként érdekel, — az Árpád hamvait rejtő fehéregyház, a legendás Alba Mária.

A főváros a Táborhegy szabályozásával kapcsolatban most foglalkozik ismét a Schulek-féle Árpád-emlékmű felállításával, (amelynek emelésével 30 év óta adósunk) s ahogy lapunk 1934 máj. 26-iki számában is szóvátettük azt, e régi terv egyáltalán nem a régészetileg legvalószínűbb temetkezési helyre, **azaz a mai Bohn téglagyár melletti területre** akarja elhelyezni. Őszinte örömünkre és megelégedésünkre szolgál, hogy Bártfai Szabó László kutatásai nyomán ugyanazon eredményre jut, vagyis Wekerle László 1886. évi véleményének igazolására, aki a sok különböző nézet elvetésével szintén e helyet jelölte meg az Árpád-emlékmű felállítására s nem azt, ahová a Schulek-féle terv alapján azt elhelyezni óhajtják. Most még van mód változtatásra! Melegen ajánlhatjuk e könyvet — mely Hetényi Imre dr. h. főkapitány áldozatkészségéből történelmi irodalmunk értékes gyarapodását jelenti — nemcsak az Óbuda multja iránt érdeklődő közönség, de a hivatalos fővárosi vezető urak figyelmébe is! *(M. R. dr.)*

Legjobb **VÖRÖS SALAKOT** legjutányosabban szállít **teniszpályákhoz és kerti utakhoz**
DELTA VÁLLALAT vezérképviselete
OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15.
TELEFON: 25-8-70, 25-8-02.

Különleges tervek

merülnek fel csaknem naponkint, amióta Buda divatba jött — Buda rendezésével kapcsolatosan. Így került a nyilvánosság elé a „Szabad színpad" terve mint olyan, amely boldoggá teszi Budát. Eleinte a hegy északi részére tervezték, a Tabán fölé, ami még talán valahogy elfogadható terv volt. Most azonban fel a Gellért-hegyre tervezik, még pedig a régi kőporbánya helyére, amely a Gellért-hegynek legnyugatibb nyúlványa és vele csaknem egyformán magas. Ezt a tervet úgy hozták a nyilvánosság elé, mint valami különös praktikus megoldást, holott éppen ellenkezőleg — a leginpraktikusabb elképzelés, hogy oda föl a hegyre, a tízpercenkint közlekedő autobusszal 4—5 ezer embert lehet fölszállítani. Oda pedig másfajta közlekedést aligha tud teremteni a város. Leáldozásig odatűz a nap és a szintér legnagyobb része nemigen látja tőle a színpadot. Érthetetlen, hogy ilyen lehetetlen terveket miképpen akarnak megvalósítani a tervezők, mert ilyesmire manapság nálunk vállalkozó nem akad. Aki ilyenbe pénzt fektetne bele, az föltétlenül latba veti az összes körülményeket és már az elsőnél, a közlekedésnél megáll. Ahova nem lehet eljutni, oda nem megy a közönség. Ezt a tervet le kell venni a napirendről, mert van Budapesten — főleg Budán — elég és sokkal jobb hely.

Különös az is, hogy milyen mesterségesen tartjuk magunkat távol a nagy, a világpolitikát irányító — *Japántól*. A németeknek köszönhetjük nemzeti pusztulásunkat, de azért egyik legszebb terünk ma is Berlini-tér és egyik legszebb utunk ma is Vilmos császár-út. Ellenben Japán, amely nemzet a maga szentjei sorába állította Kőrösi Csoma Sándort és politikusai a nagy Ázsia előőrsének tekintik és hirdetik Magyarországot, semmiféle néven nem szerepel uteáink között, de Berlin is törülte a „Budapester-Strasset. Viszonzásul mi is megtehetnénk, hogy a Vilmos császár-utat Tokió-útnak neveznénk el. Ez mindenesetre jó hatást váltana ki Tokióban, mert bizonyítaná, hogy mi kellő tisztelettel vagyunk a Kelet iránt és elismerjük Japán világhatalmát. De tartozunk ezzel ősi hazánknak is, amely ott volt az őskultúra területén, a Csin-nép szomszédságában.

HÍREK

VIRAÁG-JUBILEUM

A Hollós Mátyás Társaság által 1936 március 10-én a Gellért-szálló termeiben *Viraág* Béla 50 éves írói és 30 éves szerkesztői jubileuma alkalmával rendezett művészest

MŰSORA:

1. Megnyitó beszédet mondja: *Dr. Hennyey* Vilmos, a Hollós Mátyás Társaság elnöke. 2. Ünnepi beszédet mond: *Szilágyi* Károly v. nemzetgyűlési képviselő, igazgató. 3. Ünnepi óda. Írta: *Gegus* Dániel. Elmondja: *Gr. Berényi* Jánosné, *Török* Irma, a Nemzeti Színház örökös tagja. 4. Áriák. Énekel: *Szalay* Ilona operaénekesnő; zongorán kíséri *Radnay* György zeneszerző. 5. Saját szerzeményű dalaiból énekel és zongorán előad: *S. Schack* Manka zeneszerző. 6. *Viraág* Béla költeményeiből szaval: *Kazacsayné Lázár* Jolán szavalóművésznő, a székesfővárosi népművelődési osztály előadóművésznője. 7. Magyar nóták. Énekli *Komlóssy* Emma, a Népszínház v. művésznője; zongorán kíséri: *Radnay* György zeneszerző. 8. *Viraág* Béla költeményeit teljes mozdulatművészettel adja elő *Viraág* Ilonka mozdulatművésznő. Az előadás d. u. 6 órakor kezdődik. Este ½9 órakor a Gellért-szálló márványtermében ünnepi vacsora. Ezen Viraág Bélát a sajtó, a társadalmi és a budai egyesületek képviselői köszöntik.

MEGHÍVÓ

Szívesen látott vendég minden budai polgár, a Budai Napló minden olvasója. Belépődíj nincsen. A társasvacsorán mindenki tetszése szerint étkezhet.

„A kirakat jelentősége az idegenforgalomban" címen tartott előadást *Orel* Géza dr. főigazgató a Baross Szövetségben a fürdőügyi csoport felkeresésére. Rámutatott arra, hogy az idegenforgalmi szállók, hotelek és fürdők környékén modernizálni kell elsősorban a trafikok és a vegyeskereskedések kirakatait és boltjait. Felhívta a figyelmet arra is, hogy reggel boltnyitás előtt, este boltnyitás után, fel kell frissíteni a kirakatokat. Fejtegette, hogy mik viszik előre a kirakatok fejlesztését: a kirakatversenyek, állandó felügyelt, stb. A trafik üzletek modernizálásánál az államra hárul a feladat, aki a jogokat kiadja, Rámutat a jeles előadó Berlinnek, Zürichnek, Lausannenak, Bécsnek szinte patika tiszta trafikjaira. Elgondolásában *Orel* dr. előadja, hogy milyen módon és eszközzel lehet a Duna Gyöngyét fokozatosan napról-napra szebbé tenni. Ez érdeke az egyénnek, a fővárosnak és a nemzetnek is.

Budai Művészek nótaestje. A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör művészi csoportja (Budai Művészek) kitűnően sikerült és magas színvonalú magyar nótaestet rendezett a III. ker. Korona-vigadó különtermében szépszámú és előkelő közönség jelenléte mellett *Koncz* Dezső író, zeneszerző művészeti vezető kiváló rendezésében. A színes műsor keretében megérdemelt nagy sikerrel működtek közre: Andréka Károly ny. főkapitányhelyettes, a társaskör elnöke, dr. Pólya Andor pénzügyi főtanácsos, az est szónokai; Móra László, a kiváló poéta, dr. Borsodyné Novy Panni írók; K. Votisky Alice, Oláh Julia magyar dalénekesnők, Népessy Lucia operaénekesnő, aranykoszorús magyar dalénekesnő, Hutyra Viktor aranyokleveles magyar dalénekes, Makádi Horváth László tárogatóművész és Majtényi-Müller Lea gyermekprimadonna. Kísért: Radics Józsi és cigányzenekara. Az előadást társasvacsora követte, amelyen a közönség a legkitűnőbb hangulatban szórakozott.

Hősök Orgonája. A Balatoni Társaság Irodalmi, Művészeti és Tudományos Egyesület a *Tihanyban* felállítandó Hősök Orgonája alapja javára 1936 február hó 24-én este fél 9 órai kezdettel a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola nagytermében orgonahangversenyt rendez, melyen Schmidthauer Lajos, Szakolczay Riegler Ernő és Wehner Géza orgonaművész, zeneművészeti főiskolai tanárok vesznek részt.

Háromszáz francia, háromszáz angol diákot hoz Magyarországra nyaralásra a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége ez év nyarán, hogy ezzel lehetőséget nyujtson idegen nyelvtudásuk tökéletesítésére mindazoknak, akik nem utazhatnak külföldre. A külföldi diákok igénylését előjegyzi a MEFHOSZ Utazási és Idegenforgalmi Irodája, IX., Ferenc-körút 38. Telefon 872-74. Igénylési lapok a fenti címen kaphatók.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista **II, Corvin-tér 5. sz.**

Orvosi előadás. A krisztinavárosi egyházközség cserkészcsapatának rendezésében vasárnap délután az A. C. kulturális szakosztálya az egyházközség kulturházában előadást tartott. *Dobák* Ferenc dr. főorvos volt az előadó, aki *a házassági eugenikáról* oktatta ki a nagyszámú közönséget. Ismertette a fajjavítási, illetve fajnemesítés mozgalmainak jellegét és megmagyarázta, hogy milyen nagy szerepe van a mozgalomnak a házasságkötés, a családalapítás és a leszármazók felnevelése körül. Rámutatott arra is, hogy az Egyház milyen korán eszmélt rá az egészséges házasságok szükségességének tudatára. Már a tridenti zsinat határozatai is tele vannak fajegészségügyi szempontokkal. A külföldön számtalan házassági tanácsadó működik, Magyarországon ezzel a kérdéssel az Országos Szociálpolitikai Intézet tanácsadója foglalkozik.

Az illusztris előadó befejezésül hangoztatta annak a szükségességét, hogy a szülők házasságkötés előtt kérjék ki orvosaik véleményét, mert az átöröklési törvény mai ismeretei alapján nagy valószínűséggel meg tudjuk már mondani, hogy egészséges vagy beteg utódokat várhatunk-e? Mert, ha egy családnak nemzetségfáját pontosan ismerjük. akkor tudunk az örökölt tulajdonságokra vagy öröklődő értékekre is következtetni. Azért azonban az átöröklés törvényét nem lehet oly egyszerűen alkalmazni, mint a növényvilágban a Mendel-féle szabályt. Az eugenika szabályaira a legnagyobb súlyt a turáni japán nemzet fekteti, ahol minden városban van házassági tanácsadó, Tokióban egymagában 68. Az érdekes előadást a figyelő közönség zajos tapsokkal jutalmazta. *Dobák* dr. tanulmányait *Eugénikai Házassági Tanácsadás* címen a Pallas Irodalmi és Nyomdai rt. kiadásában meg is jelentette füzet alakban.

A **BELLEVUE**
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

Az új Boráros-téri híd budai pillérjét elesett tengerészek hősi emlékével díszítik. Az emlékmű egyik oldalán a kormányzó reliefje, a másik oldalán egy tengerészkatona, másik két oldalát pedig csatajelenetek fogják díszíteni. A szoborbizottság felterjesztést intézett a belügyminiszterhez és az emlékmű céljaira országos gyüjtés engedélyezését kérte.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Újabb építkezések Budán. A polgármester a magánépítési ügyosztály előterjesztésére a következő új építkezéseket engedélyezte: Tóth József a Margit-körút 13.541. hrsz. alatt hatemeletes bérházat, gróf Schönborn Weisentheid Kelemenné az Attila-utca 87. szám alatt ötemeletes bérházat, Vatai József a Kapás-utca 45. sz. alatt két darab háromemeletes **bérházat. Földszintes** családi lakóházak építésére adtak engedélyt: Kohányi Tibor a Viharhegyi-út 8, Győri Pál a Devecseri-út 40.548. hrsz., az Erzsébetvárosi Ingatlanforgalmi rt. az Ilosvay-utca 33. szám alatt.

Nehezen hiszi el, hogy mind valóság, amit a magyar fővárosról beszélnek — írja a *„Le Locomotiel"* című előkelő jávai folyóirat, amely több képpel illusztrált cikket közöl Budapestről. A cikkíró az elragadtatás hangján számol be tapasztalatairól. Budapest a legelkényeztetettebb külföldi igényeit is kielégíti. Gyógyvizeinek páratlan hatása és a szórakozások változatában is kimeríthetetlen.

Hangversenyt rendez a Budai Zeneakadémia tanáraival március hó 2-án, hétfőn este fél 8 órai kezdettel az országúti róm. kat. egyházközség dísztermében (II., Zárda-u. 4. sz.) A műsoron szerepelnek: J. Kaszás Géza, Panrok Auguszta, Hartay (Harnischfeger) Teri, Kereszty Jenő, Hosszu Margit, Koller Alfréd, Effenberger Ilona, Fetl Tibor, Szervánszky Judit, Kaszás Géza, Ledvinka Ferenc.

A Bibic-telep rendezését tette szóvá *Vályi* Lajos dr. bizottsági tag a NEP fővárosi szervezete út- és csatornaépítési pártszakbizottságának legutóbbi ülésén az 1936. évre megállapított útépítési tervvel kapcsolatban. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Bibic-telep utcái nincsenek fásítva, úgyhogy amíg a nedves hónapokban minden vízben úszik, a nyári hónapokban kibirhatatlan a hőség és a por. Rámutatott arra, hogy a Sasadi-út szegélyfásításának a hiánya is tűrhetetlen. Javaslatára elhatározta a szakbizottság, hogy felkéri elnökét ezeknek az állapotoknak a szóvátételére, hogy az illetékes ügyosztály minden évben fokozatosan foglalkozzék az utcák célszerű fásításával.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Ideiglenes igazgatót állított a polgármester a Községi Kenyérgyár élére *Rabolt* Antal anyagkezelő személyében, aki 18 éve áll az üzem szolgálatában. Kellner Nándor igazgató helyét, aki 65. életévét betöltötte, a kenyérgyári igazgatói állásnak megfelelő szakemberrel a közeli hónapban már betöltik.

Magyar Kŭtjepov-eset?

— A SA rohamcsapatosok elhurcoltak és kegyetlenül megöltek egy magyar konzulátusi tisztviselőt és egy angol urat —

— A budai származású katonatiszt tragédiája —

1934 augusztus elején a nürnbergi magyar királyi konzulátus irodaigazgatója (Konsulats-Kanzler) nemes *Muchmayer* Jenő szkv. őrnagy feleségével és gyermekeivel, mint minden évben, néhány napi szabadságra utazott a Garmisch-Partenkirchen melletti Farchant-ba. Augusztus 7-én reggel 7 órakor az őrnagy, aki ismert alpinista és zergevadász volt, kirándulásra ment a közeli Notkarspitze-re. Ide sokan járnak sétálni, tehát veszélytelen hegyi kiránduló és érthetetlen volt, hogy a régi budai családból származó *Muchmayer* többet nem tért vissza. A hegy közel fekszik az osztrák határhoz. Ugyanitt egy előkelő angol úr és egy indiai túrista szintén nyomtalanul eltüntek.

A család haladéktalanul jelentette a nürnbergi és müncheni magyar konzulátusok és a berlini kir. magyar követ útján az összes német és osztrák hatóságoknak ezt az esetet. A müncheni magyar konzul mentőexpedíciót is küldött Farchant-ba, de az is hiába kutatott, holttestet nem találtak. Aztán gyanús hallgatás volt 1935 júniusáig az egész vonalon.

Az angol követség újabb nyomására és a véletlen játéka folytán kezdett aztán a homály oszladozni. De a tanuk oly terror alatt állottak, hogy vallani nem mertek. Egy németországi magyar vendéglős, akinél a magyarok megfordulnak, adta az első nyomot és megnevezte azt a két magyar urat (volt katonatiszteket), akik az elhurcolt őrnagyot még látták a németországi osztrák SA internáló táborok egyikében egy bűzös, nedves pincében leláncolva, két másik idegen úrral (állítólag az angol és indiai turistákkal) együtt. Az a két volt magyar katonatiszt (Czibók vagy Cibulka és Egyedy Balázs) a német SA formációkban szolgálnak. Ők vallomást tettek és ezeket a vallomásokat eljuttatták a magyar diplomáciai hatóságok a német rendőrséghez a Nürnbergfürt-i rendőrigazgatóság útján.

Ezekből a vallomásokból kiderül, hogy német területen garázdálkodó felelőtlen osztrák SA csapatok rabolták el őket s aztán agyonkínozva, végleg eltüntették. A két tanuskodó magyar urat egyszer nagy pénzösszeggel próbálták elhallgattatni, majd pedig halállal fenyegették meg őket, ha valanak. De azért vallottak, mert hiszen ők beszéltek az osztrák internáló táborban az elhurcolt őrnagygyal s állítólag az angolokkal is.

Amikor a felelőtlen németországi osztrák terrorfiuk körül szorult a hurok, éjnek idején összekötözve autóra dobták az őrnagyot és társait s átvitték a közeli osztrák határra, ahol az osztrák határőröknek és titkos SA alakulatoknak adták át őket, akik ott a határon éjnek idején egyszerűen agyonlőtték és elásták.

Ennyi állapítható meg a tanuvallomásokból. Eddig egyetlen lépés sem történt Bécs és Berlin részéről, hogy a bűnösöket letartóztassák, megbüntessék és tisztázzák ezt a borzalmas esetet, amely nemcsak a legyilkoltak családját, a diplomáciai világot, de a becsületes közvéleményt is érdekli.

Andriska Károly.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Személyi hírek

BUN JÓZSEFET, a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank igazgatósága az intézet vezérigazgatójának nevezte ki.

MIKECZ ÖDÖN dr. miniszterelnökségi sajtófőnök március 7-én Szegeden az ottani református hölgyek Lórántffy Zsuzsanna Egyesület szeretetvendégségén ünnepi előadást tart. A kiváló közéleti férfiút nagy érdeklődéssel várják Szegedre.

RIPKA FERENC ny. főpolgármester az Actió Catholica krisztinavárosi szakosztályának műsoros estjén a katolikus sajtó nagyszerű hivatásának méltatásával mondott záróbeszédet.

GALÁNTHAY GLOCK TIVADAR tábornokot sürgősen kellett vakbélgyulladás miatt megoperálni, de állapota azóta javul.

OLÁH GÁBOR miniszteri tanácsost, az IBUSz igazgatóját emléklapos őrnagynak nevezték ki.

HARRER FERENC dr. ny. szfőv. alpolgármester, felsőházi tag a „Budai Ügyvédek Egyesületé"-nek március hó 12-én (csütörtökön) este 7 órakor a Budai Klub helyiségeiben (II., Margit-körút 48. sz. a.) „Budai városrendezési problémák" címen ad elő. Az előadást este 8 órakor ugyanott társasvacsora követi.

REMÉNYI-SCHNELLER LAJOS dr., az Altruista Bank vezérigazgatója visszatért londoni útjáról, ahol a három altruista pénzintézet egyesítésére vonatkozólag folytatott eredményes tárgyalásokat az angol hitelezőkkel.

MÁRTONFFY MÁRIUSZ dr.-t Szendy Károly polgármester az Elektromos Művek végleges tisztviselői létszámában igazgatónak nevezte ki.

SZILÁGYI FERENC, a NEP II. kerületének elnöke rágalmazás miatt pert indított a párt Albech Vincéné, a párt propaganda elnöknője ellen.

ZAJTI FERENC programmjával a Magyarországi Turánok Baráti Köre március hó 4-én, szerdán este 7 órakor a Kir. Tudományegyetem előadótermében (Múzeum-körút 4, természetrajzi osztály) rendezi előadását.

OREL GÉZA dr. főigazgató Szombathelyen két előadást tartott. Városszépítés szempontjából: kirakatok jelentősége, — továbbá a gyakorlati tanoncképzésről, segéd, mester továbbképzéséről.

BLAHOS RUDOLF budapesti fényképésznek több évtizedet meghaladó ipari tevékenységéért az iparügyi miniszter elismerését fejezte ki.

A Hollós-Mátyás Társaság hétfői választmányi ülésén *Pávai-Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos-főgeológus referált a várhegyi csuszamlás okairól és szerzett tapasztalatairól. Fejtegetéseit nagy érdeklődéssel hallgatták a vendégként jelenlévő barlangkutató-geológus és újságíró-vendégek is. A társaság a kérdést napirenden tartja és a megindult mentési munkálatokat is figyelemmel kíséri. *Hennyey* Vilmos államtitkár a *Viraág Béla* jubileum előmunkálatait ismertette, *László* Zoltán dr. szerkesztő a budai nagymufti indiai utazásának eddigi eredményeiről számolt be. Az ülés után vacsora volt a Császárfürdő éttermeiben.

Masztodonfogak a Balatonban. Elmult nyáron *Osztermann* Béla dohányjövedéki főtanácsos Keszthelyen nyaralt és egy alkalommal látta, hogy két fürdőző fiatalember kiemel valamit az iszapos part közelében a sekély vízből. Odament hozzájuk s ekkor megmutatták neki a talált három megkövesedett arasznyi fogat. Az egyiket neki adták s ő ezt *dr. Lendl* Adolf tanárhoz vitte meghatározás céljából. A mi budai tudósunk, aki most Keszthelyen lakik, a *Mastodon longirostris* nevű óriástermetű, régen kihalt *őselefánt* fogát ismerte fel benne. Egyúttal értesítette a nevezetes leletről a Magy. Nemzeti Múzeum őslénytani osztályának igazgatóját dr. *Zsivny* Viktort, aki a tavasz folyamán ki akarja emeltetni a vízlepte Balatonpart iszapjából a ritka állatfaj ásatag csontjait, ha a Festetics hercegi uradalom, mint a part- és vízjog tulajdonosa megengedi ott a kotrást. A *Lendl* dr. kezén levő fog a keszthelyi Balatoni Múzeum-ba kerül majd, ha az állam átveszi ezt a nagy hivatású vidéki múzeumot.

Bontják Buda egyik legöregebb házát a régi Országút (mai Margit-körút) elején, a 29. számú házat. Valamikor menhely lehetett, mert a kapuja feletti szobormű erre vall. Az amboszon bárány térdel, amely alól elől-hátul függet mutat két ököl az ugráló farkasoknak. Ezt meg kellene menteni és az új palotán elhelyezni.

A „Hegyvidéki Asztaltársaság" március hó 5-én, csütörtökön este 8 órakor az I., Pálya-utca 3. sz. a. „Öregdiófa" vendéglő külön termében társasvacsorát rendez.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Helyre kell igazítanunk azt a hírünket — ahogy azt *Berzeviczy* Albert őnagyméltósága kívánja — hogy József főherceg őfensége csak az esetben vállalja az Akadémia elnökségét, ha „egyhangúlag" választják meg, mert titkos választásról lévén szó, ami kizárja az ilyen ígéret lehetőségét.

Sziklay János dr. a nagy népszerűségnek örvendő újságíró és író most fejezte be „Magyar végzet" című drámai költeményét s ez alkalomból írói működésének 60-ik évfordulóján: március hó 5-én (csütörtökön) déli *félegy* órakor a Szent Gellért-szálló hangversenytermében díszgyűlést rendez az ünnepi rendezőbizottság. A díszgyűlésen a megnyitót *Berzeviczy* Albert mondja, ezt *Hegedüs* Lóránt beszéde és az üdvözletek követik. Gyűlés után délután 2 órakor a Szent Gellért-szálló márványtermében díszebéd lesz. Teríték ára 3 pengő 50 fillér.

Jótékony műsoros teadélutánt rendez március 11-én (szerdán) a Magyar Vörös-Kereszt Szent Imre-városi fiókegylete 6 órakor a Szent Gellért-szálló márványtermében. Bevezető beszédet mond *Kovács* József ny. tábornok, *Czövek* Sándor ny. ker. rendőrfőkapitány humorosan ad elő, magánszámmal szerepel *Bognár* Elek, a Kamara Színház tagja, *Duday* Gedeon pedig szaval. Szíves megjelenést kér *Duday* Alajos dr. a fiókegylet elnöke, tanácsnok-elöljáró. Teajegy 1.60 P. Kapható a XI. ker. elöljárónál XI., Verpeléti-út 3, földszint 1.

A Budai Társaskör választmánya ülésére március hó 3-án este 7 órakor hívja meg tagjait.

Vízben áll ötszáz ház a Bibic-telepen, mert se útja, se csatornája még nem készült el. Ezt a környéket hirtelen belepték a lakók és a Városháza nem tudott lépést tartani az új telep fejlődésével. Ölben hordják a sárban a gyerekeket, sőt az asszonyokat is. Deputáció járt a Városházán és *Király* Kálmán tanácsnok már aznapi délután kiszállt a területre szakértő bizottság kíséretében, hogy lehetőleg segítsen a bajon, részben ideiglenesen, részben véglegesen.

Az utolsó keddi estét e hó 25-én rendezte a Budai Tornaegylet. Ez volt az idény utolsó „Családi est"-je, mely úgy látogatottság, mint hangulat tekintetében méltó befejezése volt a keddi esték sorozatának. A megjelent hölgyek közül a következők neveit jegyeztük fel: — *Asszonyok:* dr. Csalóczky Károlyné, Tatár Istvánné, Hajnóczy Vilmosné, Koranek Lambertné, Csányi Imréné, dr. Járny Andorné, Doka Józsefné, Pereszlényi Emilné, dr. Höcher Mártonné, Várnay Aladárné, V. Kóczé Imréné, Halász Pálné, Csák Tiborné, Keserű Lajosné, Gabriel Aladárné, dr. Terray Dezsőné, Szilágyi Virgilné, dr. Sárközy Ferencné, Liebhardt Ágostonné, dr. Halmay Jenőné, Vitál Gyuláné, dr. Weinek Gusztávné, v. Ury Károlyné, Binder Ivánné, Binder Felicidesné, Imeze Kálmánné, özv. Rőrich Ernőné, Kubányi Dezsőné, Tirmann Konrádné, Radimetzky Béláné, Kmetykó Jánosné, özv. Szalay Tivadarné, dr. Kormos Emilné, Sigmund Jenőné, Léhmann Jenőné. — *Leányok:* Kállay Irén, Pereszlényi Sarolta, Hörcher Rózsika, Várnay Ilonka, Palics Gizella, Süvegh Piroska, Süvegh Margit, Flóris Baba, Keresztes Erzsébet, Halász Tony, Engelmayer Eliz, Kövessy Margit, Kövessy Ada, Czelláth Baba, Obermeyer Mária, Lengyel Anna, Szilágyi Éva, Obermeyer Lya, Liebhardt Nelly, Kovács Klári, László Judit, Vitál Pötyi, Lévay Ági, Romhányi Gabi, Weinek Burkus, Ury Etelka, Kubányi Piri, Binder Mädy, Nagy Margit, Imeze Cuppy, Rőrich Mária, Losonczy Jolly, Herczegh Gizi, Sebestyén Etelka, Albrecht Klári, Radimeczky Bäby, Kmetykó Irén, Kormos Emmi, Klára, Jassa Irma, Szalay Gaby.

Tavaszi kérdés a vörös salak a kerti utakra s az érdeklődők bizonyára szívesen veszik, hogy azt *Oblath* Imre V., Nádor-utca 15, telefon: 258-70 és 258-02 jutányosan szállítja.

Távol-Kelet... Végre!... Végre kezdünk ráeszmélni, hogy Japán ma a világuralom tekintetében versenyez Angliával és — rokon nemzet. Évtizedeken át hangoztattuk, hogy állami és nemzeti feladatunk a Keletre való fordulás. Ezer évig Nyugatra néztünk és elvéreztünk, de kihevertük. Most végre kezdi látni Ázsiát a magyar társadalom és a magyar tudomány. Ázsiát kutató tudósainkat szívesen hallgatják és bizonyára szívesen olvassák majd a *„Távol-Kelet"* című folyóiratot is, amely hivatott a japán-magyar testvéri összeköttetés megteremtésére. A „Távol-Kelet" első száma most jelent meg dús tartalommal. Az előszót *József Ferenc* főherceg, a bevezetőt *Suwa* Tsutamu dr., a japán császár budapest-béesi ügyvivője, az első cikket, amely a japán dömpingről terjesztett rémhíreket a valóság szintjéra hozza *Hollós* Ödön, a bpesti japán konzul, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója írta. Legközelebb részletesen foglalkozunk az értékes folyóirattal, amelyet felvinci *Takács* Zoltán és *Mezey* István szerkesztenek. Címe: Budapest, VIII., Múzeum-utca 15.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

A Baross Szövetség kereskedelmi kongresszusának tanácskozása a mult héten folyt le. Az ülésen *Köpesdy* Elemér a mérnöki és építési csoport elnöke és *Zeidler* Imre alelnök vezette a tárgyalásokat. Védelmet kértek a nagyáruházak versenye ellen, iparfejlesztési kedvezményeket sürgettek a vendéglátó iparnak idegenforgalmunk hathatós emelése érdekében, védelmet kértek a tisztességtelen versenyperek lavinája ellen, sürgették a vagyonmentő aukciók illegális kereskedelmi tevékenységének megszüntetését, a vasárnapi munkaszünet általános megvalósítását, a kereskedelmi tanoncképzés reformját.

Az ipari kongresszuson *Purébl* Győző dr. és *Tábory* Gábor alelnökök vezették a tárgyalást. A középüzemek részére sürgettek hitelt intézményesen, szóbakerült a fehérneműkészítő ipar szakképesítéshez kötése, az ipari novella és a mestervizsga kötelezővé tétele, a Közszállítási szabályrendelet egyes szakaszainak fokozott betartása s állandó kiállítócsarnok létesítése.

Ismeretterjesztő előadást rendez a „Rózsadombi Egyesület" március hó 11-én, délután 6 órakor a rózsadombi (Áldás-u. 1.) elemi iskola másodemeleti tornatermében. Előadnak: *Kopornay* Gyula úr, okl. műkertész, a „Gyümölcsösök kezelése és gyümölcsfavédelemről". — *Ormos* Imre úr, okl. műkertész, a villakertek létesítéséről és — *Bruckner* Lajos úr, okl. műkertész, „A szerves és műtrágyák ismertetése és azok gyakorlati használatáról". Ezúton meghívják a tagokon kívül az összes rózsadombi érdeklődőket.

A „Szent Gellért" Polg. Lövészegyesület (IX. ker.) és a „Buda Alsóvárosi Egyesület" február hó 25-én ismeretterjesztő előadást rendezett, mely a rossz idő ellenére is szép számmal megjelent közönség nagy érdeklődése mellett folyt le. Előadó volt ezúttal *Lantos* Zoltán szkfvi mérnök, aki külföldi tanulmányútján személyesen szerzett tapasztalatai és adatai alapján a külföld légvédelmi készülődéseiről és szakszerű, célirányos építkezési módjairól adott elő érdekfeszítő módon, amit számos vetített képpel tett szemlélhetővé. A tanulságos előadásért Mikola Géza dr. ügyv. elnök mondott a hallgatóság nevében köszönetet.

Katasztrofális jéghiány fenyegeti a halászokat, vendéglőket, mészárosokat, szanatóriumokat az idei nyáron. A főváros valahogyan csak meglesz, de a Duna mentén és a Balatonon nyaralókkal mi lesz, elképzelhetetlen. A budai és budavidéki kis jegesek, akiknek száz év óta az egyetlen kereseti forrása a jégárusítás volt, bizony révetegen tekintenek a közeledő nyár elé. Még talán van annyi idő, hogy kis jéggyártó üzemek felállításával a Balaton és Duna mentén elejét lehet venni a jéghiány-katasztrófának. Már most 3 pengőnél drágább a műjég mázsája, a nyáron majd felugrik a duplájára is.

Érdekes levelek bizonyítják gyógyvizeink kiválóságát. Ilyen az alábbi is.

Billstedt, 1935 júl. 1.

Saxlehner András úrnak, Budapest.

1928 óta használom a Hunyadi János keserűvizet, naponta egy pohárral s hatása ma is változatlanul olyan, mint hét év előtt volt, a szervezetre való ingere tehát nem szűnt meg. Hét év előtt 49 éves és a változás éveiben voltam, testsúlyom 82 kiló volt és felfújtnak, nyomorultnak éreztem magamat. Most csak 77 kiló súlyom van, de ha nem innék Hunyadi János keserűvizet, akkor legalább 50 kilóval többet nyomnék. Ezenkívül hat év óta torokbajom is volt és a levegő után kapkodtam. Ez egyidejűleg szűnt meg. Nem szeretném a Saxlehner-féle keserűvíz-kúrát abbahagyni, mert az utóbbi években nagyon jól érzem magamat. Részemre az Ön keserűvize, amely természetes forrás, szentség lett.

Tisztelettel
St. W.-né
Billstedt, Hamburg mellett.

Ennek a levélnek eredetije és számtalan hasonló vélemény a Saxlehner András cég irattárában fekszik és bizonyítja, hogy a *„Hunyadi János"* gyógyvíz nemcsak kiváló természetes, ártalmatlan hashajtó, hanem nagyon sok betegségnek értékes gyógyszere.

Óbuda újjáépítéséről *Lamotte* Károly dr. alpolgármester most nyilatkozott és azt mondotta, hogy miután az óbudai híd csak 1944-ben készül el, a megépítendő óbudai hídfő környékének rendezése is későbbi feladat, mert a kisajátításhoz sem a fővárosnak, sem a Közmunkák Tanácsának nincs pénze.

Balatonhoz utazók figyeljék meg, hogy minden igényt kielégítő, pompás étkezés, nagyszerű füredvidéki fajborok feltűnő olcsó áron kaphatók: *Balatonfüreden* özv. *Kolossa* Viktorné vasúti restijében, *Csopakon Vargha* Ödön pályaudvari vendéglőjében és vitéz *Baracskay* József vasúti szállodájában *Alsóörsön*.

Nagy magyar építőművészek címen *Fábián* Gáspár dr. műépítész nagyszerű házagpótló munkával lepte meg a közönséget. Az első kötet most jelent meg 18 arcképpel. A műben megtaláljuk Ybl Miklóstól Palóczi Antalig a magyar építőművészek klasszikusait. Legközelebb részletesen beszámolunk Fábián munkájáról.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

Marton László dr. „Álom" c. melodrámáját nagy sikerrel adta elő Beneze Gizella, Mátray Alice zongorakíséretével február hó 15-én a Nep óbudai székházában.

Ami hiányzott Bethlen István gróf beszédéből. Ezzel a kérdéssel foglalkozik az *„Őserő"* legújabb száma, amely *Istók* László szakavatott szerkesztésében jelent meg. A tartalma éppen olyan komoly és nívós — de egyúttal szórakoztató közleményekkel telített — mint amilyen előkelő az egész lap megjelenési formája, elrendezése, illusztrálása. Rendkívül érdekes *Havas* István „A sas" c. meséje, „Magyarok nyomában az Északi jegestenger partján" Heigl László dr. tanulmánya. Rendkívül színes, szórakoztató formában számol be két magyar kutató munkásságáról, mely azonban tudományos szempontból is komoly és értékes. Az „Őserő" jelen számából vesz tudomást a magyar történelem arról a tényről, hogy Bocskay Istvánt, Erdély fejedelmét a törökök annak idején meg is koronázták. Erről szól dr. Kozocsa Sándor „Irodalmi felfedezés"-e. Békássy Gyöngyi, dr. Misefayné, Mesko Ida novellái, elbeszélései, Hajdu H. András „Mezőgazdasági álom", Dunay Ákos beszámolója a „Társasélet"-ről, versek, könyvkritikák, nemzetiszínházi beszámoló, Istók László „Álarc" c. életszemlélete egészítik ki ezt a gazdag számot, amelyet az olasz kiállításról készült szobrok és festmények fényképei, Sárkány Lóránd, valamint mások kritikái tesznek teljessé. Az „Őserő" c. folyóirat egyévi előfizetési ára: 7 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: II., Margit-körút 54. Telefon: 6-11-59.

A Hazai Bank Rt. *Szécsi* Pál kincstári főtanácsos elnöklete alatt tegnap tartott XLI. üzletévi rendes közgyűlése az igazgatóság jelentését egyhangúlag tudomásul vette, az 1935. évi üzletévre vonatkozó mérleget, valamint az igazgatóság összes javaslatait elfogadta és elhatározta, hogy a kimutatott 408.746.18 pengő tiszta nyereségből — az alapszabályszerű levonás, a tartalékalap, az Elismert Vállalati Nyugdíjpénztár és az ingatlanok értékcsökkenési tartalékának javadalmazása után — osztalékra részvényenként 1 pengő, vagyis összesen 250.000 pengő fordíttassék, 60.603 P 28 f pedig az 1936. üzletév számlájára vitessék át. Az osztalék a 41. sz. osztalékszelvény beszolgáltatása ellenében a társaság pénztáránál f. é. március 2-tól kezdődőleg kerül kifizetésre s ugyanakkor a szelvényutalvány átadása ellenében az új szelvényív is ki fog szolgáltatni. A közgyűlés a felügyelőbizottságba új tagként *Válkay* Kálmán részvényest beválasztotta. A részvényesek nevében dabasi *Halász* Bálint dr. az elért eredményért úgy az igazgatóságnak, mint a tisztviselőkarnak meleg szavakkal fejezte ki köszönetét és elismerését.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában,

Az Állami soffőrtanfolyam a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetben, VIII., József-körút 6, március hó 9-én este ½7 órakor nyílik meg.

A Kenyérkereső Nők Országos Egyesülete terjedelmes jelentést adott ki 1935. évi működéséről. Ingyenes munkaközvetítőjében (IV., Régiposta-utca 6, fdsz. 2) 15.024 tagot juttattak álláshoz. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 5-ig egyhuzamban.

Berzsenyi Dániel Budán

† 1836. február 14.

Kárpáti Aurél, az illusztris író *Berzsenyi* Dániel halálának századik évfordulójára *Berzsenyi mai arca* címmel vezércikket írt. A poéta 1836 február 14-én halt meg. Budára akart jönni, hogy az itteni hévvizeken kúrálja magát, de a halál hamarabb jött érte.

Berzsenyi Dániel budai napjairól illő, hogy a *Budai Napló* emlékezzen meg. A nagy magyar költő 1810 tavaszán jött fel a somogyvármegyei Nikláról Budára, hogy versei kiadása dolgában a fiatal *Szemere* Pállal, *Vitkovics* Mihállyal és a fiatal *Horváth* Istvánnal tárgyalást folytasson. 1813-ban az öreg *Virág* Benedekkel és *Helmeczyvel*, 1814-ben *Döbrentei* Gáborral kötött baráti viszonyt.

1813-iki pestbudai napjairól *Szemere* Pál Naplója ír igen kedves pestbudai holmit.

Berzsenyi a maga szekerén szekerezett fel Budára és a mai Döbrentei-utcában, az Apród-utcától délre, a saroktól a második házban lévő *Az Hét Választó Fejedelmek*-hez cégérezett vendégfogadóban szállott meg. A kicsi ház máig teljes épségében áll. Maga a budai Hét Választó Fejedelmek Vendégfogadója nem tévesztendő össze a pesti Hét Választó Fejedelmekkel, vagyis *Az Hét Kurfürstök*, másként *Hét Electorok* cégérű vendékfogadóval. A poéta itt tartott „Tudós Ebéd"-et, mint azt *Szemere* Pál leírja. A *Tudós Ebéd* a régi litterátusok Céhszerű Cenaculuma volt. *Berzsenyi* Tudós Ebéd-je a pestbudai litteratúra régi vendéglői-kávéházi életformáinak egyik legkoraibb, hiteles nyoma.

A budai Hét Választó Fejedelmeknek máig meg van a hármas átjáró udvara. A Döbrentei-utcából — az akkori Tabáni Főútról — átmenve, a legfelső udvarban ott találjuk magunkat a máig álló *Arany Szarvacs Ház*-ban. *Szarvacs:* ez annyi, mint *Kifli*. Régi sütőház ez, a cégére máig *Arany Szarvas*, mely szájában a házbeli régi sütőházban sütők kiflit, vagyis Szarvacsot tart. Ez a derék *Arany Szarvacs*, vagyis *Szarvacs* egy testvératyjafia a szemben levő *Arany Szarvas*-nak, mely ott lakik a bájos régi házban. Ebben az *Arany Szarvacs ház*-ban lakott a kedves öregúr, *Virág* Benedek, mint ezt a házon levő emléktábla mutatja.

Nos: azokon a kopott régi — régi lépcsőkön — melyek a három furesa, csodálatos, régi udvaron vezetnek fel a *Hét Budai Kurfürstök* udvaráról az *Arany Szarvacs* udvarára, ezeken lépegetett fel Berzsenyi Dániel az öreg Virág Benedekhez. Lépte nyomait rövidesen szétvágja majd a bontócsákány, *„mert a szárnyas idő mihamar elrepül"* a vénházak fölött is. *„Róma ledől s rabigába görnyed"*, írta a poéta. Ime, ledől a Tabán és a helyén új város, avagy friss fiatal fű nő.

Mint *Szemere* Pál leírja, *Berzsenyi* Dániel innen, a mai Várkert-kioszk helyében botorkáló pestbudai Hajóhídon ment át estére Pestre, a Pa-

raditsom kávéházba. A mai pesti Hajó-utca nevét az akkori Fejér Hajó vendégfogadótól vette. Ez pontosan ott állt, ahol a mai Kristóf-tér, sarkába 1873-ban belevágták a mai Bécsi-utcát. A mai sarokház helyén állott a *Paraditsom Ház,* ebben volt a *Paraditsom kávéház.* Idejött *Berzsenyi.* Mint Szemere Pál leírja, itt muzsikáltatta magát aznap este a Poéta a híres cigánnyal, Bihari Jánossal. Estére ide jött el Horváth István és Vitkovics is. Szemere Pál itt olvasta fel újmódi Szonettáit. Itt hangzottak el a pohárköszöntők az öreg Kazinczyra is.

Az öreg *Virág* Benedek minden este az *Arany Szarvacsházból* sétált át a hajóhíd pesti helyéig és vissza. A hajóhíd volt a pestbudai Promenádé. Szép tavaszi estéken a hídon úgy sétált az akkori pestbudai polgár, mint a mai polgár a mai dunai korzón.

Berzsenyi megénekli a gyönyörű pestbudai Dunapartot, a hajóhidat és a két hídfő melletti kávéházkerteket, melyekről *Gvadányi* József gróf *Falusi Nótáriusa* már 1788-ban megemlékezik. 1815-ben *Vitkovics* Mihályhoz írt levele a pestbudai városköltészet egyik korai jelensége. Pestbudáról így énekel a poéta:

engedd meg nekem,

hogy én Budáról s Pestről énekeljek.
Midőn Budának roppant bércfokáról
szédülve Pestnek tornyait tekintem,
s a száz hajókat ringató Dunát
a nagy Dunának tündérkerteit
és a habokkal küzdő szép hidat,
melyen zsibongva egy világ tolong,
Midőn körültem minden él s örül
az élet édes bajait mutatják:
Kívánhat-e még többfélét szemem?

Pestbuda édes bájait látta a költő szeme, de ez a szem most száz éve csukódott be örökre.

BUDAI HÁROMBÉK EFFENDI.

A Budai Vigadót úgylátszik nem kapja meg cserébe a Közmunkák Tanácsa a kisajátításra kerülő Döbrentei-téri házáért, mert a drága átalakítás még mindig nem jelentene megfelelő hivatali helyiséget. A fővárosnak elég eladó telke van, s bárhol fel lehet építeni a Közmunkák Tanácsa új palotáját és bérházát, Budának pedig megmaradna a Vigadója. Talán a Városházán is meggondolták ezt a cserét.

Egy kedves helye Budának szűnt meg most: — a *Philadelphia*-kávéház, amely régebben központja volt Buda éjjeli életének. A leromlott gazdasági viszonyok lecsökkentették a vendégeinek számát, a háztulajdonos takarékpénztárnak szüksége volt a helyiség egy részére és a kávéház tulajdonosa is visszavonult a magánéletbe. Sok minden változik Budán és lehet, hogy ez a fejlődés előjele, de lehet gazdasági hanyatlás is.

Balatoni hírek. A szokatlan esőzés, a télnélküli időjárás a Balaton mentén igen sok kárt tett és különösen a somogymegyei partokon okozott az áradása nagy ijedelmet. A partokon épült villák és területek víz alatt állanak, igazolva azt a régi tapasztalatot, hogy a tó partjától legalább 2—300 méternyire s csak töltésre szabad építeni. A balatonkenesei, aligai, világosi, siófoki és a somogyi partok villatulajdonosai most a maguk kárán tanulnak. A nyári idényre nagyban folynak az előkészületek. Új szállodák és villák keletkeznek gombamódra, hogy a nagyobb idegenforgalmat is ki tudják elégíteni. Balatonalmádi, Siófok, Tihany és Balatonfüred vezetnek a nemes versenyben. Tihanyban sikló és turistaszálloda épül. Balatonfüreden elkészülnek a járdák s a vízvezetéki hálózatot is kiterjesztik, megnyitják a híres Lóczy-cseppkőbarlangot a közönség számára és kivilágítják. Újabb autobuszjáratokat is indítanak, hogy a kiránduló közönség könnyen elérhesse Csopakot, a Nosztor vadregényes völgyét, Lovas gyógyforrását, az alsóörsi Horthy-kilátót és a felsőörsi malomvölgyet és Veszprémet, Zirce t, Herendet és a Bakonyt.

Géniusz mesék címmel többé-kevésbbé érdekes és jól megírt apró történeteket adott közre *Röck* Gyula, akinek eddigi füzeteit is misztikus motivumok szőtték át s aki most is szinte tüntetésszerűen tagadja meg a realitásokat, hogy a lélek elvonatkoztatott problémáit, a szellem különböző megnyilatkozásait vizsgálgassa apró mesékben.

Délszlávok. A háború alatt a zágrábi horvát-szlavon vezérkari főnöke volt *Nádasdy* Béla, aki most értékes történelempolitikai tanulmányban foglalkozik a délszláv kérdéssel. Nádasdy Béla történelmi szemlélete Kelet és Nyugat, Bizánc és Róma, a pravoszlavizmus és a katolicizmus megoldhatatlan ellentétét látja a szerbek és horvátok egyirányú és mégis ellentétes küzdelmében. Nádasdy Béla évezredes történelmi távlatból kiindulva adja kimerítő leírását a délszláv nemzetek életének. Tanulmányának lapjain izgalmasan bontakozik ki, hogyan sikerült a nagyszláv gondolattól fűtött, aránylag kicsiny szerb nemzetnek hamis adatok propagálásával vezető szerephez jutni a Balkánon. Nemkevésbbé gazdag ismeretlen adatokban a délszláv kérdés fejlődésének ismertetése a világháború alatt. Nádasdy Bélának, aki Tisza Istvánt 1918-ban Boszniába kísérte, erről a korszakról is izgalmas és igen fontos személyi tapasztalatai vannak. A történelmi fejlődés során egész napjainkig érkezik el Nádasdy tanulmánya, amely az utolsó fejezetekben bőségesen méltatja a mai Jugoszlávia tényleges hatalmi tényezőit és erőviszonyait.

KÖZGAZDASÁG

— **Magyar Általános Hitelbank** zárszámadása két millió pengőt meghaladó leírások keresztülvitele után a tavalyi 2,891.648 pengővel szemben **3,406.217 pengő tiszta nyereséget tüntet fel,** melyből az igazgatóság javaslata szerint 700.000 pengő a tartalékalapok, 900.000 pengő a nyugdíjalapok javadalmazására fordíttatik s a fennmaradó 1,806.217 pengő pedig az 1936-os üzletévre vitetik elő. Osztalék az idén sem fizettetik, úgyszintén tantieme folyósítására sem kerül sor, mert a fennforgó viszonyok között az üzletvitel számára az intézet belső erősbítésének szempontjai voltak irányadók. A tavalyi mérlegadatokkal összehasonlítva a takarék- és folyószámlabetétek állománya 181.5 millióról 199.2 millió pengőre emelkedett. Az egyéb hitelezők tétele 7.2 millióval, a külföldi kezességek összege 11.4 millió pengővel csökkent. A pénztári készletek és girókövetelések 1.2 millióval, az adósok és a váltótárca 216.1 millió pengővel kimutatott együttes összege 3.4 millió pengővel növekedett. Az intézet élénk tevékenysége a folyó banküzlet terén nemcsak az ügyfelek számláinak megnövekedett számában, hanem a forgalom emelkedésében is kifejezésre jut. Az üzleti terjedelem növekedése azon sokoldalú kapcsolatok gondos ápolásának eredményeként értékelhető, amelyek az intézetet a mezőgazdasághoz, a kereskedelemhez és iparhoz fűzik.

— **A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület** igazgatósága február 20-án tartott ülésében Prileszky Kálmánt és Carandini Guidót igazgató-helyettessé, Such Józsefet cégvezetővé, Lukács Tihamér dr.-t főügyész-helyettessé, Scheidl Miklós dr.-t ügyésszé, Guttosch Edét és Miltényi Miklóst fiókpénztári-igazgatóvá, Balla Lajost főtitkárrá, Kullmann Vilmost gazdasági aligazgatóvá, Devecis Jenőt pénztári aligazgatóvá, Török Zoltánt és Póka Kálmánt fiókpénztári-aligazgatóvá, Pogány Ödönt és Dezsényi Sándort fiókfőnökökké és ifj. Ernyey Károly dr.-t főtitkár-helyettessé nevezte ki.

— **A Magyar Általános Takarékpénztár Rt.** igazgatósága február 28-án tartott ülésében megállapította az 1935. üzletév mérlegét. A nyereség tulajdonképpen 1,133.496.45 P (tavaly 1,210.234 P 22 f), amelyből a nyugdíjpénztárnak mérlegen belül 160.000 pengőt utaltak át (tavaly 250.000 P), 471.368.29 P-t leírásokra és tartalékolásokra fordítottak (tavaly 453.331.74 P), úgyhogy a közgyűlés rendelkezésére 502.128.16 P tiszta nyereség (tavaly 506.902.48 P) áll. Azonkívül igen jelentékeny belső tartalékolásokat eszközöltek, az értékpapírállománynál pedig a 100/1936. M. E. számú rendelet intézkedéseinél több esetben túlmenő mértékben történtek leírások. Az igazgatóság a március 14-re egybehívandó 54. rendes közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott tiszta nyereségből a tartalékalap növelésére — úgy mint tavaly — 100.000 P fordíttassék, a vállalati nyugdíjpénztár erősítésére további 65.000 P (tavaly 60.000 P) utaltassék át, osztalék fejében pedig részvényenként — úgy mint tavaly — 75 fillér = 300.000 P fizettessék ki március 16-tól kezdve. A tartalékalap ezen dotációja után 13,950.000 P-re, az összes saját tőkék pedig 33.950.000 P-re emelkednek.

— **A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt.** igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította a folyó évi március hó 3-án megtartandó közgyűlés elé terjesztendő 1935. üzletévi mérleget. Egyúttal elhatározta az igazgatóság, hogy belső tartalékolások, valamint a tartalék- és nyugdíjalapnak megfelelő javadalmazása után részvényenként — úgy mint a mult évben — 50 fillér osztalék kifizetését fogja a közgyűlésen indítványozni.

— **A Magy. Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank** február 20-án dr. *Madarassy-Beck* Marcel báró elnöklete alatt megtartott 66. rendes közgyűlése elfogadta az 1935. üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangúlag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett javaslatokhoz, amelyek alapján az 1,172.959.87 P-t kitevő tiszta nyereségből a tartalékalap növelésére 200.000 pengő, a nyugdíjtartalékra 400.000 pengő, a báró Madarassy-Beck Miksa-alap javára pedig 50.000 pengő, azaz a tavalyival azonos összegek fordíttassanak és a 66. számú részvényszelvény osztalék fejében 1.50 pengővel kerüljön február 21-től kezdődőleg beváltásra. Az igazgatóság mandátuma lejárván, a közgyűlés 5 évi időtartamra az igazgatóság eddigi tagjait újból megválasztotta. A felmentvény megadása után Vadász Sándor dr. részvényes szólalt fel, aki az igazgatóságnak, a vezetőségnek, valamint a tisztviselői karnak a részvényesek nevében elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **A Magy. Orsz. Közp. Takarékpénztár** február 24-én tartotta meg *Metzler* Jenő dr. vezérigazgató elnöklete alatt 64. évi rendes közgyűlését. A közgyűlés az igazgatóság összes javaslatait változatlanul elfogadta és elhatározta, hogy a kimutatott 823.344.90 pengő nyereségből az osztalékszelvényeknek február 25-től történő beváltására az előző évhez hasonlóan darabonként egy pengő, vagyis összesen 200.000 pengő fordíttassék, a külön tartalékba 100.000 pengő helyeztessék, továbbá 70.000 pengő a takarékpénztár nyugdíjpénztárába utaltassék át és 30.000 pengő a hivatalnokok külön jutalmazására fordíttassék; a fennmaradó 389.686.68 pengő mint nyereségmaradvány az 1936. év számlájára vezettessék át. A megejtett választások folyamán az igazgatóságba egyhangúlag Hódossy Sándor, Metzler Jenő dr., Pucher István és Surányi Miklós dr. újból megválasztattak. A felügyelőbizottságba pedig Beck Lajos, Gregersen Béla, Steffanits István dr. eddigi tagok újból, Czabalay Kálmán dr. és Appel Aurél pedig újonnan megválasztattak. A közgyűlés végül egyhangúlag a választmányba 36 tagot választott.

— **A Belvárosi Takarékpénztár Rt.** igazgatósága *Székely* Ferenc m. kir. udvari tanácsos elnöklete legutóbb tartott ülésén megállapította a takarékpénztár 1935. évi mérlegét, amely szerint az intézet mult évi nyeresége 315.269.95 pengő az előző évi 308.870.45 pengővel szemben. A mérleg részletes adatai a következők: Az intézetnél elhelyezett takarékbetétek állománya az előző évi 10,000.554.24 pengőről 11,735.771.90 pengőre, a folyószámlára és csekkszámlára elhelyezett betétek összege pedig az előző évi 5,325.806.84 pengőről 6,229.741.87 pengőre emelkedett. A betétállomány növekedése tehát, miként az előző évben, folytatólagosan is igen számottevő és összesen 2,639.152.69 pengőt tesz ki. A hitelezők tétele 7,012.704.86 pengő, az előző évi 8,780.237.14 pengővel szemben. A takarékpénztár által kezelt idegen tőkék teljes összege így 24,978.218.63 pengőre emelkedett.

Vendéglő-megnyitáshoz Budán
vállalkozó kerestetik, aki
ezer akó balatonfüredi bort
mérhet ki elszámolásra.
Érdeklődők címe leadandó a kiadóhivatalban: I., Maros-utca 23. szám.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
sorsjegyet
vásároljunk
ÖZV. DARVAS H. IMRÉNÉ
FŐELÁRUSÍTÓNÁL
II., SZÁSZ KÁROLY-U. 1., II. em. 5.
aki **levélbeli** megkeresésre is elintézi a sorsjegy-vételt.

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

ÁDÁM ANNA
ORSZÁGSZERTE ISMERT
100 ÉVES
OSTYASÜTŐDÉJE
most
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.
Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG
Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT
VÁLI GÁBOR
CÍMFESTŐ
II., ISKOLA-UTCA 18
TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

ESPLANADE
CAFFÉ • RESTAURANT
Nyári kettős terrasz a Rózsadomb oldalán.
TÁNCTERRASZ
Saját termésű és uradalmi, tisztán kezelt borok

ZÓNAREGGELI (pörkölt, tokány, gulyás, savany ütüdő) pikkoló sör és kenyér . .	P	—.50
REGGELI KÁVÉ tejszínhabbal és süteménnyel	P	—.50
KISMENÜ	P	1.—
NAGYMENÜ	P	1.30

SEBALD REZSŐ vendéglős

POCKNÉ
a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza
I., ATTILA-U. 10
TELEFON: 54-9-19

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS LAJOS
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: **Viraág Béla**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
H. szerkesztő: **Andriska Károly**
Kiadásért felel: **Viraág Béla**
Laptulajdonos: **Viraág és Társa.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája,
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

33. évf. 1215. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 március 21

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Tiszteletteljes és hálás köszönet minden üdvözletért
VIRÁG BÉLA

Uj szín, uj ragyogás – Buda számára

kínálkozik önmagától, a magyarok nagy Istene jóvoltából néhány fiatal búzgó, tudós kutatásai révén, akik saját ösztönük, tudásuk által indíttatva — kutatják Buda közvetlen környékén a hegyek belsejét, egymásután fedezve fel a csodás alakulatú barlangokat. Mindegyike pompás, vonzóerőt gyakorló propagandaeszköz a magyar székváros számára.

Ezekről számol be alábbi cikkében ifj. *Sebős* Károly.

Buda – a barlangváros

Páratlanul szép fővárosunkban minden rendű és rangú ember megtalálja mindazt, amit csak teste és lelke kíván. Mindazt a szépet és jót, amit az áldott magyar föld csak teremni és termelni s amit a magyar nép szívelelke, esze és keze alkotni képes, Budapest azzal a bőkezűséggel és utánozhatatlan vendégszeretettel adja, amelyet már csak Keleten tapasztalható. De mindez még nem elég. Amint a legszebb festményt is szebbé teszi a pompás keret, éppen úgy válik még szebbé a város gyönyörű környezetével. Az egész világot bejárva sem találunk még egy olyan fővárosra, amelyet a természet oly pazar bőkezűséggel övezett, mint Budapest. A méltóságteljes, nyugodt lassúsággal hömpölygő szőke Duna, balpartján a végtelenbe nyúló síkság, jobbpartján a budai hegység, amelynek keleti előőrsei, a Gellérthegy és a Várhegy, a lágy habokban fürdetik lábukat.

Végig a partok mentén a gyógyforrások és fürdők sora nyujt enyhítő írt a szenvedőknek. Mesés kincset, olvasztott aranynál is drágább folyadékot rejt magába Buda földje. Ez a kincs, amelyből egyre többet és többet hoz napvilágra Pávai-Vajna Ferenc főgeológusunk, ez avatta Budát fürdővárossá, világhírű gyógyhellyé. Ez a kincs ad ezereknek kenyeret s ez a kincs teszi lehetővé nagyrészt, hogy Budapest még a mai hihetetlenül nehéz gazdasági viszonyok között is állja a harcot a gazdasági összeomlás rémével szemben.

Van Budán, a föld mélyében *más kincs is*, amely még feltárásra vár és amely a gyógyforrásokhoz hasonlóan, nemcsak idegenforgalmi, hanem gazdasági szempontból is igen nagyjelentőségű lehet Budapest életére. Ez a *kincs, a budai hegyvidék barlangjainak sora.*

A föld mélyében a mesék világa válik valósággá. A titokzatos, sejtelmes termek és folyosók, mélybeeső aknák, magasbatörő kürtők, csodaszép, ragyogó világba vezetnek. A millió és millió cseppkő a színskála valamennyi árnyalatában csillog. S ezt a káprázatosan szép és izgatóon érdekes tündérországot ma csak a barlangkutatók kicsiny gárdája ismeri.

A barlangok feltárása a nagyközönség számára nem könnyű és még kevésbbé olcsó feladat. S kérdés, hogy éppen ma, a súlyos gazdasági viszonyok között *lehet-e, szabad-e barlangfeltárásra ezreket áldozni?* **Lehet! Szabad! Sőt, kell!**

Tanulni még akkor sem szégyen, ha külföldről kell oktatót szerezni. Lássuk először mit tett e téren a külföld?

A föld egyik legszebb és legnagyobb barlangja a Trieszt melletti Postumiai (a volt Adelsbergi) barlang. Sok százezer látogatója nemcsak azt tette lehetővé, hogy *a feltárási költségek szinte valószínűtlenül rövid idő alatt amortizálódtak*, hanem *a belépődíjak fedezik a további kutatásokat, a biológiai intézet költségeit, sőt fedezik az olasz barlangkutató társaság összes kiadásait* is. S ezt a többi külföldi barlangnál is láthatjuk. A megszállt felvidéki barlangok feltárása szintén jó üzletnek bizonyult. A deményfalvi, hosszúuszói, (az Aggteleki barlang folytatása) stb. barlangok a környék áldásaivá váltak. A Bükkhegység két gyönyörű, mintaszerűen feltárt barlangja, *lillafüredi Anna-barlang és Szent István-barlang* (1927. ill. 1931-ben nyíltak meg a nagyközönség számára) *is régen visszafizette azt a soksok ezer pengőt, amibe feltárásuk került.* Pedig még csak nem is propagálják őket. S mihelyt az Aggteleki barlang rendbe jön, megfelelő közlekedést és propagandát kap, nemcsak a környék, hanem az államnak is jelentős bevételi forrása lesz. Azonban a példából elég egyelőre ennyi is. Térjünk vissza a budai barlangokra.

Budán elsősorban három olyan barlang van, amelynek teljes feltárását szorgalmazni kell.

Első a Várhegyi barlang. Amnit ismeretes, a Várhegynek, a Dísz-tértől a Bécsi-kapuig terjedő részén, a föld alatt, hatalmas barlanghálózat terül el. Ennek egyrészét a multban pincéknek stb. rendezték be, utóbb legnagyobbrészt betömték azokat. E barlangrendszernek feltárása nemcsak idegenforgalmi, gazdasági, hanem — sajnos, hogy ma erre is gondolnunk kell — *honvédelmi, légvédelmi szempontból is rendkívül fontos.* A Várhegyi barlang egy részét a Magyar Barlangkutató Társulat a főváros és az illetékes minisztériumok hathatós támogatásával rendezte és 1935 augusztus 17-én a nagyközönség rendelkezésére bocsátotta. Sőt a barlang egyik részében barlangi múzeum berendezését is tervezi. Érdekes megemlíteni, hogy minden propaganda nélkül is kb. *hatezren (közöttük igen sok külföldi) keresték fel eddig a barlangot.* A kezdet megvan s most már csak a feltárások folytatásáról és megfelelő propagálásáról kell gondoskodni.

A Pálvölgyi barlang a második. A barlang a Szépvölgyi-útról nyílik, máskülönben a közelmultban ünnepelte megnyitásának 30. évfordulóját. A Pannonia Turista Egyesület lelkes barlangkutatói gondozzák nagy szeretettel. Sajnos, egyesületük szegény, megfelelő propagandáról nem tud gondoskodni s ezért sokkal kevesebb a látogatók száma, mint azt igyekezetük s barlangjuk megérdemelné. A barlang további feltárására s propagálására hathatós anyagi támogatásra lenne szükség.

Harmadiknak említem meg a Szemlőhegyi barlangot, bár elsőnek kellett volna ismertetnem. Korát nézve *Magyarország legrégibb barlangja.* Eredete visszanyúlik abba az időbe, amikor még a Jánoshegy is csak apró sziget volt a hatalmas őstengerben. Keletkezését a forró gőzök-gázok és a melegvíz munkájának köszönheti. A melegvízből kikristályosodott cseppkőképződményeinek az egész világon nincs párja. *Unikum ez a barlang!* Világhírű lenne, ha ma, öt és félévvel felfedeztetése után, nemcsak a barlangkutatók számára lenne hozzáférhető. Feltárása — hozzávetőleges számítás szerint — mintegy 20—25 ezer pengőbe kerülne, azonban ez az összeg rövid idő alatt kamatostul megtérülne. *A barlang bejáratától pompás kilátás nyílik a városra,* a kanyargó Dunára s a messze távolból kéklő hegyekre. *Alatta remek műút,* a Pusztaszer-út kígyózik s így még az IBUSZ nagy autobuszai is könnyen megközelíthetik. Az újlaki villamosmegállótól negyedóra alatt gyalogosan is elérhető.

Mind *a három barlang* bent van a városban, *könnyen, kényelmesen megközelíthető.* Azonban van még Budán több mint egy tucatnyi másik barlang is. Kérdem, vajjon van-e még a földkerekségén még egy város, Budapesten kívül, amely a sok egyéb látni- és élveznivalón kívül, még ennyi, szebbnél-szebb barlanggal dicsekedhetik? Nincs! Itt a kincs a lábunk alatt, csak le kellene hajolni érte.

Mi a teendő? A Budapest fürdőváros egyesület mintájára intézmény lenne létesítendő, amely a budai barlangokkal kapcsolatos ügyeket központosítaná. Olyan intézményt, ahol az illetékes minisztériumok, a főváros, a sajtó képviselői és a Magyar Barlangkutató Társulat szakemberei kapnának elsősorban helyet s amely már csak ezért is, kellő erkölcsi súllyal rendelkezne, megfelelő kölcsönalappal a barlangok feltárásáról s propagálásáról gondoskodhatna.

Természetesen ez nem lenne akadálya annak, hogy például a Pálvölgyi barlangot ne a Pannonia turisták kezeljék továbbra is. Idővel sor kerülhetne Buda többi barlangjának, a Ferenchegyi barlangnak, a történelmi multú, hárshegyi Báthory-barlangnak, stb. rendezésére is. Amint a fentiekből kitűnik, nem is olyan nagy túlzás, ha Budapestről, mint „barlang-városról" beszélünk.

Az arra érdemes barlangoknak a nagyközönség számára való feltárása nemcsak kulturális és honvédelmi szempontból fontos, hanem azért is, mert Budapestnek pénzre van szüksége. A mintaszerűen feltárt, könnyűszerrel megközelíthető és kellőképpen propagált barlang pedig pénzt, kereseti lehetőséget jelent.

IFJ. SEBŐS KÁROLY.

A Palatinus-család ünneplése

— Két tagja vállalt vezetőszerepet az irodalom és tudomány terén —

Ünnepet ült Buda és vele együtt az egész ország, különösen pedig a Dunántúl balatoni vidéke. A turáni magyar fajta mindig hálás volt a nagyjai iránt, megbecsülte őket és nemzeti géniuszának hatása alatt, mindig arra a polcra helyezte el az arra érdemeseket, amelyre a sors elrendelte őket. Nemcsak a Hazának, de a nagy világnak is példát mutattunk, hogyan kell a nemzetért és fajtáért küzdeni, ha kell karddal és az élet feláldozásával, békésebb időkben pedig acéltollal: az irodalom, művészet és tudomány mezején. Mert megtanultuk a történelem folyamán, hogy irodalom, művészet és tudomány a hermelinpalást védelme alatt fejlődött naggyá és a világtörténelem igazán nagy fejedelmei az egyik kezükben a kardot, a másikban a lantot tartották.

A Palatinus-család tagjai mindenkor, úgy a harctéri vérzivatarok közepette, mint a szellem csataterén is, mindig az elsők között vitézkedtek, a nemzeti géniusz hatása alatt mindig a turáni magyar fajta boldogulásáért harcoltak. A nagy Nádor fia, a népszerű József főherceg nemcsak a Dunántúl első mezőgazdája, pompás magyar katona, de egyben a magyar irodalomnak és tudománynak büszkesége, a cigánynyelvnek Isten áldotta nagy tudósa, akinek művei korszakalkotók. Ugyancsak nagynevű édesapja nyomában jár fia is, a büszke harctéri vezér és rettenhetlen bátorságú katona, a magyar tábornagy és katonáinak atyja, de csöndes óráiban a lantot pengeti és tollat ragad, irodalmi műveivel az elsők között szerepel és most a Magyar Tudományos Akadémia csak önmagát tisztelte meg, amikor elnöki székét, — elfelejtve, hogy hermelin-palást borítja vállait, — csak az írót és költőt jutalmazta, a turáni magyar fajta hivatott magyar vezérét, amikor

VITÉZ JÓZSEF
főherceg dr. tábornagyot

elnöki székébe emelte. Érdemesebb egyéniséget, mint a fajtájáért rajongó tihanyi nagyurat, nem lehetett volna a tudományos vezető poziciójába emelni.

De a Hollós Mátyás Társaság, az írók, művészek és tudósok egyesülete Budán sem tehetett magához méltóbb cselekedetet, mint ahogy megválasztotta díszelnökévé a tábornagy fiát, a költőt, írót és tudóst,

VITÉZ JÓZSEF FERENC
főherceg doktort,

aki bámulatos lelkesedéssel és fajszeretettel küzd a magyarság, Buda, a Balaton, a magyar fürdőügy és a turáni gondolatért.

A Hollós Mátyás Társaság, mint neve is mutatja, szimbolum, jellemzője a legnagyobb magyar királyok egyikének, akinek homlokát nemcsak a harci dicső fény, hanem a költészet és tudományok babérkoszorúja is övezte. Tehát a hermelin és bíbor alatt a költészet, irodalom és tudomány talált istápolást és az a kar, amelyik karddal védelmezte meg a turáni magyar faj helyét az európai kontinensen, egyébként megmentette a költészet és tudományok pótolhatatlan kincseit is.

Budáról indult ki ez a mozgalom, Mátyás büszke várából, amely a turáni gondolat szolgálatába állítja nemzetünk és fajtánk legkiválóbbjait. Buda mindenkor a költészet, irodalom és tudomány fellegvára volt és az is fog maradni, amíg kitart azok mellett a hagyományok mellett, amiket Hunyady Mátyás hirdetett és valósított meg.

A két budai főherceget büszkeséggel valljuk különös szeretettel magunkénak és kívánjuk, hogy a mi szent turáni gondolatunkat diadalra vigyék.

LÁSZLÓ ZOLTÁN DR.

ÓBUDAI FELADATOK

Irta: HANTHY HAIDEKKER JÁNOS dr. a III. kerület elöljárója

Amikor az ember az óbudai problémákkal kíván foglalkozni, igen nehéz helyzetben van, mert ebben a kerületben annyi sok a teendő és ezek a tennivalók annyira a legelemibb szükséglet kielégítését célozzák, hogy nehéz megjelölni a sorrendben, melyik előzze meg a másikat.

Óbudát jelenleg legjobban a városszabályozás érdekli, azért errevonatkozólag kívánom elgondolásaimat előadni.

„Óbudának kétezer esztendős multja van!" — „Óbudát ki akarják vetkőztetni évszázados tradícionális jellegéből!" — „Kíméljük a történelmi városrészeket!" stb., stb. Ezeket a kijelentéseket halljuk sűrűn és olvassuk az újságokban. E városrész történeti tradíciói minden esetre nagy feladat elé állítják azokat a hatóságokat, amelyek a városszabályozást készítik elő. De ezt a kérdést még sem lehet úgy értelmezni, hogy maradjon meg Óbuda az ő girbe-görbe keskeny utcáival és földszintes, roskadozó, öcska házaival, amelyeknek semmiféle műértéke nincs. Csak a történelmi műemlékeket (Zichy kastély, Óbudai plébánia templom, Kiscelli kastély, Zsidó templom stb.) volnának megkímélendők, a többi épület megőrzésének értelme nincs.

Ellenben igenis kívánjuk, hogy Óbudán új, modern városrész létesüljön, széles utakkal, parkokkal, figyelembe véve az egészségügyi szempontokat és előre nézve a jövőbe, tekintettel a fejlődés gyors tempójára, olyan városrész létesüljön, amely világvárosi viszonylatban is megállja a helyét és ne egy kis mezővárost csináljunk Óbudából. Ez nem jelenti azt, hogy ezt a városrészt négyemeletes bérkaszárnyákkal kell teleépíteni, hanem igenis egy-két emeletes — úgy műszaki, mint közegészségügyi szempontból megfelelő — épületekkel.

A városszabályozás mielőbb legyen végrehajtható, illetve a műszaki megoldás mielőbb fogadtassék el, hogy az alkotó munka és a fejlődés megindulhasson. Az óbudaiak eminens érdeke fűződik hozzá, hogy mielőbb építkezhessenek és építési engedélyt kaphassanak, az óbudai iparosok mielőbb munkához juthassanak és a telek- és házforgalom mielőbb lehetséges legyen. Azokat a szabályozási tervekben három hónap alatt épúgy lehet biztosítani, mintha a szabályozást esztendőkön keresztül lassú tempóban oldják meg.

A Víziváros rendezése nem előzheti meg Óbuda szabályozását azon a címen, hogy az sokkal kevesebbe kerül és kisebb összeget igényel és ezen a címen Óbuda szabályozása ismét háttérbe kerül, illetve a szabályozás elhalasztódik. Nemcsak Óbudának érdeke az ő területének a rendezése és világvárosi nívóra emelése, hanem a többi kerületnek, sőt egész Budapestnek is. A székesfővárosnak, mint közületnek, nem lehetnek a lokális érdekekkel ellentétes nézőpontjai, mert ha Óbudának, ennek a legősibb patinájú városrésznek a szabályozása megkezdődik, az munkát, forgalmat, gazdasági lendületet jelent egész Budapestnek.

A szabályozás műszaki szempontból elkészült, de a pénzügyi megoldás, a realitás még nem alakult ki. Elsősorban tehát a városrendezési szakértők volnának meghallgatandók arravonatkozólag, hogy a mai árviszonyok mellett mennyi költséget jelent a kisajátítás?

A legnagyobb eltérés mutatkozik a tekintetben közöttük, 5 milliótól kezdve egész 15 millióig.

Mindaddig, amíg ez a kérdés nem tisztázódik, bajos a kérdéssel pénzügyi szempontból foglalkozni. Mindenesetre vigyázni kell, mert csak a rossz pénzügyi megoldás veszi ki az ingatlan tulajdonjogát a III. kerületi bennszülött polgárságnak a kezéből. Ha a szabályozás tervét fokozatosan, kisebb tagozatokban hajtják végre, az üzleti spekulációnak nem lehet tág tere.

Az utak kiszélesítésénél kisebb területek leadásáról lévén szó, a kártalanítás, amelynek készpénzzel kell történnie, nem okoz nehezebb feladatot. Az óbudai híd budai hídfőjénél a helyzet már sokkal nehezebb, mert itt új utcák nyitásáról van szó, ahol egész épülettömböket kell megszerezni. Itt

a helyzet reákényszeríti a tervezőt egy egész új városrész megalakítására,

mert a Vörösvári-útnak a hídfőhöz való vezetése csak új utcák, új utak nyitásával oldható meg.

Tekintettel azonban arra, hogy a híd megépítése, a legjobb esetet is számítva, két év mulva kezdődik csak meg, a hídfő rendezésére és az ott szükséges kisajátításokra nincsen olyan sürgősen szükség és ennélfogva a szabályozásnak tulajdonképpen pénzügyi megoldása nem égetően sürgős. A városszabályozáson kívül Óbudának is megvan a maga 95 pontja s ha azokat a város vezetősége végrehajtja, még csak a legelemibb szükségletek kielégítését teljesítette.

Óbuda polgársága bizton reméli, hogy úgy a városházi pártok, mint a gyors elintézéséről s energiájáról ismert polgármester, az óbudai kérdéseket a kerületi polgárság kedvére és egész Budapest javára mielőbb végrehajtja.

Érdekes nyilatkozatok a magyar nemzet világhelyzetéről

Minden kísérő szó nélkül közöljük az alábbiakat:

„Sokáig a magyar háttal állt s azt hitték, a Vaskapunál megszakad a világnak az a része, amellyel politikailag, gazdaságilag törődni érdemes. Én nyolc éve hirdetem, a magyar érdek azt kívánja, hogy necsak középeurópai kérdésekkel foglalkozzunk, hanem Kelet felé kell keresni a megoldást. Aki a magyarságot szereti, aki a magyarságot ismeri, — mert sokan szeretik, de felfogásom szerint kevesen ismerik — az mindennap arra ébredhet fel, hogy ez a nemzet boldogtalan. Nem csak sajátos földrajzi fekvése, kritikus történelmi elhelyezkedése predesztinálja arra, hogy sokszor boldogtalan időszakot éljen át, hanem talán az is, hogy a maga keleti lelki keresztmetszetében nehezen tudott itt a körülményekbe belehelyezkedni; és amikor belehelyezkedett, akkor megbüntették érte: nem volt hálás a Nyugat annak a magyarságnak, amely a Nyugatot számtalanszor megmentette. Ennek a nemzetnek évszázadokon át saját érdekei ellen kellett élnie mindennapi életét és állami életét is.

Gömbös Gyula.

„. . . . . a faji érzés feltámadása a természeti igazság győzelme a hazugságon . . . . . A fajszeretet kultusza, a nemzeti és hazafias irány nem jelent visszafejlődést, hanem a kultúra ősforrásaihoz, és éltetőerőihez való visszatérést . . . . . A magyarság szeresse erősen és józanul a faját, az emberiség egyik legnemesebb és legtehetségesebb faját. Higyjen törhetetlenül a maga külön nemzeti hivatottságában, amilyen kevés népnek jutott osztályrészül a világon: közvetítő szerepében Kelet és Nyugat között! . . . . . .“

Csernoch János biboros hercegprímás.

„Ma megint oly időket élünk, amikor a vér szavára hallgatnunk kell, amely egyedül tudja megsúgni a jövő útját.“

Baross Gábor.

„Nem a sárga veszedelem hozza el a nyugati kultúra hanyatlását; ez önmaga ássa meg sírját.“

Klaude Farrère.

„Ázsia nyugati előőrse: — Magyarország!“

Imaoka Dsuidsiro.

„A világ azon lehetőség előtt áll, hogy Attila, Temudsin, Timur-Leng, II. Szulejmán világbirodalmai feltámadnak s a turániak imperializmusa most már nemcsak Európát, hanem Amerikát is megreszketteti. 1456 óta ma is minden délben megkondulnak a harangok, hogy Isten győzelmet adjon a turáni magyaroknak a turáni törökökkel szemben. Ez a harangszó Európának ma is remegő tiltakozása a turáni népek egyesülésének gondolata ellen.“

Márki Sándor.

„Madách, Az ember tragédiájában az uralkodó árja faj tragédiáját írta meg egyetemes, turáni felfogással.“

Sassi Nagy Lajos.

„Vissza Ázsiába? Nem rút visszaesés volna ez? Szégyenletes hanyatlás? Nem! Az Ázsiában keletkezett erkölcsi ideálok többet érnek, mint a modern európaiak. Krisztus, Buddhizmus, King-Fu-Tse. Vissza Ázsiába: Nem oly borzasztó jelszó! Sőt, talán bizonyos tekintetben ez haladás volna.“

Riedl Frigyes.

„Sértés-e az ázsiai jelző? Megtisztelés.“

Békássy Gyöngyvér.

„Az V—VIII. századig az ázsiai-török kultúrszféra az Alpesekig és az Adriáig terjedt.“

Hóman Bálint.

„Amidőn a turánság szentjei közé iktatjuk nagy fajtestvérünket és a turánság büszkeségét: Körösi Csoma Sándort, meg ne feledkezzünk arról, hogy az a nyíl, amelyet innét a szent Fusijáma lábaitól lőttünk Nyugat felé, az Alpesekben akadt fönn s annak a végét egy turáni testvérnép, a magyar, tartja kezében.“

„Mert a nyugati eszmék káros hatása ellen küzdünk s azt óhajtjuk, hogy visszatérjünk ahhoz a társadalmi formához, amely lelkiségünknek megfelelő, neveznek bennünket maradiaknak.“

gr. Araki japán hadügyminiszter.

„Az örök magyar tragédia főoka: hogy a faji szolidaritás vérből táplálkozó, mondhatni állati ereje, Kelet felé felbomlott, viszont Nyugat felé nem volt és nem lehetett olyan erős a kulturális szolidaritás, hogy az parancsolólag írta volna elő a magyarság megsegítését.“

Hubay Kálmán.

„. . . . . a koreszmék a mi fajiságunkra nézve idegenek, sőt vele gyakran ellentétesek . . . . .“

Bartha József dr.

„A Gondviselés világtörténelmi problémák megoldását bízta a turáni magyar fajra.“

Prohászka Ottokár.

„Az angol világuralom kérdése Indiában áll vagy bukik. India pedig csak akkor marad meg angol uralom alatt, ha a többséget képező turáni fajtákat meg tudjuk magunknak nyerni.“

Lord Curzon.

„A bolgár nemzeti szellemet a turáni öntudat éleszti.“

Szavów marsall.

„Bennünk oroszországiakban egyre erősödik az a büszke öntudat, hogy nemzeti szellemünk, távol a szlávságtól, szittya és szarmata őseink öröke. Mondom: egyre világosabbá válik mindez bennünk. Talán a tatár ősök ereinkben keringő vére is még erősebbé teszi utálatunkat a szláv árulókkal szemben. Könnyön és véren át láttuk meg az igazságot, hogy az egész pánszlávizmus csupán fondorlat és hazugság mesteri szövevénye.“

Sakharow Konstantin.

Az új 36-ik Osztálysorsjáték

játéktervét előnyösen megjavították. Lényegesen emelték a nyeremények összegét és a nyerési esélyeket!

Vásároljon:

TÖRÖK-BANKHÁZ

IV, SZERVITA-TÉR 3. TEL.: 82-0-66

A

BELLEVUE

kávéházi helyiségében

kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák

KÁVÉHÁZI ÁRAK

Összes napilapok, folyóiratok

Külön utcai bejárat

Sziklay János 60 éves írói jubileuma

A magyar író- és hírlapírótársadalom március 5-én ünnepelte *Sziklay* János dr. írót abból az alkalomból, hogy elérkezett írói munkásságának hatvanadik évfordulójához. A ritka szép évforduló megünneplésére *Berzeviczy* Albert elnöklésével bizottság alakult, amely kiadta Sziklay Jánosnak „A magyar végzet“ című drámai költeményét és ez a bizottság tartott ünnepi ülést a mű megjelenése alkalmából. A Szent Gellért-szálló hangversenytermében nagy és előkelő közönség gyűlt össze Sziklay János ünneplésére. A kultuszkormányt *Haász* Aladár és *Mariay* Ödön miniszteri tanácsosok képviselték. Ott voltak még: Ugron Gábor, Lukács György, Benárd Ágost volt miniszterek, Gévay-Wolff Nándor és Schandl Károly ny. államtitkárok, Tower Vilmos prelátus, Sebess Ferenc piarista rendfőnök, Vészi József felsőházi tag, Zimmer Ferenc kormányfőtanácsos, az MTI főszerkesztője, Pintér Jenő tankerületi főigazgató, Zsembery István, az Actio Catholica országos alelnöke, Malcsiner Emil főszerkesztő, Halász Lajos ny. miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály részéről Dulin Elek miniszteri osztálytanácsos, Balanyi György és Várady Béla gimnáziumi igazgatók, Duday Lajos tanácsnok, kerületi elöljáró. F. Szabó Géza v. orsz. képviselő és sokan mások.

Az ünnepi ülésen a *Sziklay* jubileumi bizottság részéről *Hegedüs* Lóránd volt miniszter elnökölt, aki felolvasta a betegsége miatt megjelenésében akadályozott *Berzeviczy* Albert üdvözlő levelét, amelyben meleg szavakkal méltatta *Sziklay* János hatvanéves írói munkásságát, kiemelvén rendkívüli igazságszeretetét, amely őt írói és újságírói működésében egész életén át vezette. Majd *Soltész* Adolf dr olvasta fel a többi üdvözlő levelet és táviratot, *József* főherceg, *Glattfelder* Gyula dr., *Rott* Nándor dr. veszprémi püspök, *Mihályfi* Ákos dr. villersi apát és mások emlékeztek meg nagy elismeréssel a jubiláló *Sziklay* Jánosról. Ezután *Hegedüs* Lóránd mondotta el ünnepi beszédét. Ebben arról a háláról szólott, amelynek az egész nemzetet el kellene töltenie írói iránt.

Az ünnepi ülést díszebéd követte a Szent Gellért-szálló márványtermében, mintegy száz résztvevővel. Az ebéden *Lukács* György a kormányzót, *Tóth* László a pápát köszöntötte fel, majd *Hegedüs* Lóránd, *Márkus* Miksa, *Hindy* Zoltán, *Halmy* Bódog, *Soltész* Adolf, *Kovács* Dénes és *Mikola* Géza üdvözölték a jubilánst, aki meghatottan mondott köszönetet.

HÍREK:

Ahol nincsen koldus, a Víziárosban, mert *Thordai* Lajos dr. szfőv. tanácsnok, elöljáró csupa szív, csupa emberszeretetet sugárzó alamizsnamegvált óakciója a II. kerületben szokatlanul jó eredménnyel vált be. A hatósági szegénykataszterben 2100 ínséges családot tart az elöljáróság nyilván s mindenkiről gondoskodás történik, aki a II. kerületben lakik és rá van szorulva. *Thordai* tanácsnok akciójára befolyt 28.360 pengő, ami széjjelosztásra került. 38.000 élelmiszerutalvány jutott a szegényeknek. 83 koldus család kap állandó lakbér- és élelmiszersegélyt. A II. kerületben éppen ezért csak idegenek koldulnak, mert a kerületbeli koldusokról az elöljáróság nagyszerűen megszervezett népjóléti osztálya gondoskodik. És ahogy tompította, halkította a nyomor rikító színeit, úgy igyekszik a régi elöljáróságot modern szép hivatallá átalakítani. Állandóan építkeznek, padlóznak, festenek az elöljáróságon és egy éven belül a Víziárosnak is modern városházája lesz. Még talán egy lift hiányzik, ami pótolná a meredek lépcsőt.

Második előadó estjét rendezte a NEP III. kerületi szervezetének orvoscsoportja e hó 10-én. Az előadó *Téri* Miklós dr. közkórházi adjunktus volt, aki „A rákról mint népbetegségről“ értekezett. A termet megtöltő nagyszámú közönség feszült érdeklődéssel hallgatta azokat a terveket, amelyeket az állam és fővárosunk vezetősége a rákbetegség ellen megindított, amelynek első állomása a megnyitás előtt álló daganatgyógyító kórház. A megjelentek között voltak: Andréka Károly, Orova Zsigmond dr. a kerület és Egerváry Tibor dr. a központ kiküldöttjei, törvényhatósági bizottsági tagok. A lelkes tapssal fogadott előadást Andréka Károly és Egerváry Tibor dr. szavai fejezték be.

Az Óbudai Dalkoszorú március 12-én egyleti helyiségében tartotta 75. évi közgyűlését ünnepies keretek között. A közgyűlést legközelebb részletesen ismertetjük.

A „Buda-Alsóvárosi Egyesület“ ezévi *közgyűlése* folyó hó 31-én este fél 8 órakor lesz *Lukács* Gyula „Budai rózsakert“ vendéglőjének különtermében (XI., Bártfai-u. 25.) társasvacsorával kapcsolatban. A közgyűlést megelőzően kerül leleplezésre az egyesület érdemes és köztiszteletben álló elnöke, *Becsey* Antal arcképének leleplezése, melyen az üdvözlőbeszédet az egyesület felkérésére *Duday* Alajos dr. szfőv. tanácsnok, a XI. kerület érdemes elöljárója mondja. Erre a tagokat és az érdeklődőket ezúton is meghívja az elnökség.

Előadás, nótaest. *Koncz* Dezső író, zeneszerző e hó 4-én rendezte a Pátria Club dísztermében nagysikerű felolvasóestjét, a Gyóni Társaság eladóülésén. Az „Orchidea szerelme“ c. elbeszélése, mely osztatlan sikert aratott. — Április hó 8-án d. u. fél 6 órakor lesz magyar nótaestje Murgács Kálmánnal együtt a Gárdonyi Társaság ülésén.

Liszt-emlékhangversenyt rendez március 25-én a Buda-Országúti Ferencrendi plébánia ének- és zenekara a Budai Ferences leányénekkar este fél 8 órai kezdetel az egyházközségi kultúrház dísztermében. (II., Zárda-utca 4.) Belépődíj nincs.

Jóbarátaimnak hálás köszönet a kedves megemlékezésért.

VIRAÁG BÉLA.

Kedves órákat töltöttek március 11-én a Gellért-szálló földszinti márványtermében azok, akik *Duday* Alajos dr. tanácsnok-elöljáró szíves meghívására a Magyar Vöröskereszt választmánya társadalmi és szociális programmjának megvalósítása érdekében rendezett jótkéonycélú műsoros teadélutánon megjelentek. *Kovács* József ny. tábornok szívet megkapó bevezető beszéde után *Duday* Gedeon hatásosan szavalta el Jókai Mór „Utca szögletén ül a csonka hős“ című költeményét, amely pompásan illett a bevezető beszéd hangulatába, s amely a figyelmet a háború rokkantjai felé terelte. *Czövek* Sándor ny. ker. rendőrfőkapitány olvasott fel kedélyeshangú verseiből élénk tetszés mellett, majd *Bognár* Elek, a Kamaraszínház tagja harsogó derültséget keltve játszotta meg egy programmbeszédet mondó nyegleskedő báró és egy szocialista képviselőjelölt figuráját. A kis cselédnek öltözött *Vörös* Sárikát, aki érzelmes, kedves dalokat énekelt a háztartási alkalmazottak világából, lelkesen megtapsolta a márványtermet megtöltő előkelő közönség, amelynek soraiban megjelentek: vitéz Simon Elemér dr., a Magyar Vöröskereszt Egylet országos elnöke, Lukács Sarolta alelnöknő, a Magyar Vöröskereszt Egylet Szociális Osztályának fáradhatatlan vezetője, Huszár károly ny. miniszter, Csilléry András dr. ny. miniszter, Bartha Gábor altábornagy, Ledniczer Sándor tábornok és felesége, Divényi Rezső, a Magyar Vöröskereszt Egylet igazgatója és felesége, Kovács József ny. tábornok és felesége, Cselley József dr. főorvos és családja, Franck Emil és családja, Lengyel Béla, Duday Alajos dr. és családja, Gyárfás Gyula és családja, Rassay Györgyné bájos leányaival, Kotra Béla alezredes, Krén Margit, Vállay Gyula és felesége, Heney Károly őrnagy és felesége, Ács Simon vezérgazgató, Trunkhahn Lipót vezérigazgató, Schwarcz Samu igazgató, Wicar Reinhold vezérigazgató, Olgyay István dr. és feelsége, Mezőffy Ágoston dr. postatakrékpénztári h. vezérigazgató és családja, Gyürki Tibor dr. és felesége, Wladárczik József dr. és felesége, Radó Sándor műépítész, Csonka János mérnök és végtelen sorát a megjelenteknek, akik a kerületünk társadalmi életében nagy tevékenységet fejtenek ki.

A dunai rakpartok átépítése folyamán a budai oldalon az alsó rakpartokról eltávolítják a forgalmat akadályozó feljárókat és a Lánchíd budai hídfőjénél közvetlen összeköttetést teremtenek a híd által két részre vágott alsó rakpart között. Az így átépített alsó rakpart Buda legnagyobb közlekedési útvonalává épülne.

Huszárcsel címen nagyon kedves elbeszéléseket kaptunk a fiatalabb írói gárda egyik igen tehetséges tagjától, csíkszentimrei *László* Zuárdtól, akinek ez immár második novellás kötete, amellyel azokat, akik a tőzsgyökeres magyar paraszt és huszárélet mindennapi történeteit kedvelik, megörvendeztette. Amikor első munkája: „A börzsönyi kommunista“ címen megjelent, már mindenütt fölfigyeltek rá, mert egész stílusa, romlatlan magyar nyelvezete, eredeti megfigyelései és a mindig derűre fakasztó egészséges humora Gárdonyi Géza egyik méltó utódjává avatják a szerzőt. Novelláinak alakjait az életből veszi, azok nem költöttek. Huszárjai is élő alakok, mert a szerző, mind honvédhuszártiszt verekedte végig a világháborút. Aki a magyar népet szereti és jó órákat akar magának szerezni, annak melegen ajánlhatjuk.

...széljegyzetek

Nem hagyhatjuk szó nélkül a Balneológiai Egyesület február 3-án tartott előadóestjén elhangzott azt a megállapítását Pávai Vajna Ferenc főgeológus előadásának, hogy a Rudas és Tabán új gyógyforrásai nemcsak rádium-, kén- és lithiumtartalmuak, hanem bróm és jód is van a vizükben. Az Atilla-forrás jód- és brómtartalma, bár kétségtelenül nem nagy, azonban mégis több, mint bármelyik más budapesti gyógyforrás vizének, de a tabániak sem maradnak messze mögötte.

Ebben az idegölő, szívet, vért rontó világban annyi brómot és jódot rendelnek nekünk patikaszerekben az orvosok, hogy maholnap a bőrünkön kristályosodik ki s ezt a sok drága gyógyszert mind külföldről vesszük és senkisem tudja, hogy amikor a Rudas-forrásoknál szürcsölgeti a jó gyógyvizet a rádiumért, kénéért, a szulfátjáért, lithiumjáért, drága patikaszert: brómot és jódot is iszik. Éppen ideje lesz, hogy orvosaink tudományosan is megállapítsák, vajjon az esetek nagy százalékában nem kívánatos-e éppen az, hogy hosszabb ideig, de kis adagokban vigyék be a beteg szervezetbe ezt a fontos orvosságot.

* * *

Ugyancsak ebben az előadásban hallottuk, hogy a Döbrentei park forrása, amelyik egy darabig az ottani szökőkút medencéjét táplálta gőzölgő vizével s csinált propagandát gyógyvizeinknek, de ma már eltömődött, kétszer annyi lithiumot tartalmaz, mint a Hungária-forrás s kéntartalma a legtöbb és legjobb az összes Gellérthegy környéki források között.

Vajjon miért tömődött el Budának ez az értéke?

Nagy igazsága volt abban a megállapításában is az előadónak, hogy nálunk nem lendület következik valamilyen felfedezése után, hanem ellenkezőleg mindig azt látjuk, hogy eldugulnak az új gyógyforrások, vagy legalább is lendület helyett hosszú stagnálások következnek.

Hát nem dugult el már három új forrás a Rudasnál és Tabánban? Nem szüntették-e be az alsómargitszigeti fúrást? Vettek-e valami újabb lendületet a debreceni, hajduszoboszlói, karcagi források? — Nem! — Miért?

* * *

Ez a negyedik jegyzet alighanem útbaigazítja azt az olvasónkat, aki megelőző jegyzetünkre feleletet akar. A „Búvár“ című tudományos folyóiratban a minap cikket írt egyik szénvállalat tisztviselője, hogy Toscanban, ahol földbe mélyesztett fúrásokból géphajtó gőzt bányásznak, azt a gőzt és forróvizet a föld alatt maradt s ott kihűlő vulkánokból kell származtatni. Ezek alapján Buda földjében nem lehetne forró víz sem, nemhogy gőz, tehát nem is lenne érdemes kutatni, fúrni. Amint halljuk, nem is fúrják tovább a margitszigeti 70 fokos, de csak 300 méter mély fúrást, hátha — az ördög nem alszik — s még nagyobb forróság is lesz ott lenn, 4—500 méter mélyben. Figyelmeztetjük azonban a tudományos cikk íróját, hogy a pesti lapokban már sokszor olvastuk, hogy a Gellérthegy vulkáni kövekből van felépítve s gyakran ijesztenek azzal, hogy kitör az alvó vulkán, aminek most csak a forró vére folyik a hegy körül fakadó forrásokban.

Mi úgy tudjuk, hogy ebből egy szó sem igaz, s a termális forrásaink nem vulkánikus eredetűek. Ne féljenek hát a pest-budai fúrásoktól, hagyják élni azokat s különösen kár Toscanaig menni egy kis diskreditálni akarásért. Jó nekünk a forró víz is, amit már úgy sem lehet letagadni. Ha pedig egyszer a gőz mégis feltőrne valamelyik fúrásból, ráérnek akkor is eltömni, hiszen mi olyan gazdagok vagyunk, hogy olyan csekélységre csak nem nézünk, amiből Olaszország és a szegény Kalifornia pénzt csinál.

Feljegyeztük, hogy el ne felejtsük!

Nótárius.

Legjobb **VÖRÖS SALAKOT** legjutányosabban szállít **teniszpályákhoz és kerti utakhoz**

DELTA VÁLLALAT vezérképviselete

OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15.

TELEFON: 25-8-70, 25-8-02.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár

Kristály vizet

1885-1913-1935
A mi ünnepünk!

A Budai Napló fennállásának 30 éves és Viraág Béla szerkesztő írói működésének 50-ik évfordulóján

— A jubileumot a Hollós Mátyás Társaság rendezte —

Viraág Bélának

50 éves írói jubileumára írta:

Gegus Dániel

Félszázad év! Egy hosszú emberélet,
Ajándokul kivételek ha kapják,
Emelje le mindenki a kalapját,
Ha ily életről zendül fel az ének.
Meghajtott fővel álljunk meg előtte,
Ragyogó álmok sorát aki szőtte,
Mikor maga a keret is csak álom,
Mikor még szép volt minden a világon.

Ott indult el az acéltollnak hőse,
Ahol leszállott felhőkből a Kárpát,
Hol lábai a szabad földet járták,
Hol bérci sas volt valamelyik őse.
Sasszárnyon indult vágyak és remények
Adtak lökést a húszéves legénynek,
Ment könnyű szívvel keresni a sorsát:
Előtte volt a szép, nagy Magyarország.

Magyarország te elröppent szép álom,
Minden fiadnak a kebled kitártad,
Magot adtál az énekes madárnak
És tetted, hogy a fészkére találjon,
Kis, szürke hősünk is megrakta fészkét,
A magból is mindég kivette részét,
Serényen járt kis acéltolla lába
S hálásan szőtte szépséged dalába.

Az évek teltek, vége lett a nyárnak.
Szép barna fürtöt fest az ősz fehérre,
De bohém lélek nem gondol a télre:
Örül a fénynek, örül a sugárnak.
Vidám csicsergés a poéta fészke,
Idők múlását hogyis venné észre,
Csak mikor a világ egyet fordul:
Rá is lecsap a sors haragja zordul.

El-el mereng a nagy temetkezésen,
De nagy hite nem adja fel a harcot:
Amiért hosszú ötven éve harcolt.
Nem, nem fog az megsemmisülni még sem.
Kis tolla fut, a sok csapást megállja:
Él a magyar s áll még az ő Budája,
És nem pusztulhat el a magyar élet:
Ezt mondja benne a turáni lélek.

Itt állsz előttünk kissé megtörötten
Bátor hőse az apró acéltollnak,
Multad fényébe elmerül a holnap.
„Elvégezem, amiért ide jöttem."
Ez van felírva tisztes homlokodra. —
Lelked kincsével bőven megrakodva ,
Magyar igének magvetője voltál:
— Állj hát tovább, te régi magyar oltár!

Budapest, 1936 március 6.

Buda nagy jövője

Emlékezetesen szép ünnepet rendezett a Szent Gellért Szállóban e hó 10-én a „Hollós Mátyás Társaság" abból az alkalomból, hogy megalakítása körül oly nagy érdemeket szerzett és lapját, a „Budai Naplót" a Társaság szellemében vezető szerkesztő: *Viraág* Béla irodalmi működésének *ötvenedik* évfordulóját megünnepelte.

Buda társadalma szívesen vett részt ezen az ünnepen, mert érzi, tudja, hogy mivel tartozik annak a szerkesztőnek, aki egy életet szentelt Buda fölvirágoztatásának, önzetlenül szolgálva ez elhanyagolt városrész ügyét. Önzetlenül, — mert öreg korára sok öröm jutott neki, látva kitartó küzdelmének gyümölcsét, — de anyagilag, gondterhes napok előtt áll.

A jubiláris ünnepen részt vett *József Ferenc* főherceg is, — de megjelentek jóbarátai, tisztelői és hívei, hogy elhalmozzák jókívánságaikkal.

Az ünnepet két részre osztotta a rendezőbizottság, amelynek élén ketten állottak: hennyei *Hennyey* Vilmos dr. államtitkár és *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes.

Az első része műsoros est volt, amely 6 órakor kezdődött, amelyen kiváló művészek vettek részt, a második rész a társasvacsora, amely a gyógyszálló márványtermében volt, amelyen mintegy másfélszáz vendég jelent meg és harmincan köszöntötték az ünnepelt szerkesztőt.

Művészi est

Este 6 órakor József Ferenc dr. főherceg megérkezése után kezdődött a műsoros rész, a szálló hangversenytermében, amelyen a megnyitó beszédben a „Hollós Mátyás Társaság" tizenöt éves eredményes működését ismertette

HENNYEY VILMOS dr.
államtitkár,

a Hollós Mátyás Társaság elnöke, de átengedte a szót mindjárt az üdvözlsé után

RIPKA FERENC dr.
nyug. főpolgármesternek,

aki elismerő meleg szavakkal méltatta a jubiláló lapszerkesztő érdemeit, akivel csaknem három évtizeden át együtt dolgozott. Felsorolt számos eszmét, amely ennek a közös működésnek a révén valósult meg és végül éltette a jubilánst. Hozzáfűzte a saját üdvözletéhez Bárczy István ny. miniszter v. főpolgármester üdvözletét, akit ifjúkori barátság fűzi Viraág Bélához.

Ezután ismét Hennyey Vilmos vette át a szót és ismertette azokat az eszméket, amiket Buda érdekében szolgált a Hollós Mátyás Társaság, nagyrészben Viraág Béla kezdeményezésére. Az elnöki beszédet teljes terjedelmében közöljük:

A Hollós Mátyás Társaság megalakulása

Szívből köszönöm, hogy meghívásunkra ily szép számban megjelenni és megjelenésükkel minket és az ünnepeltet megtisztelni kegyesek voltak. Különösen köszöntöm József Ferenc főherceg Ő fenségét, az ő személyes jelenléte örökké megmaradó becses emléke lesz Viraág Bélának és társaságunknak. Fenséges Uram! Hálás lelkesedéssel vettük tudomásul azt is, hogy Fenséges Uram megtiszteli a *Hollós Mátyás Társaság*-ot a díszelnöki tisztség elvállalásával.

Ezt a mai ünnepet a Hollós Mátyás Társaság írók, művészek és tudósok budai egyesülete rendezte abban a tudatban, hogy Buda nagy közönsége együtt érez vele, amikor Viraág Béla 50 éves írói és 30 éves Budai Napló szerkesztői évfordulóját hálás szívvel, elismerésével emlékezetessé teszi. Viraág Béla egész életében eszményekért küzdött.

Viraág Béla amikor idejött közénk Budára, már elejétől fogva érezte, hogy működése csak akkor lehet eredményes, ha azt társadalmilag is alátámasztja. Ezért korán kört gyüjtött maga köré, ezzel a körrel közölte gondolatait, eszméit, megbeszélte terveit és viszont e körből merített újabb eszmét és gondolatot. E magánkörből fejlődött a Hollós Mátyás Társaság, amelynek eszméjét, 1915 október 15-i számában, a Budai Napló vetette fel első ízben. Akkor a lapok sokat foglalkoztak az új alakulattal és a Pesti Napló azt írta: hogy „a tudós művelődés és muzsák barátjai a főváros komolyabb és csendesebb részében immár megmozdultak".

Régebben a budai írók, művészek és tudósok Pestre jártak a Newyork kávéházba, 1915 óta Budára gyüjtötte össze őket Viraág Béla és kiegészítette e kört Buda társadalmának színe-javával. A társaság formális megalakulása, hosszú vajúdás után csak később, 1920 február havában következett be fényes külsőségek mellett. A társaság díszelnökségét gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Apponyi* Albert, gróf *Karácsonyi* Jenő és *Rákosi* Jenő vállalták. Elnöki tanácsában ott látjuk *Ripka* Ferencet, *Kozma* Jenőt, *Nemes* Antal püspököt, *Becsey* Antalt, *Hubay* Jenőt, *Lechner* Jenőt. Tormay Cecilt, Szabó Dezsőt, Sziklay Jánost, Rákosi Viktort, Thirring Gusztávot és másokat: írókat, művészeket, tudósokat és Buda közéleti nagyságait. Az első ügyvezető elnök *Pintér* Jenő, utána *Morvay* Győző, aztán *Szabolcska* Mihály és legutóbb *Szávay* Gyula. A társaság háznagya elejétől végig *Viraág* Béla volt, aki e szerény címen volt a társaság tulajdonképpeni mozgató ereje.

A díszelnökök ünnepi alkalmakkor országra szóló beszédeket mondottak, amelyektől az egész sajtó viszhangzott. A Hollós Mátyás Társaság rendes heti összejövetelein kívül, vita üléseket, művészi matinékat és estélyeket rendezett, melyeken a Budai Dalárda, az Operaház tagjai és maga Hubay Jenő is szerepelt. Karácsonyi Jenő gróf a Társaság részére gyönyörű Mátyás-serleget adományozott.

A Társaság Buda összes közérdekű tudományos és művészeti kérdéseit felkarolta, azokat sajtó útján — elsősorban a Budai Naplóban — cikkekkel, felszólalásokkal, memorandumokkal és hatósági beadványokkal támogatta.

A Társaság tevékenységéről, mely egyúttal ünnepeltünk szívós, lankadatlan munkásságát is visszatükrözteti, a következőkben adunk képet. Érdekes lesz azokat az eszméket feleleveníteni, melyek Budát az utolsó három évtized folyamán mozgatták.

Óbuda hagyományai

Fővárosunk területén *Óbudának* van a legrégibb történelme. A Hollós Mátyás Társaság a történelem e kincseit kívánta feltárni. Itt volt már kétezer évvel ezelőtt Akvinkum, a nagy kereskedelmi gócpont, mely Ázsiát és Oroszországot kötötte össze Európával. Az ebből az időből való város romjait kerestük. A kiscelli Schmidt-féle kastély, mellyel sokat foglalkoztunk és melyet volt tulajdonosa a fővárosra hagyományozott, szintén e cégi időkből származik és valószínűen királyi palota volt. Sürgettük Óbuda környékén Árpád sírjának kutatását. Hetényi főkapitányhelyettes és lelkes társai most úgylátszik megleltek a Bohn-féle téglagyár helyén. És ott vannak Óbuda talajában eltemetve a római és későbbi török időkből való monumentális fürdők. A Római-fürdő környékén tagtársunk Tausz Béla elgondolása szerint új fürdőtelepet kívántunk volna létesíteni. Bevonni ebbe a Csillaghegyet, a közelben lévő, elhanyagolt Árpád-fürdőt és új gyógyforrások feltárásával kifejleszteni, ezt Pávai-Vajna Ferenc tagtársunk tudós geológus segítségével.

Harc a füst ellen

Állandóan küzdöttünk ama gondolat megvalósításáért, hogy a gyárakat Óbudáról és a Szentendrei-útról a főváros déli medencéjébe, a Kelenföldre áthelyezzék, nehogy a gyárkémények füstje végigvonuljon a fürdőváros felett. Nagy harcot folytattunk az óbudai téglagyárak ellen, azért, hogy üzemüket a solymári völgybe tegyék át, ahol megfelelő talaj- és téglaanyagot találnak, mert mostani helyükön, a Mátyáshegy oldalán, csuszamlást idéztek elő és ennek a szép vidéknek további fejlődését és beépítését tették lehetetlenné. Segítettünk dülőre vinni az óbudai Dunahíd ügyét, mely e városrész újabb fellendülésének veti meg alapját.

A Szépvölgy ügye

Óbudát a fővárossal *Újlak* nevű része köti össze. Ott egy romantikus völgy, a *Szépvölgy* terül el, mely még feltárva nincsen. Arra törekedtünk, hogy a villamos vasút 4. sz. vonalát a Hűvösvölgyből ezen a Szépvölgyön át vezessék Újlak felé és így körforgalomban vissza a Berlini-térre. Tagjaink közül főleg *Szilágyi* Károly és *Réw* Sándor küzdöttek Óbuda jövőjéért, Andréka Károly és Orova Zsigmond biz. tagok segítségével.

Kelen földje

Budának legújabb, legmodernebb része a *Lágymányos*. A Hollós Mátyás Társaság sokat foglalkozott e városrész fejlődésével. Azon volt, hogy az azt ketté választó nagy vasúti töltést helyezzék át a Duna mellé, hogy e városrésznek a töltésen túl fekvő alsó részét a fejlődés hálózatába bevonják. Azt akartuk, hogy az összekötő vasúti híd budai környékét megfelelően rendezzék és kiépítsék. Az összekötő vasúti híd két oldalára, a főváros állandó kiállítás részére végleges területet terveztünk a város tulajdonába került Nádor-kert parlagon fekvő területének felhasználásával.

Ideális terv

Ugyanide tervezte újabban *Lendl* Adolf, társaságunk kiváló tagja, a természetrajzi múzeumot, planetariumot és az őslénykertet. Az erre vonatkozó terveket minden részletében kidolgozta. E munka megvalósítása esetén a főváros egyik büszkeségé válna s ezért elfogadását és keresztülvitelét évek óta sürgetjük. Annyira már eljutottunk, hogy az illetékes tényezők az ügyet felkarolták, a továbbiak már csak a pénzügyi helyzet jobbrafordulásán múlnak. A Duna mellé tervezett ezek az építkezések a főváros dunamenti látképének is nagy előnyére lennének.

Új fürdőváros

A Lágymányoson nagy jövő elé tekintenek a világhírű keserű- és sósvízforrások. Itt modern új fürdőtelep létesítéséért harcoltunk, a Dobogó-domb alatt az örsödi völgyben. Ha kiépülne ez a telep, Karlsbad hírével vetekedne. Új fürdővendég forgalom megteremtésével búsásan kamatozna tatná a reáfordított befektetést és megkönnyítené, hogy a magyar idegenben költse pénzét és keresse egészsége helyreállítását.

Budai kérdések

Foglalkoztunk azzal is, hogy az összes felsőbb tanintézetek kihelyeztessenek a műegyetem környékére. Ott egy deáknegyed létesüljön, mely távolabb a nagyvilági város mételyező hatásától, az ifjúság erkölcsi és egészségi szempontból megfelelőbb nevelését tenné lehetővé.

Sürgettük a farkasréti temető felhagyását és áthelyezését, mert a hegyvidék további fejlődésének útjában van.

Részünk van abban is, hogy immár épül a Boráros-téri új Dunahíd és a kelenföldi sugárút, ami a Lágymányos fejlődésének ad új lökést. A Lágymányos ügyeiben főleg *Becsey* Antal tagtársunk járt kezünkre és fejtett ki egyébként is külön említésre méltó kiváló tevékenységet.

Új életet a Víziárosnak

A *Víziváros* ügyeit annak országgyűlési képviselője *Kozma* Jenő tagtársunk segítségével karoltuk fel. Azért küzdöttünk, hogy e városrész a főváros alsó és felső hévvíz forrásait összekötő, dunapart parkozott sétánnyá alakíttassék át és ily formán Buda fürdőváros központjává váljék. Ide egy dunahíd létesítését is sürgettük, mely Budát a Lipótvárossal kötné össze. E hidat azonban csak gyalogjárónak, vagy a Duna alatt alagútszerűen megoldandónak gondoltuk el. A víziváros fejlesztésének ügyében tagtársunk *Szalay* Sándor volt elöljáró is szerzett érdemeket.

A magyarok vára

Buda várában Nemes Antal püspök tagtársunk után indulva ó-magyar városrészt, magyar akropoliszt, gondoltunk kiépíteni. Palotákat és házakat ó-magyar keleti stílusban. A Várban található sok régiség, földalatti ősleletek feltárását, konzerválását, történelmi épületek megfelelő megjelölését szorgalmaztuk. A közeljövőben megnyitó

hadimúzeum felállítása ott a Várban a Hollós Mátyás Társaságnak is van érdeme, mert e részben *Aggházy* Kamill ezredes úr tagtársunk végzett felette érdemes munkát.

A Tabán jövője

Nagy tevékenységet fejtettünk ki a Vár aljában elterülő *Tabánnak* a fürdőváros céljaira való rendezése ügyében. Egy irredenta városrészt kívántunk ott létesíteni. A trianoni gyászos határozat folytán tőlünk elszakadt minden törvényhatóság és város részére épületet emeltünk volna sajátos stílusában és berendezésével, néprajzi sajátosságával. Ezek szállásul is szolgáltak volna a hazájukat látogató odavaló honfitársak számára. A Gellérthegy északi és a Naphegy keleti oldalán épülő ez a Skansen faluhoz hasonló városrész körülbástyázta volna a királyi várban tervezett régi magyar ó-várost. Ez a mi tervünk azonban ma már csak a jövő zenéje. Azzal, hogy e városrészt egyelőre parkirozták, *Szendy* Károly polgármester erre az ügyre a mostani viszonyoknak megfelelő legjobb megoldást találta, amely a jövő fejlődésnek nem prejudikál.

Fürdő központ

A Vár alatt elterülő nagy *Vérmező* ügyét is állandó napirenden tartottuk. Azért küzdöttünk, hogy a katonai kincstár adja vissza ezt a területet a fővárosnak, mert úgy vélekedtünk, hogy Budán a város közepén nem maradhat meg egy húszholdas terület kaszáló rétnek. Terveket dolgoztunk ki, hogy park keretében ezen a területen épüljön a már említett természetrajzi múzeum, ide állítsák Attila szobrát, vagy itt létesítsék a Sportstadiont.

A város látképe érdekében kívántuk, hogy a Várhegy idetekintő oldala ne magas bérházakkal, hanem terraszszerűen kertes villákkal építtessék be, amit ha elfogadtak volna, nem fenyegetné most a hegycsúszamlás sem.

Ezen a környéken fekszik az államvasútak Déli-pályaudvara, e városrész fejlődésének útját állva. Terveket dolgoztunk ki, hogy e pályaudvart kijjebb, a délivasúti alagút bejáratához helyezzék át, a mostani délipályaudvar helyén új városrész épülhetne és vihetné tovább e környék fejlődését.

Megindult a harc

Buda fürdőváros kérdését az elsők között a Hollós Mátyás Társaság karolta fel, amikor 1920-ban *Ripka* Ferenc tagtársunk terjesztette elénk a Buda világfürdőre vonatkozó elgondolásait. Ezt az ügyet azután állandóan napirenden tartottuk, fürdőanketteket rendeztünk, amelyeken Schafarzik, Hankó Vilmos és más előkelő tudós és neves orvos újból és újból fejtegette a fürdőváros eszméjét. A budai Dunaparton a Gellért-fürdőtől végig a Római-fürdőig egy nagy park kiképzését és szállodák építésével, az ivókúra és gyógyfürdés céljára való felhasználását terveztük. A Duna mentén új gyógyforrások feltárását vártuk, amit Pávai-Vajna Ferenc dr. neves geológus tagtársunk részben már meg is valósított. A fürdőváros kérdés az évek folyamán mind szélesebb körökben talált pártolásra és támogatásra. Megalakult dr. József Ferenc főherceg Ő fensége vezetésével a Fürdőváros Egyesület. Nem lehet célunk, hogy itt a kérdés fejlődésének egyes mozzanatait ismertessük. Tény az, hogy a Hollós Mátyás Társaság elhintette és ápolta mag ma már terebélyes fává fejlődött, melyre fővárosunk életében nagy jövő vár.

A fürdőügy és idegenforgalom érdekében egyébként is nagy tevékenységet fejtettünk ki, különösen abban az irányban, hogy a kelettel létesítsünk összeköttetést. Legyen Budapest megjelenésében a Nyugat felül az első keleti város és a kelet felül az első nyugati város. Azért harcoltunk, hogy Gül Baba elhanyagolt sírja körül mohamedán központot alakítsunk mohamedán egyház alapításával. Ezt a tervet hosszas utánjárással és a mohamedán hitközség megalapításával sikerült megvalósítani. Az új hitközség eredményesen fűzi a szálakat, hogy a négyszázmilliónyi mohamedánság keleti világával a kapcsolatot létesítse. A budapesti új mohamedán hitközség főpapja, *Husszein* Hilmi már másodízben járja a Keletet, most Arábiát és Indiát, hogy Buda fürdő- és idegenforgalmának propagandát csináljon. Az ügyet a Hollós Mátyás Társaságban László Zoltán tagtársunk kezdeményezte és Viraág Bélával meg is valósította.

A magyar ősiség

Nagy teret foglalt társaságunkban a turáni gondolat, ősi hazánk és eredetünk kutatása azzal együtt, hogy testvéri kapcsolatot és összeköttetést kerestünk a *kelettel*. Ezt az irányzatot, amelyet azelőtt mint kultúr lealacsonyodást kezeltek, mi tettük népszerűvé a Budai Napló útján, amely állandó kapcsolatot tart a Kelettel. Nyilvánvaló, hogy a turáni gondolat csak előnyöket biztosíthat a magyarságnak: erkölcsi segítséget és pénzügyileg idegenforgalmunk fejlesztését. Az a nézetünk, hogy a turáni gondolattól való idegenkedés csak téves elképzelésnek eredménye. Izzó hazaszeretet és a magyar hagyományokhoz való hűség jellemzi a Hollós Mátyás Társaság működését és ebben a gondolatban sürgettük a magyar ősiség és keleti eredetének beható kutatásával is. Sajnos, a mi pesti tudósaink eddig inkább a nyugati viszonylatok ápolásával és felfedésével foglalkoztak és a kérdés igazi, a valóságnak megfelelő oldalát elfogultságból elhanyagolták. Itt Zajti Ferenc tagtársunk érdemeit kell kiemelnünk.

Eredmények

Csak futólag említjük még,

hogy a Hollós Mátyás Társaság kezdeményezésére írta meg Fraknói Vilmos püspök értékes tanulmányát Mátyás király koráról és Lechner Jenő *„Buda műemlékei"* című becses dolgozatát,

hogy a Közmunka Tanács a mi előterjesztésünkre nevezte el a régi Albrecht-utat Hunyady János-útnak,

hogy a Mátyás királyra vonatkozó képek, könyvek, okiratok és érmek gyüjteményének kiállítását rendeztük,

hogy II. Rákóczi Ferenc és Thököly Imre ereklyét kegyeletes megőrzésére mozgalmat indítottunk, melyet Karafiáth Jenő annak idején a nemzetgyűlésen terjesztett elő támogatásra és mozgalmat indítottunk arra, hogy Attilának nagy emlékművet állítsunk Budán, erre Lechner Jenő és Füredi Károly készítettek nagyszabású művészi mintát,

hogy Társaságunk a budai állandó színház és a Várszínház ügyét, később a Kugler Mihály elgondolása szerinti körvasút ügyét propagálta,

hogy a népakadémián rendezett sorozatos előadásokban kivettük részünket,

hogy a bécsi császári gyüjteményekben foglalt értékes gobelinek, köztük Budavára visszavételére vonatkozó 21 ilyen műtárgy külföldre juttatása ellen erélyes akciót indítottunk stb., stb.

Végül a Hollós Mátyás Társaság humorára és Viraág Béla szellemességére valló azok a cikksorozatokra utalunk, amelyek a Budai Naplóban Dubonai Pál néven aláírással és *Fordított város* címén éveken át folytatólagosan megjelentek. Ezek a cikkek a fejlődő ifjú óriás Budapest mintegy kamasz éveit tükröztetik vissza és ferdeségeit ostorozzák jóindulatú szeretettel. Gondolatmenetük a Hollós Mátyás Társaság összejövetelein folyt vitákban gyökeredzett.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Ezek csak szemelvények a Hollós Mátyás Társaságban történtekről, de egyúttal szemelvényei Viraág Béla áldásdús működésének, mert mindezek mögött ott lebeg az ő egyénisége, szellemessége, tisztánlátása, lankadatlan tevékenysége, fanatikus szeretete és odaadó hűsége Buda és a hozzá kapcsolódó magyar ősi gondolat iránt. Erre a nemesen lefolyt életpályára tűzi föl ma a Hollós Mátyás Társaság — *Buda társadalma nevében* — az örök hála, nagyrabecsülés, szeretet és ragaszkodás elhervadhatatlan koszorúját.

Még engedjék meg, hogy befejezésül felolvassam azt a költői szépségű levelet, melyet *Havas* István főtitkárunk intézett a mai alkalomra ünnepeltünkhöz, mint a Petőfi Társaság főtitkára.

A Petőfi Társaság üdvözlete

Kedves Barátom!

Végtelenül fájlalom, hogy fontos ügyeim a vidékre szólítottak ép e napokban s így nem tudlak személyesen üdvözölni.

Ahhoz az ünnephez, amit ma tiszteletedre Buda társadalma rendez, a Dunán-innenek, a Tisza mentének, az elszakított magyarságnak is köze, része van. Az elmult félszázad alatt édes-vidám dalaiddal, románcaiddal, regényeiddel Te sok-sok szívet hódítottál meg. Tanuskodnak erről az egykorú lapok hasábjai, megjelent köteteid, melyeket országszerte olvastak az ifjak, lányok, szépasszonyok, egy boldogabb Magyarország olvasói, mint amilyenek mi vagyunk. Aztán úgy történt, hogy bevetted magad Budavárába s harminc esztendő óta magasztalod szépségeit, fölfeded ragyogó bájait s védelmezed az odaadó hűség minden lovagi lelkességével. Harminc év óta vagy Buda szerelmese, trubadurja, álmok, tervek milliomosa, Te a mindennapi gondok küszködő szegény napszámosa. De törődtél is Te ezzel, az ilyen kicsiségekkel, mikor Te a nagyságért, szépségek impériumáért lelkesedtél! Ki volt gazdagabb itt nálad, rajongó bohém, akinek álmaiban ott él szülőföldednek, a romantikus Trencsénnek minden gyönyörűsége, nyugtalan hegy-völgye, napfénye, zivatarja! Valami lelkes bárd lehetett valamelyik ősöd is már a Mátyusföld fejedelmének, Csák Máténak egykori udvarában, a regés vártornyok regőse, bájos várkisasszonyok vándorlantosa.

De hát elvesztetted Trencsént s ahogy mi valamennyien siratjuk, gyászolod Te is, kései utód, trianoni trubadur!

Látom, hogy elkalandozott a tollam, holott nekem át kell adnom egy irodalmi társaságnak az üdvözletét, melynek ha nem is vagy becikkelyezett tagja, lélekben, jól tudjuk, rokona és nagyrabecsülője. Mert ez a társaság a Petőfi nevét viseli, annak a Petőfinek nevét, akinek az élet úgyszólván semmit sem adott, de aki a mi életünknek hitet, lángot, honszerelmet nyujtott, akkorát, mint előtte s utána is még: senki.

Hát ennek a Petőfi Társaságnak elnöksége általam küldi ma üdvözletét, meleg köszöntését Neked. Megszorítja kezedet s azt üzeni: „Az a Buda, amelynek harminc éven át énekese voltál, íme, fölébredt álmaiból és egyre szépül, emelkedik. Szinte napról-napra ifjabb lesz, egy ma még küzdő, de egyre újuló ország méltó fővárosa. Öleljen téged is keblére, hű trubadurját, ennyit megérdemelsz tőle!"

Köszönt szívből tisztelő barátod.

Budapest, 1936 március hó.

Havas István,
a Petőfi Társaság főtitkára.

A közönség nagy figyelemmel hallgatta és elismeréssel fogadta a Hollós Mátyás Társaság működését is megvilágító eszméket.

A lelkes éljenzés csillapultával

SZIKLAY JÁNOS dr.

az ismert író és vezető publicista mondott ünnepi beszédet, amelyben szeretettel méltatta Viraág Béla működését, amely Budának minden érdekét felkarolta. Lelkesen fogadta ezt is hallgatóság.

A műsort szellemes humorral konferálta be

GEGUS DÁNIEL
író, ny. h. főkapitány,

akit kedves ovációban részesített a közönség.

Nagyarányú tapssal fogadta gróf *Berényi* Jánosné Török Irmát, a Nemzeti Színház örökös tagját, aki az ő nagy művészetével szavalta el *Gegus* Dánielnek ünnepi ódáját az ünnepelthez. Nagy ovációban volt része, amikor a főherceg is üdvözölte a sikerült előadásáért, mint ahogy üdvözölte az ezután következő művésznőket, akik a műsoros estén részt vettek: *Szalay* Ilona operaénekesnőt, *Schack* Manka zeneszerzőt, aki a saját szerzeményeivel aratott tapsot, *Kazacsayné Lázár* Jolán szavalóművésznőt, aki Viraág Béla költeményeit adta elő meglepő művészettel, *Komlóssy* Emmát, a Népszínház volt nagyhírű tagját, aki magyar nótákat énekelt és nem győzte ismételni, végül *Viraág* Ilona mozdulatművésznőt, aki édesatyja első költeményét, az „Akarom" című románcot és a „Két cimborám" című költeményét adta elő mozdulatművészettel. Az énekszámokat *Radnay* György zeneszerző kísérte zongorán.

Művészies kiállítású *jubileumi-emléklapot* Viraág Béla ünneplése alkalmából *Kurtapataki* Pál festőművész rajzolta. Az emléklapot aláírók, soha el nem múló hálával és szeretettel köszöntik jóbarátjukat, illetve tisztelőjüket: *Viraág* Bélát, 50 éves írói és szerkesztői jubileuma alkalmával.

Társasvacsora

A műsoros estet követő társasvacsorán egymásután emelkedtek szólásra Buda társadalmának kitűnőségei. Legelőször *Hennyey* Vilmos dr. a „Hollós Mátyás Társaság" elnöke köszöntötte a Kormányzót és felolvasta az üdvözlőlevelek, táviratok küldőinek neveit.

Elsőnek *Becsey* Antalt, a Budai Napló íróját és prófétáját köszöntötte, aki hosszú évtizedeken becsülettel töltötte be azt a helyet, amelyet a végzet számára kijelölt és méltatta azt a nagy lelki értéket, amelyet az ünnepelt Buda közönsége számára jelentett.

Hanthy Haidekker János, a III. kerület elöljárója Buda szerelmesét és rajongóját köszöntötte. Utána *Lugmayer* József dr. a Pénteki Borgazda *Váli* Gábor az iparosok nevében üdvözölte, mert Viraág Bélához régi szeretet fűzi az iparosokat, akiknek rendelkezésére mindíg készen áll az ünnepelt. *Székely* Vladimir ny. rendőrfőkapitányhelyettes megszokott jóízű humorával sorakozott a felköszöntők közé, majd *Hubert* Vilmos a Budai Iparosok és Kereskedők Köre nevében mondott felköszöntőt. *Mikola* Géza dr. az új Alsóváros köszönetét tolmácsolta. *Korányi* Márton lapszerkesztő szellemes köszöntője után *Bárdos* György dr., a Budai Társaság nevében, majd gróf *Berényi* János emelkedett szólásra és lelkes szavakkal a hegyvidék nevében köszönte meg Viraág Bélának, hogy érdekeiket szolgálta és Budát megismertette velük. Ingatlan Újság szerkesztője emelkedett szólásra. *Zajti* Ferenc a turáni gondolat ébrentartóját méltatta beszédében. *Medriczky* Andor a Kelet bekapcsolása érdekében kifejtett szívós és kitartó áldozatos munkát méltatta lelkes szóval.

Ezután *Hadzsi Ayasz Kán Ayar*, a Budapesten tanulmányok céljából tartózkodó *indiai* mohamedán főúr köszöntötte angol nyelven, majd hindu nyelven Viraág Bélát, aki a Távol-Kelet turánsága nevében üdvözölt és különösképpen hangsúlyozta, hogy a jubiláns, valamint a Budai Napló Indiában és Japánban is nem ismeretlenek, mert ennek a kitűnő budai újságnak — úgy a turáni vonatkozású, mint a muzulmán érdekeket szolgáló — cikkeit odakint lefordítják és a távoli Kelet legkomolyabb lapjai közlik. A beszédet *Keöpe* Viktor dr. tolmácsolta magyar nyelven. Az indiai felköszöntő után a budai Gül Baba mecset lelkésze: *Mechmegadics* Izmail imám modott magyarnyelvű felköszöntőt, amelyben a magyar mohamedánok hűségéről és ragaszkodásáról biztosította az ősz Viraág Bélát, aki egyben a magyarországi izlám konventjének tiszteletbeli elnöke. Beszédje végén imát és áldást rebegett az ünnepelt fejére.

Az áhitatos csendben hallgatott beszéd után *Pávai Vajna* Ferenc dr. főgeológus, főbányatanácsos közvetlen meleg beszédben, a fürdőügy és a mélyfúrások lelkes protektorát üdvözölte Viraág Bélában, majd *Baranszky* Gyula dr., *Lechner* Jenő, *Duday* Alajos dr. elöljáró, *Nádas* Béla dr. a Rózsadomb nevében, *Tábori* Kornél a budai társadalom figyelmét hívta fel Viraág Bélával szemben fennálló kötelezettségére az „igazmondó szék"-kel kapcsolatosan. *Kornai* István a Magyar Nemzeti Irodalmi Társaság nevében üdvözölte, *udvarhelyi Kapcza* Imre pedig mint a Budai Napló első előfizetője mondott szellemes beszédében festői képet rajzolt az árva hattyúról. *Nemes* Jenő György dr. orvos szellemes szóval az orvosok üdvözletét hozta. *Istók* László az „Őserő" szerkesztősége és munkatársai nevében köszöntötte, majd ifj. *Sebős* Károly a barlangkutatók kérelmét tolmácsolta, hogy támogassa a barlangkutatás fontos ügyét.

Kedves jelenet következett ezután, amikor *Gegus* Dániel bekonferálta, hogy *Fischer* Gertrud, az ünnepelt unokája is fel akarja köszönteni a nagypapát, aki megkerülve a hosszú asztalsort, két karjával átfogta a meghatottan ülő nagyapa nyakát és összecsókolta.

Gegus Dániel ezután kegyeletes szavakkal emlékezett meg az ünnepeltnek közelmultban elhúnyt hitveséről, aki a jubiláns hosszú, küzdelmes életpályájának hűséges támasza és mindenkor segítőtársa volt. A jelenlévők felállással áldoztak a halott nagyasszony emlékének. Köszönetet mondott az orvosoknak: báró *Korányi* Sándor dr. egy. tanár, *Kalapos* Imre dr. egy. tanársegéd és külön *Domány* Endre dr. budai orvosnak, hogy megmentették és lehetővé tették a jubiláló szerkesztő további működését. *Viraág* Béla emelkedett ezután szólásra és meghatottan köszönte meg a lelkes ünneplést, amelyet — mint mondotta — nem várt és nem érdemelt meg, hiszen ő mindíg Budáért dolgozott és amit tett, azt Buda érdekében végezte minden utógondolat nélkül.

Éjfél után járt az idő, amikor a szellemes, kedves, poétikus, de mélységes szeretettel elmondott beszédek véget értek. A közönség azonban még sokáig együtt maradt a lelkes barátságtól átfűtött, nem fárasztó estén és lassan oszlott szét, — búcsúzáskor még egyszer üdvözölve a jubiláló szerkesztőt.

Andriska Károly.

Az idegenforgalom ezer baja

Az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége a Szent Gellért Gyógyszállóban gyűlést tartott a kormány, a főváros és számos testület képviselőinek jelenlétében. Több fontos, aktuális kérdést tárgyaltak, így azt, hogy módot kell találni a szállókban tavaly mutatkozott torlódások kikerülésére és a vizumkérdés kielégítő megoldására.

Madarassy-Beck Gyula dr. báró, „Idegenforgalom és kereskedelem" címmel tartott előadásában kifejtette, hogy ez a divathullám, amely Magyarországot kiemelte, meg ne szűnjék. Ha a szállók zsúfoltsága ismétlődni fog, az sokat árthat. Ami a vizum körül történik, az frivol játék az ország ellen. Ausztria harminc állammal szemben megszüntette a vizumkényszert, mi csak öttel szemben. Az angoloknak csak próbaképpen engedélyeztük, pedig tavaly már 40%-kal több angol utasunk volt. Téves hogy idegen valuta miatt kell a vizum, hiszen a túlnyomó rész Bécsen át jött és schillinggel fizet a vizumért. Kifejti, hogy mily módon tudunk legtöbb kvalitásos idegent idevonzani. Nagyszámú adatot sorol föl a kereskedelem és idegenforgalom kapcsolatairól és további reformok megokolásául. Élesen bírálja a magyar kereskedelem ellen legutóbb elhangzott beszédeket.

Gundel Károly „A vendéglősipar mai helyzete" címmel tartotta meg előadását. 1929-ben még csaknem 1500 iparigazolvány volt, míg 1935-ben már 930. Maga a forgalom 1926 óta 70%-kal csökkent. Viszont az ipar terhei folyton emelkedtek, legutóbb a fázisadó, az ásványvíz- és szódavízadó útján. Az idegenforgalmi propaganda azt célozza, hogy idehozzuk az idegent, de hogy itt is tartsuk, az már a szállón és vendéglőn múlik leginkább. Ehhez főképpen a nívó fenntartása szükséges. Új szálló nem kell, ma a szállók 50 százaléka sem foglalt. Ez pedig nem elég az üzemköltségek fedezésére sem, nemhogy a renoválásokra elég volna. Kifejti, hogy milyen segítő módszerekre volna szükség.

Bársony Oszkár az idegenforgalmi statisztika adatait világította meg és fölvetette azt az ötletet, hogy legyen nálunk is tranzitó-vizum, mint Jugoszláviában, (1 pengő), mert a drága vizum miatt nagyon kikapcsolódunk az átmenő forgalomból.

Gyömrey Sándor dr. a statisztikával kapcsolatban kifogásolja — nem a számokat, hanem a színező kommentárokat. *Stein* Sándor dr. a terhes, drága bejelentőlapok költsége ellen szólal föl, valamint egyes közüzemek politikája ellen.

Válkay Bertalan dr. min. tanácsos, az Idegenforgalmi Hivatal alelnöke kifejtette, hogy általánosan kívánják a vizum megszüntetését és keresik a megoldás módjait. A bejelentőlap 50 filléres terhét külföldiekre nézve már megszüntették. A zsúfoltságot tavaly főképp az okozta, hogy egyes kongresszusok és társas utazások rendezői ragaszkodtak eredeti dátumaikhoz.

Balkányi Kálmán dr. a tárgyalás alatt lévő iparügyi novella veszélyeiről szólt.

Tüske Jenő dr. MÁV főtanácsos fölvilágosítást adott a MÁV utazási kedvezményéről. Tavaly már csak 76 olyan nap volt, amikor nem lehetett kedvezménnyel utazni.

Németh Aladár dr. a külföldi propaganda visszásságát bírálta.

Tausz Béla dr. egyes külföldi államok titkos intézkedéseiről számolt be, amelyek ellenünk irányulnak. Ezeknek ügyét külön ülésen fogják még tárgyalni. Az elnök hangsúlyozta, hogy az aktuálissá vált hiteleket nem új szállók építésére, hanem a komoly standard fönntartására kell fordítani.

Új magyar élet. Ez alatt a cím alatt jelent meg egy könyvecske, amelyet *Benkő* András fiatal poéta állított össze és adott ki, mint a címlapon mondja: „Magyarországi és amerikai magyarság számára." A kiadót és szerzőt, aki „Bridgeport" és „Buffalói hiradó" amerikai magyar újságok munkatársa és tudósítója, az a kedves és tiszteletreméltó szándék vezette, hogy az amerikai magyarokkal megismertessen több magyar fiatal poétát s ezeknek hazafias föllángolása az odakint született és angol iskolákban nevelkedett magyar gyermekeket a magyar érzésre tanítsa s a magyarságnak megmentse. A kötetben közel ötven hazafias, magyar érzéstől átitatott költemény sorakozik fel, a költők legtöbbje egészen fiatal, új hajtása a magyar poetisnak. Itt-ott egy-egy régibb poéta is szerepel, mint *Sik* Sándor, *Ádám* Éva, *Gegus* Dániel, akik hazafias lírájuk javából adtak mutatót. A kötet második fele adja a költők arcképét s életrajzi adatait. *Benkő* András csak dícséretet érdemel, mert munkájával szolgálatot tesz a megnyomorított magyarságnak, különösen azzal, hogy munkáját az Amerikába elszakadt testvéreink között terjeszti.

Elmarad a templomépítkezés Kelenföldön, mert a főváros pénzügyi bizottsága levette a napirendről a tervet azzal az indokolással, hogy majd a szanálás befejezése után határoz a templomépítkezéssel járó kiadások megszavazásáról.

A magyarok nagy Istenének áldását kérem azok számára, akik jósággal és szeretettel voltak az évfordulón irántam.

VIRAÁG BÉLA

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC királyi herceg előadását a Baross Szövetség idegenforgalmi és fürdőügyi főcsoportjának előadó ülésén nagy érdeklődés kísérte. — Az állástalan diplomások elhelyezéséről közel félóra hosszat tanácskozott Hóman Bálint kultuszminiszterrel, akit a parlamentben keresett fel.

ANNA KIRÁLYI HERCEGNŐ, a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége fővédnöke előadást tartott a szövetségben „A gyermek a házasság gyümölcse" címen.

SERÉDY JUSZTINIÁN hercegprímás zarándoklatot vezet a Pápa elé Buda visszafoglalásának 250-ik évfordulóján.

CZAKÓ ELEMÉR dr.-nak, az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola felvirágoztatása körül szerzett érdemei elismeréseül és a magyar kultúrpolitikában kifejtett sikeres munkálkodás emlékére a tanári kar a tanácsterem számára elkészítteti szobrát.

MIKECZ ÖDÖN dr. sajtófőnök a budapesti sajtó közgazdasági rovatvezetőit vendégül látó GyOSz és TÉBE vacsoráján mondott beszédében rámutatott arra, hogy a közgazdasági sajtó főfeladatának a magyar közvélemény helyes, mértékadó gazdasági informálását tekinti.

KERTÉSZ K. RÓBERT okleveles építész, ny. államtitkárnak „Kelet-Ázsia építőművészete" című tárgykörből a vallás- és közoktatásügyi miniszter a m. kir. József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem karán egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és e minőségében megerősítette.

SZENDY KÁROLY polgármester nagy érdeklődés mellett ismertette a közigazgatási tanfolyamon „Budapest háztartását". — A bécsi vásár megnyitására ő vezette a magyar kereskedők és iparosok csoportját.

LIBER ENDRE alpolgármester „Budapest Fürdőváros kialakulása" címmel ezeroldalas könyvet írt, amelyben foglalkozik Budapest geológiai helyzetével, balneológiai viszonyaival és az idegenforgalom problémáival.

SZILÁGYI KÁROLY súlyos vesegyulladással betegen fekszik a lakásán. Állapota azonban már javul.

FELKAY FERENC dr. tanácsnok érdekes előadás keretében ismertette a főváros iskola ügyét a Keresztény Tanügyi Bizottság ülésén.

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN dr., a Budapesti Központi Gyógyhely és Üdülőhelyi Bizottság igazgatója rendkívül érdekes és tanulságos előadásában a magyar gyógyfürdők és különösen a budapesti fürdők földrajzi elhelyezkedésének szerencsés körülményeiről értekezett.

SZALAY GÁBOR báró, a posta ny. vezérigazgatója vállalta a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara közlekedési szakcsoportjának elnöki állását, amely Tolnay Kornél halálával megüresedett.

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN egyetemi tanár, a Hopp Ferenc Múzeum igazgatója, indiai tanulmányútja folyamán meghívást kapott előadások tartására a Pandzsábi Egyetemtől is.

ILLYEFALVI I. LAJOST, a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatóját, a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályába rendes tagnak ajánlották.

KEÖPE VIKTOR dr., a kiváló Ázsia-kutató rendkívül érdekes előadásban ismertette a Turáni Társaság ülésén az ázsiai magyar kulturális vonatkozásokat.

KÁTAY BÉLA terézvárosi segédlelkésszel töltötték be a várbeli plébánosi állást a fővárosi kegyúri bizottság ülésén.

SZENTMIKLÓSI JÓZSEF dr. tanácsi főjegyző, a közüzemi és közvilágítási ügyosztály vezetőhelyettese súlyos betegségéből teljesen felépült és már át is vette hivatalát.

Kegyelet... *vitéz József* Ferenc dr. királyi herceg őfensége, a Magyar-Nippon Társaság elnöke mondta a megnyitó beszédet a Nemzetközi Jogi Egyesület magyar csoportja és a Magyar-Nippon Társaság március 12-én Adachi Mineichiro, a hágai állandó Nemzetközi Bíróság volt elnöke, a magyar optánsügy előadója emlékének tiszteletére rendezett együttes ülésén, amelyen „Adachi élete és működése" címen *Geőcze* Bertalan dr. egyetemi magántanár, a Nemzetközi Jogi Egyesület magyar csoportjának alelnöke előadott. A zárszót *Oswald* István dr., a magyar kir. Curia és a Nemzetközi Jogi Egyesület magyar csoportjának elnöke mondta.

BUDAI TÁRSASKÖR március 24-én este 7 órakor tartja 12. évi rendes közgyűlését a kör helyiségében (I., Pauler-utca 21).

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-82
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Jóakaróimnak hálával eltelten köszönöm, hogy figyelmükre méltatták ötven esztendős igénytelen munkásságomat.

VIRÁG BÉLA.

Hősök templomát építik. A Buda-hegyvidéki evangélikusok egyesülete műsoros estélyt rendezett, amelyen *Mohr* Győző elnök megnyitója után *Czeitler* Károlyné és *vitéz Juhász* Benő mondtak beszédet. A Budavári Luther Szövetség vegyeskarának énekszámai után *Klusch* Irénke és *Richter* Magduska „Az utolsó forint" című jelenetet adták elő szép sikerrel. *Hoffmann* Erzsike táncszámokat mutatott be. A táncot *Vay* Alexandra grófnő kísérte zongorán. *Munkó* Rezső zárószavaiban a világháború hőseiről emlékezett meg.

A Kelet sajtója. Amint az indiai, iraki és perzsiai lapokból, amelyek hozzánk beérkeztek, láthatjuk, a *Budai Napló*-nak minden, a turáni gondolattal foglalkozó és az idegenforgalmat, a Gül-Baba ügyét és Buda fürdőváros eszméjét tárgyaló cikkét kitűnő fordításokban közli a keleti testvérnépek sajtója. A *Budai Napló* sohasem vindikálta magának azt a jogot, hogy önmagát világlapnak vélje, de úgy látszik, hogy propagandáját mégis csak komolyan veszik és a keleti nagy lapok, amelyek a magyar ügyekkel nem szoktak foglalkozni, most egyszerre a *Budai Naplón* át foglalkoznak Magyarország, Buda és a Balaton ügyeivel.

A Toldy Ferenc-reáliskola volt iskolatársainak egyesülete szerdán rendezte évi rendes közgyűlését. Bevezetőül *Ripka* Ferenc dr. elnök lelkes szavakkal méltatta az egyesület nemes célját és eddigi — immár tízéves munkásságát, majd *Schauschek* Árpád egyetemi tanár tartotta meg érdekes és tanulságos előadását „Hogyan lett Buda magyarrá" címen. Mind Ripka Ferenc dr. elnököt, mind az előadó Schauschek Árpád professzort a jelenlevők meleg óvációban részesítették, ahogy azt lapunknak írja Homonnai Imre tanár, az egyesület titkára.

Nemzeti ünnepet rendezett március 15-én az „Országos Frontharcos Szövetség" Budapest, XII. ker. (Hegyvidéki) frontharcos főcsoportja a MÁV délipályaudvar étterme fölött lévő ülésteremben. A nemzeti ünnepélyt megelőzőleg a frontharcosok délelőtt fél 10-kor zenés zártrendű díszfelvonulást rendeztek a tabáni temetőben lévő 48-as honvédsíremlékhez.

Az új Fővárosi Évkönyv 1936-ik évfolyama *Horony Pálffy* Aurél tanácsi főjegyző és *Végh* Lajos dr. tanácsi fogalmazó szerkesztésében megjelent. A főváros hatalmas adminisztrációjának ez a könnyen áttekinthető útmutatója. Az Évkönyv a főváros 1935. évének főbb eseményeivel folglalkozik, majd a törvényhatósági bizottsági tagok, valamint a bizottságok és választmányok összeállítását közli. A könyv második részében a tisztviselők névjegyzékét, a közigazgatási, üzemi, intézeti személyzet felsorolását, majd a főpolgármesteri, polgármesteri ügyosztályok, a kerületi elöljáróságok személyzete stb., stb. hivatali beosztását mutatja. A szép kiállítású könyv előállításáért és grafikájáért a székesfőváros Házinyomdáját illeti díceséret.

Március 15. A magyar szabadság 88-ik bíboros, nagy ünnepi évfordulóján március 14-én d. e. 9 órakor a III. ker. keveutcai elemi iskola tornatermében, hazafias ünnep keretében, amelynek műsorát megnyitó fohásszal nyitotta meg Flory Irénke. A nagy nap jelentőségét méltatta Flory Győző tanító. Az iskola tehetséges tanulói szavaltak és énekeltek, nagy sikert és biztató tapsot aratva. Az ünnepet befejtezte: Feltámadunk! Allegórikus jelenet két változásban.

Weisz Margit a kiváló zongoraművésznő harmadik zongoraestjével most fejezte be idei hangversenyciklusát, melyen a nagy szerzők műveiből játszott egész sorozatokat. *Bach, Händel, Scarlatti, Mozart, Beethoven, Schubert, Mendelssohn, Chopin, Liszt* remekművei voltak a kitünő művésznő műsorán, aki ezzel a ciklusával is — mint néhány év előtti emlékezetes Mozart-ciklusával, amelyen eljátszotta a halhatatlan zeneköltő 18 zongoraversenyét és amely teljesítménye Európaszerte feltűnést és teljes elismerést és csodálatot keltett — hatalmas teljesítményt végzett. Nem kevesebb, min 41 művet játszott a három estén és a stílusok különbözősége dacára valamennyiben érvényre jutottak a művek belső tartalmának összes szépségei. *Weisz* Margit játékát kifinomult ízlés, klasszikus elmélyülő értelmezés, ihletett előadásmód jellemzi. *Weisz* Margit bársonyos billentésével, színpompás fantáziájával, felfogásának emelkedett, költői szellemével, zongorahangjának friss, üde csengésével és mindenekfelett művészi lényéből folyó poétikus előadásával, hallgatóságának élményszerű élvezetet és gyönyörűséget szerez. A hangversenyciklus befejező estjén megértő közönsége különös lelkesedéssel ünnepelte és a hatalmas műsor mellé még egész sor ráadást is kívánt és kapott.

A Soroptimista Klub március havi összejövetelén meleg, kedves hangulatú teadélután keretében *Pongrácz* Margit, a Pongrácz-csipke tervezője, az Apponyi-téri háziipari művészbolt tulajdonosa és *Marik* Klára testnevelőtanár, az Országos Testnevelési Tanács tagja „Életem és pályám" címen nagyszámú hallgatóság előtt érdekesen és lebilincselően adott elő.

A Budai Szabadelvű Kör Margit-körut 7. szám alatti új helyiségében rendezte tisztújító közgyűlését, amelyet, mint korelnök *budai Hann* Arnold ny. államtitkár vezetett. Elnöknek *Apponyi* György gróf országgyűlési képviselőt, társelnököknek Garzó Zoltán, Hann Arnold, Kabakovits József, Magyar Pál, Pfeifer Ignác, Rátkai Béla, Székely Dezső, Szegő Béla, Vas Imre és Vörösváry Miklóst — ügyvezető elnöknek Borbás Gáspárt, főtitkárnak Sós Endrét, titkároknak Gelléri Miklóst és Schultheisz Ernőt, pénztárosnak Csepreghy Sándort, ellenőröknek pedig Tábori Jánost és Kovács Ernőt választották meg. A közgyűlés után társasvacsora volt, amelyen *Borbás* Gáspár és *Romén* Ernő felköszöntőjére *Rassay* Károly válaszolt.

A tudományos fürdőkutatás problémáját vitatta meg március 12-én a Budapest Fürdőváros Egyesület ankétsorozatának első vitaülésén, amelyen *vitéz József Ferenc* dr. királyi herceg is résztvett. A vitaülést *Frank* Miklós dr., az Országos Balneológiai Egyesület főtitkára vezette be. Az ankétsorozatot április és május hó folyamán folytatják.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A Budahegyvidéki Polgári Lövészegylet nagyszámú közönség részvételével ünnepelte március 15-ét a Veronika vendéglő nagytermében. A Hiszekegy eléneklése után *Oszoly* Kálmán elnök mondott magasszárnyalású beszédet, hangoztatva március 15-ének, mint nemzeti ünnepnek jelentőségét. A jelennek önérzetét és a jövendő reménységét a multak emléke adja meg a hagyomány és éppen ezért becsülik meg kultúrájukat azok a nemzetek, amelyeknek jövőjük van. A magyar nemzetnek egyik legfenségesebb történelmi emléknapja az 1848 március 15-ike, mert ezen a napon foglalta csokorba a magyar ifjúság minden régi vágyát, a szabad Magyarország megalapozására irányuló kívánságát. A nagy idők szelleme rendkívül alkalmas arra, hogy megrezegtesse az olyan nemzedék szívét és alkalmat nyujtson arra, hogy a mult idők tükrében felismerhessük legszentebb érdekeinket. Szabadságért eredményesen csak a független ember harcolhat. A mai fiatalság, amely gondokkal küzd, a szabadság eszméjének és a magyar haza védelmének szent ügyében csak akkor lesz igazán számottevő tényező, ha megadjuk nemcsak lelki, hanem anyagi függetlenségét is. Szükség van a magyar ifjúságra, a magyar ifjúságnak pedik mindenekfelett szent hitre van szüksége, amely Nagy-Magyarországba vezet. A népek és országok sorsát a történelmi erők irányítják. Az ifjúság erős, a jövőben bizakodó hite és a magyar ifjúságnak önfeláldozó hazaszeretete, szívóssága fogja megteremteni Petőfi független Magyarországát. *Oszoly* Kálmán nagy tetszéssel fogadott ünnepi beszéde után vitéz *Gyopáry* Gyula szavalt el megrendítő drámai erővel néhány újszerű, határozottan értékes irredenta költeményt. Azután az *„Erdei Visszhang"* dalárda ősi magyar éneke, majd *Szvanárs* László hatásos tárogató- és kürtszólója következett. A sikerült ünnepséget a Himnusz akkordjai zárták le.

A Kisfaludy-színház legutóbb a Feketeszárú cseresznye című színművet hozta színre. Kardos József és Ferenczy Marika (a szerb Dusán és felesége szerepében) megrázó drámai hatást értek el. Nádor Jenő a szolgabíró szimpatikus szerepében úgy sikerült maszkjával, mint a szerepet tökéletesen fedő magyaros, úri megjelenésével és művészi játékával sok tapsot aratott. A többi szerepek is jó kezekben voltak s különösen Jeney Ottó tűnt ki egy huszárhadnagy szerepében.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában,

A Kútvölgyi Egyesület népes, élénk ülést rendezett *Oszoly* Kálmán elnöklete alatt március hó 14-én a Kútvölgyi-úti Wendl vendéglőben. Az elnöki megnyitó megemlékezett a III. 15-i nemzeti ünnepről, az 48-as idők hőseiről, akikről hálatelt szívvel emlékezett meg. Bejelentette azután, hogy a polgármester beengedi az őstermelőket, többek között az új kútvölgyi piacra is, kérte ezek támogatását, mert csak az olcsóbbodást segítik elő. Azután a Haggenmacher-féle telkek ügye került sorra. A *BART* autobuszvállalat szerződése lejár, a vállalat 12 új vonalat kér. Valószínű, hogy a szerződést nem fogják megújítani. A főváros veszi át a vonalakat. Igen fontos volna mielőbb a *trolleybusz* bevezetésével megoldani a Kútvölgy közlekedési problémáját. A zugligeti gyalogút elkészítését is megsürgette az egyesület. A tagok kifogásait figyelembe véve eljárt az elnökség a salakozás ügyében is. Ez is megindult. Lépéseket tettek a Diósárok kiépítése végett is. Az autobusz- vagy trolly-járat ügye is azonnal elintézést nyer, amint a Kútvölgyi-út teljesen elkészül, aminek befejezése egyes telektulajdonosok makacsságán mulik. A vízivárosi temető kiürítése és rendezése lassan halad előre. Oszoly Kálmán végül bejelentette, hogy április 23-án feledhetetlen emlékű néhai elnökük, *Perczel* Béla sírjához zarándokol az egyesület, hol az emlékbeszédet ő fogja elmondani. Ezután felkérte vitéz Nemes Juhász Jenő gazd. főtanácsos, th. biz. tagot, hogy a Kútvölgyi Egyesültt ügyeit mindenkor szívén viselje, aki ezt meg is ígérte. Az egyesület egyébként május hó 9-én tartja közgyűlését.

Nagybőjti énekóra címen rendez hangversenyt a III., Kövi-Mária Egyházközség énekkara a Szentendrei-úti kápolnában. Műsoron Roselli, Haydn, Schubert, Bárdos, Volly és Kodály kórusok. Pergolese Stabat Mater-jét *Gesztes* Gabrielle és *Posszert* Emilia éneklik. Vezényel *Rossa* Ernő karnagy. A szentbeszédet *Peisz* Lajos lelkész mondja.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Tisztújító közgyűlését e hó 11-én rendezte a *„Budapest III. ker. Katolikus Kör"* tagjainak szépszámú résztvétele mellett. A főbb tisztségekre a következőket választották meg: Díszelnökök: somorjai *Lukachic* Géza br., *Szokolay* Antal dr. és Andréka Károly. Egyházi elnök: Pálfi Lajos dr. Világi elnök: Gáldy Béla. Ügyvezető alelnök: Brunekker Lajos. Igazgató: Polgár Gy. Ödön dr. Főtitkár: Baitz Károly. Jegyző: Rankó Jenő. Pénztáros: Ifj. Reisz Péter. Háznagy: Bernáth Lajos. Főkönyvtáros: Kaszap Béla dr. Ügyészek: Kuncze Lajos dr. és Petheő Béla dr. Vigalmi bizottság elnöke: Scherhoffer Károly. A közgyűlés keretében hazafias ünnep is volt, mely alkalommal Gáldy Béla tanügyi főtanácsos, köri elnök lendületes szavakban emlékezett meg a 48-as nagy időkről. A közgyűlést társasvacsora követte.

Új építkezéseket engedélyezett Budán a polgármester: *Mauer* Sándor az I. Attila-utca 31. sz. alatt ötemeletes társasházat — *Esterházy* Benedek gróf a II., Ilona-utca 57. sz. alatt kétemeletes bérházat — *Bálint* Imre a II., Pasaréti-út 94. sz. alatt földszintes csoportházat épít.

Magyar estet rendezett Március Idusának emlékére a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör művészi csoportja a Korona Vigadó különtermében Óbudán. *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, a Társaskör elnökének megnyitó ünnepi beszéde után *Csiszár* Lajos operaénekes, *Lovassy* Edith operaénekesnő, *Huszthy* Róbert magyar dalénekes, *Horányi* Mária hangversenyénekesnő szebbnél szebb magyar dalokat énekeltek. A művészek számai között tréfás szavalat, tilinkó-, cimbalom- és tárogatójáték, gyermektánc tarkította a műsort, amelyet nagy tetszéssel fogadott a nagy számmal megjelent előkelő közönség.

A mohácsi fogadalmi templom építőbizottsága a mohácsi vész emlékére emelt fogadalmi templom befejezéséhez szükséges összeg előteremtésére fővédnökének *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek vezetésével újabb országos akciót indított. Az emlékmű alapját 1926 augusztus 29-én a kormányzó jelenlétében rakták le és az elmult tíz év alatt 200.000 pengőt építettek be önkéntes adományokból. A még szükséges összeg előteremtésére *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek felhívást intézett Magyarország katolikus népéhez, hogy adományaikkal az emlékmű megvalósításához hozzájáruljanak. Adományok a postatakarékpénztár 58.357 számú csekkszámlára küldendők.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Szovjetoroszország borzalmait ismertette előadás keretében vetített képekkel *Burkow* Emil dr. március 11-én a budai Ferences kultúrházban. A cseka és a GPU működését ismertette leplezetlenül. Az érdekes előadást nagy érdeklődő közönség hallgatta végig.

Magasnívójú előadásokat rendez a Budai-Klub Margit-körút 48. szám alatt lévő nagytermében. Március 10-én *Wagner* Lilla írónő „A háborús irodalom" címen — 17-én *Sós* Endre főszerkesztő „Európa: A nagy puskaporos hordó" címen adott elő. — Március 24-én *Beke* Manó dr. egyetemi tanár, a Budai Klub alelnöke „Élet más világokon címmel" — 31-én *Völgyesi* Ferenc dr. ideg- és elmeorvos „Idegesség és kultúra" címmel ad elő. Vendégeket szívesen látnak.

Az „Alföldi Esték" szépirodalmi és képzőművészeti szemlepályázatot hirdet hosszabb elbeszélésre, egyfelvonásos színdarabra, novellára és dalszövegre. A pályázati feltételeket szívesen közli a kiadóhivatal Szolnok, 2, Abonyi-út 2.

..... napló

— Egy waggon gabonát adományozott József királyi herceg Kozma Miklós belügyminiszter alföldi ínségenyhítő mozgalmára.

— A Víziváros szabályozásának terve elkészült s a Közmunka Tanácstól a tervet a főváros már megkapta, úgyhogy a közeljövőben tárgyalja a városrendezési szakbizottság, majd pedig a közgyűlés.

— Külön gyors hajójáratok beállításával kívánják a közeli Ujpest, Rómaipart és Szentendre közlekedését lebonyolítani.

— A Nemzetközi Erdőgazdasági kongresszust ez évben szeptember 10-14 között Budapesten tartják meg.

— II. Rákóczi Ferenc gyermekkorát viszi színpadra Koroda Miklós „A kisfejedelem" című darabja, amely a Budai Katolikus Körben került előadásra.

— A Budai Zeneakadémia tanárai magas színvonalú hangversenyen gyönyörködtették hálás közönségüket.

— A Buda-hegyvidéki Református Egyházközség Templomépítő Hölgybizottsága március 8-án ünnepélyt rendezett templomalapja javára.

— Fürdőkórház és balneológiai intézet felállítását sürgették a Budapest Fürdőváros Egyesület ankétjén.

— A Bécsikapu mellett felállítják Pásztor János: Kazinczy díszkútját.

— A Pasaréti-út melletti parkban helyezik el Mangsch Gyula Mátyás-kútját.

— A városligeti artézi kút fúrását rövidesen megkezdik.

— A gellérthegyi sziklakápolna kálváriáját az elmult vasárnap szentelte fel Uzdóczy-Zadravecz István dr. ny. tábori püspök ünnepélyes papi segédlettel.

— A Madách-szobrot nem helyezik el a Margitszigeten.

Új utcaelnevezések. Az I. kerületi Ince-utat a lengyelek nagy államférfiáról, *Pilsudszky marsallról* nevezték el, a várbeli Iskola-teret pedig a Buda visszafoglalásánál oly nagyjelentőségű szerepet játszó IV. Ince pápa emlékének megörökítésére *IV. Ince pápa-térnek* nevezték el. Valószínűleg ide állítják a pápa szobrát is. Utcanevet kapott Mackensen tábornagy is, Erdély felszabadítója, akivel szemben a Közmunkatanács azzal rótta le a nemzet háláját, hogy a II. kerület Kútvölgyi-útnál kezdődő névtelen utcát nevezte el *Mackensen tábornagy-utcának.*

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

Kedves családi estét, — hangversennyel egybekötve — rendeztek otthonukban *Detre* László dr. főorvos és neje *Medveczky* Bella írónő és énekművésznő, amelynek műsorán nagy sikerrel szerepeltek: maga a művésznő-háziasszony, továbbá *Csóka* Béla Lányi-dalokat adott elő. *Viraág* Ilus mozdulatművésznő költeményeket interpretált, *Rexa* Dezső saját költeményeiből olvasott föl s a műsort *Lovászy* Márton humoros előadása fejezte be. Az estén résztvetek: Kisfaludy Kálmán dr. h. államtitkár és felesége, Mariay Ödön dr. kultuszminiszteri tanácsos, Felkay Ferenc dr. szfőv. tanácsnok, Márkus Dezső főzeneigazgató és felesége és leánya, Márkus-Szoyer Ilyke operaénekesnő, Binger János dr., a Hunnia filmgyár igazgatója és felesége, Hudovernig Dezső dr. főorvos és felesége, Orsó Géza dr. főorvos és felesége, Rötth András dr. egyet. tanár és felesége, Lovászy Márton dr. szerkesztő és felesége, Medveczky Károly alezredes, Benno Moebus berlini építészmérnök, Egerváry Jenő dr. egyet. tanár, Csóka Béla operaénekes, Rexa Dezső író, I. Viraág Ilus moz. művésznő, Hutás Aladár dr. orvos, Luzsa Endre dr. orvos, Galyas István dr. és neje, Medveczky Albert, Marich Viktor, Krenner Margit.

A mezőgazdasági kiállítás kapui március 20-án nyíltak meg és e napon lezajlottak a bírálatok és díjazások, másnap, március 21-én, szombaton délelőtt nyitotta meg vitéz nagybányai *Horthy Miklós* kormányzó a kormány tagjainak, a diplomáciai, társadalmi és gazdasági testületek nagyszámú képviselőinek jelenlétében, ünnepélyes keretek között a kiállítást. A kormányzót Darányi Kálmán, Somssich László gróf, Jeszenszky Pál és Konkoly Thege Sándor dr. fogadták. A kiállítás március 20—25. napjain, tehát hat napon át lesz nyitva, reggel 8-tól este 7-ig. Lovasmérkőzések lesznek március 21-én, 22-én, 23-án, 24-én és 25-én délután a legjobb úrlovasok és úrlovasnők részvételével, két alkalommal pedig az olimpiai lovasok díjlovaglást fognak bemutatni. Különös érdeklődésre tarthat számot a kutyabemutató, amelynek egyik érdekessége a pásztorkutyákkal bemutatott nyájterelőverseny lesz.

A „Budai Művészek" magyar nótaestét rendeztek március 15-ike emlékére a Korona vigadóban Óbudán e hó 14-én, szombaton este és nagy sikert arattak. *Andréka* Károly védnök nyitotta meg. Különösen kitüntek szerepléseikkel *Horányi* Mária hangversenyénekesnő, *Koncz* Dezső író, zeneszerző „márciusi ódájával" és a magyar cimbalom hármas: *Tóth* Lia cimbalom-, *Sánek* Péter tilinkó- és *Makádi Horváth* László tárogatóművész, *Lovassy* Edith operaénekesnő, *K. Votisky* Alice magyar dalénekesné, *Csiszár* Lajos operaénekes, *Huszthy* Róbert magyar dalénekes, *Bálint* Árpád előadóművész és *Kelemen* Angyalka gyermekprimadonna. A záróbeszédet *Orova* Zsigomnd dr. mondotta. Ügyesen korferált *Járosi* Jenő dr. ügyvéd, zeneszerző.

A kelenföldi lövészek. A „*Szt. Gellért*" XI. ker. Polg. Lövész Egyesület ezévi második választmányi ülését ismeretterjesztő előadással kapcsolatban e hó 17-én rendezte a „Budai rózsakert" vendéglő külön helyiségében. Előadók: *Issépy* Béla főgimn. tanár, aki Abesszinia és Poscher Frigyes mérnök, aki a legújabb gázvédelmi szereket ismertette, Schreiner tábornok március 15-ikét méltatta, amit Mikola Géza elnök köszönt meg neki.

Érdekes újítást vezetett be a *Szeiffert*-kávéház, ahol e hó 19-én, *csütörtökön* este Szántó Gyula rádióénekes dalestét rendezett, amelyen közreműködtek: Ányos Laci, Buday Dénes, Carlo de Fries, Erőss Béla, Fényes Szaboles, Hajdu Imre, Kondor Ernő, Kurue János, Radó József. Konferált: Magyarádi Jenő. A közönség pedig szívesen hallgatta.

ADÁS-VÉTEL

Diósárok-úton 400 négyszögöles remek gyümölcsös, weekend-házzal, 11.000 pengőért eladó. Paulovits, I., Krisztina-körút 8. Tel.: 50-3-09.

Óbudán kis bérház 5 szobakonyhás lakással, kerttel 8500 pengőért. Paulovits.

Márványutcánál 3 szobás öröklakás 9000 pengőért eladó. Paulovits.

Mindenkinek, aki szeretettel volt irántam életem ez egyetlen ünnepén — hálás köszönetet mond

VIRAÁG BÉLA.

Ősmagyar, pogány szertartás szerint mentek esküvőre Óbudán *Mózer* János és *Juhász* Ilonka. Mindketten a Bencsi Zoltán dr. ügyvéd által alapított Hadur-imádó szekta tagjai. Az Attilatornyon lófarkas turulos lobogó lengett és a főtáltos mondotta el a napfohászt. A szertartás után a nászmenet a vőlegény lakására ment áldomást inni.

Új gyermek-játszóteret szándékozik létesíteni a főváros Budán, egyet a Margithíd, egyet a Tabán környékén. Az elmult esztendőben a főváros meg is szavazott nagyobb összeget, úgyhogy a játszóterek az idén feltétlenül elkészülnek.

A Magyar Cserkészleány Szövetség március 21-én az Országos M. Kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola nagytermében vitéz *József Ferenc* dr. királyi herceg és *Anna* királyi hercegasszony legfőbb védnöksége alatt és jelenlétében, állandó táborhelye berendezési céljaira díszünnepélyt rendezett, amelyen nagyszámú előkelő közönség jelent meg.

Balatoni napló

Az előidény Balatonfüreden megnyílt. Már külföldről is jelentkeznek szórványosan túristák, sportkedvelők és gyógyulni vágyók. A tihanyi apátság sürgősen végezteti a tatarozási munkálatokat, az új berendezéseket, utak és csatornák javítását, valamint a parkozást. Teljes felkészültséggel várja a párját ritkító füredi tavasz a vendégeket. A nagyfelelősségű vezetés *Gácser* József szentbenedekrendi főjószágkormányzó-fürdőigazgató szakavatott kezeibe van letéve. A színház-mozi élén etrekarcsai *Lukács* Pál áll, akinek vezetése alatt fővárosi szinten mozog a *Kisfaludy-Színház.* Az építkezések is megindultak az egész vonalon, főleg *Baricska,* a füredi előkelő negyede fejlődik szépen. De az arácsiak és füredfalvi építtetők sem maradnak el.

Nagyarányú építkezések indultak meg *Csopakon, Paloznakon, Alsóörsön* és *Balatonalmádiban, Kenesén, Akarattyán. Csopakon* a *budai Irgalmasrend* fejleszti a fürdőt, a budai *Centrum* parcelláz *Holek* Sámuel elnökigazgató utasításai szerint.

Bevonult a balatoni iszap!

Az eddig kellőkép figyelemre se méltatott, bár már a mult század elején *Österreicher-Mánes,* majd *Mangold, Lenkei,* báró *Kéthly* hírneves orvosok által ajánlott radioaktív *balatoni iszap* a gyógyászatba, kozmetikába és mint értékes műtrágya a mezőgazdaságba is. A forgalombahozatalt a *Bona Terra* szövetkezet vállalta s így a külkereskedelem révén nemcsak a balatoni nád, a híres gyógyborok, hanem a ritka gyógyerejű balatoni iszap is nemzetközi cikké válik.

A tihanyi sikló, turista szálló és kiránduló kilátótorony megvalósulása a tavaszra várható. Id. *Mangold* Gusztáv szerkesztő és *Abonyi* István kormányfőtanácsos dolgoznak a mielőbbi megvalósuláson. *Mesterházy* Ferenc dr., a füredi közkedvelt, agilis főszolgabírája a hatósági támogatást minden irányban biztosította.

Nyugdíjasok nagyobb méretű letelepedését szorgalmazza egy fővárosi érdekeltség *Alsóörs* és *Balatonfüred* között, hogy így idővel megvalósuljon nagy *Balatonfüred-fürdőváros* gondolata. Hosszú évekre terjedő apró részletfizetéssel teszik lehetővé a tisztviselői letelepülésre alkalmas villaparcellák, telkek és szőlők megszerzését. Külön települési körzetek lesznek: *Lovas* község gyógyforrása körül, a *Balatonfüred* és *Szőllős* között fekvő vadregényes *bocsárdi* domboldalban és (ha a veszprémi székeskáptalannal meg lehet egyezni) a csodaszép *nosztori* völgyben. Újabb települések az *Eötvös*-tanya és a tihanyi öböl között, az újonnan feltárt gyógyforrásoknál, valamint a *Lóczy*-barlang környékén megbeszélések tárgyát képezik.

A mezőgazdasági kiállítás nagy aranyérmét kitűnő boraival ifj. Pettkó Zsigmond balatonfüredi szőlősgazda nyerte el.

KÖZGAZDASÁG

— **Az Angol-Magyar Bank Rt.** részvényeseinek március 2-án *Schóber* Béla dr. elnöklésével tartott 45. évi rendes közgyűlése jóváhagyta az 1935. üzletév mérlegét, mely a már közölt leírások és tartalékolások után 1,178.378 pengő tiszta nyereséggel zárul. E nyereséget az intézet belső erejének növelésére fordítják. Ennek megfelelően a közgyűlés elhatározta, hogy a fenti összegből a rendes tartalékalap gyarapítására 100.000 pengő, különféle tartalékolásokra 500.000 pengő és a nyug- és kegydíjalapok dotálására 350.000 pengő fordíttassék, a fennmaradó 228.378 pengő pedig az 1936. üzletév számlájára vitessék át. Dálnoki-Kováts Jenő részvényes, az intézet betétállománya emelkedésének és a hiteligények a tavalyinál nagyobb mérvű kielégítésének jelentőségét, az elért eredményekért elismerését fejezte ki. A közgyűlés a felügyelőbizottság új tagjául *Tatits* Árkád dr. ny. államtitkárt választotta meg.

— **A Nemzeti Hitelintézet** ez évi közgyűlésén *Gévay-Wolff* Nándor dr. nyugalmazott államtitkár elnökölt. A közgyűlés üdvözölte *Molnár* András vezérigazgatót az őt ért kitüntetés alkalmából és az igazgatóság összes javaslatait elfogadva, az igazgatóságba *Szinnyey-Merse* Jenő dr.-t, a felügyelőbizottságba pedig *Becsky* Arzén dr.-t választotta meg.

— **A Magyar Országos Központi Takarékpénztár** 64-ik évi rendes közgyűlése az igazgatóság összes javaslatait *változatlanul elfogadta* és elhatározta, hogy a kimutatott 823.344.90 pengő nyereségből az osztalékszelvényeknek február 25-étől történő beváltására az előző évhez hasonlóan darabonként egy pengőt, vagyis összesen 200.000 pengőt fordít, a különtartalékba 100.000 pengőt helyez, továbbá 70.000 pengőt a takarékpénztár nyugdíjpénztárába utal át és 30.000 pengőt a hivatalnokok külön jutalmazására fordít. A fennmaradó 389.686 P 68 f mint nyereségmaradványt az 1936. év számlájára vezettek át.

A megejtett választások folyamán az igazgatóságba egyhangúlag *Hodossy* Sándor dr., *Metzler* Jenő dr., *Pucher* István és *Surányi* Miklós dr. újból megválasztattak. A felügyelőbizottságba pedig *Beck* Lajos, *Gregersen* Béla, *Steffanits* István dr. eddigi tagokat választották meg ismét, a felügyelőbizottság új tagjai lettek: *Czabalay* Kálmán dr. és *Appel* Aurél. A közgyűlés végül egyhangúlag 36 tagot választott a választmányba.

— **A Magyar-Olasz Bank rt.** igazgatósága a folyó évi február hó 29-én megtartott ülésén előterjesztette az 1935. üzletévi mérlegét, amely 999.254.10 pengő leírás után 1,003.501.07 pengő nyereséggel zárult. A mérlegszámlából kitűnőleg a takarékbetétek összege 37,198.067.71 pengő (1934-ben 36,731.589.15 P), a folyószámlán elhelyezett betétek összege 41,523.922.55 pengő (1934-ben 40,940.150.44 P), a betétállomány tehát összesen 78,721.900.26 pengő (az előző évi 77,671.739.59 pengővel szemben), míg a nem betét jellegű kötelezettségek 7,392.590.22 P-ről 6,133.351.14 pengőre apadtak. A váltótárca összege 57,584.945.76 pengő. A jelzálogkölcsönök összege 27,219.322.68 pengőre csökkent (az előző évi 28,501.981.15 pengővel szemben), míg a forgalomban levő záloglevelek összege 17,939.574.54 pengőre apadt.

— **A Belvárosi Takarékpénztár Rt.** 1936 március 7-én tartotta *Székely* Ferenc elnökletével 42. évi rendes közgyűlését, mely az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag elfogadta és határozatilag kimondta, hogy az elmúlt évben elért 315.269.95 pengő tiszta nyereségből 100.000 pengőt a rendes tartalék javára, 50.000 pengőt az ingatlanértékcsökkenési tartalékalap javára, 25.000 pengőt a nyugdíjpénztár javára, 5000 pengőt a tisztviselői jóléti alapok javára, 135.269.95 pengőt pedig elővitelre fordít. A közgyűlés magáévá tette az igazgatóság azon megokolt álláspontját, hogy a gazdasági helyzetre való tekintettel, ezidén sem fizet osztalékot, hanem az elért *teljes nyereséget a takarékpénztár belső megerősítésére használja fel.* A közgyűlés elé terjesztett évi jelentés kiemeli, hogy a takarékpénztárnál elhelyezett takarék- és folyószámlabetétek összege az előző évi állománnyal szemben több mint 17%-kal emelkedett. A mérleg adataiból a takarékpénztár nagyfokú mobilitása is kitűnik. A választások során a közgyűlés az igazgatóságba a lelépő tagokat, továbbá új tagul *Petri* Pál dr. ny. államtitkárt, a választmányba pedig Borlay Károlyt, Erős Nándort, Halápi János dr.-t, ifj. Héder Lajos dr.-t, Hess Ervint, báró Kétly Károly dr.-t, Lazeski Árpádot, Ofner Alfréd dr.-t, Pálos Ernőt és Somló Dezsőt választotta meg. A napirend letárgyalása után dr. Steinecker Ferenc egyetemi tanár mondott köszönetet. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen *Héder* Lajos dr. és *Halápi* Oszkár az igazgatóság alelnökeivé választattak meg.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista **II, Corvin-tér 5. sz.**

POCKNÉ
a Krisztinaváros legelőkelőbb hölgyfodrásza
I., ATTILA-U. 10
TELEFON: 54-9-19

LEGÚJABB MINTÁJÚ FLÓBERTEK ÉS LÉGPUSKÁK BUDÁN
HALWA SÁNDORNÁL SZENT ISTVÁN-TÉR 4

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
sorsjegyet
vásároljunk
özv. DARVAS H. IMRÉNÉ
FŐELÁRUSÍTÓNÁL
II., SZÁSZ KÁROLY-U. 1., II. em. 5.
aki **levélbeli** megkeresésre is elintézi a sorsjegy-vételt.

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

ÁDÁM ANNA
ORSZÁGSZERTE ISMERT
100 ÉVES
OSTYASÜTŐDÉJE
most
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.
Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT
VÁLI GÁBOR
CÍMFESTŐ
II., ISKOLA-UTCA 18
TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG
Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, esont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS LAJOS
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Viraág Béla
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly
Kiadásért felel: Viraág Béla
Laptulajdonos: Viraág és Társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája, Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1216. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 április 3

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor **előre fizetendő**

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő: VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Nem Nagy-Budapest – Nagy-Budavára!

Mert ennek a kérdésnek a rendezése ott kezdődik, hogy ennek a városnak a nevét el kell választani, a — nem is nép, nem is nemzet — pásztorokból összeverődött tömegtől, amely ma „Románia" büszke néven világpolitikát akar csinálni, különböző nemzetek nyelvéből összeszedett beszédével.

Valahol a Balkánon éltek a „kutzowlachok", pásztornépek, amelyek télen a Balkán déli oldalán, nyáron északi lejtőin legeltették nyájaikat. Amikor a görögök és bolgárok onnan kiszorították őket, felhúzódtak az erdélyi Kárpátokba és ugyanúgy éltek ott, mint a Balkánon, két feleséget tartva: — egyet az északi, másikat a déli részen. Amikor a rómaiak megirígyelték az Erdélyt birtokló „Teke" törzstől, a Dákoktól a kitűnő sót és milliós hadseregüket ide zudították, — konzul került Daczia tartomány élére, aki az akkori rendszer szerint tölcsérszerűen bányászott sóbányákat télen nem műveltette és — fölvéve az eltartás költségeit, a — Rómából küldött — rabszolgák számára, akik a sót bányászták, elnézte, hogy azok akkor megszöknek, mert tavaszkor kapott elég új rabszolgát és megtakarította a kosztpénzt. Ezek a szökevények: spanyolok, frankok, germánok, berberek stb. a hegyek közé menekültek azokkal a rabszolgákkal, akik bűnösök voltak: gyilkosok, tolvajok, csalók és a pásztoroknál találtak ellátást. A hadifoglyok tovább mentek — haza. A gonosztevők itt maradtak és pásztorkodtak — beszélve azt a különféle nyelvekből összetákolt nyelvet, amelynek túlnyomó szókincse a latin volt.

Ezekből lett az oláh, illetve ma már „román" nemzet, ennek fővárosa Bukarest és ezzel tévesztik össze Budapestet.

Ez nekünk, magyaroknak nem kell. Az a szó Pest, nem olyan fontos és egyúttal idegen nyelven „pestist" jelent. Miért ragaszkodunk hozzá? Nincs is jogunk hozzá, hogy a környékét „Pest" néven idekapcsoljuk. Az egymáshoz csatoláshoz egyedül és kizárólag a történelmi nagymultú, hagyományokat őrző budai Várnak van joga — és szívesen veszi minden idecsatolt község és terület.

Évek óta foglalkozunk ezzel a kérdéssel, talán hozzájárultunk a gondolat népszerűsítéséhez. Főleg politikai fölényünk érdekében, amely nem engedi, hogy a körülöttünk most világvárosokká növekvő Prága, Belgrád, Bukaresttel egy nívón maradjunk. Meg kell közelíteni a kétmilliós várost, hogy Közép-Európa vezető fővárosa maradjunk.

Budavára!

Minden nép egyformán kénytelen kiejteni ezt a szót és fölment minket minden zavar alól, aminek fölidézése miatt használják nemzetközi viszonylatban az oláh „Bucuresci" név helyett a „románok". Hát legyen az övék a „rest" is, a „pest" is.

Megtette más nemzet, megtehetjük mi is — és örök időkre rendezzük ezzel a kérdést. Talán egy új, szebb, nagy kor kezdetét jelezzük ezzel, amelyet nem — a minket örökké eltaposó, kihasználó, de mégis a fenébe kívánó Nyugat — hanem a Kelet hoz számunkra. Ázsiából jöttünk, ahonnan a kultúra jött Európába és ahonnan a világrendet megváltoztató Japán jön!

Nekünk most nagy dolog ez az európai kapkodás, rendezkedés, fegyverkezés, szövetkezés, pedig mind nagyon apró kérdés a küszöbön áll, minden kétezer esztendőben ismétlődő *népvándorlással* szemben, amelyet Európa nyakába zúdít rövid néhány éven belül — Japán.

Mostanában nagyon kell vigyáznunk, nehogy azt a szörnyű butaságot elkövessük, hogy Európát akarjuk ismét megmenteni, mint ahogy tettük a *tatárjárás* idején, — és azon nem okulva — a *török* felvonulás idején, amely harcokban elvéreztünk, pedig nem is ellenünk jöttek és a helyett, hogy e hódító népekkel karöltve mentünk volna a *hálátlan* Európa ellen — elgáncsoltuk testvéreinket és elvéreztünk mi is. Azért, hogy azután minket dobjon prédául oláhnak, rácnak, csehnek a „művelt" Nyugat.

Ázsiának 200 millió éhező népfölöslege van, ez okozza Ázsiában a belső zavarokat és ezeket átteszik Európába a japánok.

Ötven éven belül Párizsban lengyelül vagy oroszul beszélnek majd, ha ránkzúdul Kína, Japán, Mandzsu és India népfölöslege.

Micsoda gyerekjáték lesz akkor minden európai politika! De el kell készülnünk. Nincs „Tokió"-utunk, „Japán-parkunk" van a Rudas-fürdőnél, de nincs „Peking"-terünk. Zoroaszterről is nevezhetnénk el utat, utcát és így tovább.

Az idezúduló Kelet találjon itt rokonneveket.

Találja itt „Budhát", amely világraszóló turáni származásunk vára. **Viraág Béla**

A gond és a finánc
— Sok a szó, — kevés a tett! —

Abból az érdekes vitából, amely a képviselőházban folyik hetek óta, bizony egyetlen család sem jut kenyérhez.

Egyszerre mindenki a telepítés szakértője lett, politikai pártállásra való tekintet nélkül. A bürokrácia is gőzerővel dolgozik, hiszen újabb elhelyezkedés lehetőségei révén biztos poziciók kínálkoznak a telepítés törvényével. Ám arra senki sem gondol, hogy körül kellene tekinteni az országban: — nem lenne-e érdemesebb és jövedelmezőbb, többet dolgozni, többet termelni, többet exportálni, intenzívebb földmívelést űzni s ezáltal munkaalkalmakat teremteni, jövedelmeket szaporítani, rossz földeket jobbá, az életet olcsóbbá tenni?

A jobb- és többtermelés gazdasági áldást jelent, míg az elhibázott telepítés csak jóvá nem tehető károkat okozhat. Rossz föld nincs, csak lusta ember és rossz gazda van. Még a sziklák között és szaharai homokban is lehet termelni, amint azt a „futóhomok" gazdaságokban vagy a Karszt és Hercegovina dohánytermelésében is láthatjuk. Itt Budán is maga a föld fűti a talajt.

De addig nem szabad józan ésszel telepíteni, amíg tízezernyi hold föld parlagon hever, akár mocsaras, akár karsztosodó vidékeken (pl. a Balaton vidékén, a Dobosban, a Bakonyban), amíg a futóhomokot meg nem kötik s amíg olyan erdészeti politikát űznek, hogy

inkább megtűrik a csenevész, pusztuló cser- és bükkfa-roncsokkal telt erdőket

(ha ugyan erdőnek lehet az ilyesmit nevezni?) de amikor valaki azt a szemetet ki akarja irtani és helyébe gyümölcserdőt (diót, cseresznyét, meggyet, gesztenyét) akar telepíteni, akkor az erdészeti osztályról kitessékelik a mindent megölő bürokraták.

Nemrég volt erre több konkrét eset a Balaton vidékén. Ha az okos magánkezdeményezést már csirájában agyonütheti egy miniszteri tanácsos, akkor minek a szószapulás a parlamentben?

Amíg minden öl földet racionálisan ki nem használnak, amíg Buda s az Alföldnek áldást rejtő meleg vizeit nem használják fel intenzív (belterjes) kertészkedésre, melegházak fűtésére és primőr-termelésre, amíg a főváros és nagyobb városok szemetjét és fekál-trágyáit nem használják a földminőség javítására és termőképességének fokozására, ami Berlint naggyá tette, ami munkanélküli földmívesek húszezreinek adna állandó kenyeret, addig a telepítés csak újabb kísérlet marad,

amelynek árnyékában ott lovagol a gond s mögötte a finánc s a végrehajtó.

A hollandusok, dánok, belgák, svájciak félholdnyi terjedelmű földeken fölöslegig tudnak termelni s abból úri módon megélnek, mert intenzív a gazdasági rendszerük. Csak mi, kimondott agrár nép, ne tudnánk a földből megélni?

Földtulajdonhoz joga van mindenkinek, aki a földet túrja s annak termékeiből él, de ezt fokozatosan kell kiépíteni. Erősen fokozni kell a méhészetet, legalább ötszörösére kell évente emelni az állományt, szaporítani kell a haltenyésztést és

hitvány erdők helyett gyümölcsfaerdőket kell telepíteni

s mindenkinek segédkezet nyujtani, aki gazdálkodni akar, nem ugyan protekciós tyúkkölcsönökkel és a célvagyonnak nemzetromboló felaprózásával, hanem hosszúlejáratú hitelek nyujtásával, az intelligens elem, tisztviselők és nyugdíjasok földhözjuttatásával, az intenzív többtermelés forszírozásával. Gyümölcs, méz, vaj, tojás, vad (élő és lőtt), hal korlátlanul exportálható,

a primőrtermelésre pedig egyenesen a Gondviselés predesztinálja az országot.

Először ezt megcsinálni, aztán telepíteni, nem fordítva. Lehetőleg kevesebbet beszélni.

A mult nyáron alkalmam volt két szőlő-gyümölcsöst megtekinteni s a szüretig megfigyelni. Mindkét terület terjedelme 600 négyzetöl volt, pár lépésnyire egymástól. Beültetve jó szőlővel és kb. 20—24 gyümölcsfával. Az egyik gazda erősen konzervatív volt, a másik a többtermelés és intenzív munka híve. És az eredmény? A konzervatív $2\frac{1}{2}$ hektó bort szüretelt, eladott negyven kiló gyümölcsöt és huszonöt kiló szőlőt. A másik, a többtermelés híve szüretelt 11 hektó bort, eladott másfél mázsa szőlőt és fél mázsa gyümölcsöt. De a saját téli háztartására is mindene megtermett. Ime, ez a különbség!!

Vagyis az egyik tönkremegy hasonló nagyságú és minőségű földdarabon, a másik megél és gyarapodik. A telepítésnél is ezeket a szempontokat kellene legelsőbben is figyelemre méltatni.

László Zoltán dr.

Miért üldözik a magyar nyelvet?

Imádkozni sem szabad magyarul nálunk a görögkeleti iskolában — Az érettségin itt többet kell tudniok a leányoknak a német irodalomról, mint az osztrák iskolákban — Hajmeresztő germán-irodalmi érettségi tételek —

Szomorú, hogy Magyarországon a görögkeleti vallást követő ortodox magyar gyerekeknek nemcsak a templomi szertartásokat kell oláh, szerb, vagy görög nyelven tudniok, hanem kénytelenek a Hiszekegyet, Miatyánkot, az Angyali üdvözletet és egyéb imádságokat a nemzetiségi nyelven megtanulni, még ha azon a nyelven egyetlen szót sem értenek meg.

Itt feltétlenül rendet kell teremteni drákói szigorral,

mert lehetetlenség, hogy a valláson keresztül vagy 30.000 görögkeleti hitvallású

tiszta magyar fajú népet hatósági asszisztencia mellett kivetkőztessenek magyarságukból

és így elszerbesítsék vagy elrománosítsák azt. Sérelem sem érhet senkit, mert a görögkeleti egyház legfelsőbb dogmája kimondja: — mindenki a saját anyanyelvén imádhatja az Istent.

Nem tudjuk, hogy a magyar kultuszminiszter úrnak van-e arról tudomása, hogy a magyar középiskolákban a német nyelvet olyan túlbuzgalommal tanítják, hogy a diákok, igaz ugyan, hogy nem tanulnak meg németül beszélni, ami minden nyelvtanulásnak a célja volna, hanem kevesebb nyelvtudással inkább több germán szellemet nevelnek beléjük. Nem a német nyelv ellen akarunk támadást intézni, mert hisz minél több kultúrnyelvet beszél valaki, annál többet ér és könnyebben boldogul az életben, de az ellen kell tiltakoznunk, hogy amikor a magyar irodalomban egy Rudnyánszky Gyulának, Komócsy Józsefnek, Vajda Jánosnak, Reviczky Gyulának, Endrődy Sándornak, Bartók Lajosnak, Kálmán Károlynak, Jánosi Gusztávnak, Ipolyi Arnoldnak, Vaszary Kolozsnak, Kmoskó Mihálynak, ezeknek a magyar határokon is túlnőtt hírneves íróknak, költőknek, tudósoknak a nevét is alig említik meg a magyar irodalomban, addig az idei német érettségi tételek között nálunk ilyen témák szerepelnek: Die geistigen Strömungen des XVIII. Jahrhunderts. — Der Kampf der Leipziger und der Schweizer. — Epigrammata Klopstocks. — Wieland und sein Oberon. — Lessing als Kritiker und Dichter. — Heiden röslein. — Sturm und Drangperiode. — Schillers Gedankenlyrik. — Wallensteins Trilogie. — Wilhelm Tell, — azonkívül Goethe vagy húsz költeményének kritikai méltatása. — Mi is érettségiztünk valamikor, görögöt és latint tanultunk komolyan, németet is. De ilyen tételek talán Németországban sincsenek. Ki a felelős? Ezek a tételek német-szakos egyetemi tanárjelöltnek is súlyosak, nemhogy 17—18 éves gimnazistáknak, pláne, amikor a feleleteket német nyelven kell leadni. Hiszen ezek a kérdések nagy olvasottságot, a nyelv tökéletes tudását követelik.

Minek többet ismerni egy idegen nyelv irodalmából, mint néhány eminens nagy alakját, kevés életrajzi adattal és egy-két világviszonylatban értékes művét.

Részletesebben tanulni a német irodalmat, mint a magyart, — egyenes őrület, emberpalánták kínzása.

Goethe, Schiller, Herder, Körner, Freiligrath, Heine, Kant, Ganghofer, Lenau, Wieland, Uhland, Suttner, Berta, Rosegger, May Károly, Sacher-Masoch, Wagner Richárd, Hammer-Purgstall, Lessing, Klopstock, Kneipp, Gerstaekker, Bach, Brahms, Beethoven, Mozart, Strauss János, ez pont elég. E helyett praktikus német nyelvet és beszédet kell tanítani. Hogy ezt nálunk éppen a kultusz intézői nem akarják megérteni.

Német provincia vagyunk?

Osztrák koronatartomány? Nem politikai és gazdasági szempontból értem, hanem irodalmi és kulturális szempontból. Nem becsüljük le a német kultúrértékeket, megbecsüljük a költők és gondolkodók népének nagy, értékes alkotásait, csak a gyerekeink fejét ne tömjék tele felesleges tudással. De talán megkérdezhetnénk Berlinben és Bécsben is: — ugyanannyit kell-e a német és osztrák iskolákban a német diákoknak a magyar nyelvből és irodalomból is tudniok, mint a miéinknek a németből?

Mert viszonossági alapon még érthető lenne. De a magyar nyelvet egyetlen német iskolában sem tanítják, az irodalmunkból pedig legfeljebb, ha Petőfi, Jókai és Madách, no meg Liszt Ferenc, Mátyás király, Szent István és Kossuth neveit tanítják lekicsinylő modorban, annak dacára, hogy német nyelven kitűnően megírt magyar irodalomtörténetek vannak (Toldi Ferenc, Schwicker Henrik) és pompás fordításai majdnem minden magyar költőnek, írónak és tudósnak. Itt idejében segíteni kell. Inkább a magyar ősiséget, a magyar mythológiát (Ipolyi püspök munkájából) és társalgási nyelveket tanítsanak. Idegen irodalomtörténeteket pedig magyar nyelven kell előadni, nem őrületbe hajszolni ezzel a gyermekeinket.

Dubonai Pál

A magyar orvosok és a fürdőváros...
— Közöny vagy érdekellentét? —

Egyik orvos előfizetőnk írja nekünk:

A Balneologiai Egyesület március 2-iki Gellért-szállóbeli összejövetelén érdekes előadás és tartalmas hozzászólások alakjában került szóba a magyar orvosok szerepe Budapest fürdőváros további kialakulásában. Az előadó *Benczur Gyula* c. rk. egyetemi tanár őszinte szavakkal fejtegette azokat az okokat, melyek szerint a magyar orvosi kar fokozottabb támogatását eleddig hátráltatták. Előadásának egyéni színfoltjai mellett is voltak általános jellegű megállapításai. Szerinte sokban hiányos még az orvosi kar ismerete fürdőinkről. Ezen a téren mielőbb pótlásra van szükség. Különösen meg kell győzni a balneológiai természetes tényezőknek, a hőforrásoknak gyógyenergiájáról, gyógyképességéről orvosainkat, akik részben közönnyel, részben hitetlenkedéssel állanak szemben fürdőintézményeinkkel. De nagy mérvben szerepel egy bizonyos érdekellentét is, amely a fürdők erkölcsi károsodásával is jár. A beutaló orvos nem szívesen hallja visszatérő betegétől, hogy a gyógyforrások alkalmazásának csaknem elhanyagolásával rajta olyan különféle villamos procedurákat és injekciós kezeléseket végeztek a budapesti fürdőkben, melyeket ő maga is elvégezhetett volna, a nélkül, hogy ezért a fürdőkbe kellett volna küldenie betegét s önmagát is kitéve annak, hogy esetleg betegét el is vesztheti. Nem is szólva arról, hogy a gyógyvíz gyógyító energiájában való hitet ez mennyire tompítja, határozott érdekellentétbe kerül a beküldő orvos a gyógyfürdőkkel. *Benczur* tanár azt ajánlaná, hogy közületi gyógyfürdők csak fixumos orvosokat alkalmaznának, hogy még a látszata is elkerültessék annak, hogy ott privát betegek elhalászására lehetőség nyílik.

Az orvosok tudományos készültségének fokozására Benczur tanár szavainak kiegészítése képen *Belák* egyetemi tanár és *Jakab László* főorvos kutatóintézeteknek létesítését és orvosi továbbképző előadásoknak megtartását javasolták.

Sümegi és *Vándor* főorvosok a betegek orvosi kötelező vizsgálatát helyeslik nem közömbös

fürdőprocedurák, szénsavas és hőfürdők vétele előtt s így lehetővé tennék, hogy bizonyos fürdőrayonokban új, nagyobbszámú orvosi kar telepednék le.

Nemes J. György v. főorvos megállapítja, hogy nemcsak érdekellentétekről kell őszintén beszélni, hanem keresni kell azokat az etikailag megengedett eszközöket, melyek a 9000 magyar orvost a fürdők támogatására animálnák. A hazafias jelszavakon kívül világszerte érdekévé teszik az orvosoknak, hogy üzleti fürdővállalkozásokat maga is felkaroljon s annak valami hasznát maga is tapasztalja. *Nemes* dr. idézi az Orvosszövetség hivatalos lapjában tavaly leírt konkrét javaslatait, melyeket praktikus voltuknál fogva itt is megemlítünk.

I. Minden orvos fürdőbeutaló blokkot kapna. Ezen 3 perforáció szerepelne. Egy kedvezményre jogosító szelvény. (Csakis orvos útján és nem színházi lapok útján lehessen kedvezményes fürdőjegyet kapni!) Másik az esetleges kezelésekre adna a fürdőorvosnak korrajzszerű rövid útmutatást. Végül a harmadik szelvényt a beteg a gyógyeljárás eredményének leírásával visszaviszi a beküldő orvosnak. Ezeket az eredményszelvényeket a kezelőorvos összegyűjti s ezekért a *Gyógyhelyi Bizottság* pályadíj címén évente jutalmat, tudományos prémiumot szolgáltat.

II. A gyógyszergyárak mintáinak és brosuráinak hasonmásaként minden orvos mintavizeket, minta fürdőjegy-pakettet kap (pl. 10 uszoda, iszap, hővíz, Zander, ivókura, keserűvízjegyet összefűzve).

III. Orvospropagandista keresi fel az orvosokat itt s a vidéken, minden felvilágosítást megad, apróbb emléktárggyal kedveskedvén s a fürdők használatára buzdítja az orvost és betegét. (Nemcsak beutalt de fürdőző beteg és egészséges tömegekre is szükség van. Más a meleg Dunavíz és a thermálvízben való fürdés.)

Külföldi orvosok bankettezését évente egyszeri Kongresszusokkal kötné össze, ahol magyar orvosok is jutányosan résztvehetnének.

Az értékes hozzászólásokat *Felber* igazgató a Gyógyhelyi Bizottság nevében azzal a kívánsággal zárta le, vajha a *Fürdő-, Kórház- és Kutatóintézet* mihamar megvalósulna, a kutatások megindulnának és számos szakszerű dolgozat jelennék meg, mert ezáltal a külföld a legmegbízhatóbb propagandamateriát kapná, viszont a külföldi betegek idecözönlésével a hazai orvostársadalom is csakhamar a saját érdekét tartván szem előtt, a hazai és főleg a budapesti gyógyfürdőket fokozottabban kultiváltatná betegeivel.

Benczur tanár összefoglaló szavaival és Bánlaky igazgató elnöki zárszavával ért végett a nagyfontosságú és horderejű ülés.

Egy bizonyos, a 9000 magyar orvos olyan tényező a propagandában, amelyre nemcsak bazirozni lehet, de kell is. Minden eszközt meg kell ragadni arra nézve, hogy a magyar orvosok fürdőink barátjai legyenek. Vámossy tanár számítása szerint millió pengőre rúg az az összeg, melyet fürdőbevételeink plusszaképen könyvelhetnénk el, ha minden orvos csak egy-egy beteggel többet animálna naponta fürdőbe. Nem az eszt és svéd orvosok vállán nyugszik a magyar fürdőügy, bár kétségtelen a külföldi propaganda sok rendkívüli jelentősége: hanem elsősorban is a sikeres magyar belső orvosi propagandán dől el az itthon maradt magyar pengők sorsa, fürdőink fejlődése, jövője.

Alszemérem nélkül szembe kell nezni a magyar orvosok elégületlenségének okaival. Biztosan vannak okok!. Fürdőink kicsinyes elzárkózása orvosaink kedvezményes fürdőigényeivel szemben szintén bölcsen eliminálandó. Nem lehet az sem, hogy míg az olasz Fiuggi víz ingyen mintákat küld az itteni orvosoknak, ásványvizüzemeink, keserűvizeink méregdrágán szállítanak az orvosoknak. Protekciós egyének hamarabb kapnak kedvezményes fürdőjegyeket, mint sok propagandát űző lelkes orvos. Vagy van a székesfővárosi Dunauszodában is orvosi kedvezmény? Kap olcsóbb ivókurajegyet a gyomorbeteg orvos? Akkor hogy győződjék meg a hévíz Karlsbaldihoz hasonló gyógyhatásáról önmagán? Ha a Pezsgőfürdőbe csak annyi kedvezményt kap az orvos, hogy szekrény helyett kabint használhat (ha van): neheztelni fog az egész Gellért fürdőre s az egész Fürdőváros mozgalomra!

Stipendiumokkal, pályadíjakkal kell a magyar orvost a beteganyag fürdőbeküldésére animálni. Orvosa tanácsára egyszer hetente minden fürdőszobával rendelkező polgár is szívesen megy gyógyfürdőbe, ha szellemi és testi regenerációjáról való tudományos magyarázatot kapja orvosától. És az a hölgy is el fogja hinni, hogy a kénhydrogén és rádióaktív tényezők bőrének üdeségét és ifjítását is előmozdítják.

Benczur tanár kesernyésen állapította meg, hogy az ilyen orvosi propagandához ráérő és odavaló egyéniségek kellenek s ha még nincsenek, kreálni kell őket a magyar balneologiai, a budapesti gyógyfürdők léte, gigantikus perspektívája érdekében! (Dr. S.)

Budai Theatrum

— Százötven éves a Várszínház —

Százötven év előtt nyílt meg az első magyar színház, ahol magyar nyelven adták elő a színdarabokat. Ez a budaiak érdeme s ha elnémult azóta a budai theatrum, amely II. József császár jóvoltából a Karmelita atyák templomából és kolostorából alakult át a múzsák tanyájává, mégis ez az intézmény volt az, amely a magyar szellemet átmentette a jövő számára. Sajnos, hogy az az épület, amely falai között a török hódoltság idejében Allah dicsőségét hirdető derviseket, majd később szentéletű Karmelita barátokat látott, még később pedig a gyermekkorát élő magyar színészet otthona lett, most teljesen elnémult. A híres, kedves *Várszínházunkat* bizony pókháló szőtte be, ellepték a molyok és a por. Amíg odaát Pest városában színház színház után épül, a magyar kultúrának ez a régi, történelmi patinájú otthona, pusztulásnak indult. Pedig egykor Buda volt a színjátszás hazája, a Vörös sündisznónál (ez is valamikor klastrom volt, ott a pénzügyminisztériummal szemben) és a Fehér Kereszt vendéglőben (ez is megszűnt, eltűnt) rendszeres színielőadásokat rendeztek, 1783 április elseje óta pedig a régi hajóhídnál megkezdődött az állandó színházi élet a nyári előadások rendezésére épült fabarakkban.

József császár németesítő beamterjei és tisztjei nagyon nélkülözték a bécsi életet, a Pozsonyból áthelyezett állami hivatal tisztviselőinek hiányzott az. Ezért a kalapos király elrendelte, hogy a karmelita papok kolostorát alakítsák át budai színházzá és állandó úri kaszinónak is használják, a Városmajort pedig rendezzék be parknak. A munkálatokat Kempelen udvari tanácsos végezte, aki színházzá építette át a Klastromot. Így lett az Thalia temploma, ahol Buda közönsége másfél évszázadon át lelki gyönyört talált a bujdosó magyar irodalom munkáiban és világvárosi szórakozást. Háromszor hetenkint volt előadás: vasárnap, szerdán, pénteken és a helyárak a hat forintos páholytól a tizenöt schein-krajcáros karzati jegyig változtak. Egy évszázadig folytak az előadások, majd lassan átvándoroltak a színházlátogatók a szomszédos Pestre s az utolsó „ferencjózsefi“ idők alatt már csak nagyritkán volt előadás Budán, legfeljebb, ha az udvar itt tartózkodott. Egy negyed évszázad óta alig néhány előadást láttunk itt, míg a háború óta végleg nyugalomba és feledésbe merült Budának ez az egykori pompás kultúrintézménye. Nem lehet változtatni a helyzeten, mert rossz helyen áll, — de azért kár a kedves Várszínházért. Koppantó.

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejára

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Árpádkori vártemplom romjai a Kamaraerdőben

— Itt prédikált utoljára Szent Gellért?! —

— A BUDAI NAPLÓ akciójának eredményei —

Munkatársunk, Margittay Rikárd dr. hosszabb cikkben hívta fel az illetékes körök figyelmét lapunk egyik szeptemberi számában a Kamaraerdő tétényi platóján levő bozótban található nagymennyiségű kőmaradványra, melyek között faragott oszlopfejek, girlandos kapitélek, oszlopok és párkányfejek is akadnak s melyeket a környékbeliek a Szabinett-vár romjainak tartanak. E romok még a főváros határán belül feküsznek, de helyüket a térkép sem jelzi és velük régészeti munkák sem foglalkoznak. Mivel a Szt. Gellért-legendákból tudjuk, hogy a vértanú utoljára az akkor már létezett Diósd községhez tartozó Sancta Sabina kápolnában misézett utoljára, mielőtt Koppány pogányainak áldozatul (1046-ban) esett volna, az elferdített név arra adott gyanut, nem-e a legendában szereplő 900 éves templom romjaival állunk szemben?

Munkatársunk e romterületet egy rádióelőadásában is szóvátette s örömmel jelenthetjük, hogy a napokban egy bizottság, melynek tagjai *Bártfai Szabó* László dr. történész, *Simonyi* Dezső dr. archeológus és *Hidvégi* László fővárosi mérnök voltak, kiszállott a helyszínre, mely mellett éppen most folynak az új balatoni autóút építési munkálatai. A bizottság meglepetéssel állapította meg, hogy csakugyan Árpád-kori románstílű, ú. n. vártemplomra mutatnak a romok, melyeket nagyjában fel is mértek s arányaiból is e típusra következtettek. A végleges vélemény persze még csak az oklevélanyag kikutatása után lesz megoldható, de bármiképpen hangozzék is az, fontosnak tartanók, ha régi helyén közvetlenül a balatoni idegenforgalom új autóstrádája fölött újra felépülhetne Budának e csodás kilátású magaslati fekvésű, közel ezeréves középkori egyháza.

Magyar szo, magyar név, magyar szív.

— A „Budai Polgári Kör“ pénteki borgazdatársaságában előadta —
BENEDEK SÁNDOR.

Midőn őseink a népvándorlás korszakában, több mint ezer esztendő előtt megalapították a magyar hazát, bizonyára tiszta és erőteljes magyar nyelvet hoztak magukkal az őshazából. A történelem folyamán azonban ez a nyelvtisztaság nagyon kicsorbult. Ez a hanyatlás több tényező összehatásának eredménye. Ezek között első helyen áll az idegen nyelvű népekkel való együttélés, majd az idegen királyi hatalom. A középkorban a tudományból és a főiskolákból kiszorult a magyar szó s helyét a hatalmas római egyház nyelve, a latin váltotta fel. Még a reformátusok debreceni kollégiumában is latin volt az előadási nyelv s Kölcsey korában a kollégium híres könyvtárából a diákok nem kaphattak magyar olvasókönyvet.

Az osztrák uralom alatt fokozatosan folyt a germanizálás. Mária Terézia királyunk elnémetesítette a főurakat s a magyar szó lassankint az alsóbb társadalmi rétegekben is ritkul és német szavakkal vegyült a nyelvtisztaság rovására. Különös lendületet vett a német szó az 1848-iki szabadságharc után, az úgynevezett Bach-korszakban. Én akkor már nagyocska fiú voltam s egy színmagyar, szabolcsmegyei faluban laktunk. Az édesapám, aki fiatal éveiben huszártiszt volt, hózentrágert hordott s mikor a csizmáját felhúzta, a strupliba dugta az ujját. Az édesanyámnak mantilja volt, melyet a komótban tartott, a muffal együtt. A grószmama tubákolt. A köznép nem tudta, hogy mi a csoda lehet az a pecér, meg a közvetítő, mert a mi falunkban a pecért sintérnek s a közvetítőt szenzálnak hívták.

Az idegen szavak honosítását az alkotmányos élet sem szüntette meg. Úgy repkednek ma is a levegőben, mint a legyek a lépes méz körül. Halljuk a családban, az irodalomban, a közéletben mindenütt, még a szószékről is. A rikkancs azzal kínálja a lapját, hogy szenzáció, szenzáció, amelyet a tömeg nem is ért.

A germanizmust nemcsak maguk a germán szók alkotják, hanem a germán kifejezések szolgai áttelepítése is. Egyik elhúnyt magyar hazánkfia, Vértesy Jenő „Ének a csúf germanizmusról“ cím alatt igen érdekes verset írt, amelyet valamelyik lapban olvastam. Az utolsó strófája a következő:

„Látod, szittya testvér, beszédünk így néz ki,
Am ez is germán szó: aussehn és nem vész ki,
Ezért ily csúf szókat ép nyelvérzék — elvet,
És tisztán megőzi a szép magyar nyelvet.“

Ez ugyan tréfás vers, de érdemes arra, hogy komolyan vegyük.

Különben a magyar nyelvtisztaság kérdésével ma már szakköreink s a napi sajtó is foglalkoznak és erre vonatkozólag igen figyelemreméltó közleményeket olvashattunk. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Barosszövetség és a kereskedők és iparosok általában magyar szavakat kérnek az Akadémiától. Nékám Lajos orvosprofesszor pedig azt a megdöbbentő nyilatkozatot tette a magyar orvosi könykiadói vállalat közgyűlésén, hogy nyelvünk elszigeteltsége és fogyatékossága nagyobb csapás, mint volt a mohácsi vész.

A magyar szó mellett természetesen nagy értéke van a magyar névnek is. Ha erről beszélünk, elsősorban is meg kell állapítani, hogy hazánkban az idegen nyelvű vezetéknevek száma igen magas. Ennek természetes és mesterséges okai vannak. Természetes okok, hogy a velünk együtt élő nemzetiségek száma is mindíg magas volt és hogy igen sokan, kifogástalan magyar hazafiak is, ragaszkodtak ősi családi nevükhöz, amit szerintem rossz néven venni nem lehet. Mesterséges ok pedig az, hogy a németajkú királyoknak ellenszenves volt a névmagyarosítás, sőt tiltották is.

A református egyházi életben bizonyos részt veszek s feladataim közé tartozik egyes egyházak látogatása is. Egy ilyen alkalommal került a kezembe Üllőn egy királyi rendelet, amelynek másolatát *Mocsy* Mihály esperes úr szívesen bocsátotta rendelkezésemre. A rendeletet a helytartótanács 1815 május 9-én 13.362. szám alatt közölte az alsó hatóságokkal; tartalma szerint minden névváltoztatás tilos volt s visszahatott azokra is, akik nevüket királyi engedély nélkül régebben változtatták meg.

Ezt a rendeletet megelőzte az a királyi parancs, mely szerint a zsidóknak német nevet kellett felvenni, ami meg is történt. Ez természetesen sok bonyodalmat okozott, mert a köznép ki sem tudta ejteni a német nevet. Úgy segített eztán magán, hogy a zsidókat magyar tréfás vagy gúnynévvel ruházta fel. A mi falunkban például volt egy Groszmann nevű szabó, akinek két fia volt. Az apát vén Csacsinak, az idősebb fiút nagy Csacsinak, a fiatalabbat (az én barátomat) kis Csacsinak hívták. Ebben az volt az érdekes, hogy a nagy Csacsi kis apró emberke volt, a kis Csacsi pedig majdnem öles fickó.

Névmagyarosításról tulajdonképpen csak az 1867. évi alkotmány és az emancipáció után beszélhetünk, de erre nézve sincsenek statisztikai adataim. Csak az 1881—1905. évi adatokat sikerült megszerezni egy magánforrásból (Telkes Simon gyüjteménye). E szerint a most jelzett 25 év alatt 42.134 névmagyarosítás történt, melyből egy évre kerek számban 1700 esik, ami a régi nagy Magyarország népességéhez viszonyítva igen csekély.

Névváltoztatás természetesen történhetik magyarosítás nélkül, sőt a magyar szó rovására is. Iskolapéldája ennek a hunyadmegyei magyarság elolahosítása. A mult század végén Erdélyben postakocsin utaztam s megismerkedtem Rozgonyi Viktorral, a pulyi járásbíróval. Tőle hallottam a következő esetet: „Tanút hallgattam ki s kérdtem a nevét. Gyoriás, volt a válasz. Mi a vallása? Református, felelt a tanú. Tud-é magyarul? Egy szót sem, felelt az oláh. Sehogy sem tudtam ebben megnyugodni és addig kutattam, míg megállapítottam, hogy az én oláhom nagyatyját még György-Kovácsnak hívták és egy kukkot sem tudott oláhul“. Így magyarosítottunk mi.

A trianoni békeszerződés után a névmagyarosítás mozgalma élénkebbé vált, ami a magyarság régebbi elnyomásának természetes visszahatása volt. Erre nézve azonban statisztikai adataim nincsenek s évek óta a hivatalos lap sem közli a névváltoztatás eseteit. Az bizonyos, hogy a névmagyarosítás 1920. év óta jelentékenyen meghaladta az előző évek eredményét, bár újabban ismét csökkenő irányzatot mutat. Ez a csökkenés bizonyára a külföldi sajtótámadások s a belizgatás következménye. A magyarországi német népművelési egylet titkára ellen e miatt jelenleg is bűnvádi eljárás van folyamatban. Ez az úr egy népgyűlésen a többek között azt szavalta, hogy aki nevét megmagyarosítja, az nem lehet becsületes ember.

A névmagyarosítás szempontjából borgazdatársaságunknak teendője nincs. Idei első borgazdánk neve Rózsás, a másiké Pénzes. Nomen et omen. Rózsa és pénz. Kezdetnek elég. Forog ugyan köztünk egy pár idegen hangzású név is, de ha jól megvizsgáljuk, ez is magyar.

Itt van például az én derék barátom, Baittrok. Hát ez a név németesen hangzik, pedig tiszta magyar. Két szóból áll, a bájból és rokkból. A közepén levő két tt csak összekötő betű, melyet annál inkább elhagyhatunk, mert a báj élvezéséhez nem mindíg szükséges a rokk.

A Szlávik és Heyduck tisztelt nevek is magyar szavak, az első a Szlávi névnek, a másik a hajdú szónak többes száma.

A prost szó, amint Kelemen Béla híres szótárának 474. lapján olvasható, egyenlő a prosittal, már pedig ha az ember trüsszent, rendszerint azt kívánják, hogy prosit. A prosit szó tehát honosítva van. Prost János barátunk pedig tovább is nyugodtan prüsszenthet.

Lugmayerről már évek előtt megírtam „Ének a pénteki borgazda-társaságról“ című versemben, hogy „Lugmayer magyar szó, lúg, máj és r betű. Perdöntő, hogy Józsi magyar eredetű“. Azt hiszem, újabb bizonyításra nincsen szükség.

Ezeket a tisztelt neveket csak példaként hoztam fel s megállapíthatom, hogy a budai polgári kör borgazda-társasága minden tagjának kebelében tiszta magyar szív lakik. Már pedig nem a szó s nem a név a fő dolog, hanem a szív. Az a magyar szív, mely telve van a mult emlékeivel, a jelen feladataival s a jövendő reményeivel.

Hogy milyen az igazi magyar szív, legyen szabad befejezésül erre nézve egy történelmi esetet felhoznom.

A Bach-korszakban Albrecht főherceg ellátogatott egy ősi magyar városba. A megyefőnök természetesen nagy fogadtatást rendezett s a tömeg lelkesen vivátozott. Vivátozott, de nem éljenzett. Ez feltűnt a főhercegnek is s kérdést intézett a megyefőnökhöz, aki őszintén felelt.

— Fenséges Uram, így kellett intézkedni, mert a mi népünk úgy el van rontva, hogyha éljent kiált, mindíg hozzá teszi, hogy Kossuth Lajos.

A nemzet vezérei és hősei iránt a magyar szívben élő ez a hódolat nem egy korszaknak a tulajdona, hanem örökön-örökre élő érzés, melyet nem homályosít el sem az idő, sem a balsors.

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Személyi hírek

BUN JÓZSEF helyettes vezérigazgatót a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatósága vezérigazgatónak nevezte ki.

MIKECZ ÖDÖN DR. sajtófőnök az Ujságkiadóknak Rákosi Jenő emlékére rendezett szabadságlakomáján nagy hatást kiváltó emlékbeszédet mondott.

LUTTOR FERENC dr. Msgr., kánonjogi tanácsos, a római magyar intézet theológiai osztályának vezetője, ötvenéves születésnapját ülte meg, amely alkalomból a római magyarok meleg ünneplésben részesitették a jeles magyar diplomatát.

BERÉNYI JÁNOSNÉ grófné, szül. *Török* Irma, Paulay Ede Nemzeti Színházának egyik igen tisztelt, ünnepelt művésznője és örökös tagja fellépett a Tisztviselői Kaszinóban, aholis férjének költeményeit szavalta el nagy hatással.

HUBERT VILMOS fémárunagykereskedő, a „Budai Iparosok és Kereskedők Köre" ügyvezető elnöke, a budai társadalom népszerű *Vili bácsija*, vasárnap meghitt családi körben ünnepelte leánya születésnapját.

RÖSSLER NÁNDORT, a Pénzintézeti Központ igazgatóját a Kormányzó kinestári főtanácsosnak nevezte ki.

BEODRAI BAITZ JÓZSEF, a Községi Élelmiszerüzem kitűnő vezérigazgatója, az Országos Hűtőipari Szövetség alelnöke lett.

MOLNÁR ANDRÁST, a Nemzeti Hitelintézet vezérigazgatóját a Kormányzó kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki.

SZEJJID MAHMUD EL-WITRI, *Mohamed* prófétájának egyenes leszármazója: bagdadi mufti, Bagdad örökös polgármestere Budára érkezett hosszabb tanulmányútra. Gül Baba sírjánál imát mond a magyar mohamedánok boldogulásáért.

BILJAN JÓZSEF nagykereskedő Istanbulból több hónapi tartózkodásra Budára jött és budai barátainál szállott meg. A nyarat családjával Balatonfüreden tölti.

A polgármester szigorú utasítására nagyban folynak a kertészeti munkálatok a Tabánban és a Gellérthegyen. A kilátás javítása céljából több dombot lehordanak és egy-két házat is lebontásra ítéltek, köztük a Közmunka Tanács épületét is. A Gellérthegy füvesítése is megkezdődött, a sok zöld pázsit gyönyörűség a fáradt fővárosi szemeknek. A Bethlen-udvar lebontása halasztást szenved, épúgy a Gellérthegyi Szabadtéri Színpad fantasztikus terve sem valósulhat meg egyelőre, addig ott pihenő- és gyermekjátszótérnek rendezik be a helyet, amelynek környékét betelepítik sűrűen fenyővel.

Kedves családi ünnep színhelye volt a XI. kerület elöljáró hivatalos helyisége. Ugyanis *Benedek* Szaboles dr. szfőv. tanácsi főjegyző 25 éves szolgálati jubileumát ünnepelte *Duday* Alajos dr. tanácsnok, a ker. elöljárója tisztikara élén. Az elöljáró meleg szeretettel köszöntve munkatársát, kiemelte Benedek Szaboles dr. értékes munkásságát s mint a tisztviselők baráti kapcsolatának és bensőséges lelki megértésének hűséges képviselőjét méltatta. Az ünnepelt meghatott szavakkal köszönte meg a szeretet e megnyilvánulását és követendő példakép tűzte ki azt a gerinces tisztviselői etikát, melyet Duday tanácsnok tisztviselői között meghonosított.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában,

Magyar gyógyszer diadala. *Okolicsányi-Kuthy* Dezső dr. egyetemi magántanár, nyug. közkórházi főorvost a napokban keresték fel Luis *Sayé* barcelónai orvosprofesszor segédei: *J. Argemi Lloveras* dr. és *J. Ferrer I. Vieró* dr., az általa a gyógyászatba bevezetett tuberkulózisellenes magyar szernek, a *diófa leveléből* készülő karyonnak tanulmányozása céljából.

Tűrhetetlen bűz várja az embert, ha a III. ker. Köztemető felé veszi útját, sőt már jóval előbb kiállhatatlan, az egészségre felette káros bűz üti meg orrát, úgyhogy zsebkendőjét kénytelen légzőszervei elé tartani. A temető előtti bódék árusai saját bevallásuk szerint kabátjukat éjszaka az udvaron szellőztetik, mert a bűzös levegőtől átitatódott ruhát nem merik szobájukba vinni. Mit gondolhatnak magukban a Bécsi-úton oly sűrűn járó autósok, különösen a külföldiek? — Sürgős *intézkedést* és *vizsgálatot* követel a közönség. Honnan jön a fertőző, bűzös légáram? Egyik közeli gyár salakos vizéből-e, avagy a fővárosi szemétlerakodó helyről? — esetleg mindkettőről? Hogy épüljön ki az intelligencia számára is ama Istentől megáldott szép vidék? Avagy csak szegény vályogvetők lakhelye legyen? Ha Bécsnek volna ilyen bájos hegyvidéke, mit adnának érte? Miért részesül ez a táj ily mostoha bánásmódban? — írja nekünk a magyar kultúra egyik nagytekintélyű hirdetője és vezére.

Budai találmány fenyegeti a francia rajzoló-szén behozatalát, mert *Gruber* Antal olyan tökéletes és a francia gyártmányoknál (I. M. Paillard—Paris-nál) jóval használhatóbb s olcsóbb *rajzoló-szenet* készit, amely rövidesen kiszorítja az idegen árut a hazai piacról. A legtöbb papírkereskedés már árulja is a budai találmányt. Remélhető, hogy a kormány *vámvédelmet* biztosít a hazai gyártmánynak s igy a külföldi piac is hamarosan megismeri *Budán* keresztül a magyar rajzoló-szenet.

Ivókúra-kincset igér a *Városliget* második ártézi kútja, amelyet a főváros, *Pávai-Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos-főgeológus tanácsára és szakvéleményére támaszkodva, most furat. Jód és konyhasós vízhez jut Budapest, amely nagyban hozzájárul majd idegenforgalmunk fokozatos emelkedéséhez.

Olcsó növényvédelmi szereket hoz forgalomba a *Bona Terra* vegyészeti osztálya s újabban egy gyógybort is, amely a túldrága külföldi china-, vas-, Serravallo-gyártmányokat kiszorítja és helyet csinál a *Balatonfüreden* szüretelt és hazai ingredienciákkal telített gyógybornak, amelyet hazai orvosi tekintélyek ajánlásai támasztanak alá.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A „Bibic-telep", amelynek nyomorúságára legelőször a *„Budai Napló"* és az *Alsóvárosi Egyesület* hívta fel hathatósabban a közönség, főleg pedig a kormány és a hatóságok figyelmét, aminek folyományaként átmenetileg sokféle baj orvosoltatott is: az idei rendkívüli esőzések folytán valósággal árvízbe került, mint erről a legutóbbi számban említés is történt. *Király* Kálmán szfőv. tanácsnok a helyszínére több ízben ki is szállott és az ő gondos intézkedései folytán most már a nagy vizek lecsapolása megtörtént. Egyben komoly elhatározás érlelődött meg illetékes helyen azirányban, hogy az Etele- és ennek folytatását képező Hengermalom-úton rég sürgetett főgyűjtőcsatorna épitése programmba vétessék. A járhatatlan útak kiépítése is gyorsabb iramot vesz, aminek előhírnöke az Etele- és Tétényi-úti kőjárda és makadámburkolat létesítése. Remélhető, hogy igy Budapestnek e fejlődésképes területe méltó képet fog nyerni. — Mindenesetre „jól jött" ez az árvíz a „Bibictelepiek"-nek, mert felhívta a figyelmet és kihívta a sürgős segítséget a maga részére és lehet, hogy amint a szegedi árvíz következményeiben széppé tette Szegedet, ahová a magyar *király* is leutazott az árvíz megtekintésére s egyben a város megmentésére, úgy most is egy *„Király"* látogatásának lesz köszönhető a Bibic-telep—Kertváros megmentése. *A Kelenföldi Gazdasági és Közművelődési Egyesület* tisztújító közgyűlésén, a *Szabadságharang-vendéglőben*, elnökké *Sziklay* János dr. kormányfőtanácsost, tiszteletbeli elnökké *Dorner* Géza min. tanácsos, fővárosi bizottsági tagot, tiszt. taggá *Gegus* Dániel nyug. főkapitányt választották meg. A közgyűlést követő társaslakomán *Bánhegyi* üv. elnök átadta a megválasztottaknak az okleveleket. *Sziklay* János köszönte meg a választást, majd *Dorner* Géza vázolta nagy beszédben a Bibictelep mizériáit és annak megszüntetésére irányuló egyesületi tevékenységet. Utána *Gegus* Dániel emlékezett meg *Sziklay* János érdemeiről, legújabb drámai költeményéről, a *Magyar Végzetről* s felszólította a jelenlévőket, hogy ne csak ünnepeljék, de támogassák is a jeles író-elnököt: műveinek megvételével és olvasásával. Nyomban gyüjtőíveket köröztek. *Gegus* kitért a *Budai Napló* beteg szerkesztőjének, *Viraág* Bélának helyzetére is, aki 30 éve szüntelenül harcol *Buda* érdekeiért. Még számos felköszöntő hangzott el.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Kertes házat vagy nyaralót keresek Budán nyári (esetleg több évi) bérletre egyszinten (magas földsz.) 5-6 szobával. Cím: Dr. Szentgyörgyi Árpád ügyvéd, IV., Kaplony-utca 3. Ajánlatokat csak irásban.

Szombaton este igen sikerült és szokatlanul nagy hallgatóságú Liszt Ferenc-hangverseny volt a Budai Zeneakadémiában.

A világ egyetlen virágórája vonzotta többek között egykor a *Margitszigetre* az idegen földekről hozzánk érkező utasokat, mert erre a páratlan idegenforgalmi látványosságra minden valamirevaló „Baedekker" fölhívta olvasói figyelmét. Gyermekkorunkban örömünnep volt számunkra, ha kihajózhattunk a *Margitszigetre*, ott gyönyörködhettünk a virágórában, kocsizhattunk a lóvasúton és végül a felsőszigeti főhercegi istállóban előttünk frissen fejt, párolgó tejet ihattunk. Minden eltünt, a Biedermeier-kor levendulaszagú romantikájával együtt. Csak a virágóra maradt még egy ideig, aztán egy napon hopp! Voltnincs, híre-hamva sem maradt, csak az emléke. Az egyik nagy, idegenforgalmi vonzóerőt hatálytalanított a bürokrácia. Csöndben, diszkréten. Jazz és négertánc jöttek a helyébe. Azt mindenütt talál az idegen, de virágórát nem. *Tihanynak* lesz székely *Zenélő kútja*, *Fürednek*, majd *Virágórája*, csak *Buda-Margitsziget* lett szegényebb egy csodás látványossággal. Elvégre arra, hogy világhírre szert tett látványosságaink megszűnjenek, nincsen szükségünk semmiféle tanácsra. *(Koppantó.)*

Új építkezések Budán: Putzkaller Frigyesné hatemeletes társasháza a Krisztinakörút 159 sz. alatt; Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Cserebogár-utca 51, Humerle Vince Zöldmáli-utca 15491 és Lenkey Gyula dr. Völgy-utca 11482 sz. alatt. A polgármester engedélyezte az építkezéseket.

Tabán vagy Szent Gellért? Ezt a kérdést vitatta meg már 1934. évi szeptember 30. napján tartott közgyűlésében az Országos Szent Gellért Egyesület. A gyűlés igen jól megindokolt indítványa azóta illetékes helyekre is elkerült. Annak idején *Kiss* Menyhért dr. és *Wladár* Róbert költőírók is az ügy mellett kardoskodtak, de mindezeideig döntés nem történt. A vallásos kegyelet a Szent Gellért elnevezés mellett érvel, hiszen e nemzeti szentünk szobra is a Tabán legszebb helyén hirdeti a mártír-püspök halhatatlanságát, ám az idegenforgalmi érdekek éppen a nagy „keleti idegenvárás" szempontjából ellenzik, mert az ősi *„Tabán"* törökmuzulmán elnevezés (a. m. Hegyalja), ami nagy vonzóerőt gyakorol a maga történelmi patinájával izlám hitvallású barátainkra, akik Budában látják az izlám európai kulturális fellegvárát. Évszázadokon át nem ártott sem a keresztény világnak, sem a magyarságnak ez a régi név, aminthogy a muzulmán és hindu keleti látogatóink sem botránkoztak meg soha Szent Gellért hatalmas érczszobrán. Kölcsönösen respektálták egymás vallási érzéseit s elkerültek mindent, ami az annyira érthető érkékenységet sértené. Nagyon meggondolandó, hogy érdemes lesz-e régi történelmi hagyományokon alapuló elnevezéseket megbolygatni. — Ne áldozzunk fel így ukmuk-fuk két régi patinás nevet. Kelenföldje — gyönyörű magyar szó és Szent Imre nem lesz nagyobb, ha e városrészről leradírozzuk a Kelenföld nevet, de Budapest föltétlenül szegényebb lesz, ha letörli magáról ezt a szép ősi magyar elnevezést. — A „Tabán" szó viszont az egyedüli emléke területi elnevezésben a török világnak, amely emlékre most igazán szükségünk van.

A Kisfaludy-színház nagysikerrel újította fel a Limondádé ezredes és a Lili bárónő c. operettet. A főszerepet mindkét darabban Horváth Böske játszotta, aki ma már itt is olyan kedvence a közönségnek, mint volt a nagyváradi miskolci és a szegedi színházaknál. Mellette a nők közül Futó Klárinak volt még szép sikere. Kormos Ferenc egyéni humorával, Körössy Zoltán főleg ügyes táncaival, Jeney Ottó férfias fellépésével, Cseh Iván pedig már a megjelenésével is tetszést aratott. Felújították a János vitézt is, melyben Madarász Vilma (Iluska) nagy haladásról tanuskodott. Ferenczy Marika (János vitéz) és Nádor Jenő (Bagó), mint ismert kiváló erők tüntek ki az együttesből.

Gyász. Három ismert budai férfiút ragadott el ismét közülünk a halál. Az első volt a csöndes, kedves *Evva* Ferenc dr. ügyvéd, a Fővárosi Községi Takarékpénztár ügyésze, néhai Evva Lajosnak, az egykori Népszínház ismertnevű igazgatójának fia. — Itt hagyott bennünket *Liszka* Károly is, akit Budán is mindenki tisztelt és szeretett és hozzátartozott a mi társadalmi életünkhöz. — Az 1919. évi májusi ellenforradalom sokat szenvedett lelkes vezéralakja: *magyarzsákodi és harasztosi Horváth* Viktor százados is bevonult a nagy magyar armádiához, ahol szűkebb erdélyi hazája és Nagy-Magyarország feltámadásáról fog álmodni rajongó lelke minden szeretetével.

Liszt Ferenc emlékezetére rendezett rendkívül sikerült hangversenyt a Budai Zeneakadémia március hó 28-án este, az országúti szentferencrendi egyházközség dísztermében. A hálás közönség örömmel hallgatta a közreműködőket: Nemeskéri Györgyi, Tamás Ilonka, Kereszty Jenő, Hosszú Margit, Dobos Géza és a Budai Zeneakadémia ének- és zenekarát. Vezényelt: *Clauser* Mihály zeneigazgató.

Mély gyászba borult a magyar irodalom. Lapzárta után értesültünk, hogy *Móricz* Pál hajdukapitány, a nemes magyar úr és legmagyarabb írónk, a kiválóan szerkesztett „Magyarság" szerkesztője és oszlopos tagja, szolgálatonkívüli honvédszázados, a „Hollós Mátyás" és Petőfi" irodalmi társaságok tagja, a *Korányi*-klinikán meghalt. *Móricz* Pál a *Budai Naplónak* is nagyrabecsült munkatársa volt.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
sorsjegyet vásároljunk
özv. DARVAS H. IMRÉNÉ FŐELÁRUSÍTÓNÁL
II., SZASZ KÁROLY-UTCA 11. sz. II. em. 5.
aki levélbeli megkeresésre is elintézi a sorsjegy-vételt

Gyász érte a szerkesztőségünket. *Andriska* Károly helyettes szerkesztő neje, az ismert nevű okleveles táncmesternő, *Lantay* szobrász leánya, *Lantay* Gizella március 31-én, kedden hosszas szenvedés után a Vörös Kereszt-kórházban elhúnyt. Budán, főleg a Víziárosban rendkívül népszerű egyéniség volt és számosan gyászolják.

A magyar gyümölcs növeli az idegenforgalmat. Budapest Fürdőváros Egyesület *József Ferenc* dr. főherceg elnöklete mellett tartotta második vitaülését, amelyet *Soós* Aladár dr. egyetemi tanár, a Diaetetikai Intézet igazgatójának rendkívül érdekes előadása vezetett be „A gyümölcskúra és a nyerskoszt értéke Budapest fürdőváros gyógytényezőinek sorában" címmel. Már a görögök nagy orvosai nem tettek különbséget a gyógytényezők külső és belső alkalmazása között, hanem klímaváltozást ajánlottak az orvosok, segítségül hívták a napot, a vizet és már ekkor tudtak a gyümölcs-, a tej-, az ivókúrákról és a speciális élelmezésről. Az ilyen természetes gyógymódokat csodálatos eredményekkel alkalmazták Kneipp Sebestyén plebános és világhírű társai is (Priessnitz, Rikli, Schrott, a magyar Zelenyák és Bucsányi), köztük Lahmann professzor, aki szerint vannak úgynevezett diagnózis nélküli betegek: a kultúra betegei. Ezeknél miliőváltozással, fürdők és új élelmezési rendszer segítségével bámulatos eredményeket ért el. Az előadó hivatkozott arra, hogy maga is személyesen tapasztalta Lahmann professzor és Kneipp Sebestyén betegeinek sokszor bámulatos gyógyulását, mert másfél évig tanulmányozta ezt a gyógyítási módszert, amelynél a fürdőkezelés és az étrend meghatározása szorosan összefügg. A diétás gyógyítást, amelynek keretében igen fontos szerepet játszik a gyümölcskúra és a nyerskoszt, a mai orvostudomány mindjobban igénybeveszi. Ezt a gyógyítómódot azonban a tudomány rendszerébe kell foglalni. — A nagy érdeklődéssel hallgatott előadáshoz elsőnek *Szviezsényi* Zoltán miniszteri tanácsos szólt hozzá, aki arra mutatott rá, hogy Buda gyógyvizei mellett a magyar gyümölcsöt is sorompóba kell állítani a gyógyítás és az idegenforgalom szolgálatában. A gyümölcskúrával a fürdőkúrát kell meghosszabbítani. *Sarbó* Artur dr. egyetemi tanár szerint a gyümölcskúrának magyar jellege van, amennyiben Soós tanár tudományos módszereit már külföldön is alkalmazzák. A fürdőkórházak felállításánál ezeket a diaetetikai szempontokat is figyelembe kell venni. *Nékám* Lajos dr. egyetemi tanár azt fejtegette, hogy a bőrgyógyászat szempontjából a fürdők mellett rendkívül fontos szerepe van a gyümölcskúrának, napfénynek, víznek és diaetetikának. Az elmúlt harminc év alatt ezen a téren nagy mulasztásokat követtünk el. Sietve pótolni kell a hiányokat, mert ha a természetes gyógyeszközök alkalmazásánál nem követjük a német példákat, akkor a külföldi betegek oda özönlenek és nem hozzánk Budára, Pestre, a Balaton mellé, hanem külföldre. A szőlőkúrát szívbetegeknél igen jó eredményekkel Balatonfüreden a mult század közepén a híres Mangold Henrik igazgató-főorvos használta. Érdekes tapasztalat, hogy gyógycélokra a magyar gyümölcs a legalkalmasabb. Csak a megfelelő reklám hiányzik. *(medikus.)*

Lázban tartja a külföldet, zenei társadalmat egy idő óta egy budai fiatalember a maga mesteri gondonkajátékával. Ez a magyar csellóművész:

REJTŐ GÁBOR,

aki legelső hangversenyét a londoni Grofrian Hallban adta. Ennek a húszéves magyar fiúnak olyan mesteri technikája van, hogy a legelfogultabb kritikusokat is csodálatra késztette. Nehéz programmot adott, teljes sikert aratott, amit az angol és holland lapok kritikáiból állapítottunk meg. Most a külföldi rádiókban játszik és hanglemezekre veszik föl játékait.

Becsey Antal ünneplése

Nagy érdeklődés mellett rendezte március 31-én IX. évi rendes közgyűlését a

BUDA ALSÓVÁROSI EGYESÜLET,

amelynek fénypontja *Becsey* Antal díszelnök arcképleleplező ünnepsége volt. A közgyűlés a Hiszekeggyel kezdődött, amely után *Becsey* Antal elnöki megnyitójában a nemzeti szolidaritás jelszavával köszöntötte a megjelenteket. Megemlítette, hogy az *Üzempolitikai Bizottság* igen gyors tempóban tárgyalja azokat a kérdéseket, melyek megoldásától függ az *Alsóváros* jövője. Ezután felolvasták a VVIII. évi közgyűlés jegyzőkönyvét, majd pedig *Szigethy* Jenő alelnök, a Vásárpénztár igazgatója ismertette kedveshangú szellemes titkári jelentésében az elmult év eseményeit. Elsősorban *Gömöry* Győző ügyv. elnök lemondását fájlalta, méltatta *Gömörynek* elévülhetetlen érdemeit, aki visszavonulása után is önzetlenül áll rendelkezésére szeretett egyesületének és elősegíti eredményes munkásságát. *Mikola* Géza dr. elnök működését méltatta ezután a titkári jelentés. Majd elismerését fejezte ki a *Budai Naplónak*, amely mindig önzetlenül szolgálta az Alsóváros érdekeit. S ha már az egyesület, — mint a titkári jelentés mondja — anyagiakkal nem, tehát legalább jó szóval fizet az ősz szerkesztőnek, Buda lelkes apostolának, *Viraág* Bélának, akinek őszinte szívből kívánja, hogy a Mindenható legalább még addig éltesse, „míg a mi keleti testvéreink segítségünkre nem jönnek, hogy nyugati zsarnokainktól megszabadítsanak".

Az 1935. év folyamán külön várospolitikai értekezleteket is rendeztek, melyek egyikén *Duday* Alajos dr. a XI. ker. köztiszletben álló elöljáró tanácsnoka ismertette az új fővárosi törvény tervezetét. *Mikola* Géza dr. alapos tanulmányában a kerület szoborhiányáról emlékezett meg. A kerület legtekintélyesebb vezető egyéniségeinek kezdeményezésére november 17-én a HÉV-ügyben tüntető nagygyűlést rendezett az egyesület, amely után az alsóvárosiak küldöttsége a polgármestert is felkereste. Részt vett az egyesület a nemrég alakult *Szent Gellért Polgári Lövészegylet* szervezésében is. A nagy tetszéssel fogadott jelentés után, amelyet a közgylés elismeréssel vett tudomásul, *Duday* Alajos dr. tanácsnok köszönte meg néhány szóval az elismerést és az értékelést. Azután *Háringás* Károly felolvasta pénztári jelentését és a közgyűlés áttért a tisztújításra. *Mikola* Géza dr. indítványára a közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy Gömöry Győzőt örökös tisztelbeli elnöki tisztségében megerősítik. Azután Mikola Géza felolvasta a jelöltek névsorát, akiket a közgylés egyhangú közfelkiáltással megerősített tisztségükben. A közgyűlés a Himnusszal ért végett, amely után kedélyes vacsorázás következett.

A vacsora ünnepi szónoka *Duday* Alajos dr. tanácsnok elöljáró volt, aki ismeri *Becsey* Antalt és legméltóbban úgy jellemezheti, hogy — *tetőtől talpig ember!*

A főváros világvárosi jellegének kialakításában a sors oly nagy szerepet juttatott neki. Ideális lélek, hogy az igazi alkotó tehetség, aki sohasem kaphatja meg munkájának méltó ellenértékét, de meg van az a lelki elégtétele, hogy szépet eseleke-

dett és alkotott. Az volna a legszebb, ha minél többen törekednének arra, hogy a cselekvő, az alkotó munkában hasonlók legyenek *Becsey* Antalhoz. Ezután átadja a képet rendeltetésének. *Gömöry* Győző *Sziklay* Jánost, az agg írót és *Magyar* végzet c. klasszikus eposzát méltatta. *Sziklay* János is felszólalt, megemlítve, hogy mint a *Pozsonyvidéki Lapok* munkatársa kezdte meg újságírói pályáját, de bármennyire is szereti az ősi koronázó várost, nem teszi be addig oda a lábát, míg a cseh uralom alatt szenved. Majd *Dorner* Gyula mondott néhány érdekes észrevételt az *Alsóváros* és a *Bibictelep* ügyeiről. Elismerte, hogy milyen nagy befolyással van a székesfőváros életére, várospolitikájára egy öntudatos egyesület, amelynek tagjai nem töltik el céltalanul idejüket. Most amikor diktatórikus törekvések vannak mindenütt, angol mintára a közvélemény kialakításában igen nagy részük van az egyesületeknek. *Mikola* Géza zárszavai után még sokáig maradtak együtt a vendégek és a közgyűlésen megjelent előkelőségek, akiket végül *Raff* István mérnök mulattatott egy szenzációsan sikerült népszövetségi paródiával.

A jódforrások jelentősége

— Még mindig külföldre megy a pénz —

Amióta Hajduszoboszlón neves geológusunk, *Pávay Vajna* Ferenc feltárta a magyar jódforrást, ismételten utaltunk arra, hogy e kiváló gyógyalkalmatosságnak megfelelő keretet is kell teremteni. Kis kultúrát, megfelelő elhelyezkedési lehetőséget, egészségügyi intézményeket, csatornát, folyóvizet stb. Mert amíg ezeket meg nem teremtjük, mégis inkább a kies *Bad-Hallba* megy a magyar fürdővendég is, ahol olcsó megélés mellett megtalál minden kulturális tényezőt, mely művelt embernek a tartózkodást kellemessé teszi.

Azért emelünk ismételten szót Hajduszoboszló megfelelő kifejlesztése érdekében, mert a jód, mint gyógytényező mind szélesebb körben talál elismerésre. Nemcsak érelmeszesedésnél elsőrangú gyógytényező, hanem újabb tudós megállapítások szerint kitűnő megelőző hatással van a mostanában oly gyakori rákbetegségnél is. Tény, hogy Japánban, ahol jódtartalmú tengeri növényeket fogyasztanak mint főzeléket, a rákbetegségek, összehasonlítva európai állapotokkal, csak *egyszázadrészre* rúgnak. Ujabban a jódnak a gyermekgyógyászatban is nagy szerep jutott. Gyenge, vézna gyermekek feltáplálását lényegesen elősegíti, közérzésüket megjavítja és fejlődésüket szemmel láthatóan előmozdítja. *Bad-Hallban* Bécs városának, aztán Felső-Ausztriának van külön-külön nagy gyermektelepe, ahol a fejlődésükben elmaradt gyermekek százszámra találnak elhelyezést és gyógyulást.

Nem elég, hogy a természet megáldotta Magyarországot gyógyforrásokkal, de ezeknek emberi előrelátással, szorgalommal és körültekintéssel megfelelő kulturális keretet kell kiépíteni, hogy a magyar fürdővendég ne legyen kénytelen a külföldön keresni gyógyulását. *Dr. H. V.*

Balatonfüred *új köntösben,* új meglepetésekkel várja gyógyulni, üdülni, szórakozni és mulatni vágyó közönségét. Virágvasárnap megindulnak a hajójáratok és modern, szép új hajókat is beállít az idők követelményeinek megfelelő menetrenddel a *Balatoni Hajózási rt.,* amely megszünteti az eddigi I. és II. osztályú különbségeket is és egy típusú hajójegyeket hoz forgalomba. *Brunner* Vilmos kormányfőtanácsos, a B. H. rt. agilis vezérigazgatója minden módon gondoskodik a hajózás gyorsaságáról és kényelméről. Elkészültek a meleg-hideg vízvezeték, a modern fürdőszobák a füredi *Grand-Hotelben* és a *Stefániában,* új téli kertek, társalgók, könyvtár, garage stb. állnak a legkényesebb vendégek igényeit. *Gácser* József fürdőigazgató költségeket nem kímélve készül a fürdővendégek fogadására. Ha sikerül gödöllői *Vidák* József országos hírű, kitüntetett cigányzenekarát leszerződtetni, akkor a térzene kérdése is megoldást nyer. Az árak leszállítását is újból tárgyalják, hogy az ország gyöngye: *Füred,* a kisebb pénzű túristákat is kielégíthesse. A füredi híres pincék is várják a látogatókat, a mezőgazdasági kiállításon első aranyérem díjat nyert: ifj. *Pettkó* Zsigmond, a jó boraikról ismert *Holényi* Gyula főkertész, *Veres* Dániel, *Papp* Kálmán, Cs. *Darab* József, *Krassovány* Márton pincéi. Olcsó, kitűnő házias menürendszert vezetett be *Kolossa* Viktorné a vasúti restiben, amit a csopaki vasúti vendéglős *Vargha* Ödön is követett. A bérlakások és penziók árait is mérsékelték, a legjavát már lekötötték a nyárra. Nagyvárosi csemegeüzletet nyitott a fürdőtelepen *Fekete* György. Az *Ipartestület* könyvtárat rendezett be. *Lukács* Pál előkelő mozgóképszínházat tart fenn. A *Baricskában,* Füred előkelő negyedében, épülnek a vízvezeték és csatornák. A *MÁV* jobb, gyorsabb vonatokat indít, remélhetőleg ezeket *Budáról* indítják. Virágpompás tavasz hívja a füredi vendégeket.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

Gyász. *Darnóy* Danzinger Pál I. o. főhadbiztos, számos magas háborús kitüntetés birtokosa, haretéren szerzett betegségében elhúnyt. A farkasréti temetőben helyezték nagy részvéttel örök nyugalomra.

52-ik évi rendes közgyűlését az 1883. évben alapított „Első Budai Polgári Betegsegélyző és Temetkezési Egylete" e hó 22-én rendezte, amely alkalommal *Vezér* Károly dr. h. elöljáró urat díszelnökké, valamint Keller Mihály, Titl Lipót és Weckermann György tagtársakat, akik alapítás óta rendes tagjai az Egyletnek, tiszteletbeli tagokká választotta meg. Az erről szóló díszokleveleket *Szemerédy* Elemér elnök meleghangú beszéd kíséretében nyujtotta át az ünnepelteknek, méltatva érdemeiket.

FOTOCIKKEK Zibrinyinéi I., Attila-utca 6

Katolikus Hittan-t írt a művelt közönség számára *Huszár* Elemér zugligeti plébános, amelyben élvezetes módon, jó magyarsággal magyarázza meg és teszi megérthetővé a Keresztény Katolikus Egyház hitigazságait, liturgikus szertartásait és a szentségeket. Az ügyesen megírt könyv az I. részében a hitvallás titkait, a II. részében (a malaszt és a szentségek) a keresztséget, bérmálást, az oltári szentséget, a bűnbánat szentségét, míg végül a Függelékben a lelkiismeretvizsgálatot, az utolsó kenetet, az egyházi rendet és a házasságot tárgyalja. Huszár plébános ezzel a könyvével hézagpótló munkát végzett.

KOTSIS ERZSÉBET BUDÁN a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

A Budai Izr. Hitközség közgyűlésén *Kriszhaber* Adolf dr. elnök V. György angol király haláláról emlékezett meg, akit az izraelita hitfelekezet, mint egyik legnagyobb jótevőjét tisztelt és szeretett. Megemlékezett ezután a liberális korszak egyik nagy fiának, Berzeviczy Albert dr.-nak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének elhúnytáról. Kegyelettel adózott Lord Readingnek, a zsidóság nemrégiben elhúnyt nagy pártfogójának, Sándor Pálnak, a magyar zsidóság előharcosának és Gábor Gyula dr.-nak, a Pesti Izraelita Hitközség közelmultban elhúnyt főtitkárának. Visszapillantást vetett az elnök ezután tízévi elnöki működésére. A közgyűlés második napján került sorra a hitközség alapszabályainak módosítása és kiegészítése, amelyet *Csobádi* Samu dr. alelnök ismertetett.

Bevonult a szójabab Budára, ahol a Sashegyen *Luka* István dr. a propagátora ennek az ősi mandzsu népeledelnek, amelynek tápértéke egy kiló szójalisztben megfelel két és félkiló húsnak vagy ötvennyolc tojásnak. Embernek állatnak egyaránt nélkülözhetetlen fontos táplálék a szójabab, amelyet egykor a mi világhódító őseink is termesztettek. Luka Istvánék a napokban újságírókat vendégeltek meg szójabab-ebéddel, amelyen minden fogás ebből a csodálatos növényből készült.

Két új lóversenypályája van most Budapestnek és a Magyar Lovaregylet versenytere talán egyedülállóan szép és imponáló. A körüle épülő város már kert-város lesz s így környezete összhangban áll majd vele. Az itt megforduló idegenek csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak erről, sőt az eddig lekicsinyelt ügetőpályáról is, amely a kicsinyes polgári élethez tartozik, közönségének viselkedése is ezt bizonyítja. Az a kedvező körülmény, hogy a város központjából egy kisszakasszal megközelíthető, biztosítja számára a közönséget ha versenyei nem is egészen komolyak, mert a hajtó sokkal inkább befolyásolhatja ügető lovát, mint a lovas a száguldó versenyparipát.

A Budai Színkör húsvét vasárnapján, megnyílik. Bemutatóra az „Én és a kisöcsém" operett kerül.

KÖZGAZDASÁG

— A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete március 20-án tartotta meg évi rendes közgyűlését. *Hegedüs* Loránt elnök üdvözölte *Fabinyi* Tihamér pénzügyminisztert, Imrédy Bélát, a Magyar Nemzeti Bank elnökét és Keresztes-Fischer Ferencet, a Pénzintézeti Központ elnökét, azután angol szavakkal köszöntötte Royall Tyler-t, a Nemzetek Szövetsége képviselőjét és H. J. Bruce-t, a Magyar Nemzeti Bank tanácsadóját. Emelkedett szavakkal emlékezett meg ama veszteségről, amely a közéletet Berzeviczy Albert és Korányi Frigyes báró elhúnytával érte és meghatott szavakkal köszöntötte Korányi Frigyesnek a közgyűlésen megjelent családját. A közgyűlés elismerését és köszönetét nyilvánította a TÉBE végrehajtóbizottságának értékes támogatásáért, valamint *Kresz* Károly dr. és *Nyulászi* János dr. igazgatóknak, Nyári Pál dr. igazgatóhelyettesnek, Görög Frigyes dr. előadónak, Jármay Pál dr. főtitkárnak és Némethy Kálmánnak munkásságukért. Azután a közgyűlés Hegedüs Lorántot egyhangú lelkesedéssel ismét elnöknek választotta.

— A Magyar Cukoripar érdekköréhez tartozó Sélypi Cukorgyár 1935. évi mérlege 255.637 pengő tiszta nyereséget tüntet fel, amely üzleteredmény azért figyelemreméltó, mert több mint százezer pengővel haladja meg a múlt évben kimutatott 136.675 pengős nyereséget. Még nagyobb eltolódás mutatkozik 1933. évi 35.014 pengős nyereséggel szemben. Az üzleteredmény növekedését a cukorfogyasztás kedvezőbb alakulásán kívül az is előidézte, hogy 1935-ben mindössze 22.553 pengő kamatterhe volt a vállalatnak az előző évi 95.015 pengővel szemben. A kimutatott nyereség felosztásáról az április 4-re összehívott közgyűlés határoz.

— A Pénzintézeti Központ április 7-én tartja közgyűlését. A mérlegben a váltótárca 168, a hitelezők tétele 131.5 millió pengővel szerepel. A tiszta nyereség 1,559.024 pengő.

— A részvényjog reformjáról, a kisrészvényesek jogainak védelméről és a részvénykataszter (telekkönyv) felállításáról nyujtott be memorandumat a miniszterelnökhöz és a szakminiszterekhez id. *Mangold* Gusztáv, a *Balatonvidéki Hírmondó* könyomatos szerkesztője, ismert közgazdasági író. Az érdekes műre legközelebb visszatérünk.

— A Hangya-központ 1935. évi mérlege 212.000 pengő felesleggel zárult, ahogy azt a XXXVII. évi rendes közgyűlés megállapította. Az elmúlt évi veszteséges mérleg után az idénismét felesleget mutat ki a szövetkezet, még pedig 212.406.97 pengőt. Ez a felesleg tiszteletreméltó eredménye egy év összefogó, átgondolt, alapos munkájának, amelyet a Hangya vezetősége, tisztviselőkara, karöltve a vidéki szövetkezetek vezetőivel és tagjaival, fejtettek ki.

— A Shell kőolaj, a világ nagyszerű kőolajhatalma a tenyészállatvásáron rendkívül gazdag kiállítással vonult fel. Különösen az állat- és növényvédelem legfontosabb védőszerei keltettek feltűnést a gazdaközönség körében. Gyönyörű pavillonjának óriási sikere volt.

— A Szent Lukács gyógyfürdő rt. március 30-ára hívta össze közgyűlését. Az utóbbi évek idegenforgalmának emelkedése tükröződik vissza a mérlegben. A fürdőt mind nagyobb és szélesebb rétegben keresik fel gyógyulás céljából a betegek. 250.000 pengő alaptőke mellett 121.000 P tiszta nyereséget ért el a kitűnő vezetés mellett működő gyógyfürdő.

— A Budapesti mészáros- és hentesipartestület fúziója. A két ipartestület vezetősége már előzőleg megállapodott, a fúziós megegyezést most Bornemisza Géza iparügyi miniszternek jelentik be. A fúzió tényét viszont a budapesti hentesipartestület legutóbbi ülésén jelentette be Koch Gyula elnök.

Az új 36-ik Osztálysorsjáték
játéktervét előnyösen megjavították. Lényegesen emelték a nyeremények összegét és a nyerési esélyeket!
Vásároljon:
TÖRÖK-BANKHAZ
IV, SZERVITA-TÉR 3. TEL.: 82-0-66

Legjobb VÖRÖS SALAKOT legjutányosabban szállít teniszpályákhoz és kerti utakhoz
DELTA VÁLLALAT vezérképviselete
OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15. TELEFON: 25-8-70, 25-8-02.

Rókák, pelerinek, ernyők, áthúzások
VAGÁCS
II., Fő-utca 11. szám. Margit-körút 45 szám.

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

ÁDÁM ANNA
ORSZÁGSZERTE ISMERT
100 ÉVES
OSTYASÜTŐDÉJE
most
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.
Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT
VÁLI GÁBOR
CÍMFESTŐ
II., ISKOLA-UTCA 18
TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TELEFON: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG
Kitűnő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Viraág Béla
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly
Kiadásért felel: Viraág Béla
Laptulajdonos: Viraág és Társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája, Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1217. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

3 április 18

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő: VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Maros-utca 23. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Nemzeti gondok

súlyosbítják a húsvéti gondokat, mert ma minden ünnep gondot jelent és alig nyujt örömet. Sajnos, Magyarország nem tud szabadulni a Nyugat kapkodó, szertelen, ideges politikája alól, holott ma minden politikusnak éreznie kellene, hogy a nagy veszedelem nem belülről fenyegeti Európát, hanem kívülről. Csakhogy kevesen látják azokat a kelet felől tornyosuló felhőket, amelyek azt a vihart rejtik, amely Európa sorsát intézi majd. Ázsia kétszázmillió éhező lakója semmi szín alatt sem várja be az éhhalált, hanem keresni fogja a megoldást ma vagy holnap, de föltétlenül mielőbb, hogy megélhetéshez jusson, amely azonban csak úgy képzelhető el, hogy új területeket foglal el, ahol megélhetését biztosíthatja.

A kelet jön, akár várjuk, akár készülünk rá, akár pedig struccmódra a homokba dugjuk a fejünket és nem akarjuk észrevenni azt a rettenetes vihart, amely népeket fog elsöpörni, tovább sodródni és megváltoztatja újból Európa képét, mint ahogy minden kétezer esztendőben megtette.

Ha már egész Európa abban a letargikus hitben él, hogy itt valami megdönthetetlen várfalak védik, — nekünk magyaroknak mégis tisztában kell lenni azzal, hogy Kelet felől olyan áramlások készülnek Európa ellen, amelyek elhárítására nekünk készülnünk kell. Legalább az udvariasság formáit mutassuk Keletnek és tegyük meg azokat a csekélységeket, amelyek ott valami jobb világításba helyezik Magyarországot.

Nálunk sok az érthetetlen dolog, mint amilyen például a Váci-körútnak „Vilmos császár-út"-ra való elnevezése, holott ez a hetyke bajuszú, egykori junker császár okozója egész nemzeti szerencsétlenségünknek és igazán nem veheti rossznéven, ha egyszerűen leszedjük az ő nevét megörökítő táblákat és helyébe felrakjuk a „TOKIÓ-ÚT" táblákat.

Azért kérjük mély tisztelettel a Polgármester urat, hogy rövid úton rendelje el és a Közmunkák Tanácsánál is intézze el, hogy ezt a hatalmas utat „Tokió-út"-nak nevezzük el, mint ahogy a Kertész-utcát, vagy bármely más utcát „Peking-utcá"-nak kellene elnevezni. Ezzel bizonyságot adnánk arról, hogy rokonszenves nekünk a Kelet és ennek kifejezést is merünk adni Európában. Nem lehet tudni, hogy ilyen apró udvariasságok milyen hatásokat váltanak ki a távoli Keleten.

Mert a Nyugattól mi igazán nem várhatunk semmit, amely Nyugat szívesen látta, amikor a tatárok és néhány századdal később a törökök ellen elvéreztünk, elhárítva Európa felől a halálveszedelmet, — de azonnal felosztották az országunkat és elosztogatták alantas műveltségű, bocskoros szomszédaink között, amikor azok apró politikai szolgálatait kellett honorálni.

Ebből elég volt.

Azt hiszem, ma alig van magyar ember, aki nem volna tisztában azzal, hogy a Nyugat csak valami politikai sakkhúzás címén juttat vissza valami területet nekünk, de alig van egy-két ember Nyugat-Európában, aki őszintén és igazán kívánná Magyarország régi határainak visszaállítását. Ezt mi csak a Kelettől várhatjuk, amikor majd tengerhez is juthatunk Oláhországnak ama része révén, amely régebben Magyarországhoz tartozott. Jászváros volt a fővárosa és a Fekete-tenger felé nyitott nekünk utat. Igy aztán lengyel testvéreinkkel ketté választjuk Európát addig, amíg megjön a nagy elszámolás ideje.

És ha mai Európától hiába várjuk a régi Magyarország visszaállítását, ahol csak kilométerekről lehet szó, — akkor mégis csak a Kelettől kell azt várnunk és addig is némán tűrni, hogyan tiporja a bocskor nemes véreinket keleten és délen.

Minden provokálás nélkül kell előkészítenünk a jövőt itt Budapesten, amelyet kétmilliós várossá kell kifejlesztenünk, hogy a maga nagy arányaival imponáljon a szomszédainknak. Mindezekkel tisztában van a Tanács és a Szendy-kabinet megy a maga útján, amelyen eljut ismét Nagy-Budapesthez, mint ahogy eljutottunk oda 1885-ben és a milleneumkor.

Sajnos, mindezt tönkretette a világháború, amelyet keresztény népek vívtak egymással, lemészárolva tízmillió embert. A keresztény nagy Eszme nem tudta ennek útját állani. Az ilyen mészárlás ma talán csak Dél-Amerikában lehetséges.

Ha tehát Európa viszonyai Dél-Amerikához hasonlítanak, akkor nekünk nincs mit várnunk a Nyugattól, amelynek gép- és szövetkultúrája csődöt mondott.

A lelki és eszmei kultúrát ez a Nyugat mindig Keletről kapta, — megváltásunkat is onnan kell várnunk. *(V. B.)*

HUSVÉTI HARANGSZÓ

még vissza-vissza cseng, amint melegen ünneplő csengő-bongó hangja elszáll Buda felett. A mindenfelől zengő kondulás édes összhanggá ölelkezik a több százéves templomok aranyló keresztje körül és elsimítja, oszlatgatja a szomorú világunk felett mindig terhesebbé, izgalmasabbá sűrűsödő fájdalom és érzés-viharfellegeket. Zúgnak a harangok. Hirdetik Krisztus feltámadását: Isten örök tüzének földre lobbanását, felragyogását, amely lángírással írja az örökkévalóság boldog egére az igazság győzelmét, az élet diadalát. Örömhimnuszok bársonyos áhítata ömlik megszentelt gótikus íveink alól, hogy megállítsák a pusztulás poklába vakon-süketen zuhanó emberiséget. Áhítattal szállnak az imák, az örvendező énekek s velük úsznak a tavaszi földre született csodálatos színek, ébredő illatok. Letörnek a halál bilincsei és elindul hódító útjára a Krisztus örök szeretetével frissített, megfényesített élet gyönyörű, elfojthatatlan ritmusával. Ez az emberekbe és a természetbe rejtett teremtő erő épít bíboros, fehérvirágos, zöldreményes pillérsort a mulandóság örvényei fölé, hogy rajtok a riasztó bizonytalanságban vergődő szívek újra izzani kezdjenek, a lelkek pedig olthatatlan fényt gyüjtsenek, átívelve így az örökkévalóságba. Erre az örök hídra napozza a feltámadt Krisztus a halhatatlanságot, beszórva a test és a lélek kikeletét az újuló élet drága erejével: száraz ágainkon a hitnek, a jóságnak, a becsületnek rügyeit fakasztva, az élet fínom szépség-szirmait bimbóvá nemesítve, gyümölcsé érlelve.

Ezt hisszük a hit minden rajongásával, törhetetlenségével. Hisszük akarattal, az Istenben gyökerező Buda régi erkölcsének teljes kisugárzásával. Az allelujás nagyszombati körmeneteken is ezt a hitet ötvözzük imába. Ehhez fűzzük könnyező szívünk könyörgőn pergő gyöngyszemeit: — Megváltó Jézusunk! Felszabadítva bennünket a bűn hatalmából, támaszd fel a trianoni halálból nemzetünk eggyéforrt lelkét is. Vidd győzelemre a keresztrefeszített magyar igazságot s ne engedd, hogy a magyar éden bőséges termését: embert, kenyeret, örömet, szeretetet késői gonosz fagyok elhervasszák. Áraszd Budára húsvéti hajnalod virradatát s ennek glóriája aranyozza be a most vérző szentistváni határokat, hogy ne legyünk keserű könnycsepp, hanem a Te és a világ édes gyönyörűsége mindörökké. Amen.

r. r. s.

Meglepő új adatok idegenforgalmunkról

— Idegenforgalmi ankét —

Az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége legutóbbi ülésén két olyan előadás hangzott el, amely fontos és érdekes új adatokat tartalmazott a magyar idegenforgalomról. *Markos* Béla dr., a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal h. igazgatója „Idegenforgalmi eredmények és tanulságok" címen adott elő és eddig sehol nem közölt ismeretlen adatokat tárt fel. Budapest szállodáiban és penzióiban 1935-ben 220.265 bel- és külföldi idegen 741.512 napot töltött. Magyar vendégeink száma 87.176 volt, 234.356 napra, külföldi vendégeink 133.089-en érkeztek, 507.159 napra. 1934-gyel szemben az összes érkezők száma 9%, az összes tartózkodási napok száma 23% emelkedést mutatott, a belföldi érkezők száma 5%-kal csökkent, külföldi vendégeink száma azonban 20%-kal, tartózkodási napjainak száma pedig 32%-kal emelkedett. Budapest idegenforgalmi fejlődésének tempója, amely a külföldiek ittartózkodási napjainak egy év alatti emelkedési arányában mutatkozott meg, 32% volt akkor, amikor ugyanebben a relációban Bécsben csak 3%, Prágában 9%, Karlsbadban 4 %, Svájcban 0.5%, Jugoszláviában 2% emelkedés mutatkozott, s Anglia is csak 10% emelkedésről számolt be az „ezüstjubileum„ esztendejében. Mindennek pedig az a következménye, hogy a külföldiek az átlagos tartózkodási időt véve alapul, ma már hosszabb ideig tartózkodnak Budapesten, mint Bécsben s ezzel *elérkeztünk idegenforgalmunknak ahhoz a pillanatához, amikor a magyar idegenforgalom közel kétmillió pengő aktív szaldót tud felmutatni.*

A másik előadó: *Mészáros Győző,* a Budapesti Kávésipartestület elnöke kifejtette előadásában, hogy tévesen tartják a pesti kávésipart a modern idők termékének, mert 1737-ben alakult meg a kávésipar első hatósági szervezete. A mai formában való kialakulás főkép a millenáris kiállítás körül történt 1896 táján. Már 1914-ig *400-ra nőtt a számuk.* Ma 180 van. Részletezte azután, hogy mi az oka a kávéházak, nyilvános helyiségek *válságának,* amely a mozi, a rádió, a futball, a si, a week-end fejlődési arányában nőtt. 1928 óta a kávéházak forgalmiadóátalánya 600.000 pengőről 250 ezerre, kereken 60%-kal esett. Szinte hihetetlen, hogy mennyiféle adót kell fizetniök. Az üzletbér a békebeli 8—10%-ról 12—15%-ra nőtt. Mindjobban elharapódzik a dömping, a tragikusvégű verseny, amely másodrangú és silány anyagával elriasztja a rendes közönséget. Szükség van *új kávésipari szabályrendeletre.* A zenélési záróra is helytelen ma, amikor a színházak, de még inkább a mozik előadásai éjfélkor és éjfél után érnek véget, a közönség alig tud egy kis zenét hallgatni, mert egy órakor véget ér. Idejét multa a kávéházi tánctilalom is. Világszerte minden nyilvános helyen táncolnak, de nálunk csak egyes hotel-hallokban, mert valaha így akarták a hatóságok megvédeni a — tánctermesterek érdekeit.

A kávésiparnak sok panasza van az idegenforgalmi kapcsolatokban. A kongresszusok és társasutazások résztvevőiből például alig kap. Különösen az elszakított területek közönségének ideutazását kellene megkönnyíteni. Ebben a forgalomban a vízumeltörlés még viszonosság nélkül is szükséges volna. Budapest, amelyet valaha a kávéházak városának neveztek, hovatovább a *„kifőzések városá"*-vá süllyed, ha kellő reformok nem jönnek. Remélni kell, hogy még jobb korszak következik erre az iparra és az egész fővárosra nézve.

Az idegenforgalmi ankétot folytatják.

Téves emléktáblák, amelyek kicserélendők

Ki kell cserélni a Magyar Tudományos Akadémia ósdi márványtábláit a Várban, amelyek régen megdőlt adatok helyett tévedéseket hirdetnek Budavára régi helyrajzáról. Az alábbiakban Budavár Zsigmond király koráig épült templomai és kolostorainak helyes fekvését adjuk. A Mária Magdolna temploma a mai helyőrségi templom helyén. A Nagyboldogasszony temploma a mai Koronázó főtemplom. A dominikánusok Szent Miklós temploma az Iskola-tér keleti oldalán, a pénzügyminisztériummal szemben. A minorita-ferenciek Szent János evangelista temploma és kolostora a mai Várszínház helyén. Ezt 1264-ben IV. Béla alapította s 1301-ben idetemették III. Endrét. Ebben a kolostorban, amely a mai katonai épületek helyén volt, halt meg Temesváry Pelbért is. A török időkben ebből is mecset lett, majd ennek romjain épült a karmeliták barokk temploma, amelyet azután II. József Kempelen Farkassal színházzá építtetett át. A Várban volt azután a klarisszák, helyesebben a beguinák Szent Ferenc harmadrendjének vallásos nővéreinek kolostora az előbbivel szemben az utca nyugati oldalán, tehát a mai Honvédelmi minisztérium északi részén. Ezeknek 1448-ban Angelo bíbornok megengedi, hogy továbbra is itt lakhatnak a minoriták kolostorával szemben. Mátyás király is úgy említi őket egy 1484-iki oklevelében: „Szent Ferenc harmadik rendjének e vallásos nővérei Szent János evangelista kolostora előtt laknak". János királynak pedig egy 1536-iki védleveléből azt tudjuk meg, hogy a beguinák háza a Szent Zsigmond templommal is szomszédos volt, amelyik a mai Szent György-tér északi oldalán, tehát a honvédelmi minisztérium főfrontja helyén állt. Erről a Szent Zsigmond templomról, amelyet Zsigmond király alapított, tudjuk azt, hogy prépostság volt és kis káptalan volt mellette s később Szűz Mária budavári kisebb templomának nevezték. Ide temettette Hollós Mátyás első nejét, Podjebrád Katalint 1464-ben. Ebből a tényből helytelen következtetéssel több író azt következtette, hogy e templom a budai csehek nemzeti temploma volt s már Zsigmond a vele ideköltözött cseh szolgák számára alapította, 1424-ben félkáptalant szervezve melléje. Természetesen ez tévedés és a cseheknek budavári kulturális szerepéről semmiféle nyom nem maradt, mert nem is maradhatott fenn. A templom romjai 1767-ig voltak láthatók, akkor hordták el őket. A mai Szent György-tér rendezésekor, 1826-ban sajnos e templom alapfalait is felszaggatták. E közben sírboltra akadtak, amelyben gazdagon díszes ruhájú női csontváz volt. Bizonyára Podjebrad Katalin teteme. A Várban volt még a Szent György temploma a mai Dísz-tér északi sarkán, a Mindszent temploma, a mai Úri-utca Duna felé néző oldalán és utolsónak a kilencedik templom: a királyi várban, a régi Kamara-házban lévő Szent Márton kápolna. *(R. S.)*

A Szemlőhegyi barlang

Budapestnek ez a *legfiatalabb* — geológiai korát nézve *legöregebb* — barlangja. 1930-ban fedezték fel az Egyetemi Turista Egyesület barlangkutatói. Bámulatosan szép barlang.

Cseppkőképződményei egyedülállóak az egész világon.

A barlangban mérhetetlenül hosszú időn át stagnáló meleg vízből kristályosodtak ki a barlangnak nemcsak falait, hanem mennyezetét és talaját is beborító színpompás cseppkőképződmények. A cseppkövek apró rózsákhoz, gyöngyszemekhez, fogakhoz s ki tudná mind felsorolni mi mindenhez hasonlítanak. Sajnos, ez a gyönyörű barlang, amely Budának legszebb és legértékesebb természeti kincse és amelyhez, — ha külföldön lenne —

mint világhírű ritkasághoz, már régen száz és százezren zarándokolnának,

még ma is hozzáférhetetlen a nagyközönség számára. Érthetetlen az a közöny, amellyel ezt a kincset elhanyagoljuk. Pedig minden, ami egy barlang feltárása alkalmával szükséges és kívánatos, adva van. Könnyen megközelíthető. Az újlaki villamos megállótól 15 perc, az autókárok részére is könnyen járható Pusztaszeri-úttól 3 perc, a rózsadombi autóbusz megállótól 5 perc. A fővárosban, sőt a barlang nagyobb része fővárosi terület alatt van, víz- és villanyvezeték a barlang nyílásától 15 m-re van, a barlang előtt remek kilátás nyílik a városra s a messze kéklő hegyekre. A barlang feltárása mintegy 20—25 ezer pengőbe kerülne, azonban ez az összeg, megfelelő propaganda esetén, néhány év alatt amortizálódna s azontúl jelentős bevételi forrása volna a fővárosnak. A barlang előtt — mivel elegendő hely áll rendelkezésre — csinos épületet lehetne emelni, amelyben váróterem, trafik, étterem, a vezetők szobája, stb. nyerhetne elhelyezést, teteje pedig teraszszerű kilátóhely volna. Reméljük, hogy a főváros széleslátókörű vezetősége csakhamar lehetővé teszi, hogy ez a barlang is hozzájárulhasson Budapest és Magyarország idegenforgalmi látványosságaihoz.

Ifj. Sebős Károly.

Nem volt német alapítás az ősi Budavára, ahogy azt sok történetíró régen hirdette. Ráfogták IV. Bélára, hogy németekkel építtette 1255-ben a Nagyboldogasszony templomát, ami csak későbbi és kétséges hagyományokon alapszik. Idegen még egyáltalán nem volt Budavárában, az akkor úgynevezett „pesti hegyen" a tatárjárás előtt, amikor az első települők Óbuda, Pest és környékének lakosságából kerültek ki. A vár kizárólag magyar volt és készen várta a német lovagokat, katonacsaládokat, akiket a tatárjárás után IV. Béla ide telepített. Ezt fényesen bizonyítja az a jegyzőkönyv, amelyet Margit királyleány szentté-avatási perénél vettek fel s ahol a száztíz tanu közül százhét vallott magyarul, kettő latinul és csak egy németül, még pedig Károly vitéznek, Ágnes nevű unokahúga. Arról sem maradt semmiféle adat, hogy a német lovagokkal német mesteremberek is telepedtek volna le akkoriban. Egészen bizonyos, hogy magyar kéz alkotta meg a várat, verejtékezett, szenvedett, küzködött érette és csak később ült bele könnyedén a „kész"-be a német. *(R. S.)*

Neves külföldi vendégek
a Magyar Metapszichikai Tudományos Társaság felolvasó ülésein

A nyugati kulturállamok szellemi életében mindnagyobb teret foglal el az az új tudományág, amely metapszichika néven igyekszik kikutatni mindazokat az ismert, de okozatilag rejtelmes lelki jelenségeket, amelyeknek magyarázatával eddig a tudomány adós maradt. A háború után egymásután alakultak Európa metropolisaiban az emberi lélekbuvárló, sőt ezen túl hatolni is akaró kutató társaságok, melyek szigorúan tudományos apparátussal igyekeztek közelebb férkőzni a problémák megoldásához. Fővárosunkban *Hennyey* Vilmos dr. ny. államtitkár elnöklete alatt működik e *Metapszichikai Tudományos Társaság*, amely rövid fennállása óta is agilis működésével már sok eredményre tekinthet vissza, úgyhogy a külföldi testvérintézmények vezetőségeinek figyelmét is felkeltette. Ezt honorálták azzal is, hogy az elmult héten egymásután két híres külföldi metapszichikus tüntette ki a társaság Gellért-szállóbeli üléseit személyes közreműködésével.

Március hó 23-án *Angelous* Tanagras dr. athéni admirális-orvos tartott előadást „A metapszichikai kutatás újabb eredményeiről". Mozgófényképekkel illusztrálva mutatta be kísérleteit, melyeket mint az athéni kutatóintézet vezetője hajtott végre egy Clio nevű női médiummal. E médium hipnotizált állapotban képes volt arra, hogy kezének mozgatása által kilendítse állásából és állandó forgásban tartsa a rögzítetlen nyugvó delejtűt, meg tudta állapítani, hogy az elébe rakott fegyverek közül melyik szerepelt egy gyilkossági bűnténnyel kapcsolatban és annak személyeit is leírta stb. Igen érdekesek voltak ama közlései is, amelyekben a különböző európai metropolisokból Athénbe puszta gondolatátvitel útján „áttelegrafált" képekről számolt be, rajzokban mutatva be a küldő és vevő intelligencia által elgondolt ábrákat, amelyek azonossága minden kétséget kizárt. Március 27-én pedig W. N. *Tenhaeff* dr. hollandi tudós, az utrechti egyetemen a metapszichikai tanszék első tanára beszélt az általa lefolytatott gondolatátviteli kísérletekről, melyek negyven százalékban pontosak voltak s így kizárják a „véletlen" okozta eshetőségeket. A külföldi előadók magasröptű, német és francia nyelvű előadásait *Hennyey* Vilmos dr. elnök tolmácsolta a nagy számban megjelent előkelő hallgatóság előtt s bejelentette, hogy sikerült jövő évre Budapest részére biztosítani a nemzetközi Metapszichikai Kongresszus megtartását, ami ismét hathatósan fogja előmozdítani hazánk, a nyugati nagy szellemi áramlatokkal való kultúrkapcsolatainak erősödését.

A társaság *minden pénteken a Bristol-szálló* különtermében tart előadásokat és vendégeket szívesen lát. Az egyesület hivatalos helyisége *Toronyi* János dr. ügyvezetése mellett Podmaniczky-utca 27. sz. alatt van és folyóiratot is fenntart.

Margittay R. dr.)

„Nem a húnok ellen emelték a kínai nagy falat!"
— mondja Mészáros Gyula egyetemi tanár —

Az Akadémia felolvasó terme az elmúlt pénteken nevezetes ülés színhelye volt. Az Előázsai Társaság rendezte alakuló közgyűlését gr. Károlyi István elnöklete alatt s azt követőleg elsőnek *Mészáros* Gyula dr. egyetemi tanár, a szegedi egyetem hírneves orientalistája tartotta meg előadását „Kik voltak a húnok?" címmel. A tudós tanár felolvasása folyamán nem kisebb jelentőségű kijelentést tett, mint hogy „ama 200 éves világtörténelmi tévedéssel, mely szerint a húnok mongoltatár fajú népek lettek volna és a 3000 km hosszú kínai falat Kr. e. 250-ben a húnok támadásai ellen emelték volna, szakítani kell".

E rendkívüli fontosságú új tétel meg akarja dönteni ama, 200 év előtt francia történetírók által felállított elméletet, mely szerint a kínai évkönyvek által „hjung-nu" néven említett vad népek, melyek állandó betörésekkel nyugtalanították a Mennyei Birodalom nyugati határait s melyek miatt a 2000 év előtti császárok a „kínai nagy fal" védművét emelték, a hún nép ősei lettek volna.

Mészáros professzor állítását több súlyos érvvel támasztja alá. Egyik az, hogy a „hjung-nu" kínai szó csak véletlenül hasonlít a hún névhez, de azzal semmi rokonságban nincs, mert kínai nyelven „hjung-nu" annyit jelent mint „aljas rabszolga", mely névvel az akkori kínai történetírók tisztelték meg a határaikba betörő tatár-mongol vad hordákat. Ezek a mongoloid néptörzsek még ma is ugyanott élnek és feltalálhatók Dél-Ázsia steppéin, míg a finn-ugor népek sohasem ott, hanem Észak-Oroszországban tanyáztak. De a „hjung-nu" nép már csak azért sem lehet a húnnal azonos, mert a kínai évkönyvek szerint a „hjung-nu"-k Kr. e. 350 táján még mindig csak az Aral-tó partvidékein tanyáztak, mint legnyugatabbra eső helyen, míg az igazi húnok, kiket Ptolemaios történetíró „onogur"-oknak nevez, már a Kr. u. 2-ik században a Boristhenes folyó (a mai Dnjeper) mellett laktak, tehát már egész közel Magyarországhoz és pedig alán és szarmata népek szomszédságában.

A legfontosabb érv azonban Mészáros tanár szerint az a felirat, melyet 1934-ben a szegedi Nagyszéksós-tanyán talált 1500 éves és feltétlenül hiteles hún sírból származó aranycsésze visel. Előkelő hún vitézé volt e csésze, melynek felírata azonban — hún írás nem létezvén — *görög betűs* és pedig a Kaukázusban is Kr. u. 4-ik századig használatban volt nyugati görög nyelv írásjeleit mutatja. Az írást könnyen lehet olvasni, de értelme egyik török vagy tatár nyelvben sincsen, melyen pedig szólnia kellene, ha a húnok, mint eddig gondolták, turk vagy mongol fajú népek lennének. Megfejthető azonban ez egyetlen hún nyelvemlék, a kaukázusi ú. n. kartvél nyelvek alapján, melyeknek egy ma is elő törzse a grúz nyelv. Mészáros dr. szerint ó-grúz nyelven a csésze felírta: „Te őt nevezed, mint következőt, Haresa vitéznek", ami az aranycsésze tulajdonosának jogcímét volt hivatva igazolni.

Feltűnő még az is, hogy a grúz krónikák már a Kr. u. I. században említik nevükön „hunoi" néven a Kaukázusban, a Gura folyó mellett élő ezen iráni fajú néptörzseket. Mindezek alapján Mészáros professzor ama következtetésre jut, hogy a *húnok sem mongolok, sem turkok nem voltak*, hanem egy iráni s nem turáni törzs, melynek inkább Perzsiával lehettek kapcsolatai.

E komoly tudományos feltevés erősen rokon *Zajthy* Ferenc neves India-kutatónk nézetével, aki szintén Perzsia és nem Kína irányában keresi az onogur (magyar és hún) népek őshazáját.

Margittay Rikárd dr.

A Magyar Általános Takarékpénztárnak két ünnepe volt

legutóbb. Ünnepelte népszerű igazgatóját ötven éves szolgálati jubileuma alkalmából: —

HALÁSZ MANÓ
h. vezérigazgatót

és 54-ik közgyűlését hívta össze, amely úgy az ünnepelt h. vezérigazgató, mint a pénzintézet érdemes multját méltatta.

Halász Manó m. kir. kormányfőtanácsos, a Magyar Általános Takarékpénztár rt. h. vezérigazgatója és igazgatóságának tagja, 1886-ban lépett be a Magyar Általános Takarékpénztár kötelékébe, mint tisztviselő és az intézet csaknem valamennyi osztályában működött. 1903-ban cégvezető, 1906-ban aligazgató, 1908-ban igazgató, 1911-ben ügyvezető igazgató lett. 1927-ben beválasztották a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatóságába és 1935-ben helyettes vezérigazgatóvá nevezték ki. A takarékpénztár fővárosi és vidéki fiókjai, valamint vidéki pénzintézeti affiliációi létesítésének munkálatait ő intézte és irányította azok működését. Több mint 25 évig Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának tagja volt. Ferenc József a Signum Laudis-szal tüntette ki.

A Magyar Általános Takarékpénztár rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara április 4-én, szombaton este a Gellért-szállóban ünnepelte Halász Manó h. vezérigazgató 50 éves szolgálati jubileumát. Az ünnepeltet először *Horváth* Lipót dr., a Magyar Ált. Takarékpénztár elnöke üdvözölte, majd *Beöthy* László dr., a felsőház alelnöke, *Ripka* Ferenc dr., Budapest székesfőváros ny. főpolgármestere és *Teleki* János gróf, a Mateosz elnök-vezérigazgatója, a tisztikar nevében *Gergely* Gyula igazgató és *Turmayer* Gyula igazgató, a vidéki fiókok és affiliációk nevében *Meskó* Béla igazgató, a takarékpénztár érdekkörébe tartozó vállalatok nevében pedig *Szende* Péter Pál dr., a Magyar Általános Ingatlanbank rt. ügyvezető igazgatója üdvözölték az ünnepeltet.

Utolsó nap!
A m. kir. Osztálysorjáték
I. osztályának húzása
holnap, Pénteken kezdődik!
Ha siet,
még kaphat sorsjegyet
a főárusítóknál!

KÜLÖNÖS ESET

Másfél évtizede már, hogy boldogult *Festetics* Tasziló herceg közel egyholdnyi kertterületet és építőanyagot adományozott a Keszthelyen működő Balatoni Múzeum Egyesületnek, hogy a már régóta egybegyüjtött, kincset érő néprajzi, természetrajzi és történelmi gyüjteményeit megfelelő épületben elhelyezhesse. A kultuszkormány és a három érdekelt vármegye (Zala, Somogy, Veszprém), szintúgy Keszthely városa összesen körülbelül 400.000 pengővel segélyezték az építtető egyesületet, amely *Györgyi* Dénes építőművész tervei szerint barokk stílusban nagyméretű, szép múzeumi palotát építtetett. Ebben azonban teljesen kimerült az anyagi ereje és a terjedelmes gyüjtemények kellő elhelyezéséről már nem tud gondoskodni. Nagyon érdekesen beszélt erről pénteki borgazdaestjén *Lendl* Adolf dr., aki négy év óta Keszthelyen lakik, látva a szegénységgel járó hanyatlást, azt ajánlotta az egyesületnek — s ennek érdekében több cikket is írt hogy ajánlja fel gyüjteményeit és hatalmas épületét a kultuszkormánynak. Ha az állam ilymódon átveszi és államosítja a jobb sorsra érdemes kulturális intézményt, akkor ezt igazán *„vidéki mintamúzeum"*-má lehet majd kifejleszteni, ahogy a múzeumok főfelügyelősége óhajtaná. *Lendl* dr. ugyanennek a palotának alsó földszintjébe, hat nagy terembe a „Balatoni Akvárium" idegenvonzó látványosságát tervezte. A „Balatoni Társaság" elnöke, vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg és ügyvezető alelnöke, izeri *Izsák* Gyula min. tanácsos, e terveket a minden szép újítás iránt fogékony kultuszminiszter elé terjesztette és *Hóman* Bálint dr. hajlandónak nyilatkozott az ezek megvalósításához szükséges 40.000 pengőnyi költséget előteremteni. Zala vármegye új főispánja, vitéz *Tabódy* Tibor, értesülvén a nagyhivatású „Balatoni Múzeum" szomorú sorsáról, küldöttség élén kérte most a kultuszminisztert, hogy a múzeumot és akváriumot államosítsa. A küldöttségben résztvett *Reischl* Imre, Keszthely városbírája és *Lovassy* Sándor dr. múzeumegyesületi elnök, akinek *Keller* Oszkár dr. akadémiai tanárral együtt a gyüjtemények megszerzésében és fenntartásában nagy érdemei vannak. A miniszter kedvező válasza új reményeket ébresztett a keszthelyiekben.

A gáz a háztartásban

Általános örömet kelett az a hivatalos kijelentés, hogy a *gáztarifát nem fenyegeti az emelés veszélye* és a gáz ára a régi marad. Ez azért fontos a mai nehéz gazdasági helyzetben, mert a gáz a legtisztább, a leghigiénikusabb és legolcsóbb tüzelőanyag. A székesfőváros Gázműveinek vezetősége minden eszközzel arra törekszik, hogy a főváros lakossága minél könnyebben megszerezhesse a gáztüzelésadta előnyöket. Ezért rendkívül csekély havi díjért bocsát modern háztartási készülékeket a gázt fogyasztani kívánó közönség rendelkezésére. A készülék felszerelése darabonként mindössze 1 pengő költséggel jár, ahol pedig a lakásban még nincs gázvezeték, ott kedvezményeket nyujtanak a Gázművek a készítendő gázvezeték árából. Gázfőző felszerelése esetén 10 pengő, gáztűzhely, nagy vízmelegítő (fürdőkályha), kis vízmelegítő és fali fűtőkályha felszerelésénél darabonbonként 40 pengő értékben. Ha tehát valaki, akinek a lakásában nincsen megfelelő gázvezeték és konyhájába gáztűzhelyet, fürdőszobájába pedig nagy vízmelegítőt (fürdőkályha) és fűtőkályhát kíván felszereltetni, a szükséges gázvezetéket 120 pengő erejéig díjtalanul kaphatja meg. A gázmérő felszerelési díja háztartások részére — tekintet nélkül a gázmérő nagyságára — 5 pengő. Ha a lakásban a gázmérő és a készülékek már ott vannak, akkor csak 1 pengő átírási illetéket kell fizetni.

A háztartásban nélkülözhetetlen *kis vízmelegítő*, amely közönséges vízcsap helyébe szerelve használható, egy hónapra mindössze 60 fillérbe kerül. A fali gázfűtőkályha egy hónapra 40 fillér, a *kisebb háztartások gázfőzőért havi 24 fillért fizetnek*. Ezek olyan filléres árak, amelyek beleilleszkednek a mai gazdasági helyzet szűk kereteibe.

A gázcsövek hálózata évről-évre nagyobb, mert a külterületeken, ahol a nyomor a legnagyobb, a Gázművek vezetősége igyekszik olcsó konyhához juttatni a szegényeket.

Gazdasági napló

— *A Gázművek forgalmát* csökkentette az enyhe időjárás. A januárban eladott gázmennyiség 8.2 millió köbméter volt, vagyis 4 százalékkal kevesebb, mint a decemberi és 6 százalékkal kevesebb, mint az egy év előtti. A kokszeladás apadása egy hónap alatt 2.5 százalék, egy év alatt 26.3 százalék volt. Januárban összesen 128.6 ezer métermázsát adtak el.

— *A „Hangya" Szövetkezet* is bekapcsolódik az idei gyümölcskivitelbe és a szállításokat közvetlenül maga bonyolítja el.

— *Baromfiexportunk* fokozása céljából Benedek Sándor kereskedelmi tanácsos fontos tárgyalásokat folytatott Londonban az angol importőrökkel.

— *Új fiókot nyitott Budán* az Olasz-Magyar Bank a Horthy Miklós körtéren.

— *A Székesfővárosi Gázművek* azzal kísérletezik, hogy a világítógázt autómótorok hajtására is felhasználja.

— *A Magyar Általános Kőszénbánya Rt.* nyugdíjalapja fixpapírokat vásárolt.

— *A Magyar-Olasz Bank* vicinális vasútai megegyeztek a kormánnyal a megváltási járadék leszállítása tekintetében.

— *Egymillió pengő alaptőkével* Duna-Tengerhajózási Társaságot alapított az állam.

— *Százezer adófizetőnek* kilenc milliárd pengő vagyona volt — a most megjelent statisztika szerint 1935. év végén.

— 250 millió pengőt helyezett ki 1935-ben a Pénzintézeti Központ.

— *Goldberger-nyugdíjpénztár* 5000 darab Kereskedelmi Bankrészvényt vett.

— *Újabb 1000 darab* Kőszén-részvényt adott el az Intervenciós Szindikátus.

— *Új részvénytársaságot* alapít a Flóragyár. Az alapítandó részvénytársaság összes részvényeit a Flóra-gyár részvényesei ingyen kapják.

— *Az angol bankrátát* változatlanul két százalékban állapította meg az Angol Bank most megtartott ülésén.

— A nagyvállalatok közül a *Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.* 13.453, a *Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt.* 11.137 és a *Magyar Általános Kőszénbánya Rt.* 4290 P-t adományozott a salgótarjáni, illetőleg tatabányai iskolásgyermekek felruházására. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lap útján mondott köszönetet a nagyvállalatoknak.

— *A Weiss Manfréd Acél- és Fémművei Rt.* újabb típusú tűzhelyek gyártását kezdte meg. A tűzhelyek, amelyek úgy fekete, mint zománcozott kivitelben kerülnek a piacra, olcsóbbak lesznek az eddigi típusnál.

— *A Salgótarjáni Kőszénbánya* február 19-én tartotta mérlegmegállapító ülését. A 30 pengő névértékű részvények után az előző évi egy pengővel szemben 1.25 pengő került kifizetésre.

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

A Várhegyi barlang és a Várhegy-oldal csuszamlása

„Lekerült a napirendről a várhegyi veszedelem" címmel az egyik városi újság közleményével kapcsolatban a következők közlését tartom szükségesnek. Igazat adok a közlemény írójának abban, hogy: *„könnyelműség a várhegyi alagúthálózat és pince-tömkeleg felderítése előtt teoretikus alapon biztonságról beszélni a Várhegyen"*. Azonban a Várhegyi barlang (természetes barlang és nem mesterséges „alagút- és pincehálózat") feltárását, ahhoz értő szakemberek, geológusok és építészek szakvéleményének figyelembe vétele után határozta el a főváros, s nem teoretikus alapon. A feltárásokat egy, az illetékes minisztériumok, a főváros, a Magyar Barlangkutató Társulat, stb. delegált szakembereiből álló bizottság intézi. A fenti bizottság határozatainak mintegy végrehajtó szerve a Magyar Barlangkutató Társulat. A Várhegyi barlang a Dísz-tértől a Levéltárig húzódó, vastag, szilárd mésztufa-rétegben keletkezett s ez a réteg független a Várhegy oldalában csúszó ferde agyagrétegektől! Ugyancsak szükségesnek tartom megemlíteni azt is, hogy a Várhegyi barlang egyes üregeinek betömése csak a mult század vége felé történt, egy, főleg közbiztonsági szempontból kiadott rendelet alapján, tehát akkor, amikor már eddig feltárt és feltárás alatt levő üregek fölött — kevés kivétellel — a mai házak álltak, s így még arról sem lehet szó, hogy az újabb, nagyobb méretű építkezések úgy a barlangot felkereső vendégek, mint a fölötte levő épületekben levők életét, egy esetleges beszakadás által, veszélyeztetnék. S végül a Magyar Barlangkutató Társulat (amely tényleg a legszegényebb tudományos intézmény) valóban nem rendelkezik a feltárásra szükséges anyagiakkal, azonban a feltárás költségeit az illetékes minisztériumok és a főváros biztosítják, annál is inkább, mert hiszen a Várhegyi barlang feltárása nemcsak kulturális és idegenforgalmi érdek, hanem lég- és gázvédelmi szempontból is fontos. *(S. K.)*

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Meleg nyári napokon
valóságos áldás
a villamos ventilátor, a villamos hűtőszekrény és a villamos tűzhely
Villamos készülékek vásárlása előtt
hasznos tanáccsal szolgál az
elektromos kiállítás
Az elromlott villamos háztartási készülékeket díjtalanul megvizsgálja az
elektromos kiállítás
A villamos készülékek használatáról a villamos sütés-főzésről bemutató és ismertető előadásokat tart az
elektromos kiállítás
A kiállítás V., Honvéd-u. 22. sz. a.
Nyitva: hétköznapokon d. e. 8—2-ig
és d. u. 4—7-ig

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Személyi hírek

HENNYEI HENNYEY VILMOS dr. ny. államtitkár a húsvéti ünnepeket és azonkívül kb. két hetet Zircen töltött.

RIPKA FERENC húsvétra családjához, Fonyódra utazott.

KOZMA JENŐ dr. a húsvéti ünnepeket dunántúli birtokán töltötte.

LIBER ENDRE alpolgármester a főváros kulturális és szociális életének nagy problémáiról nyilatkozott a Független Budapest című várospolitikai hetilapban.

FELKAY FERENC székesfővárosi tanácsnok a bécsi rádióban előadott a székesfőváros iskoláiról. — A NEP II. kerületi szervezet központjában az aktuális nevelési problémákról beszélt.

SZIKLAY JÁNOS dr.-t, a jubiláns írót, a Kelenföldi Gazdasági és Közművelődési Egyesület eddigi társelnökét, *Mikola* Géza dr. eddigi elnök távozása következtében a közgyűlés az egyesület *elnökének* megválasztotta.

KEÖPE VIKTOR április hó 9-én, csütörtökön este az Erdélyi Férfiak Egyesületében rendkívül érdekes előadás keretében ismertette, hogy milyen kultúrát hoztunk magunkkal Ázsiából.

MIKOLA GÉZA dr. ny, postigazgatót, a Kelenföldi Gazdasági és Közművelődési Egyesületnek egyik alapítója és első *elnöke*, nagymérvű közérdekű elfoglaltsága miatt történt lemondása folytán, érdemei elismeréseül az egyesület *tiszteletbeli elnökévé* választották meg.

ABA NOVÁK VILMOS — az 1936. évi milánói triennalis kiállításra készült — nagy falfestménye április hó 18-án (szombaton) délelőtt 11 órakor (Országház 11. számú kapu) kerül bemutatásra, melyre a vendégeket *Gerevich* Tibor kormánybiztos hívja meg.

MARGITTAY RICHÁRD dr., lapunk belső munkatársa, a budapesti iskolánkívüli népműv. biz. és a Balatoni Intéző biz. előadássorozatán, április hó 16-án ismertette a balatoni várromokat és azok történetét.

SZTEHLÓ ERVINT, a Magyar Nemzeti Bank felügyelőjét és *Ambró* Istvánt, aki klíringügyekkel foglalkozott, az olasz királyi kormány érdemeik elismeréseül magas kitüntetésben részesítette.

HEINZ PARDOMERT dr-t nevezték ki a Magyar Pamutipar R. T. igazgatójának.

BLAHOS RUDOLFNÉT, az ismert és legutóbb miniszteri kitüntetést nyert budai fényképész feleségét szerencsésen megoperálták.

GRÁTZER ANTAL hírlapírótársunk új villamos zónatarifatervezetet dolgozott ki és nyujtott be a BSzKRT-hoz.

Alpár Ignác Társasága megalakult a neves műépítész születésének 80-ik évfordulója alkalmából. Célja: a mester eszméinek és terveinek megvalósítása. *Székely* Béla vetette föl a megalakulás gondolatát és a jelenlévők *Ziegler* Géza lelkesítő beszédét nagy érdeklődéssel hallgatták. Indítványára azonnal megalakult az *„Alpár Ignác Társaság“* és megválasztotta tisztikarát. Elnök: *Ziegler* Géza; ügyvezető elnök: *Kotál* Henrik; alelnökök: almási *Balogh* Loránd, *Bernárd* Győző, *Bloch* Leó; titkár: *Magyar* Vilmos; ügyész: *Pőzel* István dr.; végrehajtóbizottság: *Bárczy* István dr., *Báthory* István, *Bierbauer* István, *Harrer* Ferenc dr., *Hajós* Alfréd, *Hauswirth* Ödön, *Hübner* Tibor, *Pintér* Oszkár, *Pucher* István, *Roth* Miksa, *Sorg* Antal, *Székely* Béla, *Vidor* Ernő.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Nász. Szviezsényi Zoltán dr., a Curcomissio vezető igazgatója és neje Patloh Etelka leányát, Etelkát április hó 4-én vezette oltárhoz a Szent Domonkos-rend Thököly-úti templomában *Preittensteiner* Ottó, a „Henger“ ezüstárugyár beltagja. Az esketési szertartartást *Horváth* Candid dr., bencés igazgató és házfőnök végezte és magasszárnyalású beszédet intézett az ifjú párhoz. Tanúk voltak: *Homonnay* Andor dr. és *Mezey* András dr. főtörzsorvos. A szülőknek sok száz táviratban gratuláltak a fürdőügy és idegenforgalom reprezentánsai.

Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsi főjegyző, a közélelmezési ügyosztály helyettes vezetője szerdán ünnepelte közszolgálatának 25 éves fordulóját. A jubileum alkalmából *Rosta* János dr. közélelmezési tanácsnok köszöntötte az ügyosztály személyzete nevében, de elhozták jókivánságaikat a székesfőváros többi ügyosztályaiba beosztott tisztviselők is.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

A Budai Szabadelvű Kör nagysikerű előadóestet rendezett, amelyen *Rassay* Károllyal az élükön megjelentek a Polgári Szabadság Párt országgyűlési képviselői és fővárosi bizottsági tagjai is. *Sós* Endre meleg szavakkal üdvözölte az est előadóját, Apponyi György grófot és beiktatta tisztségébe a kör új tiszteletbeli elnökét, *Gratz* Gusztáv v. b. t. t. ny. külügyminisztert. Apponyi György gróf érdekes előadásában a függetlenségi mozgalmak történetét ismertette, majd megvilágította Apponyi Albert gróf függetlenségi elveinek és legitimista nézeteinek egybekapcsolódását. A jólsikerült est Hann Arnold ny. államtitkár zárószavaival ért véget.

Gyóni Géza-ért. A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör és az Országos Frontharcos Szövetség III. kerületi főcsoportja április hó 6-án, hétfőn este az óbudai Kisfaludy Színházban (III., Lajos-u. 111.) *Koncz* Dezső író és zeneszerző és *Boldogh* Lajos író művészi rendezésében Gyóni Géza hamvai hazahozatalának alapja javára hangversennyel egybekötött nagy arányokban sikerült művészi magyar estet rendezett. Megnyitóbeszédet Andréka Károly ny. főkapitányhelyettes, a Társaskör elnöke, ünnepi beszédet Orova Zsigmond mondottak. Közreműködtek és nagy sikert arattak: Bakó Lászlóné, Kéthelyiné Wakots Margit, Maróthi Magda, Oberschallné Bucsár Déla, vitéz Garamszeghy Géczy Sándor, Szirmay Reginald, Mikus Csák István, Kabók Győző, Móra László, Koncz Dezső, Rózsa Zsigmond, Rózsa Zsigmondné és még igen számosan. Zárszót mondott vitéz Komárnoky Gyula, az országos frontharcos szövetség III. kerületi főcsoportjának elnöke. A műsor keretében színre került Boldogh Lajos és Mikus Csák István „Ünnepi látomás“ című hazafias színjátéka. Az előadás után a Társaskör helyiségében ünnepi bankett következett, melyen az üdvözlőbeszédet Balogh István író, a Gyóni Géza-Társaság elnöke tartotta.

Műsoros teadélutánt rendezett az Országos Stefánia Szövetség III. ker. 7. számú Anya- és Csecsemővédő Intézetének Szociális Bizottsága március hó 22-én délután „Budai Művészek“ közreműködésével előkelő, nagyszámú közönség jelenlétében, Koncz Dezső művészi rendezésében. A gondosan összeválogatott műsor keretében nagy sikerrel működtek közre: Andréka Károly ny. főkapitányhelyettes, a sz. főv. törvényhatósági bizottság örökös tagja, az Országos Stefánia Szövetség 7. sz. Anya- és Csecsemővédő Intézete szociális bizottságának tiszteletbeli elnöke, Koncz Dezső, aki író is, művész is, Kovách Ferenc író, Makádi Horváth László tárogatóművész, Sánek Péter tilinkóművész, Witkowiczky Károly zeneszerző, dr. Csákváryné Tibai Takács Erzsébet zongoraművésznő, K. Votisky Alice zeneszerző magyar dalénekesnő, Tóth Lia cimbalomművésznő, Horányi Mária hangversenyénekesnő és dr. Milhoffer Erzsébet vezető főorvos. Ügyesen és szellemesen közölt műsort Kunitzer István dr. A rendezés kifogástalan volt.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában,

Bocsánatot kell kérnem,

mert az a téves vád kezd terjedni felőlem, hogy udvariatlanul, köszönés nélkül megyek el ismerőseim mellett, illetve várom a köszönést.

Sajnos, a szemem világa romlott meg annyira, hogy én, aki a völgyből láttam a hegyen a faleveleket — ma két lépésnyi távolságból sem ismerem meg azokat, akiknek örömmel, szívesen köszönnék.

Bocsánatot kell kérnem tehát, hogy ezt a tévhitet eloszlassam, mert nem udvariatlanságomon, hanem az öreg ember megromlott szemevilágán múlik, hogy az udvariasság kötelezettségeinek eleget tehessen.

Viraág Béla.

Székházat építenek a XII. kerületi elöljáróság számára. A hegyvidék elöljárósága a Böszörményi-út és Fery Oszkár-utca sarkán épül meg félmillió pengő költséggel. A mellette levő telken 370.000 pengő előirányzattal polgári iskolát szándékoznak építeni. Az elöljáróság és az iskola megtervezésére a közeljövőben pályázatot ír ki a főváros.

Az óbudai ipari nevelő-otthon felépítésére csak 1937-ben kerül sor, mert nincs pótfedezet, amely az új intézmény létesítéséhez mulhatatlanul szükséges volna.

A sokat emlegetett zenélőkút helyét már előkészítik a felső Margit-szigeten, a forrás közelében. A Margit-sziget legújabb látványossága lesz a zenélőkút, amelyet *Teleky* Domokos gróf ajándékozott a fővárosnak. A munkálatok már annyira előrehaladott stádiumban vannak, hogy május második felében felavathatják a kutat, amely történelmi becsű műemléke lesz a fővárosnak, dísze a Margit-szigetnek és emlék lesz, ami emlékeztet a megszállott Erdélyre, ahol valamikor régen ügyes székely mesterember állította össze a páratlan iparművészi munkát: a zenélő kutat.

Idegenforgalmi fényképpályázatot hirdet a főváros ezúttal már negyedszer a szokásos feltételek mellett. A pályázat határideje június 30. A pályadíjak összege 2380 pengőt tesz ki. A főváros ezenfelül fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat nem nyert képek közül azokat, amelyek alkalmasak idegenforgalmi propagandára, darabonkint 15 pengőért megvásárolja.

A Kisfaludy-színház nagy sikerrel újította fel a Nótáskapitány c. operettet. *Horváth* Böske (grófkisasszony) különösen szép énekszámaival, *Jatzkó* Cia (kantinoslány) ügyes táncaival sok tapsott kapott. A nótáskapitány szerepét hatásosan adta Balázs István. A közönség mulattatásáról bőven gondoskodott Bellák Miklós (őrmester) és Károlyi Vilmos (közhuszár). Kardos József (huszáreredes) tökéletesen élethű alakítást adott.

Az idei Nemzeti Gyermekhét előkészítésére *Liber* Endre alpolgármester már kiadta a rendeletet. Az idén május 5—10. között rendezik meg a Gyermekhetet.

Uj szépségek nyílnak a Tabánban és mindenfelé Budán, mert a tabáni kertészeti díszítések céljára újabb 70.000 pengőt szavaztak meg. Rendezik az Attila-körúttól a Kereszt-útig és a tranzverzális útig terjedő részt és nagyszabású kertészeti munkát kezdett meg a főváros ezzel, de ugyanakkor tovább folyik az új életre varázsolt *Tabán területén* a fenyők kiültetése, aminek során 7000 újabb fenyőfa díszíti a tabáni parkot, nagymértékben emelve annak szépségét. A *Gellért-hegy* északi oldalának kertészeti rendezése is serényen folyik. A területet már a nyárra füvesítik és a beültetés is befejeződik. A déli részen fokozatosan tovább folyik a magyar flóra megtelepítése, amelyből majd a régi Nagy-Magyarország fáit és virágait reprezentáló nemzeti park fog kialakulni. A *Döbrentey-téren* is jelentős parkirozási munka folyik, miután innen a piac elkerült.

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm mindenkinek, aki feleségem virágos ravatalának pompájához koszorúküldéssel hozzájárult. Köszönöm a részvétnyilvánításokat, amelyeknek sokasága meghaladja azt a lehetőséget, hogy minden jóbarátnak és ismerősnek külön-külön válaszoljak. Elhúnyt feleségem szüleinek nevében is köszönöm a szeretetnek megnyilvánulását s azokat a részvétteljes szavakat, amelyekkel a szülőket igyekezték megvigasztalni és bánatunkat enyhíteni.

Andriska Károly
szerkesztő.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Hatemeletes társasház épül a Krisztina-körút 159. szám alatt. Az építtető *Putzkaller* Frigyesné.

Állandó kőszínházat Budának! Budán csak nyáron vannak színielőadások, pedig Buda joggal tarthatna számot állandó színházra, hiszen lakosságát tekintve jóval nagyobb, mint bármely vidéki város, amelynek állandó színháza van. A budai állandó színház kérdéséről rendkívül érdekes tanulmány jelent meg *Pukánszky* Béla egyetemi tanár feleségének tollából „A színpad“ c. szemle legújabb számában. *Pukánszkyné* a budai színház történetét ismertetve bebizonyítja, hogy Budán csakis egy magas színvonalú irodalmi kamaraszínház tudna boldogulni. A színház helyével is részletesen foglalkozik és azt mondja, hogy a megközelíthetőség és a közönség szempontjából a Vizivárosban, illetve Kelenföldön, a multak alapján pedig a Várban, vagy a Krisztinavárosban kell mielőbb felállítani az állandó Budai Színházat. A mi elgondolásunk szerint legalkalmasabb hely lenne a színház számára a Széna-téren a Retek-utca sarka, vagy pedig a Vérmező felső csúcsa, ott, ahol a két útvonal találkozik vagy a Széna-térbe torkollik, annak a földszintes háznak a helyén, amely most úgyis elékteleníti a rendezés alatt lévő Széna-tér környékét. Természetesen a régi Szent János-kórháznak is el kell kerülnie mai helyéről.

Nagy sikerrel adta elő a „Kövi Mária“-kápolna énekkara **Paradeiser** János dr. ny. kúriai bíró kiváló egyházzenei szerzőnk nagyhatású G-dur miséjét.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál, II., Fő-utca 18

Találó megjegyzése volt a Budai Ferences Ifjúság húsvétvasárnapi előadásán az „Aranykakas“ 3 felvonásos vígjáték főhősnőjének, a nagy sikert arató *Csicsáky* Mártának: — ha nem vesz el az, akit szeretünk, majd megszeretjük azt, aki elvesz ... A hajnalig tartó tánccal végződő előadást zsúfolt termü közönség kacagta és tapsolta végig. A nagy sikert a bevezető szavakat mondó *Halász* Károlyon és a főbb szereplőkön kívül, mint *Szabó* László, *Nádasi* Richárd, a kettős szerepü *Hetényi* Magda, *Kasza* Aranka, *Pozsonyi* Emil, *Unger* Klára és a többieken kívül a kitűnő zenét adó egyesületi zenekar is előmozdította. A rendezőség is gyorsan és ügyesen működött. *(b. m.)*

Az első „Budai Krónika„ négyszázhetvennégy évvel ezelőtt, 1472-ben jelent meg nyomtatásban, felölelve a nemzet történetét az 1468-iki eseményekig. A ferencrendiek budai konventjében készült ez a kitűnő munka s örök dicsősége a ferencrendnek, hogy a hazai sajtó első nyomtatott könyve az ő tudásuk és hazaszeretetük alkotása.

A Magyar Tollkereskedők Kiviteli Egyesülése mélyen megrendülve az őt ért csapástól, tudatja, hogy Elnöke,

méltóságos
ocskói, alsó- és felsőduboványi
Ocskay Sándor úr
m. kir. kormányfőtanácsos

elköltözött az élők sorából.

Fáradhatatlan energiával, szeretetteljes buzgalommal munkálkodott a magyar közgazdaság érdekében és hervadhatatlan érdemeket szerzett Egyesületünk alapítása és vezetése körül.

Nemeslelkű férfiúi erényekkel dúsan áldott vezetőnk szállt vele sírba, kinek emlékét soha nem múló kegyelettel őrizzük meg.

Szeretett Elnökünket folyó hó 17-én, pénteken délután fél 5 órakor a farkasréti temetőben kísérjük utolsó útjára.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

A Mosonyi-féle zeneiskola Keszthelyen most ünnepelte tízéves nyilvános működésének évfordulóját. *Klempa* Károly dr. premontrei tanár méltatta e művészi iskola érdemeit és megállapította, hogy a keszthelyi közönség átérzi zeneiskolájának jelentőségét. Az ünnepély alkalmából nemcsak az intézet növendékei, de annak igazgatónője, *R. Mosonyi Mimi* zongoraművésznő adott elő különösen magyar szerzők műveiből és *Unger* Ilona tanárnő kíséretével áldozott *Liszt* Ferenc emlékének is. A keszthelyi színház termét zsúfolásig megtöltötte a városka intelligens közönsége, mely elismeréssel hálálta meg a ritka műélvezetet. Az ünneplő zeneiskola jó híre évről-évre terjed és egyik elismert tényezője az ottani kulturális haladásnak.

Féláron lehet utazni Budapestre május 2-től 18-ig és május 8-tól 24-ig Budapestről visszaszi, mert a Budapesti Nemzetközi Vásárra szóló vásárigazolvány 50% kedvezményre jogosít. Részletes felvilágosítás és vásárigazolványok a vásár tb. képviselőinél és az utazási irodákban kaphatók. Itt említjük meg, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt 1906-ban a Fővárosi Kereskedők Egyesületének papírszakosztálya alapította a Fővárosi Vigadó egyik *ruhatárában* és ma már a vásár területe *100.000 négyzetméter*.

Színielőadás. A III. ker. kultúrházban (Ürömi-u. 60) f. hó 18-án (szombaton) este 8 órakor színre kerül dr. Polgár Ödön nagysikerű öt felvonásos színműve: Az élet útjai.

Óbuda iparáról kapunk érdekes képet, abból a rendelkezésből, amit Mária Terézia 1771-ben a nádorhoz intézett az ipari állapot pontos feltárása ügyében. Ebből az összeírásból tudjuk, hogy Óbudán posztót szőnek, selymet fonnak, kalaposok vagy süvegesek, gombkötők és fésűsök üznek jelentős ipart. Ezek voltak a ritkább iparosok, akik a napi közszükségleti cikkeket előállítókkal (csizmadia, mészáros stb.) együtt 165 évvel ezelőtt egy egész kis ipari várost formáltak Óbudából.

Római katonaorvosok síremlékére több helyen akadtak Óbudán. Sőt katonai állatorvosok is voltak kétezer évvel ezelőtt. Egy ilyennek Septimius Julianus-nak van szentelve az a mészkőoltár, amit a szépvölgyi egykori Holzsach-kőbánya mögött találtak. De felszínre kerültek és az aquincumi múzeumban láthatók orvosi műszerek, bronzkutaszok, bronzból készült köpülyöző edény is. Tudjuk, hogy a mai óbudai Miklós-utca 1. sz. ház helyén majd két ezred éve katonai kórház állott, amit a prefektus castrorum vezetett több medicus castrensis segítségével, akik akkoriban altiszti rangban voltak.

A budai festőművészek néhány jeles tagja — élükön *Ungváry* Sándor és *Háry* Gyula — a Balatonon óhajtana *művésztelepet* létesíteni és idegenforgalmas helyen állandó képkiállítást rendezni. Elsősorban Keszthelyre gondolnak most, ahol társasházat és műtermeket akarnak építeni s a *Lendl* Adolf dr. tervezte nagy „Kilátótorony“ egyik emeletén balatoni képeiket egy szép *„Néprajzi Gyüjtemény és Vásár“* keretében kiállítani. E vállalkozásuk anyagi része kellően biztosítva volna és csak erkölcsi támogatást remélnek különösen a m. kir. Balatoni Intéző Bizottság részéről annál inkább, mert Zalaegerszeg városának érdemes polgármestere, *Czobor* Mátyás dr. oda hívná őket, bár ők inkább a „Balaton kis fővárosában“ telepednének meg, ahogyan *Lendl* dr. írásaiban Keszthelyt nevezte el.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület 14-én a Dajka-féle vendéglőben (Krisztina-körút 13) közgyűlésre jött össze. *Sziklay* János kormányfőtanácsos, elnök, *Gegus* Dániel ny. fők.-h. alelnök, *Rákossy* Gyula dr. főtitkár, *Viraág* Béla szerkesztő igazgatósági tag és még néhányan jöttek össze. Alapszabályszerűleg nem lehetett a közgyűlést megtartani, ezért e hó 22-én ugyanazon a helyen megtartja közgyűlését az egyesület. A közgyűlés a szokásos tárgysorozatát hirdeti. Utána barátságos vacsora, amelyen szívesen lát vendégeket az egyesület. Április hó 18-án Újpesten a Közművelődési körben (Árpád-u. 66) hangversenyt rendez alapja javára az egyesület, amelynek programmján Komlóssy Emma, Karácsonyi Margit énekesnők, Varga Juci és Hajós Imre művészek, Sziklay János író, elnök és Gegus Dániel ny. fők.-h. író és Darázs Gábor zongoraművész szerepelnek.

Az új viteldíjak ügyében a főváros üzempolitikai bizottsága legutóbbi ülésén *Patz* Sándornak, a BSzKRt forgalmi igazgatójának jelentését hallgatta meg. Patz igazgató ismertette a villamosviteldíjak kialakulását, a kisszakaszrendszer eredményeit és a tervbevett új tarifareformot.

Az Orsz. Postás Zene és Kultúr Egyesület április hó 18-án, szombaton este 8 órai kezdettel, a Postás Otthon díszermében (VI., Benczur-utca 27.). Koncz Dezső író, zeneszerző művészi rendezésében írói munkásságának 15 éves jubileuma alkalmából, művészi magyar-estet rendez a fővárosi művészgárda legkitűnőbb tagjainak közreműködésével. Belépődíj nincs. Vendégeket szívesen lát az elnökség.

..... napló

— Európa sorsa de sokszor dőlt el hazánk földjén s nem egyszer volt hazánk — Buda székhelyével vagy elődeivel — a világ irányadó hatalmassága.

— A húnok nagy vándorlása a Don-on át akkor kezdődött, amikor Óbudán (Aquincumban) II. Valentinianus császárt megkoronázták.

— Több óbudai prépostról és apátról tudjuk, hogy a királyoknak udvari orvosai voltak. Így vannak feljegyzések Berneldusról, aki IV. Bélának, Matiniusról, aki V. István fiának, László hercegnek volt az orvosa.

— A Mária Zell-ben lévő nagy ötvösremekművek, amelyeket Nagy Lajos királyunk oda és az aacheni templomba küldött, a legnagyobb részben Óbudán munkálkodó magyar művészektől eredtek.

— A királyi városok közé Óbudát Róbert Károly felesége, Erzsébet, akit a klarissza apácák szentnek tiszteltek — 1355-ben emelte.

— Az Alagút modernizálási munkálataival májusra elkészülnek s a növekvő idegenforgalom igényeinek megfelelően széppé varázsolják az öreg Alagutat.

— A Lágymányos Nádorkertet ajánlja a mérnökegylet a Nemzeti Stadion helyéül.

— A Farkasréten felépítik a plébániatemplomot. Ezzel a budai hegyvidék római katolikus vallású lakóinak régi óhaja teljesül. Az új templom ezer hívő befogadására lesz alkalmas.

— A Budapest Székesfővárosi Hirdető Vállalat díszülés keretében ünnepelte negyedszázados jubileumát.

A Gellérthegyen most négyszögölenkint 80 pengővel vásárolhatók telkek a hegy déli oldalán.

Színház nyitását tervezi a Kelenföldön Erdélyi Mihály színigazgató és keres alkalmas helyiséget. Esetleg új színházat épít Buda ez erősen fejlődő részén.

Apponyi Albert gróf volt elnöke emlékét ünnepelte a Budai Kat. Kör. Az ünnepi beszédet *Gévai Wolff* Nándor ny. államtitkár mondotta.

Rómába szállít a vatikán-városnak élelmiszert a Községi Élelmiszerüzem. Kéthetenként egy vagon élelmiszer megy Rómába a Vatikán-állam címére. Húsvéti sonka, vaj, füstölthús, kolbászáru, szalonna, borjúhús, tojás, liszt stb. volt a küldemény. A pápa és környezete a magyar élelmiszert fogyasztja.

Új hajójáratok. A MFTR most beadványt intézett a fővároshoz és közli, hogy hajlandó a pesti Dunapart és a Rómaifürdő között járó hajók részére az alsó és felső Margitszigeten hajóállomást létesíteni. A főváros szeretné Óbudát is bekapcsolni a hajójáratba.

A legöregebb iskola fönn van a Várban, a mai szentháromságtéri elemi iskola, ahol a török kiűzése után a jezsuiták, majd 130 év mulva a kegyestanítórend buzgó és erős magyar szellemű tagjai tanítottak. Ők már 1832-ben hirdették és gondját is viselték, hogy a „magyar nyelv sürgetése és gyakorlata" valósággá váljon. Mindig derék igazgatók és tanítók működtek ott, hivatásosan szolgálva a magyar kultúrát.

Idegen vendégek, mégpedig a német szaksajtó legtekintélyesebb képviselői, mintegy háromszáz kiadó és szerkesztő érkezik május 13-án néhánynapos kirándulásra Budapestre a Magyar Szaklapok Orsz. Egyesületének meghívására.

Orvosok, kórházak régen Budán. A budai Statutum, amely az irányadó jogkönyv volt 1244—1421-ig, hosszabban szól a városi kórházakról és a bírónak teszi kötelességévé, hogy az esküdtekkel minden szombaton gyűlést tartson s azon a kórházak, templomok, kolostorok ügyeit nagy szorgalommal intézzék. Ebből kitűnik, hogy Budán az Árpádok idejében több kórház volt. De tudjuk azt is, hogy az orvosok vagyonos emberek voltak, ha nem voltak papok. Igy Mannus nevű orvos is az volt, aki 1343 ápr. 6-án eladta az óbudai piacon levő kúriáját Tötös királyi főajtónállónak.

Propellerjáratokat indítanak ismét Budáról Pestre és a Margitszigetre, ha a Közmunkatanács támogatásban részesíti a pályázó vállalatokat. A régi propellerek is hozzátartoztak egykor Pest-Buda mindennapi képéhez s jól esett hallani az öreg sváb és Bécsből itt ragadt hajóskapitányok vezényszavait: „elere", „hatra", „ketelet dobja", amely kiszólások sok derűs percet okoztak a kis hajókon.

— **A Kőbányai Polgári Serfőző Szent István Tápszerművek** április 14-én tartotta 43-ik rendes közgyűlését. A vállalat, amelynek részvénytőkéje 6,187.500 pengő, 166.201 pengő tiszta nyereséget mutat ki, amelyen kívül 203.500 pengőt értékcsökkenésleírásra fordítottak. A vállalat ez évben 2.5 pengő osztalékot fizet.

— **A Budapesti Nemzetközi Vásár** szervezeti szabályzatának értelmében a vásár végrehajtó bizottságának három tagját a székesfőváros polgármestere küldi ki. *Szendy* Károly polgármester ennek megfelelően a végrehajtó bizottság tagjaiul *Liber* Endre alpolgármestert, dr. báró *Babarczy* István tanácsnokot és dr. *Kállay* Albert tanácsjegyzőt delegálta.

Új szépségek nyílnak a Tabánban és mindenfelé Budán, mert a tabáni kertészeti díszítések céljára újabb 70.000 pengőt szavaztak meg. Rendezik Az Attila-körúttól a Kereszt-útig és a transzverzális útig terjedő részt és nagyszabású kertészeti munkát kezdett meg a főváros ezzel, de ugyanakkor tovább folyik az új életre varázsolt *Tabán területén* a fenyők kiültetése, aminek során 700 újabb fenyőfa díszíti a tabáni parkot, nagymértékben emelve annak szépségét. A *Gellért-hegy* északi oldalának kertészeti rendezése is serényen folyik. A területet már a nyárra füvesítik és a beöltetés is befejeződik. A déli részen fokozatosan tovább folyik a magyar flóra megtelepítése, amelyből majd a régi Nagy-Magyarország fáit és virágait reprezentáló nemzeti park fog kialakulni. A *Döbrentey-téren* is jelentős parkírozási munka folyik, miután innen a piac elkerült. A *Horthy Miklós-körtéren* is szorgalmasan dolgoznak a főváros kertészei. Itt még a tavasz folyamán elkészül a gyermekjátszótér. A *tabáni temető* rendezése is folyik részletekben. Azt a részt ligetszerűen alakítja ki a főváros, épségben hagyva minden pompás régi fát. A *Csend-utcai részen,* ahol még a régi időben nem kegyelmeztek meg a fáknak, rózsakert hoz változatot a tájképbe. Lesz a parkban gyermekjátszóhely is, lubickolóval, homoktérrel és tornaeszközökkel.

KÖZGAZDASÁG

Elhúnyt Székely Ferenc. Négy évtizedes munka után csendesen elvonult az élők sorából *Székely* Ferenc, Budapest egyik nagy pénzintézetének, a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságnak elnöke. Elsőrendű bankember volt, amellett a tollat is az avatott könnyűségével forgatta. Alapon, Fejérmegyében született hetvennyolc évvel ezelőtt, 1858-ban. Negyvennégy évvel ezelőtt, mikor megalapították a Belvárosi Takarékpénztárat, Székely Ferencet hívták meg az új intézet vezérigazgatójának. Az intézet vezérigazgató székét utóbb az elnöki székkel cserélte fel. Szerették és becsülték széles körökben. A Belvárost évtizedeken át képviselte a főváros törvényhatósági bizottságában. Alapítója és elnöke volt a Belvárosi Polgári Körnek.

— **A Pénzintézeti Központ** 19. rendes évi közgyűlésen vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc dr. elsőízben elnökölt, megnyitó beszéde méltó volt a Pénzintézeti Központ jelentőségéhez és hagyományaihoz. Azok a kegyeletes szavak, amelyekkel elődjéről, báró *Korányi* Frigyesről megemlékezett, mély hatást keltettek. Az igazgatóság jelentését Pósch Gyula dr. vezérigazgató terjesztette elő s ebből a jelentésből különösen a belső tőkeképződés fontosságára mutató része emelkedik ki. A közgyűlés az osztalékot a pénzintézeti üzletrészek után az alapszabályszerű maximális 6%-ban, a kincstári üzletrészek után pedig 4%-ban állapította meg. Végül a választásokat ejtették meg, amelyek során igazgatósági tag lett Tormay Béla, a Magyar Királyi Postatakarékpénztár vezérigazgatója és Kégl János dr., volt igazságügyi államtitkár, a Monorkerületi Takarékpénztár elnöke. A megüresedett választmányi tagsági helyekre megválasztották Szende Péter Pál dr-t, a Magyar Általános Ingatlanbank rt. igazgatóját és Engel Jánost, a Magyar-Cseh Iparbank vezérigazgatóját, a felügyelőbizottság új tagja Löwe Károly dr. kincstári főtanácsos, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének ügyvezető igazgatója, Kovács János kincstári főtanácsos, az Országos Központi Hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója és Ferenczi Lajos dr., a Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatója lett.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító** vezérigazgatója, *Gergely* Tódor ez év novemberében tölti be ötvenedik szolgálati évét. Erre való hivatkozással *Gergely* Tódor bejelentette az igazgatóságnak, hogy nyugdíjba kíván vonulni. *Gergely* Tódor igazgatósági tagságát azonban úgy a Magyar Általánosnál, mint a konszernhez tartozó intézeteknél megtartja. Tényleges nyugdíjbavonulása 1937 január 1-én történik, utódja *Balabán* Imre, az intézet ügyvezető igazgatója lesz.

— **A Magyar-Cseh Iparbank rt.** igazgatósága április 7-én megtartott ülésén megállapította az 1935-ös üzletév mérlegét, amely megfelelő tartalékolás után 31,205.27 pengő tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság az e hó 21-re összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy ez az összeg új számlára vitessék át.

KOTSIS ERZSÉBET BUDÁN a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

— **A Magyar Ált. Takarékpénztár rt.** *Horváth* Lipót dr. elnök-vezérigazgató elnöklete alatt március 14-én tartotta meg 54. rendes közgyűlését. Miután már mérlegen belül a nyugdíjalapot 160.000 pengővel (tavaly 250.000 P) dotálták és leírásokra 471.368.29 P-t (tavaly 453.331.74 P) fordítottak, valamint ugyancsak mérlegen belül a 100/1936. M. E. sz. rendeletnek megfelelő leírásokat több esetben a rendelkezéseken túlmenő mértékben eszközölték, a közgyűlés megállapította, hogy az 1935. üzletév tiszta nyeresége 502.128.16 P (tavaly 506.902.48 P). A közgyűlés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből — úgy mint tavaly —, 100.000 P az intézet tartalékalapjának növelésére fordíttassék, miáltal az 13 millió 950.000 pengőre, az intézet összes saját tőkéi pedig 33,950.000 pengőre emelkednek, továbbá 65.000 P (tavaly 60.000 P) a nyugdíjalap dotálására 22.128.16 P pedig átvitelre használtassék fel és osztalék címén — úgy mint tavaly —, részvényenkint 75 fillér = 300.000 pengő fizettessék március 16-tól kezdődőleg.

— **A Magyar Általános Kőszén** igazgatósága mérlegmegállapító ülésén elhatározták, hogy a közgyűlésnek 13 pengős osztalék kifizetését fogják javasolni az előző évi 10 pengős osztalékkal szemben.

Az új 36-ik Osztálysorsjáték

játéktervét előnyösen megjavították. Lényegesen emelték a nyeremények összegét és a nyerési esélyeket!

Vásároljon:

TÖRÖK-BANKHAZ

IV, SZERVITA-TÉR 3. TEL.: 82-0-66

Legjobb **VÖRÖS SALAKOT** legjutányosabban szállít **tenisz-pályákhoz és kerti utakhoz**

DELTA VÁLLALAT vezér-képviselete

OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15. TELEFON : 25-8-70, 25-8-02

Rókák, pelerinek, ernyők, áthúzások

VAGÁCS

II., Fő-utca 11. szám. Margit-körút 45 szám.

IGYUNK HARMAT VIZET

Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

ÁDÁM ANNA

ORSZÁGSZERTE ISMERT

100 ÉVES OSTYASÜTŐDÉJE

most

II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.

Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT

VÁLI GÁBOR CÍMFESTŐ

II., ISKOLA-UTCA 18

TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Délivasút kávéház

(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)

Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak

A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY

könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése

XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87

Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők

A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!

Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez

BÉRES MÁRTON

I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

ROMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG

Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

OLEUM

műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10

XI., Horthy Miklós-út 32.

Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA

külföldről visszatért zenekarával naponta

GUNDEL-GELLÉRT ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Viraág Béla
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly
Kiadásért felel: Viraág Béla
Laptulajdonos: Viraág és Társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája,
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1218. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 május 9.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Szász Károly-u. 4
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

A kilencágú csillagtér és a többi

merész elgondolás annak a következménye, hogy a Városházán a városépítés terveit valami nagyobb lendülettel készítik és így az erős fantáziájú kávéházi városrendezők jogosultnak vélik a maguk túlhajtott és fantasztikus városrendezését, amely — eltekintve a pesti oldaltól — Budán oly alakban nyilatkozik meg, amely egyáltalában nem vihető keresztül.

Ilyen a Széna-tér rendezése. Ez a tér tényleg egyike Buda legfontosabb tereinek, mert kilenc útvonal torkol bele, de szabályozatlansága miatt mégsem mutat nagyvárosi képet. A főváros rendezni óhajtja ezt a teret, hogy lehetővé tegye az ott minduntalan torlódó közlekedés lebonyolítását és ezzel kapcsolatosan merültek fel magánmérnöki irodákban tervek, amelyek közül legfantasztikusabb a kilencágú csillag terve, amely azonban aligha vihető keresztül, ha talán különlegesség számba is menne. A kilenc utca betorkolása egy-egy csúcsban végződnék s így valami csillagszerű benyomást keltene, de elvesztené a rendezés gyakorlati értékét, mert nem jutna a piacra semmiféle házfront s így üzletileg nem volna kihasználható.

Ennél talán elfogadhatóbb terv, amely ilyen magánirodából került ki, a Hüvösvölgy és Pasarét olymódon való szabályozása, hogy a Pasaréti-útnak csak az északi oldalán engedélyezne a város négy- és ötemeletes bérvillákat s amögött mintegy kétszáz lépésnyire hátrább szintén egy ilyen sor bérvillát, de szintén csak az ott épülő új út északi oldalán. Lehet, hogy ez a Hidegkúti-útról kedves képet nyujtana, de nem volna igazságos, mert tulajdonképpen, hogy jut hozzá az egyik telektulajdonos, hogy ő a telkét teljesen kihasználhassa, viszont a vele szemközt lévő telken csak földszintes, esetleg egyemeletes családi villa volna építhető.

A Pasarét szabályozása nem olyan egyszerű kérdés, mint ahogy azt a pasaréti telektulajdonosok elképzelik, mert a Víziváros az Országúton át itt kapja a folytatását, — de a Városmajor-utcán keresztül a Krisztinaváros is itt folytatódik s így valószínű, hogy rövid időn belül az egész Pasarét és a Hüvösvölgy a nagyhídig belső városi formában fog kiépülni, mintegy Buda folytatása és terjedése. Egy-két évtizeddel ezelőtt még elképzelhető volt, hogy a fogaskerekű vasút állomásán túl kertváros létesül, de most, hogy Budát felfedezte Pest és megindult az építkezés olyan vonalakon, ahol évszázados apró házak állanak, biztosra vehető, hogy a város az Olasz-fasoron át tovább terjed a Pasaréten és ezt a szép völgyet betölti. Ez még városnak szánt terület és inkább a dombos vidék való kertvárosnak, mint a pasaréti síkság. De kár is volna, hogy ezt az egészséges hegyilevegős területet ne használja ki a város kellőképpen, mert lehetetlen, hogy ilyen területek gyorsan be ne épülnének.

Ez a második terv elég tetszetős ahhoz, hogy valami különös városképet adjon és talán mint különlegesség tetszést is aratna az idegenek előtt, ha az egyes telkek kötöttségével nem okozna kárt a telektulajdonosoknak.

A harmadik terv hatalmas körútat tervez a farkasréti temetőtől a hegyek alján egészen a Svábhegy aljáig, szintén önálló kertes bérházvillákkal beépítve, amely terv talán a legalkalmasabb még, hogy a város komolyan vegye, ha a Tanács elé terjesztik, mert a hegyvidéknek ez a része komolyan fejlődik és a Délivasút áthelyezésével erős kapcsolatba jutna belső Budával.

Minden esetre kedvező dolog részünkre itt Budán, hogy úgy a hivatalos helyeken, mint magánmérnöki irodákban is foglalkoznak Buda szabályozásával, mert a legkülönlegesebb tervezetben is lehetnek olyan részletek, amelyek a város fejlődését és szépségét szolgálják.

Dr. KEÖPE VIKTOR:

Miért üldözik a magyar nyelvet?

Megdöbbentő képet tár elénk a Budai Napló április 3-as száma; olyan dolgokra hívja fel figyelmünket, amelyekről a köztudat el sem tudta volna képzelni, hogy lehetségesek legyenek.

Elképesztő, szinte hihetetlen, hogy most, amikor minden nemzet olyan nagy gonddal és ha kell, áldozattal is védi faját, nemzetiségét, amikor körülöttünk orgiát ül a magyar testvérek üldözése — hogy akkor Magyarországon a görögkeleti vallást követő ortodox magyar gyermekeknek nemcsak a templomi szertartást kell szerb, oláh vagy görög nyelven hallgatniok, de még a Hiszekegyet és Miatyánkot is idegen nyelven kell megtanulniok, még abban az esetben is, ha máskülönben egy szót sem értenek a magyaron kívül.

Nem égbekiáltó bűn?!

Az ember jogosan kételkedhetne ennek a szomorú ténynek a valódiságában, ha maga is nem tapasztalná nap-nap után, hogy milyen letargikus sok életbevágó kérdéssel szemben már maga a nemzet is, hogy a vezető körökről ne is szóljak.

Mi ugyanis mindenféle idegen kultúrát válogatás nélkül magunkhoz ölelünk, sőt annál lelkesebben, minél idegenebb. A Nyugat, helyesebben a germánság imádatában olyan messze megyünk, hogy e miatt a magunkéról teljesen megfeledkezünk, de ami még ennél is veszedelmesebb, olyan behatásoknak leszünk rabjai, hogy már nem is tudunk magyar szemmel nézni, magyar agyvelővel gondolkodni. Ez a veszedelmes hályog mindig több és több embernek a szemét takarja el s végül olyan sűrű lesz, hogy a magyar gondolatot már meg sem érti és idegenül áll a legégetőbb nemzeti érdekeivel szemben is.

Bizony, bizony be kell vallanom, sokszor irígyeltem azokat a műveletlen balkániaknak csúfolt rácokat, oláhokat, akik, ha nem is olyan finomak és műveltek, mint mi — de ezzel szemben nem felejtettek el saját nemzetük szíve szerint gondolkodni.

Sajnos, hogy az iskola sem mentes ettől a szellemtől s ez annál veszedelmesebb, mert a zsenge korban belénk gyökeredzett érzések rendesen az egész életre kihatnak. Nagyon helyesen emeli ki a Budai Napló azt a példátlan német imádatot, amely minket már az iskolában német szellemi gyarmattá igyekezik süllyeszteni.

Valamikor, még a közös uralom idejében, amikor sok irányban nem voltunk szabadok — a német nyelv oktatását a harmadik középiskolában kezdték. Azután, hogy függetlenek lettünk — már az elsőben fontos tantárgy lett. Annak idejében törölték a latint az első osztályban, hogy a gyermeken könnyítsenek és — behozták helyette a németet. Én el is hiszem, hogy az nagy könnyítést jelentett a német és sváb gyermekeknek, de a magyarra csak súlyosbítás lehetett. A magyar gyermek bármennyire is igyekezett, nem érhette utól az idegent, aki készségét, tudását már hazulról magával hozta. Rengeteg időt és energiát kellett az idegen nyelv tanulására fordítani, úgy hogy természetszerűen kevesebb ideje maradt a többi tantárgyra s ez most is fennáll. Így bármilyen idegenül hangzik is, Magyarországon a színtiszta magyar gyermek hátrányban van az idegenekkel szemben.

De hibás a célkitűzés is. Fölösleges az a szándék, hogy az ifjúságot minél mélyebben bevigyük a német nyelv szellemébe. Sok időt töltünk el vele és mégsem érünk célt. A nyelvtanulása nagy általánosságban nem cél, de eszköz. Hiába tudom az asztal nevét akár öt nyelven is, azért tudatköröm nem növekedett új fogalommal. Az idegen nyelv nagyon fontos segédeszköz, hogy segítségével mozoghassunk, a külföldi tudományos értékekhez hozzájuthassunk.

Mindez nem elég. Miután megtanították a kis magyart a nem neki teremtett latin abc segítségével az olvasás és írás művészetére, fejletlen agyvelejét új dologgal kínozzák. Meg kell tanulnia az úgynevezett germán vagy gótbetűket. Emlékezzünk csak vissza, hogy hány keserves órát szereztek nekünk is ezek a csúf betűk! Meg kell tanulniok egy írásmódot, amelyet már Németországban sem használ a tudományos világ, mert szemrontó és nem is német. Az úgynevezett gótírás ugyanis francia eredetű, éppenúgy mint a gótstílus is. Az elsőnek törtírás a neve, a másodikének csúcsíves építészet.

És most megmozdul az én magyar lelkem.

Miért ne lehetne a gótbetűkkel eltöltött időt arra használni, hogy helyette megtanuljuk a magunkét. Ha a nagy német tudja az idegent használni, miért ne tudnánk mi a mienkhez, a sajátunkhoz ragaszkodni. Milyen örömmel és lelkesedéssel sajátítanák el kis testvérkéink az egyszerűbb, a magyar nyelvnek jobban megfelelő sokezer éves rovásírásunkat. Természetes, hogy ezzel nem akarom azt mondani, hogy a közkinccsé vált latinírás ezzel helyettesítsék, csak azt szeretném, hogy ezt — ami igazán sajátunk — mindenki ismerné, esetleg használni is tudja.

Gondoljuk csak el, hogy milyen nemzeti erő rejlene abban, ha mindenki érezné és tudná, hogy íme, ez is egyik nemzeti kincsünk, amit nem a Nyugatnak köszönhetünk, hanem magunk hoztunk magunkkal! Létünkért folyó nehéz küzdelemben milyen segítséget, milyen erőt adna ez is. Lehet ugyan, hogy sokan éppen ezt nem akarják.

JESZCZE POLSKA...

A történelmi egymásrautaltság soha tökéletesebb módon meg nem mutatkozott az utóbbi fél ezredév alatt, mint a magyar-lengyel nemzetek sorsközösségében. Sajnos, hogy mindig akadtak szűklátókörű államférfiak, akik a lengyel-magyar barátságban — és mondjuk ki bátran — faji szolidaritásban nem történelmi szükségszerűséget, hanem inkább érzelmi momentumokat láttak. Ezért váltak oly sokszor széjjel politikai rövidlátás miatt a lengyel és a magyar nemzet útjai, de aztán a közös turáni géniusz mindig összehozta Európának ezt a két nagy kultúrnemzetét. A Gömbös-kormánynak elvitathatatlan érdeme, hogy erősebben fonja össze azokat az érdekszálakat, amelyek mindinkább előmozdítják a magyar-lengyel együttműködést. A világháború nagy vérzivatarában a lengyel légiók ott küzdöttek Pilsudszky marsall vezetésével Ferenc József zászlói alatt. S ugyancsak Lengyelország újjáteremtője volt az, aki a mindent elsöprő, keresztény kultúrát és civilizációt megsemmisítő orosz szovjet hatalmát megtörte. A lengyel szabadság vérnek és vasnak köszönheti feltámadását és hogy a mai veszélyes és bizonytalan, a teljes európai összeomlást magában foglaló nemzetközi zűrzavarban csak egy menekülés lehetséges, a katolikus középeurópai blokk megalakulása, amellyel már az antanthatalmak is megbarátkoztak és amely egyesegyedül tudja feltartóztatni az európai népek megsemmisülését.

Mindig nagy örömmel és lelkesedéssel üdvözli a magyar nemzet hazánk földjén a lengyel nemzet államférfiait, tudósait, íróit — és mindenkor hálás azok iránt, akik felismerték a lengyel barátság szükségét, a mi ellenségektől körülvett elszigeteltségünkben. Hálával vagyunk a kormánykörök iránt is, amelyek komolyan ápolják a lengyel-magyar tradíciókat és nem elégszenek meg azzal, hogy durrogó frázisokban köszöntsük egymást, hanem a politikai valóságok terén is komolyan előmozdítják a lengyel-magyar vérségi, történelmi és politikai kapcsolatok összeforrását.

Budapest székesfőváros is mindig elől járt a magyar-lengyel kapcsolatok fejlesztésében, de sajnos, a világháború után olyan időszak következett be, amelyben bizonyos lazulás mutatkozott a lengyel viszonyokat illetőleg, pedig 48 után úgy Buda, mint Pest, számos lengyel eredetű vezető egyéniséget mutathat fel, akiknek történelmi szereplése nyomokat hagyott a magyar főváros életében. Hiszen a lengyel nemzet adta nekünk a legnagyobb polgármesterek egyikét, nagy Budapest megteremtőjét, a közöttünk élő Bárczy Istvánt is, egy a magyar szabadságharcban sorainkban harcoló lengyel főúr fiát és így minden fővárosi polgárt örömmel tölt el az az elhatározás, hogy ezt a nagyvonalú lengyelbarát politikát újból kezébe veszi a főváros podesztája és nem frázisokkal, de tettekkel akarja igazolni, hogy a lengyel testvérnemzettel összeforrottunk. Szendy Károly elhatározása, hogy Budapest székesfőváros képviseletében ellátogat Varsóba, a legnagyobb örömmel és megelégedéssel üdvözli a főváros minden polgára. Szendy polgármester úr elviszi magával Bem apó szellemét és látni fogja Varsóban, hogy a lengyel nemzet, ma hatalmasabb mint valaha, őszinte barátsággal van iránt unk és Budapest polgármesterét úgy fogadja, mint a testvér a testvért.

Szendy Károly már rövid polgármestersége alatt is megmutatta, hogy ő a tettek embere és egész működése igazolja, hogy az ő városházi politikája nem a kicsiségeket, hanem a nagyvonalúságot követi és nem a szomorú jelent nézi, hanem a magyar nemzet és büszke fővárosa jövőjét.

László Zoltán dr.

Segítsünk egymáson

A vöröskereszt-szellem terjedése

A XI. ker. Szent Imre-városi Vöröskereszt fiókegylet április hó 29-én d. u. 6 órakor rendezte rendkívüli érdeklődés mellett évi közgyűlését. A XI. ker. elöljáróság tanácstermét zsúfolásig megtöltő közönség soraiban ott láttuk vitéz *Simon* Elemért, a Magyar Vöröskereszt Egylet országos elnökét, *Lukács* Saroltát, a Magyar Vöröskereszt Egylet alelnökét, a szociális osztály vezetőjét, a Vöröskereszt központja részéről *Divényi* Rezső igazgatót és *Vállay* Gyula központi fogalmazót, vitéz *Galánthay-Glock* Tivadar ny. tábornok, országgyűlési képviselőt, a Szent Imre-városi Vöröskereszt fiókegylet társelnökét. A fiókegyleti tagok közül jelen voltak: *Csilléry* András dr. ny. miniszter, *Almási Balogh* Elemér dr. felsőházi tag, a Hangya Szövetkezet elnöke, *Benárd* Ágoston ny. miniszter, *Kovács* József tábornok, *Biró* Pál országgyűlési képviselő, *Becsey* Antal szőv. biz. tag, *Déry* Ferenc ny. alpolgármester, *Dorner* Gyula min. tanácsos, *Duday* Alajosné *Krén* Margit, *Bronts* Gézáné, *Dominich* Vilmosné, *Farkas* Alberik, *Ács* Simon, *Ferdinánd* Lajos, *Milbich* Tamás, *Nagykovácsy* Milenkó, *Pap* Gézáné, *Saly* Árpádné, *Salamon* Jánosné, *Schwartz* Samu és neje, *Sebestyén* Andor, *Molnár* Zoltán, *Stoffelbach* Márton, *Sztankovits* Anna, *Buday-Goldberger* Antal dr., *Wicar* Reinhold és felesége, *Zsigmondy* Dezső és felesége, *Benedek* Szabolcs dr., *Noseda* Kálmán, *Pompéry* Elemér, *Viola* Rezső, *Gömöry* Győző és még sokan mások.

A fiókegylet elnöke,

DUDAY ALAJOS dr.
elöljáró-tanácsnok,

ker. elöljáró lendületes elnöki megnyitóban rámutatott a szervezés munkája körül tapasztalható nehézségekre, amely nehézségek a közönségnek részben a sokirányú anyagi kötelezettséggel járó túlterheltségével, részben a lelkek fásultságával magyarázhatók. Kifejtette, hogy a társadalom minden tagja saját jólfelfogott érdekében kell, hogy tagja legyen egy olyan intézménynek, amely napjaink időszerű problémáinak mindegyike, nevezetesen a gáz- és légvédelem, egészségügyi és szociális kérdések az egylet alapszabályaiban biztosított működési területein megoldást nyerhet. Anyagi alap nélkül azonban a legjobb szándék is meddő marad, új tagok gyüjtésére, a Vöröskereszt-szellem terjesztésére szólította fel a jelenlevőket, hogy megfelelő anyagi és erkölcsi erő birtokában a csak egyéves multra visszatekintő XI. ker. Szent Imre-városi Vöröskereszt fiókegylet is szaporíthassa a Magyar Vöröskereszt különböző városi választmányai által fenntartott intézményeinek számát.

Kimondotta a közgyűlés, miután tagjainak száma a kettőszázat meghaladta, hogy ezentúl az alapszabályok 20. §-a értelmében XI. ker. Szent Imre-városi Vöröskereszt választmány elnevezés alatt működik. A titkári jelentés felolvasása után az újonnan megválasztott tisztikar és választmányi tagok megválasztására került sor, egyhangú választás alapján elnök: *Duday* Alajos dr. tanácsnok, kerületi elöljáró, társelnök: vitéz *Galánthay-Glock* Tivadar ny. tábornok, országgyűlési képviselő, alelnökök: *Heney* Károly őrnagy és *Bartha* Gyula dr. rendőrfőtanácsos, női alelnöktársak: *Kelecsényi* Mihályné, *Balázs* Pálné és *Gyárfás* Gyuláné, titkár: *Nagy* József György dr., jegyző: *Faith* Tibor dr., gondnok: *Windisch* Lajos, pénztáros: ifj. *Sárospataky* Alajos, ellenőr: *Pogány* Ödön, orvos: *Tamássy* Béla dr. kerületi tisztiorvos, számvizsgálók: *Antal* István dr., *Eger* Ferenc és *Pakán* Miklós.

Egyhangúlag elfogadta a közgyűlés *Gyárfás* Gyulának azt az indítványát, hogy a tagdíjak egy pengő pótdíjjal emeltessenek fel. A mindvégig lelkes hangulatban lefolyt közgyűlés lelkes közönsége azzal a meggyőződéssel távozott, hogy kerületében a Vöröskereszt intézményének munkája időszerű és nélkülözhetetlen.

Buda legdélibb részén terül el az úgynevezett Alsóváros, amely most csaknem minden részén rendelkezik olyan egyesülettel, amely Buda e déli medencéjének jövőjét van hivatva előmozdítani. Nehogy azonban szétható érdekek érvényesülhessenek, mozgalom indult meg itt az Alsóvárosban, hogy az egyesületek minél szorosabban forrjanak össze és egyöntetű eljárással fejlesszék e vidék gazdasági és kulturális életét. A pártpolitika teljes kizárásával forr most össze a Buda Alsóvárosi Egyesület és a Sósfürdő-környék Egyesülete, amit az Alsóváros e hó 3-án rendezett rendkivüli közgyűlésén a két egyesület tagjai el is határoztak.

ÚJ
FŰSZER és CSEMEGE
üzlet nyílik meg e hó 11-én a
Görgei Artúr-utcában,
az **Erőd-utca sarkán.**
Ide helyezi át a Margit-körútról ismert fűszer- és csemegeüzletét
METZLER LAJOS
KERESKEDŐ.

HÍREK:

A Víziváros váratlan föllendülése, amelyet *Szendy* Károly polgármester gondoskodásának köszönhet, egészen új hétemeletes bérpalotákból álló házsorokat varázsolt elő és olyan utcák is, mint volt a Szegényház-utca, illetve Görgey Artúr-utca, széles, levegős nagy utcákká válnak, amelyekbe a fővárosi élet költözik bele. Ez magával hozza, hogy ezekben a régebben elhagyott utcákban új kereskedelem, új ipar nyilik, mint ahogy máris áthelyezi ismert fűszer- és csemegeüzletét *Metzler Lajos* a Margit-körútról a Görgely Artur- és Erőd-utca sarkára, ahol egymásután épülnek a három-négyemeletes bérházak. A Görgey Artúr-utca egyik lényeges kérdése az, hogy a *Horváth-utca és Kapás-utca közötti háztömb áttöressék* és így a Kacsa-utcában kapjon közvetlen folytatást a Dunához. De megindult az építkezés a Horváth-utcában is és így valószínű, hogy az általunk annyiszor emlegetett „elátkozott városrész" a Csalogány-utca és a Királyhegy-utca között, levegőhöz jut és az eddigi zsákutcák kapcsolatot kapnak a nagy útvonalakkal. Az ilyen nagy útvonalnak kellőképpen való megnyitása és a forgalomba való bekapcsolása számos új üzlet számára nyujt alkalmat, amely üzletek ma a földszintes kis házikók mellett nem érvényesülhetnének. Évtizedek óta várja a Víziárosnak ez a része ezt a megoldást és régebben csak a hatóságok érdeklődése hiányzott, amely itt új életet teremtett volna, mint ahogy az most megindult.

A budai mohamedán mecset tervét sokan félreértik, vagy rosszakarattal igyekeznek félremagyarázni. A keresztény világot Magyarországon kár félteni attól, hogy mohamedánná lesz és ez a mecset csakis az itt élő és mohamedán valláson született magyar honpolgárok — egyúttal az itt követséget tartó mohamedán államok kiküldötteinek áll rendelkezésre. A mi részünkről nagyfontosságú azért, mert látható kapcsolata a Keletnek Magyarországhoz, amire idegenforgalmi szempontból különös súlyt kell helyeznünk, mert legjobb vendégeink mégis csak keletről kerülnek ide és viszik haza hírünket, mint oly testvérnépét, mely szeretettel gondol az őshazában maradt rokon népekre. Ezt a kapcsolatot van hivatva most erősebb szálakkal fűzni hozzánk *Husszein Hilmi*, a budai mohamedán vallásközség muftija, aki *Rezulovics* Mechmed béggel a magyar mohamedán egyház titkárával most járja a Keletet és végiglátogatva Arábia fejedelmeit, e napokban értesítette budapesti ismerőseit, hogy már Indiában vannak, ahol a kapurtalai maharadzsának vendégei. Meghívásukra a maharadzsa most készül Budapestre utazni, hogy közvetlen tájékozódást szerezzen a mohamedán egyház itteni viszonyairól és jobban megismerje a rokon magyar nemzetet. Husszein és társa pedig Jáva szigetére hajóznak tovább, hogy az ottani mohamedán szultánok rokonszenvét is megnyerjék. Szinte felbecsülhetetlen értékkel bír a budai mufti tevékenysége és közvetlen befolyása, amely Buda látogatására készteti a keleti fejedelmeket és gazdag nagyurakat, ami rendkívül értékessé teszi idegenforgalmunkat, állandóan növelve azok számát, akik a távol Keleten megszeretik és kedves emlékeik közé sorozzák Budapestet.

66-ik M. kir. Államsorsjáték
Főnyeremény 40.000 ar. P
17.000 nyeremény 250.000 ar. P értékben
NYEREMÉNYEK:

	20.000	aranypengő
	10.000	aranypengő
2-szer	5.000	aranypengő
4-szer	2.500	aranypengő
6-szor	2.000	aranypengő
10-szer	1.000	aranypengő

és még számos nagy és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Húzás jún. 5.-én
SORSJEGYÁRAK:
Egész ar. P 3·— Fél ar. P 1·50
Kapható minden sorsjegy főárusítónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u. 10.

Felfedezték Budát és a szomszédos Pest kezdi észrevenni, hogy ez a mi Budánk — amely legalább kétezer évvel idősebb a Dunabalparti testvérvárosnál — van, létezik és érdekesen értékes, Berlini menekültek vásárolják meg részint maguk, részint strohmannok útján a budai ingatlanokat, telkeket, házakat, palotákat egyaránt. A Várban már az állami épületek kivételével berlini kézen van a házak 85—90 százaléka. Buda kelendő lett, a pesti oldal sajtója egyszerre riportokban, tárcákban, interjúkban, öles cikkekben majdnem naponta foglalkozik Budával. Felfedezik végre most, amikor a „Budai Napló" harminc éven át harcolt az ősi város prioritásáért. Harminc éven át félvállról beszéltek rólunk, budaiakról. A mi kedves biedermeier-hangulatú ódon patinás, levendulaszagú, jó és egészséges levegőjű városunk csöndjét szokatlan pesti vásári zsivaj veri fel, a nyugodalmas hangulat és becsületes kedélyesség rovására, ami Budát annyira elválasztotta Pesttől. Úgy járunk, ahogyan a Neue Freie Presse szellemes csevegője, Schalek Alice mondotta:

— „Ofen ist herrlich, leider wird es ver-Pestet!"

Édesatyját temette a farkasréti temetőbe *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter április 11-én délután, aki 84. évében hunyt el. A temetésen megjelentek az összes minisztériumok képviselői és a miniszterelnököt *Bárczy* István miniszterelnökségi államtitkár képviselte.

Új helyiségbe költözött a budapesti tankerületi főigazgatóság április 15-én, még pedig a II., Hunyadi János-út 1. sz. alá. Telefon 607-43.

A budai református egyház vasárnap vasárnap ünnepelte meg a Szilágyi Dezső-téri templom felavatásának 40 éves évfordulóját. A délelőtt Haypál Béla lelkész úrvacsorát osztott, délután pedig a templomban műsoros vallásos estély volt, amelyen Haypál Béla lelkész imádsága és bibliaolvasása után Laczkovich János orgonán játszott, Kálmán Oszkár, az Operaház tagja énekelt, ifj. Szász Károly alkalmi költeményét adta elő, I. Szathmáry Margit hegedűművésznő hegedült. Majd Bary Zoltán dr. kir. ügyész, a budai református egyház presbitere mondott magasszárnyalású beszédet. Kegyelettel emlékezett meg a budaiak első nagy lelkipásztoráról, néhai Haypál Benőről, néhai Szász Károly püspökről, Kiss Áron dr.-ról, Darányi Ignácról, Hegedűs Sándorról, Borosnyay Oszkárról. Jelen voltak: Balogh Gábor vezérigazgató, főgondnok, Borsos Endre dr. közigazgatási bíró és Osvárth Ferenc dr. ügyvéd, gondnokok, Hegedüs Loránt dr. ny. pénzügyminiszter, Benedek Sándor dr. ny. közigazgatási bíró, elnök, Borbély Kálmán dr. miniszteri tanácsos, Vargha Kálmán dr. járásbírósági elnök, Darányi Gyula dr. egyetemi tanár, Thordai Lajos dr. kerületi elöljáró, fővárosi tanácsnokok, presbiterek és sokan mások.

Világraszóló gyógyforrással ajándékozta meg a fővárost *Pávai Vajna* Ferenc dr., a magyar geológiai tudomány világszerte ismert tudósa, amikor a *Juventus*-forrást föltárta, amely három év alatt világhírre tett szert és már is kevésnek bizonyult a vize. Most a város bővítette a forrást és csodálatos módon sikerült így megtízszerezni a vízmennyiséget. Látva a nagy érdeklődést, *Szendy* Károly polgármester elhatározta, hogy mindenáron fürdőt épít ennek a nagyértékű forrásnak és valószínűleg a Rudas-fürdőt építik át egymillió költséggel. (Egyelőre csak a romok közt éktelenkedő gépház hirdeti a fürdő nagyságát.)

3 pengővel 40.000 pengőt nyerhet, ha részt vesz a 66-ik jótékonycélú államsorsjáték húzásán. A sorsjegyek kaphatók minden dohánytőzsdében, a pénz előzetes beküldése ellenében a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V., Szalay-u. 10., továbbá az osztálysorsjegy főárusítóknál.

Nemzeti Gyermekhét — a városmajori játszótéren

A székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága, a mult években nagy sikerrel megrendezett gyermekhetek után, az idén is megtartja május első hetében a Nemzeti Gyermekhetet.

Ennek tartama alatt a különböző játszótereken önkéntes felügyelőnők vezetésével mindennap játékdélutánok lesznek, a hét utolsó napján pedig a székesfőváros a játékdélután keretében meguzsonnáztatja a gyermekeket. Ezenkívül az Operaházban, a Nemzeti Színházban és a Népművelés Meseszínházában pedig gyermekelőadásokat rendeznek.

Hogy a magyar társadalom mennyire átérezte és magáévá tette a gyermeknek, a nemzet jövőjének — különösen mai vonatkozásában való — fontosságát, mutatják azok a szép sikerek, amelyeket a Népművelési Bizottságnak, a kerületi elöljáróságokkal és a fővárosi iskolákkal karöltve e téren kifejtett munkálkodását koronázták.

Az elmult esztendőben Budán a Városmajor volt a legnépesebb játszótere a Nemzeti Gyermekhétnek. A Nemzeti Gyermekhét vezetősége nagyon helyesen nem különböztet meg szegény és gazdag gyermeket. Az I. kerületi bizottság, a kerületi elöljáró vezetésével az I. kerületi polgárság megértése és áldozatkész adakozása folytán a folyó évben, a szervezés kezdetén is szép eredményeket ért már el, úgyhogy a gyermekek mindennapi meguzsonnáztatása ezúttal is biztosítottnak látszik.

A gyermekhét teljes sikere érdekében kérünk minden budai polgárt, hogy ha erre a célra, a nemzet jövője érdekében csak egy fillérje van is, juttassa azt el az illetékes kerületi elöljáróság népjóléti osztályához. Kérjük továbbá a budai lakosságot, hogy a játszótereken a Nemzeti Gyermekhét tartama alatt minél számosabban jelenjék meg és győződjék meg személyesen is a gyermekek öröméről. Lássa meg a legelhagyatottabb budai gyermek is, hogy a felnőttek törődnek vele.

Geiger Gyula dr.,
az I. ker. bizottság jegyzője.

Buda világútja. *Király* Kálmán tanácsnok bemutatta a fővárosnak egyik legnagyobb közmunkáját: a *Balatonhoz* vezető új út budapesti szakaszának építését, amely az *Erzsébet-híd* budai hídfőjétől indul ki és a Gellért-hegy északi lejtőjén lévő Hegyaljai-úton érkezik az Alkotás-utcához, ahonnét a Budaörsi-útra kanyarodik, majd a Sasadi-útnál elágazik és egyenesen halad a kamaraerdei dombhoz, ahol jobbra fordul és három százalékos lassú emelkedésű kanyarral éri el *Buda* határát, ahonnét az állami útszakaszon át *Érd* előtt torkollik a már meglévő balatoni műútba. A bemutatón a szakszerű útmutatásokat *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos adta meg.

Nagy pompával, a kormány, diplomáciai testület, sajtó- és kereskedelmi érdekeltségek jelenlétében nyitotta meg vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr az idei *Nemzetközi Árumintavásárt,* amely minden eddigit, a kiállítás terjedelmét és bemutatott anyagot illetőleg, felülmúl és a magyar kereskedelem, ipar és bortermelés óriási fejlődését mutatja be.

Eredeti színmű bemutatója Budán. A III. ker. kultúrház műkedvelői nagy sikerrel mutatták be dr. *Polgár* Gy. Ödön *Az élet útjai* című ötfelvonásos színművét. Egy gyermekeivel szemben gyenge apa szerepében élethű alakítást adott *Sasvári* Gyula s két könnyelmű fiatalembert pompásan játszották meg *Marek* Pál és *Krausz* Ferenc. Kabinetalakokat mutattak be *Leveszi* Elzi (vénkisasszony) és *Fürlinger* Mátyás (szabómester). Az együttes sikeréhez járultak még *F. Csányi* Ilonka egy fiatal leány szerepében, *Rezács* József (földbirtokos), *Trencsányi* József, *Fürlinger* Ferenc és *Brunecker* Károly. A darab nagy sikerére való tekintettel újabb előadások is lesznek. A legközelebbiek május 16. és 17-én este fél 8 órakor a III. kerületi kultúrházban (Ürömi-u. 60).

Pátriárkai korban húnyt el a magyar tudományos világ büszkesége: *Erődi-Harrach* Béla, m. kir. udvari tanácsos, a m. Tud. Akadémia tagja, ny. tankerületi főigazgató. A Budáról kiindult keleti-turáni kulturális kapcsolatok lelkes előharcosa volt, aki nagy tudományával rengeteget dolgozott a turáni Kelet testvérnépeinek irodalmában, írt, fordított, tanított, lelkesített. Egész generációk nevelkedtek alatta a Kelet megbecsülésében, a magyar faj történelmi hivatottságának szeretetében és nemes kötelességtudásban.

Japán napok Budapesten. Sorozatos ünnepségeket rendez a Magyar Nippon Társaság fennállásának 10. évfordulója alkalmából és annak emlékére, hogy 15 esztendeje annak, hogy a japán expedíciós hadsereg szabadította meg a bolsevikiektől. Az ünnepségeken nemcsak, hogy a bécsi japáni követség és az európai fővárosok japáni kolóniái képviseltetik magukat, hanem a tokiói magyarbarát japáni társadalmi egyesületek képviseletében Budapestre fog érkezni dr. K. Yoshikawa professzor, a tokiói egyetem híres tanára is. Az ünnepi programm május 16-án, szombaton d. u. kezdődik az Iparművészeti Múzeumban a magyar-japáni emlékkiállítás megnyitásával. A kiállításon a magyar-japáni kulturális kapcsolatok legjellegzetesebb dokumentumai kerülnek bemutatásra. A kállított tárgyak közül mindenesetre a legnagyobb érdeklődésre számíthat az az ősrégi japáni díszkard, melyet a japán társadalom Magyarország kormányzójának ajánlott fel.

Botrányosan rossz utak veszélyeztetik a szépen megindult tömeges külföldi idegenforgalmat. Idejében felhívjuk az illetékes tényezők, főleg a kereskedelem és iparügyi miniszter urak figyelmét arra a sajnálatos tényre, hogy a *Balatonnak* egyetlen nemzetközi jelentőségű hatalmas gyógyfürdője: *Balatonfüred,* autókkal egyetlen oldalról sem közelíthető meg. *Tapolca-Aszófő* felől Falufüred határában a végtelen por és sártenger, valamint életveszélyes gödrök miatt, *Csopak* és *Arács* felől ugyancsak hasonló okokból a fürdőtelepre való kanyarodónál kénytelenek az autók visszafordulni, mert a falut a fürdőteleppel összekötő út kultúrjárművek számára járhatatlan, a telepi kápolnánál a tihanyi úton lévő halálkanyar miatt pedig még az ökrös szekerek is elkerülik Füredet. Tessék róla meggyőződni, nehogy a gyönyörű idei balatoni programm csődbe jusson.

(Koppantó)

A Kisfaludy-színház szép sikerrel mutatta be a „Katz bácsi" c. zenés színművet. A címszerepben élethű alakítást adott Boháty Lajos, nemkülönben egy rendőr szerepében Nádor Jenő és egy cselédszerepben Ferenczy Marika. Egy hosszabb gyermekszerepben Sugár Zolika tűnt ki. Erdőssy Lajos (gyáros), Szilágyi Zsóka (gyárosné), Károlyi Vilmos (őszeres segéd), Cseh Iván (őszeres) és Madarász Vilma (kis cseléd) járultak még hozzá a darab sikeréhez. Május 8—11-ig a „Csodabár" c. revűoperett kerül színre kabarészámokkal.

Az óbudai gimnázium felépítése ügyében megállapodtak a telekátadás kérdésében, úgyhogy ezzel elhárult az utolsó akadály is az iskola felépítése elől. Az építési munkák még az ősz folyamán megkezdődnek.

Murgács magyar nótaestet rendezett a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör helyiségében április 25-én. Az estét *Pólya* Antal magasszárnyalású beszéde vezette be. A termet zsúfolásig megtöltő közönséget Murgács Kálmán saját zenéjével kísért dalaival *Karácsonyi* Margit és *Szentpáli Kovács* Mária művésznők énekükkel, *Albert* Edit és *Sinka* Gyula, valamint *B. Tóth* Sándor saját költeményeikből való előadással szórakoztatták. A hangulatos és művészi tartalommal telített estét hajnalig tartó tánc követte.

Gyógyszertár-átruházások. A belügyminiszter megengedte, hogy a legutóbb elhúnyt Marton Manó gyógyszerész „Gróf Széchenyi István"-hoz címzett gyógyszertárának személyes üzleti jogosítványát dr. Janovits Andrásné, született Marton Éva Zsuzsanna okleveles gyógyszerészmesterre ruházzák át.

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

„Kálváriás Diploma" címen megjelent a magyar könyvpiacon *Vákár* P Artúr dr. 160 oldalas könyve. A műhöz *„Előszó"*-t *dr. József Ferenc Főherceg Ő Fensége írt,* a címlapot *Márton* Ferenc tanár-festőművész tervezte. Az ízlésesen kiállított könyvet a Fővárosi Könyvnyomda rt. nyomta. A könyv *korunk legégetőbb problémájával, az állástalan diplomások és a középiskolát végzettek kenyérhezjuttatásának kérdésével foglalkozik.* Félszáznál több konkrét javaslatot tárgyal s az államháztartás megterheltetése nélkül, pénzügyi megoldásokat is nyujt. A könyv megrendelhető a szerzőnél, Budapest, V., Akadémia-u. 11. Előjegyzési ára 3 pengő, bolti ára 4 pengő.

A turáni gondolat hódítására jellemző az a néhány mondat, ami vasárnap a Belvárosi Főplébánia-templom szószékéről hangzott el: — „Magyarnak lenni erkölcsi kitüntetés", „büszkék lehetünk arra, hogy magyarok vagyunk", „az Úristen különös történelmi hivatással ruházta fel a magyar nemzetet, amit az egész világnak tudomásul kell vennie", „a magyarság egyenlő a kereszténység fogalmával", „a keresztény magyarság nem tekint gyűlölettel azokra a honfitársaira, akik más valláson vannak, de a magyar erkölcsök talapzatán állanak..." — A bátor prédikációt a rádió is közvetítette. *Sík* Sándor piarista pap, a nagynevű költő és egyetemi professzor volt az ünnepi szónok.

M. t. Olvasóink

szíves elnézését kérjük, hogy a szerkesztőség költözése miatt néhány napi késedelemmel jelenünk meg.

Új címünk:

II. Szász Károly-utca 4. sz. II. em. 5.

A Budahegyvidéki Társaskör a Zugligeti Erdei Viszhang Dalkör, a Virányos Kútvölgyi Gazdasági és Kulturális Egyesület és a Budahegyvidéki Polgári Lövészegyesült április 23-án néhai elnökük és vezérük bonyhádi *Perczel* Béla kormányfőtanácsos, fővárosi bizottsági tag névnapján emlékünnepet ültek, amelyen a székesfőváros és különösen a buda-hegyvidéki polgárság nagy számmal jelent meg. Perczel Béla sírjánál az egyesületek koszorúját *Oszoly* Kálmán tette le.

A Zeneművészeti Főiskola nagytermében április 27-én tízéves zeneszerzői karnagyi és tanári működése alkalmából énekkari hangversenyt rendeztek *Bárdos* Lajos volt növendékei, akik a jubiláns műveiből adtak elő. Az egyesített énekkarokat Bárdos Lajos vezényelte és *Csirszka* Konrád orgonált.

A III. ker. Keresztény Tanügyi Bizottság április 21-én a Keresztény Társaskör helyiségében kultúrestét rendezett, amelyen *Csirszka* Konrád és *Rossa* Ernő karnagyok négykezes zongorajátéka, *Móra* László igazgató versei, *Mátray* Vilmos hegedűművész játéka, *Till* Géza igazgató előadása a Harmadik Birodalom közoktatási és nevelési programmjából, *Gesztes* Gabriella hangversenyénekesnő műdalai arattak nagy sikert. Rossa Ernő szellemesen konferált.

A budai Ferenciek ifjúságának fiúcsoportja husvétkor szép sikerrel hozta színre az Aranykakas c. vígjátékot. Különösen kitünt Szabó László (Dachselmayer), aki úgy svábos beszédével, mint ügyes játékával sok tapsot aratott. Nádasi Richárd (fizetőpincér), Perjési Frigyes (tanár), Bucsek Tibor (Müller), Pozsonyi Emil (dr. Gyárfás), Gunszt Márton (koldus) a közönséget állandó derültségben tartották. A nők közül főleg Csicsáky Márta (fogadósné) és Unger Klára tünt ki rutinos játékával. Az énekszámokat az egyesület zenekara hatásosan kísérte. (dr. P.)

A székely hadosztály emléknapját a folyó évben május hó 10. napján rendezik, amelyre valamennyi Székely Hadosztálybeli bajtársat, a hadosztály tisztelt családtagjait, valamint barátait is szeretettel meghívják. Gyülekezés: május hó 10-én 9 óra 30 perckor a Kéményseprő-vendéglőben (Aréna-út 106. szám, a Szépművészeti Múzeummal szemben), majd testületileg felvonulás az Ezredéves Emlékműhöz és a „Hősi Emlék" ünnepélyes megkoszorúzása a hadosztályparancsnok úr által. Aztán ünnepi szentmise következik, amelyet vitéz *P. Szabó* Piusz dr., katonai esperes mond. Mise után bajtársi gyűlés és társasebéd következik.

Az Országos Rákóczi Szövetség április 22-én fennállásának 10 éves jubileumára díszközgyűlést rendezett. Az emlékbeszédet *Dömötör* Mihály dr., ny. belügyminiszter mondta, néhai *Király* Aladár díszelnökről pedig *Ádám* Éva írónő emlékbeszédet. A kuruedalokat tárogatón makádi *Horváth* László adta elő.

A BALATONNAK
Budapesthez legközelebb eső üdülőhelyen,
BALATON-AKARATTYÁN,
szépfekvésű, vaskerítéses, 400 öles villatelek 60 termő gyümölcsfával, 45 rózsa- és díszbokorral olcsón eladó. Bővebbet:
59-3-93
telefonon.

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Személyi hírek

JÓZSEF FERENC királyi herceg és Anna királyi hercegasszony autón Olaszországba utaznak, ahol négy hetet töltenek és ennek során kihallgatáson jelennek meg XI. Pius pápánál.

HENNYEY VILMOS dr. ny. államtitkár, a Hollós Mátyás-Társaság elnöke, légkúrán volt a Bakonyban, Zircen, ahonnét friss egészséggel tért vissza.

STEUER GYÖRGY dr. ny. államtitkár a Nemzeti Egység Pártja II. kerületi szervezetének lövőházutcai helyiségében e hó 29-én a Pasarét jövőjéről értekezett, több értékes és szép tervet ismertetve.

SZENDY KÁROLY polgármesternek a kormányzó megengedte, hogy az olasz Koronarend nagy tiszti keresztjét elfogadhassa és viselhesse.

LAMOTTE KÁROLY alpolgármester tíznapos szabadságidejét Olaszországban töltötte.

PUREBL GYŐZŐ dr. ny. székesfővárosi tanácsnok, kormányfőtanácsost az iparügyi miniszter a munkabérmegállapító bizottság alelnökének nevezte ki.

HALLÓSSY JENŐ, szolgálatonkívüli százados, az Országos Magygar Földhitelintézet titkára letette az esküt a Vitézi Szék kapitánysága előtt.

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN dr. miniszteri tanácsos, a Budapesti gyógy- és üdülőhelyi bizottság ügyvezető igazgatója érdekes előadásban mutatott rá az idegenforgalom új irányaira a Nemzetközi Klub előadóestjén — amelyet a nagy társaság nagy elismeréssel fogadott.

PATAKY FERENC dr. vállalta a „Fotóélet" szerkesztését.

BENEDEK SZABOLCS dr. tanácsi főjegyző érdekes előadásban ismertette a törvényhatósági bizottság jogfejlődését a „Buda Alsóvárosi Egyesület" közérdekű értekezletén.

HÉDER LAJOS dr. kormányfőtanácsost, a Belvárosi Takarékpénztár eddigi alelnökét az intézet elnökének választották meg.

SZILÁGYI KÁROLY v. nemzetgyűlési képviselő, biztosítóintézeti igazgató súlyos betegségéből felépült, de még hosszabb pihenésre van szüksége.

MINDER GYULA dr. egyet. magántanárt nevezte ki a főpolgármester a főv. közkórházak urológiai sebészorvosának.

KEMÉNY IMRE dr. ny. miniszteri tanácsos, a Budán ismert közéleti férfiú, aki most Tiszafüreden él birtokán, a húsvéti ünnepek alatt kastélyában nagyszabású, a békebeli évekre emlékeztető kétnapos vendégséget adott nagyszámú közéleti előkelőségnek.

KOCH NÁNDOR dr. tanügyi tanácsnokot a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetemen magántanárrá képesítették és ebben a minőségben a miniszter megerősítette.

MILOS GYÖRGYNEK, a Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület kiváló vezérigazgatóhelyettesének a kormányzó a magyar érdemkeresztet a csillaggal adományozta. Azoknak a nagy érdemeknek elismeréséül, amelyeket a magyar pénzügyi életnek évtizedes és nagy eredményekkel dicsekvő munkásságával szerzett.

VIDA JENŐT, a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. vezérigazgatóját hívták meg a részvénytársaság elnökének.

CSORNA KÁLMÁN dr. székesfővárosi árvaszéki elnöknek a budapesti m. kir. Pázmány Péter Tudományegyetem jog- és államtudományi karán „A szülők és gyermekek közti jogviszony: Gyámság és gondnokság" című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesítését a vallás- és közoktatásügyi miniszter tudomásul vette és őt ebben a minőségben megerősítette.

PINTÉR JENŐ főigazgató a Vajda János Társaságban tartott székfoglaló-előadásában érdekesen ismertette Ady Endre írói fejlődését.

JERNEY TIBOR kezelőtisztet a polgármester a Dunabalparti Köztemetők igazgatóságától a Dunajobbparti Köztemetők igazgatóságához áthelyezte és őt a III. kerületi új temető felügyeletével és pénztári teendőinek ellátásával megbízta.

NESZMÉLYI JENŐ dr. id. tanácsi segédfogalmazót a polgármester a III. ker. elöljárósághoz áthelyezte.

VÁGÓ JÓZSEF építőművész kiállítása május hó 7-én a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület termeiben (V., Erzsébet-tér) megnyílt.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

BARLAI RICHÁRD kezelőfőtisztet a polgármester a II. ker. elöljáróságtól a VI. ker. elöljárósághoz áthelyezte.

METZLER JENŐ dr., a MOKTÁR alelnök-vezérigazgatója a Magyar hitelszervezet égető problémáiról tartott átfogó értekezést a TÉBE közgyűlésén.

PÁVAI-VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos-főgeológus egészségi állapota csaknem teljesen helyreállt.

Politikai hajsza folyik *Buda* egységespárti képviselője: *Petracsek* Lajos dr. ellen. A képviselő — igen helyesen — nem lovagias útra terelte az ügyet, hanem a független magyar bíróságnál keres jogvédelmet. Bizonyos részről le szeretnék mandátumáról mondatni, holott Petracsek dr. titkos szavazással, a budai polgárság bizalmából jutott mandátumához. Hogy lemondjon-e vagy nem, azt a pesti oldal támadói bízzák a budai választópolgárságra és képviselőjükre. Petracsek Lajos súlyos szívbajával egy évig volt orvosi kezelés alatt a fővárosban, Balatonfüreden és a Kékestetőn.

Lendl Adolf dr.-t, a világhírű tudós zoológust két hét előtt súlyos baleset érte séta közben Keszthelyen. A sikos járdán elcsúszott és csipőcsontját törte. Nyomban kórházba szállították és amint a Balatonvidéki Hírmondó jelenti, állapotában örvendetes javulás állott be. Egész Buda és a Balatonvidéke aggódva figyeli állapotát.

Kitűnően sikerült kultúrestét rendezett a III. ker. Keresztény Tanügyi Bizottság, amelyen *Móra* László szfőv. iskolaigazgató mélyhangulatú verseiből olvasott fel, *Till* Géza igazgató a mai német nevelési programmját ismertette értékes előadásban. *Szervánszky* Sári művészi hegedűjátékával, *Gesztes* Gabriella hangversenyénekesnő pompásan előadott műdalokkal és magyar nótákkal arattak megérdemelt sikert. *Rossa* Ernő, aki ma a legszellemesebb konferanszié Budán, ötletes és vidám előadásával szórakoztatta a nagyszámú és kitűnő hangulatban levő közönséget.

A Magyar-Lengyel Társaság a Pilsudszki tábornagy-utca 1. számú villa kerítésének utcai frontján Pilsudszki tábornagy hatalmas bronzreliefjét akarja elhelyezni. Mivel a főváros képzőművészeti ügyosztálya a tervet kivitelre alkalmasnak találta, a Pilsudszki-emlékművet hamarosan elhelyezik.

A főváros a jótékony alapítványok vagyonának felhasználásával kétszáz férőhelyes fiúotthont létesít Budán, a Szél-utca és Kerék-utca sarkán. Az otthon egyidejűleg nevelőintézet is lenne, ahol az ipari pályákra képeznék ki a növendékeket. Az otthonban 14 éves korig, a nevelőintézetben 14 éves koron túl gondoznák az ifjúságot. Az építkezés 530.000, az intézet fenntartása 124.000 pengőbe kerül.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Az óbudai stadionbizottság, amely ma talán a legtöbb és legjogosultabb igényt támasztja a stadionnak Óbudán való felépítése ügyében, e hó 8-án, pénteken este 6 órakor a Császárfürdő éttermében intézőbizottsági ülésre hívta össze tagjait, amelyen előkészíti a stadion ügyében a nagygyűlést.

Fölépítik a farkasréti temetőben a kapuzati épületet, a virágárusító csarnokokat, a ravatalozó kápolnát, a kápolna alatt 190 koporsó befogadására alkalmas helyiséget, azonkívül az árkádos sírboltokat, amelyek 300 koporsó befogadására készülnek. Ezzel a munkával nemcsak a farkasréti temető nívóját emelik és a szükségletet elégítik ki, hanem még tekintélyes jövedelemhez is jut a főváros, mert a sírhelyek értékesítéséből félmillió pengő bevételre számítanak, az új virágárusító csarnokok pedig évi hétezer pengő bért fognak jövedelmezni.

A szülők napját rendezte e hó 4-én délután a III. ker. Keve-utcai elemi iskola, amelynek igazgatója *Reischl Rév* Sándor igyekszik állandó kapcsolatot teremteni a szülők és az iskola között, amely cél érdekében rendezte ezt a műsoros délutánt is, amelyen az iskola növendékei szerepeltek számos szavalattal, énekkel és két kis színdarabbal. Az ünnepi beszédet *Pórszász* Nándorné mondotta.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában,

Százezer iparos vonul fel Nagytéténybe Gömbös Gyula miniszterelnököt otthonában üdvözölni. A Nagytétényi és Budapesti I. kerületi Iparoskör elhatározta, az összes ipari érdekeltségek bevonásával, hogy ez év május hó 10-én, vasárnap Nagytétényben Gömbös Gyula miniszterelnök otthonában, egész napos ünnepséget rendez. Az ünnepségre meghívja az ország össz-iparosságát. Az iparosság ezt a demonstrációs ünnepséget abból az alkalomból rendezi, hogy Gömbös Gyula hároméves kormányzata alatt az önálló ipari minisztériumot felállította, az ipartörvényt megreformálta, a kisipari hitelkérdést rendezte és egyéb olyan intézkedéseket eszközölt, amelyek mind az iparosság érdekeit szolgálják. Ezzel kívánja a magyar iparosság örök és őszinte háláját a miniszterelnökkel szemben leróni.

Koncz Dezső jubileumi dalestje. Az *Országos Zene- és Kulturegyesület* április 18-án *Koncz* Dezső író, zeneszerző 15 éves írói jubileumának emlékére magasszínvonalú szerzői dalestet rendezett a Postás Otthon dísztermében előkelő, nagyszámú hallgatóközönség jelenlétében. A szerző legkiválóbb műveiből állították össze a színes műsort.

A baráti és társadalmi érintkezés fejlesztése és a szűkebb haza, a budai hegyvidék érdekeinek egyesült erővel leendő előmozdítása céljából Clubot, Társaskört szándékoznak létesíteni budai urak. Az előkészítő munkálatok elintézésére bizottság vállalkozott s felhívásában írja, hogy míg a baráti otthon alapköveit el nem helyezik, minden pénteken délután ½6—8-ig barátságos eszmecserére jönnek össze a Nemzeti Egység Pártjának a Déli pályaudvar épületében lévő s szívességből felajánlott helyiségében. Ezúttal felkérnek mindenkit, hogy a megalakítandó Club eszméjét helyesli s a tervhez elvben hozzájárul, úgy legyen szíves a Nemzeti Egység Pártja XII. ker. Szervezetének titkárnőjénél kitett íven hozzájárulását aláírásával megerősíteni. (Déli p. u. bármely délután 6—8-ig). A felhívást vitéz Juhász Jenő dr., Schweitzer Brunó dr. és Szászy-Kovách Ernő írták alá.

Kultúrestét rendezett nagy sikerrel a *Lampel* Vilmos elnöklete alatt álló Budavári Rk. Egyházközség és az Orsz. Kath. Népszövetségnek budavári szervezete vasárnap, április 19-én a budavári leánygimnáziumnak zsúfolásig megtelt termében. Közreműködtek *Lettner* Vilmos vezetése mellett: Ligeti Mária, Bérces Lajos, Palágyi Béla, Nováki István, Pásztor Ferenc, Varga Gyula, Frey István, Laczkó Ernő, Gárdos Lajos, Gáthy Lajos, Heltay Ferenc, Dér József, Sudár István és Kecskés Ferenc. Lampel Vilmos szellemesen konferált.

Gyorsíróünnepet rendezett a III. ker. Árpád-reálgimnázium gyorsíróköre az egységes gyorsírás 10 éves jubileuma alkalmából. Megjelentek azon *Traeger* Ernő dr., a gyorsírási ügyek kormánybiztosa, *Radnai* Béla dr., az egységes gyorsírás megalapítója, több parlamenti gyorsíró, a budapesti középiskolák tanárai és szépszámú közönség. Az elnöki megnyitó után egy középkori lantos és egy modern gyorsíró mondottak verses prológust. Utána *„Egy gyorsíródiák álma"* címmel humoros felolvasás következett, majd egy zeneszám után *„Samuka érdeklődik a gyorsírás iránt"* címmel trétás dialog következett. A gyorsírás gyakorlati alkalmazását egy látványos verseny keretében mutatták be *Polgár* Gy. Ödön dr. tanár vezetésével a budapesti középiskolák válogatott gyorsírói. Traeger Ernő dr. *„A gyorsírás és az ifjúság"* címmel adott elő. Végül Csiky *„Mukányi"* című bohózatát adták elő ifjúsági színre alkalmazva igen nagy hatással.

A Hollós Mátyás-Társaság választmányának hétfő esti ülésén, amelyen hennyei *Hennyey* Vilmos dr. államtitkár elnökölt, az idei évi tavaszi rendes közgyűlés tárgysorozatát beszélték meg. *Viraág* Béla háznagy betegségére való tekintettel helyettes kirendelését kérte, mit a választmány sajnálattal vett tudomásul és helyettesítésével *László* Zoltán dr. írót, a *Budai Napló* társszerkesztőjét bízta meg. A választmány ügyvezető-igazgatói állás rendszeresítését, az elhúnyt tagtársak helyeinek betöltését és az alapszabályok korszerű módosítását határozta el. Ilyen értelmű javaslatát a közgyűlés elé terjeszti, amelyet május hó 11-én este fél 9 órakor rendez meg *császárfürdői helyiségében* s amelyre a tagtársakat ezúton meghívja. *Lendl* Adolf dr. állapotának javulásáról érkezett hír nagy örömet okozott a választmány tagjai között.

Kézdi-Kovács László festőművészt, a Római-fürdőtelep Egyesület elnökét, jóságos lelkű felesége Németh Mária elhúnyta alkalmából óriási részvét vette körül. Részvételét fejezte ki vitéz *József Ferenc* főherceg és neje Anna főhercegnő, *Hubay* Jenő a nagynevű zeneszerző és neje *Czebrián* Róza grófnő, özvegy báró *Korányi* Frigyesné és családja, báró *Korányi* Sándor, *Sirsich* Béla altábornagy és neje, *Antalffy Zsiross* Kálmán ny. kúriai tanácselnök és neje, *Patay* István a büntetőtörvényszék elnöke és családja, *Andréka* Károly, *Botsenhardt* János, *Toperczer* Ákosné, dr. *Orova* Zsigmond, vágvecsei Wellisch Andor főv. törvényh. bizottsági tagok, doroghi *Farkas* Ákos főv. tanácsnok és családja, *Honthy-Haidekker* János III. ker. elöljáró, dr. *Légrády* Ottó és a Pesti Hirlap szerkesztősége testületileg, a III. ker. ref. Nőegylet, a Rómaifürdői ref. Nőegylet, a Rómaifürdői róm. kath. egyházközség, a Rómaifürdői Telepegyesület testületileg, *Kontra* Aladár, *Stux* Sándor kormányfőtanácsos és neje, *Kenedy* Béla kormányfőtanácsos és neje, *Szigeth* Gábor kormányfőtanácsos és neje, *Petrovics* Elek, *Csánky* Dénes a Szépművészeti Múzeum főigazgatói, *Ernst* Lajos és dr. *Lázár* Béla az Ernst-múzeum igazgatói, dr. *Horváth* Henrik a Főv. Múzeum főigazgatója, dr. *Enyvváry* Jenő, a Főv. Könyvtár igazgatója, *Plósz* Pál, a Főv. Elektromos Művek vezérigazgatója, *Hollós* Bálint képviselőházi elnöki tanácsos, a *Nemzeti* Szalon elnöksége részéről *Horvay* János, *Csók* István, dr. *Farkas* Zoltán, *Hubay* Andor és neje, *Paur* Géza a Képzőműv. Társulat főtitkára, a művészek és írók sorából: *Balló* Ede és neje, *Halmy* Artúr, *Nádler* Róbert és neje, *Telcs* Ede és neje, *Edvi-Illés* Aladár és neje, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv és neje, *Körmendi Frim* Jenő és neje, *Szenes* Fülöp és neje, *Gergely* Imre, *Pólya* Tibor, *Bosznay* István és neje, *Fehérné Boemm* Ritta, *Márk* Lajos és neje, *Kallós* Ede, *Komáromi* Kacz Endre és neje, *Horváth* Béla, *Pap* Domokos, *Major* Jenő, *Englerth* Emil, Szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos, *Littkei* Antal, *Kosztolányi* Kann Gyula, *Vidovszky* Béla, *Spányik* Cornél és neje, *Szabó* Béla Jenő, *Kiss Farkas* Imre, Győrffy István, *Mühlbeck* Károly, *Müller* Ágota, *Sikorszka Zsolnay* Julia, *R. Barabás* Gizella, *Klammer* Mariska, *Gulyás* Sándor, *Heintz* Henrik, *Dankó* József, vitéz *Pataky* Ferenc, *Geiger* Richard, *Zádor* István, *Barta* Ernő, *Say* Géza, *Rónay* Kázmér, *Gerő* Ödön és neje, *Geguss* Dániel és neje, *Elek* Artúr, *Boross* Mihály és neje, *Kertész* Árpád és neje, *Siklóssy* László, dr. *Tüske* Jenő és neje, *Bierbauer* Virgil és neje, *Morvay* Győző és neje, *Reischl-Rév* Sándor, dr. *Scheff-Dabis* László, dr. *Décsi* Imre és neje.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos hévvíz, köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — Ivókúra

Buda visszavételét megülték az újlaki egyházközségben, amely nagy ünnepséget rendezett Buda visszavételének 250 éves évfordulója alkalmából. A zenekar ünnepies nyitánya után *Reisinger* Gyula Újlak történetét ismertette a török harcok után, majd az óbudai dalárda énekszámai után P. *Röss* Bertalan megrendítő szavakkal ecsetelte Buda visszafoglalásának történetét.

Politikai nyilatkozatok és kritikák

Az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Körének közgyűlése

Április 24-én, este 9 órakor rendezte ez évi rendes közgyűlését a Pozsonyi vendéglő külön termében az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Köre.

A tagok zsúfolásig megtöltötték a közgyűlési termet és zajos éljenzéssel fogadták *Hubert* Vilmost, aki lelkes szavak kíséretében megnyitotta a közgyűlést. Kimentette *Fábián* József és *Váli* Gábor elmaradását. A zajos tetszésekkel kísért elnöki megnyitó után *Morvay* Emil olvasta fel poetikusan megírt beszámolóját, a mult esztendő köri eseményeiről s a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette a jelentést. Utána *Szánthó* Sándor pénztáros terjesztette elő a zárszámadást és költségvetést, amit szintén egyhangúlag vettek tudomásul és a felmentvényt megadták. Ezután előterjesztette az újonnan választandó választmányi tagok névsorát, akiket a közgyűlés egyhangúlag meg is választott. Az elnök zárszavaival véget ért a közgyűlés.

Ekkor jelent meg a kör dísztagja, Buda országgyűlési képviselője és főv. bizottsági tagja: PETRACSEK LAJOS dr. és Hubert Vilmos felkérésére elmondotta így baráti körben, amint helyesen jegyezte meg, beszámolóbeszédjét a politikai helyzetről.

Bevezetőjében Petracsek Lajos bocsánatot kért, hogy majdnem egy évig súlyos beteg volt és így jóformán ki volt kapcsolódva a kerület politikai életéből. De megfogadta, hogy úgy mint eddig, ezentúl is csak a köz érdekeiért fog dolgozni. Hogy szívbajos lett és most is szívbeteg még, arról nem tehet s amint egyik kezelő professzora mondotta, csak a jószívű embereknek romlik meg a szíve. Nem akar nagy politikai beszámolót mondani, inkább csak elbeszélget a nagy politikáról. A nemzeti kormánynak szüksége van a polgárság kitartására, mert hisz 1929 óta olyan gazdasági válság van a világon, amilyenre nem volt példa a történelemben. Ezen sem a politikai pártok, sem a kormányzat egyelőre segíteni nem tudnak. A gazdasági élet a tenger hullámzásához hasonlít, egyszer a hullámvölgyben vagyunk, egyszer pedig a hullámhegyen, aminek meg vannak a maga természetadta törvényei. Most lenn vagyunk a hullámvölgy legmélyén, — ez a válság — de kezdünk felfelé menni, hogy majd elérjük mi is a hullámhegy tetejét, a prosperitit. Nem áltatom a közönséget, — mondotta helyesen — de állítom, hogy áthaladtunk a gazdasági világkrízis mélypontján. Az előjelek már itt vannak s a fokozott javulás megindul. Ennek két feltétele van, először, hogy itthon végre szabadon dolgozhassunk, másodszor, hogy elnyomott csonka hazánkban külpolitikai téren is beálljon a hajnalhasadás. Ma már tudunk dolgozni és ha az idén a Gondviselés kegyelme hozzá segít egy rekordterméshez, akkor az egészet el tudjuk adni és akkor egy nagy ugrással haladunk a jólét felé. A gazdák három év előtt ráfizettek a termésre, a boletta esődött mondott, de azért meg kell mindenkinek értenie, hogy Magyarország boldogulásának alapja: — a mezőgazdaság. Eddig öt év termésében csalódtunk, ma egy jó termés mindent helyre hozna, mert nincs az a mennyiség, amelyet a külföldi hadiipar át nem venne. Ha az idén a fagy, a rozsda és aszály elkerülik országunkat, akkor 280 millió pengővel többet termelhetünk és tudunk értékesíteni, mint a multban. Ne tessék rossznéven venni, hogy iparoskörben kell így beszélnem, de azt a tényt, nem lehet letagadni, hogy Magyarország sorsa földje termésére van alapozva. Ezért kell nekünk az agráralapon maradni. A föld népének vásárló erején múlik az ipari boldogulás lehetősége. A kormányzat mindenről nem tehet. A természet nagy törvényei irányítják a gazdasági viszonyokat is, amelyek felette állnak minden kormányhatalomnak. A kormánynak egy kötelessége van, hogy megmentse az országot az összeomlástól. Nem féltem a magyar nemzetet, amely a világháború és forradalmak dacára meg tudta tartani lelki egyensúlyát. Nem ugrunk bele az idegen országok gondolatainak, megmaradunk a saját gondolataink mellett és ha a mi saját gazdasági szabadforgalmunk helyre fog állani és a szomszédos külállamokkal való egymásközti gazdasági forgalom megerősödik, akkor a nemzetközi bizalom is helyre fog állani. Egyaránt helytelenítem a Hitlerizmust és a bolsevizmust, mert ezek a mi lelki beidegzettségünknek nem felelnek meg. De elítélem súlyosan a meggondolatlan háborús uszítást is, mert bízom benne, hogy a nagy nemzetek meg akarják menteni komolyan Európát a háborútól. Sajnos, a kis nemzetek sem megakadá-

lyozni, sem befolyásolni a háborút nem tudják. Nekünk magyaroknak egy kötelességünk van: — nem szabad csatlakoznunk egyik irányhoz sem, hanem szolgáljuk becsülettel a béke gondolatát. Maradjunk meg a béke apostolainak. A külpolitikai helyzet miatt nincs nekünk belpolitikánk. Történelmi szükségszerűséggel közeledik a külpolitikai láthatáron az egyetemleges revízió gondolata, amely egyetlen alapja annak, hogy Európa magához ragadja a világ gazdasági vezetését, amelyet a háborúk és forradalmak kiütöttek kezéből. Európa nagy feladatai meghozzák Magyarországnak is a nagy revíziót, ahogy a mi barátunk, lord Rothermere megjósolta, azonban ennek alapfeltétele a mi belső nyugalmunk. Az idegen felforgató eszközöket távol kell tartani hazánktól. A magyar polgárságban elég nagy erő van, hogy megálljon a maga lábán és ne szoruljon idegen segítségre és ezért szíve egész melegével üdvözli választó polgárait.

Hosszas taps és éljenzés hangzott fel a népszerű képviselő szavai nyomán.

Hubert Vilmos köszönte meg az iparosok és kereskedők nevében Petracsek Lajos szavait, majd melegen üdvözölte a megjelent *Viraág* Béla főszerkesztőt és a nagy beteg *Gál* Lajost. Ekkor tálalták fel a *Jány* Árpád által sütött nagyszerű lángost, amire aztán a Pozsonyi vendéglő kitűnő sörei és borai nagyszerűen csúsztak.

Majd *Ziegler* Géza kormányfőtanácsos állott fel szólásra, lelkes szavakkal üdvözölvén a kerület képviselőjét és Hubert Vilmost, a budai kereskedők és iparosok atyai szívű, jóságos vezérét. Utána Viraág Béla üdvözölte az ő megszokott keresetlen modorában Petracseket, Hubert Vilmost és a kör tagjait, különösen kiemelve azt a ritka tulajdonságot a kerület képviselőjénél, aki mindenkor felkeresi polgártársait és állandóan közöttük él, mint egy nagy családban.

Majd *Ráskay* Alfonz dr., a kör ügyésze beszélt és üdvözölte Petracsek Lajost.

Korányi Mártont Hubert Vilmos üdvözölte. *Tóth* Gábor fővárosi bizottsági tag várospolitikai kérdésekről mondott el igen érdekes tapasztalatokat. *Piazza* Győző a kontárkérdésről beszélt és a kalkulációkról. HOÓR TEMPIS MÓRITZ műegyetemi professzor hatásos beszédben támadta a lelketlen bürokráciát, mert: „rossz törvényekkel jó hivatalnokok mellett lehet kormányozni, de rossz hivatalnokok mellett a legjobb törvények is esődöt mondanak". Ez a bismarcki mondás nagy tetszést váltott ki. Tisztában kell lenni azzal, hogy a bürokrácia nem csalhatatlan, ez a jog csak a római pápát illeti meg, ezért tehát gyors, igazságos, tárgyilagos intézkedésekre van a közhivatalokban szükség. Ostorozta a protekciót. Meg kell változtatni az álszemérmes megállapításokat és föleg a közszállítási szabályzatot. A bürokratikus merevséget le kell törni. Mindenhová független szakértők kellenek, le kell szállítani a közszükségleti cikkek árát, olcsó gázt, olcsó villanyt, olcsó BESzKÁRT követel, mert semmi indoka nincs az újabb áremeléseknek. A helyzet fokozatos javítása csak úgy képzelhető el, ha a részleteknél kezdjük. A fővárosi kisiparosokon is csak így lehet segíteni, nem szabad a tisztviselők és munkások béreit leszállítani, mert ez a gazdasági krízis lefelé való gyorsítása. Legalább 10%-os fizetés és béremelést követel. Deficit mindenütt van a világon, a legfőbb követelmény, hogy a magángazdaságok jöjjenek rendbe. Az erős, kritikus beszéd nagy tetszést aratott.

Még *Csihák* Károly tett szóvá bürokratikus anomáliákat, majd *Kiss* Dezső beszélt érdekesen az iparosság viszonyairól.

A kör tagjai kedélyes hangulatban maradtak együtt jóval még éjfél utánig.

Koscialkowski Marian Zyndram lengyel miniszterelnök egy hetet töltött Magyarországon, hogy tanuságot tegyen az évszázados lengyel-magyar vérségi és kulturális kapcsolatok mellett s megmutassa a nagyvilágnak, hogy Közép-Európa békéjének és biztonságának alapja csakis egy erős magyar-lengyel szövetség lehet.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 6

A Zugligeti Egyesület április 18-án rendezte közgyűlését előkelő közönség jelenlétében a Szarvas-vendéglőben. *Wladárczyk* József dr. főtitkár rövid bevezetése után *Rados* Gusztáv dr. műegyetemi tanár köszöntötte a megjelenteket. Bejelentette, hogy *Manninger* Vilmos elnök távolléte miatt megkérte őt, hogy tájékoztassa az egyesületet a községi élelmiszerüzem áthelyezésének ügyében. Az egysület tagjai, valamint a környék lakosai újsághírből értesültek arról, hogy a közélelmezési ügyosztály át akarja helyeztetni az élelmiszerüzem fiókját, amire pedig ott igen nagy szükség van. Az áthelyezés a környéknek telekértékesökkenését is jelenti. A fővárosnak érdeke, hogy a vidék fejlődjék, figyelembe kell vennie a hatóságoknak azokat a tetemes áldozatokat is, amiket az ingatlantulajdonosok hoztak akkor, amikor a közterületek kiépítéséhez, utak javításához és a parkokhoz jelentékeny mértékben hozzájárultak. Az áthelyezés híre meglepte az egyesületet, melynek vezető tagjai *Rosta* János tanácsi főjegyzőt is felkeresték. Tekintettel arra a körülményre, hogy a fővárosi Közmunkák Tanácsa a rendőri közigazgatással egyetértőleg újabb közterület foglalást nem engedélyez és így nem tűrheti meg a közterületet elfoglaló élelmiszerüzemi fiókot sem, az egyesület vezetősége felkérte az *Angol Kisasszonyokat*, hogy a közérdekre való tekintettel adjanak bérbe egy kisebb területet a fiók számára. Ezzel a tervvel kapcsolatban *Rákóczi* ny. miniszteri tanácsos kijelentette, hogy a fivérének tulajdonát képező telek szintén megfelelő volna, melynek bérbevételére vonatkozólag készséggel tárgyalásba lép a fővárossal. A jelenlevő vitéz nemes *Juhász* Jenő törvh. biz. tag, aki a *Községi Élelmiszerüzem* elnöke, ismertette ezután a kérdést és elmagyarázta, hogy milyen kényes helyzetbe került az üzem vezetősége. Az üzemi választmány álláspontja az, hogy ha nem lehet területről gondoskodni, képtelenség az üzemet fenntartani. Mivel az Angol Kisasszonyok vagy a Rákóczi-féle telkek egy sávjának bérbevételével az üzemi fiók elhelyezésének kérdése meg volna oldható, leghelyesebb volna mindkét lehetőséget az üzemi választmány elé terjeszteni, amit ő mint elnök feltétlenül melegen pártfogolna.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

A magyar reformátusok egyetemes konventje megkezdette üléseit és *Budáról* vitéz *Kontra* Aladár v. országgyűlési képviselő és *Haypál* Béla ref. lelkészek vannak jelen a konvent ülésein.

Idegen vendégek. A Magyar Szaklapok Országos Egyesületének meghívására a német szaksajtó legtekintélyesebb képviselői, mintegy 300 szaklapkiadó és szerkesztő érkezik május 13-án néhány napos tanulmányi kirándulásra Budapestre.

Balatoni hírek

Balatonfüreden húsvét óta nagyon fellendült az idegenforgalom. Aktív és volt miniszterek töltötték lent az ünnepeket: *Darányi* Kálmán, *Hóman* Bálint, *Ugron* Gábor, *Fabinyi* Tihamér, *Kánya* Kálmán, *Haller* István, *Bartha* Albert, számos főispán, képviselő és angolok, franciák, németek, osztrákok, hollandusok, finnek és svédek. A szanatórium és az apátság szállodái telve voltak. A *Balatontavi Hajózási Társaság* külön hajójáratokat tartott fenn és a *MÁV* vonatait étkezőkocsikkal járatta.

Amint a *Balatonvidéki Hírmondó* és a *Balatonfüred* jelentik, a balatoni műút (körút) iránya *Füred-fürdőtelepen* megváltozik, *Tihany* felé megrövidül és a sok kanyar eltűnik. A Petőfi-útról egyenesen az apátsági majoron át a *Baricskán* keresztül vezetik le az eddigi tihanyi útra. Betonút lesz, hogy a modern követelményeknek megfeleljen. A munkálatok a kereskedelmi és iparügyi miniszterek rendeletére megkezdődtek. Csak el is készüljenek a nyári nagy idényre.

A *balatonfüredi* Pannonia-szállodát tisztviselő-üdülőnek rendezték be s május elején megnyitják.

Balatonkenesén ülésezik a református konventet előkészítő nagybizottság, amelyen a magyarországi protestáns egyháznak világi és egyházi nagyjai vesznek részt Balogh Jenő v. b. t. t., ny. miniszter elnöklete alatt.

A *Balatoni Kurir* főszerkesztői tisztét *Iklódy-Szabó* N. János kinestári főtanácsos, v. országgyűlési képviselő vette át s a lap ezentúl illusztrációkkal jelenik meg.

A földmívelésügyi miniszter a *Balatonfüred—Csopak* borvidékét elkülönítette a *Badacsonytól* és így az ottani nagyszerű borok mint *csopak—balatonfüredi borvidéki borok* kerülnek forgalomba. Budán a Pozsonyi-vendéglő (I., Krisztinakörút 8—10.), a szomszédos Pesten a „Sabaria" (V., Berlini-tér 4.) vendéglő tart füredi borokat.

KÖZGAZDASÁG

— **A Községi Takarék közgyűlése.** A Budapesti Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság április 21-én tartotta meg Buzáth János dr. nyugalmazott alpolgármester elnöklete alatt 1935. üzletévi rendes közgyűlését, amely egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait. A közgyűlés ezután a választásokat ejtette meg és az igazgatóságban Buzáth János dr.-t, Mónus Illést, Morvay Zsigmond dr.-t, Picker Frigyest, Szakál Gézát, Szentgáli Antalt, Szentgyörgyi Elemért és Várkonyi Kálmán dr.-t, a felügyelőbizottságban pedig Aschner Istvánt, dabasi Halász Lajos dr.-t, Pető Ernő dr.-t, Sebő Bélát és De Sgardelli Caesar-t választotta meg. A napirend során Lamotte Károly dr. alpolgármester, mint a részvénytöbbségnek Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése részéről kiküldött megbízottja, meleg elismerő szavakkal emlékezett meg Liptay Lajos dr. vezérigazgató érdemeiről, biztosítván őt a székesfőváros mindenre kiterjedő támogatásáról.

— **A „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparművek Részvénytársaság** e hó 2-án tartott közgyűlése jóváhagyta az 1935. évi zárszámadásokat, melyek szerint az értékcsökkenési tartalékalapnak 225.000 pengővel való javadalmazása után a tiszta nyereség 342.778.47 pengő az elmult évi 264.683.54 pengővel szemben. Ebből az összegből részvényenként 1.— pengő (tavaly 75 fillér) osztalék kerül május hó 4-től kezdődőleg az Angol-Magyar Bank rt. főpénztáránál kifizetésre.

— **A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület** Krisztina-téri fiókját május 4-től, hétfőtől kezdve az Alagút-utca 3. sz. alatti saját házába helyezi át, ahol a régi Philadelphia kávéház helyén „Krisztinavárosi fiók" elnevezés alatt fog működni.

— **A Magyar-Cseh Iparbank** az 1935. évi december 31-én zárta mérlegét, amely 294.986 pengő bruttó bevételt tüntet föl. Ebből fizetésekre 114.329 pengő, adókra 49.285 pengő, költségekre 100.167 pengő kellett, úgyhogy a tiszta nyereség a 4,000.000 pengő részvénytőke után 31.205 pengő. Az igazgatóság az április 21-ére összehívott közgyűlésnek azt javasolta, hogy ezt az összeget új számlára vigyék át.

— **A magyar tollkivitel** túlnyomórészt a német piacra irányul, ami valutapolitikai szempontból nem jelentett nagy nyereséget. Bár a tollexportőrök kísérletet tettek a tollnak más európai piacokra való elhelyezésére is, a különböző európai államokban eladott magyar toll kerülő úton végül is a német piacra került, sokszor versenyt támasztva a közvetlenül Németországba eladott magyar árunak. A tollkereskedők most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Amerikába exportáljanak és a tollkiviteli egyesület egyik vezetője *Róna* László Amerikába utazott, ott tárgyalt a magyar toll elhelyezésének lehetőségeiről s jól sikerült tárgyalásainak befejezése után már visszatért Budára.

— **Az Óbudai Fehérítő-, Festő- és Impregnálógyár** a mult esztendőben a 600.000 pengő részvénytőkével szemben 64.069 pengő tiszta nyereségre tett szert, vagyis a vállalat kivételes mértékben aknázta ki kapacitását. A jövedelmezőségnek ez az aránya méltán kielégítheti az érdekeltséget s teljes bizalmat kelthet a vállalat helyzete és működése iránt. A mérleg az ingatlanokat, gépeket és berendezéseket 2,299.875 pengőre értékeli, ezzel szemben azonban az értékcsökkenési tartalékalap 1,044.433 pengő, vagyis az invesztícióknak csaknem a felét leírták.

— **A „Szikra" Magyar Gyujtógyárak Rt.** igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyűlését folyó évi május 7-re hívta egybe. A mérleg 354.375.41 P tiszta nyereséggel zárult, amely összegből az „A" sorozatú részvények után *11 P osztalék* kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyűlését a *Magyar Általános Gyufaipari Rt.* is. E társaság tiszta nyeresége 103.203.34 P, melyből részvényenként *9 P osztalék* fizettetik.

— **Az Első Magyar Ált. Biztosító Társaság** április 25-én tartotta 1935. évi rendes közgyűlését, amely az 1935. évi nyereséget 325.23.43 pengőben, az osztalékot pedig 8 pengőben állapította meg.

— **A Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István Tápszerművek** árujövedelme 1935-ben 4,127.424 pengő volt és ehhez különféle címen 113.378 pengő, nyereségáthozat címén 7361 pengő járult. Általános költségre 2,312.127 pengő, fuvarköltségre 231.948 pengő, biztosítási díjakra 50.024 pengő, adókra és szociális terhekre 1,284.366 pengő kellett, értékcsökkenési leírásra 203.498 pengőt fordítottak, úgyhogy a tiszta nyereség a 6,187.500 pengő részvénytőke után 166.201 pengő volt az előző esztendő 131.805 pengő tiszta nyereségével szemben. Az igazgatóság úgy határozott, hogy az előző két pengő helyett az idén részvényenkint 2.50 pengő osztalék kerül kifizetésre.

Schmoll és **Kallós** rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai, mélyen megrendülve jelentik, hogy a vállalat alapító-elnöke

eisenwerthi

Schmoll Károly

kereskedelmi tanácsos úr,

munkás és teremtő életének 85-ik évében, rövid szenvedés után, május 7-én elhunyt.

Alapító elnökünk, pátriárkális kora ellenére, úgyszólván az utolsó óráig személyesen vett részt vállalatunk vezetésében és munkabírásával, szorgalmával és kereskedői lelkiismeretességével mindnyájunk örök mintaképéül fog szolgálni.

Atyai főnökünk áldásos emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Az új 36-ik Osztálysorsjáték

játéktervét előnyösen megjavították. Lényegesen emelték a nyeremények összegét és a nyerési esélyeket!

Vásároljon:

TÖRÖK-BANKHÁZ

IV, SZERVITA-TÉR 3. TEL.: 82-0-66

Legjobb **VÖRÖS SALAKOT** legjutányosabban szállít **teniszpályákhoz és kerti utakhoz**

DELTA VÁLLALAT vezérképviselete

OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15.

TELEFON : 25-8-70, 25-8-02

Rókák, pelerinek, ernyők, áthúzások

VAGÁCS

II., Fő-utca 11. szám.
Margit-körút 45 szám.

ÁDÁM ANNA

ORSZÁGSZERTE ISMERT

100 ÉVES

OSTYASÜTŐDÉJE

most

II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.

Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

IGYUNK HARMAT VIZET

Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

Délivasút kávéház

(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)

Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak

A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY

könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87

Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők

A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!

Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez

BÉRES MÁRTON

I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG

Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

OLEUM

műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10

XI., Horthy Miklós-út 32.

Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA

külföldről visszatért zenekarával naponta

GUNDEL-GELLÉRT

ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő és kiadó: **Viraág Béla.**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
H. szerkesztő: **Andriska Károly.**
Laptulajdonos: **Viraág és Társa.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1219. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 május 21.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Szász Károly-u. 4
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Egy tévedéssel

kevesebb éri majd a budai polgárt ezentúl, mert kialakul az a fogalom: — fürdőváros. Ez úgy volt eddig beállítva, mintha ez az elgondolás valami különös építkezéseket, valami különleges városrész felépítését követelné. Pedig dehogy.

Az a nagy park, amely a Gellérthegy oldaláról indul, végigvonul a Tabánon és ma már elérte a Horváth kertet, — alapja annak az egészséges fürdő-gondolatnak, amely tulajdonképpen az egyetlen alapja minden fürdőnek, — és szerencsére Budán még keresztül is vihető — hogy az a város, ahol a gyógyforrások fakadnak, nagy parkváros legyen.

Szendy Károly polgármester minden fölösleges magyarázat nélkül rendeztette a Gellérthegy oldalát, parkirozta a lebontott Tabánt és igyekszik a Horváthkerten át kijutni a Vérmezőre, — amely elvégre egyszer mégis csak a város tulajdonába kerül — és válik Buda fürdőváros központi nagy parkjává, hogy aztán a Maros- és Bors-utcán át beletorkoljon a Városmajorba és folytatódjon a Budakeszi-úton át föl a budai hegyek közé.

Ez a széles parkvonal avatja Budát fürdővárossá, mert külsőleg is mutatja azt a lehetőséget, hogy itt beteg emberek napi gyógykezelésük befejeztével lombos, árnyas, virágos parkrészletek között élhetik le életüket. Ez a világ leggyönyörűbb dekorációja.

A tereink is szaporodni fognak, mert őszintén bevallva parkos terekben szegény volt Buda, de most, hogy a régi Szent János kórházat a Széna-téren lebontják és a telket parkirozzák, mint ahogy szigorú utasítása van a kertészeti hivatalnak, hogy minden felszabadítható telket parkozzon, egészen megváltozik az a sivár kép, amelyet a parknélküli fürdőváros: — Buda nyujtott. Főleg a Vízivárosra fért rá az új parkok egész sora, mert vannak részei, amelyek teljesen tér és park nélkül állanak, mint amilyen része volt eddig Budának az általunk annyiszor emlegetett „elátkozott háromszög", amelyet a Fő-utca, Csalogány-utca, Bem-utca és Margit-körút határol.

Talán szerencséje volt Budának, hogy ez a belső része, amely a Dunapartig terjed, nem fejlődött és nem épültek ott a szűk apró házak helyén apró emeletes és kétemeletes házikók, hanem sikerült bevárni azt a lendületet, amely most a Bem-utca és Margit-körút építkezésével erre a területre is átháramlik és valószínűen olyan nagyvárosi kialakulásra vezet, amely díszére válik Budának. Elvégre itt is kísérleteket kell tenni néhány mélyfúrással, mert valószínű, hogy a föld mélye itt is rejt gyógyforrásokat, amelyek kapcsolnák a felső hévvízi forrásokat az alsókhoz és így tulajdonképpen a Viziváros a maga gyönyörű Dunapartjával válna Buda fürdőváros központjává. Mintegy ötven éve várja ez a jobb sorsra érdemes városrész azt az új nagy változást, amely az egykor oly forgalmas városrész polgárait gazdaggá tette, de most, hogy a Lánchíd és a Margithíd elvonják a forgalmat a Fő-utcától, küzdelmes életet él itt minden jobb kereskedő.

A Viziváros nagy vásárcsarnoka — a Batthyányi-téren — csaknem üresen áll és sürgős intézkedést követel ennek a piacnak és vásárcsarnoknak oly hivatásszerű berendezése, amely a polgárság hasznára válna. A városházán él a gondolat, hogy azt a vásárcsarnokot, valami olyan időleges kiállítások csarnokává tegyük, mint amilyen a gyümölcs, a virág, ami ide forgalmat vonzana és ügyes fejlesztéssel ezt úgy kellene állandósítani, hogy még a pesti közönség is idejárjon bizonyos időszaki terények beszerzése kedvéért. Ez kiegészítené a fürdőváros gondolatát és talán idővel megindulna az a mozgalom, hogy a Margit-rakparton épüljenek föl a gyógyszállók. Természetesen, ez megköveteli, hogy a Margit-rakpart sivárságát megszüntessük, aszfaltját fölszedjük, hatalmas sétánnyá alakítsuk át, ami egyrészt Buda képét szépítené, mert — ma Pestről nézve át Budára — ez a belső dunaparti részlet eléggé sivár képet nyujt. Egy ilyen dunaparti korzópark méltó párja volna a „Budai Nagy Parknak", amely a Gellérthegytől a hegyek felé vonul és meg kellene teremteni ennek a két sétánynak a találkozását valahol a Városmajor környékén, ahová egyúttal a Rózsadombról is vezetnének le megfelelő utak, ami a Pasarét kiépüléséhez megadna minden módot.

Aki járt az Istenhegyi-úton és látta annak elhanyagolt mivoltát, szinte csodálkozva kérdi, hogy mi okozza ennek a gyönyörű hegyoldalnak az elmaradottságát. Pedig egy évtizede, hogy óriási munkát végez ennek a környéknek az érdekében Petracsek Lajos képviselő, de mintha hiányoznék itt a benszülött pátronus, aki itt is élne ezen a vidéken és szintén támogatná azokat az egyesületeket, amelyek újabban szívós munkával igyekeznek az intéző körök figyelmét felhívni a város e vidékére, amely sokkal jobb sorsra érdemes.

Ez a városrész is a völgy felé húzódva beletorkollanék abba a nagy budai fürdőparkba, amely szerintünk mintegy Buda jövőjét képviseli, mert ennek kiépítése, a szomszédos területek bekapcsolása, bizonyos építkezési kedvezmények megadása — hamarosan megindítaná itt az építkezést és Buda ez a része nem nézne olyan unalmas, elhagyottan a völgybe, mint most.

Talán a legjobb úton jár a város, amikor ennek a parkvonalnak a kiépítésével igyekszik olyan helyzetet teremteni, amely egyrészt kedves otthonokat nyujtana a polgárságnak, másrészt pedig a fürdőváros terjedését a hegyek felé szolgálná, föltéve természetesen, hogy ezen a vidéken is megfelelő fúrások révén igyekeznénk a föld belsejében levő gyógyerőket a fürdőváros javára értékesíteni.

Mindezek a kérdések kerülnek felszínre azoknak a polgári egyesületeknek a gyűlésein, ahol a polgárság előterjeszti a maga bajait, nehézségeit és talán csak a város sivár anyagi viszonyai gátolják ma, hogy az ott elhangzott vágyak és kívánalmak, de egyúttal életrevaló tervek is tervek maradnak, ki tudja meddig.

Dubonai Pál.

Petracsek Lajos dr.
orsz. képviselő ünneplése

Az Istenhegyi Polgárok Jóléti, Gazdasági és Kulturális Egyesülete f. hó 14-én választmányi ülést tartott. A választmányi ülésen *Szücs* József, az egyesület díszelnöke meleg szavakkal emlékezett meg dr. Petracsek Lajos országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag nagy érdemeiről és arról az értékes, eredményes támogatásról, melyben az egyesület gondozása alatt álló érdekeket évek óta részesítette. A választmányi ülést a tagok részvételével népes vacsora követte, amelyen megjelent

PETRACSEK LAJOS dr.
országy. képviselő

is. A vacsorán Szücs József díszelnök felszólalt és

az egyesület nevében visszautasította és elítélte azokat a rágalmakat és azt a politikai hajszát,

amellyel Petracsek Lajos dr. képviselőt akarták elkedvetleníteni és eltávolítani a közélet teréről. Az egyesület és annak tagjai nevében biztosította a képviselőt változatlan ragaszkodásukról és szeretetükről és arra kérte, hogy kedvét ne veszítse el és tovább is folytassa a kerület és a választópolgárok érdekében közérdekű és áldásos munkásságát.

A nagy tetszéssel és viharos tapssal fogadott beszéd után *Petracsek* Lajos dr. országy. képviselő állott fel szólásra és a következőket mondotta:

„Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim! Felelőtlen elemek, politikai tudatlanok hamis tanukkal és rágalmazással boszorkánypörbe kívántak volna. Aljas eszközöket és fegyvereket használtak ellenem, amelyek mérgezőbbek mint a mérges gáz és amelyeket nem méltó, hogy az ember a kezébe vegyen. Mi a cél? Eltávolítani a közélet teréről egy embert, aki egy évtizede egész életét szentelte a közügyek képviseletének? Miért? Mert nem hajtottam fejet a kiskirályok előtt? És mi az eredmény? Egy elgyengülő, szétesö párt, megsemmisülő befolyás és ezzel együtt a polgárság érdekeinek súlyos veszélyeztetése. Tisztán állottam mindig a közéletben, csak a közérdeket szolgáltam, feláldoztam kényelmet, egészséget és vagyont, szolgáltam kerületemet és választóimat becsülettel. A politikai hajsza nem sikerült, mert a választóközönség szeretettel állott mellém. Életem nyitott könyv volt mindig. Hároméves korom óta ugyanabban a budai lakásban nőttem fel a Horváth-kert fáival együtt és Buda tiszta levegőjével szívtam magamba az őszinteséget, a becsületességet, a közérdek nemes szolgálatára való törekvést. Jószívvel nyujtottam szeretetet a nehéz sorsban álló embereknek. Politikai tudatlanok mégis megkeserítették sorsomat. Az út, melyen járok, évek óta tövisekkel van beszórva. A nemzet és a főváros nagy érdekeinek és a szomorú magyar sors súlya alatt alázattal és szerényen viseltem azokat a tisztségeket, melyeket választópolgáraim bizalmából nyertem. És kaptam szeretetet a tömegektől és megbecsülést én, akinek nincs más kitüntetése, csak a polgárság ragaszkodása. Az alázatból felemelem fejemet, szemetekbe nézek és erőt merítek, hogy megküzdjek a dúvadakkal, a hamis tanúkkal. A becsületem az életem. Ha marad hátra belőle pár év, az ország, a nemzet, a köz és a főváros érdekeinek és Nektek szentelem. Köszönöm a megnyilvánuó szeretetet és ragaszkodást!"

A közönség megilletődve hallgatta a képviselő beszédét és rendkívüli ünneplésben részesítette.

Az egyesület, amely a Mártonhegy és Istenhegy vidékének érdekeit szolgálja, ezután választmányi ülést tartott, amelyen

VÁNDOR MIHÁLY dr.
kormányfőtanácsos,

az egyesület elnöke tett jelentést ama széleskörű munkáról, amelyet az elhanyagolt városrész érdekében a közelmultban az elnökség kifejtett. A megoldandó kérdések közül lényegesebb, a 19-es autobusz vonalának meghosszabbítása, útmegnyítások és gyalogjárók rendezése és más kérdések. Az elnök referátumából gyönyörűen bontakozik ki az a pionirmunka, amelyet az első települők, az agilis vezetőség és Petracsek Lajos dr. képviselőjükkel karöltve a környék felvirágoztatása érdekében kifejtenek.

Zavarodik a közélet a hegyvidéken

ahol eddig békességes viszonyok voltak. Valami különös rágalomáramlás van minden irány felé, amely ott eddig ismeretlen volt és ma már oly erős tempóban terjed, hogy szinte megzavarja a közéletet. Vannak ugyanis többen, akik azt hiszik, hogy a tekintélyüket növelik azzal ha mások tekintélyét rombolják és nem számolnak azzal, hogy a megtámadottak elégtételt keresnek és megtorlásra készülnek. Az ottani újabb politikai alakulatok vezérei mindenképpen szeretnék elfoglalni azokat a társadalmi pozíciókat, amiket mások teremtettek meg és rokonszenves szereplésük révén sikerült ott megfelelő szerephez jutniok. A hegyvidéki polgárság egyik kimondott vezére ma

PORCS ISTVÁN dr.,

aki mind szorosabbra fűzi az ottani öntudatos polgárság összetartását és keresi társaival együtt annak a módját, miképpen lehetne elejét venni ezeknek a rágalmazási hadjáratoknak. Semmi esetre sem válik előnyére a kialakulóban lévő XII. kerületnek, ha társadalmát most megszaggatják és — csoportokra osztva — egymással szembeállítják. S éppen ezért volna szükség, hogy mielőbb állíttassék fel az új elöljáróság hivatala, amely talán valami egyöntetűséget visz az ottani közéletbe. A XII. kerületnek eddig sem volt kimondott vezére, de ezek után a harcok után — a szétfreccsentett intrikák következtében — még kevésbbé tud majd a közélet úgy kialakulni, ahogy az más kerületekben történt és nem tudja kitermelni majd azt a megfelelő tekintélyt, amely a társadalmat vezetné. Egyelőre bízzunk abban, hogy a *Porcs* István által megszervezett és vezetett polgárság mögött szervezkedik a hegyvidék lakóinak az a része, amely öntudatosan kívánja élni társadalmi és politikai életét.

Ez a zavar bontogatja a kormánypártot is, ahol *Henz* Lajos igyekszik az egységet fentartani, de veszti lassan türelmét, mert látja, hogy erős támaszát — *Petracsek* Lajos dr. országgyűlési képviselőt is elkedvetlenítették, aki pedig már eléggé vértezett az ilyen apró mérgezett nyilakkal szemben és akiről most kiderült, hogy rendkívüli népszerűségnek örvend éppen a hegyvidéken. — A zavart még növeli a többi, úgy a városi, mint az országos pártok igyekezete, hogy teret foglaljon a bomladozó társadalomban s így ez a megbolygatott XII. kerület rossz kilátásokkal indul az alkotásra hivatott kerületi életnek.

Fürdőügyi kongresszust

rendezett a Balaton mellett a Balneológiai Egyesület. A kongresszus első üléseit Keszthelyen és Hévizen tartották meg, ahol *Vámosy* Zoltán érdekes előadásában kifejtette, hogy megfelelő orvosi tanács nélkül milyen sokan mennyire visszaélnek a Balatonnal. *Schulhof* Vilmos dr. a hévizi tó tapasztalatairól számol be. Moll Károly a hévizi azok vizének különleges tulajdonságait ismertette, *Schulhof* Ödön dr. a fürdőzők vérkeringésének és vérösszetételének vizsgálata közben összegyüjtött tapasztalatairól számolt be. Moll Károly a hévizi gyógyfürdőzés javallatairól értekezett, majd Bellák Sándor dr., Rausch Zoltán dr. és Benczur Gyula dr. egyetemi tanárok tartottak előadásokat. Másnap Balatonfüredre utaztak a kongresszus résztvevői, ahol Kelemen Krizosztom pannonhalmai főapát bevezető beszéde után Dányi Mihály dr., Réthly Antal dr., Aujeszky László dr. és Gácser József tartottak szakelőadásokat. Balatonfüredről Balatonalmádiba, majd Kenesére hajóztak, ahol megtekintették a fővárosi üdülőhelyet. Azután a gazdasági osztály nagygyülése következett. Bánlaky Géza elnöki megnyitóbeszéde után, amelyben a magyar fürdők fejlődését ismertette, Tormay Géza államtitkár a Balatonfejlesztés gazdasági hatásairól beszélt, majd Szabó Béla dr. és Felber Lipót előadásai után a Balneológiai Egyesület Vámossy professzor elnökletével tartott közgyűlést, amelyen tudomásul vették a jelentéseket, megejtették a választásokat és az indítványok közül elfogadták azt, hogy a magyar fürdőügyi értékekről a diákok és a külföldről érkezők számára is rendeznek előadásokat.

Legjobban bizonyítaná Budapest fürdőváros létét, ha a Belvárossal szemben, mindenki által megcsodált Gellérthegy alján, valami rendkívül érdekes stílusban épült fürdő állana a Rudasfürdő helyén. Ez az egyetlen fürdő, amely egyedül áll és számot tarthat arra, hogy minden idegennek, aki Budapesten megfordul, örökké emlékezetében marad. De az a körülmény, hogy a Gellérthegy sziklái alól egész sor gyógyforrás igyekszik a felszínre, szinte követeli, hogy itt egy központi nagy fürdőház épüljön, ahol ezek a források kihasználhatók. Ez talán a legexponáltabb helye Budának, mert a Belvárossal szemben fekszik és az Erzsébet-híd budai hídfőjére támaszkodik. Van valami parkja is a Dunamentén, de mögötte áll mint régi kúra-hely a Gellérthegy, amelynek felső részén már tisztult a levegő és így a betegek számára a legalkalmasabb sétálóhely. E fürdő körül most erős mozgalom indult meg és ha a politikát kizárjuk ebből a tervezgetésből, akkor ezt a fürdőt kell elsősorban és valami különös dísszel felépíteni, kapcsolatot teremtve esetleg a Rácfürdővel (Szent Imre-fürdő). Ez a két fürdő csak néhány perenyi távolságban fekszik Pesttől és mind a kettő ősi jellegű fürdő, amely már Mátyás király és a török uralom idejében is fennállott. A Rudasfürdő kérdése valószínűleg nem kerül le egyhamar a napirendről és így megvan a valószínűség, hogy nemsokára eltűnik az az ormótlan füstokádó gyárkémény, amely ma ezen az exponált helyen, egy ilyen ósdi fürdő mellett, kellemetlenné teszi a szép látképet.

ÚJ
FŰSZER és CSEMEGE
üzlet nyílik meg e hó 11-én a
Görgei Artúr-utcában,
az **Erőd-utca sarkán.**
Ide helyezi át a Margit-körútról ismert fűszer- és csemegeüzletét
METZLER LAJOS
KERESKEDŐ.

HÍREK:

Benedek Sándor hirtelen haláláról és temetéséről a jövő számban közlünk részletes hírt.

A szántódi Csokonai-emlék. Lapunk január 1-i számában munkatársunk *Margittay* Rikárd dr. tollából *„Díszítsük szobrokkal a Balatonpartot"* címmel cikk jelent meg, amely arra hívta fel a Balaton szépítését szívükön viselő érdekelteket, hogy az idegenek által is most már mind nagyobb számmal látogatott balatoni fürdőhelyeket képzőművészeti alkotásokkal is díszítsék, miáltal az amúgy is munka nélkül tengődő művészek sora szintén megfelelő munkához jutna. E cikk visszhangjaként legelőször fővárosunk egyik legnagyobb iparvállalata, a *Kőbányai Polgári Serfőző Rt.* ajánlotta fel, hogy a cikkben felvetett javaslat értelmében *Szántódon* az ottani régi révcsárda falán emléktáblát állíttat Csokonai Vitéz Mihálynak, aki 1789-ben ott írta a „Tihanyi echóhoz" című híres költeményét. Az emléktábla *Csillag István* neves fővárosi szobrászművész alkotásaként el is készült és leleplezése június hó 28-án megfelelő ünnepség keretében a Balatoni Szövetség rendezésében fog lefolyni. Csillag István, aki már a csopaki Lóczy-síremlék alkotásával is bebizonyította hivatottságát, ruszkicai rózsaszín márványból készült táblára helyezte el a költő életnagyságnál nagyobb bronzplakettjét, amely az egyetlen élethű Csokonai-portré lesz tekintettel arra, hogy a két meglévő Csokonai-szobor, a debreceni és budapesti, csupán az idealizált arcvonásokat mutatja. Az emléktábla elhelyezésének helyszíni szemléje e hó 23-án lesz Szántódon, míg a jövő hónap végén tartandó leleplezési ünnepségről külön tudósításban számolunk be.

Budavár visszafoglalásának 250-ik évfordulóját megünnepelték Rómában is, ahova az Actio Catholica nemzeti zarándoklást rendezett. *Serédi* Jusztinián hercegprímás vezette a zarándokokat, akiknek sorában résztvett *Szendy* Károly polgármester is. XI. Pius pápa kihallgatáson fogadta a 600 zarándokot. A teremben levő pápát a *Budai Dalárda,* amelyet Ripka Ferenc vezetett, a pápai himnusszal fogadta. A hercegprímás üdvözlő szavai után *Szendy* Károly polgármester a főváros nevében üdvözölte a pápát, aki meleg szavakkal emlékezett meg Budapestről, amelyet ismer és szeret. A zarándokokat *Mussolini* is fogadta, akinek Szendy Károly üdvözlő szavak kíséretében Budapest történetét ismertető könyveket és albumokat nyujtott át. *Villani* Frigves báró kvirináli magyar követ kíséretében Szendy Károly polgármester megkoszorúzta a Névtelen Katona sírját.

A Szent István-napi tűzijátéknak, amelyben a budai Dunaparton gyönyörködik egész Buda lakossága, minden évben sok százezernyi nézőközönsége van. Évről-évre bajos volna a tüzijáték nagyszerűségét fokozni s ez az oka, hogy sokan lekiesinylik a Citadellán felszálló színes röppentyűket. Sokan nem tudják, hogy a főváros mennyit áldoz a tüzijáték megrendezésére, pedig a tavalyi is 18.700 pengőbe került. Ezt a költségvetési keretet bajos kiszélesíteni s a főváros a vidéki látogatók és Budapest egyszerűbb néprétegeire való figyelemmel rendezi a tüzijátékot. A főváros különben az idén 85.670 pengőt irányzott elő a Szent István-heti ünnepségekre.

Alpár Gitta, a világszerte ismert énekesnő Budán, a Margit-rakparton vásárolt telkén ötemeletes bérház építését tervezi, amelyben a maga számára is lenne állandó lakása.

Céllövőverseny a Kelenföldön. A *„Szent Gellért" XI. ker. Polgári Lövész Egyesület* e hó 10-én a kisgellérthegyi főtéren *háziversenyt* rendezett, amelyen az egyesület számos tagja vett részt. Az eredmény a terep kedvezőtlen, illetve kezdetleges volta ellenére is kiváló volt és öt legjobb lövő érdemelt ki díjakat, amelyek az egyesület közgyűlésén kerülnek ünnepélyes keretben kiosztásra. Ez a közgyűlés május hó 23-án este 7 órakor lesz Lukács *„Budai rózsakert"* vendéglőjében (XI., Bártfai-u. 25.), amelyre a t. tagokat, vendégeiket és az ügy iránt érdeklődőket ezúton is meghívja az elnökség.

Hubay Jenő nevére keresztelték el a székesfőváros Lublói-úti gyermekotthonát, hálából azért, amit a művész évek hosszú során át a gyermekotthonok ügyéért tett. Az ünnepségen megjelent a gyermekotthonban *Horthy* Miklósné, Magyarország kormányzójának felesége, *Hubay* Jenő dr., két leánya és fia társaságában, továbbá *Szendy* Károly polgármester, *Felkay* Ferenc dr. és *Schuller Dezső* tanácsnokok, *Hanthy Haidekker* János kerületi elüljáró és sokan mások. Az üdvözlő beszédet Felkay Ferenc tanügyi tanácsnok mondotta, ami után a gyermekotthon kileneven aprósága — három-ötéves gyermekek — óvónőik vezetésével kis ünnepséget tartottak. A műsor végeztével Hubay Jenő meghatottan mondott köszönetet és a gyermeksereggel együtt éltette a kormányzót, a kormányzónét, a polgármestert, az intézet igazgatóját és Magyarországot. A gyermekek az otthon ebédlőtermében ünnepi ebédet kaptak.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

A mozirendelet többek között megállapítja a filmek hosszúságát. Június 1-től a bemutató mozgófényképüzemek egy előadáson 3400 méternél hosszabb műsort nem mutathatnak be. Ez a része a rendeletnek Budán egy mozira vonatkozik. A másod- és harmadhetes mozik műsorhossza 3800 méter lehet a magyar világhiradóval együtt. Eddig senki sem tudta, hogy hány méter filmen gyönyörködött vagy bosszankodott, mert a közönség nem a mennyiséget, hanem a minőséget nézte. Most legalább tudja mindenki, hogy hány métert szidjon, ha rossz a film és nem fog bosszankodni mint eddig, ha éjfél után 2 órakor kerül az ágyba, mert az utolsó előadásra váltott jegyet. A rendelet értelmében ugyanis az utolsó előadásnak éjjel 12 órakor véget kell érnie.

A főváros kiállítása a Nemzetközi Vásáron az első helyet foglalta el, bizonyítva, hogy Budapest üzemi gazdálkodása valóban mintaszerű. Elsősorban a *fővárosi fürdők és idegenforgalmi szervek* kiállítását említjük, amely az Idegenforgalmi Hivatal óriási propaganda működését mutatta be. Láttuk a kiállításon a *Községi Élelmiszerüzem* pavillonját, amely az üzem nagyvonalú fejlődését mutatja. Hogy mást ne mondjunk, a Községi Élelmiszerüzem állandó szállítója lett a vatikáni udvarnak. Ezenkívül kiállított az *Elektromosművek* és a *Gázművek* is. Az elektromosok kivitték a vásárra ragyogó állandó kiállításukat, pompás új felszerelési és berendezési tárgyakkal, így például egy villamos-cukrászműhellyel. Az ipari részben bemutatták a különböző villamos-hegesztéseket, azonkívül a munkagépeknek meghajtási módját és helyes világítását. A Gázművek pavillonjában egy stilizált gáztartályt láttunk. Itt különösen a melléktermékek kiállítása bírt közgazdasági szempontból nagy jelentőséggel.

Vágó József építészeti kiállítása. A genfi Népszövetségi Palota világhírű magyar építőművészének gyüjteményes kiállítása az egész magyar sajtó osztatlan elismerésével találkozott. Az illetékes hatóságok, művésztestületek s a főiskolák ifjúsága, valamint a főváros közönsége, olyan szokatlan érdeklődést tanusított e valóban művészi eseménnyel szemben, hogy a kiállítást meg kellett hosszabbítani. Az érdeklődés központja természetesen Vágó Józsefnek művészi elgondolása Budapest újjáépítéséről. Több mint 40 gyönyörű perspektíva ad képet a jövő Budapestjéről. Ezek a művészi elgondolások gyakorlatilag is olyan tervszerűen vannak megoldva, hogy anyagilag is nem nagy nehézséggel keresztülvihetők. A Szalon többi négy termét a nagynevű mester Népszövetségi Palota-tervei és egyéb művészi elgondolásait ábrázoló képek töltik be. A kiállítás naponta délelőtt 9 órától délután 5 óráig van nyitva.

Érdekes, hogy amíg a mult héten a pesti oldalon 10 épület cserélt gazdát, Budán 34 háznak lett új gazdája.

Attila városa — Szentes, ez a szép alföldi város hatalmas amatőr fényképező gárdája az alföldi környék amatőrjeivel pünkösdre — május 31.—június 11. között rendezi meg a „Tiszavidéki Amatőrfénykép Kiállítást", értékes tárgy- és aránylag nagyösszegű pénzdíjakkal. Kérjenek idejében tájékoztatót a rendezőségtől, Szentes, idegenforgalmi hivatal, 50 fillér, bélyegekben is csatolható.

Borest Óbudán. A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör folyó hó 14-én borgazdaestét rendezett, amely a megszokott siker jegyében zajlott le. A szellemes és tartalmas szónoklatok hangulatos és kedélyes légkört teremtettek és éjfél régen elmult, amíg a megjelentek, melynek soraiban ott láttuk a Társaskör és kerület vezetőit, távozni kezdettek. A Polgári Társaskör 11-én választmányi ülést tartott. Az ülés tárgysorozatához nagy számmal szólaltak fel a választmányi tagok és lefolyása bizonyságát adta a Társaskör fokozódó súlyának, amelyet a kerület társadalmi és politikai életében elfoglal. Az ülés az éjféli órákban ért véget.

Szomorú szózattal fordul sporttársaihoz a „Budai Sport Klub", mely már 3 éve folytat áldáz küzdelmet a klub létezéséért és fenntartásáért. De, sajnos, a vezetőség egyes tagjai, de főleg a klubtagok nem mutattak olyan érdeklődést, melyet a klub megérdemelt volna. Hogy ennek okát megtalálják, összehívnak egy taggyűlést s ha lehet megmentik a klubot, vele együtt a klubhelyiséget is, mely már-már második otthona lett a klub tagjainak. Meg kell reformálni a vezetőséget. Mind e hibák kiküszöbölésére gyűlést hívtak össze május hó 19-én (kedden) este pont 8 órára.

Nem hagynak borravalót a budai vendéglők és kávéházak vendégei fizetés után az asztalon, mert a kereskedelemügyi miniszter rendelete kötelezővé tette a százalékos rendszert. A kiszolgálás díja a vendég által fizetett számla 15%-ánál, ha pedig a számla egy pengőnél nem nagyobb, 10 fillérnél nem lehet több. A rendelet május 26-án lép életbe.

Nász. Két közismert régi budai család tagja esküszik örök hűséget egymásnak. *Wiesenberger* Antal leányát, *Erzsébetet,* a Gallauner-család leszármazottját, május hó 20-án, szerdán este ½7 órakor vezette oltárhoz *Laczkó* Jenő, a közbecsülésnek örvendett s nemrég elhúnyt Lórencz Dániel fia a budavári koronázó (Mátyás) főtemplomban.

Két új szoborral szaporodnak Budán a szobor-emlékművek. Maugsch Gyula *„Kutyás kútját"* a fenyvesiúti parkban, a Petri Lajos ülő nőt ábrázoló *„Fájdalom"* című szobrát a Pasaréti-út mentén, a Drasche-telek sarkán helyezik el. A két új szobor a nyár folyamán kerül felállításra.

A főváros tulajdonában lévő bérházak kezelését a Községi Takarékpénztár kezelésébe akarják átutalni, a közgyűlés által megállapítandó feltételek mellett. A május 27-én összeülő közgyűlésen *Vályi* Lajos terjeszti elő ezt az indítványt. Indítványozni fogják még, hogy a fővárosi telkek kezelését is a Községi Takarékpénztárra bízzák.

A posta, amelyet állandóan ostromolnak különböző postai mérséklések ügyében, a 100 grammon aluli nyomtatványok portódíját 8 fillérről 3 fillérre csökkentette, ezen a súlyon felül pedig 50 százalékkal szállította le a mostani díjtételeket.

Hazafias szellemben tartja össze a posta központi járműtelep személyzetét *Endrédy* Antal postaműszaki igazgató, a járműtelep vezetője, aki Budáról költözött át a pesti oldalra. Hazafias, agilis munkásságát mutatja, hogy május 10-én másodízben adott az országzászlónál díszőrséget a járműtelep személyzetéből. Két század szolgáltatta 24 órán keresztül az őrséget. A díszőrség felállításának napján jelen voltak: Urmánczy Nándor országgyűlési képviselő, Véghely Dezső műszaki főigazgató, Kiss Ödön dr. postafőigazgató, Lédeczy Sándor műszaki főigazgató, Fehér Ottó postafőigazgató, ny. államtitkár, Kolossváry Béla, Jánossy Flóris, Elekes Jenő műszaki tanácsosok, Hajnóczy Vilmos, Temesy Emil postafőmérnökök, Szerdahelyi Kálmán, Feledy Béla, Halden Elemér postamérnökök. Izzó hazafias beszédet mondott Javornitzky Jenő dr. min. számv. főtanácsos, a KANSZ vezértitkára. Endrédy Antal meleg szavakkal mondott köszönetet.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A lebontásra kerülő régi Szent János-kórház telkét parkírozza a főváros. Hasonló sors éri a vizivárosi Forgács-laktanyát is. A tervek szerint tehát két új nagy területtel szaporodik a Városmajor parkterülete.

XI. Ince pápa szobrát, amelyhez a főváros 15 ezer pengővel járult hozzá, az Iskola-téren, a Várban állítják fel annak emlékére, hogy 250 esztendeje lesz Budavár visszafoglalásának. XI. Ince pápa volt az, aki anyagi és szellemi segítséget nyujtott Budavára visszafoglalásához.

Bokrétaünnep. A budai izraelita hitközség szentimrevárosi körzete templomot építtet. A templom építésére kiküldött bizottság tagjai, továbbá az építészeti vállalkozók, munkások és munkavezetők csütörtökön tartották meg a bokrétaünnepet. A Hiszekegy eléneklése után Vető Sándor igazgató fejezte ki a bizottság nevében az építést vezetőknek és a munkásoknak elismerését, Benesovszki Imre dr. főrabbi pedig Isten áldását kérte a házára és a hitközségre és a templomra. Krieszhaber Adolf dr. megelégedését fejezte ki, hogy a súlyos időkben a munkások százainak adhatott kenyeret a hitközség.

Új városrész alakul ki Budán, ha *Lutzenbacher dr.* nagybirtokos, aki engedélyt kért a XI. kerületben, a Kelenföldön lévő nagy telektömbjének parcellázására, megvalósítja azt a tervét, hogy a 300 telken egy-egy emeletes ház épüljön.

A Rózsadombi gyógyintézetet, amelyet a Rózsadombon, II., Alsó törökvész-út 4. alatt létesítettek, május 19-én mutatták be a sajtó képviselőinek.

205 parkja van a székesfővárosnak, míg 1922-ben csak 85 volt. Budapest eme sok parkjának gondozása több mint ezer embernek nyujt állandóan munkát. A munkások nagy légióját mégis mindössze 12 tisztviselő adminisztrálja. A Stefánia-úton az egykori Kollegerszky-kioszk kertje volt a legszebb a szép parkok között, de ha a Tabánnak most folyó kertészeti rendezése befejezést nyer, az lesz Európa legszebb ligete.

Mit írt Budáról 1809-ben Rösler kalendáriuma. Az alábbi ismertetést találjuk *Kolling* Oszkár tanulmányában, amelyet „A vendégfogadók válsága a XIX. század elején" címen írt. Budáról így nyilatkozik: „A budaiak jámbor, szorgalmas, békéstermészetű, szórakozást nem kereső és mindamellett nem barátságtalan, jó népek a közeli szomszéd Pest városában tapasztalható laza erkölcs hatása náluk nem mutatkozik. Erkölcsükben egyszerűek és tiszták. Budát jellemzi kisvárosi kedélyessége és bizonyos vonatkozásban értelmi korlátoltsága, mely különösen a város végén észlelhető. A várban ellenben, mely központja a különféle hatóságoknak és hivataloknak, valamint székhelye a nádor főherceg őfenségének, önérzetességet és magasabbrendűséget tapasztalhatni, amely jó ízléssel párosulva jut kifejezésre a polgárságnak egymással való érintkezésében. Itt mindenhol oly társaskörök alakultak, amelyekben nagymértékben hódolnak az ivásnak".

Üzemi házat épít a főváros, hogy a gázművek, elektromosművek, vízművek és a székesfővárosi Hirdető Vállalat igazgatóságait egy épületben helyezhessék el, sőt valószínűleg ott kaphat hajlékot a Budapesti Kisipari Hitelintézet is. A Városháza Károly-körúti részén épülne fel az új üzemi ház. Még május végén hozzákezdenek a Károly-körúti épületrész lebontásához. Közel 10 millió pengőbe kerül az építkezés, amelyre rövidesen kiírják a nyilvános tervpályázatot.

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

Új utcaelnevezések Budán. *„Szent Anna-utcának"* nevezték el a II. kerületben a Szent Anna plébánia-templom déli oldalánál a Fő-utcából kiinduló és a Margit-rakpartba torkolló névtelen utcát; *„Rupp Zsigmond-köznek"* az I. kerületben a Mese-közt, amely a Mese-utcát a Zugligeti-úttal köti össze; *„Dévai Bíró Mátyás-térnek"* nevezték el a III. kerületi ág. ev. új templom és paplak körül kialakult teret, amely a Pacsirtamező- és Szőlő-utcák közt a Selmeci-utca északi oldalán fekszik. A II. ker. *Erőd-utca* elnevezést az annak folytatását képező s a Csalogány-utcáig terjedő névtelen útvonalra terjesztették ki s ezáltal a Csaplárosutca végét a Görgey Artúr-uca helyett a most elnevezett Erőd-utcánál állapították meg. *„Hadak útja"* nevet kapta a XI. kerület Etele-térből az Etele-út és Bródy Zsigmond-utca közt délkeletre kiinduló 30 méter széles névtelen utca az Andor-utca és Tétényi-út találkozásáig.

Négyszáz lakásos épületcsoport építését vette tervbe a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének vezetősége Budán a lágymányosi tó mellett, a Szent Imre herceg út mentén. A tervek szerint 27 ezer négyzetméternyi területet vásárolnak 4 ház felépítési céljaira. Ebből a hatalmas területből 14 ezer négyszögméter udvar maradna és csak a terület többi része kerül beépítésre. A hatalmas arányú építkezés 5 millió pengőbe kerül.

Budai diákok sikere. A középfokú iskolák önképzőköreinek központja a budapesti középiskolák között ez évben megindult közös szellemi munka folyamán eddig nyolc iskola önképzőkörének sikeres közreműködésével hat csereülést rendezett. A KIOK hetedik csereülését a II. ker. áll. Mátyás király reálgimnázium önképzőköre ez intézet dísztermében a II. kir. áll. Toldy Ferenc reáliskola önképzőkörével tartotta. Írásművekkel, zenével, szavalatokkal tűntek ki a Toldy-reál diákjai közül Szemkó Sándor, aki novellájával 21, Varga Gyula, aki szavalatával 14, Marschall Ferenc lírai próbálkozásai 16, Őszi János eredeti tanulmányával 21, Dekleva Gyula hegedűjátékával maximális 25 pontot kapott. A vendéglátó Mátyás király reálgimnázium műsorán Novák Ferenc novellájával 23, Döme Péter Pál hegedűjátékával maximális 25 pontot, Surányi Péter magyar dolgozatával 22, Rubin Péter francia költeményfordításaival 23, Némethy László könyvismertetésével 20 pontot. A *Mátyás rg. önképzőköre 118:98 pontarányban legyőzte a Toldy reáliskola önképzőkörének versenyzőit.*

Masztodonfogak. A mult nyáron *Osztermann* Béla dohányjövedéki főtanácsos Keszthelyen fürdőzött s egy alkalommal észrevette, hogy két fiatalember a part közelében a sekély vízből kiemelt egymásután három darab jóarasznyi nehéz tárgyat. Odament, s látta, hogy valamilyen óriás ősállatnak megkövesült három fogát szedték ki az iszapból. Egyet elkért tőlük és meghatározás céljából elvitte *Lendl Adolf* dr.-hoz, aki a *Mastodon langirostris* fogát ismerte fel benne.

A mi ismertnevű zoológusunk e nevezetes leletről hírt közölt az újságokban — a Budai Napló is megemlékezett róla — sőt a külföldi sajtó terjedelmesen írt róla, mert a leghatalmasabb őselefántnak, a masztodonnak kövesült maradványai sokkal ritkábbak, mint közeli rokonának, a szintén óriás mammuthnak ásatag részei. Kortársak voltak e fajok, de a masztodon nem bírta ki a bekövetkezett jégkorszak hideg évezredeit; akkor hamar kihalt a faja. A mammuth ellenben araszny szőrözetet fejlesztett egész teste felületén és így túlélte a hűvös geológiai időszakot, csak a késő diluviumban múlt ki, amikor már az ősember lándzsával vadászta. Erről ismeretterjesztő előadást tartott *Lendl* dr., „Keszthely Barátai" társaságában, ahol madi *Kovács Ferenc* ny. tábornok mint elnök megköszönte szavait. Eredetileg a Balatoni Múzeumnak szánták a tudományos értékű fogakat, mint ritka masztodon-maradványokat, de a Magyar Nemzeti Múzeum őslénytárának igazgatója, *Zsivny Viktor* dr. előbb kérte el ezeket *Osztermann* főtanácsostól, s így most ott helyezték el az egyik fogat. A másik kettőt a szegedi múzeumnak küldte el az a két fiatalember, aki felfedezte ezeket a keszthelyi fürdőben. A budapesti M. N. Múzeum azonban most megszerzi magának ezt a két fogat is; sőt a nyár folyamán kutatni fog a Balatonban újabb csontrészek után.

Palotát vett a Várban a német követség, amely a német birodalmi kincstárnak megvásárolta *Bárcziházi Bárczy István* miniszterelnökségi államtitkár várbeli házát 650.000 pengőért.

A Szent Anna-templom bejáratát, amelyhez lépcsőkön kell lemenni, hogy a templomba jussunk, rövidesen rendezi a főváros. Ugyszintén a Fő-utcában, a Csalogány-utca torkolatával szemben levő Erzsébet apácatemplom bejáratát is rendezik.

ELADÓ
Hüvösvölgy, Máriaremetén 300 □-öles telek gyümölcsössel, bekerítve
Bővebbet II. ker., Szász Károly-utca 4. házfelügyelő

A BALATONNAK
Budapesthez legközelebb eső üdülőhelyen,
BALATON-AKARATTYÁN,
szépfekvésű, vaskerítéses, 400 öles villatelek 60 termő gyümölcsfával, 45 rózsa- és díszbokorral olcsón eladó. Bővebbet:
59-3-93 telefonon.

Személyi hírek

FRIGYES FŐHERCEG TÁBORNAGYOT, közelgő 80-ik születésnapja alkalmával a kormányzó Magyaróváron személyesen üdvözölte és átnyujtotta neki a „Béla király" 8. honvédgyalogezred tulajdonosi adományozására vonatkozó okiratot.

BORNEMISZA GÉZA iparügyi miniszternek a Kormányzó a Hazának tett értékes szolgálatai elismeréseül az I. osztályú magyar érdemrendet adományozta.

HEGEDÜS LÓRÁNT ny. pénzügyminiszter a TÉBE elnöke, a Hétfői Társaság legutóbbi előadó estjén „Problémák, amelyeket nem akarunk megoldani" címmel értekezett előkelő közönség jelenlétében.

SZENDY KÁROLY polgármester a mult héten Rómába utazott, ahol a Pápa kihallgatáson fogadta és Mussolini miniszterelnöknél is tett tisztelgő látogatást.

LIBER ENDRE alpolgármester nagy szeretettel dolgozik az Óbudán létesítendő fővárosi tanoncotthon munkálatainak mielőbbi megkezdésével.

KOVÁCSHÁZY VILMOS tanácsnok, a főváros városgazdasági ügyosztályának vezetője Salzburgból hazaérkezett.

ILLYEFALVI LAJOS dr., a fővárosi Statisztikai Hivatalának igazgatóját, a kiváló tudóst a aMgyar Tudományos Akadémia levelező rendes tagnak megválasztotta.

CZAKÓ LÁSZLÓ építészmérnök nyerte el az első díjat a Budaörs határában építendő új budapesti repülőtér megtervezésére kiírt pályázaton.

RADOS GUSZTÁV dr. ny. műegyetemi rendes tanárnak, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának ítélték oda a Wellisch Alfréd-nagyjutalmat „Egy determináns-tétel általánosításáról" című munkájáért.

TÓTH LÁSZLÓ dr., a Nemzeti Újság felelős szerkesztője, a vatikáni katolikus sajtó-világkiállítás magyar rendezőbizottságának az elnöke.

SZIKLAY JÁNOS dr. m. kir. kormányfőtanácsos lapszerkesztőnek, a Magyar Újságírók és az Otthon Írók és Hírlapírók Köre alelnökének a Kormányzó a magyar hirlapírás terén szerzett érdemeiért elismerését fejezte ki.

HALÁSZ MANÓ kormányfőtanácsos, a Magy. Ált. Tkp. elnökhelyettese visszatért szabadságáról és átvette ismét hivatala vezetését.

DIVÉNYI KÁROLY dr. ügyvéd, a Közművelődési Bizottság tagja javasolta, hogy a hajdani budai zeneakadémia Fő-utcai épületének falára helyezzék el Liszt Ferenc emléktábláját.

MADARASSY-BECK MARCEL BÁRÓ, a Leszámitoló Bank elnöke lemond igazgatósági tagságainak egy részéről, bizonyára azért, hogy teret engedjen a fiatalabbaknak, példát statuálva ezzel más hasonló pozícióban lévő vezérek részére is.

FELLNER FRIGYES dr. a magyar pénzügyi tudomány egyik legelső művelőjét az Akadémia rendes tagnak megválasztotta.

LIPTAY LAJOS dr. vezérigazgatót, a Községi Takarékpénztár rt. közgyűlésén meleg ünneplésben részesítették.

KRESZ FERENC részvénytársasági vezérigazgató helyet foglal abban a bizottságban, amelyet az iparügyi miniszter a központi fűtés és szerelőipar részére is megállapítandó minimális munkabérek megállapítása céljából kiküldött.

MARTOS SÁNDORNAK, a Magyar Olasz Bank igazgatójának a kormányzó átlagon felüli háborús teljesítménye elismeréséül a tartalékos századosi rendfokozat címét adományozta.

TOKODY DÁNIEL műszaki tanácsost, 25 éves közszolgálati jubileuma alkalmából meleg ünneplésben részesítették a Városházán.

ORSZÁGH SÁNDOR, a Magyar Magkereskedők Egyesületének ügyvezető elnöke bekerült a tőzsdetanács tagjai közé.

A Magyar Nippon Társaság jubileuma alkalmából *Hollós* Ödön budapesti japán konzul és felesége a Budapesten tartózkodó Suwa japáni ügyvivő, valamint a Budapestre érkezett többi japán előkelőségek tiszteletére fogadást rendeztek, melyen a főváros politikai, társadalmi és művészi kiválóságai jelentek meg.

A Pasaréti Egyesület barátságos összejövetelén május hó 20-án este a Bruckbauer-féle vendéglőben *Lantos* Zoltán fővárosi mérnök „gáz- és légvédelmet" ismertette rendkívül érdekes vetítettképes előadás keretében.

Budai Iparosok és Kereskedők Köre május hó 22-től kezdve minden pénteken este, kedvezőtlen időben is, ½8 órakor, a Wendl „Pacsirta" kuglizójában találkozik. (Kútvölgyi-út 18. az Új Szent-János kórház villamos megállója közelében.)

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

Jobb közlekedést a Svábhegyre. A „Hegyvidéki Egyesület" Antalffy Andor ny. miniszteri tanácsos elnökletével értekezletet tartott. Sürgősen akciót indítanak a közlekedés javítása érdekében, amelyet a drága és lassú fogaskerekű egymagában nem tud megoldani s csakis akkor javulhat meg a jelenlegi helyzet, ha az autobusz feljut a Svábhegy-tetőre is. Kívánatosnak tartotta az értekezlet, hogy a Zugligetet és a Pozsonyi-hegyet a BSzKRt függővasúttal kapcsolja össze, úgyszintén a pozsonyihegyi kilátót olcsóbb trolleybusszal kössék össze a svábhegyi fogaskerekű végállomásával. Ki kell épülnie minél előbb a hegyvidék körútjának, amely az Új Szent János-kórháztól indulna ki, s a már meglévő Hieronymi-úton, a részben kiépített Fodor-utcán, ennek folytatásán és a Gálszécsi-úton át vezetne fel a Svábhegy tetejére.

Mozgalmas élet folyik az alsóvárosban. A *„Buda-Alsóvárosi Egyesület" (AVE)* és a *„Sósfürdő Környéke Egyesület"*-ben, ahol, mint ezt már a mult számunkban jeleztük: e hó 3-án közös közgyűlésen mondották ki a testvéries egyesülést. Ennek megtörténtét hosszabb és behatóbb tárgyalások előzték meg s a közgyűlés már csak szentesítette a két egyesület vezetőségének nemes szándékát. A nagyszámban megjelent tagok lelkesedéssel tették magukévá a megállapodás minden pontját és egyhangúlag fogadták el az alapszabályok módosítását s választották meg a jól összeválogatott tisztikart és választmányt. Ennek az egybeolvadásnak Szentimre-Alsóvárosra nézve igen nagy jelentősége van, mert bár a *„Buda-Alsóvárosi Egyesület"* eddig is tekintélynek örvendett: a *„Sósfürdő Környéke Egyesület"*-tel való összeforrás következtében sokkal nagyobb súllyal léphetnek fel az alsóvárosiak minden közérdekű ügyben s ez összefogást a hatóságok is méltányolták s nagy rokonszenvvel fogadták. — E hó 9-én azután az új tisztikar fényes *ismerkedési estet* rendezett a *„Budai rózsakert"* vendéglő helyiségeiben, ahol máris bebizonyosodott, menynyire okos dolog volt a közös célokért küzdő lakosság nagyobb összefogása, amikor is a megértés és igaz testvériesség hangjai nyilvánultak meg. — Még inkább kifejezést nyert ez a folyó hó 13-iki *ünnepies választmányi ülésen*, amelyen a nagyszámban megjelenteknek az időközben megtett közérdekű lépések eredményéről számolhatott már be az elnökség. Ez alkalommal különben magas színvonalú tárgyalás mellett komoly javaslatok váltak határozattá. — *Ezen az ünnepies ülésen tiltakozott az új „Buda-Alsóváros-Sósfürdő környéke Egyesület" Biliczky Lajos ny. ezredes, választmányi tag indítványára a szerencsétlen francia terv: a trianoni békeparancs rögzítése ellen.* — Az egyesület tisztikarának névsorát egyébként legközelebbi számunkban adjuk közre s addig is Isten áldását kérjük jószándékú működésükre!

Szent Adalbert-templom alapja javára, amely templom a Szentimre Alsóvárosban épül, az egyházközség lelkes hölgyei és az alsóvárosi hölgyek a Kelenföldi Társaskör kerthelyiségében sikerült teadélutánt rendeztek, amelyen nagy közönség vett részt még a pesti oldalról s a környékről is és felülfizetésekkel is áldozott a nemes célra. A háziasszonyi tisztet maga a hölgybizottság látta el, melynek tagjai voltak: Becsey Antalné, Dorner Gyuláné, Duday Alajosné, Babrián Dénesné, Kiss Györgyné, Leber Jánosné, Mikola Gézáné, Szathmáry Istvánné, Szigethy Lajosné és vitéz Zilahi Balogh Gyuláné.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

Lövészek közgyűlése. „A Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület" május 9-én tartotta 5-ik rendes közgyűlését a Szarvas-vendéglőben. A nagyszámban megjelent tagokat *Oszoly* Kálmán elnök üdvözölte, kegyeletes szavakkal emlékezve meg *Daday* Józsefről, az egyesület közelmultban elhúnyt alelnökéről. *Lejthényi* László dr. főtitkár számolt be ezután az egyesület multévi működéséről, *Kégl* László pénztáros ismertette az évi számadásokat. *Nagy* Jenő társelnök jelentette be ezután, hogy néhai *Eperjessy* István dr. alelnök emlékére vándordíjként egy serleget adományoz az egyesületnek. *Kégl* Tibor titkár ismertette az egyesületnek általa adományozott „Trianoni emlékkereszt" alapító oklevelét, amellyel a trianoni béke reviziójának gondolatát akarja a magyar lövésztársadalomban ébrentartani. A szépen sikerült közgyűlést Oszoly Kálmán elnök zárta be buzdító szavakkal, kérve a tagok további kitartó munkáját.

Ködmönös magyar ácsorgása vonta magára a járókelők figyelmét egész héten át a *Margit-körút 62.* számú épület előtt. A reklámnak ügyes formáját választotta *Toldy* István, a fiatal hentes- és mészárosmester, aki a ködmönbe öltöztetett emberrel hívta fel a figyelmet most megnyitott új üzletére, amelyben a legfinomabb hentesáruval áll a környék rendelkezésére. Tizenötezer pengős berendezéssel olyan ragyogó fehér, tiszta üzletet nyitott, hogy a közönség máris nála szerzi be hússzükségletét. A fejlődő Margit-körúton meg is találja számítását a fiatal Toldy István, akinek ötletes hirdetését már hónapok óta mindenki ismeri a Budai Apollóból.

Koncz Dezső jubileuma. A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör f. hó 2-án művészeti vezetője, Koncz Dezső író, zeneszerző 15 éves írói jubileumának emlékére a Korona Vigadóban zártkörű, művészi magyar estet rendezett a legkiválóbb székesfővárosi művészek közreműködésével. Műsoron szerepeltek a szerző közkedvelt régi és legújabb szerzeményei. A gondosan összeválogatott, színes és szórakoztató műsor keretében a lelkes hangulatban ünnepelt szerzőn kívül megérdemelt, zajos sikert arattak: Czikle Valéria, K. Votisky Alice, Lovassy Edith, Uray Margit, Bardócz Dénes, Hutyra Viktor, Kabók Győző, Molárcsik Ferenc, Turnay Alice, Dániel Ernő, K. Votisky Alice, Weiser Rezső és Witkowicky Károly.

Panaszos levelet kaptunk, amely felsorolja azokat a bajokat, amelyek nem teszik eléggé kellemessé a Statisztika parkban való tartózkodást főleg azok számára, akik gyermekeikkel jönnek oda, hogy azoknak játszóteret nyujtsanak. Azt írja a levél, hogy az utak nem eléggé gondozottak, tele vannak kiálló nagy kövekkel, amelyekben az apróságok elbotlanak és sokszor elég súlyosan megsérülnek. De az ellen is szól a panasz, hogy a park alig van világítva, amin néhány lámpával hamarosan segíthene a város. Az útnak javítása, soderozása sem jár nagy költséggel és ha tekintetbe vesszük, hogy ez ma csak az egyetlen parkja ennek a környéknek — szívesen felhívjuk a hatóság figyelmét, hogy ezeken a bajokon segítsen.

Mintha leforrázták volna kajszinbarackfáinkat, az őszibarackfák levelei is összezsugorodnak, az enyhe tél a rovarkártevőket is elszaporította. Ezek elleni védekezésről ír a „Magyar gyümölcs" legújabb száma. Kiadóhivatal: Budapest, V., Andrássy-út 8.

A Kisfaludy-színház nagy sikerrel hozta színre a Csodabár c. operettet. Különösen ki kell emelnünk az igazgatóság nagy áldozatkészségét, mert ezen a színpadon ilyen pazar kiállítást még nem volt alkalma látni a közönségnek. Horváth Böske (Lia) kitűnően adta a parkettáncossal megszökött, majd férjéhez bűnbánóan visszatérő aszszonyt. Futó Klári temperamentumos, ügyes táncosnő volt. Bellák Miklós a bártulajdonost élethűen játszotta s a közönséget állandó derültségben tartotta. A darab gondos rendezése is az ő érdeme. Kardos József a megszökött feleségét visszafogadó férj szerepében, Jeney Ottó pedig mint parkettáncos adott kabinetalakítást. A darab keretében Jimmy Walter mint kígyóember, Lantos Magda excentrikus táncaival, Iványi Kálmán pedig konferálásával és rögtönzött verseivel emelte a darab sikerét. Jún. 15-től egy hétig a Budapest—Wien c. operett kerül színre.

„Pók"-üzlet eddig nem volt Budán, mert a „Pók" Áruházak régi baráti kapcsolatban állottak egy ismert budai áruházzal, amely tekintélyes forgalmat bonyolított le számukra. Most a budai rész fejlődésével együtt a fogyasztás emelkedése is jelentős méreteket öltött és lehetővé vált egy Pók-üzlet nyitása Budán a régi kapcsolat sérelme nélkül.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

„Miért igazságtalan a szövetkezetek állami támogatása?" címen egy tanulmány jelent meg *Varannai* Aurél dr., az OMKE titkárának tollából több érdekképviselet megbízásából. A füzetben a magyarországi szövetkezetek alakulásának és működésének tárgyilagos bírálatát kapjuk. A szövetkezetek igazi arcára akar rámutatni és le akarja rántani azt a jelszavakból szőtt álarcot, amellyel a magyarországi szövetkezetek takaródznak. Felsorolja a kereskedelem kívánságait és szövetkezeti törvényt sürget.

A kivilágított Citadella, királyi Vár, Halászbástya, Mátyás-templom, a helyőrségi- és Anna-templom gyönyörű látványt nyujtanak esténként. A főváros eme esti különleges látványosságait fokozni kívánják az idegenforgalmi szervek és hosszú tervezgetés után kialakult most az a megvilágítási mód, amellyel mindenféle szempontból nagyszerű fényhatást lehetne elérni a Széchenyi Lánchíd kivilágításával. A próbakivilágítást már meg is tartották és egyelőre a pesti oldal Dunakorzóra néző ívét és az első kőpillért világították meg. A pillért elrejtett fényszórók sugározták be, míg a tartó láncot és a gyalogjáró szélét villanykörte-fűzérrel díszítették fel. A kivilágítási próbán az a vélemény alakult ki, hogy a kőpillérek megvilágítása nagyon szép látvány, azonban a fűzérek nem hatásosak. Távolról, a Dunán érkező hajókról azonban meseszerű látványt nyujt a hídkivilágítás. A közeli napokban határoznak, hogy kivilágítják-e a Lánchidat is.

Koksszal, szénnel, vagy termálvízzel fűtsünk? Érdekes vita a főváros füst és pormentesítéséről. A Budapest Fürdőváros Egyesület csütörtökön este folytatta a Gellért szállóban a székesfőváros levegőjének füst- és pormentesítése kérdésében megkezdett ankétját. A mult héten *Scheff* (Dabis) László professzor érdekes előadásban foglalkozott Budapest levegőjének füst- és pormentesítésével és többen szóltak hozzá a kérdéshez. A mostani ülésen az elnöki megnyitó után *Scheff* (Dabis) professzor előterjesztette javaslatát, amely a sürgős teendőket foglalta magában. Hangsúlyozta, hogy elsősorban a helyes fűtés tanítását kellene rendszeresíteni, szigorú fűtési felügyelet bevezetésére van szükség. Elsőnek *Becsey* Antal mérnök, örökös főv. biz. tag szólt hozzá. Majd *Magyar* Miklós biz. tag, továbbá *Kun* Attila a székesfővárosi Gázművek igazgatója, *Radnai* Ernő dr. főorvos után *Szviezsényi* Zoltán dr. a Budapesti Gyógyhelyi Bizottság igazgatója azt fejtegette, hogy a főváros fűtésének problémája nemcsak Budapest fürdőváros, hanem Budapest polgárságának érdekeit is érinti. *Rozinek* Artur a Mák igazgatója a szénérdekeltség bekapcsolását kívánta, *Látszay* Fritz póstai műszaki tanácsos pedig kimutatta, hogy 30 millió P szén, illetőleg széntermék távozik el a levegőben. *Pávai Vajna* Ferenc főgeológus a felvetett problémákkal kapcsolatban érdekes beszámolót tartott Budapest hévvíz-forrásairól. Rámutatott arra, hogy a főváros fontosabb helyeit hévforrásokkal kellene fűteni, Pöstyénben, Szolnokon és Debrecenben is már hévvízzel fűtenek. A lehetőség megvan a budapesti megoldásra is. Az elmult télen a Margitszigeten már 300 méter mélységből 70 fokos vizet sikerült feltárni, percenkint 3900 hozammal. Ez olyan jelenség, amely mellett nem lehet elmenni. Tovább kellene folytatni a hévvíz-kutak feltárását. Szerinte anyagilag feltétlenül rentabilis lenne a hévvízzel való fűtés. Tabánban is nagy sikerrel jártak a fúrások. Szerinte az újabb fúrások nem befolyásolják a régiek vízbőségét, mert mindegyik más összetételű. Az érdekes beszámoló után az elnök lezárta az ülést.

...széljegyzetek

Feltámadt egy eltemetett új gyógyforrás.

Megírtuk már, hogy tavaly Pávai Vajna és forrásszakértő társai két új gyógyforrást fedeztek fel a lerombolt Tabán helyén. Vígan zuhogott mindkettő áldott jó kénes forró vize s a budai szegények itták, fürösztötték fájós lábukat, mosogatták podagrás tagjaikat. Esküdtek sokan rá, hogy használt, meggyógyultak. A Szent Imre-fürdő sarkán levő új forrásnál egész kis strandfürdőt kapartak ki maguknak a gyerekek. Erre bedugták, eltemették a forrást. Mi mindig temetünk! De megmaradt a másik, a Szent Imre-fürdő előtti. Rendes kis csurgó kutat csináltak belőle. No lám, a szegénységnek is van legalább egy ivókúragyógyforrása Budán! A mult héten aztán jött a hír: elzárták a Tabán új ingyenkútját, menjen gyógyvizet inni, aki beteg, a Rudas forrásaihoz, ha ninesen is nyolc fillérje, amit egy pohárért fizessen. Megnéztük a tényállást, hátha csak rossz mese az egész s nem az, tényleg vascsőbe fogták be a megmaradt egyetlen tabáni kút kifolyó vizét s megint a föld alá hajlítva a közeli csatorna rácsos szájába vezették. Ott zuhog s kénes gőze mutatja csak, hogy az áldott gyógyvizet most már az Ördögárok csatornája issza meg. Vajjon milyen betegségben szenved szegény Ördögárok, hogy a városgazdaság feleserei ennyi forró vizet itatnak vele?

Nem igen jár vasárnap délután ember a Tabánnak ezen az elhagyott vidékén s így feltűnt, hogy öt-hat ember is üldögél a Szent Imre-fürdő felső sarkán a kőtörmelék garmadáján. Mit csinálnak vajjon? Lábfürdőznek! Kikaparták, megkeresték az elföldelt, eltemetett másik tabáni új gyógyforrás csövét, s amikor kiömlött megint az áldás, a szegény beteglábú emberek vigasztalása, körülülték és gyógyulnak türelmesen, csendben, térdig a vízben. Közben bádogbögrével nagyokat isznak; úgy mondták használ nekik. Hisznek a források gyógyerejében. Ezeket a forrásokat nem lehet eltemetni, a hit elkaparja felőlük a sírhantot, *a hit feltámasztja az élve eltemetettet.*

Vajjon a temetésrendezők miképpen vonják le ennek a száraz ténynek a tanulságát? Úgy lehet, lesz még ebben a tárgyban széljegyzetünk, mert miért ninesen még több új gyógyforrásunk, ha néhány év alatt hetet fedezett fel a hozzáértő tudás és bátorság? Kettő: az Atilla és Juventus már százezer pengőket jövedelmez, miért temették el a többi ötöt? Mi lett az alsómargitszigeti egész patak 70 fokos vízzel és a gejzirszerű gőzfelhőjével? Meddig temetünk? A feltámadásig? Láttuk, van feltámadás!

A Rudas temetése.

Végre készen vannak a tervek, rendelkezésre áll a pénz s a megvalósítás előtt megint lefujták a Rudas építkezését. A régi híres források mellett négy nagyszerű új gyógyforrást fedeztek fel, kettőt használnak csak s ez a kettő egy év alatt bőven behozta mind a négynek a költségét: duplán! Nincsen értékesebb gyógyvíz az egész Budapesten, mint a Juventus-forrásé, de nem építik meg a megfelelő fürdőt hozzá. Miért? Talán csak majd akkor építik fel a Rudast, ha a többi fürdőknek is lesz Juventus-forrása? Ez is megtörténhet, de vajjon az addig elmaradó balneológiai, erkölcsi és tényleges financiális haszonért nem felelős-e az, aki elodázza azt, amíg a konkurrenciával felezheti meg? A halogatás, a temetés nem a székesfővárosi fürdők érdeke, hanem a másiké!

Amit sokan nem tudnak.

A Fürdőváros Egyesület minapi vitaülésén az igazgató azt kérdezte az egyik felszólalótól, mi az oka annak, hogy az újabb gyógyforrás-kutatások eredményeit nem publikálják s mennyiben befolyásolhatják az újabb fúrások a régi gyógyforrásokat?

A felelet röviden ez volt: az új budai gyógyforrásokról ismételten voltak bemutató előadások az illetékes tudományos egyesületekben, a Magyar Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályában, a Balneológiai Egyesületben és a Hollós Mátyás Társaságban. Egy részéről tudományos leírások is jelentek meg a Hidrológiai Közlönyben és sok közlés volt az újságokban — mindig bőven a Budai Naplóban. Ezekben a közleményekben bőségesen volt utalás arra, hogy 70—60—3 és 1 éve fúrtak Zsigmondy Vilmos óta kutakat a gyógyforrásoktól messzebb és egész közel s még egyetlen egy sem rontotta el a régieket.

Jó tudni, hogy ezeket az adatokat Szviezsényi Zoltán nagyon jól ismeri s csak magára vette a feltett kérdés ódiumát, hogy azon a helyen is alkalmat adjon ezeknek a fontos ismereteknek — ha csak egy rövid felszólalás keretében való — terjesztésére.

Végre a helye megvan.

Húsz éve készülnek egy második városligeti ártézi kút fúrására, de még az előkészületeknél tartanak. Május 2-án délelőtt végre *Lamotte* alpolgármester népes bizottságot hívott össze a Széchenyi-fürdőhöz, hogy a városligeti második kút helyét a mélyfúrási vállalkozóknak megmutassák. A sok bába között megint majdnem elveszett a gyerek, de ezt nem írjuk meg, mert mégis odáig jutottak, hogy Pávai főgeológus leszúrta botját a Széchenyi-fürdő keleti sarka közelében s ezzel végre a fúrás helye legalább megszületett. A tervezett fúrásra vonatkozó geológiai szakvéleményt Vendl Aladár műegyetemi tanár és Pávai Vajna Ferenc főbányatanácsos-főgeológus készítette el. A mélyfúrást a Zsigmondy és Lapp-cég fogja elvégezni, — de vajjon mikor kezdhetik el?

Budapest, 1936 május 3.

Notárius.

Rendezik a lágymányosi hídfő környékét. A Közmunkák Tanácsa meghirdette a pályázatot a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezésére. Célja az, hogy a híd környékének szabályozására, beépítési módjának megállapítására, a forgalmi igények kielégítésére nézve célszerű és a meglévő terephez minél jobban simuló, művészi hatású megoldást érjen el. Az első díj 3000, a második 2000, a harmadik díj pedig 1000 pengő. A nyilvános pályázat csupán arra a területre szorítkozik, amelyet a Duna, továbbá a Bertalan- és Stoczek-utca, valamint a holt Dunamedence már feltöltött része szegélyez. A holt Duna-ágnak feltöltése nagyon nehezen halad előre, mert a Duna-ágban újabb és újabb forrás bukkan fel, meglazítja a már feltöltött rétegeket, valósággal elnyeli.

A „Noe" és „Három király" egyesített temetkezési egyesület összes elhúnyt tagjai lelkiüdvéért május 23-án szombat délelőtt 9 órakor az újlaki plébániatemplomban alapítványi gyászmisét mondat.

Hogyan lehet az iparos munkájának minőségében olyan nagy különbözet? Ezt kérdezte tőlünk egy budai cukrászda tulajdonosa, aki fagylalthűtő készüléket akart rendelni egy kádármesternél. Az apparátusért egyik iparos 550 pengőt kért, amit soknak tartott, mert nem találta volna meg számítását, ha két nyáron át csak fagylaltot kívánnának a fogyasztói. Csodák csodája, a fagylalthűtő készülék elkészült egy másik iparosnál 220 pengőért! Hja, a fának, az abroncsnak a minősége okozza ezt a szembeötlő különbséget, esetleg a szigetelő anyag, ami benne van! Mert a fagylalt minősége épolyan kiváló, mintha 550 pengős hűtőkészülékben tartaná a tulajdonos, sőt kevesebb jéggel jobban hűt a 220 pengős készülék, mint az 550 pengős. Budán történt.

Keszthely problémái Lendl Adolf dr. megvilágításában

Azt mondják, hogy a zseni töri az utat, a talentum rakja a síneket s a mindennapi ember — utazik a vasúti kocsiban. E mondás jut eszünkbe, midőn *Lendl* Adolf dr. százoldalas sárga kis szerény külsejű füzetét lapoztuk át, mely Keszthelyi Problémák címen nemrég hagyta el a sajtót. Keszthelyi lakos lett a fővárosunk kulturális életében valamikor oly jelentős szerepet játszó tudós, aki a valódi böles szerénységével gyüjtött össze e 100 oldalon száz és egy olyan tennivalót, melynek haesak egy töredékét vinné is véghez ama város vezetősége, amely őt most bírni szerencsés, csakugyan nem jutna a szegényedés útjára, a „magyar Weimar", melyet a természet annyira megáldott kincseivel. A nemcsak az európéer, hanem a világjáró szempontjaiból is néző, nagy tapasztalatú polyhistor csak úgy ontja magából a városrendezés, szállóépítés, vízvezeték, csatornázás, gyümölcstermelés, baromfitenyésztés, konzervgyártás, botanikus kert, akvárium, kilátótorony létesítésnek stb. olcsón, de idegenforgalmi szempontból hatályosan s a bennszülöttek részére hasznothozóan való létesítésre vonatkozó elgondolásait és tervezeteit, melyek egynémely túlzástól eltekintve (mint pl. a hévizi látványosságnak szánt krokodiltenyészet) valóban alkalmasak lennének Keszthelyből egy, a Balatonhoz méltó idegenforgalmi központot varázsolni. Az az érzésünk, hogy valahogy az egész Csonkaföld problémájával úgy vagyunk, mint kicsiben Keszthelyével: szegénységünkben is lenne még lehetőség sok minden gazdasági és természeti előny kihasználására, de nem hajolunk le a lábaink előtt heverő kincsek felszedésére. Azt hisszük, úgy Lendl Adolfnak, Keszthelynek, mint a Balatont látogató idegeneknek akkor kívánjuk a legjobbat, ha mielőbb megvalósulnak azok az elgondolások, melyek alkalmasak arra, hogy örök időkre méltán hirdessék az úttörők és sínrakók érdemeit, kiknek jóvoltából azután — a mindennapi emberek élvezhetnék a — kényelmes luxuskocsiban való utazás minden gyönyörűségét.

Margittai R. dr.

KÖZGAZDASÁG

— **Az Országos Központi Hitelszövetkezet** megtartotta mérlegmegállapító ülését. A kamatjövedelem 2,718.369 pengőről 2,765.762 pengőre emelkedett, az ingatlanok 8.165 pengőt jövedelmeztek, az értékpapírjövedelem 85.182 pengő, a díj- és jutalékbevétel 31.431 pengő, az egyéb bevétel 6.735 pengő volt. Ezzel szemben személyzeti költségekre 1,328.307 pengőt költöttek, a szövetkezetek ellenőrzése és üzembehelyezése 530.906 pengő költséggel járt, adományokra 42.272 pengőt fordítottak, kezelési és egyéb dologi kiadások 207.231 pengő volt, a nyugdíjasok illetménye 151.707 pengő, az évközi nyugdíjhozzájárulás 103.628 pengő, a nyugdíjalap kötelező törlesztési részlete 80.000 pengő megterhelést jelentett, leírásra fordítottak 40.954 pengőt, úgyhogy a tiszta nyereség a 20,646.758 pengő alaptőke után 412.260 pengő.

— **A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete** a mult évben *2,790.719 pengő* árujövedelemre tett szert. Ebből fizetésekre és munkabérekre 1,398.370 pengő, üzleti költségre 578.097 pengő, üzletbérre 261.373 pengő, adóra 161.625 pengő, kamatra 220.184 pengő kellett, leírásokra 54.270 pengőt, adományokra 3294 pengőt fordítottak, úgyhogy *a nyereség 115.324 pengő volt az előző esztendő 1818 pengő nyereségével szemben.* A tagok száma az 1935. év végéig 55.428-ról 54.777-re, az üzletrészek száma 73.495-ről 72.818-ra, az üzletrésztőke 5,283.833 pengőről 5,267.371 pengőre csökkent.

— **A Magyar Dunántúli Villamossági Rt.** a mult esztendőben energiaszolgáltatásból 7,422.018 pengőt vett be, a kamatjövedelem 96.709 pengő, a vonalvillamosítási bér 1,671.761 pengő volt. Ezzel szemben tiszta fizetésekre és munkabérekre 547280 pengő, tüzelőanyagra, valamint üzemi és fenntartási költségekre 2,919.866 pengő, kölcsönszolgálatra 4,193.961 pengő kellett, az irodai berendezésekből és felszerelésekből leírtak 9272 pengőt, az újítási alaphoz 1,120.000 pengővel, az árfolyamkülönbözeti tartalékhoz 200.000, a nyugdíjalaphoz 35.000 pengővel járultak, úgy hogy a tiszta nyereség az előző évről áthozott 100.824 pengővel együtt 241.693 pengő.

— **A Hazai Biztosító** az Első Magyar érdekeltségébe tartozó vállalat 1935. évi eredménye kedvező. A tűzbiztosítás, visszaesést mutat. A Hazai újszerzésű üzletekkel pótolni tudta a díjkiesést, ami a társaság fürgeségét és üzletfejlesztő osztályának fejlettségét igazolja. A vállalat alaptőkéje 184.000 P, tartalékai 155.000 pengő, ingatlan értékcsökkenési alapja 10.000 P. Az életdíjtartalék 877.898 P az előző évi 786.000 pengővel szemben. A függő károk tartaléka mindössze 63.155 P, tehát a kifizetett károknak alig 15%-a. Az elért tiszta nyereség 15.860 P, ami az alaptőke 8.5%-ának felel meg.

— **A Chinoin Gyógyszer és Vegyészeti Termékek Gyára Rt.** újabb üzletéve arról tanuskodik, hogy a piacokat szaporítani, a vállalat nemzetközi presztizsét erősíteni sikerült. Az árunyereség az előző esztendővel szemben 706.678 pengőről 1,002.140 pengőre emelkedett. Az értékcsökkenési alapot az előző 140.000 pengővel szemben most egyszerre 450.000 pengővel dotálták és mégis a tiszta nyereség az 1,448.200 pengő részvénytőke után 62.944 pengő.

— **A Franck Henrik Fiai** a mult esztendőben is óriási forgalmat bonyolított le. A bevétel 3,195.545 pengő volt és ebből üzemi és üzleti költségekre 1,531.465 pengő kellett. Mivel azonban a leírásokra 1192.171 pengőt fordítottak, elhasználás címén 1,375.072 pengőt tüntetnek fel, a tiszta nyereség a 3 millió pengő részvénytőke után 111.782 pengő volt, vagyis a vállalat jövedelmezőségének jelentékeny részét belső erejének növelésére fordította. A mérleg a követeléseket 3,129.761 pengővel szerepelteti, ezzel szemben a tartozások összege 4,454.891 pengő. A készpénz 655.351 pengő, a készletek mérlegszerű értéke 1,336.044 pengő, amig az ingatlanokat összesen 2,575.516 pengőre értékelik.

A Hazai Általános Biztosító Rt. nyugdíjpénztára részére megvásárolta az Attila-körút 81. számú bérházat.

— **A Magyar Pamutipar rt.** igazgatósága május 15-én tartott ülésén javasolta a közgyűlésnek a megfelelő leírások után megállapított P 389.766.19 nyereségből részvényenként *4 pengő osztaléknak* 1936 május 30-tól kezdve való kifizetését. A szelvények a Magyar Általános Hitelbank, Budapest, pénztáránál kerülnek beváltásra.

A Magyar Nemzetpolitikai Társaság április 24-én a Pátria Klubban rendezte első előadását, amelyen *Hubay* Kálmán, a Függetlenség felelős szerkesztője értekezett a sajtóreformról. A következő előadások során május 1-én *Somody* István a Magyarság munkatársa „A sajtó és a nemzet feladatai az önvédelmi harcban" címmel, május 15-én pedig *Radnai* Endre dr., az Uj Magyarság szerkesztője olvasott fel „A sajtó a politikában" címmel.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS I. KERÜLETÉNEK ELÖLJÁRÓJA

1936. május hó 2-án. 12697/1936. szám.

FŰÁRVERÉS

Közhírré teszem, hogy a székesfőváros az alább felsorolt és az I. kerületben levő telkek, utak, árkok fűtermését nyilvános árverésen eladja éspedig:

1936. évi május hó 19-én

az I. ker., Zugligeti-út 17. szám alatt levő Szarvas-féle vendéglőben (villamosmegállóhely 81 számú villamos) **délelőtt fél 11 órakor eladásra kerül:**

Az I. kerület területén levő

Naphegy, Tabáni temető környéke, Németvölgy, Mártonhegyi-dűlő, Orbánhegyi-dűlő, Farkasréti-dűlő, Magas-út, Nyéki-dűlő, Kuruclesi-dűlő, Virányos- és Zugligeti-dűlő, Hidegkúti- és Budakeszi-út, Budenz-út, Hunyadorom, Ördögárok fennmaradó része, Diósárok, Béla király-út, Istenhegyi-dűlő, Petneházy-dűlő, Galgóci-úton levő fűtermése.

Az árverésre kerülő fűtermés területének részletes beosztásáról készített kimutatás az árverés napjáig az I. ker. elöljáróság hivatalos helyiségében (I., Szentháromság-u. 2. sz. I. em. 19. ajtószám alatt) naponta délelőtt 12 órától 2 óráig megtekinthető.

Az eladás feltétele a következő:

1. A fűtermés árát az árverésen azonnal készpénzben kell lefizetni.
2. Az árverésre kerülő fűtermés területén a legeltetés tilos, aki ez ellen vét, azt az 1894. évi XII. t.-c. 94. §-a értelmében szigorúan megbüntetjük.
3. A vevő köteles a megvett területről a gazt virágzás előtt lekaszáltatni és elszállíttatni, az arankát pedig rendszeresen irtani, a mulasztót a hivatkozott t.-c. 95. §-a értelmében ugyancsak szigorú büntetéssel sujtjuk.
4. A fűtermő területet felszántani vagy művelési ágra használni tilos, aki ez ellen vét, nemcsak a területhez tartozó további jogosultságát veszti el, hanem a jövő évi fűtermésben okozott kárt is köteles lesz megtéríteni, olyképen, kogy a területnek fűmaggal a szükséghez képest való bevetését az illető költségére fogjuk elrendelni.

Dr. FARKAS s. k.,
az I. kerületi elöljáró

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos **hévvíz,** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — **Ivókúra**

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT
VÁLI GÁBOR CÍMFESTŐ
II., ISKOLA-UTCA 18
TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
sorsjegyet **vásároljunk**
özv. DARVAS H. IMRÉNÉ FŐELÁRUSÍTÓNÁL
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 11. sz. II. em. 5.
ki **levélbeli** megker esésre is elintézi a sorsjeg y-véte

Legjobb **VÖRÖS SALAKOT** legjutányosabban szállít **tenisz-pályákhoz és kerti utakhoz**
DELTA VÁLLALAT vezér-képviselete
OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15.
TELEFON: 25-8-70, 25-8-02

Rókák, pelerinek, ernyők, áthúzások
VAGÁCS
II., Fő-utca 11. szám.
Margit-körút 45 szám.

ÁDÁM ANNA
ORSZÁGSZERTE ISMERT
100 ÉVES
OSTYASÜTŐDÉJE
most
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.
Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

IGYUNK HÁRMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — **AKVINKUM** KÉSŐ ŐSZIG
Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, cáiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsir, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő és kiadó: **Viraág Béla.**
H. szerkesztő: **Andriska Károly.**
Laptulajdonos: **Viraág és Társa.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1220. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 június 8.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P, Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Felelős szerkesztő:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Szász Károly-u. 4
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Javítani kell Buda látképét

mert Pestről nézve át Budára, nem kielégítő világfürdői kép tárul elénk. A Viziváros dunai frontja nagyon szaggatott, sok tűzfal látszik, ami nem valami kellemes kép. Igaz, hogy most van építés alatt és épül is elég sűrűn, de azért javítani kell rajta ott, ahol lehet — látványszerű megoldásokkal. A Városházán is tisztán él ez a gondolat és egyelőre a Lánchíd és Erzsébet-híd közti látképet igyekeznek tetszetősebbé tenni, lebontva azokat a házakat, amelyek gátolják a kilátást a Tabán felé. Talán módot lehetne találni arra is, hogy az amúgy is kevésbbé látogatott Rác-templomot és paplakot áthelyezzék, ami ennek a látképnek előnyére válnék.

Rendkívüli alkalmat nyujt Buda látképének megváltoztatására a vizivárosi fronton annak a régi kérdésnek a megoldása, amely a Mátyás-templom lépcsőzetét lehozná egészen a Dunáig a Corvin-téren át. Ez volna Budán a nyugvópont. Itt megállna minden Pestről áttekintő szem és egészen új képet kapna a budai Vároldal és a Dunapart.

Nagy városok kénytelenek ilyen áldozatokat hozni, mert ezek maradandó emléket hagynak minden látogatóban és olyan különlegességek, amelyek másutt nem láthatók. De javítana ezen a látképen, sőt valami kedvesen be is fejezné a Rózsadomb idenéző oldala, ahova önkénytelenül gondol el mindenki valami mecsettel való befejezést, ami föltétlenül vonzó erővel bírna a Keletre, de megnyerné a Nyugat tetszését is, mert elütne a nyugati látképektől és ebben a teljesen nyugati, rendszertelenül épült városban olyan látképet helyezne el, amely önkénytelenül is megragadná az idegenek figyelmét.

Mindenesetre nagy súlyt kell helyezni arra és megadni minden kedvezményt azoknak, akik ezen a Dunaparton gyógyszállót építenének, mert ha van építkezési része ennek a fogalomnak, hogy fürdőváros, akkor az nem lehet egyéb, mint fürdő, vagy pedig szálloda. Nem gátolhatja ennek a kérdésnek ily irányú megoldását a szállodások panasza, hogy nincs elég vendégük, — mert ott van a Gellért-fürdő jelentése, mely szerint annyira telt és előre is igénybe van véve, hogy oda hosszabb időn át idegen nem is szállhat.

Ezzel el is van intézve a Rudas-fürdő kérdése, mert föl kell épülnie a második Gellért-szállodának, még pedig a Rudas-fürdő helyén, hogy ezzel világfürdőképet kapjon a budai oldal.

A budai Dunapart minden látképfordulata új vonalat indít Buda belsejébe és most, hogy megindult az építkezés a Margit-hídnál, valószínű, hogy erős tempóban folytatódik a Lánchíd felé, amely mozgalom megindítása a Városház kormányzati rendszerének egyik legszebb eredménye. Hiányzott ez az öntudat, ez a tervszerű célirányítás a régi rendszerből, amit erősen megsínylett Buda és talán csak annyiban van hasznára, hogy a modern építkezés még a bérpalotákban is stílust és külső tetszetős csínyt keres, amely a jövendő fürdővárosnak föltétlenül csak előnyére válhat.

A mult számban méltattuk Buda nagy parkjának elgondolását és megindítását, amely ha kellő módon kapcsolódik az új építkezéshez, tényleg másfajta jellegű várost teremt Budán, mint amilyen Pest, amire a fürdőváros érdekében szükség is van.

A Viziváros kunyhós területeit mielőbb el kell tüntetnie a városnak, módot nyujtva minden áron az építési vállalkozásnak, megfelelő tereket biztosítva a térhiányban szenvedő Budán. Bármily kicsi legyen a tér — nyugvópont — és ügyes kertész néhány bokorral, néhány fával parkot tud teremteni.

A Viziváros felszabadítása, levegőhöz juttatása már folyamatban van és remélhetőleg rövid időn belül ragyogó új városrész áll majd a régi viskók helyén.

A Lágymányos területrendezése

— LENDL ADOLF dr. terve —

Írta: HENNYEY VILMOS államtitkár

A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* a Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezésére és beépítési módjának megoldására tervpályázati hirdetést adott közre, amivel közelről érintette azt a páratlanul eredeti és szép tervezést, amelyet *Lendl* Adolf dr. — mielőtt Keszthelyre költözött — a *Hollós Mátyás Társaságban* bemutatott és a székesfővároshoz benyujtott.

A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* úgylátszik erről nem tudott, mert nem vette figyelembe *Lendl* értékes munkáját, melynek alapvető gondolatát még *Klebelsberg* Kunó gróf mint kultuszminiszter adta nekünk. Elmondom röviden ennek történetét, ahogyan a tervezőnek akkori előadásából emlékezem reá:

A nehéz időkben is mindig alkotó nagy miniszter (alighanem 1926-ban) tanácskozásra hívta egybe a magyar természettudósokat, hogy megtudja tőlük, mi volna véleményük szerint a legsürgősebb teendő a természettudományok terén? Egyhangú határozatuk szerint egy *„Országos Természettudom. Múzeum"* létesítése volt a legégetőbb megoldandó kérdés, mert a *„Magyar Nemzeti Múzeum"* szűk keretében már nem fértek el a természetrajzi és néprajzi osztályok; a romlás veszélyének voltak kitéve becses gyüjteményeink, egyúttal akadályozták a többi múzeumi osztályok további kifejlődését.

Klebelsberg gróf szívesen fogadta ezt a határozatot, sőt tárgyalásokba bocsátkozott a székesfővárossal és a Közmunkák Tanácsával a *„lágymányosi pocsolya"* feltöltendő területének átengedéséért, mert ő e terület közepébe akarta volna a nagyméretű országos múzeumot építeni, hogy köröskörül széles kertekkel övezhesse. Egy kiemelkedő, hatalmas palota került volna ily módon a teljesen elhanyagolt lágymányosi Dunapartra, mint dísze az egész vidéknek.

Lendl Adolf dr. ezen elindulva, a miniszter kívánsága szerint, e nagykiterjedésű mezőre, világraszóló, másutt sem ismert *„Tudományos kertek"* látványosságát tervezte oda: a svéd *„Skanzen"* mintájára magyar falut és néprajzi kertet, állat- és növénykertet, meg nagyon érdekesnek igérkező őslénykertet akart idevarázsolni. Ezek a sajátságosan berendezendő kertek, amikhez számos rajzot és részletleírást adott, a Dunaparttól a Budafoki-útig terjedő, most feltöltés alatt levő területet az új hídtól az összekötő vasút vonaláig foglalták volna el.

S e látványos eredetiségekkel gazdag kertek övezetében állt volna középen — az alapvető tervezés szerint — a kiemelkedő múzeumi palota, melynek berendezési tervét — ugyancsak a miniszter megbízásából — a tudományos szakok szerint elég tüzetesen kidolgozta. Sajnos azonban, mire *Lendl* e terjedelmes munkájával elkészült — saját szavai szerint négy évig dolgozott ennek részletein — a nagy miniszter már nem élt. Mind a mellett a szorgalmas tudós befejezte sokoldalú és értékes munkáját. Városrendező szakembereknek, tudós barátainak, az érdekelt nemzeti múzeumi igazgatóknak bemutatta apróra terjedelmes munkáját, az ő kritikájuk alapján kiigazította egyes fejezeteit és ezután a *Hollós Mátyás Társaság* ülésén ismertette ennek tartalmát, hogy végül a székesfővárosnak ajándékul felajánlja ezt.

Nem kért a vaskos kötet leíró kéziratáért és többszáz rajzáért mást, csak azt, hogy a főváros nyomassa ki ezt az új kerület érdekében álló alapvető tervezését, hogy majdan, ha rákerül a sor, a Közmunkák Tanácsa, a székesfőváros illető bizottsága s általában minden tervező mérnök itt közzéadott gondolatait felhasználhassa. Ő a közművelődés terjesztése, az idegenforgalom emelése érdekében, Buda iránt érzett szeretetéből és a maga gyönyörűségére írta és rajzolta meg ezt a gazdag könyvét.

Mindannyian akik akkor láttuk és átnéztük ezt a nagyszabású és irányadó munkáját, azt tartjuk, hogy a most épülő Horthy Miklós-hídhoz csatlakozó területek rendezésénél ezt az alapvetést nem szabad figyelmen kívül hagyni! Bár késik ennek nyomtatásban megjelenése, hozzá lehet férni.

A *Budai Napló* nyilvánossága előtt kérjük tehát tisztelt Szerkesztő Urat, de különösen a *Hollós Mátyás Társaság* elnökségét is, a jó ügy érdekében forduljanak akár küldöttségben, akár más módon a polgármester, a Közmunkák Tanácsának elnöke és talán a kultuszminiszter urakhoz, hogy használják fel *Lendl* Adolf dr.-nak a sablontól eltérő tervezéseit. Sőt, az *Idegenforgalmi hivatal* és a *Budapest fürdőváros* egyesület elnökségeit szintén kérjék fel hasonló mozgalom indítására . . . hiszen az ő mérlegelésük szerint is bizonyára nem lakóházakra, bérpalotákra, sablonos városrendezésre van itt szükség, ahogyan ezt a fent említett tervpályázat hirdetése kívánja, hanem olyan kiemelkedő, páratlanul nagyszabású, tudományos értékű, mégis látványosan idegenvonzó intézmény díszítse a déli Dunapartot, amilyent egy nagy miniszter és egy sokoldalú tudós gondolatban odavarázsolna.

A régi Budavár egyházai

Ha most, Budavára visszafoglalásának 250 éves évfordulója alkalmából nézzük ama egykorú metszeteket, melyek az akkori Várat ábrázolják, rögtön szembetűnik a mecsetek, illetve minaretek nagy száma. Már pedig tudjuk, hogy a török 1541-ben Budát kardcsapás nélkül, árulás folytán foglalta el, tehát a régi templomok össze nem omlottak, viszont ő maga új mecseteket sem épített, hanem a meglévő keresztény templomokat alakította át a saját céljaira, hacsak kegyeletsértően istállót nem csinált belőle, mint ez pl. az óbudai Alba Ecclesiával történt. Kétségtelen tehát, hogy 4—500 évvel ezelőtt sokkal több templom volt Budavára területén, mint ma, mikor ott csak három katolikus templomot számolhatunk meg és pedig a Nagyboldogasszonyról elnevezett Koronázó templomot, a helyőrségi templomot, mely előbbivel egykorú és valaha a várbeli magyar lakosság plébániatemploma volt, végül a Zsigmond-kápolnát a királyi palotában. És csakugyan az egykorú oklevelek és feljegyzések arról tanuskodnak, hogy ezeken kívül még 12 olyan katolikus templom és kápolna volt a Várban, melyeknek ma már nyoma is alig van s nevük is feledésbe ment.

Így a mostani honvédelmi minisztérium helyén a Zsigmond király alapította prépostsági templom állott, másként a Boldogságos Szűz kisebb temploma (Ecclesia minor Beatae Virginis). Mátyás király első felesége, a cseh származású Podiebrad Katalin itt volt eltemetve, hamvai 1827-ben elő is kerültek. Budavár visszafoglalásakor a templom rombadőlt, de Botanits János esztergomi kanonok romjaiból új kápolnát építtetett a mai Szent György-téren, mely azonban lassan szintén pusztulásnak indult és később nyomtalanul elenyészett.

Szemben, a mai Várszínház helyén már az árpádházi királyok idejében Szent János evangelista temploma állott. Itt temették el III. Endrét, az utolsó „arany ágacskát" Árpád vezér családfájáról 1301-ben, valamint számos érseket, neves püspököt, mint pl. Temesvári Pelbártot, a szerzetes költő-prédikátort. E templomot a törökök mecsetté alakították át, a Vár visszafoglalásakor a karmelita-rend kapta meg, de II. József a rendet feloszlatva, színházzá tette a templomot, melynek belsejében a régi egyházi rendeltetés azonban még ma is felismerhető. II. József „felvilágosodott abszolutizmusának", mint tovább látni fogjuk, még több budai és óbudai templom is áldozatul esett.

A mai Dísz-téren a XIV. században épült Szent György-temploma volt. A török ebből is mecsetet csinált, mely 1686-ban szintén rombadőlt. Helyén ma a Honvédszobor áll. A Dísz-térnek a Duna felőli oldalán még egy kisebb kápolna volt, melyről az utcát „Mindenszentek-utcájának" nevezték el. Az Uri-utcában volt a Szent Pál-templom. Egyik falának maradványa ma is látható az Uri-utca 33. sz. ház mellett, túlemelkedve annak tetőzetén.

Az Iskola-téren levő ú. n. Csonkatorony a domonkosok Szent Miklós-templomának maradványa. Mellette a domonkosoknak kolostora is volt, melyben Mátyás király egyeteme talált elhelyezést; 1686 után jezsuiták laktak benne. Mátyás király várbeli palotájában kápolnát emelt Alamizsnás Szent Jánosnak, kinek ereklyéit Mohammed szultántól ajándékba kapta. A mohácsi vész után az ereklyék Pozsonyba kerültek s csak 1686 után hozták ismét vissza, de már nem a közben a törökök által elpusztított kápolnába, hanem a várbeli városházának e célból épített új kápolnájába. Itt őrizték a Nagyboldogasszony-templom messzeföldön híres szent kereszt ereklyéjét is s ezért Szent Kereszt-kápolnának nevezték. Ma az I. ker. elöljáróság mérnöki hivatala van benne elhelyezve. II. József ugyanis e kápolnát is bezáratta, kegyszereit pedig rendeletileg elárvereztette.

A mai ú. n. Mátyás-templom körül, mint régen ez mindenütt volt, szintén temető terült el. Ebben három kápolna állott: Szent István, Szent Imre és Szent László tiszteletére. A főplébániatemplom déli oldalán azonban Szent Lászlónak még egy külön kápolnája is volt, keleti oldalán pedig a Gara nádori családnak „Mindenszentek-kápolnája". Volt ezenkívül a Várban még két másik kápolna is, egyik Szent Mihály tiszteletére a mai Országház-utcában, a másik pedig Szent Márton tiszteletére a mai ref. templom helyén.

Minde templomoknak és kápolnáknak ma már nyoma sincsen és elég kár, hogy a háborús idők viszontagságai közepette egyházi felszereléseik is veszendőbe mentek, melyek bizonyára, mint a középkori ötvösművészet remekei ma múzeumainknak kincsét képezhetnék.

A budai Vár körül a középkorban létezett elővárosok és faluk eltűnt templomairól, melyek a helységekkel együtt semmisültek meg nyomtalanul, legközelebb szólunk. *Dr. Margittay Rikárd*

Az egységes villamostarifa nem vonatkozik a főváros minden lakosára?

Ezt kérdezték azon a népes értekezleten, amelyet a *Buda-Alsóváros Sósfürdőkörnyéke Egyesület* hívott össze május 27-én este 8 órakor a Lukács Gyula „Budai rózsakert" vendéglőjében. A tárgysorozaton az ottani lakosokat érintő pontok szerepeltek s ez volt a magyarázata, hogy olyan nagy számmal jelentek meg az értekezleten. Legelőször az új villamostarifa ügyét tárgyalták meg, mert azt sérelmesnek tartják annak a vidéknek a lakosai. Ha egységes a villamostarifa, miért nincs kisszakasz a HÉV-en, amely a Fehérvári-úton közlekedik? Vitéz *Tanka* Tibor dr. felszólalásában hangoztatta, hogy az elavult HÉV nem való arra, hogy bejárjon a városba és nyikorgó, öreg szerkezetével ott nyöszörögjön a Gellért-téren. Javasolta egy monstre-küldöttség menesztését a miniszterhez, mielőtt jóváhagyja a főváros tarifapolitikáját, hogy a HÉV-et helyezzék ki a városból, tűnjön el végre ez a nehézkes szerelvény a főváros területéről. *Becsey* Antal kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag szerint nem lehet érdeke a fővárosnak, hogy vonatokat vegyen meg, ha pedig már megvásárolta a HÉV-et, az egységes tarifa gondolatát valósítsa meg egyenlően a főváros közigazgatási határán belül. Nem főváros feladata távolsági forgalmat lebonyolítani. Azonban nem olyan egyszerű kérdések ezek, hogy azok az egyesület kebelében elbírálhatók s ezért javasolta, hogy szakemberek meghallgatása szükséges, hogy a közkívánatra memorandumba foglalandó kívánságokat a miniszter elé terjeszthesse az egyesület. *Léber* János dr. szerint a BSzKRT és a HÉV-nek egy gazdája van, a főváros (a HÉV-nél csak 20% angol részvényes van érdekelve). Le kell szögeznünk, hogy kívánjuk a HÉV kitelepítését a főváros közigazgatási határáig. Jogunk van követelni az egységes villamostarifát ezen a vonalon is. A nyikorgó, elavult HÉV szerelvényt be kell szüntetni a Gellért-téren. Követelte a sűrűbb járatot. *Csizmazia* Lajos is a HÉV sűrítését és a kisszakasz bevezetését sürgette. *Becsey* Antal a közlekedési bizottság és a HÉV szakértőinek meghallgatását indítványozta, hogy a bajokon segíteni lehessen, mert a publikum el van keseredve. A város eme részének fejlődése nem tűr meg idegen elemeket. A mostani állapot megakasztja az életet. A tiltakozást memorandumba foglalva juttatják el a közeli napokban a miniszterhez, mielőtt végleges döntés történik a villamostarifa ügyében. Azután az utcák gyalogjáróinak rendbehozását, az utcák fásítását, a csatornázást, a kocsiutak kikövezését vitatták meg. A fővárostól kapott ígéretek beváltását sürgetni kell. Egyes helyeken már meg is kezdte a főváros a munkák elvégeztetését, de állandóan figyelemmel kell kísérni, mit valósít meg, nehogy az ígéret csak ígéret maradjon. *Mikola* Géza dr. ügyvezető-elnök fáradhatatlan munkásságát dícséri az az összetartás, amely az egyesület tagjai között fennáll és ha nem volna ilyen lelkes férfi *Becsey* Antal elnökkel együtt az egyesült „Buda-Alsóvárosi Egyesület" és a „Sósfürdő Környéke Egyesület" élén, akkor várhatnának az alsóvárosiak, amíg sor kerülne rájuk, hogy rendes járdákkal ellátott utcáik, kocsiutaik és közlekedésük lenne, mint a főváros többi kerülete adófizető polgárainak. Sajnálattal került szóba *Gömöri* Győző tiszteletbeli elnök egészségi állapota, aki azonban egészségesen azóta már otthon is van családja körében. *(A—a)*

ÚJ
FŰSZER és CSEMEGE
üzlet nyílik meg e hó 11-én a
Görgey Artúr-uteában,
az **Erőd-utca sarkán.**
Ide helyezi át a Margit-körútról ismert fűszer- és csemegeüzletét
METZLER LAJOS
KERESKEDŐ.

HÍREK:

BENEDEK SÁNDOR

Súlyos veszteség érte az egész magyar közéletet *Benedek* Sándornak, a magyar királyi közigazgatási bíróság ny. másodelnökének váratlan elhúnytával. *Benedek* Sándor lófő székely családból származott és már kora ifjúságában átkerült a székely bércek közül a magyar fővárosba, helyesebben *Budára* és egész életét, gyönyörű ívelésű pályáját, itt töltötte közöttünk, csak évenkint néha szakítva meg budai tartózkodását, hogy leutazzon néhány hétre a *Balaton* mellé, ahol is *Füreden* töltötte életének napsugaras pihenő napjait. *Benedek* Sándor tipikusan székely ember volt, tele rajongó hazaszeretettel és törhetlen ambicióval, de sohasem egyéni célokért, hanem a köz érdekében élt és dolgozott. Páratlan szorgalma sohasem hagyta nyugodni, a pihenést nem ismerte és ha nehéz hivatalának éléről elszabadult, már ott találjuk őt a református egyház vezetői között, a főváros tanácsában, irodalmi és társadalmi egyesületek bizottságaiban, vagy a felsőház ülésein. Mindig dolgozott, nyugtalan székely vére hajtotta, de azért mindig mosolygott, a székely havasok derüje ott sugárzott arcán, mindenkihez volt egy barátságos szava és aki hozzáfordult, rang, faj, felekezet és nemzeti különbség nélkül, benne támogató jóbarátot talált. De ha mégis maradt volna néha egy kis szabad ideje, ennek a mintaszerűen gondos családapának, akkor leült íróasztala mellé, tollat vett kezébe és akkor ő író és költő volt. A *Hollós Mátyás Társaság* egyik legrégibb tagját gyászolja benne és a kedélyes budai pénteki borgazdaesték is árvábbak lettek az ő elköltözésével.

Eltűnt tipikus, alacsony ismert alakja a budai utcákról és a füredi sétány platánjai alól, amint megszólítva ismerőseit, barátait, élénk gesztikulálásokkal társalgott velük és olyan fürgén mozgott mindig, hogy alig gondolták hatvan évesnek. Pedig ez a kitűnő férfi bizony már a nyolcvanon is túl volt, amikor a könyörtelen halál életfáját kitépte az ősi turáni erdőből. Sokáig hiányozni fog nekünk *Benedek* Sándor, a budaiak és füredi kedves *„Sándor bácsija“*, aki nélkül mindennapi életünket is alig tudjuk elképzelni, annyira hozzátartozott a budai környezethez.

Személyi adatait külön nem ismertetjük, mert hiszen a napi- és a szaksajtó eléggé ismertette a száraz életrajzi eseményeket, mert hozzánk nem *Benedek* Sándor, a kegyelmes úr állt közel, hanem a mi drága, csupa-szív és lélek *Sándor bátyánk*. Akik nem ismerték, azoknak róla egy rövidke nekrológ is elegendő, de akik ismerték, azok emlékét szivükbe zárják és onnan senki többé kitörölni nem fogja.

: **Dubonai Pál.**

Gül Baba mecsetje a megvalósuláshoz közeledik, hiába próbálják elgáncsolni azok, akik most egyszerre fedezik fel *Budát* és a *Gül Baba*-kérdést, amit pedig 1929-ben a *Budai Napló* szorgalmazott elsőként, az ezernyi akadályt útjában találó magyar izlám megszervezésével, a *budai Gül Baba* mohamedán hitközség megalapításával és *Budavár* visszahódításakor megszűnt *budai nagymufti* állásának megfelelő muzulmán főpappal való betöltésével. A budai nagymufti: *Durics Husszein Hilmi*-nek féléves keleti propagandaútja nagy sikerrel járt, a keleti hittestvérek áldozatkészsége fel fogja építeni a nagy Gül Baba mecsetet, az izlám-kollégiumot és zarándokházat. Szomorú, hogy a magyar állam pénzén fizetett idegen állampolgárságú egyetemi török lektor Abdul Latif úr, próbálja akadályozni *Budának* izlám kulturális gócponttá leendő kiépítését.

Örökké Budapest után vágyódik az, aki ebben a gyönyörű városban egyszer megfordult. — írja a *„De Tijd“* című tekintélyes hollandi lap, amely most számol be a fővárosban járt hollandi újságírók útjáról, majd a cikk így folytatja: „Önkénytelenül is Petőfi Sándor mondására gondol az ember. Ez a nagy költő azt mondta valamikor, hogyha a világ Isten kalapja, Magyarország a bokréta rajta. Az *„Utrechi Nieuwsblad“* azt írja, hogy ő megváltoztatná az olasz közmondást. Ezt úgy értelmezné inkább, hogy utazzál először Budapestre, nézd meg a Duna királynőjét, azután elmehetsz Nápolyba meghalni. A természet és az ősi kultúra egyesített ereje olyan csodálatos pompájú fővárost teremtett a Duna mentén, amit alig lehet emberi szóval kifejezni. — A *„De Standard“* Budapestet a tündérmesék városának mondja. A többi holland újság is elragadtatással ír Budapestről és Magyarországról. A *Gyógyhelyi Bizottság* a külföldi újságírók meghívásával értékes munkát végzett, mert az itt megfordult újságírók felmérhetetlen szolgálatot tettek a magyar ügynek.

Drágaköveket és törött nemesfémet vásárol: SZERAFIN GY. II, Roham-u. 8

Pilsudszky tábornagy emlékművét, amelyet a Böszörményi-út és Pilsudszky-út sarkán emeltek ünnepélyes külsőségek között avatták fel a kormány, a főváros, a lengyel kormányképviselői és számos előkelőség jelenlétében.

Dankó József szobrászművésznek a Várkert árkádjaiban levő műtermébe *Serédi* Jusztinián bíbornok hercegprímás a mult héten ellátogatott és ott megtekintette XI. Ince pápa készülő szobrának modelljét. A bíboros egyházfejedelem elismerését nyilvánította az alkotó művész előtt.

Eljegyzés. *Zartler* Edit székesfővárosi tanítónőt május 23-án eljegyezte *Wagner* Vilmos, a Magyar Filmiroda tisztviselője. A menyasszony *Palóczy* Antal neves építésznek, a vőlegény *Viraág* Béla felelős szerkesztőnknek az unokája.

Ki hívta fel a figyelmedet, kedves külföldi, a mi szép országunkra? Érdekes ötletet vetettek fel az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetőségében. Meg akarják kérdezni minden egyes hozzánk érkező külfölditől, hogy miért jött Magyarországra, ki küldte, vagy ki hívta ide. A közönség kikérdezését külföldön már régen csinálják, aminek az a legfőbb célja, hogy megállapítsák, milyen propagandaeszköznek mutatkozik a legeredményesebb hatása. Mivel a magyar idegenforgalmi propagandát több szerv végzi, ezek a szervek valamennyien azt hangoztatják, hogy az ő munkájuk a legeredményesebb. Vannak, akik esküsznek arra, hogy Budapest fürdőváros a legvonzóbb magyar attrakció, tehát elsősorban a külföldi orvosokat kell megnyerni a magyar idegenforgalom propagálóinak és arra kell törekedni, hogy ezek az orvosok küldjék a gyógyulást keresőket Magyarországra. Mások szerint néhány kellemesen eltöltött nap, vagy hét emléke a leghatásosabb propaganda. Ilyen „budapesti murik“-nak olyan nagy a híre, hogy a nálunk járt külföldi hazájában beszámolva impresszióiról, század figyelmét hívhatja fel a kellemes magyar szórakozási lehetőségekre. Mások viszont az újsághirdetés jelentőségét tartják döntőnek. Az idegenek kikérdezését már a legközelebb meg akarja szervezni a magyar idegenforgalmi érdekeltség.

Buda forgalma megnövekedett, mert a MÁV igen helyesen és az idegenforgalom érdekében pünkösd óta a *Balatonhoz* megindult nagyarányú forgalmat a *Déli pályaudvarról* induló vonatokkal bonyolítja le. Most már naponta hét közvetlen és ugyanannyi átszállással egybekapcsolt vonat indul a *Balatonhoz Balatonfüred—Tapolca—Keszthely (Hévíz)* és *Siófok—Boglár—Kanizsa* irányában. Buda és a Balatonnak ezt a szoros kapcsolatát főleg *Láner* Kornél helyettes MÁV elnökigazgató és *Tüske* Jenő főtanácsos érdeméül tudják be. A *Balatoni Hajózási rt.* a vonatokhoz csatlakozó hajójáratokat állított be.

Kovácsházy Vilmos székesfővárosi tanácsnok megírta Budapest székesfőváros idegenforgalmi propagandájának eredményeit Bécsben. Az érdekes és tanulságos füzetet Budapest Székesfőváros Házinyomdája adta ki és legközelebb visszatérünk rá.

A Várbeli Kapisztrán templomban május 23-án *Hász* István dr. tábori püspök szentbeszéddel egybekötött gyászistentiszteletet tartott a nagyszebeni volt cs. és kir. 31. gyalogezred hősi halottainak lelkiüdvéért és utána felszentelte a hősök emlékét megörökítő művészi emléktáblát a Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett budavári helyőrségi templomban.

A házak kötelező fellobogózására tett indítványt a NEP fővárosi szervezeteinek nevében *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, hogy a nemzeti ünnepeken a nemzeti zászlót tűzzék ki. Az indítványt, amely régen érzett hiányosságon óhajt segíteni és amelynek keresztülvitelét minden hazafias polgár csak örömmel üdvözölheti, Vályi Lajos dr. azzal az indokolással kísérte, hogy a világhírű és szépségű Budapestnek nemzeti ünnepeit és az ünnepi hangulatot bántó jelenségként rontja, hogy a házaknak csak igen kis része van nemzeti zászlóval fellobogózva. Amikor a középületek zászlódíszben állnak, vannak egész házsorok, ahol csak itt-ott ötlik szembe egy-egy nemzeti színű zászló, valami kevés színt keverve az ünneplés hangulatába. A főpolgármesternek kell gondoskodnia arról, hogy ennek a kérdésnek általános megoldását megtalálja és a külső dísz minél általánosabb kifejezésre juttatása céljából a hatóságok a szokásos módon felhívják a háztulajdonosokat, hogy március 15-én házaikat nemzeti lobogóval díszítsék. Az erre vonatkozó rendelet március 15-ére vonatkozik, azonban kétségtelen, hogy ugyanilyen intézkedéseket kell foganatosítani Szent István ünnepére is és pedig már a legközelebbi Szent István napjára is, amely közel százezer pengőbe fog kerülni a fővárosnak.

A budai új városbírák. *Szendy* Károly polgármester kinevezte az új városbírákat. Az I. kerületben *Fülöp* József dr. ny. kir. törvényszéki bíró, a II. kerületben *Marczell* János dr. kir. járásbíró ügyvéd, a III. kerületben *Hoór* Gyula dr. ügyvéd, a XI. kerületben *Jánosffy-Jaczkovits* Iván ny. miniszteri tanácsos ügyvéd töltik be a városbírói tisztséget.

A hercegprímás bérmálásának rendje Budán. Június 9-én az újlaki, 10-én a tabáni, 13-án a budavári koronázó főtemplomban bérmál a bíboros egyházfejedelem, minden egyes alkalommal reggel 9 órai kezdettel. A bérmálkozók és a velük étkezők, amennyiben a bérmálás pénteki napra esik, a pünkösd utáni héten pedig a kántorböjtök (szerda, péntek, szombat) napjain a böjt alól fel vannak mentve.

KOTSIS ERZSÉBET BUDÁN a gyermekfénykép specialista **II, Corvin-tér 5. sz.**

A Magyar-Nippon Társaság. Annak emlékezetére, hogy immár tíz esztendeje működik a hazánk és a Felkelő Nap hatalmas birodalma közötti összeköttetéseket ápoló Magyar-Nippon Társaság és hogy ezidén tizenötödik esztendeje van annak, hogy a szibériai japáni expedíciós hadsereg szabadította meg a bolseviki fogságban sínylődő magyar véreinket és lehetővé tette, hogy hadifogoly testvéreink hazánkba visszatérhessenek, 1936, év május 16., 17., 18. napjain *magyar-japáni barátkozási ünnepségeket rendezett*. Az ünnepségekkel a magyar nemzet háláját akarták leróni azokkal szemben, akik nehéz napjainkban baráti hűséggel állottak mellénk.

Kátay Béla dr. az új budavári plebános tiszteletére beiktatása alkalmából, az ottani róm. katolikus egyházközség május 23-án, a vári „Fehér Galamb“ vendéglőben népes bankettet rendezett, amelyen az ünnepelten kívül pohárköszöntőt mondottak *Lampel* Vilmos egyházközségi világi elnök, *Knapp* Aurél dr. nyug. államtitkár, *Ney* Ákos államvasúti igazgató, *Sugár* Viktor karnagy, *Turchányi* Egon dr. és számosan mások.

A Budai Dalárda az elmult pénteken a krisztinavárosi templomban a májusi ájtatosságon *Szeghő* Sándor és *Ádám* Jenő vezetése mellett énekszámokat adott elő.

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

A Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör, az Országos Frontharcos Szövetség Hegyvidéki főcsoportjával, a Svábhegyi Egyesülettel és az I. ker. gróf Széchenyi István Levente Egyesülettel karöltve május 24-én délután ünnepelte a hősök emlékét a Svábhegyi hősök szobránál.

Hősök emlékét az ezer éves magyar gondolat nagy vértanúinak: a világháború hősi halottainak szellemét idézte fel a római fürdőtelepi elemi iskola május 24-én hazafias ünnepség keretében.

Óbuda szabályozását nem lehet tovább halasztani és megoldása nem várathat már tovább magára. Óbuda szabályozását nem évek, hanem évtizedek óta ígéri a Városháza, de a szabályozás terve különböző okok miatt mindig elhalasztódik. Valóban itt van Óbuda szabályozásának utolsó órája. Ez az ősi, régi nagyterjedelmű városrész, szűk utcáiban rendetlenül épült ósdi, alacsony házikóival teljesen falusi képet mutat, amit eltüntetni minden szempontból szükséges volna. A viskószerű házak helyén nem épülhetnek új, modern paloták, a telkek nem cserélhetnek gazdát, mert az új építkezések engedélyezését mindig megtagadja az illetékes hatóság azzal az indokolással, hogy a szabályozás hatálybalépéséig új épületet emelni nem lehet. Visszahat ez a telekárakra is és csak arra alkalmas, hogy ez a városrész elnéptelenedjék.

Több ezer éves a Buda név

— Buda ősi multja új világításban —

Buda többezer év óta fennálló kultúrközpontja az emberiségnek, de kevesen tudják és ha helyes és megfelelő propagandával az egész művelt világ tudomására lehetne hozni drága városunk ősiségét, akkor mindenesetre nemcsak rajongó turánisták és biztosan számító áriozófusok tudatában élne *Budánk* értéke, hanem ismét az emberiség szellemi kultúrájának fellegvára lehetne, mint ahogyan élt évezredek előtt.

A *Buda* név, amelyet az angol átírás szerint Budhának írnak, egy és ugyanaz a szó, egy és ugyanaz a jelentőség, a tisztelet, a fenséges, az öregkor, a bölcseség és átvitt értelemben az istenség fogalmát jelenti. Ahol valamikor az emberiség történelmében az ó-ind tudomány és kultúra vagy civilizáció valamerre a földkerekségen megjelent, ott biztosan ráakadunk a *Buda* szóra, akár mint egyéni névre, akár mint helységnévre. A *Buda* (Budha) szó évezredekkel megelőzte már India és az árjavilág hatalmas prófétáját, Gautama Budhát (a „h“ betű mindig néma) és így a vallásalapító szent királyfit is a Budha névvel tüntették ki kortársai. Ha a sokezeréves indiai hagyományoknak és írásos kútfőknek hinni lehet, már pedig semmi sem indokolja, hogy azok valódiságában kételkedjünk, akkor teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a mai *Budavár* helyén indárja-turáni települések voltak már évezredek előtt és ezt a helyet már a *Herodotos* ideje előtt is *Buda* névvel tisztelték. Hogy a *Buda* név a magyar faj köztudatában mennyire benne él, mutatja az az egyszerű, de eddig senki által figyelemre nem méltatott tény, hogy a *Balatont*, illetőleg ennek egy kis öblét, *Balatonalmádi* mellett, emberemlékezet óta, vissza a római időkig, *Buda tavának* nevezik!

Azt hisszük, hogy keveseknek tűnt fel az a tény is, hogy a legrégibb telekkönyvekben *Balatonfüred* neve *Budának* van feltüntetve és a köznép az Öreghegy vidékét ott ma is *Budának* nevezi és nagyon is gondolkozásra késztet a balatonfüredi járás egyik kis községének ősi neve: *Óbudavár*, amely név a római hódítók irataiban is megtalálható.

Mi magyarok abban a hibában szenvedünk, hogy megelégszünk bizonyos adottságokkal a nélkül, hogy a dolgok mélyére tekintenénk. Már pedig az ind és csin kútfők nem egyikében találhatunk adatokat *Budára* vonatkozólag, a *Balaton tavára* (Pun vagy Pannón-tenger, Bál Tava) utalásokat s nem titok, hogy sok évezreddel ezelőtt, *Feridun* (Füred-Din) világhódító hun királyunknak a fél világot leigázó hadjárata előtti időkben is megjárták ind bölcsek, tudósok, mágusok, főpapok, hadvezérek, nemzetorganizátorok *Buda* és a *Balaton* vidékeit, ahol aztán mint itt nálunk *Budán* a *Gellérthegyen* s a Várban, valamint *Tihanyban* kolostorokat, templomokat és várakat alapítottak, a magasba törő földgázkitörések helyén a szent tüzeket élesztették s a hőforrásoknál és szénsavas vizeknél betegeiket gyógyították. Pozitív nyomok állanak rendelkezésünkre arra vonatkozólag is, hogy *ind* fejedelmek az ősi előidőkben rendszeresen járták *Budát* és *Tihanyt* s most is valahányszor keleti nagyságok vetődnek Európába, az első útjuk mindig *Budára* s aztán a *Balatonhoz* vezet. Amikor a nálunk járt *Modi* bombayi professzort és a nagy hindu költőt: *Rabindranath Tagorét* megkérdezték erer vonatkozólag, megerősítették, hogy ők ismerik *Buda* és a *Balaton* ősi kultúrtörténetét az indek ősi irataiból. A hindu költő abban a percben, amikor a vonat ablakából meglátta *Budavárát*, megrázkódott, kezeit imára kulcsolta s úgy üdvözölte némán, meghatódva a szent várat. Később, a hideg miatt meghűlvén, gyógykúrát tartott a budai meleg forrásoknál és végül utókúrára néhány hétre a *Balatonhoz Füredre* utazott. Ott aztán, alighogy lesétált az ősi sétányra s meglátta a lenyugvó nap sugarai által bearanyozott *Tihanynak* szent bérceit, a kíséretében lévő urak legnagyobb ámulatára térdre borult és hangosan imádkozott. Aztán felkelt s csak annyit szólt:

— „Uraim, itt az emberi kultúra bölcsőjének helyénél, az ind hagyományok sziklaváránál, csak leborulva üdvözölhettem életemnek ezt a szent pillanatát!“

Megilletődve hallgatták a hindu költő-bölcsnek szavait azok, akik akkor a közelben lehettek.

Azt kérdezzük most mi magyarok egymásközt: eleget teszünk-e mindnyájan, hivatalosak és nem hivatalosak, város és állam, megye és falu, népiskola és egyetem, akadémia és tudós társaságok abban az irányban, hogy minderről az egész művelt világ, *Kelet* és *Nyugat* tudomást szerezzen, hogy a mi jól jövedelmező idegenforgalmi szervezeteink *ki is használják* megfelelőképpen az ilyen s másutt sehol nem található adottságokat, amik versenyen kívül helyezhetik a mi idegenforgalmunkat, mert ilyesféle vonzóerőket másutt nem tudnak felmutatni? *Buda* és a *Balatonvidék*, hiszen egymásrautaltságuk kézenfekvő, ősi kulturális multját még a fáráók idői sem szárnyalják túl. Azokkal ugyanis egy ügyes nemzetközi propaganda foglalkozik, *Budával* nem törődnek, de még nálunk is csak ímmel-ámmal nyúlnak a kérdéshez. Sok minden vár e téren még feltárásra, kulturális kutatás és idegenforgalom szempontjából, csak el ne késsünk és a nagy nemzetközi iramban le ne maradjunk. Hiszen *Budának* annyi a mondanivalója a külföld számára, minden egyes történelmi emlékünk egyenesen csodaszámba megy, akáresak az egykori margitszigeti virágóra, kitűnő szakférfiakért sem kell a szomszédba szaladni. *Horváth* Henrik dr. székesfővárosi múzeumi őr, egyetemi professzor kitűnő munkája, *Buda a középkorban*, ismertetett, a fővárosi múzeumnak a Halászbástyában lévő középkori lapidariumról szóló cikkét öt nyelvre fordították le és ez mindenfelé méltóan felhívta a figyelmet Buda történelmi kincseire. Azonban ez még kevés, történeti multunkban sokkal több és nagyobb értékeket is találunk s azokat fel kell tárni a kultúrvilág számára.

Nemcsak Magyarországot, de elsősorban Budát és hazánk egyéb értékeit kell felfedezni az idegenforgalom számára, hogy *a kultúrnemzetek között bennünket megillető első helyet elfoglalhassuk.*

László Zoltán dr.

ELADÓ
Hüvösvölgy, Máriaremetén 300 □-öles telek gyümölcsössel, bekerítve
Bővebbet II. ker., Szász Károly-utca 4. házfelügyelő

A BALATONNAK
Budapesthez legközelebb eső üdülőhelyen,
BALATON-AKARATTYÁN,
szépfekvésű, vaskerítéses, 400 öles villatelek 60 termő gyümölcsfával, 45 rózsa- és díszbokorral olcsón eladó. Bővebbet:
59-3-93 telefonon.

Személyi hírek

HORTHY MIKLÓS, Magyarország kormányzója Áldozócsütörtökön ünnepélyes keretek között megnyitotta az Aggteleki cseppkőbarlang villanyvilágítással ellátott részeit.

JÓZSEF FŐHERCEG a mult pénteken megtekintette Edvi Illés Ödön és Ili kiállítását a Műteremben és nagyon elismerőn nyilatkozott a két művész teljesítményéről.

HÓMAN BÁLINT kultuszminisztert a berlini egyetem díszdoktorává avatta.

FABINYI TIHAMÉR pénzügyminiszter a Hungária-szállóban május 28-án sajtóteát rendezett.

KERESZTES-FISCHER FERENC, a Pénzintézeti Központ elnöke az önálló kis pénzintézetek fenntartásának szükségességéről nyilatkozott.

BESSENYEY ZÉNÓ, a Közmunkák Tanácsának elnöke és SZURDAY RÓBERT országgyűlési képviselő tiszteletére a NEP XIII. kerületi szociális női csoportja vacsorát rendezett.

SZENDY KÁROLY polgármester nyitotta meg a főváros új rádiumkórházát. — A főváros nevében ő koszorúzta meg a hagyományos pompával megtartott Hősök Emlékünnepén a Hősök Emlékművét.

KOVÁCSHÁZY VILMOS tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője 250 oldalas elaborátumot készített a fővárosi biztosítások ügyéről.

FELKAY FERENC dr. tanügyi tanácsnok fogadta a pályaudvaron annak a bécsi ezer diáknak és diáklánynak érkezését, akik Bécsből Budapestre rándultak.

DORNER AURÉL pénzügyminiszteri miniszteri tanácsosnak a kormányzó a magyar királyi honvédség fejlesztése körül kifejtett ügybuzgó és értékes munkássága elismeréseül a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta.

LENDL ADOLF dr., a nagynevű tudós áldott türelemmel várta be lábtörésének gyógyulását a keszthelyi dr. Jobs-szanatóriumban, ahol a törés már összeforrt és már néhány lépést is tesz szobájában, úgyhogy néhány nap mulva elhagyhatja a szanatóriumot.

OREL GÉZA dr. tankerületi főigazgató előadott Miskolcon a Kereskedelmi Kamara meghívására az üzletek modernizálásáról, a reklám megindításáról, a vásárlók lélektanáról stb.

PÁVAI VAJNA FERENC főbányatanácsos, főgeológus a Budapest Fürdőváros Egyesület ülésén rámutatott arra, hogy a főváros fontosabb helyeit hévforrásokkal kellene fűteni, miként az több helyen: Pöstyénben, Szolnokon és Debrecenben történik.

KRESZ KÁROLY dr., a TÉBE igazgatója Párizsban az optánskassza ügyében tárgyalásokat folytat.

SEENGER BÉLA gyáros, kereskedelmi tanácsosnak, az Országos Magyar Iparművészeti Társulat iparos-alelnökének a kormányzó a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

HOFFER LÁSZLÓ v. országgyűlési képviselő, gazdasági főtanácsost a Toll-szindikátus elnökének megválasztották.

HAVAS ISTVÁN, a Petőfi Társaság és a Hollós Mátyás Társaság főtitkára, Lénaunak, a magyarországi születésű német költőnek verseiből fordított le egy kötetre valót.

DORMÁNDY GÉZA ny. tábornok, a Dunagőzhajózási Társaság magyarországi képviselője betegszabadságáról hazaérkezett és átvette hivatalának vezetését.

CSAPODY ISTVÁN dr. székesfővárosi közkórházi főorvos, a budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetemi magántanárnak a kormányzó a szakirodalom művelése és az orvosképzés terén szerzett érdemei elismeréseül az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

TAKÁTS GUIDÓ dr. őrnagy-hadbíró, aki a budapesti honvédtörvényszéken Budán teljesít szolgálatot, nyári szabadságra ment.

GÖMÖRI GYŐZŐ, a Buda-Alsóváros-Sósfürdő környéke Egyesület tiszteletbeli elnöke, öt hétig súlyos betegen feküdt a Herzog-klinikán, ahonnan orvos fiának és leányának odaadó, gondos ápolása mellett a napokban egészségesen került otthonába.

LANTAY LAJOS szobrászművész, tanárnak a világháborúban elesett hősök emlékszobrát pünkösd hétfőjén leplezték le lélekemelő ünnepség keretében Váchartyán községben.

CSILLÉRY DEZSŐ kormányfőtanácsost, a BSzKRT igazgatóját szolgálatának huszonötéves évfordulója alkalmából melegen ünnepelték a BSzKRT székházának dísztermében.

VAGÁCS GÉZA MIHÁLY érdemes budai szűcsmestert a Magyarországi Szűcsmesterek és Szőrmekereskedők Országos Egyesülete elnökévé választotta.

Milliomosokkal megrakottan futott be június 2-án az a csupa étkező- és hálókocsikból álló luxus-expresszvonat, amely Londonból egyenesen Budára hozta családjával együtt azt a 180 gazdag angol urat, akik mostan jóideig élvezni fogják gyógyfürdőinket: a Gellért pezsgőfürdőjét, a Margit-sziget uszodáját, a termálfürdőket és Budapest egyéb szépségeit. Igen ügyes propaganda hozta ide félévi bedolgozás után angol vendégeinket és ez a Budapesti Kurkomissziónak érdeme. Örvendünk ennek a nagy sikernek és reméljük, hogy nemsokára máshonnét is befutnak ilyen vonatok a mi szépséges Budánkra. A vonat neve, amely a vagónokra is ki volt írva: *London—Budapest—Spa*. A szerénység a legszebb emberi tulajdonságok egyike, de nem helyénvaló, hogyha az hallgatná agyon, aki ezt az eszmét elsőnek felvetette és a Budai Naplóban meg nem értés, lemosolygás és óriási akadályok dacára az illetékesekben éveken át ébrentartotta. „Buda—Spa": a **Budai Napló** eszmei szabadalma.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Gyász. Vitéz *Tabódy* Tibor, Zala vármegye főispánja váratlanul meghalt. A puritán jellemű katona és politikus nagy népszerűségnek örvendett megyéjében s igen sokat tett a magyar fürdőügy érdekében Budáért és Balatonért.

Budapest vagyonát mutatja be a székesfőváros elkészült 1935. évi zárószámadása. A főváros összes vagyona az üzemekben fekvő vagyonnal együtt 1 milliárd 527 millió 35 ezer pengő. A főváros terhe 708,782.000 pengő, a főváros tiszta vagyona az új becslés szerint 818,253.000 pengő. A zárószámadás adatai szerint a főváros üzemei a beruházott tőke törlesztése és kamatai, üzleti feleslegük, természetben való szolgáltatások címén együttvéve 24.260.000 pengőt juttattak a községi háztartásoknak. Ebből a gyógyfürdők és a gyógyforrások, a kenyérgyár, valamint a lóhúsüzem 1,240.000 pengős együttes veszteségét leszámítva, az üzemek hozzájárulása a községi háztartáshoz tisztán 23,020.000 pengő volt, a 22,060.000 pengős előirányzattal szemben.

Dr. Bagyó Jánosné *László* Lili hegedűművésznő és zenepedagógus rózsadombi zeneiskolája ezidén is kitűnően sikerült vizsgahangversenyt rendezett. A növendékek kivétel nélkül jól megalapozott tudásról és szakszerű, gondos kiképzésről tettek bizonyságot.

A Balatonszemesi Egyesület pompás könyvet adott ki *Schoedl* Ervin Mária főtitkár, a jeles költő szerkesztésében. A szépkiállítású mű nemcsak a balatonszemesi nyaraló úricsaládok (sok az ismert budai közöttük) áldozatkészségéről tesz tanubizonyságot, hanem bemutatja Schoedl Ervin Máriát az írót is, aki sokoldalúságával határozott nyeresége az irodalomnak.

Lázár István, a székely-magyar írók legkiválóbbja, váratlanul meghalt. Országos gyász kísérte utolsó útjára, temetésén *Gegus* Dániel ny. főkapitány méltatta érdemeit a *Hollós Mátyás Társaság* részéről.

Mézelő fákat ültetnek a Bíbic-telepen. A Kelenföldi Gazdasági és Közművelődési Egyesület választmánya — a XI. ker. Major-u. 7. sz. alatti Szabadságharangban — gazdag napirenddel tartott ülést. Sziklay János dr. m. kir. kormányfőtanácsos elnök, meleg szeretettel üdvözölte a teljes számban megjelent választmányi tagokat, továbbá Dorner Gyula díszelnök és dr. Vályi Lajos társelnök bizottsági tagokat. Bánhelyi Ferenc szőv. tanár, ügyv. elnök többek között ismertette az Egyesület fásítási programmját, amely a méhészetet kell hogy szolgálja, mert e nélkül szép és zamatos sasadi őszibarack el sem képzelhető. Követendő példaként megemlíti az egyesületi tagok ama ténykedését, hogy a polgármester úl által kiutalt 100 darab fát a bibictelepiek maguk ültették el és a jövőben is hasonlóképpen fognak cselekedni, hogy a főváros adóktól görnyedő polgárságát az így felmerülendő költségektől mentesítsék. Ismét hangsúlyozták a felszólalók, hogy az Etele-úti gyüjtőcsatorna és mellékcsatornáinak elkészítését megfogják sürgetni s ha kell, úgy a belügyminiszter közbenjárását fogják kérni, a munkálatok elvégeztetéséhez szükséges összeg megszerzésére. Dorner Gyula a Bibic-telep műszaki kérdéseit fejtegette felszólalásában, dr. Vályi Lajos pedig az Egyesület újszellemű, a közért dolgozó, komoly alkotómunkásságát méltatta, továbbá ismertette a villamos-tarifa emelésének tulajdonképpeni okát és több, a Bibic-telepet érdeklő aktuális kérdést világított meg. Végül melegen ünnepelték dr. Sziklay Jánost magas kormányzói kitüntetése alkalmából. Dr. Csányi V. Antal alelnök a csatornázás szükségességét fejtegette és Ravasz Ferenc alelnök pedig köszönetet mondott Dorner Gyula díszelnöknek és dr. Vályi Lajos társelnök eredményes támogatásáért. A nagy napirend folytán a választmányi ülés éjféltájt ért véget.

Budapest forgalmának javulását mutatja a fővárosi statisztikai hivatal első negyedévének helyzetéről közzétett jelentése. A BESzKÁRT 4.8 millióval több utast szállított, mint tavaly, a kiszakaszjeggyel utazók száma 3.5 millióval több volt, mint a mult év első negyedében. Az autobuszutasok száma 700.000-rel szaporodott. A siklón kétszer annyian utaztak. Az elektromosművek árambevétele meghaladta a 13 millió pengőt, mintegy 300.000 pengővel több, mint tavaly. A Rudas-fürdőnél 5 ezerrel, a Gellért-fürdőnél 8 ezerrel, a Széchenyi-fürdőnél 5 ezerrel, a Szent Imre-fürdőnél 3.5 ezerrel emelkedett a látogatók száma. Az év első negyedében negyedmillió látogatójuk volt a fővárosi fürdőknek. Az első három hónapban 45.527 idegen kereste fel Budapestet, közel 10 ezerrel több, mint a mult évben. A tényleges külföldiek száma 14.928 volt, 3820-al több, mint tavaly. A születések száma a tavalyival szemben növekedett, a halálozásoké csökkent és egyenlegként a születések felülmulták a halálozások számát. Házasságkötés 2409 volt, míg a mult év első negyedében csak 2251 házasságot kötöttek Budapesten.

A budai csöndes rész lakói azt hiszik, hogy a csendrendelet arra is vonatkozik, hogy a lakásokban 10 óra után nem szabad rádiózni, mert a falon keresztül áthallatszik a muzsika, a lakóknak nem szabad kora reggel, esetleg késő éjszaka aprófát vágni a békésen szendergő szomszédok feje felett, túlkorán, vagy 10 óra után még mindig porolnak, esetleg ugat a szomszéd kutyája. A rendőrségnek ezekre a panaszokra az a megjegyzése, hogy a csendrendelet csak a közterületek lármájáról és az utcára kihallatszó zajról intézkedik. A házakban észlelt lárma a házirend kérdése, ily irányú panasszal tehát ne a rendőrséghez, hanem a háztulajdonoshoz forduljanak a lakók.

Új építkezések Budán. A polgármester Budán az alábbi nagyobbszabású építkezésekre adott engedélyt: Horthy Miklós-út 75. szám alatt ötemeletes társasház, Fő-utca 28. sz. alatt ötemeletes bérház, Verpeléti-út 18. szám alatt hatemeletes társasház, Olasz-fasor 61. szám alatt háromemeletes bérház, Etele-utca 123. sz. alatt egyemeletes bérház, Bécsi-út 180/c. alatt egyemeletes bérház.

A Balaton sorsáról tanácskoztak először *Budán* a Balatoni Egyesületek Szövetségének kiküldöttei, majd a vadregényes *Badacsonyban* folytatták megbeszéléseiket nádudvari *Tormay* Géza államtitkárnak, az Orsz. Idegenforgalmi Hivatal főnökének elnökletével. Budáról részt vettek az ülésen *Vargha* Imre dr., *Csemez* Károly dr., *Ivántsy Pap* Elemér, vitéz *Szabó* András és *Pöltzel* Jenő, a szakminisztériumok képviseletében. A zalai, somogyi és veszprémi fő- és alispánok, járási főszolgabírák, Balatonfüredről *Mesterházy* Ferenc dr. főszolgabíró, a Balatontavi Hajózási rt. részéről *Brunner* Vilmos vezérigazgató, kormányfőtanácsos, a BIB vezérkarából *Lázár* László MÁV igazgató és dr. *Tüske* Jenő főtanácsos, *Kiss* Jenő dr., *Sümegi* Vilmos kormányfőtanácsos és *Köblig* Ferenc min. tanácsos voltak jelen ezen a nevezetes gyűlésen, amelyen a *Balaton* sorsát minden oldalról, főleg azonban az idegenforgalom, a budai kapcsolatok, közlekedésügy és telepítés szempontjából behatóan megtárgyalták.

A Kisfaludy-színház eredeti operettet mutatott be *Csókhercegnő* címmel. A revűoperett szövegét *Körössy* Zoltán, a színház tehetséges tagja írta. Zenéjét szerezte *Seress* Rezső, a Szomorú vasárnap stb. népszerű szerzője. A szöveg ötletes. Egy színésznő csókon szerez meg egy kastélyt s a csókhercegnő körül vídám bonyodalom támad. Körössy Zoltán szereplésével is kitűnt, különösen artistaszínpadra is beillő imitációival. *Jatzkó* Cia főleg ügyes táncaival, *Oltay* Baba szép énekszámaival, *Balázs* István pedig hangulatos játékával aratott nagy sikert. A nagyszámú görl és boy is nagyban emelte a darab sikerét. A „Budapest—Wien" nagysikerű operett a NEP III. ker. szervezetei női táborának rendezésében május 19-én került előadásra. A színházat megtöltő nívós közönség lelkesen megtapsolta a kitűnő előadást, amely a teljes siker jegyében zajlott le.

MÁR MIATTAM JÖHET SZOMBAT, VASÁRNAP...

Már miattam jöhet szombat, vasárnap,
Így sem, úgy sem láthatom a babámat,
Mert énnekem százados úr parancsol,
Vasárnap is vikszolom a bakancsom.

Katonának hej, de komisz dolga van!
Nehéz borjú nyomja vállam, oldalam.
Árva szívem fel-felsóhajt csendesen,
Isten áldjon gyöngyvirágom, kedvesem.

Sej, soproni 48-as kaszárnya,
Nem leszek én mindörökre bezárva.
Szabadító piros pünkösdvasárnap
Csókolom a göndörhajú babámat.

Pápai Tóth Géza.

Pápai Tóth Géza, a Pápán élő fiatal poéta *Viraág* Bélának, lapunk szerkesztőjének 50 éves írói jubileuma alkalmával kiadta legújabb dalosfüzetét, amelyben ötvennél több, szebbnél-szebb poétikus, zenésítésre nagyon alkalmas versét hozta nyilvánosságra. Magyar zeneszerzőink válogathatnak a könnyed stílusú, gördülékeny, népies formájú, magyaros, szívhez szóló, szép dalszövegekben, amelyek közül több már zenésítve közismert is. A két-három strófás dalok, pattogó rímek és a verseknek fordulatos szövege egyenesen kívánja a zenésítést, hogy így mihamarabb elterjedjenek és közismertté váljanak. Érdeklődők forduljanak a szerzőhöz, Pápa, Flórián-u. 7. Mutatóba mostani számunkban közöljük a szerző egyik versét.

(A—a)

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

A kirándulók szentmisét hallgathatnak Budán reggel 5 órakor a ferencesek Margit-körúti templomában és a Lipótmező-i templomban. A kelenföldi állomásról indulók számára az állomási épület mellett levő Szent Gellért-kápolnában reggel 6 órakor tartanak a kirándulók számára szentmisét.

Az egyszobás házak állandó adómentességet kaptak 1936. évtől kezdve. E szerint az 1 szobából és mellékhelyiségekből álló kisházak mentesek a házadó és járulékai alól. A mentességben azok részesülnek, akik együttélő családtagjaikkal kizárólag, vagy túlnyomórészben napszámból élnek. A mentesség megállapítása hivatalból történik, ha ez mégsem történne meg, az igénynek elismerését szeptember 15-ig lehet kérni.

Váth Jánosról, a *Pannontenger mesemondójáról* írt érdekes kritikai füzetecskét *Orosz* Iván, aki komolyan méltatja és ismerteti meg olvasóközönségével a balatonalmádi magányában élő termékeny, jeles írónkat, bátran írhatjuk: második Gárdonyi Gézánkat, Váth Jánost azok előtt, akik félévszázados életének nyomtatott alkotásait a népies irodalom terén ismerik, nem kell külön bemutatni. Sorozatos munkáit csak nemrégiben adta ki egy tucat kötetben a Balatoni Társaság és a kritika egyhangú dícséretével halmozta el a balatoniak édesszavú mesemondóját.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-82
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Tízfilléres viteldíjjal közlekedik június 1-től augusztus 31-ig a rómaiparti autobusz a HÉV akvinkumi állomásától kiindulva a MÁV vasúti töltés melletti Névtelen-úton a Nánási-útig.

A Mahunka Imre-féle gyermeküdülőtelepet a Kavics-utcában kibővítették, úgy, hogy az most már ötven gyermek befogadására alkalmas. A megnyitó ünnepségen megjelent *Horthy* Miklósné őfőméltósága is, akit *Schuler* Dezső tanácsnok üdvözölt, köszönetet mondva azért az érdeklődésért, amellyel a szegény gyermekek helyzetét kíséri.

„Új Világ" címen *Béldi* Béla dr. országgyűlési képviselő főszerkesztése mellett és *Kreska* Frigyes felelős szerkesztésében új közgazdasági hetilap jelent meg.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában,

Az Állami gépjárműVezetőképző (sofför) tanfolyam a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetben (Budapest, VIII., József-körút 6) június 2-án megnyílt. Beírás és a felvételhez szükséges űrlapok kiadása naponta d. e. 10—12 óra között az igazgatósági irodában.

A Svábhegyi Nagyszálló mellett gyönyörű ötholdas parkban szeptemberben megnyílik a második iskolaszanatorium. Az új intézmény telkét a rajta levő kétemeletes hatalmas kastéllyal *Dréher* Jenő nagybirtokos és felesége engedték át iskolaszanatorium céljaira.

A Szentimrevárosi Zenekar közreműködésével díszhangversenyt rendezett a *Prohászka Ottokár Társaság* és a *Korunk Szava* a zeneművészeti főiskola nagytermében, előkelő közönség jelenlétében.

A Pestszenterzsébeti Rákóczi Szövetség a magyar keresztény társadalom legszélesebbkörű bevonásával Pestszenterzsébeten június 7-én zászlószentelő örömünnepséget rendez. Ebből az ünnepi alkalomból az Országos Rákóczi Szövetség Pestszenterzsébetre díszközgyűlést hirdet a Pflummozgó előadó nagytermében. A díszközgyűlést a zászló egyházi megáldása előzi meg és díszebéd, valamint műsoros est követnek. Belépődíj nincs. Vendégeket szívesen látnak.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

Gyermeknapi gyüjtés a Hitelbank Krisztina-téri fiókja előtt

(Schoedl felvétel)

Ülősor balról jobbra: dr. gróf Nyáry Boldizsárné, Albrecht főherceg, Radnayné, dr. Karácsonyné. *Állósor:* dr. Loyzelné, Harnischné, Somogyi Istvánné, dr. Némethné.

A Budai Szent Imre Kollégium balatoni sportházát ünnepélyesen felavatták Balatonfűzfőn.

Dunafolyam Hajózási Vállalat megindította motoros személy- és teherjáratait a Dunán, mellékfolyóin és a Balatonon. Városi iroda: Andrássy-út 24, — Telefon: 22-8-22. Olcsón vállal mindennemű hajózást.

Budán épül a Tisztviselőszanatórium a Svábhegy déli lejtőjén. A megfelelő nagy területet a pénzügyminisztérium az OTBA részére már megvette.

A Budai Színkör sorsáról

nem tudja a közönség, hogy tulajdonképpen ki most az úr Thália berkeiben. Az idei nyáron régi ismert darabok vannak műsorra tűzve, ami azt mutatja, hogy a színpadi szerzők nem nyujtottak be újdonságot, mint évekkel azelőtt, amikor még *Sebestyén* Géza szakavatott szeme kiválasztotta a kasszadarabot és azzal egész nyáron telt házat csinált a Budai Színkörben.

A helyzet a következő: A székesfőváros Sebestyén Géza halála kapcsán a Budai Színkörnek a bíróság által elrendelt zárgondnokság megszüntetéseért folyamodott a bírósághoz. Tárgyalás azonban csak június közepén várható. A közművelődési ügyosztály vezetőségének az a meggyőződése, hogy *jogerős ítélet* még hónapokig sem lesz a Budai Színkör zárgondnokságának megszüntetése ügyében. Ennek folytán az idei nyári színházi szezon alatt most már Sebestyén Géza özvegye fogja a színházat birtokban tartani. Legkésőbben azonban szeptemberben okvetlenül sor kerül a bérbeadási hirdetmény kibocsátására.

A Budai Színkörben egyébként teljes erővel folynak a próbák a nyári nagy operettből. A *Csárdás* együttese szerdán délelőtt nagy szeretettel fogadta *Törzs* Jenőt, aki ezúttal először jelent meg a próbán. A művész a *Magyar Színház igazgatóinak előzetesen kikért engedélyével szerződött a Budai Színkörhöz* és most, hogy a *Néma levente* előadásait június végéig meghosszabbították, *Wertheimer* Elemér és *Bródy* Pál igazgatók *Bajor* Gizivel együtt *Törzs* Jenőt is vissza akarták tartani. *Ez a törekvés azonban nemcsak az érvényes és szabályos budai szerződésen, de Törzs Jenő elhatározásán is megbukott.*

— *Sohasem szegtem még meg szerződést* — mondotta Törzs — *és legkevésbbé akkor vagyok erre hajlandó, amikor Sebestyén Géza özvegyének színházáról van szó!*

Törzs Jenő a *Csárdás* egyik karakterisztikus szerepében fogja szebbé, érdekesebbé tenni a budai nyarat.

Egyetlen faj sem él, amelyet árjának nevezhetnénk?

Most jelent meg magyar nyelven a *Nagyfalusi* Jenő által szerkesztett Kronos-könyvek sorozatában *G. Elliot Smith* angliai antropológus két tanulmánya: *Az árjakérdés* és a *Kutatás az ember ősei után*. A fordítás *Földes* László dr. munkája. Az ismert orvos tanulmánya a politikailag is nagyjelentőségűvé nőtt kérdésről olyan vélemény, hogy mindenesetre érdeklődésre tarthat számot. Szerinte a tudomány elismeri, hogy az indó-európai nyelv eredetében egy bizonyos nép között fejlődött, — ezt elnevezhetjük az ősi árja fajnak — azonban bizonyos az is, hogy ma egyetlen faj sem él, amelyet valóban árjának nevezhetnénk. És az ősi árja kultúra sem létezik, hanem csak az a kultúra, amelyet az árják Babyloniából kaptak, ez a kultúra pedig eredetére nézve lényegében E. Smith szerint *szemita* kultúra. Mindenesetre érdekes olvasmány, de dogmatikusan nem dönti el a kérdést, mert egyrészt olyan tudósok, mint Chamberlain H. St. és Vámbéry Ármin, a babiloniai kultúrát szumir eredetűnek tartják, ami homlokegyenest ellenkezik E. Smith megállapításaival. Az „ária" fogalommal egyébként csínján kell bánni, mert ez a tiszta szanszkrit szó nem népfaji meghatározás, hanem csupán annyit jelent, mint „egy bizonyos baráti körhöz tartozók", ami kuturális fogalom és nem faji meghatározás. — Elliot *Smith* kutat az ember ősei után is és nem jut tovább Darwinnál, akit ma már, régen túlhaladott álláspontja miatt, inkább mesemondónak néznek. Smith sem jut tovább, elakad a feltételezett, de sohasem bizonyított pitheanthropos-nál és újat ő sem tud mondani. A majom nem ősünk, azt tudja a komoly anthropológia, de rokonunk, ahogyan minden emlős fizikailag rokonságban áll egymással. A választóvonal ember és állat között a nyelv, a beszéd, az öntudatos társalgás lehetősége, nem pedig a testek külső hasonlatossága. Így Smith munkája nem egyéb egy igen érdekes olvasmánynál, regénynél. Egyetlen megállapítása érdemel csupán több figyelmet s ez annak közlése, hogy az ember ősi bölcsője Mezopotámiában, tehát Ur városa körül volt s így a szumir (szavir)-akkád nép volt a kultúra letéteményese.

(dp.)

Parcellázásra alkalmas nagyobb telket keresünk Sasadon, Farkasréten és Törökvészen. Ajánlatokat Dr. H. A. ügyvéd, Budapest, V., József-tér 8. címre kérünk.

Budai Strand
— Új KISOK uszoda —

Szombaton, június 6-án reggel adta át a KISOK új Budai Strandfürdőjét a budapesti és a pestkörnyéki fiú- és leánygyógyiskolák tanulói számára. Ezzel az eseménnyel a KISOK ismét jelentős lépést tesz az általános és egységes diáksport irányába. A könnyen megközelíthető, kitűnő fekvésű, pompásan gondozott két nagy melegített medencével és egy 50 m-es Dunafürdővel felszerelt strand, amely hosszú időkön keresztül kedvelt helye volt Budapest strandoló közönségének, szombattól kezdve kizárólag az iskolás ifjúság sportját fogja szolgálni, olyan kedvező feltételek mellett és olyan alacsony áron, hogy az mindenki gyermeke számára elérhető lesz. Azok a szülők, akik nem küldhetik el gyermekeiket nyaralni, a legcsekélyebb anyagi áldozattal juttathatják őket napfényhez, levegőhöz, vízhez, szabad mozgáshoz és utoljára, de nem utolsónak, — sportszerű úszáshoz — vagy amennyiben nem tudnának úszni, szakszerű úszásoktatáshoz. Mindehhez pedig csak egy *strandigazolvány* kell, amelyet minden úszni tudó *tanuló 1 pengőért* iskolája útján, a nagyszünidőben pedig közvetlenül a strandfürdő pénztáránál szerezhet be és esetenként *10 fillér* kiszolgálási díj ellenében élvezheti a strandot. Kedden és pénteken a strand egész nap reggel 8-tól este 6 óráig csakis leánytanulók számára áll nyitva, míg a hét többi napján a fiútanulók használhatják. Reméljük, hogy Budapest szülői örömmel köszöntik az új intézményt és gyermekeik tömegesen fogják felkeresni ezt a helyet, amely kiváló sportlehetősége mellett elsősorban nagyjelentősen szolgálja a tanulóifjúság jólétét és egészségügyét.

Legjobb **VÖRÖS SALAKOT** legjutányosabban szállít **teniszpályákhoz és kerti utakhoz**
DELTA VÁLLALAT vezérképviselete
OBLATH IMRE, V., Nádor-utca 15.
TELEFON: 25-8-70, 25-8-02

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
BUDÁN, II. KER., FŐ-UTCA 84. SZÁM.
Szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
45 fokos **hévvíz,** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1-ig, nőknek hétköznap d. u. 2—7. — **Ivókúra**

ELSŐRENDŰ MUNKÁT KÉSZÍT
VÁLI GÁBOR CÍMFESTŐ
II., ISKOLA-UTCA 18
TELEFON HÍVÓ: 56-8-63

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
sorsjegyet **vásároljunk**
özv. DARVAS H. IMRÉNÉ FŐELÁRUSÍTÓNÁL
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 11. sz. II. em. 5.
ki **levélbeli** megkeresésre is elintézi a sorsjegy-vételt.

Rókák, pelerinek, ernyők, áthúzások
VAGÁCS
II., Fő-utca 11. szám.
Margit-körút 45 szám.

ÁDÁM ANNA
ORSZÁGSZERTE ISMERT
100 ÉVES
OSTYASÜTŐDÉJE
most
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 8.
Ezelőtt az Iskola- és a Kapás-utcában volt.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a Székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért-rakpart 1. Telefon: 53-0-03.

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM KÉSŐ ŐSZIG
Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádióaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak, a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-leragkat, gépszíj, cajszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsir, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

KÖZGAZDASÁG

— **A Georgia** megtartott mérlegmegállapító igazgatósági ülésén a tavalyi 1 pengővel szemben 1.25 P osztalék kifizetését határozta el.

— **A Budapesti Nemzetközi Vásár** vezetősége kedden adta ki részletes beszámolóját az idei Vásár eredményeiről. A jelentés mindenekelőtt megállapítja, hogy *a látogatók száma az idén több mint 800.000 ezer volt és a Vásárt öt világrészből 45 államból keresték fel. A vidéki és külföldi látogatók száma a mult évvel szemben 25 százalékkal emelkedett.* Az idegenforgalmat a legkisebb zökkenő nélkül, mintaszerűen sikerült lebonyolítani a Vásár egész ideje alatt. A Vásár üzleti sikere semmiben sem maradt el a látogatottság mögött és a harmadik naptól kezdve a forgalom élénk lendületet vett az összes ipari szakmákban. Megállapítható, hogy számos ország felé sikerült nagyobb eladásokat eszközölni iparcikkekből, háziipari és iparművészeti cikkekből, valamint élelmiszerekből is. A jelentés végül a külföldi államok pavillonjainak ismertetését közli és azoknak nagy sikeréről számol be.

— **A Magyar Vasútforgalmi Rt.** *Beöthy* László v. b. t. t. elnöklete alatt tartotta mérlegmegállapító igazgatósági ülését. A *tiszta nyereség* a leírások után *430.625 pengő*. Az értékcsökkenési tartalékalapot 272.000 pengővel dotálták. A nyereséget a jövő évi számlára vitték át. Az igazgatóság *Preusz* Béla igazgatóhelyettest igazgatóvá, *Szilárd* Béla dr. mérnököt pedig cégvezetővé léptette elő.

— **A Magyar Asphalt** június 6-án tartotta közgyűlését. A Magyar Asphalt szép üzleteredményt ért el 1935-ben. Nyeresége 101.427.82 pengő, az előző évi nyereségáthozattal együtt 154.444.79 pengő. Ezúttal újból osztalékot fizet a Magyar Asphalt még pedig részvényenkint 60 fillért. A vállalat kiváló üzleti eredménye *Koltay* vezérigazgatónak köszönhető.

— **Az Urikány** a múlt esztendőre a részvényeseknek 2.5 pengő osztalékot fizet, mint az előző esztendőben.

— **A Magyar Pamutipar négy pengő osztalékot fizet.** A Magyar Pamutipar rt. igazgatósága május 15-én tartott ülésén elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja a megfelelő leírások után megállapított 389.766.19 P nyereségből részvényenkint 4 P osztaléknak május 30-tól kezdve való kifizetését. A szelvények a Magyar Általános Hitelbank, Budapest, pénztáránál kerülnek beváltásra.

— **Oesterreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein** igazgatótanácsa Weidenhoffer Emánuel dr. elnök, ny. miniszter elnöklete alatt ülést tartott. Előterjesztették 1935. mérlegét, mely 1,282.859.85 Sh. nyereséggel zárult. Az igazgatótanács javaslata alapján a május 22-i közgyűlés elhatározta, hogy a nyereségből 1,100.000 Sh. az általános tartalékalap javára fordíttassék, míg a fennmaradó 182.859.85 Sh. új számlára vitessék elő.

— **Goldberger textilművek** igazgatósága május 30-ra hívta össze évi rendes közgyűlését. A mérleg adatai élénken megvilágítják a vállalat helyzetét, vezetését és jelentőségét úgy belföldi, mint nemzetközi relációban és tanúsítják, hogy a Goldberger gyártmányok ma már a világ minden tájában ismertek és a magyar munka sikerét hirdetik. A zárszámadás teljes mobilitásról tanúskodik. A gyári berendezés értékelésénél a nyomógyárat 6,700.000 pengőre értékelik, a fonógyárat 3,900.000 pengőre, a szövőgyárat 4.300.000 pengővel szerepeltetik. Az üzletházat mindössze 50 ezer pengővel vették fel. Az árukészletek értékelése 4.600.000 pengő, ami arra enged következtetni, hogy a vállalatnak olyan raktára van, amely szükséges a nagystílű üzletvezetéshez. Nagyon helyesen járt el az igazgatóság, amikor az értékcsökkenési tartalékalapot, amely 6,400.000 pengőt reprezentált, a folyó évben újabb 500.000 pengővel dotálták, míg a rendes tartalékot 50.000 pengővel. Az adósok 5,780.000 pengővel vannak felvéve, ugyanakkor az áru- és egyéb hitelezők 3,600.000 pengővel van értékelve. Az egész mérleget a likviditás jellemzi. A vállalat folyó évi nyeresége 243 ezer pengő volt, az osztalék az idén is 3 pengő lesz, mint az elmult esztendőben.

— **A Magyar Általános Ingatlanbank közgyűlése.** A Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaság május 5-én tartotta évi közgyűlését. A közgyűlés az igazgatóság összes indítványait egyhangúlag elfogadta s ehhez képest az 1935. üzletév 89.460.35 pengőt kitevő tiszta nyereségét az új üzletév számlájára vitte át. A közgyűlés a régi igazgatóságot újra megválasztotta. Új igazgatósági tagok lettek: *Kádár* Gusztáv és gróf *Teleki* János.

— **A nagyarányú gyáripari építkezésekből** a budai résznek is kijut. Így a *Süss-féle* precíziósgyár a Csörsz-utcában, a *Franck pótkávégyár* a Budafoki-úton bővíti gyárüzemét.

— **Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság.** A közgyűlés az 1935. üzletévre 2.50 P osztalék kifizetését határozta el. A 10. sz. szelvények június hó 8-tól kezdve a társaság pénztáránál és az Österreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein budapesti főpénztáránál válhatók be. Utóbbi fogja f. évi július hó 1-től kezdődőleg a szelvényutalványokat is folytatólagos szelvényívekre kicserélni.

— **A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára (TRUST),** május 9-én tartott közgyűlése jóváhagyta az 1935. évi mérleget és elhatározta, hogy a részvények 7. sz. osztalékszelvénye május 11-től kezdve 4 pengővel váltassék be a Magyar Általános Hitelbanknál.

— **A Leipziger Vilmos Szesz- és Cukorgyár** jövedelmezősége emelkedett s a 6,975.000 pengő részvénytőkével szemben 539.516 pengő a tiszta nyereség, holott az előző év mérlege 485.615 pengő tiszta nyereséggel záródott. A vállalat kitűnő felkészültsége a mérleg minden tételéből kidomborodik. A mérlegelések mögött meghúzódó tartalékokat kiegészíti a 4.5 millió pengős tőketartalék a 690.000 P-ről 750.000 pengőre emelkedett tartalékalap, valamint az előbb már említett értékcsökkenési tartalék. Az elismert nyugdíjpénztár 604.090 pengőről 654.400 pengőre, a Fellner Henrik tisztviselői segítőalap 159.625 pengőről 169.721 pengőre, a Leipziger Vilmos munkásjóléti alap 62.455 pengőről 64.022 pengőre emelkedett.

Felelős szerkesztő és kiadó: Virág Béla.
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly.
Laptulajdonos: Virág és Társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1221. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 június 17.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Alapította: VIRÁG BÉLA (1903—1936)
Szerkesztő-bizottság:
HENNYEY VILMOS Dr., PÁVAI VAJNA FERENC Dr.
és SZILÁGYI KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Szász Károly-u. 4
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

VIRÁG BÉLA †

Viraág Béla, a Budai Napló alapító szerkesztője június 9-én reggel 5 órakor a gróf Apponyi Albert Poliklinikán, 73 éves korában meghalt. Viraág Béla 1863 október 19-én született a trencsénmegyei Motesicben. Középiskoláit Trencsénben, Pozsonyban, Körmöcbányán és Budapesten végezte, majd a budapesti Műegyetemen technikát tanult. Munkatársa volt az „Üstökös"-nek, az „Ország-Világ"-nak, a „Budapesti Hirlap"-nak, az „Egyetértés"-nek, a „Kis Ujság"-nak és önálló szerkesztője a „Fővárosi Lapok"-nak. Puskás Tivadarral együtt 1892-ben ő alapította meg a Telefonhírmondót. Egyik alapítója volt az Otthonnak. 1903-ban visszavonult Budára, ahol előbb a Budai Szemle munkatársa volt, majd megalapította a Budai Naplót, amelynek harmincnégy éven keresztül felelős szerkesztője volt. Az ismert kitűnő hírlapíró és szerkesztő halála úgy újságírókörökben, mint a főváros társadalmában osztatlan részvétet keltett.

Nagy álmok álmodója... Isten veled!

Csillag voltál Buda egén. Te voltál a hajnali muzsikaszó és Te voltál az esti harang kongása is. Te voltál a lelkiismeret és Te voltál ennek a csodálatosan szép városnak nagy álmodója.

A próféták lángszavával és az apostolok hitével jártál köztünk. Te voltál, aki mindenkinél jobban megérezted, hogy Budavára a magyar szellemiség nagyszerű temploma. Védelmezted ezt a Budát, amelynek lelkét sem a török, sem a német nem rabolhatta el, de amelyet majdnem halálraítélt a Nyugat áfiuma. Belekapaszkodtál a magyar multba, koronázó Mátyás-templomunk csipkés, gótikus tornyába, a düledező, régi budai családi házakba. És Te, aki láttad, hogy valaminek történni kell Budán, hogy a hegyek, fák, erdők, kis házak hangulatát, tiszta varázsát megtarthasd: kitaláltad a századok óta gyógyító erejű budai gyógyvizek fölött a fürdőváros perspektívájának ragyogó kupoláját.

*

És most, hetvenhárom éves korodban, amikor már az Általad hirdetett eszmék jelentős része testet öltött, kenyeret, forgalmat, hasznot jelentve az emberek sokaságának és a köznek egyaránt, most, amikor álmaid többi része is a megvalósulás felé közeledik: — elmentél közülünk szerényen, csendben, mint ahogy itt jártál kôztünk.

Elmentél s mi csak sokára fogjuk igazán érezni az ürt, amely félszázados munkásságod után következik: mert ma még benne élünk a szent káprázatban, amelyet Te álmodtál szépnek Budára és ma még nem tudjuk, hogy milyen rögös volt az az út, amely ezekhez vezetett.

Te magyaráztad meg nekünk először, hogy Budát ismét azzá kell tennünk, ami volt Hollós Mátyás királyunk századában és Te végeztél új irtást abban a szellemi őserdőben, amelyből azelőtt csak Nyugatra volt kiút a magyarság számára.

Az évezredes — nyugati civilizációjú — magyarságot legyalázó trianoni békeparancs után, valami tudat alatti szent ihlettel ráeszméltél arra, hogy a történelem új feszítő erői megint Keleten vannak és hirdetted, hogy a túlgépesített és a túlfinomult, hajlottgerincű európai gondolat a lassan őrlő malmok kövei közt fel fog morzsolódni és akkor a turáni magyarságnak, amely álmodozó, de egyeneslelkű, amely komolyan veszi az adott szó szentségét, az lesz a feladata, hogy az omladozó nyugati

civilizációt több lelki tartalommal átmentse az emberiség számára. Új népvándorlást éreztél, amely a Japán birodalom hatalmának fokonkénti terjedésében máris megindult és úgy érezted, hogy ez magával hozza az osztó igazságot a mi számunkra is.

*

Álmok álmodója voltál Viraág Béla. Ezt az új magyar evangéliumot Te hoztad el nekünk. Mi hiszünk a Kelet erejében, mi akarjuk a magyarság világhivatását. Mi nem fogjuk elfelejteni soha Buda nagy „öregemberének" tanítását és közkincsként őrizzük szellemi hagyatékát.

*

Az olvasók közül talán senki sem sejtette, hogy mennyi művészi öntudat volt abban, hogy a Budai Napló formája, beosztása a századeleji zsurnalisztikai hagyományokat megőrizte. Hányan voltunk, akik fiatalos hévvel ellenszegültünk ennek a formailag elavult laptípusnak. És mégis, amikor egyes ünnepi alkalmakkor összetalálkoztunk az olvasókkal, láttuk, hogy Viraág Béla tanításait csak ebben a formában lehetett elmondani annak a közvéleménynek, amely az ősz szerkesztőt prófétájának tartotta. Hagyománytisztelet, a mult emlékeinek megbecsülése, minden magyar érték felismerése és ápolása jellemezték Viraág Bélát és a nemzedékeket, amelyeket magyar ízlésre nevelt az újságíráson keresztül.

*

Bangha Béla mondotta egyszer: Budának lelke van, Buda egy külön világ. Ezt a külön lelkiséget Viraág Béla és a Budai Napló gárdája formálta ki. Amivel lelkibbek vagyunk itt Budán, amivel többek vagyunk a rohanó életű világvárosiak átlagánál: ezt Viraág Bélának, a hegyek és a kis budai házak költőjének köszönjük meg, legalább friss sírhantja mellett. A művészi romantika, a hangulatok szépsége nem mindenkinek kell, de nekünk a levegő, a tisztultabb életszemlélet és a lélek nagy erőssége.

Többé már nem mosolyognak a messzenéző kék szemek. Többé már nem hajol kéziratok tömege fölé, többé már nem diktál gépbe és nem panaszkodik már többé az új világra. Többé már nem fogják bántani irígyek és együgyűek.

*

Az áldott budai föld ölelte karjába a magyar föld szerelmesét. És amikor sírjánál elhangzott az utolsó búcsúbeszéd is, amikor eloszlott a gyászoló sereg, amikor itt lent már minden elvégeztetett... akkor az ősz költő Viraág Béla levetve magáról a mulandóság köntösét, odaállt az Úristen elé és beszámolt földi küldetéséről, a magvetésről, amely reá bízatott.

Azután egy csillagablakon lenézett az ő szeretett Budájára és bizonyára hallotta is, amikor a Mátyás-toronyban este megszólalt a lélekharang.

Buda búcsúja szállt az ég felé!

Álmok álmodója, Isten veled!

Viraág Béla élete és munkássága

Viraág Béla ősi felvidéki gentry-család ivadéka, 1863 október 19-én született a trencséni Motesicban. Édesatyja: siraki Jaskula Antal dr. a lengyel ősök szabadságszeretetével, mint őrnagy vett részt az 1848-i szabadságharcban, majd megyéje politikai életében. Édesanyja szintén lengyel nemesi család sarja: Grotkovszky Ilona. A család a XVII. század elején költözik Magyarországra és rokonságba kerül Balassa Bálinttal, Katona Józseffel, Virág Benedekkel, a Banghákkal és a Rakovszkyakkal.

Viraág Béla elemi és középiskoláit Trencsénben, Pozsonyban, Körmöcbányán és Budán végzi. Önkéntesi évét Prágában tölti ki, majd a budapesti műegyetemen az építészeti szakra iratkozik. Egyetemi évei alatt kezd behatóan érdeklődni a zsurnalisztika iránt és ebből az időből valók első irodalmi megnyilatkozásai.

Az írásművészet útján.

Viraág Béla első verskötetében, amely 1885-ben jelent meg, újat tudott adni a magyar klasszikusok nyomán támadt irodalom megnyilatkozásai fölött. Verseskönyvét mohó kézzel ölelte magához a közönség. Szabó Endre, az Üstökös szerkesztője adta ki első verseit, ezt követték regényei, költeményei és vezércikkei, amelyek mind egy új magyar szellemóriást ígértek az igényesedő ízlésű magyar közönségnek.

Az invenciók csodálatos szavú művészére azonban hamarosan rászakadtak az élet mindennapi gondjai s amit ő hitnek, művészetnek, irodalmi örökkévalóságnak tudott volna kisugározni a magyar szellemiség templomaiba, azt robotos szerkesztőségi munkaasztalok mellett kellett napról-napra szétszórni, valami kis emberi megváltásra, megélhetésre. Viraág Béla a szellemi Magyarország és a magasabbrendű irodalom elhivatottja volt, de a lehetőségek a mindennapok újságírói formanyelvére kötelezték tehetségét. Az akkori Magyarország minden jelentős sajtóvállalkozásának munkatársa volt: — a már említett Üstökösön kívül — az Ország-Világnak Benedek Elek alatt, a Budapesti Hirlapnak Csukássy idejében, az Egyetértésnek Csávolszky alatt; munkatársa volt a Kis Újságnak is és felelős szerkesztője a Fővárosi Lapoknak. Nevéhez fűződik Bartha Miklós zsenijének felismerése és felkarolása; vele együtt szerkeszti a Magyar Hirlapnál az országgyűlési tudósításokat.

A Telefonhírmondó.

A sors úgy akarta, hogy Viraág Béla kapcsolatba jusson az újabb kor egyik legzseniálisabb magyar mérnökével: Puskás Tivadarral. 1892-ben együtt alapítják a Telefonhírmondót, amelynek Viraág Béla első szerkesztője. A csodálatos találmánnyal együtt — Puskás Tivadar mellett — Viraág Béla nevét is öt világrész sajtója kapja fel; de a magyar szó muzsikájának szerelmese mégis itt marad köztünk, itt marad magyarnak, a toll egyszerű harcosának, akit nem kábít el hírnév és semmi lehetőség.

Viraág Béla érdemeit a Telefonhírmondó alapítása körül már régen elfelejtették, pedig ő volt egyik legerősebb propagátora Puskás Tivadar találmányának, amely mindenképpen a Rádió ősének és kezdeményezésének tekinthető. Résztvesz az újságírók Otthon körének alapításában.

Buda szerkesztője.

Az örök, kifürkészhetetlen Gondviselés úgy rendelkezett, hogy aki az ellenkező kiadói érdekek özönében a nagy napilapok szerkesztői asztalánál soha nem találta meg önmagát; 1903-ban visszavonuljon ennek az épülő metropolisnak érintetlen lelkű szebbik felére: Budára. Előbb mint a Budai Szemle munkatársa, majd mint a szerkesztésében ugyanebben az évben megindult Budai Napló felelős szerkesztője és kiadója megteremtette Budának azt a külön lelkiségét, amelyre ma oly büszkék vagyunk. Viraág Béla minden betűje és minden sora visszanyult a messzi századok dicsőségébe, onnan merített erkölcsi alapot és tanítást. A kanyargó utcák, erdők, hegyek költője volt, tele a meglátások pozitív nagyszerűségével, az értékek kibányászásának példátlan energiájával. Nemcsak a mosolya, nemcsak megénekelt szürke cilindere járult hozzá Buda örökünnepi képéhez, hanem az a speciális, budai programm is, amely elgondolásaai nyomán lett élő valósággá Budán.

A fürdőügy harcosa.

Buda-Spa. Emlékeznek-e erre az ideára a fürdőügy mai nagyurai, akik közül talán nem is egy mosolygott akkor, mikor az első ötletek megjelentek a Budai Napló hasábjain. Nem is olyan régen elképzelhetetlen volt, hogy a régi kis budai fürdőházak helyén nemzetközi arányú gyógyhelyi idegenforgalom luxusszállói emelkedjenek. Mire megvalósult az álom, elfelejtették a prófétát, aki az új Magyarország egyik legerősebb gazdasági erőtényezőjére akkor hívta fel a közfigyelmet, amikor még boldog volt az élet a Kárpátok karéjától a magyar Adriáig. A tervek lassan értek, könnyű volt az alkotó szellem morzsáit összeszedni, hisz ezek a morzsák is többet értek, mint minden akta és minden ankét. Mi nem idézzük azokat a kötetekre menő cikkeket, amelyek Viraág Béla ragyogó tollából jelentek meg a magyar fürdőügy objektumainak kiépítéséről, propagálásáról és a nemzet gazdasági élete számára való hasznosításáról. Beszélnek helyettünk a Budai Napló évfolyamai, az egész Buda-kultusz, amelyet Viraág Béla teremtett meg s amelynek centrumába a hévforrások és fürdők ügyének felkarolását állította és tartotta három évtizeden át.

Ma országos sajtódivat a fürdők lelkes dicsérete, de arról alig esik szó, hogy az üzemesedő propagandához és idegenforgalomirányításhoz ki adta az ideát? Örök, hervadhatatlan édeme Buda szerkesztőjének, hogy a sírig kitartott a mellett a férfiú mellett, aki a magyar gazdasági rend tényezői közé az Úristen által ingyen adott geológiai kincseket is be akarja állítani.

Kelet felé.

Csodálatos, látnoki erővel fordította Viraág Béla Buda és a magyarság figyelmét Kelet felé. Fantázia, rajongás, aggódás és örök szerelem formálták ki az ősz szerkesztő Keletbe vetett hitét. Álmodott egy új népvándorlásról, amely Japán, Kína és a keleti népek többezeréves szellemiségével újból átömlik az Ural gerincén és felszívja magába Európa Potemkin kultúrájának szánalmas, utolsó maradványait. Ebben a perspektívában igazolva van minden ezeréves szenvedésünk, minden megnyomorítottságunk, minden önfeláldozásunk és minden csodavárásunk.

De Viraág Béla a Távolkeletnek — esetleg többszázad alatt bekövetkező — expanzióját napjainkban is realizálni igyekezett. Ő nyitotta ki a magyar idegenforgalom érdeklődésének ablakait legelőször Kelet felé, leszögezve, hogy Budapest csak Kelet felől a legelső metropolisz, nyugat felől a legutolsó. A Budai Napló és baráti köre a magyar-izlám kapcsolatok útján is legelőször fejtett ki propagatív munkásságot azon a téren, hogy Kelet fejedelmei, főurai és tehetősei Budára jönnek gyógyulást keresni, tanulni és szórakozni. Hogy ez az elképzelés számolt a lehetőségekkel: azt nemcsak a legutóbbi években Budapesten járt keleti fejedelmek száma bizonyítja, hanem az a mélyenszántó, angol nyelven mondott búcsúbeszéd is, amelyet Hadzsi Ahmed Khán Ayaz indiai tanár mondott a sírnál s amelynek tartalmát lapunk más helyén közöljük.

A keleti kapcsolatok további kiépítése, a magyar ősiségnek hangsúlyozása, a turáni népek sorsközösségének dinamikus hirdetése lesz a legméltóbb út, amelyen Viraág Béla szellemi hagyatékát utódai az egész magyarság javára és boldogulására megőrizhetik.

Városrendezés, politika.

Buda szerkesztőjét alig érdekelte a napi politika hullámverése. A magyarságot illető, távolabbi célok mellett, ez a kis darab magyar föld volt munkásságának színhelye és célja is s aki valamit Budáért tett, az méltó volt lapjának támogatására. A budai politika szerinte csak egy lehetett: Buda szépítésének, a budai polgárság gazdagításának politikája. Aki ezeket a szempontokat magáévá tette az számíthatott tollának bátorítására és elismerésére.

Hűséges támogatója volt minden olyan törekvésnek, amely Buda fejlesztését tűzte ki célnak. Legutóbb a Vérmező. A Déli pályaudvar, Víziváros környékének rendezését tartotta napirenden, ugyanakkor a perifériális jellegű Óbuda és az elhanyagolt Alsóváros érdekében is döntően emelte fel szavát. Ezek a problémák talán bizonyos fokig helyi érdekűek, de nem szabad elfelejtenünk, hogy Budapest új városképét a harmonikus részek együttese jelenti s a városrendezésben minden hiba száz esztendőkre helyrehozhatatlan kárt jelent.

Az egyesületi életben.

Nagy szervezőképességével elsősorban neki köszönhető, hogy Buda társadalmi és egyesületi élete oly nivós arányokat tudott felmutatni az utóbbi három évtized alatt és hogy a budai egyesületek aktív részt vállaltak a városrendezési és várospolitikai kérdések megoldásában. Ő teremtette meg azt az egyesületközi szövetséget, amely Bódy Tivadar elnöklete alatt 22 társadalmi és kulturális alakulást sorozott tagjai közé. A volt polgármester halálával ez a szövetség elvesztette egyik szervezőjét s a már betegeskedő Viraág Béla, akire mindjobban nehezedtek az élet és lapkiadás gondjai maga sem állhatott többé, régi szervezőképességével a nagy célok felé elindult szövetség fókuszába.

Sokkal maradandóbb kezdeményezése volt Viraág Bélának a budai írók, művészek és tudósok Hollós Mátyás Társasága, amelynek ülésein olyan nemzeti büszkeségeink szerepeltek, mint: Apponyi Albert, Andrássy Gyula, Bethlen István, Szabolcska Mihály és sokan mások, Magyarország szellemi elitjének vezérkaráról. A Hollós Mátyás Társaságban inkarnálódtak az ősz szerkesztő csillogó elgondolásai, amelyekből oly sokat valósított meg Buda és a magyarság életének könnyítésére és megszépítésére s amelynek további ápolása azokra a kiváló szellemi férfiakra marad, akik a társaság életét, Viraág Béla szellemében fogják tovább irányítani.

Számos egyesület megalakításában és munkájában vett tevékeny részt; kezdeményezésére alakult a Budai Társaskör és sok más egyesület, amelynek létesítése túlnőtt a helyi érdekeken és általános nemzeti célokat szolgál.

Betegség, halál.

Aki egy életen keresztül a munka embere volt, akinek tollából soha ki nem apadt a lázas invenciók és építő tervek forrása, akinek gerince nem hajolt meg anyagi válság és politikai nyomás alatt, aki előtt lehetetlen viszonyok közt sem volt akadály; azt levehette lábáról egy alatomos kór, amely megtámadta szívét, azt a nagy szívet, amelyben Buda mellett elfért az egész magyarság sorsa is. Szívbaja két év óta hatalmasodott el rajta igazán. Hogy ezt a két évet mégis munkában töltötte el halála percéig: az ragyogóan világítja meg csodálatos elhivatottságát, amelyben hitt s amely még mindig idő előtt szólította egy boldogabb világba. Tornyosuló gondok tették lehetetlenné, hogy akármely kúráját eredményesen fejezhette volna be, hogy igazán gondot fordíthatott volna gyógyítására. Két év alatt két ízben feküdt szinte reménytelenül a Korányi klinikán és mind a kétszer, párnapi pihenés mégis visszaadta őt nekünk. Alig néhány nappal halála előtt, június 2-án, testben megtörve, de még mindig örök-fiatalos életkedvével vonult be a Poliklinikára. Ő hitt még benne, hogy újra visszajön, de mi már tudtuk, hogy ez az elválás: búcsú örökre. S az a ragyogó júniusi reggel, amely 9-én a napkeltét jelentette Budának: Viraág Bélának naplemente volt.

Mosolygott minden kis virág, madárdal a hegyek erdejében s valahol Pesten, egy kórház ágyára ráhajolt a kedvesnővér és csak egy szót mondott.

Ez a szó, valami fájdalmas intenzitással mint villám ütött a szíveinkbe és mikor rádió, lapok erősítették meg nekünk, hogy örökre elment: a lelkét megcsókoltuk és megcsókoltuk fáradt két kezét és megköszöntük neki, amit alkotott.

*

A Befejezetlen Szimfónia csodaváró magyar himnuszait mások írják majd tovább. Mások ülnek majd az Ő asztalához, mások hirdetik tovább az igét; de amikor muskátlis, kanyargó budai utcákon régi muzsikás hangulat, napsugár és az Isten csókja érinti homlokunkat; akkor keletimádó, Budáért rajongó nagy Lelke ismét itt jár köztünk, akinek fejfájára csak annyit írtak:

— Élt 73 évet...

—

Buda temetett.

Úrnapja délután gyászoló sokadalom hullámzott a farkasréti temető halottasházánál, jóval a temetési szertartás megkezdése előtt. Egymásután érkeztek azok, akik Viraág Béla szerkesztőnknek végtisztességén kívántak hódolni emlékének. A ragyogó nap előbujt a felhők mögül és bearanyozta a temető szomorú pompáját.

A hatalmas koszorúk színes tömege borította a felravatalozott koporsót. A természet virágainak bőségét ontották Viraág Béla ravatalára. Leánygyermekei koszorúin kívül utolsó üdvözletet küldött: a *Hollós Mátyás Társaság: „Szeretett alenök-háznagyának"*, *Pávai Vajna* Ferenc főgeológus: *„Buda és a hőforrások szerelmesének"* — *„Köszönöm, hogy szerettél minket"*, dr. Lechner Jenő és neje: *„Elfáradt tested Buda szent földjében"* — *„Rajongó magyar lelked budai szívekben"*, *Palóczy-család: „Igaz szeretettel"*. *„Utolsó üdvözletet"* küldtek: Ravasz-család, Hubert-család, a Magyar Útépítési Részvénytársaság; a II. kerületi Iparoskör: „Viraág Béla emlékének", a Dunántúli Közművelődési Egyesület: „Viraág Bélának". Az I. kerületi Iparosok és Kereskedők Köre: „Béla barátunknak"; Margit, Matyi, Irma: „Drága öregünknek", Révai nyomda műszaki személyzete: „A mi jó Viraág bátyánknak", a Budai Napló belső munkatársai: „Áldott emlékű szerkesztőnknek". Ezenkívül a koszorúk és csokrok erdeje borította ravatalát.

A megjelentek között a következők neveit sikerült feljegyezni:

Andréka Károly ny. h. főkapitány, vitéz Aggházy Kamill ezredes, Andriska Károly szerkesztő, Auerbach Géza pénzügyi főtisztv., Antalffyné Fémes Beck Mária, Agner Lajos, Becsey Antal kormányfőtanácsos, Bartha Albert ny. miniszter, gróf Berényi János, Baransky Gyula dr. kormányfőtanácsos, Benedek Lajos dr. ker. elöljáró, almási Balogh Lóránd műépítész, Budaváry László v. nemzetgyűlési képviselő, Bucsányi Gyula dr. egészségügyi tanácsos, Beke Mózes igazgató, Blahos Rudolf ipartestületi alelnök, Császár Elemér egyet. tanár, Csátics Abid effendi érdi imám, Csathó György dr. orvos, Clair Vilmos, Csirszka Konrád, Csiszár Lajos, Czerny Károly a Budai Polgári Lövész Egyesület gazdája, Dengl János egyet. tanár, Duday Alajos tanácsnok-elöljáró, Exner Kornél dr. ny. államtitkár, Erődi Harrach Tihamér dr. orszgy. képviselő, Ferenczy Zoltán, Gegus Dániel ny. h. főkapitány, Geszty Andor nyug. koronaügyész, vitéz Gálócsy Árpád, Gábriel Tibor, Hennyey Vilmos dr. ny. államtitkár, a Hollós Mátyás Társaság elnöke, Hanthy Haidekker János dr. tanácsnok-elöljáró, Haypál Béla dr. ref. lelkész, Hadzsi Ahmed Ayaz Khán Achmedia mozgalmának magyarországi kiküldöttje, Huszár Elemér dr. plébános, Horvay Árpád OTI főtanácsos, Hubert Vilmos gyáros, Hollós Oszkár kir. tanácsos, ny. MÁV főfelügyelő, Horváth Lajos a III. ker. Polgári Kör titkára, Istók János szobrászművész, Istók László az Őserő főszerkesztője, Ilosvai Hollóssy Lajos kormányfőtanácsos, Kozma Jenő dr. v. orszgy. képviselő, báró Kazy József v. b. t. t., Kálmán Gusztáv dr. v. b. t. t., Krivoss Árpád dr. ügyvéd, Kátay Béla dr. budavári plebános, Udvarhelyi Kapcza Imre, Klemm Árpád pápai gróf, a székesfővárosi házinyomda főtitkára, Kornay István költő, Kollár Gábor, a Hentes és Mészáros Ipartestület elnöke, Kuszkó István ny. MÁV főfelügyelő, Kovács Dénes v. orszgy. képviselő, Kiss Árpád dr. ügyvéd, Kolling Oszkár, Lugmayer József dr. kormányfőtanácsos, Lénárt Zoltán dr. egyet. tanár, Lechner Jenő műépítész, Laurisin Miklós zeneakadémiai tanár, László Zoltán dr. szerkesztő, László Vladimir dr., Max János alezredes, Massány Ernő dr. főmeteorológus, Morbitzer Dezső kertészeti igazgató, Medriczky Andor dr. fővárosi tanácsjegyző, Markos Gyula szerkesztő, Mechmedagics Izmail budai mohamedán lelkész, Margittay Rikárd dr., Merényi Richárd dr. igazgató, Mayné Puskás Margit, Mikola Géza dr. ny. postaigazgató, Németh Jenő táblabíró, Nemes Jenő György dr. orvos, Nádas Béla dr. törvényszéki bíró, Orel Géza dr. főigazgató, Orova Zsigmond dr. fővárosi bizottsági tag, Petracsek Lajos dr. orszgy. képviselő, Pintér Jenő dr. tankerületi főigazgató, Pávai Vajna Ferenc főgeológus, Polgár Gy. Ödön dr. tanár, Pulovits István ny. igazgató, Pénzes Mihály dr. ügyvéd, Pados József, Russkó János dr. görögkeleti magyar esperes-plébános, Ringer János fürdőigazgató, R. Rév Sándor iskolaigazgató, Ravasz László I. ker. Iparosok és Kereskedők Körének elnöke, Rákosi Gyula, Sass Elemér dr. min. tanácsos, Smialovszky Tibor belügyi osztályfőnök, Steinberg Albert szerkesztő, Steniberg Károly dr., Seres József szerkesztő, lovag Scherer Pál hajóskapitány, Sógor József építész, Szilágyi Károly v. orszgy. képviselő, Székely Vladimir ny. h. főkapitány, Szviezsényi Zoltán dr. min. tanácsos, Sziklay János dr. kormányfőtanácsos, az Otthon Kör elnöke, primor rétyi Székely Miklós dr., Iklódy Szabó Andor dr. pénzügyi osztályfőnök, Szervey György az Óbudai Hegyvidéki Szövetség ü. v. elnöke, Szászhalmi József szerkesztő, Taubinger Zoltán dr. a Magyar Film Iroda igazgatója, Török József, lovag Umlauff Szigfrid ny. cs. és kir. járási főnök, Ujj Gyula min. tanácsos, Vákár P. Artúr dr. ny. kormánybiztos, boczföldi Vizy Károly százados, Váli Gábor iparosköri elnök, Weixlgärtner Tivadar ezredes, Wiegner Gyula főmérnök, Zajti Ferenc orientalista és a magyar közélet számos kiválósága, akiknek nevét a fájdalmas pillanatokban nem tudtuk feljegyezni. A temetésen képviseltették magukat: a Hollós Mátyás társaság Hennyey Vilmos útján, a Dunántúli Közművelődési Egyesület, Sziklay János elnök, kormányfőtanácsos útján. A székesfőváros, napi és várospolitikai lapok szerkesztőségei, a budai katolikus, református, evangélikus, görögkeleti, unitárius és izraelita hitközségek, a magyar mohamedán vallásfelekezetek konventje, az arab és indiai mohamedánok európai nagybizottsága, a balatonvidéki sajtó, a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság, a dunai hajózási vállalatok; az összes budai egyesületek, társaskörök, a kereskedelem és ipar szervezetei zászlók alatt, a Baross Szövetség és számos más vállalati és társadalmi alakulás.

A Budai Napló szerkesztősége teljes számmal volt jelen főszerkesztője temetésén, ugyancsak impozáns létszámban vett részt a végtisztességen a Hollós Mátyás Társaság is.

A gyászszertartás.

Délután 4 órakor vonult be a lelkész a halottasházba, hogy a katolikus egyház szertartása szerint bocsássa utolsó útjára Viraág Béla porhüvelyét. A néma csendet minduntalan megszakította a ravatal körül felcsukló zokogás s akik ott voltak, látták igazán, milyen őszinte, milyen belső gyásza van Budának. Halkan csengett a pap szava és némán mondtuk utána mindnyájan:

— Adj néki Uram örök nyugalmat!

Lassan felsorakoztak a künn várakozók is, megindult a hatalmas menet a Svábhegy déli lejtője felé, fel a magasba, ahonnan oly ragyogó képben tárul elénk az ősi város, amelyért Viraág Béla élt és meghalt. Megható volt látni, amint fáradt léptekkel jöttek fel a sírhoz azok a kortársak, akik Buda szerkesztőjével együtt a hetedik-nyolcadik évtized fehér hajával járnak köztünk: a költő kenyerespajtásai: Sziklay János, Markos Gyula páter és Kovátsay Pista bátyánk.

Az utolsó út végére értünk, körülálltuk a sírhantot. Alig fél év előtt Buda nagyasszonyát temettük, akkor is itt álltunk ennél a sírnál. Most megint ütött az óra és megint elment Valaki a legnagyobbak közül.

Fekete koporsón ezüst betük. Viraág Béla búcsúzik tőlünk a nyitott sír fölött. És újra száll az ima az ég felé és már mind mondjuk a fekete palástos pappal az utolsó Miatyánkot...

Néma csend, Gegus Dániel, a hű barát lép a sír elé.

— Búcsúzunk Tőled, aki iránytű voltál ennek a városnak életében, aki fényesség voltál az éjszakában, aki belénk lehelted a magyar örökkévalóság hitét, búcsúzunk Tőled budai írók, művészek és tudósok, a Te alapításodnak a Hollós Mátyás Társaság nevében is és ennél a maréknyi kis budai sírhalomnál megfogadjuk, hogy a szellem, amelyet Te hoztál el nekünk, messzi századokon túl is élni fog Budán.

A sajtó, amelyet Viraág Béla oly önzetlenül munkált egy életen át, Sziklay János dr. szavaival mondott örök Istenhozzádot:

— Egyszer mi is elmegyünk Utánad. Addig őrizzük a kincset, amelyet munkád jelent. Ha találkozol ott fenn a régi nagyokkal, mond el nekik, hogy Te tetted igazán magyarrá Budát.

Megható szavakkal vett búcsút a nagy halottól Sógor József és Váli Gábor az iparosok nevében, majd Medriczky Andor mondott ragyogó gyászbeszédet a magyar mohamedán konvent nevében. Az ő szavaiban kapcsolódott az indiai mohamedánok szónoka, Hadzsi Ayasz Khán:

— Elvesztettük benned a magyar izlámság nagy barátját. Mily önzetlenül képviseltél bennünket mindíg a fórumok előtt! Elhoztuk Neked és sírodba tesszük egy indiai lap nagy cikkét Rólad, hogy vidd el magaddal az Úristen elé és mondd meg neki, hogy Kelet nem felejt soha.

Az angol nyelvű mély hatású búcsú után Kornay István beszélt, majd Szászhalmi József a munkatársak nevében modott utolsó Istenhozzádot.

*

Akik nem jöttek el a nagy temetésre, azok eljöttek másnap a Ferences Atyák Margitköruti templomában a gyászmisére, ahol megjelent *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármester, *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok és a magyar közélet, valamint a budai társadalmi élet számos kitünősége. Schleicher Frigyes karnagy vezényletével Rekviemet adott elő az énekkar és felemelő magánszámokkal működött közre Gesztes Gaby kiváló szopránénekesnő.

*

A nagy temetés véget ért. Szegényebbek lettünk egy szellemi emberrel, aki fényesség volt a magyar éjszakában, de aki meghagyta nekünk gazdag örökségül a holnapot és a virradat hitét.

—

A *Budai Dalárda*, amely a temetésnapján akadályozva volt abban, hogy kegyeletét lerója elhúnyt pártfogója sírjánál, június 13-án este hét órakor testületileg elzarándokolt a frissen hantolt sírhoz s ott *Ádám* Jenő zeneakadémiai tanár vezénylete mellett gyászkart énekelt. A szomorú dallam elhangzása előtt *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármester meghatottan méltatta Buda szerelmes öreg dalosának érdemeit.

Részvétnyilatkozatokat küldtek részben a családtagokhoz, részben a Budai Napló szerkesztőségéhez:

Budapesti Mozart Egyesület, Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete, Budapesti Budai Torna Egylet, Belohorszky Gábor dr., Barát Ármin ny. miniszterelnökségi sajtófőnök, Benedek Szabolcs dr. h. elöljáró, Budapesti Soroptimista Club, Budai Iparosok és Kereskedők Köre, Budai Dalárda, Budai Izraelita Hitközség, Csathó Kálmán és neje Aczél Ilona, Czerny Károly a Budai Polgári Lövész Egyesület gazdája, Daróczy Zoltán és neje, Detre László dr. és neje, Fischofné Ries Irén, Fekete Józsefné, Fábián Gáspár műépítész, Fábián József, Fábián Ernő, Felkayné Kapcza Ilonka, Fischer József építész, Gráf Ede és neje, Hubert Vilmos gyáros, Hasenfeld Artúr dr. egyet. tanár, Hanthy Haidekker János dr. tanácsnok-elöljáró, Kürthy György a Nemzeti Színház művésze, Király Kálmán tanácsnok, Kozma Jenő dr. v. orszgy. képviselő, Kanczer Kálmán és neje, Kresz Károly, a TÉBE elnöke és neje, Kuszkó István ny. állami főfelügyelő, Kassay Béla és neje, Morvay Győző dr. tankerületi főigazgató, Moldován Sándor ny. főellenőr, Margittay Rikárd dr., Máté-Török Gyula testőralezredes, Nemes Antal dr. c. püspök, Okolicsányi Kuthy Dezső dr. ny. közkórházi főorvos, Palóczi Edgár tanár, R. Rév Sándor iskolaigazgató, Pekár Gyula, a Turáni Társaság elnöke, Riedl Margit mozdulatművésznő, Riva József főmérnök, Rexa Dezső, Saxlehner Kálmán, Schroedl Ervin, a Magyar Általános Hitelbank Krisztinavárosi fiókjának főnöke, Soós István gazdasági intéző és neje, Stipek Béla osztrák államvasúti főfelügyelő, zetelaky Sebestyén Imre dr. ny. kúrai bíró és neje, Sógor József építőmester, vitéz főnemes Ákosfalvi Szilágyi László dr., a Johannita Rend lovagja, Szentiványi Sándor, Taubinger Zoltán dr., a Magyar Film Iroda igazgatója, Zubriczky József dr. ügyvéd.

*Elégia**

(Temetésemkor)

Holnapután, ha meghalok,
Kopott ruhát rám adjatok:
Rossz kalapot, rossz cipőt,
Ahogy jártam azelőtt.

Nehogy ott a magas égben
Valami csúf szégyen érjen,
S mondják a hátam mögött:
— Ejha! De kiöltözött!

De ha azt is hagynám hátra,
Temessenek jó ruhába,
Hogy úr legyek odaát...
Hol vennék én jó ruhát?

A jó Isten — bizonyisten —
Tudja jól, hogy ilyen nincsen
Egy sem, — nem, ki tudja, hány:
Sohasem volt jó ruhám!

A hajam is jól lenyirva,
Eresszetek le a sírba.
Ne keltse majd azt a hírt:
— No lám, ez is verset írt!

Mellém ide, — ha ültök tort —
Ne tegyetek egy üveg bort,
Mert hogy — ihaj, csuhája! —
Ökör iszik magába!

S ne kerüljön hegedűre
A cigányok nyirettyűje,
Rám derítné a tömeg:
— Mulatós volt az öreg!

Pedig Isten látja lelkem,
Csak busultam életemben;
Búsulni most nem való!
Búsuljon most már a ló!

Felvidít egy kedves álom:
Hogy majd tovább konferálom
Felsőbb helyen, odaát —
Ezt az árva, bús Budát.

Tárt karokkal várnak engem
Az angyalok fenn a mennyben,
Mert az Úr is megbocsát,
Ha megnézi jól Budát.

Budát én is jól megnéztem
S épp ez volt a vezeklésem...
Tudja jól a Teremtő!
S fejfámra is véshető:

— — — — — — — — — —

... Budán voltam szerkesztő!

VIRAÁG BÉLA

* Szerző ezt a versét a Budai Napló 1924 február 7-én megjelent számában adta ki.

Viraág Béla érdemei...

Szegény ember maradt mindhalálig; nem lett méltóságos úr; rendjeleket nem kapott 50 éves írói és újságírói, tudományos és közéleti munkásságért; nem volt sem akadémikus, sem egyetemi tanár; sem képviselő, sem felsőházi tag, sem a törvényhatóság be nem választotta örökös tagnak — egyéni hiúság nem bántotta soha; ellenben: százezrek szívében él emléke, rengeteg jót tett, nagyszámú családot nevelt fel, nagyszerű tudósa és művelője volt az ősmagyar nyelvnek, mythológiának, ősi történelmünknek, a turáni népek kapcsolatainak, a szavér (szumir)-akkád mult emlékeinek és a magyar-iszlám vonatkozásoknak. A muzulmán és turáni népek előtt Japántól Arábiáig olyan ismert a neve, hogy működéséről a tekintélyes egyiptomi és ázsiai lapok időnként beszámoltak, amiről itt közlünk egy indiai részletet. Ezek az ő érdemei, kitüntetései.

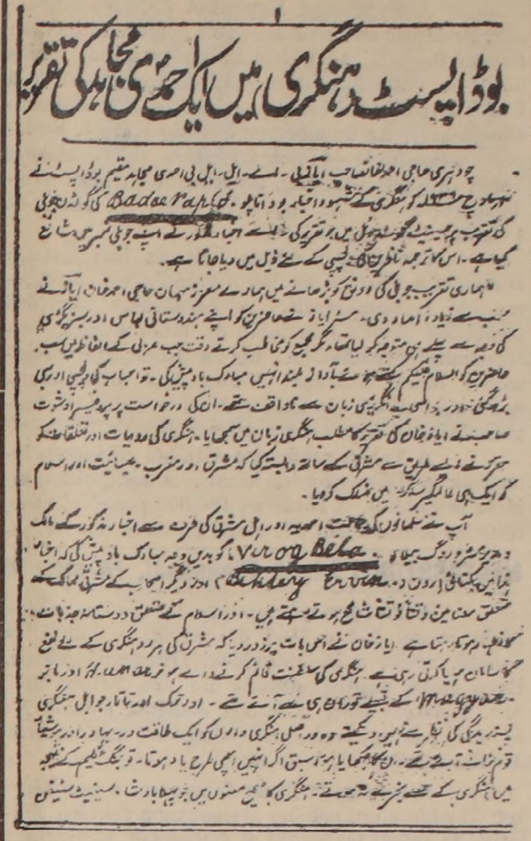

بوڈاپسٹ (ہنگری) میں ایک احمدی مجاہد کی تقریر

Hadzsi Ayaz Khán elhozta magával indiai hazájából a *Kadianban* megjelenő *„Al Fazl"*-nak, az indiai mohamedánok hivatalos lapjának azt a példányát, amelyben a 30 milliónyi indiai mohamedán közönség előtt vezércikkben méltatják Viraág Bélának és lapjának, a Budai Naplónak érdemeit a magyar-izlám kapcsolatok felújítása körül és hangsúlyozzák azt a törekvést, hogy a szent Budát kell megtenni az európai izlám gócpontjának. A Budai Napló cikkeit a mohamedánok között terjesztik és arab fordításban olvassák.

Viraág Béla családja és a szerkesztő bizottság *őszinte szívvel mond köszönetet mindenkinek, akik a fájdalmas részvétben osztoztak.*

Viraág Béla példát adott nekünk

Írta: LIBER ENDRE alpolgármester

Mély megilletődéssel értesültem a Budai Napló lelkes szívű főszerkesztője, Viraág Béla elhunytáról. A székesfőváros szolgálatában eltöltött évtizedek alatt mindíg közvetlen kapcsolatban voltam Vele, csodálattal tekintettem az ő nagy lelkesedését és mindenkor örömmel olvastam cikkeit. Ezek az írások Budapest rajongó szeretetét mutatták, azonban nem meddő dícséretekkel voltak telve, hanem új és új gondolatokat vetett fel, azokat szívósan minden oldalról megvilágítva addig-addig hirdette, amíg megvalósultak. A Budai Napló a székesfőváros olyan helyi jellegű naplójává nőtte ki magát, amelynek gondolatait mindenkor szívesen fogadta, nemcsak a nagyközönség, hanem azok is, akik a megvalósításban közreműködhettek. Különösképpen kellett értékelnem Viraág Béla nagyszerű cikkeit Buda földalatti kincseinek: a hévvizeknek, gyógyvizeknek kihasználásáról, a Budapest-fürdőváros gondolat megvalósításáról. Éppen mostanában fejeződik be Budapest fürdőváros kialakulásáról szóló nagy munkám, amelyben Viraág Béla érdemeit is, a Budai Napló szerepét is, méltóképpen megörökítettem. Ha Budapest polgárságának akadna még sok-sok Viraág Bélája, akik hasonló lelkesedéssel, szaktudással és íráskészséggel karolják fel a székesfőváros sorsát és bőségesen termelik ki a megvalósítható, hasznos gondolatokat, akkor Budapest mihamarabb elérkeznék a jólét és erőteljes ütemű fejlődés színvonalához. Viraág Béla példát adott nekünk, hogyan kell hasznosan szeretni azt a várost, amelyet magunkénak vallunk, azok is, akik nem itt születtünk. Példát mutat arra, hogy miképpen kell egy-egy nagy gondolatért áldozatot hozni. Kihullott a toll a jó öreg Viraág Béla kezéből és hogy mit jelent ez a veszteség számunkra, azt most még fel sem foghatjuk, csak mi tudjuk értékelni igazán, akik szintén a toll munkásai közé tartozunk, mint Viraág Béla.

A szerkesztő-bizottság az olvasókhoz.

Alig néhány hónapja, hogy a Hollós Mátyás Társaság megrendezte Viraág Béla írói működésének ötvenedik, és a Budai Napló szerkesztésének harmincadik évfordulóját. Az ünneplésből Buda társadalma, az összes budai társulatok és körök kivették részüket. Buda közönsége impozáns módon adott kifejezést Viraág Béla iránt érzett szeretetének és elismerésének.

Ez a megnyilvánult szeretet és hála, amely nem csupán a szerkesztő személyének, hanem a Buda érdekeit lelkesedéssel védő apostolnak is szólt, megadja nekünk az ösztönzést arra, hogy a Viraág Béla halálával elárvult Budai Naplót gondjainkba vegyük. Tesszük ezt nem csupán a család kérelmére, hanem abban a tudatban is, hogy a lap fennmaradásával szolgálatot teszünk elsősorban szeretett Budánknak is.

A zökkenők elkerülése céljából meg is alakult már a szerkesztő-bizottság, amely átmenetileg — a végleges rendezésig — a lap irányítását fogja végezni. Ez a bizottság természetesen súlyt helyez arra, hogy a Budai Napló a régi szellemben, Viraág Béla elgondolásához és elveihez híven vezettessék tovább.

A szerkesztő-bizottságnak tagjai a multban is állandó érdeklődéssel kísérték a Budai Napló működését, magatartását és irányát, mert az elhúnyt szerkesztő esetről-esetre tájékoztatta őket terveiről, a lap álláspontjáról és céljairól.

A Budai Napló olvasói nagyon jól tudják, hogy ez a lap hivatást teljesítő orgánum: kereste, támogatta és védte Buda érdekeit, irányította és előkészítette Buda jövőjét. Állítjuk, hogy a főváros idegenforgalmának nagyon sokáig ez a lap volt, mondhatnánk, az egyedüli szószólója és propagálója. Viraág Bélának alkotó része volt abban, hogy ezt az ügyet most már eredményesen felkarolta a hatóság és annak oly szép eredménnyel dolgozó magas színvonalon álló szervei. Az idegenforgalom ügye ugyanis nemcsak a főváros, hanem az ország gazdasági felvirágzásának is egyik igen fontos tényezője.

Viraág Bélának minden gondja, gondolata az ő bálványozott Budája volt. Mindent elhanyagolt, minden félretett, hogy ennek az egyedüli eszményének s egyben szenvedélyének élhessen. Nem törődött lapjának anyagi előnyeivel, a lapját nem használta fel vagyon és pozíció szerzésére, családjára sem hagyhatott földi javakat. A Budai Naplóban csak egyet látott: fegyvert, amellyel harcba vonult Buda érdekeiért és jövőjéért. Nagy önzetlenségének számtalan esetben látta hasznát Buda közönsége.

Emléke, munkássága és áldozatkészsége kötelezettséget ró nemcsak barátaira, de a közre is, amelyet haláláig szolgált. Ezek a kötelezettségek azt jelentik, hogy hatóságok, egyesületek és társadalmi rétegek fogjanak össze a budai gondolat önállóságának, tisztaságának megvédéséért; hogy máról-holnapra ne fakuljanak el azok az eredmények, amelyeket Viraág Béla mnkásságával ajándékozott közkincsnek. Ezeknek az emlékeknek és Viraág Béla munkastílusának megőrzésére csak a Budai Napló lehet hivatott s amikor a szerkesztő-bizottság megalakult, úgy érzi, joggal számíthat minden hivatalos fórum és minden budai polgár lelkes, odaadó támogatására.

Vállaljuk az erkölcsi felelősséget, hogy a lap nemcsak az átmenet, hanem az új felelős szerkesztő kérdésének megoldása után is azt az irányt és szellemet fogja képviselni, amelyet a multban képviselt.

Bízunk Budában, amely mindíg elöljárt a jó példával, amikor nagy férfiainak emlékét kellett megbecsülni és értéknek átmenteni az újabb nemzedékekre.

Hennyey Vilmos dr.,
a szerkesztő-bizottság nevében.

A Szebeny Antal Emlékbizottság és az I. kerület egyesületei: Budahegyvidéki Társaság, Budai Dalárda, Budai Polgári Casino, I. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület, I. Kerületi Iparoskör, Kelenföldi Kaszinó, Svábhegyi Közművelődési Kör, Szabadpolgári Kör, Virányos-Kútvölgyi Gazd. és Kultúr Egyesület, 33. Football-Clubja felejthetetlen emlékű *Szebeny* Antalnak emlékezetére június 13-án, Antal napján emlékünnepet rendezett. Délután 6 órakor a Farkasréti temetőben *Baransky* Gyula dr. kormányfőtanácsos, a Budai Dalárda tb. elnöke mondott ünnepi beszédet és elhelyezte Szebeny Antal sírján a polgárság koszorúját. A Budai Dalárd énekelt a sírnál. Az emlékünnep befejezéséül *Platthy* György és *Szigeti* János sírjaihoz vonultak és az elhúnyt vezérek sírjait megkoszorúzták.

A Hollós Mátyás Társaság egy év óta csak gyászolni tud, hisz legkiválóbb tagjai haltak meg váratlanul rövid egymásutánban: *Kiss* Menyhért, *Móricz* Pál, *Erődi* Béla, *Lázár* István, *Benedek* Sándor és most alapítója, *Viraág* Béla. Ezek a veszteségek súlyos feladatok elé állítják az országnak ezt a kitűnő tudós irodalmi egyesületét.

A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" Őfensége József Ferenc kir. herceg fővédő magas megjelenése mellett június hó 20-án, szombat délután 6½ órakor a Szt. Lukács-fürdő földszinti különtermében (Zsigmond-u. 25) tartja 42-ik évi, rendes közgyűlését. A közgyűlést 8 órakor ugyanott a terraszon (a Tarján étteremben) társasvacsora követi. Vacsora után tánc. A társasvacsorán résztvenni szándékozók legkésőbb f. hó 18-ig okvetlenül jelentsék be levelezőlapon vagy telefonon a résztvevő személyek számát az egyesület titkárságánál (II., Szemlőhegy-u. 25. Telefon: 52-9-97).

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

HÍREK:

A Virágos Budapest—Virágos Magyarország (VIBUMA) bizottsága karöltve a Virágkedvelők Egyesületével ablak-, erkély- és kiskertversenyt rendez. A versenyen való részvételt június hó 20-ig kell írásban bejelenteni. Felvilágosítással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29, II. em. 11. (Telefon: 16-3-53.)

Az Óbudai Stadion Bizottság *vitéz dr. József Ferenc* királyi herceg Őfensége fővédnök elnöklete alatt június hó 12-én délután 6 órakor a Császárfürdő udvarán lévő fedett helyiségben nagygyűlést tartott. A nagygyűlésen felszólaltak: *Aujeszky* László dr. meteorológiai adjunktus, *Bacsó* Nándor tanár, meteorológiai osztályvezető, *Benárd* Ágoston dr. ny. miniszter, országgyűlési képv., *Darányi* Kálmán dr. egyetemi tanár, az Országos Egészségügyi Intézet elnöke, *Hüttl* Károly dr. székesfővárosi biz. tag, ügyvéd, somorjai *báró Lukachich* Géza ny. altábornagy, *Miklós* Ferenc dr. ügyvéd, székesf. biz. tag, *Nagy* Emil dr. ny. miniszter, közíró, *Nagy* Lajos dr. egyetemi magántanár, az aquincumi múzeum igazgatója, *Pekár* Gyula ny. miniszter, országgyűlési képviselő, *Petracsek* Lajos dr. ügyvéd, országgyűlési képviselő, *Pólya* Antal dr. m. kir. pénzügyi főtanácsos, adófelügyelő, *Réthly* Antal dr. egyetemi tanár, m. kir. meteorológiai és földmágn. int. igazgató, *Rotter* Lajos mérnök, a vitorlázó repülő, *Scheff-Dabis* László dr., a Bakteriológiai Intézet h. igazgatója, *Szviezsényi* Zoltán min. tan., a Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság igazgatója.

Drágaköveket és törött nemesfémet vásárol: SZERAFIN GY. II, Roham-u. 8

A Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület június 6. és 7-én tartotta a Trianoni béke revíziójának 16 éves évfordulója alkalmából *„Trianoni emlékversenyét"*. A verseny, amelynek célja a trianoni béke revíziója gondolatának állandó ébrentartása a magyar lövésztársadalomban, nagy érdeklődés mellett folyt le. A csapatversenyben Horthy Miklós P. L. E. 1397 ponttal, Budahegyvidéki P. L. E. 1366 ponttal, Műegyetemi L. E. 1352 ponttal győzött. Rendezésre került még az egyéni és az öregurak versenye is. A szép díjakat *Oszoly* Kálmán elnök osztotta ki lelkes beszéd keretében, amelyben ama reményének adott kifejezést, hogy rövidesen elkövetkezik az átkos békeparancs revíziója, amely visszaállítja területi függetlenségünket és Nagy-Magyarországot. A versenyzők az erre az alkalomra készült gyönyörű emlékérmet, értékes tiszteletdíjakat és a győztes csapat a művészi kivitelű emlékkeresztet nyerték. A szép ünnepségen közreműködött a Zugligeti Erdei Visszhang Dalkör, amely nagyban emelte az ünnepség nívóját.

Buda vezető szépirodalmi-tudományos lapja, az *Istók* László szerkesztésében megjelenő **„Őserő"** most megjelent száma meleghangú cikkben méltatja *Viraág* Bélát.

A Magyar Szűcsmesterek és Szőrmekereskedők Országos Egyesülete *Tsuk* Gyula elnöklete alatt évi rendes közgyűlésén *Vagács* Géza Mihályt választották meg elnöknek. Társelnök *Dán* Fülöp, alelnökök: *Lebovits* Béla, *Gasztonyi* S. Sándor és *Gyenes* Balázs lettek. *Robitsek* Géza díszelnök örömének adott kifejezést, hogy felállították az ifjúsági szakosztályt és életre hívták az özvegy- és árvaalapot. Vagács Géza Mihály új elnök kijelentette, hogy legfőbb gondja a nagykereskedelem detailárusításának megszüntetése lesz. Vagács Mihály elnöknek, valamint a tisztikar többi újonnan megválasztott tagjainak tiszteletére az egyesület a Budai Lövöldében június 10-én 300 terítékes ünnepi vacsorát rendezett. Az ünnepi felköszöntőt *Dán* Leó kormányfőtanácsos mondotta.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista **II, Corvin-tér 5. sz.**

A Buda Alsóváros—Sósfürdő Környéke Egyesület *június 11-én* — Úrnapján — délután 5 órai kezdettel a Sósfürdő parkjában és helyiségeiben jótékonycélú kerti ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt este Magyar Nótaest követte, amelynek keretében felléptek: *Utry* Anna és *Varcha* Imre aranykoszorús magyarnóta énekesek és *Jonásch* Oszkár operettrészleteket énekelt. Konferált: *Magyarády* Jenő.

A Klotild Szeretetház Egyesület 1936. évi június hó 19-én (pénteken) délután ½5 órakor tartja az I., Budakeszi-út 8. sz. alatti szeretetházhelyiségében évi rendes közgyűlését, melyre az Elnökség az egyesület tagjait meghívja.

A Hegyvidéki Asztaltársaság heti csütörtöki összejöveteleit ezentúl a XII., Tóth Lőrinc-utca 10. szám alatt az *„Istenszem"* vendéglőben tartja, amely központi fekvésénél, könnyű megközelíthetőségénél fogva alkalmas az összejövetelekre. A társaság házigazdai szerepének betöltésére *„gazda"* címmel *Wimmer* László fiatal mérnököt választották meg.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

A Svábhegyi Egyesület érdemes elnökének, Budapest székesfőváros volt polgármesterének: *losonci Bódy* Tivadar dr.-nak emlékszobrát június hó 21-én, vasárnap d. e. ½12 órakor leplezi le a Svábhegyen levő Eötvös-parkban (a Fogaskerekűállomásnál). Az ünnepélyen *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere és *Glücksthal* Samu dr., felsőházi tag, az egyesület elnöke mondanak beszédet. Az egyesület címe: I., Diana-út 4. szám. Telefon: 651-64.

Szokatlanul díszes volt az idei Úrnapi körmenet a Várban, amihez a verőfényes, napsugaras idő is hozzájárult. A körmenetet megelőző szentmisét *Serédi* Jusztinián dr. bíboros-érsek, hercegprímás pontifikálta, míg a Szent Háromságszobor tábori oltáránál *Kátay* Béla dr. misézett. A kormányzó képviseletében *Hóman* Bálint dr. kultuszminiszter vett részt a szertartáson.

A Tabán rendezése céljából rövidesen lebontják a Döbrentei-tér házait. A kisajátítási eljárás megindult. A fővároos 180.000 pengőért megvette az Attila-körút 81. alatti házat és lebontatja.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Ritka formájú napfogyatkozás lesz június 19-én reggel ¼4 és ½5 óra között s nálunk is látható, amint a Balatonvidéki Hírmondó jelenti. Ilyen alakú napfogyatkozás utoljára 200 év előtt volt. Krisztus előtt 2570-ben észlelték először *Hi* és *Ho* pekingi császári csillagász mandarinok. Jutalmul leüttették a fejüket.

A megáradt Duna felnyomta a talajvizeket *Óbudán* s így néhány alacsonyabb fekvésű épületből ki kellett lakoltatni az embereket. Egyébiránt a főváros műszaki hivatalai résen állanak s így nagyobb aggodalomra nincsen ok.

Madách Imre szobrát a Döbrentei-téri parkban állítják fel.

Ellepték az idegenek a *Balaton* fürdőit. *Balatonfüred, Balatonalmádi, Siófok, Balatonboglár* és különösen *Révfülöp* lett az osztrákok és németek kedvenc nyaralóhelye. Utóbbi helyen a bécsi Rotschildok luxusvillát építtettek s a bécsiek számára megnyílik a *Hirsch*-penzió, amelyet *Wieninger* Rudolf kereskedelmi tanácsos, szállodatulajdonos vezet.

A Prohászka Ottokár Társaság és a „Korunk Szava" május hó 16-án a Zeneművészeti Főiskola nagytermében díszhangversenyt rendezett, amelyen *Böhm* László karnagy vezényelt. Az estélyt Katona Jenő, a „Korunk Szava" szerkesztője nyitotta meg.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában,

Nagy építkezések indultak meg Budán. Főleg a Statisztika kertjével szemben észlelhető a lázas építkezés, ahol gombamódra teremnek az új lakóházak. A Fő-utca 67. sz. alatt Ligeti Pál műépítész tervei szerint Rákos Béla bőrkereskedő palotája épül, a Margit-rakpart 40. sz. alatt dr. Rubányi Gyula kormányfőtanácsos, a Margit-rakpart 39. sz. sarokpalotát báró Hatvany Lajosné építteti. Budán, a Margit-körút Széna-tér felé eső részén nincs elég üres üzlethelyiség. A kereskedők üzleteiket Budára koncentrálják és az épülő bérházak földszintje már előre is ki van adva üzlethelyiségek céljára.

Magyarul nem szabad temetkezni? A Budai Napló mindig a vallásszabadság híve volt s azért többször szóvátette, hogy a magyar gör. kel. vallású híveket akadályozzák vallásuk szabad gyakorlatában és őket idegennyelvű istentiszteletekre, előttük ismeretlennyelvű hittan tanulására kényszerítik. Illetékes helyeken megállapításainkat rossz néven vették s íme most Szentesen, özv. Csigor Jánosné temetésén, aki magyar-ortodox hitű volt és végrendeletileg a szentesi magyar ortodox érseket kérte fel a szertartás elvégzésére, karhatalommal akadályozták meg a magyarnyelvű temetés elvégzésében. Szerencsére a református pap jelen volt s ő imádkozott a sírnál. Szegény görögkeleti magyarok. Április 3-án hiába írtuk meg sérelmeiket, már magyarul meghalni sem szabad.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

A III. ker. Egyesült Polgári Társaskör június 8-án tartotta meg szokásos havi választmányi ülését. A választmányi ülésen a kerületet érdeklő, elsősorban közlekedési kérdések kerültek szóba.

KÖZGAZDASÁG

— **A Fabank Rt.** a mult esztendőben is igen kedvező eredménnyel működött s a bankári óvatosság, meg a kereskedői szolídság jegyében felelt meg a működéséhez fűződő várakozásoknak. A váltótárca 2,090.982 pengő volt az előző esztendő 2,164.693 pengős tételével szemben, vagyis az intézet igyekezett az előző esztendőkben kialakult hitelkeretet betölteni. A pénzkészlet 77.371 pengővel, a bankári követelés 77.169 pengővel, az adósok tartozása 1,614.797 pengővel szerepel a mérlegben, amely az ingatlanokat 102.170 pengőre, az értékpapírállományt 142.022 pengőre értékeli. A tartalékok összege 565.000 pengő, amíg a betétek és hitelezők tétele 2,263.238 pengőről 1,934.617 pengőre apadt. A nyereség az 1,500.000 pengő részvénytőke után 54.134 pengő volt, az előző esztendő 40.982 pengős és az 1933. év 36.578 pengős nyereségével szemben. A jövedelmezőségnek tehát emelkedő tendenciája van és az emelkedés elég jelentékeny, amennyiben az 1932. év óta a bank nyeresége jóformán megduplázódott.

— **A Nova Közlekedési és Ipari Rt.** ingatlanainak tiszta bérjövedelme 328.696 pengő volt. Kamatokból, közlekedési vállalatok jövedelméből és egyéb címeken 384.792 pengőt vettek be. Ebből üzleti költségekre 276.216 pengő, adókra és közterhekre 180.651 pengő, kamatokra 28.813 pengő kellett. Azok a baleseti járadékok és kártérítések, amelyeket a társaság a Közúti Vasút megváltása folytán vállalt, 32.794 pengőt tettek, úgyhogy a tiszta nyereség a 7,250.000 pengő részvénytőke után az előző évről áthozott 26.939 pengővel együtt 220.953 pengő volt. A pénzkészlet és bankkövetelés 1,454.792 pengővel, az értékpapírállomány 429.128 pengővel szerepel a mérlegben, amely az ingatlanokat 7,553.880 pengőre, a nyugdíjalap ingatlanait 386.810 pengőre értékeli. A nyilt tartalékok összege is ugyancsak jelentékeny. A tőketartalék 2,831.091 pengő, a tartalékalap 149.714 pengő, az értékcsökkenési tartalék 3,260.126 pengő. Az adósok 5,139.723 pengős tartozásával szemben a hitelezők követelése mindössze 662.259 pengő.

— **A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Rt.** Bessenyey Zenó dr. elnöklete alatt tartott közgyűlésén az igazgatóság bejelentette, hogy nagyszabású beruházásokat tervez, elsősorban a sziget alsó részén s így remélhető, hogy a Margitsziget látogatottsága, főleg idegenforgalma jelentősen emelkedni fog. A közgyűlés a jelentést és a mérleget jóváhagyta és új igazgatósági tagokul megválasztotta *Álgyay-Hubert* Pált, *Wälder* Gyulát, *Lamotte* Károlyt és *Kozma* Jenőt.

— **A Kisbirtokosok elsőként kimondták a *fúziót*.** A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete 9-én tartotta 56-ik évi rendes közgyűlését *Pesthy* Pál dr. elnöklete alatt. A közgyűlés elé terjesztett mérleg szerint az intézet saját tőkéje 10,267.641.36 P, amelyből alapítványi tőke 9,827.420 P, tartalékalap 440.221.36 P. A közgyűlés legfontosabb eseménye volt a fúzió tárgyában való határozás. A közgyűlés az 1936. évi XIV. tc. 1. §-a értelmében elhatározta, hogy a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségével „Országos Földhitelintézet" cég alatt alakuló szövetkezetté egyesül. Minthogy az 1936. évi XIV. tc. 9. §-a lehetővé teszi, hogy a megalakuló Országos Földhitelintézet a Magyar Földhitelintézet üzletét is átveheti, ennélfogva a közgyűlés hozzájárult a Magyar Földhitelintézet, továbbá a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete és a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége, ez utóbbiak, mint a megalakítandó Országos Földhitelintézet megalapítói között a Magyar Földhitelintézet üzletének átadása, illetőleg átvétele tárgyában az 1936:XIV. tc. rendelkezéseinek megfelelőleg kötendő megállapodáshoz és utasította az igazgatóságot ezen megállapodás aláírására.

— **A Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének** ezévi közgyűlése július elején lesz, de még nem állapították meg a közgyűlés pontos napját. Most *Buday-Goldberger* Leó dr. vezeti az egyesület ügyeit elnöki minőségben és a szokás alapján őt mint soros elnök, *Szurday* Róbert váltja fel. A tradíció szerint az elnöki mandátum pontosan egy esztendeig tart, ezért valószínű, hogy az idei közgyűlés ugyanazon a napon lesz, mint tavaly. Egyébként az érdekképviselet évi jelentése pünkösd előtt elkészült, de azt egyelőre még csak az elnökség és az igazgatóság kapta kézhez, úgyhogy csak akkor teszik közzé, ha a vezetőség átnézte.

— **Az Autótaxi Budapesti Automobil Közlekedési Rt.** bevétele a mult évben 1,824.769 pengő volt. Ebből költségekre 1,428.684 pengő kellett, adókra és illetékekre 407.637 pengő, értékcsökkenési leírásokra 157.186 pengőt fordítottak, úgyhogy a vállalatnak a 7 millió pengő részvénytőkével szemben az előző évről áthozott 1,060.229 pengővel együtt 1,228.968 pengő vesztesége volt. A mérleg az ingatlanokat és berendezéseket 3,333.219 pengőre, a kocsiparkot 7,192.319 pengőre értékeli, ezzel szemben az értékcsökkenési tartalékalap 8,254.337 pengő. Az invesztíciók nagyrészét ilyenformán leírták. A vállalatnak különben az értékcsökkenési tartalék mellett 233.163 pengő rendes tartalékalapja és 110.000 pengős szavatossági tartaléka is van. Az adósok tartozása 1,214.339 pengővel, hitelezők követelése 1,608.781 pengővel szerepel a mérlegben. A mérleg aktív tételei között meg kell említeni még a 3,811.751 pengővel szereplő értékpapírállományt, valamint a 423.808 pengőre értékelt anyagkészletet.

— **Harminchat pályaterv** érkezett be arra a tervpályázatra, amelyet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa írt ki a margitszigeti új strandfürdő megépítésére. A legnevesebb építészek vettek részt a pályázaton. A zsűri hozzákezdett a pályaművek elbírálásához és valószínű, hogy már a jövő héten dönt.

— **Az Első Magyar Gyapjúmosó és Finomposztógyár Rt.** június 20-án tartja évi rendes közgyűlését. A vállalat 2,700.000 pengő alaptőke mellett 128.000 pengő tiszta nyereséget mutat ki. A vállalat bruttó gyártási bevétele 3,455.000 pengő volt. Az értékcsökkenési tartalékalapot 120.000 pengővel dotálták.

— **A Magyar Cukoripar Rt.** június 20-án tartja évi közgyűlését. 18 millió alaptőke mellett 1,857.000 pengő tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy 8 pengő osztalékot fizessenek a részvényeseknek.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
sorsjegyet **vásároljunk**
özv. DARVAS H. IMRÉNÉ FŐELÁRUSÍTÓNÁL
II., SZÁSZ KÁROLY-UTCA 11. sz. II. em. 5.
ki **levélbeli** megkeresésre is elintézi a sorsjegy-vételt.

Közműves villatelkek
a **Szent Imre herceg-út** mellett, a
Budaörsi-út és **Bajmóczi-út** között villamostól 1 perenyire többéves részletre
ELADÓK!
Érdeklődni lehet:
Magyar Tisztviselők Takarékpénztára r.-t.-nál
Mester-utca 15. **Telefon: 321—71.**

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Késtály
vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitűnő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-leragkat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

E szám szerkesztéséért felelős: **Hennyey Vilmos dr.**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
H. szerkesztő: **Andriska Károly.**
A kiadásért felelős: **Kálló-Wagner Vilmos (Viraág Béla unokája)**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1222. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Budai Napló

1936 július 1.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Alapította: VIRÁG BÉLA (1903—1936)
Szerkesztő-bizottság:
HENNYEY VILMOS Dr., PÁVAI VAJNA FERENC Dr.
és SZILÁGYI KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Szász Károly-u. 4
Telefon: 1-502-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Akik Budát naggyá tették . . .

Buda, Óbuda és Pest egyesítése után, amikor körülbelül 70.000 lakossal hivatalosan is megalakult Magyarország új fővárosa, szomorú napokra virradt a Duna jobbpartja, mert a kezdeményezést a jóval fürgébb és kereskedelmi szellemű Pest ragadta magához. Tespedés és szomorúság volt a budai oldal osztályrésze, mert senkinek eszébe nem jutott, hogy ezt a mi évezredes multú volt fővárosunkat más elbánásban kellene részesíteni.

A királyi Várpalota, egynéhány minisztérium és a Déli vasúti pályaudvar kivételével nem is maradt egyebünk, ami nagyvárosi jelleget kölcsönzött volna Budának. A pestiek, ha átjöttek akár a hidak valamelyikén, akár a már régebben beszüntetett pompás helyi hajók, akár az azóta jobblétre szenderült propellerek valamelyikén, idegenül érezték magukat és legfeljebb azokban a kis kurtakocsmákban derültek jobb kedvre, ahol hamisítatlan sashegyi vörösbort mértek és a hagyományos Schramli-zenekar muzsikált. Idegen vidéki városban képzelték magukat, csodálkozva tekintettek széjjel, még a járást is eltévesztették a kis zeg-zúgos utcákban és már a vállalkozóbb kedvűek és merészebbek közé tartoztak azok, akik felmerészkedtek a budai hegyvidék csodálatosan szép és páratlan kirándulóhelyeire: a Gellérthegyre, a Sósfürdőbe, a Svábhegyre, a Zugligetbe, vagy ki a Római Fürdőbe. Este, amikor hazaértek, szinte megkönnyebbülten sóhajtottak, hogy végre megint biztonságos otthonukban lehetnek, elfeledve azt, hogy Pestet a kereskedelem és üzleti szellem, Budát ellenben a történelmi hagyományok, a romantika és a természet szépségei tették naggyá. Hogy azonban ezt értékesíthessék is, ahhoz meglátó egész férfiak kellettek, akik elviselték a lokálpatriotizmus lemosolygó vádját és nehéz pionírmunkát végeztek, hogy Buda elfoglalhassa azt a kivételes helyet, amelyre a történelem predesztinálta.

A harc a Városházán indult meg, ott *Szebeny* Antal, *Platthy* György, *Becsey* Antal, *Perczel* Béla, *Kasics* Péter, *Szigethy* János, *Baransky* Gyula, *Ripka* Ferenc dr., *Kozma* Jenő és társaik voltak azok, akik harminc éven át küzdöttek a budai érdekekért és méltó segítő társat kaptak a mi felejthetetlen *Viraág Bélánkban,* aki nagyszerű tollával egyszerre az érdeklődés központjába tudta állítani *Budát.* Ahhoz azonban, hogy a harcnak kézzelfogható eredményei is legyenek, egy a jövőbelátó, nagyvonalú, tehetséges, erélyes és megértő podeszta kellett a főváros élén, aki meg tudjon küzdeni a teljesen ellentétes pesti érdekekkel és bátran a kezébe merje venni Budának világvárossá és világfürdőközponttá való fejlesztését. És a Gondviselés a kellő időben olyan férfiút állított fővárosunk élére, akiről csak levett kalappal lehet beszélni. Ez a férfiú *Bárczy* István volt, aki most ünnepelte teljes visszavonultságban azt a nagy napot, amikor harminc év előtt a polgárság közbizalma Magyarország fővárosának podesztai székébe emelte. Bárczy István azonnal megértette a Szebeny Antalok, Perczel Bélák, Viraág Bélák és társaik elgondolását és ma előttünk áll az a Buda, amelyre bámulva figyel fel a külföld és büszkén tekint az ország.

A pionírmunka meghozta Isten áldását, Buda jövője felől nem kell már aggódni, de azért *„ügyelni szükséges"*. Bennünket is, akik ezeknek a nagy férfiaknak nyomdokain haladunk, szorít, ösztönöz, hajt az a kötelességérzet, hogy életünket és munkásságunkat Buda nagyságának érdekében gyümölcsöztessük. Mi is tovább munkálkodunk úgy, ahogy a nagyok az irányt megjelölték és vigyázni fogunk, hogy Buda érdekei hátrányt soha ne szenvedjenek és a fejlődésnek nagyszerű elgondolásai íróasztalok poros fiókjaiban el ne kallódjanak. Fokozottabb mértékben fogunk vigyázni a Buda érdekében történő minden lépésre, mert tudjuk, hogy a Városháza ma már rokonszenvesen tekinti azt a harcot, amely Buda nagyságának érdekében folyik. Mindenütt a legjobb indulatot tapasztaljuk, mi budaiak, tudjuk jól, hogy *Szendy* Károly és *Liber* Endre is lelkes hívei a budai rész gyarapodásának és fejlődésének. Buda közönségének mindenkor leglelkesebb és áldozatkész támogatására számíthat a főváros vezetősége, nyugodtan mondhatjuk, pártkülönbség nélkül. Budai érdekei oly szentek, hogy azokat kicsinyes egyéni érdekek nem veszélyeztethetik soha.

Viraág Béla halála után folytatjuk a megkezdett munkát és ehhez bizalommal kérjük a budai nagy közönség támogatását, hogy Buda ismét azzá legyen, ami volt Hollós Mátyás idejében.

Kallószi András.

Viraág Béla sírhalmára . . .

Könnyeket hullattam. Priscos feljegyezte, hogy amikor Attila lakomáján a regősök az ősök dicsőségéről, Attila harcairól zengtek, a hún vezérek közül sokan könnyeztek. Miért rösteljem hát, mert Viraág Béla temetésén sírva fakadtam.

Nem minden temetéskor van ez így, de most már másodszor történt meg: *ilyenkor jó barátot temettünk!* Mind a kettő mérnöknek készült, mind a kettő újságíró lett. Megsirattam őket, mert jó barátok voltak, *mert szent, nagy ügyet, a magyarság ügyét szolgálták,* — még többet: *az ember ügyét* — mert szerettem őket s ma is szeretettel kell rájuk s a munkásságukra gondolnom. Nem voltak átlagemberek, messze néztek: *a jövőbe láttak.* Megsirattam, mert kevesen vannak ilyenek, mert sokat veszítettünk, mert az ilyen emberek után ür marad: hiányoznak.

Viraág Béla jelenség volt. Régebb még ruházkodásában is más mert lenni, mint a többiek. Mindig messzenéző kék szeme mögött mélyenszántó, a jövőbe látó poéta gondolata ült. Mindenre felfigyelt, ami megérdemelte s mindent felkarolt, mindennek hangot adott, aminek multja volt s aminek jövője lehetett.

Ott volt *Puskás Tivadar,* az egyik székely zseni mellett, amikor annak agyában megfogamzott a telefonhírmondó gondolata. Együtt valósították meg ezt, a világon az elsőt.

Buda a magyarság multjának patinás bástyafoka. Az Árpádok, Nagy Lajos, Corvin Mátyás dicsőségének hagyománya. *Viraág Béla ebben a ragyogó történeti multban látja a jobb magyar jövőt.*

Budai Napló-t alapít s dolgozik, ír, agitál, küzd és szenved s meghal szegényen, kórházi ágyon, mint igazi vén bohém, de Buda fejlődik, virul, gazdagszik: fürdőváros lett, mert a Budai Napló három hosszú évtizeden keresztül hétről-hétre idézi a mult dicsőségét, festi színesen a jövő reménységeit, buzdít, dícsér és ostoroz, mindig felkarolja s a nyomtatott betű soha nem korhadó oszlopaival támasztja alá a jót, nagyot, igazatakarást, a jobb, a szebb jövő munkálását. Emberek nőttek meg a Budai Napló, Viraág Béla támogatásán, szeretetéből, mert Viraág Béla messzire néző szeme mindig meglátta, hogy a nagy embervásáron, a nagy tülekedésben ki az igazi, ki a mult és jövő Budájának embere. Érzem, tudom, hogy Buda sok-sok még élő nagy fiának is könny szökött a szemébe, amikor hírét vette, hogy Viraág Béla meghalt s szívükben visszhangzott a koporsóján dübörgött göröngy. Ezek, a titkon szembe lopózkodó könnyek, ezek az elrejtett szívdobbanások s temetésén a barátok hosszú, néma kézfogásai bizonyítják, hogy a szegényen elköltözött Viraág Béla a költő, az újságíró, a nagy lelkesedő és lelkesítő — a sokak szemében egyszerű kis polgártársunk — milyen nagy ember volt.

Bizonyosan ür marad utána — nagy, pótolhatatlan ür a családi tűzhelynél, a szerkesztőségben. Hiányozni fog a budai politikai és társadalmi egyesületekben, ahol mindig szeretettel hallgattuk, ha hosszú élete tapasztalataiból példákat hozott fel, ha szent tűzzel lobogó fantáziája elvitt a nagy turáni mezőkre, keleti bölcsőnkhöz, vagy *megfestette Buda fürdőváros ragyogóan nagy jövőjét.* Hiányzik nekünk *a Hollós Mátyás Társaságban,* a budai írók, művészek és tudósok Buda jövőjét munkáló társaságában, amelyet Viraág Béla hívott életre s amelynek holtáig tartó pillére volt.

Hiányzik Buda és a Székesfőváros legnagyobb kincsének, hiányzik Viraág Béla a hőforrásoknak, a csonka magyar haza fővárosa egyetlen, biztos nagy-nagy jövő reménységének: *Budapest-Fürdővárosnak.* Nem történhetett ennek érdekében vagy ellene semmi, hogy arról Viraág Béla tudomást ne szerezzen s nem maradhatott el egy gondolat, hogy Viraág Béla Budai Naplója fel ne figyelt volna — úgy lehet — javítva, kritizálva. Itt Viraág Béla hittel, kezdeményező, meggyőződéssel agitátor volt. Ő megérezte, tudta, hogy Buda volt s ma is atommagja, kikristályosodási gócpontja ennek az országnak. Csüngött Buda régi diesősé-

Szendy Károly polgármester diadalútja Rómában

— *A Budai Dalárda sikerei az Örök Városban* —

A fővárosi lapok szűkszavúan emlékeztek meg a római Magyar Intézet kiállításával kapcsolatos ünnepségekről, amelyek pedig ismét nagy mértékben járultak hozzá a hatalmas olasz nemzettel való baráti kapcsolataink szorosabbá tételéhez. Lapunk most egy előkelő szemtanu beszámolója alapján, aki olaszországi útjáról csak most érkezett haza, részletes ismertetést tud adni a május 10-től 16-ig terjedt olasz-magyar ünnepségek színpompás láncolatáról, amit annál szívesebben teszünk, mert ezek az ünnepségek egyben és pedig nemzetközi viszonylatokban is alkalmasak voltak megvilágítani az akvinkumi és óbudai ásatások során eddig nyert emlékek igen jelentősmérvű kulturális és egyben idegenforgalmi értékeit is. Informátorunk ezt a következőkben írja le:

Május 10-én délelőtt szokatlan látványra lett figyelmes a Palazzo Venezián hullámzó tömeg: a tér hátterében álló impozáns Victor Emanuel emlékmű előtt álló Ismeretlen Katona síremlék lábánál hatalmas piros-sárga-zöld koszorú pompázott, amely színek Abesszinia hivatalos trikolórját képezik. Amikor azonban észrevették a *piros-fehér-zöld* szalagokat is és meg tudták, hogy Budapest polgármestere jön a magyar főváros színeivel ékes koszorú elhelyezésére, hirtelen 5—6000 főre nőtt lelkes tömeg várta az elkövetkezendőket. A díszruhás rendőrök sorfala között nemsokára megérkezett az autósor, amely *Villani* Frigyes báró követet, *Szendy* Károly polgármestert és titkárát, *Keil* Tibor dr. tanácsjegyzőt, *Ripka* Ferenc dr. v. főpolgármestert, a Budai Dalárda vezetőjét, *Nagy* Lajos dr. egyetemi tanárt s más előkelőségeket hozott az ünnepély színhelyére. Miután a magyar csoport római módon jobb kezét felemelve tisztelgett a síremlék előtt, a Magyar Intézet növendékei elhelyezték a koszorút, a Budai Dalárda pedig, amely közben az Emlékmű mellett helyezkedett el, a Giovinezzát énekelte. Az olasz Himnusz eléneklése után egetverő „Evviva" töltötte be a hatalmas teret s a hallgatóság megállapította, hogy *jobban és szebben még olaszok sem tudják nemzeti Himnuszukat énekelni.* A dobbanó ritmusú indulóval szemben igen mély hatást keltett az utána elénekelt fájdalmas hangulatú magyar Himnusz, amelynek hangjai komoran érzékeltették a feltörő Itália és a lesújtott Csonkamagyarország elütő állapotát az olasz hallgatóság megértő sorai között. Amikor pedig *Szendy polgármester* a szokástól eltérően, talán a páratlan ünnepeltetéstől meghatva, az Emlékműtől való távozás előtt még egyszer visszafordult, hogy felemelt jobbjával mégegyszer köszöntse azt, az ujjongó tömeg áttörve a kordont, éljenezve sereglett köréje, úgyhogy Villani báró csak nehezen tudott részére utat nyitni, hogy autójába szállhasson. Előbb azonban a fotoriporterek pergőtüzén is át kellett esnie s ekkor maga mögött látva a *Budai Dalárda* átütő sikert elért gárdáját, még minden taggal külön kezet fogva, köszönte meg a rendkívüli teljesítményt, amellyel megalapozta Budapest polgármesterének diadalmas fogadtatását is.

Ezután a *Magyar-olasz Irodalmi Egyesület* alakuló ülését tartották meg a római Magyar Akadémia helyiségében. Igen előkelő közönség jelenlétében, külföldi követségek képviselői, *Fedele* olasz közoktatásügyi miniszter, Róma alkormányzója, az Egyetem rektora stb. előtt tartotta meg *Szabó Mihály dr.* ujpesti tanár, a Vatikánban való 10 évnél hosszabb ideig tartó kutatásai alapján, most éppen aktuális témájú előadását XI. Ince pápáról, aki a Magyarországot a török uralom alól felszabadító hadjárat szellemi mozgatója volt s ezzel halhatatlan érdemeket szerzett. Az olasz tudományos élet legkiválóbb képviselői osztatlan elismeréssel adóztak a kitűnő előadónak, kiemelve, hogy ennél szebb olaszsággal még születet olaszok sem tudnának beszélni, mint ez a fiatal magyar tudós és elismerésüket fejezték ki a Magyar Intézet vezetőjének, Koltai-Kasztner Jenő dr-nak s Nagy Lajos dr. egyetemi tanárnak, aki ez intézet megbízásából irányítva a programmot, éppen a jelenlevő budapesti polgármester városának 250 év előtti történetére hívta fel ezzel az olasz tudományos világ figyelmét. Ezután *Szendy* Károly polgármester emelkedett szólásra, kifejezve az új kultúrkapcsolatokat létrehozó társaság megalakulása fölötti örömét, szívből jövő, spontán szavaival mély benyomást keltve az előkelő közönség körében, mely felállással ünnepelte Róma e kiváló vendégét.

Május 12-én a római Magyar Akadémia feldíszített termei várták az Örök Város legmagasabb funkcionáriusait, hogy ünnepélyes formában adják át Budapest székesfőváros ajándékait és pedig az akvinkumi múzeum legértékesebb leleteinek másolatait, többek között a világhírre szert tett „vízi-orgona" rekonstruált mását. Ez alkalommal összegyültek az olasz és külföldi tudományos intézetek vezetői, élükön Róma alkormányzójával, az egyetem Rektorával, Villani báró követ és nejével. A megjelent előkelőségek előtt *Nagy* Lajos dr. egyetemi tanár ismertette rövid olasz előadás keretében a pannóniai római kultúra különböző fejlődési fokait a lehozott eredeti ásatási anyag kapcsán. Majd megszólalt a hallgatóság meglepett moraja közepette a rekonstruált akvinkumi orgona, amelyen *Meszlény* Pia játszott és *Krausz* István dr., ki Rómában Gigli tanítványaként készül a tenoristai pályára, régi Gregorián dallamokat énekelt. Ezután *Szendy* Károly polgármester adta át a megnyitó római kiállítás számára, Augustusról, a római birodalom első nagy császárjáról szóló magasröptű megemlékezés kapcsán az akvinkumi múzeumnak e célra Nagy Lajos dr. által kiválasztott másolati darabjait. A két teljes szobára való nagy és értékes ajándékot meghatott köszönő szavakkal Róma város alkormányzója vette át, utána pedig *Giglioli* a római régészek legkiválóbb képviselője méltatta dicsőítő szavakkal a nagylelkű ajándék rendkívüli jelentőségét.

Május 16-án, mint erről az összes világlapok is beszámoltak, maga az olasz király is megtekintette a Magyar Akadémia kiállítását, *Villani báró* követ kalauzolása mellett. A királynak *Nagy* Lajos dr. és *Paulovits* István dr. egyetemi tanárok szolgáltak szakszerű magyarázatokkal a kiállított műtárgyak tekintetében. Az olasz király őfelsége különös érdeklődéssel szemlélte a Kr. u. II. századból való Alexandriában készült, arany és ezüst intarziás, u. n. egyedi kancsót, amely Nemzeti Múzeumunk kincse, úgyszintén meghallgatta az akvinkumi orgona zenéjét is, több mint negyed órát tartózkodva a magyar tudósok körében és legmagasabb megelégedésének adott kifejezést a látottak fölött.

Azokra, akik ezeknek az ünnepségeknek személyes tanúi voltak, még külön mély hatással volt ama körülmény, hogy a szintén Rómában időző *Serédi Jusztinián* hercegprímás Szendy Károly polgármestert a pápai trón elé kalauzolta s az egyház tiariás feje hosszabb időn át folytatott meghitt beszélgetést Budapest polgármesterével, ami bizonyára gyümölcsöző lesz a Főváros hitéletének további kimélyítésére, sőt — ami beavatottak szerint csak igen ritkán fordul elő — a búcsúzás után még egyszer magához kérette s csak azután vált meg ismét tőle.

E jelentőségteljes aktus további bizonyságát adta annak, mily nagy mértékben sikerült *Szendy* Károly polgármester nagyrahivatott, tartalmas egyéniségének meghódítania úgy a maga, mint Budapest Főváros és egész Magyarország részére a nagy olasz nemzet osztatlan, értékes szimpátiáját.

Margittay Rikárd dr.

gén, hogy a mult ragyogásában a jövő fejlődésének szabjon irányt. Buda az ország szíve, jöjjön ide mindenki, zarándokoljanak ide Kelet országútjain az idegenek, mert itt van a rózsák atyjának, *Gül Babának* sírja s özönöljön ide Észak minden betege, mert itt vannak a világ legjobb hőforrásai, gyógyvizei, itt van a reumások Mekkája: *Budapest-Fürdőváros.*

Viraág Bélának nem kellett magyarázni, hogy a budai hőforrások fészke óriási energiaforrás s ezzel füst- és koromnélküli fürdővárossá kell varázsolni Pest-Budát, a világ legnagyobb, párja nélküli patikáját, mert sehol a világon nincsen még egy olyan fürdőhely, ahol a rádiumos, kénes, szénsavas, meszes, lithiumos meleg és forró gyógyforrásokat keverni, kombinálni lehetne, a glaubersós, szulfátos világhíres budai keserűvizekkel s a konyhasós, brómos, jódos ásványvizekkel. Ahol Gastein, Karlsbad, Hall, Lipik, Csiz, Pöstyén, Herkulesfürdő, Héviz, Harkány stb., stb. híres gyógyfürdőinek betegei mind-mind meg fogják találni egy helyen kínlódásukra, betegségükre az enyhülést, a gyógyulást, hogy emellett Budapest Európa legszebb városa, a Duna gyöngye.

Viraág Béla ennek a Budának, ezeknek a gyógyforrásoknak volt a tudatos nagy szerelmese.

Örökifjú, öreg legjobb barátunk, nyugodj meg, nagy, jó munkát végeztél: Buda jövőjének, a magyar jövőnek ösvényét tapostad, széles út lesz belőle, kell hogy az legyen, *akarjuk — fogadjuk.*

Pávai Vajna Ferenc dr.

HULLÓ CSILLAGOK

Csodálatos a nép lelke. Azt hiszi, hogy a lelkek hazája ott van valahol a felhőkön túl és mégis, ha egy hulló csillagot lát, azt mondja, hogy egy lélek kialudt, valaki meghalt.

Talán e miatt nem is nevezzük meg a magyar ég csillagait, mert népünk azt tartja, hogy aki meghalt, annak már nincsen csillaga a csillagmilliárdok között.

Pedig az ellenkezője lenne gyönyörű!

Ha olyan lenne számunkra a végtelen éjszakai égtenger, mint a rómaiak számára az őristenségek voltak. Ha úgy hinnők, hogy legalább egünk csillagai közt ott vigyáz ránk *Árpád apánktól* kezdve minden nagy magyar. Királytól kezdve a veressapkás honvédig mind, akik a magyar karddal bánni tudtak, de azok is, akiknek a lelkük volt hasznos a nemzetre, akik a magyar művelődés fejedelmei, avagy hasznos „napszámosai" voltak.

Van ebből is valami népünk mithologiájában, hiszen bizodalommal szoktuk emlegetni a magyar erőnek azt a legmagasabban megmegjelenő tartalékát, amelyet a tejúton maga *a hűn királyfi, Csaba* vezet és azt tartja a rege, hogy sok veszettnek hitt magyar csatát ez a tartaléksereg fordított diadalra, amit a modern tudomány bizonnyal úgy fejezne ki, hogy csodálatos fluidum alakult ki az égben sejtett és a földön meglévő hatóerők között.

Nincs kizárva, hogy a kultúra fejlődésével, idővel együtthaladó felfokozott lelki szükséglet meg fogja kívánni a szellemi életnek ilyenforma úton történő gazdagodását is, amikor mi budai írók, művészek és tudósok indítványozni fogjuk, hogy az egyik szépen ragyogó csillagot nevezzék el Buda hittel teljes, hűséges krónikásáról, *Viraág Béláról.*

Tolsztoj Leó azt mondja embertársainak: „Dolgozzatok, míg mécsetek ki nem alszik." A „Budai Napló" 1936 június 8-i vezető cikkét még az a *Viraág Béla* írta, aki 9-én reggel 5 órakor „73 éves korában visszaadta gazdag lelkét Teremtőjének". Az újságja 34 esztendős és ez alatt az emberöltőt meghaladó idő alatt, minden egyes számot a leggondosabban Ő nézett át és igen nagy részében maga is írt meg. Lapja ahogy nőtt esztendeiben, úgy nőtt súlyában és tartalmában is. Sohasem lett a léha pletykák, a licsi-locsi beszédek, a hiú és múló szenzációk, avagy a súsároló rágalom orgánuma, hanem mindinkább megközelítette az őrség, a figyelés, a tervezés és bírálat lépcsőin *a profétai színvonalat.*

Nem félt egy pillanatig sem attól, hogy megunják, hogy unalmas lesz, pedig még arra az útra sem lépett rá, amit a nők a divat által kívánnak elérni, hogy ugyanazt mindíg más keretek között jelentetik meg, mert tudta nagyon jól, hogy aki életrevaló eszmét szolgál, annak hívei mindíg számosabbak lesznek, aki jó gyümölcsfát ültet, az számíthat arra, hogy évről-évre virulóbb gyümölcsérése lesz és tudta azt is, hogy egy gondosan irányított műhelyből mindíg tökéletesebb alkotások kerülnek ki.

Merjük állítani, hogy a budai ú. n. problémák *ma időszerűbbek, mint voltak 34 év előtt.* Városunk budai része most kezdi kibontani szirmait, az évtizedek áldozatos munkája nyomán megélénkülő gyógyfürdői és egyéb idegenforgalom, a Rómaifürdő és partok, a gyönyörű hegyvidék, a Tabán és egyéb budai részek szabályozása, a kelenvölgyi új városrész, a hétvégi pihenés tökéletesedése, a turisztika fejlődése, a Nemzeti Stadion ügyének megoldása, a hidak és Dunapart ügyei, a budai színház ügye egyéb közművelődési feladatokkal együtt, beletudva az építkezés és közlekedés kérdéseit is, mind-mind fontosabbak lettek mint voltak akkor, amikor 34 év előtt *Viraág Béla* tollat ragadott értük, mert jól tudta, hogy csupán az igék hirdetése után jönnek maguk a cselekedetek.

Azután itt van az egész fővárosra annyira fontos budai trias-forrásvizek feltárása, nehogy a túlközel lévő cseh határ miatt komoly időkben ezen a vonalon meglepetések érhessenek bennünket.

Mindezek a csupán nagyjában említett fontos ügyek azonban egyben *kenyérügyei* is Budának. És vajjon hallotta-e valaki, hogy a mindennapi kenyeret valaha is megunták volna?

A *„Budai Napló"* szerkesztője meghalt, de hogy az általa szolgált és részben általa életrehívott eszmék élnek, az kétséget nem szenved és ezeknek az élő eszméknek hirdetője kell hogy legyen továbbra is az az újság, amelyet nemcsak Budán, hanem mindenütt szeretnek és amely lapnak úgy kell továbbra is harcolnia az eddig hirdetett igazságokért, mint ahogy végzi kötelességét a 34 éves ember: bátran és tökéletesen!

Ebben ragyogjon fel újra Viraág Bélának lehullott csillaga.

Szilágyi Károly

Viraág Béla
költő-szerkesztő koszorújába

Annyi dicsőségnek ragyogó tündérhona táján,
Ós Budavára felett újra a gyász szele fú.
Mért sujtod haragod még mindíg az árva magyarra?
Villámok nyilait mért veted egyre reánk?
Isteni Gondviselőnk, a szabadság őrei voltunk,
Rabság láncaival mért fonod össze kezünk?
Zord zivatar feloromló tölgykoronákra tüzet szór,
S békén burjánzik dudva s a satnya fűszál.
Hej, ne kutassuk a titkát isteni Gondviselőnknek,
Fel nem fedheti az emberi értelem Őt.
Béketűrő szívvel nem illeti Őt, csak alázat,
Mert ha a porba lesujt, Jobbkeze áldva emel.
Majd daliás hőst s büszke vezért küld s csillagos álmok
Hittel énekelő szent tüzű dalnokait;
Majd higgadt eszű bölcseket és aranyos szívű embert,
Mint akinek sírját most fedik új koszorúk.
Álmodozó voltál, költő szívű harcos apostol,
Lanttal és szívvel védted a büszke Budát.
A „Budai Napló"-ban először hangzik a jelszó,
Hogy Budapest neve majd ős Budavára legyen!
Napkeleten csüngött a Te lelked, ott vala bölcsőnk,
S most a koporsódra Napnyugat árnya borul.
Rablók, fosztogatók tépázzák ősi hazánkat,
Mért nem várhattad még meg a Virradatot?
Hisz' Te tanítottad szíveinket a csüggeteg, árvát
Hinni, remélni, mikor nem vala benne remény;
Mert örökifjú szívedben a hitnek gyöngysora fénylett,
S napsugaras lelked árva szívünkre hajolt.
— Rég volt, — féltized éve Budán — vad, fergeteges tél
Dermedt szárnyaival verte az utca sorát;
Függönyös ablakok esti homályban a hóra szitálták
Friss, puha fészkeknek enyhetadó aranyát.
Senki, dalosszívű ifjú bolyongott könnyesen, árván
És ki se kérdezte: honnan hova s hogy hova tart?
Versei első kis füzetével a déli Dunántúl
Városa kergette, űzte nyomorba fiát;
S őszhajú aggastyán színarany szíve, mint a virágok
Napsugaras kelyhe nyílt meg az ifjú előtt. —
Télre tavasz, majd nyárra komor tél napjai jönnek,
Ólomszárnyaival lebben a lomha idő;
S gonddal záporozott, de sugárzó ifjú szívemben
Áldott Emléke bánatosan hegedül.
S szívem a hála örökre virágzó kék nefelejcsét,
S a szeretet sugarát hinti ma hamva fölé.

PÁPAI TÓTH GÉZA.

A magyar-japán kapcsolatokról

A Magyar Nippon Társaság *Simonyi Semadam* Sándor ny. miniszterelnök elnöklete alatt tartott választmányi ülésén *Somogyi* József dr. főtitkár beszámolt a május közepén lezajlott magyar-japáni emlékünnepségekről és arról, hogy a *tokiói Liszt Ferenc Társaság,* a *Japán Petőfi Társaság* és a *Japáni Asszonyok Magyarbarát Szövetsége* meleghangú átiratban köszöntötték a jubiláló társaságot. *Javornitzky* Jenő dr., a TESz társelnöke a Társadalmi Egyesületek Szövetségének üdvözletét magas szárnyalású beszédben tolmácsolta és bejelentette, hogy a magyar-japáni kapcsolatok kimélyítése terén kifejtett évtizedes munkásságának elismerése jeléül *Mezey* István dr.-nak, a Magyar Nippon Társaság ügyvezető alelnökének a TESz jubiláris érdemkeresztjét adományozta.

A Társadalmi Egyesületek Szövetségének ez a kitüntetése a magyar közélet egyik munkás tagját érte, aki fiatal kora ellenére már eddig is jelentős és érdemes multra tekinthet vissza. *Mezey* István dr.-t a világháború kitörése Kis-Ázsiában érte, ahol összehasonlító nyelvészeti tanulmányokat folytatott. A háború kitörésekor azonban tanulmányútját megszakítva hazajött és önként jelentkezett katonának. A tisztiiskola elvégzése után azonnal a frontra ment és az 1916. évi Brusszilov-offenzíva alatt súlyosan megsebesülve orosz hadifogságba került. A fogolytáborból azonban megszökött és szökés közben jutott el Vladivosztokba. Itt sikerült neki élete kockáztatásával a japáni expedíciós hadsereg főparancsnokához, *Oi* generálishoz összeköttetést találnia, aki előtt feltárta a magyar hadifoglyok kétségbeejtő sorsát és azt, hogy mily szenvedésekben van részük egyrészt az orosz bolsevikiek, másrészt pedig a csehszlovák légionisták részéről. Három hétre rá a japáni expedíciós hadsereg átvette a keletázsiai hadifoglyok fölötti gondoskodást és a Magyar Vörös Kereszt Misszióval karöltve lehetővé tette a szibériai hadifogolytáborok kiürítését. Japáni összeköttetései révén *Mezey* Istvánnak ekkor módja lett volna hazatérnie, de míg hadifogolytársainak sorsát nem látta végleg biztosítva, Vladivosztokban maradt és ott, mint magyar összekötőtiszt működött a japáni hadseregfőparancsnokság hadifogolyosztályánál. Nagyrészt az ő agilitásának és bajtársias munkásságának köszönhető az a lovagias bánásmód, amelyben a hadifoglyok japáni részről részesültek. Ezen működéséért a Magyar Vörös Kereszt elismerő okirattal tüntette ki, a Japáni Vörös Kereszt örökös dísztagjának választotta meg, megkapta a Japáni Vörös Kereszt legnagyobb kitüntetését, a *„Seigi Yuji Inshót"* és hazatérése alkalmával a szibériai expedíciós hadsereg aranyérmét nyujtotta át neki *Oi* generális, az expedíciós hadsereg főparancsnoka. Hazatérése után japáni összeköttetéseit és tapasztalatait a haza érdekében iparkodott felhasználni, mert belátta, hogy Magyarország újjáépítése tekintetében milyen nagy jelentősége van ama szimpátia felhasználásának, amelyet a Távol Kelet nagy rokonnemzetével való kapcsolatok jelentenek. A volt szibériai hadifogoly tisztekkel megszervezte a *Magyar Nippon Társaságot,* amelynek elnökségét vitéz *József Ferenc* dr. királyi herceg vállalta.

Ez a társaság, amely megalakítása óta *Mezey* István dr. szellemi vezetése alatt áll, jelentős kultúrmunkát végzett, amelynek eredményéről *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter a kultusztárca költségvetési beszédében is megemlékezett. A társaság működésének köszönhető, hogy Japánban igen erős revíziós mozgalom indult meg, hogy különböző jelentős társadalmi szervezetek, mint a *Tokiói Magyar Japán Társaság,* a *Japán Petőfi Társaság,* a *Japán Liszt Ferenc Társaság* és a *Japáni Asszonyok Magyarbarát Szövetsége* állandóan ébren tartják a magyar kérdést, jelentősebb irodalmi termékeinket japáni nyelven kiadják, a tokiói rádióban magyar hangversenyeket rendeznek, évről-évre magyar kiállításokat rendeznek és állandóan szaporodik ama japáni tudósok és közéleti férfiak száma, akik hazánkat felkeresik. Az elmult évben is éppen a Magyar Nippon Társaság működésének hatása alatt *Takaharu Mitsui* báró, a nemeslelkű japáni főúr jelentős alapítványt létesített a magyar-japán kultúrkapcsolatok kimélyítésére, amelynek kamataiból évről-évre egy-egy magyar tudós japáni tanulmányútra indulhat. Jelenleg *Felvinczi Takács* Zoltán egyetemi tanár, a *Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum* tudós igazgatója tartózkodik künn Japánban a Mitsui-alapítvány költségén. A Mitsui-alapítvány tette lehetővé az európai nívójú magyar orientalista folyóirat, a *Távol Kelet* megindítását is, amelyet *Felvinczi Takács* Zoltán és *Mezey* István szerkesztenek. A folyóirat többezer példányban megy ki külföldre és legújabban Petőfi költészetének ismertetésével tett jelentős szolgálatot a magyar kultúra propagálásának.

Nagy örömmel számolunk be olvasóinknak a távolkeleti értékes kapcsolatokról már azért is, mert ezek is bizonyítják néhai szerkesztőnk, *Viraág* Béla meglátásainak és célkitűzéseinek nemcsak ideális, hanem viszonosságon alapuló építő értékét.

Tabáni leletek múzeuma a Károlyi-palotában

A Tabánnak a közelmultban történt lebontása archeológusaink fokozott ellenőrzése mellett ment végbe. Már a felületes kutatás alkalmával is kiderült, hogy a lebontott viskók alapfalai alatt fővárosunk többezer éves történelmi emlékeinek napfényrekerülésével lehet számolni. És csakugyan, Nagy Lajos dr. egyetemi tanár gondos és minden részletre kiterjedő ásatási munkálatai csodálatos eredményekkel jártak. Kiderült, hogy az ősidőktől fontos dunai átkelő helyen már 4000 év előtt is laktak emberek. A csiszolt kőkorszak (neolith) ősembere már putrilakásokban ott tanyázott, a Szarvas-tér tájékán a bronzkor emberének szerszámai kerültek elő, a vaskorszakbeli kelták méter magas gabonatartó cserépedényeit szintén megőrizte az agyagtalaj, amelyből kocsiszámra vitték a leleteket az egyetemutcai volt Károlyi-palota egy baloldali szárnyépületébe, amelyet most *tabáni múzeumnak* rendeztek be. Nagy Lajos dr. szakfelügyelete alatt több szobrász is dolgozik ott a rengeteg cserépedénytöredék szakszerű összeállításán s a kész darabokkal már két egész termet töltenek be, úgy a történelemelőtti, mint a későbbi római és törökkorbeli leletek. *(Dr. Margittay R.)*

Újra napirenden Óbuda szabályozása

Óbuda belső részének szabályozását elfogadta a főváros közgyűlése. A főváros évi 500 ezer pengőt szán a városrész szabályozására. A közgyűlésen *Vörösváry* Miklós dr. kérte az autobuszforgalomnak Óbudára való kiterjesztését is. Fel kell építeni az Árpád-templomot is a Szent István-korabeli fehér székesegyház helyébe. *K. Császár* Ferenc kívánatosnak tartaná, ha a szabályozási kérdésekben a főváros szabad kezet kapna. Vigyázni kell arra, hogy Óbuda törzslakossága ki ne szoruljon ebből a városrészből az építkezéseknél, éppen ezért a társasépítkezési rendszer elősegítését ajánlotta. *Orova* Zsigmond dr. a terveket elfogadta. *Kossalka* János helytelennek tartja az óbudai híd tengelyvezetését. *Miklós* Ferenc dr. azt kívánta, hogy az óbudai hidat úgy kell felépíteni, hogy arról a Margitszigetre lejárhassanak. *Büchler* József az óbudai hegyvidéket tönkretevő téglagyárak uralmának megszüntetését sürgette, *Gáldy* Béla a történelmi emlékek épségben tartása érdekében emelt szót. A Nagyszombat-utcában feltárás alatt lévő amfiteátrum környékének megfelelő kiképzését és a Császárfürdő belső udvarának érintetlenül hagyását kívánta.

Lamotte Károly alpolgármester bejelentette, hogy a Közmunkák Tanácsa az óbudai hídfő környékének rendezésére pályázatot fog kiírni. A szabályozás alá eső városrész történelmi hangulatának megőrzése alig lehetséges. Az óbudai hídról a szigeti lejáró létesítésének semmi akadálya nincs, de az most még fölösleges, mert Óbudának a Schmidt-kastély környékén 30 holdas parkja lesz. A Margitszigetet azért sem kívánja összefüggésbe hozni az új híddal, mert idegenforgalmi szempontok nem indokolják, hogy a szigetből főforgalmi útvonal legyen. A tervbevett híd a nagyjövőjű hajógyári szigettel összeköttetést kap. *Az óbudai városszabályozást a polgármester előterjesztése alapján egyhangúlag elfogadták.*

Kiássák az óbudai második római amfiteatrumot

Aki mostanában a nagyszombatutcai városi házak táján jár, érdekes munkálatoknak lehet tanuja. E háztömbbel szemközt terül el az óbudaiak által „Königsberglnek" nevezett köralakú házcsoport a Határ-, illetve Viador-utca mellett. Egyes régészek ama véleményen voltak, hogy a kerek alapfalak középkori vár maradványai és pedig az ú. n. Királynéváré, amelyet Nagy Lajos király építtetett anyja, Erzsébet királyné részére, amikor az a visegrádi véres Zách Felicián-eset után Óbudára költözött. Volt idő, amikor e házcsoport helyén cigánynegyed, sőt vesztőhely volt, miért is Akasztófadombnak is nevezték. Régi térképek, mint pl. a Tollius-féle, tornyos magas várépületet rajzolt e helyre, de most kiderült, hogy ott vár sohasem volt, hanem a viskók alatt egy 2000 éves római amfiteatrum és pedig az akvinkumi *polgárok* cirkusza rejtőzik. Az Óbuda északi határán álló Csigadomb alól 1885-ben Kuzsinszky által kiásott s általán ismert amfiteatrumot ugyanis a római

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

katonaság használta, míg a polgárságnak Akvinkum déli részén külön cirkusza volt, amelybe a flóriántéri fürdőt tápláló rómaifürdői langyos patak vize szintén beleszolgált. A főváros évek folyamán kisajátította az apró házakat s most hozzáfog e második amfiteatrum szabaddá tételéhez. Az ásatásokat *Nagy* Lajos dr. egyetemi tanár, az akvinkumi múzeum igazgatójának szakavatott keze vezeti, úgyhogy kilátás van rá, hogy Óbuda pár hónap mulva ismét világraszóló látványossággal lesz gazdagabb. Nagy Lajos dr. ásatásai máris kiderítették, hogy az amfiteatrum 120 m hosszú, 88 m széles, elipszisalakú volt s falai 18 m magasak voltak. Már eddig is kardok, sisakok kerültek elő az ásatások nyomán, ha pedig az egész amfiteatrum napfényre kerül, környékét parkírozni fogják, újabb bizonyságául annak, hogy utóbbi időben a főváros vezetősége mily dícséretes buzgalommal igyekszik pótolni a multak mulasztásait évezredes történelmi emlékeink fokozott feltárásával és szemléltetővé tételével.

Ugyancsak igen érdekes ásatási munkák folynak Nagy Lajos dr. irányítása mellett az óbudai Szél-utca északi végében, ahol már eddig is több, fekete alapon kék stukkodíszes római magánvilla alapfalai kerültek napvilágra, a pompei-i ú. n. III. korszak ízlésének stílusát örökítve meg részünkre. *(Dr. Margittay R.)*

Személyi hírek

BORNEMISZA GÉZA m. kir. iparügyi miniszter a fővárosról a következőképpen nyilatkozott: „A főváros mai vezetősége még nagy áldozatokkal is ki akarja javítani a multak hibáit és pótolni igyekszik a multak mulasztásait."

SZENDY KÁROLY dr. polgármestert a frontharcosok meleg szeretettel köszöntötték abból az alkalomból, hogy újabb rendeletet adott ki a frontharcosok érdekében.

APOR PÉTER BÁRÓ, meghatalmazott miniszter, a külügyminiszter állandó helyettese, a Margitszigeten villásreggelit adott a Szellemi Együttműködés Bizottságának külföldi vendégei tiszteletére. A vilásreggelin résztvett a magyar szellemi élet számos kiválósága.

SVOY KÁLMÁN gyal. tábornok, honvédfőparancsnok látogatást tett a Budai Polgári Lövészegyesületben, ahol a leventék céllövészetet tartottak és megelégedésének adott kifejezést.

BÁRCZY ISTVÁN dr. ny. igazságügyi miniszter, volt főpolgármester csöndben ünnepelte azt a napot, amelyen 30 év előtt Budapest székesfőváros polgármesterévé választották. Hálás szívvel gondol rá a főváros közönsége, mert ő volt az, aki Budapestből világvárost és fürdőközpontot teremtett.

REMÉNYI-SCHNELLER LAJOST állították az Országos Földhitelintézet élére.

LAMOTTE KÁROLY alpolgármestert a Szent Margit-sziget Gyógyfürdő rt. igazgatósági tagjának választották meg. A részvénytársaság részvényei a Közmunkák Tanácsának tulajdonában vannak, tehát közérdeket szolgál és fontos, hogy a főváros képviselve legyen benne.

KOZMA JENŐ dr. m. kir. korm. főtanácsost a Szt. Margit-sziget Gyógyfürdő rt. legutóbb tartott közgyűlésén igazgatósági taggá választották, ami egyben ebben az igazgatóságban a budai gondolat képviseletét jelenti.

HENNYEY VILMOS dr. ny. államtitkár, a Hollós Mátyás-Társaság elnöke, visszaérkezett gasteini üdüléséből s friss erővel lát újból irodalmi munkásságához.

OREL GÉZA dr. tankerületi főigazgató Nagykanizsán a Baross-Szövetség fiókegyesületében „Hogyan képezzünk szakképzett iparosokat és kereskedőket" címen tartott előadást.

SZILÁGYI KÁROLY v. országgyűlési képviselő, biztosító intézeti igazgató, súlyos betegségéből teljesen felgyógyult.

DURICS HUSSZEIN HILMI budai nagymufti, aki eredményesen bevégezte arábiai és indiai propaganda-utazását a Gül Baba budai nagymecset és izlám-főiskola építése érdekében, *Kalkuttában* hajóra szállt *Mehmet Bég* hitfelekezeti titkár kíséretében és értesítése szerint július végén érkezik budai székhelyére.

HUBAY JENÖT ünnepelték a Zeneművészeti Főiskola évzáró ünnepélyén.

MARKOS GYULA páter, volt országgyűlési képviselő, a nagy nyelv- és történetbuvár, most ünnepelte 50 éves papi, 55 éves költő-írói és 75-ik születésnapját. Lapja, a „Herkó Páter" 45-ik évfolyamát éli.

HUBERT VILMOS nagyiparos, a budai kereskedők és iparosok vezére, a köztiszteletben álló „Vili bácsi", kedves családi körében ünnepelte meg teljes egészségben kiegyezési (67.) születésnapját.

LOVAG UMLAUFF SZIGFRID dr. ny. cs. és kir. járási főnök, a belügyminiszteri fordítóosztály h. vezetője szabadságra Bécsbe utazott.

JOBAHÁZI NÉMETH JENŐ táblabíró családjával balatonalmádi birtokán nyaral.

LÁSZLÓ ZOLTÁN dr. szerkesztő, a *Budai Napló* főmunkatársa nyári szabadságát megkezdte és Balatonfüred fürdőn tölti.

MARGITAY JÓZSEF nyug. Mackensen-huszárőrnagyot, a zalahalápi bazaltbánya rt. igazgatóját: a szakirodalom terén kifejtett munkásságáért és nagyarányú szociális tevékenységeért a kormányzó m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki.

HAJNÓCZI VILMOS m. kir. postafőmérnök, a BBTE igazgatója, feleségével szül. csíkszentimrei László Lillyvel és kislányával paloznaki (Csopak) birtokukon töltik a nyarat.

WANKE GUSZTÁVOT, a szövetkezeti mozgalom jeles tollú munkását, az OKH igazgatósága aligazgatónak nevezte ki. A gazdasági élet számára nagy nyereséget jelent a kinevezés.

MARGITTAY RIKÁRD dr. lapunk kitűnő munkatársa júl. 6-án olvassa fel a Rádióban pályanyertes művét: „Balatonendréd, a 900 éves község" címen.

HÍREK

A részvétnyilvánítások meleg, szívből fakadó hangjai jóleső érzéssel töltöttek el bennünket mély, nagy gyászunkban szeretett főszerkesztőnk elhúnyta alkalmával. Nagy számmal kapunk velünk gyászoló olvasóinktól részvétleveleket, amelyek arról tanuskodnak, hogy közönségünket elszakíthatatlan lelki kötelék fűzi lapunkhoz, olyan lelki szálak, amelyek Viraág Béla soha el nem múló emlékében még jobban meg fognak erősödni. Hálásan vettük tudomásul a sajtóban megnyilvánuló melegen együttérző részvétet is s ezért köszönetet mondunk az összes napilapok szerkesztőségének, amelyek meleghangú sorokban állítottak emléket lapjaikban elhúnyt főszerkesztőnknek, — azonkívül *„A Város"*, *„Balatoni Hírmondó"*, *„Balatoni Kurir"*, *„Fővárosi Hirlap"*, *„Független Budapest"*, *„Honi Ipar"*, *„Magyarok Lapja"*, *„Őserő"*, *„Rádió Ujság"*, *„Szabad Szó"*, *„Vállalkozók Lapja"* szerkesztőségének, amelyek szintén meleg érzéssel méltatták Buda nagy álmodóját.

A Budai Napló szerkesztősége.

Szendy Károly polgármester, aki a mult hó közepén visszaérkezett lengyelországi és németországi tanulmányútjáról, a sajtó képviselőit tájékoztatta külföldi útjának eredményeiről. Hangsúlyozta, hogy úgy Lengyelországban, mint Németországban a legbarátságosabb hangulatot tapasztalta Magyarország iránt, mindkét nép őszintén szereti a magyarokat és hiszi, hogy ezeknek a barátságos érzelmeknek a magyar idegenforgalom konkrét hasznát fogja látni. Varsóban különösen meglepte a város rendkívül nagyarányú fejlődése, ahol 15 év alatt a lengyel főváros lakóssága 800.000-ről 1,200.000-re emelkedett. Hihetetlenül nagyarányú építkezés folyik mindenfelé és csak nemrégiben fejezték be a központi vasúti pályaudvarnak földalatti pályaudvarrá való átalakítását. Németországban, Münchenbe és Berlinbe látogatott el, ahol résztvett a városok nemzetközi kongresszusán. Berlinben megtekintette az olimpiai stadion építkezését, amelynek költségei 56 millió márkát tesznek ki. Münchenben is sok érdekes városfejlesztési újítást tapasztalt a polgármester, amelyekre Budapesten a jövőben figyelemmel óhajt lenni.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista **II, Corvin-tér 5. sz.**

Liber Endre arcképének leleplezése. A főváros alkalmazottainak régi vágya valósult meg június 18-án, mikor is a különböző szakoszaályok kimondták *egy szövetséggé való alakulásukat a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége keretében.* E nagyfontosságú eseménnyel kapcsolta össze a FANSZ tisztviselői osztálya a saját ünnepét, melynek keretében *Duday-Spannberger* Alajos dr tanácsnok XI. ker. előljárója, a FANSZ ügyvezető alelnöke, Liber Endre alpolgármesternek, a FANSZ kaszinó részére festett arcképét, szép beszéd kíséretében átadta rendeltetésének. Erődy Kálmán dr. tan. ker. főigazgató és Budó Jusztin főlevéltáros üdvözlő szavai után Liber Endre alpolgármester szólott pár szót. Ő mindig azt hirdette, hogy a kötelességek hű teljesítéséért nem jár dicséret. Hogy mégis beleegyezett személye ilyetén való megörökítésébe, azért tette, mert ebben nemcsak az ő, de a FANSZ elnökségének megbecsülését látja, mely mindig teljes odaadással segítette munkájában.

Leleplezték Bódy Tivadar emlékszobrát. Lapunk legutóbbi számában, ahol alapítószerkesztőnk, *Viraág* Bélának, Buda egyesületi életében kifejtett munkásságáról emlékeztünk meg, utaltunk arra a társadalomépítő munkára, amelyet néhai *Bódy* Tivadar dr. polgármesterrel együtt végzett. A hálás budai polgárság június 21-én délelőtt a svábhegyi Eötvös-parkban leplezte le Bódy Tivadarnak *Lányi* Dezső szobrászművész alkotta emlékszobrát. A Svábhegyi Egyesület emelte a szobrot és rendezte az ünnepélyt, amelyen Bódy özvegyén és fiain kívül számos társadalmi kitűnőség is megjelent. A főváros nevében *Liber* Endre alpolgármester szép beszéd kíséretében vette át a szobrot, míg Bódy Tivadar érdemeit *Glücksthal* Sámuel, az egyesület elnöke méltatta.

Kellemesen szórakozhat **NARDAI**
kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
Asztalrendelés telefon: 1-504-08 ● Minden időben halászlé
Elsőrendű zene ● Délben: Menürendszer

A Budai Hegyvidék Barátainak Egyesülete tisztelgett *József Ferenc* főhercegnél, az egyesület fővédnökénél és beszámolt az egyesület működéséről. A főherceg nagy érdeklődéssel hallgatta a beszámolót és biztosította az egyesületet további támogatásáról. *Anna főhercegasszony,* akit a küldöttség felkért az egyesület női fővédnökségének elvállalására, egy később megjelölendő időpontra már meg is hívta a hölgybizottságot.

Nyári szabadságok beosztása a városházán. A polgármester július közepén veszi ki a szabadságát. Az alpolgármesterek közül *Lamotte* Károly július 4-én, *Liber* Endre augusztusban kezdi meg szabadságát. A tanácsnokok vakációbeosztása a következő: június 22-től augusztus 3-ig *Wossala* Sándor, *Kovácsházy* Vilmos, *Némethy* Károly, *Szepesváry* Pál, *Salamon* Géza és *Király* Kálmán, július 12-től augusztus 22-ig *Bódy* László, július 13-tól augusztus 24-ig *Felkay* Ferenc és *Farkas* Ákos, július 20-tól augusztus 26-ig *Schuler* Dezső, augusztus 2-től szeptember 13-ig *Morvay* Endre, *Babarczy* István báró, *Rosta* János és *Kempelen* Ágoston lesznek szabadságon.

Pobula Dani és Dubonai Pál. *Viraág* Béla váratlan halálával a *Budai Naplónak* két ismert munkatársa is megválik végleg a szerkesztőségtől. Nevük közismert, az egyik *Pobula* Dani, a humoros, szarkasztikus kritikus, a másik *Dubonai* Pál, a nagyszerű publicista, akinek írásai *Budán* közszájon forogtak. Ők sem élnek már, meghaltak a nagynevű főszerkesztővel együtt. Mindkét név ugyanis *Viraág* Bélának volt a pseudonimje.

A Csokonai emléktáblát, amelyet a *szántódi révcsárda* falában helyeztek el, Péter-Pál napján avatták fel ünnepélyes keretek között. Az emléktáblát Csillag István szobrászművész készítette. A Siófoki dalkör éneke nyitotta meg az ünnepélyt a Himnusszal. A megnyitó beszédet *Strommer* Viktorin dr. tihanyi apát, a Balatoni Szövetség irodalmi szakosztályának elnöke mondotta. *Sziklay* János dr., a Dunántúli Közművelődési Egyesület elnöke, a Balatoni Szövetség tiszteletbeli tagjának ünnepi beszéde után az irodalmi társaságok képviselői tették le a megemlékezés koszorúit. *Csobán* Endre, a debreceni Csokonai-kör főtitkára megkoszorúzta az emléktáblát. *Baja* Mihály, a Petőfi Társaság és a Csokonai-kör tagja szavalta el saját költeményét Csokonairól. A Siófoki dalkör „Ó, Tihanynak riadó leánya" kezdetű dalt adta elő, majd az ünnepély „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország" hatásos énekkel fejeződött be. Örülünk, hogy a *Budai Napló* által annakidején megindított balatoni szoborakciónak *Margittay* Rikárd dr. munkatársunk volt a kezdeményezője és ez az első eredmény ilyen szép sikerrel valósult meg.

Az itthoni nyaralás becsületbeli kötelességét hirdeti évek óta a Budai Napló. De nemcsak becsületbeli, de gazdasági kötelesség is és praktikusabb is, mert a külföldön egyik helyen és másik helyen is bombák robbannak. Sőt, amint a napilapokból értesülünk, *a Csehszlovákiába utazó magyar állampolgárokat az az állandó veszély fenyegeti, hogy letartóztatják őket* s fogva tartják. Nincs kivétel, nő, gyermek, diák, a felnőttekről nem is szólva, kémgyanús odaát, ha mindjárt karlsbadi kúrára utazik is. Aki nem becsüli a hazai értékeket, megérdemli sorsát. A külföld sok helyén nincs meg a személyi biztonság, amiről éppen a *Budai Napló* emlékezett meg nem egyszer konkrét esetek kapcsán. Csak utalunk lapunk ezévi március hó 2-án megjelent számára, ahol nemes Muchmayer Jenő őrnagy tragédiájára hívtuk fel a közvélemény figyelmét.

Van *Budának* karlsbadi forrása, meleg vize, iszapja, a *Balatonnak Füredje* (a magyar Nauheim), páratlan *Hévize* és mindenütt a szent tó körül gyógyhatású vize. Van nálunk aránylag olcsó élet, szórakozás, pihenés, nyaralás, személy- és vagyonbiztonság, gyógyulási lehetőség: *Budán,* a *Balaton* körül, a *Kékestetőn, Lillafüreden* és az ország több száz helyén. Nyaraljunk itthon!

A „Nemzeti Egység Pártja" III. kerületi szervezetének női tábora június 13-án tartotta néhai *Andréka* Károlyné arcképének leleplezési ünnepélyét a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör dísztermében. A termet zsúfolásig megtöltötte az ünneplő közönség, melynek soraiban ott láttuk a kerület vezetőit és előkelőségeit. Az ünnepély kifejezésre juttatta azt a ragaszkodást, szeretetet és hálát, amelynek el nem múló emléket állított Andréka Károlyné nagyasszony az ő önzetlen és áldozatkész, szegényeket pártoló munkásságával. Az arckép *Bihari* Emma festőművésznő jól sikerült műve. Az ünnepély a Himnusz eléneklésével ért véget".

A magyar-japán barátság gyümölcsei, amelyet a Budai Napló élesztgetett és ápolt, egyre jobban érnek. A Magyar-Nippon Társaság japán kongresszusa óta még mindig nagy számmal látogatják a Magyar-Japán emlék-kiállítást és ugyancsak ennek kezdeményezésére megalakult Japánban a Tokiói Magyar-Japán Társaság, amely már cserélt is propaganda-könyvkollekciót Szendy polgármester révén. A polgármesternél egyébként két érdekes keleti vendég tette tiszteletét: Hadzsi Achmed Khan Ayaz, aki a magyar útjáról írni fog az indiai sajtóban és Rameshwar Dayal, aki a magyar testnevelési rendszert tanulmányozza.

A megérdemelt méltányosság jegyében járt el a főváros közgyűlése, amikor egyhangúlag elfogadta a polgármester előterjesztését arról, hogy Budapest közönsége *Bárczy* István rózsadombi villáját vegye meg 70.000 pengőért és biztosítson abban a 30 év előtt megválasztott főpolgármesternek életfogytiglani ingyenlakást, aki még nem is olyan régen Budapest alkotó vezérférfia volt, de szintén megérezte a leromlott gazdasági viszonyokat. Bárczy István csorbítatlan tekintélyére mutat, hogy az indítvány ellen senki szót nem emelt.

Meghalt Piszter Imre dr. szentgotthárdi perjel 82 éves korában a magyar Irgalmasrend budai kórházában. Piszter Imre elhalálozása egyike a szerény, de igazi magyar értékek fölötti gyásznak.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Viraág Béla eszméinek újabb diadalát láthatjuk abban az utazásban, amely most több évre viszi *Afganisztánba* a *mogolok* (mogerek vagyis ősmagyarok) és *Tibetbe* a rokon népek közé tudós kutatásra *Ligeti* Lajos néprajzi tudóst. Az utazás célja az őstörténeti, nyelvészeti és faji kapcsolatok felderítése a magyarok s ázsiai rokonok között. Az utazást a *Tudományos Akadémia* és a *kultuszminisztérium* financirozzák.

Szegény *Naemethy* Kálmán volt az első úttörő ezen a téren, de nem vették hivatalos helyeken komolyan, munkáit és nagy eredményeket elért utazásait a saját keserves fillérein tette a közönségnek hozzáférhetővé. Pedig ő *Kőrösi Csoma* Sándor és *Vámbéry* Ármin nyomdokain haladva fedezte fel *Afganisztánban,* a *szent völgyben* (amelyet mogolok őriznek) a *többezeréves ősi magyar királysirokat* és hogy az azokat őrző dervisek nem gyilkolták le, csakis annak köszönhette, hogy magyar voltát felfedte.

Ligeti professzornak ajánlhatjuk, hogy Naemethy munkáit és feljegyzéseit vegye figyelembe, igen sok hasznos útmutatást lelhet bennük és *Zajti* Ferencet is megkérdezheti, mert tőle is sok megszívlelni valót hallhat.

Halálozás. *Szél* Árpád m. kir. kormányfőtanácsos, a BHÉV és NOVA R.-T. nyug. ügyvezető igazgatója június 17-én elhúnyt. A kiváló férfiút 20-án helyezték örök nyugalomra a Kerepesi-úti temetőben. Mi feljegyezzük róla, hogy sokat tett a közép-budai villamosforgalom megjavítása érdekében.

A **magyar népművészet** nemesszívű kincsesházából merítette az 1935—36. iskolai évben a III. Keve-utcai elemi iskola tanulóifjúsága rajz és kézimunkaanyagának nagyrészét, hogy a rendes tanmenetek mellett a napközi otthonban is feleleventse a szép, tüzes magyar színeket, a jellegzetes és finom magyar formákat, a nagy kézügyességű gyakorlati kidolgozásokat. Ezzel a tanítótestület megszerettette a cselekvő oktatás keretében is mindazt, ami szép és magyar, ami a szívünkhöz nőtt, a szemünknek kedves, ami a jóízlést fejleszti, tanulságos összehasonlításokra ad alkalmat és aminek nem szabad veszendőbe mennie. Ezt szolgálja az egyedülálló *Magyarország népművészeti térképe,* amely az összes magyar népi jellegzetes kézimunkákat feltünteti.

A kiállítás június 27-ig volt nyitva. Ünnepies keretben június 25-én zárták az iskolaévet. Reggel 8 órakor *Te Deum* volt a römaifürdői kápolnában s utána évzáró ünnep gazdag programmal.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában,

A budavári róm. kat. egyházközség három évre újból megválasztott képviselőtestülete június 23-án tartotta alakuló ülését *Kátay* Béla dr. plébános elnöklete alatt. Elnöknek megválasztották az egyházközségi intézmény életbeléptetése óta immár hatodszor *Lampel* Vilmos ny. miniszteri tan., örökös szfőv. bizottsági tagot. Alelnökök lettek: *Knapp* Aurél dr. ny, államtitkár és *Ney* Ákos min. tan., államvasuti igazgató, központi tag: *Rápolty Nagy* István dr. ügyvéd; főtitkár *Szervánszky* Jenő ny. gimn. tanár; ellenőr: *Esty* Miklós pápai kamarás, tb. alelnök; pénztárnok: *Kiss* Péter Pál dr., az egyetemi nyomda tisztviselője.

Budapest székesfőváros közönsége június 20-án avatta fel azt az emlékművet, amelyet *Kazinczy* Ferenc halála százéves évfordulójának emlékezetére, hálás kegyelete jeléül állított a Bécsi kapu-téren. Az ünnepélyes felavatáson az avatóbeszédet *Pintér* Jenő mondotta. Az emlékmű *Pásztor* János alkotása.

A Kisfaludy-színház szép sikerrel újította fel az *„Asszonyok bolondja"* c. operettet. A címszerepben Nádor Jenő adott pompás operettalakot. Előnyösen mutatkozott be úgy játékával, mint énekével Gráfics Györgyi. Ferenczy Marika, Károlyi Vilmos és Szenes László voltak még a siker főrészesei. Június 20—21-én a *„Sztrájkol a gólya"* c. bohózat került színre, 22—23-án pedig a Komédia társulata vendégszerepelt a *„Száz zsidó egy shortban"* c. revűben.

„Ideális menetrendet" léptet életbe a nyár végén a BESZKÁRT azáltal, hogy a vonalak nagyrészét egészen megrövidíti és ezáltal lehetővé teszi a közlekedés sűrítését, mert például a Budára járó 4-es villamos az eddigi 6.5 perces időtartam helyett 2.5 percenkint fog közlekedni. Egyes járatok teljesen megszűnnek, amivel szemben új relációkat helyeznek forgalomba. *Bennünket budaikat az érdekel,* hogy a tökéletessé teendő ideális menetrend tényleg lehetővé teszi-e majd, *hogy az utóbbi időben* befejezett és erős ütemben folyó építkezések folytán is évről-évre gyarapodó budai lakosság közlekedési igényei kielégíttetnek, mert ha nem, akkor új reformnak kell jönnie.

Új lap Budán. A budai sajtó ismét egy újabb ujsággal gyarapodott. A magyarországi nemzeti szocialisták budai szervezete *„Tűz"* címen megindította hivatalos lapját. A lap a mi számunkra teljesen idegen hitlerista eszmekört szolgálja, amit „neve" is mutat. Óbudán szerkesztik.

Ingyenes felvilágosítás balatoni fürdőügyekben. A balatoni szállodák és penziók minden balatoni ügyben ingyenes felvilágosítást adnak, egyedüli hivatalos irodájuk: a Balaton Fürdő Központ útján (Vörösmarty-tér 8. Tel.: 1-833-31). Az interurbán szobarendelések és lefoglalások díjtalanok, az iroda prospektusokat és tájékoztatókat készséggel ad, felvilágosít a társas és egyéni utazásoknál és kiadja kívánságra az 50 százalékos vasúti menetdíjkedvezmény ellátásos jegyfüzeteket.

Budapest székesfőváros idegenforgalmi hivatala nagyszerű összeállításban mutatja be a főváros 1935. évi idegenforgalmát és annak gazdasági eredményeit. Ennek az érdekes jelentésnek adatai a székesfővárosi statisztikai hivatal havi füzeteiben nyilvánosságra hozott statisztikai adatok alapján készültek. A munkát *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal kitünő igazgatója és *Markos* Béla dr. helyettesigazgató állították össze. A pompás füzetet a székesfőváros házinyomdája állította elő a maga szokott gondosságával.

Nagyszerű eredményről beszélnek a jelentés számadatai, amelyek szerint Budapest szállóiban és penzióban az 1935. évben 220.265 idegen 741.512 éjszakát töltött. Magánlakásokban a számítások szerint 73.163 elcsatolt területi és távolabbi külföldi vendég 482.480 éjszakát és 75.458 belföldi vendég 498.022 éjszakát töltött.

Ezek az adatok — az összehasonlítást csak a szállodai és penzióbeli vendégek statisztikájára alapítva — az előző év eredményeivel szemben lényeges emelkedést mutatnak. Az érkezők számában 18.152, az itt töltött éjszakák számában 137.241 a többlet.

Ha az eredményt részeire bontjuk, azt látjuk, hogy Csonka-Magyarországból 87.176 vendég 234.353 éjszakát töltött Budapesten. A belföldi érkezők számában 4480 a csökkenés, az itt töltött éjszakák számában azért mégis 15.020 az emelkedés. Nagyon tekintélyes az emelkedés a külföldi vendégek forgalmában. 133.089 érkező 507.159 éjjelt töltött Budapesten az 1934. évi 110.457 érkezővel és 384.938 éjjellel szemben. A mi 31 százalékos emelkedési arányunkhoz fogható eredményt sehol a külföldön nem találhatunk. Bécsben 16 százalékkal csökkent a külföldről érkezők, 32 százalékkal az eltöltött éjszakák száma. Franzensbadban 50, Marienbadban 5 százalék volt a visszaesés, Karlsbadban mindössze 4 százalék, Prágában 9, Jugoszláviában 3 százalék az emelkedés. Svájcban a külföldiek száma 6 százalékkal esett, a tartózkodási idő 0.6 százalékkal emelkedett. A lengyel forgalom 35 százalékos visszaesést mutat. Németországban 20 százalékkal emlekedett az érkezők, 25 százalékkal az eltöltött napok száma, de ez az emelkedés is alatta marad a mi statisztikánknak. Anglia az ezüstjubileum évében is csak 10 százalék emelkedést mutat fel.

Különösen érdekesek eredményeink, ha a határon túli vendégeket csoportosítjuk. Elcsatolt területekről érkezett 30.098 vendég 119.320 éjszakára, távolabbi külföldről pedig 102.991 vendég 387.839 éjszakára. A többlet az elcsatolt területről érkezők éjszakáinál 13.90 százalék, a távolabbi külföldről érkezőkénél pedig 38.42 százalék. Ez a csaknem 40 százalékos eredmény példa nélkül áll idegenforgalmunk történetében.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

Az I. ker. Iparoskör minden csütörtökön este 7 órai kezdettel a *Farkas*-féle csárda helyiségében (a mostépülő Horthy M. budai hídfőjénél) *kuglizó* estélyt tart, melyre mindenkit szeretettel vár Közlekedés: Ferenc József budai hídfőtől a dunaparton 6 perc.

A Rózsadomb és vidéke egyesület *Harrer* Ferenc elnökletével közgyűlést tartott, amelyen *József Ferenc* főherceg is résztvett. *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár beszámolt az egyesület működéséről, megállapítva azt, hogy a Rózsadomb nemcsak sokat fejlődött, de mint üdülőhely is divatba jött. A jelentéshez *Bede* József dr. rendőrfőtanácsos, *Tárnok* Béla dr. ügyvéd és *Vargha* Imre iskolaigazgató szóltak hozzá. *Hoffmann* Károly pénztáros jelentésének elfogadása után *Vály* Ernő dr., almási *Balogh* Lóránt, *Lengyel* Endre dr. alelnökök és *Kiss* Ferenc Sándorné dr.-né, *Kalmár* Ivánné és *Steinbach* Kornél indítványait tárgyalták. A közgyűlést követő vacsorán József Ferenc főherceg is résztvett.

Elzárják a Margit-híd egyik gyalogjáróját. A hídépítés vezetői és az érdekelt hatóságok helyszíni szemlét tartottak a Margit-hídon, amelynek kibővítési munkálatai már erősen előrehaladtak. Az előrehaladt munka szükségessé teszi, hogy *a budai part és a Margitsziget közötti részét a forgalom elől elzárják.* A forgalom az északi oldalon lévő gyalogjárón fog lebonyolódni. A gyalogjáró elzárása előreláthatóan két hónapig fog tartani.

Kiállítás az Iparrajziskola tananyagából. A székesfővárosi iparrajziskola szakiskolái, szakosztályai és iparostovábbképző tanfolyamai rajzi és műhelymunkáiból ávzáró tanmenet-bemutató kiállítást rendezett. A kiállítás a műipar köréből különösen a kerámia, díszítő-festő, műasztalos, fafaragó, könyvkötő, ötvös, grafikai, díszítőszobrász, textil, ruhatervező stb. és az általános rajzi továbbképző osztályok tanítási anyagából áll. A kiállítást június 27-én nyitotta meg *Felkay* Ferenc szkf. tanácsnok az iskola IX., Török Pál-utcai épületében. A kiállítás július hó 3-ig lesz nyitva és megtekintése díjtalan.

A krisztinavárosi római katolikus egyházközség újonnan megválasztott képviselőtestülete a mult héten tartotta alakuló közgyűlését. Megválasztotta a tisztikar és az egyháztanácsot. Az egyházközség egyhangúan ismét *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármestert választotta meg az egyházközség világi elnökének és nagy örömmel fogadták az elnök bejelentését, hogy a krisztinavárosi templom kibővítése és a végleges kultúrház ügyének előmunkálatai serényen és eredményesen folynak.

A 75-ös villamos viszonylatát a BSzKRT a közeljövőben megszünteti és csak az 59-es villamos fogja lebonyolítani a forgalmat. A hegyvidékiek azt kívánják, hogy a 44-est, amely a Keleti pályaudvartól fut a Rákóczi-úton, Erzsébet-hídon és Attila-körúton végig, ne vigyék ki a fogaskerekűig, hanem vigyék fel a Fery Oszkár-utcáig. A Délivasút már most is nagy átszállási gócpont és a Délivasút meg a Széll Kálmán-tér közötti két állomásnyi szakasz forgalmát a Délivasútról indítandó 4-es tökéletesen ellátja.

Miért használjuk a tipikusan német „idegenforgalom" kifejezést? Ez a magyar szó a magyar nyelvben azelőtt ismeretlen volt és alig néhány éve került közforgalomba a német „Fremdenverkehr" szolgai fordítása által. Nekünk turáni magyaroknak erre a kitételre, amint néhai Viraág Bélától tudjuk, van egy ősmagyar szavunk, amely idegen nyelvekre le sem fordítható: a *vendégjárás.*

A Farkasréti temetőben építendő ravatalozó kápolna tervét a városházán elfogadták a közgyűlésen. A kápolnához kétoldalról árkádos sírboltsor kapcsolódik a szép terv szerint. Itt helyezik el majd külön épületben a virágárusokat is.

Fiatal, szép budai lányok jöttek össze Paulina napján a Szent Lukács-fürdő (Tarján) külön éttermében virágokkal díszített asztal körül, hogy nyolc év után is jól végzett érettségi emlékével elbúcsúzzanak egymástól s kilépjenek az életbe. Ritkán látott ilyen szép virágkoszorút együtt a Lukácsfürdő étterme, mint az idei érettségi banketten. A tanári kar *Szekeres* Margit igazgatónővel és *Héring* Hilda osztályfőnökkel teljes számmal jelent meg s az érettségi biztos, *Kerékgyártó* Árpád dr. tanügyi főtanácsos is eljött, hogy a késői órákig együttmaradjon a nagyszerű eredményt elért érett hölgyekkel.

A Tabánban építendő gyógyszálló hozzávetőleges terveit már elkészítették. Eszerint az új szálloda négyemeletes lenne, a front hossza 120 méter és alkalmas lenne a fokozódó forgalom igényeit kielégíteni. A gyógyszállóba kávéházat, étermet és kisebb fogadótermet is terveztek. A számítások szerint az építkezési költségek 6—7 millió pengőt tennének ki. Azt még nem döntötték el, hogy hol építenék fel a szállót: A Szent Imre-fürdő helyén, vagy pedig a fürdő közelében.

Új építkezések Budán. Háromemeletes társasházat építenek Krausz Zsigmond és József a Fadrusz-utcában, az Iskolaszanatórium Egyesület a Mártonhegyi út 6. számú épületre 1900 köbméternyi területen ráépít, Fischer József a Toldy-utca 29. szám alatti telken 4 emeletes bérházat építtet, a Palatinus Ingatlan R.-T., Schiffer Miksa vállalata Óbudán a Lujza-malom telkén tizenkét ötemeletes bérházat épít.

A Pasarét, Törökvész és környéke egyesület évi rendes közgyűlését *Kozma* Jenő dr. elnöklete alatt június hó 24-én tartotta meg. A közgyűlést társasvacsora követte.

A Budai Polgári Kaszinó június 20-án tartotta évzáró összejövetelét, amelyen *Cselényi* Pál dr. törvényhatósági bizottsági tag, a kerületi szervezet elnöke mondott beszédet.

Városok Lapja *Lukács* Ödön és *Baján* Gyula szerkesztésében ismét gazdag számot adott. *Szendy* Károlynak, a városoknak Berlinben tartott nemzetközi kongresszusáról szóló cikkét egész sereg komoly, tartalmas közlemény követi a magyar városok kultúrtevékenységéről és háztartási gondjairól.

Kibővítik a Rudasfürdő rádiumos kádfürdőosztályát. Amint már megírtuk, a *Rudasfürdő* újjáépítésének ügye egyelőre lekerült a napirendről és a tabáni fürdőszálló megteremtése érdekében új elgondolás került előtérbe. A Rudasfürdő azonban nem maradhat meg mai állapotában és gondoskodni kell az épület jókarban helyezéséről. A tatarozással kapcsolatosan ki akarják bővíteni a rádiumos kádfürdőosztályt, amely mai befogadóképességével elégtelen a nagyfokú szükséglet kielégítésére. Ezenkívül a régi kő- és márványfürdő épületrészt is lebontják. Mindezek az átalakítások 140.000 pengő költséggel járnak. A *Juventus* gyógyfürdőosztály 10 káddal bővül és ezt az osztályt a lebontandó kő- és márványfürdők helyén építik fel.

A BBTE hagyományos juniálisa és garden-party-ja fényesen sikerült. Kivilágos kivirradtig szólt a zene és mulatott az ifjúság.

Megválasztották a vendéglősök kerületi elnökségeit. A vendéglős ipartestület megválasztotta az új kerületi elnökségeket, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy a kerületi szállodás- és vendéglősipar erkölcsi és gazdasági érdekei fölött őrködjenek. Az I. kerület elnöke *Mittl* Sz. Ferenc, társelnök *Román* János, a II. kerület elnöke *Guttenberger* Antal, társelnök *Winkler* László, a III. kerület elnöke *Sípos* Károly (a társelnököt a következő ülésen választják meg), a XI. kerület elnöke *Ammer* János, társelnök *Szücs* Lajos, a XII. kerület elnöke *Gruber* Emil.

Öreg diákok jöttek össze a mult héten a volt V. ker. kir. katholikus (most: Markó-utcai Berzsenyi Dániel) főgimnáziumban, hogy negyvenéves érettségi jubileumukat megüljék. Igen sok budai szereplő egyéniség volt közöttük, hisz akkori tanáraik nagyrésze is budai származású volt. A sikerült rendezésért köszönet illeti: *Illek* Aladár dr. főkapitányhelyettest, *Olgyai* István dr. póstatakarékpénztári igazgatót, *Liebmann* Ernő dr.-t, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyészét és *Boross* Mihály szerkesztőt. A még élő tanárok közül megjelentek: *Szmetana* Ágoston ny. igazgató, *Fényes* Mór dr. szakfelügyelő-hitoktató, de *Novák* Lajos dr. apát-prelátus csak áldását küldte, mert közel jár a századik évéhez. Az öreg diákoknak egykori diáktársuk *Tost* Barnabás pápai protonótárius, kassai érseki helynök olvasott misét és Te Deumot. A díszteremben hálatelt szívvel ünnepelték és méltatták elhúnyt tanáraikat, a nagynevű pedagógusokat: *Corzan-Avendano* Gábor dr. igazgatót, a hírneves akadémikust. *Cherven* Flóris főigazgatót, *Dávid* István és *Kassay* Gusztáv kitünő filológusokat. Az ünnepély után kedélyes bankett volt, amelyen az öreg markóutcai diákok szövetségének elnöke: *Zsitvay* Tibor ny. miniszter is megjelent.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 50-2-52
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Könyveket kér a Magyar Jövő Szövetség a magyar falu és az idegenben működő egyesületek számára, hogy a falvak szegénységét és az idegen világok roppant tengerében képződő magyar szigetek elhagyatottságát segítsék. Minden adományt levélben köszönnek meg és közlik azt is, hogy az adományt hová küldötték. A kiolvasott és félretett könyveket a *Magyar Jövő Szövetség elnökségének,* Budapest V. Szalay-u. 2. félemelet 1 sz. alá kell küldeni.

Ébredjünk nemes Turáni mivoltunk tudatára!

Ősi műveltségünk egyik ágának, a Szumirok szellemi kincsének elejtett morzsáiból tákolt sémi s az ebből fejlett mai nyugati kultúra először tagadta, majd becsmérli ősi szellemi jussunkat. Ezen ellenséges és fajunk vesztére törő idegen elnyomó akarat ellen lázadj Magyar minden ízedben!

Ne tűrd, hogy pusztítsák, gúnyolják az ősit!

Az ősi emlék minden apró sejtje hozzákapcsol minket (nyugati előőrs nemzetet) nemcsak a multhoz, Szittyákhoz, Baján, Attila, Toramana, Batu és Dzsengisz hatalmas világura-birodalmához, hanem egyben a jövő egyetlen éltető reménysége, a turáni faj eljövendő virágzó uralma is csak rajtuk át int és indul felénk.

Tanuld és taníts minden magyart sokezeréves írásunkra!

Tudományos Ősierkölcskutató Testület E. B.

Hiv. irodánk: III., Zsigmond-u. 68. II. ép. III. emelet.

Kommentár nélkül közöljük ezt a meghívót, mely hozzánk is eljutott. Ébredjenek olvasóink is nemes mivoltuk tudatára.

Kétszeresére emelte alaptőkéjét a Beszkárt

A *BSzKRt,* amelynek kezelésében van a volt *Közúti* és *Városi Vasút* hálózatán kívül a *BUR,* a *Földalatti* és a *Szentlőrinci Vasút,* a *Svábhegyi Fogaskerekű Villamos Vasút,* a *Budai Hegypálya* (Sikló) és az *Autobuszüzem,* ezenkívül érdekkörébe tartozik a *Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Rt.* és a *Haraszti—Ráckevei HÉV Rt.,* június 26-án tartotta *XIII. évi rendes közgyűlését Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag, a társaság elnökének vezetésével.

A közgyűlés elhatározta a BSzKRt 1,250.000 pengőt kitevő alaptőkéjének *2,500.000 pengőre való felemelését.* Az igazgatósági tagok számát *négy taggal egészítették ki.* Az igazgatóság új tagjaivá megválasztották *Veress* Gábor dr. kormányfőtanácsos, államvasúti igazgatót, *Toperczer* Ákos ny. h. államtitkárt, *Lévai* Sándor lapszerkesztőt és *Terbócz* Imre országgyűlési képviselőt. A BSzKRt, a Ferenc József Földalatti Villamos Vasút Rt. és a Budapest—Szentlőrinci Helyi Érdekű Villamos Vasúti Rt. felügyelőbizottságának tagjává megválasztották *Bocsáry-Spur* Kálmán dr. ügyvédet.

A közgyűlésen a székesfőváros közönségének képviseletében *Liber* Endre alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg a vállalat vezetőségének az 1935. évben kifejtett tevékenységéről. Megállapította, hogy a BSzKRt igazgatósága, ügyvezetése, tisztikara és személyzete minden tekintetben megfelelt a működéséhez fűzött várakozásoknak és ezért a székesfővárosnak, mint a vasutak tulajdonosának nevében őszinte köszönetét és elismerését nyilvánította *Perczel* György dr.-nak, a BSzKRt vezérigazgatójának, *Márkus* Jenő dr. vezérigazgatóhelyettesnek, továbbá a szolgálati ágazatokat vezető igazgatóknak, a tisztikarnak és a személyzetnek.

Az igazgatóságnak az 1935. üzleti évről a közgyűlés elé terjesztett és elfogadott jelentéséből kiemeljük a következőket:

Az 1935. évben a BSzKRt *személyszállítási bevételei* összesen *45,081.869 pengőt* tettek ki s csekély eltéréssel az előző évi színvonalon mozogtak.

Az utasok száma 333,941.615 volt, közel három százalékkal több, mint 1934-ben, de mivel az utasforgalom kisméretű emelkedése csak a rövid távolságra utazók számának növekedésében nyilvánult meg, ez a bevételek alakulására lényeges befolyást nem gyakorolt.

A BSzKRt kezelésében lévő *Autobuszüzem* az 1935. évben *26,610.600 utast szállított,* 460.508 utassal többet, mint 1934-ben. Az Autobuszüzem kocsiparkja a mult évben 133 autobuszból állott, egy járművet pedig kiselejtezték. Az autobuszközlekedés fejlesztése céljából a mult évben megrendelt ötven új autobusz fokozatos üzembehelyezése az idén történik meg.

A zárószámadások szerint az 1935. évi *összes bevételek 55,489.295 pengőt* tettek ki, míg a kiadások végösszege *55,552.349 pengő* volt, a bevételek és kiadások egybevetése után tehát *63.053 pengő veszteség mutatkozik,* amelynek az 1936. évi számlára való átvitelét határozta el a közgyűlés.

AUGUSZT
HÜVÖSVÖLGY I, HIDEGKUTI-ÚT 22.
CUKRÁSZDA ÉTTEREM
MENÜ ★ SZALONJAZZ ★ CIGÁNYZENE
83-as villamos, 5-ös autobusz
TELEFONSZÁM: 1-640-02

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Délivasút kávéház
(tul. özv. Donreich Árminné, I, Alkotás-u. 7/b.)
Kellemes hangulatú uzsonnák, elsőrendű vacsorák. Kitünő konyha. Szolid polgári árak
A budai úri közönség találkozóhelye

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 69-3-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-u. 19 Telefon: 53-0-33

OLEUM
műszaki kereskedés ★ Telefon: 69-0-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

E szám szerkesztéséért felelős: Hennyey Vilmos dr.
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly.
A kiadásért felelős: Viraág és társa.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évf. 1223. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 július 15.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Alapította: VIRAÁG BÉLA (1903—1936)
Szerkesztő-bizottság:
HENNYEY VILMOS Dr., PÁVAI VAJNA FERENC Dr.
és SZILÁGYI KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Szász Károly-u. 4
Telefon: 1-502-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Buda utolsó romantikus lovagja

Írta: Lippay Gyula dr.

A Pesti Városháza legutóbbi számában jelent meg ez a cikk, amely a legmelegebben, a legméltóbban és a legszívbenmaradóbban emlékezik meg elhúnyt szerkesztőnkről, Viraág Béláról. A megemlékezés, az utolsó baráti kézfogás nemes fémjelzése alatt, olyan gyönyörű egység az egész, hogy abból részleteket kiragadni nem lehet és ezért közöljük egész terjedelmében a cikket, amely az első fényesítés az író által említett drágamívű, régi ékszerdarabon, Viraág Béla emlékezetén.

J. Viraág Bélával talán az utolsó romantikus alakja tűnt el Budapestnek, aki 73 éves korában itthagyta ezt a szürke, színtelen világot, amely már sehogyan sem illett az ő színes, érdekes figurájához. Halála előtt néhány nappal még találkoztunk vele, de már ott volt rajta a búcsúzás árnyéka, már távozóban volt: utoljára emelte meg végtelenül udvarias mozdulattal szürke kemény kalapját, aztán elment. Végleg és visszavonhatatlanul. Csendesen, finoman, mint az egy régidivatú, a mult századból ittmaradt úri emberhez illik.

Halála után fekete gyászkeretben jelent meg a *Budai Napló,* amelyet ő alapított és szerkesztett 34 esztendőn keresztül. A Budai Napló megmaradt és hirdeti emlékét, az alkotó azonban elpihent. Élt, küzdött, verekedett: ideálokért, a maga külön világáért és jövőjéért, Budáért, álmainak imádott városáért, a magyarságért, annak multjáért és jövőjéért, mindig egyenes gerinccel, tiszta fegyverekkel. Ennél többet, szebbet és jobbat nem lehet mondani egy ujságíróról, aki több mint félszázadon át a nyilvánosság reflektorsugaraiban küzdötte végig az életét.

*

Mintha *Krudy* Gyula valamelyik regényéből lépett volna ki, úgy járt-kelt ez a magányos, érdekes öreg ujságíró a megifjodó Pest és Buda utcáin. Az ő számára nem egyesítették Budát és Pestet. *Ő budai volt* és az is maradt végesvégig. A budai Dunaparton, a hidak feljárója előtt volt a demarkációs vonal, amelyet lelke nem lépett át. Ügyes-bajos dolgai természetesen rákényszerítették, hogy olykor átjőjjön a Duna balpartjára is. — Kíméletlen és erőszakos dolog az Élet — ilyenkor rosszkedvű volt, dohogott magában és dolgavégeztével sietett vissza, *haza, Budára.* Pest nem érdekelte. Idegen város volt neki, sőt több: *ellenséges.* Ellenség, konkurrense és sorvasztója Budának, az egyetlennek.

Buda még ma is külön világ. Nemcsak a Duna választja el Pesttől. Még mindig van külön budai lélek, más mint a pesti. Ennek a különvilágnak volt megszemélyesítője J. Viraág Béla úr, szürke kemény kalapjával, szürke zsaketjével, rövidrenyírt oldalszakállával, egyenes keménygallérjával, régimódi gavalléros külsejével. Jól esett látni: hangulatot hozott magával, régi emlékeket, a soha vissza nem térő békevilágot. A Grómon Dezsők, Podmaniczky Frigyesek, Rohonczy Gidák és Náday Ferencek világát, amelyet nem lehet feledni, de — sajnos — feltámasztani se. Ez a világ most halt meg véglegesen, amikor utolsó reprezentánsa, *J. Viraág* Béla is elment társai után.

*

Igazi ujságíró volt. Külön egyéniség, külön szín és hang a magyar ujságírásban. A *lokálkolorit,* amely lapján végig ömlött, nem Buda hangja volt, hanem *az övé.* Ez tette vonzóvá, érdekessé, élvezetessé a Budai Naplót: *J. Viraág* Béla egyénisége, amelyet maradéktalanul sikerült átmentenie lapjába. Reméljük, hogy ez a külön szín nem fog elfakulni, azok, akik a lapot folytatják, meg fogják azt őrizni, mint valami *drágamívű régi ékszerdarabot.*

Ha külön világot, egyéni laptípust alapított is magának, nem volt a modern idők Don Quichote-ja, aki szélmalomharcot vív a rohanó időkkel. Nem. Mint ahogy a vén Buda is tud megifjulni, ő is lépést tartott a haladással. A Vár ódon utcái, történelmi levegőjű palotái alatt új házsorok bújnak ki a földből, központi fűtésű, modern, Bauhaus-stílusú betontömegek, hirdetve a mult és jelen egymáshoz tartozóságát, úgy Viraág Béla szerkesztő is tudott friss és új maradni, ha nem is hódolt be ezeknek az új irányzatoknak. Ő még a Várhoz, a lebontott Tabánhoz, a Víziváros és Óbuda kicsiny házaihoz tartozott. Meg-megállt budai sétaútjain, ha látta, hogy valahol lebontanak egy régi házat, elővette noteszét, hogy feljegyezze, milyen történelmi emlék omlik össze a csákányok alatt, mit kell erről megírni a Budai Naplóban, de aztán elégtétellel vette tudomásul, hogy „palota támad a kunyhó helyén": utóvégre Buda mégse hagyhatja magát, nem maradhat el Pest mögött!...

Mint ujságírónak, harmonikus szép élete volt, Megtehette azt, amit a legkevesebben a mi mesterségünkben: azt írhatta és cselekedhette, ami közelállt lelkéhez. Nem politizált, még a várospolitika sem izgatta. De a történelem, a városesztétika, a szépítés, haladás, fejlődés, Buda dicsősége, multja és jövője, ez volt az ő világa. A budai kávéházakban és vendéglőkben, asztaltársaságokban és egyesületekben mindíg erről beszélt, tűzbejött és magyarázott. Az asztalt csapkodta, ha értelmetlenséget látott, ha valamely intézkedésről úgy látta, hogy az nem szolgálja Buda érdekeit. Mert harcos egyéniség volt, akinek meggyőző varázsa alól kevesen vonhatták ki magukat.

Most elnémult az ősz harcos. Nem lelkesít, nem támad és nem izgul többé. Nem tanít már Buda szeretetére, a magyar multhoz való törhetetlen ragaszkodásra, nem ad többé termékenyítő gondolatokat a Budai Napló hasábjain. Elment kortársai után és vele együtt eltűnt egy külön rész a rohanó világváros életéből, egy kedves, meleg színfolt. *Csak egy ember* Budapest millió lakosa közül, — mégis egy egész világ. Meghatottan, elérzékenyülten köszönünk el J. Viraág Bélától és attól a régi Pest-Budától, amelynek ő volt az utolsó mohikánja. A túlvilágon találkozik majd Abdi basával, Buda utolsó török védőjével, a várostromok magyar és török vitézeivel, a budai Vár ezer titkának letéteményeseivel. Viraág szerkesztő úr noteszának sok dolga lesz: meg fogja tudni mindazt, ami itt eddig titok volt.

De a Budai Naplóban már nem számolhat be ezekről a titkokról.

A Feszty-körkép az ujjáépülő Tabánban

Negyvenezer pengőre értékelik a „Magyarok Bejövetelét"

Feszty Árpád nagy történelmi értékű alkotása, *a Magyarok Bejövetele* az utóbbi években sűrűn foglalkoztatta nemcsak a közvéleményt, hanem a hitelezőket és a bírósági végrehajtót is. Alig múlott el hónap, hogy újabb árverést ne tűztek volna ki Feszty híres körképére és annak tartozékaira, a Jókairól elnevezett városligeti kis színházra.

Úgy látszik azonban, *újabban mégis javult a körképvállalat gazdasági helyzete.* Legalább is a hitelezők elcsöndesedtek. A Magyarok Bejövetele Körkép Részvénytársaság mult évi üzleti eredményének mérlege szerint a magánhitelezők már csak 25.589 pengővel szerepelnek a mérleg teherrovatban és a köztartozások címén 13.611 pengőt állítottak be a mérlegbe. Igaz ugyan, hogy ezzel az összesen 38.200 pengős tartozással szemben a vállalat a körkép értékét mindössze 40.000 pengővel szerepelteti a mérlegben, az épületeket pedig 27.200 pengőre értékeli. Azt is megtudjuk a körkép mérlegéből, hogy a mérleg lezárása idején mindössze 122 pengő 14 fillér készpénzvagyonnal rendelkezett a vállalat és az előző évi veszteség 24.462 pengő volt.

Két évvel ezelőtt komoly tárgyalások folytak a körképvállalat és a főváros között a Magyarok Bejövetele megvásárlásáról és akkor *a főváros szakértői 240.000 pengős vételárról beszéltek,* ami azt bizonyítja, hogy a mostani mérlegben szereplő 40.000 pengős értékelés nem lehet egészen reális. A vásár akkor nem jött létre. Ezt azzal magyarázták, hogy a főváros nem tudott fedezetet találni a negyedmillió vételárra.

Később a *kultuszminisztérium* részéről is érdeklődtek az eladósodott körkép iránt és szó volt róla, hogy *a múzeumok költségvetésének keretében* megveszik a Magyarok Bejövetelét és behozzák a városba a mostani lehetetlen környezetből. A sok szép tervből azonban nem lett valóság.

Most újabb terv öltött konkrét formát. *A Magyarok Bejövetele művészi szépségeit és impozáns nagyméretűségét rövidesen a lebontott Tabán helyén élvezheti az ifjúság és az itt megforduló idegen.*

Nem arról van szó, hogy a főváros vegye meg a körképet, amelynek anyagi helyzetét két év alatt mégis sikerült legalább annyira szanálni, hogy nem fenyegeti az árverés veszedelme. Azt kéri a körképvállalat, hogy a főváros adjon ingyen telket a Magyarok Bejövetele számára. Ez a kiszemelt hely a Döbrentei-térnek a Dunapart felöli részén van, ahol azelőtt ódon emeletes házban egy vendéglő volt. Két évvel ezelőtt bontották le az épületet, azóta zöld pázsit üdíti a környéket. Ez a hely a mostaninál sokkal méltóbb hely volna Feszty Árpád híres alkotása számára. Szendy Károly polgármester egyízben megígérte, hogy segítséget nyujt ahhoz, hogy a Magyarok Bejövetele bent a városban méltó helyet kapjon. Feszty Árpád nagy alkotása nemzeti vagyon, amelynek valódi értékét anyagiakban alig lehet felmérni.

A körképvállalat részvényei a családban három kézben oszlanak meg. *A főrészvényes a néhai nagy festőművész özvegye volt, aki tudvalevően nemrégen véletlen szerencsétlenség következtében tragikus módon halt meg. Részvényeit leánya, Feszty Masa festőművésznő örökölte. A másik részvényes Feszty István ógyallai földbirtokos, a harmadik pedig a Szászy-család, amely bizonyos személyes szolgáltatások révén jutott a részvények egy részéhez.*

Lajos Ferenc dr. a körképvállalat ügyésze azt mondotta, hogy az is nagy baj, hogy a körkép jelenlegi lehetetlen elhelyezésében csak magas beléptidíjjal tud úgyahogy prosperálni, mert bizony a környezete éppen nem csábító arra, hogy nagyobb tömegek nap-nap után felkeressék.

A budai török uralom emlékei

Kétszázötven év előtt 1686 június 24-én dördültek meg az európai egyesült keresztény hadak ágyúi Budavára alatt, hogy megtörjék az 1541 óta tornyain lengő félholdas zászló uralmát. 1686 szeptember 2-án este 6 órakor a mai Államnyomda helyén a magyar csapatok áttörtek a várfalakon, utánuk nyomultak a bajor, osztrák, svéd, lengyel, spanyol, angol segéderők, a 70 éves Abdurrahman pasa a mai Iskola-téren maga is elesett s 4000 török holtteste fölött szólaltak meg ismét a Magyarország Patronáját dicsőítő hálaénekek! A török-korabeli Budun-nak harmadfélszáz év elmultával bizony ma már csak kevés nyoma maradt, de a számos emlékeztető budai utcaneven kívül, mint pl. Török-u., Mecset-u., Ibrahim-u., Gül Baba-u., Pasarét-u., Törökvész-u. stb. itt-ott még felbukkan a „zord idők" egy-egy beszédes emléke. Igy pl. teljes épségben van meg Gül Baba türbéje a Rózsadombon, bár a „rózsák atyjának" teteme már nincs az alatta levő kriptában, a Bástya-sétányon rengeteg török feliratú zsákmányolt ostromágyú látható szép sorjában egymásmellé állítva, a Rudas-fürdő és a Fő-utcai Király-fürdő belsejében még állanak az eredeti, félholdas kupolás török medencék, kívül a falon pedig emléktáblák hirdetik Szokoli Musztafa pasa emlékét, ki 1565-ben e fürdőket létesítette. Ugyancsak a Várban van az utolsó budai pasa turbános szimbolikus sírköve, ahonnan remek kilátás nyilik a budai hegyekre. A Gellérthegy oldalán még ma is zöldülnek azok a fügefabokrok, amelyeket az egykori budai pasák ott állott kertjeikben ültettek, sőt van még nehány féltve őrzött hennabokor, amelynek gyökeréből az egykori háremhölgyek pirosítót készítettek. A régi Szent János-kórház melletti fal a török alsóvárosi bástyának maradványa; a faragott sziklakövek között itt-ott még egy-egy lőrés helye is megállapítható. Egyes régi várbeli házak ablaka fölött még ma is láthatók a török uralomra emlékeztető kő reliefek, egy-egy turbános török feje képében, pl. a Verbőczy-utca 24. sz. házon. Sőt még a pesti oldalon is van egy ház, a mai Deák Ferenc-tér 1. sz. alatt álló, 1789-ben épült volt u. n. Kemnitzer-ház, amelynek ormán két fekvő török szobra látható (Dunaiszky szobrász műve), alattuk pedig a kőbe vésett, már alig olvasható felirattal:

„Des II. Josefs Macht zwang Türken Wuth in Band.

Der II. Leopold mehrt Ruh und Fried in Land.

Sorgt für unser Wohl und es forgedeihet unser Wirken.

Drum zum denkmahl heist dies bey den II. Türken." (*Dr. Margittay R.*)

A Buda Alsóváros — Sósfürdő Környéke — Egyesület kivánságai

A Buda Alsóváros — Sósfürdő környéke — Egyesület, melynek mintegy 300 — többnyire ház- és telektulajdonos tagja van — 300—400 felnőtt családtaggal, azonos nemzeti és kulturális, valamint jótékonycélok megvalósítása érdekében dolgozik, a közelmultban tartott közgyűlésén a következő határozatokat hozta:

1. Történjék haladéktalanul intézkedés abban az irányban, hogy a környék csatornahálózata kiépíttessék a mély területen összegyűlő csapadék, — egyelőre akár *nyilt árokcsatornák* útján levezettessék és így *ne legyen a lakosság mégegyszer kitéve az ezévihez hasonló válságos árvízveszedelemnek.*

2. Történjék haladéktalanul gondoskodás abban az irányban, hogy a környék főútvonala a *Tétényi-út* teljes hosszában véglegesen kiépíttessék.

3. Ezzel egyidejűleg történjék gondoskodás arról, hogy a környék többi útjai is sürgősen végleges rendezési programmba vétessenek.

4. Addig is, míg e végleges rendezés megtörténik, történjék gondoskodás abban az irányban, hogy azok az útvonalak, amelyek esős időben a tengelyig érő sár, fagyos, vagy száraz időben pedig a kővé megkeményedett agyagos talaj arasznyi mély kerékvágásai és gödrei miatt télen-nyáron járhatatlanok, *kiegyengetésük után lehengereltessenek,* a szélükön a víz levezetésére nyilt árkot huzzanak.

5. Történjék gondoskodás arról, hogy a környék összes útvonalai *már most fásíttassanak;* ne muljék el újból 30—40 esztendő, amíg e vidék fürdő-környékén, villa- és sorházkörzeteiben fasorok létesülhetnek. Még azt is hajlandók e környék ingatlantulajdonosai megtenni, hogy a *maguk költségén ültetnek az útak szélére fákat.* A főváros vezetősége azonban *legalább annyit tegyen meg, hogy kijelölteti a járda szélességét és magasságát.* Milyen más képe lenne már ma az egész környéknek, ha ezt a főváros 6—7 év előtti kérelmeink alapján már megtette volna.

6. Történjék gondoskodás arról, hogy e környék útvonalainak kiépüléséig is a gyalogjárókat *rendszeresen* salakozzák, a *kocsiútátjáróknál* kikövezzék, a már kiépített útvonalakat *rendszeresen* olajozzák, a többit öntözzék, írtsák a gazt és dudvát, hogy ne kelljen a lakosságnak minden időszakban előbb heteken át küszködnie és szenvednie az elhanyagoltság miatt, *minden időszakban újból kilincselnie, kérnie, könyörögnie, míg* végre kapunk néhány fuvar salakot, a nyár derekán egy kis olajozást, vagy öntözést.

7. Történjék haladéktalanul gondoskodás a környék *közlekedési* lehetőségének javítása érdekében. Nevezetesen, hogy *a Horthy Miklós-úti aluljáró* kiszélesíttessék, addig is ennek gyalogjáróját *rendszeresen* söpörjék, fagyos időben felszórják. Ez aluljáró forgalmának tehermentesítése céljából létesíttessék még egy aluljáró a Horthy Miklós-út és a Fehérvári-út között. A Tétényi-út elejéről a BESzKÁRT vitesse el a mostani dísztelen, nyomorult, korhadó, festetlen fatákolmányt s állíttassen oda egy rendes várakozó bódét. A 41-es ne várakozzék az ingajárat végpontjain olyan sokáig, hogy azalatt gyalog is meg lehet tenni az utat, hanem sűrűbben forduljon. Ez a BESzKÁRT-nak is érdeke, mert számtalanszor azért nem vesszük igénybe a kocsit, mert sokáig kell rá várakozni. A Halmi-út sarkán legyen feltételes megálló, ne kelljen a sűrűn lakott Halmi-úton közlekedőknek a végállomáshoz menni, vagy onnan visszajönni. Kívánatos volna a 41-es útvonalának az *Etele*-esetleg *Andor*-utcáig való meghosszabbítása, hiszen a Tétényi-úti főútvonal jobb- és baloldaláról rengeteg utas gyűlne össze, akik most mind a Fehérvári-úti HÉV-re, vagy a Kelenföldi p. u. végállomásához való gyaloglásra vannak utalva. Kívánatos volna a Lenke-téri autóbusz végállomásnak a Horthy Miklós-úti aluljárón túl való áttétele a Sósfürdőig, ami szintén csak növelné az autóbusz forgalmát, mert nagy környék gyüjtőhlye lenne ez a pont. E környék ominózus HÉV-ügyét a főváros vezetősége legalább úgy oldja meg, hogy az Andor-utcától kisszakaszokkal lehessen a Horthy Miklós-körtérig, illetve Gellért-térig menni. Ez az utasforgalmat is növelné, mert most legtöbben gyalog teszik meg ezt az útat a körtérig.

Végül és főként történjék immár komoly intézkedés abban az irányban, hogy a székesfőváros évi költségvetéseinek megállapításánál ez a vidék *minden évben* olyan *komoly összeggel* honoráltassék, mint amilyet *lakosainak számaránya, településének fejlettsége, fekvése folytán és sok százezerpengős adója után joggal megilleti, annál is inkább, mert az elmult évtized alatt ez a vidék fejlesztés és minden irányú gondoskodás tekintetében a lehető legmostohább elbánásban részesült.* Tehát készíttessék e vidék fejlesztésére átfogó programm, amely azonban *ne maradjon pusztán papiros-programm és ígéret,* hanem évről-évre szigorú következetességgel kerüljön megvalósításra is.

Az egyesületnek és a környék lakosságának nincsen joga ahhoz, hogy a főváros költségvetésébe és városfejlesztő programmjába közvetlenül beleszóljon. Ahhoz azonban *joga van, hogy a város közigazgatásába küldött képviselői, nevezetesen a választott törvényhatósági bizottsági tagjai és országgyűlési képviselői útján beleszóljon a költségvetésbe és városfejlesztő programmba.* Az egyesületnek nincs joga ahhoz, hogy politizáljon, ahhoz azonban az egyesület minden tagjának s a környék minden arra jogosult lakójának *joga van, hogy a törvényhatósági bizottságba és az országgyűlésbe küldendő tagjait maga válassza meg. Hiszik és meg vannak győződve arról, hogy az elmult választásokon olyan törvényhatósági bizottsági tagokra és olyan országgyűlési képviselőkre adták szavazataikat, akik egyfelől a környék elhanyagoltságát meglátják, sérelmeiket, bajaikat, a jelen határozati javaslatban felsorolt panaszokat, kívánságokat meghallgatják, megértik és méltányolják,* — másfelől pedig — *nem fognak megelégedni üres ígéretekkel és a sok százezer pengős adó fejében odadobott morzsákkal, hanem ügyük méltányosságától és jogosságától áthatott meggyőződéssel és erélylyel oda fognak hatni, hogy panaszaik haladéktalanul orvosoltassanak, jogos kívánságaik sürgősen teljesíttessenek.*

Arra kérik ezuton is igen tisztelt képviselőiket, *fogjanak össze,* vessék latba minden befolyásukat, energiájukat ügyük érdekében s *amint tettekkel és eredményekkel fogják megmutatni azt, hogy érdekeikért harcoltak, úgy ők is összefognak és tettekkel és eredményekkel fogják megmutatni azt, hogy minden igyekezetükkel és energiájukkal azon leszek, hogy a környék lakói — mint szavazópolgárok — egy emberként összefogva sorakozzanak ama zászlók alá a jövőben is,* amelyet a multban a kezükbe adtak.

Végül köszönetet mondtak a *fővárosi sajtó* azon részének, amely sérelmeik, kívánalmaik, érdekeik nyilvánosságra hozatalában, minél szélesebb körű ismertetésben oly nagy segítségükre volt. Kérik a fővárosi sajtó szíves támogatását további harcaikhoz is, amely támogatás fejében ők is arra fognak törekedni, hogy az *egyesület tagjai és a környék lakossága ama lapok olvasótáborához csatlakozzanak, amelyek érdekeiket képviselik.*

Gyujtsuk lángra a magyar nemzeti öntudatot

Minden nemzet magasztalja önmagát... Nálunk a nagyokosok szüntelenül ölik a *nemzeti öntudatot* s azon keresztül a nemzeti erőt, csontunk velejébe égetvén, hogy *„Kis nép vagyunk!“, Rokontalan* árva, testvértelen a maroknyi magyarság!“, *„kevesen vagyunk!“, „Parányi* nemzet a magyar, tehát csak más, *idegen,* nagy állam függvényeként maradhat fenn“.

Ezek az álbölcsességek lassan pusztító méregként korhasztják a magyarság hősi, ősi életfáját, a gyökeréig! Lelketlen rúgó, romlott, romboló nemzeterkölcsi tanítás ez! Eredmény? Elveszett a magyarság zömének minden hite és lendületes merészsége!...

A nemzeti erőt és öntudatot *nem fojtogatni,* de lángra *gyujtani kell!* Nem vagyunk „kis nép“! Semmiféleképpen! Történelmi mult, erkölcsi érték, műveltség tekintetében egy nemzetnél sem vagyunk kisebbek. Nem a *szám,* a mennyiség, hanem a minőség a döntő. Vitézség, sport, zene, dal, népművészet terén a legelső, a legnagyobb nemzetek közé rangsorolunk.

Nem vagyunk *kevesen!* Európa *31 nemzete* között még számra nézve is a *8-ik* nemzet vagyunk!... 1. orosz, 2. német, 3. angol, 4. francia, 5. olasz, 6. lengyel, 7. spanyol, *8. magyar,* 9. oláh, 10. holland, 11. portugál, 12. cseh, 13. svéd, 14. szerb, 15. bolgár, 16. litván, 17. görög, 18. flamand, 19. vallon, 20. dán, 21. finn, 22. norvég, stb.

Hunyadi Mátyás idejében annyi magyar élt, mint angol!...

Európában élő *120 nyelv* közül nagyságra a *11. helyen* állunk. Az egész világon beszélt *2296 nyelv* sorában pedig a 29-ik helyen.

Többszázmilliónyi turáni faj családtagjaként nem vagyunk „rokontalan, testvértelen, árva maroknyi magyarság“.

A többezer km-nyi természetes *határvárrendszer,* a Kárpátok övezete minden természeti kinccsel megáldott, 21 millió lakosú magyar birodalom egy más idegen nagyhatalom függvényeként csonkult meg. Önálló független államként ma is csorbítatlan nagyságban tündökölne és csakis nem függvényként maradhat fenn!... Európa egyetlen 21 milliós állama nem mondta ki önmagáról, hogy csak idegen állam függvényeként élhet! Csak a magyarság!... Görögország, Bulgária, Szerbia, Románia, Dánia, Belgium, Svédország, Portugália, stb. mind élhetett és él önálló államként, csak mi *magyarok* nem?...

A világon szétszórt 15 millió magyar *ébredjünk* és egyesüljünk és akkor darabokra tépve is erős és nagy nemzet vagyunk! Nem *erőnk* és számunk *kicsi, hanem az önmagunkba* vetett *hitünk!*

Nemzeti önbizalommal, bátorsággal és hittel, csak *előre* és csak felfelé!

Tanárok! Tanítók! Leventeoktatók! Cserkészvezetők! Gyujtsuk lángra az elaltatott magyar *nemzeti öntudatot!*

Máté-Törék Gyula
testőr-alezredes

Végre megérett...

a magyar föld életadó gazdag áldása: a búza. És megérett vele egyidejüleg az évtizedek óta vajudó nagy álmok egyike: ÓBUDA SZABÁLYOZÁSA. Meghozta a maga kalászos, reményt nyujtó gyümölcsét, az első lépést a gyakorlati megvalósítás terén, amely — hisszük — gyors ütemben vonja maga után a többit is. Szendy polgármester erélyesen vette kezébe az irányítást, a munkavezetés sok gonddal járó gyeplőjét s ennek egyik eredménye gyanánt üdvözölhetjük örömmel az óbudai rész szépítésére kiírt pályázatot és a nyomában fellépő, különösen a KÖZMUNKÁK TANÁCSA ülésein megnyilvánuló nagy érdeklődést.

A nemzetek közti nagy versenyben nekünk sietnünk kell, hogy le ne maradjunk, azonban a gyors munka sohasem jó! Vagy legalább is alakítsuk át ezt a mondást gyorsütemű korunk felfogása szerint: *csak a jól meggondolt gyors munka jó!*

Nem szabad elfelejtenünk, hogy ős Budának, drága multunk e büszkeségének minden kétséget kizárólag legrégibb része éppen Óbuda! Az Árpádokhoz, az Anjoukhoz, a „királynői városhoz“ fűződő mély kegyelet melegedik fel szívünkben s izzik át sorsátkozta történelmünk, ha Óbudára gondolunk. Ezért kell megőriznünk Óbudának történeti hangulatát, az évezredek nagyságát magában hordozó jellegét, sőt fejleszteni kell azt annyira, hogy necsak mi és a folytatódó nemzedékek érezzék meg, hanem a fürdővárosunkban üdülő, pihenő, kíváncsi idegen is és ezt vigye magával mindenfelé a világon, mint megingathatatlan, erős meggyőződést, ahogy az itt járt R. Tagore mondotta: Itt ringott az emberiség bölcsője...

Nem hagy semmi sem maradandóbb nyomot az emberi lélekben, mint ha a szép, a maga két hatalmas megnyilatkozásában ragadja meg a szívet, a lelket: a kellem és a fenségesség.

A gyönyörű, jó levegőjű, szép kilátású sétány, ami végig vezet majd a világviszonylatban is legmagasabb rendű gyógyfürdőink előtt és a szépséges Dunánk mellett pompás parkokkal, szökőkutakkal, zenével, esetleg mindíg idő- és alkalomszerű magyar látnivalókkal — megadja a kellemességet, a gyönyörűséget, a feledhetetlenséget az idegennek.

Ha azonban jól vigyázunk, megfogja a lelkét a fenség érzése is, mert tudatosan kidomboríthatjuk azt, hogy Óbudának 2000 éves a történelme: Óbuda Európa egyik legrégibb városa. Lüktesssen ez az újra épülő kövek között, érezze meg ezt mindenki a hely szellemében, amit el lehet érni az építkezéseknél az épületek formáival, elrendezésével, méreteivel, de el lehet érni a sétány hűs árnyékaiban a megnyugtató színekkel rendelkező pázsitok közepén, vagy a szökőkutak mellett felállítandó történelmi szobrokkal, üvegre festett, este átvilágítható történelmi képekkel is, amelyeknek Óbuda, vagy Buda történelmére vonatkozó magyarázatát — ízléses táblák adnák meg több nyelven.

Mennyivel jobb színben látszunk majd az itt járó külföldiek előtt, emelkedik a színvonalunk majd, ha azt látják, hogy nem annyira pénzüket hajszoljuk, mint inkább a lelküket keressük, hogy összecsendítsük vele a mi őszinte, száz sebből vérző magyar lelkünket. Ezt tárjuk fel előtte mindenben, amit csak megtekint s így a megélhetésünket, boldogulásunkat szolgáló fürdőügyünk a legmagasztosabb magyar cél: a revizió szolgálatába áll.

A felépítendő *Árpádtemplomtól* a majd megszépülő és ezáltal ritka keleti érdekességű *Gül Baba sírjáig* sok minden fog meggyőzően tanúskodni amellett, hogy a magyar nemzet őseihez, multjához ragaszkodva akar tovább élni a megváltozott viszonyok között is.

A kellemesen elszórakozó idegen meg fogja érteni és érezni ezt — és amikor csak tud, visszatér ide, Budára, — Óbudára, mert *ezt a harmóniát* a világon *seholsem* találja meg.

Bugárszky Mátyás.

A Teleia tevékenysége

Az orvosokról szóló törvényjavaslat tárgyalásakor a felszólalók — főleg a képviselőház orvostagjai — sűrűn emlékeztek meg a népbetegségekről, amelyeknek számbeli rekordját körülbelül a nemi betegségek tartják. Szomorú statisztikák szólanak erről, de még szomorúbbak a statisztikáknál a következmények, amelyeket jobban nem tudnék megvilágítani, mint azzal, hogy például Budapesten majdnem minden harmadik, negyedik ember nemibajos. Hisz ez gondolatnak is szörnyű, hát még valóságnak! Aki valaha csak egy kicsit is foglalkozott a nemi betegségek megismerésével, tisztába jön mindjárt, mit jelent ez a szörnyű valóság. A nemi betegség ugyanis nem egyéni betegség, mint például a vesegyulladás, szívbaj és a többi, de generációkat megmérgező kór, amelyet apa, anya átad az utódainak, akiken észrevétlenül üt ki a vészes nyavalya, olyan formákban, amelyek az életképesség teljes megbénítását vonják maguk után. „Megbüntetem az apák vétkeit a utódokban hatod és hetediziglen“ — mondja az ótestamentum szavaálló Jehovája. Amikor Mózes ezt a kérlelhetetlen szentenciát kimondotta, tette azért, mert látta népén a népbetegségek leggyilkosabbjának nemzetvesztő hatását.

A népbetegségeknek ezzel a nemzedékek életét veszélyeztető fajtájával s annak gyógyításával foglalkozik Budapesten egy *negyvenhárom év óta* működő társadalmi egyesület, amely cégéül egy görög istennő nevét kölcsönözte ki: a „Teleia“. Három derék orvos jött ma, *minden más társát megelőzve,* hogy társadalmilag is jó lesz védekezni a nemi betegségek ellen s megalapította a „Teleia“ egyesületet. Hiszem megérdemlik, hogy a neveiket megtanuljuk. *Temesvári Rezső* hírneves gyermekorvos, *Török Lajos,* a bőrbetegségek gyógyításában világviszonylatban is számottevő doktor és a nemrég elhalt *Feleky Hugó* kitünő urulógus. Nehéz küzdelmekkel tartotta fenn magát ez az egyesület, sokszor volt azon a ponton, hogy anyagiak és támogatás hijján beszünteti nemes működését, de hála lelkes orvosi karának s néhány nagyszorgalmú vezetőjének, a válságokat átélte s a Lipót-körút 70. sz. alatti rendelőjében ma is százával fogadja naponta a szegény *ingyenes* betegeit. Mert nem is kell mondanunk, hogy a rendeléseink, gyógyításaink, orvosszereink *ingyen* jutnak a beteghez s orvosaink, akiknek száma 20—25, *teljesen ingyen,* önzetlenül s hozzátehetem: páratlan becsületességgel s odaadással áldozzák oda munkásságukat. A Teleia *évente 10.000 beteget* kezel, illetve gyógyít, negyvenhárom év alatt tehát *60—70 ezer embernek* adta vissza egészségét, életerejét s az életben vetett hitét. Ezt az utóbbit aláhuzom, mert tudvalevően a nemi beteg első érzése a rémület, amely az ismeretlen s *hibásan gyógyíthatatlannak hitt* betegség nyomán keletkezik s amely csak akkor oszlik el, ha egészségét s bizalmát visszakapja.

Az egyesület a gyógyításon kívül nagy propaganda-működést fejt ki nemcsak a „Teleia“ című lapjának hasábjain, de évente rendezett felvilágosító előadásaival, amelyeknek ma már nagy közönsége van s más egyéb propagandisztikus tevékenységével.

A „Teleia“ ma *báró Szterényi József elnöklete, Herczeg Ferenc, Pekár Gyula, báró Perényi Zsigmond* s a közélet több előkelőségének vezetésével folytatja áldásos tevékenységét, legtöbbnyire a maga erejéből, itt-ott az állam és város megértő támogatásával. A „megértőt“ alkalmaztam, bár ez nem mindíg válik be. Igy többek között közel két éve, a negyvenéves jubileumkor láttunk előterjesztést két kiváló orvosunk kitüntetése iránt, amely előterjesztés azonban máig it ott hever valamelyik íróasztalfiókban. Pedig *dr. Ecsődi Aladár* főorvosra, akinek vállain nyugszik a nagy munka s *dr. Drucker Viktor* legrégibb orvosunk nagy tevékenységükkel igazán rászolgáltak erre a kis elismerésre.

A „Teleia“ egyesületet, annak lelkes vezetőit s nagyszerű orvosi karát azonban ez a csekélység nem zavarja. Folytatjuk tovább nemzetmentő munkánkat, mert gyönyörűséget ad lelkeinknek az a tudat, hogy szegény országunk egészségügyét visszük előbbre s ezer meg ezer szegény kétségbeesett embernek adjuk vissza egészségét, bizakodását s erejét arra, hogy visszavarázsolt munkaerejével hazájának jövendőjét szolgálja. *Gegus Dániel.*

Minden háztulajdonos köteles lesz — büntetés terhe mellett — zászlóval feldíszíteni a házát Szent István napján. A szabályrendelet kiadása a közel napokban megjelenik. Most folynak egyébként a Szent Istvánnapi ünnepségek előkészületei. Ismét lesz tűzijáték, azonban a tavalyinál lényegesen nagyobbszabású. Felmerült az a terv is, hogy a körmenetet a Szent Imre évihez hasonlóan az Andrássy-úton végig tartsák meg. Augusztus 19-én este fáklyásmenet kísérné le a Várból a Szent Jobb ereklyét a Bazilikába, innen másnap reggel indulna a nagy körmenet a Hősökterén felállítandó oltárhoz, ahonnan ismét visszakísérnék a Szent Jobbot a Várkápolnába.

Budavár nagy jubileumának hírét az egész világon szétviszik azok a jubileumi bélyegek, amelyeket Budavár visszafoglalásának 250. évfordulóján, szeptember másodikán bocsát forgalomba a postavezérigazgatóság. A sorozat 10-, 16-, 20-, 32- és 40-filléres értékekből áll.

Rendjelhistóriák

IRTA: FLIGL JÓZSEF

A megérdemelt és meg nem érdemelt rendjelek és kitüntetések „embarras de richesses“-je után, amit a világháború hozott magával, a háború utáni rendjelnélküliségnek reakciója következett. Azonban amíg a világ törvényei nem tudják kiirtani az emberi hiúságot, addig a rendjelek a legkívánatosabb ékszerek közé fognak tartozni, amiket egy férfi viselhet anélkül, hogy nevetségessé válnék. Mert hiszen a rendjel boldog birtokosa és viselője mindíg azt hiszi, hogy az ő „kitüntetése“ őt a valóságban azon „közönséges halandók“ tömege fölé emeli, akik kénytelenek, kitüntetés nélkül, az életen átvergődni. Még igen kiváló férfiak sem voltak mentesek az ilyen kicsinyes hiúságtól és büszkék voltak rendjeleikre és érmeikre, akár hadvezérek, akár művészek vagy államférfiak voltak is azok. Itt csak *Goethere* kell gondolnunk, aki az ő excellenciás címére és magas érdemrendjeire nagyobb súlyt helyezett, mint ezt egy ily nagy minden tudást magába egyesítő, lángelméről fel lehetett volna tételezni.

A rendjelek története kétségkívül érdekes, ezúttal azonban csak arra akarunk szorítkozni, hogy egyes érdemrendekről néhány történetet elmondjunk, amelyek talán nem olyan érdekesek, de mindenesetre eléggé mulatságosak. Néha egy-egy kitüntetésnek olyan hordereje volt, hogy ritkasága és rendkívülisége miatt csakugyan kitüntette a viselőjét, őt első látásra is olyannak tüntetve fel, akinek valami páratlanul kiválóat kellett véghezvinnie. Például, midőn 1916-ban az osztrák Lipót-rend, tehát egy olyan kitüntetés, melyet egyébként csak magasabb rangú, vezető állást betöltő egyéneknek adományoztak, a sappeur-csapat egy szimpla hadnagyának, *Mlaker* Albinnak, díszitette a mellét, aki néhány katonája segítségével, a maga felelősségére a Casa Ratti nevű olasz erődítményt elfoglalta. Mikor ez a fiatal tiszt a Lipót-renddel a mellén, bement Triesztbe, természetesen, mindenki tudta, hogy kicsoda, miután ezidőtájt még nem volt a régi osztrák-magyar hadseregben egy második alantas tiszt, aki ezt a rendjelet viselte.

Gyakoriak voltak azok az esetek, amidőn valaki kapott egy érdemrendet anélkül, hogy ezt felsőbb helyen tulajdonképpen szándékolták volna, véletlen, elnézés, félreértés, stb. folytán. Ez történt *Liszt* Ferenccel, aki egy ünnepélyen fellépett a Tuileriákban és mikor III. Napóleon a mester gomblyukában észrevette a becsületrend kis vörös szalagját, a „felsőbb fokot“ adományozta neki. Mikor aztán a császári irodában kidolgozták az ajándékozási okmányt, rájöttek, hogy Liszt már korábban megkapta a kereszt után következő fokot, mire a császárnak erről jelentést tettek. Napoleon szintén meghökkent kissé, de azután mosolyogva megjegyezte, hogy még sem járja, hogy tett ígéretét most megmásítsa és hogy Lisztnek, ennek következtében tehát, meg kell kapnia a „commandeur“ felsőbb fokát. Ekkor azonban előállott az a helyzet, hogy egy külföldi művészt nem lehetett megtenni az érdemrend commandeurjévé akkor, amidőn *Auber,* ezen korszak legkiválóbb francia muzsikusa, is csak „commandeur“-je volt a „légion d'honneur“-nek. Ennek folytán Aubert meg kellett tenni főtisztté (grand officier), amire tulajdonképpen nem volt különös ok és alkalom és ezúttal először állott be az az eset, hogy egy művész megkapta ezt a legfelsőbb kitüntetést, amelyben Auber, nagy hazánkfiának kitüntetése nélkül, bizony soha sem részesült volna.

Még mulatságosabb az a történet, miként jutott Georges *Bizet,* a „Carmen“ szerzője, egy félreértés folytán a maga érdemkeresztjéhez. Ez örökszép dalmű premierje előtt történt és a fiatal zeneköltő barátai tartottak attól, hogy ez az opera a bemutató előadáson meg fog bukni. (Ez csakugyan be is következett, csakhogy, amint ezt most már mindenki tudja, akkor nem az opera, hanem a közönség bukott meg!) Most tehát meg akarták próbálni, hogy Bizet-t még a premier *előtt* hozzásegítsék a kitüntetéshez és egyikük, aki jóbarátságban volt a szépművészeti miniszterrel, felkérte ezt, hogy a komponistának adományozza az érdemkeresztet.

— Bizet, ki az? — kérdezte őexcellenciája.

— Egy nagy művész, aki már sok szép dolgot írt — válaszolt a barát.

— És mit írt tulajdonképpen? — érdeklődött a miniszter.

— Utolsó művei közül az Arlesi leány különös figyelmet érdemel — hangzott a válasz.

— Ah, az Arlesi leány! Ez valóban egészen bájos munka! Roppant élvezettel olvastam! Hogyan, és ez a talentumos ember még nem kapott volna rendjelet?! Azonnal dekorálni kell őt!

És így jutott Bizet egy vörös szalagocskához, amelyet hasonló nevű drámájáért tulajdonképpen Alphonse Daudetnek szántak.

Vivier, a hírneves kürtművész szintén nagyon különös módon jutott az érdemrendjéhez. Vichyben, Napoleon előtt, néhány szólódarabot adott elő és néhány nappal ezen szereplése után meghívták egy estélyre, melyet a császár egy idegen fejedelem tiszteletére rendezett. Vivier azonban a ruháit már elküldte volt Párisba és így Vichyben már nem volt frakköltözete. Erre a császár, akinek ugyanaz a termete volt, a művésznek rendelkezésére bocsátotta saját garderobját. (Meg kell jegyeznünk, hogy a császár minden frakkjának a gomblyukában benne volt a becsületrend lovagszalagja.) Vivier magára öltötte az egyik frakkot, odajárult az uralkodó elé és kürtjét a jobbkezében tartva, balkezével pedig a gomblyukon levő szalagra mutatva, meghajolt Napoleon előtt, mondván:

„Felséges uram, köszönöm.“ A császár eleinte összeráncolta a homlokát, de csakhamar jóizű kacagásba tört ki és a művésznek meghagyta a dekorációt.

Horace *Vernet,* a hires és népszerű francia festő, aki az első császárság bukása után Napoleon haditetteit örökítette meg, egy ízben egy derék katonát segített hozzá a megérdemelt kitüntetéséhez. Egyik csataképéhez az afrikai vadászok (chasseurs d'Afrique) egy őrmester (sergeant) szolgált neki modelül. A katona mindíg szomorúan és leverten jelent meg műteremben, míg a piktor egy napon végre megkérdezte tőle, hogy mi nyomja a szívét. A sergeant kezdetben nem akart színt vallani, később azonban elmondta a művésznek bánata okát: elő volt terjesztve a becsületrend keresztjére, de azután igazságtalanul mellőzték. A jó fiú csüggedése láttára Vernetnek kitünő ötlete támadt. Másnapra Lajos Fülöp király látogatását várta és ezért az említett dekorációt feltünő módon odapingálta a katona mellére. Mikor a király azután megtekintette a képet, Vernet színlelt sajnálkozással megjegyezte: „Egyébként tévedtem. Azt hittem, ez a derék katona, aki a hazának nagyszerű szolgálatokat tett, dekorálva van. Ő azonban, sajnos, nincsen dekorálva. Kár, a rendjel pompásan fest a képen“. — „Ennek igaza van, mester,“ válaszolt a király jókedvűen. „Ne távolítsa el a keresztet, egészen a helyén van ott. Küldeni fogok önnek egy igazit, amit ön a modelljének majd az én nevemben át fog adni.“ És a sergeant a művész lélekjelenléte folytán megkapta az ő sóvárogva várt rendjelét.

Személyi hírek

GÖMBÖS GYULA miniszterelnököt a kormányzó a magyar érdemrend nagykeresztjével tüntette ki.

HÓMAN BÁLINT kultuszminisztert a jubiláló heidelbergi egyetem díszdoktorának választották meg.

FABINYI TIHAMÉR pénzügyminiszter tiszteletére, aki pénzügyi tárgyalások miatt Londonban tartózkodik, az angol kormány díszebédet adott.

WINCHKLER ISTVÁN kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a mult héten Rómában tárgyalt a magyar búzafölösleg értékesítéséről és tárgyalásait teljes siker koronázta.

SZENDY KÁROLY polgármester elfogadta a Turul Szövetség augusztus 15-én felavatandó Magyar Egészség Vonata és ősszel a Magyar Föld Hete kiállításainak védnökségét. Egyébként a polgármester az elmult héten megkezdte nyári szabadságát.

FELKAY FERENC dr. tanügyi tanácsnokot a TESz jubiláris nagykeresztjével tüntették ki, amelyet a FANSz kaszinójában rendezett társasvacsora keretében nyujtottak át.

BESSENYEI ZÉNÓ dr. országgyűlési képviselőt, a Közmunkák Tanácsának elnökét és

SZURDAY RÓBERT országgyűlési képviselőt a Nemzeti Egység Pártja XIII. kerületi szervezete impozáns vacsora keretében, háromszázfőnyi résztvevővel ünnepelte mint kiváló képviselőit.

RÁKÓCZI IMRE dr. miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsos, sajtóelőadónak, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjének a kormányzó a miniszteri tanácsosi jelleget adományozta.

MOLNÁR GYULA dr.-t a kormányzó a Postatakarékpénztár helyettes vezérigazgatójának nevezte ki.

CSILLÉRY BÉLA dr.-t, a budapesti pénzügyigazgatóság népszerű igazgatóját a kormányzó miniszteri osztályfőnökké nevezte ki.

VITÉZ VARGHA VILMOSNAK, a Vámmentes Kikötő igazgatójának és a kereskedelmi minisztérium hajózási szakosztály főnökének a kormányzó a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

HÍREK

A Hollós Mátyás Társaság legutóbbi összejövetelén volt alapító alelnök-háznagya, *J. Viraág* Béla néhai szerkesztőnk emlékének áldozott. Ma is folytatják azt a munkát, amelyet a budai írók, művészek és tudósok társasága Viraág Béla elgondolása szerint maga elé tűzött. A társaság Buda összes közérdekű, tudományos és művészeti kérdéseit ezután is, mint eddig a sajtó útján — elsősorban a Budai Naplóban — cikkekkel, memorandumokkal és hatósági beadványokkal támogatja. Viraág Béla a Hollós Mátyás Társasággal közölte gondolatait, eszméit, megbeszélte terveit és ebből a körből merített újabb eszméket és gondolatokat. Elhúnyt szerkesztőnk hosszas betegeskedése megakadályozta a Hollós Mátyás Társaság tevékenységét, de most újult erővel látott munkához, hogy ne vesszen kárba a zseniális alapító elgondolásának nagyvonalúsága. A Hollós Mátyás Társaság ezután is kapcsolatot tart fenn a Budai Naplóval, amely készséggel bocsátja hasábjait a társaság rendelkezésére, hogy a felvetődött új eszmékkel és gondolatokkal megismertesse Buda közönségét. A Császár-fürdő különhelyiségében tartott összejövetelen részt vettek a többek között: *Hennyey* Vilmos dr. ny. államtitkár, elnök *Szilágyi* Károly alelnök, *Pávai Vajna* Ferenc serlegőr, *Istók* János választmányi tag, *Beke* Mózes, *Durics Husszein* Hilminé, a magyar mohamedánok főmuftijának felesége, *Istók* László szerkesztő, *Blahos* Rudolf, *Magyar* József szerkesztő, *Andriska* Károly, a Budai Napló h. szerkesztője.

A kormányzó a Budai Színkörben. A kormányzó és családja megnézte a Budai Színkörben a Csárdás előadását. A magas vendégek láthatóan jól érezték magukat, élénk figyelemmel kísérték a játékot és felvonásközökben sokat tapsoltak *Honthy* Hannának, *Csortosnak*, *Rózsahegyinek*, *Págernek* és *Fejes* Terinek. A Színkör nézőterét ezúttal is zsúfolásig megtöltötte a publikum. A pompás darabnak 10-én, pénteken este volt a 25. előadása. A forró siker előre biztosítsa az 50. előadás jubileumát is.

Buda 250 éve — Pest 250 utolsó évével együtt, képezi a tárgyát a szombathelyi műtörténeti kiállításnak, amelynek anyagát a váti Csillag-család bocsátotta rendelkezésre. Az anyagot néhai *Csillag* Béla, váti földbirtokos gyüjtötte, nagy szorgalommal. A kiállítás címe: „Buda-Pesti képek és könyvek" a török hódoltság idejétől napjainkig fa- és rézmetszetekkel, litografiákkal, olajfestményekkel, aquarellekkel és muzeális értékű könyvekkel keltve fel az érdeklődést. A rendkívül érdekes és értékes kiállítást *Liber* Endre dr., Budapest alpolgármestere nyitotta meg, amelynek keretében Csillag Mártonnak, az elhunyt öcsének átnyujtotta a székesfőváros bronz emlékérmét.

Egyre szélesebb körökben sarjadnak ki a Budai Napló által elhintett magok és egyre jobban terjed a Budai Napló soraiból áramló szellem. Példája ennek egyrészt az, hogy Pest is felfigyelt és segít a budai nagy munkában, felemlítik, hogy az oly régen működő Várszínház új életre keltése mennyi idegent is vonzana, különösen, ha nemzetközi darabokat játszanak benne. Példája másrészt az is, hogy Viraág Béla által oly sokszor hangoztatott nevezetességeket magyarázó táblák kezdenek megjelenni. E téren az első lépések egyike a Bécsi Kapu-téren megjelenő tábla.

FELHÍVÁS! Felhívjuk mindazokat, akiknek a Budai Naplóval szemben követelésük van, hogy azt mától számított 8 nap alatt, július 22-ig szerkesztőségünkben (II., Szász Károly-u. 4. II. em.) jelentsék be, azon túl újabb bejelentéseket nem veszünk figyelembe.

Budapest, 1936 július 13.

Néhai Viraág Béla örökösei.

A Statisztikai Hivatalban a következő előléptetések történtek: *Kovács* Alajos helyettes államtitkár nyugalombavonulása alkalmával az államtitkári címet kapta. A Statisztikai Hivatal új elnöke *Konkoly-Thege* Gyula lett, aki egyébként megkapta a miniszteri osztályfőnök jelleget is. *Szigeti* Gyulát és *Dobrovits* Sándort miniszteri tanácsossá, *Farkasfalvy* Sándort és *Sajóhelyi* Istvánt miniszteri osztálytanácsosokká nevezték ki, *Asztalos* József, *Farkas* János és *Szabó* Béla a miniszteri tanácsosi címet, *Szél* Tivadar miniszteri titkári jelleget, *Várszeghy* János a miniszteri titkár címet és jelleget, *Dubravszky* László miniszteri segédtitkári címet és jelleget kapta.

A Statisztikai Hivatal személyzeti létszámában *Meszlényi* Emil és vitéz *Mike* Gyula miniszteri segédtitkárokat és *Elekes* Dezső segédtitkárt miniszteri titkárokká, *Thirring* Lajos és *Hajdrik* Sándor miniszteri fogalmazókat és *Jánki* Gyula miniszteri fogalmazót miniszteri segédtitkárokká, *Soós* Imrét miniszteri fogalmazóvá, *Szalay* Zoltán szakdíjnokot és *Donáth* György ideiglenes alkalmazottat miniszteri segédfogalmazókká, *Augusztiny* Béla statisztikai ellenőrt statisztikai főtisztté, *Keresztes* Vilmos és *Fogarasi* Zoltán statisztikai tiszteket statisztikai ellenőrökké, *Lázár* József és vitéz *Molcsányi* Endre statisztikai gyakornokokat statisztikai tisztekké nevezték ki.

Budavár visszafoglalásának 250-ik évfordulója alkalmából szeptember 1-én ünnepi emlékkiállítást rendez az Iparművészeti Múzeum, amely felkéri mindazokat, akik erre az európai jelentőségű történelmi eseményre vonatkozó emlékek felett rendelkeznek, hogy azokat a kiállítás számára átengedni és a múzeum igazgatóságának (IX., Üllői-út 33—34) írásban, vagy telefonon mielőbb bejelenteni szíveskedjenek.

A Margit-sziget meglepetései. Az évről-évre pompásan fejlődő Szent Margitsziget az idén olyan meglepetésekkel szolgál, melyek díszére válnának bármely világfürdőnek és szórakozóhelynek is. Valóságos látványosság a Felső-szigeten megépített *Bodor zenélőkút*, melynek történelmi nevezetességét az adja meg, hogy hű mása Bodor Péter székely ezermester 1820—22-ben Marosvásárhelyt épített és 1911-ben lebontott kútjának. Emellett ugyancsak az idén sziklakert épült, melyet eredeti sziklatömbökből képeztek ki egy tó közepén. A *Palatinus* strandfürdő, mely az utóbbi években a fővárosi középosztály nyaralóhelye, a régi hideg és langyos uszodán, valamint a 42 és fél fokos kénes gyógyfürdőn kívül gyermekjátszótérrel és teniszpályákkal bővült ki. A könnyű megközelíthetőség és mérsékelt árak ma már szinte szociális intézménnyé avatják a szigetet. Az itt töltött nyári vakáció nemcsak pótolja, de feleslegessé teszi a drága külföldi fürdőhelyek igénybevételét. Nagyvilági színt ad a Szent Margitszigetnek a gyönyörű és minden kényelemmel berendezett hatalmas *Palatinus-szálló* és az ezt kiegészítő, polgári ízléssel és kényelemmel berendezett *Dália és Margaréta szállók*. A Palatinus-szállóval szemben most nyitották meg *a legújabb forrást, melynek hőfoka 70 Celsius fok*.

Új szobor kerül Budán, a Mátyás-templom, Halászbástya és a régi pénzügyminisztérium között elterülő tereccskére. Juliánus barátnak és Gellért társának alakját abból az alakalomból készítette el *Antal* Károly szobrászművész mesteri kézzel a Szent Domokos-rend, a Crédo-egyesület és a Magyar Földrajzi Társaság kezdeményezésére, hogy idén lesz 700 esztendeje annak az útnak, amelyet Juliánus barát kísérőivel nagy fáradságok közt megtett az őshazában maradt magyarok felkutatására. Juliánus egyedül érkezett meg a Baskiriában lakó ősmagyarokhoz 1236-ban, akik megértették az ő nyelvét. Amikor visszatért az örömhírrel, már a tatárdúlás híreit is magával hozta.

A budai polgárok kérelme meghallgatásra talált, mert a Budai Napló kezdeményezésére a székesfőváros pár héten belül életre hívja a *Kapi-utca* és *Törökvész-utca* sarkán megnyíló *élelmiszerüzemet*, ahol ragyogó tisztaságban megtalálja a közönség mindazt, amit a községi élelmiszerüzemek nyujtanak a fővárosi lakosságnak.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila-utca 8

A Budapesti Polgári Lövész Egyesület, amely vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó legkegyelmesebb fővédnöksége és *József* főherceg tábornagy ő királyi fensége, a BPLE örökös legfőbb főlövészmesterének és vitéz dr. *József Ferenc* főherceg ő királyi fensége, a BPLE örökös főlövészmesterének védnöksége alatt működik a legelőkelőbb védnökök és díszelnökök egész sora mellett, július 23, 24, 25 és 26-án tartja 240 éves jubileumi versenyét a Marczibányi-tér 6. szám alatt, gazdag programmal. Budapest székesfőváros ebben az évben ünnepli Magyarország 150 éves török uralom alóli felszabadulásának, valamint Budavár visszafoglalásának 250 éves évfordulóját. A Budapesti Polgári Lövész Egyesület megalakulása óta 240 év mulott el. Az egyesület ezalatt az idő alatt sok szép és felejthetetlen ünnepélyt rendezett. A nagy világégés azonban az egyesületet sem kímélte meg s hogy a sok sorscsapás következtében, amely ezidő alatt sujtotta, működését mégsem szüntette meg, egyedül egynéhány lelkes tag fáradhatatlan, önfeláldozó és áldozatkész munkájának köszönhető. A 240 éves évfordulót most egy barátságos nemzetközi lövészverseny keretén belül óhajtja megünnepelni, amelyre meghívta nemcsak az ország összes lövészeit, hanem a külföldi lövésztestvéreket is.

A Budai Zeneakadémia államilag engedélyezett magánzeneiskolájában az 1936/37. tanév szeptember hó 1-én kezdődik. A beiratások szeptember hó 1-től 7-ig mindenkor délután 5—6 óra között történnek a Budai Zeneakadémia zeneiskolájának helyiségében, II., Margit-körút 44. A szeptember hó folyamán beíratkozók részére a beíratási díj 12.— pengő. A tandíj a zongora, hegedű, ének, orgona, hárfa, cimbalom tanszakon 12.— P. A többi tanszakon havi 9.— P. Az elméleti tárgyak és zongora, mint kötelező melléktanszakok tanítása dítalan. Az oktatás a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium által a magánzeneiskolák számára kiadott tanterv szerint a következő tanszakokra terjed ki: 1. Zongora. 2. Hegedű. 3. Gordonka. 4. Gordon. 5. Ének. 6. Fuvola. 7. Oboa. 8. Klarinét. 9. Saxofon. 10. Tárogató. 11. Fagót. 12. Kürt. 13. Trombita. 14. Cimbalom. 15. Orgona. 16. Hárfa. 17. Ütőhangszerek. 18. Zeneelmélet és összhangzattan. A beíratás alkalmával a szülők, gyámok vagy gondnokok térítvényt kötelesek kiállítani, melyben magukat az egész évre járó tandíjfizetésre kötelezik.

Azok a növendékek, akik még nem voltak az intézet növendékei és magasabb osztályba óhajtják magukat felvétetni, felvételi vizsgát tartoznak tenni és pedig a zongoraszakon, a tanítás megkezdésekor: szeptember 9-én délután 5 órakor, a hegedű- és a többi tanszakon 10-én délután 5 órakor. Ugyanezeken a napokon tartoznak pótvizsgát tenni azok, akik júniusban bármely okból nem vizsgáztak. A zeneiskola felelőssége elsősorban az igazgatót terhelvén, minden az iskolára vonatkozó ügyet, valamint kérelmet és panaszt nála kell bejelenteni.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában,

Változás a Margit-sziget igazgatóságában. A Szent Margit-sziget Gyógyfürdő Részvénytársaság igazgatóságának kérelme alapján a törvényszék, mint cégbíróság elrendelte annak a bejegyzését, hogy *Wild* József, *Keblovszky* Lajos, *Kászonyi-Krámer* Károly és *Czabalay* Kálmán dr. igazgatósági tagok e minősége és cégjegyzési jogosultsága megszűnt és ezzel egyidejűleg bejegyezték *Algyay-Hubert* Pál dr., *Kozma* Jenő dr., *Lamotte* Károly dr. és *Wälder* Gyula igazgatósági tagságát és cégjegyzési jogosultságát.

Új könyv a Balatonról. *Margittay* Rikárd dr.-nak, lapunk belső munkatársának megjelent *„A Balatonpart vár- és templomromjai"* és *„Balaton-Endréd, a 900 éves község"* című munkáit tartalmazó könyve, mint a Balatoni Könyvtár sorozatának 6. kötete. Az ízlésesen kiállított füzet az Ibusz-pavillonokban 20 f. propaganda-árban kapható. A könyv Viraág Béla eszméjét juttatja eszünkbe: mennyi haszna származna Buda polgárainak abból, ha a Budagyógyfürdő-város kapcsolata elmélyülne a balatoni fürdőüggyel.

Panaszkodnak a Virányos-út környékén lakó budai polgárok, hogy a Virányos-dűlő közlekedését elhanyagolja a főváros és nem veszi figyelembe a város eme szép részének rohamos fejlődését. Az autóbuszút ugyan elkészült, autóbuszközlekedésről azonban elfelejtettek gondoskodni. Azt ajánlják legjobb megoldásnak, hogy az *autóbuszközlekedést* a város felé a *Kuruclesi-úton*, a *Kútvölgyi-úton át*, kifelé pedig a *Kútvölgyi-úton*, a *Szarvas Gábor-úton a Szarvas-vendéglő megkerülésével a Kuruclesi-úton* és a *Budakeszi-úton* át bonyolítsák le.

A szürke taxi vezetősége értesíti a n. é. közönséget, hogy f. év **június hó 28-tól** kezdődőleg a régi öt négyes telefonszám megváltozott és ettől a naptól kezdődőleg

a szürke taxi

telefonszáma:

22-22-22

Buda nagyarányú fejlődését és a budai polgárok egyik kultúr-igényének beteljesedését mutatják a Városmajorban rendezett és nagyszámmal látogatott hangversenyek. E hóban és augusztusban már heti két hangverseny lesz kedden és pénteken este fél 7-től fél 9-ig. Szó van a hetenkénti külön „magyar nótaestek"-ről is. A gyorsütemben szépülő Városmajor pompás fái alatt nagy közönség szokta élvezni az értékes zenét.

Budai gimnazisták külföldi sportszereplése. Elsőízben történik, hogy középiskolai tanulók külföldi sportversenyeken szerepelnek. Az OTT engedélyével a KISOK egy válogatott csapata külföldi meghívásra Lengyel-, Lett-, Eszt- és Finnországban a nyár folyamán vízipóló- és úszómérkőzéseken vesz részt. A csapat, amelynek tagjai legnagyobbrészt a III. ker. Árpád-gimnázium tanulói s néhányan a Zrinyi-gimnáziumé és a Hunfalvy felső kereskedelmi iskoláé, *Bede* István Árpád-gimnáziumi tornatanár vezetésével június 10-én indult útra és augusztus végén tér vissza.

A 75-ös villamosjárat megszüntetése ellen a buda-hegyvidéki lakosság a Béla-kertben július 9-én rendezett nagygyűlésen tiltakozott. A járat további fenntartása érdekében sürgős közbelépésre kérte fel a népes számban megjelent polgárság a hegyvidék törvényhatósági képviselőit.

A Rómaiparton, *Bürgermeister* Károly vendéglőjében tartotta meg június 18-án borgazda estélyét a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör. A gyönyörű nyári éjszakában *Murgács* Kálmán magyar nótái mellett, forró táncos hangulatban szórakozott a fehér asztalokat körülülő közönség, amelynek száma meghaladta a százötvenet és csak a hajnal pirkadása bírta hazatérésre a jókedvű társaságot.

A

BELLEVUE

kávéházi helyiségében

kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák

KÁVÉHÁZI ÁRAK

Összes napilapok, folyóiratok

Külön utcai bejárat

Nem véletlen, hogy az ifjúsági fürdőügy súlypontja is most Budára helyeződött át. A kultuszminisztérium ugyanis 60.000 pengőért megvásárolta a KISOK számára a Csonka-féle volt Budai Strandot, amelynek ünnepélyes felavatása június 26-án volt tartalmas műsorral. Jelenvoltak: *Neidenbach* Emil, a KISOK miniszteri biztosa, *Tihanyi* Béla, a KISOK ügyv. igazgatója, *Gáldy* Béla tanügyi főtanácsos, *Béldy* Alajos vezérkari ezredes, *Morvay* Győző dr. tankerületi ny. főigazgató. Ez a jelentéktelennek látszó eset is bizonyítja, hogy Buda képes szolgálni Magyarország úszóérdekeit is.

Érdekes multú budai ház búcsúzik az élettől. Az Attila-utca 33. számú épülete is, amelyről sok öreg budai lakós tud érdekes történeteket beszélni, eltávozik társai után a mulandóság szürke honába, hogy helyet adjon Buda világvárossá, világfürdővé szépülésének. Érdekes multja van ennek az egykori Aszalay-háznak. Ebben nyert elhelyezést a kiegyezés után a legelső budai honvédzászlóalj és 1870-ben a 63-as számú zászlóalj tanyája lett. A egyik hadtörténeti könyv szerint ebbe a zászlóaljba csakis Buda és környékének lakosaiból soroztak és ezek minden nap a Vérmezőn gyakorlatoztak, mint a budaiak kedvencei. Később, amikor a honvédséget ezredekké szervezték át, teljes gyalogezred befogadására szűknek bizonyult az Aszalay-ház és ekkor „szegény-ház" lett belőle. Neve nemsokára úgy szerepel, mint „Szeretetotthon". Amikor döntöttek elkerülehetetlen sorsa felől, az öregeket modernebb otthonba küldték. Mesélik, hogy a Szeretetotthonból olyanokat is telepítettek át, akik még itt voltak honvédek...

KOTSIS ERZSÉBET BUDÁN a gyermekfénykép specialista **II, Corvin-tér 5. sz.**

A budai Flórián-kápolnát másfélméter magasságra fel kell emelni, mert a beszivárgó nedvesség kikezdte oldalfalait. A megemelést *Fridrich* Lajos fővárosi műszaki főtanácsos szabadalmi eljárásával viszik keresztül. A templom oldalfalait elfűrészelik és vasgerendákkal aláfogják s amerikai csavarok segélyével az 1680 tonna súlyú épületet fokozatosan 140 cm magasra emelik. Az épület emelési költségei az előirányzat szerint 15.700 pengőre fognak rúgni.

Végre újjászületett a Várhegy alatti Alagút. Meleg színhatású világosságú marboit műkőlap borítja. Rejtett villanylámpák bájosan ható fénnyel árasztják el a mi egykori régi, öreg, csunya Alagútunkat. Most azonban látványosságot varázsolt belőle a főváros.

A Kisfaludy-színház idényzáró előadásul *Kazalitzky* Antal Tetemrehívás c. színművét hozta színre, amit egy nagy kabaré előzött meg. A búcsúelőadást *Barna* Józsefnek, a színház agilis titkárának tiszteletére rendezték. Barna József a Tetemrehívás főszerepében fel is lépett és kiváló színészi tulajdonságait is megismerhette a közönség. Az előadás a népszerű titkár meleg ünneplésével ért véget. A színház körülbelül 6 hetes nyári szünet után fog újból megnyílni.

A budai működedvelő gárda július 4-én a II. kerületi kultúrházban *Az álomherceg* címmel eredeti operettet adott elő s különösen a zenéjének volt nagy sikere, amit *Weninger* Ernő, a kapucinus templom karnagya szerzett. A szereplők közül kellemes hangjukkal Somogyi Jutka, Vida Ilonka és Halmos István tűntek ki, játékukkal pedig Pozsonyi Emil és Schaukál Aladár. Jók voltak még Rubányi Lajos, Sípos László, Pék Vera, Nagy Margit és Végh Rózsi is. Feltűnést keltett egzotikus táncával Kassa Hun Tekli abesszín táncosnő. A zenekar a szerző személyes vezetésével nagyon hatásosan működött közre. *(P.)*

Új nagy kórház épül Buda egyik legkiesebb pontján, a Nagysvábhegy tövében fekvő Kútvölgyi-úton, ahol értesülésünk szerint az OTBA szándékozik kórházat építtetni. A főváros vezetőségének áldozatkészségét jellemzi, hogy 30 pengős áron engedte át kútvölgyiúti telkét, amelynek forgalmi értéke jelenleg meghaladja négyszögölenkint a 60 pengőt.

MENYASSZONYI képek Blahosnál, Fő-utca 18

Új építkezések Budán. I., Krisztina-körút 145, *Szöllősy* Elemérné és társa hatemeletes bérház; II., Keleti Károly-utca 41, *Nagy* Gáborné és Építkezési és Ingatlanvásárlási kft. részben 2, részben háromemeletes bérház; II., Iskola-utca 26, *Ländler* Jenőné háromemeletes bérház; II., Donáti-utca 51, *Ländler* Jenő háromemeletes bérház; II., Horváth-utca 26, dr. *Farkas* Ignác háromemeletes bérház; II., Keleti Károly-utca 12, *Politzer* Sándor hatemeletes bérház; II., Toldi Ferenc-utca 28, *Fischer* József kétemeletes bérház; III., Kaszás-utca 18.988. hrsz. telken *Kohányi* Lajos földszintes lakóház ;., Sárospatak-utca 9920/1. hrsz. telken *Atkáry* Ottó egyemeletes hétvégi lakóház; II., Herman Ottó-utca 12.177. hrsz. telken *Hollós* Pál dr. egyemeletes villa; XI., Himfy-utca 4965/2. és 4965/3. hrsz. telken *Somlyó* József és neje háromemeletes bérvilla, valamint hatemeletes bérház építésére kaptak engedélyt.

...széljegyzetek

Másodszor is eltemették a tabáni új gyógyforrást.

A multkoriban megírtuk, hogy amikor a Szent Imre-fürdő előtti új gyógyforrás forróvizét az Ördögárok csatornájába vezették be, annak már budai szegény emberekből kialakult kúrázó közönsége a fürdő nyugati sarkán korábban eltemetett, az ugyancsak tavaly nyáron fakasztott másik gyógyforrást kaparta ki és lábfürdőzött, ivókúrázott belőle. Ma már ennek a vizét is a néhai való Hadnagy-utca csatornája issza meg s csak a résein feltörő gőz árulja el, hogy úgy lehet, annak bajait gyógyítja.

Az egyik oldalán a Naphegyre kiszélesedett Szebeni Antal-tér dombját pár méterrel lealacsonyítják. Ebből a dombból most azután furcsa dolgok vázai meredeznek ki. Az egyik az ugyancsak néhaivá lett Virág Benedek-utca mentén elvágott szennyvízlevezető-csatorna, amelyik, úgy látszik örömében, hogy napvilágra került, vígan pipál a domboldalon. Ott jön ki a Szent Imre-fürdő előtti csatornába vezetett gyógyforrás, még itt is jócskán meleg gőze. Nem új forrás, csak az elhantoltnak gőze dacol a budai hőforrások ellenségeivel. Lélekzik — él!

Elfuvarozott történelem.

Szegény Virág Benedek! Másodszor égett le Budán. De most aztán alaposan. Még az utcáját is elkaparták, pedig most írhatna csak ódát és történelmet, hiszen egy valóságos letűnt világ emlékeit tárta fel a Virág Benedek-utca leskalpolt környéke: sárga agyag, kavicsos földrétegek beszélnek a tabáni Dunapart keletkezéséről; az oltatlan mésszel rakott vastag falakról azt mondják, római emlékek s a sárga agyagból messze feketéllő tűzhely-maradványokat avar és honfoglaló magyar sátorozások helyének tartja a fáma. Vannak itt török emlékek és más fiatalabb hagyomány is, de ki törődik velük? Nap-nap után kordékra hányva közös sírba temetik a Tabán gödreiben az ezredévek történelmének egész múzeumát, hogy helyet adjanak annak, amiről még senki sem tudja Pest-Budán, hogy mi lesz majd, ha elkészül.

Szemben, a másik Dunaparton, Erzsébet királyné szobra előtt a hasonló római emlékekből földalatti múzeumot csinált a multak tisztelete. Itt zöld mezőben, virágos parkban, magyar napsütésben lehetne mutogatni az ősök emlékének, a kultúra fejlődésének egymás nyakába varrt hosszú ezredéveit, előre-hátra való tanulságos hullámzását — talán sehol ilyen helyen és így — s ezt mind viszi, fuvarozza a közös temetőbe néhány kétkerekű kordé, néhány, a szomszéd parkok lekaszált gyepén rágódó kultúrgebe. Ők talán érzik, hogy micsoda paripák ficánkoltak azok alatt az ősök alatt, akiknek ezer év előtti sátortábora mellett az utódok kultúrája Lánchidat, Erzsébet-hidat, királyi várpalotát, Pest-Budát, Budapest-Fürdővárost teremtett. Ezt a sehol a világon, ezt a magyar kultúrafejlődést, ezt a magyar élnitudásnak és élniakarásnak kézzelfogható attrakcióját még sincsen egyetlen magyar ember sem, aki megmentse, aki szót emeljen érdekében, aki gátat vessen a történelemnek ez elé a végleges temetése elé.

Az eltemetett hőforrásokban a magyar jövőt, Buda jövőjét, az elegyengetett gödrökbe multunk történelmét hantoljuk el. Virág Benedek az emberi és honfiúi kötelességeknek volt a hirdetője; vajjon kinek jut eszébe ez, amikor az utcáját hordják le?

Ágyúgolyót, azt igen!

A Lánchíd-utca és Öntőház-utca között házat bontottak, házat építenek. A hagyomány azt tartja, hogy előbb magyar, majd török ágyúöntő ház, később harangöntő műhely volt ezen a helyen. Valami nyomát találták is ilyesminek az Öntőház-utca szintje alatt, de ami a bontók és hozzáértők figyelmét megragadta, az mégis kőből van az istenadta. Nem is egy, volt ott ötven is. Mázsásak, némelyik félméternél is nagyobb átmérőjű, gömbölyű kőágyúgolyók.

Egy mohácsi vész utáni török, Báli pasa mozsárágyúiról maradt ránk a hír, hogy azok lődöztek ilyen kőgolyóbisokat Buda falaira. Szerencséjük, mert így a várbeli hadimúzeumba vitték fel őket s megmaradnak az utókor számára, amíg másik ágyúgolyó szét nem szórja megint. A jövő kultúrájának ebben a diesőségében a tabáni honfoglaló magyar táborozások helyei már nem részesülhetnek, azokat már most szórja szét a mienknek tartott kultúra.

Hogy is mondja Virág Benedek utóda: Berzsenyi Dániel? . . .

Nótárius

Az idei nyári idény kiválóan biztató előjelül számos régi törzsnyaraló jött össze június 27-én *a Balatonszemesi Fürdőegyesület* vigadójában, ahol *Schoedl* Ervin Mária egyesületi főtitkár, a Kir. Magyar Yacht Club kapitányának agilis rendezése folytán a hajnali órákig tartó családias jellegű ismerkedési estély sikeréről számolhattak be a megjelentek, akik között sok régi kedves és előkelő budai családot láttunk: *Angyal* Pál dr. családjával, *Szabó* Gusztáv dr. a műegyetem új rektora, *Verebély* László az új dékán, *Mendelényi* Lászlóék, *dr. Szabó* Dénesék, *dr. Illyés* Géza professzor és családja, *Nagykovácsi* Milenkóék, *dr. Angyal* Endréék, *Lehotay* Árpádék, *lovag Sternád* Istvánné, *Térffyék, dr. Bartókék, Gabrielék, Latinovitsné* Gundel Tinka, *Návayék, vitéz Debrődyék, dr. Limbeckék, Ternovszkyék, Mosdóssyék* és ezek kedves vendégei körülbelül kétszázan.

A kéményszámlálás során kitünt, hogy Budapesten közel 400.000 kémény van. A kéményseprő-körzetek beosztásában változás történt és az eddigi 79 kéményseprő körzetet 85-re szaporították. Az új beosztás szerint Budán az I. kerületben 3, a II. kerületben 5, a III. kerületben 4, a XI. kerületben 5, a XII. kerületben 4 körzet van. Az új körzet beosztása rövidesen életbe lép.

Az Esplanade szálló nyári eseménye *Strausz* István zeneszerző naponkinti hangversenye, amely Budai társasági köreit rövid idő alatt a szép budai szálló éttermébe szoktatta.

Felmérik Budapestet, a munka nagyban folyik és alig néhány polgár tud erről a városfelmérésről. A nagyközonseg mitsem tudna erről a nagyszerű munkáról, ha egyik-másik polgárnak a véletlen kezébe nem juttatta volna azt a nagyszerű és mérnöki alapossággal megírt kis röpiratot, amelyet lovag *Fehrentheil* László dr. adott ki és amely laikusok előtt is szemléltethetővé teszi, hogy milyen fontos munkát végeztet a főváros. A füzetből megtudjuk, hogy 1785-ben II. József császár felmérette Budát és Pestet annak a kornak legkiválóbb magyar mérnökével, *Balla* Antallal. 1830-ban ugyancsak katonák mérték fel a két várost, míg aztán 1867-ben Pest városát mérette fel a városi tanács *Halácsy* Sándor mérnökkel, 1874-ben pedig Budát és Óbudát a *Közmunkák Tanácsa* mérette fel. Ezekből a térképekből táplálkozott a főváros III. ügyosztálya, amely mintegy alapjait képezte a főváros egész műszaki közigazgatásának. 65 esztendő alatt azonban Pest—Budából milliós világváros lett. A kor szükségletei parancsolólag megkívánták az új felmérést. Fehrentheil füzete részletesen ismerteti ezt a nehéz munkát.

Színművésznőink Budán telepednek le. *Turay* Idánál, az ismertnevű színésznőnél, aki férjével *Békeffy* Lászlóval Budán vásárolt villát magának, június közepén villaavatás volt, amelyen számos művész vett részt. *Ceruttini Paulay* Erzsi a Verbőczy-utcában egy kisebb magánpalotát építtetett édesanyja Paulay Edéné számára. A gyönyörű palotát Pogány Móric műépítész tervezte, König, Román és Stein építészek építették meg. A kis magánpalota művészi kiképzését sokan megcsodálják.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 1-502-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Dunántúl címen havi képes folyóirat jelent meg a napokban. A folyóirat szándékai: a Dunántúl irodalmi lerögzítése és megörökítése, a kellő orgánum nélkül magukat adminisztrálni képtelen vidéki írók felfedezése, organizálása, a dunántúli idegenforgalmi érdekek egész komplexumukban való feltárása és megvédése, a dunántúli városok és falvak, idegenforgalmi gócpontok és területek szép képanyagban s hangulatos cikkekben való megismertetése oly hatalmas példányszámmal, mely egyrészt a dunántúli írók és műveik számára, részben pedig az idegenforgalmi törekvések számára teremtik meg a kellő és széles arányokban megnyilvánuló publicitást. A gondolat a Tatajárási Idegenforgalmi Szövetség kebelében alakult ki, amelyet *Reviczky* István járási főszolgabíró, a dunántúli idegenforgalom lelkes, önzetlen barátja és munkása hívott életre, aki a szövetség keretei között hatalmas arányú szervezet formájában egyelőre e hasábokon keresztül egyetemes érdekszövetségben szeretné kiépíteni az egységes dunántúli idegenforgalmi gondolatot. A „Dunántúl" az irodalom és művészet minden eszközével igyekszik a Dunántúl kincses tárházát a közvélemény elé tárni, éppen ezért a folyóirat szívesen lát minden idevonatkozó cikket, tanulmányt, szépirodalmi művet, művészi fényképet, festményt vagy szoborreprodukciót. Kérjük tehát a Dunántúl íróit, művészeit, amatőrfényképészeit, hogy alkotásaikkal a „Dunántúl" szerkesztőségét (Tóváros, Esterházy-utca 20. Telefon 146) minél előbb keressék fel.

Tanoncokat vesz fel a posta. A posta központi anyagraktára tizenöt tanoncot vesz fel egyévi próbaidőre. A sikerrel eltöltött próbaidőt beszámítják a három évben megállapított tanidőbe. Tanoncként azt veszik fel, aki a középiskola, vagy a polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezte és tizenhatodik életévét még nem töltötte be. A felvételre kijelölt tanoncoknak még külön felvételi vizsgát is kell tenniök annak megállapítása végett, rendelkeznek-e kellő mértékben azokkal az alapismeretekkel, amelyek a tananyag elsajátításához szükségesek. A felvétel időpontja szeptember 15-e.

Új utcanevek és névszármazási emléktáblák. A Közmunkák Tanácsa ismét negyven utcának adott nevet, amelyek között több Budának is jutott. Így a várbeli *Pázmány Péter-utcát,* amely a két pénzügyminiszteri épület között húzódik, *XI. Ince pápáról* nevezték el s így most ugyanazt a nevet viseli, mint a hozzá csatlakozó, már régebben elhelyezett *XI. Ince pápa-tér.* Tovább böngészve az új utcanevek között, találunk *Sasfiók-utcát,* amely természetesen a Sashegyen van. A hegyvidék poétikus utcanevei is szaporodtak egy *Hajnal-* és egy *Virradat-utcával,* azonkívül egy *Esztike-* és *Kankalin-utcával.* Régi nagyjaink közül *Feszty Árpád* kapott utcát. Az új utcaelnevezésekkel kapcsolatban érdekes a Közmunkák Tanácsának az a határozata, amely a székesfővárostól érkezett átirat nyomán kimondotta, hogy azokba az utcákba, amelyeket valamilyen nevezetesebb személyiségről neveztek el, *névszármazási emléktáblát* helyeznek el, hogy mindenki tudhassa, ki volt az, akiről az utcát elnevezték. A jövőben, ha magánosok terjesztenek elő utcaelnevezési kérelmet, kérésüket csak akkor teljesítik, ha vállalják az emléktábla elhelyezését is. A Közmunkák Tanácsa kérni fogja a polgármestertől, hogy a művészeti kiadások terhére a régebbi utcákban, amelyek közéleti kiválóságok nevét viselik, hasonlóképpen helyezzenek el minden évben néhány névszármazási táblát.

A kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium megfeszített munka után máris kiadta a székesfehérvár—gráci állami közút építését. A többi útépítésekről is rövidesen meglesz a döntés.

A Magyar-Francia Biztosító új üzletágként bevezette az állatbiztosítást.

AUGUSZT
HŰVÖSVÖLGY I, HIDEGKUTI-ÚT 22.
CUKRÁSZDA
ÉTTEREM
MENÜ ★ SZALONJAZZ ★ CIGÁNYZENE
83-as villamos, 5-ös autobusz
TELEFONSZÁM: 1-640-02

KÖZGAZDASÁG

— **Bauxit Trust A. G. Zürich** igazgatósága megállapította 1935 január 31-én lezárt mérlegét. A tiszta nyereség 804.439.32 svájci frankot (az előző üzletévben 299.617.20 svájci frank) tesz ki. Ez a nyereség lehetővé tenné, hogy a társaság részvényenként 3 svájci frank (az előző üzletévben 1.20 svájci frank) osztalékot fizessen. Tekintettel azonban a fennálló transzfernehézségekre, az igazgatóság az e hó 9-i közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy a társaság 702.127.66 svájci frankot külön tartalékalapba helyezzen. Ez a tartalék annak idején kizárólag a 12. számú osztalékszelvénynek darabonként 3 svájci frankkal való beváltására lesz fordítható.

— **Az Országos Iparegyesület aranyérmét** ez évben a „Nagybátony-Ujlaki" Egyesült Iparművek Rt.-nak ítélte, a magyar építőanyagipor terén végzett úttörő munkájáért és a magyar ipar fejlődése érdekében kifejtett tevékenységéért.

— **Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt.** közgyűlése megállapította 1935. mérlegét, amely az éértékcsökkenési tartalékalapnak 400.000 P-vel javadalmazása után 92.457.52 P nyereséget tüntet fel. A nyereség az 1936. üzletév számájára vezettetik át. Az 1935-ben eszközölt nagyszabású átszervezési munkák befejezést nyertek és a mérlegben elszámoltattak; hatásuk üzemracionalizálási, illetőleg rentabilitási szempontokból az 1936. üzletévben már mutatkozni fog. A vállalat nyersanyagszállítójával, főhitelzőjével, a Ralli Brothers Ltd. londoni céggel angol font tartozásának rendezése tekintetében megegyezést létesített, amellyel kapcsolatban a londoni cég a vállalatnál részvényérdekeltséget vállalt. Az átvett részvényérdekeltséggel a Ralli Brothers Ltd. bekapcsolódott az Angol-Magyar Bank vezetése alatt álló csoportba. Az igazgatóság új tagjai: *Kálmán* Henrik, *Márkus* Andor, *Heinrich* Antal.

— **A Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete** tartotta Buday-Goldberger Leó elnöklete alatt, fennállása óta 42. rendes közgyűlését. *Buday-Goldberger* Leó dr. megnyitóbeszédében rámutatott a magyar textilipar nagy közgazdasági jelentőségére Az elmúlt évben különböző textilnyersanyagokért, félgyártmányokért és készárukért 79.3 millió pengőt fizettünk a külföldnek. Ha textilipari fejlődésünk az 1925. évi színvonalon megállt volna, ez az összeg 246 millió pengőt tett volna ki, vagyis textiláru szükségletünk fedezése érdekében évenként 165 millió pengővel több devizára volna szükségünk. Textilipari kivitelünk 1935-ben elérte a 21.5 millió pengőt, amiből kb. 10 millió pengő értékű deviza volt szabadon konvertálható. Az exportszakasz révén a textilipar kivitele kliringen kívüli országokba ez év folyamán előreláthatólag 6 millió pengővel fog emelkedni, míg az ipar nemesdeviza-szükséglete csökkenni fog, úgy, hogy ebben az évben a textilipar a maga nemesdeviza-szükségletének már a felét fogja a saját produkciójával előteremteni. A háború után a magyar textilipar kereken 16.000 munkást foglalkoztatott, ma ez a létszám 55—56.000 között mozog, amihez még járul kb. 4—5000 tisztviselő. Ez azt jelenti, hogy a textiliparhoz ma már minimálisan 180.000 ember egzisztenciája fűződik az országban. Az 1934/35. évi zárszámadások szerint a textilipar 18.9 millió pengővel járult hozzá a „mezőgazdaság megsegítésére szolgáló alap"-hoz, nem is szólva az ipar által viselt egyéb közterhekről és szociális terhekről. A textilipar ma is óriási nehézségekkel küzd, azonban ennek ellenére megtette és megteszi kötelességét és ennek köszönheti, hogy megélni és dolgozni tud, sőt az ország közgazdaságának ma már egyik legjelentékenyebb faktorává vált. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után a közgyűlés egyhangúlag köszönetet szavazott úgy a vezetőségnek, mint *dr. Schiller* Ottó főtitkárnak és a tisztikarnak eredményes munkásságukért. Az alapszabályszerű választások során Wimmer Fülöp halála óta betöltetlen alelnöki állásra a közgyűlés egyhangúag *Dischka* Győző dr.-t, a csepeli posztógyár igazgatóját választotta meg. Ezután a jövő évre, mint soros elnök *Szurday* Róbert vette át az elnöki széket és mondott nagyhatású székfoglaló beszédet.

— **A Budapesti Kisipari Hitelintézet** nagy érdeklődés mellett tartotta meg közgyűlését. A felszólalók örömmel vették tudomásul, hogy az immár normálisnak nevezhető kisipari és kiskereskedelmi hitelellátáson kívül az intézet folytatta a kormány által megindított tatarozási hitelakciót, továbbá a Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére megindított egészen kistételű, nem bankszerű szervezete és racionális munkamódszere és munkaeszközei tették lehetővé. Összesen 4049 tételben 4,395.954 pengő összegű újabb kölcsönt folyósított az elmult évben a Kisipari Hitelintézet, ami 1096 tételtöbblettel másfélmillió pengő összegű emelkedést jelent az előző üzleti évhez képest. A hiteltőke összege 13,972.381 pengő volt. A közgyűlés ezután megválasztotta az intézet igazgatósági tagjait: Girardi Tibor, Hubert Vilmos, Kresz Károly, a TÉBE igazgatója, Ilovszky János, a Baross Szövetség elnöke, Lajtha Rezső, Munkácsy Gyula és Szilágyi Antal személyében. A felügyelőbizottság tagjai lettek: Ascher István, Jakab János, dr. Rendek Gyula és Tábory János. A Budapesti Kisipari Hitelintézet elnökévé Girardi Tibort, alelnökévé Ilovszky Jánost választották meg.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Kellemesen szórakozhat **NARDAI** kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
Asztalrendelés telefon: 1-504-08 ● Minden időben halászlé
Elsőrendű zene ● Délben: Menürend zer

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 2-693-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajz zerekben

OLEUM
műszaki kereskedés ★ Telefon: 1-690-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-leraka, gépszíj, celszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-utca 19 Telefon: 1-615-53

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
Hennyey Vilmos dr.
H. szerkesztő: Andriska Károly.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

334

34. évf. 1224. sz.

ELŐFIZETÉS
Negyed évre 6.— P
Egy évre . . 24.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületi tagok féláron kapják, ha az egyesületnek hivatalos lapja

Budai Napló

1936 augusztus 3.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 f. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

Alapította: VIRÁG BÉLA (1903—1936)
Szerkesztő-bizottság:
HENNYEY VILMOS Dr., PÁVAI VAJNA FERENC Dr. és SZILÁGYI KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Krisztina-körút 113/b
Telefon: 1-502-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

Buda nagy halottja

A Farkasrét földjében pihen már a nagy Alkotó, a főváros keresztény társadalmának vezére, *Wolff* Károly. Nem harcol már meggyőződéséért, nem vív kemény csatákat ellenfeleivel, nem szervez, szónokol, épít és nem teremt új munkát: csendesen pihen a föld mélyén, lelke pedig felszállt Teremtőjéhez, hogy elszámoljon arról, hogy miképpen sáfárkodott azokkal a nagy adományokkal, melyeket magával hozott, amikor földi pályáját megkezdte.

Megdöbbentő váratlansággal tört híveinek százezreire *Wolff* Károly halálának híre. Mintha félt volna a halál a vasakaratú és vasöklű embertől: orvul támadt reá akkor, amikor nem várta, amikor nem készülhetett fel, hogy visszaverje a támadást, mint annyi mást, amelylyel megrohanták.

Nemzeti újjáébredésünknek egyik legelső katonája volt. Amikor a vörös uralom után aléltan hevert a magyar társadalom, elkábulva a szörnyű csapásoktól, akkor állt ki a síkra, mondván: Itt vagyok! És ott volt mindenütt, ahol meg kellett szervezni a magyar erőket, neve harci kürt lett, melynek hívó szavára százezrek indultak meg. Élre állt, mert hivatott vezér volt, élre állt, mert úgy érezte, kötelessége a köz javára értékesíteni rendkívüli képességeit.

*

Wolff Károlynak fanatikusai voltak. Nemcsak egyesek: óriási tömegek is. Hirtelen, szinte csodálatos, mint tudta zászlaja alatt egyesíteni a széthúzó keresztény társadalmat: nevének varázsára eltűntek társadalmi és osztálykülönbségek, ideáljai ledöntötték a korlátokat, amelyek addig egymástól elválasztották őket.

Amíg élt és harcolt, sokan vetették fel a kérdést: miért éppen ő, a főudvarnagyi bíróság elnöke, a volt udvari tisztviselő lett a vezér? Az idegen nevű magánember, aki soha nem vett részt a közéletben, nem politizált? A felelet rendkívül egyszerű: vezetésre született. A magyar közéletben nagyon sokan akadnak, akik úgy érzik, hogy elhivatott vezérek, de nagyon kevesek a választottak. *Wolff* Károlyt minden képessége, egyéniségének minden rétegeződése arra hivatta el, hogy tömegek bálványa, eszméknek fáklyahordozója legyen.

Tizenhét év előtt állt Budapest élére. Nem akart országos kérdésekkel foglalkozni, szűkebb területet jelölt ki a maga részére. Ott azonban egész munkát végzett. Montesquieu írja, hogy nem a munkaterület nagysága, hanem a munka minősége adja meg az igaz értéket, mert kis területen is lehet nagyot alkotni. *Wolff* Károly megelégedett egyetlen várossal, Budapesttel, de itt azután maradéktalanul elvégezte a maga feladatát.

*

Legutolsó nagy beszédét a képviselőházban mondta el. Nagy szónok volt. Azok közül való, akik lenyűgözik hallgatóságukat, bármilyen távolság választja is el őket a szónoktól. Ha a főváros közgyűlési termében felszólalt, az is mindig esemény volt, érvelésének súlya alól ellenfelei se tudták kivonni magukat. Parlamenti nagy beszédében is meggyőzően fejezte ki azt a vezérlő gondolatát, hogy a keresztény gondolat megváltó erején kívül csak egyetlen olyan eszme van, amely tömegeket képes megmozdítani és ez a szocializmus. Rátért ezután a marxizmus bírálatára, kemény logikával mutatott rá annak hibáira és amikor egy közbeszóló valami megjegyzést tett, *Wolff* Károly öklével az asztalra csapott és harsány hangon, emelt fővel jelentette ki:

— Ez pedig így van!

És így is volt. Így: mert hitt a maga igazságában, kételkedés soha egyetlen pillanatra se fogta el. Csak az tud tömegeket magával ragadni, aki maga is el van telve igazságának szent hevületével, *Wolff* Károly pedig konzekvensen, fanatikusan hitt abban, amit hirdetett. A kételkedésnek és megalkuvásnak ebben a korszakában ő kérlelhetetlen és megingathatatlan tudott maradni, nemcsak elindulni és elindulni tudott, de meg is maradni azon az úton, amelyet annak kezdetén kijelölt.

*

Budapesté volt, a magyar fővárosé. Nem is akart többet. Lehetett volna nem egyszer miniszter, országos nagy tényező, de neki nem kellett. Valami évszázadok óta szunnyadó, a bajor ősöktől öröklött városalapító és városépítő lélek lakott benne, amely Budapesthez kötötte.

Budapesté volt, mégis: elsősorban Budáé. Itt élt, a Duna jobbpartján, itt érezte jól magát. Rendkívüli harcai, óriás méretű munkája után budai házában pihent meg, ezt szerette, csinosítgatta, fejlesztette, itt volt csupán magánember. Intim pillanatai csak ebben a környezetben voltak, máshol mindenütt a köz embere volt. A parlamentben és a főváros törvényhatósági bizottságában Budát képviselte, más mandátumot, vagy bizottsági tagságot, mint a budait, el se vállalt volna. Buda rohamos fejlődése, a hegyvidéknek a város belső életébe való belekapcsolódása sokat, úgyszólván mindent *Wolff* Károly energiájának, alkotó zsenijének köszönhet. És Buda megértette őt, hálás volt iránta, mint gyermek az apjához.

Most visszatért Budához. Örökre, elválaszthatatlanul egybeforrt a budai földdel és nincs hatalom, amely elválaszthatná attól. A farkasréti, virágokkal elborított, frissen hantolt sírdomb körül könnyezve áll Buda hűséges népe. Riadt nyáj a pusztító zivatar után, árván maradt cseléd, amely hiába keresi atyját. „Az ég kincset ád minden hazának" — mondja a költő — és hozzáteszi, hogy: „tiéd hazám: egy szentelt fájdalom". Buda ezzel a kincsel egy új, megszentelt fájdalommal lett gazdagabb, amikor *Wolff* Károly teste örök pihenőre tért Buda földjében.

— pp —

Műveletlenek voltak-e őseink?

Egyik asztaltársaságom körében barátaim nem egyszer fogadnak engem apró kis kulturális inyenefalatokkal. Ezek legnagyobbrészt nyelvészeti fejtegetések, a szók gyökeinek feltárása, egyik vagy másik szóképnek az eredete, átalakulása és így tovább. Nem hivatott nyelvészek, mint ahogy én sem vagyok az, de azért mondjuk, alkalomadtán elgondolkodnak egy keveset egyik vagy másik eseten, vagy pedig egyszerűen elmondják azt, amit hallottak.

Idáig nagyon is szép és csak helyeselhető volna az egész. Csak az a baj, hogy fejtegetésük eredménye minden alkalommal az, hogy egyik szó a törökből, a másik a szlávból, a harmadik a németből ered, ami még megmarad az oláhból, tótból vagy nem tudom, melyik idegen nyelvből.

Szépen levezetik, hogy „búza, ökör" a törökből származik, „acél, bánya, király, kovács, molnár" a szerbből. Bebizonyítják, hogy „utca" ulicából ered, tehát eredetileg ez is szerb szó. Én hiába magyarázom, bizonygatom, hogy sokkal kézenfekvőbb, egyszerűbb és természetesebb, ha az utcát az „út-cából" vezetjük le, — mitsem használ... „Jó-jó, de azt már csak nem tagadod, hogy a szántás-vetés, a gazdálkodás szavai kivétel nélkül szlávok!" Tagadni nem tagadom, mert hiszen csak azt lehet tagadni, ami másféleképpen van, mint ahogy mi azt állítjuk — de nem hiszem. Sőt éppen a megfordítottjáról vagyok meggyőződve. „Liszt, kenyér, eke, szérű, ötvös, varga, ács, szabó" ősi magyar szavak, amelyek csak mint kölcsönszavak kerülhettek más nyelvbe. Itt aztán rendesen kitör a vihar. Hogyan mondhatok ilyesmit, amikor mindegyik tankönyvben olvasható, hogy a magyar nomád nép volt, tehát ilyesmihez nem érthetett. Mindent, amit tud, csakis az itt már megtelepült, hogy úgy mondjam rendes népektől sajátíthatta el. Hát bizony ez sincsen egészen így, sőt nagyon is másképpen van. Őseink óriási kultúrát hoztak magukkal, hiszen még most, több mint ezer év mulva is megvannak a magunkkal hozott külön ló, szarvasmarha, juh és kutya fajták, ruhanevek (zeke = zakó).

Ilyenkor aztán nincsen se vége, se hossza a vitatkozásnak. Csak természetes, hogy a székelyhún rokonságot sem igen fogadják el, habár ez most már bebizonyított tény. A székely nép pedig ősidőtől fogva vallotta és az ilyennek mindíg van alapja. Csak nem képzelik, hogy a világrengető hún nép egyik napról a másikra eltűnt. De még a nagy, hatalmas Atillát (szándékosan írom így a nevét, mert Attilát nem tudom kiejteni), a Világ Nagy Urát, Isten Ostorát sem hagyják meg nekünk. Az már túlságosan sok volna, hogy ez a félisten a mienk legyen. Atilla neve szerintük, de még magunk is emlékezhetünk, hogy az iskolában is valami hasonlóra tanítottak, az ó-felnémet vagy milyen német „atyácská"-jából ered. Hogy a logika milyen tótágast áll ebben a megállapításban, azzal nem sokat törődnek. Az sem tűnik fel nekik, hogy higgadt emberi ésszel megfoghatatlan, hogy azt, aki jónéhányszor végigsuhintott rajtuk, akit rettegésükben Isten Ostorának hívtak — azt máskor elkeresztelték Atyuskának. Meg vagyok győződve, hogy az idegen igában senyvedő magyarok közül még egyetlen egynek sem jutott eszébe, hogy elnyomóját, zsarnokát Atyácskának tisztelje.

Csodálatos, hogy alkalmi nyelvészeink menynyire megegyeznek a jó, öreg Hunfalvyval, aki olyan nagy buzgalommal hasogatott le minden lehetőt és lehetetlent a magyar nyelv virágzó ágáról. Kíméletet nem ismerve, szinte kéjjel tépnek le róla mindent. Elvakult igyekezetükben pőrére vetkőztetik és úgy kötik ki a szégyenfához.

Mennyivel egyszerűbb, kényelmesebb, ha nagynevű nyelvészünk, Gonbócz Zoltán magyarázatát fogadjuk el. Szerinte Atilla neve a szittyán keresztül velünk rokon ősi szumir nyelv „atal" és „etel" szavaiból származik. Mind a kettő uralkodót jelent. S hogy ez nemcsak valami légbőlkapott véletlen hasonlóság, mutatja, hogy a szumirban „nap, nab" napot, eget, fényt, istent jelentett, „dinger", az etruszkban „tinger" tengert, „család" családot, „uru" urat, „hal" halat.

Csodálatos, egészen új világ nyílik meg előttünk. Erre pedig csak büszkék lehetünk. Büszkék, hogy a több mint hatezer évre visszatekintő turáni szumirokkal rokonságban vagyunk. Micsoda fényes emlékek, csak nyitott szemmel nézzünk bele a történelem nagy könyvébe!

Ha pedig már ebbe is belefáradtak, akkor következik a faji elmélet, mert mindenki alkalomadtán anthropológus is.

Ugyan mit beszélek annyit, hiszen én sem tudom kimutatni tiszta magyarvérűségemet nemzedékekre visszamenően, de különben is tisztavérű magyar nincsen. Olyant már nem is lehet találni, az mind koros és keverék. Ne akarjunk mi pápábbak lenni a pápánál! Nyugat nagy nemzetei talán tisztavérűek? Lehetne-e ezt a franciáról, olaszról, németről vagy angolról mondani. Hogy csak egyet említsek, a legnagyobb németek, a poroszok tiszta szlávok. Ezekkel szemben mi még mindíg nagy előnyben vagyunk, csak tessék megnézni a kúnsági vagy hajdúsági magyart, avagy a csiki székelyt.

Ne csak tépjük és marcangoljuk tehát szakadatlan ezt a szegény magyar népet, ne engedjünk azoknak a rejtve, rendkívül ügyesen belénk csepegtetett felfogásnak, hogy őseink alacsonyabb műveltségűek voltak, mint az itt talált többi nép. A hazát alapító magyarságnak olyan nagy átütőerejű kultúrája volt, hogy a fogalommal együtt sok szót vett át tőlünk a Nyugat is.

Csak egynéhányat említek, amit egész Európa, de sokszor az egész világ is elfogadott. A magyar kocsiból lett a német „kutsche", a francia „coché" és az angol „coach". A magyar mentéből a német „mantel", a francia „manteau". A szablyából a „saebel" és „sabre". A huszár és csákó már mindenki előtt ismeretes...

Keöpe Viktor dr.

Buda szerelmese

Harminc évvel ezelőtt a pesti oldalról átjött Budára egy újságíró, talán a Lánchídon, talán a Margithídon, inkább gyalog, mint omnibuszon vagy villamoson, itt megtelepedett s csinált egy lepedőnagyságú újságot, amelyet elnevezett *Budai Naplónak*. A mértéket hozzá valószínűleg az Egyetértésről vette, amelynek munkatársa volt odaát s megtartotta mindvégig. Állott már mögötte egy változatos és gazdag újságírói mult, így az *Üstökös*, a *Fővárosi Lapok*, a *Telefon Hirmondó* szerkesztése.

Versírással kezdte, mint a legtöbb újságíró; lírikus volt, poéta, kedves csipkelődő rigmusokat szerzett az Üstökösben, itt-ott komoly, szép, magyar zengésű poémái jelentek meg. Erre leginkább akkor nyílt alkalom, amikor a *Vadnay* Károly, akit Vörösfilkónak hívtak gunyorosan, által alapított szépirodalmi napilapot szerkesztette. Csudabogár volt: szépirodalmi napilap! De Vadnay jól csinálta, tekintélyes újság volt, akinek a munkája ott megjelent, az már beérkezett volt. A Vörösfilkó után próbálkozott vele a kecskeszakállas Porzsolt Kálmán is, majd a mi Budára átszármazott újságírónk, Viraág Béla vette át, de a Fővárosi Lapok mégis csak kimúlt csendesen.

A *Telefon Hirmondó* már komolyabb alkotás volt. A zseniális *Puskás* Tivadar *Viraág* Bélát választotta szerkesztőnek, aki nagy ambícióval vezette be a közönség közé ezt az élőszó újságot, amelyet a magyar közönség csakhamar megkedvelt. Hogy is ne! Nem kellett a betűkkel fáradni, a fülére tette az ember a két kagylót, végigfeküdt a díványon s hallgatta szépen a híreket, sőt verseket, novellákat is. *Viraág* Béla temérdek kedves epizódot tudott elmondani a nagyszerű magyar mérnökről, Puskás Tivadarról s magáról a Telefon Hirmondóról. Egyet elmondok, többször hallottam tőle.

Felment a szerkesztőségbe Magyarország akkori igazságügyminisztere s miután érdeklődéssel nézte végig az apparátust, Viraág arra szólította fel, mondjon valamit a közönségnek. Azt várta, hogy valami komoly, fach-jába vágó politikai nyilatkozatot tesz. Feküdt ott az asztalon egy kötet Petőfi költeményei, amely egy helyen a felemelésnél már szertenyílott, mert Viraág kis lányainak azon az oldalon volt a kedves versük, a *„Megy a juhász szamáron"*. Az igazságügyminiszter úr felvette a könyvet, az kinyílott a versnél s beleszavalta a mikrofonba a „Megy a juhász szamáron" című verset. Viraág még hozzátette, hogy később ez a miniszter megint fennt járt s az eset megismétlődött: a magyar közönség a magyar igazságügyminisztertől politikai vagy egyéb nyilatkozat helyett, újra meghallotta, hogy *„Megy a juhász szamáron"*.

Kedvesen, melegen, kicsit tótos dialektussal, utánozhatatlan, mindíg ártatlan, nem sértő humorral mondott el. Viraág Béla ilyen és hasonló történeteket gazdag újságírói életéből.

*

A Budai Napló és Viraág császárszakállas, ferencjózsefi alakja annyira beolvad Buda életébe a lefolyt évek során, hogy nagyon nehéz lesz Budának nélkülözni őt. Keresni fogjuk kedves alakját a szürke kalappal, cammogó járással, nevető kék szemeivel, derűs mosolyával.

Harminc év alatt oda nőtt Budához, Budának igazi szerelmese lett. *Hogy tudott Budáért lelkesedni, hogy tudott Budáért dolgozni!* Nagyszerű álmok zsongottak széles homloka alatt. A Nagy Lajosok, Mátyások Budája, ősi nagy kultúrájával, szellemi életével. Mikor úgy együtt sétáltunk a Vérmező mellett, megrajzolta rajongó képzelete a jövendő képét: taglalt menetet vágó bakák helyén nagy szállodák, kioszkok, a budai színház és a többi gyönyörűség, amelynek mind meg kell valósulni, barátom! Szőtte-szőtte a képzelete a szépségeket: nagyszerű gyógyforrások, tolong a nép, a Kelet népe, gazdag India maharadzsáival, fezes, taláros, különös nép, a magyar turáni nyoma, akik idehoznak kineseket, gazdagságot s itt élnek közöttünk a karesú, égbenyúló minaretek alatt. Kelet! a te álmodód is volt ez a rajongó lelkű, kedves magyar ujságíró, a te szerelmesed is volt, nemcsak Madách. Neked is meg kell siratnod őt.

*

Szegény volt és szegény maradt egész életében, egészen haláláig. Miért, amikor nagyobb vagyont gyüjthetett volna? Mert *bohém volt, az utolsó magyar bohém*. A mának élő, pillangó lelkű, pénzt meg nem becsülő, nem értő, kedves, öreg magyar bohém. Kevés van már belőlük, vagy talán már egy sincs. A császárszakállas, fehér félcilinderes, kedves, öreg Viraág Béla volt az utolsó:

„Felvidít egy kedves álom:
Hogy majd tovább konferálom
Felsőbb helyen, odaát,
Ott az árva, bús Budát —"

énekli *Elégia* című kedves költeményében.

Buda! Becsüld meg ennek, a te nagy szerelmesednek legalább az emlékét, ha életében nem tudtad ellátni minden jóval, mert hozzá hasonló, hűséges szerelmest aligha fogsz találni többet.

Gegus Dániel.

Lenkey Gusztáv halála

Mélységes gyászba döntötte a magyar hírlapírást *Lenkey* Gusztávnak, a *Pesti Hirlap* felelős szerkesztőjének halála. *Lenkey* Gusztávot, a kitűnő hirlapírót, a páratlanul nemes embert, az emberszerető, végtelen jószívű kollégát egyaránt siratja a magyar hirlapírás minden munkása. Mert nemcsak a Pesti Hirlapé volt *Lenkey* Gusztáv, hanem az egész magyar sajtóé. Elnöke volt a *Magyar Hirlapírók Országos Nyugdíjintézetének* és a *Parlamenti Tudósítók Szindikátusának,* de résztvett minden ujságírói mozgalomban, minden olyan szociális akcióban, amely a hirlapírók anyagi és személyi boldogulását, jobb megélhetését szolgálja.

Igazi hirlapíró volt. Testestől-lelkestől hivatásának élt és abban teljesen felolvadt. Az ujságíráson kívül csupán az ujságírók jóléti intézményeinek sorsa érdekelte. Az volt az álma, hogy ha majd egykor vissza kell vonulnia az aktív hirlapírástól, akkor egész munkaerejét a hirlapírók nyugdíjintézetének szenteli. Fájdalom, erre nem került sor, a gyilkos betegség váratlanul elragadta sorainkból, árva maradt a nyugdíjintézet, nincs szerető gazdája és nagyon nehéz lesz pótolni azt az ürt, amelyet *Lenkey* Gusztáv hagy maga után az elnöki székben.

Temetésén az egész magyar ujságíró társadalom résztvett, de ott voltak a politikai és fővárosi élet előkelőségei is, hogy megadják a végső tisztességet az elhunyt szerkesztőnek, akinél magyarabb érzésű, tisztább jellemű férfiú sohasem forgatott tollat. Hatvanhat éves korában hunyt el *Lenkey* Gusztáv, aki fél évszázadig szolgálta a magyar ujságírást.

A 3-as

(Levél a szerkesztőhöz)

Kezdetben volt a jó öreg omnibusz. Döcögve, nehezen járt át Pestről Budára, mindig zsúfoltan, szinte szakadásig tele. De jött, olcsó volt és megtette a maga kötelességét.

Azután jött az autobusz. Nem kellett ló hozzá, büszkén, fürgén robogott át a Lánchídon, a budaiak fellélegzettek: most már „budapestiek" lettek. Pillanatok alatt odaát voltak és ha drágább is volt, mint az omnibusz, megérte.

Aztán drágulni kezdett. És ahogy drágult, abban a mértékben ritkult. Ma már ott tartunk, hogy délelőtt csak 8 percenként jár a hármas és akinek „peche" van, az ugyancsak izzadhat a napsütésben amíg fel tud kapaszkodni a 3-asra.

A 3-as mostoha gyermeke az Autobuszüzemnek. Hogy miért, nem tudjuk. Ritkán jár, hamar végzi be napi munkáját és drága. Azt hiszem, azt feleli erre, hogy azért nem sűrítheti a járatot, mert nincs elég közönsége, mi viszont azt feleljük erre, hogy azért nincs közönség, mert drága és rossz. Az omnibusz is rossz volt, sőt nagyon rossz, mégis megtelt, mert olcsó volt. A 3-asnak nincs közönsége, mert nagyon drága és nagyon rossz.

A legöregebb kocsikat járatják a 3-as vonalon. Kimustrált, divatját mult, rozoga alkotmányokból áll a 3-as kocsiparkja. Azokkal a kocsikkal büntetik a budaiakat, amelyeket máshol kimustráltak: Budán még jó lesznek — gondolja a Beszkárt.

Hogy milyen drága a 3-as, arra csak egy példát említünk. A Pesten közlekedő 15-ös vonalon a Lipót-körúttól a Calvin-térig terjedő hosszú vonal egy szakasz. Ugyanakkor az Oktogontól a Clark Ádám-térig terjed a 3-as első szakasza. Miért ne lehetne legalább a Krisztináig meghosszabbítani a szakaszhatárt? Mindjárt meglátná a Beszkárt, hogy lenne publikum, különösen, ha nem 8 percenként indulna. Mert 8 perc alatt gyalog is, villamoson is el lehet jutni Budáról Pestre és viszont.

A Krisztinavárosnak és egész környékének átka a mostani 3-as, amellyel Budát sujtja elsősorban a Beszkárt. A budai ember, aki Pestre jár át dolgozni, reggel korábban kel, mert — ez ősi szabály — pontosan az orra előtt ment el a 3-as és most várnia kell teljes 8 pereig, amíg újra jön. Ha meg Pestről vissza akar jönni, ugyanez történik.

Kegyelmet, jobb elbánást kér a 3-astól a Krisztinaváros népe. Rengeteg új bérpalota épül most a Krisztinában, vajjon azok, akik átjönnének Budára, nem fognak-e ijedten visszamenekülni, ha azt kell majd tapasztalniok, hogy a fővároshoz nem méltó, drága és rossz közlekedéssel sujtja őket a Beszkárt?

Itt említjük meg a 12-es vonal dolgát is. Ez az a vonal, amelynek rejtélye évek óta izgat. Miért van a 12-es végállomása a Széna-téren, miért nem mehet egy megállóval tovább, hogy a Hüvösvölgy és Zugliget felé induló villamosok közönsége ne legyen kénytelen gyalogolni, amíg a villamoshoz jut. Rejtély ez, amelyet eddig senkise tudott megfejteni: talán a Beszkárt elárulja a nagy titkot, amelyet eddig híven megőrzött magának. — *pp* —

Egy 500 éves budai ház története

Mióta az új házadómentességi törvény Buda bizonyos elavult városrészein újjáépülő házaknak a rendesnél hosszabb ideig tartó adómentességet biztosít, rövid hónapok alatt egész utcasorok tűnnek el régóta megszokott, évszázados házacskáikkal, hogy helyet adjanak a mai kor legmodernebb vívmányaival felszerelt bérházkolosszusoknak.

Azok közé a régi házak közé, amelyek még elkerülték a csákányhalált, tartozik a budai Erzsébet-hídfőnél álló Apród-utca 1. sz. ház, amelynek nevezetessége főként az, hogy ott született 1818-ban Semmelweis Ignác, az „anyák megmentője". *Ez az épület alapjaiban már 1490-ben fennállott,* amikoris kolostor volt, a vörös barátok, majd pálosok, később jezsuiták lakták. A mohácsi vész előtt Tomori érsek tulajdonában volt, később Szokoli Musztafa pasa, a török fürdők megalapítója foglalta el a maga részére és háremét tartotta benne, szudáni eunuchok őrizete alatt.

A törökuralom megszűnésekor a várkapitányok az épületet börtönnek használták... 1735-ben csárdának szolgált, dunai hajósok, tabáni kalmárok és utasfosztogató betyárok tanyája. 1794-ben ismét papi kézre került, kapucinus barátoké lett, akik azonban a csárdát meghagyták. 1810-ben a katonai kincstár tette rá kezét, attól szerezte meg Semmelweis Ernő, kinek fia Ignác, a magyar orvostudomány büszkesége lett. Több neves magyar író képzeletét foglalkoztatta már a régi ház története, így pl. Krudy Gyulának is több novellájában szerepel ez az 500 éves épület.

(Dr. Margittay R.)

Bánlaky Géza új munkaköre

„Budapest-Spa" jelige alatt, amely elnevezés a *Budai Napló* hasábjaiból indult el, egyre fokozottabb munka folyik. *Szendy* polgármester egyik legújabb rendelete most *Bánlaky* Gézát, a főváros fürdőinek központi igazgatóját Budapest fürdőfejlesztési programmjának kidolgozásával bízta meg. *Bánlaky* volt az igazgatója a Gellért-szállónak és fürdőnek. Az akkoriban kapott „központi fürdőigazgatói" címet és a velejáró sok hozzáértést megkívánó munkakört kiváló képességeinek és széles ismereteinek felhasználásával töltötte be.

Kiváló szaktudása előtt most újabb cselekvési teret nyitott meg ez a rendelet, amely egyidejűleg felmentette őt a fürdők közigazgatási ügyeinek intézése alól.

A fürdők és gyógyforrások ügyeinek vezetője *helyettes központi igazgatói címmel és jelleggel* Kállay Sándor, eddigi igazgató lett. A legfőbb irányítás továbbra is Bánlaky kezében marad, a közigazgatási ügyek intézése nélkül.

Feltáratlan romterületek a budai hegyvidéken

Írta: *Margittay Rikárd dr.*

Buda múltja nem a keltákkal vagy rómaiakkal kezdődik. Ezeknél sokkal régebben híre volt az őskor népeinél a nagy folyamnak, mely bőveikedik halakban, a mellette húzódó lankás hegyvidéknek, melynek ninesenek zord, égbenyúló havasai, hanem mindennemű vadban gazdag, hűs, árnyat adó erdői, melyek nyáron enyhítik a nap melegét, télen pedig felfogják az Észak dermesztő szeleit.

Már a kőkorszak embere is talált megélhetésre alkalmas helyet a budai hegyvidék menedéket adó hajlataiban, mint ezt a számos budakörnyékbeli barlangban folytatott ásatások igazolták, s csak *nemrégiben a Duna hullámai vetették ki a Zsigmond-térnél levő budai parton egy őskori kőszerszámfaragó műhely felszerelését, félig kész kőbaltákkal és csiszolókövek darabjaival.*

Az sem véletlen, hogy a húnok s utána a magyarok világhódító elgondolásokkal eltelt vezérei az ázsiai őshazában éppen a Duna-Tisza köze felé vették útjukat, mert meg volt az emléke annak, hogy egy, még előttük ittjárt, ős turáni nép hódító raja mit látott ezen a földrészen. Közben már Róma figyelmét is felkeltette e gazdag tartomány s fontosságot tulajdonítva annak megtartására, siettek azt megerősíteni s megvédeni a kisebb barbár népek kizsákmányolásai elől. De uralmuk csak rövid ideig tartott, *jöttek a húnok,* hogy elfoglalják az ősturáni elődeik által felfedezett földet s elnevezték annak fővárosát *Budá*-nak, mely hindú nyelven ma is *„öreg"*-et jelent. Tehát nem a szláv *voda* = víz szóból ered *Buda* neve, mintahogy a *Balaton* sem a *blatno* = mocsár szóból, mert hisz mocsár sohasem volt.

Úgy ők, mint az utánuk jövő magyar törzsek igazaknak találták a régi hagyományokat. A még nem földművelő, hanem vadász és állattenyésztő nép mindent megtalált itt, amire nekik és állataiknak szükségük volt. A letelepedés alkalmával pedig szilárdabb hajlékok emelésére igen alkalmasak voltak a kelta földvárak, vagy római városok kövei, mindaddig míg a külföldről behívott kőfaragó mesterek és kőművesek útmutatásai nyomán a szilárdabb anyagból való építkezés meg nem indult.

Később, a tatárjárás utáni időben, a várfalak építéséhez is igen sok kőanyag kellett, tehát szintén *elsősorban a rendelkezésre álló, régi faragott köveket használták fel e célra: itt is kapóra jöttek a római városok kövei.* Mi volt azonban ennek következménye? Az, hogy amit közben a föld jótékony rétege be nem takart, mind áldozatul esett a széthordásnak s így nagyon sok fontos építészeti emlék ment veszendőbe az utókor számára.

A törökdúlás után újraépülő ország városai is onnan vették az építőkövet, ahonnan legkönnyebben szerezhették, régi, összedőlt kolostorok, római bástyafalak és romok mind jók voltak e célra. Innen van, hogy nem egy magyar város épült fel a széthordott régi kövek alapzatán. Régi írásokban nyoma van annak, hogy pl. *Óbuda régi lakósai Aquincumnak majdnem összes köveit házaik építésére, a kőszarkofágokat pedig itatóvályuknak használták fel;* a török hódító sereg nem volt rest a várfalak megerősítésére a található régi sírköveket is felhasználni. A pesti zsidó múzeum több oly törökidő előtti zsidó sírkövet őriz, mely a mai főhercegi kert helyén volt s a török által feldúlt temetők földjéből került buda várfalaiba. De még a legutóbbi időben is az óbuda-szentendrei kocsiútat *állandóan római vízvezetéki kövekből javították.*

Ily körülmények közt nem csoda, ha e nagy időket látott tiszteletreméltó kövek száma nagyon megfogyatkozott s főleg csak ott maradtak fenn, hol azokat a föld mélye elrejtette a pusztító utódok szeme elől.

Ma azonban kettőzötten fontos kötelesség a nemzet dicső multjával szemben az ősi emlékek kegyetlen széthordásának megakadályozása s gondos megóvása amaz újonnan talált emlékeknek, melyek a tatár és török dúlások után csodamódra még megmaradtak s csekélyszámú emlékeit képezik középkorabeli kultúránknak. Bár ma nem élünk az akkori primitív és szükséghajtotta korban, mégis megtörtént, hogy nem is oly régen, kb. 50 év alatt, pl. az óbudai téglagyárak elbányásztak, nemzeti szempontból annyira fontos, olyan emlékeket, melyek jóvátétele ma már lehetetlen; így pl. a Szépvölgyi-út elején állott *Attilavár* (Etzelburg) s a Bécsi-út végén, a Táborhegy alján, állott *Alba Ecclesia* romjait, mely valószínűleg *Árpád sírhelye fölött emelkedett.*

A gyönyörű budai hegyvidék, mely Visegrádtól Budaörsig terjed, úgyszólván nap-nap után, ma is hoz napvilágra olyan érdekes ősi emlékeket, melyekről, ha külföldön lennének — hasábokat írnának róluk a világlapok. A Dunának ez az északkeleti hajlata zárja körül azt a földrészt, amely valóban megérdemelné, hagy magyar nemzeti szempontból szentnek tekintessék. Itt nyugszanak a honalapító Árpád hamvai, ez az a hely, mely először látta bejönni a hunokat és avarokat; a *Hármashatárhegy,* a rómaiak *Mous Sicanusa* akkor is így nézett le a Duna völgyébe, midőn ott először keltek át Árpád hadai. Itt van a folyamnak ama része, mely a homfoglaláskor mintegy a Jordán szerepét játszotta. Annak is van már közel 2000 éve, hogy a rómaiak *Pannonia inferiorhoz* (Dunántúl) hozzákapcsolván *Pannonia superiort,* a már akkor mozgolódni kezdő barbárok ellen Aquincumtól délre, főleg a dákok, északra pedig a kvádok ellen sorban castrumokat emeltek a Duna partján. Igy Kisoroszin, Nyergesújfalunál, *Crumerum* (Komárom), Esztergomnál, *Salva,* Tahinál, *Carpis,* Szentendrén pedig *Ulcisia* állott őrt a folyam habjainál s próbált ellenállni amíg lehetett, a hún-magyar ősök rohamainak is. Kétezer év véres harcainak tanui az ősi kövek!

Tudtuk, hogy ez az *Ulcisia* lehetett már méreteinél fogva is Pannónia kulcsa, ennek elfoglalásával lehetett megszerezni a Pannónia feletti uralmat. Tudtuk, hogy e castrumnak erős falakból álló védelmi vonala volt, több őrtornya a Duna felé, hogy falait sziriai parittyások védték, s hogy Kr. u. kb. 123-ban tűz pusztította el vagy a szarmaták, vagy később Attila húnjai égették fel. Az is bizonyos volt, hogy *Szentendre város nagyrésze a római telep és vár romjaiból épült fel annak idején.*

De maga a római vár helye eddig nem volt ismeretes, bár minduntalan fordított ki az eke vagy ásó római sírköveket, különösen a Reischl-féle szőlő vidékén, mely a Bükkös-pataktól délre terül el, nem messze a HÉV végállomásától. Nemrég történt, hogy e helytől északra rigólirozás közben egy földmunkás *korsótöredéket talált,* mely felkeltette a város vezetőségének figyelmét és így e helyen, a Waczek-villa előtt ásatni kezdtek. — Hét kutató árok létesült észak-déli irányban egy cseresznyefás területen kb. 15 méter hosszúságban s kiderült, hogy *itt állott a fővár.* E fennsíkszerű területen, melyhez akkoriban közelebb folyt a Duna, *kerek tornyok alapjai, egymásbafutó bástyák hatalmas kövei kerültek napfényre, amelyek szétágazó méretei nagy kiterjedésre utalnak.* Sajnos, az ásatásra előirányzott csekély összeg hamar elfogyott, úgyhogy az ásatások abbamaradtak s a hatalmas romterület javarésze még ma is a föld alatt van.

Az e területtel határos *Mándy*-féle nyaraló, kb. 10 magas platója rejti mélyében a tulajdonképpeni földalatti sáncbirodalmat, melynek létezését az az érdekes körülmény árulja el, hogy *a kert egyes helyein a fák és növények nem maradnak meg, kipusztulnak, mert alattuk földnélküli üregek és kövek vannak.* Ezt a fennsíkot még ma is uralkodó fekvése és köröskörül Vácig terjedő kilátása predesztinálta arra, hogy onnan az őrtálló legionárius már messziről észrevehesse a Dunán átkelni akaró ellenséget.

A szentendrei városháza udvarán, már az eddigi ásatások eredményeként behordott és halmokba rakva álló római feliratos kövek bizonyítják, hogy *itt egy második aquincumi múzeumra való feltáratlan anyag rejtőzik a föld alatt.*

A *főváros* határához közelebb, az Óbudától csak 7 km.-nyire eső *Solymár* község alacsony Várhegye ugyancsak sokat igérő, de még szintén kellően fel nem tárt romterület. Az adatok szerint az itt volt *Szarkavárnak,* még látható romjai inkább vadászkastélyra, mint várra mutatnak. Eredetileg bajor vitézeké volt, Mátyás király idejében *Gara* László nádor, később *Thurzó* Sándor tárnokmester, végül *Bakács* Pál bírta. *Oláh* Miklós szerint Mátyás király vadászkastélya volt, idáig terjedtek a király nyéki vadaskertjének falai, melyeket *Bél* Mátyás 1737-ben még látott.

A világ egyik legszebb sétaútja az, mely a Szépvölgyi úton keresztül a bájos budai hegyvidéken át Solymárra vezet, Pesthidegkút érintésével. Midőn az ember e községet elhagyja, kiér a Hármashatárhegy és nyulványainak amfiteátrumszerű láncolatából, meseszerű panoráma tárul elébe. Előtte a *Pilis* és a *Dobogókő* hegyormai, jobbra a két *Kevély* gigászi kontúrja, balra a *Feketehegyek* s a *Nagyszénás* tömege, a köröttük elterülő völgyben pedig , melyet a bécsi országút cseresznyefákkal szegélyezett fehér sávja szel át, hosszukás csonka kúpként, — mint egy miniatűr budai Várhegy —, előttünk áll a solymári *Mátyáshegy. Első pillanatra látszik, hogy ezt a hegyet Isten is várnak, vagy más emberi településre teremtette.* Három oldalról meredeken esnek le oldalai a völgybe, melyeket élénk patak folydogál körül, míg negyedik oldalán elég könnyen lehet feljutni a platóra, honnan elragadó kilátás nyílik a csodálatos vidékre, mely zordvonalú hegyeivel és szakadékos partjaival toszkánai olasz tájak festői romantikájára emlékeztet. Nem csoda,

Tanuljunk önfeláldozást a japánoktól

A komoly nemzeti érzésnek és az *erős hazaszeretetnek* akarok szolgálni, annak a szép könyvnek rövid ismertetésével, melyet német nyelven adott ki a japán császár volt udvari orvosa, Erwin von *Bolz,* mert a *legnagyobb erény,* a *hősiesség,* mindenek felett uralkodó kérdését világítja meg.

Mélységes tanulságokat vonhatunk le az adatokból, ha szem előtt tartjuk saját viszonyainkat, melyek sokszor *sivár anyagiasságba* és *önimádó hiúságba* fulladnak. Magunkba tekintésre és magunkba szállásra késztessen, hogy nekünk is csak egyetlen útunk van nagy nemzeti feltámadásunk felé: *korszerű értelemben való visszatérés ősi magyarságunk, honfoglaló és honfenntartó erényeihez,* melyek a magyar *birodalom* nagyhatalmi állását teremtették meg és tartották fenn.

A mai világ legcsodálatosabb erkölcsi és lelki erejű nemzete, a japán, bennünket, magyarokat is kell, hogy érdekeljen. Annál is inkább, mivel a magyar-japán barátság örvendetesen növekszik.

A legcélravezetőbb, ha magát a szerzőt idézem:

— Az egész népet *hadi szellem, háborús vitézség* és a bátorság csodálata hatja át.

— Bámulatos a halálmegvetésük, amely abban nyilvánul meg, hogy az életet kevésre becsülik, illetve tulajdon életüket semmibe sem veszik, mert az *én*-t másként értékelik és *háború esetén az életet kötelességük egyenesen megvetni.* Nem félnek a halál bekövetkezhetésétől és keveset törődnek azzal, mi történik velük haláluk után.

— A *hazát* és az egyéni *becsületet* haláluk árán is megvédeni, többre tartják az életnél.

— A *becsület* fogalma a *legmagasabb* fokon áll. Azért *halni* és *gyilkolni* képesek.

— A szamurájoknál, (ami a mi ősmagyar hadinemességünkhöz hasonlítható) — lassanként külön becsületkódex (Bushido) fejlődött ki: a „harcos útja". A bushido iratlan kódex, de hasonló fontosságú és a *háborús osztály* (nálunk történelmi osztálynak neveznék) egész élete felett úgy uralkodik, akárcsak a törvény vagy a vallás. A *bushidó szellem Japán lelke és ez acélosan kemény.*

— A szamurájok (a vitézi rend tagjai) és gyermekeik a vitézi várományosok abban a tudatban nőnek fel, hogy életük nem egyéni tulajdonuk, hanem *köztulajdon, a nemzet tulajdona.* Kétéves korukban a fiúknak kardot és a leányoknak tőrt mutatnak, amivel életüket ki kell oltaniuk, ha *becsületük* ezt parancsolja! Ez a hasfelmetszés, a *harakiri.* A fiú 15 éves korában ünnepélyesen kardot kap s tudja, hogy *a kard szent komolyság, amelyet az ellenség vagy önmaga ellen kell használnia.* A szamurájleányokat lándzsaharcban és dzsiudzsiu birkózásban is kiképezik. *Az egész szamuráj élet és nevelés felkészülés a halálra. Ágyban meghalni egyenesen szerencsétlenség.*

— Az élet megvetése azonban Japán minden rétegét, a nép tömegeit is keresztül-kasul áthatja. Ez képesíti, *fanatizálja* a legegyszerűbb közkatonát is egy *eszme* szolgálatának *vad* odaadására, mindennek feláldozására. A nép milliói, új jogaik birtokában, boldogan teljesítik a legkegyetlenebb nemzeti kötelességeket is. Áldozatban határt nemismerő hazaszeretetük cseppet sem alábbvaló a hadinemes-szamurájokénál.

— *A mai Japán katonát szinte fanatikus halálszomj jellemzi.* Legfőbb büszkeségük, inkább hősi halált halni, mint fogságba jutni.

— Ha a japán hadba vonul, minden családi és szerelmi köteléket *szétvág.* A család neki és ő a családnak meghalt. Az élettel leszámol. Minden személyi igényről lemond és egyesegyedül egy eszménynek, a Hazának szenteli magát. *Vallása arra tanítja,* hogy az a harcos harcol hősiesebben, aki a háborúba azért megy, mert az a *kívánsága,* hogy a Hazáért meghalhasson és megdicsőülhessen.

— A japán tisztikar kimagaslóan *harcraszomjas* és hősies. *Nem a szó, hanem a tett emberei.* Szegény, semmiféle szociális előjoga nincs. Egyenruhája semmit sem mutat, fizetése nagyon csekély. Katonáival *sokkal közvetlenebb* személyi kapcsolatban áll, mint Európa tisztjei. *Csak a háborúért és nem a békéért van!...* Testestől-lelkestől katona. A nemzet tündöklő mintaképe.

— A japánok kiváló hősi halottaikat is előléptetik és kitüntetésben, nemesség adományozásában részesítik. Épp halálukkal váltak erre méltókká. A hősi halottak hozzátartozói ebből vigaszt merítenek s nemzeti öntudatukat fokozza. A gyermekek, unokák és ükunokák büszkék reájuk és világító *példaképükké* magasztosulnak. Ez egyaránt érvényes tisztre, altisztre és *közvitézre* ... De a bajtársakra is nagy a nemzetnevelő hatása.

Mindez arról győzzön meg bennünket, hogy nagy, szent eszményt csak *fanatikus, szent szenszenvedéllyel* lehet diadalmasan megvalósítani!...

Ha feldarabolt, ősi birodalmunk feltámadását akarjuk, úgy *erkölcsi megújuláson,* lelki *ujjászületésén kell* keresztül esnünk!

Máté-Török Gyula
testőr alezredes

hogy az arragóniai *Beatrix* királyné miért szerette annyira ezt a helyet.

A Várhegy tetején falmaradványok, kapuk, termek és üregek láthatók, de mindjárt észrevehető, hogy *itt is még legnagyobbrészt a föld alatt rejtőzik a romok java.*

Pedig a kilátszó falmaradványok elég nagy épülettömbre utalnak, mely több emelet magas lehetett s vöröses mészkőből épült, melyet kőkemény mészhabarcs tart össze. Egy lelkes magánember, *Walkó* Arisztid dr. ásta ki eddig úgyszólván saját két keze munkájával az építmény közepén egy több hatalmas teremből álló épületcsoport alapfalait, melyeket kb. 20 méter hosszú fal köt össze egy 7×7 m.-es alapterületű négyszögű saroktoronnyal. *Már eddig is sok cserép, emberi és állati csontváz, renaissancekori márványpárkánytöredék, pillér, címer, edény, szakállas puska, sarkantyú, nyílhegy, fibula, ablaküvegtöredék került elő,* amelyeket a széthordatás előll *Walkó* dr. ottani házában helyezett biztonságba, mert bizony a község lakossága még ma is elhordja saját céljaira a köveket is, maga a Várhegy oldala pedig még mindig községi tehénlegelőül szolgál.

A föld alatt rejtőznek azonban még más fontos kultúrtörténeti nyomok is. A kastély falai előtt és alatt kőkorszakbeli és bronzkori lakótelepek, edényégetőkemencék, agyagurnák és egész putrilakássorok vannak, melyek tetején lévő *agyaggal letapasztott vesszőfonadék nyomai kerültek elő. Ezek fölött római erőd téglaépítménye van,* római pénzekkel teli urnák jelezték a légiók őrtornyának helyét s csak e réteg fölött, melynek határát emberi kéz által felöntött mészréteg borítja, emelkednek történelmünk egyik legdicsőbb alakjának, *Mátyás* királynak amúgyis csekélyszámú emlékeinek fel nem tárt tömegei.

Már több multszázadvégi neves régészünk ásatásokra ajánlkozó helynek jelölte meg Solymárt. 1864 óta, mikor *Römer* Flóris és mások itt római nyílhegyeket, pénzeket és cserepeket találtak, senki sem törődik *Castrum Salmar* 1460-beli várával, melynek változatos történetét számos középkori oklevél őrzi. 1561-beli kormos, füstös pénzleletek arra utalnak, hogy *a középkor e fényes magyar várkastélyát szintén a törökök égették fel.* A XVIII. század közepén már tetőnélküli, de még faragásokkal díszes termek láthatók voltak, azóta azonban a közöny és vandál kezek megtették a magukét az irányban, hogy a királyi mulatóhelynek csupán egyelőre szintén a föld mélyében rejtőző épületrészei maradtak megmenthetők a nemzeti kegyelet számára.

Már egészen a főváros határában találták meg a nyomait mult évben a régészeti emlékekben amúgy is igen szegény magyarországi renaissance kornak egy másik érdekes emlékének, a Hidegkúti-út 48. sz. alatt. Mátyás király történetírója, *Bonfinius* említi meg, hogy a budai vár északi kapujától 3 mértföldnyire, a Nyék község melletti vadaskertnél állott a király vadászkastélya és anyjának, *Szilágyi* Erzsébetnek nyaralója.

Buda vára Mátyás király uralkodása alatt élte fénykorát. Ő volt az, aki Budát fejedelmi székhelyévé tette s a palotáját is olasz építészekkel és művészekkel, mint *Benedetto da Majano, Giovanni Dalmata, Fioravante* újjá építette s pazar fénnyel berendeztette, melyről korának történetírói, különösen Bonfinius mesés leírásokat hagytak reánk. Az építő kedvű király nemcsak a vár kiépítéséről, hanem fejedelmi nyaralók és vadászkastélyok építéséről is gondoskodott.

E nyomokon elindulva, dr. *Garády* Sándor ásatásba fogott s a fenti helyen *sikerült is megtalálnia úgy Mátyás király nyaralójának, mint a hozzátartozó kápolnának alapfalait.* Öreg fákkal benőtt magas domb alól kerültek elő a pinceboltozatok, rhombusalakú téglákkal kirakott, majdnem teljesen ép padimentumok, cserép- és üvegedénytöredékek, emberi csontok, díszes kőcirádák törmelékei, melyek a pécsi *Szakmáry* püspök-féle azonos korú nyaraló ornamenseivel sok hasonlóságot mutatnak.

Az ásatások azonban itt is abbamaradtak s így a romok nagyrésze a szintén elő nem került Szilágyi Erzsébet nyaralóval, máig is a föld alatt rejtőzik, várva a jobb időket s a feltámadást. Sikerült azonban a *Kapy-utcában* és *Görgényi-úton* kb. 13 méter hosszúságban megtalálni Mátyás király említett nyéki vadaskertjének kerítésfalmaradványainak egy részét. E vadaskert a mai Svábhegyet, Lipótmezőt egészen a Solymárig terjedő erdőrészt foglalta magában *3 mérföld hosszúságban* és falai a XVI. században még teljesen megvoltak. Azóta építés céljára nagyrészt széjjelhordták s a mai tájjáró, midőn a budai erdőkben kirándul, nem is sejti, hogy az a vadméhektől körülzsongott alacsony kőfalmaradvány, melyet a szederindák teljesen beleptek, a nagy király emlékének hirdetői a titkot őrző budai hegyvidék mélyén.

Végül egy szintén nagyobbszabású s még egyáltalán fel nem tárt romterületet említünk meg, mely a főváros I. kerületének legdélibb részén, a *Kamaraerdőben* van, bár helyét még csak térkép sem jelöli meg. Csupán az ott lakó környékbeliek tudják, hogy az erdőn túl, a tétényi határ egy tisztásán vannak a az úgynevezett *Szabinett-romok,* ahol — mint mondják — valaha régi vár állott. A Kamaraerdőn keresztül menve, a tétényi plató szélén csakugyan nagyobb kiterjedésű romterület fogadja az érdeklődő tájjárót. *Rengeteg faragott kő hever szerte az erdő* felé lejtő domboldalon, melyek nyilván fentről gurultak le, a fensíkon pedig sűrű bozót közepette emelkedik a rengeteg sok kisebb kőből álló 2—3 méter magas halom, talán tornyok összeomlott maradványa. De mindjárt szembetűnik, hogy nem vár, hanem *középkori templom romjaival állunk szemben.*

Két oldalán kb. 15 méter hosszú falmaradvány még egész tisztán kivehető, kb. 30—40 cm. magasan a föld felett. A környező talaj hepehupás, üreges, kétségtelen, hogy a *romok legnagyobb része itt is még a föld alatt rejtőzik.* A rengeteg bozót azonban már teljesen belepte a kőhalmokat, fényképfelvétel készítése végett késsel kell levagdalni a vastag ágakat, hogy alattuk a fehér falmaradványok láthatókká váljanak. Hatalmas, négyszögre faragott kőtömbök és sok keskenyméretű égetett téglatörmelék darabja hever a nagyszerű, magasfekvésű platón, melyről igézetes panoráma nyílik a budaőrsi hegyekre, a Svábhegyre, Várhegyre s a pesti síkságra.

Mik lehetnek a *Szabinett*-romok? Talán a *Santa Sabina* nevéről van szó, kinek pl. Rómában is híres szép temploma van? Egy 1883-ból való jelentés emlékezik meg arról, hogy a Kőérberek délkeleti lejtőin nagyobbszerű régi romok lettek feltárva, melyek románkori templom maradványainak bizonyultak. *A telektulajdonos követ fejtett belőlük,* de később ezt megakadályozták. *Ásatások folyamatba nem tétettek,* mert a telek megváltása ügyében nem lehetett megegyezni a tulajdonossal. Tehát ismét a régi időből ismert vandalizmus egy szomorú esetével állunk szemben.

További kutatások alapján nyilvánvalóvá vált, hogy *valószínűleg a Kamaraerdő platóján létezett Alsó Örs község románkori templomának romjairól van szó,* mely községet Nagy Lajos idejebeli okmány megemlíti, azonban a török időkben szintén elpusztult.

Tudnunk kell, hogy a török hódítás előtt az akkori Budavárat sok kisebb község vette körül, melyek a harcok alatt teljesen eltűntek a föld színéről, úgyhogy nevük is csak egyes dűlők elnevezésében maradt ránk. A Várhegytől nyugatra *Logód,* ettől északra a mai Széll Kálmán-tér helyén *Tótfalu,* a Vártól északra, a mai Margit-hídig *Szt. Péterfalva,* a Lukács-fürdő táján *Szt. Háromságfalva* (a Johannita lovagrend ottani Szt. Háromság temploma után elnevezve), ettől északra a mai *Ujlak* helyén *Szt. Jakabfalva,* a Budagyöngye táján a már említett *Nyék,* a Sashegy alján *Sasad,* végül Óbuda északi határán *Felső Örs,* a Kamaraerdő fennsíkján pedig *Alsó Örs* község állott. Mindezek a török várostromok és dúlások alatt megsemmisültek.

Adatok maradtak fenn arról, hogy *Sasad* község Szt. Andrásról elnevezett temploma, valamint *Alsó Örs* község Szt. Márton temploma fiókegyházai voltak a régi Kispest, illetve Kelenföld plébánia templomának, mely nem más, mint a mai tabáni templom helyén már a XI. században fennállott s a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére emelt egyház. *Az akkori Pest mint ikerváros feküdt a Duna mindkét partján* a mai Belváros s a Gellért- és Várhegy közötti völgyben. *Utóbbit nevezték Kispestnek s a Gellérthegy neve Kispestihegy volt.* Midőn 1046-ban a mártirhalált halt Szt. Gellért holttestét ideiglenesen ebben a templomban helyezték el, tiszteletére azt megnagyobbították s így egy 1256-ból való okmányban a templom már mint: *Ecclesia Beati Gerardi Martyris de parvo Pest* néven szerepel. Szűz Mária tiszteletére pedig a mai pesti oldalon építettek új nagy egyházat, a mai belvárosi plébánia templom helyén állott ősi szentély helyett.

A tabáni „Kispesti" templomot később a törökök szétrombolták s helyébe *Musztafa Ipsir* pasa dsámija került. A török kivonulása után azonban a templom ismét felépült s romjai között akkor találták meg azt a XI. sz.-beli, Krisztust ábrázoló, a régi templom oromzatából megmaradt kődomborművet, amely a bejárattól jobbra a falba falazva ma is látható s féltett kincse az ősi szenthelynek.

*

Igaz, hogy a mai szegényes viszonyok mellett kevés pénz marad ásatások lefolytatására. De ne feledjük, hogy *a mult szeretete a jövő szeretetét is magában foglalja* s ezért a mostani sanyarú időkben is kell jutnia valami szerény alapnak arra, hogy ha már ismét nem is lehet felépíteni a solymári pompázatos vár vagy az alsóörsi magaslati büszke egyház falait, legalább *konzerválásukra illetve feltárásukra történjék intézkedés,* hogy a dicsőséges mult e buzdító emlékei is adjanak erőt s reménységet a sivár jelen küzdelmeiben újbóli tündöklő jövő elérésére.

Hadik generális lovasszobra a Várban

Ujabb szép szobor kerül a budai várba, a Hadik-huszárok bronzszobra, amelyet a Szentháromság-tér és Uri-utca sarkán helyeznek el.

Vastagh György szobrászművész már elkészítette az emlékművet, amely gróf *Hadik* András tábornagyot ábrázolja lovon, teljes díszben. *Hadik* András, Mária Terézia híres lovas hadvezére, a vitéz huszárgenerális tudvalevőleg azzal aratott világraszóló hadidicsőséget, hogy Berlint is megjárta huszárjaival.

A legendás hírű Hadik-huszárezred örökös tulajdonosának így kívánt örök emléket állítani az ezred tisztikara, amely az emlékmű felállításához szükséges összeget is összegyüjtötte. A kiküldött bizottság megállapította, hogy *a hely a szobor felállítására alkalmas.*

A
BELLEVUE
kávéházi helyiségében
kávéházi reggelik, feketék, uzsonnák
KÁVÉHÁZI ÁRAK
Összes napilapok, folyóiratok
Külön utcai bejárat

Személyi hírek

JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG résztvett a kecskeméti „Hírös Hét" alkalmával rendezett kiállítással kapcsolatban az ottani szőlősgazdák nagygyűlésén.

HÓMAN BÁLINT kultuszminiszternek a kecskeméti Katona József Társaság díszgyűlésen adta át azt az oklevelet, amely a miniszter tiszteletbeli tagságáról tanuskodik.

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN dr. miniszteri tanácsost, a Budapesti Gyógyhelyi Bizottság igazgatóját, a belga Lipót-rend parancsnoki keresztjével tüntették ki. Kitüntetése méltó elismerése Szviezsényi fáradhatatlan munkásságának, amelyet többek között a magyar-belga idegenforgalmi kapcsolatok fejlesztése érdekében fejtett ki.

SZÉKELY IMRE dr. a Telefongyár vezérigazgatója, a magyar műszaki világ egyik legkiválóbb egyéniségének harmincéves szolgálati jubileumát ünnepelték a telefongyár tisztviselői és munkásai. Székely Imrének a vasuti biztosító berendezések Magyarországon való meghonosítása és fejlesztése körül igen nagy érdemei vannak, de úttörő munkát végzett külföldön a magyar ipar termékeinek megismertetése és megbecsülése érdekében is.

VASS ELEKET a kormányzó miniszteri osztályfőnökké nevezte ki. Kinevezésével kiváló szakértelmét, tudását és szorgalmát honorálta a kormányzati politika. Kinevezése a gazdasági élet minden területén a legőszintébb helyesléssel találkozik.

SZEPESVÁRY PÁL dr. székesfővárosi tanácsnoknak a kormányzó érdemes szolgálata elismeréseül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta. A kitüntetés általános örömet keltett a városházán és azokban a körökben, ahol a népszerű tanácsnokot ismerik és szeretik.

RUDAS GYULA m. kir. kormányfőtanácsos, az Angol-Magyar Bank ügyvezető-igazgatója a közel multban ünnepelte pénzintézeti működésének és szolgálatba lépésének 45-ik évfordulóját, amikor is nemcsak az intézet igazgatósága, hanem a tisztviselői kar is meleg szeretettel ünnepelte.

HERKÉLY TIBOR DR. miniszteri osztálytanácsost a földmívelésügyi minisztérium szociálpolitikai osztályának vezetőjévé nevezték ki.

TORMAY CECILNEK, a kiváló magyar írónőnek köszönetet mondott Herriot Eduard, a Szellemi Együttműködés Bizottsága tagjainak tiszteletére adott villásreggelin és kijelentette, hogy nagy örömére szolgál, hogy a nagykultúrájú Magyarország képviselőjét üdvözölheti.

SCHOTTOLA KÁLMÁN kezelőtisztet a polgármester a hordójelzőhivatal vezetésével bízta meg.

GRÓF TELEKI JÁNOS, a MATEOSZ elnök-vezérigazgatója szabadságát Olaszországban tölti. Szabadsága után Rómába megy, hol a közlekedési intézményeket tanulmányozza.

HÍREK

Új szerkesztőségi helyiségbe költözködött a BUDAI NAPLÓ

Augusztus elsejével új helyiségbe költözött a BUDAI NAPLÓ szerkesztősége és kiadóhivatala. Buda középpontjába tettük át működésünk színhelyét, amely egyaránt könnyen közelíthető meg a jobbparti város minden részéből. Új címünk: I., Krisztina-körút 113/b. Telefon: 1—502—96.

A „Budai Napló" hű közkatonája

Rendkívül kedves, megindító levelet hozott szerkesztőségünkbe a posta. Lapunk egyik hűséges, régi olvasója arra kér bennünket, küldjünk postai befizetési lapot, mivel egész nap nincs otthon és nem szeretné, ha az előfizetési díjért hiába fáradna hozzá a pénzbeszedő. *Rákosi* Vilmosnak hívják derék olvasónkat, aki levelében többek közt ezeket írja:

„Hazámért és a hazafias magyar sajtóért kötelességem szerény kis jövedelmemből is áldozatot hozni. Maradok mindenkor a „Budai Napló" hazafias lap hű közkatonája."

Hálásan köszönjük *Rákosi* Vilmos úrnak a meleg elismerést és ígérjük, hogy maradunk ezután is, amik eddig voltunk: a magyar nemzetnek alázatos és hűséges közkatonái.

Haditengerész hősi emlékmű a Horthy Miklós-hídon. Az épülő új Horthy Miklós-hídon kapnak emlékművet a világháborúban hősi halált halt haditengerészek. Az emlékműre a kereskedelmügyi miniszter kiírta a nyilvános tervpályázatot, amelynek feltételei szerint az emlékművet a híd *budai parti* pillérének, vagy *budai hídfőjének* északi oldalán fogják felállítani. A kegyeletes terv megvalósításához szükséges összeget a társadalmi előkelőségek, a hajózási érdekeltségek és a nagyközönség áldozatkészségétől reméli az Emlékmű Bizottság összegyüjteni.

Nem engedélyeznek szállóépítkezést a Tabánban. Több vállalkozó fordult a fővároshoz azzal a kéréssel, engedélyezzen szállóépítkezést az új Tabánban, vagy annak környékén. Nemrégen az Attila-körúton akartak hatemeletes szállót építeni, újabban pedig a Szirtes-uti Gellérthegy-oldalon vették tervbe egy, Pogány Móric elgondolásai szerint építendő kétemeletes szálló építését, de az engedélyt egyik építkező sem kapta meg. Amíg nem döntenek végleg a *Tabán* sorsáról, a főváros ott nem engedélyez szállóépítkezést.

AUGUSZT
HÜVÖSVÖLGY I, HIDEGKUTI-ÚT 22.
CUKRÁSZDA
ÉTTEREM
MENÜ ★ SZALONJAZZ ★ CIGÁNYZENE
83-as villamos, 5-ös autobusz
TELEFONSZÁM: 1-640-02

Az elektromos művek tisztviselőinek új rangbeosztása. A mult héten hozták nyilvánosságra az elektromos művek új státuszával kapcsolatosan a tisztviselők rangsorozatát. Az új státusz 1244 főben állapítja meg az üzem tisztviselői és alkalmazottai létszámát. A tisztviselői létszám 497 főből áll, a végrehajtó és segédszemélyzet létszáma 487, az irodai kezelő személyzeté 155, az ideiglenes alkalmazottaké pedig 105. Az új beosztás folytán a magasabb állású tisztviselők beosztása a következő: Vezérigazgató: *Plósz* Pál, vezérigazgató helyettes: *Szaszovszky* Ottó, igazgató: *Tuboly* János, aligazgatók: *Günther* Ferenc, *Kaletsky* Lajos, *Mártonffy* Máriusz, *Szikla* Géza, *Várdi* Lajos, *Bokodi* István, *Papp* Lajos, *Polgár* Ignác, *Beretzky* Ödön. Műszaki főtanácsosok: *Káldor* Gyula, *Schuszter* Oszwald, *Szilvássy* Dezső, *Verebély* Géza, vitéz *Vilzeni* Dénes, *Széchy* László, *Halász* Dénes, *Siekhardt* Vendel, *Jónás* János, *Müller* Ferenc, *Steinfeld* Béla, *Vágó* Pál. Műszaki tanácsosok: *Beer* Gyula, *Tóth* Gyula, vitéz *Máté* Béla, *Szekér* Pál, *Tarnay* Miklós, vitéz *Zsoldos* László, *Gulácska* László, *Kiss* István, *Kovács* L. Ödön. Aligazgató: *Török* Béla. Ügyész: *Szebehelyi* Jenő. Főtitkárok: *Agh* Zoltán, *Tuly* Árpád, *Dobrovszky* Kálmán, *Misák* Imre, *Brabecz* József, *Láng* Antal, *Török* Károly, *Schramek* Károly. Alügyészek: *Kasza* Dániel, *Nagy* István.

A budaőrsi repülőtér építési munkálatait megkezdték Budaőrs határában. A tereprendezés, a hatalmas terület füvesítése teljesen befejeződött és már megkezdődtek a repülőtér felépítményeinek építkezései is. Az új repülőtér állomásépülete a legmodernebb lesz nemcsak európai, hanem világviszonylatban is. A repülőtér állomásépülete köralakú lesz, a repülőgépek közvetlenül az épület mellől fognak indulni. A köralakú épület azért előnyös, mert így a szélirány nem befolyásolja a repülőgépek indítását, miután a gép a kerek épületnek ahhoz az oldalához áll, ahonnan a legkedvezőbben indulhat. A hangárok építése szintén hamarosan megkezdődik.

A III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör július 21-én szokásos társasvacsoráját a hármashatárhegyi menedékházban rendezte meg. A résztvevők nagy száma mutatta azt a súlyt, amelyet ez a Társaskör Óbuda társadalmi és politikai életében betölt. A cigányzene mellett szórakozó közönséget csak a késői éjszakai órák bírták a távozásra.

Anna-est a Testvérhegyen. Az Óbudai Hegyvidéki Szövetség augusztus 1-én este rendezte meg szokásos Anna-estjét a Testvérhegyen lévő Csukovits-féle vendéglőben. A mindvégig jó hangulatban eltöltött, kedves összejövetel számos előkelő budai polgárnak szerzett kellemes órákat. A már előre is sejtetett kellemes meglepetések valóban nem maradtak el a pompásan sikerült rendezés jóvoltából.

Újabb budai siker. Nagy sikerrel énekelte a Budai Dalárda Liszt Ferenc rekviemjét Ádám Jenő vezényletével a Belvárosi Templomban. Az ünnepség Liszt Ferenc halálának 50-ik évfordulója alkalmából a Szűz Máriáról nevezett magyar Ferencesek, mint a Liszt Ferenc emlékév végrehajtóbizottsága és az Országos Liszt Ferenc Társaság rendezésében folyt le július 31-én a délelőtti ünnepélyes gyászmise keretében.

Házasság. *Margittay* Rikárd dr., a *Budai Napló* régi, kitűnő munkatársa megnősült. Felesége *Vojta* Jolán dr., akivel együtt Balatonzamárdin töltik a mézesheteket.

A Pálvölgyi Cseppkőbarlang forgalma örvendetesen emelkedik, ami azt mutatja, hogy nemcsak az ide küldött idegenek, hanem Buda és Pest lakói is szívesen keresik föl a gyönyörű barlangot. *Vasárnaponkint állandóan 50 barlangmester áll a közönség rendelkezésére.* A barlangban a *Pannónia Turista Egyesület* ügyes és praktikus barlangi körforgalmat rendszeresített.

A Budafoki-út ama részének, amely a Lágymányosi-úttól az összekötő vasúti hídig vezet, kövező burkolási munkálatait a polgármester kiírta. Az építés már a Horthy Miklós-híd megnyitásával kapcsolatos és az ahhoz vezető egyik főútvonalat fogja alkotni.

A Vérmező mellett négy bérpalotát építtet *báró Weiss* Alfonz, aki a főváros telekárverésén hét telket vásárolt 97.000 pengőért. A báró Weiss-család szűkebbkörű pályázatra fel is szólított több tervező mérnököt négy bérpalota terveinek elkészítésére.

MFTR expresszhajóval az Aldunára, Várnába és Istanbulba
Budapest Eötvös-térről minden hét csütörtökjén (22·30 órakor) indul expresszhajó az **Aldunára** Russe-ig és Giurgiu-ig; az egy heti hajóút oda-vissza ellátással és hálóhellyel: I. oszt. 142·— P, II. oszt. 110.— P. A hajóúthoz csatlakozólag tengeri fürdőzés **Várnán,** ahova hetenkint indul Bpestről társascsoport. Az egy heti hajóút és 7, 14 vagy 21 napi várnai tartózkodás összköltsége 175·—, 219·—, illetve 264·— P-től. Négy napos kedvezményes **istanbuli kirándulás** bekapcsolható. *Felvilágosítások a MFTRnél és az IBUSZ összes menetjegyirodáiban*

Halálozás. *Felsőbányai Kuszkó* István ny. mértékhitelesítő főfelügyelő, az Erdélyrészi Orsz. Történelmi Ereklye Múzeum megalapítója és örökös igazgató-alelnöke és a Történelmi Lapok szerkesztője 78 éves korában elhúnyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe a Farkasréti temetőben.

A Nemzeti (Legitimista) Néppárt Országos Központja hagyományos zarándoklatát néhai Károly király tihanyi emlékművéhez augusztus 15-én (szombaton) rendezi. A különvonat reggel 6.45 órakor indul a Déli p. u.-ról, ahol a városcsarnokban reggel 6 órakor szentmise lesz a zarándoklaton résztvevő katolikus hivek számára. (A vonat csak Kelenföldön, Martonvásáron és Székesfehérváron áll meg.) Siófokra érkezés 9.15 órakor, ahonnan a hajó tovább megy Tihanyba, hogy ott Károly király kálváriáját végiglátogatva, az ünnepség színhelyére vonuljanak. A hajó délután 3 órakor tér vissza Siófokra, ahol az előre jelentkezőket ebéd várja. A vonat este 8 órakor indul Siófokról a fővárosba, ahová este 10.20 órakor érkezik. A jegy ára oda-vissza P 7.—, amiben a siófoki ebéd ára is benne van.

Gázsürítési kísérleteket folytat a gázművek. A gázfogyasztás tartós hanyatlása, amelyen a jól megszervezett propaganda is alig tud változtatni, arra bírta a Gázművek vezetőségét, hogy másféle gázértékesítési lehetőségekkel foglalkozzék. Amint értesülünk, a Gázművek kisérleteket folytatnak a gáz palackozására. A palackozott gázt külföldön már elfogadható sikerrel használják autók hajtására. Mindenesetre megvan az a hátránya, hogy az acéltartály súlyával növeli a mozdítandó holtsúlyt. A Gázművek is beszerzett kipróbálás céljából acéltartályokat, valamint gázsűrítő gépeket. Ezek segélyével megkezdték a kísérleteket. Sikerrel járó eredmény esetére azt tervezik, hogy a főváros tulajdonában lévő gépkocsikat, esetleg a BSZKRT autóbuszait is sűrített gázhajtásra fogják átalakítani.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina-körút 75. Telefon: 1-502-32
ELŐKELŐ CUKRÁSZ-SZALON

Régi tatai várképek. A Tatára vonatkozó irodalom egyik legszebb terméke került ki e címen. *Dornyay* Béla dr. a Műemlékek Országos Bizottsága levelező tagjának tollából. A gazdagon illusztrált műben Tata kitünő ismerője 78 lapon teszi közzé tatai várkép-tanulmányait és ezzel méltó emléket állított a valamikor káprázatos szépségü várnak.

Az Erzsébet-hídon nem helyezik egyelőre az úttest közepére a villamos sineket, mivel a főváros nincs abban a helyzetben, hogy a 200.000 pengős beruházást elvégezze.

A Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium új épületének munkálatai olyan gyors ütemben haladnak, hogy az új tanév megnyitására az építkezés befejeződik. Az új épület a Mészáros-utca és a Koronaőr-utca sarkán minden igényt kielégít. Az iskola a legújabb építészeti elvek szerint épül és a főváros legmodernebb iskolája lesz.

A Szent Imre-városban ingyen telket ad a főváros a Levente-udvar felépítésére. A főváros szociálpolitikai szakbizottsága döntött az inségenyhítési, felruházási és csecsemőkelengye-ellátás részére szükséges textil-anyagok beszerzésének ügyében. Majd hozzájárultak *Schuler* Dezső tanácsnok ismertetése alapján ahhoz, hogy a Fansz kebelében alakult társasházépítő csoport által létesítendő „Levente-udvar" számára telket engedjenek át.

Új építkezések Budán, Hatemeletes bérházat épít Gregerson Mária és Hugó III., Bem-utca 24. számú telken, háromemeletes bérházat Ländler Jenőné, II., Iskola-utca 26. sz., Hári Leonóra, II., Gyorskocsi-utca 8. sz., Oszlop Házépítő rt., II., Donáti-utca 30. számú telken. Semmler Elemérné egyemeletes villát épít az I., Németvölgyi-út 15. számú telken, Pilishegyvidéki Tejszövetkezet üzemi házat épít III., Hévizi-út 18.781. számú telken.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában.

Kéményseprőmesterek az új kerületbeosztás ellen. A főváros közgyűlési határozattal a budapesti kéményseprő kerületek számát az új parcellázás alkalmával hattal emelte. A kéményseprőmesterek legnagyobb része fellebbezett a közgyűlés határozata ellen az iparügyi miniszterhez. Amennyiben a miniszternél nem érnének célt, a közigazgatási bírósághoz kívánnak jogorvoslásért fordulni. Ezenkívül a kéményseprőmesterek rendkívüli ipartestületi közgyűlést is akarnak az ügyben összehívni.

Rend legyen az utcákon! A polgármester rendeletét adott ki, melyben utasította az illetékes üzemeket és intézményeket, hogy a Szent István-heti ünnepségek külső fényének emelésére az utcákon és tereken folyó közmunkákat lehetőleg ez időre fejezzék be, vagy ha hosszabb ideig tartó munkáról van szó, az ünnepi hét alatt a munkálatokat szüneteltessék. A rendeletben arra is utasította a polgármester az illetékeseket, hogy gondoskodjanak a munkahelyek tisztántartásáról s arról, hogy építőanyag a forgalom lebonyolítását ne akadályozza. Remélhetőleg a polgármester rendelete kiterjed az, úgylátszik, örökös állványburkolatra ítélt koronázó-templom tornyára is.

BUDAI NAPLÓ
új szerkesztősége és kiadóhivatala:
I., KRISZTINA-KRT 113/b
Telefon: 1-502-96

A Seenger-gyár Kőbányára költözik. Budapest egyik legnagyobb kőfaragó és márványipari vállalata, a Seenger Béla kőfaragógyárt Budáról a közeljövőben Kőbányára költözik. A Seenger-gyár telepe évtizedek óta Budán a Kisrókus-utcában van. A gyártelepet fokozatosan bérház-övezet vette körül, úgy hogy később Seengerék is megkezdték telkeik parcellázását. Ilyenformán ma már csak a régi nagy gyártelep egy része szolgálja az üzem céljait, más részét viszont már parcellázták és beépítették. Most arról van szó, hogy a gyártelek többi részét is parcellázzák, maga a Seenger-gyár pedig a pesti oldalra költözik és a kőbányai részen vásárolt telket üzemének folytatására.

Újpest tiltakozására revízió alá veszik a Beszkárt közlekedési terveit. Újpest város képviselőtestülete tiltakozó ülést tartott, amelyen rendkívül élesen támadták a Beszkárt vezetősége által Ujpest területére tervezett hurokvágány-építési terveket. A tiltakozó ülés határozatait Ujpest város vezetősége hivatalos úton közölte a főváros vezetőségével, amely most tárgyalásokat kezdett egyrészt a Beszkárt vezetőségével, másrészt Ujpest közönségének képviselőivel abban az irányban, miképpen lehetne a Beszkárt terveit az ujpesti felfogással összhangba hozni.

Hirdessen a BUDAI NAPLÓ-ban

Városépítés és parkírozás

A Magyar Mérnök- és Építészegylet út-, vasút- és hídepitési osztálya *Benke* István miniszteri tanácsos elnöklésével tartott ülésén *Morbitzer* Dezső gazdasági tanácsos, fővárosi kertészeti igazgató „Városépítés és parkírozás" címmel adott elő. Morbitzer Dezső részletesen ismertette előadásában a fővárosi kertészet feladatát, közegészségügyi és városszépítési szempontból rámutatott azokra a nehézségekre, amelyekkel a főváros kertészetének meg kell küzdenie, hogy nyilvános ültetvényeket a kor színvonalán tudja tartani és fejleszteni. Hosszasabban foglalkozott a Gellérthegy és a Tabán kertészeti rendezésével. Ez a munka, amely *Szendy* Károly polgármester elgondolása és *Király* Kálmán tanácsnok irányítása mellett Európa egyik legszebb parkját eredményezte, *Morbitzer* Dezső és *Szilágyi* József főfelügyelő érdeme. A Gellérthegy déli oldalán kiképezett sétányúton Nagy-Magyarország nemzeti kertjét csinálják meg az ország különböző vidékeiről, Felvidékről, Erdélyből, az Alduna vidékéről és a dunántúli részekről származó növényekkel. A sétány a Gellérthegy északi oldalán a lebontott Tabán 250.000 négyszögméter területén készülő sétánnyal összefüggő egységbe olvad össze. A szakemberek itt a város kertészeti rendezése és a fürdőváros megvalósítása szempontjából szép feladatot végeztek. Dombokat kellett lehordani, mélyedéseket feltölteni, hogy a tabáni lejtőt fűvel, fával, bokrokkal és apró növényekkel beültethessék. Összesen 18.000 darab fát és cserjét, 4500 rózsatövet, 1000 fenyőt, 6000 évelő növényt és 2000 kg fűmagot használtak fel. A sétáló közönség számára 4000 méter hosszú gyalogút épült. Az érdekes előadást nagyszámú előkelő közönség hallgatta végig, akiknek sorában megjelent *Liber* Endre dr. és *Lamotte* Károly alpolgármester is. *Morbitzer* Dezső az előadást vetített képekkel kísérte.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

A kormányzó úr ő főméltósága megalapította a *Toldi Miklós* érdemérmet olyan egyének részére, akik a magyar sport és testnevelés terén kimagasló eredményeket értek el. Ezt az érdemérmet a vallás- és közoktatásügyi miniszter, illetve honvédelmi miniszter előterjesztésére, sőt: esetleg a külügyminiszter előterjesztésére olyan külföldi is megkaphatja, aki a magyar nemzetnek külföldön is dicsőséget és elismerést szerzett. Fokozatai: arany érdemérem, ezüst és bronz érdemérem. A mellső lapján dombornyomással a farkasokkal viaskodó Toldi Miklós eszményesített alakja látható, Toldi Miklós körirattal. Hátlapján babérkoszorúval körülfont kettőskereszt a hármashalmon A magyar erényekért felirattal. Reméljük, már az elsők között, akiket az érdeméremmel kitüntetnek, találkozni fogunk budai sportemberek neveivel.

A Budai Sport Club, amely legújabban a Budavára kávéházban ütötte fel tanyáját, aug. 16-án hajókirándulást tervez a Váccal szemben fekvő Pokolcsárdába. *B—y.*

A Margitsziget új, gyönyörű érdekességgel gyarapodott: július hó 16-án nyitották meg nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében a pompás golf-pályát. *Lauber* Dezső többszörös golfbajnok irányítása mellett készült a nagykiterjedésű pálya, amelynek nagyszerű hatását a szép klubház is emeli, amelyet *Kaffka* műépítész tervezett. A felavató bemutatón *Szlávy* Béláné golfbajnoknőn kívül még több hazai és külföldi, de különösen nagyszámú angol versenyző vett részt. A megjelentek közt volt *Winchkler* István kereskedelmi miniszter és felesége, *Tormay* Géza államtitkár, az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője, *Algyay-Hubert* Pál, a Közmunkák Tanácsának alelnöke és még számosan. A golfjáték üzésére irányuló szép pálya megteremtésének ügyét *Bessenyey* Zénó, a Közmunkák Tanácsának elnöke nagy szeretettel karolta fel, megvalósításáért pedig *Gellért* Mihályt, a margitszigeti szállók vezérigazgatóját illeti dícséret.

Jobb közlekedést a budai sportpályákhoz. Nagy erővel tört előre Buda sportélete a BEAC-pályán megrendezett legutóbbi atlétikai viadalon, ugyanakkor azonban kiderültek a közlekedési bajok is. Arra van szükség, hogy legalább Buda minden részéből könnyen és gyorsan el lehessen érni nemcsak ezt a pályát, hanem a többit is a versenynapokon. Ez nemcsak Buda lakóinak, de a magyar sportnak is nagy érdeke.

A lobogó Fáklya útja tíz budai templom tövén

A vándor Láng piros örömmel tüzelt bele a sötét pesti éjszakába, amikor a nagy fogadtatás lefolyt a Magyar Vezérek és a Turul előtt. Aztán tovább lobogott Buda felé, ahol már fél 9-kor kezdték elfoglalni helyüket az érdeklődők. Itt várta a Budai Napló tudósítója is az olimpiai tüzet.

Pontosan tízkor helyére állt Bodnár, a Postás futóbajnoka, hogy végigvigye a Sportfényt az első budai szakaszon, a Batthyányitérig. A fokozódó izgalomtól és kívánesiságtól hangos járdák megteltek teljesen, amikor Gyöngyössi futóbajnok alakja feltűnt a Lánchídon jobb kezével magasra tartva a hatalmas fénnyel égő Vándor Lángot. A kísérő autók között imbolygó alakja a sok mély gondolatot felébresztő fáklyával megkapó képet nyujtott, amit nem fognak egyhamar elfelejteni a Lánchíd-főnél álló budaiak.

Kitűnt, hogy Budán a romantika még élet, nemcsak könyvanyag. Hatalmas éljenzés közben áttörte a minden szép után rajongó közönség a rendőrkordont és közelről csodálta végig a lángátadás fenséges pillanatait. Amint az új fáklya vérvörösre lobbant az útját megfutott, hamvadó társa csókjától, áhítatos csendbe dermedtek az ajkak. Mindenki szívta magába, ki tudatosan, ki tudatlanul azokat a Lánggal érkező gondolatokat, amelyeket boncolni sem tud az ember, olyan hirtelenül jön, olyan váratlanul megüli a lelket, amely a látottak hatása alatt csak azt érzi, hogy valami hatalmas, gyönyörű eseménynek a tanúja. Csak azt érzi, hogy ebben a pillanatban valami tiszta széppel súlyosbodott a lelke, valami olyannal, amit talán be sem tud fogadni teljesen.

Lapunk munkatársa a következő pillanatban „villám-intervju"-t kért a még lihegő Gyöngyösi futóbajnoktól. Az atléta egyre csillapodva a futástól és eltartva magától a fagygyút prüszkölő, kihúnyó fáklyát, a következőket mondotta: „Amikor a kezemben éreztem a meleg fáklyát, valahogy úgy éreztem magam, mintha vizsgán volnék, később csak arra figyeltem, hogy valami bajom ne essék a sok autó között, amelyek kísértek egész közelről, hogy gyönyörködhessenek a fáklya fényében és felvételeket készíthessenek . . . A fáklya most már az én emlékem marad . . . Különben meg voltam elégedve az utammal a Lánchídon keresztül, ahol nem volt olyan meleg. — Hogy mennyi idő alatt kell megtenni az egyes szakaszokat, nincs meghatározva pontosan". Utolsót lobban a fáklya. Az atlétát körülálló tömeg megilletődve nézi. Egy az első sorból új ötlettel jön: „legalább engedje meg, hogy még meggyujtsam rajt a cigarettám!" Erre még jobban megrohanják. Ezután motorbiciklin megyünk a Tűz után. Az egyik mellékutcán ki, a másikon be, ha a nagyszámú kísérő autók elé akarunk érni. A Batthyányi-téren éppen váltanak. Itt is olyan hatalmas néptömeg, mint végig az útvonalon. A reflektorfénytől ragyogó templom előtt, mint egy „szabadtéri jelenet" játszódik le az átadás Istenes dr., a MAC futója és az átadó Bodnár között. Ez már a harmadik templom, amely előtt eltáncol a Vándor Láng. Az első volt a *Kapucinusok*, a második a Szilágyi Dezső-tér *református temploma*. Az *Anna-templom* után a Szent Erzsébet apáca-rend templomát éri el a futó, majd a *Flórián-kápolnát*. A Margit-körútnál váltanak megint: a maratoni futóbajnok Galambos viszi tovább *Gül Baba minaréja* aljában, az *Irgalmasok kápolnája* előtt. Bárány dr. úszóbajnok kapja meg a Császár-fürdőnél, ami talán a legalkalomszerűbb. Az *újlaki zsinagóga* előtt elhaladva a Kavics-utcánál gyujtja meg fáklyáját Szöllösy, a MOTE futója, aki az *újlaki templomnál* veszi át és fut a Kecske-utcánál várakozó Will Erichig. Ő a Timár-utcánál adja tovább Gyurovich Vincének. A reflektorfény már régen elmaradt, a házak is lealacsonyodtak, de a lelkesedés nem lett kisebb. A kis házak lakói is éppoly szívvel fogadták és csodáltak meg a fényesen remegő, lobogó Tüzet, mint a város belsejében. Erre már nagy a csend és a sötétben csak sejtjük, hogy arra, jobbra van az *óbudai templom*. Halaman és Sohár futók az utolsók, akik az utolsó két szakaszon viszik a Fényt. Az óbudai sorompónál kerül ki Budáról, de talán lesz idő, amikor csak Budára jönnek majd az olimpiai Vándor Lángok. De szép lenne. *B—y.*

MFTR filléres hajóutazás Budapestről Pozsonyba és Wienbe és vissza
augusztus 8, 13, 17 és 22-én
Menetdíj **12·80** P. Kedvezményes átalányétkezés hálóhellyel előre biztosítható.
Útlevél nem szükséges, csak a személyazonosság igazolására „igazolójegy", amelyet névjegyalakú fényképre, 2 pengő illeték lefizetése ellenében a lakóhely szerint illetékes rendőrkapitányságok vagy szolgabírói hivatalok állítanak ki. Szegénységi bizonyítvány bemutatása esetén illetéket nem kell fizetni.
Felvilágosítás az IBUSZ menetjegyirodában.

Védekezzünk az érelmeszesedés ellen!

Ha gyalog megy fel a lépcsőn, vagy ha dombnak megy, valószínűleg észrevette, hogy „kifullad", szívdobogása erősödik, lélekzése nehézkés. Éjjel sokszor nem tud aludni, gyakori főfájás kinozza, sőt néha szédülést is érez. Ezek az előrehaladottabb korral járó érelmeszesedés tünetei. A felvett táplálékot a gyomor ugyanis sohasem emészti meg teljesen, a visszamaradt, sokszor káros anyagokból sók képződnek, melyek az erek belső falára lerakódva azokat megvastagítják. Az érfal megkeményedik, elveszti rugalmasságát, a vérkeringés nehézkesessé válik, sőt sokszor megakad, ami rohamokra vezet. Ha pedig az érelmeszesedés a szívet tápláló erekre terjed át, végzetes lefolyású szívrohamok keletkeznek.

Előzze meg ezt a veszélyes betegséget, mely együttjár ugyan a hajlott korral, de bekövetkezését hosszú időre kitolhatjuk és a bajt nagymértékben enyhíthetjük, ha gondoskodunk, hogy az érfalakra lerakodó sók kellő időben eltávolíttassanak a szervezetből. Ezt legbiztosabban eléri, ha minden reggel éhgyomorra ¼—½ pohár

Hunyadi János

gyógykeserűvizet iszik, mely ivókúra nemcsak kitisztítja a beleket és szabályos munkára készteti az emésztőszerveket, hanem a szervezetből minden káros anyagot elvon, a nélkül, hogy Önt hivatásában zavarná. A Hunyadi János gyógyvízben rejlő gyógysók és azoknak egymásközti aránya az egészség titka. A Saxlehner cég irattárában sokezer köszönőlevél tanúsítja ezt. Kezdje meg még holnap a Hunyadi János kúrát, Ön is újjá fog születni!

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

Kellemesen szórakozhat **NARDAI** kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
Asztalrendelés telefon: 1-504-08 ● Minden időben halászlé
Elsőrendű zene ● Délben: Menürendszer

PÓSA KÁROLY
könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése
XI. HORTHY MIKLÓS-ÚT 39. TEL.: 2-693-87
Magyar és külföldi írók összes művei megrendelhetők
A legnagyobb választék papír-, író- és rajzszerekben

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 1-690-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KÁLYHÁS!
Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhírű céghez
BÉRES MÁRTON
I., Logodi-utca 19 Telefon: 1-615-53

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
Hennyey Vilmos dr.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

352

34. évfolyam Budapest, 1936 augusztus 15 1225. szám

Budai Napló

Várospolitikai, közgazdasági, társadalmi és tudományos hetilap

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Szent István csodája

Szent István napja a magyar szív és lélek ünnepe. Messze túl egyházi jelentőségén a magyar nemzeti és állami lét szimbolumává magasztosult Szent István napja, éppen ezért csodálatos és páratlan az egyházi és nemzeti ünnepek közt az egész világon. Más országoknak meg népeknek is vannak szentjeik, történelmi vonatkozású nemzeti ünnepeik, de olyan szentjük, olyan nemzeti ünnepük nincs, nem is lehet, amelyet hasonlítani tudnánk avval a tündöklő nemességgel, amelyet Budának és Magyarországnak ez az ünnepe sugároz a magyar lelkekbe.

A Szent Jobb-kéz, ez a drága kincse népünknek, nemcsak egyházi ereklye, mely előtt leborul a hódoló lélek: élő valóság, mert az államalkotó nagy művét hirdeti, a magyar nemzeti államot, az európaivá lett magyarságot. „Isten csodája, hogy még áll hazánk'' — mondja Petőfi egyik legszebb versében, de ez a csoda nem volna lehetséges, ha nem segítette volna egy másik csoda: Szent István király. Nem, a Szent Jobb-kéz nem halott ereklye. Él, cselekszik, oltalmaz és segít mindaddig, amíg magyarok élnek ezen a földön és nem felejtik el Szent István királyt, amíg ragaszkodnak nagy művéhez: az önálló magyar államhoz, a nagy király birodalmának európai rendeltetéséhez.

A honfoglalástól Szent István királyig terjedő évszázad még Ázsia volt. Vele kezdődött a magyarság számára Európa. Vannak ma, akik túlzott nacionalizmusból, vagy rejtett egyéni érdekekből divatossá lett idegen példa hatása alatt, az ősi pogánysághoz való visszatérést hirdetik, visszakövetelik Ázsiát. Komolytalan és káros ez a kótyagos próbálkozás: nemcsak a Szent király emlékezetét sérti, hanem a magyar állami életet is, amely akkor indult el, amikor a dicső király behozta a kereszténységet és vele együtt Európát a pusztuló, szervezetlen ázsiai magyarság közé. Ha nincs István király, ma a magyarság is csak történelmi emlék lenne, mint húnok, avarok, alánok és egyéb a föld színéről eltünt népvándorláskori népek, melyeknek emlékezete már csak ásatási leletekben él.

Ez az óriási jelentőségű történelmi tény testesül meg, kap látható formát évről-évre ezen a gyönyörű ünnepen, amelyen a nagy király emlékezetének hódol a magyar nemzet minden fia, felekezete, vagy egyéb csoportja. Ha vagyunk: azért vagyunk, mert a szent király akarta. És ha leszünk, azért leszünk, mert követjük az ő tanítását, európaiak maradunk, európai magyarok. Elsősorban magyarok, mert a világ számára csak akkor jelentünk értéket, ha megőrizzük külön egyéniségünket, kultúránk különleges magyar báját, másodsorban pedig európaiak, akik szolgálatot teszünk Európának azzal, hogy gazdagabbá, színesebbé tesszük az itt élő kultúrnépek életét a magunk lelkének virágaival.

De Szent István nemcsak a mult és a jelen. Szent István király a jövő is. Szent István gyönyörű birodalma ma romokban hever. De él a szentistváni gondolat és amíg ez él, nem vesztünk el és nem veszett el az egységes magyar birodalom. Él a Szent korona tana, hirdetve, hogy van egy hatalom, amely erősebb a szuronyoknál, meg ágyúknál és ma, amikor jelenünk nincsen, az a hit éltet bennünket, amelyet Szent István koronájának ereje sugároz felénk. Rendkívüli erő ez, amit ismét csak az államalapító szent királynak köszönhetünk: ő vezet bennünket a jövő felé és övé lesz minden dicsőség, amikor a Kárpátoktól az Adriáig újból egy lesz a magyar birodalom. *A magyar feltámadás felé Szent István király dicsőséges Jobbja mutatja az utat.*

A budai Várban őrzik a Szent Jobbot úgy, mint Szent István koronáját. A nagy király ünnepén a budai vár felé tekint a magyar nemzet, de Buda a lelki középpontja mindazoknak a magyaroknak is, akik most tőlünk elszakadva, alázatos szívvel küldik imájukat a Szent király felé, hogy újból egyesítse őket a maga védelme alatt. Az elszakított területeken tilos az ünneplés Szent István napján. Az elrabolt magyarságnak nem szabad a katolikus egyház magyar szentjéhez fohászkodnia. De túl a határokon, bilincseken, szuronyokon meg az elnyomatás száz más eszközén százezrek szívéből fakad fel az imádság Szent István király dicső alakjához, hogy jöjjön, ismételje meg a nagy csodát, hogy még áll hazánk.

A katolikus egyház szentjei közt számos gyönyörű csodatétel fűződik a nagy király nevéhez. Legnagyobb csodája azonban az élő magyarság, amely mélységes hittel, buzgó reménységgel fordul ezen a napon a szent király tündöklő nagysága felé.

Szendy polgármester a középosztály villavárosát akarja megépíttetni a Sasadon

Egy előkelő és kitűnő várospolitikus, aki *Szendy* Károly polgármester bizalmas környezetéhez tartozik, mondotta nekünk a következőket:

— A polgármester nagyon ambíciózus férfiú. Főképpen azt ambícionálja, hogy tettekben is megörökítse magát. Amit mint tanácsnok a tanügyi osztályban csinált, minden közigazgatási szakértő előtt elismerést és bámulatot keltett.

Mindennek a végletekig való leegyszerűsítése: ebben az egy mondatban lehetne összesűríteni a tanügyi osztályban véghezvitt reformjait, de ezek igazi értékét és jelentőségét csak a szakemberek tudják megbecsülni. A polgármester azt szeretné, ha a nagyközönség, Budapest polgárai is értékelnék az ő teremtő munkáját. A polgármesterek emlékei tetteik által élnek a polgárok memóriájában, sok nemzedéken keresztül, de az ilyen polgármesteri tetteknek valóban olyanoknak kell lenniök, amelyek minden polgárból valósággal kikényszerítik az emlékezést, vagyis az elismerést.

— Nos, *Szendy* polgármesternek van egy kitűnő ötlete. Van Budapestnek, illetve Budának egy meglehetősen elhanyagolt része: a *Sasad*. Az a terület, amely a Sasadi-út, a Törökbálinti-út, a Budaörsi-út és a főváros budaörsi határa között fekszik. Ennek a meglehetősen nagy területnek, amely

a Lágymányos természetes folytatása a Svábhegy felé,

e pillanatban igen nagy előnye az, hogy *majdnem üres. Szendy* polgármester azt csinálhat vele, amit akar. Nem lehet egy várospolitikus elé szebb feladatot állítani, mint elébe tárni egy szűz területet s azt mondani: *íme, itt teremthetsz valamit a tetszésed s az ízlésed szerint.* A polgármester a középosztály villavárosát szeretné megteremteni ezen a valóban szűz területen.

— A *Sasad* Buda egyik legegészségesebb része. A Svábhegy déli és keleti nyúlványa a Kelenföld felé, tehát a legkedvezőbb a fekvése.

Az orvosok védett, napsütéses fekvése, száraz klímája miatt már régen elnevezték „magyar Davos"-nak,

amelynek tiszta, ózondús levegője számos légzőszervi és más betegségben szenvedő beteget állított talpra. Ezek a klímatikus előnyök, de a különlegesen szép fekvés is, valamint a gyümölcstermésre kiválóan alkalmas talaj *predesztinálják arra, hogy villaváros legyen. De ne a gazdagoké!*

Adjuk ezt a területet a nemzet gerincének, a középosztálynak!

Ne csináljunk belőle fényűző városnegyedet, hiszen ilyen már több is van Budán is, Pesten is, hanem egy egyszerűbb, a középosztály zsebéhez mért villavárost!

— A mód, ahogyan ezt keresztül lehet vinni, *Szendy* polgármester elképzelése szerint igen egyszerű. A Sasad egy részére már megvannak a városszabályozási tervek, amelyek megengedik egészen kis telkek alkotását is, tehát *alkalmasak arra, hogy szegényebb emberek is megszerezhessék.*

A polgármester most el akarja készíttetni az egész Sasad szabályozási tervét, még pedig abban a szellemben, hogy a telkek a középosztály részére megvásárolhatók legyenek.

A Sasad túlnyomó része szőlő és gyümölcsös, majdnem kizárólag a budaörsiek tulajdonában. De a budaörsieknek már nem jövedelmező ez a rész. Új szőlőt nem érdemes telepíteni, a barack jövedelmezősége a telekértékhez képest csekély, úgyhogy a budaörsiek szívesen eladják a földjeiket, mert a sasadi földek áráért kétszer és háromszor akkora földet tudnak vásárolni a falu határában. Most nehéz a budaörsiek helyzete, mert az egyes telkek túlságosan nagyok ahhoz, hogy egy középosztálybeli ember megvásárolhassa, parcellázni pedig addig nem szabad, míg a városrendezési terv nincsen készen. *Ezt akarja megoldani a polgármester, aki már sok részletében is elgondolta ezt az új városalapítást,* így például egyes arra való helyeken megengedné a zárt sorban való építkezést, de egységes, *a város által előírt stílusban!*

Vízvezeték és villamosvilágítás a főbb útvonalakon már behálózza a vidéket,

tehát a közművek bevezetésének költsége sem vet gátat ennek a nagy reformnak.

— Van-e szebb feladat egy várospolitikus számára, mint egy új várost alapítani? Mi, a polgármester őszinte barátai és tisztelői a legnagyobb érdeklődéssel várjuk a *Szendy-várost*, amely azzal örökíti meg az ő polgármesteri működését, hogy otthon s egészséget ad a nemzet legtöbbet szenvedett osztályának.

Nincs őrség a Szent Jobb mellett Szent Istvántól Szent Istvánig

Csak az egyház őrzi a nemzet féltett kincsét

A Szent István-napi körmenetben résztvevő, a Vár utcáit ellepő óriási tömegek előtt néhány percre megcsillanik a díszes ereklyetartó, amelyben a magyarok első királyának Jobbja pihen, de kevesen tudják, miképpen és hol őrzik a szent ereklyét az év többi napján. Mint ahogy azt is kevesen tudják, hogyan maradhatott birtokunkban annyi vérzivaraots század, tatárjárás, törökdúlás után is a Szent király Jobbja.

A legenda szerint, mikor István királyunk szenttéavatásakor *Szent László* kiemeltette Szent István tetemét a székesfehérvári sírból, épségben találták a jobb kézfejet. Ekkor alapította meg a nemzeti ereklye megőrzésére Szent László a *Szentjobbi apátságot.* Később, a török uralom alatt, a *Szent Jobb Boszniába került.* Keresztény kereskedők akadtak rá és váltották magukhoz. Megőrzés végett a raguzai dominikánusok kolostorába vitték. *Több mint kétszáz évig maradt ott, anélkül, hogy Magyarországon tudták volna, hol van.*

Mária Terézia hozatta el Raguzából a szent ereklyét 1771-ben. Előbb Schönbrunnba vitette, onnan hozatta azután a magyarok kérésére Budára. A Szent Jobb őrizetét Mária Terézia a szent Zsigmondi prépostnak, az akkori udvari plébánosnak és az angol kisasszonyok főnöknőjének őrizetére bízta. *Pénzt is veretett a visszaszerzés emlékére.*

A legszentebb magyar ereklyét igen sokan őrizték már a hosszú évszázadok folyamán.

Első őrzői a benedekrendiek voltak,

abban a biharmegyei, Szűz Máriáról címzett Szent jobbi apátságban, amelyet Szent László alapított 1083-ban, hogy ott a Szent Jobbot őrizzék. Négyszáz év mulva, 1498-ban, *II. Ulászló* a *pálosokra* bízta a monostort, akik 1557-ig voltak birtokosai a javadalomnak s őrzői a Szent Jobbnak. 1563-ban világi kézre került a szent ereklyét őrző monostor, 1660-ban a török ült bele s bírta, míg csak ki nem űzték. Ezekben az időkben vándorolt el az országból a janicsár áradat hömpölygő zűrzavarában annyi más kincsünkkel együtt legszentebb kincsünk, a Szent Jobb is.

Hogy hogyan került Boszniába, senki sem tudta. Talán valamelyik kontyos aga vagy fosztogató janicsár vitte magával a többi zsákmánnyal együtt. *A vadképű mozlim-harcosnak fogalma sem lehetett az ereklye jelentőségéről,* de gondolta, nagy érték lehet, ha a „gyaurok'' annyira őrizték. Mikor a Szent Jobb Boszniából Raguzába került ismét, szerzetesek őrizték, a *dominikánusok.*

Azóta, hogy Mária Terézia hazahozatta, a budavári udvari és várplébánián őrzik. Jelenlegi őrzője 1916 óta *Mészáros* János dr. prelátus, budapesti érseki általános helytartó, a Szent Jobb őre. Elődje *Kanter* Károly prelátus volt, aki később Esztergomba került és ott is halt meg.

A *Budai Napló* munkatársa az udvari és várplébánia káplánjától, *Semptey* Lászlótól megtudta, hogy

a Szent Jobb őre igen egyszerűen őrzi a szent ereklyét. Az őrzés abból áll, hogy nála van a Szent Jobbot magába záró ereklyetartó kulcsa.

Ezt a kulcsot természetesen nem hordja állandóan magával, mint ahogy azt az egyszerű lelkek képzelnék, hanem az udvari és várplébánia irattárában tartja, a várplébánia pecsétje alatt.

A szent ereklye az udvari és várplébánia templomának oltára mögötti kápolnában, az úgynevezett mozaik-kápolnában van.

Évközben testőrsége nincs a Szent Jobbnak,

csak az évnek azon napjain, mikor a Szent Jobbot közszemlére teszik és kihozzák a kápolnából. Ezek a napok augusztus 20-ika és a körmenet utáni napok, egészen augusztus 27-ig, amikor a Szent Jobb az udvari és várplébánia hajójában várja az előtte elzarándokolók ezreit. Ezekben a napokban *Mészáros* János dr., a Szent Jobb őre áll az ereklyetartó mellett, kendővel törölgetve az ereklyetartó üveglapját, amelyet az elébe járulók sorra megcsókolnak.

Kevesen tudják, hogy

nemcsak Szent István hetében hozzák ki a mozaik kápolnából a Szent Jobbot, hanem május 30-án is. Ez a nap Szent István Jobbjának megtalálási emlékünnepe.

Ezen a napon találták meg sok száz évvel ezelőtt a keresztény kereskedők Boszniában a törökök által elrabolt nagy nemzeti kincset.

Az a díszes ereklyetartó, amelyben ma Szent István Jobbját őrzik, 1862-ben készült. A magyar püspöki kar készíttette a remek kivitelű, drága ereklyetartót. Az ötvösmunkának ez a magyar remeke méltán vetekszik Európának másik nevezetes ereklyetartójával, a kölni dómban levő három királyok ereklyéinek tartójával.

Néhány nap mulva ismét kihozzák az udvari és várplébánia mozaik kápolnájából a díszes ereklyetartót a drága ereklyével, hogy szemmelláthatóan hirdesse ország-világ előtt az ezeréves Magyarország első szent királyának emlékét. Az ünnepek után azután visszahelyezik pihenő helyére ezt a rendkívüli kincsünket.

Felvetődik önkénytelenül is a kérdés: nem kellene-e nagyobb gonddal, több elővigyázatossággal őriztetni? Tudjuk, hogy méltó helyen van, olyan kiváló férfiak őrizete alatt, akik szent féltéssel, rajongó hódolattal őrzik meg nemzeti kincsünket. Ez azonban talán mégsem elég, jó lenne, ha a főváros és a hatóságok karhatalomról is gondoskodnának, amely segítene az egyházi férfiaknak a Szent Jobb őrizetében. Utóvégre a Szent Jobb nemcsak egyházi ereklye, hanem, — mint az ősi vers mondja — „drága kincse népünknek" is . . .

A budapesti fürdőpropaganda hiányai

Irta: **Dr. Nemes J. György**

Hozzászoktatott Istenben boldogult jó Viraág Béla bátyám, hogyha meglátott, cikket kért tőlem, sőt azt is megtette, hogy rám szólt: írj erről, meg arról a fürdőügyi problémáról. Hogy Budán nemcsak kvaterkázva lehet inni, hanem valóságos karlsbádi kúrák is végezhetők. Mentsvár volt a Budai Napló, amelynek hasábjait a megboldogult kitárta a tehetségesen írogató fürdőorvosok előtt, akik az ő szerelmetes *Buda Bath-* vagy *Buda Spaja* érdekében fejthették ki álláspontjukat. Garmadával sorakoznak így a fürdők és források érdekében írott cikkek, az *Attila-forrásról*, a keserűvizek keveréséről, a *Rudasfürdő* jövőjéről, a *fürdőkórház* helyéről — amelynek csak a rádiumtartalmú kénforrások környékén szabad megépülnie s nem a Városligetben (minthogy csak a leghatásosabb fürdők nyújtják a világpropoganda szempontjából legértékesebb gyógyeredményeket) stb. stb.

A fővárosi közgyűlésen számos orvosi és nem orvosi hozzászólás hangzott el, amelynek kicsendülő refrénje, hogy

a különböző idegenforgalmi hivatalok nincsenek összhangban fürdőink propagandájának és céljaiknak tekintetében.

Magamnak is feltűnt, hogy az egyik ilyen nagy hivatal külföldi hirdetményében (ha jól emlékszem a *London's Illustration News*-ben olvastam) Budapestre híva az idegent mindenféle szépet s jót felsorol de — éppen Budapestnek immár világhírűvé váló fürdőit nem említette! Pedig, ha itt nem, úgy sehol sincs joga az igazi *egykéz politikának*, az egyesült erővel hirdetett fürdőpolitikának, annak hirdetésével, hogy egyetlen metropolis sem rendelkezik annyiféle és oly bőséges gyógyforrással, mint a magyar korona gyöngye, gyönyörű Dunakirálynőnk.

Így a helyes propaganda nem emelné ki a *rheuma* szót sem, amely csak tünet szerint határolja meg sok mozgásszervi betegség körét; ne is akarjunk ebben specialisták lenni, mikor nyugaton speciális rheumahely bőségesen és már régi felkészültség intézményes beállítottságával évtizedek óta eleve lekonkurált velünk. De Budapestnek éppen csodás összhangoltsága, operák, klinikák, strandok és magaslati szanatóriumok csodás eldorádója ez, aminek párja nincs széles e világon.

Gyógyforrásairól állíthatom — analysisek, gyógyeredmények, történet és jelen alapján —, hogy

igen-igen sok külföldi gyógyfürdőt pótolhatnak, sőt a legtöbbet felül is múlják

— kellő orvosi irányítás és némely még hiányzó követelmény megvalósítása esetén. (Gyógysétányok, diéta, kurhaus, kurmuzik, Forschungsinstitut.)

Dalmady professzor, akire soha el nem múló kegyelettel emlékszik a budapesti fürdőorvosi kar, már kijelölte az irányt, melyen a budapesti fürdőpropagandának haladnia kell. Egy böles polgármesteri intézkedés ép a mult hóban intézkedett, hogy viszont a fürdőfejlesztési program Bánlaky Géza szakavatott kezébe tétessék, aki józan és tulzásoktól ment ítéletével irányítsa a mai lehetőségek mellett a legszükségesebb és legsürgősebb hiányok pótlását, mindazt, ami nélkül nem teljes egy modern világfürdő képe és adottsága.

Mert bármennyire is modernizálódik a tudományos búvárlat útján a balneologia, vannak megrögzött és empirikusan kiépült tradíciók úgy a fürdőkúráknál, mint az ivógyógymódnál, melyeket mi sem nélkülözhetjünk. Csak egynémely példát a fentiek ismétlésére:

Fedett sétány nélkül, diétás reggeliző hely nélkül, nincs külföldi ivókúra csarnok. Orvosi felvilágosító közeg és közeli laboratórium nélkül három egymás melletti forrásból összevissza és annyit iszik a laikus, hogy az nem is lehet közömbös részére annál is inkább, minthogy pl. a Rudas előtti három forrásnak három különböző indikációját (gyógyjavallatát) ismerjük.

A gyógyzene hozzátartozik ahhoz, hogy szép sétányon szórakoztassa a betegeket s azoknál mintegy psychéjükön keresztül hatva járuljon a gyógyeredmények előmozdításához és fokozásához. Hasonló követelmény valami központi kúrszalon létesítése, ahol a külföldiek találkoznak, ahol csak fürdővendégek vannak és a gyógymódokról, kezelésről kicserélhetik véleményüket, olvashatnak, társaloghatnak.

Kétségtelen, hogy

Budapest egészséges fürdőpropagandájához elsősorban ezeknek a hiányoknak kiküszöbölése szükséges

és idetartozik egy úgynevezett *fürdőgyógyhatástkutató és regisztráló laboratórium* létesítése is, mert csak konkrét gyógyeredmények, azaz tudományos bizonyítékok alapján küld ide a külföldi orvos beteget. És ha a főváros vizsgáltatja az élelmiszereit, a vizvezetéki vizet, miért ne állíthatna fel olyan *forrásbiológiai intézetet*, mely saját gyógyvizeinek tisztaságát, kémiai és gyógyhatását kutatja.

A legégetőbb hiba, hogy a budapesti fürdők orvosi propagandája hiányos. Mert nézzük, kik volnának hivatva ezt a propagandát kiépíteni? *Elsősorban maguk a magyar orvosok.* De szűkítve a kört, legalább is a *budapesti fürdőorvosok. Akik a vizeket ismerik, sőt, akiknek ez kenyere.*

De őszintén szólva: várható-e intenzív propagandasztikus vagy pláne kutató tevékenység attól az erősen favorizált gyógyító mestertől, aki még a késő esti órákban is rendelésével van lekötve? Lehet-e egész emberre való propagandamunkát követelni bármelyik pesti fürdőben működő orvostól, aki mással nem törődhet, minthogy praxisát kellő eredménnyel elvégezhesse?

És ha koncepció dolgában oly magasan állnának, mint a legtöbb világfürdő orvosai! Vagy talán tévedek, ha pl. a karlsbadi városi tisztiorvosra gondolok, aki az évenkénti nemzetközi orvosi továbbképző kongresszusoknak geniális rendezője? Vagy a marienbadi városi orvosokra, akik a gyógyvizek biológoiai mechanizmusának minden csinját-binját ismerik, lapot szerkesztenek és állandóan cikkeznek vizeik gyógyhatásáról?

Nálunk nincs orvosi propaganda a szó orvosi értelmében nincs a fürdővárosnak orvosi vezetése és nincs kiépítve a kollaboráció orvos és fürdőorvos, orvos és fürdők között.

Benczur tanár előadásaiban keserűen mutatott reá az okok egyik csoportjára: arra, ami a praktizáló orvosok averziójának és a propagandának egyik kerékkötője: hogy t. i. a fürdőben működő orvoskollégák túlságosan a therápiának és chemofizikai (elektromos stb.) kezelésnek aláhúzói — holott a fürdőkben csak fürdeni kellene a betegeknek s a kezelést el tudnák végezni a praktizáló külső orvosok vagy fürdőkezelésben jártas, külföldi nyelveken is beszélő szakorvosok, akiknek címét és nyelvét minden hotelportásnak is tudni kellene.

A beteg elvesztésének réme az tehát, ami a saját orvosi karunkat is a fürdők negligálóivá teszik. De ez csak az egyik okcsoport. A másik, amire szerénységem is többször őszintén rámutatott az, hogy az orvosoknak hazafias szólamokból meglélni nem lehet és igenis keresnie kell azokat az animáló tényezőket, amelyek etikai határokon belül azért, hogy betegeik beküldésével stb. támogatnák a főváros fürdővállalatait, *pályadíjakban és kedvezményekben részesüljenek. Kidolgozott tervezetem erre nézve rendelkezésre áll.*

Ha csak a pesti 4000 orvos közül mindegyik naponta egy fürdőzőt produkál, Vámossy tanár szerint millióra rúg fel a fürdőbevétel.

És akkor beruházni, fejleszteni érdemes és könnyű munka lenne. Mert nevetséges ellenérv az, hogy a modern fürdőszobák vették el a fürdőzők kedvét a fürdőktől. *Szeretném én látni, ha én mint háziorvos elmondon női páciensemnek, minő különbség a bőr szépítése, regenerálásunk szempontjából a radióaktiv kénes, természetes vízben fürdés az otthon felmelegített vízvezetéki víz között, hogy nem bírhatnám-e rá heti egyszeri gyógyfürdőzésre?* Vagy ha elmondom, hogy a természetes kelenföldi keserűvizek kellő keverésben való használata a marienbadi fogyókúrák hatását is felülmulja és sohasem mérgez — szemben sok mérgezni képes pillulával!

Igenis, a legkitűnőbb propaganda az orvosi. Adjuk az ő kezükbe fürdőink propagálását, animáljuk, szervezzük be őket, mindazokat, akik erre készséggel, tehetséggel, tudással bírnak.

Biztosan magam mögött érzem orvoskollégáimat, akik egyöntetűen igazat fognak adni nekem abban, hogy gyógyfürdőink ügye orvosügy. És nem egy, nem két orvos ügye.

A magyar orvosok egyetemes érdeke, egyetemes ügye.

A próbapör eredményét várják a Logodi-utcai háziurak

Novemberben már visszaköltöznek a lakók a Váraldal restaurált házaiba

Nagy szenzációja volt az év első napjának a várhegyi hegycsuszamlás, amely bérházaknak és villáknak egész sorát tette lakhatatlanná a Lovasúttól le egészen a Vérmezőig. A hegyomlás legsúlyosabban sebesült épületei a Lovas-út 26. számú villa, a Logodi-utca 63. számú modern bérpalota, a Logodi-utca 61. és 59. számú villák, továbbá az Attila-utca 85. számú százéves földszintes lakóház voltak.

A lakóknak — az Attila-utca 85. számú ház néhány lakójának kivételével — el kellett hagyniok veszélyeztetett hajlékaikat. Így még január folyamán kiköltözködött a lovasúti villából a villa tulajdonosa, *Kellermann* László műépítész, valamint az épület földszinti lakásának addigi bérlője, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter. A Lógodi-utca 61. és 59. számú villák tulajdonosainak, *Turnovszky* Dezső huszárezredes nejének és *Bottka* Józsefnének is el kellett hagyniok rommá lett hajlékaikat az akkori kitelepítések során.

A legsúlyosabban a Lógodi-utca 63. számú modern bérpalota lakóit érintette a várhegyi katasztrófa.

Ebből az épületből 17 lakónak kellett kiköltözködnie,

mégpedig a legviszontagságosabb módon, az ablakon keresztül, mert a kaput akkor már befalazták a hegy alátámasztási munkáinak során. A házban lévő üzletbérlőknek is el kellett költözniök, sőt még a házfelügyelőnek is.

A hegyomlás szenzációja azután lassan elmult és a lapok, amelyek annyit írtak akkoriban a hegycsuszamlásról, elfelejtették az ügyet.

A *Budai Napló* most örömmel jelenti, hogy *a hegycsuszamlás folytán szükségessé vált védőintézkedések úgyszólván teljesen befejeződtek* és

a Lógodi-utca 63. számú bérpalotában november 1-én már ismét beköltözhető állapotban lesznek a lakások.

Időközben az Attila-utca 85. számú földszintes ház mellett épülő új ötemeletes ház is felépült, amelynek építkezése — egyes, azóta már megcáfolt vélemények szerint — a hegyomlást elindította, mégpedig azáltal, hogy a ház alapozásánál megbolygatták a hegyoldalt.

Ki a felelős a hegycsuszamlásért?

Beszéltünk a Lógodi-utca 63. számú ház tulajdonosának, *Bárd* Lászlónénak ügyvédjével, aki elmondta, hogy az épület restaurálási munkálatai a napokban már megkezdődnek. A ház tulajdonosa saját költségén restaurálttatja házát, hogy elejét vegye a további lakbérveszteségeknek, de

a restaurálási költséget át fogja hárítani a károsodás előidézőire.

Azt, hogy felelős-e valaki a ház megrongálásáért és beomlásáért, pör fogja eldönteni, amely már meg is indult. Egyelőre az a helyzet, hogy

a szakértők még nem tudták benyujtani véleményüket.

mert *a főváros nem adott engedélyt a betekintésre azokba az iratokba,* amelyekben annak idején lefektették véleményüket a hegyomlás okairól. Annyi fordulat már mégis van az ügyben, hogy

a bíróság kötelezte a fővárost, adjon engedélyt az iratokba való betekintésre.

A hegyomlás alkalmával lakhatatlanná vált villákban egyelőre változatlan a helyzet. *A Lovasút 26. számú villa még mindig lakatlan. Nincs lakója a Logodi-utca 59. és 61. számú villáknak sem. A villatulajdonosok Bárd László dr.-né pörétől teszik függővé további magatartásukat,* készen arra, hogy ha kell, szintén pörölnek.

Sztrájkolnak a lakók, nem fizetnek házbért

Beszéltünk az Attila-utca 85. számú ház tulajdonosával, *Telkes* Ernő külügyminisztériumi sajtóelőadóval is, aki elmondta, hogy

házában teljesen megszűnt már a veszély.

A főváros által épített támfal elkészült, a víztelenítési munkálatok befejeződtek. A háznak a Lógodi-utca felé eső, hegyen épült szárnyát lebontották, az udvart teljesen átépítették, két terraszt építettek, egyszóval ellenállóvá tették az épületet.

A ház Attila-utcai frontján nem változott a helyzet, *ott nem kellett semmiféle munkát sem végezni, beomlás veszélye nem fenyeget.* A lakók, az akkoriban kilakoltatott két család kivételével, mind megmaradtak, de a bért hol fizetik, hol nem. Házbérmérséklést is kértek. A háztulajdonos a kétszobás lakások bérét havi 50 pengőről 30-ra, az egyszobásokét pedig 20-ra mérsékelte. A lakók azonban

kijelentették, hogy csak 25, illetve 15 pengős béreket fizetnek.

De ezt sem fizetik pontosan, hanem csak ahogy eszükbe jut. Az év első hónapjaiban egyáltalában senki se fizetett lakbért, de a háztulajdonos mégse lakoltatja ki őket.

— *A kilakoltatás lakásonként 80 pengőmbe kerülne,* — mondja mosolyogva *Telkes* Ernő — *ennyit pedig nem ér meg.*

Ilyen háztulajdonosok is csak Budán akadnak . . .

Budapest az európai iszlám-mozgalom központja

Budapest népe Budavár visszavételének 250-ik évfordulójára készül. A magyarság ünnepe a tiszta és jogos nemzeti öröm emlékének szól, de nincs és nem is lehet nyoma ebben már, az egykori ellenfél iránti haragnak vagy gyűlölségnek. *Egy negyedévezred hatalmas történelmi távlata sok mindent másképpen mutat a késői utókornak, mintahogy azt az események átélői látták.*

Ma már nem „pogány" nekünk a török, hanem nemes és nagymultú nép, amely származásában és lelkiségében sokkal közelebb áll hozzánk, magyarokhoz, mint sok-sok politikai kényszerűségből „baráttá" lett nemzet.

A magyar államvezetők, régi, nemes hagyományok nyomán, az iszlamot a bevett vallásfelekezetek közé sorolták. A *„Budai Napló"* a török néppel való testvéri kapcsolatoknak meggyőződéses híve és fejlesztője, hasábjait készséggel bocsátotta és bocsátja a jövőben is a mohamedán magyarság, de az egész iszlam rendelkezésére, mert ízzó magyarságunkkal hisszük, hogy *ezzel hazánknak szolgálunk.*

Készségünket meleg hálával fogadja a világ minden táján élő mohamedán nép. Jele ennek sajtójuk, egyházi és világi vezéreiknek felénk irányuló számos elismerése.

A *„Budai Napló"* olvasói ismerik ebbeli munkánkat és bizonyára érdeklődést kelt köreinkben, hogy

az iszlám híveinek egy nagy és lelkes tábora Budapestet akarja a tiszta iszlám vallás központjává tenni.

Hónapokig dolgozott itt már ez évben *Hadzsi Ahmed Ayaz Khán,* aki a távoli Indiából jött hozzánk. Idejövetelét a *Gül Baba Komité* egyik levele előzte meg. *Perényi Zsigmond báró és Bárczy István dr.,* a Komité elnökei írták ezt *Kadiánba,* az iszlám vallás egyik új irányzatának fejéhez, *Hazrat Amirul Momeneen Khalifatul Messiah II.*-höz. A Gül Baba Komité felhívta levelében a figyelmet a magyar-mohamedánok történetére, törekvéseire és céljaira. E levélre válaszképpen személyesen küldte ide az egyházfő, *Hadzsi Ahmed Ayaz Khánt.* Ez az előkelő személyiség megszerette hazánkat, megtanulta nyelvünket is és *a mohamedán világ lapjaiban felbecsülhetetlen értékű propagandát fejt ki csonka hazánk igazságának.* Testvért talált a magyar lélekben, amely megérezte és viszonozta ezt az érzést.

Útjának vallási céljaival nem foglalkozunk, mert az már teológiai kérdés. Nekünk csak jólesik és büszkeséggel tölt el, hogy az iszlam egyik vallási mozgalma nagy szerepet szánt nekünk vallása terjesztésében, amikor

az ahmadija mozgalom központjává akarja tenni fővárosunkat.

Része van ebben a felekezeti türelméről világszerte ismert magyarságnak, de — szerénytelenség nélkül mondhatjuk — része van ebben a *Budai Naplónak* is, amely elsőnek érezte meg a Kelet népe testvéri és származási közösség sugalta kapcsolatainkat az iszlám népével.

E siker serkentésül szolgál, hogy tovább haladjunk a megkezdett úton és még szorosabbra fűzzük mohamedán testvéreinkkel való összetartozásunk érzéseit.

REPEDEZIK

és összeomlással fenyeget egy 500 éves budai ház

Veszélyben Buda egyik legrégibb építészeti műemléke — A szomszédos telken folyó modern házépítés megbolygatta a Fő-utca 22. számú egyemeletes házat

Több védelmet a budai műemlékeknek

Pesten kezdődött a házösszeomlások szomorú és különös divatja, de hamarosan átterjedt Budára is. Buda — sajnos — ezen a téren is Pest után siet, nem hagyja magát.

Mint ismeretes, Budán nemrégiben a Fő-utca 26. számú házat a szomszédos telken folyó építkezés megmozdította és többszázéves nyugalmából kizavarta, megrepesztve a ház falait, összeomlással fenyegetve kapualját, amelyet ma is hatalmas fagerendák támasztanak alá.

Most újabb hasonló katasztrófáról kell beszámolnunk.

A Fő-utca 22-es számú házban, Buda egyik legrégibb épületében fenyeget súlyos veszedelem.

A ház kapuját és tűzfalát már le is kellett bontani, hogy a további veszélynek elejét vegyék.

Itt is, mint az előbbi helyen, a régi budai házak réme, az új bérpalotaépítkezés okozta a bajt.

A Fő-utca 26. számú ház egyik oldalán, a Kapucinusok temploma felőli részen, nemrégiben lebontották az ottlévő kis házat és új ötemeletes bérpalotát építenek a helyére. A házat a MOKTÁR építi, *Hültl* Dezső műegyetemi tanár tervei szerint. Az építkezés megindulása után

repedezni kezdtek a szomszédos egyemeletes ház falai,

úgyhogy nemrégiben már maga a háztulajdonos, *Geiger* Gyula fővárosi fogalmazó is ki akart költözni onnan. *Lakása valósággal lakhatatlanná vált a sok aládúcolástól,* amellyel az omladozó szobák falait alátámasztották.

A Budára is átvonult komfortos modern bérpalotaépítkezések másik áldozata, a Fő-utca 22. számú ház mellett, az *Aula* építőszövetkezet készül ötemeletes bérházat építeni. A Fő-utca 22. számú egyemeletes épület egy régi budai patricius család, a *Strausz* testvérek tulajdona. A ház gondnoka *Strausz* Gyula dr.

Az 500 esztendős, a török világ előtti korból ittmaradt régi épület valóságos műemlék.

Kapucinus-utcai kapuján régi török feliratokat és szobrokat találtak a régészek. *A ház főutcai kapujának boltíves régi kapualja ma már romokban hever.*

A ház ősi kapubejárata a szomszéd telken folyó főutcai építkezés megindulása után omladozni kezdett, úgyhogy le kellett bontani.

A tizenhét lakásból és két üzlethelyiségből álló ház lakói azóta a kapucinusutcai kapun tudnak csak otthonukba bejutni.

Az egyik lakót, *Ulrich* Rezső dr. magántisztviselőt és családját, akik a ház főutcai frontjának kapufölötti, elsőemeleti lakásában laktak, már ki is költöztették a házból. *A máról-holnapra hajlékát vesztett család bútorai ott szomorkodnak a ház Kapucinus-utcai frontjának udvarán.*

A *Budai Napló* munkatársa a helyszínén tett látogatása során arról értesült, hogy a ház főutcai frontjának veszélyeztetett részét és tűzfalát teljesen lebontják és újraépítik.

A régi épület kapucinusutcai frontja, amelyet nem bolygatott meg az új építkezés, masszívan áll törökkorabeli, félköralakú sárga falaival. *Régi pincelejárata fölött még ott vannak a múzeumba került török emlékek nyomai.* Elmondják a lakók, hogy a török szoborfejeket a kommün alatt, amely a patinás öreg Budát sem kímélte meg — a műemlékek iránt nem nagy érzékű bolsevisták *vörösre festették.*

Ezt azonban kiheverték ezek az évszázadok alatt különb viszontagságot is látott régi műemlékek. Kérdés, hogy a Buda kis utcáiban ma is sűrűn látható régi műemlékek azt a veszedelmet is kiheverik-e, midőn napjainkban egyre sűrűbben épülnek a régi kis házak között a „komfortos" ötemeletes modern házak.

A régi emlékeket őrző Buda joggal követelhet több védelmet veszélyben levő műemlékei számára. No, meg a kis házak régi lakói számára is.

Az a rémület, amely a Rákóczi-úti házbeomlás nyomán támadt, valósággal „házösszeomlási" hisztériát teremtett a fővárosban, ebben az esetben azonban nem erről a tömeghisztériáról van szó. Az ősi ház tragédiája élesen rávilágít arra a bánásmódra, amellyel nálunk a tradiciókat és azt a kevés műemlékszámba vehető épületet kezelik, amelyek ma Buda legfőbb ékességei.

Külföldön már úgyis azzal gúnyolnak bennünket, hogy műemlékeinket is hamisítjuk, mint ezt nemrégiben a Halászbástyával kapcsolatban írta egy német lap, Budapestről szóló beszámoló cikkében. Ha tehát a véletlen szerencse jóvoltából akad kivételesen egy-egy „valódi" műemlékünk, mint ez a főutcai ősi épület, akkor a legnagyobb kímélettel kellene azt őriznünk és védenünk. E helyett pedig az történik, hogy az új építkezések sorra rendítik meg Buda régi épületeit, kimondhatatlan károkat okozva.

Az Olvasóhoz

Harminenégy évvel ezelőtt alapította a Budai Naplót *Viraág* Béla. Harminenégy éven át hűséges krónikása volt Budának, gyámolítója minden szép és nemes gondolatnak, amely a jobbparti város fejlődését szolgálta, szeretettel ápolta Buda történelmi emlékeit és törhetetlen magyar érzéssel, fanatikus hittel szolgálta azt a Hazát, amelyet senki se szeretett jobban, mint ő.

Viraág Béla kezéből kihullott a toll. A *Budai Napló* árván maradt. A súlyos gyász első óráiban azonban összeültek az elhúnyt barátai, egytől-egyig Buda életének vezető kitűnőségei és elhatározták, hogy *a Budai Naplót továbbra is fenntartják, mert erre a lapra szükség van.* Szerkesztőbizottsággá alakultak és folytatták a lapot, abban a nemes szellemben, amelyet nagynevű alapítója jelölt meg, gondoskodtak a *Budai Napló* megjelenéséről addig is, amíg néhai *Viraág* Béla örökösei nem döntenek arról, kire bízzák elhúnyt atyjuk szellemi örökét. A sok arra érdemes jelentkező közül minket tiszteltek meg ezzel a nehéz feladattal és mi vállaltuk, hogy folytatjuk azt a gyönyörű munkát, amelyet *Viraág* Béla jelölt ki a *Budai Napló* céljául.

A mai nappal átvettük a *Budai Napló* szerkesztését és kiadását. Buda közönségének nyilvánossága elé lépünk és kérjük, fogadjanak bennünket szeretettel. Előlegezzék nekünk azt a bizalmat, amelyet igyekszünk majd kiérdemelni a *Budai Napló* most kezdődő, új korszakának folyamán.

*

Felvetődik a kérdés: vajjon van-e szükség külön budai sajtóra?

Hiszen a törvény rendelkezése folytán Buda és Pest több mint 60 esztendeje egy város: *Budapest.* Érdemes-e, kell-e, szabad-e fenntartani a régi, külön Budát, amikor az az egyesített fővárosnak csak része, néhány közigazgatási kerülete?

A felelet nem tűr habozást: van. Buda nemcsak Budapest része. Budának megvan a maga külön élete, külön lelke, a *budai lélek,* amely más, mint a *budapesti.* Testvéri szeretettel, igaz örömmel látjuk a balparti oldal, Pest virágzását, fejlődését és gazdagodását, de rendkívüli nemzeti érdek, hogy ne kallódjék el, ne semmisüljön meg az a külön *budai lélek,* amely kincse az egész magyarságnak.

Buda: évszázadok hosszú sora óta a magyarság szimbóluma. *„Él magyar, áll Buda még"* — mondja a költő. És ebben a verssorban benne van az a szerep, amely Budát mindenkor megillette a magyar nemzet lelkében. *„Nyolc századoknak vérzivatarja közt rongált Budának tornyai állanak:"* álltak, amikor a halhatatlan költő gyönyörű versét megírta, állnak ma, amikor a magyarság millióinak minden reménysége Buda tornyai felé fordul és állani fognak, amikor a magyar nemzet ege felől eltűnnek a sötét fellegek és újból ragyogni fog a napsugár a csillogó tornyok felett. Áll a „Szent Hegy", hirdetve Buda világraszóló dicsőségét, csodálatos történelmi hagyományait, népének tehetségét és érvényeit, amelyek a magyarság álmainak Mekkájává tették Budát. Ha azt hirdetnők, ha elfogadnók, hogy az egyesítéssel megszűnt Buda külön élete, felolvadt, megsemmisült Budapest életének dübörgő ritmusában, árulást követnénk el. Feladnók Budát. Mi legalább úgy érezzük.

*

Ápolni, óvni kell, meg kell őrizni Buda külön lelkét. Ezt a célt tűzte maga elé *Viraág* Béla és ezt a célt szolgálja ezután is a *Budai Napló.* Felkutatjuk ezentúl is Buda történelmi multjának rejtett kincseit, napvilágra hozzuk azokat. Szolgálni akarjuk Buda külön társadalmi életét, gazdasági érdekeit, fejlődését és szépítését. A természet pazar kézzel kinceseinek millióit szórta el ezen a helyen, vigyáznunk kell, hogy emberi meggondolatlanság vagy érzék hiánya el ne rontsa azt, amit a természet adott.

A főváros egyesítése után következő évtizedekben mostohán bántak Budával. A pesti oldal rohamos fejlődése háttérbe szorította a jobboldali várost. Fejlődése megakadt, nem törődtek vele, minden figyelmet a fiatalon feltörő túlsó oldalnak szenteltek. Csak most, az utolsó években kezd új erőre kapni Buda. A főváros vezetősége felismerte azt az óriási értéket, amelyet a magyarságnak s az emberiségnek jelent és megindult Buda földalatti és földfeletti kinceseinek feltárása, új keretbe való foglalása. Ez a nemrég megkezdett munka nagy kötelességet ró a Budai Naplóra: *ott leszünk mindenütt, segíteni fogunk, ötleteket adni, támogatni és dolgozni, másrészt pedig bírálni és kíméletlenül lesujtani, ha kell.*

Egyetlen célunk Buda hűséges és alázatos szolgálata, érdekeinek megvédése: ezzel nemcsak Budát, hanem az egész magyarságot szolgáljuk. *Viraág* Béla megmutatta az utat és mi követjük őt ezen az úton.

*

Magyar, fanatikusan magyar marad továbbra is a *Budai Napló.* A magyarság szeretetét nem lehet túlzásba vinni, akárcsak a szülők iránt való gyermeki szeretetet sem. Meg nem alkuvóan, törhetetlen hittel hiszünk a magyarság erejében, elhivatottságában, történelmi küldetésében. Rajongó imádattal ragaszkodunk multjához, agyunk minden rostjával, idegeink minden szálával, erőnk minden megfeszítésével dolgozunk jövőjének megmunkálásán. Nem ismerünk pártokat és mellékszempontokat, *előttünk egyetlen nagy cél lebeg: a magyarság régi dicsőségének feltámasztása, a nemzetben rejlő bámulatos erők szárnybontásának előkészítése.*

Ezek az érzések, ezek az eszmék vezetnek bennünket, amikor felvesszük a *Viraág* Béla kezéből kihullott tollat és folytatjuk a *Budai Napló* hasábjain végzett munkáját. Bizakodással, hittel vesszük át az örökséget, becsülettel, tiszta fegyverekkel, a toll legnemesebb eszközeivel akarjuk folytatni a nagy célokért való harcot.

Ehhez Buda közönségének megértő szeretetét és támogatását kérjük.

Lippay Gyula dr. és Olty Antal,
a Budai Napló szerkesztői és kiadói.

Köszönet a Budai Napló szerkesztő-bizottságának

Amikor *Viraág* Béla halálával gyász és bizonytalanság szakadt a *Budai Naplóra,* a lap és a nagynevű alapító barátaiból bizottság alakult, hogy megmentse azt a nagy szellemi értéket, amelyet néhai *Viraág Béla* teremtett meg a *Budai Napló* életrehívásával és fejlesztésével. Buda életének három kitűnősége: *Hennyey* Vilmos dr., ny. államtitkár, *Pávai Vajna* Ferenc dr. főbányatanácsos, világhírű geológus és *Szilágyi* Károly igazgató, v. országgyűlési képviselő szerkesztőbizottsággá alakult és gondoskodott a *Budai Napló* megjelenésének folytonosságáról addig is, amíg *Viraág* Béla örökösei, árván maradt leányai, nem intézkednek a lap további sorsáról.

A *Budai Napló* jelen számával a szerkesztőbizottság befejezte munkáját. Köszönettel, soha el nem múló hálával tartozunk nékik nemes elhatározásukért, önzetlen munkájukért, amelyet lapunk érdekében annyi hűséggel és önfeláldozó szeretettel végeztek.

Nemcsak a magunk hanem — úgy érezzük — egész Buda nevében is cselekszünk, amikor nékik ezen a helyen köszönetünket és hálánkat fejezzük ki nemes készségükért, végzett munkájukért.

A Budai Napló szerkesztősége,
néhai Viraág Béla örökösei.

Park a Szentháromság-téri iskolás-óvoda helyén

Lebontották a Szent Háromság-téren lévő iskola-óvodát. A bontást *Wihárdt* Ferenc és *Mészáros* Imre építészek végzik. Budai és idegenforgalmi szempontból nagy fontossága van ennek a 900 négyszögöl (3600 m²) területnek. Először a hercegprímási palotát akarták ideépíteni, de éppen a bontási munkák közben derült ki, hogy *e terület ezt a megterhelést nem bírja meg, mivel alatta mintegy ötemeletnyi pince van még a török időkből.* Így csak átmeneti tervet készítettek, amely — *Molnár* Károly építész magyarázata szerint — abból áll, hogy *a tavaszra feltöltik az egész területet a várfal magasságáig és parkot létesítenek rajta.*

Úgy látszik, a főváros közben belátta, hogy a Szent István ünnepi idegenforgalom megkívánja a gyorsabb ütemű szépítést, mert még el sem takarították teljesen a romokat és már megjelentek a főváros kertészetének kocsijai az apró, sárga kőtörmelékkel, hogy azonnal megkezdhessék a parkirozást.

A feltöltés is kész, de egyelőre elzárják az elülső részt a közönség elől az iskola volt kerítéséig.

Egy biztos. Akármilyenek is a távolabbi tervek, ha mindjárt a Halászbástya meghosszabbításáról lenne is szó, *a gyönyörű kilátást, amelyet ez az előretolt parkrészlet nyujt, nem szabad elrontani* a selejtes tervek vásárján.

A 12-es rejtélye

Levél a szerkesztőhöz

Olvastuk a 3-as autobuszról szóló cikket, amelyben a *Budai Napló* felhívja a figyelmet a 12-es autobusz rejtélyére. Teljesen igaz, amit írnak: rejtély, hogy miért tették a 12-es budai végállomását a Széna-térre, ahol semmi célja, nincs összeköttetése semerre sem, se a villamossal, sem egyéb autobuszvonalakkal.

Nem vagyok egy véleményen a legutóbbi cikkükkel, nem találom elegendőnek, ha a Széll Kálmán-térig hosszabbítják meg a 12-est. Ennek a járatnak a kocsijai a budai vonalrészen úgyszólván teljesen üresek, ennek oka azonban nem az, mintha nem lenne — megfelelő megoldás esetén — utasközönsége, hanem csupán az, hogy a Széna-téri végállomással „a levegőben lóg" a 12-es, nincs vége. Ami úgy értendő, hogy légüres és „utasüres" térben végződik.

A 12-est, ha rentábilissé kívánja ezt tenni a Beszkárt, legalábbis a Déli-pályaudvarig kell meghosszabbítani. Így legalább komoly célja és folytatása is lenne minden irányban, nem szólva arról, hogy egy pályaudvar magában véve is célja lehet egy végállomásnak. De egyébként is a Déli-pályaudvar az egyetlen természetes végállomása a 12-esnek, itt találja a 3-as vonalat, amelynek segítségével a Margit-híd felől érkező utas tovább utazhatik a Krisztina-tér felé. Innen, a Déli-pályaudvartól, csatlakozása lenne a 12-esnek a *Farkasrét* felé is és ezzel nagyot javulna ennek az elhanyagolt városrésznek a közlekedése is.

Nem értjük a Beszkárt gondolkozását, fogalmunk nincs, miért tették a 12-es végállomását a Széna-térre, mikor lenne egy természetes megoldás is a természetellenes helyett és amellett a Beszkárt is jól járna. Tényleg rejtély ez, amelynek megoldásán hiába töri a fejét az ember.

Több, gyaloglásra kényszerített budai polgár

Fizessen elő a Budai Naplóra

Meg kell szüntetni a fogaskerekűt, telkeit eladni és autobuszt kell vezetni a Svábhegyre

A Svábhegy lakóinak panaszos levele a „BUDAI NAPLÓHOZ" A BESZKÁRT figyelmébe

Gyönyörű Svábhegyünket az Úristen bizonyára jókedvében teremtette. Megáldotta vele fővárosunkat, hogy levegőjét élvezhesse a polgársága, szeresse a szabad természetet és annak minden szépségét. Legalább is így kellene ennek lennie, de, sajnos, nincs így. Ha a Svábhegy nem Budapesten a város szívétől légvonalban néhány kilométerre lenne, hanem például Bécsben, bizonyos, hogy minden irányban sodronykötélpályák hálóznák be a gyönyörű hegyvidéket és perceken belül szállítanák fel a polgárok oda vágyó tömegeit és már régen világvárosi életet varázsolt volna a Svábhegyre.

Mivel azonban a Svábhegy nem Bécsben, hanem Budapesten van, a helyzet egészen más.

Bajaink legfőbb forrása a Svábhegy rossz közlekedése. Egyetlen közlekedési eszközünk a fogaskerekű vasút, *a világ egyik legdrágább vasútja.* Egy returjegy III. osztályon 0.70 P-be kerül, de megjegyzendő ez már a *leszállított* tarifa. Az útvonal hossza 5 km. A MÁV, amely nem a világ legolcsóbb vasútja, *Nagytétnybe visz és hoz egy személyt 0.70 P-ért.* Ez a távolság kb. 16—18 km. Ezért néptelen a Svábhegy. Ha egy család, apa, anya és 2 gyermek fel akar menni a Svábhegyre, akkor először a villamoson személyenként 30 fillért fizet a fogasig és 30-at a fogastól vissza a városba. Ez összesen 2.40 P. A fogason személyenként oda-vissza 70 fillért, ez összesen 2.80 P + 2.40 P, vagyis 5.20 P. Kérdjük: *melyik polgári család engedhet meg magának ekkora luxust, hogy egy svábhegyi kirándulásra, csak útiköltségre 5 pengő 20 fillért költsön.*

De van a fogasnak más baja is. *A menetek igen ritkák,* 20 percesek. A legnagyobb baja azonban az, hogy útvonala olyan területen vezet, *hogy teljesen lakatlan területeken teszi meg ennek az útnak a felét.* Útközben utasszaporulata nincs, ezért az utaslétszáma ritka, vonatai, kevés kivétellel, néptelenek.

Eme szerencsétlen útvonal az oka annak, hogy *a fogas csak azoknak az utazási igényeit elégíti ki, akik a Svábhegy legtetejére, a „Svábhegy" állomásra utaznak.*

Elismerjük, hogy a fogaskerekű vasút útvonalát megváltoztatni nem lehet, de kérdjük: *milyen alkalmatossággal utazzon a Svábhegy lakóinak az a nagy többsége, amely a fogas útvonalától déli irányban, 1—2 kilométernyire lakik?* Ezek a fogassal sohasem utazhatnak, mert mire elérik a fogas valamelyik állomását, gyalog hamarabb elérik a villamost más irányból s még fizetniök sem kell a drága viteldíjat.

Ezen nem tud a fogaskerekű igazgatósága semmiféle tarifamódosítással segíteni. Nem is áll módjában, mert hiszen alig néhány éve villamosították a fogast, közel 3.000,000 pengő költséggel. De ha meg is tenné, még az sem segítene, mert ennek a vidéknek a fejlődése *a fogastól déli irányban* indult meg és népesedett be. Már pedig ezek a fogast, a távolság miatt, úgy sem használhatják.

Csak egy mód van ennek az áldatlan helyzetnek a megváltoztatására. *Ez az egyetlen mód az, hogy be kell szüntetni a fogaskerekű vasút üzemét.* A fogaskerekű, a legjobb üzletmenet mellett is, évi 70—75.000 pengő *deficittel* dolgozik. Ehhez járul még a 3.000,0000 pengő beruházási költségnek a kamata, ami szintén 90.000 P: *3%-os kamattal számítva, tehát az évi ráfizetés körülbelül 160.000 P.*

Most, amikor a főváros az egész vonalon szanál, érdemes ezt a 160.000 pengőt is megspórolni.

A fogas meglévő berendezése értékesítendő s a felszabaduló városmajori telkeitől kezdve a Széchényi hegyi telkekig eladandók. *Az ezekből befolyó vételár bőven fedezné a beruházási költségeket.* A városmajori telkek parcellázása esetén ott egy soha nem remélt városfejlődés indulna meg, a vasút megszüntetése esetén pedig a vasúti pályatest helyén is fellendülés következnék be, mert a vasút kettészeli az ottani vidéket s ezzel megakadályoz minden fejlődést.

A fogaskerekű vasút helyett pedig meg kell indítani az autobuszközlekedést, modern hegyi kocsikkal a Déli Vasút érkezési oldaláról, a 3-as autóbusz végállomásától, az Istenhegyi-úton fel, egészen a mostani fogas végállomásáig. Ez az útvonal a Svábhegy legfőbb útvonala, mindenütt lakott területen vezet keresztül, tehát megkapnák azt az utaspublikumot is, amely a mostani fogasvasúttól 1—2 kilométerre déli irányban lakik. *Ez az útvonala az autóbuszüzemnek már az indítás napján rentábilis lenne.*

Ha rosszul gombolták be a mellényt, azt ki kell gombolni, és újra, de jól begombolni. Arra az ellenvetésre, hogy az új vonal ráfizetéses lenne, az a javaslatunk, adja ki a főváros ezen útvonal koncesszióját valamelyik magánvállalatnak, amely azt kimunkálja, mint annak idején az 5-ös autobusz útvonalát. Az sem lehet komoly kifogás, hogy az Istenhegyi-út nem bírja el az autobuszforgalmat. Kis hegyi-autobuszokat kell járatni, noha nyáron az Istenhegyi-úton rengeteg hatalmas autocar közlekedik, minden baj nélkül.

Mindenesetre nagyon kérjük az arra illetékeseket, gondolkozzanak eme felvetett terven. Szerintünk *a fogas 2 évi ráfizetésének összegéből az új autobuszvonal üzembehelyezhető* s ez esetben a főváros megszabadul a fogasvasútra való állandó ráfizetéstől és az ezen a környéken lakó polgárság is jól jár: lesz megfelelő közlekedése, amit különben, mint adófizető polgárok, joggal meg is kívánhatnak, de jól jár a főváros is, mert lesz egy új autobuszvonala, amelyre nem kell ráfizetnie, ellenkezőleg, jövedelmező lesz.

Lennének még egyéb kívánságaink is. Egyelőre talán elég ennyi. Arra kérjük, támogassanak bennünket abban a munkánkban, mellyel szeretett Svábhegyünket felvirágoztatni és Budapest minden polgára által könnyen, gyorsan és olcsón hozzáférhetővé kívánjuk tenni.

Több svábhegyi polgár.

Az öreg Viziváros

Írta: Reischl-Réw Sándor.

Öreg Budának álomban kirajzolt csodálatos tornyai alól jó néha visszaballagni az emlékezés szivárványhídján a kurta évtizedek, vagy bőséges évszázadok távolába, hogy felidézzük a város fogyóban levő lelkét, a kövekről is már lekopott magyar történelem éreszínét.

Nagyon régi városrész a Viziváros, Budának egykori külvárosa, amelyet a Várból a Vizikapun lehetett megközelíteni. Eredetileg *Alsó* vagy *Szent Péterváros,* sőt *Zsidóváros* is volt a neve. *Buda* néven Zsigmond király idejétől kezdve a mai Várat értették, a királyi palotával és Ferencvárossal. A *Hosszúváros* volt a mai Rácváros és Tabán, az *Elő-* vagy *Külváros* a mai *Országút, Szentháromság-falva* a mai Császárfürdő környékén. A Pálffy-tértől délre a mai Fő-ucca mentén volt a Viziváros és Halászváros. Ennek déli és északi oldalán kőfalak emelkedtek. Az utóbbiakat a mai Margit-körút mentén egy tolnamegyei szokoli születésű ember, aki a törököknél magas rangra emelkedett s *Musztafa* név alatt budai pasa is lett, — építtette 1860 körül.

Az északi fal hosszában, a Margit-körút teljes terjedelmében mély árok húzódott végig, amely részint a hegyekről lefolyt esővíz medréül szolgált, részint pedig a falhoz való közeledést akadályozta és Buda többszörös ostroma alkalmával mindig sok vér folyt benne. E városrésznek a *zsidó* melléknevet adták, ami az bizonyította, hogy főképpen zsidó volt a lakossága.

Egyes kútforrások tízezer zsidóról emlékeznek meg itten, akik állítólag a keresztény sereg fölmentő támadásakor a törökök oldalára állva védték a Vizivárost és Budavárát. A zsidókat törvény nem védte. Tarka-barka öltözetet kellett viselniök, vörös köpönyegük sárga foltokkal volt tarkítva és háromszögletű kalapjuk nevetség tárgya volt. Velük vásárt nem volt szabad csinálni. A kereskedésnek csak egy neme volt megengedve számukra, mégpedig a zálogra való kölcsönzés, amellyel együtt járt az uzsora. Csak a későbbi telepítés során, amikor a német jövevények hasonló élelmességgel tudtak vetekedni a zsidókkal, akkor kezdett túlsúlyba jutni a keresztény elem. Ezt erősen védte a törvény és különösen a céhrendszer, amelynek szigorú rendszabályai erkölcsös életet és nyugodt közérzést teremtettek.

A lakosságnak ekkor az ipar és kereskedelem a főfoglalkozása. A mesteremberek céhrendszerbe tömörülve védték érdekeiket, míg a kereskedők szintén zárt testületet alkottak és együtt a polgári jogoknak lettek teljes birtokosai. A *budai törvénykönyv,* mely már Zsigmond király uralkodása alatt íródott, szabályozta az egész város életét. Kimondotta pl. hogy *áldomásozás, evés-ivás, pazarló lakomázás nem lehet Budán.* Keresztelőbe csak keresztkomákat hívhat meg a budai polgár, ha a házigazda másokat is vendégül hív, személyenként két forint birságot fizet. *Lakodalomba 12 családnál többet nem lehet hívni, aki ezt megszegi, 40 forintot fizet.*

A budai kofákat, akik közül a viziárosiak a Várban, Szent Péter templománál árultak, szigorúan büntették, ha sokat nyelveltek, vagy társaikat sértegették. *Szégyenkőre tették őket. Téglát, vagy követ akasztottak a nyakukba s azt utcáról-utcára kellett hordozniok* s akit megsértettek, az piszkafával szúrkálta az egész úton — de ennek nem volt szabad nevetnie, mert különben a szégyenkövet az ő nyakába akasztották. *A káromkodónak elvágták a nyelvét,* a szemfényvesztőket pénteki napon hegyes zsidókalappal a piacra ültették csúfságul s ha ez sem használt, elégették őket.

Ebben az időben csak katolikus ember szerezhetett polgárjogot ebben az ősi városban, mely hovatovább szép fejlődésnek indult, bár tűzvészek, árvizek, döghalál sokszor pusztítottak falai között. A lakosság erős vallásos érzését mutatja, hogy szentképek és szobrok felállításával igyekeztek a jó Isten kegyelmét kiérdemelni. Természetesen a kulturális élet még igen alacsony fokon állott s még inkább rosszabbodott a helyzet, amikor a török 1541-ben elfoglalta Budvárát.

Első hódítása a Viziváros volt, amelyet állítólag negyedfélezer zsidó védett. A török szétdúlta ezt az alsóvárost s egy akkori szemtanu szerint a lakóitól elhagyatott városrész összeomlott, alig állt benne épület. A 145 éves török uralom idején beszivárgott újra mindenféle jött-ment népség, de rendes élet itt már nem folyhatott, mert *46 izben pusztított ez alatt az idő alatt itt a döghalál.*

A törökké lett *Szokoli Mustafa* pasa, aki 12 évig uralkodott Budán — építette a mai *Királyfürdőt,* melynek akkor *Táblafürdő* volt a neve. Később *Kórházfürdő* lett a neve, majd a *Hőnig*-család tulajdonába ment át s tévedésből, lefordítva a tulajdonos nevét magyarra, lett belőle Királyfürdő. Nevezetessége már a török időkben az volt hogy *kénesszagú vizében aranyszínűvé vált a beledobott réz, vagy ezüst tárgy.*

A török még egy-két mecsetet is épített, de különben nem sokat törődött a Vizivárossal, úgyhogy az 1686-i ostrom nagy megváltás volt a városrészre is. Az egyesült keresztény seregek ennek az évnek július 21-én a Dunán át sajkákról intézték az ostromot a Vizi, illetve a Zsidó város ellen. Ennek elfoglalása után *a keresztény seregben vitézkedő magyarok éppen a Viziváros felől, a legkedvezőtlenebb helyen támadták a Várat, többször fekapaszkodván a bástyákra.* Rendíthetetlen bátorsággal, példátlan vitézséggel éppen ők voltak az elsők, akik a török félhold helyére a Szűz Máriás zászlót kitűzték s ezzel a 145 éves török uralomnak véget vetettek.

Iszonyatos tűzvész, rombolás és pusztítás követte a várostromot, s mikor leigázták a törököt, siralmas képe volt Budának és a Vizivárosnak. De az újjáépítés munkája is gyors ütemben és serényen megindult. A *pápa* óriási összegekkel segített felépíteni a rombadőlt várost s követte a nemes példát a nagy *Széchenyi* György érsek és prímás, aki *százezreket áldozott a Viziváros felépítésére, megokolva azt, azzal, hogy édesanyja itt született.*

A török kiűzése után az első letelepedő spanyolok, svábok, bajorok, osztrákok, franciák, horvátok, rácok, akik legtöbbnyire mesteremberek voltak. Csak egyetlen magyar kereskedőről tud a statisztika, aki ekkor itt letelepedett. Buda visszafoglalása után a várbeli jezsuiták intézték egész Buda lelki gondozását, amelyet a Vizivárosban a kapucinusokkal végeztettek, akiknek 17 évvel a nagy pusztulás után *1701-ben már állt a templomuk a mai Corvin-téren,* amelynek helyén egykor a *Karmeliták* Halász- vagy Alsóvárosi temploma volt, majd az 1692-ben felállított Kapucinus konvent épült egy hajós, tágas dongaboltozatos templommá. Sok adománnyal segítette ezt is Budapest bőkezű, második megalapítója, *Széchenyi* György, a százhárom éves hercegprímás. Az 1849.-i ostrom idején nagyon sokat szenvedett ez a templom. *Nagyon sok török keresztelkedett meg itt.* Ugyanekkor épült a *cseri barátok* (ferencrendiek) temploma és kolostora, 1703—32 között, azon a helyen, ahol a törökök legfényesebb mecsetje állt. Ezt a templomot *II. József* 1785-ben, tehát 150 évvel ezelőtt a Szent Erzsébet-rend apácáinak adományozta és a ferencrendiek nagy körmenetben a mai Ország-úti templomukba és kolostorukba mentek át, ahonnan az alapító Ágoston-rendieket űzte el II. József. A Szent Erzsébet templom melletti kórházban az első beteget 1785 november 20-án vették fel.

II. József 1786 április 13-án látogatta meg személyesen a kórházat s járta be a Viziváros uccáit is. *Marcibányi* István 1840-ben építette fel a mai nagyszabású kórházépülettömbbé.

A templom erkélyei közül nevezetes *Szent Fortunát vértanú,* továbbá *Szent Flamadián* feje és *Árpádházi Szent Erzsébet,* a rózsás szeretet hősnőjének a botja.

Személyi hírek

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ úr feleségével együtt nyári pihenőhelyére, Gödöllőre utazott és szemlét tartott a kivezényelt díszszázad felett.

KOZMA MIKLÓS belügyminisztert, mint a Rendőrtiszti Atlétikai Club védnökét köszöntötte fel *Ferenczy Tibor,* Budapest főkapitánya a belügyminiszter tiszteletére rendezett óbudai vacsorán.

VITÉZ BOBORY GYÖRGY, országgyűlési képviselőt, az *Országos Frontharcos Szövetség* országos elnökét, a frontharcos gondolat egyik legkitűnőbb harcosát *Horthy Miklós* kormányzó megerősítette a szövetség társelnöki állásában.

VITÉZ MAROSY (MENGELE) FERENC követségi tanácsos, a külügyminisztériumi sajtóosztály vezetője nyári szabadságra ment. Távollétében *Durugy* Ferenc dr. miniszteri osztálytanácsos helyettesíti.

RUTKAI RÁTH PÉTER udvari tanácsosnak, a Kassa-Oderberg-i Vasutak volt vezérigazgatójának 94-ik születésnapján meleg szavakban tolmácsolta a KSOD alkalmazottak üdvözletét *Wünscher Frigyes* kormányfőtanácsos az általa vezetett küldöttség élén.

JAKAB LAJOS főfelügyelőt meleg ünneplésben részesítette a fővárosi *Gázművek* igazgatósága és tisztviselői kara abból az alkalomból, hogy betöltötte fővárosi munkásságának 25-ik évet.

SZIKLA GÉZA igazgatót, az *Elektromos Művek* kelenföldi telepének vezetőjét az újonnan szervezett I. üzemi ágazat vezetésével bízta meg *Szendy* polgármester.

A magyar erő és tehetség

Világraszóló diadal a berlini olimpiai játékok eredménye. Magyarország a világ nemzetei közt olyan helyet foglalt el a sport terén, amelyre fel kell figyelnie mindenkinek. Tudomásul kell vennie a művelt emberiségnek, hogy itt, a Duna medencéjében olyan nép él és küszködik, amely különb, sokkal különb, mint az a sors és elbánás, amelyben része van.

Köszönjük derék fiainknak, hogy megmutatták, mi a magyar virtus és erő. Csodálatosan szép küzdelmek után megmutatták Magyarország igazi „helyét a nap alatt" az egész világnak. Minden propagandánál, minden irredenta mozgalomnál nagyobb erővel agitál igazságunk mellett a berlini olimpiász eredménye.

Fél méterrel magasabb lesz az új Mátyás templom

Az új Mátyás templom közel félméterrel lesz magasabb, mire befejezik az átépítését, ami előreláthatólag több évet vesz igénybe, még abban az esetben is, ha gazdaságosabban látnak a munkálatokhoz, mint eddig.

Rég nem volt olyan jó idő építkezésre, mint éppen az idei tavasszal, de a munkát csak a nyári hónapokban kezdhették el. A templom körül 40—45 munkás dolgozik, főleg az új minták kifaragásával. Ez a munka egészen a szobrászok művészetébe tartozik és olyan mészköveken folyik, amely az eddig használt kőzet helyett sokkal jobban ellenáll a kénes oldatoknak, a tempom régi ellenségének.

Az új kőzet bányája az esztergommegyei Süttőn van két műhellyel, amelynek mindegyikében 50—60 munkás dolgozik.

Hirdessen a BUDAI NAPLÓ-ban

Deleltetési jog és idegenforgalom

Siófok-Tisztviselőtelep, „Jóbarát" nyaraló 1936 nyara.

„Szép vagy óh — Balaton — . . . legalább nekem szép!" Ezzel kellett kezdenem, de hozzáteszem: nem akarok megbántani senkit, hiszen tudom, hogy másnak is — de legkivált az igaz magyarnak — tetszik a világon párját nem lelő, édesen lágy vízű, símán fodrozódó, haragos hullámzásában pedig fenséges Magyar Tenger! Itt feledjük a napi gondokat, itt simogattatjuk el nyugtalan idegeinket, — itt süt, mint sehol másutt oly ragyogóan a jó Isten napja, mintha csak azt sugároznó a lelkünkbe: „sok gyászotokra én küldök fényt és derűt és keserűségetekre édes, hűs hullámokat". Jó is itt a majdnem túlságos szépen kultúrált Siófok községi strandtól távoleső, 40 éves fenyveserdő és az enyhe vízpart között elterülő, úgyszólván csupa tisztviselők által néhány év alatt kedves kis nyaraló házacskákkal beépült és petuniákkal, mályvákkal, futó rózsákkal bevirágozott üdülőhelyen. Itt nincs zaj, nincs tüntető öltözködés, itt az a 100—110 család úgyszólván mind ismeri és szereti egymást. Nappal együtt vizipolózik és mókázik a habokban, este pedig együtt sétálgat az irredenta nevü utcákban, (mert itt kizárólag ilyen utcanevek vannak) és dalolgat magyar nótákat az egysorsú közönség.

Boldogult jó *Viraág* Béla bátyánknak ide kellett volna jönnie, ahol a név — és szív rokonai: az itt díszlő sok tarka virág illata és a fenyves üde, éltető levegője meggyógyította volna nemes, de beteg szívét... Itt érezzük át a magyar testvéri szeretetet a „Jó Barát", a „Hív-lak", a „Vár-lak" és sok más kedves elnevezésü nyaraló között és itt szívleljük meg a következő feliratok: „Hiszek egy Istenben", „Nem, nem, soha!" és „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország" annyira lelkesítő, fájó értelmét.

Csak egy dolog kedvetleníti el naponta az itt üdülőket és ez az, hogy településünkön a szarvasmarhák, a sertések csordája órákig delel a vízben, ami a nyaralók egészségét állandóan veszélyezteti. Ha ezt a partmentén közlekedő vonatokról a külföldiek meglátják, — mint ahogy már sokan észre is vették — akkor az idegenforgalmi propaganda hiábavaló lesz! Azt mondják, hogy a „közbirtokosság" marháit a deleltetés „joga" törvény szerint megilleti. — De talán csak a parton és nem a drágavizü Balatonban? És ha mégis: úgy a törvényt kell módosítani!

Ettől eltekintve, mégis csak szép a Balaton, de lélekemelő a tájéka is: Tihany . . ., Szigliget . . ., Badacsony . . . és a többi bájos hely!

A **„Budai Napló"** sokszor visszatér cikkei útján Hazánk e szép helyére, de erről írni és beszélni soha sem elég!

Jöjjetek a Balatonra magyar testvéreink, keressétek és megtaláljátok itt testi-lelki bajotok, honfi bánatotok enyhülését! . . .

Mikola Géza dr.

ANGOL PARK

MINDENNAP INGYEN:

Csodarevű
Óriás-Zeppelin
Sicc kalandjai
Művészesték

TEDDY HOT
és jazz-zenekara

HIREK

A Szent István-ünnep programmja

Az első magyar apostoli király, *Szent István* dicső emlékezetére Budapesten rendezendő egyházi ünnepségek sorát augusztus 19-én, este 6 órakor, a Várplébánia templomban tartandó ájtatosság és szentbeszéd nyitja meg. Ezek az ájtatosságok augusztus 27-ig naponta megismétlődnek.

Szent István napján reggel 8 óra 15 perckor kezdődik az ünnepi bevezető ájtatosság a Szent Jobbról nevezett Várplébánia templomban. A körmenet *Serédi Jusztinián* bíboros hercegprímás vezetésével fél kilenckor indul a templomból. Este 7 órakor könyörgőlitánia lesz a *gellérthegyi sziklatemplomban*, ahol a Pálos-rend egyik tagja mond szentbeszédet.

A világi ünnepségek augusztus 14-én kezdődnek. E naptól kezdve augusztus 25-ig esténként a Városi Színházban a 60 csoportból álló *Gyöngyösbokréta* mutat be népi táncokat és népszokásokat, Paulini Béla rendezésében 15-én, 18- és 20-án zenés őrségváltás a királyi palotában. Augusztus 17-én, délután 5 órakor a Városi Színházból a Városházára vonul a gyöngyösbokrétások színpompás csapata. 19-én, délután 6 órakor *Magyar Anyák Ünnepe* az új városháza közgyűléstermében. Este tárogatós hangverseny a Halászbástyán. Szent István nap reggelén a budapesti helyőrség zenekarai zenés ébresztővel járják be a várost. Este fél 10 órakor tűzijáték a Gellérthegyen.

Az ünnepi hét résztvevői 20-án vonulnak fel az Ereklyés Országzászlóhoz.

Bőséges műsorral járulnak hozzá az ünnepségek változatosságához az állatkerti hangversenyek, a fővárosi Népművelési Bizottság szabadtéri hangversenyei, a margitszigeti gardenparty, melyet a Gyermekvédő Egyesület rendez, továbbá a színházak és cirkuszok. Változatos sportesemények, művészi és gazdasági kiállítások gondoskodnak a főváros vendégeinek szórakoztatásáról.

A vidéki ünnepségek közül kiemelkedik a budaörsi szabadtéri passiójáték.

— Viraág Béla halálhíre a muzulmánok angolnyelvű világlapjában. A Londonban megjelenő *Muslim Times* július 9-i száma az alábbi hírt közli:

— HALÁLHÍR. Viraág Béla halálával a magyarországi mohamedánokat súlyos veszteség érte. Viraág Bélát jól ismerték a Kelet mohamedánjai is, akiknek nemrégen számolt be a Quadianban megjelenő „Alfazl" május 12-iki száma Viraág Béla aranyjubileumáról. Mindig készségesen segítette elő a magyarországi mohamedán propagandát. A Budapesten lakó mohamedánokon kívül hatalmas tömeg vett részt temetésén, ahol *Medriczky* Andor dr., aki nagy érdemeket szerzett azáltal, hogy felkeltette Magyarországon az iszlám iránti érdeklődést, mondott megható beszédet. *Ayaz khán*, az izlám magyarországi exponense elbúcsúztatta Viraág Bélát, meleg részvétét fejezve ki a gyászoló családnak.

Lamotte Károly alpolgármester helyettesíti a távollévő polgármestert. *Liber* Endre alpolgármester, aki eddig a távollévő *Szendy* polgármestert helyettesítette, augusztus elején szabadságra ment. Míg a polgármester haza nem tér, addig *Lamotte* Károly áll az adminisztráció élén. *Szendy* polgármester a Szent István-napi ünnepségekre már hazaérkezik.

Némethy Károly tanácsnok legfelsőbb kitüntetése. A kormányzó ifjabb *Némethy* Károly dr. székesfővárosi tanácsnoknak a székesfővárosi közigazgatás terén szerzett érdemei elismeréséül a *kormányfőtanácsosi* címet adományozta. Ez a hivatalos híradás őszinte örömmel tölti el a főváros polgárságát, mert abban a becsületesen és lelkesen végzett munka legmagasabb elismerését látja. *Némethy* tanácsnok nehéz hivatali állásában nagy tudással és emberi érzéssel intézi az ügyes-bajos polgárk dolgait. A főváros tisztviselői karának igaz értéke *Némethy* Károly tanácsnok, Budapest kultúrájának hivatott vezetője.

József Ferenc királyi herceg mondta a serlegbeszédet a Nemzeti Vértanuk emlékvacsoráján.

A Zugligeti Manrézában, a város e részének egyik legszebb épületében, amely belül a zárt lelkigyakorlatok áhitatos csendjét lehelő temploma, egész hónapban pontos műsor szerint folyik a lelki munka, hogy a megfáradtaknak megerősödést, a kétségbeesetteknek bíztatást, a gyengéknek támogatást nyujtsanak. Augusztus hó első felében a Baross-Szövetség és az egri járási jegyzők részére volt, most, 16-án pedig a soproniak, majd esztergomiak és az esztergomi főegyházmegye papjai számára lesz 3—5 napos lelkigyakorlat.

A világ összes ferences templomában ünnepelték *Porciunkula* napját e hó első vasárnapján. Budán három templomban lehetett elnyerni a teljes búcsút: *a ferences plébánia templomban*, ahol délelőtt nagymise, este szentbeszéd vezette be az ájtatosságot; *a kapucinusok plébánia templomában*, ahol egész nap szentségimádást rendeztek és a *pasaréti ferences lelkészség templomában*, ahol négy szentmisét mutattak be délelőtt. Szent Ferenc budai III. rendje Porcinkula-zarándoklatot rendezett Mátraverebélyszentkútra ezen a napon.

Nem vette meg senki a Hunyadi János-úton lévő Gutmann-palotát, amely nemrég került másodszor kalapács alá. A híres palotában, amely a környék egyik legszebb épülete, már több év óta senki sem lakik, azonban ennek ellenére is adót vetettek ki rá, amit a tulajdonosok megfellebbeztek. Most a közigazgatási bíróság hoz végső fokon döntést a perben.

Előkészületek Buda visszafoglalásának 250 éves ünnepére

A *Budai Napló* volt az első, amely évek hosszú sora előtt céljául tűzte ki, hogy Budavár visszafoglalásának 250 éves évfordulóját *világraszóló ünnepségek közt* ünnepelje meg a magyar nemzet. Sajnos, a szeptember 2-i ünnepség nem lesz olyan méretű és olyan kihatású, mint azt szerettük volna, a mai körülmények közt azonban meg kell elégednünk azzal a programmal is, amelyet a főváros közművelődési ügyosztálya állított össze Budavár visszafoglalásának 250 éves évfordulójára.

Szeptember 1-én kezdődnek az ünnepségek a *történelmi emlékkiállítás* megnyitásával. *Másodikán* reggel 9 órakor ünnepi hálaadó szentmise lesz a Koronázó főtemplomban, ahol bemutatják *Simonelli* XVII. századbeli olasz zeneszerzőnek Budavár visszafoglalásának örömére írt korális miséjét. A szentmise után, amelyet *Serédi* hercegprímás pontifikál, előadják *Kodály* Zoltánnak erre az alkalomra írt budavári Tedeumát.

11 órakor kezdődik a Bécsikapu-téren a visszafoglalás emlékművének *és az itt elesett hősök emlékkövének felavatása. Horthy* Miklós kormányzó koszorút helyez *Abdi* basának, Buda utolsó török védőjének a Prímásbástyán álló emlékére. A felavatás után a kormányzó a Bécsikapuhoz legközelebb eső rondellához vonul és azon a helyen, ahol legelőször tűzték ki a lobogót a vár fokára, *megkoszorúzza az ott elhelyezett magyar hajduk zászlórúdját.* Ezután a menet az északnyugati bástyához vonul, ahol a tört rés helyén *hatalmas keresztet helyeznek el, alatta a lélekharanggal,* annak jeléül, hogy a felszabadító sereg itt hatolt be a várba.

Ugyancsak szeptember 2-án, délután *József* főherceg megnyitó beszédet mond a Tudományos Akadémia díszközgyűlésén, este 7 órakor pedig *Szendy* Károly polgármester mond rádióbeszédet, majd a Városi Színházban ünnepi díszhangverseny következik, amelyet *Ormándy* Jenő dr. karnagy vezényel, közreműködik *Bartók* Béla is. A hangverseny után a külföldi vendégek tiszteletére a főváros a Gellért-szállóban fogadást rendez.

Szeptember 3-án délután lesz a főváros ünnepi díszközgyűlése. Erre meghívják a külföldi államok küldöttségeit, a diplomáciai kart és a legfőbb állami méltóságokat.

Az ünnepségekkel kapcsolatban augusztus 30-án *Sipőcz* Jenő főpolgármester, szeptember 10-én pedig *Liber* Endre alpolgármester is rádióbeszédet mond.

Forgalomba jöttek e héten a Liszt-képpengősök. Az ezüstérme átmérője 27 miliméter, súlya 10 gramm. Egyik lapján *Liszt Ferenc* domborművű arcképe van, körirata pedig: *„Liszt Ferenc a nagy magyar zeneköltő emlékére 1811—1886."* Alul a tervező, *Berán* Lajos neve. Másik lapján a magyar címer a szent koronával, felette a *„Magyar királyság"* felirat, itt van az értékjelzés, évszám és a pénzverőjelzés is.

KRISZTINAVÁROSI BÚCSÚ

Búcsú volt a Krisztinában
Volt ott bőven búcsúfia,
A budai kocsmákban meg
Stílszerűen: búcsú-„pia".

Gyümölcskiállítás és Passiójáték Budaörsön. A *Budaörsi Gazdaszövetség* teljes napos műsorral várja azokat, akik a most másodszor megrendezett gyönyörű kiállítást meg akarják tekinteni. Szombaton, augusztus 15-én kezdődik a tízezer lakósú Budaörsnek ez az ünnepélye, amelyen ki akarja tárni mindazt a szépet és jót, amit a község csak adni tud: nehéz munkával kitermelt világhírű jó *gyümölcsöt,* és a szép, művészi *Passiójátékokat.* A kiállítás anyaga meglepetésszerűen bő; festménysorozatban mutatják be a különböző időkben érett őszibarackot: *Luef* Lajos, a Budaörsi Takarékpénztár igazgatójának képeiben. Összegyüjtötték az idevonatkozó irodalmat is.

A kiállítók közt ott szerepelnek a község nagytermelői: *Ébner* György bíró, *Franck* Benedek, *Weber* János, aki 1933-ban első lett gyönyörű barackjaival, *Albecker* János, akik a legnagyobb részét adják a budaörsi gyümölcsexportnak, amely már idén is 10 vagónnal szállított gyümölcsöt Európa minden piacára, különösen Bécsbe, Linzbe, Hamburgba, Londonba. A budaörsiek még a mult században kizárólag bortermelők voltak, Trianon után azonban új megélhetés után kellett nézni és így kezdődött meg az egyre növekvő baracktermelés. A kiállítással kapcsolatban *Bató* Géza tanító rendezésében tartják meg a Passiójátékokat is.

Búcsú a Krisztinavárosban. A krisztinavárosi búcsú a szokásos ünnepélyességgel zajlott le. Gyönyörű szentbeszéddel vette kezdetét a Krisztina-téri plébániatemplomban, amit *Kálló* Ferenc tábori főlelkész mondott. Ennek végeztével a körmenet elindult a templomból, kis kört írván le a közeli Pauler-utcán keresztül. Utána *Luttor* Ferenc dr. prelátus, vatikáni követségünk kánonjogi tanácsosa celebrálta nagy segédlettel az ünnepélyes főpapi szentmisét, melyen a krisztinavárosi énekkar Kemptner: *D-dur miséjét* adta elő. A búcsú-vásár is meglehetősen sikerült, az árusok a mai gazdasági viszonyok mellett meg voltak elégedve az eredménnyel.

Első döntés a tabáni kisajátítási perekben. A Tabán lebontása előtt, a főváros a legtöbb ingatlantulajdonossal békésen megegyezett az átengedett ingatlanok árában. Akadtak azonban számosan, akik a főváros által felajánlott vételárt kevésnek tartva, bírói döntést keresnek a vételár megállapítására. Az első ilyen perben, melyet *Iller* Hugóné dr-né és *Kozanek* István közös ingatlanuk értéke iránt indítottak, most döntött a törvényszék. Az ítélet szerint *nagyobb árat kell a fővárosnak fizetnie, mint amekkorát felajánlott, de kevesebbet, mint az eladók kértek.* Hír szerint úgy a főváros, mint a kisajátítást szenvedettek fellebbeznek az ítélet ellen.

RÉGEN ÉS MA

Sokszáz éve nincsenek már
Budavárban török pörök,
Kétszázötven éve kiment
A várból a kontyos török.

Budavár bevételének
Fordulóját ünnepeljük,
Pardon, ha a szót a multról
Jelen időre tereljük.

Egy budai szindirektor
(Nem volt aznap elővétel)
Így sóhajt fel: De jó lenne
Budán megint nagy — bevétel . . .

(Heszperusz)

Mese az óbudai sörbenfőtt tótról

1814 nyarán, amikor a jó óbudaiak és a kiskocsmáikba átránduló budaiak meg pestiek legnagyobb élvezettel fogyasztották a régi óbudai sörgyár árpalevét, egy napon szájról-szájra terjedt a rémhír, hogy a sörfőző üstbe munkaközbe beleesett egy tót napszámos és teljesen puhárafőve húzták onnan ki. Hogy a hatalmas üst tartalmával mi történt, azt az egyesek fantáziájára bízták. Óh borzalom!

A sörfőző gazdája a község volt és mikor az érdemes elöljárók füléhez is eljutott a rémhír, rögtön szigorú inkvizíciót tartottak, minek eredménye a következő tartalmú, németül megírt körlevél lett:

„Valamely hazug ember kitalálásából a napokban ezen kir. koronauradalmi mezőváros kebelében elterjesztetett, hogy egy tót a sörfőző üstbe esett volna, ahonnan kifőzve húzták ki.

Mielőtt még ezen hírnek valódi oka ismeretes lett volna, a legszorosabb vizsgálatot úgy a dolog eredetére, mint folytatására nézve megindíttattuk, azonban azt találtuk, hogy hazug, bizonyára a sörház bérlője elleni rosszindulatból kitalált mese az egész.

Minekfolytán kötelezve érezzük magunkat a dolgok ezen álláspontját az összes hivataloknak tudomására adni, azon megjegyzéssel, hogy a nétán már elterjedt gyanút eloszlatni és az elterjesztett hazugság valódi állapotjáról mindenkit hivatalosan és kellőképen felvilágositani ne terheltessék.

Óbudán 1814 augusztus 11-én, Óbuda kir. koronauradalm imezőváros bírája és esküdtjei." P. H. (A pecsét címerpajzs, rajta liliom O. B. betük, alatta 1773. évszám, fölötte a magyar korona. Magyar körirata: Óbuda városa pecsétje.)

A szomjas emberiség valószínüleg abban az évben a sört részesítette előnyben és valamelyik elkeseredett szőlősgazda nem tudván pincéje tartalmán túladni, eszelhette ki a tisztességtelen versenynek ezt a fajtáját.

Olyasféle kísérlet volt ez, mi a mostani nyaralási időszak előtt a bécsi menetjegyirodákban történt. A legnagyobb forgalom idején ismeretlen emberek berontottak és a publikum feje fölött hangosan ordították: „Kérem tart-e még a gyermekparalizis a Balatonvidéken?" Mire a tisztviselők felocsúdtak és felelni akartak, már el is tűntek a „felelőtlen elemek", akiket persze a piszkos konkurrencia küldött ki rontó szándékkal.

Gálosi Soma

BUDAI KUTYAFÜRDŐ
higiénikus kutyakozmetika
SZAKSZERŰ TRIMMELÉS
fürösztés ● nyirás ● féregmentesítés
Törzskönyvezett fajkutyák eladása
Telefon: 1-527-61
II., MARGIT-KÖRÚT 56. SZ.

Egyiptomi tudós a budapesti gyógyfürdőkről. Egyik legelőkelőbb egyiptomi folyóirat, a *„Lo Gazete d'Orient"* legutóbbi számában 17, mintegy ötven képpel illusztrált oldalt szentelt Budapest fürdőváros ismertetésének. A cikket *Latis* bey dr., az egyiptomi orvosszövetség elnöke írta. Különös figyelmet szentel a cikk — az orvosi megállapításokon kívül — a budai fürdők történelmi multjának. *Latis* bey hosszabb időt töltött egyik budai gyógyfürdőben és cikke végén, közvetlen tapasztalataira hivatkozva, felhívja Egyiptom közönségét, hogy minél többen látogassák meg a magyar főváros gyógyfürdőit.

SZÍNHÁZ ÉS MOZI

Fel kell támasztani a Várszinházat

Érthető feltűnést keltett a budai színházi és művészi körökben az a hír, hogy egy érdekeltség ki akarja bérelni a már nagyon régen szünetelő Várszínházat. A hir szerint az érdekeltség még nem döntött az épület átalakítására vonatkozólag, de ebben az irányban sok új meglepetéssel akar a közönségnek kedveskedni.

A „régi jó idők" hangulatával, de új, modern színészettel és kényelemmel akarják a Várszínházat újjávarázsolni. Az elgondolás szerint *nemzetközi darabokat játszanának,* mintegy belekapcsolódva ezzel is a budai idegenforgalomba. Úgy tudjuk, az érdekeltség már megkezdte tárgyalásait s rövidesen megindul az élet ott, ahol pontosan most 12 éve hangzott el az utolsó „végszó", s ahol már fölmérték tavaly az ülőhelyektől megfosztott, poros, romszerű nézőteret és a szakadozott, repedt deszkájú színpadot, hogy színművészeti múzeumot csináljanak belőle.

A gyönyörű empir-stílusú épületet belül teljesen tönkretették. Vandál kezek garázdálkodtak benne, úgyhogy teljes restaurálásra szorul, ami meglehetősen sokba fog kerülni. De meg kell csinálni, fel kell támasztani a Várszínházat, nem szabad tűrni, hogy a karmeliták egykori templomából átalakított gyönyörű műemlék gazdátlanul pusztuljon tovább.

Olty Magda, a Nemzeti Színház tehetséges, fiatal művésznője osztatlan nagy sikereket aratott a Szegeden rendezett szabadtéri játékokon, *Herczeg* Ferenc gyönyörű darabjában, a Bizáncban. *Herma* poétikus szerepében lépett fel s finomveretű alakítását mindvégig átragyogta a szépség, a hűség és a rajongás, s szabadtéri arányokban is ragyogóan érvényesültek játékának kristálytiszta finomságai, szépségének elbűvölő hatásai. A szegedi Dómteret betöltő hatalmas nézősereg, amelynek soraiban a társadalmi, művészi és irodalmi élet számos kitűnősége foglalt helyet, elragadtatással és sok tapssal ünnepelte a fiatal művésznőt. A művésznő Olty Antalnak, lapunk szerkesztőtulajdonosának leánya.

— **Németh Antal a párizsi esztétikai kongresszuson.** A jövő év nyarán, 1937 augusztusában tartják a világ esztétikusai második nemzetközi kongresszusukat Párizsban. A francia elnökség *Németh* Antal dr.-t, a debreceni egyetem magántanárát, a Nemzeti Színház igazgatóját is meghívta a kongresszuson való részvételre. *Németh* Antal dr. elfogadta a meghívást és előadást is tart színház-esztétikai kérdésekről.

Gyöngyösbokréta kiállítás a Nemzeti Szalónban. Szombaton nyílt meg a Nemzeti Szalón erzsébettéri kiállítási helyiségében a „Gyöngyösbokréta népe" kiállítás. A magyar néplélek kincseinek bemutatóját *Paulini* Béla és *Hubay* Andor rendezték, *Partucz* Lajos és *Zichy* János gróf vezetése alatt.

BUDAI MOZIK MŰSORA

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34

Az olimpiászról szóló legújabb híradások. Új műsor: A kék dandár (L. Equipage). Főszereplők: Forst Annabella és Jean Murat. Fox és Magyar Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnapon ½4, ½6, ½8 és ½10 órakor. — *Leszállított helyárak.*

ADMIRÁL FILMSZÍNHÁZ. Margit-körút 5/b. Telefon: 1-357-07. Olimpiai híradók. Új műsor: Forog az idegen (Radó Sándor és Orosz Vilma) és Titokzatos randevu. Előadások kezdete hétköznap: ¼4, ¼7, ¼10, vasárnap: 1, ¾4, ½7, ¼10 órakor.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-563-74. Feltámadás (Anna Steen). Moszkvai nász (Camilla Horn). Rendkívüli híradó, külön kiadás az olimpiász részleteiről 3 naponkén új felvételek. Előadások kezdete: ½5, 6, ½8 és 9 órakor.

BUDAI APOLLÓ. Csalogány-u. 46. Telefon: 1-515-00. Előadások csak péntek, szombat és vasárnap. Forog az idegen (Radó Sándor, Orosz Vilma). Vihar a Sárga tengeren (Clark Gable). Híradók. Olimpiász-film (½5-től folyt., utolsó előadás 9-kor).

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. Új rokon. — Vágy (Marlene Ditrich). Nyomorultak. Fox és Magyar Híradók. Előadás kezdete hétköznap: 6, 9, vasár- és ünnepnap 3, 6, 9 órakor. Következő műsor: *Örvény.*

Nyomatékosan kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy fizetéseket — saját érdekükben — kizárólag posta útján vagy kiadóhivatalunk szabályszerű nyugtája fejében teljesítsenek.

Gogolák József halála. *Gogolák* József királyi tanácsos, nyugalmazott székesfővárosi államrendőrségi főszámtanácsos, a Ferenc József-rend lovagja és a hadiérem tulajdonosa, augusztus 9-én elhúnyt. Buda nagy részvéte kísérte utolsó útjára az elhúnytat, aki mindig igaz rajongással viseltetett szeretett városa, Buda iránt.

BUDAI LAKÓ TÜNŐDÉSE

Új a lakbérleti szabály,
Azaz szabályrendelet;
Ezek után itt fenn Budán
Egy kérdés bánt engemet.
Liftpénz, kapupénz-probléma
Pesten bajt már nem csinál,
De mennyi lesz a kapupénz
Az új Bécsikapunál?

A Gellérthegy történetéből. A nagy látogatottságnak örvendő keszthelyi nyári egyetemen a tudományos előadások értékes sorában, a napokban *Nagy* Lajos dr., az aquinkumi muzeum igazgatója tartott nagy figyelmet keltő történelmi tárgyú előadást, az ereviskusokról. A mindvégig komoly tudományos felkészültségű előadásban rámutatott *Nagy* Lajos arra, hogy a római foglalás előtt Dunántúlnak egyik legjelentősebb bennszülött törzse, az ereviskusok voltak, kiknek székhelye a Gellérthegy volt.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

Romkert keretében tartják fenn a tabáni ásatások középkori leleteit. Ismertes, hogy a tabáni görögkeleti templom közelében végzett ásatások során XV. századbeli templom nyomaira, faragott kövekre, törökkorabeli tárgyakra bukkantak. Találtak egy páratlan régiségi értékű őskori barlangot is. A leleteket, a főváros felkérésére, régészekből álló bizottság vizsgálta felül. Ennek véleménye szerint *a régiségeknek nagy történelmi értékük van* és így ezeket stílszerű romkert keretében kell az utókornak átmenteni.

— **Új szivarkagyűjteményt hozott forgalomba a Magy. Kir. Dohányjövedék.** A finomabb cigaretták népszerűsítésére a dohányjövedék augusztus 3 óta kétféle 25—25 darab válogatott szivarkát tartalmazó mintagyűjteményt hozott forgalomba. A tetszetős dobozok *Végh* Gusztáv iparművész munkáját dicsérik. A drágább szivarkagyűjtemény doboza 2.50 pengő, az olcsóbb 1.90 pengő.

KOTSIS ERZSÉBET **BUDÁN** a gyermekfénykép specialista II, Corvin-tér 5. sz.

Dalosünnep Óbudán. A Lord Rothermere díszelnöksége alatt álló *Budapest, III. ker. Törekvés Dalkör* augusztus 15-én az óbudai Korona Vigadóban dalosünnepélyt rendez. A hangverseny keretében közreműködnek: a *Budai Szabadság Dalkör, Budapest Székesfővárosi Akna Dalkör, Goldberger S. E. Dalkara, Magyar „Hiszekegy" Dohánygyári Dalkar, Magyar Tex Gyapju S. C. Dalkör, Mária Valéria Állami Telep „Szebb Jövőt" Dalköre, Óbudai Dalkoszorú és Süss Nándor PLE Dalköre.* A vezetőség élén, mint díszelnök *Rothermere* lord neve díszlik. Zászlóanya *Greschl* Istvánné. Díszfővédnökök: *Andréka* Károly és *Frühwirth* Mátyás. Védnökök: Hartay János, Heves Dezső, Marer Arnold, Vargha Miklós. Tiszteletbeli elnökök: Baldián János, Dietz József, Goldstein Dezső, Häusler József, Hutira István, Kanderer Nándor, Kovács Arnold, Mehlbeck István, Novák József, Vogt István, Zombori Sándor, Zsedő Gusztáv. Elnök: Greschl István. Kivülük még 53 tagú szervező és szereplő gárda fáradozik az ünnep sikerén.

Új park a Vizivárosban. A kerületi Jurányiköz végén a főváros új parkot létesít, ami tetszetős befejezése lesz az eddig zsákutcába torkolt köznek.

Kérjük igen tisztelt előfizetőinket, hogy lakáscímükben történt változásokat velünk közölni szíveskedjenek, hogy lapunkat pontosan és akadály nélkül megkaphassák.

Közmunkák Budán

Augusztus 4-én versenytárgyalást hirdetett a székesfőváros polgármestere (XIII. ü. o.) a *Rudasfürdő* átépítésével kapcsolatos központi fütés bevezetés munkáira. Ajánlatot adtak be: *Janisch János és fia* 37.536.87, *Wolf* Ödön 39.205 P 99 f., *Szegedy* Béla Jenő 40.946, *Egri és fia* 42.550.54, *Gerő* László 47.826.86, *Tollár* Lajos 49.980.36, *Fancsaly* Ferenc 50.219.04, *Kovács* A. Ödön 51.006.18, *Knuth* K. 69.874.38 P-vel.

Az I. Diósárok útrendezési munkáira ajánlatot adtak be: *Wohl* Dezső 8350, *Bús és Mihály* 8779.60, *Szilágyi* Imre 9015, *Husz* Béla 9074, *Ámon* Rezső 9412, *Schaffer* Antal 9486, *Helfenstein* Ferenc 9593, *Obendorfer* Rudolf 9782, *Heverdle* Károly 10.735, *Székely* Kálmán 11.235 P-vel.

Augusztus 17-én tart versenytárgyalást a *Székesfőváros Vízművei* igazgatósága a II. budai vízszűrő békásmegyeri telepén létesítendő gépész- és őrlakóház összes építési munkáira.

Döntés történt a következő munkák vállalatba adására: I. Mészáros-utcai leánygimnázium üvegezési munkáit készíti özv. *Büchler* Jónásné, a parkettázó munkákat: *Ker. Parkettázó Kisipari Alk. Egyesülete,* a burkolómunkákat *Andrea* cementárugyár, *Soós Lajos* és *Ceglédi* I. Jenő. Az I. ker. Kútvölgyi-úti Szent János kórház tetőfedő munkáit *Graviéser* Albin.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új épitkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

II. kerület Toldy-utca 29. kétemeletes házra Fischer József és nejének, II., Fazekas-utca 2. (tervező: Málik József II., Vérmező-utca 8.)

III. kerület, Daru-utca 12. egyemeletes házra Rónay Ferenc és neje III. ker. Daru-utca 22. (tervező: Kiss Sándor III. Pacsirtamező-utca 61.)

XI. kerület Ábel J. kétemeletes házra, Zentai Szilner Testvéreknek XI., Szent Imre-utca 44. (tervező: Béla Antal, I. Csörsz-utca 51.)

II. kerület Donáti-utca 51. háromemeletes házra, Landler Jenőnének V., Gyöngyház-utca 2. (tervező: Hamburger István, VII., Vilma királynő-út 23.)

II. kerület Fő-utca 24. ötemeletes házra, Aula építő szövetkezetnek, V., József-tér 11. (tervező: Fuchs Lajos, VII., Alsóerdősor 22.)

XI. Kökörcsin-utca 23. kétemeletes házra Pollák Ignácnak, IX., Rádai-utca 24. (tervező: Román Miklós, V., Tátra-utca 24.)

II. kerület Fiáth-utca 8. háromemeletes házra Fuchs Lajos és társának Alsóerdősor-utca 22. (tervező: Fuchs Lajos, VII., Alsóerdősor-utca 22.)

I. kerület Széher-utca 51. kétemeletes szanatórium épületre Assisi Szent Ferenc leányai I. Tárogató-utca 46. (tervező: Ilonzay Béla, V., Nádor-utca 20.)

I. kerület Kléh-utca 10/a. családiházra Kácser Dezső dr. és nejének, II., Olaszfasor 43 b/b. (tervező: Tauszig és Réth, V., Váczi-út 32.)

XI. kerület Bod Péter-utca 77. családiházra Enyingy István és nejének, I., Attila-utca 8. (tervező: Garazsy Mihály, XI., Komondor-utca 2407/67. hrsz.

II. kerület Pasaréti-út 165. családiházra özv. Hoffer Adolfné dr-nénak, II., Keleti Károly-utca 8. (tervező: Debre Sándor, V., Pozsonyi-út 26.)

I. kerület György Aladár-utca 10383/4. hrsz. családiházra Kühlburger János és nejének, IV., Kúria-utca 3. (tervező: Baumgartner Antal Újpest, Jósika-utca 3.)

III. kerület Törpe-utca 11. családiházra Devescori Máriának, III., Törpe-utca 11. (tervező: Vándor Ferenc, Kende-utca 22.)

III. kerület Táborhegydülő 16.692. családiházra Gidai László és nejének, VII., Szent Domonkos-utca 11. (tervező: Pataky Sándor, III., Lajos-utca 116.)

III. Vérhalom-utca 15.365/1213. hrsz. családiházra Kocsis Tivadarnak, II., Barsi-utca 5. (tervező: Kocsis Tivadar, Barsi-utca 5.)

III. kerület Emőd-utca 22. családiházra Csanády Árpádé s nejének, III., Nimród-utca 8. (tervező: Krén Ferenc, XI., Keve-utca 60.)

II. kerület Törökvészdülő 11.920/2. hrsz. családiházra Beck Józsefnének, II., Pasaréti-út 64. (tervező: Somló Ferenc, V., Tátra-utca 20/b.)

II., Kelety Károly-utca 12., ötemeletes házra, Politzer Sándornak, V., Visegrádi-utca 6. (Tervező: Szőke Imre, V., Pannonia-utca 22.)

III., San Marko-utca 1., háromemeletes házra, Benedek István és társainak, II., Török-utca 8. (Tervező: Falus Ferenc,, VI., Horn Ede-utca 12.)

II., Kapy-utca 3., családi házra, özv. Rechnitzer Sándornénak, II., Kapy-utca 3. (Tervező: Schulc János, XI., Horthy Miklós-út 78.)

I., Diósárok-u. 32/a., családi házra, vitéz Hadnagy Domokosnak, VII., Rottenbiller-utca 33. (Tervező: Göbl Miklós, I., Koronaőr-u. 6.)

I., Bazin-u. 3., családi házra, gyulay Gyulay Ákos dr.-nak, Böszörményi-út 44. (Tervező: v. Kapuváry Gusztáv, VIII., Kisstáció-utca 3.)

Útépítések. A főváros törvényhatósága által engedélyezett munkák közül Budán még ez évben sor kerül a *Budafoki-út* rendezésére 120.000 pengő, és a *Budakeszi-út* belső szakaszának építésére 80.000 pengő költséggel, melyre már az ajánlatok is beérkeztek. Pályáztak: Hollós Ferenc 51.642 P, Szász Albert 56.769.40, Behyna Oszkár 56.908.90, Schaffer Antal és Helfenstein Károly 57.173, Útépítő és Aszfalt váll. 57.811.60, Wohl József 59.763.50, Bíró László 59.866, Danubia műsz. váll. 60.197.80, Magyar Aszfalt Rt. 61.694, Neumann Ferenc 62.156, Barta Károly 64.658.30, Schäffer Károly 70.326.50 pengős ajánlattal. Az ügyosztályi költségvetés 79.858.50 pengő. Az ajánlatok közül a II. ügyosztály elfogadásra javasolta Hollós Ferenc 51.642 pengő végösszegű legolcsóbb ajánlatát. Sajnos, a főváros szűkreszabott költségvetési kerete nem engedi, hogy az idén még egyéb nagyobbszabású útépítések induljanak meg. Remélhetőleg a következő költségvetési évben számos olyan budai útépítés is sorra kerül, amelyeknek hiányát súlyosan érzi Buda fejlődése.

Újabb nyolcszázezer pengő családi házak építésére. A *Magánalkalmazottak Biztosító Intézete* már eddig is a családi házépítő akció elősegítésére kereken 10 millió pengő névértékű kötvényt vett át az Országos Lakásépítő Hitelszövetkezettől. Ebből sorsolás útján félmillió pengő már visszafizetésre került. Ezt az összeget a *Mabi* újból a családi házépítő akció rendelkezésére fogja bocsátani. Hasonló módon fordít 300.000 pengőt e célra az Oti is. Miután a házak építésére sehol kedvezőbb módon nincs alkalom, mint Budán, remélhető, hogy e tekintélyes összegekből újból komoly lendületet kap Buda fejlődése.

Régi Buda kávéház II., Fő-u. 79.
(Király-fürdővel szemben)
Remek kávéja minden igényt kielégít
Összes napi- és képeslapok

KÖZGAZDASÁG

— **Tormay Béla ünneplése.** Tíz év óta áll a postatakarékpénztár élén *Tormay* Béla és ezen idő alatt a vezetése alatt álló intézet példátlan arányokban fejlődött. A tízéves szolgálati évforduló alkalmából az intézet tisztviselői meleg ünneplésben részesítették a népszerű vezérigazgatót. A tisztviselőkar jókívánságait *Molnár* Gyula dr., h. vezérigazgató tolmácsolta.

— **Vaktor Ferenc a Generáli Biztosító új aligazgatója.** A *Generálinál* a legutóbbi előléptetések során aligazgatói rangot kapott *Vaktor* Ferenc cégvezető is. Vaktor Ferenc magas pozícióját teljesen a maga erejével küzdötte ki. Gazdasági tudása és felkészültsége mellett, emberi értékei is méltóvá tették arra a nehéz, sok tudást és tapintatot igénylő pozicióra, amelyet most elfoglalt. Előléptetése nemcsak tisztviselőtársai, hanem széles társadalmi körökben és a magyar sajtó körében is osztatlan örömet kelt.

— **Új bankfiók Budán.** Az erősebben fejlődő fővárosi városrészekben a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* új fiókokat nyit. Budán a múlt héten nyílt meg a Kereskedelmi Bank új fiókintézete a Márvány-utca sarkán, *Alkotás-utca 29. szám alatt.* A városrész gyors fejlődése biztosítja az új bankfiók forgalmát. A bank igazgatósága a fiók élére kipróbált szakembert állított *Stojanovits* Jenő személyében.

— **Új hűtőberendezés a Szent Gellért-fürdő éttermi üzemében.** *Gundel Károly,* a Gellért-fürdő éttermének bérlője, az eddigi nagy helyet elfoglaló hűtőberendezést a legmodernebb elektromos hűtőkészülékkel cserélte fel. Az új berendezés kis helyet foglal el és mégis tökéletesen megoldja az egész üzem hűtőszogálatát. Az új készüléket, a *Wertheimer cég* építette, költségeit pedig a főváros és Gundel közösen viselték.

— **Rohonyi János kilépett az Óbudai Keményitőgyár kötelékéből.** *Rohonyi* János, a vegyészeti ipar ismert szakembere, aki legutóbb, mint az Óbudai Keményítőgyár R. T. igazgatója működött, megvált a gyár kötelékétől. Pantolemia cég alatt önálló gyógyzerkereskedelmi vállalatot alapított.

— **Megkezdte működését az Országos Földhitelintézet.** A magyar törvényhozás külön törvénnyel szabályozta az altruista bankok fuzióját és megalapította az *Országos Földhitelintézetet.* Az új intézet élére *Reményi Schabneller* Lajos vezérigazgató került, kinek kipróbált képeségei biztosítékul szolgálnak arra, hogy az új intézet be fogja tölteni nagyfontosságú hivatását. A közeli napokban megjelenik a telepítési törvény végrehajtási utasítása. A telepítés nagyfontosságú nemzetépítő munkájában a legfontosabb szerepet az Országos Földhitelintézet fogja betölteni. Máris számos nagybirtokos ajánlott fel ingatlanokat a felépítési célokra, úgyszintén már megkezdődött a földigénylők jelentkezése is.

— **Hogyan tartsuk el télire a gyümölcsöt.** Az idei bőséges gyümölcstermés után kétszeres érdeklődésre tarthat számot az a kis füzet, amely most jelent meg *Korponay* Gyula kertészeti felügyelő tollából a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete kiadásában. Népszerűen és áttekinthetően ismerteti a szerző, hogy melyik gyümölcs alkalmas téli eltartásra, hogyan kell ezeket osztályozni és elraktározni. A kis mű inkább a termelők számára készült. A budai hegyvidék állandóan és örvendetesen fejlődő gyümölcskultúrája is hasznát fogja látni az alapos ismeretekre való könyvecskének, melyhez *Korponay* János műépítész rajzolta az eltartó helyiségek tervét.

Jó időben — Rossz időben
TARJÁNNÁL
(Lukács-fürdő)
TÁNCOS UZSONNA
Kávé, tea, csokoládé, fagylalt P **1.20**

A MAGYAR LOVAREGYLET
augusztus 8, 9, 15, 16, 20, 23, 29, 30-án
versenyt tart
Versenyek kezdete délután 3 óra. Helyárak: I. hely úri 4 P, hölgy 3 P. II. hely 2 P, III. hely 80 fillér. Páholyülés 6 P. Ring 6 P. Közlekedés villamoson 24, 29, 38-as kocsikkal és a HÉV-en. Autobusz az Apponyi-térről és Oktogon-térről a versenyek kezdete előtt egy órával. Átszállójegy 60 fillér.

BUDA LEGKEDVELTEBB VACSORÁZÓ HELYE A
DONGÓ ÉTTEREM
ahol esténként **Tulli Béla** muzsikál.
II., MARGIT-KÖRÚT 20
TELEFON: 1-570-19

Miért fűtsünk koksszal?

Pályázati felhívás

A koksz nagy népszerűségét annak köszönheti, hogy 1. *kiadós,* mert magas fűtőértékű, s a mellett súlyra könnyű; 2. a koksz, mint nemesített szén, *nem füstöl, nem kormoz, teljesen szagtalanul ég el,* mert a szén illó része, amely a kormot és füstöt előidézi, a koksz előállítása folyamán eltávozik; 3. a koksz tárolás közben összetételében nem változik és így *nem veszit fűtőértékéből;* 4. a koksz *egyenletes meleget ad,* anélkül, hogy a tüzelésre nagyobb gondot kellene fordítani.

A koksz eme tulajdonságait és a kokszhasználat előnyeit *jelmondat-pályázat útján kívánjuk népszerxsíteni,* miért is *pályázati felhívással* fordulunk a kokszfogyasztó közönséghez, egy legföljebb *10 szóból, vagy kétsoros versből álló olyan jelmondatra, amely legjobban fejezi ki a koksz előnyös tulajdonságait* és legjobban szolgálja a kokszhasználat népszerűsítését. A pályázaton mindenki résztvehet. A legjobb jelmondatokat az alább írt pályadíjakkal jutalmazzuk.

A pályázatra beküldött jelmondatot jeligével kell ellátni. Ehhez csatolandó zárt borítékban a pályázó nevét és pontos címét feltüntető papírlap. A lezárt borítékon feltüntetendő a pályamű jeligéje. A pályamű, valamint a jeligés zárt boríték egy nagyobb borítékban helyezendő el és legkésőbb f. é. szeptember hó 10-ig Budapest Székesfőváros Gázművei címére (Tisza Kálmán-tér 20.) küldendő postán, ajánlva. A boríték címzett oldalán feltűnő írással *„Pályázat"* jelzéssel látandó el.

A pályázatra beérkezett jelmondatokat az e célra alakult külön bírálóbizottság fogja elbírálni. A legjobbnak ítélt öt jelmondat beküldői között a következő jutalomdíjakat fogjuk kiosztani:

I. díj	.....	1 drb. kokszkályha
II. „	.....	20 q koksz
III. „	.....	15 „ „
IV. „	.....	10 „ „
V. „	.....	5 „ „

M. F. T. R. motoros hajójáratok a budapesti Dunán
Szent Gellért-tér — Eskü-tér — Margitsziget (budai oldal) — Óbuda — Ujpest között.
Indulás Szent Gellért-térről 9, 10, 11, 16, 17, 18, 19, 20 és 21 órak.
Indulás Ujpestről 8, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19 és 20 órakor
Egységes menetdíj 30 fillér, gyermekeknek 20 fillér.
Kitünő olcsó közlekedés ● Kellemes sétahajózás

Kellemesen szórakozhat **NARDAI** kerthelyiségében
II., KUT-UTCA 13. SZ.
Asztalrendelés telefon: 1-504-08 ● Minden időben halászlé
Elsőrendü zene ● Délben: Menürendszer

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kistály vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 1-690-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsir, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.
Felelős kiadó: Olty Antal.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam | Budapest, 1936 augusztus 30 | 1226. szám

Budai Napló

● Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap ●

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Ünnepelünk...

Kétszázötven esztendeje annak, hogy Európa diadalujjongása közben magyar vitézek keze kitűzte a nemzeti lobogót Budavárának vérrel áztatott bástyáira. Buda visszavételének ügye nemcsak a magyarság vágya volt, egész Európáé, a keresztény civilizációé és amikor újból ott tündökölt a kereszt a budai vár tornyain, ünnepelt az egész világ. Buda visszavétele Európa diadala volt Ázsia fölött.

A mostani ünnep, a 250 esztendős évforduló, már egyedül a miénk. Eljöttek ugyan erre az ünnepnapra a külföld képviselői, köztük a megújhodott török birodalom küldöttei is, mégis: ma már egyedül mi tudjuk, mi érezzük csak, mit jelent ez az évforduló, egyedül a mi szívünkben kondul meg az ünnepi harangszó, amely imára hív ezen a napon. Európa közömbösen, érdektelenül halad el a mi nagy ünnepünk mellett, a mai Törökország pedig, amely új utakra lépett és nem álmodozik többé világhatalomról, legfeljebb a dicső mult egyik fájdalmas emléknapját siratja az évforduló ünnepén.

A miénk, egészen a miénk ez az ünnep. A miénk, mert nemcsak a mult emlékét hirdeti, de a jövőt is. Buda már felszabadult, de jaj, nagyon sok Budája van ma a magyarságnak. Vérző, pusztuló városok, melyeknek tornyain idegen zászlókat lobogtat a szél, zokogó országrészek, melyeken idegen hódítók basáskodnak.

Buda visszafoglalásának évfordulója örömünnep. Nem lenne szabad szomorúságot önteni az örömnek ebbe a poharába. A magyarság azonban ma nem tud igazán örülni, nem száll fel a diadalának harsonája az égig, nem szárnyal zavartalan boldogsággal a csillagokig. Ezúttal is csak sírva tudunk vigadni. „Csodálatos, hogy milyen tragikus sorsú nép a magyar" — mondta nemzetünk nagy barátja, Mussolini és mi az örömnek ezen a nagy napján is csak azt érezzük, hogy — nem tudunk igazán örülni, mert tragikus hősök vagyunk.

Miként annakidején, a tizenhetedik századnak utolsóelőtti évtizedeiben Budán, úgy most is ezer meg ezer magyar testvérünk várja könnyes szemekkel, hogy mikor jön el a felszabadulás szent pillanata. És ebben van számunkra ennek a gyönyörű ünnepnapnak az igazi jelentősége: tudván tudjuk, hittel hisszük, hogy amiképpen Buda másfélszázados török rabság után felszabadult és ma szebb, dicsőbb, nagyobb, mint valaha volt, az egész világ egyik legcsodálatosabb ékszere, úgy lehull majd egyszer a bilincs a többi, most rabságban szenvedő magyar városról is. Buda visszavételének dicsőséges ünnepén mi nem egy „fegyverténytt" ünnepelünk, nem is csak az ország fővárosának felszabadulását az idegen járom alól, hanem azt a jövőt is, amelynek ez az emléknap a hirdetője.

És ez az, amiért egyedül a miénk Budavár visszafoglalásának emlékünnepe. Más népeknek csak történelmi dátum, az európai összefogás kivételes eseményének jubileuma. Vért és könnyet csak nekünk jelent. Áldoztak mások is Budáért. Pénzzel és fegyverrel hozzájárult a keresztény világ majd minden népe Buda visszavételéhez, *élő valóságot, hitet és reménységet azonban egyedül csak nekünk ad.*

Szárnyaljon az imádság, zúgjon a harang. Hirdesse, hogy ünnepe van a művelt világnak. Bennünket meg figyelmeztessen arra, hogy „lesz még egyszer ünnep a világon", igazibb, nagyobb és szebb. Az a mindennél ragyogóbb, könnyesebb nap, amikor a sok-sok vérző Budavár ismét felszabadulva borulhat édesanyjának, a 250 év előtt felszabadult Budának keblére.

Budavár felszabadítása

Irta: **Sipőcz Jenő** főpolgármester

Most van kétszázötvenedik évfordulója annak, hogy Budavára felszabadult az oszmán uralom alól. A magyar nemzet multja tele van drámai erejű sorsfordulatokkal, de Budavárának felszabadítása messze, magasan kiemelkedik azok sorából, nemcsak a nemzet sorsára gyakorolt hatása, hanem világraszóló történelmi jelentősége miatt is. Budavára visszafoglalásától függött Magyarország léte és területi visszaállítása, de azon fordult meg az európai népek, a nyugati keresztény műveltség biztonsága is.

Mikor annak idején Mohácsnál elvérzett a nemzet színe-virága és utána egy évtizeddel később Budavára a hódító ellenség kezébe jutott, az ország létében rendült meg, a fővárossal az ország területének nagy része is elveszett. Nemzeti nagylétünk nagy temetője Mohács, mondja a költő, de Budavára elvesztésével már kérdésessé vált egyáltalában nemzeti létünk is. Ugyanakkor a magyar nép válságával kapcsolatban veszélyes helyzetbe került a nyugati műveltség is, mert Budavára elestével kidőlt a keresztény Európa keleti védőbástyája.

A magyar kapu elfoglalásával megnyílt az út és lehetőség arra, hogy a hódító szultánok Európa szívébe hatoljanak. Ez volt mindenkor az oszmánok nagyravágyó álma és terjeszkedési terve, mióta megsemmisítették a bizánci császárságot és Európa földjére tették lábukat. Az ázsiai erő Európában akart Dzsingisz kánra emlékeztető birodalmat szerezni. A hatalmas padisahok és a keménykezű nagyvezirek Magyarországra és azontúl a keresztény nyugatra függesztették merész tekintetüket. Óriási hadseregeket zúdítottak a Balkán felől Európára, Elő-Ázsia minden népét mozgósították, hogy eltiporják az útjukba álló Magyarországot. Az első támadások nem sikerültek, Hunyadi János hősiessége és hadvezéri lángelméje megállította a kereszténységre zúduló veszedelmet. A nándorfehérvári diadallal pedig száz évre odázta el a végzetet.

Budavára elestével azután megsemmisült a Hunyadiak világtörténelmi jelentőségű műve, hadvezéri és államférfiúi munkájuknak minden eredménye és ennek folytán az ázsiai hódító Közép-Európába tört utat magának. A következő időkben Budavárára támaszkodva már több hadjáratot indított nyugat ellen, hogy kitolja az oszmán birodalom határait. Már közvetlenül fenyegette Bécset. Az oszmán hódítás a katonai célokon és a területszerzésen kívül az izlám terjesztését is szolgálta. Magyarország legázolása az európai kereszténységet sujtó csapás volt. Ezt érezte és látta azután Nyugat a veszedelem növekedéséből, az oszmán hódítás Budavára felszabadításáig állandó gond, állandó viharfelhő maradt Európa számára.

Az elvérzett magyarság az országszéleken hadakozott tovább az ázsiai hódító ellen, a Budavárából kiszorított vitézség és önfeláldozás a végvárakban folytatta a hősi küzdelmet. Szigetvár, Kőszeg, Drégely, Eger azt a küldetést teljesítette, ami Budavár történelmi rendeltetése volt. Zrinyi Miklósban Hunyadi János lelke lobogott, mikor híres téli hadjáratát megindította. Az a másfélszázad, ami alatt Budavára oszmán rabságban sínylődött, a magyar történetnek vérrel és karddal írott hőskölteménye volt.

A keresztény Európa egyre jobban érezte és tapasztalta, hogy milyen nagy jelentősége van Budavárának. A pápa, XI. Ince, aki korának egyik legkiválóbb embere volt, Buda felszabadítását Európa kötelességének mondotta. A felszabadító hadjáratot állandóan sürgette és munkálta, a nagy célra hadierőt és anyagi segítséget küldött. Segítő kezének és hathatós szavának nagy része volt abban, hogy Budavára felszabadult az oszmán uralom alól százötven évi rabság után. A nagy pápa a kereszténty Európa érdekében tartotta szükségesnek a magyar főváros visszavételét, Magyarország történelmi küldetése, a Hunyadiak keresztvédő dicsősége lebegett szemei előtt, de a magyar nép iránt érzett rokonszenve és atyai szeretete is irányította elhatározásában, mellyel örök hálára kötelezte a magyar nemzetet. Kétszázötven év távlatából is megérdemli, hogy nevét szívünkbe vessük és érceméleke álljon a magyar fővárosban.

A felszabadított Buda a kereszténység diadalát jelentette a létét fenyegető izlám fölött. A nyugati műveltség ezzel a győzelemmel elhárította a keletről tornyosuló veszedelmet, visszaszerezte a keresztény Európa számára a biztonságot.

Az oszmán hódoltság néhány évtized mulva összeomlott és lassan visszaszereztük az egész magyar földet. A nyugati műveltség visszakapta keleti védőbástyáját, a magyar nemzet pedig azt a létalapot és központot, mely körül a következő századok folyamán kiépült nemzeti léte és területi nagysága. Budavára felszabadításával feltámadt az idők folyamán Szent István birodalma. Ez volt nemzeti szempontból történelmi nagy jelentősége annak az eseménynek, amelynek dicsőséges emlékét felújítjuk most az évforduló alkalmából rendezett ünnepségek keretében.

A székesfőváros a nemzet nagy multját ünnepli, a felszabadító hősök szellemének áldoz, de azzal a maga multját tiszteli meg, a maga történetének korszakos eseményét idézi az utókor emlékezetébe. Budavára akkor maga a nemzeti lét volt, az ország életének az alapja; a kettő történelme és sorsa teljesen egybeesett. A régi Róma multja a rómaiak történelmét jelenti; Budavára multja pedig a magyarok történelmét beszéli el az utókornak.

Az oszmán hódítóktól visszaszerzett vár anyagi értékben nem sokat jelentett, repedezett falakat, lerombolt bástyákat, füstölgő épületeket vettek birtokukba a diadalmas keresztény hadak. Mégis azt a drága várat szerezték visszsza, mely többet ér minden kincsnél és amely örök időkig áll a Duna partján. A hazát nemcsak az országhatárok között elterülő föld jelenti, hanem az a lelki, szellemi birodalom is, mely a nemzetben él a földi lét és az örökkévalóság közötti mesgyén. Budavára is több volt, mint falak, bástyák és épületek halmaza, Budavára a magyar életnek vérből és könnyből, hitből és hősiességből, munkából és gondból épített fellegvára volt. Mikor a győri hajdú elsőnek tűzte fel a vár fokára a magyar zászlót, akkor a honszerző és országépítő ősök előtt tisztelgett vele. A várba benyomuló sereget az Árpádok, a Hunyadiak lelke fogadta. Ott állt a legmagasabb sziklán a nagy hún király, Attila szelleme is.

Budavára évezredekbe nyúló dicsőség és nagyság lakhelye volt, nagyok és hatalmasok építették a magyar halhatatlanság számára. Az ősök szelleméből kiáradt erő, a régi dicsőség és nagyság lelke indította meg azt a történelmi folyamatot, mely vérzivataros századok után a mai székesfővárost, a milliós magyar világvárost hozta létre az oszmán hódítóktól visszaszerzett romok fölött. Ez az országépítő és államalkotó magyar lélek legnagyobb alkotása, de ebben az alkotásban megvalósult a multak minden nagy álma. Az egykori Budavárából a Duna mindkét partján messzenyúló nagyváros lett, de azért az a nemzeti életnek, a magyar sorsnak fellegvára maradt. A magyar főváros a nemzet számára a régi Budavárát jelenti, életeéljául az ősi rendeltetést vallja. A főváros egy a nemzettel és az országgal, azok létét biztosítja és jövőjüket munkálja. Magyarország annak idején a várkaput jelentette a művelt Nyugat és a barbár Kelet között, a kereszténységet védte századokon át a Hunyadiak hősiességével. Ma is állja történelmi küldetését fővárosával együtt; Budapest erős bástyája a keresztény kultúrának, az erkölcsi világrenden nyugvó nemzeti eszményeknek. Ma is gátra talál itt az észak felől jövő ázsiai szellem barbársága, mely Európát a régi dúlásokhoz hasonló veszedelemmel fenyegeti.

Él magyar, áll Buda még, kiált fel Mohács költője, hogy elűzze a gyászt és reménytelenséget. Nem kell addig kétségbeesni, míg áll Buda. Ez volt a magyar hit a multban, mindenkor létünk és jövőnk biztos tudatával néztünk a budai várra. Így nézhetünk most is! Örök időkig áll a felszabadított, a nemzet létét jelentő Budavára: a magyar főváros azt fogja képviselni mindenkor!

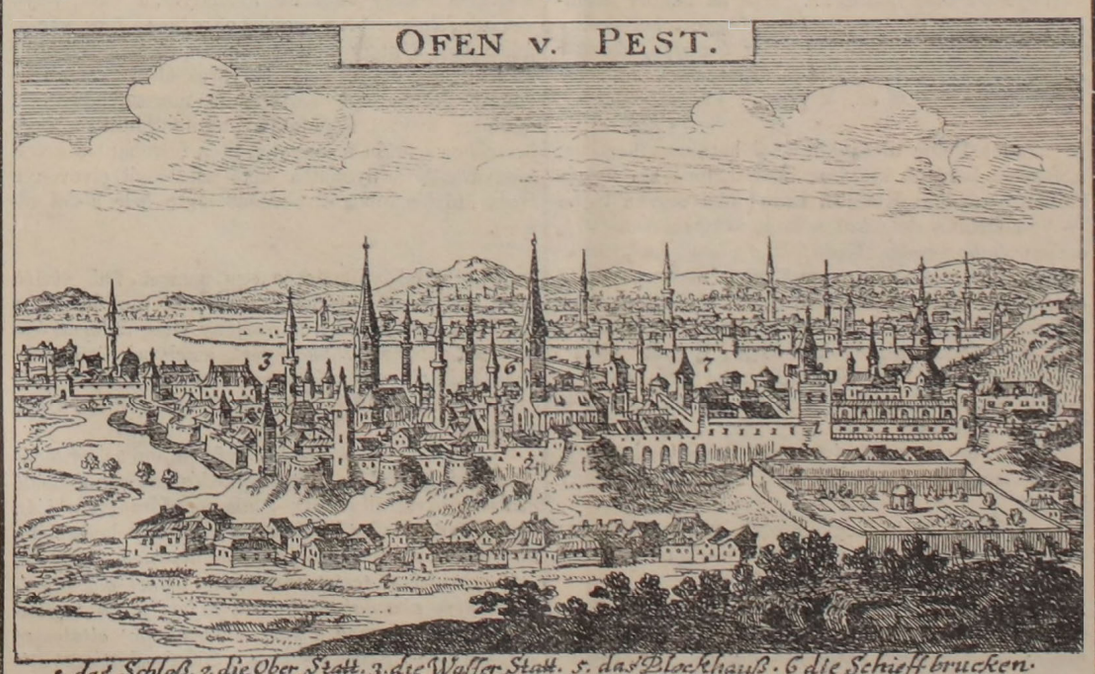

Buda a török hódoltság alatt. A képen látható Mátyás király büszke vára, melynek kincseit Konstantinápolyba vitték a hódítók. Budán és a háttérben látható Pesten is rengeteg a török mecset.

Kétszázötven év távlatából . . . .

Budavár visszavételének mai tanulságai

Írta: Kabakovits József dr.

Eget-földet megreszkettető dördülés, a Duna kicsap a medréből, palotarészek és emberroncsok a Svábhegyig repülnek, aztán egy égig hasító „Hajrá!" s ezzel beteljesült a törökség százhatvan esztendős magyarországi uralma.

A lotharingiai és bajor fővezérlet alatt álló csapatok, köztük elsősorban természetesen a magyarok is, bevonultak egy város romjai közé, ahol kő kövön úgyszólván nem maradt, mert amit százhatvan évnyi defterdár-uralom megkímélt, azt légberöpítette 8000 métermázsa lőpor robbanása. Az utcákon néhány száz koldus és zsidó lézengett. S utána elkövetkezett az új uralom, amelynek élén néhány osztrák-német és olasz, mezítlábas, írni-olvasni nemtudó mesterember állott, mint polgármester és tanácsnokok.

Meredek út vezet ettől a romhalmaztól a mai milliós metropolisig s ennek az útnak komoly és nagy tanulságai vannak, amelyekért sokszor keservesen megfizettünk, de amelyeknek eredményéért érdemes volt kínlódni.

Mindenekelőtt a főtanulság.

Magyarország 1526-ban — isten-világ előtt — elveszett menthetetlenül. Régi, három tenger partját átölelő határa leszakadt a testéről s maga a test három részre szakadt, — úgy hitte a világ, mindörökre. Hatalmas nagy urak osztoztak meg a koncon: a német császár meg a török nagyúr, csupán egy egészen kis rész maradt meg magyarnak. És százhatvan esztendeig, az akkori magyar mult egy negyedéig élt az ország idegen kéz alatt, a reintegráció minden reménye nélkül. Egyik része teljesen elnémetesedett, a másik teljesen eltörökösödött, tömegével cipelték a magyar férfiakat vagy *landsknecht*-nek vagy *janicsárnak* idegen lobogók alá.

És a felszabadítástól számított kétszáz év multán újra volt tengere a magyarnak, újra sokmilliós néppé tömörült és fővárosa már-már az első nagyvárosok sorába emelkedett.

Vagyis fejet fel! A magyarság *„élan vital"*-ja jónéhány összeomlást kibírt már. *A magyarság itt van még mindig, él és becsülettel állja meg a helyét, holott az egykori nagyurak: a német császárok és török padisák hol vannak már azóta?!*

Ez az egyik tanulság. De van több is. Ilyen például az: hogyan sikerült az országot felszabadítani?

Hát igen: önmagunk túlgyengék, túlkevéssé összetartók is voltunk. Kellett egy nagy nemzetközi összefogás, kellett, hogy az európai külföld felfigyeljen a magyar sorsra és észrevegye, hogy *biztonságos Magyarország nélkül nincs biztonságos Európa.* Magyarország Európa kapuja s melyik ház lakói tudhatják magukat biztonságban, ha ég a kapujuk, ha összeomlás fenyegeti azt?!

Tehát igenis, úgy, ahogy kétszázötven év előtt szükség volt a németek, franciák, olaszok, angolok, spanyolok, svédek szimpátiáira, annyira, hogy itt véreztek érettünk a kapuink alatt, úgy *most is arra kell törekednünk, hogy kivétel nélkül mindenfelé a világon szimpátiákat ébresszünk, mindenkit meghódítsunk a magyar feltámadás gondolatának.*

De a mellett nem szabad arról sem megfelejtkeznünk, hogy az összes európai ármádiák együttvéve sem tudtak volna a törökkel megbirkózni, ha e hadak harcainak előmunkáját és oroszlánrészét nem végzik el maguk a magyarok. Azok a magyarok, akik ebben a hareban megfelejtkeztek minden belső ellentétről és csakis és kizárólag a szent célra összpontosították minden erejüket. Tartsuk csak eszünkben a hős *Petneházy* ezredes alakját, aki oly vad elszántsággal harcolt, hogy az idegen fővezérek egymás között *„magyar oroszlánnak"* nevezték őt s akinek olyan volt a hősiessége, hogy protestáns ember létére mégis a római pápa tüntette ki arany kegylánccal! Pedig még nemrég csakúgy visszhangzott a magyar határ a katolikus-protestáns hitviták heje-hujájától; de amikor komoly harcra került a sor, akkor sem pápistának, sem kálomistának, hanem *csak magyaroknak érezték magukat ezek az elein.* „Az ellenséges front szemeláttára nincs lovagias ügy" — mondotta a régi osztrák katonai reglama — s az ország létéért vívott harcban nem lehet helye a felekezeti vagy világszemléleti visszavonásnak. Ezt tanuljuk meg a kétszázötvenesztendős példából.

Meg azt is, hogy hiába minden külföldi segítség, — *„segíts magadon, az Isten is megsegít!"* Budavárának mindkét legfontosabb pontján, úgy a külső erődítményeken, mint magának a várnak fokán *magyar katona volt az, aki vére hullása árán kitűzte a lobogót.*

Áldozatos készséggel önmagunknak kell harcolnunk, kitartó munkával előre kell magunkat dolgoznunk, persze a változott idők változott módszereivel. Budavára ostrománál használták elsőr az emberiség történetében a kézigránátot meg a panganétot s volt még egy csomó új haditalálmány: az emberi ötletességnek és technikai készségnek megannyi bizonysága. Ma, a nemzetek versengésében, talán még több ötletre, invencióra, elmeélre van szükségünk. Minden eszközt fel kell hát arra használnunk, hogy kifejlesszük népünk veleszületett szellemi erejét, rendkívüli tehetségeit.

Örök bizonyságaink vannak azonban rá, hogy egy nemzet csak a teljes lelki és gondolati szabadság légkörében fejlesztheti ki a maga értékeit. Mindenféle cenzurák, elnyomások, illetéktelen befolyásolások halálos bűnt jelentenek a népnek feltörekvő értékei, tehetségei és eszméi ellenében. A legkisebb elnyomás is évszázadokra visszavetheti a szabadulás nagy művét!

És végül még egy tanulság, amelyre eddig nem vetettek súlyt a historikusok.

Budavár visszavételénél tűnt fel először egy szürke kis emberke, aki rövidesen Európa legnagyobb lángelméjévé nőtte ki magát, *Savoyai* Jenő herceg. Olasz eredetű, francia születésű, németosztrák zsoldban álló katona volt, akinek a magyarsággal soha semmi közössége nem volt. Csak akkor keveredett hozzánk közelebb, amikor a török felszabadító-hadjáratokban szerzett érdemei jutalmául Csepelen nagybirtokos és magyar indigéna lett, no meg — beszéljünk erről is őszintén —, amikor egy nagyszerű, magyarrá lett mágnásasszonynyal barátkozott össze egy életre.

Nos, ennek a hercegnek fennmaradt egy kisebb kötetnyi levelezése a magyar nádorral, Pálffy Miklós gróffal, amelyet illenék ma újra egész terjedelmében kiadni, annyira igaz és annyira mai az, amit e leveleiben Magyarországot illetően mond.

— *Azoknak* — írja *Savoyai* Jenő herceg —, *akik a magyar törvénykönyv tervezetén dolgoznak, feltétlenül az emberjogok egyenlőségét kellene alapul venniök.* Úgy érzem, hogy mindenekelőtt a *parasztot elnyomó robotot és a nemesség s papság óriási kiváltságait kellene kipusztítani . . .*

— *Kegyelmességed tudja, hogy egyes, a nemességet és a papságot megbecstelenítő alapelvek rám éppoly riasztóan hatnak, mint akár az ellenség bármely váratlan támadása, mert hiszen sokkal nagyobb és állandóbb veszedelmet jelentenek, mintsem az utóbbi. Bennünket, az állam első sorokban álló alattvalóit elsőül az a törvény kötelezzen, hogy a szegény és amúgy is agyonkínzott parasztnak jó példát mutassunk az önfeláldozásból . . .*

Savoyai Jenő herceg halálának kétszázadik évfordulója egybeesik Budavára felszabadításának kétszázötvenedik fordulójával. Vajha egy nagy város és egy nagy ember életének tanulságai egybefonódnának abban a csöndes elszántságban, hogy ezeket a tanításokat megfogadjuk s azok szerint cselekszünk — a magyar föltámadás kedvéért.

Úgy legyen!

Ragyogó szeptemberi napon

Vérbíboros, tüzes, hittől és akarattól szikrázó, nemzetek sorsát eldöntő nehéz napokra simul a kétszázötven éves emlékezés aranyos sugára. A dicsőség és kegyelet pompázatos glóriája koronázza 1686 szeptember 2-át és fénybe, ragyogásba vonja Budavár évszázados bástyáit, amelyekről magyar kéz löki le a török félholdat, hogy száznegyvenöt év után kitűzze helyébe a Szűz Máriás lobogót.

*

Budavár hősének *XI. Ince* pápát, családi nevén *Odescalchi* Benedeket tiszteli a kereszténység, aki minden munkásságát és anyagi erejét a kereszténység felszabadításának nagy művére fordította. Sok millió forintot áldozott a török veszedelem elhárítására *Buonvisi* bécsi és *Pallavicini* varsói pápai nunciusok útján, hatalmas diplomáciai tevékenységgel megalkotta a *Szent Ligát*, hogy a keresztény fejedelmeket a török ellen egyesítse s mint kezdeményező és vezető elkészítse Budavár felszabadítását. Ő volt lankadatlan szervezője, áldozatos, legfőbb irányítója, lelkesítője, kiküzdője minden politikai, pénzügyi, hadi, élelmezési és egészségügyi tevékenységnek, mely végeredményben a török kiűzéséhez vezetett. Ő küldötte a Budát ostromló keresztény seregnek a Szűz Mária zászlót s rajta e jóslást *BUDA* nevével:

BUDAM VIRGINIS DABIT AUXILIUM!
(„Budát visszaadja a szent Szűz segítsége!")

S vissza is adta. Huszonegy nemzet vitéz fiai között halált megvetően küzdött a kétmillióra lefogyott magyarság színe-virága s a nagy, dicső hadvezérek segítségével a török félhold helyett a Szűz Máriás zászlót tűzte ki Budavára falára. S mindezt *XI. Ince* pápa késztiette elő, akinek szobrot állított a hálás utókor a régi Iskola-téren.

*

Óbudán ütött tábort 1686 jún. 18-án *Károly* herceg, a Budavárát felmentő 42 ezer főnyi hadsereg fővezére. Egy nappal előbb Pestre vonult be a 24 éves *Miksa* bajor fejedelem, 26 ezer emberével. Ezzel a két táborral indult meg a visszahódítás, amit megelőzőleg már számtalanszor kíséreltek meg. Így 1602-ben *Roswurm* generális elfoglalta már Pestet, de csak két évig tartotta. *Állítólag a törökök megvesztegették s ezért vonult el Buda falai alól.*

De most nagy dolgok következtek. Több véres roham után a külső falrészek a keresztények kezébe kerül és *július 27-én a győri magyar hajdúk feltűzték a vár falára az első zászlót.* A roham ötezer keresztény, közöttük hatszáz hajdúnak az életébe került és a magyar zászló újra lebukott a falról.

Augusztusban a főhadiszállás már a *Rókushegyen* van. 14.000 magyar is ott áll a felmentő seregben, amely 92.000-re szaporodott, a várban lévő 16.000 kemény törökkel szemben, akiket a hetven éves, sok vihart látott, hős *Abdurrahman* budai basa vezetett. *Miksa* herceg a Szent Gellért hegyére vonult, amit akkor *Csóka-halomnak* hívtak. A lovasság a Csepelszigeten táborozott, a tábori kórházak pedig a Margitszigeten voltak. *„Rettentő vérengzésre volt kilátás . . ."* írja az akkori krónikás. A hosszú ostrom alatt megfogyott keresztény seregnek idejében érkeznek meg *Caraffa, Heister* és *Scharfenberg* hadai, mire szeptember 2-án beteljesedett a vár sorsa.

*

Szent Péter utcájánál lévő hatalmas kertben, a ferenci barátok klastromához tartozó kis filagóriában — a mai Kossuth Lajos-utca dereka táján — veszedelmes dolgokat művelt kétszázötven évvel ezelőtt *Gábor barát.* Kora az *„Ignitus"*, a „tüzes" melléknevet adta neki, mivel nagy mestere volt a tűzcsodák, a töltött bombák, a görög tüzek gyártásának. Az 1686-i forró napokban is itt fúrt-faragott, kalapált. Vasgolyók tömege feküdt előtte, melyeknek üres belsejét hallatlanul erős gyujtóporral töltötte meg és ahova ezek estek, olthatatlan tüzet okoztak.

Most éppen egy vértes lovag lép be hozzája. *Gábor* barát meg sem fordult, úgyis tudta, hogy ki jött.

— Isten hozta kegyelmedet, vitéz *Ramocsay* uram! Mit kíván velem közölni? — kérdi munkájából fel sem tekintve *Tüzes Gábor.*

— Nagy dolgok következnek — szólt a marcona, hatalmas homlokú hadfi. — *XI. Ince pápa megjövendölte, hogy Boldogasszonyunk fog segítséget adni a török ellen.* Azért reméljük, nem: *hisszük,* hogy a két Mária-ünnep között bevesszük a várat. Munkára tehát Gábor barát! *Szeptember 2-án fog eldördülni a jelző ágyúlövés, amely Buda végső ostromára adja meg a jelt.*

— Szorgalmas leszek, *Ramocsay* uram. Addigra tizenkét olyan golyóbisom lesz, amelynek tüzét csak az Isten akarata olthatja el. Emberé sohasem.

Gábor barát tovább dolgozott, el is készült mind a tizenkét robbanó és gyujtó golyóval. Szeptember 2-án eljöttek érte is, meg a golyóért is. *Vitték őket a Kis-Svábhegyre,* ahol a würtenbergiek táboroztak. Mikor délután két órakor megdördült az ostrom kezdetét jelző hat ágyúlövés, a tizenkét Gábor-féle golyóbis már a legnagyobb ágyúk torkába volt töltve. A „tüzes" barát állott az ágyúk lafétája mellett. Minden lövésnél egy-egy fohász szállt fel az ajkáról. Mikor aztán a tizenkettedik is elröpült és a nyomában irtózatos tűz keletkezett a várban, akkor *magasra tartva a keresztet, a hadak élére ment s rohant a bástyákra.*

A magyar katonák lelkesülten kiáltották: *Tüzes Gábor! . . . Tüzes Gábor! . . . Vezess . . . A Jézus nevében! . . .*

Gábor rohant, mint a szélvész. Golyók fütyültek körülötte . . . Nem találta egy sem . . . Sértetlenül ért a várba *Ramocsay* mellé és rohant tovább.

Két óra sem telt bele s a magyaroké volt Budavára.

*

Két temető volt a budavári Nagyboldogasszony templomának, a mai Koronázó-főtemplom, az oldalán. Az egyik a *Vöröskereszt-temető,* a benne álló vörös márványkeresztről elnevezve, amely a templom déli fala mellett, a későbbi Papnevelő-intézet épületéig húzódott. A másik pedig a templom keleti részén feküdt, fakerítéssel körülvéve. A plebánia naplója az egyik itt eltemetett halottról a következőket írja:

„1746. év július 9-én aggelgyengülésben húnyt el a nyugdíjazott kapitány, Ramodschay (így írva) életének 100 és 5. esztendejében, ki Holtzer atya által u. a. hó 10-én a templom melletti temetőben helyeztetett el. Ő vala az első, ki Buda bevételénél zászlót tűzött a falakra."

A kétszázötvenéves jubileumnak ez is egyik érdekes adata, amelyet *Haeuffler* történetíró is megerősít a következőkben:

A vár ostroma főképpen az északi és a déli részen volt a leghevesebb és a fehérvári kaput a törökök gyengén oltalmazták. Ezt észrevette egy zászlótartó és egy kis segédcsapattal odarohant és *a betört kapun át nemsokára a Szent György-téren termett.* De már rohan egy egész osztály török gyalogos a térre és szokása szerint a vezért — Ramocsayt — igyekszik hatalmába keríteni. A tömeg a sereg és a vezér közé furakodik és elvágja őket egymástól. A túlerő lefegyverzi Ramocsayt és a kis csapatot visszaszorítja a fehérvári kapu felé, de *a betört kapun újabb vitéz magyar csapat tör előre, a keresztet tartó Tüzes Gáborral, a bombákat gyártó pesti ferencrendi szerzetessel az élén.* A belső várat akkor a Szent György-tértől széles sáncárok választotta le, amelynek szélén füzek és bodzafák állottak. A török csapat, hogy a védekezésben a fogoly vitéz ne akadályozza őket, *nagy sietve felakasztotta egy bodzafára Ramocsayt.* „Azonban a nagy sietség folytán rosszul felkötött és a hirtelen ott termett magyarok által gyorsan levágott Ramocsayt sértetlenül megszabadították, úgyhogy övéivel a palotába nyomulhatott." Nagy örömében azután a magyar vitéz felrohant a keleti bástyára és a nyomába siető zászlóstól elvevén a Szűz Máriás lobogót, elsőnek vágta bele a fal résébe.

*

Buda bástyáit huszonegy nemzet fiai vívták meg 250 évvel ezelőtt. Csodálatos szolidaritásba kovácsolódott akkor a keresztény világ áldozatkészsége az európai szabadságért, amelynek örök bástyája s általa az európai műveltség és rendezettség védője s fenntartója mindig Buda volt és Buda marad.

A két és fél százados évfordulón az aggódás riadt izgalmával és a reménykedés sokszor kétkedő szorongásával állunk Ős-Buda megfáradt vártáján és csendes vigyázz-állásunkkal figyelmeztetjük Európa nemzeteit, *hogyha élni akarnak, ha a keleti veszedelem testet sanyargató lelket ölő rabságába nem akarnak süllyedni, akkor józan ösztönből is mentsék meg a keresztény világot oltalmazó magyarságot.* Erősítsék meg a 250 év előtti együttérzés, összetartás, együttküzdés testvéri erejével az ezeréves Magyarország Budáját, hogy továbbra is a keresztény kultúra védője lehessen. *(R. S.)*

Amikor Buda a keresztény világpolitika sarkpontja volt

Írta: Folba János
tábori főesperes, pápai prelátus

A XVII. század Európájának képe más néven és címen bár, de nagyon hasonlított a mainhoz. A központi Német-Római birodalmat belülről a 30 éves vallásháború változó esélyei szaggatták, kívülről XIV. Lajos hatalmas Franciaországa tépdeste. Lengyelország és Magyarország élethalálharcát állta nyugat felé a németség, kelet felé az előretörő török hatalommal szemben; ugyanakkor pedig belső pártoskodás is fogyasztotta történelmi erőit. A kor pesszimista írói ugyanazt a lélekharangot kongatták Európa felett, amelyet a napjaink világháborúját követő gyászos időben *Spengler,* a *„Niedergang des Abendlandes"* szerzője.

Úgy látszott, hogy a megvénhedt Európa számára már nincs mentség. Hiába volt a westfáliai békekötés, hiába *Sobieski* 1683. évi wieni győzelme a török felett: új történelmi élet felépítésére hiányzott úgy a meglátás, mint az életerő. A nehezen létrehozott német-lengyel szövetség felbomlással fenyegetett; *I. Lipót* kislátókörű politikusai új békekötésről gondolkodtak a törökkel és új harcok felvételéről a franciákkal; *XIV. Lajos* új ajánlatokkal ostromolta Konstantinápolyt; hazánkban pedig török szövetségben harcoltak *Thököli* csapatai a magyar király ellen.

A veszni indult reménység utolsó fellobbanásakor lépett közbe a keresztény egyház feje, *XI. Ince* pápa, hogy visszafordítsa Európát sírja partjáról.

Az *Odescalchi* család katonafiából lett pápa nemcsak átérezte a világtörténelmi pillanat sorsdöntő jelentőségét, nemcsak meglátta a megoldás eszközeit és útját, hanem elég ereje volt a szükséges áldozatok meghozásához is.

Wien felmentése csak bevezető lehetett Európának a töröktől való felszabadításához. *A súlypont Buda s vele Magyarország.* Amíg a dunavölgyi népek országútja Ázsia kezében van, addig Európát ugyanaz a veszedelem fenyegeti, mint Attila korában. Budát és vele Magyarországot felszabadítani pedig soha oly kedvező alkalom nem nyílik, mint most. *Kara Musztafa* nagyvezér hadai még sínylik a wieni és párkányi csatákat. A győzelmes keresztény hadak még fegyverben állanak. *Sobieski* tekintélyének varázsa még csorbítatlan. Velence hajóhada alkalomra les, hogy a legyengült törökön bosszút állhasson. A távol Perzsia pedig alig várja, hogy visszaszerezhesse elveszett birtokait.

Koncentrikus, gyors cselekvésre van tehát szükség. Lengyelországnak Moldvában és Ukrajnában, a német császári és a magyar királyi hadaknak Buda irányában, Velencének a Balkánon és Perzsiának keleten kell egyszerre támadnia. E grandiózus terv megvalósítására XI. Ince nemcsak politikusait mozgósítja, hanem pénztára utolsó aranyát is. Wienben *Buonvisi* nuncius erőszakolja ki a „Szent Liga" előfeltételeit: békét Franciaországgal és a magyarokkal. *Avianói Márk* Krakkóban viszi keresztül XI. Ince szándékát; Bajorországban és az osztrák örökös tartományokban *Ábrahám a Santa Clára* beszédei toboroznak; Velencét a pápa személyes tárgyalásai, Perzsiát levelezése nyeri meg.

De nem elégszik meg a „Szent Liga" összehozásával sem. Ismeri az akkori haditanácsok tehetetlenségét, az európai politika boszorkánykonyhájának magánérdekeit: azért egy pillanatra sem engedi ki őket a kezéből. A kidolgozott programm végrehajtását, ha kell, kierőszakoltatja. Minisztereket buktat, hadvezéreket győz meg vagy cseréltet ki. *„Nem Székesfehérvár, hanem Buda a cél!"* dörögteti ismételten a haditanácsban, ha a nehéznek látszó feladat alól ki akarnak térni.

Mikor aztán a 70 napos ostrom diadallal koszorúzza a szövetséges hadak véres vállalkozását s Buda ormán 150 év rabsága után újra magyar zászló leng, ismét *XI. Ince* az, aki e haditény magyar és világtörténelmi jelentőségét megörökíti: *Szent István magyar király ünnepét a világegyház ünnepévé rendeli,* szimbólikus jeléül annak, hogy Budavára visszafoglalása egyrészt Magyarország szentistváni újjáalapításával rokon, másrészt *a világkereszténység történelmének fordulópontja.*

A Dunántúli Közművelődési Egyesület ünnepsége

A félszázados multú Dunántúli Közművelődési Egyesület intenzív erővel kapcsolódott bele az utóbbi években a magyar kulturáért vívott harcokba. Missziós munkája főleg a Dunántúl sváb nyelvű községeire terjed ki, óvodákat alapít s a gyermekek gügyögő szájára igyekszik adni a gyönyörűséges magyar nyelvet. Ezidőszerint három óvodát tart fenn: *Városlődön, Száron és Tarjánban.* Már a mult évben a *Veszprémben* tartott közgyülése és hangversenye keretében bemutatta a nagyközönségnek a városlődi óvoda 24 kis sváb növendékét, akik bámulatra méltó igyekezettel és szépséggel beszélték a magyar nyelvet.

Ezt ismételte meg az egyesület augusztus 16-án *Tatatóváros*on, ahol nagysikerű művészi hangversenyén a közelben fekvő *Tarján* községben lévő óvodájának negyven kis növendéke lépett a lelkes közönség elé pompás magyar szavalattal, magyar nótával, magyar tánccal, magyar tündéri játékokkal. Óvónőjük, *Eördög Margit* vezetésével léptek a kis svábba oltott magyarkák a közönség elé, akinek munkája egyenesen bámulatra méltó.

A hangversenyen nagyon szép és elökelő közönség jelent meg. Közöttük a megye alispánja *Frey* Vilmos dr. és a járás főbírája *Reviczky* István dr., valamint a város főjegyzője, *Halmos* István. *Karácsonyi* Margit hangversenyénekesnő, *Varga* Imre népdalénekes és *Gegus* Dániel ny. fők. h. alelnök szerepeltek még.

A „Hungaria Integra" kérdése 1686-ban

Luigi Ferdinando Marsigli gróf és Magyarország

Buda visszafoglalásának harmadfélévszázados emlékünnepén sok mindenről esett és esik szó, csak éppen arról nem, ami 1686-ban valóban megtörtént. Arról, hogy a Németrómai Szent Birodalom keleti politikája az akkori Nyugateurópát jelentő *Anglia, Franciaország,* a *Velencei Köztársaság* és a *Pápa* magyarbarát tervei ellenére nem „felszabadította", hanem bekebelezte a szerencsétlen Magyarországot. *Leopoldus* császár és király politikája, mely a felvidéki protestáns papok nápolyi gályákra való eladása, a Nádasdy össszeesküvés bakópallosa és a felvidéki Vértörvényszék útjain vezetett Buda felé, ugyanazt a politikát vallotta az akkori „Dardanella kérdés"-ben, aminek később a *„Hamburg-Bagdad"*, a *„Drang nach Osten"* és a *„Donauländer"*, *„Mitteleuropa"* lett a neve később, mondjuk: máig. Buda felszabadult és rommá lett és 1699-re a birodalmi kétfejű sas már Erdély határáról tekintett egyik fejével — Budán át — Közép-Európa felé, másik fejével Isztambul felé. A korszak magyar hangulatát az a rigmus fejezte ki, melyet állítólag valami csellengő vándordiák írt fel a most restaurált Bécsikapu őse akkori szárnyára. A rigmus, amelyet így próbáltam magyarra fordítani:

Nincs Buda már, csak volt, sóhajtva menj tova, vándor!
Német lőn imhol Magyarország metropolisja!

Ez ellen a mohó bekebelező németrómai szentbirodalmi politika ellen az akkori Európa legragyogóbb szellemi jelensége a barokkori „Leonardo da Vinci", a londoni királyi Tudós Társaság: a Royal Society, a párizsi, a montpellieri és a drezdai Akadémiák tagja, a bolognai Accademia alapítója, a korszak univerzális tehetségű, legtermékenyebb természettudósa, a geniális hadimérnök, régész és diplomata, *XIV. Lajos, Velence* és a *Pápa* politikájának letéteményese, *II. Rákóczi Ferenc* híve, *Luigi Ferdinando Marsigli da Bologna gróf* próbált küzdelmet folytatni.

Ő volt Buda 1686-iki ostromának vezérkari főnöke, az ostromműveletek az ő legegyénibb szellemi termékét jelentik. Magyar vonatkozású érdemei nemcsak abban merülnek ki, hogy ő írta meg a világirodalom legragyogóbb munkáját Magyarországról, az 1723-ban Amsterdamban és Hágában kiadott *Danubius Pannonico-Mysicus*-t. Nemcsak az az érdeme, hogy ő térképezte fel először tudományosan Magyarországot, hogy megállapította a Duna forrásvidékét, elsőnek írta le Buda fürdőit, megmentette a Korvina roncsait, az első magyar rovásírást, *Rozsnyay* Dávid portás követi jelentéseit, hogy az újkori magyar természettudományosság és a római régészet alapjait rakta le nemes latin kulturájú írásaiban, hogy Magyarországon sejtette meg a geologiai rétegek elméletét, hanem abban, hogy elsőnek írta le a *Hungaria Integra* gondolatát akkor, amikor minden megtörtént Magyarország történelmi jogainak elkobzására. 1686 és 1699 között százával másoltatta le a Magyarország függetlenségére vonatkozó okmányokat, melyeket bárhol is megtalált. Magyar alkotmányjogtörténeti tanulmányt írt. Ebben a tragikus véget ért *Bethlen* Miklós gróf volt a segítője. Kifejtette — ragyogó, magyarra soha senki által még le nem fordított szavakkal — az erdélyi magyarság szellemi felsőbbségét.

Nyíltan Magyarország mellé állott: *XIV. Lajos* francia flottájának ő lett az ellentengernagya, a flottával ott tüntetett a dalmata tengerparton *II. Rákóczi Ferenc* fejedelem mellett, egy horvát felkelés ügyében tárgyalt a magyarbarát *Vojnovich*csal. Világhírű magyartárgyú művét Angliának ajánlotta, a munkáért nem kisebb világnevek vezették be a londoni királyi Tudóstársaságba, mint Sir *Isaac Newton*, a fizikus és Sir *Edmond Halley*, a csillagász.

A köztudat minderről alig tud valamit. 1930-ban, halála kétszázéves fordulóján a Bologna-ban és Szegeden rendezett centennáriumok idején mint tudóst, de nem mint diplomatát ünnepelték. Magyarbarát szerepe máig feltáratlan, mert 1723 óta mindig volt valami olyan politika, amelynek szemében ennek a szerepnek feszegetése ildomtalannak látszott.

Buda visszafoglalódott 1686-ban, de nem magyar, hanem német lett. Az ostromvonalban a német hadvezetőség a nyolcadik helyre állította a magyar hajdugyalogokat és a magyar hajdulovasság Pesten teljesített távoli szekerészszolgálatot, nehogy magyar igények ébredjenek fel az ostrom után. A visszafoglalt területek 1699-re jött-ment idegen zsoldoskapitányok harácsára jutottak. *Marsigli* ugyanekkor már a magyar függetlenségi eszmét szolgálta. Koholt vád alapján *Breisachban* kardját a bécsi császár bakója törte el a császári vérpadon: Buda visszafoglalója csak azért nem halt meg a *Nádasdy, Zrinyi* és *Frangepán* halálával, mert *XIV. Lajos* tiltakozott ellene. *Arco* grófot, Buda egyik felmentő tábornokát azonban ott fejezték le a breisachi vérpadon.

A Rákóczi-szabadságharc minden keserű históriás előzménye adva volt 1686 szeptember 2-án. *Thököli* már elbukott és a bécsi serházakban már a róla szóló gúnydalt az *„Oh du lieber Augustin!"*-t énekelték a serházi komédiások. Esztergomi *Bottyán* János is ott volt Buda alatt és úgyszólván Buda alól ment át a másik oldalra, a szabadságharc zászlója alá.

Zürzavaros helyzet volt ez, csak egy tiszta magyar vonal látszik ki belőle harmadfélszáz év távlatán át és ez az olasz *Marsigli* szerepe. 1881-ben Beliczay Jónás írta meg *Marsigli* életrajzát. *Veress* Endre a székesfőváros megbízásából 1904-ben feldolgozta *Marsigli* Bolognában őrzött kéziratai 1686-i budai és egyéb magyar vonatkozású anyagát. 1930-ban ő állította össze a magyar Marsigli-irodalmat. 1902-ben *Áldássy* Antal óhajtott kutatni *Marsigli* örököseinek, a bolognai *Bevilacqua-Ariosti* hercegi család levéltárában, mely *Marsigli* magánlevelezését őrzi, de erre engedélyt nem kapott. 1927 és 1930 között a *Magyar Hadimúzeum* kiadványaiban és a *Stella Csillagászati Egyesület* kiadásában *Marsigli* magyarországi csillagászati és természettudományos működését ismertettem, az 1930-i budapesti nemzetközi édesvízi kutattató Limnologiai Kongresszuson mutattam be Marsigli ama állattani kutatásait, melyeket a Duna, a Maros és a Tisza vizein folytatott 1686 és 1699 között.

Magyar vonatkozású politikai történeti és diplomáciatörténeti munkássága máig ismeretlen és feltáratlan. Európa mai helyzetében igen tanulságos lenne az idevonatkozó kutatás, főleg a magyar nemzeti és függetlenségi eszme fejlődéstörténetének feltárása szempontjából, ma, amikor Buda kapui megint ott állanak a „Drang nach Osten" útjában. Vagy, mint ahogyan Magyarország mindig minden olyan politika útjában állott, mely Nyugatról Keletre vagy Északról Délre és Keletről Nyugatra akart eljutni. Ez Magyarország helyzeti tragédiája. Ezt elsőnek *Marsigli* ismerte fel Buda falai alatt 1686-ban és ezt írta meg. Ez is Buda 1686-i ostromához fűződő emlék, a legbudaibb és legmagyarabb emlék. *Marsigli* neve ott van a magyar Integritás védője, *II. Rákóczi Ferenc* fejedelem neve mellett. Unokaöccse, Giampietro *Bevilaqua* conte a fejedelem udvari gyóntatója, bizalmasa, gyermekeinek nevelője volt, akit szintén halálra ítéltek, de kegyelmet nyerve, mint szepesi kanonok halt meg 1742-ben. Ennek fivére, ősöm, részt vett a sárosi szabadságmozgalmakban, szintén *Rákóczi* híve volt. *Marsigli* levéltárát családom bolognai oldalága örökölte.

Marsigli gazdag úr volt, nevéhez nem tapad elkobzott magyar birtokok keserű emléke. Ő nem keresett a „felszabadító hadjárat" sötétemlékű harácsán. Nevét nem emlegették átokkal a törökországi bujdosók árvái és özvegyei. Neve az olasz-magyar barátság ősiségét jelenti érdekes angol vonatkozásokban is. Diplomáciai működésének története ezeknek a kapcsolatoknak korai jelenségét alkotja, hiszen a mai Lord *Newton* is ott van a magyarbarát angol lordok között.

Bevilaqua Borsodi Béla dr.

Nem készült el a tanév kezdetére a mészárosutcai leánygimnázium

Ideiglenes megoldás a várbeli barakkiskola növendékeinek elhelyezésére

Lebontották és elvitték a Várból az ott dísztelenkedett barakkiskolát és óvodát: ma már park van a helyükön. A Vár közönségét azonban erősen izgatja, hogy mi lesz a gyermekekkel, hova kell küldeni az apró elemistákat és a még apróbb óvodásgyerekeket. A főváros közoktatásügyi ügyosztályában erre vonatkozólag a következőket mondták a *Budai Naplónak:*

— A várbeli barakkiskola négy elemi osztályát átvittük a *Szilágyi Erzsébet* leánygimnázium épületébe. A *Szilágyi Erzsébet* leányiskola új épülete a Koronaőr-utca és a Mészáros-utca sarkán, befejezéséhez közeledik és

valószínűleg már szeptember második felében megkezdhetjük ott a tanítást.

A régi épületben csak a Pestre néző frontot foglalja el a négyosztályú elemi; ezt a napos, levegős részt, meg az udvart használjuk fel csupán a kisgyermekek részére. Arra a néhány hétre, *amíg a leánygimnázium még a régi épületben működik, a barakkiskolából kiszorult elemi iskolások a szalagutcai iskolát fogják látogatni.*

— Ami az óvodát illeti, az már most beköltözik a várbeli leánygimnázium épületébe, az Iskolatérre.

Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy *a Várból eltávolított barakkiskolát kivitték Kőbányára, a* Balkán-térre és ott állították fel. A barakkok helyén pedig, ahol most egyelőre park van, fog felépülni az új prímási palota.

Megkérdeztük, mi van azokkal a gyermekekkel, akik a lebontott fehérsastéri iskolába jártak.

— A fehérsastéri iskola a Tabán lebontásával amúgy is elvesztette növendékeit, — volt a felelet. — *A lakók elköltöztek másfelé, tehát az iskola is feleslegessé vált.* Azt a néhány gyermeket, aki még megmaradt a növendékek közül, áthelyeztük a Czakó-utcai iskolába, ahol elemi, polgári és óvoda is van.

Megtekintettük ezután az épülő *Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumot.* Ez lesz — mint ismeretes — a főváros legszebb és legmodernebb iskolaépülete.

— Mi a különleges újítása ennek a modern iskolának? — kérdeztük.

— Egyik újítás a sok közül — hangzott a válasz —, hogy *különálló ruhatára lesz.* A gyermekek holmija nem az osztályban vagy a folyosókon fog lógni, hanem a ruhatárban. Ez állítólag jó fegyelmezési feladat.

— Egyébként a 8 osztályú új gimnáziumnak 16 osztálya lesz.

Az elsőtől a nyolcadikig párhuzamos osztályok lesznek, A- és B-osztály.

Egy-egy tanteremben átlag 25—30 leánynövendék kap helyet.

— Az új iskolaépület koronaőrutcai részének földszintjén lesz az óvoda, az emeleten azonban már a leánygimnázium termei vannak. Az óvodások mégse találkoznak a gimnazista lányokkal, mert külön van a bejáratuk és a földszinti óvodából nem lehet felmenni az emeletre. Teljesen szeparálva vannak egymástól.

Érdeklődtünk aziránt, hogy történik-e egyéb változás is a budai iskolákban az új tanév küszöbén.

A II. kerületben volt a fővárosnak egy gyógypedagógiai intézete. Ennek a helyén, a Toldy Ferenc-utca 64. szám alatt

központi diákszállót létesítettünk, amely már meg is nyílt.

160 diák fér el a két épületben.

Egyéb változás nem esett a budai iskolákban. A tanítás szeptember 9-én kezdődik, míg a pótbeiratások 5-én és 7-én lesznek.

Buda új veszedelme

Írta: **Cselényi Pál dr.**, tv. biz. tag.

Másfél évszázadig védte a magyarság Európát, annak keresztény kultúráját az ázsiai veszedelemmel szemben és amikor most Buda nagy ünnepét üljük, újabb veszedelem fenyegeti Kelet felől a magyar nemzetet: a bolsevista fenyegetés, amely ugyanúgy elsöpréssel fenyegeti az európai kultúrát, mint a XVI-ik században az oszmán előtörés. Amikor most mélységes hódolattal emlékezünk meg azokról, akik Budát felszabadították, nem szabad egy pillanatra sem megfeledkeznünk erről az új veszedelemről, amely napról napra sötétebben veti felénk árnyékát.

Budavár visszavételét elsősorban két lángeszű és lánglelkű férfiúnak köszönhetjük, *XI. Ince* pápának és hűséges munkatársának *Bonvisi* bíbornoknak. Fáradhatatlan szívóssággal, óriási anyagi áldozatokkal készítették elő a felszabadító hadjáratot és az ostromló sereg vitézségén kívül az ő érdemük, hogy Budavár tornyaira ismét feltűzték a keresztet, bástyáira a nemzeti lobogót.

Magyarok és törökök ma megbékülve együtt ünnepelnek. A hős védők emlékét éppoly kegyelettel őrizzük, mint a városostromlók dicsőséges emlékezetét. Ma már nem *pogány* a török a mi szemünkben, minthogy a valóságban — mai szemmel nézve — akkor sem volt az, hiszen egyistenimádók a moszlimok. És mi sem vagyunk már *„hitetlen gyaurok"* az ő szemükben: a modern, újjáéledt Törökország éppen most megy át azon az átalakuláson, amely az európai kultúrát, a keresztény civilizáció eredményeit akarja felhasználni új államának felépítésénél.

Másfelől fenyeget az új „pogányság". Szovjetoroszország felől. Ez azonban már *igazi pogányság,* az istentagadás és a hitrombolás gyűlölködő, gyilkos szelleme, amely ki akar irtani minden szépet, igazat és jót, amit az emberi szellem és műveltség, párosulva a hittel és hazaszeretettel alkotott. Erre készüljünk fel, amikor Budavárának ünnepét üljük, ne felejtsük, hogy Budavára és a keresztény kultúra újra veszedelemben van.

Mikor hosszabbítják meg a 8-as autobusz vonalát?

A 8-as autobusz tudvalévően a farkasréti keresztény temető kapujáig közlekedik az Apponyi-térről. Meglehetősen nagy forgalmat bonyolít le ez a vonal, amelynek azonban egy baja van: csak a halottasházig visz, pedig most a legtöbb temetés a temető hóvirágúti részén történik. A temetésről a résztvevők a Hóvirág-úton szoktak lejönni, innen azonban az 59-es villamoson egy kisszakaszt kell váltani, hogy elérjék a 8-as végállomását. Általános kívánság, hogy a 8-as autobusz végállomását vigyék ki a zsidó temetőig, vagyis az 59-es villamos végállomásáig, mert ez szolgálja úgy a temető közönségének, mint a vidék lakosságának érdekeit.

A mult héten egy délelőtt nagy örömet keltett a vidéken, hogy egy 8-as autobusz megjelent a Sasadi-út és az Érdi-út sarkán, sőt innen felment a Hóvirág-úton egészen a temető végéig. A Beszkárt vezetősége kipróbálta az útvonalat, amelyet természetesen lehetetlen meg nem felelőnek találni. Az Érdi-utat tavaly a főváros teljesen újjáépítette, a Hóvirág-út is jó állapotban van. A 8-as autobusz mai végállomásától az 59-es végállomása mindössze nyoleszáz méterre van, úgy hogy a Beszkárt ezt a kis reformot máról-holnapra végre tudná hajtani.

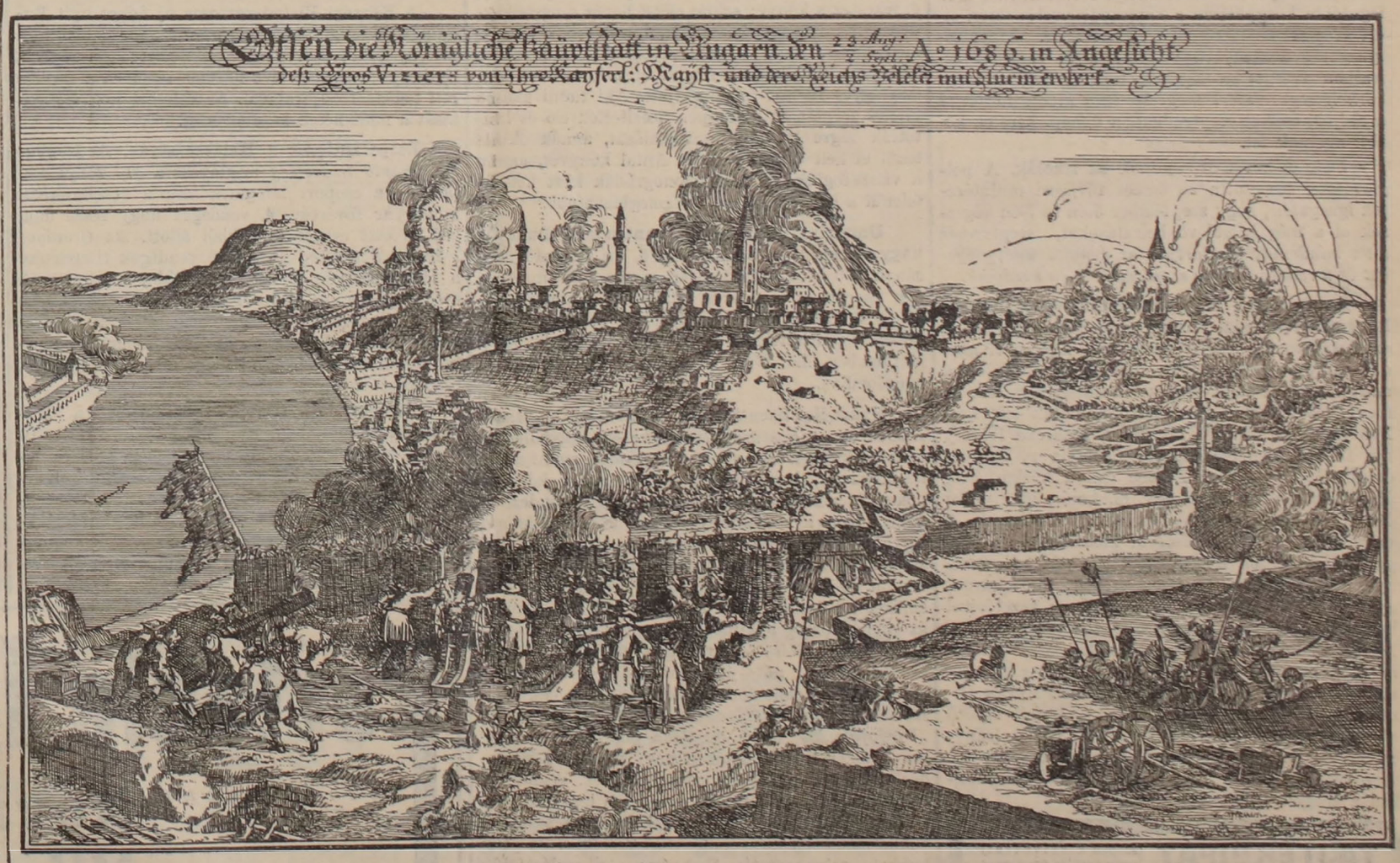

Egykori metszet Buda ostromáról. Már lángokban áll a vár egyrésze és rohamra indultak a csapatok. Magyar vitézek keze tűzte ki az első zászlót a vérrel áztatott ősi várfalakra.

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér,
Hirdetés ára milliméntersoronkint.

Drágulnak a budai telkek

A budapesti ingatlanpiacon az utóbbi hónapokban igen jelentősen emelkednek az árak. Különösen élénk forgalmat bonyolítanak le *a budai részen*, igen jó árak mellett. Főképpen a *budai Dunaparton, a Margit-körút vidékén* emelkedik erősen a telkek értéke.

Szakértői megállapítás szerint *a budai telkek keresettebbek, mint a pestiek*. Úgylátszik, hogy a tőke itt nagyobb értékemelkedést remél és jobban építkezik. Feltűnő kereslet mutatkozik a budai hegyvidék: a *Gellérthegy*, a *Naphegy* telkei iránt és ez a kereslet visszatükröződik az áralakulásban.

Hasonlóan fokozódó érdeklődés tapasztalható a *Horthy Miklós-híd budai hídfője* körül elterülő telkek iránt. Pénzügyi körökben már felfigyeltek az értékemelkedésre és újból foglalkoznak a telekértékadó bevezetésének gondolatával, hogy elvonják az értékemelkedés egy részét, ami kétségtelenül ártana Buda fejlődésének.

Budavára ünnepén megváltozik a Várban közlekedő autobuszok útvonala. A BSzKRt értesíti az utazóközönséget, hogy Budavára visszafoglalásának kétszázötvenedik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségek miatt a Váron át haladó 16-os és 16/A jelzésű autobuszviszonylatok útvonala megváltozik: A Széna-tér felől közlekedő autobuszok augusztus 26-ától szeptember 3-áig csak a Lovas-útig fognak közlekedni, a Vörösmarty-tér felől pedig augusztus 24-étől 30-áig csak a Bécsikapu-térig, augusztus 31-étől szeptember 2-áig csak a Szent Háromság-térig, szeptember 3-án pedig ismét a Bécsikapu-térig járhatnak az autobuszok. Mindezek a korlátozások szeptember 4-ével megszűnnek és az autobuszok ismét a rendes útvonalukon fognak közlekedni.

Plebános lett Krebs Ferenc óbudai káplán. A bíboros hercegprímás kegyúri bemutató alapján, szeptember 1-i hatállyal *Krebs* Ferenc budapest-óbudai segédlelkészt Nagyorosziba nevezte ki plebánosnak. Az óbudai hívők — bár örülnek a népszerű lelkipásztor megérdemelt előléptetésének — fájó szívvel vesznek tőle búcsút.

Budai búcsú és ezüstmise a ciszterciek templomában. Nagyboldogasszony napján a budavári Koronázó főtemplom búcsúján az ünnepi nagymisét *Kátay* Béla dr. plebános celebrálta, a szentbeszédet pedig *Turchányi* Egon dr. segédlelkész mondotta. A ciszterciek szentimrevárosi plebánia templomában *Farkas* Alberik plebános celebrálta az ünnepi nagymisét, akinek ez volt az ezüstmiséje. Az ünnepi beszédet *Magyarász* Ferenc dr. ciszt. rendi bakonykoppányi plebános mondotta, aki egyben az ezüstmisés pap kézvezetője is volt. Mise után társasebédet rendeztek az egyház kultúrházában, ahol leleplezték *Farkas* Alberik arcképét. Az ünnep előtt átnyujtották az asszisteneiás ornátust, amelyet ebből az alkalomból ajándékoztak a templomnak, majd az oltáregyesület és a kongregáció tartott ülést és befejezésül *Bezerédj* Erzsébet dr. rendezésében bemutatták a *„Találkozás Krisztussal"* című darabot.

Orel Géza dr. a szombathelyi Kereskedelmi Kör dísztagja. A *Szombathelyi Kereskedelmi Kör* legutóbbi közgyűlésén a kereskedőnevelés terén elért érdemei elismeréséül *Orel* Géza dr. királyi főigazgatót dísztagjává választotta és erről őt átiratban értesítette. Egyben tudatta azt is, hogy *körhelyisége részére megfestette a kiváló tanférfiú arcképét*, melyet szeptemberben ünnepi keretek között avatnak fel.

Szeptember 8-án nyílnak az iskolák. A polgármester utasította az összes fővárosi tanintézetek igazgatóit, hogy szeptember 5-én és 7-én végezzék el a még hátralevő beiratásokat, *szeptember 8-án mindenütt megtartják az évnyitó ünnepségeket és a rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik.*

Az Országos Magyar Gyermekvédő Egyesület garden-partyja. Kitűnő rendezésben zajlott le az *Országos Magyar Gyermekvédő Egyesület* garden-partyja Szent István ünnepének előestjén a margitszigeti Szalay-étterem kerthelyiségeiben. A megjelent előkelőségek közt ott voltak szilvágyi *Benárd* Ágost dr. ny. miniszter, *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, *Cserzik* Béla p. ü. min. osztályfőnök, *Benes* Ferenc dr., a közkórházak gondnoka, *Dávid* Antal egy. m. tanár, id. *Csonka* János, az egyesület elnök-igazgatója és mások. A nagy sikert aratott műsorból kiemelkedett a *Magyar Tárogatósok* zenekarának pompás teljesítménye, akik a budaiak közszeretetében álló karnagyuknak, *Dévényi* Jenő zeneszerzőnek vezetésével hangulatos kuruc dalokat adtak elő. *Karácsonyi* Margit rádióénekesnő magyar nótái, *Mák* Magda művészi magyar szólótánca, *Sánek* Péter tilinkószámai, *Váradi* Ferenc énekművészete, *Furka* Gizella lendületes Liszt-zongorajátéka, *Kabók* Győző szavalata és a *Kispesti MOVE* Ráskai Lea leánycserkészcsapatának díszpalotása mind a siker kitűnő eszközei voltak. A közönség kitűnő hangulatban a reggeli órákig maradt együtt.

TAJTÉKPIPÁT (szépen kiszivottat) legmagasabb áron vesz
NOVÁGH műe-ztergályos utóda IV., EGYETEM-UTCA 3.

Ha kiürült Buda város kasszája, a tisztviselők borban kapták fizetésüket

Budavár visszafoglalásának kétszázötvenedik évfordulója, melyet most Budapesttel együtt ünnepel egész Európa, a régi Budapest élete felé irányítja a mai fővárosiak érdeklődését. Ez adta az ötletet a fővárosi statisztikai hivatal tudós igazgatójának, dr. *Illyefalvy* I. Lajosnak, hogy egy tanulmánysorozatban mutassa be a régi Buda és Pest népének küzdelmes életét. Ennek a tanulmánysorozatnak az első kötete, *„Buda és Pest a török uralom után"* című, most jelent meg *Pásztor* Mihály tollából. Ebben a kötetben temérdek az érdekesség.

Bennünket elsősorban Buda élete érdekel és érdekesnek találjuk azt, amit a könyv a budai borról és a budai vízről mond el.

Budán minden polgár maga mérte a borát, versenyre kelve koresmával, vendéglővel. Így azután csaknem minden házban volt kimérés. Hogy a sok bormérésben zavar ne támadjon, 1701-ben határozatba ment, hogy *egy utcában egyszerre csak két polgár mérheti a bort, még pedig egyfolytában két hétig.* A bormérés jogáért 7 krajcárt (58 fillért) kellett fizetni a város kasszájába. A bakter tiszte volt annak a kihirdetése, hogy melyik utcában, kinél mérik a bort. Ezért az éjjeli őr *borvalutában kapta a hatóságilag megállapított tiszteletdíjat.* A titkolt bormérésért első alkalommal egy rajnai tallérral büntették, akit rajtakaptak. Ismétlődés esetén megkétszerezödött a büntetés. A hídszolgálatot teljesítő legény is bort kapott fizetésképpen, egy akót. De az is előfordult, hogy *mikor kiürült a város kasszája, a hivatalnokok is borban kapták a fizetséget.* Bor ugyanis mindíg több volt, mint pénz. De ha mégannyi termett volna is, akkor se maradt volna belőle, mert Buda népe borisszanép volt s amint említettük, a budaiak jórészt maguk itták meg, amit a budai hegyek termettek.

Mennyi bor termett a budai hegyekben? Az 1720. évi összeíráskor körülbelül *50 ezer cseberre* becsülték az összeírók a termést, ami kevés híjján 23 ezer hektoliter, értékét pedig 60 ezer magyar forintra számolták ki. Ez a mai pénzben több mint negyedmillió pengőt tesz ki. Nagyon nagy pénz volt ez a maga idejében. Egy liter borra átlagosan alig esett több harmadfél denárnál, ami a mai pénzben nem egészen 11 fillér. Igaz viszont, hogy iccénkint és pintenkint való kimérésnél ennél sokkal drágább volt a borital. 1691-ben például a jobb bor pintje (Mass) 6 garas, a gyengébbé 4 garas. Vagyis a mai pénzben a jobb bor ára literenkint 106 fillér, a gyöngébb boré pedig 70 fillér. De sok függött a bor minőségétől és attól is, hogy abban az időben milyen volt a termés.

Acsády Ignác a katonasággal együtt nem egészen 13 ezer főnyire számította ki Buda város 1720. évi napszámát. Ha mi is ezzel a népszámmal kalkulálunk, akkor a csecsemőket is beleszámítva fejenkint és évenkint 177 liter bor jut mindenkire. De ha azt vesszük, hogy a csecsemők és a gyermekek nem ittak, az asszonynép sem túlságosan, úgy a katonaságot is beleszámítva, *legfeljebb hatezer komoly borivóval számolhatunk. Így pedig 383 liter jut egy-egy főre,* vagyis fejenkint és naponkint alig jut több egy-egy liternél. Viszont hatezer borivó között is ki többet, ki kevesebbet ivott és bár a budaiak minden alkalmat felhasználtak az ivásra, mégis meg kell állapítanunk, hogy *a katonaság tartotta a rekordot.*

Ezeket pedig azért kellett elmondanunk, hogy megokoljuk, miért szoktak rá annyira a budaiak a borivásra. Azért szoktak rá, mert *bor volt bőven, víz ellenben, különösen a várban, nem volt.* Ami pedig volt, az sem olyan, ami kiválthatta volna a budaiakból a lelkesedést.

Amit azonban a budai vízről írt *Pásztor* Mihály rendkívül érdekes könyve, azt máskor mondjuk el. Ne keverjük össze a bort meg a vizet: a régi budaiaknak ez nem volt szokásuk.

Halálozás. *Kabakovics* Rezső városbíró 54 éves korában elhúnyt. Temetése pénteken, augusztus 28-án volt a farkasréti temetőben. Az elhúnytban *Kabakovics* József dr. törvényhatósági bizottsági tag fivérét gyászolja.

Zalán (Zufall) Sándor dr. az ismertnevű budai kozmetikus-orvos, bőr-, vér- és nemibetegségek rendelőintézeti szakorvosa, nyári szabadságáról visszaérkezett és d. e. 10-től, este 9-ig rendel. I., Krisztina-tér 7. I, 2. (Telefon: 1-534-52.)

BUDAI TALÁLÓS KÉRDÉS

Ritkán jár csak
S nincs benne öröm,
Lassan döcög,
Alig szuszog . . .
Zárjelben a megfejtés:
(A rossz 3-as autobuszok.)

Buda ostroma és elfoglalása 1686-ban. (Írta: *Balla Antal, a Városi Szemle kiadása.)* Budavár visszafoglalásának történetét rendkívül érdekes tanulmányban írta meg *Balla* Antal, a kiváló történettudós. A *Városi Szemle* legutóbbi száma közli a közel másfélszázoldalas történelmi tanulmányt, amely rendkívül világosan tárja elénk a keresztény világ legnagyobb eseményének, Budavár visszafoglalásának előzményeit és lefolyását. Izgalmasan érdekes ez a könyv: szinte elénk hozza a nagy küzdelem minden egyes részletét, benne élünk az eseményekben. *Balla* Antal lenyűgöző erővel hozza közvetlen közelünkbe a rendkívüli méretű harc minden egyes fázisát és epizódjait. Aki tudni akarja hiteles formában, miképpen készítették elő és hajtották végre Buda visszafoglalását, annak okvetlenül el kell olvasnia *Balla* Antal könyvét, amely a visszafoglalásról írott monográfiák közt kétségtelenül a legérdekesebb és legmegbízhatóbb.

Unitárius és izraelita istentisztelet Budavár nagy ünnepén. A Budavár 1686. évi visszafoglalásának 250 éves évfordulóján rendezendő ünnepségek során az *unitárius* hitközség augusztus hó 20-án a Koháry-utcai templomban tartott hálaadó ünnepi istentiszteletet, az *izraelita* hitközség pedig szeptember hó 2-án 9 órakor a dohányutcai templomban.

Nyári élet Szentimre-Alsóvárosban. A *„Buda-Alsóváros — Sósfürdő környéke — Egyesület"* a nyári szünetben sem pihen. Vezetősége, amint alább beszámolunk, kerti ünnepélyeket, gyermekdélutánokat és műsoros szórakoztató estéket rendez. A mult hóban a szentimrealsóvárosi *Szent Adalbert* Egyházközség templom alapja javára rendezett szépsikerű műsoros estet, mely alkalommal a bevezetőt *Mikola* Géza dr., az egyesület ügyvezető elnöke, az ünnepi beszédet pedig *Milbich* Tamás, az egyházközség lelkipásztora mondotta. A szereplők voltak: *Désy* András gitárművész, *Thomas* Irénke magyar nóta énekesnő és *Veöreös* Sárika, aki cselédkuplékat énekelt, mindannyian nagy tetszéssel. Ezenkívül előadásra került Murai Károly *„Virágfakadás"* című vígjátéka pompás összetanulás és siker mellett, amiben nagy része volt a rendezőnek: *Iványi* Antal színművésznek. A műsort bekonferálta: *Palla* István egyesületi igazgató. Vasárnaponként 120—140 gyermek számára oszt szét kakaót, süteményt és különböző mesékkel és játékokkal szórakoztatja őket, így a nyaraltatáshoz nem jutott alsóvárosi gyermekek is részesülnek némi jóban.

Garden-party Hegedűs Gyuláéknál. Az elmult héten, *Ilona napján* hangulatos nyári estély volt *Hegedüs* Gyula, a *Magyarság* felelős szerkesztőjének sasadi birtokán. Az estelyre hivatalosak voltak: *Kalkbrenner* Antal tanügyi főtanácsos, vitéz *Szemlaky* György földbirtokos, a *Budapesti Gazdálkodók Egyesületének* elnöke és felesége, *Szirmay* Odön dr., a *Magyarság* fővárosi rovatvezetője és felesége, *Vidor* Gyula dr., a *Pesti Hirlap* politikai munkatársa, kiskevi *Tóth* Miklós és neje, *Fodor* Miklós, a *Mai Nap* felelős szerkesztője, *Pajzs* Odön, *Az Est* fővárosi rovatveeztője és felesége, *Hegedüs* Tamás dr., a fiatal kiváló zeneszerző és *Olty* Antal, a *Budai Napló* szerkesztője. A vendéglátó házigazda és kedves felesége lebilincselő szívességgel fogadta és kalauzolta vendégeit a lampionokkal kivilágított, százötven méter hosszú rózsalugason keresztül az angol kert közepén terített asztalhoz, ahol is pompás magyaros halászlévacsora várta a vendégeket. A vacsorához a házigazda 1933-as és 1935-ös sasadi zamatos borait szolgálták fel. A társaság a késő éjszakai órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Mohamedánok Szent István-napi ünnepsége. A magyar mohamedánok augusztus 20-án délben *Szent István* király névnapjának és *Mohamed* próféta 1365-ik születésnapjának emlékezetére ünnepélyes istentiszteletet tartottak a Rózsadombon levő *Gül Baba* sírjánál. Az ünnepen nemcsak a magyar mohamedánok vettek nagyszámban részt, de számos budapesti keresztény magyar is megjelent.

A Községi Élelmiszerüzem új fiókot nyit Budán. A Községi Élelmiszerüzem a legközelebbi időben új fiókot nyit Budán, a Németvölgyi-út és a Sashegyi-út sarkán lévő házban, szemben a farkasréti temető főbejáratával. Az üzlethelyiség átalakítását a mult héten kezdték meg.

Eszperantisták a Halászbástyán. A *Magyar Eszperantó Szövetség* meghívására 300 főnyi eszperantista csoport látogatta meg a közelmultban a magyar fővárost. A vendégek nagy része finn, lett és eszt eszperantistákból állott. Az *Országos Rákóczi Szövetség* az északi vendégek tiszteletére a Halászbástyán Rákóczi-szerenádot rendezett. A csodás panoráma a szívbemarkoló édesbús kuruc nóták feledhetetlen élményt jelentettek a résztvevőknek, akiknek nevében megható hangú köszönetet mondott a szövetségnek egy lettországi mérnök, eszperantó nyelven.

„Kimustrált" tisztek emlékmiséje a Kapisztrán templomban. Augusztus 18-án délelőtt 10 órakor bensőséges áhitattal jelent meg, öreg és fiatal katonák egész kis serege a Kapisztrán helyőrségi templomban. Szent misét mondottak itt azoknak a nyugállományú tiszteknek és hasonrangúaknak a részére, akiket a multban bármely év augusztus 18-án avattak a katonai nevelőintézetekből tiszteké vagy tiszthelyettesekké.

Társasház-szálló épül a Svábhegyen

A Közmunkák tanácsa szállóépitkezésre adott engedélyt a svábhegyi Karthausi-út 9227/1 helyrajzi szám alatt. A telek *dr. Urbanovich* Gedeon Zoltán bankigazgató, régi svábhegyi villatulajdonosnak a telke.

Tőle indult ki a svábhegyi szállóépítés ötlete is. A terv egészen újszerű: *szálloda-társasház* építését tűzte ki célul, ami a Svábhegy szép és egészséges vidékén igen jó gondolat. Nyáron régi, előkelő nyaralóhely, a főváros egyik legszebb és legelegánsabb vidéke, télen a téli sportoknak valóságos paradiesoma s ami a legfontosabb, közel van a városhoz.

Huszonnégy lakrész lesz a szálló-társasházban. Az elképzelés az, hogy a főváros lakosságának az a rétege, amely nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy saját villája legyen a Svábhegyen, társasházi alapon oldhassa meg a saját otthon problémáját. Egyéni ízléssel, saját butorokkal, Buda egyik legfinomabb és legszebb nyaralóhelyén.

A szállót háromemeletesre tervezik. Emeletenként hat lakosztály épül benne.

A társasház lakosztályai külön telekkönyvi birtoktestek, amelyeket a lakók bérbeadhatnak az esetben, ha nem akarnak bennlakni. A telek és a szálloda-társasház közös célt szolgáló részei pedig a lakók összességeié. A szálló-társasház lakásainak ára kategóriák szerint változik. Három különböző kategoria lakosztály lesz.

Az újszerű öröklakásos szálló építését még ez év őszén megkezdik és 1937 nyarán már beköltözhető is lesz.

ÁLL BUDA MÉG

Vén Budának ősi vára
Zászlódíszbe öltözött:
Kétszázötven éve már, hogy
Kiűztük a törököt.

Azóta de sok baj érte
Ezt a szegény nemzetet.
Sokat küzdött, sokat vérzett,
S minden, minden elveszett.

Mégis büszkén leng a zászló,
Régi bút, bajt eltakar,
Azt hirdeti: Fel a fejjel,
Áll Buda még, él a magyar.

Fejlődik a várhegyi barlang. A kormány és székesfőváros a *Magyar Barlangkutató Intézetet* bízta meg, mint arra legilletékesebb szervet, hogy az 1932-ben felfedezett barlangrendszert, a régóta ismert budavári törökpincék tulajdonképpeni alapját, tárja fel és állítsa idegenforgalmi célok szolgálatába. Ezt a megbizatást az egyesület, a körülményekhez képest, a legtökéletesebben teljesítette is. Teljesen feltárta, berendezte és a közönség által látogathatóvá tette a Szentháromság-utcai barlangszakaszt, amelynek bejárata az I. kerületi előljáróság udvarából nyílik (I. Szentháromság-tér 8.).

Kugliversenyt rendezett a *Budai Iparosok és Kereskedők Köre* 28-án a Kútvölgyi-úti „Pacsirta" vendéglőben. Az est, melynek keretében hölgyverseny is volt, nagyon jól sikerült.

A Gong regényújság Budán. A *Budai Napló* mai számában megtalálja az olvasó a Gong regényújság hirdetését. Ehhez a hirdetéshez csak azt akarjuk hozzáfűzni, hogy amikor a *Gong* az első húszpengős jutalmat kiosztotta, a *Budai Napló* szerkesztősége felkérte a *Gong*-ot, hogy a jutalmak kiosztásánál a budai olvasókat is részesítse ebben a kedvezményben. Mint a hirdetésben olvasható, ez a kérésünk már teljesült: ezen a héten Budán, a II. kerületben lesz a jutalomkiosztás és ígéretünk van arra, hogy hamarosan sorra fog kerülni a többi budai kerület is.

A Székelység a címe egy ötödik évfolyamban járó, tartalmas folyóiratnak. A kitűnően szerkesztett lap legutóbbi revíziós száma páratlanul gazdag tartalommal jelent meg. Latin, olasz és több francia nyelvű cikkben is kiváló külföldi írók megvilágításában foglalkozik a magyar problémákkal. 28 értékes közlemény teszi még gazdagabbá a magas színvonalú ujságot.

Budai
új bérházak **lakásainak,** bérleteinek értékesítését **(kiadását)** garantáltan jó bérlőknek vállalja
BUDAI HÁZKEZELŐSÉG
KERÉK IMRE házgondnoksága,
II, Fő-utca 73, II. 14. Tel. 1-521-93
Kérjen prospektust!

Portable írógépek
olcsó árban
Telefon: 1-428-61
Kovács Aladárnál
VII, Kertész-u. 23

Újjászületett a Philadelphia-kávéház

Huszonhét évig állt a *Philadelphia*-kávéház az Alagút-utcában lévő helyén és ez idő alatt fogalommá lett. Buda legismertebb, legnépszerűbb kávéháza volt a *„Filá“*, annyira hozzátartozott a Krisztinavároshoz, hogy el se lehetett képzelni nélküle. Mégis, a múlt év végén, híre járt, hogy megszűnik a híres régi kávéház és egy szép napon tényleg lehúzták a redőnyöket, ami 27 év alatt egyszer se történt meg. *Megszűnt a Philadelphia.*

Megszűnt, hogy új formában, fiatalon, frissen újból megjelenjék. *A Krisztina-körút és Alagút-utca sarkán a múlt héten nyílt meg az újjávarázsolt gyönyörű kávéház* és hogy mennyire szükség volt rá, mutatja az az őszinte öröm, amellyel régi vendégei fogadták. A tulajdonos, *Szabó* Samu és fia, akik modern szellemben alakították át a kávéházat, nagy anyagi áldozatokkal, külsőleg és berendezésében is a legszebb kávéházak egyikévé tették a *Philadelphiát*, ezt a nagymultú kávéházat, amely Buda irodalmi és művészeti életének is a központja. Nap-nap után ott ült és ül most is *Szabó* Dezső, a kávéház egyik nevezetessége, *Schöpflin* Aladár, *Kosztolányi* Dezső, *Márai* Sándor, *Bajcsy-Zsilinszky* Endre, *Pethő* Sándor, *Balassa* Imre, *Szalay* László, *Orbók* Attila, *Farkas* Imre, *Bevilaque-Borsodi* Béla, *Vajthó* László, *Balázs* Sándor, *Babay* József és a többi budai író, de a *„Filá“*-ba járt valamikor *Ady* Endre meg *Krudy* Gyula is.

A gyönyörű új kávéház megőrizte a régi Philadelphia hagyományos tradicióit, amelyeket szerencsésen egyesített az új idők követelményeivel. Buda előkelő közönsége visszakapta régi meghitt otthonát, a krisztinavárosi polgárság újra megtalálta régi szórakozóhelyét az új Philadelphiában.

A Krisztina-téren
megnyílt a budai úri családok törzskávéháza az újonnan átalakított
Philadelphia
kávéház
Tulajdonos: **Szabó S.**

Személyi hírek

JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG, tábornagy, a Magyar Tudományos Akadémia ig. és t. tagja szeptember 2-án az ünnepi rendkívüli ülésen elnöki megnyitót mond.

NÉMETHY KÁROLY dr.-t, a főváros közművelődési ügyosztályának kiváló vezető tanácsnokát a kormányzó kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. *Némethy* tanácsnok a városháza egyik legkitünőbb tisztviselője, aki éppen most óriási munkát végzett Budavár visszavétele jubileumi ünnepségének a nagy eseményhez méltó módon való megrendezésével.

HARRER FERENC v. alpolgármester, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, súlyos operációja után most már a teljes gyógyulás útján van.

IFJ. HORTHY MIKLÓS, a Magyar Úszó Szövetség elnöke megkapta a *Magyar-Nippon Társaság* jubiláris emlékplakettjét a két nép közötti baráti kapcsolatok elmélyítésének érdekében kifejtett munkájáért.

DURICS HUSSZEIN HILMI budai főmufti hétfőn érkezett meg nagy indiai útjáról, amelyet teljes sikerrel fejezett be.

SALAMON GÉZA tanácsnok olasz kitüntetése. *Salamon* Géza székesfővárosi tanácsnoknak az olasz király az olasz katonarend parancsnoki keresztjét adományozta. A kitüntetést *Colonna* herceg, Olaszország budapesti követe nyujtotta át meleg szavak kíséretében.

FERENCZY TIBOR főkapitány a kétheti szabadságát Ausztriában tölti. Távollétében *Kalmár* Béla helyettes főkapitány látja el munkakörét.

DUNKEL NORBERT hangversenyigazgató, a főváros népszerű, ismert zenebarátja, *Dunkel Dénes*nek, a Magyar Orsz. Tudósító törvényszéki rovatvezetőjének édesapja, kormányfőtanácsosi címet kapott.

JÁKFAI GÖMBÖS ANDORNAK, az *Országos Bethlen Gábor Szövetség* igazgatójának a kormányfőtanácsosi címet adományozta a kormányzó.

Dr. GERZON ISTVÁN fog- és szájsebész főorvos szabadságáról hazaérkezett és szeptember 1-én megkezdi rendelését. Andrássy-út 13, II. em.

I. Ferenc József jelenlétében rendkívüli fénnyel ünnepelte a főváros 50 év előtt Budavár visszafoglalásának 200-ik fordulóját

Egy negyed-évezred még a történelem gyorsan járó óráján is nagy idő. Kései nemzedékeknek öntudatot adó, új erőket termelő, nagy eseményei a dicső magyar multnak, — a ma legnagyobb értékei.

Ám egy fél évszázad is könnyen történelmi távlatokba vesz, különösen akkor, ha ez az idő — mint a most közvetlenül mögöttünk levő is — külön, maga is egy nagy darab világtörténelem. Ezért nem érdektelen, ha visszaemlékezünk Budavár visszavételének ötven év előtti ünneplésére.

Nem volt még két évtizede sem, hogy sokat szenvedett és a vértanuk önfeláldozásával tűrő nemzetünk felszabadult az osztrák elnyomatás szörnyű terhe alól. Egy önmagával és uralkodójával megbékélt nép, politikai és gazdasági fellendülésének boldogságában és büszke öntudatában tekintett ekkor vissza a — *régmultra.* Hit és bizalom, derű és megelégedettség sugárzott lelkekből és arcokról — ez nyomta rá bélyegét az akkori ünnepségekre.

Hogyan is volt hát?

A főváros 1884-ben elhatározta és megkezdte az ünnepségek előkészületeit. Meghívta ezekre az ország összes törvényhatóságait. Történelmi kiállítást rendezett a Műcsarnokban és kiadta *Károlyi Árpádnak* a nagy történelmi eseményt tárgyaló művét. *Rákosi* Jenő *„Budavár megvétele“* címen alkalmi darabot írt, melyet 1886 augusztus 31-én, ünnepi előadásban mutattak be a magyar nemzeti színjátszás nagyjai a Népszínházban.

Az uralkodó Ferenc József Budán tartózkodott

és augusztus 31-én megtekintette a műcsarnoki történelmi kiállítást, melynek óriási értékű anyagát ő maga is gazdagította.

Szaptember elsején kezdődtek az ünnepségek.

Reggel 9-kor a hercegprímás pontifikálása mellett *Te Deum* és mise volt a helyőrségi templomban. Azután kivonulás a Nándor-térre. Itt felsorakoztak a résztvevők az emléktábla körül. Az ünnepet *Gerlóczy* Károly polgármester nyitotta meg. Az emlékbeszédet *Havas* Sándor fővárosi bizottsági tag mondotta. A Himnuszt és a Szózatot a *Budai Dalárda* énekelte.

Délután 4 órára volt kitűzve a vigadói díszülés kezdete. 3 órakor már óriási tömeg zsúfolódott össze a Vigadó környékén. Az egykorú lapok különösen kiemelik *Splényi* báró detektívfőnök tapintatos eljárását, amellyel a rendet fenntartotta.

Ma már történelmiek a megjelentek nevei is. A bejárattal szemben hatalmas piros bársony támlásszékben *I. Ferenc József* és udvara foglalt helyet. Közvetlen közelében: — a sajtó számára fenntartott helyek voltak. Az emelvényen fényes díszmagyarok, papi díszruhák, katonai uniformisok, csillogó érdemrendek tömege. Külön kis asztalnál *Ráth* Károly főpolgármester, egy másiknál *báró Kemény* Gábor és *Szilágyi* Sándor, a Történelmi Társulat képviselői. A sok csillogó díszből nemes egyszerűséggel tűnik ki *Trefort* Ágoston fekete díszmagyarja. Főpapi bíborban *Haynald* Lajos bíbornok-érsek és *Mihájlovics* zágrábi bíboros. Délcegen és derűsen az „öreg“ *Andrássy* Gyula gróf, volt külügyminiszter.

Ott voltak a főpapok, élükön *Schuszter* Konstantin, akkor kassai püspök, a két *Szász*, Károly és Domokos, református püspökök, az összes miniszterek, *Tisza* Kálmán kivételével, aki beteg volt, továbbá számos történettudós, *Pauler* Gyula, *Fejérpataky* László, *Károlyi* Árpád, *Tanárkay* Gedeon és mások. Ott volt *Jókai* Mór, *Darányi* Ignác, *Busbach* Péter, *Wahrmann* Mór, *Keglevich* István gróf intendáns, valamint az összes vármegyék és városok kiküldöttei magyar díszben.

Mikor a terem már zsúfolva volt, megkezdődött *Budapest törvényhatósága és a Magyar Történelmi Társulat által Budavár visszafoglalása* alkalmából 1886 szept. 1-ére kitűzött díszülés.

Ráth Károly főpolgármester így kezdte beszédét:

— Elnöki tisztem teljesítése közben többször fordulnak elő alkalmak, midőn szerencsém van tolmácsolni a főváros örömét valamely bekövetkezett esemény felett, mely a közérzület óhajának megfelel, midőn kifejezést kell adnom valamely magasztos cél érdekében a társadalom minden rétegeit átható lelkesedés tényének, midőn a főváros fenkölt szelleme és akarata nyilvánul a nemzeti érdek s a közművelődés nagy feladata ügyében.

Mert a főváros közönsége már kiváló municipális állásánál fogva is, melyet az ország törvényhatóságai sorában elfoglal, mindenkor legnemesebb hivatásának érezte, hogy nemcsak az általános emberi, hanem különösen szeretett hazánk érdekeinek hű őre és igaz képviselője legyen.

Majd így folytatta:

— Midőn a főváros tanácsa a Magyar Történelmi Társulat kegyeletes és hazafias indítványát, hogy *„Budavárának a török uralom alóli felszabadulása, ennek kétszázéves évfordulóján, megünnepeltessék“* a törvényhatósági közgyűlésnek pártolólag terjesztė elő a főváros közgyűlése, még 1884-ik évi január hó 9-én osztatlan lelkesedéssel magáévá tette a saját hazafiúi érzületének is megfelelő nagy eszmét és megállapítva az intézkedések sorát, melyekkel a világraszóló esemény emlékét megörökíteni kívánta — a szükséges eszközök megszavazása mellett, utasította a tanácsot, hogy *egyetértőleg a fővárosi képzőművészeti bizottmánnyal a Magyar Történelmi Társulattal a határozat végrehajtásáról gondoskodjék.*

Beszéde további folyamán rövid történelmi visszapillantást vetett a 200 évvel azelőtti nagy eseményre és felsorolta mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a főváros az ünnepségre és a történelmi esemény megörökítésére tett. A főváros a hálás megemlékezésre — jelentette *Ráth* Károly — külön érmeket veretett. Felsorolta ezután a meghívottakat, közöttük az uralkodó- és trónörökös-párt, a főhercegeket, továbbá *„azon bel- és külföldi családokat, kiknek ősei a diadalmas ostromló hadsereg soraiban résztvettek“*. Köszönti *Bécs, München, Berlin, Zágráb, Prága, Lemberg* és *Stockholm* küldötteit, kiket — mint bejelenti — a főváros másnap „különösen üdvözölni fog“. Szavait így fejezte be:

— *Ős Buda ormain újra ott díszeleg a királyi lak, szeretett Apostoli Királyunk székhelye.* A legújabb kor monumentális alkotása, a nagy haladás, mely nemzetünk szellemi és anyagi művelődése terén megy végbe és a törhetlen hűségű magyar nép leghőbb vágyai, diesőségesen országló I. Ferenc József szeretett királyunk Őfelsége drága nevéhez vannak fűzve örökre! *A király és a nemzet boldog egyetértése hozott áldást a trónra és a Hazára — ezen egyetértés legbiztosabb záloga jólétünknek és jövőnknek. Éljen a király!* Isten örök áldása az egész magyar haza fölött!

A főpolgármester után *Kemény Gábor báró* a Történelmi Társulat másodelnöke mondott ünnepi beszédet, az emlékbeszédet pedig *gróf Széchenyi* Antal tartotta. *Ipolyi* Arnold váradi püspök, mint a Történelmi Társulat elnöke és a vatikáni magyar okirattár szerkesztő bizottságának elnöke, Nagyváradon augusztus 20-án kelt levelével, átnyujtotta XIII. Leó pápa együttérzésének értékes jelét, azt a munkát, melyben a *Vatikáni Okirattár közzétette XI. Ince pápa magyarországi követének 1686. évi jelentéseit.*

Érdekes az a névsor, amely az ötven évvel ezelőtti ünnepségek ama résztvevőit említi fel, kiknek ősei fegyverrel a kezükben harcoltak 1686-ban Budaváráért.

Ezek: *Petneházy* Antal, *Petneházy* Ferenc, *Petényi* Sándor, *Petényi* Ádám, *Ottlyk* Ede, *Ottlyk* Zoltán, *Ocskay* László, *Le Vray* Gusztáv, *Hunyady* Kálmán, Imre és László grófok, *Barfus-Egenhardt* Károly (Köln), *Petényi* Ottó, *Petényi* Vendel, *Miskey* Lajos, *Huyn* János Károly (Felső-Ausztria), *Creytz* Artúr báró (Berlin), *Mongenot* M. Leon (Nancy), *Desplangues* A. (Párizs), *Tattenbach* Jenő gróf (Berlin), *Furó* László Kálmán, *Icauchist* Endre, *Miskey* József, *Juhász* Ignác, *Sántha* Elemér, *L. Laure* (Párizs), *Monjourtin d'Equeville* marquis (Párizs), Albert de *Malet* (Párizs), *Miskey* Árpád, *Motasicky* Hugó, *Ottlyk* József, *Kovács* Sándor, *Ebenboch* Ferenc, *Szunyogh* Tivadar, *Fiáth* Pál báró, *Apponyi* Sándor gróf, *Fiáth* Imre, *Jeszenszky* Béla, *ifj. Novelly* Antal, *Vecsey* Sándorné, *Kovács* F., *Möschke* Hermann (Berlin), *Honny* István, dr. *Mels Bielke* gróf (Svédország), *Balassa* István báró, *Ottlyk* Géza, *Guitmann* Henrik és *Petneházy* Ferenc.

*

Napokig ünnepelt még az ország és a főváros. Szeptember 5-én nagy népünnepség volt a Városmajorban, mely az akkor még ritka látványosságok sorozatát nyujtotta a boldog és örvendező tömegeknek. Mint a leírás elárulja: *„10 percenként új léghajók lettek felereszve“*. Látható volt a Filadelfia-akvárium, a Hóry-műszínház és a „Barogaldi-néparéna ...“

*

Látványosságunk ma több van, de az akkoriak a régit mennyivel zavartalanabbul élvezhették. Mégis, ünnepeljünk ma is, mi is hittel, mely a mult emlékeiben gyökerezve ígéri, hogy *lesz még ünnep Nagy-Magyarországon is!*

60 FILLÉRT MÁR MEGTAKARIT MIELŐTT ELINDUL VÁSÁROLNI, HA BUDÁN EGY KISÉRLETET TESZ AZ ÚJ VEZETÉS ALATT ÁLLÓ, MODERNÜL FELSZERELT
GERLAY-ILLATSZERTÁRBAN
I, SZENT JÁNOS-TÉR 1/A HORVÁTH-KERTNÉL TELEFON: 1-527-55

Budai reggeli

— Levél a szerkesztőhöz —

Előkelő, ismert budai kézből kapjuk a következő sorokat:

Az utóbbi években kényszerülve vagyok kávéházban reggelizni. Régi budai lakos vagyok, de kipróbáltam a reggelit nemcsak a budai, de a legelőkelőbb pesti kávéházakban is. A különbség legfeljebb csak a reggeli elnevezésen értett kávé, vaj vagy tojás minőségében van, de *változatosság*, amire az én budai magyar gyomrom vágyik, nem található a Duna egyik partján fekvő kávéházakban sem. Már a hideg fut végig a hátamon, ha hallom a pincér kínálgatását: félbarna szűrve habbal, tojást is paranesol, nagyságos uram? De *még sehol sem kérdezték tőlem, nem vágyom-e kis szalonnára, füstölt kolbászra, császárhúsra, avagy hideg karajra?*

Éppen azért azt ajánlom a t. budai kávéháztulajdonosok figyelmébe, hogy a híres *„bécsi reggeli“* mintájára csinálják meg az úgynevezett *„budai reggelit“*, amely állhat: teából vagy kávéból és a mellé adott egy-egy falat szalonnából, füstölt kolbászból, magyar házi sonkából vagy karajból. Az úgynevezett *„budai reggeli“* másik fajtája állhat: köménymagos levesből, benne apróra vágott pirított zsemlye, külön erre a célra készült hosszú bögrében felszolgálva.

Lehet, akadna sok olyan budai vendég, aki a *„budai reggeli“* bevezetése után is megmaradna az eddigi kávé, vaj, tojás-reggeli mellett, de szentül hiszem, hogy a többség a *„budai reggelit“* fogyasztaná és hogy nagyon sokan jönnének át Pestről is a *„budai reggeli“*-re.

Dr. V. Gy.

Örömmel adtunk helyet ennek az érdekes levélnek, amelynek ötletét a magunk részéről is a legmelegebben pártoljuk.

SZINHÁZ ÉS MOZI

Márkus Emilia, aki hat éve nem hagyta el a fővárost, a most befejezett fáradságos filmfelvétel után, hüvösvölgyi villájából Lillafüredre teszi át szállását, hogy megérdemelt pihenésben legyen része.

Ormándy Jenő, az amerikai magyar karmester, hétfőn érkezik és szerdán vezényli a főváros díszhangversenyét Buda visszafoglalásának 250-ik évfordulója alkalmából.

Az Átriumban vasárnap délelőtt fél 12 órakor olimpiai filmmatiné lesz a győztes olimpikonok tiszteletére, jelenlétükben. A matinén bemutatásra kerülnek az amszterdami és a losangelesi olimpiászról készült filmfelvételek is. Pluhár István konferál. Fellépnek: Dénes és Pethes, Herczeg és Komlós.

Bárdos Artur — méltóságos úr. *Bárdos Artur* dr.-nak, a Belvárosi Színház igazgatójának a kormányzó a magyar színművészet fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi *kormányfőtanácsosi címet adományozta.*

ATRIUM FILMPALOTA
MARGIT-KÖRÚT 55
Tel.: 1-540-24, 1-530-34

A legbájosabb filme Shirley Templenek, a budaiak kegyeibe is rég befutott világsztárnak: A kis lázadó. Azonkívül a legújabb Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. Az idény leghíresebb magyar filmje: Ember a híd alatt (Lázár Mária, Csortos, Kiss). Vigyázat, nászutasok, vígjáték. Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 4, ½7, ¼10, vasár- és ünnepnap: ½2, ¾4, ¼7 és összevont előadásban: ¾9, ½10 órakor.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel: 1-623-08. Érdekes attrakciók: Vademberek, vadállatok. Artistaverseny. Fényes kísérő műsor. Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, vasár- és ünnepnap: ½3, ¾5, 7, ½10 órakor.

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Telefon: 1-566-05. Egyedül játsza: A pokol tornáca, végig magyarul beszélő film (magyarra szinkronizálva), Hungária, Fox és Olimpiai Híradó. Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

Borotválkozzon
viz, szappan és ecset nélkül
Kapható minden szaküzletben és a készitő dr. HOLCZER ISTVÁN vegyész illatszertárában, VI., Teréz körut 8. sz.
HEZOLITE-RAPID
arcápoló gyors-borotvakrémmel **1 perc alatt!**
Próbadoboz ára:
24 fillér
Ezt is visszatéritem
eredeti csomagolás vásárlásánál
Eredeti csomagolások:
Nagy tubus 88 fill. Óriási tubus 2 P
Nagy doboz 1.50 P Óriási doboz 3 P

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmult héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Széher-út 30. Eladó Rupp Lenke, vevő Graefly Károlyné 1 hold 104 öl, 41.878 pengő.

Kanizsai-utca 20. Eladó Valkó Sándorné, vevő Hajós Imre dr. és neje, 121 öl, 90.000 pengő.

II. kerület:

Medve-utca 4. Eladó Teleki Ádám gróf, vevő Csekő Sándor és neje, 107 öl, 26.000 pengő.

Bimbó-utca 111. Eladó Tyralar Károlyné, vevő Geszty Lajos, 513 öl, 12.250 pengő, telek.

Kapás-utca 11. Eladó Rácz János, vevő Fülep Ágoston dr., 136 öl, 36.000 pengő, ház.

III. kerület:

Törökvészdülőben 11.954/2. Eladó Reichnitz Samu Sándorné, vevő Schöller Károlyné és Schöller Erzsébet, 699 ölnek 35.000/69.940-ed része, 28.000 pengő.

A szeptemberben életbelépő új villanyárszabás

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei új háztartási árszabásról a napi sajtóban már számos közlemény jelent meg. Egyes közleményekből az olvasóközönség azt a téves következtetést vonhatta le, hogy az új háztartási árszabás a villanyáram használatát általában megdrágítja. Éppen ezért az új árszabás lényegéről az alábbiakban tájékoztatjuk olvasóinkat.

Az új árszabás szerint a lakás szobáinak számához képest *alapdíjat*, a fogyasztott árammenyiség után pedig *áramdíjat* kell fizetni.

Az alapdíj egy- és kétszobás lakásoknál *szobánként és havonként* 50 fillér, (tehát pld. kétszobás lakásnál havonként 1 pengő), három vagy ennél többszobás lakásoknál pedig az *alapdíj szobánként és havonként* 60 fillér. (Tehát pld. 4 szobás lakásnál havi 2.40 pengő.)

Alapdíjat csak bennlakásra alkalmas helyiség után kell fizetni. Az alapdíj megállapítása szempontjából nem számít tehát lakószobának az előszoba, a 14 m²-nél kisebb alapterületű hall, sem a konyha. 50 m²-nél nagyobb alapterületű helyiség azonban két lakószobának számít.

A fogyasztott árammennyiség minden kilowattórája után, mint említettük, áramdíjat kell fizetni. *Az áramdíj szobánként és havonta megállapított mértékig az ú. n. havi fogyasztási tömbig kilowattóránként 30 fillér, a havi fogyasztási tömbön felüli fogyasztás után pedig — természetesen ugyanabban a hónapban — kilowattóránként 20 fillér.*

A havi fogyasztási tömbök a következők: január, február, november és december hónapokban szobánként 9 kilowattóra, március, április, szeptember és október hónapokban szobánként 6 kilowattóra, május, június, július és augusztus hónapokban szobánként 3 kilowattóra

Az új árszabás alkalmazását legjobban úgy tudjuk illusztrálni, ha egy példát mutatunk be.

Tegyük fel, hogy egy négyszobás lakás áramfogyasztása a szeptember havi időszakban 32 kilowattóra volt. Ez esetben fizetni kell

alapdíj címén (négy szoba után à 60 f)	2.40 pengőt,
áramdíj címén a szeptember havi fogyasztási tömbig (4 szoba × 6 kwó. után), azaz 24 kwó. után à 30 fillért =	7.20 pengőt,
a havi fogyasztási tömbön felüli fogyasztás után, 8 kwó. × 20 fillért	1.60 pengőt,
összesen:	11.20 pengőt.

Külön hangsúlyoznunk kell, hogy *az új árszabásnak olyan rendelkezése, amely kötelező fogyasztási mennyiségeket írna elő, nincsen.*

Az új háztartási árszabásra vonatkozó rendelet *átmeneti intézkedést* is tartalmaz. E szerint az egyszobás lakásoknál, ha a felszerelt önműködő kikapcsoló erőssége legfeljebb 0.6 kilowatt, még 3 évig, kétszobás lakásoknál pedig, ha a felszerelt önműködő kikapcsoló erőssége legfeljebb 0.8 kilowatt, még 2 évig az egész áramfogyasztást *kilowattóránként 35 ar. fillérrel számolják el*, hacsak a fogyasztó az új árszabás alkalmazását kifejezetten nem kéri. *Ennél az átmeneti árszabásnál alapdíj nincs.*

Az Elektromos Művek új háztartási árszabás életbelépésekor a *lakás szobáinak számához igazodó alapdíj mértékét a házbéradó-bevallási ívek adatai alapján hivatalból állapítja meg és erről a fogyasztót írásban értesíti.* E megállapítás ellen a fogyasztó három hónapon belül az Elektromos Műveknél felszólamlással élhet.

Végül megváltozott még — ami különösen a kereskedőket és iparosokat érdekli — *a kirakat- és reklámvilágítási árszabás* is. Az eddigi árszabás szerint a kirakat- és reklámvilágítási fogyasztók a *berendezés* havi 50 órai használatáig — a téli félévben kilowattóránkint 54 fillért fizettek, a nyári félévben 40 fillért, a többletfogyasztásért pedig mindenkor 20 fillért.

Az új reklámvilágítási árszabás ezenkívül oly fogyasztóknak, akiknél a reklámvilágítási berendezés változó igénybevételű, vagy neoncsövekből van, vagy pedig a reklámvilágítási berendezés az üzlethelyiség belső világítási berendezésétől külön nem választható, kétárszabású fogyasztásmérés mellett előnyös új elszámolási lehetőséget is nyujt olymódon, hogy a zárolt időkben, vagyis október 1-től március 31-ig naponként 15 és 19 órák között, tehát az ú. n. csúcsidő alatt történő fogyasztást az üzlethelyiség mindenkori világítási árszabásával, a többi időben történő áramfogyasztást pedig kilowattóránként 20 fillérrel számolják el.

Kedvező újítás, hogy azoknál a fogyasztóknál, akik *üzlethelyiségük utcai részét reklám céljából az üzleti zárórák után is kivilágítják*, a reggel 7 órától az üzletzárás utáni félóráig történt áramfogyasztást az üzlethelyiség mindenkori árszabásával, a többi időben történő áramfogyasztást pedig kilowattóránként 20 fillérrel fogják elszámolni.

Ezek az árszabások, amelyek a kirakat- és reklámvilágítást lényegesen olcsóbbá teszik, az új háztartási árszabással együtt *a fogyasztásmérő szeptemberi leolvasásától lépnek hatályba* és alkalmazásukra nézve az érdekelt fogyasztókat az Elektromos Művek írásban fogja értesíteni.

KÖZGAZDASÁG

— **Zsilinszky Gábort,** a Nitrokémiai rt. vezérigazgatóját a Magyar Érdemrend középkeresztjével tüntette ki az államfő.

— **Philippovich Károlyt,** a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank cégvezetőjét a magyar sport terén kifejtett érdemes munkássága elismeréséül, a Kormányzó kormányfőtanácsossá nevezte ki.

— **Buda környékén is telepíteni kell.** Érdekes mozgalom készül Budán. Azzal kapcsolatban, hogy a kormány most már megkezdi a telepítési akciót, felmerült az az életrevaló terv, hogy ennek keretén belül, *a budai hegyvidéken is vásároltassa fel a kormány az értékesítésre felajánlott ingatlanokat* és ezeket az igényjogosultak között kisfarmok céljára darabolja fel. Hír szerint különösen a B-listás tisztviselők körében talált a terv nagy tetszésre. A szervezők most járják a vidéket és gyüjtik az adatokat a megszerezhető ingatlanokról. Részletesen kidolgozott javaslataikat azután *Reményi-Schneller Lajoshoz, az Országos Földhitelintézet* vezérigazgatójához akarják eljuttatni. *Reményi-Schneller* a telepítési és az összes gazdapénzügyi kérdések legalaposabb ismerője, aki mindig szívén viselte a kisemberek érdekeit, tőle várják, hogy életrevaló célkitűzéseik megvalósításához közelebb vigye őket. Minden hozzászólásnak és javaslatnak, amely ezzel az életrevaló tervvel foglalkozik, szívesen ad nyilvánosságot a *Budai Napló.*

— **Az Óbudai Keményítőgyár Rt.** 1935. évi mérlege az előző évi mérleg 29.466 pengő veszteségével szemben, 3862 pengő tiszta nyereséggel zárult, jelentékeny összegű értékcsökkenési leírások után. A befektetések az 1933. évi 226.337 pengővel szemben most 449.423 pengővel szerepelnek a mérlegben, két év alatt tehát 223.000 pengő értékű beruházást számol el. Az értékcsökkenési tartalékalap 186.589 pengő összeggel áll a mérlegben.

GYORSIRAST és gépirást KOZMA iskolában.

— **Nem maradhat magánvállalkozás a pogygyászbiztosítás.** A nyaralási idény befejezés felé közeledik. A nagyvárosi emberek, akik immár hazafelé szállingóznak, tele vannak panasszal egy olyan intézményre, amely — érthetetlen módon — valósággal egyeduralommal köti az üzleteit. Az *Európai Áru- és Poggyászbiztosítóról* van szó. A jámbor utas, amikor magának és családjának megváltja a jegyet — fizet amit a vasúti pénztárnál kérnek tőle. Mikor azután a kocsiban elhelyezkedik, számolni kezd és rájön, hogy többet fizetett, mint ami a jegy ára. Forgatja a barna, zöld vagy sárga kis kartonlemezt és a hátán szerény kis bélyeget talál. Így tudja meg, hogy az Európai Poggyászbiztosítóval üzletet kötött. Tudta és akarata nélkül biztosította a poggyászát. *Csodálatos, hogyan engedheti meg a MÁV, hogy közegei ilyképpen egy magánvállalatnak ügynökösködjenek.* Még csodálatosabb, hogy ha már ilyen üzletet eltűr — miért engedi, hogy ez magánvállalkozásé legyen. Hír szerint a sorozatos panaszok hatása alatt a vasútnál, igen helyesen, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy *az Európa monopóliumát megszüntetik és a poggyászbiztosítást házi kezelésbe veszik át.*

BUDAI KUTYAFÜRDŐ
higiénikus kutyakozmetika
SZAKSZERŰ TRIMMELÉS
fürösztés ● nyirás ● féregmentesítés
Törzskönyvezett fajkutyák eladása
Telefon: 1-527-61
II., MARGIT-KÖRÚT 56. SZ.

Közmunkák Budán

A Diósárok-úti erdei iskola fedett játszószín föld-, kőművesmunkáira tartott augusztus 18-án szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (XIII. üo.) *Grandits* Gyula 8840, *Haas* Károly 9300, *Kovács* Nándor 9962.50, *Báthory és Klenovits* 11.497 P-vel.

A budapesti új közforgalmi repülőtér forgalmi épületével kapcsolatos építési munkákra hirdet 27.639/1936—XIV. Ip. szám alatt szeptember 10-én 11 órára versenytárgyalást az iparügyi minisztérium. Az ajánlatok felbontása 12 órakor lesz. Kiírásra kerülnek a következő iparosmunkák: I. föld, kőműves stb., II. vasbeton, III. vas, IV. bádogos, V. hő- és hangszigetelő, VI. tetőfedő (tetőszigetelő), VII. műkő, VIII. lap- és falburkoló, IX. tölgyfapadozati, X. gumipadlózó, XI. asztalos, lakatos, mázoló és üvegező, XII. különleges asztalos, XIII. különleges lakatos, XIV. szobafestő, XV. vászonredőny és XVI. óraberendezési munka. A munkákra külön-külön és együttes ajánlat is tehető. Az ajánlati nyomtatványok és rajzok a központ segédhivatali igazgatójánál (Budapest, II. ker., Lánchíd-u. 2., földsz. 27. sz.) szerezhetők be. Bánatpénzül az ajánlat szerinti érték 15.000 P-n felüli összegnél annak 2%-át kell letenni.

A II. ker., Anna-utca rendezési munkáira tartott augusztus 24-én szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere (II. üo.). Ajánlatot adtak be: *Magyar Asphalt Rt.* 5482.80, *Útépítő és aszfalt vállalat* 5772.40, *dr. Helvey* Tivadar 6022.50, *Biehn* János 6213, *Posnansky és Strelitz* 6491.20 P-vel.

Az Új Szent János-kórház szülészeti pavillon útjavítási munkáira a székesfőváros polgármestere *Hirsch* László cégnek adott megbízást 5008 P-vel.

BUDA SPORTJA

A *Budai Napló* a budai élet minden megnyilvánulására reagál. Nem hagyhatja tehát figyelmen kívül az érdeklődés újabb irányait sem, éppen ezért tág teret nyit a budai és budakörnyéki sport számára is. A sport terén is küzdeni fogunk Buda érdekeiért.

Különösen nem tarthatjuk távol magunktól az elhagyott, közönség után vágyó, sportpálya után álmodozó, jobb helyzetet váró budai sportegyesületek érdekeit és kívánságait. De ugyanekkor el-elgyönyörködünk a budaiak nagyszerű, néha világviszonylatban is legjobb eredményeiben és büszkén nézünk végig a budai fiatalságon. Ez minden budai polgár szívéhez közel áll, hiszen a sport ma óriási tömegeket mozgat meg mindenütt.

Minden olvasónk örömét fogja tehát találni új rovatunkban, melynek címe:

Buda Sportja

és hogy ezt szolgálhassuk, fölkérjük a budai és budakörnyéki egyesületeket, hogy *híreiket, közleményeiket minden héten keddig küldjék be szerkesztőségünknek.*

*

A dicsőségesen meghozott olimpiai tölgyekről szerényen elteszünk egy-egy örömhozó, boldog emléklevelet Buda számára is, hiszen nemcsak a Budakörnyéken lakó és budai egyesületben lévő *Csák Ibolya,* hanem a BEAC színeit viselő *Csik Ferenc* és *Lengyel Árpád* babéraiból is jut nekünk. Azzal azonban már fennhangon és bátran dicsekedhetünk, hogy *Csik Ferenc* a sok külföldi által „szerencsés"-nek nevezett világbajnoksága mellett Budán tett tanubizonyságot azzal, hogy a Császárfürdő versenyuszodájában újból legyőzte a világbajnokoknak beharangozott japánokat.

Régi Buda kávéház
II., Fő-u. 79.
(Király-fürdővel szemben)
Remek kávéja minden igényt kielégít
Összes napi- és képeslapok

A III. ker. FC az elmult vasárnap Debrecenben játszott a Bocskaival. A többnyire amatőrökből álló csapat csak az első félidőig bírta a nagy iramot, végül is 5:1 (1:1) arányban vesztett. Vasárnap már néhány hivatásos játékossal igyekeznek visszaadni a csapatnak a biztonságot és így állnak ki a Phöbus ellen.

A Budai 11 FC új összeállítású csapata az elmult vasárnap a *Budafok FC*-vel játszott, amelytől 7:2 (3:0) arányban vereséget szenvedett. A küzdelem megmutatta, hogy a csapat még nincs összeszokva. Kérésünkre azt válaszolta Faragó Lajos, a *Budai 11* igazgatója, hogy még nem heverte ki a csapat az eltávozott három válogatott hiányát. Azonban erősen készülnek a most vasárnapi Úpest elleni mérkőzésre, amelyre Székellyel, az új hátvéddel megerősödve állnak ki a Phöbus-pályán. Az új megállapodás értelmében itt fog játszani a testvéregyesület pályáján, valahányszor pályaválasztó a csapat.

Lakások tökéletes ciánozása garanciával
FISCHER VACUUM
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Egyes bútordarabok ciánozása, molyirtása ciánkemencében
FISCHER,
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Budavára visszafoglalása 250. éves évfordulójára kiírták a *Budavár kupát,* amelynek első mérkőzését a sorsolás szerint Budavár SC—BFC és ETSC—PSzSE.

A 33 FC a 23-án Kőbányán lejátszott barátságos mérkőzések után (az I-, II-, kölyökcsapat a Sütő I-, II-, kölyökcsapatával) az évad első bajnoki mérkőzését 30-án a FSE-vel játsza (33 FC kölyök—Lóden FC kölyök), mint pályaválasztó.

Erre az évre visszakerült a II. osztályba az egyik legöregebb budai egyesület, a 33 FC. Azonban a klubszellem nem ingott meg egy percre sem. Az anyagi gondok között is legnagyobb a rend és megmaradt a régi küzdeni akarás, még ebben az esetben is, amikor újakkal frissítik föl a csapatot, sőt Rafaelt sérülése miatt hosszú ideig nélkülözni is kell. Valószínű, a Szent Imre város FC-vel lesz közös pályájuk.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új épitkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

I. kerület, Tamás-u. 8574/8. hrsz. egyemeletes családiházra Stern Leó és tsainak, XIV., Korong-utca 3. (tervező: Bálint és Sándor, VI., Király-utca 51.)

I. kerület, Farkasvölgydülő 8830/46. hrsz. családiházra Kornai Imrénének, Óhegy, (tervező: Kazda István, Újpest. Vörösmarty-u. 21.)

I. ker. Németvölgyiudvar 8262/a hrsz. kétemeletes bérházra „Hargita" Házépítő szövetkezetnek XI., Horthy Miklós-út 15/c (tervező: Vajda Andor II., Bimbó-u. 30.)

III. kerület, Cimbalom-utca 4. két darab egyemeletes ikerházra Hoffmann Károly és tsainak, III., Bécsi-út 88—92. (tervező: Popper Ferenc, XI., Horthy Miklós-út 86.)

XI. kerület Gyömrői-u. 17. családiházra Luczenbacher Miklós és fiainak Pettend Fehér m. (tervező: Szentgyörgyi Károly I., Istenhegyi-út 46.)

Vízvezetéket kap a Cseresznye-utca. A Cseresznye-utca lakói és telektulajdonosai arra kérték a Vízművek igazgatóságát, hogy a vízvezetéki hálózatot terjessze ki az egész utcára. Minthogy a telektulajdonosok kötelezték magukat arra, hogy bizonyos vízmennyiséget minden körülmények között elfogyasztanak, a Vízművek igazgatósága teljesítette kívánságukat. A Cseresznye-utca igen fontos útvonal: a *Sasadi-utat* köti össze a Baracskos-utcával, illetve a Török Bálinti-uttal.

A főváros árverésre bocsátott budai telkei. A főváros már régebben elhatározta, hogy parlagon heverő telkeit árverésen értékesíti. A legutóbbi árverések nem jártak ugyan a remélt eredménnyel, mégis úgy tervezik, hogy az árverést megismétlik. Budán a következő ingatlanok eladása időszerű: *Az I. kerületben:* Attila-u. 6776/10. hrsz. 140.70 n.-öl, kikiáltási ár n.-ölenként 400 pengő. Lógodi- és Bugát-u. sarok 6776/3. hrsz. 107.90 n.-öl, kikiáltási ár n.-ölenként 300 pengő. Lógodi-u. 6776/4. hrsz. 107.90 n.-öl, kikiáltási ár n.-ölenként 260 pengő. Lógodi-u. 6776/7. hrsz. 107.90 n.-öl, kikiáltási ár n.-ölenként 260 pengő. *A III. kerületben:* Pajzs-u. 15.029/7. hrsz. 335.30 n.-öl, kikiáltási ár n.-ölenként 42 pengő.

AKARE 10 FILLÉRÉRT 20 PENGŐT?

A **GONG**-regényujság (A Mai Nap könyvtára) megbízottja augusztus 31-én, hétfőn délután 5 és 6 óra között

Budán, a II. kerületben

fog sétálni. Akinek a kezében először meglátja a **GONG**-regényujság egy példányát (*A gyilkos rózsák titka* vagy *Az utolsó perc* című regényt), annak

ott az utcán átad 20 pengőt.

A **GONG**-regényujság a mult héten a VI. kerületben adott jutalmat. A 20 pengőt a Teréz-körúton sétáló *Tóth* Miklós felsőkeresk. iskolai tanuló (VI, Aradi-utca 40) kapta, aki a kezében vitte a **GONG**-ot.

Kísérelje meg a szerencsét Budán,

mert a regény mindössze 10 fillérbe kerül az utcai árusoknál s 20 pengőt kaphat érte!

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Késtály
vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

OLEUM
műszaki kereskedés ✱ Telefon: 1-690-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.
Felelős kiadó: Olty Antal.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

3J2

34. évfolyam | Budapest, 1936 szeptember 4 | 1227. szám

Budai Napló

● Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap ●

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Az új Buda

A negyedezredéves ünnepségek során sokszor elmondták, még többször megírták, miképpen épült fel Buda a nagy ostrom után, miként járult hozzá a polgárság erős akarata ahhoz az elhatározáshoz, hogy Hollós Mátyás egykori világhírű városát ismét naggyá, széppé, gazdaggá tegyék. Az ostrom után felépült az új Buda, élt egész mostanáig, 250 évig, most azonban elkövetkezett az idő, amikor az ostrom utáni Buda szép lassan eltűnik és új város emelkedik a helyén.

Elkészült Óbuda új rendezési terve és teljesen átépül a Viziváros is. A Krisztinaváros aránylag új városrész, a hegyvidék meg egészen új, úgyszólván az utóbbi évtizedekben emelkedtek itt ki a házak a földből. Új a kelenföldi és lágymányosi város is, rövidesen pedig megkezdődik az építkezés a készülő Horthy Miklós-híd környékén is.

Azt hirdeti mindez, hogy Buda nem állt meg, élni és fejlődni akar. Legutóbb eltünt a Tabán viskóinak tömege (és vele együtt a „romantikus" Buda egy része is), most pedig a Viziváros régi, földszintes házacskáinak, zegzugos utcáinak helyén tömegesen emelkednek fel új, hatalmas, sokemeletű paloták, hogy teljesen megváltoztassák ennek az ősi városrésznek a képét. Ezen a változáson lehet elmerengeni, lehet azt bizonyos mértékig fájlalni is, de bele kell végezetül is nyugodnunk abba, hogy az idők robogó szekerét napjainkban motor és benzinerő hajtja, hogy most éppen ezekben a napokban likvidálódik Buda 250 esztendeje, hogy az elkövetkező új századok számára felépítse az új Budát. Mint ahogy az élőlények világában egyik nemzedék felváltja a másikat, úgy a városok életében is generációk vannak, újak meg újabbak, amelyek kiszorítják a régieket. Ez az élet rendje, amely ellen nincs apelláta.

Amikor most, a nagy ünnep után széjjeltekintünk az újjáépülő városon, *Széchenyi* István szavai jutnak önkénytelenül is az eszünkbe: „Magyarország nem volt, hanem lesz." Buda nem volt, hanem lesz.

De, hogy legyen és hogy valóban *Buda* legyen az új Buda, ahhoz rendkívüli óvatosság, nagy gyengédség és a multnak féltő szeretete kell. Borzalmas lenne, ha a lerombolásra ítélt városrészek helyén új lipótvárosok keletkeznének, ha az újjáépült Buda elvesztené az ősi város karakterét, nemes hagyományait, azt a patinás szépségét, amelynek melegsége ott él minden magyar szívben.

Buda területét nem szabad rideg, üzleties felfogással egyszerűen beépítésre váró telkeknek nézni. Megszentelt föld ez, amelyhez rengeteg könny, vér, sóhajtás és álom tapad. Egy nemzet minden vágyódásának, szeretetének középpontja Buda földje, — nem lehet telekspekulánsok meg építkező társaságok Klondyke-ja, amelynek talajából kíméletlenül előkaparják a maguk aranyrögeit.

Meg kell őrizni az újjáépítés során minden legkisebb hagyományt, minden egyes emléket, amely azt hirdeti, hogy az új Buda a multakon épül fel. Épüljön, legyen a világ legszebb városa, Európa virágoskertje az új Buda, de kérve kérjük, komoly lélekkel intjük a városépítőket: egyetlen pillanatra se felejtsék el, hogy nem akármilyen új várost, hanem *Budát* építsék fel Budán. A modern, szép, ragyogó Budát, de *Buda* legyen az, folytatása az ősi Budának, ami most készül.

Mégpedig a *magyar* Buda. Amikor 250 évvel ezelőtt újból fel kellett építeni az ostrom során elpusztult várost, az odatelepített új lakók németek és rácok voltak, nem is építkezhettek másképpen, mint ahogy azt régi hazájukban látták, tanulták. Ma azonban magyarok laknak a budai dombok lankáin és völgyeiben, testben és lélekben magyarokká lettek a bevándorolt telepesek utódai is, épúgy, mint a város újabb lakósai. Ma már magyarok építik az új Budát, legyen tehát külsejében is magyar az épülő város.

Sajnos, rengeteget már Budán az újabb építkezések során is. A lágymányosi városrész sivársága, ötlettelensége elrémítő példája annak, mit nem szabad csinálni. Ne hivatalnokok tervezzék meg az új Budát, hanem művészek, akiknek lelkében elevenen ég a tradicióhoz, Buda csodálatos multjához való ragaszkodás, de ott lüktet az új idők szelleme is.

Az idegen, aki a fővárosba érkezik, tulajdonképpen Budáért jön Budapestre. A fürdőket, a történelmi multat, a főváros lokális couleurjét Budán találja meg. Pestet nagyon elrontották a városépítők, mentsük meg legalább Budát, ahol még nem késtünk el a mentés munkájával.

Most 100 éve iktatták törvénybe a Lánchíd építését

Hogyan született meg az 1836. évi XXVI. törvénycikk

Éppen most lesz száz esztendeje annak a Buda és Pest életében, de az egész magyar nemzet haladására nézve is döntő eseménynek, hogy az országgyűlés törvénybe iktatta *Széchenyi* István nagy álmát: *a Lánchíd felépítését. Széchenyi* nagyszerű reformmunkásságának rendkívüli jelentőségű állomása volt a híd felépítésének törvénybeiktatása.

Ezt megelőzőleg alapozta meg a dunai gőzhajózást, 1834-ben írta első cikkeit, melyeknek nyomán virágzott fel a dunai gőzhajózás. Az ő lángelméje indította első útjukra a dunai gőzösöket, melyeknek száma évről-évre szaporodott. Ezután indította el Pestmegye gyűlésein a mozgalmat a magyar kereskedelem fejlesztésére, *Buda és Pest egyesítésére, utóbbival kapcsolatban a Lánchíd építésére. Andrássy* György társaságában Németországon és Belgiumon át Angliába utazik. Ezen útjáról írja meg a *„Jelentés a Buda-pesti hídegyesülethez"* című művet (1833.) Fáradozásait siker koronázza és 1836-ban a magyar országgyűlés törvényt hoz a Lánchíd megépítésére.

Mikor most a Lánchíd megszületésének százéves forduló ünnepénél megállunk, szinte el se tudjuk képzelni, mit jelentett akkor ez az elhatározás. A Lánchíd nemcsak Pestet és Budát kötötte össze, hanem a multat és jelent is. a rendi Magyarországot a demokratikus, új Magyarországgal. A rendi előjogokon a Lánchíd ütötte az első rést azzal, hogy a törvény nemesnek, polgárnak, parasztnak egyaránt kötelezővé tette a hídvám fizetését és a törvénynek ez a rendelkezése történelmi jelentőségű.

Az 1836. évi XXVI. törvénycikknek, amelyet éppen most száz éve hirdettek ki, ez a címe: *„Egy állandó hídnak Buda és Pest közötti építéséről."* Majd így folytatja:

„Az Országon keresztül folyó Duna jobb- és balpartjai között szükséges szakadatlan közülés fenntartása végett Buda és Pest városok között állandó hídnak építése határoztatik."

Az új törvény 11 §-ból áll. Az *1.* §. így szól:

— A Buda és Pest közötti állandó híd felépítésének eszközlése egy részvényes társaságnak feladása lesz, melly is hogy annál hamarabb összeállhasson, vállalatára nézve pedig Törvény által tökeletesen biztosítva legyen.

A következő paragrafus a *hídvámszedésről,* kisajátításról, fenntartási költségekről stb. rendelkezik. Kimondja, hogy a híd építésének felügyeletét egy *„Országos Állandó Küldöttségre"* bízza.

Valóságos történelem maga az a névsor, amely a bizottság tagjait sorolja fel.

Melegebben dobban a szív dicső régi magyar nevek hallatára és fájdalmasan, amikor olvassuk a boldog Nagy-Magyarország vármegyéinek nevét, melynek vezetői ebben a küldöttségben résztvettek és amelyeknek egy része ma idegen uralom alatt senyved.

A bizottság elnöke az ország Nádora lett. Tagjait a következőkben sorolják fel: A *főrendi tábla* részéről: Palugyai és Bodafalvi *Palugyay Imre* kassai püspök, Ő cs. kir. felsége tanácsosa. Szilassi és Pilisi *Szilassy József,* Szet István Apostoli királyi rendének vitéze, a Szent-Korona őrje, a Hét személyes Tábla bírája, Torna vármegye főispánja. Szklabinai és Blatnicai *Báró Révay János,* Ő cs. kir. fensége kamarássa, valóságos belső titkos tanácsos, Thurócz vármegye örökös és valóságos főispánja. *Gróf Battyányi Imre* Német Ujvár örökösse, Ő cs. kir. felsége kamarássa, valóságos belső titkos tanácsos, Hét személyes Tábla bíró és Szala vármegye főispánja. *Losonczi Gyürky Pál* Ő cs. kir. felsége kamarássa és Krassó vármegye főispánja.

Sárvári és Felsővidéki Gróf Széchenyi István, több külföldi jeles Rendek vitéze és Ő cs. kir. felsége kamarássa. Kraszna-Horkai *Gróf Andrássy György,* Ő cs. kir. felsége kamarássa. A *fő-Tisztelendő Egyházi Rendből: Németh György,* a Királyi Tábla Praelátusa, az Esztergomi főkáptalan kanonokja és követe. *A királyi Tábla részéről:* Verebi *Végh Ignátz,* Ő cs. kir. felsége Tanácsossa és az Ország-Bírói hivatal Itélőmestere. Niczki *Niczky János* Királyi Tábla-Bíró. *Horvát-Dalmát és Tót Ország részéről: Gróf Draskovich János* Ő cs. kir. felsége kamarássa, nevezett országok követe.

Ezeken kívül négy képviselője volt a küldöttségben a Dunán-inneni, három a Dunán-túli, négy a Tiszán-inneni, három a Tiszán-túli kerületnek. A városok, Fiume és a jelen nem lévők követei 5 taggal szerepelnek ebben a történelmi emlékű küldöttségben.

Ezzel elindult „a híd" építése. Kegyelettel és boldog hálával kell megemlékeznünk erről a dátumról, amely Buda és Pest kialakulására, fejlődésére nézve döntő hatású volt és amelynek áldásait még most is aratjuk, amikor már egész sereg híd köti össze Budát Pesttel.

A budai Vár nagy ünnepe

Ragyogó külsőségek között hódolt az ország és a külföld a törökverő hősök emlékeinek

A főváros közönsége el nem halványuló kegyelettel őrzi azoknak emlékezetét, akiknek Budavár felszabadítását köszönheti. Azt a törhetetlen reménységet meríti az ünnepből, hogy *be kell következnie a felszabadulásnak a trianoni megszállás alól is,* mint ahogy a több mint másfélszázados török megszállás sem törhette meg ennek a sokat szenvedett nemzetnek történelmi elhivatottságában rejlő erejét.

Vasárnap kezdődött meg az ünnepségek sorozata. A magyar rádió röpítette világgá *Sipőcz* Jenő főpolgármester gyönyörű emlékbeszédét.

A keddi ünnep kezdete délelőtt 11 órakor volt, amikor *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter ünnepélyes keretek között nyitotta meg az Iparművészeti Múzeumban a Buda visszafoglalása kétszázötvenedik évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítást. Az ünnepélyes megnyitáson sokan vettek részt az ünnepségekre ideérkezett külföldi vendégek közül is.

Azok a külföldi küldöttségek, amelyek Buda visszafoglalásának 250. évfordulójára Budapestre érkeztek, kedden délelőtt egymásután jelentek meg *Szendy* Károly polgármesternél, hogy tisztelgő látogatást tegyenek, kiket a polgármester *Némethy* Károly tanácsok társaságában fogadott. A látogatók között volt a magyaroknál oly joggal népszerű *Romanelli* ezredesen kívül a belga, osztrák, svéd, német olasz és lengyel küldöttség vezetője is.

A Budavár visszafoglalásával kapcsolatos hivatalos ünnepségek tulajdonképpen szerdán kezdődtek meg, amely alkalomra a polgármester *Budapest összes hivatalaiban szünetnapot rendelt el.*

Reggelre már a Vár apró, egy-kétemeletes palotái szinte roskadoztak a zászlódísz alatt. A nagy ünnepség a lobogódíszbe öltözött Szentháromság-téren kezdődött. A koronázó templom bejáratától jobbra és balra a megyék és törvényhatósági városok zászlói. A bejáratnál *Szendy* Károly polgármester fekete díszmagyarban fogadta a vendégeket

A külföldi küldöttségeket budapesti követeik vezették. A kormányzó képviseletében vitéz *Shvoy* István, a honvédség főparancsnoka, a felsőház képviseletében gróf *Széchenyi* Bertalan, az országgyűlés képviseletében *Kornis* Gyula, a miniszterelnök képviseletében *Kánya* Kálmán, a honvédelmi miniszter képviseletében *Bartha* Károly altábornagy, a kormány részéről még *Kozma* Miklós, *Hóman* Bálint, *Winchkler* István és *Bornemisza* Géza miniszterek jelentek meg. Ott voltak *József* főherceg, *Auguszta* főhercegasszony, Angelo *Rotta* pápai nuncius, *Glattfelder* Gyula csanádi püspök, *Hanauer* Á. István váci püspök, *Kelemen* Krizosztom pannonhalmi főapát, *Lindenberger* János apostoli kormányzó, *Mészáros* János érseki helytartó és a magyar közélet még igen sok vezetőegyénisége.

Kilenc órakor vonult be a papság kíséretében *Serédi* Jusztinián hercegprímás bíborban és hermelinben a Koronázó-templomba, hogy az ünnepi szentmisét pontifikálja. A kíséretett képező papság évszázados miseruhában festői és megható látványt nyujtott. Ezen hangzott el először Matheus *Simonelli Missa Buda exppugnata*-ja és *Kodály* Zoltán *Budavári Te Deum*-ja.

A mise után megindult a hódoló menet a Vár utcáin át. Résztvettek ebben az itteni külföldi küldöttek is. Különösen nagy küldöttséggel képviseltették magukat a hajduvárosok és Győr városa.

Féltizenegykor a Bécsikapu-térre a Himnusz hangjai mellett szárnysegéde, valamint *Szendy* Károly polgármester kíséretében gyalog vonult be a díszemelvényre vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója. A kormányzó helyet foglalt a főtribün közepén, *Szendy* Károly polgármester pedig ünnepi beszédet mondott:

— Ma kétszázötven esztendeje annak, hogy hetvenhét napi kemény és elkeseredett ostrom után véres közelharcban, mindent elsöprő lendülettel elfoglalta az ősi Budát a várat vívó sereg. Ebben a nagy küzdelemben a magyaroké volt az oroszlánrész, hisz ők küzdöttek a legelkeseredettebben hazájuk fővárosáért, de részt vett a harcban Európa minden számottevő nyugati nemzete is.

Kegyelettel emlékezett meg ezután XI. Ince pápa érdemeiről, majd felkérte a kormányzót, hogy az emlékművet rendeltetésének átadhassa. A leleplezés után a Magyar Hiszekegy akkordjai mellett koszorúzta meg a kormányzó a gyönyörű emlékművet, majd alabárdos testőrségének sorfala között megindul a Bécsikapun és a Lovasúton át a Vár északi bástyájának tövéhez, ahol az ott elterülő kis parkban a Budavár ostromában résztvett magyar hajduk emlékműve várt leleplezésre.

Ennek megtörténte után a budavári ünnepségek be is fejeződtek.

A most felavatott pompás két emlékmű után a Vár bástyafokait most már több emlékmű is díszíti. Itt áll már a spanyolok emlékműve, továbbá eörményesi *Fiáth* János győri kongreganista várvívó vitéz emléktáblája. Most a Vár északi falába hatalmas kereszt alatt *egy kis emlékharang is figyelmezteti a közönséget az elesett hősök áldozataira.* Az újonnan felállított Bécsikapu boltívei alatt emléktábla hirdeti a régen Szombati-kapunak nevezett emlékmű újjáépülését és emléktábla hirdeti a Budavára ostromában résztvett összes hősök emlékezetét is.

Budapest összes felekezeti megünnepelték Budavára visszavételének kétszázötvenéves évfordulóját.

Délután az *Akadémia* rendkívüli ülést tartott. Este a *Városi Szinházban* volt díszelőadás, majd a *Gellért-szállóban* a főváros látta vendégül az ünnepség résztvevőit.

Teljesül a Vérhalom környékének régi vágya

A *Vérhalom-dűlő és Környéke Ingatlantulajdonosok Egyesülete* már régebben beadványnyal fordult a fővároshoz, kérve, hogy a Községi Élelmiszerárusító-üzem állítson fiókot a Zöldmáli-út és Vereckei lépcső keresztezésénél. A beadványban előadták, hogy a környéknek alig van beszerzési helye és a lakóknak csak a Budagyöngyénél vagy a pasaréti üzletekben van alkalmuk — még pedig nem is nagyon kedvező alkalmuk — bevásárlásaikat megtenni.

A *Budai Napló* már foglalkozott egyízben ezzel a kérdéssel, minthogy pedig közérdekű ügyről van szó, eljártunk a városháza közélelmezési ügyosztályában is, hogy *az elintézést megsürgessük. Most örömmel jelenthetjük, hogy az akció eredménnyel járt: az ügyosztály kitűnő vezetője, Rosta János tanácsnok az érdekeltségek meghallgatása után úgy döntött, hogy az említett helyen lévő fővárosi telken, egy erre a célra készült téglaépületben felállítják az élelmiszerárusító fiókot.*

Ez a környék nagy fejlődés előtt áll, ennek a fejlődésnek azonban akadálya volt az, hogy az ott letelepedni vagy építkezni óhajtók visszaretten tek a beszerzési nehézségektől. Az új fiók az egész környéket el fogja látni az Élelmiszerárusító-üzem közismerten kitűnő és olcsó áruival, nagy szolgálatot téve ezzel a Törökvész, Kapi-utca, Zöldmáli-út, Csatárka, Ferenchegy, Nagybányai-út és az egész hegyvidéki környék rohamosan szaporodó lakosságának. A főváros áldozatot hoz ezzel az új fiókkal, mert — mint ismeretes — az Élelmiszerüzem fiókjainak számát a kormány kontingentálta és így máshol kell megszüntetni egy fiókot, hogy itt újat állíthassanak fel, de remélik, hogy ezzel az áldozattal lökést adhatnak a környék egész fejlődésének.

Buda, vagy Budavára?

Dukai és szentgyörgyi Széll Sándor dr., Bihar vármegye tb. főszolgabírája írja a Budai Naplónak a budai vár 250 éves ünnepségeivel kapcsolatban:

— Az esemény jelentősége nem abban kulminál, hogy egy erősség, a budai vár, köznyelven Budavár, visszahódíttatott a töröktől, hanem abban, hogy Magyarország fővárosa, a Dunamedence kulcsa: Buda került ismét uralmunk alá. Ezt pedig a „Buda visszavétele" kifejezés jelöli meg a legfrappánsabban, míg a „Budavár visszavétele" megjelölés már zavartkeltő. Nem említve, hogy amint már több cikkemben kimutattam, a „Budavár" elnevezés egészen újkeletű, a török utáni időkből ered, addig Buda, éppen a Budai Napló egyik cikke szerint is, többezer éves.

— A „Budavára" név egészen téves és képzése rossz nyelvérzékre vall, amennyiben azt Orosháza, vagy Jánosháza mintájára nem lehet képezni. Ugyanilyen rossz lenne a Temesvára, Kolozsvára, Sárvára, Fehérvára stb. név is.

Széll Sándor dr. már többízben foglalkozott különböző lapok hasábjain ezzel a kérdéssel és ez alkalommal is felhívja a figyelmet régebbi tudományos megállapításaira. Leveléhez mellékelte egy angol folyóiratban megjelent szép cikkét is Buda visszavételéről „Buda the Capital of Hungary 1686—1936" címmel. Ebben ismerteti Buda és Pest egész történelmi multját és Buda visszafoglalásának nagy történeti jelentőségét.

Az angol meg a cseh

Amikor 50 évvel ezelőtt az egész világ ünnepelte Buda visszavételének 200 éves ünnepét, a külföldi sajtó is sokat foglalkozott velünk. Kiragadunk ezekből az idegennyelvű beszámolókból két cikket: egy *angolt* és egy *cseht*. Nagyon érdekesek, mert olyan korban íródtak, amikor még egészen más volt Magyarország helyzete. Mégis, ha elolvassuk őket, olyanok, mintha ma írták volna.

Az egyik, a londoni *Times* így írt:

— A magyarok oly tulajdonságokkal bírnak, melyek befolyásra és siker elérésre képesítik őket.

A lap ezután célzást tesz a *pánszlávizmussal való összeütközés lehetőségére*, majd ezeket mondja:

— Mily más érzelmekkel ülné meg a magyar nemzet mai ünnepét, *ha az az orosz ellenséggel szemben aratott diadalt jelentené.* Lehet, hogy a magyarokra majd egyszer a hatalmas szláv birodalom elleni küzdelmökben válságos napok fognak beköszönteni, *de egy oly bátor, tehetséges, erélyes népfaj legyőzéséről szó sem lehet!*

Mily keserű gúny a sorstól, hogy három évtizeddel utóbb Anglia az orosz oldalon ellenünk harcolt.

Cseh szomszédaink gyülölete már akkor érezhető volt:

A prágai *Illas Haroda* című lap figyelmezteti a magyarokat, hogy emelkedésüket nemcsak önerejüknek, hanem *a birodalom nem magyar országainak is köszönhetik.*

— Reméljük — írja a cseh lap —, hogy a magyarok befolyásukat, politikai és nemzeti hatalmukat nem használják fel oly előnyök kizsákmányolására, melyek a nem magyar országok rovására mennek. Ez oly krízisre vezethetne, mely igen megingathatná a magyarok kedvező helyzetét...

Hisszük, hogy végül a *Times* igaza lesz erősebb. Hogy t. i.: *„a mi végleges legyőzetésünkről szó sem lehet."*

Minden budai polgár fizessen elő a Budai Naplóra

Budán kell elhelyezni a „kurszalont"

— mondja Kovácsházy Vilmos tanácsnok
A budai Vigadót kell erre a célra átalakítani

Nemes J. György dr., a kitűnő fürdőügyi szakértő legutóbb rendkívül érdekes cikkben mutatott rá a budapesti fürdőpropaganda hiányaira. *Nemes* dr. cikkének megállapításai élénk visszhangot keltettek és felhívták az illetékes körök figyelmét is azokra a megszívlelendő momentumokra, amelyeket az említett cikk szóvátett.

Felkerestük *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokot, a városgazdasági ügyosztály vezetőtanácsnokát, aki a következőket mondta a *Budai Naplónak:*

— Érdeklődéssel és nagy figyelemmel olvastam *Nemes* dr. érdekes és nagy hozzáértéssel megírt cikkét a fürdőpropaganda hiányairól. A cikkben foglaltak legnagyobb részével teljesen egyetértek. Ami pedig az orvosi propagandára vonatkozó észrevételeit illeti, úgy örömmel állapítom meg, hogy *Nemes* dr. ugyanazt mondja, amit én már évek óta hirdetek, hogy t. i.

az orvosi propaganda a legfontosabb és hogy azt sürgősen ki kell építeni.

— Amikor ezt két év előtt megmondtam, megtámadtak. Kifogásolták, hogy ilyet merek állítani. Azóta mutatkozik ugyan némi javulás ezen a téren, de ez még nem elég. Minden erővel és célravezető eszközzel oda kell hatni, hogy úgy itthon, mint külföldön is az orvosokat megnyerjük a fővárosi fürdők propagálására és örülök, hogy *Vámossy* professzoron kívül *Nemes* dr. is, aki régi lelkes és hozzáértő barátja a főváros gyógyvizeinek, az orvosi együttműködés kiépítésében látja a leghathatósabb propaganda-eszközt.

— Nem értek egyet azonban *Nemes* J. György dr. úrnak azzal az elgondolásával, hogy a létesítendő *kurszalont* a pesti oldalon állítsuk fel.

A kurszalonnak Budán kell lennie, a a fürdők közelében, centrális fekvésű helyen.

Olyan központi fekvésű területen kell lennie a kurszalonnak, ahol mind a Gellért-, Rudas- és Szent Imre-fürdők vendégei, mind pedig a Császár- és Lukácsfürdő látogatói találkozhatnak. Nem lehet a betegeket átkergetni a pesti oldalra. A pesti Vigadó nem is alkalmas arra, hogy ott legyen a kurszalon, hiszen úgyszólván egyetlen nagy teremből áll, de a célja is más.

Sokkal alkalmassabb lenne erre a célra, mondjuk, a budai Vigadó,

amellyel úgyse tud mit kezdeni a főváros és amely a két fürdőcentrum közt a középen fekszik.

— Ismétlem, — fejezte be nyilatkozatát *Kovácsházy* tanácsnok — régi hiánya fürdőpropagandánknak, hogy még mindig nincsenek beszervezve abba a budapesti orvosok, ezen a hiányon segíteni akarunk és fogunk.

120 szobás világvárosi szálló épül a Gellérthegyen

Az egyre rohamosabban fejlődő Buda idegenforgalmi szempontból is jelentős értékkel gazdagodik.

A *Budai Napló* értesülése szerint a közeljövőben új világvárosi szállodát kap Buda. A pompás új luxusszálló Buda egyik legszebb pontján, a Gellérthegy északi lejtőjén lesz. Ezen a vidéken vannak a Községi Takarékpénztárnak nagyobb kiterjedésű telkei. A *Szirtes-úton* levő egyik telekkomplexumot nemrégiben megvásárolta egy svájci pénzcsoport, azzal a céllal, hogy ott világvárosi viszonylatban is nagyszabású luxusszállót építsen.

Budán kevés a szálló. Ezt a régi hiányt pótolja most az új pénzcsoport szállóépítési terve. A szálloda a Gellérthegy legszebb pontján, *Hegedűs* Lóránt ismert vöröstéglás villája közelében épül fel, közvetlenül az új Tabán fölött.

Mint értesülünk, a 120 szobásra tervezett luxushotel *Pogány* Móric műépítész tervei alapján épül, aki legutóbb a Rudas-fürdő pályázatán a második díjat nyerte el.

Az új gellérthegyi szálló építői, a hírek szerint, tárgyalásokat folytatnak a fővárossal is a szomszédos gyógyforrások vizének felhasználására vonatkozólag. A Gellérthegyen épülő luxusszálló ugyanis a híres budai gyógyfürdők a *Szent Imre* (Rácfürdő) és a *Rudasfürdők* közelében épül, így természetes, hogy a szállodát építő konzorcium *a budai gyógyforrásokat is fel akarja használni az új szálló javára.*

Az új budai szálloda felépítésével kapcsolatos tárgyalások máris olyan komoly stádiumban vannak, hogy szeptemberben már meg is kezdik a munkát.
munkát. A főváros nem akarta engedélyezni az új szálló építését, mert ragaszkodik ahhoz, hogy amig ki nem alakul a Tabán új terve, addig nem engedi meg az építkezést a Gellérthegynek ezen a lejtőjén. Az építtetők azonban a Közmunkatanácshoz felebbeztek a főváros elutasító határozata ellen és — mint értesülünk — a Közmunkatanács hozzájárul az új szálló felépítéséhez.

A jövőre Budapestre érkező külföldieket előreláthatóan már új, pompás szálloda várja Budán. Olyan szép és olyan modern szálló, amilyen kevés van Európában.

Az új gellérthegyi szálló természetesen nemcsak esztétikai szempontból jelent nagy nyereséget Budának, hanem anyagiakban is. Buda pedig igazán megérdemli, hogy az eddiginél is nagyobb mértékben vegye ki a részét a főváros felé irányuló idegenforgalom előnyeiből.

Török és német

Írta: **Nemes Mihály,** történeti festőművész

A magyar nemzet multja és jelene szinte vígasztalan szenvedésekkel van telítve. Itt, az úgynevezett művelt Európában a magyarral szemben vak elfogultságú gyűlölettel viselkedő népek között rokontalan árvaságában, csak folytonos keserves önvédelmi harcokkal tudta magát a törhetetlen, szívós magyar életerő ezer éven át fönntartani.

Kelet és Nyugat minden elszabadult gonoszsága minket sujtott mindenkor a legkegyetlenebbül. És a legszomorúbb az, hogy *mindenkor a nyugati önző és hálátlan érdekpolitikáért kellett súlyos, mondhatni majdnem halálos csapásokat elszenvednünk.*

Most, hogy Budavár török járom alól való fölszabadulásának 250 éves évfordulóját ünnepeljük, az a gondolat vetődik föl bennünk, hogy *miért is kellett nekünk török igába esnünk?* Felelet erre ismét: a nyugati kapzsi hatalmi érdekpolitika. A tizenhatodik század hajnala körül a német-római császári hatalom világhatalmi túltengése miatt ellenséges viszonyba került *I. Ferenc* francia királlyal. *VII. Kelemen* pápa és *II. Szulejmán,* a vitéz és kiválóan tehetséges török szultán, a francia király pártjára állottak a Habsburgi *V. Károly* német-római császár ellenében. A hatalmas török szultán örömmel ígéri meg, hogy nyergelt lovon, ősei győzhetetlen kardjával siet a francia király védelmében a gőgös és telhetetlen német-római császár letörésére. *Szulejmán Stájerországban akarta a császárt megtámadni, ámde az út Magyarországon vezetett keresztül.* A nagyműveltségű szultán akkor határozottan rokonszenvezett a magyar nemzettel: II. Lajos királyt gyöngéden fiának nevezte, Behram csauszt békejobbal küldte Budára és egyúttal *szabad átvonulást kért a német-római császár ellen. Ha akkor Lajos király elfogadja, az azidőtájt hatalma tetőpontján álló török baráti jobbját, elkerültük volna a mohácsi vészt és a sok reánkkényszerített önvédelmi harcot,* a későbbi gőgös, elnyomó, magyarpusztító német császári kényuralommal szemben és talán az egész máskép fejlődő viszonyok folytán Trianon kegyetlensége sem szakadt volna ma a nyakunkba.

Azonban már akkor, a német császári származású *Mária* királyné és osztrák-német udvari kamarillája diktálta a magyar külpolitikát. Ehhez járult az akkori főuraink nem éppen hazafias önzése és torzsalkodása. És így történt aztán, hogy a török követet, a császári érdek és túlhajtott nyugatiaskodásból, a már akkor is sérthetetlen nemzetközi jog ellenére, börtönbe vetették, de ezzel együtt magyar nemzeti nagylétünk sorsát is megpecsételték.

*

A tizenhetedik század második felében a török hatalom egyre gyöngült. *XI. Ince* pápa ennek tudatában minden gondolatával azon volt, hogy Habsburg Lipót császárt külföldi pénzekkel és segítő csapatokkal ellátva, a pogánynak minősített törököket Magyarországból, sőt ha lehet, Európából is kiverhesse és így a kereszténységet a török tehertől megszabadítsa.

1686-ban végre *Lotharingiai Károly* sürgetésére eljöttnek látta az időt a bécsi kormány, hogy Budát és a magyar területeket a töröktől visszahódítsák és egyúttal mint meghódított tartományt a Habsburg birtokállományba bekebelezzék.

Buda tehát keresztény, de német kézre került 150 évi török megszállás után. A győztes császáriak azonban csúnya módon viselkedtek a várbeliekkel szemben. *Gyilkoltak, raboltak és fosztogattak irgalmatlan kegyetlenséggel és romba döntötték még azt is, amit a törökök megkíméltek.*

A német császári kormány az elnéptelenedett Budavárába és a környékbeli falvakba csupa würtenbergi svábot, részben pedig rácokat telepített be, azzal a meghagyással, hogy *magyart maguk közé világért se eresszenek.* Budán az újszerzeményi bizottság a betelepített német, görög és rác lakosok között *csak öt németpárti magyarnak engedett házat* birtokul: a nádornak, az egri püspöknek, a pozsonyi káptalannak, továbbá *Pálffy* Károly és *Erdődi* kamarai elnöknek. Csak ezután szakadt a nyakunkba a császári kegyetlen magyarirtó rémuralom. *Flömitzer* császári hadbíró szerint *a német katonák kegyetlenségei folytán a szegény magyar nép szenvedései emberfölöttiekké váltak.* Budát és Pestet fölépítették ugyan, úgy ahogy, de teljesen elnémetesítették és rácosították.

Gyorsan segíteni kell az óbudai állapotokon

Írta: Tarján Vilmos

Mindenekelőtt lelkes örömmel üdvözlöm a *Budai Napló* élén *Olty* és *Lippay* ujságíró barátaimat, mert az a reménységem, hogy zsurnalisztikai tevékenységükkel nagy hasznára lesznek a rohamosan fejlődő és szépülő Budának.

Köztudomású, hogy a jómódú és intellektuális lakosság folyton emelkedő tempóban elhagyja Pestet és költözik át Budára. Fejlődik és szépül a budai oldal — a III. kerület, *Óbuda kivételével.* Itt az utolsó 20 évben nemcsak hogy programmszerűen nem történt semmi, de még véletlenül sem akadt vállalkozó, aki modern házat épített volna. Ajánlom a polgármester úrnak, vonuljon ki illetékes tisztviselőivel és az újságok fővárosi rovatvezetőivel Óbudára és akkor maga fogja konstatálni, hogy itt *olyan szégyenteljes állapotok uralkodnak, amelyeken gyorsan segíteni kell.*

Görbe útvonalak, roskadozó házak, szemét és piszok mindenfelé. Ha mindezt látja az ember, *el sem hiszi, hogy Óbuda Budapesthez tartozik;* nincsen olyan szegény alföldi magyar városka, amelyben hasonló állapotokat tűrnének a polgárok. Tudja ezt jól a III. kerület elöljárója is, de nem tud segíteni a bajokon, mert a városházáról nem kap segítséget.

A napokban tartották meg a japán-magyar úszómérkőzéseket a Császárfürdőben. Ez nemzetközi esemény volt. Odatódult a város intelligenciája és mindenki mérgesen tapasztalta, hogy *még ezen a forgalmas helyen sem tesznek eleget a köztisztasági követelményeknek, olyan por és piszok uralkodott az uszoda körül, hogy az egyszerűen lázító.*

Ha a polgármester úr nem venne magának annyi fáradságot, hogy megvizsgálja ezt a panaszt, úgy azt ajánlom, hogy jöjjenek el az ujságírók, akik imádják ezt a várost és győződjenek meg adataimnak valóságáról.

Egyébként sem nyugszom bele a jelenlegi állapotokba. Az a tervem, hogy a *III. kerületben politikamentes társaságot alapítok, amelynek az lesz egyetlen célja, hogy Óbuda rendezésével és szépítésével foglalkozzék.*

A kétfejű sas mint Buda felszabadítója

Hogy az osztrák uralom mily szívesen sajátította ki a maga javára a magyar dicsőséget és a keresztény nemzetek összefogását, arra érdekes bizonyság egy régi érem, melyet *Lipót* császár veretett Buda visszavételének emlékére.

A tiszta ezüstből vert érem átmérője körülbelül 12 centiméter, vastagsága pedig 11 milliméter. Előlapjának felső részén felhőgomoly közül Isten szeme tekint alá. Alól *diadalszekéren, trofeákkal körülvéve ül Lipót császár,* az érem baloldalán a heraldikai lotharingiai címer és a háttérben fogoly török csapatok. Az érem hátsó oldalán van megörökítve az a jelenet, mikor a német csapatok Budát lövetik. A Gellért- és Svábhegyen, valamint a pesti oldalon láthatók az ostromló ütegek. *Buda felett repül a kétfejű sas, körmei közül villámkévéket szór alá, a félholdas tornyokra.*

Az érem felirata a következő latin hexameter:

Austr I a CI s b VD a Vrbs aq VILIS
e X tem I t V r
ar MI a.

(Austriacis Buda urbs aquilis extemitur armis. *Osztrák sasok alatt Budavára fegyverrel vétetik be.)*
A nagybetükkel írt betük számértéke: 1686.

Mérges kritika az 50 év előtti ünnepségekről

A főváros a Buda visszafoglalásának emlékünnepére Budapestre érkezett külföldi vendégek tiszteletére a Gellért-szállóban gyönyörű estélyt rendezett, amelyről más helyen számolunk be. Ezen az estén megjelentek a sajtó képviselői is. Másképen volt ez 1886-ban, a Vár visszafoglalásának 200 éves ünnepén, amikor a nagy ünnepségek befejezése után az egyik nagy napilap a következőket írta:

— A jubiláris ünnepek jóformán elmúltak, de disszonanciát hagytak hátra. Ezután a lap hosszan magyarázta, hogy nem gondoskodtak az idegenek szórakoztatásáról és hogy a vidéki városok ünnepe különb volt, mint a fővárosé.

A helyett, hogy ünnepélyes lakomát rendeztek volna , — folytatja — mely a művelt közönségre nézve is hozzáférhető lett volna, *Ráth* és *Gerlóczy* urak *egy kis chambre-szeparéba hívták meg a vendégeket és, mintha ezek toasztjai csak nékik szólnának, nem pedig Magyarországnak, ezt a találkát a magyar sajtó elől teljesen elzárták,* úgy hogy a magyar lapok nem is írtak e furcsa lakomáról és ezek közönsége nem is tudhatja, hogy ott mi történt. *A vasárnapi népgyűlés programmja pedig minden kritika alatti.* Mindezen ünnepélyességekre *a város eddig is harmincezer forintnál többet költött,* s így mint látszik az illetők époly rosszúl gazdálkodnak a pénzzel, *amint nem tudnak ünnepélyeket rendezni.* Máskor ügyesebb és tapintatosabb kezekre kell bízni az ilyesmit.

Hirdessen a BUDAI NAPLÓ-ban

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér,
Hirdetés ára milliméntersoronkint.

Kabakovits Rezső emléke

Megemlékeztünk már röviden *Kabakovics* Rezső haláláról. Kabakovics Rezső volt városbíró, puritán jellemű, végtelenül önzetlen ember volt, csupa szívjóság, igaz barát, szolkálatkész, aki mindenkinek, ki hozzá fordult, ügyesbajos dolgait szeretettel intézte el. A II. ker. sok-sok szegény polgártársunk könnyeit szárította fel. Ahol jót kellett tenni, ő ott volt, ahol vigasztalás kellett, ott volt, soha el nem utasított senkit. A II. ker. sokáig feledhetetlen, tevékeny szervező embert s polgárt vesztett Kabakovics Rezsőben.

A *Szeretet-asztaltársaság* igen értékes ügyvezetőjét vesztette el benne; ő volt az, aki e társaságot létrehozta és ápolta, ő volt az, aki a meg nem jelenteket korholta, mert mint mondta, e társaság a szeretet jegyében alakult. *Volt idő, mikor 100-an is összegyültek, a II. ker. színe-java, hogy egy pár órát kedélyesen együtt töltsenek.* A gazdasági viszonyok e kedves társaságot is megtépázták, de ha kevesebben is lettek, a hátramaradottak tovább viszik a zászlót, amelyet Kabakovics Rezső bontott ki: a szeretet, jóság és hálás kegyelet zászlaját.

Szendy Károly polgármester nagy pápai kitüntetése. Azoknak a nagy szolgálatoknak elismeréséül, amelyeket Budapest polgármestere a fővárosi katolikus hitélet fejlesztése és erősítése körül tett, *XI. Pius* pápa *Szendy* Károly dr.-nak a *Nagy-Szent Gergely-rend* középkeresztjét adományozta. A kitüntetést, melyet a Szentatya *Serédi* Jusztinián bíboros javaslatára küldött a polgármesternek, *a hercegprímás személyesen vitte el a polgármester hivatalába és nyujtotta át Szendy Károly dr.-nak.* A Szentatya elismerése igazi érdemeket jutalmazott. *Szendy* polgármester a legnehezebb pénzügyi helyzetben is megtalálta a módját annak, hogy templomok emelkedjenek a főváros olyan részein, amelyek azelőtt nélkülözték a lelki gondozást. A polgármester kitüntetése nemcsak egyházi és katolikus körökben keltett igaz örömet, hanem a főváros lakosságának minden rétegében is.

Megalakult a „Várőrség Nemzeti Társaság". *Szuhy* László dr., ügyvéd kezdeményezésére megalakult a Várban a „Várőrség Nemzeti Társaság". Az új egyesület, amelynek alapszabályait már beterjesztették a belügyminiszterhez, a várbeli polgárság egyetemes érdekeinek megvédését tűzte ki céljául. Az egyesület kizárja a politikát, harmóniát és együttműködést akar teremteni, minden társadalmi osztállyal és réteggel. Hogy ettől a nemes célkitűzéstől nem is fognak eltérni, arra biztosíték a társaság tisztikara, amely a következőképpen alakult meg: elnök *Szuhy* László dr., társelnökök: *Kiss* Károly dr. pénzügyi tanácsos és *Tóth* Gábor fővárosi bizottsági tag. Háznagy: *Korányi* Márton, az I. kerületi Iparoskör elnöke.

Befejeződött az egyházközségek gyermeküdültetési akciója. A budapesti *Egyházközségek Központi Tanácsa* az idei nyáron is folytatta jól bevált gyermeküdültetési akcióját, melynek lebonyolításával a *Szociális Testvérek Társaságát* bízta meg. Az üdültetés céljaira ez idén is főképpen Buda egészséges levegőjű helyei szolgáltak. Így a Nagyrét, Hűvösvölgy, Római fürdő, Sósfürdő és a Margitsziget. Az akció lelke *Köszthler* Hedvig volt, aki munkatársaival együtt a legnagyobb önfeláldozással és eredménnyel végezte nehéz munkáját.

Kápolna a Csúcshegyen. A Hármashatárhegy mögött, a főváros északi részének legtávolabbi pontján őrszemként emelkedik a festői szépségű Virányos-nyeregből merészen ívelő és ugyancsak pompás kilátást nyujtó *Csúcshegy.* A csúcs alatt, a város felé néző erdős hegyoldalon a mult évben a prófétautcai zárdában működő *Szent Vince*-rendi apácák telepedtek meg, hogy ott gyermekek részére üdülőtelepet létesítsenek. Még a mult évben három lakóépület, nap- és légfürdő céljaira használható nagy fekvőcsarnok épült a tulajdonukat képező csaknem 4000 négyszögöles, felerészben erdős területen. Ez évben már ízléses stílusban épített kápolnát emeltek a fővárosnak ezen a vadonnak mondható, gyönyörű részén. A kis kápolna felszentelése már augusztusban megtörtént és azóta minden reggel 7 órakor a főváros északi szélén lágyan csengő kis harang hívja misére a híveket.

Aquincumnál tervezik az új megyeri híd budai hídfőjét. A berlini olimpiai sikerek nyomán figyelemreméltó hírek keltek újból szárnyra a megyeri dunai híd építésének állítólagos tervéről. A hírek szerint valószínű, hogy 1944-re, amikor állítólag Budapesten rendezik az olimpiászt, új híd épül, amely az Aranyhegynél, Aquincum környékén épülő stadionnol összekötné a pesti partot és lebonyolítaná a rendkívül nagyarányúnak ígérkező forgalmat. *Az új híd a megyeri partrészen épülne fel,* ugyanott, ahová már évek óta tervezik a hidat. Amennyiben ezek a kombinációk valóra válnának, a hídépítéshez néhány év multán hozzá kellene fogni, mert különben az olimpiász idejére nem készülhetne el.

Törökverő őséről beszél királyi ősök rongyos unokája, Pooder Stuart herceg

Botra támaszkodó, hajlotthátú öregúr csoszog végig a kis budai utcákon. Időnként meg-megáll, pillantása megpihen egy boltíves kapualjú, párszázéves budai házon. Az ódon, elsárgult házacskák talán itt álltak már akkor is, mikor a lassan bandukoló öregúr ősének, *Sobieski* János lengyel királynak seregei Bécs alól megindultak a magyar határon át, Párkány felé, érzékeny csapást mérve a törökökre. Három évvel Sobieski János párkányi győzelme után verték ki az egyesült európai keresztény hadak Budavárából is a szultán katonáit.

Kétszázötven évvel ezelőtt ilyenkor, ezen az augusztusvégi napon már meleg percei voltak Budavárában a várat védő Abdi basának. Már elsöpréssel fenyegette a félholdat a Máriás zászlók tengere, amely hömpölygve indult meg a Vár felé.

A várvívó egyesült keresztény seregek útját erősen egyengette Sobieski János három évvel azelőtti párkányi diadala, amelyet 1683 október 9-én aratott az ozmán haderőn. Budavár visszafoglalásának jubileumán nem szabad megfeledkeznünk tehát a legendáshírű lengyel királyról sem, *akinek leszármazottja az Úr 1936-ik esztendéjeben itt tipeg a budai utcákon.*

A késői utód: *Pooder Stuart Károly herceg,* régi szerelmese már Budának. Nem a Budavár visszavételét ünneplő jubiláris évforduló hozta őt ide a várfalak alá. Nem külföldről jött ez alkalommal Budára, nem az Ibusz autocarján érkezett, gyalogosan tipegett ide most is, mint már annyi év óta.

Régi lakosa fővárosunknak *Pooder Stuart* Károly herceg. Mondhatnánk úgy is, hogy régi vendége. Mert *Sobieski* János lengyel király leszármazottja a főváros vendégszeretetét élvezi már hosszú esztendők óta, mint *a — Népház lakója.*

Az éjjeli menedékhelyről jön át minden reggel Budára a hercegi lakó, mert szállása Pesthez köti ugyan, de *szíve Budához húzza.*

Gyalog bandukol végig naponta a budai utcákon. A Széna-térnél befordul a Diósárok-út felé és azon megy fel a Svábhegyre. Leül megszokott padjára és gyönyörködik a budai panorámában.

Ismert figurája a vidéknek, de senki sem sejtené, hogy a kopottruhájú öregúr a nagy Sobiesky egyenes leszármazottja. Bizony nehéz odaképzelni a kopottkülsejű öreg mögé az ősök képzeletbeli arcképcsarnokának fényes alakját, a dicső lengyel királyt, akinek szintén nagy része volt abban, hogy Budavára ormáról lehanyatlott a félhold.

A hercegi leszármazott régi lakója már Budapestnek. Valamikor hintaja, házai voltak. A hintó, a házak azonban elúsztak s így jutott el Pooder Stuart Károly herceg a — Népházig. Hercegi címe mellett a doktori cím is ott díszeleg a neve előtt. *Két diplomája is van: vegyészi és orvosi.* Az egyiknek se veszi hasznát, pedig — mint mondja — több nagyjelentőségű találmánya vár értékesítésre.

Fejedelmi őséről, a párkányi hősről, Buda felszabadításának egyik előkészítőjéről ezeket mondja:

— Sobieski János, akinek egyetlen élő leszármazottja vagyok, egyike volt legdicsőségesebb emlékű őseimnek. Egyben leggazdagabb ősöm is Sobieski János. Ha csak századrésze enyém volna annak a nagykiterjedésű földbirtoknak, ami utána családunkra maradt, nem volnának gondjaim.

Az ősökről beszélve elmondja, hogy családja angol ágának *egyik őse Stuart Mária volt.* Innen ered kettős családi neve, a *Pooder-Stuart.*

— *Így vagyok rokonságban az angol királyi házzal és a Hohenzollernekkel is* — mondja a vásottruhájú öregúr. És a világ legtermészetesebb hangján említi meg:

— *Vilmos excsászár a másodunokatestvérem.*

Családjának Sobieski Jánostól származó ágáról ezt mondja:

— Nagyapám még Lengyelországban élt, én már nem.

Pooder-Stuart Károly, a Népház hercegi lakója már régóta él Magyarországon, Budapesten, és nap-nap után átjár, Budát szereti legjobban.

Multjában ősi vagyonok, híres ősök: Stuart Mária és a törökverő Sobieski János lengyel király szerepelnek, jelenében hétköznapi gondok, nélkülözés és az éjjeli menedékhely.

Napjainkban azonban, mikor Budavár visszafoglalásának kétszázötvenedik évfordulójának megünneplésére készülünk, elfeledkezik sivár jelenéről a budai utcákon csoszogó öregúr.

Büszkeséggel gondol dicső ősére, Sobieski Jánosra, akinek seregei a császári és hős magyar csapatokkal együtt már három évvel Buda visszafoglalása előtt verték hazánkban a törököt, előkészítve a végső budai diadalt.

Tisztelt rendezőbizottság, küldjenek meghívót a jubiláris ünnepségre Sobieski János egyetlen élő leszármazottjának is. Címe Budapesten a Népszálló, Budán: — a Svábhegy valamelyik padja.

Vitéz Lőrinczy Sándor dr. gyásza. Özvegy csekefalvi *Lőrinczy* Károlyné, született *Széplaky* Vilma, 73 éves korában Erdélyben elhunyt. September 1-én temették el. A megboldogultban vitéz *Lőrinczy* Sándor dr., a Magyar Hirdető Iroda rt. igazgatója, édesanyját gyászolja.

Halálozás. Faragó Ignácné 66 éves korában elhúnyt. Nagy részvét mellett temették el a rákoskeresztúri temetőben. Az elhúnytban Faragó Lajos, a Budai 11. futball-igazgatója édesanyját gyászolja.

A magyar sakkcsapat olimpiai győzelme. A magyar olimpiai sakkcsapat a kéthetes idegölő küzdelemből, világraszóló bravúrral, győztesen került ki és ezzel a sakkolimpiászok történetében egyedülálló rekorddal — húsz ellenfelét legyőzve — megszerezte *Magyarország tizenegyedik olimpiai győzelmét.* A győztes olimpikonok szerdán este érkeztek haza. A Keleti pályaudvaron nagyszámú közönség várta és meleg ünneplésben részesítette a kitűnő együttest. A kormány nevében *Jeszenszky* Sándor dr. miniszteri tanácsos, a főváros részéről *Felkay* Ferenc tanácsnok üdvözölte a győztes olimpikonokat. A csapat nevében *Abonyi* István mester, a Magyar Sakkszövetség elnöke köszönte meg az üdvözlést.

Lengyel koszorú Bem szobrán. Az a lengyel küldöttség, amely Budavár visszavételének ünnepére jött Budapestre, megkoszorúzta a Pálffy-téren álló Bem-szobrot. Ezen a kis utóünnepen *Pogány Sándor Gábor* őrnagy képviselte a hadügyminisztériumot, a főváros nevében pedig *Némethy Károly* dr. tanácsnok volt jelen. A küldöttség a lengyel-magyar barátság és történelmi kapcsolatok hangoztatásával koszorúzta meg a két nép nagy hősének emlékművét.

A „Gong" regényujság nagy sikere Budán. A Mai Nap „Gong" regényujságának a Budai Napló legutóbbi számában megjelent hirdetése, melyben 20 pengő jutalmat ígér annak, akinek kezében „Gong" regényét először megpillantja, óriási érdeklődést keltett olvasóink körében. A regényujság megbizottja a mult héten a II. kerületben, délután 5 óra tájban pillantotta meg egy kis iskolás leány kezében a regényt, akinek nyomban átnyujtotta a 20 pengős jutalomdíjat. A leány Katona Magda felső kereskedelmi iskola I. osztályú tanulója.

Olvassa **BALASSA JÓZSEF**
kitűnően szerkesztett lapját a
PÉNZVILÁGOT

— **Biztosítási Évkönyv.** *Török Jenő Endre* szerkesztésében most jelent meg a Biztosítási Évkönyv XXVII. kötete. A mű gazdag tartalma bőséges tájékoztatást nyujt mindenkinek, aki a biztosítási szakma bármely vonatkozása iránt érdeklődik.

Aranyérem Budának. Jóleső meleg érzéssel gondolunk a *Budai Napló* sok-sok évi munkájára, amikor a „Budapest-Fürdőváros" című film aranyérmet kapott Velencében. Csak éppen az jutott eszünkbe, hogy amikor a *Budai Napló* hasábjain a fürdőváros gondolata felmerült, jutalma egy-egy gúnyos, könnyed mosoly és hozzá egy-egy kézlegyintés volt. A *Budai Napló* tovább küzdött az eszméért. Hogy igazunk volt, ennek tanusága az az aranyérem, amellyel a nemzetközi filmversenyen a Buda-Fürdővárost bemutató filmet kitüntették. Jól esik az elismerés, de a harc nem pihen el. Tovább küzdünk, hogy Buda-Fürdőváros erkölcsi és anyagi eredményei tovább szaporodjanak.

Fenntartják a Tabánban feltárt középkori maradványokat. A Tabán tereprendezése során a görögkeleti templom közelében középkori falmaradványokra és egyéb, történelmi vonatkozású leletekre bukkantak. A főváros vezetősége szakértők véleményét kérte ki arra vonatkozóan, folytassák-e az ásatásokat további leletek feltárása érdekében s ha sikerül újabb maradványokat találni, azokkal mi történjék. A helyszíni szemlét megtartották és a bizottságnak bemutatták az eddigi ásatások eredményeit. Többek között feltártak egy óriási pillérmaradványt és egy boltozatos épületrészt, amelyekből arra következtetnek, hogy a szóbanforgó helyen a XV. században hatalmas templom állott, amelynek méretei olyan nagyok voltak, amelyhez hasonló nincs a budapesti templomok között. Különféle faragott köveket, török korabeli tárgyakat, azonkívül egy őskori barlangot is találtak a tabáni templom közelében. A bizottság szakértő tagjai arra az álláspontra jutottak, hogy az ásatásokat folytatni kell, mert több mint valószínű, hogy még sok érdekes, nagy történelmi becsű leletre bukkannak.

Különös módosítások a vízszolgáltatási szabályrendeleten. Az őszi közgyűlések egyikén új szabályrendeletet terjeszt elő a polgármester. Az új szabályrendelet a vízszolgáltatásra vonatkozó rendelkezések módosítása lesz. Van egy igen feltűnő pontja a most készülő rendelkezéseknek. Ez pedig az, hogy a vízművek a vízdíjfizetés megtagadása vagy a vízhasználat mérvére és céljára szolgáló feltételek be nem tartása esetén a vízszolgáltatást megtagadhatja. Az egyes házakban lévő nagyobb vízfogyasztó üzletek és üzemek vízfogyasztását külön mérővel ellenőríztethetik a vízművek. Megállapítja a szabályrendelet azt is, hogy *a vízdíj közadó módjára hajtható be. A vízművek vezetősége életbelépteti az óvadékrendszert* és bizonyos esetekben héthónapi fogyasztásnak megfelelő összeget kell készpénzben előre lefizetni. Ha a fogyasztó az esedékes díjakat pontosan nem fizeti meg, a vízdíjkövetelést az óvadékból elégítik ki s a fogyasztó az óvadékot nyolc napon belül köteles kiegészíteni.

60 FILLÉRT MÁR MEGTAKARIT MIELŐTT ELINDUL VÁSÁROLNI, HA BUDÁN EGY KISÉRLETET TESZ AZ ÚJ VEZETÉS ALATT ÁLLÓ, MODERNÜL FELSZERELT
GERLAY-ILLATSZERTÁRBAN
I, SZENT JÁNOS-TÉR 1/A HORVÁTH-KERTNÉL TELEFON: 1-527-55

Személyi hírek

AUGUSZTA FŐHERCEGNŐ nővére, SEEFRIED ERZSÉBET grófnő, bajor királyi hercegnő a héten stiebari kastélyából Budapestre érkezett.

UGRON GÁBOR belső titkos tanácsos, az Orsz. Irodalmi és művészeti Tanács elnöke az olasz koronarend nagykeresztjét nyerte el.

HORTHY ISTVÁN miniszteri tanácsosnak a kormányzó megengedte a belga II. Lipót-rend középkeresztjének viselését.

DUDAY ALAJOS Dr. tanácsnok előljáró szabadságát Balatonföldváron tölti szeptember közepéig.

FARKAS LAJOS Dr. tanácsnok előljáró balatonkenesei üdülőhelyén tölti szabadságát, amely utolsó ngyedében ér véget.

MASSÁNY ERNŐ királyi főmeteorológusnak, akit a napokban történt autószerencsétlenség óta a János-szanatóriumban ápolnak, állapota aggasztóra fordult, de orvosai remélik, hogy megmenthetik az életnek.

Jó időben — Rossz időben
TARJÁNNÁL
(Lukács-fürdő)
TÁNCOS UZSONNA
Kávé, tea, csokoládé, fagylalt P **1.20**

Rendet kell teremteni a Körte-utca és a Nagyszombat-utca közötti villamosvágányokon. Az óbudai Körte- és Nagyszombat-utca közötti részen a villamosvágányok magasabb nívón húzódnak és miután az aránylag szűk úttesten, a zsúfolt forgalom következtében közlekedő járművek a felemelt színten torlódnak össze, mindennaposak a szerencsétlenségek. Az egyes villamosmegállók ezen a szakaszon nagy távolságra vannak egymástól, tehát a kocsik nagy sebességgel robognak és elsepernek mindent, ami útjukba kerül. *Alig van nap, hogy itt valamilyen közúti baleset ne történnék.* Naponta emberek és kerékpárok fetrengenek az úttesten, és a Bécsi-út környékének lakói csak félve merészkednek az utcára. A főváros vezetősége tisztában van a bajok okával és tudja, miként kellene ezen segíteni. *Mindössze arról lenne szó, hogy a magasabban fekvő villamosvágányokat az út szintjére helyezzék és néhány méterrel kiszélesítsék az úttestet meg a gyalogjárókat,* néhány négyszögöl kellene kisajátítani az egyik ottani ipartelep területéből. Úgy látszik, ekörül a pár négyszögöl körül vannak a bajok és ezért van veszedelemben minden emberélet, melyet a sors a Körte-utca és a Nagyszombat-utca közé sodor.

SZINHÁZ ÉS MOZI

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. Csütörtöktől szerdáig: a világhíres Rose Marie (Janett MacDonald, Eddy Nelson). Madridi kultúrfilm. Magyar és Fox Híradó. A következő műsor: A kék dandár. — Előadások kezdete hétköznap: 4, ½7, ¼10, vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8, 10 órakor.

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34
Az új idény legmagyarabb filmje: A sárga csikó, Rózsahegyivel, Kiss Ferenccel, Csortossal. Kísérő filmjei: Miki és a kengoru (trükkfilm). A Bodeni-tó környéke (kultúrfilm). Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. A külföldön nagy sikert aratott Rose Marie (Janett MacDonald). A fényes kísérő műsorban meglepetés: színes film a Szépségverseny. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10 órakor, vasárnap: ½2 órai kezdettel.

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Telefon: 1-566-05. Szept. 4—5—6.: A hercegné csókja, Megverek valakit: rajzfilm, Csendet kérek: trükkfilm, Fox Híradó. — 7—8—9-én: Charlie Chan a cirkuszban, detektív történet. Halálkirály: trükkfilm. A világ hadseregei és flottái. Magyar Híradó. Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

Új katolikus hitoktatók a fővárosban. Az esztergomi főpásztor székesfővárosi hitoktatókká nevezte ki *Behinszky* Béla, *Czinder* Géza, *Élő* József, *Freesz* József, *Gerőfi* Béla, *Gyetvay* Géza, *Hámory* Rezső, *Horváth* Miklós, *Karsai* Béla, *Koczáb* Vilmos, *Kostek* Jenő, *Lakner* Ferenc, *Pálos* Ker. János, *Raáb* Kornél, *Sárdi* János, *Simon* András, *Spáczai* István, *Szölgyémy* József, *Strizs* István, *Tóth-Turczer* Nándor és *Törcsi* János áldozópapokat, valamint *Kövér* Gábor és *Virág* Tibor diakonusokat.

Felemelik a budai Florián-kápolnát. Műszaki szempontból is igen érdekes terv kerül a közeli hetekben megvalósításra. Már régebben elhatározták, hogy a *Florián-kápolnát felemelik.* E célra 15.000 pengő áll a főváros rendelkezésére. A munkát a szabadságon levő *Szendy* Károly polgármester kazaérkezése után kezdik meg.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

Ezerötszáz cserkészről készül filmfelvétel a Hűvösvölgyben. Magyar filmen eddig még 3—400 statisztánál több nem szerepelt. Ezt a rekordot most megdönti a *„Hazádnak rendületlenül..."* című magyar film rendezője, *Fejér* István, aki a film végső jelenetében 1500 cserkészből álló statisztériát szerepeltet. Ez a jelenet különleges cserkészünnepélyt ábrázol, amelynek színhelye a *hűvösvölgyi Cserkészpark.* Ha az új magyar film elindul világkörüli útjára, úgy ez Buda sok szépségének egyik legszebbikét, a Hűvösvölgyet is megismerteti a nagyvilággal.

Háztartási továbbképző tanfolyam Budán. A *Volt Iskolatársnők Szövetsége* háztartási továbbképző tafolyamát az 1936—37. iskolaévben is megnyitja. A negyedik éve fennálló tanfolyam szaktárgyai: főzés, gyors- és gépírás, magyar irodalom és levelezés, német, számtan, könyvvitel, földrajz, varrás, kézimunka, tervezés, művészettörténet, egészségtan, torna, tánc és ének. A tanfolyam elvégzése után a növendékek bizonyítványt kapnak.

Beiratkozások a fővárosi Iparrajziskolába. Az iparrajziskola kerámiai, díszítőfestő-, asztalos- és faragó-, könyvkötő- és bőrdíszműves-, ötvös- és sokszorosítóipari szakiskoláira és mesterképző tanfolyamaira, valamint az általános rajz- és festő-, díszítőszobrász-, női ruhatervező- és textilszakosztályokra és az esti iparostovábbképző tanfolyamokra a beiratkozás szept. hó 7-től 12-ig van az Iparrajziskola IX., Török Pál-utca 1. szám alatti épületében. A beiratkozás- és felvételre, valamint a fizetendő díjakra vonatkozó részletes felvilágosítást az Iparrajziskola igazgatósága ad.

Lakások tökéletes ciánozása garanciával
FISCHER VACUUM
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Egyes bútordarabok ciánozása, molyirtása ciánkemencében
FISCHER,
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Buda műemlékei

A városfejlesztő bizottság *Harrer* Ferenc elnöklése mellett legutóbb megállapította Buda műemlékeit.

Az *I. kerületben* a *Vár* összes építkezéseit meg kell védeni és különösen ügyelni kell arra, hogy a régi műemlékjellegű részek ne csorbuljanak. A *Tabán* róm. kat. temploma és az előtte levő tér fenntartandók, úgyszintén a *Citadella* és környéke is; nem szabad a mai helyzetet károsan megváltoztatni. A *budai szerb templomot* meg kell szabadítani toldalékaitól és körülötte park létesítendő. Fenntartandó a *Krisztina-téri templom,* ámbár avatatlan kezek évtizedekkel ezelőtt kivetkőztették eredeti jellegéből. A Szebeny Antal-tér 1. számú háznak csakis a homlokzatán lévő *szarvasdombormű* muzeális értékét ismeri el a bizottság. A *Széna-téri Szent János kórház* déli része műemlék, fenntartandó. A többi rész lebontható. A *Rudas-fürdőből* csakis a török-fürdő részt érdemes megtartani. A *Rác-fürdő nem műemlék.*

A *II. kerületben* a Batthyány-tér két régi bérházának homlokzati része megőrzendő. A *Szent Anna-templom* szép épülete számára a teret olyképpen kell alakítani, hogy a lesüllyedt homlokzat teljes pompájában jól érvényesüljön. Fenntartandó a *Király-fürdő török része,* a Flórián-kápolna felemelését már el is határozták. A *Ferences-templom,* az *Erzsébet apácák temploma,* a *Gül Baba sírja* fenntartandók. A *Medve-utca 4. számú* épület muzeális értékű kapuzata és kis medve szobra a Nemzeti Múzeumba való.

Fizessen elő a Budai Naplóra

BUDA LEGKEDVELTEBB VACSORÁZÓ HELYE A
DONGÓ ÉTTEREM
ahol esténként **Tulli Béla** muzsikál.
II., MARGIT-KÖRÚT 20
TELEFON: 1-570-19

A budai pincér dicsérete

Cséry Dezső írja legutóbb, a „Magyarság" hasábjain a következő kedves kis esetet egy Szent István napjára vidékről feljött magyarról és egy budai pincérről:

Egy nagynevű budai étteremben történt. Az étterem elegáns, diszkrét részét a pestiek is gyakran látogatják. De van vendéglője is, egy söntésszerű előtérrel. Itt ül az én magyarom, akinek igen akaródzott énekelni. Hát bizony ő ivott, olyankor pedig izlik a nóta.

A főúr finoman csendre intette.

Erre ő finoman halkított. De azért néha megemelte a hangját. A főúr újra szólt neki.

Bent, a kis étteremben a cigány húzta. De a magyar azért nem bírt magával. Tovább vidámkodott. A főúr is mosolyoghatott, mert ahogy a szavát áthallottam a félignyitott ajtón, olyan volt, mint az a kedves, oktató cirógatás. És hallgatta a magyar kedves, spicces panaszkodását.

— Biz én szegény ember vagyok, de azért, hé, csapláros úr, még egy pohárral...

Egyszercsak aztán sóhajtja:

... — „Édesanyám, ne sirasson, a fiának csináltasson koporsót..."

Rendelet ide, rendelet oda, de ebbe már a finom és okos főúr is beledalolt. Ugylátszik, a falu jutott eszébe, az ő faluja...

BUDA SPORTJA

A Magyar Athletikai Club atlétikai versenyt rendez vasárnap a BESZKÁRT-pályán. A versenyen a rendező egyesületen kívül résztvesz a budai BBTE is s így előre láthatólag a két legnagyobb budai egyesület közt fog eldőlni az elsőség sorsa.

A Budai 11 csapata vasárnap az I. liga mérkőzések során 3 : 0 arányú fényes győzelmet aratott az európai hírű *Újpest* csapata felett.

Erősít a III. ker. A III. ker. FC megfogadta a Labdarúgó Szövetség intelmét és az egészen gyenge kaliberű amatőr legénységéhez néhány professzionista játékost is szerződtet. Jövő vasárnap végre olyan csapattal állhat ki a bajnoki mérkőzésre, amely nem kelt majd nevetséget a pályán.

Goldberger Sport Egylet az I. osztályú bajnokság során 9 : 2 arányban győzött a HAC ellen, míg a III. ker. TVE amatőr csapat, mely az idén került fel a II. osztályból, 1:1-re végzett az UTE bajnok csapatával.

A 33 FC csapata vasárnap a II. osztályú bajnokságban 4 : 0 arányú súlyos vereséget szenvedett az FSE csapatától.

A Budai Napló sportrovatát *Vermes Dezső,* a régi budai sportember szerkeszti.

A budai nagy csapatok, a Budai 11 és a III. ker. FC között vasárnap az Újpesti Stadionban kerül döntésre a budai hegemóniáért folyó küzdelem. A mérkőzés favoritja az Újpest ellen bravurosan játszó Budai 11 jó formában lévő csapata. Jellemző a futballgazdasági viszonyokra, hogy a saját pályával rendelkező III ker. FC anyagi okok miatt nem tudja mérkőzését Nagyszombat-utcai pályáján lejátszani, hanem kényszerülve van Újpestre zarándokolni. A nagy mecsre mind a két csapat szorgalmasan készül.

A Budai Sport Clubnak gyásza van. Meghalt *Haidecker* Béla, az egyesület lelkes, odaadó tagja. Az egyesület tagjai nagyszámban kísérték utolsó útjára a kiváló sportembert.

KÖZGAZDASÁG

— Seidl Szászhalmi József a Budai Napló közgazdasági ügyeinek eddigi vezetője másirányú elfoglaltsága miatt kivált lapunk kötelékéből. A Budai Napló közgazdasági rovatát kizárólag és egyedül Olty Antal úr, lapunk szerkesztője és felelős kiadója szerkeszti.

Megduplázza osztalékát a Rima? A *Rima* osztalékával kapcsolatban erősen tartja magát az a hír, hogy a Rima megduplázza az osztalékát és a tavalyi 2 pengővel szemben 4 pengő osztalékot fizet.

Fémkutatásokat tervez az iparügyi miniszter. *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter a magyar föld kincseinek felkutatására Országos Anyagvizsgáló Intézet alapítását határozta el. A felállítandó Intézetre különösen a fémkutatás terén vár nagy feladat. A Dunántúl földjében kétségtelenül még számos feltáratlan kincs hever. A miniszter elsősorban *Chorin* Ferenccel, a *GyOSz* elnökével tárgyalt e kérdésről, aki nagymértékben elismeri az új intézet felállításának jelentőségét, egyben kijelentette, hogy a bányaipar hajlandó igen jelentős összeggel hozzájárulni a fémkutatások megkezdéséhez.

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmult héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Galgóci-út 39. Eladó Nádas Béla és társa, vevő Székely Imréné, 87 öl, 20.800 pengő.

Vám-utca 14.440/8. Eladó Fővárosi Községi Takarékpénztár, vevő Dunajobbparti Fakitermelő, 105 öl, 58.080 pengő, ház.

Kéri Ádám-utca 5. Eladó Ozaly Kálmán, 302 öles telken álló házát odaajándékozta Kockás Kálmánnénak és társának. Becsérték 12.000 pengő.

Szent Anna-utca 4. Eladó Fővárosi Községi Takarékpénztár, vevő Génezlez Hermann, 99 öl, 52.947 pengő.

Radványi-utca 2724/6. Eladó Gemeinhardt Mártonné, vevő Tőkés Imréné, 300 öl, 12.000 pengő.

Naphegy-utca 39. Eladó Fehér Istvánné, vevő Szilvássy Magda, 154 ölnek 1/3-ad része, 30.000 pengő, két ház.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

I. ker., Versec-u. 10/b. családiházra Poll Imre és nejének II., Pasaréti-út 3. (tervező: Kochenbacher Károly, VI., Hungária-út 198).

III., Csúcshegy 21.483. hrsz. családiházra Ritter József és nejének I., Dezső-u. 11. (tervező: Bászwald József II., Csónak-u. 11).

III., Pajzs-u. 15069/9. hrsz. egyemeletes házra Magyar Lajos és nejének II., Garas-u. 24. (tervező: Kozma Lajos V., Balaton-u. 2).

III., Szomolnok-u. 3/a kétemeletes házra dr. Mezei Ernőnek III., Timár-u. 17. (tervező: vitéz Irsy László I., Lipótmezei-út 6/a.

III., Ürömhegydűlő 22338/2. hrsz. családiházra Tortoriello Vincének ugyanott (tervező: Preisinger Ferenc III., Kiscelli-út 61).

III., Csúcshegydűlő 21.477. hrsz. családiházra Kornis Teréz és tsa, ugyanott (tervező: Stiffer Rudolf, Csillaghegy, Attila-u. 84).

XI., Puskás-u. 3254/17. hrsz. családiházra Madljáky András és nejének XII., Ilosvay-u. 36. (tervező: Varga Károly VII., Dob-u. 50).

XI., Lomnic-u. 8. családiházra Nagy József és nejének XI., Horthy M.-út 36. (tervező: Krebs András VIII., Baross-u. 126).

Közmunkák Budán

Az I., Mészáros-utcai leánygimnázium épületén a szobrászmunkákat a székesfőváros polgármestere Ohmann Bélának adta ki 4500 pengős vállalati összegben.

A Horthy Miklós Dunahíd budai útfeljárójának kiépítéséhez szükséges támfal- és töltésépítési, tereprendezési, gyepesítési munkálataira és kapcsolatos mellékmunkákra tartott augusztus hó 31-én versenytárgyalást a Fővárosi Közmunkák Tanácsa. Ajánlatot adtak be: Széchy Endre 287.629.60; Fábián, Somogyi és György 288.046.60; Biró László és Nagy Lajos 288.103; Magy. Gazdasági és Kisvasút Rt. 290.622.90; Béky Barna 294.250.90; Borbély és Oberländer 308.774.50; Reinisch és Wohl 308.988; Grundböck Béla 309.123.60; Erdélyi és Vajda 310.246.60; Skuteczky és Boray 310.450; Bartha József és Hollós Ferenc 321.197.20; Molnár István 326.806.20; Fejér és Dános 327.125.85; Magyar Wayss és Freytag 336.138.06; Sőllőssy Elemér 339.613.30; Palatinus építő- és ingatlanforgalmi rt. 347.841; Csengery és Pallay 363.556.60; Melczer Károly 457.309 P-vel.

A budapest—esztergomi th. közút szentendrei átkelési szakaszán lévő vasbeton gyalogjáró híd létesítésével kapcsolatos munkákra tartott versenytárgyalást augusztus 29-én a budapesti államépítészeti hivatal. Ajánlatot adtak be: Erős és Simon (Budapest) 3664 P-vel.

Az Új Szent János kórház II. belosztály szobafestő és mázoló munkáira tartott augusztus 28-án szükebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (XIII. üo.) Ajánlatot adtak be: Pilár Rezső 4233; Witz Péter 5118.83; Baky Gyula 5204; Zafourek Ferenc 5282; Obermayer István 5579; Szada Gyula 5626; v. Molnár Ferenc 7418.55 P-vel.

Csatornaépítés a Budafoki- és Verpeléti-úton. A főváros csatornaépítési ügyosztálya ősszel továbbfolytatja közmunka-programmjának kivitelezését. A Budafoki-úton, a Lenke-út és Verpeléti-út között épül meg 376 méter hosszúságban az új főgyüjtőcsatorna, amely lényegesen nagyobb méretű lesz az eddigi csatornánál. A csatornát a talajvíz ellen való megvédés céljából portlandcementből való szigetelőréteggel építik meg. Az építési költség 110.000 pengő. A másik csatorna a Verpeléti-úton, a Vak Bottyán-utca és Bercsényi-utca közötti szakaszon 76 méter hosszúságban, 5600 pengő költséggel fog megépülni.

Lágymányos új csatornákat kap. Ennek a rohamosan fejlődő városrésznek nagy örömére a nyári szünet után az első ülést a csatornaépítési szakbizottság fogja megtartani a városházán, amelyen beterjesztik a Budafoki-úti gyüjtőcsatorna és a Verpeléti-úti új közcsatorna építési terveit, Az új főgyüjtőcsatorna 376 m hosszú lesz és a Budafoki-úton épül a Lenke-út és Verpeléti-út között, lényegesen nagyobb méretekben mint az eddigiek. Hogy a csatorna ne legyen kitéve annyira a talajvíz káros hatásának, védő szigetelő réteggel látják el. A második csatorna a Vak Bottyán-utca és Bercsényi-utca közötti Verpeléti-út szakaszán épül 76 méter hosszúságban.

Árverésre kerülő budai ingatlanok

A következő héten a következő nagyobb budai ingatlanokra tűztek ki árverést:

I. kerület:

Naphegy-u. 27, ház 1/6-a, kikiáltási ár 6906 pengő, árverés szept. 10-én.

Csörsz-u. 35, ház és telek 1/6-a, kikiáltási ár 4312 P, árverés szept. 10-én.

Hegyaljai-u. 28, telek 4/8-a, kikiáltási ár 3301 P, árverés szept. 11-én.

Hegyalja-u. 26, telek 4/8-a, kikiáltási ár 3300 P, árverés szept. 11-én.

Hegyalja-u. 32, telek 4/8-a, kikiáltási ár 5500 P, árverés szept. 11-én.

II. kerület:

Jurányi-u. és Görgey Artúr-u. 13.760/6. hrsz., telek és ház, kikiáltási ár 27.400 P, árverés szept. 7-én.

Zsigmond-u. 8, telek és bérház, kikiáltási ár 177.500 P, árverés szept. 11-én.

Hol vásároljunk a Krisztinában?

10% EREJÉIG BESZÁMITJA EZT A SZELVÉNYT MINDEN VÁSÁRLÁSÁNÁL (MÁRKÁS CIKKET KIVÉVE)
SZÉKELY ILLATSZER ÉS FESTÉKHÁZ
I. KRISZTINA-KRT 113/A. Illatszerek legolcsóbban.

Hol vásároljunk Lágymányoson?

SZENT IMRE könyv- és papírkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szt. Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

Centrum-öröklakást vettem: Okosabbat nem tehettem!

Huszonkettedik társasházunk, a „Tusculanum-társasvilla", a Böszörményi-útból nyíló Németvölgyi udvarban, parkban, villamosnál, autobusznál, csendes, pormentes, idillikus helyen épül: térrenéző, napsütéses, sajátkertes, feltűnő olcsó fixáru, *versenyen kívüli, legszolidabb építkezésű* egy-, két-, háromszobás, nagyhallos, önállóan telekkönyvezett öröklakásokkal. **Három hatalmas díjtalan üzlethelyiség: Páratlan tőkebefektetés, nagy jövedelmezőség?** Lakásokat díjtalanul bérbeadjuk. Prospektus, öröklakásvevők szaktanácsadója díjtalan. **„CENTRUM"** Házépítő-Vállalat, Horthy Miklós-út 15. T.: 2-693-01

TAJTÉKPIPÁT (szépen kiszivottat) legmagasabb áron vesz
NOVÁGH műesztergályos utóda IV., EGYETEM-UTCA 3.

MEGJELENT A
KALLÓS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1936-1937. évi évfolyamának második része két kötetben.

TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, minisztériumok, a Tébe, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legújabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztosító stb. vállalatok legújabb adatait fogja tartalmazni — **négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővitett komplett kompasz**

Mind a 4 kötet ára együtt 60 P

Megrendelhető: a Budai Napló kiadóhivatalában, Budapest I, Krisztina-krt 113/b
Telefon: 1-502-96

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet

OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 1-690-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsir, autógumi. — Házhoz szállitással.

KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.
Felelős kiadó: Olty Antal.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam | Budapest, 1936 szeptember 14 | 1228. szám

Budai Napló

Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Utóhangok Buda ünnepéhez

Írta: **Zólyomi B. Gyula**

Szép volt, lélekemelő és méltóságteljes Budavárának 250 év előtti felszabadításának évfordulóján rendezett országos ünnep, de valljuk be őszintén, szűk keretei nem feleltek meg a nagy esemény történelmi jelentőségének. Jelentéktelen helyiérdekű képet mutatott az egész ünnepség. Pedig ebből az alkalomból *egész Európára kiterjedő ünnepet kellett volna rendezni.* Nemcsak a magyar nemzet dicsőségének, hanem a nyugati kultúra, a keresztény világrend megmentésének nagy ünnepévé kellett volna avatni ezt a keresztes hadjáratot.

Budavárának a török járom alól való felszabadulása nem volt csupán magyar ügy, hanem *a kereszténység és nyugati civilizáció nagy esete,* melyet most 250 év távlatából minden művelt nemzet, de főleg a felmentésben résztvett nemzetek örömmel, sőt áldozatok árán is szívesen, aktív részvétellel ünnepeltek volna. S ez az ünnep a civilizáció egyetemességének, szolidaritásának, összefogásának nagy ünnepeként a jelenleg széthúzó erők példájául megmutatta volna, mire kellene ma is elhatározniok magukat az ismét keletről, de sokkal nagyobb veszedelemmel megfenyegetett kultúrnépeknek, hogy megmentsék a sokat emlegetett, joggal féltett és a réginél százszorta magasabban álló emberi művelődést.

A *Budai Napló* már három évvel ezelőtt, még 1933-ban, tehát idejekorán, felhívta az illetékeseknek figyelmét a közeledő jubileumi évre és javasolta, hogy a nagy sikerhez és történelmi jelentőséghez mért olyan jubileumi ünnepet kell rendezni, melyen részt vehetnek Európa összes művelt nemzetei és amelyre felfigyel az egész világ.

Meg kellett volna erre az ünnepre hívni nemcsak a felszabadításban résztvett nemzetek képviselőit, hivatalos reprezentánsait, hanem *magukat a harcban tényleg együtt küzdő népeket, azok korhű katonai felszerelésben, ruházatban, fegyverzetben megjelenő csapatait,* hogy diadalmenetben felvonultak volna az egész művelt világot képviselő reprezentánsok előtt, elénk varázsolva az akkori népek viseletét, korhű jelmezekben és megfelelő fegyverzetben.

Ez alkalommal be lehetett volna mutatni *a magyar hadsereg fejlődését Attilától, a húnok királyától napjainkig,* hogy lássa az egész világ, mikép a nemzetnek nemcsak 1500 éves történelmi multja van, hanem hagyományaira és e multra büszkén tekint vissza, mint ahogy azt az itt Európában élő népek között egyetlen egy sem teheti.

Páratlan idegenforgalmi attrakció lett volna egy ilyen nagyszabású történelmi felvonulás, melyre még Ázsiából, sőt Amerikából is számosan eljöttek volna szemlélőknek.

Igaz, hogy ez bizonyos mértékű befektetést, kockázatot és nagy munkát jelentett volna, de ez a kiadás busásan megtérült volna. *Meg lehetett volna ismételni a millenáris nagy felvonulást,* csakhogy idegen nemzetek részvételével.

Pedig a történelemnek az akkori és a mai idők között való rendkívüli hasonlatossága is indokolttá tette volna a békének ezt a nagyszabású manifesztációját. Mert a helyzet ma is ugyanaz, csakhogy *akkor török volt a megszálló hatalom neve, most pedig a bolsevizmus nyílt és lappangó réme fenyegeti nemcsak a Nyugat, hanem az egész világ békéjét, kultúráját, sőt emberi mivoltát is.*

Kár, hogy ezt a kedvezően kínálkozó alkalmat elszalasztottuk és néhány emléktáblán és a bécsikaputéri emlékszobron kívül más nyomokat a lelkekben az ünnep nem hagyott. Mivel ez a jubileumi év szeptember 2-án csak elkezdődött és *a jövő év szeptember 2-án fog végződni, azt hisszük, volna még rá mód és idő, hogy Budavár visszafoglalásának emlékünnepét a nagy történelmi eseménynek megfelelő nagyobbszabású nemzetközi örömünnep megrendezésével emlékezetessé tegyük.* Ez a feladat elsősorban a kormányférfiakra, maga a végrehajtás pedig a város vezetőire vár.

A Rudas- és Szent Imre-fürdőt fel kell ajánlani a külföldi tőkének

Írta: **Szentmiklóssy György dr.**

A *Rudasfürdő* és a *Szent Imre-fürdő* (Rácfürdő) sorsa sokat foglalkoztatta a közvéleményt és az arra illetékes fórumokat. Évek óta különböző megoldások szerepeltek a két fürdővel kapcsolatban. Eddig főleg azonban csak a Rudasfürdővel, amelyet a főváros fel is akart építeni, amikor azonban végre tettre került volna a sor, kiderült, hogy erre a célra nem tud harmadfélmilliót költeni és vízbe is esett a nagy építkezés terve. Most kisebb mértékű átalakításokkal akarják rendezni a Rudasfürdő kérdését. A Szent Imre-fürdő sorsáról pedig egyelőre még szó sem esett. Azt szokták mondani valahányszor erről a fürdőről esik szó, hogy *a kérdés most nem aktuális,* a Szent Imre-fürdő ügyét a Tabán végleges rendezésével együtt kell megoldani.

A Rudasfürdő építkezése már eddig is rengeteg pénzébe került a fővárosnak a nélkül, hogy egyetlen kapavágást is tettek volna. Nyilvános pályázatot hirdettek a fürdőépítés terveire, kiosztottak egész sor díjat, azután a két legjobb pályázó között újabb tervpályázatot írtak ki, amelynek győztese *Hültl* tanár lett, aki el is készítette a végleges terveket. Amikor ez megtörtént és kiderült, hogy

az építkezés közel két és félmillióba kerülne, a fürdő és a vele kapcsolatos szálló azonban örökké deficites maradna,

akkor végül is úgy döntött a főváros, hogy — nem épít. *Hültl* tanárt természetesen ki kellett fizetni és most egy-kétszázezer pengő költséggel csupán modernizálni akarják a régi, a környezetbe bele nem illő épületet.

Nem tudjuk miért volt szükség ezekre a hiábavaló pályázatokra. De ha már megtörténtek, ne bolygassuk ezt a kérdést. Azonban már most vigyáznunk kell arra, hogy hasonló esetek meg ne ismétlődjenek, még inkább azonban arra, hogy a Rudas- és Szent Imre-fürdők kérdése végre is megoldódjék,

Budapest Fürdővárosnak legelemibb érdeke, hogy ennek a két kitűnő fürdőnek és remek forrásainak problémáját minél előbb megoldjuk.

A Rudasfürdő környékén nagyszerű forrásokat fedeztek fel a fúrások. Óriási értékkel gyarapodott Budapest gyógytényezőinek a sora. Teljesen lehetetlen tehát az az állapot, ami ma van, hogy ugyanis ezek az óriási értékek ne szolgáljanak másra, mint arra, amit az egyik újság szellemesen írt meg, hogy „a Duna reumás halai gyógyulást találjanak" a folyamba ömlő forrásvizekben.

A fővárosnak — ez most már nem vitás — nincs pénze arra, hogy felépítse és üzemben tartsa a Rudasfürdőt, meg a Szent Imre-fürdőt. Az államnak sincs erre pénze. De nem is hatósági feladat szerintem az, hogy gyógyszállókat és fürdőket építsenek a közületek. Hatósági kézben örökké deficitesek maradnának úgy a gyógyszállók, mint a fürdők. A hatóságok nem is tudnák felépíteni ezeket a fürdőket és szállókat, mert *az adminisztráció nehézkességénél fogva, meg politikai szempontok miatt ezer különböző érdeket kell kielégíteniök ilyen sorsdöntően fontos és nagyszabású építkezéseknél.*

Amikor a Rácfürdőt a főváros megvette, *Borvendég* Ferenc akkori főpolgármester azzal indokolta a sürgős vételt, hogy a Tabán-problémához hozzá sem lehet fogni, amíg a Rácfürdő magánkézben van.

Most évek óta a fővárosé ez a régi fürdő, a főváros pedig nem tud mit kezdeni vele.

A Tabán kérdését hosszú időre megoldották azzal, hogy a lerombolt viskók helyén parkot létesítettek és évtizedek is eltelhetnek, aminthogy egész bizonyosan el is telnek majd, amíg ismét hozzányúlnak a Tabán problémájához. Most újabb források után kutatnak a Tabán területén, remélhetőleg találnak is kitűnő hőforrásokat, ha azonban Buda csodálatos földje újabb kincsekkel fog szolgálni, megint csak ott leszünk: *nem tudunk majd velük mit kezdeni,* époly kevéssé, mint ahogyan a Rudasfürdő nagyszerű forrásait sem tudjuk értékesíteni.

Megmondom őszintén, mit kell tenni, bár tudom, hogy nagy felzúdulást kelt majd ajánlatom a főváros illetékes tényezőinél. Ha azt akarjuk, hogy a nagy költséggel fúrt források drága vize ne folyjék tovább is a Dunába, hanem azok Budapest idegenforgalmát és a fürdőváros jövőjét szolgálják, akkor

nincs más hátra, mint hogy ezt a két fürdőt felkínáljuk a külföldi tőkének.

Külföldön vannak hatalmas, mobil tőkék, amelyek szívesen kapcsolódnának bele a főváros fürdőéletének felvirágoztatásába és a pillanat erre rendkívül alkalmas is, mégpedig többféle okból.

Talán sehol sincs ma Európában olyan kedvező politikai atmoszféra, mint éppen Magyarországon. Az itteni politikai helyzet nagyon megfelel a külföldi tőkének, amely biztonságot, rendet és nyugalmat keres. *Budapest idegenforgalmi szempontból rendkívül divatos lett,* az idegenforgalmi ipar érdeklődése fel van keltve a magyar főváros iránt. Hogy kereskedelmi nyelven fejezzem ki magamat. Budapestben mind idegenforgalmi szempontból, mind fürdővárosi szempontból is

„fantáziát látnak" ma külföldön.

Nem kell egyéb, mint hogy kedvezményeket, olyan támogatásokat helyezzünk kilátásba a külföldi tőkének, amelyek nekünk nem kerülnek pénzbe és bizonyos, hogy *egész sereg ajánlatot kapnánk a két gyógyszálló és fürdő felépítésére.*

Tudom, hogy erre a gondolatra fel fognak zúdulni azok, akik a mindenáron való üzemesítés hívei. Magam is híve vagyok a községesítésnek ott, ahol az hasznos, ahol közérdek, ahol annak értelme van. De:

hogy az üzemesítés gondolatának áldozatul dobjuk oda a fürdőváros kérdését, hogy évtizedekre, vagy talán örökre kínos és megoldhatatlan probléma maradjon a remek budai gyógyforrások ügye, abba nem nyugodhatunk bele.

A Rudas- és a Szent Imre-fürdők ma koloncok a főváros nyakán. Folyton arról beszélünk, hogy milyen óriási kinceseket birunk bennük, közben pedig ezeket a kinceseket a Dunába folyatjuk. Legyünk bátrak és őszinték, ne folytassunk strucc-politikát a fürdőkérdéssel: *ajánljuk fel a külföldi tőkének ezt a két fürdőt és gyógyforrásait* és akkor egészen bizonyosan lesz megfelelő ajánlat. Jól jár a főváros is, az állam is, Budapest idegenforgalma meg fürdővárosi érdekei is, legfeljebb a halak panaszkodnának. Azoknak a szavát pedig úgyse halljuk.

Uj templom, díszravatalozó és kapuzati épület a Farkasréti temetőben

Még szeptember hó folyamán megkezdődik a 400.000 pengős csoportépítés

Emlékezetes még, hogy a főváros XIII. ügyosztálya 1932-ben eszmei pályázatot hirdetett a *Ferenc József jubileumi díj* keretén belül a farkasréti temető bejáratánál építendő kapuzati épületre. A pályázatra számos érdekes terv érkezett, amelyeket akkor az ügyosztály feldolgozott és az azokban talált ötletek alapján elkészítette a maga tervét Buda központi temetőjének szépítésére. Azóta pihentek ezek a tervek, most azonban megvalósulnak. *Még ebben a hónapban megindul a nagy építkezés a farkasréti temető bejáratánál.*

Salamon Géza tanácsnok,

a főváros közegészségügyi ügyosztályának vezetője, aki alá a temetők ügyei is tartoznak, az alábbiakban ismertette a *Budai Napló* előtt a farkasréti építkezéseket:

— 400.000 pengő költséggel teljesen újjávarázsoljuk a farkasréti temető bejáratát. Kapuzati épületet emelünk, amelynek keretében egy

legalább ötszáz ember befogadóképességű templom is lesz.

A kapuzati épületben helyezzük el a virágárusítókat, ott lesz továbbá a *díszravatalozó* is.

— A templom alagsorában új családi sírboltok épülnek, de a templomhoz csatlakozó árkádokban is sírboltokat helyezünk el. Ezzel az építkezéssel Buda nagy központi temetőjét méltóvá tesszük hivatásához, világvárosi nivóra emeljük, hogy méltó párja legyen a pesti oldal gyönyörű temetőjének, a Kerepesi temetőnek.

— A mostani ravatalozót is átépítjük, hogy összhangba hozzuk ezzel a nagy csoportépítkezéssel.

A tervek teljesen elkészültek, most már csupán a jóváhagyást várjuk, amely minden nap megérkezhetik és ezután nyomban hozzálátunk az építkezés megkezdéséhez.

A *Budai Napló* ad elsőnek hírt a farkasréti temetőben rövidesen megkezdődő nagyszabású építkezésről, amely új dísze lesz Budának. Köszönet illeti érte *Salamon* tanácsnokot, aki nagy lelkesedéssel tette magáévá a farkasréti temető fejlesztésének és szépítésének ügyét, azét a temetőét, amelynek földjében Buda halottai alusszák örök álmukat.

Napvilágra került a világ legnagyobb amfiteátruma az óbudai Nagyszombat-utcában

Kiássák Óbuda második amfiteátrumát, amely sokkal nagyobb az elsőnél

Buda régészeti emlékei lassan-lassan előkerülnek a föld alól.

Az ásatások majdnem ugyanolyan buzgósággal folynak, mint a nyolcvanas évek elején, mikor a főváros áldozatkészségéből az ókori amfiteátrum és Aquincum romjai kezdtek kibontakozni a feledés agyaglárvája alól.

Pénz természetesen most még kevesebb van erre a célra, mint félszázaddal ezelőtt, mikor még a nagy *Torma* Károly és a tudós *Hampel* József üldögéltek a Krempl-malom meszesgödrei körül és adtak utasításokat a napszámosoknak. De a lelkesedés ma sem szűnt meg.

Most egyszerre három helyen folynak nagyobb ásatások. Tabán üresen maradt telkein, az óbudai Nagyszombat-utcában és Békásmegyer határában.

A leleteket a Károlyi-palotában levő *Fővárosi Múzeumban* restaurálják. Az ásatásokat *Nagy* Lajos dr. egyetemi magántanár, az aquincumi múzeum igazgatója irányítja.

Tabánban török emlékek után kutatnak, Megyeren pedig kelta emlékek és őskori veremlakások után. A tabáni ásatások értékesebb darabjait be is mutatták Buda visszavételének kétszázötvenéves emlékünnepén. Megyeren pedig találtak nagy tömegben vörös festésű edénytöredéket, vonaldíszes urnát és sok érdekes kelta emléket, amelyek elárulják, hogy *Buda környékének őslakói közeli rokonságban állottak Délfranciaország keltáival.*

De tudós régészkörök legnagyobb érdeklődéssel a Nagyszombat-utcai ásatások felé fordulnak. Itt bukkant világra Európának egyik legnagyszerűbb ókori kőomladéka,

a második aquincumi amfiteátrum.

Méreteiben állítólag megközelíti a római Colosseumot. Ha nem is egészen akkora, — de *mindenképpen méltó vetélytársa a capuai, a veronai, a puteoli és pompej-i amfiteátrumoknak.*

A környék népe alig vesz tudomást az ásatásokról. A hajnal derengésében napszámosok egyengetik és lapátolják a földet azon a dombszerű, meszire kiemelkedő telektömbön, melyet négy oldalról, a *Nagyszombat*-utca, a *Szőllő*-utca, a *Viador*-utca és a *Pacsirtamező*-utca határolnak.

Köralakú hatalmas kőfalak kerülnek elő kapavágásra a földből,

terméskőpadok, egy ókori páholy körvonalai, ahonnan előkelő római urak és hölgyek gyönyörködtek az ókori aréna véres látványosságaiban. Már sejteni lehet a gerendákkal elkülönített részeken a vadállatok istállóját és a vetkőző-szobákat, ame-

lyekben a gladiátorokat dörzsölték és olajozták az életre-halálra menő kardviadalokhoz.

— *Íme Európa legnagyobb amfiteátruma,* — mondotta *Domján* Árpád szobrász, aki kalauzolt az ásatásoknál.

— Nagyobb, mint a régi aquincumi amfiteátrum?

— Az méreteiben meg sem közelíti ezt.

— Mekkora az átmérője?

— Százhuszonnyolc méter.

Kísérőm, aki mint jeles restaurátor dolgozik a Fővárosi Múzeumban, elmondta, hogy *az ásatások iránt nagy az érdeklődés Rómában is.*

Róma egyik múzeumában egész aquincumi termet rendeztek be azokból a szobor és kőemlékekből, amiket Nagy Lajos vitt magával ajándékba.

Itt őrzik mását a vízi orgonának is, amelynek eredetijét oly féltve rejtegetik az aquincumi múzeumban. Egyetlenegy épségben megmaradt ókori vízi orgona az egész világon! Az angolok állítólag egymillió pengőt ígértek érte, de nem tudták megszerezni.

Az új aquincumi amfiteátrum világrabukkanása csigalassúsággal halad. A kitűnő *Nagy* Lajos dr.-nak összesen harminc napszámosa van a sokirányú ásatáshoz, — ezekből az amfiteátrumra csak tizenkét munkás jut és ezek sem dolgozhatnak mindennap. *Hiányzik a pénz és sok modern segédeszköz, ami ilyen nagyszabású ásatáshoz szükséges lenne.* Szeretnének külföldi pénzcsoportot bevonni, hogy a munka gyorsabb ütemben haladjon, — erre azonban kevés a remény.

Máris fantasztikus tervek bukkantak föl, hogy mi történjék, ha a gigantikus omladék fantasztikus méreteivel a maga egészében napvilágra kerül. Az élénkebb fantáziájúak úgy képzelik el, hogy a környéket parkirozni fogják, bedőlt oszlopcsarnokait korhű másolatban restaurálják. Az épület földszintjén pedig ókori kocsmát rendeznek be, — korhű fölszereléssel, jelmezes kiszolgáló személyzettel. A Bécsi-út felől autón közlekedő külföldieknek látványosságul és fölfrissülő helyül szolgálna.

De ez a jövő zenéje...

Szekula Jenő

Hol legyen a „Kurszalon"

Kovácsházy Vilmos fővárosi tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője a *Budai Napló* legutóbbi számában nyilatkozatban válaszolt *Nemes* J. György dr.-nak lapunkban megjelent érdekes cikkére. A nyilatkozatra *Nemes* dr. az alábbi levélben válaszolt Kovácsházy tanácsnoknak:

— Mélyen tisztelt Tanácsnok Úr! Hálatelt érzéssel olvastam a *Budai Naplóban* közölt interjúban rólam és szerény cikkemről mondott elismerő kritikáját. Valóban csak a *Budai Napló* hasábjai és a Tanácsnok Úr mindig megértő támogatása tették lehetővé, hogy én, a trianoni fürdőorvos, most fővárosunk fürdőiért munkálkodhassam. Ezért ezúttal is őszinte hálámat fejezem ki.

Mindenben aláírom a kurszalon elhelyezési tervére vonatkozó vélekedését is Tanácsnok Úrnak, de szabad legyen szíves figyelmét felhívnom arra, hogy én eredeti cikkemben csak a „központi" elhelyezést javasoltam, de a pesti Vigadó nem az én cikkem javaslata. A központi elhelyezés feltételezése tényleg Budára illik, úgy vélem azonban, hogy még a *Budai Vigadó* is csak átmeneti megoldást szolgálna addig, míg a kialakítandó fürdőcentrumban, *talán a Tabánban* építhetnénk egy igazi „Trouville"-szerű, a célnak tökéletesen megfelelő gyógyszalonházat.

Még mindig csúszik a Várhegy

Az elmult hét folyamán *Király* Kálmán tanácsnok a főváros út- és csatornaépítési ügyosztályának vezetője 3 millió pengő értékű közmunka megtekintésére hívta meg a szakértőket és a sajtó képviselőit. Először a Boráros-téri rendezési munkálatokat tekintették meg, ahonnan a gyorsforgalom számára épített *balatoni úthoz* mentek. Ennek az útnak, mely kizárólag a gyorsforgalom számára épült, megtekintése után a Várhegy nyugati oldalán folyó építkezésekhez indult a bizottság. Az autóbusz a Tabánon haladt keresztül és így az Attila-körút és Gellérthegy között a Szent Imre-fürdő előtt levő terület rendezési munkálatait is megnézték a szakértők. Ezeket a munkálatokat kiegészíti az Árok-utcának a Bethlen-udvartól a Szent Imre-fürdőig terjedő szabályozása.

Az Attila-utca 81. számú ház udvarán építették fel a Várhegy nyugati oldalának támfalát és szivárgóit. Itt kiosztotta *Király* Kálmán tanácsnok a csuszamlás történetének ismertetését tartalmazó kis füzetet. Érdekes magyarázatokat találunk ebben a földcsuszamlásról, amely azóta sem terjedt túl ezen a határon. A csuszamláson nem lehetett a megszokott módon szivárgókkal, a mélyen átnedvesedett hegyoldal kiszárításával segíteni, mert a segítségnek ez a módja csak két év mulva éreztette volna hatását. Sürgős segítségre volt szükség, ezért februárban a támfal építését kezdték meg, amelyet június 28-án fejeztek be. *A veszély azonban még nem mult el teljesen. A csuszamlás végleges megszüntetésére, a talaj kiszárítására és a további átnedvesedés kiküszöbölésére gyökeresebb megoldásra lesz szükség.* Ez ugyanis csak a meredek hegyoldal csúszásra hajlamos agyag- és márgaréteg kiszárítása után remélhető. A munkák elvégzésére 300.000 pengő állott rendelkezésre, amit nagyrészben már fel is használtak. A Logodi-utcán és a Lovas-úton még mindig tilos a közlekedés, bár a Logodi-utcában már megszűnt a csuszamlás, de *a Lovas-úton még nemrégiben is érezhető volt. A Logodi-utca 63, 61, 59, a Lovas-út 25, 26—27 számú házak még most is veszélyeztetve vannak.* A közlekedést még egyelőre nem nyithatják meg, mert nem lehet tudni, hogy a veszélyeztetett házak mikor dőlnek össze.

KÉT szoba-hallos és háromszobás lakások központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással, elsőrangú kivitelben, **II., Bem-utca 7.** számú épülő házban (Margitkörút sarok mellett) s ugyanott három tágas üzlethelyiség 1936. november elsejére kiadó. Bővebbet a helyszinen.

Megindult a harc a Budai Színkör bérletéért

Sebestyén Géza halálával a Budai Szinkör felett a főváros újból visszanyerte szabad rendelkezési jogát. Az elhalt bérlő vagyona és jövedelmei azonban zárgondnokság alatt állanak s a fővárosnak előbb pert kellett indítani a zárlat megszüntetése iránt. Ez volt az oka annak, hogy ebben az idényben még a Sebestyén-család kezén maradt a bérlet, amely most rövidesen amúgy is lejár. Az ősszel már szabadon fog rendelkezni a főváros, amely már meg is tette a szükséges intézkedéseket az új pályázat kiírására.

A türelmetlen színházalapítók nehezen tudják bevárni a pályázati versenyt és *máris rohamot indítottak a közművelődési ügyosztály ellen a színház bérletéért.*

Színészek, vállalkozó tőkések, a pártfogók védőszárnyai alatt, magas tisztviselők és városatyák ajánlásaival kilincselnek a városházán, hogy a színházat megkaphassák. Mi szívesen látjuk a versenyt, de nem hallgathatjuk el, hogy ennek eldöntésénél, csak egyetlen egy szempont lehet irányadó: *olyan bérlőnek kell adni a színházat, aki művészi és irodalmi felkészültségével biztositékot ad arra, hogy a színház műsora és előadásai megfelelnek majd annak a szellemi és ízlésbeli foknak, amely méltó Buda polgáraihoz.*

A könnyű „nyári" múzsát nem akarjuk otthonából száműzni, de nem nézhetjük szótlanul, hogy ez a lenge műfaj száműzött Buda egyetlen otthonából mindent, amit komoly és értékes művészetnek tartunk. Nem kételkedünk abban, hogy ezeket a szempontokat a főváros figyelembe veszi.

Mammut- és rinoceroszcsontok a várbeli barlangokban

Amíg a Vár ünnepi díszbe öltözött és visszaálmodta negyed évezred előtti újjászületésének napjait, a szíve is megdobbant. Feltárta szívét az emberek előtt, hívja azokat, akiknek van még érzékük a multhoz, de hívja azokat is, akik a letünt századok hagyatékát a modern idők szellemével tuldják gyümölcsöztetni.

Tudott dolog, hogy a Vár alatt felhasználásra alkalmas rendkívül mély pincék vannak. Fel is lehetett fedezni bennük a használat nyomait. *Törökpincéknek* nevezték el, mert kiderült a leletekből, hogy a már régebben meglevő barlangokat a török időkben kezdték tömegesen átalakítani pincékké, ahová a Vár lakói éleimiszerüket, sok esetben pedig magukat is rejtették. A *Magyar Barlangkutató Intézet* már 1932 óta foglalkozik ennek a barlangrendszernek a feltárásával, hogy a barlangokat összekötő utak építésével megkönnyítse a barlang látogatóival az üregek megszemlélését.

Ma már 360 m hosszú, kivilágitott barlangsor áll készen Várhegyi Barlang néven.

Az I. kerületi elöljáróság épületében van a lejárat, ahonnan rövid lépcsősor után ügyesen berendezett kis múzeumba jut a látogató. Már itt megtud mindent az ember a *Várhegyi Barlang* multjáról és jelenéről. Már első pillanatra megragadják érdeklődésünket a legtökéletesebb világítási rendszerrel ellátott régészeti és állattani csodák: az itt talált *mammutcsigolya, gímszarvas- és rinoceroszcsontok,* vázlatok, térképek, leírások. A Várhegy talaja több rétegből áll: budai márga, márgamaládék, a Duna hordaléka, mert a folyom valamikor itt fent folydogált, a mésztufa.

A pincék két részre oszlanak. A felsők mesterségesek és csak az alsók igazi barlangok, melyeket a víz mosott ki a mésztufa rétegből. Az ízléses kis múzeum, amelynek tárgyai egyre szaporodnak, még a felsőbb „törökpincék"-ben van. Ugyanitt láthatók az érdekes két régi sírkő szomszédságában a *Magyar Barlangkutató Intézet* többi feltárt barlangjának térképe is, többek közt a három budai nagybarlang: a *Szemlőhegyi, Pálvölgyi* és a *Ferenchegyi barlangok,* azonkívül a *Szent Iván-barlang* (= Sziklatemplom a Gellérthegyen), Lóczy-barlang, amelyek feltárásában nagy munkásságot fejtett ki *Kadics Ottokár* dr. egyetemi professzor, a várhegyi barlangok feltárásának vezetője.

Lépcsőn érünk az alsó barlangokba, *mintegy 11 méterre az utcák szintjétől.* Meglepődik az ember: mintha rendes lakószobákban járnánk, melynek tulajdonosa őrült szeszélyből képezte volna ki az oldalfalakat és mennyezetet „barlangtípusú"-ra. Felgyulnak a reflektorok (mindenhol a legjobb helyen vannak elhelyezve) és megcsodáljuk a természetnek ezt a remekét. Az ember azonban már régen felfedezte:

kutakat látunk a legtöbb helyen, amelyeket színes fények világitanak meg.

Bejutunk a *„csontkamrába"*, ahol

a török idők maradványa, emberi koponyák láthatók, glédába állitva.

Még nem tudták megkülönböztetni fajok szerint, de a kardvágás és a nagy verekedés jelei „szépen" láthatók,

Némelyik „terem"-ből kopott lépcsők vezetnek föl. Ezeket ma már nem használják. Egy-egy mellékbarlang sötétje és fölhalmozott törmeléke csak sejteti, merre is fogunk új érdekességeket látni a *Magyar Barlangkutató Intézet* jóvoltából.

A Várhegyi Barlangot mindenki megnézheti. Csütörtökön, szombaton és vasárnap külön barlangvezetők várják a látogatókat. Csoportos látogatást ajánlatos pár nappal előbb bejelenteni az I. ker. elöl járóságnál.

Abdurahman Abdi Arnaud budai Vezirpasa kincsei

Kincs, Alagút és Kísértet a régi Budán

Buda visszafoglalása harmadfélévszázados centenáriuma alkalmából az Iparművészeti Múzeumban rendezett kiállítás egyik érdekessége az az okirat, mely a halálba induló Vezirpasa „ elásott kincseiről" szól. Ezeket 1686 után rendszeresen keresték Budán.

Kevesen tudják, hogy egy nemzedékkel ezelőtt, e sorok írójának budai diákkorában, a Vezirpasa kincsei után való kutatás olyan komoly dolog volt a kedves régi Budán, hogy

a Hunfalvy-utca és a Lovas-út telektulajdonosai külön szerződéspontokba foglalták az esetleg előkerülő kincsekre vonatkozó jussaikat,

a kincseknek csak egy részét „engedve át" a vétel útján új részesül jelentkező telektulajdonosoknak.

Kincs és földalatti *Alagút,* mely a Várból valahova elvezet, valamint *Kísértet:* mindez *szervesen, előírásosan hozzátartozik Buda örök és hervadhatatlan romantikájához.* Igazán nem illendő dolog, hogy e kincsről teljesen megfeledkeztünk, mi budaiak. A mai technokráciás, plánvircsaftos és kollektivus hőbörödöttségek, illetőleg ideológiák idején hogyan is foglalkoznának az „új emberek" olyan komoly dolgokkal, mint a derék *Abdi* Vezirpasa kincse, szomorú, sápadt Kísértete és Alagútjai?

Már pedig ezek ilyen komoly dolgok. Kincs van minden ódon várban s ezt mindig derék, rendes, előírásos Kísértetek őrzik. A Kísértet kizárólag éjfélkor jelenik meg, rendesen felöltözve, szép, rendes kísértetöltönybe, mely egy szál avitt lepedőből áll. A Kísértet a fejét rendesen a hóna alatt hordja, hosszú láncot csörget maga után. Egy egyszerűbb, igénytelenebb Kísértetnek a bokájára van bilincselve, de komolyabb, előkelő Kísértetek a nyakukra vasalva viselik a láncot. Egyes Kísértetek úgynevezett *„Sóhajtó Kísértetek"*, ezek tudniillik sóhajtanak. Mások ördögi, illetőleg pokoli kacajt hallatnak, mások szerényen huhognak.

Abdi Pasa komoly kísértet volt. Péntek éjjel foszforeszkáló zöldeskék fényben járkált a budai várfalakon, a Hunfalvy-utca 6. számú ház kertje fölötti régi Bástya, a régi budai ácscéh Bástyája, a Szent József Bástyája sarkától egészen a Nádor Bástyáig. Ez volt az ő rayonja. Szép veres turbánja, hófehér szakálla volt és a markában lámpást tartott.

A kincseit kereste, mert úgylátszik, ő sem tudta, hol vannak azok.

Így mondotta el a *Bellevue* — ez volt a Hunfalvy-utca 6. számú ház régi neve — öreg házmesterné asszonysága 1906-ban. Minden pénteken éjjel látta a kísértetet. Személyesen ismerte, sőt beszélt is vele.

„No, wie geht's, Frau Hubenmayer?" — kérdezte Abdi Pasa Frau Hubenmayertől.

A derék Kísértetet ismerte Herr Hubenmayer is. Ő mindig a Bécsi-kapuban találkozott a kísértettel. Herr Hubenmayer ugyanis ilyenkor járt haza a régi *Bauman Slifi* koresmából. Herr Hubenmayer azt állította, hogy a kísértet két hatost kért tőle kölcsön, sőt egyszer a virzsinia szivarja csutakját is elkérte.

A Vezérpasa kincseiről néhai *Grill* Richard, volt huszárkapitány özvegye, *Wohlfahrt* Anna úrasszony is beszélt e sorok írójának. Az övé volt az a villa, mely ma a Petneházy-utca és a Linzi-lépcső között áll. Ez a villa *Széchenyi* Ödön grófé, az isztambuli tűzoltó pasáé volt, ettől vette meg Wohlfartsburgi *Wohlfahrt* Ede miniszteri tanácsos, a Közmunkatanács volt alelnöke. A Széchenyi gróffal kötött szerződésbe a telek azelőtti tulajdonosa a gróffal szemben érvényesíteni akarva a Kincsre való jogait, *ezt külön passzusba foglaltatta bele.* 1913-ban a kertben még látszottak az 1860-as években készült kutatóárkok nyomai. A Grill-család természetesen nem hitt a mende-mondában, de annak emléke máig él a családban.

Ami az Alagutakat illeti: nos, arról mindenki tud, hogy ilyenek „vannak" Budán. Hogy azokat senki sem látta, az mellékes. Szerényebb elméletek szerint csak a Krisztinavárosba, vagy a Víziárosba vezet a titkos alagút. A merészebb fantáziák szerint Óbudára vezet. Némelyek szerint Budakeszire — ez már budakeszi lokális patriotizmus — mások szerint Visegrádra, Esztergomba, Győrbe, sőt Bécsbe is. Ez valószínűbb, mint a vízivárosi elmélet. *Ebben az Alagútban lakik a Kísértet* és alkalmasint ebben van a Kincs. Hol? Valahol Budakeszi alatt vagy Szentendrén.

Mindebből az az érdekes, hogy egy árva szó sem igaz, hiszen *Thaly* Kálmán 1885-ben közölte a Vezérpasa kincseinek esetét. A Vezérpasa ugyanis gályákra rakatta a háreme asszonyait és gyerekeit. Ezeket a gályákat Nándorfejérvárra akarta leúsztatni a Dunán, de a gályákat a török *Dsann Kurtaran,* vagyis Eresi alatt megcsapták Esztergomi *Bottyán* János hajdúi és

a kincset 1868 június 24-én beszolgáltatták az ostrommüvek parancsnokságának.

A Vezérpasa tehát nem ásatta el kincseit.

Thaly Kálmántól nem volt szép dolog, hogy ezt megírta az egykorú hiteles tények alapján, mert ezzel elvette a budai Romantika létjogosultságát. Az az igaz, ami hihetetlen, vagyis ami szép, izgató, titokzatos és vadregényes. Igenis, van Kísértet, Alagút és Kincs a mi kedves Budánkon! A mende-mondának nem az a fontos, igaz-e, az a fontos, szép-e? Budaiak, ne hagyjuk a mi budai regényességünket! Azok a pestiek mindig beleköt-nek a mi budai dolgainkba. Persze, nekik nincs Abdi Pasájuk, se Kísértetük, se elásott Kincsük. Ki hallott pesti titkos Alagútról? „Pest, feketére fest!" Buda a budaiaké. Ezt már a jó öreg Churchill *Wilson* megmondotta. Elvégre is ez a budaiak önrendelkezési joga. Budai autonómia.

Bevilaqua Borsody Béla

Mi ujság a Városházán?

Honffy Lajos adóhivatali igazgató most tette közzé legújabb adókimutatását a főváros adóbevételeiről. A jelentés szerint augusztus végéig a főváros javára 51,242.101 pengő adó folyt be, ami *678.699 pengővel több, mint a mult év hasonló időszakában volt.* Majdnem az összes bevételek emelkedtek, csökkenés csak a városi vámjövedelmeknél tapasztalható.

Szükséglakásokat épít a főváros és ezzel kapcsolatban fokozatosan megszünteti a bérházakban a szükséglakók részére bérelt lakásokat. A nyár folyamán több háztulajdonosnak felmondta a szükséglakások bérletét és a főváros közegei a szükséglakók ingóit a házak udvarára rakták ki. Miután a lakók ingóikat nem voltak hajlandók elvinni az udvarokról, az egyik háztulajdonos beperelte a fővárost az ingók eltávolításáért. *A főváros, mielőtt ítéletre került volna a sor, elvitette a szükséglakók ingóit* és így a bíróság csak a perköltségekre vonatkozóan ítélkezett. Az ítélet kimondja, hogy a főváros mint bérlő köteles a szükséglakókat a ház területéről eltávolítani.

A koldusrendelet végrehajtására bizottságot alakít a főváros, miután mint ismeretes, a belügyminiszter rendelete folytán novemberben végleg betiltják az utcai koldulást. *Schuler* Dezső tanácsnok pénteken délben a közjótékonysági és szociálpolitikai szakbizottságokban tárgyalta le a koldusrendelet nyomán teendőket. Egyelőre albizottságot küldtek ki, hogy ez dolgozza ki a koldusrendelet végrehajtásának módozatait.

A polgármesteri jelentés elkészült a fővárosi közigazgatás legutóbbi félévi működéséről. A jelentés a jövő héten kerül a közigazgatási bizottság elé. A közélelmezési ügyosztály jelentése szerint a főváros élelmiszer ellátása kielégítő volt. A tanügyi ügyosztály az új iskolaépítkezésekről ad számot. Nyugdíjaztak 389 tanügyi alkalmazottat. 262 tanárt és tanítót képeznek ki keskeny filmvetítő készülékek kezelésére. A világítási és vízvezetéki ügyosztály az üzemi szabályzatok elkészítéséről és életbeléptetéséről tesz jelentést. Elkészült az öregségi és rokkantsági eljárást szabályozó rendelet is. *Legközelebb előterjesztés történik a 40 órás munkahét bevezetése és a járadékosoknak betegség esetére való biztosításáról.* A városgazdasági ügyosztály az elmúlt félév örvendetes idegenforgalmi eseményeiről számol be. Az út- és csatornaépítési ügyosztály elvégzett munkaprogrammjáról tett jelentést. Az ipari és közlekedésügyi ügyosztály a munkanélküliség csökkenéséről ad kedvező adatokat. A közjogi osztály adatai szerint *2555 egyén kapott budapesti illetőséget.* Az új választójogi névjegyzékben 358.284 választó szerepel. A közművelődési osztály eredményes népművelési tevékenységről ad számot, A Fővárosi Könyvtár forgalma és könyvállománya örvendetes szaporulatról számol be. A magasépítési ügyosztály végül a nagyrészben már befejeződött fővárosi középítkezésekről tesz jelentést.

A török-magyar kapcsolatok újabb megerősödése

Budapest fejlődő idegenforgalmából eddig csupán a nyugati államok népe vette ki részét. Az *Idegenforgalmi Hivatal* vezetősége nagyon helyes érzékkel meglátta, hogy a tőlünk keletre élő népek kölcsönös megismerése mindkét fél részére komoly értéket jelentene és ezért most érdekes kezdeményezéssel foglalkozik.

Amennyire a korlátozott pénzügyi forgalom mellett ez lehetséges, *ki akarják építeni a Balkán államokból felénk irányuló idegenforgalmat.* Az ilyen irányú tárgyalások igen helyesen elsősorban *Törökországgal* indultak meg, hogy kiépítsék a magyar-török vándormozgalmat. A magyar-török idegenforgalmi kapcsolatok a rideg anyagi érdekeken felül egy már régóta érzett lelki kapcsolat megerősítésére is alkalmasak lesznek.

A *Budai Napló* hasábjain mindíg lelkesen ápoltuk a mohamedán testvéreinkkel való kapcsolatokat és ezeknek kimélyítése érdekében igen komoly lépést fog jelenteni, ha a kölcsönös idegenforgalmi kapcsolatok sűrűbb és közvetlenebb érintkezést teremtenek majd közöttünk. Illetékes helyen nyert értesüléseink szerint a *magyar-török vándormozgalom kiépítésére irányuló tárgyalások már igen előrehaladott stádiumban vannak* és jelek szerint már a közeljövőben eredményt is ígérnek.

A Halász-bástyán kell felállitani Báthory István szobrát

Pásztor János, a kitűnő szobrászművész elkészítette *Báthory* Istvánnak, a nagy erdélyi fejedelemnek és lengyel királynak a szobrát és most már arról folyik a vita, hol állítsák fel a szép szobrot. A bizottság két helyet talált alkalmasnak a szobor felállítására: a ligeti Vajdahunyadvár környékét és a Halászbástya alatt lévő egyik fülkét, amely alkalmas lenne a szobor elhelyezésére. Ez az utóbbi hely azért is megfelelőbb, mint a pesti, mert a *Lechner* Jenő által készített talapzat román stílű, tömör alkotás, amely egyenesen odakívánkozik a megfelelő stílusos környezetbe.

A szobor ülőhelyzetben ábrázolja Báthoryt. Királyi trónon ül, kezében kard, fején kucsma. A szobor 2 méter 70 centiméter magas.

Pásztor János, a szobor alkotó művésze, akit megkérdeztünk, a következőket mondta:

— *A Halászbástya fülkéjének középpontjában szeretném elhelyezni a szobrot, szinte odakívánkozik az, erre a helyre.* A hely történelmi levegője, a multnak kiáramló hangulata szinte predesztinálja a helyet arra, hogy ott a magyar multnak olyan alakját helyezzük el szobor alakjában, akire büszkeséggel tekinthetünk fel. Én a budai megoldás híve vagyok, annál is inkább, mert magam is Budán élek, *szívvel-lélekkel budai vagyok.*

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér,
Hirdetés ára milliméter soronkint.

POSTACSEKK A HÁTRALÉKOS ELŐFIZETÉSEK BEKÜLDÉSÉRE. Hátralékban levő előfizetőink mai lappéldányához postacsekket mellékeltünk, avval a kéréssel, hogy előfizetési hátralékaikat mielőbb adják postára, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

Ady emléke egy budai kávéházban

Nemrégiben megható kis háziünnepség volt az egyik budai kávéházban. Kis társaság ült össze a *Délivasút-kávéházban*, hogy pár pillanatra visszagondoljon arra a húsz év előtti törzsvendégre, aki nem akart a „szürkék hegedőse" lenni. Összeültek, akik tisztelik, akiket barátainak mondott, akikkel együtt ült valamikor ebben a kávéházban.

Az őszhajú *Donreich* néni, akit mindig megvárt és megkeresett, hogy köszöntse, az őszhajú Donreich néni *táblát tétetett a falra*, a költő állandó asztala fölé. Egyszerű, festetlen kis táblát. „Ady Endre — 1910—1916."

A költő „úrfi" szerette Donreich nénit, legelső sorban azért, mert *hasonlított az édesanyjára.*

Köszöntőt is mondtak a tábla előtt; az öreg Tóni bácsi mondta, borosüveggel a kezében. *Tóni*, a főúr hosszan elgondolkozott. Szeretett vele elmulatozni a nagy álmodó.

Akik összejöttek, nem hagyják magukat. Mindenki mesél valamit az emlékeiből.

Itt, a Délivasút-kávéházban ismerkedett meg egyik szerelmével, a kis Lujzával is. Tetszett neki, mert sötétfekete haja volt, kék szeme és kreol bőre. Ady sokszor megvárta a hajnali három órát, hogy hazakísérhesse.

Sok emlék rajzik fel a kávéházban, a régi vendégek mind tudnak valami történetet, őriznek kedves emlékeket Ady Bandiról, aki itt nem költő volt, hanem csak vendég, egyszerű kávéházi fogyasztó. De olyan fogyasztó, akit itt mindenki szeretett. A kávéház kedvence volt.

Rekviem Izabella királyi hercegasszony emlékére a Mátyás-templomban. Gyönyörű és megható engesztelő rekviem volt a budavári koronázó főtemplomban néhai *Izabella* királyi hercegasszony halálának évfordulóján. Az elhúnyt királyi hercegasszony szarkofágja itt van elhelyezve, a templom kriptájában. *Izabella* királyi hercegnő volt az, aki a magyar motívumokkal díszített kézimunkákkal új világpiacot nyitott a magyarságban szunnyadó ősi tehetségek előtt. Ezért lehetett olyan kedves és a hálaérzettől bensőséges az engesztelő szentmiseáldozat, amelyet *Kátay Béla* dr., a templom plébánosa celebrált *Sugár Viktor* karnagy orgonakíséretével. A gyászszertartáson megjelentek a királyi hercegi család tagjai, az udvar képviselői és még számos más előkelőség, hogy hálatelt szívvel áldozzon Izabella királyi hercegasszony nemes emlékének.

Horony-Pálfy Aurél főjegyző átvette a főpolgármesteri hivatal vezetését. *Horony-Pálfy* Aurél legutóbb *Rosta* János tanácsnok mellett a közélelmezési ügyosztály helyettes vezetője volt. Úgy itt, mint megelőzőleg az elnöki ügyosztályban, rendkívüli rátermettségről tett bizonyságot. Új beosztására különösen alkalmassá teszi a népszerű főjegyzőt kiváló felkészültsége és lekötelezően kedves egyénisége. A közélelmezési ügyosztályban *Horony-Pálfy* főjegyző helyét *Flaxmayer* József tanácsjegyző vette át, ugyancsak teljes ügyosztályvezető-helyettesi hatáskörrel. *Csanády* Gusztáv főjegyző, a főpolgármesteri hivatal eddigi vezetője szabadságának lejárta után visszakerül a városházára, ugyancsak ügyosztályvezető-helyettesi hatáskörrel.

Nemzetközi champion és derby ebkiállítás a Nemzeti lovardában. A minden év őszén megtartani szokott nemzetközi champion és derby ebkiállítást szeptember 13-án rendezte a *Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete.* Mint mindig, most is igen nagy érdeklődés nyilvánult meg a kiállítás iránt és szép számmal érkeztek a nevezések, úgy Budapestről, mint külföldről. Számos szép tiszteletdíj állt az egyesület rendelkezésére, mellyel a díjnyertes kutyákat jutalmazták. A kiállított ebek bírálatait a Nemzetközi Szövetség által elismert hazai és külföldi bírók végezték.

Kisboldogasszony ünnepén a budavári Koronázó főtemplom ének- és zenekara a délelőtti misén Schubert D-dur miséjét adta elő, melynek magánszólamait *Szabó* Ilonka, *Laczó* István és *Mezey* Zsigmond énekelték. Offertóriumkor *Antalffy* Vilmos Ave Máriáját *Turcsik* Gizella énekelte. Befejezésül Erkel Himnuszát adták elő.

Több autobuszt vasárnap délben a Várba. *(Panaszos levél.)* Igen tisztelt Szerkesztő Úr, vasárnap délben felmentem a Várba, hogy megnézzem az őrségváltás gyönyörű parádéját. Sokezren voltunk ott, mint mindig és amikor a felejthetetlen látványosság bevégződött, nem akartunk gyalog távozni, elhatároztuk, hogy autobuszra ülünk. Elmentünk a dísztéri autobusz-megállóhoz, ahol már egész tömeg ember várakozott. A kocsi azonban nem jött. Jó tíz percig kellett várnunk, akkor aztán végre megérkezett az autobusz — zsúfolva. Még a lépcsőn is álltak emberek. Kérdem: hol itt az üzleti szellem? Miért nem használja fel a Beszkárt a Várnak ezt a nagy forgalmát arra, hogy ilyenkor több 16-os kocsit állítson be? Miért kell rengeteg embernek szidnia az Autobuszüzemet minden vasárnap délben, fenn a Várban? A kérdésre feleletet szeretnék kapni. Tisztelettel: *Több haragos budai polgár.*

Házasság. Fényes esküvő volt, a Jézus szívéről elnevezett Városmajori plébánia templomban, szeptember 7-én Szentkirályszabadjai *Márffy* Albin dr. nyug. min. tanácsos, az államtudományi intézet igazgatója és neje, néhai szentkirályszabadjai *Márffy* Irén fia, ifj. *Márffy* Albin dr. pénzügyi fogalmazó-gyakornok vezette oltárhoz *Schwarzer* Josef és neje, *Teichmann* Pauline (Michelau, Németország) leányát, *Máriát.* Tanuk voltak: a menyasszony részéről *Richthofen* Oswald, a budapesti német bir. követség attaséja, a vőlegény részéről *Márffy* Ede dr. egyetemi nyilvános rendes tanár.

Nagy Margitka, *Nagy* Dezső leánya a mult héten esküdött örök hűséget a Szilágyi Dezső-téri református templomban *Lendvay* Guidónak.

A krisztinavárosi plébániatemplomban bozóki *Bozóky* Dénes, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője oltárhoz vezette *Senyey* Babát. Tanuk voltak: a vőlegény részéről dr. *Stein* Emil kormányfőtanácsos, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatója, a menyasszony részéről *Homonnay* Tivadar országgyűlési képviselő.

Michnay Erzsébet és ifj. *Papanek* Ernő mérnök 12-én tartották esküvőjüket *a városmajori plébániatemplomban.* (Minden külön értesítés helyett.)

Kund Atala, néhai *Kund* Béla, a Kassa-Oderbergi Vasút volt mérnöke és felesége, *Barnaky* Irén leánya és dr. *Gronovszky* Iván nemzeti múzeumi segédőr, dr. *Gronovszky* Jenő MÁV-tanácsos és felesége *Posgay* Margit polgári iskolai tanárnő fia szeptember 12-én, szombaton este 7 órakor tartották esküvőjüket a kelenföldi evangélikus templomban.

Balassáné Dömjén Teréz áll. kép. okl. zongoratanárnő
I. Csaba-utca 9. I. emelet 3
Megbeszélés: d. e. 9—11-ig és d. u. 3—6-ig. Telefon: 1-548-60

Mit olvassak? Erre vonatkozólag a legújabb és legjobb könyv *dr. Sebestyén* Sándor székesfővárosi felsőbb zeneiskolai tanára módszertana, amit a gordonkajáték technikájának az elemzéséről írt. Rózsavölgyi kiadás.

Októberben a Margithíd kiszélesített részére terelik a forgalmat. A Margithíd kiszélesítésének munkája kitűnő tempóban halad előre. A szigettől a budai partig terjedő részén most fektették fel a vasbeton járófelületet, erre aszfaltréteg, szigetelőlemez jön, majd 5 centiméter vastag védőbeton, azután fakocka. *Mihelyt ezt befejezik, erre a sávra ráterelik a forgalmat, már októberben megindul rajta a gyalogos és járműközlekedés.* Ezzel egyidejűen történik meg a budai feljáró kiszélesítése. A déli villamos sínpárt áthelyezik az új hídrészre. A középső hídsávot lezárják és ott építik az új villamosvágányt, mégpedig az északi vágánypárt. *Lesz idő, amikor három villamos vágánypár fut a hídon.* Ezzel egyidőben készül a kocsiútburkolat. Mindig rendelkezésre fog állni a forgalomnak a hídon valamivel nagyobb terület, mint ma. A szigeti perront utoljára készítik el, amikor már a híd valamennyi egyéb munkáját befejezték.

Gyülés a rokkantsegélyek emelése érdekében. A Magyar Rokkantsegélyző és Nyugdíjegylet tagjai sérelmeik és panaszaik megbeszélése végett 1936. évi szeptember hó 13-án, vasárnap délután fél 3 órakor a Budai Katolikus Kör I. emeleti helyiségében, II., Pálffy-tér 4. szám alatt értekezletet tartottak. Az értekezlet főtárgya a rokkantsegélyek felemelése iránti javaslat volt.

Tarján — Budán. Mióta *Tarján* megvetette a lábát a budai *Lukács-fürdőben,* lényegesen hozzájárult Buda, de különösen Óbuda színvonalának emeléséhez. A Lukács-fürdőben gyönyörű terrasz épült csukható-nyitható tetővel, úgyhogy *a legnagyobb zivatar esetén is a közönség nyugodtan vacsorázhat tovább a helyén.* A nyáron tavat építettek a parkban és a tó elé kerül most *az új, fínom kis étterem,* amely kb. szeptember közepén nyílik meg. Szándékosan mindössze 80 hely van ebben a kis exkluzív étteremben, ahol *cigány fog muzsikálni.* Tarján fínomat, szépet akar és bizonyára sikerülni is fog majd neki az előkelő budai közönséget ebbe az elegáns étterembe odavonzani.

Az idei télen a bár sem szűnik meg, hanem mint café-bár folytatja működését, délután és este lesz tánc, *Vörös* Anikó, a gyönyörű magyar dizőz éneklése mellett. Zongoristának egy most feltűnt zenei tehetséget, *Martiny* Lajost szerződtették, akinek neve rövidesen híres lesz. Kevés ilyen jazzvirtuóz van Magyarországon. A bárban az árak kávéháziak lesznek, nem kell pezsgőt fogyasztani, délután kávét, teát vagy csokoládét 1.30-ért, este feketekávét, magyar likőröket vagy magyar párlatot ugyancsak 1.30-ért adnak. Azt hisszük, ez a bár lesz a télen át a budai táncoló ifjúság kellemes központja.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

Lelkigyakorlatok a Manrézában. Az őszi lelkigyakorlatok megkezdődtek a zugligeti Manrézában. Szeptember elején kezdődött a kőbányaiak részére, 17-től a balassagyarmatiak, 21-től a pestszenterzsébetiek, 26-tól pedig a mérnökök számára lesz lelkigyakorlat.

A főváros közlekedési vállalatainak új igazgatósági tagjai. A székesfőváros tulajdonában lévő közlekedési vállalatok közgyűlésükről az iratokat beterjesztették a cégbírósághoz. A cégbíróság elrendelte a következő igazgatósági tagok bejegyzését: *Lévai* Sándor, *Terbócz* Imre, *Toperczer* Ákos dr. és *Veress* Gábor.

Tisztviselői áthelyezés. Budapest polgármestere a közszolgálat érdekében több tisztviselő áthelyezése iránt intézkedett. Ezek között *Tóth* Kálmán id. hivatalnokot a statisztikai hivataltól az I. kerületbe, innen pedig *Mattyasovszky* Jenő id. hivatalnokot a közjogi ügyosztályba helyezte át.

B. Késmárky Róza: „Még egy Hemil." Chamisso Adalbert halhatatlan novellahősének női változatát írta meg, egy terjedelemben is imponáló versesregényben *B. Késmárky* Róza. Arról szól a történet, hogy egy vidéki környezetben a leggondosabb szülői és társadalmi ellenőrzés alatt nevelődött úrilány megtalálja a férfiideált, aki után lelke minden vágyával vágyódik, de mikor találkoznak, mikor ezer jellel mutathatná szerelmét, tétovázó ijedtséggel menekül, nem lesz idill, nem lesz csók, csak egy lánynak arcáról fonnyadnak le a rózsák. A 80 esztendős, de csodálatosan friss invenciót mutató szerző a mult század utolsó évtizedeinek magyar úriosztályát, konzervativizmusával, elfogultságaival találó portrékban mutatja be művében, mely a *Magyar Szépirodalmat Pártolók Egyesülete* kiadásában jelent meg. A könyvhöz *Halmi* Bódog írt bevezető tanulmányt.

Mekkorák és mennyit érnek a budai temetők. Az összes budai temetők területe 228.5 kataszteri hold. Ennek nagyrésze már felhagyott temető. Temetések céljaira ma már csak a farkasréti (115.000 négyszögöl) és az óbudai (70.669 négyszögöl) szolgál, azaz *összesen 116 hold.* Az óbudai temető minden katasztrális holdja 12.800 pengőt, a farkasréti temetőé pedig 20.700 pengőt ér.

(B. E)

60 FILLÉRT MÁR MEGTAKARÍT MIELŐTT ELINDUL VÁSÁROLNI, HA BUDÁN EGY KÍSÉRLETET TESZ AZ ÚJ VEZETÉS ALATT ÁLLÓ, MODERNÜL FELSZERELT
GERLAY-ILLATSZERTÁRBAN
I, SZENT JÁNOS-TÉR 1/A HORVÁTH-KERTNÉL. TELEFON: 1-527-55

Budára költözött a Magyarság

A legnagyobb és legnépszerűbb magyar napilapok egyike a *Magyarság* Budára költözött. A Hunyadi János-út 2. szám alatti kétemeletes gyönyörű palotában székel ezentúl a *Magyarság* szerkesztősége és kiadóhivatala s a hatalmas lapvállalat helyiségei megtöltik az egész palotát.

Budának öröme és nagy elégtétele, hogy a *Magyarság* megtörte a jeget, kiirtva azt a babonát, hogy a napilapok szerkesztőségének a pesti oldalon kell lenniök. Buda szédületes fejlődését, a modern haladásba való bekapcsolódását misem bizonyítja jobban, mint az, hogy most a *Magyarság* is átjött Budára, új színt, új és nagy értéket jelentve a jobbparti városrésznek.

A *Budai Napló* őszinte örömmel üdvözli a *Magyarság* szerkesztőségét és kiadóhivatalát új palotájában, mely méltó keretül szolgál a legelőkelőbb magyar napilapnak.

Nem épül meg a hűvösvölgy—zsámbék—tinyei vasútvonal. Özv. *Vaitzik* Edéné budapesti lakos még 1928-ban engedélyt kapott arra, hogy a hűvösvölgyi villamosvasúti végállomás tájékáról Budakeszin, Telkin, Budajenőn, Zsámbéken át Tinye községig vezető villamos- vagy motoros-üzemű helyiérdekű vasútvonalat építtessen. Azóta a miniszter az előmunkálati engedélyeket minden évben meghosszabbította *és most is megengedte, hogy az engedélyes az építkezést csak a jövő esztendőben kezdje meg.*

Ezredtalálkozó Budán. A volt m. kir. budapesti 30. honvédgyalogezred tisztikara és legénysége szokásos bajtársi összejövetelét szeptember 14-én délután 5 és 6 között a Lánchíd budai fejénél levő *Lánchíd-kávéházban* tartja.

Igazgatói megbízást kapott egy budai tanár. Buda társadalmának ismert és közbecsülésben álló tagja távozik el a fővárosból. A kultuszminiszter *Ujvári* Lajos dr. budapesti II. kerületi egyetemi katolikus gimnáziumi rendes tanárt a szolgálat érdekében *a mezőkövesdi katolikus Szent László gimnáziumhoz* áthelyezte és megbízta az iskola igazgatói teendőinek ellátásával.

Elárvereznek egy naphegyutcai sarokbérpalotát. Dr. Eörsi Istvánné Szemző Katalin kérelmére az I—III. kerületi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság elrendelte az árverést Weil Lipót Naphegy-utca 7/a. és b. és Lisznyay-utca 2. és 4. szám alatt lévő sarokbérpalotájára. A végrehajtató követelése 7000 dollár, az árverés kitűzéséhez azonban még számos hitelező csatlakozott nagyobb követelésekkel.

Ünnepelték a legöregebb fővárosi vegetáriánust. A Magyar Vegetárius Egyesület tagjai a csillaghegyi Dunaparton a *Füzessény*-nővérek csónakházában ünnepségre gyűltek össze. Az ebédnél *Bicsérdy* Tibor ny. őrnagy, az egyesület elnöke mondott beszédet, majd *Inkei* Mihály és *Recskó* András dr. a jelenlevő *Junger* Zsigmondot — egyesületük legidősebb tagját — üdvözölték, aki születésének 87-ik évét ünnepelte. Ebéd után tréfás felolvasások, majd *Füzessény* Adél zongorajátéka és tánc fejezte be az ünnepséget.

Megnagyobbítják a Hubertus-vendéglőt. *Mayer Pál,* a kapásutcai *Hubertus-vendéglő* népszerű tulajdonosa, aki kitűnő konyhájáról és zamatos balatoni öreghegyi boráiról híres egész Pest-Budán, — mint örömmel értesülünk — megnagyobbítja vendéglőjét. A 80 éves híres *Bruckner-házban* — amelyben most a Hubertus-vendéglő van, *s amely alatt Buda egyik legszebb és legrégibb, valósággal látványosságszámba menő borpincéje van* — már javában folynak az átalakítási munkálatok, hogy mire lehullanak a falevelek, s beállnak a hűvös budai esték, Mayer bácsi már díszesen átalakított és megnagyobbított termekkel álljon a közönség szolgálatára.

A MFTR bécsi hajó és a kofahajó továbbra is közlekedik. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási rt. igazgatósága közhírré teszi, hogy a Budapest—Pozsony—Wien közötti, heti háromszori hajójáratot (indulás Budapestről hétfőn, csütörtökön és szombaton 18 órakor) a Gönyű—Győr közötti csatlakozó járattal együtt, valamint a Budapestről 11 órakor Esztergomba és onnan vissza 18 órakor induló úgynevezett kofahajót további intézkedésig továbbra is fenntartja.

Több mint háromezer pályamű érkezett a Gázművek koksz-jelmondat pályázatára. A fővárosi Gázművek igazgatósága a közelmultban jelmondat-pályázatot hirdetett a kokszhasználat népszerűsítése, előnyeinek kidomborítása érdekében. Most járt le a pályázat, amely váratlan nagy sikerrel járt. Több mint háromezer jelmondat, versike és egyéb pályamű érkezett az érdekes pályázatra, amelynek feldolgozása most hosszabb időt igényel. A nagy érdeklődésre és a szemmelláthatóan eredményes pályázatra tekintettel a Gázművek igazgatósága elhatározta a pályadíjak fölemelését. Az anyag földolgozása után ül össze a zsüri a díjak odaítélésére.

XI. Ince pápa szobra a Várban

Az *Actio Catholica* felhívására a magyar katolikus társadalom már serényen készülődik az idei nagygyűlésre. Az idén a nagygyűlés október 3-án kezdődik és 6-án zárul. Ennek a négynapos országos katolikus tanácskozásnak egyik kiemelkedő ünnepsége *XI. Ince pápa szobrának felavatása.* Az ércbeöntött szobrot, amelyet *Damkó* József szobrászművész alkotott, a Várban a koronázó főtemplom melletti volt Iskola-téren, amelyet a közmunkatanács „XI. Ince pápa-tér"-nek nevezett el, állítják fel. A felavatási ünnepséget október 5-én, hétfőn délután tartják meg.

SZÍNHÁZ ÉS MOZI

Megnyílt a Kisfaludy színház

Erdélyi Mihály, a kitűnő színidirektor, aki ezévben ismételten kibérelte az újlaki Kisfaludy-Színházat, pompás előadással fogadta a budai színházlátogató közönséget.

Pénteken volt a megnyitás táblás ház előtt, a Városi Színház nagy sikert elért operettjével, a *Párnai ibolyával.* A kedves operettet új, pompásan bevált operettgárdával játszatja a Kisfaludy-Színház szeptember 17-ig. Ezeket és a következő nívós előadásokat nagy árengedmények is kísérik. A darab *Galetta* Ferenc kitűnő rendezésében és *Antal* Ila, *Fáskerty* Maca, *Galetta, Rákos, Makó, Orbán* Gizi és *László* Éva felléptével került színre. Naponta két (½6, ½9), vasárnap három (½4, ¾6 és ½9) előadás van.

A megnyitó díszelőadáson a színház közönsége lelkesen ünnepelte *Erdélyi Mihály* igazgatót, aki ezúttal harmadik szezónját kezdte meg a Kisfaludy Színházban.

Színháznyitások — főpróbák. A *Nemzeti Színház* pénteken este nyitotta meg kapuit *Katona József* örökbecsű darabjával, a *„Bánk bán"*-nal. A sikerült előadást szépszámú előkelő közönség nézte végig és sokat tapsolt a kitűnő együttesnek.

Az Erzsébetvárosi Színház és a Józsefvárosi Színház, *Erdélyi* Mihály kitűnően vezetett színházai, pénteken este nyitottak a *„Csavargólány"* és a *„Jóházból való úrileány"* előadásaival. Mindkét előadást táblás ház tapsolta.

Buda ünnepe a Városi Színházban. Nem fejeződött még be a budavári ünnepségek sora. A nagy évforduló emlékére nagyszabású díszelőadást rendeznek október 12-én a *Diplomások Önsegítő Szövetkezetébe* tömörült állástalan diplomások a Városi Színházban. *Farkas Imre* hazafias tárgyú operettje, *A királyné rózsája* kerül színre elsőrendű művészek felléptével.

Felavatták Katona József mellszobrát a Nemzeti Színház előcsarnokában. A *Nemzeti Színház* előcsarnokában pénteken délben kegyeletes ünnepség keretében avatták fel *Katona Józsefnek,* a *„Bánk bán"* halhatatlan költőjének mellszobrát, *Somló Sári* szobrászművésznő sikerült alkotását.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. Szerdáig: Az idény legizgalmasabb filmje: *A kék dandár* (Anna Bella, Jean Murat). Fényes kísérő műsorban: *Ünneplő magyar falu.* Cukorkirály: színes film. *Barney Rapp és zenekara,* varietéfilm. Magyar és Fox Híradó. A következő műsor: Garzia futárja (Wallace Beery). — Előadások kezdete hétköznap: 4, ½7, ¼10, vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8, 10 órakor.

ATRIUM FILMPALOTA
MARGIT-KÖRÚT 55
Tel.: 1-540-24, 1-530-34
Egy hétig csak kacagni lehet: *Havi 200 fix,* a legvidámabb magyar vígjáték Páger, Uray, Jávor kitűnő alakításával. Utána még egy hosszú film: *Inkák földje.* Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. Legédesebb, legaranyosabb film: *Mézeshetek* Anny Ondrával! Utána *Csipi* a cirkuszban, variete parádé; *Mickey vikendkalandjai. Mi újság a nagy világban?* Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ¼8, ½10 órakor.

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Telefon: 1-566-05. Anny *Ondra* legpompásabb filmje, a *Mézeshetek.* Érdekes, vidám, változatos kísérő műsorként: *Csodaórás, A madárvilág csodái.* Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

Kiállítás a Nemzeti Szalonban

Ünnepi keretek között nyitották meg a *Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület* helyiségeiben (V., Erzsébet-tér) az új festőművész- és szobrászkiállítást. A kiállítás érdekessége *Winold Reiss* amerikai festőművész indián képei, amelyek új színekben, új megérzésekkel rokon gondolatokról tanúskodnak. Illő magyar környezetként veszik körül ezeket *Barth* Ferenc, *Kákay-Szabó* György, *Molnár* Géza, *vitéz Pataky* Ferenc festőművészek és *Schrotter* Frigyes, *Turchányi* László, *Zólyomi-Zierlich* Dezső szobrászművészek jeles alkotásai.

Személyi hírek

SERÉDI JUSZTINIÁN Dr. bíboros hercegprímás elutazott a brüsszeli katolikus nagygyűlésre *Bartmann Miklós* pápai kamarás kíséretében. A hercegprímás egy hétig marad Belgiumban.

SZENDY KÁROLY polgármester szeptember 7-én családi körben ünnepelte ötvenegyedik születésnapját. A polgármestert ebből az alkalomból tisztelői és barátai igen nagy számban keresték fel, hogy jókívánságaikat kifejezzék.

KOZMA JENŐ Dr. a jövő héten tér vissza vidéki birtokáról Budapestre.

RUPPRECHT OLIVÉR Dr., a *Magyarság* vezérigazgatója, aki nyári szabadságát Dániában, a Fareör-szigeteken fókavadászattal töltötte, hazaérkezett Gellért-szállóbeli lakására.

HUBAY JENŐ, aki a budavári évforduló ünnepségeire a fővárosba jött, visszautazott mosóci birtokára.

LENDL ADOLF Dr., lapunk kitűnő munkatársa, szerencsésen felépülve balesetokozta betegségéből, a napokban visszatér Keszthelyről Budapestre.

BUDA LEGKEDVELTEBB VACSORÁZÓ HELYE A
DONGÓ ÉTTEREM
ahol esténként Tulli Béla muzsikál.
II., MARGIT-KÖRÚT 20
TELEFON: 1-570-19

TAJTÉKPIPÁT (szépen kiszívottat) legmagasabb áron vesz
NOVÁGH műeztergályos utóda IV., EGYETEM-UTCA 3.

BUDA SPORTJA

A Budai Napló munkatársa állandóan járja a budai egyesületeket, hogy frissen értesüljön azoknak a legégetőbb problémáiról, időszerű kérdéseiről, közelebbi vagy távolabbi terveiről. Ennélfogva jogunk van arra, hogy a sportélet egyik sokat vitatott ügyével, a III. ker. FC-nek a Nemzeti Ligában való szereplésével foglalkozzunk. Beszéltünk *Finály* Árpád dr.-ral, a *III. ker. FC* elnökével, aki pár szóval cáfolta a vádaskodókat és röviden vázolta, hogy a csapat felfelé ívelő úton van. Tervbe van véve még több professzionista játékos szerződtetése is. Teljes sikerre azonban csak akkor számíthat az egyesület, ha a III. kerület területén lakó sporttársadalom megfelelő támogatásában részesül. A következő mérkőzésével az Elektromos ellen akarja bebizonyítani a *III. ker. FC* életrevalóságát.

Olimpiai győzteseink — illetékes helyről nyert felvilágosítás szerint — hamarosan újabb kitüntetésre számíthatnak. Már folyamatban vannak a *Toldi érdemérem* megadását megelőző intézkedések, hogy azt az OTT elnöke egy ünnepélyes ülésen feltűzhesse az olimpiai babérok hőseinek mellére.

A Magyar Birkozó Szövetség a pénteken este 8 órakor kezdődő díszlakomán ünnepelte a berlini olimpiai játékokon győztes versenyzőit. A kedves és jóhangulatú estebéd a MAC margitszigeti klubházának nagytermében folyt le.

A BEAC dédelgetett világbajnoka, *Csik Ferenc* dr. szobrát az ünnepelt jelenlétében leplezte le szülővárosa, Kaposvár. A pompás szobor budai művész, *Lányi Dezső* alkotása. *Csik* Ferenc az ünnepség végeztével elültette az Olimpiai tölgycsemetét a Hősök Ligetében.

A Hősök Emlékversenyét, amelyet a *MAC* hősi halált halt tagjainak emlékezetére rendeztek, a *MAC* nyerte 34 ponttal a *BBTE* (25 p.) és a *KEAC* (5 p.) előtt. Ugyancsak a MAC vitte el a pálmát a *Krempels Viktor-emlékversenyben is* (100 m, 400 m, 110 m gát, súlylökés, magasugrás, távolugrás, pentatlon, 15-ször 400 m). Az országos rekordot és szép küzdelmet hozó verseny két napig tartott, azonban egy szám: a rúdugrás a most vasárnapi BEAC-versenyre maradt.

A budai derby, amelyet Újpesten játszott le a két csapat, a *Budai 11* győzelmét hozta a *III. ker. FC* fölött 1:0 (0:0) arányban. A győztes csapat kissé bizonytalanul vette az eddig gyengén szereplő ellenfelével a mérkőzést, amire majdnem ráfizetett, mert a legjobb óbudai amatőrjátékosokkal és három új professzionistával megerősített *III. ker. FC* végig egyenlő ellenfele volt a *Budai 11*-nek, amely az utolsó percekben szerezte meg a két bajnoki pontot *Komáromi* góljával. A *Budai 11 FC* legközelebbi mérkőzését az Erzsébet—Soroksár ellen vívja — a Berlini-úti pályán.

A 33 FC pompás iramban lépte le nagynevű ellenfelét, a Fer. Vasutast 2:1 arányban.

A Goldberger SE—Urak mérkőzés eredménye 4:2 (1:1) arányban, bizonyít a budai cégcsapat nagyobb tudása mellett.

Ünnepelt a Régi Gárda. A *MAC Régi Gárdája* kedden este a margitszigtei klubházban bajtársi összejövetelt rendezett. *Pekár* Gyula elnök szép beszédben köszöntötte *Phillippovich* Károlyt, a MAC elnökségi tagját, a Régi Gárda kincstárnokát, *Holub* József elnökségi tagot, a Régi Gárda háznagyát és dr. *Hallóssy* Tibort, a Régi Gárda tagját kormányfőtanácsosi címmel történt kitüntetésük alkalmából. A megjelentek lelkes ünneplésben részesítették a Régi Gárda kiváló, népszerű tagjait. A vacsora során felszólalt *Kisfaludy-Stróbl* Zsigmond szobrászművész, aki örömmel emlékezett meg arról, hogy Budapest és Magyarország iránt milyen őszinte rokonszenv nyilvánul meg a legelőkelőbb angol körökben.

Ünnepség a Goldberger-gyár sportegyesületében, amelynek műsorában kabaréelőadás is szerepelt. Ekkor búcsúztatták a gyár tisztviselői és munkásai az Amerikába utazó Buday-Goldberger Leó dr.-t, aki megható szavakban köszönte meg az üdvözlést.

PÉCSVÁRADI FLEISCHER VAJ-SAJT TELEFON: 1-544-76
Fióküzletünk: MARGIT-KÖRÚT 48 SZ. MEGNYILT

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

(Ebben a rovatunkban előfizetőink és olvasóink minden kérdésére válaszolunk.)

Iskolai gondok. Bizony, a gyerek taníttatása nehéz dolog. Abban is igaza van, hogy a tanárok ezt sokszor és sokféleképpen meg is nehezítik, ha a fiú nem úgy tanul, vagy amint ön írja: „nem szimpatikus". De azért ne vigye máshova. Az iskola tulajdonképpen az élet előkészítő tanfolyama, ahol nem is a tananyag megtanulása a legfontosabb, hanem az, hogy megszokjuk már kicsi korunkban az egymással való érintkezést, az érvényesülés nehézségeit és intrikáit. A középiskolai tanár se igazságtalanabb a maga helyén, mint egy bankigazgató vagy más főnökjelölt. Meg kell hódítani a szülők türelmével és le kell győzni a gyerek tudásával. Ez a probléma minden intézetben egyforma. De azért tessék megírni a részleteket is, majd utána nézünk a dolognak.

Römaifürdői előfizető. (H. B.) Értesülésünk szerint ezidén már ott is megkezdi munkáját egy népművelési telep. Ennek a részleteit legpontosabban a Népművelési Bizottság havi munkaprogrammjában találja meg. A másik kérdésre, a következő számban felelhetünk csak. Szíves jókívánságait hálásan köszönjük.

Hiú asszony. (Lajos-utca.) Ez nem is hiúság, hanem komoly kötelesség úgy önmaga, mint egész környezete iránt. Minél előbb, okvetlenül tessék megcsináltatni. Kozmetikust mi nem ajánlunk, de akármelyik bejegyzett és iparengedéllyel bíró cég kockázat nélkül vállalkozhat rá. Sikerülni fog!

Vendégjárás. A vendéglátás kérdése bizony napról-napra nehezebb feladat elé állítja a háziasszonyt. De ha annyi a vendég, mint írja, még könnyebben lehet a dolgot megoldani. Tessék kétszer hetenként a sütések legnagyobb részét lebonyolítani úgy, hogy estére csak a legfontosabb tálakra legyen gond. A hideg előételek, a gelék, krémek legtöbbször már előző este elkészíthetők, úgyszintén a teás vacsorákra szánt szendvicsvajak és pástétomok, sőt még a töltött zsúrkenyerek, vagy sajtos kenyértorták is. Tessék linzer anyagból, omlós vajas tésztából és mogyorós masszából készült sütemény-variációkat jóelőre elkészíteni, akkor sokkal egyszerűbben fog menni a dolog, a Méltóságos Asszony nem fárad ki annyira és a vendégek is kevésbbé lesznek a terhére.

M. G. (Krisztina-körút.) A francia nyelvgyakorlásra vonatkozólag tessék a következő számunkat megvárni, amikor érdekes újítással fogjuk meglepni önt épúgy, mint többi előfizetőinket és olvasóinkat.

Fiatal anya. Ne tessék csodálkozni, ha a kicsike nem olyan jó étvágyú, amikor felkeltik álmából. Aludni kell hagyni és még azután is kedélyesen megvárni, amíg kedve szerint körülnéz és kinyujtózkodik. Utóvégre ilyen kicsi emberke nem percekre beállítható gép (ha mi idővel azokká is leszünk!). Ha öt óráig is elalszik, hát tessék addig hagyni, mert ez azt jelenti, hogy az ő szervezetének annyi kell.

Lakások tökéletes ciánozása garanciával
FISCHER VACUUM
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Egyes bútordarabok ciánozása, molyirtása ciánkemencében
FISCHER,
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Közmunkák Budán

A Mészáros-utcai leánygimnázium részére szükséges kapcsolótáblák szállítására tartott szeptember 4-én szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere (XIII. üo.). Ajánlatot adtak be: Alex György 5441.—, Novák Pál 6846.78, Erőátviteli és Világítási Rt. 7169.20, Thermolux 7299.22 (29. tételre nem adott árat), Barta Károly 7332.40, Márton Pál 7385.— (költségvetésben nem adott egységárat), Farkasvölgyi-féle Vill. Rt. 7786.98 (a 29. tételre nem adott árat), Ganz és Társa 9085.— P-vel (egységárakat nem adott).

XI. ker. Budafoki-út, Lenke-út és Verpeléti-út között lévő szakaszán szükséges gyüjtőcsatornaépítési munkálatokra hirdet 40.807/1936—II. sz. alatt szeptember 22-én d. e. 9—10 óra között versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (II. üo. II. 284.). Az ajánlati nyomtatványok II. 289. sz. alatt az előírt áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető II. 273. sz. alatt. Az ajánlatok felbontása 11 órakor lesz.

A Batthyány-u. 8. sz. alatti polgári iskola mázolómunkáira tartott szeptember 4-én szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (XIII. üo.). Ajánlatot adtak be: Szabadi János 2318.32, Tóth Ferenc (ajánlata fűzetlen) 2336.62, Özv. Halász Sándorné (ajánlata fűzetlen) 2598.20, Obermayer István 2725.—, Ersing János (ajánlata fűzetlen) 3312.20, Vattai Nándor 3403.59, Uitz Péter 3970.40 P-vel, költségvetés szerint, költségvetés fűzetlen.

A II. ker., vízivárosi Pénzügyi Palota tatarozási munkáira hirdet 38.980/1936. VIII. üo. szám alatt szeptember 23-án 12 órára versenytárgyalást a dohányjövedéki közp. igazgatóság (II., Iskola-utca 13, VIII. üo.). Ugyanott a kiírás részletei 50 fillérért beszerezhetők.

LÁT SZEREZ ÉS FOTÓSZAKÜZLETEM
ÚJ HELYISÉGE I, KRISZTINA-TÉR 3
Auguszt-ház ZIBRINYI

KÖZGAZDASÁG

Az Angol-Magyar Bank új fiókot nyit Budán. Az Angol-Magyar Bank a budai hitelélet kielégítésére ismét életrehívja egy idő óta szünetelő Margit-körúti fiókját. A bankfiók *a Margit-körút és a Tégla-utca sarkán épülő új házban nyílik meg* és november első napjaiban kezdi meg működését.

TÉBE-körzeti ülés. A TÉBE tiszántúli körzete Debrecenben ülést tartott. Az értekezletet megelőzően Hegedűs Lóránt a körzet vezetőségével megkoszorúzta Baltazár Dezső püspök sírját, aki haláláig díszelnöke volt a tiszántúli körzetnek. A körzet ülésén Hegedűs Lóránt a gazdasági helyzet jövő alakulásáról tartott előadást és kiindulva az általános nemzetközi fegyverkezés kérdéséből, megállapította, hogy a fegyverkezési ipar a munkanélküliséget nem szünteti meg, hanem erre csak a gazdasági forgalom szabadságának helyreállítása képes. Ezután rámutatott a magyar ipari élet jelentőségére. Ezután Szél Jenő dr,. a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója tartott széles tudásra és nagy felkészültségre valló, értékes előadást a racionalizálásról.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

I. ker., Hegyhát-út 35. kétemeletes bérházra Erdélyi Ferenc és nejének Kacsa-u. 23. (tervező: Szirmay József II., Bimbó-u. 21).

I. ker., Gálszécs-utca 23 családiházra Várkonyi József és nejének Kerepesi-út 13. (tervező: Molnár József, Gólya-u. 37).

II. ker., Harangvirág-utca 6. családiházra, Jakab Miklós dr. és társainak Lipót-körút 12. (tervező: Sós Aladár és Kocsis Tivadar II. ker., Keleti Károly-u. 29).

III. ker., Testvérhegy 2043/3 hrsz. családiházra id. Krisán József és nejének, Eszéki-út 12. (tervező: Nagel Jenő, Jász-utca 116).

XI. ker., Kökörcsin-utca 20. kétemeletes bérházra Vogel Ferenc és nejének, Baross-u. 36. (tervező: Neudorfer László, Erzsébet-körút 33).

XI. ker., Budaörsi-út 36/a családiházra Springer Antalnak, Lövőház-u. 16/a (tervező: Kiss Albert, Üllői-út 21).

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai címtábla festészete
II, Iskola-u. 18. Telefonhívó: 1-568-63

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmúlt héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Lenke-út 4555/60. Eladó Hesz Lajos és társa, vevő Solt Lajos dr., 115 öl, 69.000 P, ház.

Hidegkuti-út 48. Eladó Simontsits Elemérné és társa, vevő Hoffmann György, 305 öl, 16.644 P, telek.

Levendula-utca 4. Eladó Bláz Benő, vevő Jäger Sándorné, 152 öl, 12.000 P, telek.

Sasad-dülőben 2367/3. Eladó Berecz Lajos, vevő Bogdán Livia, 141 öl, 4200 P, telek.

Mátyás király-út 10.459/3. Eladó vitéz Szivy Ferencné, vevő Szőllőssy Elemér, 595 öl, 8341 P, telek.

Istenhegyen 9877/5. Eladó Weisz Ottóné és társa, vevő Köpe Árpád, 1039 öl, 6500 P, telek.

Varázs-utca 18. Eladó Saxlehner Tiborné és társa, vevő Fillenz György, 300 öl, 15.000 P, telek.

Németvölgyben 8079/4. Eladó Török Ágnes, vevő Taubinger Zoltán és neje, 357 öl, 11.449 P, telek.

Diana-utca 16/b. Eladó Balla Aladár, vevő Weiner Samu, 1000 ölnek fele, 22.000 P, ház.

Branyiszkó-út 35. Eladó Walkó Sándorné, vevő Gerő Imréné, 200 ölnek fele, 29.000 P.

II. kerület:

Pázsit-utca 4. Eladó Lőwy Salamon és neje, vevő Tóth Istvánné, 316 öl, 97.000 pengő, ház.

Zárda-utca 26. Eladó Nád Lajos és neje, vevő Papír- és Nyersfedéllemez-gyár rt., 151 öl, 140.000 P, ház.

Margitrakpart 23. Eladó Fővárosi Közmunkák Tanácsa, vevő Alpár Gitta, 101 öl, 53.000 P.

Királyhegy-utca 13550/31. Eladó Ganz és Társa Villamossági Gépgyár, vevő Szegő S. Zsigmond és neje, 82 öl, 31.000 P.

Törökvész-út 12545/3. Eladó Gerbhardt Károly, vevő Perl Mária dr., 600 öl, 9500 P, telek.

III kerület:

Mandula-utca 34. Eladó Vánik Mihály dr., vevő Földes József, 330 öl, 15.000 P.

Zaránd-utca 22. Eladó Manarill Mikso, vevő Futó Gyula, 212 öl, 7000 P, telek.

Táborhegyen 16680/3. Eladó Szabó László, vevő Csekő Erzsébet, 161 öl, 5500 P, telek.

Bécsi-út 149. Eladó Ziegler István és neje, vevő Szücs Imre és neje, 213 öl, 15.300 P, ház.

Pajzs-utca 15029/7. Eladó Budapest székesfőváros, vevő Földes József, 335 öl, 18.441 P, telek.

Mármaros-út 43-45. Eladó Baráth Gizella, vevő Balla Miklós, 1152 öl, 6915 P, telek.

Vihar-utca 11 és 11/a. Eladó Lauel Gyuláné, vevő Flesser Károly, 268 ölnek fele, 6250 P, két ház.

Táborhegyen 16734/4. Eladó Büchler András és társa, vevő Neubaum Dávid, 710 öl, 7000 P, telek.

Kaszásdülőben 19835. és Törökkőben 19901. Eladó Kellér Norbert, vevő az elsőre 2950 P-ért Krén György és neje, az utóbbira 5250 P-ért Kuncze Géza és Gizella.

HOL VÁSÁROLJUNK?
A Krisztinában
ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM
I, Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, törmanyat vesznek
RUHÁT, FELÖLTÖT csak MOLDVAINÁL csináltasson
I, Krisztina-körút 119. sz. Telefonhívó: 1-510-96
10% EREJÉIG BESZÁMITJA EZT A SZELVÉNYT MINDEN VÁSÁRLÁSÁNÁL (MÁRKÁS CIKKET KIVÉVE)
SZÉKELY ILLATSZER ÉS FESTÉKHÁZ
I. KRISZTINA-KRT 113/A. Illatszerek legolcsóbban.
A Margit-körúton
Szőrme, ernyő csak Vagácstól
II, MARGIT-KÖRÚT 45 II, FŐ-UTCA 11 SZÁM
Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26
A Fő-utcában
TISZA TESTVÉREK
II, Fő-u. 12 Tel.: 1-527-13
könyv- és zeneműkereskedése, papír-, író- és rajzszerekraktára, hivatalos kiadványok nagy raktára
A Böszörményi-úton
A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b
Az Alkotás-utcában
JANKOVITS DROGÉRIA
I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ.
Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok
A Lágymányoson
SZENT IMRE könyv- és papírkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szt. Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

Árverésre kerülő budai ingatlanok

A következő héten a következő nagyobb budai ingatlanokra tűztek ki árverést:

I. kerület.:

Fehérvári-út 134-144, 12 hold, 1593 öl szántó 504/6720, kikiáltási ár 1439.44 P, árverés szept. 18-án.

Albert-u. 137, 357 öl telek és ház, kikiáltási ár 5056 P, árverés szept. 21-én.

III. kerület:

Rómaipart, Nánási-út 67, 1 h., 213 öl telek fele, kikiáltási ár 5051 P, árverés szept 14-én.

Vörösvári-út 75 és Velencei-út 34, 162 öl telek 1/3-a, kikiáltási ár 19.380 P, árverés szeptember 15-én.

Szemlőhegy-u. 20, 388 öl telek és ház, kikiáltási ár 41.479 P, árverés szept. 17-én.

XII. kerület:

Városmajor-u. 60, 266 öl telek és ház, kikiáltási ár 29.680 P, árverés szept. 16-án.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

SZENT GELLÉRT
PEZSGŐFÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és női osztály
A legmodernebb berendezés
Szakképzett személyzet
Kérjen mutatványszámot és fizessen elő a Budai Naplóra
OLEUM
műszaki kereskedés * Telefon: 1-690-10
XI., Horthy Miklós-út 32.
Autócikkek, Boschcikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF-lerakat, gépszíj, csiszolópapír, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont- és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. — Házhoz szállítással.
KISS BÉLA
külföldről visszatért zenekarával naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.
Felelős kiadó: Olty Antal.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam | Budapest, 1936 szeptember 23 | 1229. szám

Budai Napló

Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Megkezdődik Buda ujjáépítése

Szendy Károly polgármester elindítja Budát a modern világvárosi fejlődés útján

Egy negyedévezreddel ezelőtt szabadult fel Buda a hódítók uralma alól, de az újjáépítés valójában csak most kezdődik majd meg. Buda világraszóló város volt a hódítás előtt, amikor azonban 250 év előtt elkezdődött az újjáépítés, bizony csak kisvárost építettek eleink a romok felett. Most, 1936-ban kezdődik Buda építésének új korszaka.

Ha mégis látszik Buda egyes részein az amerikai ütemre emlékeztető fejlődés, a haladó élet lüktetése, akkor ezt elsősorban Buda polgárainak és szerelmeseinek, továbbá a józanul számítani tudó tőke helyesen látásának köszönhetjük. Most azonban

a főváros illetékes vezetőinek szeme is Buda felé fordult

és a közmunkákra szánt 25 millió pengőből elsősorban nemcsak az ország, hanem a világ egyik legszebb fekvésű helyét, Budát indítják el a fejlődés régen kívánt útjára.

25 millió pengő még a gazdasági fellendülés korszakában is nagyon tekintélyes összeg. Sokszorosan az most, amikor az ország összes közületei, beleértve magát az államot is, a legsúlyosabb gondokkal küzdenek. *Egyedül a sokszor, de annál jogtalanabbul támadott főváros szénája van rendben* és csak ez tud áldozatot hozni a köznek.

A vezetőség bölcsességére vall,

ezeket a közmunkákat elsősorban Buda jövő fejlődésének megalapozására fordítják.

A közmunkák programmja is csak vázlatosan áll előttünk. De amit ebből látunk, jóleső megelégedéssel tölt el bennünket, még pedig nem önző lokálpatriotizmusból, hanem azért is, mert tudjuk, *hogy az ide befektetendő milliók bőségesen gyümölcsözni is fognak.*

A Budán meginduló közmunkák sorrendje még nem végleges. De bizonyos, hogy ezek közül három — fontossággal egymással vetekedő — alkotás fogja díszíteni a főváros intézőinek bölcsességét és gyakorlati érzékét.

Az elhatározott közmunkák közül 6—7 millió pengőt szántak a *tabáni gyógyszálló* megépítésére, lehet, hogy nem is gyógyszálló lesz ez, hanem rendes, a mai európai ember legkényesebb igényeinek is megfelelő hotel, amelynek fontos és sikeres szerepe lesz a hatalmasan fejlődő idegenforgalom kialakulásában.

Valóra válik a rég álmodott álom és

elkészül végre az Óbudára vezető új út,

amelynek átépítésére 2 millió pengőt szántak. Ez az út meg fogja oldani azt a rettenetes közlekedési káoszt, amely a Lajos-- és Zsigmond-utcában eddig volt, de ezenkívül méltó képet fog adni a nyugat felől ideérkező idegeneknek, akik eddig ha eljöttek a világ legszebb városába, beköszöntőül nem láttak egyebet, mint füstöt okádó téglagyárakat és régi, rozzant földszintes házakat.

A kereskedelmi miniszter február 6-án kelt leiratában közölte a fővárossal, hogy a budapesti dunai rakpartokat az észak-déli forgalmi utak céljára igénybeveszi és felhívta a székesfővárost, hogy ezzel kapcsolatban építse meg az Óbuda-újlaki kivezető utat, egyben pedig gondoskodjék a HÉV szentendrei vonalának, valamint a szükséges közműveknek áthelyezéséről is.

Szendy polgármester már a leiratot jóval megelőzőleg foglalkozott az útvonal kiépítésének tervével. Szükségesnek látta, hogy a nagyforgalmú Lajos-utcát, amely rendezetlen, legnagyobb részén keskeny, kanyargós, látási viszonyai rosszak, a mai idők forgalmi követelményeinek megfelelően rendezze. Az útrendezéssel kapcsolatban nagy munka vár az *Elektromos-*, *Gáz-* és *Vízművekre*, amelyeknek vezetékeit az Ujlaki rakparton, Rupp Imre-uteában és az Óbudai rakparton még az útrendezési munkálatok megindulása előtt, az új út nyomvonalának megfelelően át kell helyezni.

Az áthelyezéssel kapcsolatos munkálatok a Gázműveknek 300, a Vízműveknek 150, az Elektromosműveknek pedig 25 ezer pengőbe kerülnek.

Az áthelyezési munkálatokat már elkezdték és így az útépítési munkálatok megkezdésének nincs akadálya.

A budai oldal köztisztasági és közegészségügyi érdekeit szolgálja a *budai főgyűjtőcsatorna* modernizálása is, amely az új munkatervnek ugyancsak értékes, kiemelkedő és rég óhajtott része lesz.

Szendy Károly polgármesterségének ezek az alkotások olyan maradandó emléket állítanak, amelyekkel késői nemzedékek háláját is kiérdemli.

Fényességben és pompázatosságban a budavári ünnepségek valóban nem voltak olyanok, aminőket az esemény világfontossága megérdemelt volna. *A Budára jutó közmunkák és nagy alkotások azonban minden külső dísznél, mulandó és halványuló pompánál örökbecsűbb és maradandóbb emléket állítanak a felszabadult Budának az újraépülő Budában*, amely éppúgy a világ egyik legszebb városa lesz, mint Mátyás és Zsigmond alatt volt.

Új úton

Irta: Papp Gábor

A főváros új törvényhatósági esztendejének kezdetén rendkívüli jelentőségű tervek bontakoztak ki a budai oldal fejlesztésére. Huszonöt millió pengőt fordít a főváros arra, hogy Buda egyes nagy kérdéseit megoldja: a városrendezés és fejlesztés terén végre eljutottunk odáig, hogy Buda lett az első személy. A főváros vezetősége, elsősorban *Szendy* Károly polgármester és *Lamotte* Károly alpolgármester szivük ügyévé tették Buda újjáépítését és joggal mondhatjuk, hogy 1936. év őszén új fejlődési korszaka kezdődött Budának.

De kellett is. Szinte azt mondhatnók, hogy 250 esztendeig várt Buda erre a most kezdődő városépítésre. Az Anjou-királyok, Zsigmond és Mátyás alatt Buda Európa legszebb, legragyogóbb városa volt, ragyogó középpontja Európa szellemi és politikai életének. Amikor a törökök kivonultak és megkezdődött a rekonstrukció munkája, az újjáépítők nem *fővárost* építettek, hanem provinciális kisvárost, mert hiszen az ő gondolkozásuk szerint a főváros Bécs volt, Buda pedig erősség, a nagy Habsburg-birodalom egyik városa, amelyet betelepítettek német kispolgárokkal. Ez a kispolgári jelleg volt Buda uralkodó vonása egész mostanáig. A Tabán, a Víziváros, Újlak és Óbuda a maguk földszintes, kedves kis házaival és a bennük lakó derék, féleg német polgáraival külön karaktert adtak Budának, amelyet meg is őrzött, átengedve a fejlődést, a vezetést a balparti városnak, Pestnek. Buda aludt, Pest pedig mérföldes léptekkel rohant előre a fejlődés útján.

De a természetet nem lehet erőszakkal legyőzni. Már pedig természetellenes volt Buda háttérbe szorítása. A gyönyörű hegyvidék, az egészséges levegőjű, központi fekvésű, a természet ezer kincsével megáldott Buda nem maradhatott Hamupipőke a ragyogó testvérváros mellett. El kellett jönnie az időnek, amikor a fejlődés átterjed a Duna innenső partjára és Buda elindult ismét a nagyság és dicsőség felé vezető úton. Buda újjáépítése megkezdődik és ezzel a török hódoltság után való rekonstrukció tulajdonképpen csak most indul meg, most lesz újból főváros a vidékies, mellőzött Budából.

Ennek az örvendetes ténynek van azonban több melankolikus kísérővonása is. Amikor lebontották a Tabán kicsiny házait és eltűntek a multból itt felejtett girbe-görbe utácskák, elveszett Buda romantikájának egy része is. Ugyanez történik most, amikor sorjában eltűnnek a Víziváros meg Óbuda-Újlak házai és utcái, hogy helyet engedjenek új utcasoroknak, palotáknak, villáknak: a huszadik századnak. A pusztítás, a mult eltűnése mindíg fájdalmas, különösen pedig akkor, ha a szeretet és emlékezés ezer szála köt bennünket az eltűnő multhoz. A főváros azonban féltve őrködik azon, hogy ami művészi érték, az megmaradjon, hogy minden legcsekélyebb történeti, vagy műkincs továbbra is hirdesse a régi idők emlékét, Buda történelmi multjának dicsőségét.

Azok a milliók, amelyekkel most elindítják Buda modern fejlődését, csak egy része annak a nagy áldozatnak, amelyre szükség van ahhoz, hogy Buda ismét elfoglalja régi, tündöklő helyét az ország élén, Európa közepén. Sok-sok pénz kell még ehhez és nem is a pénz a fontos ennél a városépítésnél. Van ennek a most kezdődő munkának egy sokkal döntőbb tényezője is és ezt úgy hívják: *Szeretet*. Szeretet minden egyes utca, minden egyes ház iránt, szeretet Buda jövője és multja iránt.

Ez a szeretet pedig megvan. A főváros mai vezetőségének szíve ügye Buda és annak fejlesztése. Éppen ezért a legnagyobb bizakodással tekintünk az újjáépítés nagy munkája elé, amely Európa leggyönyörűbb tündérvárosává, az üdülést és gyógyulást keresők boldog örömévé teszi majd az új Budát!

Páratlan javulás a főváros idegenforgalmi mérlegében

Az év első hét hónapjában 38 százalékkal emelkedett a külföldi idegenforgalom

Sok szó esik Budapest idegenforgalmáról és annak állandó emelkedéséről, mindenfelé nagy az optimizmus, amely teljesen jogosult is. Az eredmény azonban túlszárnyalja a legnagyobb várakozásokat is.

A főváros idegenforgalmának legfőbb intézőjéhez,

Kovácsházy Vilmos tanácsnokhoz

fordultunk, azzal a kéréssel, ismertesse az idei év idegenforgalmi mérlegét, mondja meg, hogyan is állunk a sokat emlegetett emelkedéssel.

— Eddig csak július 31-ig készült el a pontos kimutatás, — válaszolt kérdésünkre *Kovácsházy* tanácsnok, az eredmény az év első hét hónapjában felülmúlja minden várakozásunkat. A szorosan vett idegenforgalom — amelybe nem számítjuk be a megszállt területekről és a vidékről érkezett vendégeket — óriási emelkedést mutat:

1936 első hét hónapjában 38 százalékos a javulás.

— Számokban kifejezve a helyzet a következő. — mondta *Kovácsházy* tanácsnok:

— Július 31-ig a külföldről érkezett idegenek száma 69.962 volt, az itt töltött éjszakák száma pedig 256.144. A mult, 1935 évben, amely nagyon kedvező volt idegenforgalmi szempontból, ugyanez idő alatt 50.976 külföldi vendégünk volt, akik 181.397 éjszakát töltöttek Budapesten.

Az emelkedés tehát mintegy 19.000 vendég, 75.000 éjszaka,

ami körülbelül 38 százaléknak felel meg.

— A hazai és megszállt területekről ugyanaz idő alatt 72.874 látogató érkezett a fővárosba, akik itt 215.450 éjszakát töltöttek. A mult évben ez a szám 66.299, illetve 196.304 volt.) Az emelkedés itt sokkal kisebb, mint a tényleges külföldi vendégeknél. Együttvéve

1936 első hét hónapjában 142.836 idegen érkezett Budapestre és 471.594 éjszakát töltött itt.

— Magában július hónapban 17.322 idegen érkezett a fővárosba. Ezek az alábbi arányban oszlottak meg az egyes nemzetek közt:

Ausztria és Bécs	2408
Anglia	2352
Németország	2311
Egyesült Államok	1982
Svájc	930
Franciaország	912
Hollandia	834
Olaszország	783

— Örvendetes ebben a kimutatásban az angol és amerikai vendégek nagy száma, mert — mint ismeretes — az angolszászok a legjobb, legértékesebb vendégek.

— A páratlanul kedvező idegenforgalmi mérleg augusztusban és szeptember első felében csak javult és ha egyelőre pontos kimutatás még nincs is, bizonyos, hogy a mult évinél ez is lényegesen kedvezőbb lesz.

40 személyes úri otthon a II. kerületben

Thordai Lajos elöljáró otthont ad a középosztály elszegényedett tagjainak

Páratlanul szép és a maga nemében egyedülálló szociális intézményt hív életre a II. kerület kitűnő vezetője, marosvásárhelyi *Thordai* Lajos dr. tanácsnok-elöljáró. Abból az elgondolásból indulva ki, hogy a középosztály, a magyar intelligencia elszegényedett, munkából kiöregedett tagjairól senkise gondoskodik, kerületében, a Vízivárosban 40 személyes úri-otthont létesít, amelynek minden költségét társadalmi úton teremti elő. Az elgondolást tett követte és rövidesen már meg is kezdheti működését az új úri-otthon, amelyet

Thordai Lajos tanácsnok-elöljáró

az alábbiakban ismertetett a *Budai Napló* előtt:

— A főváros rengeteget áldoz a tömegnyomor enyhítésére, szociális akciók egész sora gondoskodik az ellátatlanok és a nélkülöző tömegek szenvedéseinek enyhítéséről. A bajbajutott, avagy elöregedett intelligensebb rétegek védelmére, sajnos, nagyon kevés marad, a főváros költségvetése nem tud róluk gondoskodni.

— Éppen ezért elhatároztam, hogy kerületemben

társadalmi úton hívok életre olyan intézményt, amelynek nemes szociális hivatása a középosztály védelme.

Így, hogy csak egy példát ragadjak ki, nagyon sok olyan nyugdíjas van, akinek 120—150 pengőt tesz ki a nyugdija, életigényei azonban éppen társadalmi helyzeténél, kultúrájánál és neveltetésénél fogva nagyobbak, mint amennyit ez a nyugdíj megenged.

— Ezek részére szolgál menedékül a 40 személyes úri-otthon. Egy házat bérelek ki, — már ki is szemeltem azt — ahol teljes penziót kapnak az otthon tagjai. *Harminc fizető lakója lesz az otthonnak és tíz ingyenes.* A fizető lakók havi 40—50 pengőért kapnak teljes ellátást. Máris nagy az érdeklődés az úri-otthon iránt és

sokan ajánlottak fel ezerpengős ágyalapítványokat.

— Megjegyzem, — fűzte szavaihoz *Thordai* elöljáró — hogy ezt az intézményt *nem hivatali minőségemben* valósítom meg, hanem mint a Vöröskereszt-Egylet II. kerületi választmányának és mint a II. kerületi közjótékonysági egyesületnek elnöke.

Ennyit mondott *Thordai* tanácsnok az úri-otthonról. Méltán csatlakozik ez az intézmény *Thordai* elöljáró másik egyedülállóan szép alkotásához, a Fő-utca 68. szám alatt, a régi Nyúlkaszárnyában lévő *levente-otthonhoz*, amelyben *40 levente kap mintaszerű ellátást teljesen díjtalanul.* 75 jóminőségű, tetszetős kiállítású levente-formaruhát szerzett be *Thordai* tanácsnok, aki sok szeretettel vette gondjaiba a kerület levente-intézményeit. Meg is látszik munkájának eredménye: a kerület leventéi büszkeségei az egész intézménynek.

Vizet és utakat a Guggerhegynek

Buda egyik legszebb pontja a Guggerhegy. Sehonnan, sem a Svábhegyről, sem az Erzsébet-kilátóról, sem a Hármashatárhegyről nem nyílik olyan csodálatos kilátás a városra, mint a Guggerhegyről. A közönség csak az utóbbi években fedezte fel a Guggerhegy szépségeit, különösen azóta, amióta a kilátó alatt lévő kioszk megnyílt, mert innen teljes egészében élvezheti azt a gyönyörű látványt, amelyet a Duna kanyargó vonala mellett elterülő város nyujt.

Ha a közönség — mégpedig nemcsak a hazai, hanem *a külföldi* is — fel is fedezte a Guggerhegyet, *a hatóságok nem akarják felfedezni.* Mindenki, aki felmegy a hegyre, a legnagyobb elragadtatással jön le onnan, megállapítva, hogy az idegenforgalomnak olyan fontos helye lesz a Guggerhegy, amelyet éppen ezért minden rendelkezésre álló eszközzel fejleszteni, támogatni kell.

De nem fejlesztik. Nem támogatják. Pedig ma már egyik villa épül a másik mellett ott a hegy lejtőin, lakott, népes városrész keletkezett a Guggerhegyen. Hogy mennyire elhanyagolják a hatóságok ezt a gyönyörű helyet, arra csak azt az egyetlen, hihetetlenül hangzó tényt említjük meg, hogy

a Guggerhegynek még ma sincs vize.

Rejtélyes, teljesen érthetetlen okokból még ma se kapcsolták be a vízvezetéki hálózatba, pedig ennek ma már se technikai, se pénzügyi nehézségei nem lennének.

A Guggerhegyen, amely közvetlenül a Rózsadombhoz csatlakozik, egész sor gyógyszállónak és üdülőnek kellene állania. Autón 10 perc alatt el lehet érni a városból. *A főváros gyönyörű fenyőerdeje, a csend, az idilli környezet és a tiszta hegyi levegő szinte predesztinálja a Guggerhegyet erre.*

Utat kellene építeni, hogy az idegenforgalmi autocarok felvihessék oda a külföldieket,

elsősorban pedig be kell kapcsolni az új budai vízműbe, mert víz nélkül nincs élet, nincs fejlődés.

A főváros vezetőinek, elsősorban pedig a kerület törvényhatósági bizottsági tagjainak fokozott figyelmébe ajánljuk a Guggerhegyet, amely, ha csak ilyen mesterséges eszközökkel nem akadályozzák, rövidesen a budapesti idegenforgalom középpontja lesz.

Egyiptomi vendégek panaszai Budapestről

Levelet kaptunk Egyiptomból, olyan levelet, amelyet ismertetnünk kell, ezt kívánja a főváros idegenforgalma, amelynek éppen a *Budai Napló* a legrégebbi szószólója.

A levél budai születésű írója, aki már régebben él kint Egyiptomban, kíváncsian és — mint írja — némi izgalommal kereste fel ott levélben vagy személyesen azokat, akik Magyarországon jártak, hogy megtudja véleményüket.

Az eredmény nem teljesen biztató. Az olyan megállapítások mellett, hogy *Budapest a világ egyik legszebb és legkellemesebb városa,* hallott a levél írója olyan kellemetlen és lényegileg sokatjelentő, veszélyes kijelentést is, hogy „oda csak gazdag ember menjen, mert ott megnyúzzák a középosztályú embert". Már mint Budapesten.

Az egyik Budapesten járt házaspár elpanaszolta, hogy *13 pengő 20 fillért fizetett az ebédért, de éhesen maradtak.* (Hol ebédelhettek ezek? A szerk.) A legszomorúbb azonban az egyik egyiptomi hölgynek az a panasza, hogy ha egyedül ment el vásárolni valahová, kétszer-háromszor annyit kértek tőle, mint amikor magyar hölgyismerősével ment el ugyanazokra a helyekre.

Elmondta még a levél írójának a panaszkodó egyiptomi hölgy, hogy a kioszkban, ahol 13 pengő és 20 fillérbe került az ebédjük, egy adag ananászdinnyéért 2 pengő 60 fillért számítottak. Nem tudjuk, milyen időtájban jártak itt a derék egyiptomiak, de bizonyosra vesszük, hogy ha az étlapon fel lett volna tüntetve ez az ár, aligha rendeltek volna dinnyét.

A levélből le kell vonnunk a tanulságot: *ne rendezkedjünk be indiai maharadzsákra,* ne képzeljük, hogy aki idegen közénk jön, az mind milliomos. Még akkor se, ha Egyiptomból érkezik is a vendég, mert ezzel tönkretesszük hírünket és kezdődő idegenforgalmunkat.

A megcsúfolt szobor

Van itt Budán egy szobor, nem is régen állították fel a Gránit-lépcső aljában: P. *Szathmáry* Károlynak, a kiváló író-költőnek a szobra. Ott áll a Lógodi-utca és Mikó-utca sarkán, a Felvidékről került ide, vagy legalább is ott akarták felállítani, de a megszállás miatt nem lehetett.

A nyilván jólsikerült mellszobor alatt az évszám: 1830—1891., de van alatta egy idézett kis vers is, P. Szathmáry Károly verse:

„Dőre, ki a letűnt napra néz
Ott éj közelg, — és csak a felkelőt lesem,
Magyar hajnal hasadására várok!"

És a gyönyörű, magyar szívről tanuskodó szózat szerzőjének szobra egyenesen — *nyugatra néz.* A letűnt napra néz, ő, aki alább megírja, hagy csak a felkelőt lesi!

Így csúfolja ki önmagát a szobor a Vár nyugati oldalán, a Vérmező felé tekintve. Ezt a szobrot mutogatni kellene. Vagy, ha van valami nagyon kicsike-picike lehetőség reá — elhelyezni onnan olyan helyre, amelyről a költő szobra a felkelő *napot is megláthassa.*

KÉT szoba-hallos és háromszobás lakások központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással, elsőrangú kivitelben, **II., Bem-utca 7.** számú épülő házban (Margitkörút sarok mellett) s ugyanott három tágas üzlethelyiség 1936. november elsejére kiadó. Bővebbet a helyszinen.

Hanthy-Haidekker János óbudai elöljáró ünneplése

Ha elölről kellene kezdenem, újra ezt a pályát választanám — mondta a jubiláló elöljáró

Hanthy-Haidekker János dr., a III. kerületi elöljáróság népszerű és közszeretetben álló kitűnő vezetője az elmult héten töltötte közszolgálatának 30-ik évét. Teljes 30 esztendeje, hogy a fiatal — és 30 év után még mindig fiatal! — *Haidekker* János helyet kapott a városháza segédhivatalában és most, amikor visszatekint a végzett munkára és annak eredményeire, nyugodt önérzettel állapíthatja meg, hogy nem dolgozott hiába. A főváros és a kerület társadalma őszinte tisztelettel és igaz szeretettel gratulál *Hanthy-Haidekker* elöljárónak a szép jubileumon, erőt és egészséget kívánva további munkájához, Buda és a nagy fejlődés előtt álló *Óbuda* fejlődése érdekében is.

A III. kerületi elöljáróság tisztikara, élén *Gergelyi* Ernő dr. főjegyzővel meleg ünneplésben részesítette a kitűnő főnököt, az elöljáróság szeretett gazdáját. *Gergelyi* főjegyző bensőséges, szép beszédben fejezte ki a tisztviselő kar érzéseit a jubileum alkalmából és 30 szál vörös rózsából álló csokrot adott át az ünnepelt elöljárónak. Az üdvözlő beszédre *Hanthy-Haidekker* elöljáró meleg szavakkal válaszolt.

— Harminc esztendőt eltölteni bármely pályán is, nem csekély feladat. De különösen nem a főváros szolgálatában, ahol annyi különböző érdek közt kell keresni és megtalálni a helyes útat. Harminc év alatt hosszú útat kell megjárnia az embernek, amíg minden protekció nélkül, tisztán saját erejére utalva, kerületi beosztásban, fel tud emelkedni a vezető polcig. Ha mégis sikerült valamit elérnem, azt annak köszönhetem, hogy

működésemben mindenkor és mindenütt szeretet és igazságosság vezetett.

Szeretet a főváros, szeretet a pályám és szeretet kartársaim iránt.

— Meggyőződésem, hogy szeretettel és jó igyekezettel mindent el lehet érni, a szeretet nélkül való munkán azonban nincs istenáldás. Szeretem a fővárost és boldog vagyok, ha a legkisebb mértékben is hozzá tudtam járulni annak fejlesztéséhez. Szeretem a pályámat és

ha ma elölről kellene kezdenem, ugyanezt a pályát választanám,

mert meggyőződésem, hogy egyik pályán se lehet annyi szépet és jót alkotni, mint a közigazgatási pályán. Szereplésem mindenkor a becsületes, tiszta és pártatlan közigazgatás megteremtése volt.

— Ambicionálom, — folytatta az ünnepelt elöljáró — hogy a III. kerület mintakerületként szerepeljen a közigazgatás gyors, síma és előzékeny lebonyolításában, hogy a kerület mindenkor a vezető helyen legyen. Igyekeztem megszerezni polgártársaim megbecsülését.

— Működésemben azonban nemcsak a köz, hanem a kartársak iránt való szeretet is vezetett. Abban a tekintetben, hogy milyen viszonynak kell lennie vezető és beosztott közt, mindenkor az volt a véleményem, hogy a vezető tekintélyének megóvása mellett kölcsönös bizalom legyen vezető és beosztott közt. Amidőn megköszönöm az üdvözlést, arra kérem tisztviselőtársaimat, hogy működésemben továbbra is támogatni szíveskedjenek.

A teljes számban egybegyült tisztviselők és alkalmazottak lelkes éljenzéssel fogadták az elöljáró szép beszédét.

A jubileum alkalmából rengeteg üdvözlő táviratot és levelet kapott *Hanthy-Haidekker* elöljáró. A főváros vezetőin kívül meleghangú üdvözléssel kereste fel: *Bárczy* István ny. miniszter és főpolgármester, *Senn* Ottó, a MÁV elnökigazgatója, *Fellner* Pál országgy. képviselő, *Lantos* Ernő, a Nagybátony-Ujlaki rt. vezérigazgatója, *Botzenhardt* János, *Orova* Zsigmond, *Hüttl* Károly fővárosi tvhat. bizottsági tagok, *Kontra* Aladár református lelkész, *Leiner* Mihály óbudai plébános, *Szente* Miklós, a kerület volt elöljárója, *Bódy* László, *Salamon* Géza, *Némethy* Károly, *Thordai* Lajos és *Unger* Béla tanácsnokok, *Haidekker* Sándor sodronygyáros, *Lengyel* Endre Beszkárt-igazgató, a III. kerületi adófelügyelőség, a Leipziger-gyárt rt., *Balla* Ernő volt tvhat. bizottsági tag, *Palócsy Edgár, Urbanovszky* Zoltán vezérigazgató, a Római-fürdőtelep vezetősége, *Kézdi-Kovách* László festőművész, a *Szűz Mária egyházközség, Pálffy* Lajos ujlaki plébános, *Enyvváry* Jenő, a Fővárosi Könyvtár igazgatója és sokan mások.

Nagyszerű programmot dolgozott ki a Budapest-Fürdőváros Egyesület

A teremben barátságos tetővilágítás, zöldes falak, képek, kényelmes fotelek és hosszú zöldtakarós kubasztal, vélnéd, hogy Londonban vagy. Nem, ezt az épületet és ezeket a tökéletes helyiségeket a főváros bölcs vezetősége ezelőtt vagy harminc évvel kezdte építtetni, sok támadás közepette. Most — pestiesen szólva — „jól néznénk ki" a Gellért nélkül.

Gyülekeznek a tagok. Mindmegannyian a fővárosi közélet nagyjai. Építészek, mérnökök, geológusok. Amott *Pávai Vajna* Ferenc, *Becsey* Antal, *Homonnay* dr., az egyesület ügyésze, az orvostársadalom aranydiplomása: *Reiner* Ede dr., *Bánlaky* igazgató, *Ligeti* szanatóriumtulajdonos, *Saxlehner* Kálmán kormányfőtanácsos, *Hüttl* tanár műépítész, *Kotál* és *Hegedüs* műépítészek. Már érkezik az elnöklő *Skerlec* Iván báró, *Szviezsényi* min. tan. és *Somogyi* Gyula a Gyógyhelyi Bizottság részéről, *Teichert* Gyula főtitkár és *Baránszky* kormányfőtanácsos.

A választmányi ülés első előadója *Szviezsényi* Zoltán dr., a *Gyógyhelyi Bizottság* agilis igazgatója. Aki beszélni hallja, nem győzi csodálni, hogy ebben a finom hangon beszélő, csendes, pátoszmentes emberben a budapesti fürdők és azok jövőjének minő fanatikusa rejlik. A szakértő mindenre kiterjedő figyelmével boncolgatja a fürdővárosmozgalom rövid, de dicső multját és váratlanul nagyszerű jelenjét. Olyan méretet öltött a Budapest-Fürdőváros gondolat, hogy vannak egyes faktorok, akik jónak látnák, hogy a propagandát a lehetőségek közé korlátoznák vissza. Ezt a Fürdőváros Egyesület elvetendő gondolatnak tartja és rendületlenül a fejlesztés programmja mellett tart ki.

Szviezsényi alelnök meleg szavakkal parentálja el a fürdőváros gondolat nagy zászlóbontóját, Viraág Bélát, a Budai Napló elhúnyt szerkesztőjét.

Ugyanakkor lelkesen gratulál *Gellér* Mihálynak, Margitsziget renovátorának kormányfőtanácsosi kinevezéséhez. A továbbiakban, úgy az orvosi propaganda kiépítésének szükségességéről, mint a reuma- és a kutatóintézet kiépítéséről, a jövő évi fejlesztési programmról ad ízelítőt.

Nagy taps fogadja az alelnöki expozét. *Becsey* Antal kiegészíti a hallott programmot, a források kincseinek további kiaknázását sürgetve. Fontosnak tartaná a kelenföldi keserűvíz-vidék geológiai, illetve hydrológiai kutatását, mert hővíztárolás esetén világhírű keserűvíz-telepeinken valóságos marienbádi kilátások nyílnának.

Baránszky Gyula a régi fürdőember elanjával támadja a fővárosi fürdők drágaságát a bennszülött lakosság szempontjából, *Bánlaky* igazgató szerint viszont sehol sincs oly olcsó fürdési lehetőség, mint nálunk. A jelenlevő orvosok nagy helyeslése között rámutatott arra, hogy *az orvosok animálásán múlik a gyógyfürdők helyi kihasználásának fokozása.*

Hegedüs műszaki tanácsos, aki mellett ott látjuk *Sebestyén* műépítészt is, ők ketten, a Gellért-fürdő tervezői, egymást támogatják abban az elgondolásban, hogy *a Gellért-szálló fölé még egy emeletet húzván, az mintegy 50 szobával kibővíttetnék.*

Lukács György v. b. t. t. a Kurszalon kérdését tárgyalja, majd a szállodahiányt teszi szóvá.

Most *Nemes* J. György dr.-nak adja meg az elnök a szót, aki a következőket mondja:

— Ha valóban a Fürdőváros Egyesület a Gyógyhelyi Bizottság és a fürdőügyek parlamentje, akkor helyes lenne, ha szakbizottságokat alakítana meg a maga kebelében pl. balneológiai, geológiai, propaganda,, vigalmi, sajtó, építészet stb. alosztályokat. Mindazon terveket kérjük véleményezés végett kiadni a megfelelő bizottságoknak, melyek a fejlesztési programmban szóbajönnek s aztán a kész elhatározások kerüljenek a plénum elé. Hálás köszönetét tanácsolja ő is (*Reiner* dr. után),

Szviezsényi dr. zárszavában köszönetet monde főleg azért, amiért oda hatott, hogy

Kozma miniszter személyesen járta végig a fürdőket

és kilátásba helyezte a belügyi kormányzat, a közegészségi faktorok erélyes és közeli beavatkozását a fürdőváros kialakításában.

Saxlehner Kálmán kért végül szót, hogy kifejezze vállalatának készségét azirányban, hogy területén próbafúrások létesíttessenek.

Szviezsényi dr. zárszavában köszönetet mondott azért, mert expozéját olyan magasröptű és szélesskálájú vita követte.

Teichert Gyula főtitkár a közgyűlés előkészítésének tervezetét taglalja. Díszelnöknek kívánják felkérni *Kozma* belügyminisztert, akit a közgyűlés vezérszónokául is felkérnek.

Kéthetente különböző témájú *vitaestéket* kíván rendeztetni a főtitkár, külföldi tanárokkal előadóestéket. *Bevezetik a budapesti fürdők 10 napos használata után járó menetdíjkedvezményeket* s a téli idény szállómérsékléseit azon vidékieknek és megszállt területieknek, akik a nyári szezonban egyéb honi gyógyhelyekre mehetnek, azonban télen csak a főváros jöhet náluk számításba. Téli programmon kívül gondoskodás történik *idegenforgalmi* állandó *attrakciók* kitervezéséről is, — szóba jön *az Operaház nyári vakációjának részbeni szűkítése is.*

A választmány a főtitkári előterjesztéseket, vita nélkül, magáévá tette.

Ugyancsak élénk helyeslés kísérte *Szviezsényi* Zoltán dr. előterjesztését, hogy az egyesület választmánya autócarokon nézze meg a fürdőkben tapasztalható újításokat, így főleg a margitszigeti új fúrást, az ivókútat, a lukácsfürdői új éttermet és tavat. Bejelentette, hogy a szigeten újabb beruházások készülnek, amit a választmány nagy örömmel vett tudomásul.

Nemes J. György dr.

Bilkei Papp Lajos dr.-nak, a főváros gyógyfürdői igazgatófőorvosának nagyszabású beszédét a Buda gyógyfürdőiről hatalmas érdeklődés kísérte Helsinkiben. Az előadás után kihallgatáson fogadta a finn köztársasági elnök és hálájának adott kifejezést azért a meleg fogadtatásért, amelyben feleségét a tavasszal a *Gyógyhely Bizottság* és a margitszigeti gyógyfürdő igazgatósága részesítette.

Mi újság a Városházán?

Sipőcz Jenő főpolgármester a főváros polgárságának osztatlan örömére teljesen felgyógyult betegségéből és elfoglalta hivatalát. *A közigazgatási bizottság ülésén már elnökölt is* és a bizottság tagjai szeretettel üdvözölték. Érdeklődtek betegségének lefolyása iránt és örömüknek adtak kifejezést a felett, hogy a főpolgármestert régi egészségében üdvözölhetik.

Elrettentő példát akar statuálni *Szendy* Károly polgármester azokkal a visszaélésekkel szemben, amelyeket egyes munkáltatók a minimális munkabérek kifizetése körül elkövetnek. A közigazgatási bizottságban mondott beszéde során a polgármester még, egyes felszólalásokra válaszolva, amelyek a budavári jubileum szerény méreteit kifogásolták, kijelentette, hogy *a fővárosnak az ünnepségekre mindössze ötvenezer pengő állott rendelkezésére, ebből a pénzből nagyobbfényű ünnepséget nem lehetett rendezni.*

Szeptember 20-án lejár az a kamatamnesztia, amelyet a főváros közgyűlése mindazoknak engedélyezett, akik fővárosi illetékekkel hátralékban vannak, ha a tőketartozást teljes összegben kifizetik. Az amnesztia már augusztus 31-én lejárt volna, de akkor szeptember 20-áig meghosszabbították. Most már ez a határidő is lejárt és így *a fővárossal szemben fennálló köztartozásokat már nem lehet kamatmentesen befizetni.*

242 állás megszűnik a fővárosnál az új státuszrendezés végrehajtásával, de a megszűnő állások egy része az átszervezés folytán más elnevezés alatt az új státuszban is megmarad. Ugyanezen rendelkezés kapcsán *185 tisztviselői állásra írnak ki október 1-én pályázatot.* Az új állások között 9 főjegyzői, 19 tanácsjegyzői, 22 orvosi, 1 árvaszéki ülnöki, továbbá számos műszaki, közegészségügyi, kulturális, tűzoltósági és számvevői és pénzügyi állás kerül betöltésre.

Reminiczky Lajos tanácsjegyző lett a munkásügyi bizottság előadója. A főváros munkásnyilvántartó hivatalát ugyanis állandósítják. Az új hivatalra azért van szükség, mert amikor a fővárosi üzemek és műhelyek leépítését végrehajtották, számos képzett munkás feleslegessé vált. Ezeket nem akarták elbocsátani s a polgármester úgy intézkedett, hogy *az üzemi ügyosztály keretében munkásnyilvántartót állítsanak fel,* mely a feleslegessé vált képzett munkásokat nyilvántartja és ha valamelyik üzemnél munkásfelvétel van, ezeket ajánlja alkalmazásra. Ez az ideiglenes nyilvántartó feladatának kitűnően megfelelt és ezért most állandósítják.

Szinházat, zenét, művészetet Budának!

Buda a természetet, az egészséget és az ezeréves történelmi multat jelenti. Pest a jelent. Pesten rohantak az emberek és előre néztek, ott pihentek és régi anekdotákat meséltek. Buda ugyanakkor jelentette az előkelőségek ősi fészkét, mikor egy metropolis elővárosának a nyomorúságát is mutatta. Ez a két szélsőség olyan önálló, nagy kultúrenergiát jelent, ami előtt meg kell állnunk ma, amikor Buda csodálatos fejlődését nézzük.

Csak a szellemi és művészi fókusok hiányzanak. Budának nincsen színháza és nincsen muzsikája. Mindehhez csak az igénye van meg, még pedig igen nagy fokban, mert a lakói ezekért járnak át a Duna túlsó oldalára. És ha a színházlátogatók és zenekedvelők statisztikáját végignézzük, azt kell kérdeznünk:

Miért nincsen akkor mind ez meg a Budaiaknak Budán?

Erre ne próbáljunk igazolható okokkal felelni, mert Buda úgyis az ellenkezőjét bizonyítaná egy komoly megvizsgálás után, csak azzal, hogy:

Mert még nem jutott eszükbe megcsinálni.

Nem lehet jogos érv, hogy Budának elég a mozi; hogy Budán csak cigányzene kell; hogy vacsorák közben nem művészi témákról beszélnek, hanem viceeket mesélnek. Mert az a nagy fejlődés, ami első pillanatra talán csak a bérházakon és önálló közintézményeiken látszik, mind ezt a többi belső igényt is magával hozza és követeli. Természetesen ez a haladás második etapeja lehet csak és ehhez érkezett el Buda ma. A technikai fejlődés közben megpihenni és művészetet teremteni!

Módot kell adni azoknak, akik itt vannak köztünk, hogy bemutatkozzanak és ne kelljen Pestre menniök és Pestre mennünk, hogy megismerhessük őket. Ne felejtsük el azt sem, hogy Budának úgy zenében, mint képzőművészetekben, irodalomban és költészetben olyan egyéni és meglepő termelése van, amit kár volna nem a magunkénak tudni és mint olyant büszkén hirdetni és méltóan elismerni.

Ami pedig Buda közönségét illeti, annak minden kell, ami igazi és jó. Kell a zenekari hangverseny, a szólóművészek bemutatkozása, a kamarazene hozzáférhetősége, a legmodernebb kompozíciók bemutatása. Az irodalom és színművészet éppen úgy érdekli a budaiakat, mint a legmodernebb tudományos előadás.

Itt mindent meg lehet és sürgősen nagyon *sok mindent meg kell csinálni.* A kultúrának itt olyan humusza van, amibe a legkisebb magból is a legszebb virág nőhet. Csak egyre kell vigyázni! Amit csinálnak, az ne *„budai"* legyen a régi tradíciók primitív értelmében, hanem a *„budaiaknak"* legyen úgy, ahogy ma nekik kell és ahogy ma megérdemlik.

A Budai Napló

Budáért
Buda fejlődéséért

és minden budai polgár érdekeiért harcol

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér,
Hirdetés ára milliméntersoronkint.

Praenumeratio a Budai Naplóra

Százesztendős előfizetési felhivás az Ofner Zeitungra

A néhai való jó Ofner Zeitung, a Budai Napló egyik históriás elődje száz esztendővel ezelőtt így hívta fel kegyes praenumeratiora a nyájas olvasókat:

„Azok az urak és dámák, akik továbbra is praenumeránsai akarnak lenni lapunknak, újítsák meg a jövendő esztendőre praenumaratiójukat és pedig minél előbb! A praenumeratió budai és pesti praenumeránsoknak egy fél esztendőre három forint. Praenumerálni lehet Budán a Várban, a gróf Erdődy Urak házában, numerus 188. Itt van a mi Comptoirunk. A Vizivárosban lehet praenumerálni Brunner polgári vörösréz-kovács és harangöntő mester úrnál, numerus 129, Pesten Kilián úr könyvesboltjában, az Univerzitás terén, továbbá Gleirner uram Lézekabinétájában, vagyis olvasószobájában, szemben a városi plébániával, Mihits uram házában, numerus 57. Az a célunk, hogy az igen tisztelt praenumerans urakat és dámákat olyan gyorsan kiszolgálhassuk, amilyen gyorsan csak lehetséges, azért a jövőben a császári királyi posta viszi házhoz lapunkat."

Mennyivel egyszerűbb ma a Budai Naplóra való előfizetés! A nyájas olvasó igen tisztelt urak és dámák egyszerűen kitöltik a mellékelt postabefizetési lapot, az előfizetési díjat befizetik a legközelebbi postahivatalnál s ezért hetenkint megkapják a Budai Naplót, mely Buda multjának hű krónikása, jelenének becsületes harcosa és jövőjének rajongó hirdetője.

Kalkbrenner Antal halála. Kegyeletes részvét mellett temették el kedden délután a farkasréti temetőben *Kalkbrenner Antal* tanügyi főtanácsost, a Széchenyi-főgimnázium nyugalmazott igazgatóját az Emericana korporáció *Jasonia* dominusát. A végtisztességen az előkelő gyászoló családon kívül megjelentek tanártársai, *Pintér Jenő* tankerületi főigazgató vezetésével, a Széchenyi-főgimnázium nyolc osztályának növendékei teljes számban, az intézet öreg diákjai, délvidéki honfitársai, akik mélyen megindulva, szemükben az őszinte részvét könnyeivel tették le koszorúikat az elhúnyt jó tanár, a kitűnő igazgató, a talpig derék, becsületes, közszeretetben álló pedagógus koporsójára. A sírnál *Happ József* dr. tanártársai, *Méhes Géza* a gimnázium végzett növendékei, *Mihályi Gusztáv* pedig az intézet tanulói nevében mondott utolsó búcsút a távozónak.

A XI. kerületi háztulajdonosok gyűlése. A lakásbérleti szabályok megbeszélésére, valamint a helyi sérelmek letárgyalására, úgyszintén a további szervezkedés élénkítése céljából a főváros XI. kerületi háztulajdonosai október 8-án, csütörtökön este 8 órakor a *Szentimrevárosi Kaszinó* nagytermében (XI., Horthy Miklós-út 29) gyűlést tartanak. A megbeszélést igen nagy érdeklődés előzi meg.

Helyi lelkészség a Németvölgyben. A felső krisztinavárosi egyházközség hívei nagy örömmel és lelkesedéssel fogadták azt a hírt, hogy a bíboros hercegprímás *a Németvölgyben felállította a helyi lelkészséget.* Az új helyi lelkészség vezetője *Szelényi* István lett. A hegyvidék lakói néhai Szigeti János felsőházi tag vezetésével építették meg templomukat és azóta itt virágzó hitélet keletkezett. A környék lakóinak — több mint tízezer lélek — vallásos élet november 1-től a régi plébániától függetlenül, de annak nemes szellemében fejlődik tovább.

Wolff Károly emlékest a Hegyvidéken. A keresztény községi párt XII. kerületi hegyvidéki szervezete a párt elhúnyt nagynevű vezérének, *Wolff* Károlynak emlékezetére ünnepi ülést tart. A hegyvidéki keresztény párt Wolff Károly-emlékestje szeptember 24-én este fél 7 órakor lesz a Csaba-utcai Ottokár-kultúrházban.

Az iparosság megfesteti az első iparügyi miniszter arcképét. Az ősi, budai I. ker. Iparoskör választmányi ülése egyhangúlag elhatározta, hogy az első magyar iparügyi miniszter, *Bornemisza* Géza arcképét megfesteti díszterme részére, amelyet nagy ünnepségek között fog leleplezni. Egyúttal elhatározta, hogy emlékiratot intéz a miniszterhez abból az alkalomból, hogy az egyetemes magyar iparosság érdekeit felkarolta, továbbá igyekszik nagy megértéssel az iparosság tekintélyét visszaállítani és sorsán javítani.

Személyi hírek

DOHNÁNYI ERNŐ a világhírű francia hegedűművésszel, Thibaud-val szonátaestét rendez.

HARRER FERENC v. alpolgármester, fővárosi bizottsági tag a súlyos operáció után teljesen meggyógyult.

KONKOLY-THEGE GYULA dr. miniszteri osztályfőnök, a Statisztikai Hivatal elnöke nyári szabadságáról visszaérkezett és átvette hivatala vezetését.

OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA csendőrőrnagyot csendőrparancsnokhelyettesnek nevezték ki.

Seebergi vitéz SASVÁRY JÓZSEF csendőrőrnagy átveszi a böszörményi-úti csendőrlaktanyában lévő sajtóiroda vezetését.

Száz meg száz családi ház épülne Budán, ha lenne végleges szabályozási terv

A *„Magyarság"* a magyar napisajtónak ez az előkelő orgánuma volt az első, amely felhívta a figyelmet arra, hogy a fővárosi és állami tisztviselők ne telepedjenek le a fővároskörnyéki községekben. A tisztviselőtársadalom köréből levelek özöne érkezett a *Magyarság* szerkesztőségébe, melyekből szinte egyhangúlag az a kívánság csendült ki, hogy *legszivesebben Budát választanák lakóhelyül és családi otthonuk felépítésére.*

A tisztviselők kívánsága volt az is, hogy az OTBA kórház Budán épüljön fel. Mint lapunk más helyén megírjuk, ez a kívánság teljesül. Hogy a tisztviselők családi ház építése még sem halad olyan iramban, mint az kívánatos lenne, ennek oka nem Budában és nem is a tisztviselőkben rejlik.

Buda építésre alkalmas helyein késnek a szabályozási és szervezési munkák,

vagy ahol már elhatározták is, nem történnek meg elég hamar. Példa erre több is van.

Elsőnek említjük meg a *kelenföldi kertvárost.* Itt tíz év előtt parcelláztak. Sok szép tisztviselői hajlék épült ezen a vidéken. Az Ercsi- és Major-utca találkozásánál aztán megakadtak a rendezési munkálatok. Szántóföldek, rétek húzódnak az Andor-utca irányában. Sok tisztviselőember érdeklődik a vidék iránt, de hiába.

Óbudának is vannak olyan területei, amelynek szabályozási és útrendezési terveit még nem készítették el. Ha valaki telket akar vásárolni, vehet egész holdakat, vagy földtáblákat, de házhelyet nem, mert **nem tudni, hol lesz az utca, merre vezetnek majd az utak.**

A Svábhegy aljában a Sasadi-úttól a Törökbálinti-út felé eső részen szintén lehetetlen az építkezés. Az idevonatkozó szabályozási tervek sincsenek még készen. *Az új iskolaszanatóriumot a Svábhegy déli lejtőjén akarták felépíteni.* Akkor szóbakerült a teleprendezés kérdése is. Az iskolagyógyházat felvitték a Svábhegy tetejére s ezáltal ismét kitolták a szabályozási tervek elkészítését.

Szendy polgármester legutóbb nyilatkozott a Sasadi-út környékének rendezéséről és beépítéséről, de kész tervek erre még nem készültek, mert nincs rá pénz. Hogy utak építésére nincs, azt be is kell látni, de *a terek igazán nem jelentenek olyan költséget, amely a fővárosra jelentősebb terhet jelentene.* A főváros csináltasson tervet,

rajzoltassa térképre: merre vezetnek majd az utak, utcák; állapitsák meg, mekkora nagyságú telekre lehet az egyes vidékeken családi házat épiteni.

Ha ezek a szabályozási térrajzok elkészülnek, akkor a a helyszínen ki kellene jelölni az utak, utcák, terek vonalát határát. Ilyen könnyüszerrel végrehajtható rendezés után mindenki tudhatná, hogy Óbudán vagy a Svábhegy lejtőjén mekkora házhelyet vásárolhat. Fontos lenne még, hogy

kis parcellákra engedélyezzék az épitkezést,

mint ezt a Horthy Miklós- és Daróczi-út környékén látjuk, ahol kis telkeken csinos villaváros épült.

60 FILLÉRT MÁR MEGTAKARIT MIELŐTT ELINDUL VÁSÁROLNI, HA BUDÁN EGY KISÉRLETET TESZ AZ ÚJ VEZETÉS ALATT ÁLLÓ, MODERNÜL FELSZERELT **GERLAY-ILLATSZERTÁRBAN** I, SZENT JÁNOS-TÉR 1/A. HORVÁTH KERTNÉL. TELEFON: 1-527-55

250 éves a II. kerületi katolikus gimnázium

A nagy *Széchenyi* György hercegprímás alapítólevele szerint 1687-ben, a visszafoglalás után következő esztendőben létesült a budai II. kerületi katolikus gimnázium, amely most lépett 250-ik esztendejébe. Ezzel tehát ez a középiskola az ország legrégibb ilyennemű iskolája. Az alapítólevél hatalmas, 100.000 forintnál nagyobb értékű uradalmat juttatott a budán felállítandó egyetemi kollégiumnak, amely később gimnáziummá alakult át.

A negyedévezredes jubileumra a régi kápolna újjá épült az iskolához, amelyet *Walder* Gyula az intézet volt növendéke tervezett, *Horváth* Jenő és *Zelenka* Árpád igazgató restauráltak és vasárnap szentelte fel *Serédi* Jusztinián bíboros hercegérsek.

Mise után az intézet dísztermében gyülekeztek az előkelőségek: *Hász* István tábori püspök, ifj. *Walassics* Gyula báró államtitkár, *Kárpáti* Ferenc főigazgató, *Jalsoviczky* Károly dr. min. osztályfőnök, *Kósa* Kálmán min. tan., *Skolpé* József dr. min. osztályfőnök, *Körössy* László dr. min. tan., P. *Gyenis* András a *Jézus Társaság* képviseletében, *Zsembery* István dr., *Esthy* Miklós, *Ostvay* Rudolf, *Apponyi* György gróf és még számosan. Az ünnepélyes üdvözlés során *Horváth* Jenő egyetemi rk. tanár, igazgató és *Ranódy* László intézeti növendék köszöntötte a hercegprímást.

Balassáné Dömjén Teréz áll. kép. okl. zongoratanárnő I, Csaba-utca 9. I. emelet 3 Megbeszélés: d. e. 9—11-ig és d. u. 3—6-g. Telefon: 1-548-60

Házasság. *Kund Atala, Kund* Béla, a Kassa-Oderbergi Vasút volt mérnökének leánya és *Gronovszky* Iván dr. nemzeti múzeumi segédőr a kelenföldi evangélikus templomban örök hűséget esküdtek.

Nemes Osskó Endre dr., a Magyar Nemzeti Bank tisztviselője szeptember 19-én vezette oltárhoz a krisztinavárosi plébániatemplomban *Lisskay* Magdát, vitéz szombatfalvi Liszkay Viktor m. kir. ezredes és felesége *Huszár* Ilona leányát. Az esketési szertartást a vőlegény bátyja, *Osskó* Emil végezte.

Hubatsek Verát, *Hubatsek* Ferenc miniszteri osztálytanácsos és neje *Messler* Vera leányát feleségül vette *Komor* László m. kir. főhadnagy. Az esküvő szeptember 19-én este volt a Szent Imre herceg-úti ciszterci plébániatemplomban.

Novák István, a Shell Kőolaj rt. vezérigazgatója és felesége *Pospichal* Valéria leányát, *Ellinort* szeptember 26-án este 7 órakor vezeti oltárhoz a budavári koronázó (Mátyás) templomban ifj. *Ács* Mihály, *Ács* Mihály gyógyszerész és felesége, *Jamberkovich* Irén fia.

PÉCSVÁRADI FLEISCHER SAJT VAJ fióküzletünk: **MARGIT-KÖRÚT 48. MEGNYÍLT** Tel.: 1-544-76 FŐÜZLET: V, Vilmos császár-út 14, udvarban

Rendkívüli növendékek beiratkozása az Iparrajziskolába. A székesfővárosi Iparrajziskola kerámiai, díszítőfestő, könyvkötő és bőrdíszműves, ötvös, sokszorosító és általános rajzi szakosztályaira jelentkező rendkívüli növendékek szeptember 21-től kezdve iratkozhatnak be. Bővebb felvilágosítást az igazgatóság (IX., Török Pál-utca 1. szám alatt. Telefon: 1—851—06) ad.

Tanári áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Gazda* Lajos és dr. *Nagy* Ferenc tanárokat a Mátyás-király gimnáziumtól, *Bolgár* Ferenc tanárt pedig a II. kerületi kir. kath. gimnáziumtól a III. kerületi Árpád gimnáziumhoz helyezte át.

Budai Sakkbajnokság. Megkezdődött a Városmajor Sakkegylet házibajnoksága, amelyre nagy számmal adták le nevezéseiket a tagok és így nagy küzdelem várható.

Felavatták a budai izraelita hitközség új templomát. ünnepélyes külsőségek között avatták fel az elmult vasárnap a budai izraelita hitközség Lenke-út és Zsombolya-út sarkán épült új templomát. Az avató istentiszteleten *Kiss Arnold* dr. főrabbi mondott beszédet.

A régi Tabán és Buda a BSE fotókiállításán. Rendkívüli érdeklődés nyilvánul a BSE fényképkiállítása iránt, amely szeptember 30-ig marad nyitva a *Fővárosi Képtár* helyiségében, a Károlyi-palotában. A szebbnél-szebb amatőr-fényképek közt igen sok olyan akad, amely a lebontott Tabánban, vagy Buda más részében készült, megörökítve azokat a régi, kedves városrészeket, amelyek lassanként teljesen eltűnnek Buda rohamos fejlődése folytán. A kiállítást a főváros vezetőségén kívül rengeteg külföldi is felkereste és nagy érdeklődéssel nézte az elmult és a mostani fővárost ábrázoló gyönyörű felvételeket.

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSÍTÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II, MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 1-522-68.

Szanatórium épül a Rózsadombon. Egymásután nyílnak az új gyógyintézetek, különböző kórházak, szanatóriumok, melyek segítségével Buda ezen a téren is világviszonylatban az első helyre fog emelkedni. Most újabb szanatóriummal fog gazdagodni Buda. A főváros e héten adta meg az építési engedélyt a *Rózsadombi Szanatórium Szövetkezetnek, amely a Törökvész-út és a Pusztaszeri-út között* fekvő közel 2000 négyszögöles területen fog kétemeletes szanatóriumot létesíteni. Az építési engedély birtokában már a közeli napokban megindul a rózsadombi szanatórium építési munkája.

240 éves a Céllövő-egyesület

A *Budapesti Polgári Lövészegyesület,* amely az idén ünnepelte fennállásának 240 éves jubileumát, csütörtökön este közgyűlést tartott. A közgyűlésen *Szendy* Károlyt tiszteletbeli főlövészmesterré választották meg. Ugyanezen közgyűlésen 4 lövészmestert is választottak, köztük a budai lövészek büszkeségét és az olimpián ezüst érmet nyert *Berzsenyi* Ralph dr.-t.

Megválasztották még tiszteletbeli helyettes főlövészmesterré *Thorday* Lajos dr.-t, *Hadnagy* Domokost, *Lányi* Lajost, főtitkárrá *Jakab* Árpádot, főjegyzővé *Pápay Vratarits* György dr.-t, lövészmesterekké még vitéz *Szentpétery* Bélát, *Jakab* Albertet és ifj. *Selmeczi* Miklóst. Az új tisztikar nagy felkészültséggel és igen komoly tervekkel szándékozik nekilátni az új lövészévnek. Új szellemben, de az ősi hagyományok alapján akarja folytatni a budai polgárok 240 éves egyesületének hazafias, nemzetvédő munkáját.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában.

Az Országos Szent Gellért Egyesület szeptember 27-én délelőtt 11 órakor a Szent Gellért szobornál, este hét órakor pedig a Gellért-hegyi szikla-kápolnában Szent Gellért emlék-ünnepet rendez. A délelőtti ünnepséget a tabáni templomban 10 órakor szentmise, a délutánit a szikla-templomban litánia előzi meg.

Vasárnap nem árusítanak a krisztinavárosi fűszeres üzletek. Budán, Krisztinaváros fűszerkereskedői körzete, értesíti a nagyérdemű vevőközönséget, hogy szeptember 20-tól 1937 április 1-éig üzleteiket vasárnap zárva tartják, miért is kérik az élelmiszerszükségletet szombaton beszerezni.

Gyümölcskiállítás Szentendrén. Szentendre város gyümölcstermelésének előmozdítására a szentendrei, pomázi, pócsmegyeri és leányfalui (Szentendrekörnyéki) gyümölcstermelők részére a városháza épületében szeptember 20., 21. és 22-én gyümölcskiállítást rendezett.

Koszterszitz József a Szent Imre Kollégium új igazgatója. A Szent Imre főiskolai internátus egyesület *Glattfelder* Gyula csanádi megyéspüspök elnökletével legutóbb választmányi gyűlést tartott. Ezen a gyűlésen megválasztották a *Marczell* Mihály dr. igazgató lemondásával megüresedett állásra *Koszterszitz* József dr. pápai kamarást, a soproni Szent Imre Kollégium eddigi igazgatóját. Az új igazgató szentéletű és nagytudományú tagja a katolikus klérusnak. Jelentős irodalmi működést fejt ki, főleg ifjúsági és cserkészpedagógiával foglalkozik.

Október 5-én avatják fel a Várban Ince pápa szobrát. Az *Országos Katolikus Nagygyűlés,* a magyar katolikusság nagy seregszemléje október 3-án kezdődik. Az ünnepségek keretében október 5-én délután 4 órakor kerül felavatásra *XI. Ince* pápa szobra a Várban. A művészi alkotású szobrot a volt Iskola-téren, most XI. Ince pápa-téren, állították fel. A felavató beszédet *P. Bangha* Béla Jézus Társasági atya mondja. A szobor átadása és átvétele után a magyar ifjúság hódoló fáklyásfelvonulást rendez a szobor előtt.

Halálozás. Szerdán helyezték örök pihenőre a farkasréti temetőben *Turtsányi* Pált, a magyar vasutasság érdekképviseleti mozgalmának kiváló vezető egyéniségét, a *Vasutas Szövetség* megalapítóját.

Hidasnémeti Ferdinandy Bertalan dr. ny. h. államtitkár szeptember 18-án 68 éves korában meghalt. Beszentelése szeptember 19-én volt a farkasréti temető halottasházában. A holttestet Hidasnémetibe szállították, ahol vasárnap helyezték örök pihenőre.

Ki ismeri a budai barlangokhoz fűződő mondákat?

Most jelent meg a *Magyar Barlangkutató Társulatnak Kadič Ottokár* szerkesztésében megjelenő folyóirata, a *Barlangvilág.* Az ötven oldalon képekkel és térképekkel megjelenő kitünő folyóirat közli, hogy a *Pannonia Turista Egyesület Barlangkutató Szakosztálya* és a *M. B. T.* között együttműködés jött létre: a Szakosztály barlangkutató és barlangfenntartó tevékenységét a M. B. T. szellemi vezetése és szakfelügyelete alá helyezi és biztosítja részére a felügyeleti jogot. Ezért hozzájárul a „Barlangvilág" kiadásához, a M. B. T. viszont anyagi eszközöket iparkodik szerezni a *Pálvölgyi Barlang* továbbfejlesztésére.

Ugyanekkor felkéri az egyesület azokat a budaiakat, akik akár a Várhegyi barlangokkal, akár más helyi barlangokkal kapcsolatban *mondákat* vagy *hagyományokat* tudnak, hogy ezeket küldjék meg a titkári hivatalnak (I., Szentháromság-tér 8) vagy szerkesztőségünknek.

SZÍNHÁZ ÉS MOZI

A „Csavargólány" a Kisfaludy-Színházban. *Erdélyi* Mihály író és színigazgatónak diadalmas sikerű operettjét lesz alkalma a budai színházba járó közönségnek megtekinteni a *Kisfaludy-Színházban* (III., Lajos-u. 111.) A *Csavargólány* operett kitűnő, a premier szereposztásával vetekedő szereposztásban és előadásban kerül színre. Az eredeti díszletek és a főszereplők: *Ferenczy* Marika, *Madaras* Vilma, *Tamás* Benő, *Érczkövy* László stb., akik az előadás erősségei, biztosítják a *Csavargólány* sikerét diadalmas pályafutásán, melynek *150-ik előadását* ünneplik szeptember 29-én, kedden, a Kisfaludy-Színházban.

Új színházi szabályrendeletet tervez a főváros és ennek megalkotására szakértők bevonásával már több értekezletet is tartottak. A színházi szabályrendelet megalkotását főképpen az utóbbi évek sorozatos színházbukásai teszik szükségessé.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. A legmeghatóbb filmje az idénynek: *A kis lázadó* Shirley Temple-vel és John Boles-szel. Páratlan kísérő műsor: *Oroszlán és az egér,* rajzfilm, *Rhodosz-szigete:* Fox varázsszőnyeg, riportfilm: *Tempó, tempó.* Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10, vasár- és ünnepnap ¾2 órai kezdettel.

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34

Egy hétig továbbra is kacagni lehet: *Havi 200 fix,* a legvidámabb magyar vígjáték Páger, Uray, Jávor kitünő alakításával. Utána még egy hosszú film: *Inkák földje.* Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ⅛8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. Csütörtöktől vasárnapig: *Láthatatlan ellenség.* Pompás kísérő műsorral. Hétfőtől szerdáig: *Titkos randevú,* szintén fényes kísérő műsorral. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ⅛8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ⅛8, ½10 órakor.

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Telefon: 1-566-05. A nagy sikert aratott *Savoy Hotel.* A kísérő műsorban: *Repülőút Spanyolországba, Tudsz-e szeretni Johanna.* Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ⅛3, ½5, ¾7, 9 órakor.

SIMPLON FILMPALOTA. XI. Horthy Miklós-út 62. Csütörtöktől, szeptember 24-től, szept. 30-ig. **Rökk Marika — Koldusdiák.** Fényes kísérő műsor. Előadások kezdete hétköznapokon: ½4, ½6, ½8, ½10, vasár és ünnepnapokon: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10 órakor.

CSIPKE, GOMB, RÖVIDÁRÚ ÉS NŐIDIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK órisi választékban **ALBACHÁRY ÉS KORAI** budai fióküzletében **II, MARGIT-KÖRÚT 38/A** Gombáthúzás, azsúr, plisszé

Még jövőre sem készül el a Mátyás-templom tornyának restaurálása. Ismeretes, hogy a koronázó Mátyás-templom régi tornyát majdnem teljesen lebontották és a toronysisakot újjáépítették. Ez a munka olyan nagyarányú, hogy jelentékeny része még mindig hátra van. Jövő évre a déli támpillérrendszer, továbbá a lépcsőtorony megújítása van tervben, de miután egyedül erre a munkára 130 ezer pengő kell, míg a költségvetésben csak 90 ezer pengő az előirányzat, a templomrestaurálás munkálatai még 1937-ben sem fejeződnek be.

Gépjárműtulajdonosok figyelmébe. A *Királyi Magyar Automobil Club* értesíti a gépjárműtulajdonosokat, hogy Budán két helyen zártak le útszakaszokat. Ilyenek az I. kerületben a *Normafa-út* e hó 26-ig és a XI. kerületben a *Csend-utcának* az a szakasza, amely az Avar-utca és a Budaörsi-utca közt vezet. Ez utóbbi október 10-ig tilos.

BUDA SPORTJA

Nem lesz vállalati csapat a „Budai 11"-ből

Óriási izgalmat keltett budai sportkörökben egyik reggeli lapnak az a híradása, amelyben bejelenti, hogy a nagymultú budai Sportegyesület, a *„Budai 11" futballcsapata rövidesen megszünteti működését* s az egyesület vezérkara már meg is állapodott az egyik nagy gyár vezérigazgatójával, hogy a vállalat átveszi a „Budai 11" csapatát és az mint vállalati csapat, nevének megváltoztatásával, fogja folytatni működését.

A nagy feltűnést keltő hírre vonatkozólag beszéltünk *Faragó* Lajossal, a „Budai 11" népszerű igazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Legnagyobb meglepetéssel olvastam magam is a „Budai 11" megszüneséről szóló tudósítást. A hír nyilván tévedésen alapszik, mert a „Budai 11" nem hogy nem lesz vállalati csapat, hanem ellenkezőleg,

a „Budai 11" és anyaegyesülete, a „Budai 33" között még szorosabb együttműködés lesz a jövőben

és ezen együttműködés érdekében már a legközelebbi napokban nagyszabású propaganda fog megindulni."

Reméljük, hogy a *Budai Napló* híradása általános megnyugvást fog kelteni a *„Budai 11"* sorsáért aggódók népes táborában.

A Budai 11 FC minimális gólkülönbséggel vesztett az egyre javuló Nemzeti FC ellen. A 3:2 (1:0) arányú vereség ellenére is a bajnoki tabella közepén foglal helyet a Budai 11.

A III. ker. FC. Szegeden játszott, de a bíró távolmaradása miatt csak barátságos mérkőzésre került a sor, amelyet a Szeged FC nyert meg 4:0 arányban.

A 33 FC 3:2 (0:1) arányú egygólos vereséget szenvedett a Hungáriától.

Goldberger SE—SzISE mérkőzést a budai csapat nyerte 5:3 (2:3) arányban.

A BBTE *(Budapesti (Budai) Torna Egylet)* tornaszakosztálya megkezdte ezidei működését. A hölgyek tornaórája hétfőn, kedden és pénteken délután 5—7-ig, a férfiaké ugyancsak hétfőn, kedden és pénteken este 7—9-ig lesz. A gyermektornászat október hó 1-én kezdődik. A gyermektornára *Kmetykó* János testnevelési főiskolai tanár művezetőnél (I., Attila-utca 2.) lehet jelentkezni.

Megnyilt a BEAC vívóterme. A *Budapesti Egyetemi Atlétikai Club* fiatal egyetemi hallgatók részére megnyitotta vívótermét. A haladócsoport és a versenyzők már előbb megkezdték a tréninget, hogy nagynevű elődjeiknek *Rajcsynak* és *Baynak* nyomdokaiba lépjenek. A tanítást és a versenyvívóktréningjét a kitűnő egyetemi vívómester dr. *Gerencsér László* irányítja.

Őszi sporthét. A *Magyar Atletikai Club* szeptember 24—27-én rendezi szokásos *„Őszi sporthetét"* a Kékestetőn. Az érdekesnek ígérkező tenisz és bridzsversenyt nagyszabású táncverseny követi, amelynek főattrakciója a kizárásos párosverseny lesz, amelyben csak második és harmadik, vagy első és harmadik osztályú játékosok szerepelhetnek páronként.

Nemzetközi autóverseny a Hármashatárhegyen. Október 25-én rendezi a *KMAC* nagy nemzetközi autóversenyét a Hármashatárhegyen. Népes külföldi mezőny indul a küzdelemben, amelyen túra-, sport- és versenyautók, azonkívül pedig motorkerékpár-kategóriák vesznek részt. Magyar részről négy most feltűnt fiatal tehetség vesz részt. Ezek a két Festetich fivér, gróf Blankenstein és dr. Wilheim György. Az „újszülöttek" buzdítására a Bodensee—balatoni sikerek emlékére külön tiszteletdíjat szavazott meg a KMAC igazgatósága.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Lakások tökéletes ciánozása garanciával
FISCHER VACUUM
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Egyes bútordarabok ciánozása, molyirtása ciánkemencében
FISCHER,
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

LÁT SZERÉSZ ÉS FOTÓSZAKÜZLETEM
ÚJ HELYISÉGE I, KRISZTINA-TÉR 3
Auguszt-ház ZIBRINYI

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. A sokhelyen látható fehér pontokat és köröket a házak falára (mintegy 10—15 cm-re a földtől), és a járdára a Magyar Térképészeti Intézet festette. Ezek a támpontjelek a készülő új fővárosi térkép elkészítéséhez szükségesek.

Mérnök előfizető Kékesszálló. Levelére legközelebbi számunkban visszatérünk.

I. F. Jövő számunkban jogos követeléseikkel kimerítően foglalkozunk majd.

Sasadiak távirata a polgármesterhez. Sasad lakói a következő sürgönyt intézték Szendy Károly polgármesterhez: „Sasadi-út kátrányozása rossz. Autók porverése türhetetlen, kérjük személyesen, gyalogosan meggyőződni és öntözést elrendelni." A sasadiak fenti és számos egyéb jogos panaszával a *Budai Napló* legközelebbi számában részletesen foglalkozunk majd.

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai címtábla festészete
II, Iskola-u. 18. Telefonhívó: 1-568-63

TAJTÉKPIPÁT (szépen kiszívottat) legmagasabb áron vesz
NOVÁGH műesztergályos utóda
IV., EGYETEM-UTCA 3.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VÍZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

KÖZGAZDASÁG

— **Ganz és Társa rt.** igazgatósága megállapította 1935. mérlegét, amely 2,042.482.43 pengő veszteséggel zárul. A beiföldi közhatósági beruházások igen szűkre szabott terjedelme következtében a társaság arra kényszerült, hogy éles nemzetközi versenyben áldozatok árán is szerzett külföldi rendelésekkel pótolja a keletkezett foglalkoztatási hiányt. Az előző évvel szemben ezáltal nagyobb üzemi veszteség állott elő, amely csupán belső tartalékok igénybevétele útján volt a fent említett összegre csökkenthető. Az igazgatóság a közgyűlést e hó 30-ára hívta egybe.

— **Október 2-án lesz a Fegyvergyár közgyűlése.** Értesülésünk szerint a Fegyvergyár, amely mint ismeretes, az elmult évben nagyarányú belső rekonstrukción ment keresztül és a Lámpagyárat is magábaolvasztotta, *szeptember 22-én tartja mérlegmegállapító igazgatósági ülését,* a vállalat közgyűlése pedig október 2-án lesz, amely a *Fegyvergyár* elmult üzletévének kedvező eredményeiről fog beszámolni.

A Sorg-cég bérpalotákat épít a Lujza-malom helyén. A Schiffer Miksa és a Sorg Antal cég az építőipari szakma terén együtt fog működni. Ennek első jele, hogy külön megállapodást kötöttek a tavasszal lebontott Lujza-malom helyén tervezett nyolc bérpalota építésére. A Kolosy-tér—Lajos-utca vonalától a Dunapartig terjedő objektumon a Sorg-cég fog nyolc bérpalotát építeni, mégpedig a Schiffer-cég társaságában.

HAJÓKIRÁNDULÁSOK
a napsugaras őszi Dunán
a M. F. T. R. HAJÓIVAL
olcsó szórakozást és üdülést nyujtanak. Indulás Eötvös- és Pálffy-térről naponként 7.30 és 8.30 órakor(Pálffy-térről 10 percel később) Visegrádra, Esztergomba stb. Vasárnap turistahajó Esztergomba IX. 20-ig. Hétvégi hajókirándulás a mohácsi hajóval szombat estétől hétfő reggelig olcsó menettérti jeggyel.

Közmunkák Budán

Az OTBA kútvölgyiúton építendő kórháza terveire a következők pályaművei érkeztek az iparügyi minisztériumhoz: Körmendy Nándor, Gerstenberger Ákor és Arvé Károly, Kotsis Endre, Kollár Gyula, Medgyaszay István, Sztojka József, Horváth Szaboles és Schömer Ervin, Acsay László, Dehmann Pál, Koromzay Vilmos, Payr Egon és Kéry Gyula, Berkovits Adolf, Frecska János, vitéz Irsay László, Fehérváry Aladár, Ébner Miklós, Benghardt Ágost és Tabéry Iván, Csicsery Orosz György, Táby Ervin és Kovács Ferenc, ifj. Lechner Jenő és Lechner Kamil, Heysa Károly, Csonka László és Miskolczy László, Rottmann Elemér, Rados Jenő, Misley Sándor, Benjámin Károly, Szabó Lajos és Rimanóczy Gyula, Janáky István és Pogány Dénes, Györgyi Dénes, Laurenszky Gusztáv, Vanner János, elkésve érkezett Bardon Alfréd és Dávid Károly együttes pályázata.

A székesfőváros polgármestere (XIII. üo.) újabban a következő budai munkákat adta ki:

a II., Medve-u. polgári iskola mázoló munkáit Baky Lajosnak 1948; *I., Mészáros-u. leánygimnáziumban* művészi faldíszítő és festési munkáit Pap Irénnek 1000; ugyanott a gumipadozati munkát Magyar Rugyantaárugyár Rt. 6494.50; az *I., Uj Szent János-kórház* kazánházban belső kazánfalazási munkát Bédy Aurélnak 3150; a *XI., Szent Imre hg.-u. Erzsébet leányárvaház* mosó- és vasalógép szerelési munkáit Frank Ödönnek 3977.60 P. *Az Uj Szent János-kórház burkolási munkáira* tartott szeptember 15-én szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (XIII. üo.) Ajánlatot adtak be: Grawieser Albin 6943; Higiénia ép. burk. szöv. 6967; dr. Mérei Ernő 7112; Mészáros István 7146; ifj. Cristofoli Vince 7276; Somogyi Béla 7321.20; Bartók Gusztáv 7709; Gerber József 8985 P-vel.

A kelenföldi áramfejlesztőtelep laboratórium- és irodaépítkezés összes munkáira tart szeptember 29-én versenytárgyalást a Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága.

Hirdessen a BUDAI NAPLÓ-ban

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmúlt héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Hidász-utca 15. Eladó: Cohner Ferencné és társa, vevő: Lukinich Imre dr. és neje, 331 öl, 16.000 pengő, telek.

Albert-utca 44. Eladó: Zimányi Antal és neje, vevő: Vécsey Julia és társa, 256 öl, 20.000 pengő, ház, árverési vétel.

Tamás-utca 2. Eladó: Jauernik Nándor és társa, vevő: Klein Jenőné, 297 öl, 13.740 pengő, telek.

Attila-utca 6776/2. és 5. Eladó: Budapest székesfőváros, vevő: Csepeli Weisz Jenőné báróné, 216 öl, 90.002 pengő.

Budenz-út 11.006/13. Eladó: Szabó Jenőné és társa, vevő: Démy Gerő dr. és neje, 300 öl, 10.800 pengő, telek.

Sasaddülőben 9403. Eladó: Garazsy Mihály, vevő: Schuntz Nándor és neje, 157 öl, 16.000 P, telek.

Ábel Jenő-utca 4660/4. Eladó: Zentay József és társa, vevő: Kánitz Artúr, 120 öl, 14.000 pengő, telek.

Iglói-utca 7. Eladó: Hoepfner Guido, vevő: Brandenstein Béla báró és neje, 313 öl, 14.121 pengő, telek.

Major-utca 3. Eladó: Schimmerlich Márkné és társa, vevő: Budapest székesfőváros, 340 öl, 90.000 pengő, ház.

Halmi-utca 33. Eladó: Saas A. Stephen és társa, vevő: Martin Plinius István dr. 179 öl, 27.000 pengő.

Orbánhegyen 8512/2. Eladó: Tusculum Kertgazdasági kft., vevő: Szabó Magda, 717 öl, 14.340 pengő, telek.

Istenhegyen 9602. Eladó: Tschögl Henrik, vevő: Miskolczy Ignác és neje, 1124 öl, 21.000 P.

Orbánhegyen, 8399/3. Eladó Matza József, vevő Gyenes Lilly, 318 öl, 12.000 pengő, telek.

Istenhegyi-úton, 9745/1. Eladó László Tivadarné, vevő Scholtz Andor és neje, 300 öl, 12.904 pengő, telek.

Krisztina-körút 159. Eladó Möller Krisztina, vevő Szigethy Lajos dr., 95 ölnek 478/10.000-ed része, 10.000 pengő.

Budaörsi-út 171. Eladó Mayer Andrásné, vevő Benes Lajos dr., 946 öl, 7500 pengő, telek.

Bánát-utca 8. Özv. Jele Ferencné 198 öles ingatlanát örökölte Gál Olga és Margit.

Karolina-út 4552/26. Eladó Fogl Ferenc, vevő Építő kft., 66 öl, 7000 pengő, telek.

Trencsényi-utca 9865/4. Eladó Wenckheim Miklós gróf, vevő Buda László és neje, 558 öl, 9000 pengő, telek.

Istenhegyen. Eladó Wenckheim Miklós gróf, vevő Erdélyi Ferencné, 1116 öl, 18.000 pengő, telek.

Istenhegyen, 9865/1. Eladó Wenckheim Miklós gróf, vevő Devaal József, 558 öl, 9000 pengő, telek.

Csurgói-út 41. Eladó özv. Littke Ernőné, vevő Nagy Jenő Károly, 306 öl, 6000 pengő, telek.

II. kerület:

Dóra-utca 31. Eladó: Tőkés Ferenc dr., vevő: Kertész Béla, 368 öl, 28.000 pengő.

Toldi Ferenc-utca 72. Eladó: Baumgartner Béla és társa, vevő: Hirsch Károly, 193 öl, 27.750 pengő, ház.

Bem-utca 13.544/1. Eladó Rónay Béla dr. és neje, vevő Bem-utcai Házépítő Szövetkezet, 85 öl, 36.000 pengő.

Toldy Ferenc-utca 29. Eladó Fischer József és neje, vevő Vízivárosi Építtető és Telekforgalmi kft., 78 öl, 15.000 pengő, telek.

Törökvész-dűlőben, 12.043/18. Eladó Lukács Aladár, vevő Guttmann Ernő dr. és neje, 306 öl, 25.000 pengő.

Margit-körút 51. Eladó ifj. Paulheim Ferenc, vevő a posta állami személyzetének segélyző és nyugdíjpótló egyesülete, 233 öl, 508.000 pengő, ház.

III. kerület:

Ürömhegyen, 21.761/3. Eladó Zechmeister Rezső és neje, vevő Hentschel Vilmos és neje, 427 öl, 2133 pengő, telek.

Testvérhegyen, 20.159. Eladó Bozza János, vevő Straka Aladárné, 772 öl, 1000 pengő, telek.

Remetehegyen, 16.459/3. Eladó Bodrogközy Géza, vevő Révész Jenő és neje, 569 öl, 9390 pengő, telek.

Farkastoroki lejtő 13. Eladó Czeisl István, vevő Sammler Sándor és neje, 450 öl, 11.000 pengő, telek.

Hévizi-út 3/a. Eladó Ziegler János és neje, vevő Sándor József és neje, 99 öl, 12.500 pengő.

Emőd-utca 23.902/14. Eladó Koós Tiborné, vevő Polgár Elemérné és társa, 296 ölnek fele, 3000 pengő, telek.

Nincs vevő a Buda és Albertfalva közötti Castiglioni-telkekre. A háborút követő nagy közgazdasági farsangon szerzett magának telkeket Budapest és Albertfalva határában, a Fehérvári- és Kondorosi-út sarkán kezdődőleg le egészen a Dunáig, a háború utáni gazdagok egyik leggazdagabbja, *Castiglioni* Camillo, a hirhedt olasz származású osztrák bankár. A Boráros-téri híd már akkor is tervben volt és úgy látszott, hogy a hatalmas telektömb értéke mérhetetlenül megnövekszik. Közben azonban szegény ember lett a gazdagból és a pénz fogytával füstté váltak a nagy tervek is. Ezek legjelentősebbje volt az, amely szerint Castiglioni 320.000 négyszögölön repülőgépgyárat és repülőteret akart itt építeni. Most, hogy a Boráros-téri híd nemsokára elkészül, — a budai hídfőtől alig 3 kilométernyire vannak ezek a telkek — az ingatlanok szinte kínálják magukat házépítésre. *Valamikor 17 millió pengőben szabták meg az árukat,* ma, ha olyan értékre becsüljük, amennyiért a sokat emlegetett albertfalvai OTI-telkeket vették — *7 milliót érnének. Egyelőre azonban remény sincs rá, hogy ily árban is akadjon vevő rájuk.*

HOL VÁSÁROLJUNK?

A Krisztinában

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM
I. Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, tört aranyat vesznek

RUHÁT, FELÖLTŐT I, Krisztina-körút 119. sz.
csak MOLDVAINÁL csináltasson Telefonhívó: 1-510-96

10% EREJÉIG BESZÁMITJA EZT A SZELVÉNYT MINDEN VÁSÁRLÁSÁNÁL (MÁRKÁS CIKKET KIVÉVE)
SZÉKELY ILLATSZER ÉS FESTÉKHÁZ
I. KRISZTINA-KRT 113/A. Illatszerek legolcsóbban.

BUDÁN **PREISACH-CIPŐ** FOGALOM
I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., Roham-utca 2
SZERELÉS ➲ CSERE ➲ JAVÍTÁS Telefon: 1-522-27

MISSZIÓSBOLT Könyv- és papírkereskedés. Tankönyvek, iskolaszerek, az összes iskolában használt füzetek kaphatók. Könyvkötés a legolcsóbb iskolakönyvektől kezdve. „KÖSz" bélyeg 8%

5% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍT ELŐFIZETŐINKNEK
PÁL, uri- és nőidivatáruház I. Krisztina-tér 1

A Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak **Vagácstól**
II. MARGIT-KÖRÚT 45 II. FŐ-UTCA 11 SZÁM

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26

Alapítva 1898. **REICHER ISTVÁN** Alapítva 1898.
legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító
II., TÉGLA-UTCA 9. Telefon: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A RÉGI HELYEN II, MARGIT-KÖRÚT 6. Szelfferttel szemben

METEOR II., MARGIT-KÖRÚT 50/52
CSILLÁR RÁDIÓ VILLANY

Órák és ékszerek **Lenkei Lajosnál** *II., Margit-körút 18*
Javítások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

A Fő-utcában

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papír-, író- és rajzszerekraktára, hivatalos kiadványok nagy raktára
II, Fő-u. 12 Tel.: 1-527-13

140 ÉVE ÓRÁT, ÉKSZERT, JAVÍTÁST
FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL
II., CORVIN-TÉR 5. Telefon: 1-511-18

A Szilágyi Dezső-téren az összes
férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87 *HAUER ÉS MÁRTON*

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA II, Szilágyi Dezső-tér 5
Telefon: 1-524-11

Szőrmét Kelecsényitől
II. FŐ-UTCA 37/A. TELEFONHÍVÓ: 1-666-05

A Böszörményi-úton

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b

Az Alkotás-utcában

JANKOVITS DROGÉRIA I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ.
Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok

A Lágymányoson

SZENT IMRE könyv- és papírkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szt. Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

EGYETLEN **cipőszaküzlet** A LÁGYMÁNYOSON
XI, HORTHY M.-ÚT 60 Tel. hívó 2-587-71

SIMPLON PARFÜMÉRIA Simplon-mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. Telefon: 2-587-71

AZ ÉPÜLŐ BUDA

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budára a következő építési engedélyeket adta ki:

III. ker., Viador-utca 13. háromemeletes bérházra Schweiger Jánosnak III., Szomolnok-u. 7. (tervező: Hollay János III., San Marco-utca 31.)

III. Vajda János-utca 13. családi házra Gádor Vilmosnak III., Szentendrei-út 81110. (tervező: Rosenberg és Körner VI., Jókai-u. 4.)

III., Vérhalom dülő 15.433/6. családi házra Reichard Gyulánénak VII., Damjanich-u. 51. (tervező: Aggházy Tibor, Ujpest, Vécsey-u. 110.)

III., Verecke-lépcső családi házra Balogh Józsefnének, ugyanott (tervező: Visy Antal, Remetekertváros.)

XI., Homoród-utca 2522/5. hrsz. családi házra özv. Ghyczy Gézánénak IV., Régiposta-u. 14. (tervező: Heinninger Géza IX., Ráday-u. 59.)

XI., Zólyomi-út 125. családi házra Burghard József és Erdélyi Jenőnének, Hungária-körút 110. (tervező: Erdélyi Jenő XIV., Aréna-út 19.)

SZÓRAKOZZUNK BUDÁN

A HÁROM ÉVTIZEDES DÉLIVASUT-KÁVÉHÁZBAN 1 PENGŐS ZENÉS URI VACSORÁK

GUNDEL **GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN**
Kiss Béla muzsikál

Olvassa **BALASSA JÓZSEF**
kitűnően szerkesztett lapját a
PÉNZVILÁGOT

Felelős szerkesztő: **Lippay Gyula dr.**
Felelős kiadó: **Olty Antal.**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam Budapest, 1936 október 1 1230. szám

Budai Napló

Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap

Alapító: VIRAÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Liber Endre

Írta: NÉMETH IMRE orszgy. képviselő

Liber Endrével a háború utáni Budapest életének egyik legkiemelkedőbb tehetségű és legpéldaadóbb életű egyénisége távozott közülünk. Az a káosz, mely a vesztett háború, a forradalmak, hazánk megcsonkítása és sok más szörnyű megpróbáltatás nyomán elöntötte a milliós fővárost, több mint tíz éven át a legsúlyosabb feladatok elé állította azokat a férfiakat, akik ennek a városnak nyugalmáért és biztonságáért felelősek voltak. Azok között a városépítő egyéniségek között, akik ezt az emberfeletti szerepet vállalták — vállalva az ezzel járó felelősséget is, — az elsők között állt Liber Endre alpolgármester, akinek érdemeit sem emelkedett jelzők, sem a legtökéletesebb írásművészet sem tudná méltóan megörökíteni.

Pályája nem „karrier-pálya" volt. Mint a szociálpolitikai ügyosztály vezetője legközelebb állt e ragyogó világváros mélységi életéhez: a dolgozó kis emberek kis életéhez, a proletáriátus nyomorához, egyszóval ahhoz a világhoz, amely nem a divatos éttermek és mulatók asztalainál ragyogtatja plasztronjait vagy szépséges dámáit, hanem ahhoz a világhoz, ahol a hajléktalan lakást, a csecsemő tejet, a lerongyolódott ruhát, az ínséges fát-szenet kér, — ahhoz a világhoz, mely *szintén* Budapest.

Liber Endre emberi profiljának megrajzolásánál nem hiányozhatik az az alapvető motívum, hogy — apátlan-anyátlan árva gyermek volt, akinek nem jutott a szülői szeretet simogató melegéből. Szívét és lelki világát idegen erők, egy mostoha világ formálta és talán a kielégítetlen vágy és szomjúság hozta, hogy ő, aki nélkülözte az apai erő támogatását, — igazi atyja legyen egy milliós város minden szegény gyermekének és öregjének egyaránt.

Tudása, tudásszomja, kielégíthetetlen munkavágya és alkotókedve lehettek *emberi* karakterének alapvető alkatai, de lelkivilágának fénye, szelleme és fluiduma, — egy emberi szív állandó sugárzása volt a Jóság felé.

És ennek a jóságnak mohó követelményeit kielégítette az ő cselekvő ereje, intuitív szelleme és határozottsága. Liber Endrére szüksége volt Budapestnek. A porig sujtott város, menekült magyar véreink, a munkanélküliség, pénzünk elértéktelenedése, a mindezt követő súlyos gazdasági krízis, mind olyan nemzeti, gazdasági és várospolitikai problémák voltak, amelyek megoldásához, levezetéséhez, gyógyításához, nemcsak egész férfiak, nemcsak egész magyarok, de mindehhez párosulva szívek is kellettek, olyan szívek, amilyen a már ugyancsak halott Borvendég Ferencé volt, olyan amilyen Liber Endréé volt, mely néhány nappal ezelőtt megszünt dobogni és érezni a szegénységgel a szociális igazságért, az éhező gyermekekért, a rongyos, didergő öregekért.

Ő mondta: — Budapesten nem szabad éhező embernek lenni!

És ez a mondat nem volt szentimentális sóhaj, ez parancs volt önmaga és mindenki számára. Jósága nem volt szentimentális gyöngeség, a nyomor hatalmas harcterén, a nagy hadvezér okos stratégiájával és keménységével harcolt a nagy ellenség: a Nyomor ellen. Jósága bölcs volt és tudatos, ez a jóság kemény erő is volt, amely levezette a gyomor lázadását, ez a jóság Krisztus kenyere volt, melyből mindenkinek jutott, ez a jóság ő volt Maga minden cselekedetében és minden gondolatában.

Buda megbecsülése vonul végig a főváros új költségvetésén

Írta: **dr. Baránszky Gyula** korm. főtanácsos, volt törvh. biz. tag

Költségvetést kétféle rendszerrel lehet készíteni. Az egyik a szükségletekből indul ki, a másik a várható bevételekre van alapítva. *Szendy* Károly polgármesterünk az 1937. évi fővárosi költségvetést az utóbbi rendszerrel állította össze. Igaz, hogy így is 5,394.743 P deficit mutatkozik, amit a forgalmiadó $^{1}/_{20}$ részesedésnek $^{1}/_{6}$-ra való emelésével óhajtana eltüntetni. Mennyivel nagyobb volna azonban a hiány, ha a költségvetésbe felvette volna azoknak az életbevágó szükségleteknek kielégítését, melyek már évtizedek óta várnak megoldásra, de mindig évről-évre halasztást szenvednek — nagy kárára gazdasági, szociális, sőt erkölcsi közéletünknek.

Nyiltan valljuk, hogy *sem az állami, sem a községi háztartás vezetésénél nem lehetnek az egyszerű magánember háztartásának berendezési elvei az irányadók.* Az egyéni háztartás költségvetésének alapelve, hogy nem szabad tovább nyujtózkodni, mint a takaró ér. Ez helyes is, mert egy 50—60 éves egyéni üzemben nem lehet olyan beruházásokra gondolni, amelyeknek terhét 100—150 év alatt lehet csak letörleszteni.

Egy világváros élete azonban örök. Legalább is 1000—2000 évre van megalapozva és

lehetetlen, hogy ugyanaz a generáció viselje a mának minden szükségletével felmerülő terheit,

amiknek kielégítését csak a következő generáció élvezi. Más szóval *nem volna szabad beruházásokat csak azért elodázni, mert a rendes bevételek nem nyujtanak fedezetet,* hanem ezekre a rendkívüli szükségletekre rendkívüli eszközöket és pedig hosszúlejáratú kölcsönöket kellene igénybe venni, amelyeknek törlesztése nemcsak a jelenlegi generációt, hanem *a 30 év mulva felszaporodó polgárokat is terhelje, akik az addig még jobban virágzó, mert fejlettebb s talán boldogabb fővárosban fognak élni.*

Ez elv megvalósulásánál figyelembe kellene venni a jelenlegi rendkívüli gazdasági helyzetet is, a magángazdaságok pangását, a munkanélküliséget, a pénzforgalom korlátolt állapotát, a világháború után még mindig mutatkozó hiányokat, de *főleg a kor haladó szükségleteit.*

Nem akarunk most a költségvetés részleteivel foglalkozni. Erre még visszatérünk a költségvetés közgyűlési tárgyalásakor. De *néhány kirívó hiányára a költségvetésnek mégis már most rámutatunk,* hogy fenti tételünk helyességét bizonyítsuk.

Itt van egy világváros lüktető életének, vérkeringésének legfontosabb előfeltétele: *a közlekedés.* Nemcsak a villamos, autobuszüzemek fejlesztésére nincs egy fillér többkiadás előirányozva, mint a mult esztendőben, de

utak és csatornák létesítésére sokkal kevesebb van a költségvetésben, mint amennyit 1936, sőt 1935-ben e fontos célra elköltöttünk.

Pedig a költségvetésnek ez a tétele nem haszontalan vagy meddő beruházás. Mihelyst több útépítéssel megközelíthetővé tennénk a gyönyörű családi házépítésre alkalmas budai hegyvidéket, *a jelenleg 4—5 pengő földadót fizető telektulajdonosok házbér- és jövedelemadóalanyokká, víz-, gáz-, villanyfogyasztókká, közlekedési és fogyasztási adófizetőkké, főleg pedig az építőiparral kapcsolatos iparpártolókká válnának.*

Azt nem is kellene külön kiemelnünk, hogy ha a villamosvasutat külterjesebbé fejlesztenénk, a város belső területén pedig több autobuszt járatnánk, sokkal rentábilisabb lenne a városi közlekedési vállalat, mint amilyen a jelenlegi stagnáló, sőt leépítő állapotban.

De mit mondjunk a költségvetésen végigvonuló *takarékossági* elvhez, mely tisztviselők számának és fizetésének csökkenésével nemcsak pangó iparunk és kereskedelmünk elsorvasztását jelenti, hanem *rengeteg kárára van a közigazgatás elé napról-napra tornyosuló feladatok megoldásának is.*

A *városrendezés* és *szabályozás* nagy problémáit is évről-évre halasztgatjuk. Pedig nagyszabású építkezési fellendülést, nagyarányú városrendezést csak úgy képzelhetünk el, ha

a sokat emlegetett és beigért végleges városrendezési tervet végre elkészítenék.

Nem kívánjuk mi azt, hogy ezt a végleges városrendezési tervet azonnal megvalósítsák, tudjuk nagyon jól, hogy 100, sőt 200 esztendő is kell a mai helytelenül, ötletszerűen beépített terület rendezéséhez, *de a végleges, ideális városszabályozási tervet el kell késziteni* és annak keresztülvitelét évtizedeken keresztül is lehet végrehajtani. *Erre a szabályozási tervre egy fillér sincs előirányozva,* sőt a felmérés is lassú tempóban halad. A sok munkanélküli diplomás mérnök egy év alatt ugyanazzal a költséggel elvégezné a város felmérését és szabályozási tervének elkészítését, mint amennyit ennek a munkának 10—20 évre való beosztása és elvégzése felemészt. *Pedig hány ezer telektulajdonos csak azért nem kap építési engedélyt, mert a telke beleesik a szabályozási tervbe, amely még eldöntve nincsen.*

Itt csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a székesfővárosnak van többezer megnyitott utcája, mely *„Névtelen"* elnevezéssel, vagyis név nélkül szerepel, nagy örömére a postásnak, a kézbesítőnek, rendőrnek, sőt az egész város polgárságának, de szégyenére egy európai világvárosnak. Pedig a házak és telkek tábláját a telektulajdonos tartozik beszerezni s a várost csak az utcakereszteződések sarkára illesztendő utcajelzőtáblák költsége terheli, ami évenként legfeljebb 5—6000 P kiadást jelentene. Erre sem találunk fedezetet.

Szent meggőződésünk, hogy mindennemű városfejlesztő kiadás busásan meghozná a bevételek lényeges szaporodását.

Utak, csatornák, vízvezeték, közlekedés fejlesztése új épületek, új lakók szaporodását és új jövedelmi alapok keletkezését jelentené.

Régi városgazdaságunk egyik legnagyobb bűne és mulasztása, hogy *szigorú építési szabályokkal, városrendezési, szabályozási tervek halogatásával kiszorítottuk a benszülött lakosságot a külvárosokba,* Újpestre, Rákospalotára, Pestújhelyre, Pestszenterzsébetre, Kispestre, Pestszentlőrincre, Budafokra, Budaörsre és Békásmegyerre, *a helyett, hogy az egészséges budai hegyvidéket fejlesztettük volna jó utakkal, csatornázással, közlekedéssel, vízvezetékkel és egyéb hasznos beruházásokkal.*

Megdöbbenve kell az 1937. évi költségvetésnek egy nagy szépséghibájáról, *a Dunának,* a mi büszkeségünknek *nagy elhanyagolásáról is megemlékeznünk.* Nemcsak az egyetlen magyar hajósvállalatnak szubvenciója hiányzik ez évben is a költségvetésből, mely nélkül a helyi hajójáratokat fenntartani nem lehet, hanem még a Dunaparton eddig békésen megtűrt evezősegyesületek klubházait is eltávolítják a Dunapartról s ezáltal megszüntetik azt a kis életet is, amely eddig hazánk büszkeségét, a Dunát legalább itt a főváros területén élénkké és változatossá tette. *Még idegenforgalmi attrakciónak is életbe kellene léptetni újra a Duna vizén vígan cirkáló helyi hajók járatát.*

Ha el is mondottunk egy pár észrevételt a jövő évi költségvetés hiányairól,

örömmel kell megállapitanunk a polgármester úrnak és az egész tanácsnak pálfordulását Buda felé.

Valljuk meg őszintén, *Buda eddig mostoha gyermeke volt a városháza urainak.* Ez különben a dolog természetében rejlett. A pesti népesebb és hangosabb 7 kerület mindig leszavazta a szerényebb és csendesebb 3 budai kerületet. Ma azonban már testvériebb hangulat kapott lábra nemcsak a tanácsban, hanem a közgyűlésen is és belátják, hogy *egészséges tüdő és szív nélkül elsorvad a még oly nagyra növekedett pesti test s ezért*

az egész költségvetésen végigvonul Budának méltó megbecsülése.

Tudjuk, hogy ebben az irányban *Szendy Károly polgármesterünk elöljár a megértésben és jóindulatban.* Belátta, hogy a székesfőváros jövőjét az idegenforgalomra kell alapítani és ennél a ténynél Budának páratlan természeti szépsége, fürdőinek gazdasága, lakóinak speciális polgári szelleme és homogén adottsága igen fontos szerepet játszik. Hisszük és reméljük, hogy a polgármester úr ebben az elgondolásban első évi működésével csak a kezdet serény szárnypróbálgatását mutatta be az 1937. évi költségvetésben és hogy *a következő években már bátrabb, merészebb tervekkel fog előállani,* melyekkel ragyogó, európai nívójú fürdővárossá és egyben a nyugati kultúra jelentős tényezőjévé fogja a mindnyájunk által oly nagyon szeretett fővárosunk dunajobbparti részét a metropolis virágos kertjévé változtatni.

A költségvetés részleteiről külön megtesszük észrevételeinket *speciális budai szemszögből.* Egyelőre csak azt kívánjuk a székesfőváros sok gondjával terhelt polgármesterünknek, hogy a kormány olyan megértéssel teljesítse a forgalmiadórészesedés méltányos elosztására vonatkozó kérelmét, mint amilyen gavallérosan viselkedik a főváros közönsége az államot terhelő városi járandóságok szorgalmazásával. Bizonyára az állam háztartása is könnyebben jutna abba az egyensúlyba, amelybe a főváros költségvetését már évek óta juttatta az óvatos gazdálkodás.

Néhány szó Lágymányos területének céltudatos rendezéséről

Irta: **dr. Hennyey Vilmos**

Klebelsberg Kunó gróf minisztersége idején kongresszusra egybehívta a magyar természettudósokat és felvetette előttük a kérdést, mi volna a természettudományok terén hazánkban a legsürgősebb teendő.

Egyhangú válaszul adták, hogy az új *Természettudományi Múzeumot* kellene mielőbb létesíteni, mert úgy a természetrajzi, mint a néprajzi gyüjtemények akkori elhelyezésükben, összezsúfoltan, könnyen romlásnak indulnak és ezenfelül a *Nemzeti Múzeum* épületében hátráltatják a többi nemzeti gyüjtemény kibontakozását.

Az alkotnivágyó miniszter szívesen fogadta a tudósok kijelentéseit és a leendő nagy múzeum legajánlatosabb helyét ki is jelölte a székesfőváros térképén:

a „lágymányosi pocsolya" feltöltendő területének közepébe óhajtotta a monumentális épületet állítani, hogy ez egyúttal az ott elhanyagolt Dunapartot is díszitse.

E gondolatának kifejtése és terjesztése céljából néhány szakszerű cikket is írt akkoriban a napilapokban, majd az Állatkert tervezőjét és nyugalmazott igazgatóját *Lendl* Adolf dr.-t kérte föl a nagyszabásúnak képzelt *Országos Természettudományi Múzeum* és az övezetén létesítendő kertek alapvető terveinek elkészítésére. Dr. *Lendl* Adolf ezután (saját szavai szerint) *négy évig tervezgetett, rajzolt, írt, számítgatott, feldolgozta idevonatkozó régi jegyzeteit...* mire igen terjedelmes munkájával elkészült — a nagy miniszter már nem élt!

Munkáját tehát teljes önzetlenséggel felajánlotta ajándékul a székesfővárosnak.

Előbb azonban bemutatta tervezetét a *Budai Írók, Művészek és Tudósok „Hollós Mátyás" társaságának.* Mindenki elismeréssel adózott neki nagyszerű és újszerű elgondolásaiért. Ő ugyanis

a „lágymányosi pocsolya" egész területére, közel 80 kat. holdon, négy tudományos kert létesítését ajánlotta és ezek közepébe helyezte volna el a nagyméretű új múzeum palotáját.

Papíroson kidolgozta e kertek és a múzeum tervezetét rajzokkal kísért tüzetes leírásban. Sok eredetiséget, újszerű szépséget foglalt ebbe a munkájába és kijelentette, hogy szívesen engedi át gondolatait a részletes tervek készítőinek, hiszen ezzel hazánk olyan nagyszerű intézményének létesítését akarja elősegíteni, amilyenhez hasonló még nincsen sehol a világon:

az új Állatkert, Botanikuskert, Néprajzi kert (Magyar Skanzen) és Őslénykert között magasodik ki a hatalmas múzeumi palota,

melynek beosztásában és berendezésében követi azt

az új irányzatot, amit eddig a müncheni *Deutsches Museum*, a hamburgi *Colonial-Museum* és a newyorki *Museum of Naturalhistory* fogadott el legteljesebb mértékben. Ez abban nyilvánul, hogy a nagyközönségnek szánt tanulságosan válogatott gyüjteményeket — szorosan vett tudományos gyüjteményektől különválasztva — mutatósan, látványosan, szemnek tetsző és ezért idegenvonzó részletekkel gazdagon állítják ki.

A *Budai Napló* részletes ismertetést közölt erről a nagyszabású tervről. Itt és most azonban elsősorban a lágymányosi terület céltudatos beosztásáról, a *Tudományos Kertek* elhelyezéséről kell szólnunk, mert íme: a Lágymányos régi, pocsolyás vidékének feltöltése szüntelenül halad, szemlátomást mindennap előbbre jutunk a földhordással és *az új Horthy Miklós-híd elkészültével e szépfekvésü dunamenti terület elrendezéséről fognak nemsokára gondoskodni.*

A Közmunkák Tanácsa nem régen már *tervpályázatot is írt ki e városrendezési feladat megoldására* és bár sokan nyujtottak be dicséretes pályaműveket, mégis egyelőre még nem döntöttek ebben és újabb szabályozási terveket akarnak az illetékesek beszerezni. Ezért kérjük most az ebben hivatottakat, vegyék figyelembe *Lendl* dr. értékes művét és ne kívánjanak az eredetien szép megoldásokra szinte kínálkozó, új városrészbe ismét csak sablonos beosztást: egy főutcát, néhány mellékutcát, csúnya, tűzfalakkal megszakított házsorokat,

hanem teremtsenek ide olyan páratlan és értékes látványosságot, mely Budapest elismert szépségét eredeti elgondolásban és változatosságával fokozni fogja s úgy az idegenjárás, mint a főváros céljait hathatósan szolgálni tudja.

Lendl annak idején terjedelmesen kidolgozott munkáját az érdekelt múzeumi igazgatóknak és minden természettudomány szakférfiainak bemutatta. A különböző javításokat szívesen fogadta és ezután *500 oldalnyi kéziratát 400 rajzzal gazdagon kiállítva a székesfőváros közönségének engedte át, csak azt kérte, nyomassák ki ezt a tartalmas munkáját,* nehogy ez, aktaszámmal ellátva, használatlanul, irattárba kerüljön! Azóta vándorol a tervezet íróasztalról íróasztalra, csak még nyomdába nem került!

A *Hollós Mátyás Társaság* nevében, a magas kulturális ügy és főként a székesfőváros érdekében felhívom minderre úgy a Közmunkák Tanácsának, mint a Közoktatásügyi Minisztériumnak, de különösen a székesfőváros vezetőférfiainak szíves figyelmét.

Magáról a létesítendő nagy múzeumról, illetőleg ennek belső berendezéséről legközelebb írok még néhány sort.

50 éves a Budai Polgári Kaszinó

Buda társadalmi életének egyik jelentős tényezője szép évfordulóhoz jutott el. *Szeptemberben töltötte be alapításának 50-ik évét a Budai Polgári Kaszinó.*

Ennél a dátumnál a rohanó élet sebes iramában is meg kell egy percre állanunk. Nehéz időkben, társadalmi széthúzás és elfajult politikai harcok idején is megmaradt a Kaszinó annak, aminek indult. A magyar társadalom kimelkedő tekintélyű hazafias polgársága találkozóhelyének.

Fontos szerepével már alakulásakor is tisztában volt a sajtó, amely akkor melegen üdvözölte a megalakulást. Nem érdektelen ma visszaemlékezni erre az alakulásra. Találunk ott neveket, melyeknek viselőire még kegyelettel emlékezünk, de sok tisztes alapító nevének viselői ma is tekintélyes és közbecsülésben álló tagjai Buda társadalmának.

Ezt írja az alakulásról az egykori krónikás:

— A budai társasélet új központot nyert a *Budai Polgári Kaszinóban*, mely f. hó 21-én tartá alakuló közgyűlését. A Kaszinó elnökeivé *Zboray* Bélát és *Peringer* Ferencet választották meg. A választmány az elnökségen kívül 30 tagból áll. A Kaszinó tisztviselői: igazgató *Ujhelyi* Sándor, titkár *Garancsy Mihály*, II-od titkár dr. *Barczen* Sándor, pénztáros *Werner* Ferenc, ellenőr *Szőcs* András. Az alapszabályok jóváhagyás végett a kormányhoz felterjesztettek. A Kaszinó számára *Beraneck* Elek *I. ker., János-u. 1. sz.* alatt épült új házának első emeletét bérelték ki.

Január 1-én elnémul a delet hirdető budai ágyuszó

A rohanó élet lüktető iramа feleslegessé teszi régi időknek a mai ember szemében sokszor naivnak tünő szokásait. Mi budaiak azonban, akik szeretettel ragaszkodunk ennek az ősi városnak minden régi kövéhez, színfoltjához és hagyományához, borongó érzéssel vesszük tudomásul a legkisebb változást is, amit a mai élet elseper. Ezért hallgatjuk bizonyos mélabúval az öreg budai mozsár déli dörgését, mert már csak három hónapig hallgathatjuk.

1937 január 1-től kezdve elnémul a budai déljelző mozsár. A Toldy Ferenc reáliskola fizikai termében 1 méter hosszú deszkára erősítve, zsinórral felszerelve áll a déljelző „mozsárágyú". Pontosan hetven évig jelezték ezzel Budáról a fővárosnak a déli 12 órát. Schenzl Guidó, a Toldy Ferenc reáliskola tudós alapítója állította fel a déljelző mozsarat és írásbeli hagyatékában fejezte ki azt a kívánságát, hogy az intézet tartsa fenn ezt az időjelzést. Hetven éven át az intézet fizikai tanára minden délben 10 perccel 12 óra előtt felment a fizika terembe az ottlevő csillagászati műszerekkel megfigyelte a nap állását és pontosan délben elsütötték a mozsárágyút. 300 pengőbe került évente a déljelzésnek ez a módja.

A kíméletlen takarékossági kényszer az 1937-es költségvetésből törölte ezt a 300 pengőt és így Szilveszter napján utoljára dördül el a Toldy Ferenc reáliskola kis ágyúja. Ma már naponta háromszor mondja be a rádió az éter hullámain keresztül a pontos időt, az Egyetem-téri harangok déli kongását elviszi a világ legtávolabb tájára is, átviszi a hangot a trianoni csonka határokon, ahol szomorú magyarok áhítattal hallgatják a hazai harangszót — a budai kis ágyúra nincs szükség ...

Mi azonban mégis minden nap újra búcsúzunk tőle.

Liber Endre halála

Abból a súlyos gyászból, amely a fővárost érte *Liber* Endre váratlan halálával, szomorú szívvel veszi ki részét Buda, amelyet a szeretet szálai kötöttek össze mindig *Liber* alpolgármesterrel. Budai árvaházban nevelkedett, innen indult el és most, amikor felépült budai villája, ide akart visszatérni az annyira szeretett Budára, most kellett örökre elhagynia bennünket.

Szerette Budát és szerette a Budai Naplót. Számtalan tanúságát adta ennek és most, amikor ezt a szeretetet elveszítjük, mélyen sujtott szívvel állunk a frissen hantolt sír mellett. Nemcsak a főváros szegényeinek atyját siratjuk benne, nemcsak a kitűnő várostörténészt és nagytudású városépítő esztétikust, hanem a nagyszerű embert is, akinek ízlése, lelki emelkedettsége, közvetlensége és nemes egyszerűsége mindenki szívét meghódította, aki közelébe jutott.

Tizennyolc esztendős korában lépett a főváros szolgálatába és teljes 40 évig dolgozott a köz érdekében. Több ügyosztályban működött és hosszabb ideig polgármesteri titkár volt. 1916-ban került a IX., közjótékonysági és szociálpolitikai osztályba, ahol rendkívüli munkát végzett. Ő teremtette meg a főváros modern, egész Európában páratlan, szociális intézményeit. 1916 augusztusában, a szomorú emlékű román betörés idején, az egész országra kiterjedő hatáskörrel, először mint az erdélyi menekültek központi irodájának vezetője, majd mint kormánybiztos a menekült-ügyeket intézte. Egyéniségéhez és lelkületéhez méltó beosztást kapott a közjótékonysági ügyosztály élén, amikor számos, értékes szociális alkotásra volt módja.

Nem lehetne itt felsorolni mindazokat az áldásos és *Liber* Endre nevét maradandó emlékűvé tett intézményeket, melyek szociális és közegészségügyi tekintetben is mintaszerű értékei a fővárosnak.

A közművelődés terén ő tette lehetővé a főváros világhírűvé lett *könyvtárának* fejlődését, nevéhez fűződik a Wenckheim-palota megszerzése és annak a modern könyvtártechnika elvei szerint való átalakítása. Az ő támogatására épült ki az *iskolánkivüli népmüvelési bizottság*, mely ma már egyik legértékesebb alkotórésze fővárosunk kultúrájának. Jelentős feladatot végzett *Liber* Endre a *Fővárosi Múzeum* gondos fejlesztésével. Számos reprezentatív alkalommal képviselte a külföldön a fővárost. Rómában, Genfben, Bécsben. Ő volt jelen a newyorki Kossuth-szobor leleplezésénél és visszatérve onnan tisztelgett nemzetünk nagy barátjánál *Rothermere* lordnál és ő hívta meg hivatalosan a polgármester nevében *Harmsworth* lordot Budapestre.

Nemcsak a magyar, hanem a külföldi szakfolyóiratok is örömmel közölték szakkérdésekről szóló tanulmányait. Munkájáért hálával adóztak neki a hivatalos körök is, e hálának csak csekély elismerései az ismételten kapott kitüntetések. Öt évvel ezelőtt, 1931-ben a székesfőváros *első alpolgármesterévé* választották.

Halálával nagy hézag keletkezett a magyar főváros vezetőségében. Emlékezetét pedig díserni fogják alkotásai és áldani a szegények tízezrei, akiknek gondos és szerető atyjuk szállt sírba *Liber* Endre halálával.

Nem maradhat mostohagyermeke a fővárosnak a Sósfürdő környéke

A *Buda Alsóváros Sósfürdő Környéke Egyesület* régóta sülyos és jogos panaszokat hangoztat a környék elmaradt állapota miatt. *A Sósfürdő vidékén egyetlen kocsiút van és ez sincs egészen kész.* Járda helyett salaktöltés porát keveri fel a szél.

fát félóra járásnyira sem találni, csatornázása majdnem teljesen hasznavehetetlen.

sehol egy nyilvános telefon, tűzjelzőállomásnak nyoma sincs és bár a Sósfürdő elég divatos kirándulóhely, az utakon nem akad pad, amelyen a sétáló megpihenhetne.

Öntözésről csak a jó Isten gondoskodik, portalanításról pedig csak a tavaszi hóolvadás. Olyan sokat beszélnek Budapest fürdővárosról és

a félszázados multú Sósfürdő környéke évszázadokkal van a kultúra fejlődése mögött.

Maga a városrész mint lakóhelytelepülés alig tízéves, mégis már *ezer család lakja*, akik évente legalább százezer pengőt, tehát a tíz év alatt legalább egymillió pengő adót fizettek. És mindazért nem kaptak semmit sem a modern városfejlődés és kultúra legelemibb szükségleteiből.

Hír szerint a közeljövőben a főváros törvényhatóságában erélyes felszólalás fog elhangzani, amely sürgetni fogja ennek a tarthatatlan helyzetnek mielőbbi és gyökeres megváltoztatását. Az a kevés fejlődés, amelyet ezen az elhanyagolt tájon mégis tapasztalhatunk, egyedül és kizárólag a *Buda Alsóváros Sósfürdő Környéke Egyesület* és tagjai páratlan buzgalmának és áldozatkészségének köszönhető, annál inkább elvárhatják, hogy most már a főváros is teljesítse velük szemben a kötelességét.

Törökség és iszlám

Különösen nálunk tévesztik össze ezt a két fogalmat még a hivatalos tényezők is, nemszólva a nagyközönségről. Ennek az az egyszerű magyarázata, hogy a mohácsi vész idejétől a mostani világháború befejezéséig a török nemzet adta a *mohammedán vallás egyházi fejét az iszlámnak, az isztambuli nagyszultán személyében.* A török császári méltóság elválaszthatatlan volt a kalifa személyétől. Négyszáz éven át így volt s azért azonosultak a törökség és mohammedánizmus fogalmai, igen sok differenciára adván alkalmat, főleg külpolitikai téren.

Az Ozmán dinasztia az arab kalifák utódja lett a kalifátusban, Baghdadból és Cordovából átment az iszlám vallási központja Konstantinápolyba, mígnem vitéz *Gázi Kemál* basa, most *Attatürk* (Törökök atyja) kardja el nem kergette az utolsó uralkodót a fényes portáról, ezzel aztán eltűnt nagyszultán és kalifa, a padisah bukását követte a fez és turbán, a női fátyol és a dervisek eltüntetése.

Radikális politikai császármetszés volt, de megmentette a bukás szélén álló török nemzetet a jövő számára. Most egy tizennyolc millió lakosú, medera, nyugati mintára berendezett demokrata köztársaság van a régi oszmán császárság helyén. *A hivatalos iszlám-vallást eltörölték. Ezt magánüggyé deklarálta az újtörök alkotmány.*

Vallási ünnepek nincsenek, a papsághoz az államnak nincs köze, az Alkorán nem szabad többé a próféta nyelvén olvasni, magyarázni, nyomtatni,

sőt a régi arab-török írást is eltörülték, ma a latin betű a kötelező. Még a papi ruházat is csak a mesetekben használható.

Hogy ezt a nagy reformot a törökség nem fogadta zúgolódás nélkül, az természetes. De bevált s így hozzászoktak. A világiszlám a maga majd négyszázmilliós lélekszámával nem járult hozzá és a Kemalista reformok óta a törököket vallási szempontból *eretnekeknek, gyauroknak tartja.* A török köztársasági követségekhez már sehol sincs muzulmán lelkész beosztva, mint azelőtt, a temetéseket is idegen nemzetiségű és honpolgárságú moszlimlelkészek végzik, ha éppen akad ott ilyen.

Láthatjuk tehát, hogy

az iszlám vagy mohammedanizmus nem török vallás s a török küldöttség még nem muzulmán küldöttség.

A török fogalom: fajt, nemzetet, államot, de nem vallást jelent többé, így tehát *nincs speciális török vallás sem;* ezért tévesen nevezik a fezzel, turbánnal járó magyar, bosnyák, albán, arab, macedón, bolgár, egyiptomi, indiai, néger stb. moszlimeket: törököknek. Midőn Budavár visszavételének ünnepén a török köztársaság követe egynéhány úrral udvariasságból megjelent ott, valamelyik igen okos tudósító azt írta, hogy ott egy török-mohammedán küldöttség jelent meg, egy másik tudósító pláne azzal tetézte, hogy a budai nagymufti, nevén: *Durics Husszein Hilmi*, törökök küldöttségét vezette a Bécsikapuhoz. Ebből sajtópolémia keletkezett. *A török követség tiltakozott, hiszen neki hivatalosan semmi köze az iszlámhoz, a követ is és kísérete cilinderrel fejükön, angol gérokkban jelent meg, ami orthodox iszlám-szempontból szentségtörés.* Ám

a budai nagymufti turbánnal fején, hivatalos, előírásos kaftánszerű díszes ornátusban vezette híveit az ünnepségre

s azok fején fezek és turbánok díszelegtek. *Ezek magyar állampolgárok, magyar nemzetiségü mohammedánok voltak, akikhez néhány itt élő albán, macedón, arab, kurd, szir, bolgár, moszlin hittestvér is csatlakozott. Ez tisztán mohammedán küldöttség volt.* S ha a tudósítók lelkiismeretesebben és alaposabban néztek volna a dolgok mélyére, ez a kellemetlen incidens elmaradt volna. A turáni törökök: fajtestvére a magyarnak, bármilyen vallású legyen is, ám *sehol és sohasem lehet hivatalos képviselője az iszlámnak*, amely nem speciális török, hanem a népeken felül álló, *univerzális vallás.*

Ehhez a valóságos állapothoz kell térnünk, valahányszor a törökökről vagy az iszlámról írunk. A kalifátus még nincsen betöltve. *Az orthodox iszlám központi irányító szerve, a jeruzsálemi pan-iszlamita kongresszus, a háborús viszonyok miatt szünetel,* ennek végrehajtó szerve a genfi muzulmán delegáció (olyan parlament féle), amely a népszövetség mellett van akkreditálva s amelynek feje *Shekkib Arszlán* émir ő fensége, aki többször járt már hivatalosan Budán is. *Ennek a delegációnak hivatalos tagja a budai nagymufti is, akit a tavasszal láttak el mandátummal.*

A magyar-osztrák monarchia fennállásának idejében az iszlám hierarchiája a következő volt: a padisah-kalifa, a konstantinápolyi seik-ül-iszlám, a mekkai nagy-seriff, a szarajevói reisz-ul-ulema (az utolsó: *Csausevics Dzsemal-ud-Din* effendi valóságos belső titkos tanácsos, Boszniában még nyugdíjban él), a jeruzsálemi nagymufti. A budai nagymufti állása a török hódoltság megszűnése óta betöltetlen volt s a magyarországi muzulmánok egyházi gondozását Bécsből a csász. és kir. mohammedán tábori lelkészek látták el, mígnem *1916-ban törvényt hozott a magyar országgyülés a magyar iszlám recipiálásáról, ezzel egyenlővé téve a bevett felekezetekkel.* A budai nagymufti állását törvényszerűen 1930-ban töltötték be.

Az iszlám hierarchiája ideiglenesen (amíg a kalifát meg nem választják) így alakult: pán-iszlamita kongresszus genfi delegációja, mint legfelsőbb egyházi szerv, jeruzsálemi nagymufti (Husszein Emini effendi), *budai nagymufti (Husszein Hilmi)* és a próféta sírját őrző nagyseriff (betöltetlen, *Ibn Szaud* hedzsászi arab király tölti be hivatalát). A budai nagymufti pozíciója azért oly fontos történelmi, politikai és vallási (sőt idegenforgalmi) szempontból, mert

majdnem ötven éven át **a kalifa-padisah Budán rezidált és a seik-ül-iszlámok is innét Budavárból irányították a világ-iszlám sorsát.**

Jól tette néhai *Viraág Béla*, amikor az iszlám budai restaurációjáért harcolt *Budai Naplójával.* Ha még *Ferenc József* császár-király idejében is a monarchia iszlamitáinak sorsát *Budáról* intézték volna, sem franciák, sem angolok Trianont alá nem írják soha.

Ma már oly fontos az orthodox iszlám szempontjából Buda (Gül Baba), mint Mekka és Jeruzsálem.

Ha hivatalos köreink ezt idejében felismerik és kicsinyes, tudatlan, a való helyzetet soha meg nem értő bürokrata gáncsoskodásokon túlteszik magukat, az iszlám magyarországi pozíciójának erősítésével a nagy iszlámot teszik kulturális és politikai szövetségesünkké. *Négyszáz millió muzulmánnak a szavára Párizs, London és Moszkva egyaránt felfigyel s nem leszünk többé a népek tengerében magunkra hagyatva.*

László Zoltán dr.

Mi ujság a Városházán?

A főváros 1937. évi költségvetésével kapcsolatban az üzemek is elkészítették költségelőirányzatukat.

Az *Elektronosművek* 46.4 milliós bevétel keretében 9 millió 600 ezer pengő tiszta nyereséget vár. Új beszerzésekre és beruházásokra a jövő évben 3,523.000 pengőt fordítanak.

A *Gázművek* új költségvetése is kedvező és 32,113.000 pengővel van előirányozva a várható bevétel, amely mellett 1,650.000 pengő tiszta üzleti feleslege lesz. Új beszerzésekre és beruházásokra 1,041.000 pengőt fordítanak.

A *Vízművek* költségvetése 12,265.000 pengő bevétellel számol, amely mellett 914.467 pengő lesz a tiszta feleslege. Új beszerzésekre és beruházásokra 600.000 pengőt irányoztak elő.

Az összes fővárosi gyógyfürdők deficitesek. Vezet a Széchenyi-fürdő. Évi hiánya 276.113 P.

A *Községi Élelmiszerárusitóüzem* 112.545 P tiszta nyereségre számít.

A *Községi kenyérgyár* várható haszna 9.500 pengő, holott az idén 70.000 pengős haszonra számított az üzem.

A *Községi Lóhúsüzem* nem hoz hasznot.

A *Hirdetővállalat* üzleti feleslege 70.000 pengő lesz.

A *Községi Temetkezési Intézet* tiszta feleslege 40.000 pengő.

A *Községi Takarékpénztár* a javuló eredményeket produkálók sorában van. A bankszerű jövedelmeket 3,418.000 pengőben irányozta elő a vállalat. A tiszta felesleg 273.574 pengő. A Községi Takarék leányvállalata, a *Parkváros rt.* 71.900 pengős bevételt irányozott elő. A *Vásárpénztár* utóda, az *Állatvásár Pénzforgalmi rt.* jövő évi költségvetésében 721.200 pengős bevétellel számol.

A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* 565.000 P kamat- és jutalékbevételt irányozott elő. Várható feleslege mint osztalék 48.400 pengő lesz, ez is több, az ez évre előirányzott feleslegnél és majdnem duplája a tavaly tényleg elért üzleti feleslegnek.

A *Magyar Sertéshizlaló és Húsipari rt.* a jövő évre 504.545 pengő bevételt irányoz elő.

Az Ahmedyja mozgalom

Amint a kereszténységnek, úgy az iszlámnak is megvannak a maga szektárius mozgalmai. Az orthodox iszlám, kétszázötven milliónyi hívőjével a legerősebb felekezetük, ezek a *Szunna* hívei. A *sia* követői Iránban (Perzsia), Afganisztánban, európai és ázsiai Oroszországban, Indiában és részben Irakban vannak. A *wahhabiták* Arábiában élnek, vallási fejük a hedzsászi király: *Ibn Szaud* (Mekkában). Tuniszban, Egyiptomban, Marokkóban, riff-kabilok földjén, Indiában, Kínában még igen sokféle apróbb muzulmán vallási szekta él. Olyan a viszony közöttük, mint a katolikus, görög keleti és protestáns egyházaké egymás közt.

Számottevő reformatórius mozgalom az iszlám kebelében: a törökök *kemalista* reformációja és az *Ahmedyja-szekta.* Ez utóbbinak hívei nemcsak Keleten, de Nyugaton és Amerikában is találhatók, mert *vallási tételeik között sok olyan van, amelyek a kereszténységben és buddhizmusban is bentfoglaltatnak. Nem türelmetlenek, de erős missziós tevékenységet fejtenek ki.*

Anglia támogatja a mozgalmat. Filozófiájukon erősen megérezhető az ind-árja befolyás. Egyik főmegbízottjuk, a nagyképzettségű *Hadzsi Ayaz Khán*, fővárosunkban él és itt irodát is tart fenn.

50 éves jubileum után valósul meg a budafoki-úti csatorna

Más helyen beszámolunk arról, hogy a budafoki-úti gyűjtőcsatorna építésére már megtartották a versenytárgyalást. Az új és fontos munka közel 100.000 pengőbe kerül.

Az építés *jubileumi ajándékszámba megy,* ugyanis

pontosan 1886 szeptemberében — utasították el először az építés tervét.

Ötven év kellett hozzá, hogy a tervből valóság legyen. A fővárosi tanács akkori üléséről olvassuk a következő határozatot:

— A fővárosi tanács ma (1886 szept. 28-án) délelőtt tartott ülésén, a Promontori-úton építendő csatorna tervét elejtette, miután erre fedezet nincs.

Szerencsére most már van. Elég sokáig kellett rá várni, amíg meg lett.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VÍZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

CSIPKE, GOMB, RÖVIDÁRU ÉS
NŐI DIVAT KÜLÖNLEGESSÉGEK
ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN
Albacháry és Kocai
budai fióküzletében
II, MARGIT-KRT 38/A
GOMBÁTHÚZÁS,
AZSÚR, PLISSZÉ

Francia társalgási tea-délutánok a Budai Napló rendezésében

A BUDAI NAPLÓ előfizetői és olvasói számára 1936 október 13-tól kezdve minden kedden délután 5—7 óráig az Auguszt-cukrászda különtermében francia nyelvű teadélutánt rendez. A beszélgetés vezetője nagy súlyt vet arra, hogy a legtökéletesebb kiejtést és beszédmodort sajátítsák el a résztvevők és hogy a beszélgetés tárgya részben a mai eseményekből, részben irodalmi kérdésekből tevődjék össze. Ezek a teadélutánok természetesen csak haladók részére valók, de itt említjük meg, hogy kezdők részére is indítunk francia nyelvtanfolyamot a „Champagnat" francia iskola felügyelete mellett, amelynek havi tandíja 5 pengő, előfizetőinknek 2 pengő.

A társalgási délutánokon a kávé vagy tea ára 80 fillér.

Jelentkezés a BUDAI NAPLÓ szerkesztőségében, akár levélben, telefonon, vagy személyesen.

Idegenforgalmi rendőrséget!

Vettük a következő levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A héten a Délivasút érkezési oldala felé vitt az utam, amikor éppen befutott a trieszti gyorsvonat. A kifelé tolongó utasok tömegében tanácstalanul állt egy fiatal angol fiú. Két-három embert is megszólított, de senki sem értette meg. Ebben a pillanatban feltűnt nekem, hogy a szolgálatot teljesítő, intelligens arcú fiatal rendőr sietve odament a fiúhoz és a legtisztább angolsággal útbaigazította. Elképzelhető, hogy az angol fiúnak milyen jólesett, hogy éppen a rendőr — aki az ő hazájában is rendkívül népszerű — értette meg a nyelvét.

A látottak felett elgondolkozva, eszembe jutott a magyar intelligens ifjúság sorsa, akik közül százan és százan vannak, akik szakmabeli képesítéseiken kívül, idegen nyelveket is tudnak. Eszembe jutott az a sok diplomás fiatal ember, akiket akárhányszor villamoskalauz, de nem egyszer hólapátolói minőségben is látunk. És így jöttem arra az ötletre: *nem tenné-e bölcsen az államrendőrség, ha a megfelelő nyelvtudással rendelkező intelligens ifjúságból külön idegenforgalmi rendőrséget szervezne?*

Nem szabad elfeledni, hogy külföldi vendégeink nem jönnek mindig társascsoportokban és számosan vannak, akiknek nem telik arra, hogy külön idegenvezetőt vegyenek. Ezzel szemben *pontosan tudjuk, hogy a Budapestre érkező külföldiek az útikalauzok nyomán milyen helyeket keresnek fel, hová mennek.* Felbecsülhetetlen propagandaeszköz lenne tehát, ha ezeken a helyeken a rendfenntartó rendőr mellett egy művelt, jómodorú és idegen nyelveket beszélő idegenforgalmi rendőr is állana, aki a külföldi vendéget minden tekintetben útbaigazítaná.

Nagy hálára kötelezne a szerkesztő úr, ha közérdekű ötletemnek a Budai Napló népszerű hasábjain nyilvánosságot adna. Fogadja szerkesztő úr, stb.

Készséggel adtunk helyet e soroknak, mert a bennük felvetett ötletet magunk is elég érdekesnek tartjuk ahhoz, hogy azt illetékes köröknek figyelmébe ajánljuk.

Balatonvidéki hírek

A *Balaton* üdülő- és fürdőhelyei lassan kiürülnek és csak ott van még némi élet, ahol a szüretek kezdődnek. Így Badacsonybann, Csopakon, Alsóörsön, Balatonalmádiban és Kenesén. Keszthely és Siófok magukba zárkózva, városi életet élnek, így Boglár és Fonyód is. *Tihany* teljesen elnéptelenedett és csak a tervezett tihanyi sikló, valamint a melléje épülő nagyszálló érdekeltjei mozognak.

Kivételes helyzete van *Balatonfüredne*k, ahol az őszi szezon igen élénk. *A gyógyfürdőt most feltűnően sok idegen, németek, hollandok, angolok, osztrákok látogatják.* Nemcsak a szénsavas forrásvíz (Tibor-fürdő), hanem a balatontavi uszoda is kap naponta vendégeket, akik a szeles és zord időjárás ellenére nem hagyják el napi Kneipp-rendszerű fürdőiket. A tatarozási munkák is megindultak, a szent-Benedek-rend főjószágkormányzója: *Gácser* József, nem takarékoskodik, hanem szívósan szépíti, modernizálja a csodás Füredet, Magyarország gyöngyét.

Hibák is vannak. Nincs hatósági idegenforgalmi iroda és idősb *Mangold* Gusztáv lapszerkesztő, az ismert balatoni író, nagy szolgálatot tett az idegenforgalomnak, hogy központi fekvésű villájában magán-idegenforgalmi irodát nyitott, ahol az idegenből érkező utasok, turisták és betegek minden világnyelven kaphatnak felvilágosítást és útbaigazítást. A híres füredi szüretek szent Mihály-napján (szept. 29.) kezdődtek.

Lakások tökéletes
clánozása garanciával
FISCHER VACUUM
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Egyes bútordarabok
clánozása, molyirtása clánkemencében
FISCHER,
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Mit vár Sasad az új költségvetéstől?

— Irta Vályi Lajos dr. —

A tavasz folyamán egyik cikkemben már alkalmam volt méltatni Sasad rendkívül szép fekvését és azokat a közegészségügyi jelentőségű értékeket, amelyekben a fővárosnak ezen szépfekvésű területe oly gazdag. Már akkor utaltam arra a meggyőződésemre, hogy Sasad volna hivatva Budapest tisztviselőtársadalma új családi villatelepének alapjait megvetni, a Kakukhegy, a Csillebére, a Sashegy és az Ördögorom ozonos levegőjében a kialakuló tabáni gyönyörű fürdőváros fölött.

Nagy örömmel hallom, hogy az utóbbi időben a polgármester úr is ilyen irányban nyilatkozott. Egy okkal több arra, hogy Sasad létfeltételeinek a biztosítása fokozatosan, de most már haladéktalanul, megtörténjék, nehogy a jelenlegi mostoha közlekedési út- és csatornaviszonyok között a sasadi telkek elértéktelenedjenek s olyan visszafejlődés vegye kezdetét, amely egyáltalában nincs összhangban a fentebb említett célkitűzésekkel.

A mostani mostoha gazdasági és pénzügyi helyzetben nem lehet minden évben olyan csodákat produkálni, mint amilyen Tabán átvarázsolása volt, Budapest egyetlen másik városrésze sem álmodhat magának egyhamar hasonló sorsot. Ellenben mindegyik városrész joggal követelheti meg, hogy *a szerény lehetőségeket igazságosan osszák meg közöttük* és elsősorban a küllelki települések javára, amelyek végtére már vannak és így okszerűtlenségükről és célszerűtlenségükről panaszkodni immár medő és improduktív feladat.

Azt szeretnők, hogyha a most nyilvánosságra kerülő költségvetésben ez az elv Sasadot illetőleg éppúgy érvényesülne, mint a Szent Imre város egyéb külterületeit: A Sósfürdőt, a Bibictelepet stb. illetőleg is. Most elsősorban azt óhajtom tárgyalni, hogy mit vár a jövő évi költségvetéstől Sasad?

Talán az összes panaszai között a legelső a *közlekedési*. A Bart hajlandó volna a Sasadi-úton állandó autóbuszjáratot szervezni. A Beszkárt ettől mereven elzárkózik. Pedig, ha a Bart koncessziót meg nem hosszabbíttatnék, akkor — véleményem szerint — *erkölcsi kötelességévé válik a Beszkártnak, hogy ezt a vonalat létesítse*, annál is inkább, mert ami rentábilis lett volna a Bartnak, az nem lehet ráfizetéses üzem a Beszkártnak sem. Megfelelő kisebb kocsikkal meggyőződésem szerint meg lehetne oldani a Sasadi-úti közlekedést és ezzel a Sasad közlekedését. Addig is, amíg ez megtörténhetik, *nem szabad szükkeblűen elzárkózni e városrésznek attól a jogos igényétől, hogy a 8-as autóbusz az 59-es végállomásáig hosszabbíttassék meg.* E kívánság teljesítésének nem lehet az akadálya egy elméleti rentabilitási számítás, amit az élet éppúgy megcáfolhat, mint ahogy a legutóbbi tarifaemelés elméleti elgondolását is megcáfolta. *Nagyon helyes volna, ha a Beszkárt vezetősége rájönne arra, hogy a helyes üzletpolitika csak a közönség előzékeny kiszolgálása lehet, mert csak az lehet rentábilis, amit a közönség rokonszenvvel fogad és nem az, amin bosszankodik és amit visszautasít!* Bizza magát a Beszkárt vezetősége bizonyos fokig a közönség érzékére és kívánságaira, sok esetben nem fogja olyan csalódás érni, mint a tarifareform elméleti tudósait csak az imént érte.

Ami az útépítést illeti, halaszthatatlan a Rákóutcának a kiépítése, legalább a Baross-köz és a Bod Péter-utcai szakaszon. Ezzel nyílik meg a Sasad és a Kelenföld közötti legrövidebb összeköttetés és ezzel válik egy hatalmas rendezett terület hozzáférhetővé a székesfőváros polgársága számára. Nem tűr halasztást a Süveg-utca kiépítése sem. Az egyik oldal már ki van építve, de hiányzik a másik. Pedig mind a két oldalon ugyanazt az adót fizetik és e felemás állapot nem méltó a fővároshoz.

Csatornázással legsürgősebben a Töresvár-utca alsó szakaszát és a Csenkhegy-utcát kell ellátni, mert mind a két utca be van építve és így csatornázásra teljesen megérett. Nincs semmi ok arra, hogy teljesen beépített uteák a közegészségügy legelemibb követelményeiben szűkölködjenek, amikor *a csatornázás költségét úgyis az ingatlantulajdonosok viselik.*

Halaszthatatlan a Sasadi-út és a Németvölgyi-út fásítása is. A Sasadi-úton egyáltalában hiányoznak a sorfák. A Németvölgyi-útnak pedig a 132-es házszámtól nincs fásítása. A Sasadi-út ez őszi fásítása iránt nem lehet kétség. Király tanácsnok úr, aki mindig a legteljesebb jószándékkal igyekszik segíteni legalább, ahol lehet, írásban közölte velem, hogy a Sasadi-út fásítása *még a folyó ősszel sorra kerül.* Egészen bizonyos, hogy a tanácsnok úr ezt a közlését valóra is fogja váltani s így már úgyis csak a Németvölgyi-út fásításának a befejezése marad jövő évi feladat.

Amikor itt meg is állok és nem folytatom a közérdekű és jogos kívánságok további felsorolását, ezzel igazolom is azt, hogy úgy a sasadi érdekeltség, mint magam is, ugyanesak számolunk a rendelkezésre álló anyagi erővel és gazdasági helyzettel *és nem kívánunk lehetetlenséget.* Azoka a kívánságok, amelyeket fentebb felsoroltam, olyanok, amelyek egy nagyrahivatott városrész továbbfejlesztése érdekében a székesfőváros jövőévi költségvetése keretében feltétlenül elvárhatók és amelyekre megfelelő jóakarattal egy 157 milliós költségvetési keretben meg kell találni a fedezetet.

A sasadi érdekeltség tehát nagy reménységgel várja a költségvetés nyilvánosságra hozatalát, mert hiszi, hogy a fentebbi kívánságai, amelyek a legszükségesebb és a legjogosabb igények nagyon szerény mértékét állítják fel, — a költségvetésben méltánylást nyernek és megvalósításra kerülnek.

Gül Baba vagy Kel Baba?

Mi sem áll távolabb e sorok írójától, mint az, hogy belebakafántoskodjon és kontra bontoskodjon a néhai való derék Bektári Deróes Apó tervbevett budai dsámija vagy mecsetje dolgaiba. De félős, hogy más valaki esetleg kegyetlen tollal fog beleszólni a „Gül Baba" néven ismeretes budai regényességbe. Ezért illendő dolog, hogy szelíd és enyhe szóval emeljünk egynémely óvást a „Gül Baba" dolgaival kapcsolatban. A rajongó regényesség ugyanis annak a „Gül Babá"-nak emel dsámit Budán, akinek soha „Gül Baba" nem volt a neve, soha „Rózsák Atyja" nem volt, rózsákhoz soha semmi köze nem volt, mert *Kel Baba* volt ő, nem *Gül Baba.* Nem neve szerint, mert a *Kel Baba* nem név, hanem egyházi és világi cím.

Mindezt a régi budai török dolgok néhai való jeles és éppen ezért méltatlanul elfelejtett íródeákja, *Tóth* Béla Effendi írta meg, de esodálatos módon soha senkinek eszébe nem jut vala, hogy nevére való hivatkozással megírja azt, amit legszerencsésebb kezű, legtehetségesebb, legműveltebb és legmagyarabb műveltségtörténeti kutatónk írt meg a „Gül Baba" *Kel Baba* voltáról.

A néhai való Effendi tollaival egy egész böngésző gárda ékeskedik éktelenül agyonhallgatva a Mestert, kitől lop. „Eb ura fakó!" mordulással senki nem figyelmezteti őket. *Tóth* Béla szellemi kinese a „Csáky szalmája" lett. Nehogy valaki mégis felfedezze *Kel Babá*-t, a *Budai Napló*-ban írjuk meg, hogy *Kel Babá*-t *Tóth* Béla írta meg.

Kel Baba

Kel: minden török-tatár, sőt északi finn-ugor nyelven is *kopasz, tar* jelentésű. Régi ázsiai szó, melynek jelentése a magyarban már a középkorban elveszett, hiszen a budai *Kelen Hegye*, a *Kelen Földje* és a *Kelen Völgye* is a *Kopasz Hegy*, a *Tar Hegy*, későbbi *Gellért-hegy* nevét jelentette. *Baba:* annyi, mint Apó, Bátyó, Öreg. *Kel Baba:* annyi, mint *Tarfejű Apó, Kopaszfejű Bátyó. Kel Baba* a címe az ázsiai török-tatár atyafiság „Falu Vénjei"-nek. Olyan képies titulus, mint az orosz *Sztrákostya*, mint a német *Altmeister*, mint az angol *Aederman*, mint a magyar *Öregbíró.* A vénség kopaszsága, tarsága, vagyis a „kelenfejűség" igen nagy becsület a muzlimek között. Ezért minden szerzeteskolostor, vagyis Dervis Tekke minden Sejkjének, vagyis Guardianusának is *Kel Baba* a címe.

Ebből a *Kel Baba* címből szómagyarázó, képia etimologiával már a 17. században *Gül Baba* lett. A délvidéki muzlimhitű bosznák a Kel Baba címet *Tyul Papa* módjára ejtették. A *„Gül Baba"* vagyis a *„Rózsa Apó"* névhez csinálódott meg az Anekdoton, mely a *Kel Babára* a *„Rózsák Atyja"* bájos mende-mondáját csinálta meg. A romantikus 1830-as évek magyarosító törekvései idején *Házmán* Ferenc budai főjegyző, Buda utolsó polgármestere és *Döbrentey* Gábor kezdésére csinálták mindebből a *Rózsadomb* nevet is. Mindezt *Tóth* Béla megírta a *Magyar Ritkaságok*-ban.

Gül Baba

Igen ám, de ugyanesak ő írta meg egyik novellájában a budai török lányba szerelmes budai magyar ifjú és a budai magyar lányba szerelmes török ifjú bűbájos históriáját. Ebben a „Gül Baba" rózsáskertjébe éjjel belopakodik a török fiú, hogy rózsát lopjon a kedveskéjének. Hogy azonban a kertet őrző kavaszok rajta ne fogják, a kerítésen kimásztakor magyar köntöst ölt. A magyar fiú is bemászik a kertbe, de ugyanezért kimásztakor török köntöst ölt. A kavaszok lefogják a két rózsatolvajt, a hatalmas budai pasa is, az öreg „Gül Baba" is nagyot nevet az eseten, a pasa megjutalmazza a két szerelmest, „Gül Baba" malomkőnyi rózsacsokrot ad nekik és így budai török-magyar „Happy End!"-del végződik a história, melyből egy árva szó sem igaz, mert azt Tóth Béla novellául *írta.* Írta, költötte, ragyogó, tehetséges szépírói tollal, aminthogy kökösi *Orbók* Attila is abból a novellából írta meg a magyar *Gül Baba* című vígjátékát.

Tóth Béla két írása közül nem a kritikai, hanem a novellás írás ragadta meg a budai regényességet szomjazó pesti képzeletet. A budapesti ember olthatatlan regényesség-szükséglete így *Tóth* Béla költői fantáziájából táplálkozva, „írta" meg a „Gül Baba" mende-mondáját, ami természetes dolog, hiszen a mende-mondákat a képzelet termeli ki, nem a kritika. A káposzta azért káposzta, mert „Káp hozta". A huszár azért huszár, mert „húsz az ára". Destrukció azt megírni, hogy a középkori latin-olasz *Cursor, Corsaro* szók továbbképzéséből lett. *Gül Baba* tehát *Gül Baba*, mert *Gül* az rózsa és a *Gül* olyan kép, mint a *Bül*, ami csalogányt jelent.

De miért Gül Baba? Miért nem az, ami: *Kel Baba*, vagyis Kolostorsejk? Gül Baba: ez lehet budai vendégfogadó égér, lehet vadregényes utcanév, lehet novella és vígjáték címe és tárgya, lehet bájos budai mende-monda, de budai muzlim egyházközség neve talán mégse legyen, mert nem igaz. Legyen Buda az új Izlam szent helye, ha van, aki úgy akarja, zengjék a Müezzim egy budai Dsámi karcsú Minarréjáról, hozzák rendbe az elhanyagolt Türbét, vagyis sírkápolnát, bontsák le az azt körülvevő idétlen négytornyos hodályt, legyen vándorló muzlimek tisztelt helye az egykori Türbé, legyen Budán *Kel Baba Dsámi.* Övezze a kegyelet a sírkápolnát, mely alatt bizonyára feküdt valamikor igazhitű Hadsi (a sírban ma senkinek porladozó csontja nem fekszik), de miért legyen mind ennek neve *Gül Baba*, mikor az *Kel Baba?*

Bevilaqua Borsody Béla dr.

Kisemberek háza — kisemberek pénze

A közelmult hetekben ismét fizetési zavarokba jutott egy építő takarék és ismét kis emberek százai vesztették el verítékkel keresett mindennapi falatjukból elspórolt filléreiket. Ezekkel a filléreikkel, amelyekkel minden dolgozó ember legszebb vágyát, a saját otthont akarták megvalósítani.

Amikor ezzel a kérdéssel foglalkozunk, nem lehet ezt tisztán, a közönséges és — fájdalom — egyre sűrűbb bankbukások száraz formái szerint megítélni. A fennálló törvényes rendelkezéseken túl, *az építő takarékok fokozott ellenőrzésére volna szükség*, ezzel szemben pedig a valóságban ezeknek működése még annyi ellenőrzésnek sincs alávetve, mint a megszokott üzletkörrel foglalkozó pénzintézeteké. Ezeken az állapotokon sürgősen változtatni kell. Az oldigi szomorú tapasztalatok után nem kétséges, hogy az építő takarékok alapítását meg fogják nehezíteni, ezzel azonban nincs betöltve az a hézag, amelyre az építő takarékok létjogosultsága valójában rámutat. Azzal, hogy ezentúl nehezen, vagy egyáltalán nem alakítanak építő takarékpénztárakat, nem lesz megoldva a magyar középosztálynak ez a szükséges és fontos intézménye.

Ezidő szerint Budán több helyen is kezdődnek telekparcellázások *és nem lehet közömbös sem az állam, sem a főváros szempontjából, hogy ezeken a parcellákon a középosztály tagjai valóban építkeznek-e vagy sem.* Amikor tehát igen helyesen és — reméljük minél nagyobb szigorral — megrendszabályozzák a magántőke által alapítandó építő szövetkezetek felállítását, ugyanakkor gondoskodni kell arról, hogy az építeni akaró tisztviselő-társadalomnak erre mód is adassék. Nem a sajtó hivatása, hogy erre konkrét terveket terjesszen elő, de fel kell vetnünk azt a gondolatot, *nem volna-e helyes és célravezető, ha az ilyen építő szövetkezetek létesítését az állam és a főváros maga venné a kezébe?*

Az a fixfizetésű közalkalmazott, aki egy élet tisztességes munkájával öreg napjaira a saját házában szeretné fejét pihenőre hajtani *és* a saját kertjében maga szeretné a virágait öntözni, megérdemli munkaadójától, hogy ezt számára lehetővé tegye. Annál kevésbbé lehet ennek akadálya, mert *a középítő szövetkezetbe befizetendő járulékokat hiteltből levonhatnák a fizetésből és ezzel semmiféle kockázatot nem vállalnának.*

Az építő takarékok intézménye, mint ilyen kívánatos és szükséges, az állam és főváros szempontjából pedig nemes *és kockázatmentes* szociális feladat.

A Mátyástemplom környékének rendezése

A Budavár visszavételének 250. évfordulója alkalmából felépített Bécsikapu és a Bástyasétányokon elhelyezett műemlékek újból időszerűvé tették *Szendy* Károly polgármester régi tervét a Vár rendezésére és történelmi emlékeinek megmentésére.

A polgármester elgondolása szerint a *Bástyát másik oldalán is kiépítenék, a Mátyás-templom előtti teret pedig parkká képezik ki és őt állítják fel a Hősök-kútat*, melynek eddigi helyére tudvalevőleg Ince pápa szobra kerül. Erre a helyre akarták eredetileg építeni az új primási palotát, de ez az építés 3 millió pengőt meghaladó összegbe kerülne, amire nem lehetne a fedezetet előteremteni.

A Mátyás-templom környékének rendezését megnehezíti az Eszterházy-palota ódon tűzfala. A polgármester meg akarja kérni a herceget, hogy ezt a falat építtesse át, vagy legalább is futtassa be vadszőlő-lugassal, ami sokat enyhítene mostani csupasz komorságán.

Személyi hírek

DARÁNYI KÁLMÁN Dr. földmívelésügyi minisztert az ősi Felsőőrs község (Zalavármegye, Balatonfüred mellett) díszpolgárrá választotta. A díszoklevelet *Horváth* Lajos prépost, *Kövess* Emil törvényszéki elnök és a községi bíró adták át a miniszterelnök-helyettesnek, aki egyben a kerület országgyűlési képviselője is.

SIPŐCZ JENŐ Dr. főpolgármester hivatali működésének megkezdése után megjelent *Darányi* Kálmán miniszterelnökhelyettesnél, akinél közel egy óra hosszat tartózkodott. A főpolgármester a miniszterelnökhelyettesnek a főváros aktuális ügyeiről nyujtott tájékoztatást.

SZENDY KÁROLY polgármester e héten a belügyminisztériumban járt, ahol beszámolt a székesfőváros időszerű ügyeinek állapotáról.

IKLÓDY-SZABÓ JÁNOS kinestári főtanácsos, volt országgyűlési képviselő, akit a mult héten súlyos lábtöréssel a Park Szanatóriumba szállítottak, amint értesülünk, a javulás útján van.

A földmívelésügyi miniszter ROSTA JÁNOS Dr. tanácsnoknak, a fővárosi közélelmezési ügyosztály vezetőjének, MILLÉK ÁDÁM fővárosi fővegyésznek, KÁLLAY JÓZSEF tanácsjegyzőnek és BEKŐ ZOLTÁN Dr. segédfogalmazónak az az élelmiszerhamisítási törvény végrehajtása körül kifejtett ügybuzgalmukért elismerését fejezte ki.

NÉMETH THEODOZIUS ISTVÁN felszentelt püspök, magyar keleti ortodox érsek, bosszabb kihallgatáson volt *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternél, akit a magyar ortodoxia ügyeiről tájékoztatott.

PETHŐ SÁNDOR Dr., a kiváló közíró előadást tart a rádióban pénteken délután: „A magyar állameszme jelentősége a XX. században".

DÓRA SÁNDOR Dr. főkapitányhelyettes osztotta ki a *RAC* céllövő- és evezőversenyek díjait a *RAC* székházában rendezett díszes vacsorán.

Balassáné Dömjén Teréz
áll. kép. okl. zongoratanárnő
I. Csaba-utca 9. I. emelet 3
Megbeszélés: d. e. 9—11-ig és d. u. 3—6-ig. Telefon: 1-548-69

Döntő harcok előtt a budai zsidó hitközség

Jelentős mozgalom Pest és Buda együttműködése érdekében

Választási haretól hangos a budai zsidó hitközség: néhány hét mulva lesznek a hitközségi választások, amelyeknek jelentősége ezúttal sokkal nagyobb a szokásosnál. Két párt áll szemben egymással, az egyik, amely együttműködést kíván a pesti hitközséggel, a másik pedig, amely az eddigi állapotot kívánja fenntartani, vagyis teljes szeparáltságot a két városrész hitközségei közt.

Beszéltünk mind a két párt képviselőivel, akik informáltak bennünket a dolgok állásáról. Az információk nyomán a következő kép alakult ki a budai zsidóság nagy harcáról:

Az együttműködési pártnak az a határozott programmja, hogy a budai zsidóságot részesíteni kell mindazokban az előnyökben, amelyek abból erednek, hogy a nagy pesti zsidó hitközséggel együttműködik. A pesti hitközség országos hírű, nagy kórházat, különböző iskolákat és intézményeket tart fenn, amilyeneket a sokkal kisebb anyagi felkészültségű budai hitközség nem tud fenntartani. Ezzel szemben a budai hitközség nem tud másra hivatkozni, mint arra, hogy nem szabad a budai hitközség különállását feladni, ha szegényen is, a maga erejéből kell megélnie a budai zsidóságnak.

Ha már most azt nézzük, hogy mi Budának és a budai zsidóságnak az érdeke, úgy kétségtelen, hogy *az együttműködés megteremtését nem lehet továbbra is elhalasztani.* Budát és Pestet 1872-ben egyesítette a törvény és ezzel az egyesítéssel kezdődött meg az egyesített testvérvárosok hallatlan mértékű fellendülése. Semmi kár nem háramlana a budai zsidóságra az *együttműködésből,* csak rengeteg előnye lenne.

Mi, akik a keresztény Buda hitéletének elmélyítését szolgáljuk, örömmel látnók, ha zsidó polgártársaink is új templomokat, iskolákat és egyéb kulturális meg szociális intézményeket létesíthetnének Budán. Ez most, a budai hitközség szűkreszabott anyagi keretei közt megvalósíthatatlan lenne, hiszen az új kelenföldi templomot is csak a legnagyobb áldozatokkal, súlyos adósságok vállalásával tudta felépíteni a budai hitközség.

Nem célunk a hitközség belső ügyeibe beleszólni. Amikor azonban a budai zsidóságnak most, a hitközségi választások kapcsán döntenie kell jövő életéről, úgy érezzük, egész Buda fejlődését szolgáljuk, amikor azt a meggyőződésünket fejezzük ki, hogy meg kell szüntetni az eddigi ellentéteket és meg kell egyezni Pesttel. A budai zsidóság csak nyerhet ezzel, előkészítheti a jövő fejlődés útját, ami az eddigi helyzet fenntartása mellett lehetetlen és kilátástalan.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

A Kelenföld nagy problémái

A *Kelenföldi Társaskör* szeptember 23-án tartotta évadnyitó választmányi ülését, amelyen *Becsey* Antal kormányfőtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag elnökölt. Megjelent: *Dorner* Gyula törvényhatóbizotts. tag, *Kovács* József tábornok, *Barna-Szögyén* Albert ny. min. osztályfőnök, *Székely* Vladimir ny. főkapitányhelyettes, dr. *Kiss* Dezső ny. min. tanácsos, *Torday* László gazd. tanácsos, dr. *Ulmer* Ágoston és *Sánci* József, a Kör igazgatói, *Szőllősy* Aurél min. osztálytanácsos, *Steiner* József építész, *Szigethy* Lajos vásárpénztári igazgató, dr. *Bisits* László tisztiorvos, továbbá a kerület polgársága és a testvér-egyesületek kiküldöttei nagy számban.

Az elnöki megnyitó részvéttel emlékezett meg arról a veszteségről, amely *Wolff* Károly elhúnyta folytán a polgárságot és elsősorban Buda polgárságát érte. A választmány a veszteség felett érzett őszinte részvétének adott kifejezést. Ezután foglalkozott azokkal a problémákkal, amelyek a kerület polgárságát közvetlenül érintik. Ezek közül kiemelkedik a *Horthy Miklós-híd befejezése* és 1937-ben a közforgalomba leendő bekapcsolása; egyidejűleg a budai hídfő kialakításának és a vele kapcsolatos problémák megoldása. A kerület polgárságának, szakembereknek és várospolitikusoknak mind szélesebb körben terjedő óhaja, hogy ezen a területen *kell a nemzetközi vásár intézményének elhelyezkednie.* E kérdés megoldása pártszempontokon felül álló feladat, amely körül a legközelebbi jövőben nagyobb arányú mozgalom van kialakulóban.

A kerületet érdeklő további fontos probléma a HÉV kérdések komplexuma; az új híd tengelyében létesítendő *Szent István-út* megnyitása és a hatalmasan fejlődő kerület közműveinek erőteljes fejlesztése. A törvényhatósági közgyűlés első feladata lesz az 1937. évi *költségvetés tárgyalása,* amelynek folyamán a kerület jogos kívánságai kifejezésre kell hogy jussanak.

A bejelentések körül élénk eszmecsere indult meg, amely a választmányi ülést követő társasvacsorán is folytatódott.

Jómegjelenésű fiatal hölgyek
könnyű, úri
akvizíciós munkára
jelentkezzenek d. e. 9—10-ig
I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b
BUDAI NAPLÓNÁL

A Budai Napló
Budáért
Buda fejlődéséért
és minden budai polgár érdekeiért harcol

Uj kulturális munka kezdődik Budán

Novágh Gyula, a Népművelési Bizottság igazgatója a bizottság budai munkaprogrammjáról

Ha hegynek megy az ember bíztató, szép időben, időnként meg kell állni és egy mély lélekzet közben nyugodtan körül tekinteni. Ez jól esik! Ez kell a további úthoz.

Buda fejlődési vonalát egy ilyen felfelé vezető úthoz lehetne hasonlítani, ahol a technikai kibontakozások hatalmas és hirtelen fejlődése és a társadalmi érdekek közössége közben, meg a *„városi haladás"* csodálatos tempója mellett, most kell megállni és egy mély lélekzet közben, a kulturális fejlődés nehéz és fontos kérdésével is komolyan foglalkozni. Mert — valljuk be — ebben még nagy hiányok és követelések vannak!

Hogy milyen sokféle kultúrigény van Budán, annak legjellemzőbb képét éppen ezeknek a népművelési telepeknek programmja adja. A *Horthy Miklós-úti* telep köré csoportosuló tagokat az általános műveltségi kérdések érdeklik leginkább. A *Batthyány-téren* a női problémák dominálnak.

Óbuda otthonos lakóit a méhészet, gyümölcstermesztés, virágkertészet, testgyakorlás, a sportágak egészségügyi megvilágítása, kötés és horgolás érdekli elsősorban. *Rómaifürdőn* most indulnak. A lelkesedés nagy és ha az érdeklődés arányban lesz ezzel, remélhetjük, hogy az eddig elhanyagolt kis kultúrfészek is megkapja végre a Népművelés révén azt, amiért olyan régen küzködött és annyiszor eredménytelenül próbálkozott.

Felkerestük

Novágh Gyulát, a Népművelési Bizottság igazgatóját,

hogy mondja meg nekünk, *mik azok a lehetőségek, amelyekre Buda mai modern kultúrigényei mellett számíthat* és melyek azok az irodalmi, művészi és zenei formák, amelyek a mai lehetőségek és adottságok mellett a budaiaknak és Buda haladni akarásának leginkább megfelelnek.

Novágh Gyula igazgató a *Budai Napló* érdeklődésére a következőket mondotta:

— Buda lakosságának összetétele az utolsó 10 év folyamán nagy változáson ment keresztül. A gyors fejlődés megváltoztatta Buda történelmi arculatát. A konzervatív budai polgári öntudat ma már csak Buda őslakóiban van meg, Buda új lakosságának nagy többsége, amely a pesti oldalról özönlött át s költözött be a ragyogó villákba és modern bérpalotákba, nem asszimilálódott a „budai típus"-hoz; *lélekben megmaradt egyelőre pestinek* és fenntartotta továbbra is kulturális s társadalmi kapcsolatait a pesti oldallal. Ezt mutatják tapasztalataink a Horthy Miklós-úti Művelődési Telepünkön is, ahol *a környék lakossága még mindig szívesebben jár át a pesti oldalra kultúrigényeit kielégíteni.*

— *A budai népművelés mozgalmának és intézményeinek jövője attól függ, hogy miképpen fog kibontakozni Buda új közönségének lelki alkata.*

Én azt remélem, hogy szerencsés és üdvös kölcsönhatást fog gyakorolni egymásra az újonnan letelepült réteg modern nagyvárosiassága és az őslakók lokálpatriotizmustól átitatott nemes konzervatívizmusa:

Hiszem, hogy *rövidesen ki fog alakulni az új, „modern budai ötudat",* amelynek egyik lényeges tényezője lesz a haladás, a magasabbrendű szórakozások kívánsága, érdeklődés a korszerű kérdések és a történelmi mult iránt egyaránt, valamint a művészetek szeretete, a nemes műélvezet vágya.

— *Ennek a lelkiségnek a kialakítása egyik feladata népművelési mozgalmunknak.* Budai művelődési telepeink eddig is elsősorban ezt a célt szolgálták. Intézményeinket tervszerűen építjük ki s természetesen *ott fejlesztjük elsősorban, ahol megfelelő érdeklődést találunk.*

— Szívesen tartanánk a nyári városmajori hangversenyeken kívül, télen a Budai Vigadóban is hangversenyeket.

Az eddigieken felül *számos új művelődési telepet szeretnénk létesíteni Buda népesebb vidékein,* megfelelő közművelődési, nyelvi és szaktanfolyamok beállításával.

— Amint a budai közönség saját otthonában, Budán fogja keresni kulturális életének kútforrásait, mi gondoskodni fogunk arról, hogy azokat ott meg is találja.

Ringer Lili.

A régi Budavár egyházai

II.

Lapunk júl. 8-i számában Budavár visszavételének negyedszázados évfordulója alkalmából számbavettük a török uralom pusztításai előtt ott létezett 12 katolikus templomot és kápolnát, amelyekből ma már csak három maradt meg régi helyén, a többi pedig csaknem nyomtalanul eltűnt.

Ha a régi kútfők alapján megvizsgáljuk az akkori „alsó városok" templomainak kérdését, azt fogjuk találni, hogy *ez időben szent helyekben sokkal gazdagabbak voltak, mint ma.*

Előrebocsátjuk, hogy a török uralom előtt a budai vár körül számos oly apró falu terült el, melynek ma már nyoma sincs s legfeljebb nevük maradt fenn egy-egy dűlő vagy utca elnevezésében. Így például a Tabán dunai része külön falu: *Erzsébetfalva* volt egykoron. Itt voltak az „alsó hévvizeknél" Szt. Erzsébet temploma s a Johannita-lovagrend kolostora és kórháza. *A török kiűzése után ideépítették a dögvész-kórházat s melléje kápolnát Mária Immaculata tiszteletére.* Ma már nyomuk sem található fenn, hacsak a legújabb tabáni ásatások során talán rá nem akadnak a netán megmaradt alapfalakra.

A Gellért-hegy tövén, a Rudas-fürdő táján állott *Szt. Gellért plébániatemploma,* melybe ideiglenesen elhelyezték az 1046-ban mártirhalált halt püspök tetemeit. Ennek helyére *Musztafa Ipsir* pasa dsámit építtetett, melynek lerombolása után a mai tabáni (azelőtt „kispestinek" nevezett) templom épült helyére.

A régi románkori egyházból csak a kapu felett volt XI. sz.-beli Krisztus-relief maradt meg.

mely még ma is látható a bejárattól jobbra befalazva s egyik legértékesebb kincse az ez időből megmaradt szobrászati műemlékeinknek. *Volt azonban itt Szt. Gellértnek kápolnája is, mely még az 1732. esztendőben fennállott.* — Szent Gellért tetemeit a még Szt. István által emelt első templomból, — mely eredetileg a Boldogságos Szűz Mária nevét viselte — előbb Veszprémbe, onnan pedig szülőházájába, Velencébe, szállították.

A Tabán felsőrészén még a török idők után is állott két kápolna, az egyiket *Gyümölcsoltó Boldogasszony,* a másikat *Szt. Sebestyén* tiszteletére emelték. A Gellért-hegy kelenföldi oldalán, a Sashegy alatt *Sasad* falu terült el, melynek Szt. Andrásról elnevezett plébániatemploma, a keserűvízforrások táján állott. A Vízivárosnak alsó részét századokon át Halászvárosnak hívták. Itt volt a kapucinusok temploma mellett a *Szt. András-kápolna,* továbbá Szt. Sebestyéné. A főutcai már lebontott gőzmalom telkén a pálos-rendnek volt kolostora és temploma *Remete Szt. Pál,* a rend alapítójának tiszteletére.

A Vároldal északkeleti részén, a mai Margithídig szintén külön falu volt, *Szt. Péterfalva,* melynek plébániatemploma a mai Hattyú-utcában állott és Szt. Péter vértanúról volt elnevezve. A Margit-körúton, az Erőd- és Kapás-utca közti területen még 1739-ben is *pestises temető* volt, melyben két kápolna állott, a *Segélyző Mária* és *Krisztus véréről* elnevezve. A Várhegytől nyugatra *Logód,* ettől északra pedig *Tótfalu* állott, a Budai Torna Egylet mai telepe táján. Itt volt temploma, de már a falun kívül, Szt. Lázárnak, a vámon belül pedig a *Szt. Háromság-kápolna* volt. A Délivasút mai pályaudvarának helyén szintén temető volt éspedig a katonaságé, benne a Szt. Kereszt kápolnával.

A mai Bem József-utcában lévő régi Ganzgyártól a Császárfürdőig terjedő területen állott *Szent Háromságfalva,* mely a Johannita lovagrendnek már a XII. században itt állott Szt. Háromság-templomától nyerte nevét. E falu volt Szt. Tamásról elnevezett plébániatemploma a Lukácsfürdő déli oldalán állhatott. A Császárfürdővel szemben, a mai Rózsadomb keleti oldalán *Nepomuki Szt. János kápolnája* állott; a hegyoldalon levő temetőben, ahová a kivégzetteket temették, három külön kápolna is volt.

A hazaárulás címén kivégzett „kemény vitéz" Kontot és 30 társát, valamint Hunyady Lászlót szintén itt temették el.

Az irgalmasrend mai kórháza helyén még a XVIII. század első éveiben *Segélyző Szűz Máriának* volt temploma.

A Császárfürdővel szemközti domboldalon *még ma is láthatók* némi falmaradványok, melyek megásása ajánlatos lenne annak megállapítása végett, hogy melyik egyház maradványaival állunk szemben. A Császárfürdőtől Óbudáig, a mai újlaki templomig, szintén külön falu, *Szt. Jakabfalva* terült el, melynek Szt. Jakabról elnevezett plébániatemploma a mainak helyén állott. *Óbuda plébániatemplomát még Szt. István alapította Szt. Péter apostol tiszteletére.* Óbuda ez északi része külön prépostság volt s az egyház alapfalai éppen a közelmultban kerültek napfényre a Calvin-utcai ásatások során. Az ú. n. *Anonymus-krónika* szerzője, a legújabb megállapítások szerint, *Péter* prépost, itt írta meg a magyarok történetéről szóló művét. Nagy Lajos anyja, Erzsébet is építtetett Óbudán kolostort és a Bold. Szűzről nevezett templomot a Klarissza-apácáknak, melynek romjait ugyancsak nemrégen tárta fel *Nagy* Lajos egyet. tanár, a Fő-téren eszközölt ásatások során.

E két templomon kívül még a ferencrendieknek is volt egyházuk Óbudán, úgyszintén a város déli részének nyugati oldalán Szt. Margitnak plébániatemploma. Még távolabb észak felé, *Bártfai Szabó* László meghatározása szerint a Táborhegy déli részén, a mai Bohn-téglagyár helyén állott *Fehéregyház* (Alba Ecclesia), melyet Szt. István építtetettt honalapító Árpád sírja fölé s amelynek helyét a főváros most mauzoleummal akarja megjelölni.

A mai Budagyöngye táján *Nyék* nevű falu állott, s a Hárshegy alatti Szép Juhászné volt vendéglő mellett a lőrinci pálosoknak anyakolostora és temploma, melyben a rend alapítójának, Szt. Pálnak teste is nyugodott. A romokat nemrég *Garády Sándor* min. tanácsos tárta fel, mikor is *teljes nagyságukban látszottak e nagy, olykor 500 szerzetest is magában foglaló épület alapfalai.* Az óbudai Mátyás-hegyen levő *Kis-Cell* kolostor már későbbi időben épült, gr. *Zichy* Péter óbudai földesúr idejében 1724-ben; ma *Schmidt-kastély* néven ismerik és igen érdekes lakberendezési múzeum van benne, a főváros kezelésében.

Margittay Rikárd dr.

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér.
Hirdetés ára milliméter-soronkint.

Felkérjük nb. előfizetőinket a hátralékos előfizetési díjak beküldésére, nehogy lapunk küldésében fennakadás álljon be.

Aki már nem jöhet Budára

Abban a mély és őszinte gyászban, amely Liber Endre halálával a magyar fővárost és az egész magyar közéletet érte, Budának külön fájdalma is van. A Pasarét egy finom külsejű, nemes ízléssel megépített kis villáján most végzik az utolsó simításokat.

Ebbe a kis kúriába készült beköltözni a közeljövőben Liber Endre, Budapest első alpolgármestere. Az a férfiú, aki a szegények tízezreinek juttatott hajlékot, az árvák tömegeinek otthont, az elszegényedett középosztálynak nyujtott fedelet, 35 évi becsületes közszolgálat után megépíttette a saját kis kúriáját is, amelyet a sors kifürkészhetetlen akaratából a sírgödörrel kellett felcserélnie.

Liber Endre nem élvezhette a vágyott saját otthon örömeit, Buda pedig elvesztette nemcsak nemes barátját, hanem egyik szívesen várt lakosát is.

Szendy egy éve polgármester. *Szendy* Károly polgármestert 1935 szeptember hó 25-én iktatta be ünnepélyes keretek között új méltóságába a törvényhatósági bizottság közgyűlése. Az első évforduló alkalmából sokan felkeresték a polgármestert jókívánságaikkal. Szívből csatlakozik hozzájuk a főváros egész polgársága is, amely *Szendy* Károly eddigi közéleti multja és egyéves polgármestersége alatt megtanulta becsülni a nemesszívű, jószándékú alkotó férfiút, aki új virágzás felé vezeti Budapestet.

Meghalt a kelenföldi Szent Gellért Egyházközség segédlelkésze. *Dömösi (Doehner)* György esztergom-egyházmegyei újmisés áldozópap, a kelenföldi Szent Gellért egyházközség segédlelkésze szeptember 21-én délután fél 5 órakor rövid szenvedés után, a szentségekkel megerősítve, elhúnyt. Temetése 23-án, szerdán délután volt a farkasréti temető halottasházából. A beszentelést dr. *Tóth* Tihamér prelátus, egyetemi tanár, a Központi Papnevelő Intézet rektora végezte.

Nem tartják meg a Gellért-körmenetet. A főváros katolikus társadalma vasárnap emlékezik meg a vértanu halált halt Szent Gellért püspökről. Ebből az alkalomból délelőtt 10 órakor a tabáni pébániatemplomban *Strommer* Viktorin dr. tihanyi bencés apát szentmisét celebrál, *Vanyó* Tihamér bencés főiskolai tanár pedig szentbeszédet mond. *A szentmisét követő körmenetet a Szent Gellért-szoborhoz ebben az évben nem tartják meg.*

Russwurm Vilmos cukrász balesete. Sajnálatos baleset érte *Russwurm* Vilmost, a várbeli híres cukrászt: az elmult héten lábát törte. A *Siesta*-szanatóriumba vitték és mint értesülünk, minden remény megvan rá, hogy *Russwurm* Vilmos nemsokára teljesen gyógyultan hagyhatja el a betegágyat. A népszerű Russwurm Buda legrégibb és legszebb cukrászdájának tulajdonosa, akinek egészségi állapota iránt városszerte általános az érdeklődés.

Orel Géza dr. főigazgató új könyve. Az I. ker. felsőkereskedelmi fiúiskola — irodalmilag állandóan tevékenykedő — vezetője, dr. *Orel* Géza főigazgató újra gazdagította egy mindenki részére tanácsot adó, irányító könyvvel a szakirodalmat. Könyvei egymás után jelennek meg s a legutolsó époly úttörő, mint az előzők. Címe: *Értekezések a pályaválasztás, a kereskedelem, a mezőgazdaság köréből.* A könyv 12 fejezete szól: Pályaválasztás, — a vevők típusai, — kiből lesz jó árusító, — mi indítja vásárlásra az idegent, — a kereskedőtanonciskolák reformja, — az idegenforgalomkirakat, — a csomagolás módjairól, — képezzük-e a kereskedelmi utazót, — mezőgazdaságunk és az iskolai oktatás, — az önuralom szerepe a kereskedelmi életben, — az önképzés útjai, — a reklám multja és jelene. A budaiakat különösen érdekelheti a könyvnek az a része, amely az idegenforgalom és a kirakattal kapcsolatban rámutat azon momentumokra, amelyek az idegent vásárlásra indítják. Közelről érinti Buda környékének lakóit a szerzőnek az a propozíciója, *„Hogyan lehet megélni 1.5 hold veteményes kertből". Ezt kéri felvenni rendes tárgyként a budai polgári iskolák tárgyai közé. Orel* Géza dr.-nak ez a munkája méltán sorakozik ahhoz a kiváló sorozathoz, amelyek részére a szakirodalomban eddig is első helyet biztosítottak.

Új gyermekjátszótér a Tabánban. Az a gondoskodás, amelyet a főváros vezetősége a gyermekek testi fejlesztése, foglalkoztatása és helyes szórakoztatása érdekében kifejt, újabb értékes intézményekben nyilvánul meg. Három új játszóteret létesítenek a főváros területén, melyeknek *egyike a Tabánban lesz.* Az új játéktereket tornaeszközökkel és hintákkal szerelik fel. Itt említjük meg, hogy a már meglevő játszótereknél, köztük a Gellérthegyen és a Lenke-téren levőnél is némi változtatásokat eszközölnek. Utóbbi két játszóteret a szülők és pedagógusok régi kívánságának megfelelően kivonják az út és csatornázási ügyosztály hatásköréből és a közoktatásügyi osztály hatáskörébe utalják. Intézkedés történik arranézve is, hogy a meglevő játszótereken a tornaszereket kijavítsák s azok a nyáron az eddiginél jobban felszerelve álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A Horthy Miklós híd budai hídfőjének kiképzésére a vele kapcsolatos munkák elvégzésére legutóbb versenytárgyalást tartott a fővárosi Közmunkák Tanácsa s már meg is hozta döntését a munka vállalatbaadására. A Közmunkatanács a többszázezer pengő értékű munkát Széchy Endre okleveles mérnökre bízta.

Sok-e az üres lakás Budán?

A legutóbb megjelent statisztika szerint a fővárosban mindössze 6000 körül van az üres lakások száma. Budán — aránylag véve is — legkevesebb az üres lakás. **Bizonysága ez annak, hogy az emberek szívesen laknak Budán,** *amely annak ellenére, hogy sok tekintetben eddig mostoha gyermeke volt a fővárosnak, természeti szépségével, jó levegőjével és úri környezetével ide vonzotta az úri középosztály polgárait.*

Így volt ez már félszáz évvel ezelőtt is. Az 1886 szeptemberében készült lakás-statisztikában ezeket olvassuk:

„A fővárosban, a nagyszabású építkezések folytán, az üresen álló lakások száma emelkedik. Ezen negyedévben 429 lakás állott üresen, a megelőzőben 342. Kevés az üres lakás a II. kerületben, legtöbb a IV- és VII-ben. Az évi bérveszteség 184.000 forint, miből Budára csak 10.000 forint esik.“

A számok megnőttek, de az arány a régi maradt, mégpedig Buda javára.

Megjelent a fővárosi Statisztikai Évkönyv. Áttekinthető formában és gazdag, mindenre kiterjedő tartalommal megjelent az 1936-os fővárosi Statisztikai Évkönyv. Akik szeretnek a számok rengetegében böngészni és ezekből nagy és fontos szociális és gazdasági problémákat látnak meg — azok számára valósággal érdekes olvasmány ez a könyv. *Illyefalvi J. Lajos,* a fővárosi statisztikai hivatal kitűnő igazgatója szerkesztette ezt is, mint számos megelőzőt, ismét bizonyságát adva nagy felkészültségének és a statisztika tudományában való páratlan jártasságának.

A Magyar Mickiewicz Társaság szept. 21-én a Fészek Clubban dr. *Lukács* György b. t. t. elnöklete alatt tartott ülésén, amelyen dr. *Veress* Endre a jeles történetíró *Báthory* István életrajzának elkészültéről, n. *Erdős* László százados *Pilsudski: Harcaim* című művének, dr. *Kovács-Karap* Ernő alelnök (mind a három jelesünk *budai* író!) pedig *Mickiewicz:* Pan Tadeus-ának prózai magyarra fordítását mutatta be, *Palóczi* Edgár, a Társaság főtitkára emlékezett meg Buda és a magyar-lengyel barátság két nagy halottjáról: *Viraág* Béláról és dr. *Olay* Ferencről. Aug. 27-én életének 50. évében nemes és emelkedett magyar lélek, a magyar igazság fanatikus bajnoka költözött el körünkből. Elvesztettük dr. nemes *Olay* Ferencet, aki a magyar-lengyel kulturális egyezmény megalkotásánál fontos szerepet vitt. Trianon után ő volt az a magyar szellemtörténész, aki félezret meghaladó írásaival példát adott: miként kell nehéz napokban a haza iránti kötelességet a legméltóbban teljesíteni. Június 9-én 73 éves korában kidőlt az élők sorából *Jaskula Viraág Béla,* a jeles magyar publicista, a *Budai Napló* alapítója és érdemes szerkesztője, a *Hollós Mátyás Társaság* életrehívója. Viraág lengyel eredetű felvidéki családnak volt a sarja. Atyja mint honvédtiszt vitézkedett a szabadságharcban. Szívében megértő szeretettel ápolta az évezredes magyar-lengyel barátság kulturális kapcsolatait. Hosszú közéleti pályáján a magyar-lengyel barátság problémái iránt nagy megértést tanusított és a *Budai Napló* hasábjain maga is gyakorta szállt síkra e kapcsolatok elmélyitéséért. Lelkes magyar, kitűnő tollú író, ihletett költő, melegen érző szív szállt vele sírba, akinek nemes emlékét a *Magyar Mickiewicz Társaság* is kegyelettel fogja ápolni.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában.

Fáklyás ünnepség a Várban. Október 5-én, hétfőn este ünnepet rendez az Actio Catholica *XI. Ince* pápa emlékére. *Tizenötezer ifjú vonul fel a Várba fáklyával.* Az ünnepséget a XVII. országos katolikus nagygyűlés keretében tartják meg és részt vesz benne *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás is a püspöki kar élén.

A legrégibb magyar sakkönyv Budán. Most 178 éve jelent meg a legelső magyar sakkönyv, amelyet Budán nyomtattak, amint a fedőlapja bizonyítja: *„Sách, avagy a Királyos Játéknak szabott rendtartási. — Nyomtattatott a Landerer Ferenc Leopold által 1758-ik esztendőben.“* — A negyven oldalas, kisalakú könyvecske eredeti meglátásokkal jellemzi a sakkjátékot. A könyv szerint a gyalogok: *Talpasok* vagy *Bajnokok,* a tisztek pedig *Vitézek,* de, ha valamelyik Talpas az ellenfél vitézi alapvonalát elérte: *hadnagy* lett.

Új budai mozi-vállalat. A cégbíróságnál *„Németvölgyi Filmszínház kft.“* néven új budai mozi-vállalat jegyeztette be magát.

Búcsúest a budai református egyházban. A Budapesti Budai Református Egyház Ifjúsági Egyesülete zártkörű műsoros búcsúestét rendezett kiváló segédlelkészének, *Endrédy* Jánosnak távozása alkalmából. A búcsúösszejövetelen, amelyen *Haypál* Béla nagytiszteletű úr és felesége is megjelent, köszönte meg a távozónak odaadó munkásságát, a presbiterium nevében *Borbély* Kálmán presbiteriumi tag, az Ifjúsági Egyesület nevében pedig Zimányi József üdvözölte a kiváló lelkészt.

A hármashatárhegyi vendéglő bérlete. A főváros pályázatot hirdet a hármashatárhegyi vendéglő bérbeadására november 1-től számított hat év tartamára. A pályázat határideje október 20. A pályázóknak 1000 pengő bánatpénzt kell letenniök.

Előadás a „Virágkedvelők Egyesületében“. A *Virágkedvelők Egyesületében* (VIII., Eszterházy-u. 4.) október 1-én, csütörtökön d. u. fél 5 órakor *„Az őszi betakarítás“* címmel *Füredi* Jenő tart előadást. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Felvilágosítással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29. II. 11. (Telefon: 1—163—53).

Új út. A fővárosi út- és csatornaépítési bizottság tartott ülést *Király* Kálmán elnöklésével. A bizottság elfogadta az Ujlaki-rakpart átépítésére vonatkozó terveket. Az új út a Margithídtól a Dara-utcáig terjed, hossza 1044 méter. Az új út megépítése 430.000 pengőbe kerül. Az új parkok rendezéséhez és fenntartásához 130.000 pengő póthitel megszavazására tesz javaslatot a bizottság. A most épült parkok területe összesen 270.000 négyzetméter.

Szent Margit újja a régi Szent János kórház falában

Irta: **Reischl-Rév Sándor**

Hétszáz év aranyló, legendás ködén keresztül ragyog, tündöklik a magyar szentek csillagsorában *Szent Margit,* IV. Béla királyunk leánya, aki Buda történelmi köveit taposta s itt Budán ötvözte az imát az Úristenhez a magyarság boldogulásáért. A katolicizmusnak ez a gyöngye az egyetemes magyarságnak büszkesége, akinek sem korona, sem királyi vőlegény nem kellett, hanem csak áldozat és szeretet — aki azért szenvedett, hogy más meggyógyuljon, aki azért tartott szigorú böjtöt, hogy más jóllakhassék, aki rongyokba takarta testét, könnyes imába a szívét: itt Budán, a Széna-téren, az öreg János-kórházban éreztette — nagyon sokak előtt ismeretlenül — szentséges hatását és áldását.

Ahogy első szent királyunk jobbkeze is áldástosztóan dacol ezer év minden viharával — úgy a legdrágább magyar királyleánynak is egyik ujja, amellyel életében is — símogatással betegeket gyógyított, sokáig megmaradt ereklyeként és *közel kétszáz év előtt a régi Szent János-kórház alapfalába illesztették,* ahogy azt *Fraknói* Vilmos és *Némethy* Lajos nagynevű történetíróink bizonyítják.

A drága ereklye a kórház falába úgy kerülhetett, hogy régtől fogva, mint a betegek gyámolát ismerték. Csodatételei között megörökítették a mai Császárfürdőnél, egykor Felhévíznél feltámasztott *Bócs* nevű gyermek esetét, akit *egy összeomlott épület maga alá temetett s Margit királyleány buzgó imája után feltámadt.* Ez a csoda a legenda szerint márványkoporsóján is be volt vésve.

Halála után Boldogasszony-szigetére, a mai Margitszigetre állandóan és tömegesen zarándokoltak. A sírjánál végbement csodák folytán az érdeklődés iránta nőttön-nőtt, csodatetteinek híre századokig fennmaradt. A Szent csontjai és ereklyéi ma már nem ismeretesek. *Még a feje is elveszett a sok ide-oda hurcolásban,* amiben azért volt része, mert a török elől a szigeti apácák Pozsonyba menekültek, majd onnan is elbujdostak. Budára, később Pestre költöztek, míg végül 1782-ben, az apácarend eltörlése folytán, teljesen nyoma veszett. *Egyedül az ujja van meg, a fent megnevezett történetírók kutatásai szerint.* Ezt azonban alig tudja valaki s ezért *helyes lenne, ha a főváros ezt az öreg ház falán emléktáblával hirdetné.*

Érdekesnek tartom ezzel kapcsolatban elmondani a régi Szent János-kórház történetét, amelynek helyén *eredetileg a budai céllövő egyesület tanyázott.* Már 1696-ban, tehát tíz évvel a török kitakarodása után, a mai Margit-körút — mely akkor Sánc-utca volt — és a Száraz-utca között lévő telken állott a *Schiesshaus,* amelyet a budai lövészek a bécsi kormány támogatásával tartottak fenn. *I. Lipót* király 1703-ban kötelezővé tette a polgári lövöldék felállítását és Budaváros jegyzőkönyveiben több helyen is van nyoma a *Flintenschützen*eknek. Így tudjuk, hogy 1713-ban a várbeli Szentháromság-szobor építési állványait hordatta ide Budaváros tanácsa, a lövészhely építési anyagául. De már 1710-ben a mai Szegényház-, illetve Görgey Artúr-utca sarkán lévő lövészhely részén megépül az első *pestis-barak* is, amelyet a járvány megszüntével továbbra is fenntartottak a kórház céljaira.

1718-ban a város tanácsa ezt telekvásárlással bővítette, 1727-ben újra bővül és *1735-ben kápolnát épített rajta a polgárság adományából. Valószínű, hogy ekkor illesztették csodatevő Szent Margit ereklyéjét az alapfalba,* hogy az alázatos szűz királyleány, akinek különösen a betegek részéről volt nagy tiszteletben része, itt is éreztesse menynyei közbenjárását.

Négy év mulva, 1739-ben a pestis újra óriási mértékben szedte áldozatait, amikor a céllövő egyesület virágzásának tetőpontját elérte. A tanács a lövőházat is kórház céljaira rendeztette be, de ugyanakkor *Pöschenbacher* Mihály horvátvárosi polgár szomszédos majorját is kórház céljaira hagyományozta. A kórházban magában nem lehettek állandó betegek és csak járványos időben vették igénybe, amikor a céllövészet és egyéb vígasságok úgyis szüneteltek. Nyugodt időkben a céllövő egyesület szépen működött s a rendes összejöveteleken a város a lövészeknek hideg ételekre néhány forintot is adott mindig, valamint egy akó bort is. *Grassalkovich* gróf udvari kamari elnök rendeletére a budai tanács 1768-ban évenkint 6 és 12 arany serkentő díjakat adott, később *száz aranynyal segítette évenkint az egyesületet,* amelyet a polgárság maga is támogatott anyagilag. 1820 körül még mindig divik itt a hetenkinti céllövés, amikor más-más tag adja a díjakat. Ezidőben *Zeidler* budai tüzérszertáros volt a főlövészmester.

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSÍTÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II, MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 1-522-68.

Hannig Pál zeneiskolája a várban. Hosszú évek óta nem volt zeneiskola a Várban. *Hannig* Pálé, a széles körökben előnyösen ismert zenepedagógusé az érdem, hogy életrehívta a Várban a modern zenetanításnak egyik mintaszerű intézményét: a *Hannig Pál zeneiskolát.* Fenn a csendes Várban, a Fortuna-utca nyolcas számú öreg ház első emeletén nyílt meg ez a kitűnően megszervezett zenetanintézet, amely máris nagy népszerűségnek örvend. Az első emeleti lakásban egy barátságos, napsütötte előszoba, utána hasonló tágas, modern bútorokkal berendezett tantermek várják a növendékeket. Gyakorlott zenepedagógusra vall, hogy milyen egyszerű ötletekkel lehet a gyermek szempontjából kedvessé és érdekessé tenni azt a helyet, ahol a kis emberkék muzsikálni tanulnak. A falakra a gyermek legkedvesebb melódiái vannak felerősítve, nagyméretű hangjegyekkel. *Derűs, szép környezetben tanítanak zongorát, hegedűt, gordonkát és elméletet Zeneakadémiát végzett kitűnő képesítésű, okleveles tanárok a legmodernebb zenepedagógiai elvek szerint.* Ilyen ideális alapon megszervezett iskolával a mi Budánk zenei élete is nagy lendületet kap.

Weisz Margit három Mozart-zongoraestje. Dr. *Bárdos* Györgyné és *Weisz* Margit, az ismert kiváló zongoraművésznő a most kezdődő hangversenyszezonban három Mozart zongoraverseny-estét tart zenekarral, a Rózsavölgyi-cég rendezésében a Zeneművészeti Főiskolán. Az első hangverseny nov. 14-én, a második január 12-én, a harmadik márc. 9-én lesz. A kitűnő budai zongoraművésznő a legkiválóbb Mozart-interpretátorok egyike, akinek hangversenyei iránt máris nagy az érdeklődés.

Új spanyol nyelvtanfolyam a közgazdasági egyetemen. A József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem közgazdaságtudományi karán a *Kőrösi* Albin halálával megüresedett spanyol nyelvi előadói tisztséget dr. *Végh* Zoltán egyetemi nyelvi előadóval töltötték be, aki a közönség által is nagy figyelemmel kísért spanyol nyelvi előadásait (különös tekintettel Dél-Amerika gazdasági viszonyaira és a spanyol kereskedelmi nyelvre) szeptember hó 22-én d. u. 3 órakor kezdte meg a Közgazdaságtudományi Kar IV. számú tantermében, IV., Szerb-utca 23.

Kiírják a versenytárgyalást A Rudas-fürdő tatarozására. A belügyminiszteri jóváhagyás birtokában már a legközelebbi napokban kiírják a versenytárgyalást a Rudas-fürdő tatarozási munkálataira. A fürdőépület külső és belső tatarozása 72.000 pengőbe, a tíz új rádiumos fürdő berendezése 40.000 pengőbe, a régi kazánház lebontása és az új fűtőberendezés bekapcsolása 22.000 pengőbe, a régi márványfürdő épületrészének lebontása pedig 6000 pengőbe fog kerülni.

Beiratkozás az állami soffőrtanfolyamra. Az Állami gépjárművezetőképző (soffőr) tanfolyam a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetben (Budapest, VIII., József-körút 6.) október 5-én este ½7 órakor nyílik meg. Beírás és a felvételhez szükséges ürlapok kiadása naponta d. e. 10—12 óra között az igazgatósági irodában.

Hol lakjunk Budán

KÉT szoba-hallos és háromszobás lakások központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással, elsőrangú kivitelben, **II., Bem-utca 7.** számú épülő házban (Margit-körút sarok mellett) s ugyanott három tágas üzl el lyis 1936. november elsejére kiadó. Bővebbet a helyszinen.

Fedett várócsarnokot a Margit-utcai autobusz végállomáshoz. Amikor ezeket a sorokat írjuk, kint zuhog az őszi eső, amely újra felhívja a figyelmet a rózsadombi villanegyed lakóinak egyik régi sérelmére. A Margit-utcai autobusz-végállomásról csak negyedóránként indulnak az autobuszok, a várakozó utasok őszi esőben, téli fagyban negyedórát áznak és dideregnek a nyilt utcán. Jogos a rózsadombiaknak az a kívánsága, hogy ha már az autobuszjáratokat még nem lehet sűrűbbé tenni, akkor, úgy mint a főváros több más helyén, *építsenek a Margit-utcai végállomáshoz is fedett várócsarnokot,* ahol a hosszú várakozás kevésbbé kínos, mint a puszta járdán.

A vasárnap egyházi zenéje Budán. Szeptember 27-én, a Pünkösd utáni 17. vasárnapon a népénekes szentmisék egyházhatóságilag előírt énekszámai a Szent vagy Uram-gyüjteményből a következők voltak: 229. Kezdődik az ének. 114. Égből szállott. 113. Édes Jézus (áldozásra) és 293. Isten-, hazánkért. — A budavári koronázó-főtemplom ének- és zenekara délelőtt 10 órakor Mozart: Koronázó-miséjét adta elő, amelynek magánszólamait Ritter Irén, Turesik Gizella, Laczó István és Koréh Endre énekelte. Orgonált Várhelyi Antal, vezényelt Sugár Viktor karnagy. — A budai ferences plébániatemplom énekkara délelőtt 10 órakor Battmann: F-dúr miséjét adta elő gregorián korális változó részekkel és Kenderessy B. offertóriumával. A 12 órai szentséges mise alatt a Ferences Leányénekkar P. Griesbacher: Janus coeli-miséjét énekelte. — A tabáni plébániatemplomban a Szent Gellért-ünnepséggel kapcsolatban a tiszti vegyeskar és a Beszkárt szimfónikus zenekara működött közre. Az ének- és zenekar Müller Károly karigazgató vezetésével Király-König Péter: C-dúr miséjét adta elő. Gradualera Mozart: Ave verumát énekelte a vegyeskar. Offertóriumkor Zitta Emmi énekművésznő Müller Károly: Ave Maria-ját adta elő. Orgonált Dötsch Zoltán orgonaművész, a józsefvárosi plébániatemplom karnagya. Déli 12 órakor az orgonás szentmise alatt Rátkay Kató, Böhm László orgonaművész, karnagy orgonakíséretével Stradella: Pieta Signore-ját énekelte, — pálosok Nagyasszonyunk Sziklatemplomában a délelőtt 9 órai mise alatt a Zichy-Pallavicini női felsőkereskedelmi iskola énekkara Bárdos-Kerényi és Orlando Lasso motettáit énekelték. A délelőtti 10 órai nagymisét népénekkel kísérték. Fél 12 órakor a templom énekkara Haller: h-moll miséjét és Liszt: Ave Maria-ját adta elő Böbl Ernő karnagy vezetésével. — A Rózsák-terén levő gör. kat. plébániatemplomban a 10 órai nagymisén népének volt, a fél 12 órai misén pedig Király Sándor énekelt.

A VIII. Országos Frontharcos találkozó. Október 17-én és 18-án tartja meg a Frontharcos Szövetség nagyszabású ünnepségek keretében hagyományos évi Országos Találkozóját. A találkozón, — melyen a Frontharcos Szövetség Budapesti és vidéki helyi alakulatainak nagyszámú bajtársi formaruhás és polgáriruhás küldöttségei vesznek részt zászlóik alatt — a világháborúból jólismert tábori mozgókonyhák mellett *többezer szegénysorsú frontharcost látnak vendégül tábori ebéd keretében.* A budapesti találkozón kívül az egyes vidéki frontharcos gócpontokban is hazafias megmozdulásokat készítenek elő a nemzeti gondolat jegyében.

Lengyelek Budán. Ismeretes, hogy a budapesti államrendőrség tanulmányozására *Zamorszky* dandártábornok vezetése mellett lengyel rendőrtiszti küldöttség érkezett Budapestre. A hivatalos munka és látogatások elvégzése után a lengyel vendégek *Sombory Schweinitzer* rendőrtanácsos és *Olchváry Milviusz* csendőrőrnagy társaságában az egyik budai vendéglőben vacsoráztak. A cigány vidám, szomorú magyar nótákat ríkatott a szárazfán s az egyik lengyel ezredes ajkáról érces baritonnal kifogástalan magyarsággal felcsendült a dal: *„Csak egy kislány van a világon“.* Kiderült, hogy a budai éjszakában éneklő lengyel tiszt fiatal korában az osztrák-magyar hadsereg egyik magyar garnizonjában szolgált. Azóta sok minden megváltozott, ezredes lett a fiatal tisztből, önálló ország Lengyelországból is, Magyarországból is, csak egy maradt változatlan: az őszinte magyar-lengyel barátság, amelynek bizonysága a lengyel tiszt magyar nótája is.

A Hegyvidéki Asztaltársaság évadnyitó összejövetele. A Hegyvidéki Asztaltársaság évadnyitó összejövetelét vacsorával és előadással egybekötve október 1-én, csütörtökön este 8 órakor tartja meg a „Márványmenyasszony“ külön termében. Az Előadást a társaság alapítója, *Bernát* István, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke fogja megtartani *„Ébredő nemzetek“* címmel.

Pályatervek a Margitsziget új strandfürdőjére. A közelmultban történt meg a margitszigeti új strandfürdő megépítésére beérkezett pályatervek felülbírálása. Az eredményt *Hoepfner* Guidó dr. ismertette. A négyezer pengős első díjat ifj. *Masirevich* György és *Janáky* István közös terve nyerte el. A 3000 pengős második díjat *Csonka* László és *Miskolczy* László. A 2000 pengős harmadik díjat *Honsek* László, az 1000 pengős negyedik díjat *Mattyók* Aladár és *Hajós* Alfréd nyerték el. Megvételre került 1000 pengőért Barton Alfréd és ifj. Dávid Károly terve. A többi megvétellel, 500—500 pengővel a következők honorálták Gerstenberger Ágost és Arvé Károlyt, — Halászy Jenőt és Dobi Gézát, — Módos Ferencet, Majol Mátét, — Pázmándy Istvánt és Csasznek Gézát, — Hajós Alfrédet és Mattyók Aladárt, — Sztojka József, Horvát József és Schonier Ervint. — Dícséretben részesült további hét terv.

LÁT SZERÉSZ ÉS FOTÓSZAKÜZLETEM
ÚJ HELYISÉGE I, KRISZTINA-TÉR 3
Auguszt-ház ZIBRINYI

SZINHÁZ ÉS MOZI

A „Torockói menyasszony“ a Kisfaludy-Színházban. A *Kisfaludy-Színház* drámai együttese nagy sikerrel mutatkozott be a *Torockói menyasszony* című vígjátékban. A címszerepben *Bölesföldi* Sári kiváló drámai erejével tűnt ki, *Károlyi* István pedig egy parasztlegény szerepében adott jó alakítást. *Földváry* Sándor a legtökéletesebb élethűséggel játszotta egy román őrmester szerepét. *Sarlay* Imre (román jegyző), *Kürti* Károly (zsidó kocsmáros) és *Szügyi* Zoltán (román katona) állandó derültségben tartották a közönséget. Szeptember végén és október 1-én a *Csavargólány* című operett kerül színre.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. Csütörtöktől vasárnapig: *Koldusdiák,* Rökk Marikával és fényes kísérő műsorral. Hétfőtől szerdáig: *Vetélytársak* (Gustav Fröhlich). Pompás kísérő műsorral. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½4, ½6, ½8, ½10, vasárnap ½2 órai kezdettel.

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34
Egy hétig a világ legzseniálisabb filmje: *Ártatlanok* (Miriam Hosking, Marle Oberon). Nagyszerű kísérő műsorral. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. Európa legdicsértebb filmje: *Koldusdiák,* Rökk Marikával. Utána nem várt nagy kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ¼8, ½10 órakor.

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Telefon: 1-566-05. A legjobb európai film: *Koldusdiák,* Rökk Marikával. Kísérő műsorban: Ufa zenés filmcsoda. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor.

SIMPLON FILMPALOTA. XI. Horthy Miklós-út 62. A közönség kedvence: Rökk Marika — *Koldusdiák.* Fényes kísérő műsor. Előadások kezdete hétköznapokon: ¼4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnapokon: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor.

Vásároljon osztálysorsjegyet
TÖRÖKNÉL
NYEREMÉNYHÚZÁS OKTÓBER 17. ÉS 20-ÁN
TÖRÖK A. ÉS TSA BANKHÁZ R. T.
BUDAPEST, IV, SZERVITA-TÉR 3. SZ.
Egy sorsjeggyel nyerhető legnagyobb nyeremény
700.000 pengő
I. oszt. sorsjegyárak:
Egész sorsjegy P 28·— | Fél sorsjegy P 14·— | Negyed sorsjegy P 7·—
TELEFON: 1-820-66, 1-809-61

Szórakozzunk Budán

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

„BOZZAY" ÉTTEREMBEN | I, ATTILA UTCA 39 VÉRMEZŐ SAROK | Kovács Jancsi muzsikál

A HÁROM ÉVTIZEDES DÉLIVASUT-KÁVÉHÁZBAN 1 PENGŐS ZENÉS UJ VACSORÁK

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Kiss Béla muzsikál

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II, KELETI KÁROLY-UTCA 9
MINDEN ESTE TÁNC

BUDA SPORTJA

A Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület kispuska versenye. *A Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület* október 3. és 4. rendezi meghívásos *kispuska versenyét* I., Zugligeti-út 16. sz. alatti lőterén. A versenyen döntésre kerül a *Nagy* Jenő társelnök által alapított „bonyhádi *Perczel* Béla" és *Eperjessy* István dr. emlékverseny. A gazdag programm a következő versenyszámokat öleli fel: 1. Csapatverseny. 2. Egyéni verseny. 3. Csapatverseny. 4. Női egyéni verseny. 5. Szöglövés. Nevezések október 2-áig délután 2 óráig a titkárság címere: I., Kiss Áron-u. 20. szám alá küldendők. Az Eperjessy-serleg avató ünnepsége október 3-án este 8 órakor lesz az I., Zugligeti-út 17. szám alatti *Szarvas-vendéglőben.*

A Budai Polgári Lövész Egylet vasárnap bonyolította le a céllövő bajnokságokat, amely után az egylet dísztermében vacsorára gyűltek össze a bajnokság résztvevői. Ez alkalommal osztotta ki a verseny díjait *vitéz Hadnagy Domokos* tábornok. Az utolsó nap eredményei: céllövő pisztoly: 1. Tölgyessy (534), 2. Hradetzky (524), 3. Gridi-Papp (522). Nyilazó bajnokság, 50 m-ről: 1. Gelencsér (356), 2. Szántó, 3. Gorka. Csapat: Postás SE; 35 m-ről: 1. Boda (142), 2. Szántó, Gorka. Csapat: Beszkárt (266); 25 m-ről: 1. Boda (142), 2. Gorka. Csapatban: 1. Beszkárt (470). Hadipuska: 1. Simonfay (453), 2. Zsótér (423), Bényi.

Bankbajnoki úszóverseny. A margitszigeti fedett uszodában szerdán úszták a pénzintézeti sportegyletek ligabajnoki úszóversenyét. Eredmények: 100 m-es hátúszás: Bajnok: *Fehéri* Hitelbank 1 p 15.8 mp bankrekord! 100 m mellúszás: Bajnok: *Zábrák* Ker. Bank 1:20.4 mp. 100 m hölgymellúszás: Bajnok: *Csukay* Livia Ang. Magyar Bank 1 p 40.8 mp bankrekord! 200 m gyorsúszás: Bajnok: *Zábrák* Ker. Bank 2 p 40.4 mp. 100 m hölgygyorsúszás: Bajnok: *Csukay* Livia 1 p 28.0 mp bankrekord! 4×100 gyorsúszóstaféta: Bajnok: *Községi Takarékpénztár* (Halász, Kovács, Magasi és Lengvári) 4 p 56.4 mp bankrekord!

KÖZGAZDASÁG

Pesthy Pál megerősítése az Országos Földhitelintézet elnöki tisztségében. Az Országos Földhitelintézet — mint ismeretes — dr. *Pesthy* Pál igazgatósági tagot választotta meg elnökévé. A választás csak az államfő megerősítése után vált érvényessé. Mivel a legfelsőbb kormányzói megerősítés megérkezett. most *bejegyezték Pesthy Pál elnöki jellegét.*

— **A Providentia—Phönix-tranzakció.** A Providentia Biztosító és a Phönix Általános Biztosító tranzakciója befejezést nyert. A Providentia e hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Scitovszky Tibor elnökölt. Ezen a gyűlésen az alaptőkét felemelték ötszázezer pengőről hétszázezer pengőre, a Phönix átvétele céljából. A Providentia a Phönix átvétele után 3.50—3.75 millió pengő díjbevétellel fog rendelkezni. Az eddigi 18 vidéki fiókja helyett 30 ügynökségből álló hálózata lesz az ország minden részében.

— **A Jegyintézet és a Tébe pályadíja banküzemtani kézikönyv megírására.** A Magyar Nemzeti Bank és a Takarékpénztárak és bankok egyesülete 6000 pengős pályadíjat tűztek ki banküzemtani kézikönyv megírására. A mű hivatása lesz a magyar bank és hitelszervezet, de föleg a bankok üzletvitelének beható ismertetése. A pályázóknak a megirandó mű részletes tervezetét kell benyujtani 1—3 részletesen kidolgozott fejezettel együtt és a bírálóbizottság e tervezetek alapján fog egyet vagy többeket a mű megírásával megbízni. A pályaműtervezetek benyujtásának határideje 1937 március 31. A pályázat részletes feltételeire nézve felvilágosítást nyujt a Magyar Nemzeti Bank közgazdasági, tanulmányi és statisztikai osztálya (V., Szabadság-tér 4—9.) és a Takarékpénztárak és bankok egyesülete (V., Akadémia-utca 1.).

— **A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete** folyó hó 29-én tartotta negyvenkettedik évi rendes közgyűlését, melyen az igazgatóság kitűnő mérlegről számolt be. Eszerint megfelelő tartalékolások után az 562.438 pengőt kitevő bruttó nyereségből 91.793 pengő tiszta nyereséget mutat ki a vállalat, tehát módjában áll 3 százalék osztalékot fizetnie. — Ezenfelül a vásárlási visszatérítések rendszerét is fenntartja az igazgatóság. A szövetkezet forgalma a leányintézetek forgalmával együtt 54,265.227 pengőt tett ki.

Kovácsházy tanácsnok és Gallner főjegyző feldolgozták a fővárosi biztosítások roppant anyagát. Hatalmas kötetekben nyomtatták ki a anyagát. Hatalmas kötetekben nyomtatták ki a város vagyontárgyainak újabb mértékbecslését és javaslatot dolgoztak ki, melynek értelmében a főváros kísérletképpen a tűzkár szempontjából veszélytelen épületeket kivonja a biztosító társaságok üzletköréből, a többi vagyontárgyakat pedig átértékelt alapon biztosítják. Így évi százezer pengőt remélnek megtakarítani. Ezt az összeget azonban költségvetési kiadásként mégis előirányozzák és ilymódon részben az önbiztosítás rendszerére térnek át.

Beépítik a Szemlőhegyet

A Budai Cementárugyárnak a Szemlőhegyen levő nagy területe, melyen a vállalat befejezte termelését, jelenlegi állapotában értéktelen. A Közmunkatanács a fővárossal egyetértően azonban *elhatározta a terület olyan rendezését, hogy az beépítésre alkalmassá váljék.* A városházán már hónapokkal ezelőtt letárgyalták az ügyet és megállapították a szabályozás módját, amit a Közmunkatanács most jóváhagyott.

A több mint 60.000 négyszögölnyi volt bányaterületet feltöltik, beépítésre alkalmassá teszik, utcákat hasítanak rajta, úgyhogy

a Szemlőhegynek ez a jelenleg lakatlan része új városrésszé fog fejlődni.

A rendezés költségeihez a Budai Cementárugyár is hozzájárul, olyan formában, hogy a feltöltés nagyrészét a maga költségén viseli. Ennek fejében a a vállalat kap engedélyt a terület részben való beépítésére és parcellázására.

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai címtábla festészete
II, Iskola-u.18. Telefonhívó: 1-563-63

TAJTÉKPIPÁT (szépen kiszívottat) legmagasabb áron vesz
NOVÁGH műesztergályos utóda IV., EGYETEM-UTCA 3.

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmult héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Kelenföldön 3398/1—3. Eladó: Katona Mihály, vevő: Fővárosi Áruház, 530 öl, 35.989 P, telek, árverési vétel.

Sasad 2545/14. Eladó: Vastagh Gáborné, vevő: Tóbiás József és neje, 139 öl, 4500 P, telek.

Orbánhegyi-úton 8312/4. Eladó: Bausz Adolf és neje, vevő: Blesz Borbála, 330 ölnek ¼-ed része, 7200 pengő.

Csorba-utca 20. Eladó: Kluge Béla és társa, vevő: Csikán Márk és neje, 332 öl, 1500 pengő.

Sashegyen 2668/120. Eladó: Saxlehner Katalin és társa, vevő: Haggenmacher Oszkár, 324 öl, 14.580 pengő.

Őrmező 906/71. Eladó: Pál József és társa, vevő: Budapest székesfőváros, 223 öl, 5882 pengő.

Németvölgyi-árok 54. Eladó: Schillinger Károlyné, vevő: Goldberger Arnold, 300 öl, 22.440 pengő, ház árverési vétel.

Istenhegyen 9877/10. Eladó: Sebestyén Lóránd, vevő: Posta és Távbeszélő Tisztviselőnők Országos Egyesülete, 662 öl, 9945 pengő.

Tétényi-út 117. Eladó: Kiss János és neje, vevő: Gurumlay István és neje, 321 öl, 8800 P.

II. kerület:

Hunyadi János-út 22. Kell Ferenc Vay Alexandrának odaajándékozta 67 öles ingatlanának felét.

Udvarhelyi-utca 11615/23. Eladó: Rupp Lászlóné, vevő: Haselböck Ede és neje, 80 öl, 25.000 P.

Batthyány-utca 15. Eladó: Őszi István és társa, vevő: Szappanos Imréné, 130 öl, 36.000 pengő, ház.

III. kerület:

Kiscelli-út 62. Eladó: Harvich Miklós és neje, vevő: Fischer Herman és neje, 289 öl, 13.000 P.

Filatori-dülőben 18829/10. Eladó: Schmidt Miklós és neje, vevő: Peredy Lajos, 108 öl, 7700 pengő.

Pusztaszeri-út 42/a. Eladó: Pilon Vilmos és társa, vevő: Pusztaszeri-út 42/a. számú Házépítő Szövetkezet, 281 öl, 9292 pengő.

Zápor-utca 15/c. Eladó: Földessy Antal és társa, vevő: ireghi Balla Bálint, 101 öl, 53.000 P.

Nagy a kereslet a Böszörményi-út környéki ingatlanok iránt. Az építkezési vállalkozók lépésről-lépésre felfedezik Budát. Megindult az építkezés olyan városnegyedekben is, amelyek eddig aránylag igen elhanyagoltak voltak, pedig a közönség igényeinek nagyon megfelelnek. Az ilyen városrészekben épült lakások iránt egyre fokozódik a kereslet, a lakásokat gyorsan és magas haszonbérért kiadják. Nem ritka, hogy az ingatlanok 7—8%-ot jövedelmeznek. Hamarosan rájöttek erre az ingatlanvásárló tőkések is és *különösen a Böszörményi-út környékén épült új házakat vásárolják szivesen.*

Eladó ingatlan

MARGIT-KÖRÚTON, Atrium-filmpalota közelében 113 öles TELEK, rajta kis ház üzlethelyiséggel, ELADÓ. CÍM A KIADÓBAN. (1—I)

Árverésre kerülő budai ingatlanok

Legközelebb a következő nagyobb budai ingatlanokat árverezik el:

I. kerület:

Gellérthegy-u. 47, Kócsag-u. 1, Naphegy-u. 59, 169 öl telek és ház, kikiáltási ár 22.077 P, árverés szeptember 29-én.

III. kerület:

Pacsirta-utca 2, Kiscelli-út 15 és Szöllőkert-u. 11, 111 öl telek és ház fele, kikiáltási ár 7700 P, árverés szeptember 30-án.

XI. kerület:

Mohai-út 35, 302 öl telek és ház, kikiáltási ár 4297 P, árverés október 2-án.

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.
Felelős kiadó: Olty Antal.
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

II. ker., Felvinczy-út 6, kétemeletes bérházra Rácz Márton és nejének, II. Bimbó-u. 5. (Tervező: Rácz Márton, II., Bimbó-u. 5.)

III. ker., Filátori-dülő 18.639/58, családi házra: Óbudai Egyháznak. (Tervező: Foerk Ernő, Föld-u. 61.)

XI. ker., Szirtes-út 5338/2, egyemeletes lakóházra, Bettelheimer Ottónénak, Újpest, Váci-út 60. (Tervező: Dely és Faragó, V., Gróf Tisza István-út 18. szám.)

XI. ker., Galambócz-utca 3973/3, családi házra, Vass Péternek, XIV., Erzsébet királyné-út 81, (Tervező: Marossy Béla, Rákospalota, Mátyás király-tér 6.)

Közmunkák Budán

A Budafoki-úti gyüjtőcsatorna építése. A székesfőváros polgármestere szept. 22-én versenytárgyalást tartott a Budafoki-út, Lenke-út és Verpeléti-út között levő szakaszán szükséges gyüjtőcsatorna építési munkáira. Ajánlatot adtak be: Hajnal Imre 96.398.80, Benedikt Marcel 97.003, 8 nap, ⅛% eng., Skuteczky és Boray 97.235.50, 8 nap, ¼% eng., Neumann Ferenc 97.872.50, 8 nap, ½% eng., Szegedy Béla Jenő 99.069.40, 8 nap, 1% eng., Grósz Frigyes 99.777, Béky Barna 101.818.60, 8 nap, ½% eng., Barta és Bleyer 101.950.10, 8 nap ¼% eng., Bíró László 104.673, 8 nap, 1% eng., Reinisch Tivadar és Wohl József Dezső 107.339, 8 nap, ½% eng., Liska Jenő 109.480, hazai bitumennel szig. egységárából 0.60, ill. 0.50 eng.-t ad, Wersetz Márton 109.839, Teleki és Katona 114.024, 8 nap, 0.1% eng., Fábián, Somogyi és György 117.410, 8 nap, ½% eng., Halász Hubert 119.635.60, 8 nap, ¼% eng., Magy. Mezőgazdasági és Kisvasúti Rt. 122.633 P-vel. Átszámítás után Skuteczky és Boray cég ajánlata bizonyult a legolcsóbbnak, akinek ajánlatát 96.845.50 P-vel elfogadásra javasolják.

A XI., Verpeléti-út, Vak Bottyán-u. és Bercsényi-u. szakaszának csatornázási munkáira tartott szeptember 23-án szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere (II. üo.). Ajánlatot adtak be: Székely Károly 2141, Liska Jenő 2194.50, Demény Lajos 2753, Wersetz Márton 4053, Gavora Zsigmond 4078 P-vel.

A Mészáros-utcai Szilágyi Erzsébet leánygimnázium ablaksötétítő és vetítőernyő szerelési munkáira tartott szeptember 22-én szűkebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (XIII. üo.) Ajánlatot adtak be: Korányi és Fröhlich 1176, Péter József 2060, Hódos Andor 2138, Calderoni 2222, Paschka és Társa 2360, Marx és Mérei 2404, Erdély és Szabó 2868, Jusztus Sándor 4200 P-vel.

A Szentháromság-téri iskola kerítésének áthelyezési munkáit Jales 1155 P-vel.

A III. ker. Templom-u. barakk-iskola épületáthelyezés többletmunkáit Wusinszky Lajos 1714.08 P-vel kapta meg.

A II. ker., vízivárosi Pénzügyi Palota tatarozási munkáira tartott szeptember 23-án versenytárgyalást a dohányjövedéki közp. igazgatóság. Jelmagyarázat: a) kőműves, b) kőfaragó, c) tetőfedő, d) ács, e) bádogos, f) asztalos, lakatos, mázoló és üveges munka,

összmunkára: Lovass Sándor a) 6224, b) 2024, c) 1760, d) 193, e) 5130.85, f) 5383.90 P, össz. 20.915.75 P-vel;

többféle munkanemre: Vermescher Emil a) 4609.70, b) 932.90, c) 2904, d) 168.30, f) 3459.70, össz. 12.074.60 P-vel. Ezenkívül számos ajánlat érkezett be az egyes munkanemekre is.

A II. budai vizmű Békásmegyeri telepén, valamint a Szentendrei-sziget „C" vízműtelepén létesítendő gépész és őrlakóház építési munkáira a döntés megtörtént, mely szerint a békásmegyeri gépész és őrlakóház m-ra Gratzl és Bozó 29.877.90 P-vel, a Szentendreiszigeten létesítendő m-ra v. Kántor István nyert megbízást 30.598.48 P-vel.

Hol vásároljunk Budán?

Felhívjuk nagybecsű előfizetőink figyelmét az itt közölt megbízható cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél, saját érdekükben is, hivatkozzanak lapunkra. Előfizetőink a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek és az előfizetési nyugta felmutatása mellett külön árengedményt is kapnak az alábbi cégeknél.

A Krisztinában

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM
I, Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, tör. aranyat veszek

RUHÁT, FELÖLTŐT csak MOLDVAINÁL csináltasson I, Krisztina-körút 119. sz. Telefonhívó: 1-510-96

10% EREJÉIG BESZÁMITJA EZT A SZELVÉNYT MINDEN VÁSÁRLÁSÁNÁL (MÁRKÁS CIKKET KIVÉVE)
SZÉKELY ILLATSZER ÉS FESTÉKHÁZ
I. KRISZTINA-KRT 113/A. Illatszerek legolcsóbban.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM
I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., Roham-utca 2
SZERELÉS • CSERE • JAVÍTÁS Telefon: 1-522-27

MISSZIÓSBOLT Könyv- és papirkereskedés. Tankönyvek, iskolaszerek, az összes iskolában használt füzetek kaphatók. Könyvkötés a legolcsóbb iskolakönyvektől kezdve. „KÖSz" bélyeg 8%

5% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍT ELŐFIZETŐINKNEK
PÁL, uri- és nőidivatáruház I, Krisztina-tér 1

JÓ FŰZŐT, KESZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ
fűzőszalonjából I, Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ
átdolgozásokat vállal I, KRISZTINA-KÖRÚT 30 Telefon: 1-549-21

A Várban

CSERY GYULA SZŰCSMESTER
Auguszta fhgnő ő kir. fensége udv. száll.
Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Dísz-tér 16)
Alapítva: 1884. Telefon: 1-606-63

„BÁSTYA" ILLATSZERTÁR
I, TÁRNOK-UTCA 2

A Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak Vagácstól
II, MARGIT-KÖRÚT 45 II, FŐ-UTCA 11 SZÁM

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26

Alapítva 1898. REICHER ISTVÁN Alapítva 1898.
legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító
II., TÉGLA-UTCA 9. Telefon: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A RÉGI HELYEN II, MARGIT-KÖRÚT 6. Szeifferttel szemben

METEOR II., MARGIT-KÖRÚT 50/52
CSILLÁR RÁDIÓ VILLANY

Órák és ékszerek Lenkei Lajosnál II., Margit-körút 18
Javítások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II, MARGIT-KÖRÚT 38/B

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II, Margit-körút 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papírárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II, Margit-körút 50—52
Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" FŰZŐ, KESZTYŰ FOGALOM
II, MARGIT-KÖRÚT 13 : XI, HORTHY M.-ÚT 18 : IV, MUZEUM-KRT 27

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester fest, javít, alakít
MARGIT-KÖRÚT 8. TELEFON: 1-543-98.

LINKE EGYEDÜLI UDIDIVATÜZLET BUDÁN
ÁTRIUM MOZI MELLETT
II, MARGIT-KÖRÚT 51. TELEFON: 1-573-51.

Bakonyi (Bodzsár)
Modern címtáblák, feliratí betűk
Báró Lipthay-u. 12. Margit-hidfőnél Tel: 1-662-91

RUZICSKA PAL KÉNYÉRGYÁRA
II, HORVÁTH-U. 29. TELEFON: 1-518-23
INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLÍTÓJA

A Fő-utcában

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papír-, író- és rajzszerekraktára, hivatalos kiadványok nagy raktára
II, Fő-u. 12 Tel.: 1-527-13

140 ÉVE ÓRÁT, ÉKSZERT, JAVÍTÁST
FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL
II., CORVIN-TÉR 5. Telefon: 1-511-18

A Szilágyi Dezső-téren az összes férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87 *HAUER ÉS MÁRTON*

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA II, Szilágyi Dezső-tér 5 Telefon: 1-524-11

A Zsigmond-utcában

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ
III, Zsigmond-utca 36. sz. Lukácsfürdővel szemben
Úri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

BÚTOR RÉSZLETRE IS
HALÁSZ IMRE BÚTORÁRUHÁZÁBAN
II, ZSIGMOND-UTCA 5

10% engedmény előfizetőinknek!
PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL
III, Zsigmond-utca 36 (az udvarban). Telefon: 1-666-72

A Böszörményi-úton

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b

Az Alkotás-utcában

JANKOVITS DROGÉRIA
I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ.
Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák
Kozmánál I, Alkotás-u. 9. T-hívó: 1-534-41

A Lágymányoson

SZENT IMRE könyv- és papirkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szent Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

EGYETLEN cipőszaküzlet A LÁGYMÁNYOSON
XI, HORTHY M.-ÚT 60 Tel. hívó 2-587-71

SIMPLON PARFÜMÉRIA Simplon-mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. Telefon: 2-587-71

PÉCSI VAJHÁZ NAP MOZGÓ MELLETT
HORTHY MIKLÓS-ÚT 32. TEL. 2-693-88

27 éve órát, ékszert és javítást
GUTTMANN ÁRMINNÁL XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 37 Telefon: 1-598-69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON
BANKÓS GYULA XI, HORTHY M.-ÚT 46 T. 2-686-38
Átalakítások, javítások

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT
POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló specialista
XI, Horthy Miklós-út 52 Telefon: 2-504-37

34. évfolyam | Budapest, 1936 október 8 | 1231. szám

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Budai Napló

Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Gömbös Gyula

Négy esztendeje, hogy az ország élére állt *Gömbös* Gyula, frissen, fiatalon, hódítóan. Erős volt, magabízó, teli hittel és akarással, ragyogó örömmel. Úgy érezte, hogy ki kell forgatnia sarkaiból a magyar glóbuszt, új világot teremteni a régi helyén, új célokat és perspektivákat tűzni a nemzet elé és ma, négy rövid év után, nincsenek már céljai, örökre megpihen a fáradhatatlan, lankadást nem ismerő lélek.

Amikor a képviselőházban első nagy beszédét mondotta és felsorolta kormányzati programmjának egyes pontjait, *Friedrich* István szinte elragadtatással kiáltott közbe: „Hiszen ez a mi fiúnk!...“ És ma, amikor ott fekszik némán, kiterítve a ravatalon, az egész ország érzi, hogy a halott *Gömbös* Gyula az ő fia. A mi fiúnk, mindnyájunké.

Ezt siratjuk benne. Azt, hogy a „mi fiúnk“, a magyarságé, a magyar lélek minden erényével és hibáival. Nem a miniszterelnököt, a politikust, hanem a meg nem alkuvó, kemény magyart, akinek minden gondolata a nemzeté volt. Az idő és a történelem dönti majd el, milyen volt politikusnak, de hogy népének önzetlen és igaz szolgája volt, azt joga, sőt kötelessége a nap krónikásának is megállapítani. Azt, hogy egy államférfi jól, helyesen csinálta-e azt, amit csinált, az eredmények mutatják meg, amelyek sokszor csak évtizedek mulva jelentkeznek. De: hogy becsületesen, tiszta szívvel és nemes hittel végezte *Gömbös* Gyula a maga művét, azt mindnyájan tudjuk, mindannyian láttuk.

Még halálának megdöbbentő tragédiája is színmagyar tragédia. Amikor ezelőtt néhány évvel *Endresz* György, a világ legtragikusabb sorsú repülője Rómában közvetlenül a cél előtt lezuhant és szörnyethalt, *Mussolini* megdöbbenve mondta ki a fájdalmas igazságot:

— Csodálatos, hogy milyen tragikus sorsú nép a magyar.

Gömbös Gyulának is le kellett zuhannia, hogy beteljesedjék rajta a magyar végzet. Szárnyalni akart, magasra, mindíg magasabbra, érezte a maga erejét, büszke volt fiatalságára, fizikai erejére — és most itt fekszik sápadtan, összetörve. *Isa por és hamu vagmuc ...*

Forog a történelem kereke, az idő nem áll meg. A budai vár majd új lakót kap, mert így követeli azt a nemzet élete, de talán nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy *Gömbös* Gyula sokáig fog élni a nemzet lelkében, amely befogadta őt szeretett fiai közé. Emberi közvetlensége, póz nélkül való szeretetreméltósága, a belőle kiáradó meggyőződéses, sőt sokszor fanatikus hit nemcsak tiszteletet váltott ki az emberekből, hanem szeretetet is. Az államférfi alakja, a politikus figurája mögött ott éreztük a jó, a derék, a becsületes embert, akit szeretni kell.

Ez a szeretet teszi élővé halála után is *Gömbös* Gyulát, akit őszintén gyászol és sirat most az egész magyar nemzet.

Túlbecsülte a saját fizikai erejét, amelyre pedig oly büszke volt. Szigorú bírálói, politikai ellenfelei azt mondják, hogy politikai erejét se mérlegelte a kellő objektivitással. Az utóbbit majd eldöntik a rohanó események, amelyek új feladatok elé állítják a magyar politika irányítóit, az előbbit azonban, fájdalmas végzetességgel döntötte el az a döbbenetes tragédia, amely gyászba döntötte az ország népét.

Buda nem volt, hanem lesz

Legújabb statisztikai számok Buda gyors és nagyvonalú fejlődéséről

Hogy Buda élete miképpen alakul, hogyan fejlődik és milyen szédületes arányokban halad a modern világvárosi nagyság felé, azt mindenki a maga szemével is láthatja, ha olykor-olykor figyelő szemmel halad végig a jobbpart utcáin. Mindenütt építenek, dolgoznak, új meg új területek kapcsolódnak bele a város lüktető életébe, de hogy ez mit jelent számokban, azt csak most tudtuk meg *Illyefalvi* Lajos úr statisztikai szakkönyvéből, amelynek Budára vonatkozó adatai nagyon sok örvendeteset tartalmaznak.

Mindenekelőtt az építkezések terén van óriási fellendülés, sokkal, de sokkal nagyobb, mint a pesti oldalon. Ezt az alábbi számok igazolják:

1910-ben Budán 6791 ház állott, 1930-ban 10.383, 1935-ben pedig 12.949. Vagyis 25 év alatt több mint száz százalékkal emelkedett a budai lakóházak száma. Pesten az arány jóval kisebb, a fejlődés sokkal lassúbb. Rengeteg földszintes és egyemeletes családi ház épült az utóbbi években Budán, aránylag azonban még több négy és ötemeletű palota. Pedig ez még csak a kezdet kezdete, mert hiszen az igazi nagyszabású építkezés csak most, 1936-ban indult meg egyes budai városrészekben, más részekben pedig a legközelebbi időkben kezdődik majd, amikor a nagy városrendezési problémák (mint például Óbuda új szabályozási tervének végrehajtása, a Víziváros új szabályozása, a kelenföldi híd budai fejével kapcsolatban a környék rendezése stb.) megoldódnak. A főváros fejlődésében Budát illeti meg az első hely, ezt mutatja a satisztika minden egyes fejezete.

A lakások száma e képpen szaporodott Budán 1920—1930 közt:

I. ker.:	1920-ban	21.406,	1930-ban	28.913
II. ker.:	1920-ban	11.422,	1930-ban	13.004
III. ker.:	1920-ban	12.685,	1930-ban	15.925

vagyis összesen 45.513-ról 57.842-re emelkedett a budai lakások száma. Kár, hogy a statisztika nem számol be itt a legutolsó 5 év eredményéről, amelyek bizonyára még sokkal nagyobb méretű fejlődést mutatnának.

Ugyanekkor a lakók száma így alakult:

I. kerület:	84.818—102.869
II. kerület:	45.366—47.451
III. kerület:	47.824—55.511

Ebből az derül ki, hogy a legnagyobb fejlődés az I. kerületben volt, főképpen azonban a kerületnek azokban a részeiben, amelyekből a XI. kerület alakult ki, mert hiszen magában a mostani I. kerületben a fejlődés lehetősége csak egyes uteákra szorítkozhatott.

Hogy Buda lakossága milyen mértékben növekedett, arranézve csak annyit, hogy míg 1920-ban Budán 178.008 ember lakott (ugyanekkor a főváros egész népessége 858.369 főre rugott), 1930-ban már 205.831 ember élt Budán (Budapesten pedig 916.210 ember), addig 1935 évben Buda lakosainak száma 248.092-re emelkedett, vagyis *5 év alatt több mint 25 százalékkal!* Ma tehát az a helyzet, hogy Buda lakossága már közel egynegyedél teszi ki a főváros egész lakosságának. Százalékokban kifejezve még világosabb ez a kép, amit az alábbi számok tüntetnek fel:

A főváros lakosságából 1920-ban 21.15 százalék esett Budára, 1935-ben pedig már 23.39 százalék. Ugyanez idő alatt a balparti lakosság százalékaránya 78.85 százalékról 76.61 százalékra csökkent. Vagyis Buda lakossága sokkal erőteljesebb emelkedést mutat, mint a pesti oldalé.

Kevésbbé kedvező a kép, ha a népesség természetes, vagyis születések alapján való szaporodási adatait tekintjük. Itt azt a sajnálatos tényt találjuk, hogy ezer lakosra mindössze 10.5 élveszületés esik Budán, ami még a pesti születési arányszámnál is rosszabb (10.7). *A budai oldalon a legkedvezőbb a születési arányszám Óbudán (14.0 ezrelék), a legrosszabb a II. kerületben (8.4 ezrelék).* Ennél az egész fővárosban csak a IV. kerület arányszáma rosszabb, 6.7 ezrelék. A halandóság Budán 9.8, ezer lakosra számítva, ami azt mutatja, hogy a természetes szaporodási arányszám mindössze 0.7 ezrelék. A budai oldal népességszaporodása tehát úgy áll elő, hogy a pesti oldalról és vidékről költöznek igen sokan Budára.

Abszolút számokban a budai kerületek természetes szaporodása a következő:

I. kerület	(1915-ben). . . .	+ 8
XI. kerület	(1915-ben). . . .	+ 65
II. kerület	(1915-ben). . . .	+ 83
III. kerület	(1915-ben). . . .	+187

Mind ebből látható, a természetes szaporodás nagyon csekély, a Vízivárosban pedig a halálozások száma 83-mal nagyobb, mint a születéseké. A mult évben egész Budán mindössze 2603 gyermek született és 2426 ember halt meg, vagyis a természetes szaporulat mindössze 177 főre rúg.

Rengeteg egyéb igen érdekes szám és adat beszél még Budáról a főváros új statisztikai könyvecskéjében, egyelőre azonban csak ennyit ragadunk ki belőle. Érdekesek, mert gondolkozásra késztetők ezek a „beszélő számok“, amelyek elmondják azoknak, akik olvasni tudnak a statisztikai számoszlopok közt, hogy — *Buda nem volt, hanem lesz.*

Jobb közlekedést Óbudának!

Az óbudai közlekedési mizériák súlyosan megbénítják ennek a fejlődő városrésznek gazdasági életét. A panaszok és az orvoslási módok megbeszélésére szombaton este értekezletet tartottak az óbudaiak. Az érdeklődők zsúfolásig megtöltötték a *III. Egyesült Polgári Társaskör* tágas helyiségeit. Ott voltak Óbuda társadalmának kiválóságai, köztük a felszólalókon kívül *Vajna* Ede ny. fővárosi tanácsnok, kormányfőtanácsos és még számosan.

Az értekezletet *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes nyitotta meg, aki tömör és tartalmas előadásban ismertette az óbudaiak panaszait. Egyben rámutatott helyesléstől sűrűn megszakított beszédében az orvoslás módjaira is. Hangsúlyozta, hogy *mindössze azoknak a sérelmeknek jóvátételét kérik egyelőre, amelyek könnyen megvalósíthatók.* Minden egyes kívánságukat szervesen beleilleszteni óhajtják, a reméthetőleg mielőbb megtörténő közlekedési ügyek rendezésébe.

Andréka Károly után *Rózsa* Aladár terjesztette elő a határozati javaslatot, amelyhez többen hozzászóltak. Felszólaltak többek között: *Hanthy-Haidekker* János kerületi előljáró, *Pólya* Antal adófelügyelő, *Orova* Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Magasházy* Mihály csónakháztulajdonos, *Nádas* Béla dr., a Rózsadomb és Vidéke Egyesület főtitkára, *Bede* József dr., rendőrfőtanácsos és *Kasszay* Zoltán dr.

A *Rózsa* Aladár által előterjesztett és az értekezletnek elfogadásra ajánlott határozati javaslat külön pontokban tárgyalja az egyes közlekedési eszközökön kívánt módosításokat, szem előtt tartva, hogy nem annyira a villamosközlekedésen, mint *inkább az autóbuszközlekedésen kívánnak javításokat és óhajtják ennek fokozását.*

Kívánják: a trolleybusznál a villamos kisszakaszjegy árának megfelelő viteldíj bevezetését, a menetszám-szaporítást és a villamos átszállójegyek érvényesítését. Csatlakozást kérnek a rómaiparti autobuszhoz. A szentendrei vonalnál menetsűrítést, több megállóhely áthelyezését, egyes útszakaszokra kisszakaszt, a 40 filléres bírság megszüntetését és — addig is míg a Nánási-úti villamos megépül — erre az útszakaszra autobuszt, villamostarifával. A Pálffy-téri villamoshoz a BSZKRT-kocsik közlekedésének az átszálló forgalomhoz való csatlakozását. Kérik továbbá bizonyos sérelmes jegykezelési módszerek és a podgyászdíjszabás módosítását.

Összefoglalva az óbudaiak kívánságait megállapíthatjuk, hogy azok *minden anyagi megterhelés nélkül keresztülvihetők*, ami nemcsak az óbudaiak szempontjából, de a BSZKRT-ra is előnyös lenne. *Az óbudaiak kívánságát az egyenlő elbánás elve is méltányossá teszi, hisz Rákospalota, Újpest, Csepel lakosai részére van autobusz, de Óbudának nincs.* Megyer, Újpest, Rákospalota, Kispest, Pestszentlőrinc, Pestszenterzsébet részére városi BSZKRT viteldíjas villamosközlekedés van, csak Óbuda külső részeiben nincs.

A főváros és a BSZKRT önmagának tesz szolgálatot, ha az óbudaiak sérelmeit minél előbb és gyökeresen orvosolja.

Még néhány szó az Országos Természettudományi Múzeum elhelyezéséről

Irta: **Hennyey Vilmos dr.**, nyug. államtitkár

II.

Régebben már ismertettem *Lendl* Adolf dr. nagyszabású tervezetét, mely — ha a Lágymányos rendezése keretében megvalósítják — nemcsak a székesfővárosnak, hanem egész hazánknak világhírbe emelkedő egyik elsőrendű tudományos és ismeretterjesztő nevezetessége volna. Most, hogy a Boráros-téri híd létesítésével kapcsolatban a Lágymányos rendezésére pályázatot írtak ki, időszerűnek látszik e múzeum nagy tervére újból felhívni az illetékes tényezők figyelmét.

Klebelsberg Kunó gróf, korán elhalt nagy kultuszminiszterünk, nemcsak a Nemzeti Múzeum természetrajzi és néprajzi gyüjteményeinek akart új és megfelelő hajlékot biztosítani, hanem az északamerikai és németországi múzeumokban kezdeményezett új irányt is be akarta nálunk vezetni, olyformán, hogy a szorosan vett tudományos gyüjteményektől függetlenül, *látványos részletekkel gazdagított, ismeretterjesztő osztályokat is akart a kultúrális intézmény keretén belül létesíteni s ezeknek kigondolására, alapvető megtervezésére Lendl dr.-t kérte föl.*

Lendl e tervezetében a multkor leírt *Tudományos Kerteken* át jövő s a monumentális múzeum palotába lépő közönséget elsőbben félhomályos fogadó oszlopcsarnokba vezeti, mintha templomba kerülne. E terem ablakaiból a külső sötétségbe tekinthetnek az odaérkezők, mintha kivül éjszaka volna. Az első széles ablak előtt ül Pater *Hell Miksa*, a világhíres magyar csillagász szoboralakja, aki — száz éve most — a nap átmérőjét számította ki pontosan. A másik és többi ablak előtt maga a közönség nézhet csillagvizsgáló meszelátócsövekbe, melyekben egy *keletkező naprendszert*, az Andromeda spirális ködfoltot látja. A terem másik oldalán kitekintve a rio de janeiroi kikötő kivilágított házsorait látja, melyek előtt *Alexander von Humboldt* szobra áll; mert e nagy tudós ott tanulmányozta — szintén közel 100 éve már — a tropikus sötét éjszakában *a csillagok hullását:* egy-egy Világ kezdete, forgó ködből való *keletkezése* és hulló csillagokban való *kimulása* vonul a szemlélők elé.

E teremtésnek ilyen kezdete és vége között él most a mi Földünk is! Ezért ennek kedves ismertetésével vezeti be a mi tudósunk a Természettud. Múzeum berendezését.

A következő homályos kupolateremben bemutatja ezután *Naprendszerünket*, még pedig a *Zeiss*-féle *„Planetárium“* segítségével, ami nagyszerű, lélekemelő látványosságnak mondható: A nagyméretű terem felhőtlen, sötét egén csillagok fénylenek, kellő elrendezésben, mint nálunk általában nyári éjszakán a szabadban. Egyes csillagcsoportok felismerhetők és e vetített fényes pontok lassan haladva keringenek az északi sarkcsillag körül. Feltűnnek közöttük a mi Naprendszerünk bolygói a mesterséges égboltozaton. — A közönség széksorokban ül és áhitattal nézi. És most megszólal az előadó hangja, aki a látott csillagok járását magyarázza és sokat elmond róluk. — Mindez alig félóráig tart, amire kinyílnak a következő már világosabb és még magasabb terem ajtajai. Az érdeklődők most odavonulnak és itt még fényesebb látványosságban van részük: *a Világok kezdete és vége között megismerték a mi testvérbolygóinkat s a Holdat* az előbbi teremben keringő Naprendszerünkben és most folytatásképpen

maguk előtt látják szabadon a térben az óriás földgömböt!

Észrevételnül fel van függesztve, belső mechanizmus forgatja; a terem egyik oldaláról meg van világítva; másik oldalán a sötét éjszaka árnyéka borul a hatalmas gömbre, melynek domborművű felületén szemlélhetjük a természetszerüen színe-

zett szárazföldek és tengerek eloszlását, a főbb hegyeket, széles folyókat, sőt az őserdők borította méretlen területeket is; a sivatagokat, a művelt országok városait mint apró pontokat. A Föld átmérője a valóságban 12.750 kilométer; ezért *Lendl* 12¾ méter méretben ajánlja a hatalmas papírmasé-gömb kialakítását, amiuek készítési módját alapvető munkájában tüzetesen leírja.

Miután így beavatta a múzeumlátogató közönséget a csillagászat idevágó fejezeteinek népszerűsítése során a mi Egünk és Földünk ismeretébe, bemutatja utóbbinak keletkezését, kialakulását, mégpedig tüzetesen és kimerítő rendszerességgel a következő termekben, melyeket a *geológiai* tanulságoknak szánt. A *földtani* osztályban modellek, földgömbök, képek, diorámák sorozatából megtudjuk a Föld kérgének, felületének, hegységeinek, síkságainak, kőzeteinek milyenségét, a tüzes égi golyótól kezdve, méretlen geológiai korszakokon át a mai állapotáig való kialakulását.

Átmegyünk a következő termekbe, ahol az Élet kezdetétől, a kihalt és megkövesült maradványokból szerzett *ősléntanyi* gyüjtemények vannak s ezek kiegészítéséül ismét mesterséges, helyesebben művészien készített diorámák, rekonstruált állatóriások, őselefántok, őslovak stb. láthatók. Mindezekben a tudományos feldolgozás és oktató rendszeresség uralkodik; a mutatós kiállítás pedig nagyon vonzza a látogatókat.

Az őslénytani osztályból a *növénytani* és *állattani* gyüjteménytermekbe jutunk, ahol ugyancsak az eddigi szokásos muzeális és bizony sokszor unalmas egyszerűségtől eltérően, figyelemreméltó, mutatósan készített gyüjtemények állnak rendelkezésre. Biológiai csoportok, anatomiai preparátumok stb. élénkítik az állatrajok sorozatait.

Fölötte érdekesek az azután következő *ősemberi*, majd *embertani (anthropológiai)* és *néprajzi (ethnográfiai)* bemutatások. Utóbbiak között, miként egyebütt is, a magyarság érdemes sajátosságait emelik ki. A *földrajzi (geográfiai)* osztály szintén kellemesen oktat és szórakoztatva tanít bennünket, míg legvégül az emberiség *szellemi (pszichológiai)* kifejlődésének vezető példáit foglalja egybe a tervező. Régi kultúrákból válogat most, a tűzszerű Prometheus-tól kezdve az „Ember tragédiája" magasan szárnyaló befejezéséig, ahol *Zichy Mihály* ismert rajzával és *Madách Imre* mondásával fejezi be ezt a gyüjteményt.

Innét lépesőkön lemehetünk a belépőterembe, melyből indultunk és melyhez a nagyközönségnek szánt természettudományi *könyvtár* csatlakozik; sőt, amerikai módon *tudományos mozi* és büffé is.

Ilyen összefoglalóan sokoldalú és vonzóan szép, nagy hírre és sűrű látogatottságra számító kulturális intézmény még sehol sincsen. Ha ezt Budapest haladó fejlődésébe és idegenforgalmába beillesztjük:

hazánk jóhírét, megbecsültetését szolgáljuk vele!

Ezért újból kérem intéző és döntő tényezőinket, mielőtt a Lágymányos erre való dunaparti részének rendezése fölött határoznának:

vessenek ügyet Lendl Adolf dr. nagyszerű terveire,

amiket ő már néhány évvel ezelőtt a székesfőváros közönségének, illetőleg a magyar haza kulturális haladásának önzetlenül felajánlott.

Mi újság a Városházán?

A 7-es autobusz vonal eddig nem teljesítette a várakozásokat. Hogy a jövőben ez a járat megfeleljen rendeltetésének a BESzKART elhatározta, hogy meghosszabbítja és átviszi az Erzsébet-hídon. Uj megállóhelyet is létesítenek a Luther-utca sarkán, továbbá a Rákóczi-út és Baross-tér sarkán. Megállóhely áthelyezés trötnéik az 1-es autobusznál is. A villamosvonalak közül a 20, 22, 30 és 32-es relációknál történnek vltoázások.

A Magyar Hét kiállításán három teremben ügyes elrendezésben mutatja be a fővárosi útépítési ügyosztály a főváros út és csatornahálózatát, továbbá mindazt, amit a kertészet az utóbbi években végzett. Szemléltetően láthatók a fővárosi kertészet által készített rendezési tervek, amelyek közül a legkiemelkedőbb a Tabáné. Szép a többi fővárosi ügyosztály kiállítása is.

Lamotte Károly alpolgármester elnöklésével ülést tartott a főváros munkásügyi bizottsága. Szóbakerült a munkások béremelési kérdése is és ezzel kapcsolatban az alpolgármester kijelentette, hogy ha csak egyetlen fillérrel is emelnék a munkások órabérét, ez félmillió többkiadást jelentene, ami a közszolgáltatások árának egyidejű emelését tenné szükségessé. A bizottság elnökévé *Szabó* Józsefet, alenökévé *Andréka* Károlyt választották meg. Egyébként a bizottság nagy tárgysorozatára való tekintettel egész anyagával az ülésen nem tudott végezni és ezért október 9-én, pénteken, újabb ülést tart.

Liber Endre alpolgármester halálával megüresedett alpolgármesteri állásra *Sipőcz* Jenő főpolgármester kiírta a pályázatot. Az alpolgármesteri állás betöltésére minden valószínűség szerint még e hóban sor kerül.

Száztíz állásra írt ki a főpolgármester pályázatot az alpolgármesteri állásával egyidejűleg. Ezek között szerepel a tűzoltófőparancsnoki, 1 számvevőségi főtanácsosi és 6 kerületi orvosi pályázat. *Szendy* Károly polgármester 352 új állásra írt ki pályázatot október 16-os határidővel. Az állásokat előmenetel útján töltik be és azon külső pályázók nem vehetnek részt siker reményével.

Október 13-án kezdődik a főváros költségvetésének tárgyalása. Október 12-én a főváros közigazgatási bizottsága tart ülést, a pénzügyi vita október 13-án kezdődik. Az előző napon terjeszti elő *Szendy* Károly expozéját. A vita előreláthatólag két hétig fog tartani.

A déli kerület törvényhatósági választásai ellen a Keresztény Ellenzék és a Szabadság Párt panasszal éltek. A Közigazgatási Bíróság *Bothos* tanácsa *Borsos* Endre előadásában most tárgyalta a petíciót, melyet elutasított, miután az abban előadottakat alaptalannak találta.

Kérjen mutatványszámot és fizessen elő a
Budai Naplóra

A most feltárt óbudai amfiteátrum romjai felett épül a főváros legmodernebb iskolája

Gáldy Béla tanügyi főtanácsos, fővárosi bizottsági tag nyilatkozik az új budai iskoláról

Ujlak és Óbuda határában, szemben a bécsiúti nagy városi háztömbbel — mint jelentettük — világviszonylatban is nagyjelentőségű felfedezésre jutottak. Ásatások közben rábukkantak régi romokra, amelyekről csakhamar kiderült, hogy a világ egyik legnagyobb amfiteátrumának romjai, amelyek méreteiben megközelítik a római Colosseumot. A romok egyik részét korhűen rekonstruálják és mint ritka, muzeális látványosságot fenntartják, a közepén pedig *felépítik az ország legmodernebb iskoláját.* Így aztán a sokszázéves régi római emlékek farkasszemet fognak nézni a modern kor egyik legpompásabb iskolapalotájával.

Az iskola igazgatójának, *Gáldy* Béla tanügyi főtanácsos, fővárosi bizottsági tagnak érdeme, hogy a régi terv a megvalósulás stádiumába jutott. *Az ő eljárásának köszönhető, hogy a főváros közgyülése gyorsan letárgyalta a telek kérdését és hogy az állam az építkezési költségeknek legalább egy részét már a költségvetésbe is beállította.*

Az iskola új épülete 5 emeletes lesz. Homlokával a Nagyszombat-utcára néz, közvetlen környezetét pedig — előnyére fog válni a régi római emlékköveknek is — fásítják, parkirozzák. *Az iskola tetején tetőterasz lesz s így majd lehetővé válik szép időben a szabad levegőn való tanítás.* Nagy zárt udvara lesz az iskolának, minden tanterem pedig külön zárható ruhatárat és mosdót kap. A céllövő-sport gyakorlására kis lőteret is kap az intézet. Ami pedig a legérdekesebb, *az épület szuterénjét téli sportuszodává akarják kiképezni, hogy a főváros középiskolás ifjúsága télen is zavartalanul élhessen a vízisportnak.*

Már a pincében is tanítunk — mondja Gáldy igazgató

A *Budai Napló* munkatársa beszélgetett az iskola igazgatójával, *Gáldy* Bélával, aki a következőket mondotta:

— A kultuszminisztérium ügyszeretete, a pénzügyminisztérium megértése és a főváros, különösen pedig *Szendy* polgármester lehetővé tette, hogy az új iskola építkezését a közeljövőben megkezdjék. A főváros a Bécsi-út és Nagyszombat-utca sarkán lévő 1800 négyszögöles telket, melynek értéke 200 ezer pengő körül van, teljesen ingyen átengedte az iskolának. A közoktatásügyi miniszter úr pedig a közel 1 millió pengős építkezési költség első részét — 300 ezer pengőt — beállította az idei költségvetésbe, a többit pedig a legközelebbi költségvetési évek fogják fedezni. Így most már az építkezés megkezdésének nagy akadályai nincsenek és *reméljük, hogy a jövő iskolai évben már az új épületben lehetünk.*

— Ebben az épületben már lehetetlen lennünk, — mondja tovább az igazgató — tizenhárom osztályunk van és 700 diákunk. *A rajztermet, a különféle szertárakat már fel kellett áldoznunk és most már jóformán a pincében is tanítunk.*

— Az új épületre vonatkozóan még jóváhagyott tervek nincsenek. Mindenesetre igyekszünk a kor követelményeinek mindenben megfelelni. Az intézet igazgatósága éppen ezért azzal a javaslattal fordult a kultuszminisztériumhoz, hogy

a gőzfűtés fáradt vizét vezessék az intézet szuterénjében elhelyezendő medencébe és ezzel oldjuk meg a diákság fedett úszócsarnokának problémáját.

— A III-ik kerületi Árpád gimnáziumból és a III-ik kerületből indult útjára a magyar úszás és vízipoló-torna számos büszkesége. Iskolánk többszörösen győztes vízipolócsapata pedig egyik tanárunk vezetésével éppen a nyáron utazta be az északi államokat, ahol diadalmasan szerepelt. Felnőtt csapatokkal kerültek össze diákjaink és az összes meccsek eredményeként 162 gólt adtak és mindössze 9 gólt kaptak.

A III. kerület tehát nemcsak épülő új iskolájára, nemcsak a hatalmas amfiteátrum dicső romjaira, hanem sportoló fiaira is büszke lehet.

Székács György

Nem veszélyezteti sem az autonómiát, sem a történelmi hagyományokat a budai és pesti zsidóság együttműködése

Legutóbb megemlékeztünk azokról a harcokról, amelyek a budai izraelita hitközségben dúlnak a most közelgő hitközségi választásokkal kapcsolatban. Cikkünkre több levelet kaptunk, többnyire olyanokat, amelyek azt mutatják, hogy álláspontunk, amely a budai zsidó hitközségnek a pesti hitközséggel való szoros együttműködését sürgeti, lelkes helyeslésre talált a budai zsidóság körében. Kaptunk azonban egy olyan levelet is, amely élesen szembeszáll az együttműködésre vonatkozó sorainkkal.

— Nem szabad ebben a kérdésben — írja H. L. úr, a levél beküldője — egyszerű anyagi kérdést látni, mert sokkal fontosabb *erkölcsi érdekek forognak kockán.* Arról van szó, hogy az egyesülési párt győzelme esetén megszűnnék a budai hitközség önállósága, beleolvadna a pesti hitközségbe, már pedig a budai zsidóság történelmi multjának és tradícióinak megőrzése kötelessége a mostani generációnak.

H. L. úr levelére a következőket mondhatjuk:

Érdeklődtünk a kérdés mibenléte iránt és megállapítottuk, hogy nincs itt jogfeladásról vagy tradíciók elárulásáról szó. *A budai hitközségek továbbra is megtartanák önkormányzatukat, mert nem egyesítésről, hanem csupán együttműködésről van szó, éppen a budai zsidóság érdekében.* Nem látunk egyszerű anyagi kérdést ebben a fontos problémában, ellenkezőleg: Buda és a budai zsidóság erkölcsi, kulturális és szellemi életének nagy érdekeit tartottuk szem előtt, amikor az együttműködés gondolata mellé álltunk.

A történelmi multat senki se tiszteli jobban, mint éppen a *Budai Napló.* Hasábjainkon számtalan cikk jelent meg, amely a budai zsidóság multját ismertette, mert hiszen Buda történtében jelentékeny szerepe volt mindig a zsidóságnak. Megírtuk ezeken a hasábokon, hogy már a rómaiak idejében is éltek zsidók Buda földjén, amit az Aquincumban talált zsidó vallású legionárius síremléke is bizonyít. Nem tiszteletlenség azonban és nem megtagadása ennek a multnak az, ha a most rohamos fejlődésnek induló, modern Budán, az ittélő nagyszámú zsidóság érdekében, fontosnak és elkerülhetetlenül szükségesnek látjuk annak a nagy erkölcsi és anyagi értéknek a bekapcsolódását, amit a pesti zsidósággal való együttműködés jelentene. Az együttműködés nem veszélyeztetné sem a történelmi jogfolytonosságot, sem a tradíciókat, viszont új perspektívákat és fejlődési lehetőségeket nyitna meg a budai zsidóság és ezzel az egész budai oldal számára.

Az óbudai hajógyár, Széchenyi István alkotása most száz éve, 1836 októberében bocsátotta vízre első hajóját

Irta: **Kolling Oszkár**

A Dunán a rendszeres gőzhajózás 1830-ban indult meg. A vízi közlekedésnek fejlesztésén ettől az időtől fogva *Széchenyi* István gróf fáradságot nem kímélve dolgozott. Indítványai széles körökben visszhangra is találtak, mivel ebben az időben, vasutak hiányában, a gőzhajózás volt a legmodernebb közlekedési eszköz. Ennek tökéletesbülését a vízi útvonalak akadályainak elhárításában és a gőzhajók létszámának emelésében vélte megoldhatni. 1835-ben *„Über die Donaudampfschiffahrt"* című művében mindenekelőtt *hazai hajógyár* építését sürgette.

Már keresi is helyét a Duna partján. Erre nézve írja:

— *Ó-Budán, ahol, mint remélem, egész nyáron át fog dolgozni a „Vidra"* (mederkotró hajó), *lassanként szebb alakot ölt a kikötő . . . és idővel ezen helyről valamivel nagyobb gépek, mint eke, vella, fogó és kalapács fognak előkerülni.*

Az óbudai hajógyár számára az óbudai szigetet magasabb fekvésénél fogva alkalmasabbnak találja a pesti (újpesti) szigetnél és óhajtja, hogy mindenféle hajógyártáshoz Pest közelében ipartelep létesüljön.

Széchenyi tevékenysége nyomán a Dunagőzhajózási Társaság a hajógyár létesítését határozta el. Az igazgatóság eme elhatározásáról a Jelenkor 1836. évi 23. száma hozza:

„Az 1836 február 12—14-iki közgyülésen Puthon János az igazgatóság nevében a következő adatokat is közölte a részvényesekkel:"

„A feldunai részen sok aggodalmat okozott eddig, hogy a hajók ollyor igen veszélyes jégtorlaszoktól elég biztonságban nem lehettek. Könnyű telek megótták ugyan e veszélytől a hajózást, mindazonáltal az igazgatóság nem tágíthatott aggodalmán s gondteli nézett a Duna mentén olly hely után, mely biztos révnek alkalmas lehetne. Ezen menedékhely végre fel is találtatott és pedig szerencsére épen ott, ahol leginkább óhajtható vala, t. i. Budánál. Ennek kimutatását az igazgatóság a dunai gőzhajózás magas védjének, *a főherceg Nádornak köszöni* s az ő kegyessége hatásának tulajdoníthatja, hogy a medertisztító „Vidra" parancsot kapott ezen új révhelybe költözni és benne a meder kimélyítésén dolgozni. *Ily módon most már a gőzhajók Magyarország fővárosánál telelhetnek* s a felügyelés, kijavítás, hajólegénységi tartás s több efféle mind igen könnyítve lőn Buda és Pest szomszédságával. A révhelyükhöz legközelebb eső egyik sziget tökéletesen alkalmas egy biztos és kényelmes hajógyárnak, melyre nézve forró hálával említhetni, hogy az illető hatóság megadá az engedelmet ezen szigetnek a mondott ezélra fordíthatása iránt. Rajta már is serény munkásság dolgozik, mert az *I. Ferencz* hajó szárazra vontatván, ott igazíttatik ki s bővíttetik meg. Mi ezen igazítást és kibővítést e hajóra nézve illeti, ezt azért vala szükség tenni, mert a hajó a dunai alsó törökrészre rendeltetvén, hogy kiállja a Vaskapun való átmenetelt, igen erősnek kell lennie s továbbá mivel az igazgatóság nem is akar egyhamar azon esetben jönni, hogy e hajót ama vidékről fölhozatni kényteleníttessék. Azon jeles hajó gyármester, ki Triestben a társaság tengeri hajóinak építtetését intézte, ezentúl ezen budai hajógyár felügyelője leend és melléje Triestből hozatott ácsok rendeltetnek. Ezen ácsokkal együtt hozattak föl hajóslegények is a gőzhajók számára." (Jacoby Péter: Bpest kézikönyve, 36. old.)

A hajógyár már az első évben eredményes munkát végzett, melyről a „Jelenkor" 1836. évi 84. számából olvashatjuk:

„Október 18-án délután 3½ órakor, szép verőfényes napon a budai szigetről, mint gyárhelyről, a Duna tükrére bocsájtatott az „Árpád" nevű új gőzhajó . . ."

Az 1836 esztendőt tekinthetjük a magyar hajógyártás megkezdési időpontjának.

A *„Honi Vezér"* 1842. év 169. száma az óbudai szigeten levő hajógyárról közli:

„Ki az óbudai szigetet 1830-ban s ezt egy évtized lefolyta után, tehát 1840-ben ismét élő szemekkel megtekinté, az előbbi pusztaság vagy erdőség helyett, ott, hol ollykor marhák legeltek, gyarmatot lát, — épületeket kőből s fából s több ajkú munkás embereket, kik a gőzhajózás minden ágazatával foglalatosak . . . Mindaz azonban, mit ottan jelen látunk, tekintetbe vévén, újdonságát csak néhány év szüleménye. . . . Ó-Buda felette sokat nyer e számos munkás ott tartózkodása és pénzök elköltése által, valamint a sok idegen gyakori meglátogatása által, ez kérdést nem szenved s ez egyedül már elégséges ok arra, hogy e nagyszerű intézet szerencsés fennállását és gyarapítását tiszta szívből óhajtjuk."

Bárki érkezzék a révhez, mihelyt kilép a szárazra a már távolról feltűnő, magas, templomalakú épülethez siet. Ez a dokk, melynek fedele alatt a munkások szárazban dolgozhatnak. Leírja részletesen az alkotást, valamint az épülőfélben levő *Sámson* hajót.

1843-ban vízrebocsájtják a 200 lóerejű *Herkulest,* mely alkalommal gróf *Széchenyi* kalauzolja a a gyárban megjelent nádori fenséges párt. 1844-ben a *Buda* nevű gőzös után vízre kerül *Széchenyi* nevű gőzös is. A hatalmas hajótest orrán gróf Széchenyi faragott mellképe már messziről szembe ötlött, akinek éltetésével felavatta a hajót Wenckheim grófné.

Ez alkalommal elhangzott ünnepi beszédből idézzük a *Jelenkor* szavait:

„. . . István gróf tespedésből életre ébreszté a magyart, és nagynak kiálltja őt a hálás magyar ajak. Széchenyi nagy neve sajátod, — gőzös küzdhetsz a habokkal, mert neved a közjólét partjára eveztet . . ."

A százéves forduló alkalmával a mai gazdasági nyomorúságunkból való kiútnak szorgos keresése közben is emlékezzünk meg kegyelettel, de egyben a jövőben való bizakodással is, — a legnagyobb magyar áldozatos tevékenységéről és munkásságának eredményeiről akkor, amikor mostanában a magyar mérnöki elme és munkáskéz hatalmas alkotását, a harmadik Duna-tenger járó hajónkat, „Szeged"-et vízrebocsájtották.

Lakások tökéletes csinozása garanciával
FISCHER VACUUM
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

Egyes bútordarabok csinozása, molyirtása csinkemencében
FISCHER,
Vilmos császár-út 33
Telefon: 11-24-49

A Budai Színkör sorsa

Nemrégen véget ért a Budai Színkör szezónja s ezzel a főváros szabad rendelkezését ismét visszaszerezte a színkör felett. Az idei szezónt csak méltányosságból hagyták meg *Sebestyén* Géza özvegyének, a bérlő halálával azonban a bérleti szerződés megszűnt és most gondoskodni kell a színházépület további hasznosításáról.

A Színészszövetség néhány nap előtt beadványt intézett a polgármesterhez és kérte, hogy a Budai Színkört a régi tradícióknak megfelelően engedjék át ismét az ország legjobb vidéki színtársulata számára nyári állomáshelyül. *Sebestyén* Géza is, mint temesvári színigazgató kapta nyári kerületül a Budai Színkört és csak a román megszállás után telepedett le végleg mint budai színigazgató a fővárosban.

A főváros közművelődési ügyosztálya még ebben a hónapban a szakbizottság elé terjeszti a Budai Színkör sorsának eldöntését. A szakbizottság álláspontjától függ, vajjon csakugyan a legjobb magyar vidéki színtársulat kapja-e a Budai Színkör bérletét, vagy nyilvános pályázatot írnak ki a színház hasznosítására, esetleg harmadik megoldás mellett határoznak.

Megkezdődött a fűtés!

A kokszfogyasztó közönség részére a **Székesfővárosi Gázművek** fűtőtechnikusai a legrövidebb időn belül **díjtalan szakszerű felvilágosítással szolgálnak.** Akinek tehát **kályha- vagy kazántüzelésnél** bármilyen szaktanácsra vagy felvilágosításra van szüksége, forduljon bizalommal

Budapest Székesfőváros Gázművei
Melléktermékek-osztályához!
VIII, Tisza Kálmán-tér 20. sz.
Telefon: 3-109-83, 3-109-16

CAFE
ABBAZIA
RESTAURANT
OKTOGON-TÉR
Újólag modernizálva a fővárosi és vidéki úriközönség kávéháza
Kitűnő és választékos
déli és esti menük
P1.60 és P2.40
Színház után különleges hideg és meleg vacsorák
Egész éjjel levesspecialitások
A szórakozások után mondain hajnali élet

BUDA

Az ősrégi városról fekszik előttünk egy komoly munka, amelynek szerzője a történetíró alaposságával és lelkiismeretességével mondja el a mi *Budánk* őstörténetét, ősi nevét. Többezer éves multja egykori hatalmas fővárosunknak tárul fel az olvasó előtt s büszkeség tölti el a budaiak szívét.

A mű szerzője *Buda* és a turáni gondolat régi szerelmese: *Széll* Sándor dr., aki nem egyszerű hisztorikus, hanem poéta is, sohasem száraz, mindig élénk és szórakoztató. Írásait akárcsak novellának olvashatjuk, annyira élvezetesek, de azért minden sorából kitűnik a történetírói komolyság és alaposság.

Aki *Budát* szereti, aki szívvel és ésszel törődik a mi drága városunkkal, az ne mulassza el *Széll* munkájának olvasását és tanulmányozását.

(—n.)

Köszönöm Ruszwurm bácsi

Itt állok a nyitott sírnál. Öreg ember halálánál a részvét fájdalmát enyhíti a megnyugvás, az Úr kifürkészhetetlen bölcsességével való megbékélés. Az öreg cukrászmester koporsóját virágok borítják. Hadd tegyem le rá én is az emlékezés örökzöldjét.

30 esztendővel ezelőtt történt. Az ablakomon a szokott titkos szerelmi postával összehajtott levélke röpült be. Csak annyi volt rajta: *Öt órakor.* A régi regényírók virágos történeteiben rút anyagiakról alig esik szó. Pedig a sötét és szűk diákszoba ablakán a cédulával együtt súlyos anyagi gondok felhője is beszállott. Az „öt órakor" találkozást jelentett a Ruszwurm-cukrászdában, ahol az édes szavak mézét az ilyenkor elfogyasztani szokott két darab krémeslepény fokozta.

Két krémes — tíz krajcár. Dárius kinese annak, akinek nincs. A kúszált sörényű diáknak, — aki voltam — akinek álmaiban egy díjnoki állás a statisztikai hivatalban a szerelem beteljesülését jelenthette volna, — nem volt. A találkozásról elmaradni nem lehetett. Egy fél órával korábban mentem. Ruszwurm bácsi nem volt benn a gyönyörű, régi cukrászdában, csak a jól ismert kiszolgáló kisasszony, aki barátságosan tett az asztalomra két tányért. Gondterhes arcomról leolvashatta, hogy baj van. Pár percig szótlanul nézett, azután kifordult a konyhára és Ruszwurm bácsival együtt jöttek vissza. Ruszwurm odajött hozzám, — nem kérdezett semmit, csak mosolygott — vállamra tette a kezét és így szólt:

— *Nem baj, majd megfizeti máskor.*

Az életben azóta ért már sok öröm, sok bánat. Bővebben az utóbbi, gyérebben az előbbi, — de ezt az örömet sohasem feledem el. Édesbús emlékekkel itt a nyitott sírnál felcsillant bennem ez a régi emlék és míg az öreg cukrász sírjára dörögve hullanak a hantok, elsiratott fiatalságom, két hálás könnycseppje pereg közéjük. Ez a két könnycsepp az én búcsúztatom, az én hálám:

— Ruszwurm bácsi, köszönöm szépen!

LÁT SZERÉSZ ÉS FOTÓSZAKÜZLETEM
ÚJ HELYISÉGE I, KRISZTINA-TÉR 3
Auguszt-ház ZIBRINYI

Felavatták XI. Ince pápa szobrát

A mostani 27-ik Katolikus Nagygyűlés egyik leglelkesebb hangulatú eseménye *XI. Ince* pápa szobrának felavatási ünnepsége volt. A volt Iskola-téren, *most XI. Ince pápa-téren* állították fel a *Damkó* János alkotta pompás szobrot. A szobor művészi szempontból is nyeresége a jó szobrokban egyébként nagyon szegény fővárosunknak. Az ünnepségen megjelent a Kormányzó is. Ott volt: *Serédi* bíboros hercegprímás, *Angelo Rotta* apostoli nuncius, az egész püspöki kar, egyházi és világi méltóságok egész sora és a hívők tízezrei. Az ünnepi beszédet P. *Bangha* Béla mondotta, aki rámutatott arra, hogy *Ince pápa szobrának felállítására a hála és a lovagiasság kötelezte a nemzetet. Bangha* páter szavai után *Serédi* Jusztinián dr. hercegprímás emelkedett szellemű beszéd kíséretében adta át a szobrot a fővárosnak. *Szendy* Károly polgármester vette át a szobrot és ígéretet tett a maga és utódai nevében, hogy *amíg Budapesten magyar polgárok lesznek — az emlékmű állni fog.* Az ünnepség után koszorúk számlálhatatlan tömege került a szobor talpazatához. Az ünnep végén megszólaltak a fővárosi templomok harangjai.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VÍZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Zugliget vagy Sau-winkel?

Egy külföldi gyáros ismerősöm látogatott meg a nyáron. Legutoljára vagy 40 évvel ezelőtt, mint egészen fiatalember járt Budapesten, de fővárosunk természeti szépségei annyira bevésődtek emlékezetébe, hogy még most is, annyi évtized után, fel tudta sorolni azokat a helyeket, melyeket viszont szeretne látni, hogy felfrissítse régi kellemes, felejthetetlen emlékeit.

Barátunk elsősorban *Zugliget* iránt érdeklődött, ahol a régi *Fácán* és *Disznófő* vendéglőkben eltöltött „gemütlich" órák emlékét, a csillagvölgyi *„Diogenes falvának"* romantikáját, a *Normafa* fensík és a Jánoshegy csodás panorámáját szerette volna újból élvezni, újból megcsodálni.

Tudja nagyon jól, mondta, hogy azóta új gyönyörű metropolis épült a kivénhedt házak és üres telkek helyén és a negyven év előtti kispolgári hangulatot nem fogja megtalálni. De kíváncsi volt, hogy az a városvezetőség, amely a háztömegek közé, Budán a Gellért-hegy oldalán, a Döbrentei-téren, a régi Tabán helyén a természet minden szépségét oda tudta varázsolni, azokból a helyekből, ahol minden természeti szépség — évszázados erdők, napsütötte tisztások, az Istenszem-tó (majdnem a hegynek tetején) — mind-mind adva volt a természettől és amihez oly keveset kell az emberi kéz munkájának hozzáadni, mindebből milyen páratlanul csodás helyet varázsolt a főváros vezetősége.

Rég nem látott barátunk emlékezett még arra is, hogy annakidején Budának csak két villamosvonala volt, mindkettő a Lánchídtól indult, az egyik Óbudára, a másik a csodás Zugligetbe vitte ki utasait.

Én az eddig szerzett kellemes benyomást nem akartam lerontani és azt az ajánlatot tettem barátunknak, hogy a zugligeti gyalogséta helyett a Svábhegyen át — az idegenek országútján — autón viszem fel a János-hegyre. De barátunk nem engedett. Ő a kellemes emlékű Fácánon, a Csillagvölgyön és a Disznófőn át akart a hegyekbe felmenni.

A zugligeti végállomáson leszállva régi vadgesztenyesoros útra akart térni, ahol azonban az ismert berozsdásodott, félig kidőlt, de azért mégis bezárt vaskapu fogadott, mögötte az esztendők óta összegyült szemét és a *„Tilos magánút"* feliratú tábla. Mit tehettünk? Kénytelenek voltunk a „zöldben" a poros, keskeny kocsiútra térni, hogy a Fácánhoz felérhessünk. Fülig porosan célhoz érve, vendégem nem akart hinni szemeinek. *Miképpen lehetséges az — mondta, — hogy a hegyvidék minden szemetjét, piszkát, valamikor megkezdett, de abbamaradt épületromjait mind erre a gyönyörű helyre hordták össze?* Vagy talán így akarják itt a mult emlékeit megőrizni, így akarnak itt egy mesterséges „rom"-romantikát teremteni?

Legszívesebben visszafordultam volna, de *kénytelen voltam még barátunkat a csillagvölgyi lebújókon, a dohos, korhadt, omladozó, sokhelyütt tetőnélküli tömeglakások között végigvezetni,* melyek mellett még a mikszáthfalvai barlanglakók hajlékai is sokkal emberibb lakóhelyek.

Külföldi barátunk őszinte véleményét nem írom le. De arra kérem azokat az urakat, akik hetenként néha többször is kényelmes autókon vezetik fel az idegeneket a Svábhegyen át a János-hegyre, szálljanak egyszer ki autójukból és próbálják a budai és pesti polgárok évszázados gyalogútjain és pihenőhelyein át megközelíteni gyönyörű hegyeinket. Akkor meg vagyok győződve, hogy a legközelebbi városházi bizottsági ülésen *indítványt fognak tenni, hogy a Zugliget régi idejemulott nevét változtassák át a német Sauwinkelnek valami ügyes, ehhez a helyhez illő magyar fordítására.*

Vagács Géza.

60 FILLÉRT MÁR MEGTAKARÍT MIELŐTT ELINDUL VÁSÁROLNI, HA BUDÁN EGY KÍSÉRLETET TESZ AZ ÚJ VEZETÉS ALATT ÁLLÓ, MODERNÜL FELSZERELT
GERLAY-ILLATSZERTÁRBAN
I, SZENT JÁNOS-TÉR 1/A HORVÁTH KERTHÉL. TELEFON: 1-527-55

Francia társalgási tea-délutánok a Budai Napló rendezésében

A BUDAI NAPLÓ előfizetői és olvasói számára 1936 október 13-tól kezdve minden kedden délután 5—7 óráig az Auguszt-cukrászda különtermében francia nyelvű teadélutánt rendez. A beszélgetés vezetője nagy súlyt vet arra, hogy a legtökéletesebb kiejtést és beszédmodort sajátítsák el a résztvevők és hogy a beszélgetés tárgya részben a mai eseményekből, részben irodalmi kérdésekből tevődik össze. Ezek a teadélutánok természetesen csak haladók részére való, de itt említjük meg, hogy kezdők részére is indítunk francia nyelvtanfolyamot a „Champagnat" francia iskola felügyelete mellett, amelynek havi tandíja 5 pengő, előfizetőinknek 2 pengő.

A társalgási délutánokon a kávé vagy a tea ára 80 fillér.

Jelentkezés a BUDAI NAPLÓ szerkesztőségében, akár levélben, telefonon, vagy személyesen.

„KAKASKAPU" SÖRÖZŐ-ÉTEREMBEN ÖSSZEJÖVETELEKRE KÜLÖN TERMEK

HIREK

Buda és környéke közönségéhez

Sohasem élt nehezebb, küzdelmesebb időket Buda és környékének polgársága mint most, amikor emberfeletti erővel kell küzdeni a létért, amikor Buda jövő évszázadokra szóló alapjait rakja le egy jobb sorsra érdemes nemzedék, amikor vállvetett munkára, erős, megalkuvást nem ismerő küzdelemre, egymás kölcsönös támogatására van szüksége minden budai polgárnak, aki Buda és környékének fejlődését, polgárainak jólétét és boldogulását szívén viseli.

Az új szerkesztésben és kiadásban megjelenő Budai Napló, amely pártokon felülálló, harcos, független, várospolitikai, társadalmi és közgazdasági orgánum, bátor szóval, önfeláldozó hittel küzd Budáért, Buda környékéért, a most kibontakozó fürdőváros és gyógyhely világvárosi nagyságáért, minden egyes budai polgár érdekeiért.

A Budai Napló az évnegyed küszöbén új előfizetésre szólítja fel azokat, akik ragaszkodnak Budához, szívükön viselik multját, jelenét és jövőjét. Programmunk egyetlen szó: Buda. Mindent Budáért, annak fejlődéséért, széppé, naggyá tételéért.

A Budai Napló a harcos bajtárs hűségével és segítségével áll továbbra is előfizetőinek és olvasóinak nagyszámú tábora mellett. Arra kéri őket, hogy akiknek előfizetése október 1-én lejárt, továbbá akik az előfizetéssel hátralékban vannak, azt legsürgősebben kiadóhivatalunknak beküldeni szíveskedjenek.

A BUDAI NAPLÓ szerkesztői.

J. Viraág Ilus mozdulatművészeti iskolája. A mozdulatművészet nemcsak a könnyed mozgást fejleszti ki, hanem a finom, úri modort és az elegáns megjelenést is. Egyes ágai: a művészi gimnasztika, plasztika, ritmika és a külön művészképzés, amelynek fontos tartozékai a test és mozdulatok harmonikus vonaljátékának és kifejező művészetének elsajátítása. Így kifejlődik a mozdulatművészet pantomimia, tánemimika, szavaló-készség, beszéd-technika is. Ebben a sokirányú kiképzésben áll legelső helyen *J. Virág Ilus* mozdulatművésznőnek, néhai *Viraág Béla*, a *Budai Napló* szerkesztője leányának budai iskolája. *J. Viraág Ilus* művésznő, dr. *Dienes* Valéria orkesztikai iskolájának tanársegéde, a Nemzeti Színház tánctanára iskolájában most megindultak a magánkurzusok külön gyermekek részére laikus kurzus és művészképzés egyének és csoportok részére. (Címe: II., Margit-körút 64/a, földszint 5. Telefon: 1-666-27.)

Sakkverseny. A *Budai Sakkegylet* és *Budai Sakkozó Társaság* közös háziversenye már az ötödik fordulónál áll. A Szeiffert-kávéház játéktermében csattognak a gondolkozási időt mérő órák és hatalmas kibictábor izgalma közt folyik a tizenhetes mezőny nagy küzdelme minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 5-től az éjszakai órákig. Most, az ötödik forduló után első helyeken állnak: Wiesel László 4 (1), Négyessy György dr. törvényszéki bíró, sakkmester 3 (2), Illyés István dr., a legfőbb számvevőszék tanácsosa 3 (2) és László Csaba dr. 2½ (1). A *Budai Sakkegylet* a nemrég megrendezett tatai Eszterházy-versenyen csak félponttal maradt a második helyen; a *Budai Sakkozó Társaság* pedig átmenetileg költözött ide, amíg valahol új helyiséget nem talál magának.

Lelkigyakorlatok a Manrézában. *A zugligeti* Manréza zárt lelkigyakorlatos házban október 11-én az újbudai egyházközség, 15-én MÁV tisztek, 19-én papok (3, 5 és 8 napos), 30-án pedig egyetemi hallgatók számára kezdődnek lelkigyakorlatok, amelyekre még lehet jelentkezni a Manréza igazgatóságánál (I., Labanc-út 57) egyszerű levelezőlapon.

LÁTVÁNYOSSÁG A „KAKASKAPU" SÖRÖZŐ-ÉTEREM VADÁSZSZOBÁJA

Liber Endre emléke a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségében. A *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége* impozáns módon emlékezett meg közbecsülésnek és szeretetnek örvendő elnöke váratlan elhúnytáról, kiben a fővárosi alkalmazottak igazi atyai barátjukat és pártfogójukat gyászolják. Sokat áldozott ügyük előreviteléért és éjjelt nappallá téve fáradozott sorsuk javításáért. A Szövetség tisztviselő osztályának ülésén dr. *Duday* Alajos tanácsnok, ügyvezető alelnök, az oktató osztály ülésén dr. *Erődi* Kálmán tanker. kir. főigazgató, elnök, a nyugdíjasosztály részéről *Szente* Miklós m. kir. kormányfőtanácsos, ny. tanácsnok, alelnök és az altiszti osztály részéről *Viasz* Gyula elnök emelkedett szavakban méltatta az elhúnyt alpolgármester nagy érdemeit és meghatóan búcsúztatták őt. A Szövetség tudomásul vette az elnököknek azt a bejelentését, hogy az özvegynél testületileg részvétlátogatást tettek és az elnökök javaslatára egyhangú elhatározás folytán a ravatalra koszorút helyeztek, a temetésen testületileg vettek részt és gondoskodtak az elhúnyt emlékének méltó megörökítéséről.

Bárczy István 70 éves. Buda egyik fínom ízlésű lakásában, a csendes Gül Baba-utcában, szűk körben ünnepelte 70-ik születésnapját *Bárczy* István, Budapest nyugalmazott polgármestere. A ma élő nemzedéknek nem kell megmondani, ki volt Budapestnek *Bárczy* István, az eljövendők számára pedig nagy alkotásainak tömegében állított magának örökértékű emléket. A szép ünnepséget fiatalos kedvben és jó egészségben érte meg Bárczy. Hogy továbbra is megtartsa egészségét, ifjú kedélyét, kívánja neki híveinek óriási tábora, köztük a *Budai Napló* is.

Décsi Péter, a nagytehetségű fiatal dirigens, október 20-án este a Zeneművészeti Főiskola nagytermében a száz tagú Budapesti Hangversenyzenekar közreműködésével hangversenyt ad. Műsorán *Mozart-, Beethoven-, Liszt-* és *Wagner*-művek szerepelnek.

Balás Jenő: Budapest fürdőváros alapjai. Nagy szakértelemmel és íráskészséggel foglalkozik *Balás* Jenő okleveles bányamérnök *Budapest fürdőváros alapjai* című munkájában a főváros gyógyforrásaival. Munkájában a következő szempont irányítja: „A magyar becsületesség megköveteli, hogy ha gyógyfürdőinkben gyógyulást ígérünk, akkor a gyógyulás tényleg be is következzék. A magyar vendégszeretet hírneve követeli, hogy az idehívott vendég színe-javát kapja a nyujtható javaknak." Nagy felkészültséggel, az egész tudományos anyag ismeretében és feldolgozásával foglalkozik a szerző ezzel a sorsdöntő kérdéssel és a fürdőváros jövendőjével. Propozíciói és elgondolásai abszolút reálisak és feltétlenül figyelembe veendők.

A Virágkedvelők Egyesülete szobanövény és kiskert ápolási előadást tart. Október 8-án, csütörtökön, d. u. fél 5 órakor az egyesület helyiségében, VIII., Eszterházy u. 4. sz alatt „A helyes teleltetés" címen *Füredi* Jenő tart előadást. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Felvilágosítással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29, II. 11. (Telefon: 1-163-53.)

Döntés a Horthy Miklós-kórház tervpályázatán. A Tisztviselő Betegápolási Alap által a Budán építendő Horthy Miklós-kórházra kiírt tervpályázat eredménye a következő: Harmincegy beérkezett terv közül öt díjat vitéz *Irsy* László, *Körmendy* Nándor, *Medgyaszay* István, *Rados* Jenő dr. és *Rottmann* Elemér tervei kapták. *Benjamin* Károly, *Heysa* Károly, *Kollár* Gyula, ifj. *Lechner* Jenő és *Lechner* Kamill, végül *Wanner* János terveit megvásárolták.

SZINHÁZ ÉS MOZI

Csavargólány a Kisfaludy-Színházban. „A Csavargólány című regény megnyerte az első díjat", ezzel a mondattal fejeződött be *Erdélyi* Mihály, a kiváló színigazgató nagyszerű darabja, de javítanunk kell ezen a kijelentésen: *A Csavargólány című darab megnyerte az óbudaiak szívét . . .* Annyira, hogy még ebben a hónapban újból színre kerül. *Ferenczy* Marika könnyed, öntudatos játékával tűnt ki, *Simonyi* Márta és *Tompa* László, továbbá a *Pintér Rózsi—Tamás Benő* és az *Ács Rózsi—Bobáti Lajos* pár vitték diadalra a darabot, melynek megérdemelt jutalma táblás ház és a szünni nem akaró taps volt. A jóhangulatot emelte *Madaras* Vilma és *Érczkövy* László kitűnő játéka is.

Az Országos Gárdonyi Társaság csütörtökön délután fél 6 órakor felolvasó ülést tart a Pátria Klub Erzsébet-tér 43. szám alatti helyiségében. Szerepelnek: *Simon* Lajos, *Siklaky* István, *Ölbey* Irén, *Bagdy* István, *Ságody* Ottmár, *Mindszenthy* Ödön dr., *Arató* Béla és *Kovách* Ferenc. Itt említjük meg, hogy a Gárdonyi Társaság minden hétfőn délután 5—8 óra közt a régi helyén, a Döbrentei-tér 6. alatt levő kávéházban találkozik.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. A szezon legmagyarabb filmje: *A sárga csikó* Kiss Ferenccel, Csortossal, Rózsahegyivel és kitűnő meglepetésszerű műsorral. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½4, ½6, ½8, ½10, vasárnap ½2 órai kezdettel.

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34
Bolvary nagyvonalú filmje: *Leányinternátus,* a végtelenül kedves film Hörbiger Attilával és csupa új tehetségekkel. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ½8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Te.: 1-623-08. Nem lehet abbahagyni a nevetést: *Botrány az operában. — A brémai mesterdalnokok. Akik megveszik a halált. Régi jó idők.* Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ½8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ½8, ½10 órakor.

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Tel.: 1-566-05. Csütörtöktől szerdáig: *A sárga csikó* (Csortos, Kiss Ferenc, Rózsahegyi). Majd: *Miki pólómeccse,* trükkfilm. *Élet a Keleti-tengeren,* kultúrfilm. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

SIMPLON FILMPALOTA. XI., Horthy Miklós-út 62. Telefon: 2-691-89, 2-583-57. Csütörtöktől kezdve itt megy Buda kedvenc filmje. Nem áruljuk el, Önnek meglepetést szerzünk: váltson jegyet. Pompás kísérő műsor! Előadások kezdete hétköznapokon: ¼4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnapokon: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor.

Magyar királyi Osztálysorsjáték
játéktervét ismét megjavították
86.000 sorsjegy, 43.000 nyeremény
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
700.000
Jutalom és nyeremények:
1 jutalom ..... 400.000 pengő
1 nyeremény ..... 300.000 pengő
1 nyeremény ..... 100.000 pengő
1 nyeremény ..... 70.000 pengő
1 nyeremény ..... 55.000 pengő
2 nyeremény ..... 50.000 pengő
1 nyeremény ..... 45.000 pengő
1 nyeremény ..... 40. 00 pengő
stb. aranypengő. Összesen több mint
9½ millió pengő készpénz
Húzás október 17-én kezdődik!
Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:
Egész 28 pengő | Fél 14 pengő | Negyed 7 pengő | Nyolcad 3½ pengő
az összes főárusítóknál.

Személyi hírek

GRÓF BETHLEN GÁBOR, Bethlen István volt miniszterelnök fia házasságot kötött *Schmiedt* Béla gyáros *Edit* nevű leányával.

RAVASZ LÁSZLÓ református püspök, aki fiatalkora óta esztétikai kérdésekkel is behatóan foglalkozik, a jövő héten előadást tart a rádióban „A nemzeti színház és a nemzeti szellem" címmel.

LÁSZLÓ ZOLTÁN DR. ny. pénzügyi tanácsos, lapunk főmunkatársa állandó lakhelyéül Balatonfüredet választotta. Nagyértékű munkásságát *azonban ezentúl is a Budai Napló* hasábjain fejti ki.

ZSIGMONDY KÁLMÁN Dr. pénzügyminiszteri osztályfőnököt a magyar kormány javaslatára a nemzetközi Duna-bizottság főtitkárságához pénzügyi előadónak választották meg.

FELKAY FERENC Dr. közoktatási tanácsnokot a küldöttségek és az előkelőségek egész sora kereste fel névnapja alkalmából.

MARGIT-KÖRÚTON, Atrium-filmpalota közelében 113 öles **TELEK,** rajta kis ház üzlethelyiséggel, **ELADÓ.** CÍM A KIADÓBAN. (1—I)

A Budai Dalárda Liszt hangversenye. *Budapest Székesfőváros Népművelődési Bizottsága* október 17-én rendezi záró hangversenyét a Zeneakadémia nagytermében. A hangversenyen a világhírű *Budai Dalárda* teljes együttese szerepel és a nagyvonalú műsort kizáróan Liszt örökbecsű szerzeményei töltik ki. A hangverseny iránt máris rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik.

A II. kerületi általános közjótékonysági egyesület filmmatinéja. A II. kerületi közjótékonysági egyesület október 18-án d. e. fél tizenegykor a budai Apolló-moziban rendkívül érdekes műsorú filmmatinét rendez a karáesonyi felruházó akció céljaira.

A Budahegyvidéki Lövészegylet versenyén *Bíró Barna* (Horthy PLE) győzött a férfi- és *Cséfalvay Magda* a női egyéniben. A csapatversenyt a Horthy Lövészegylet csapata nyerte a BSZKRT előtt.

XI. Ince kultusz-est. Az Országos Szent Gellért Egyesület a Szent Gellért-szállóban, nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében, XI. Ince pápa emlékére kultusz-estet tartott. K. *Kamenszky* Gyula dr. elnöki megnyitója és *Ványó* István dr. bencés tanár, történetíró beszéde után Sz. *Vámossy* Ilona írónő ódája keltett nagy tetszést. Majd bemutatták *Erba-Odescalchi* Sándor dr. munkáját, amely történelmi kutatások alapján ismerteti a nagy pápa érdemeit. *Demiány* Gyuláné hadbíró ezredesné felszólalása és néhány művészi szám után *Kamenszky* Gyula dr. zárószavaival ért véget a szépen sikerült kultusz-est.

Meghalt Ruszwurm Vilmos. Buda egyik régi érdemes polgára távozott el az élők sorából: 85-ik életévében meghalt *Ruszwurm* Vilmos, a hírneves budai cukrászmester. Halálát két gyermeke és kiterjedt rokonsága gyászolja, de mély részvéttel vette annak hírét Buda egész társadalma. *Ruszwurm* Vilmost kedden délután 4 órakor temették el a farkasréti temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot október 7-én a budavári Koronázó-főtemplomban mutatták be.

BELVÁROSI ÜZLET BUDÁN. A legújabb párizsi és bécsi gomb-, csatt- és ruhadísz-modelleket és rövidáru cikkeket mutatja be a belvárosi Albacháry és Koray cég budai, Margit-körút 38/a alatti újonnan megnyilt fiókjában. A budai úri hölgyközönség kényelmét szolgálja ez a fiók, mert ugyanazt megtalálja itt a legnagyobb választékban, amit a cég főüzletében, a pesti oldalon kellett eddig beszereznie.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

Megkezdődött a fűtés! A kokszfogyasztóközönség részére a Székesfővárosi Gázművek fűtőtechnikusai a legrövidebb időn belül *díjtalan szakszerű felvilágosítással szolgálnak.* Akinek tehát *kályha- vagy kazántüzelésnél* bármilyen szaktanácsra, vagy felvilágosításra van szüksége, forduljon bizalommal a Budapest Székesfőváros Gázművei Melléktermék-osztályához (VIII., Tisza Kálmán-tér 20. Telefon: 1-309-83, 1-309-16).

Az Átriumban ma kezdik a nagy *Bolváry*-film előadását, melynek címe: *Leányintézet.* Romantikus, megható regény egy királylány körül. Főszereplők: *Angela Salloker,* a hirtelen feltűnt csillag és a magyar *Hörbiger Attila.* Különös, szomorú szerelem az ő szerelmük, amikor a polgári leányinternátusba került királyleányban fölébred valami, az udvar rideg környezetében soha nem érzett melegség tanára iránt. De az álom véget ér, mert várja a trón és az etikett-mozaikból álló királynői út, amelyet meg kell futnia. De gyermekei nevelését volt szerelmére bízza. Az *Átriumban* október 15-ére bejelentette magát a hagyományos sétapálca, keménykalap, csónakcipő mestere: Chaplin. A film címe: *Modern idők.*

Miért szaporodnak a m. kir. osztálysorsjáték vevői? Mert mindenki tudja, mily sokan nyertek nagy összegeket és lettek ezáltal gazdagok. Az is köztudomású, hogy e közkedvelt intézmény állandó állami felügyelet és ellenőrzés alatt áll, tehát feltétlenül megbízható és mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye! Hivatalos árak: egész 28, fél 14, negyed 7, nyolcad 3½ pengő mindenütt az országban. Az új, előnyösen megjavított sorsjáték október 17-én kezdődik.

— A Nemzetközi Gépkereskedelmi mérlege. A *Nemzetközi Gépkereskedelmi* Rt. igazgatósága megállapította az 1935. üzletév mérlegét. Az üzletév forgalma az előző évit mintegy 50 százalékkal haladta meg; a forgalom e lényeges emelkedése ellenére sikerült a költségeket tovább apasztani. Az inkasszó a gazdaadósságvédelmi intézkedések figyelembevételével aránylag kielégítő volt. Ily helyzetben a társaság folyó-üzletében immár nyereséggel dolgozott, azonban a régi árukészletből szükségessé vált leírások nemcsak az elért folyó üzleti nyereséget emésztették fel, hanem azt eredményezték, hogy a lefolyt üzletév 399.060.96 pengő veszteséget mutat (az 1934. üzletév 467.136.51 P veszteséggel szemben).

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU söröző-étteremben
II, PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

„BOZZAY" ÉTTEREMBEN | I, ATTILA-UTCA 39 VÉRMEZŐ SAROK | Kovács Jóska muzsikál

A HÁROM ÉVTIZEDES DÉLIVASUT-KÁVÉHÁZBAN 1 PENGŐS ZENÉS URI VACSORÁK

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Kiss Béla muzsikál

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II, KELETI KÁROLY-UTCA 9
MINDEN ESTE TÁNC

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmúlt héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Sasadi-út 73. Eladó özv. Mádos Relék Imréné, vevő Sivó Jenőné, 586 öl, 170.000 P, ház.

Kelenföldön 4368/34. Eladó Luczenbacher Miklós, vevő Kulezsák László és neje, 110 öl, 9 00 pengő, telek.

Laura-utca 19/b. Eladó Haas Miklós dr. és neje, vevő Farkas Aladár dr., 500 öl, 9000 pengő, telek.

II. kerület:

Szent Anna-utca 4. Eladó Ginelar Hermann, vevő Erdélyi Ferenc, 99 öl, 250.000 pengő, ház.

Királyhegy-utca 13550/3. Eladó Ganz és Társa Gépgyár, vevő Stádium Házépítő Szövetkezet, 82 öl, 31.000 pengő.

Borgó-utca 12334/3. Eladó Schwarcz Fanny, vevő Nagyszalánczy Albert, 300 öl, 16.000 pengő.

Árverésre kerülő budai ingatlanok

A jövő héten a következő nagyobb budai ingatlanokat árverezik el:

II. kerület:

Batthyány-u. 45. 403 öles telek és ház 7/9-ede Kikiáltási ár 7581 pengő. Árverés október 9-én.

III. kerület:

Bécsi-út 193. sz. és III., Vályog-u. 8. 377 öl telek és ház. Kikiáltási ár 10.580.66 pengő. Árverés október 12-én.

Raktár-u. 18. 131 öl ház, udvar és kert. Kikiáltási ár 6200 pengő. Árverés október 13-án.

Cimbalom-u. 7. 356 öl telek és ház. Kikiáltási ár 13.717 pengő. Árverés október 15-én.

Közmunkák Budán

Felépítik a XII. kerületi elöljáróságot

A XII. kerületi elöljáróság székházának felépítése a megvalósulás stádiumába lépett. A Fery Oszkár-utca és a Böszörményi-út sarkán lévő városi teleknek, ahol az elöljáróság felépül, a magasépítési ügyosztály elkészítette a szabályozási tervet. A tervet most a Közmunkatanács is jóváhagyta.

Az építkezésre 500.000 pengő fedezet van, melyhez utóbb még 70.000 pengő kiadási többlet járult, mert az államkincstár az elöljárósági épületben akarja elhelyezni a XII. kerületi adófelügyelőséget.

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai címtáblafestészete
II, Iskola-u. 18. Telefon hívó: 1-568-63

A borárostéri Dunahíd fakockaburkolási munkáira a kereskedelemügyi és közlekedésügyi minisztérium szeptember 25-én tartott versenytárgyalást. Ajánlatot adtak be: Neumann Ferenc 251.996, alt. 243.536 P, Rütgers Guido Rt. 252.804, alt. 249.420 P-vel.

A borárostéri Horthy Miklós Dunahíd budai kezelőházai és lépcsőfeljárói, valamint az ezekhez tartozó vasbeton támfalak, továbbá a budai parti pillér külső kiképzésével kapcsolatos munkákra hirdet 35.282/1936. IX. a. K. K. M. szám alatt versenytárgyalást a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium. Az ajánlatok október 16-án d. e. 11 óráig nyujtandók be, az ajánlatok felbontása 12 órakor lesz a minisztérium IX. a. (Dunahídépítési) szakosztályában (II., Lánchíd-u. 1—3, IV. em.). Bánatpénz 0.5%. Az ajánlati költségvetés, különleges feltételek és szerződési minta ívenként 30 fillérért, a tervek pedig 40 fillérért szerezhetők be.

A Rudasfürdő Döbrentei-tér 9. sz. a. épületének átalakítása és tatarozásával kapcsolatosan szükséges föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyezőmunkákra hirdet versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere 249.631/1936. pm. XIII. sz. alatt. Az ajánlatokat október 9-én d. e. 9—10 óra között kell a polgármesteri XIII. ügyosztályban (III., 350.) benyujtani s azok felbontása 11 órakor lesz a III. 354. sz. alatti ülésteremben. Felvilágosítás nyerhető Flatt Ágoston mérnöknél (III. 313.) Az ajánlati nyomtatványok III. 342. sz. alatt 30 fillérért beszerezhetők.

A XI., Hegyalja-út és Avar-u. csatlakozásánál létesítendő támfal, lépcső és korlát építési munkáira tartott szeptember 30-án szűkebbkörű versenytárgyalás a székesfőváros polgármestere (II. üo.) Ajánlatot adtak be: Demény Lajos 11.243, ifj. Müller Rezső 12.471, Hofbauer és Piazza 13.382, ifj. Ertl József 15.654.50, Enökl Elemér 19.209 P-vel.

Felelős szerkesztő: **Lippay Gyula dr.**
Felelős kiadó: **Olty Antal.**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSÍTÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II, MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 1-522-60.

BUDA SPORTJA

A Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület szombaton rendezte nagy serlegavató ünnepségét a „Szarvas" vendéglőben. Felavatásra került az egyesület néhai alelnökének *Eperjessy* István dr. emlékére *Nagy* Jenő társelnök által adományozott emlékserleg. Az avató beszédet vitéz *Gyopáry* Gyula lövészbizottsági előadó mondta, a kitűnő hangulatot pedig a *Zugligeti Erdei Visszhang Dalkör* fokozta szereplésével. A serlegavató vacsorán számos budai előkelőség vett részt.

A III. ker. FC Szombathelyen 4:0 (2:0) arányban vesztett a Haladás ellen. A budai csapat újonc legénysége még mindig csak egy félidőt bírt teljes erővel végigjátszani.

A BSC átalakította helyiségét. A *Budai Sport Club* átalakította a szénatéri Budavár-kávéházban lévő klubhelyiségét. A klub vezetősége tervbevette még a helyiség kibővítését is, hogy az első osztályba került asztali tenisz-csaptatnak megfelelő otthont biztosítson. Vasárnap a BSC 4:0 (3:0) arányban szép győzelmet aratott a Sütők felett.

Svábhegyi kerékpárbajnokság. Csak két előfutamot bonyolítottak le az MTK rendezésében a svábhegyi kerékpáros hegymászó bajnokságon. Az elsőben *Adorján* győzött *Liszkai* és *Ujvári* előtt, a második futamban *Fekete* lett első *Bodai* és *Kovács* előtt.

Loden—Zugló 3:1 (1:1). Javul a budai csapat csatársora.

A Goldberger FC 6:0 (2:0) arányban győzte le a Turult. Kézilabdában pedig a Váci FSK-t verte 5:0-ra.

A 33 FC 1:0 (1:0) arányban vesztett a szerencsés Kőbányai AC ellen.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

I. Orbánhegyi-út 50. egyemeletes lakókázra Aczél Tivadarnak V., Szemere-u. 19. (tervező: Vidor Pál, Liszt Ferenc-tér 2.)

III. Repkény-utca 13. egyemeletes bérházra vitéz Megyesi Istvánnak Kispest, Kossuth Lajos-utca 12/b (tervező: Horváth István VII., Munányi-u. 5.)

XI. Karolina-út 58. háromemeletes bérházra Építő és Tervező k. f. t.-nek, VII., Erzsébet-körút 33. (Tervező: Neudorfer László, VII., Erzsébet-körút 33.)

XI. Boglárka-utca 26. családi házra Hofbauer Jánosnak, IV., Havas-utca 2. (Tervező: Szente István, Kispest.)

XI. Sasad-utca 2279/4. családi házra Schnabel Irmának, I., Krisztina-tér 9. (Tervező: Garazsi Mihály, XI., Komondor-utca 2407/6.)

XI. Kelenföldi dűlő 3254/47. családi házra Kremmer Jánosnak, XI., Puska-tér 3254. (Tervező: Urbán Lajos, I., Somogyi-út 40.)

A belügyminiszter előtt a rózsadombi szanatórium építésének terve. Egy érdekeltség, mint arról már beszámoltunk, nemrégiben elhatározta, hogy a Rózsadombon szanatóriumot épít. A 110 ágyasra tervezett szanatóriumot, mint értesülünk, neves orvostanárok bevonásával a *Rózsadombi Szanatórium Szövetkezet* fogja megépíttetni a Pusztaszeri és Törökvész-utca sarkán. Az építkezés közel 500.000 pengőbe kerül. Az építkezés terve, miután minden szanatóriumépítkezés engedélyezése a belügyminiszterhez tartozik, már a belügyminiszter előtt fekszik, aki rövidesen meghozza döntését.

Hol vásároljunk Budán?

Felhívjuk nagybecsű előfizetőink figyelmét az itt közölt megbízható cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél, saját érdekükben is, hivatkozzanak lapunkra. Előfizetőink a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek és az előfizetési nyugta felmutatása mellett külön árengedményt is kapnak az alábbi cégeknél.

A Krisztinában

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM
I, Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, tört aranyat veszek

RUHÁT, FELÖLTŐT
csak MOLDVAINÁL csináltasson
I, Krisztina-körút 119. sz. Telefonhívó: 1-510-96

10% EREJÉIG BESZÁMITJA EZT A SZELVÉNYT MINDEN VÁSÁRLÁSÁNÁL (MÁRKÁS CIKKET KIVÉVE)
SZÉKELY ILLATSZER ÉS FESTÉKHÁZ
I. KRISZTINA-KRT 113/A. Illatszerek legolcsóbban.

BUDÁN **PREISACH-CIPŐ** FOGALOM
I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL
I., Roham-utca 2
SZERELÉS ⊖ CSERE ⊖ JAVÍTÁS Telefon: 1-522-27

MISSZIÓSBOLT Könyv- és papírkereskedés. Tankönyvek, iskolaszerek, az összes iskolában használt füzetek kaphatók. Könyvkötés a legolcsóbb iskolakönyvektől kezdve. „KÖSz" bélyeg 8%

5% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍT ELŐFIZETŐINKNEK
PÁL, uri- és nőidivatáruház I, Krisztina-tér 1

JÓ FŰZŐT, KESZTYŰT, ERNYŐT csak **SCHWEITZERNÉ**
fűzőszalonjából I, Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ
átdolgozásokat vállal I, KRISZTINA-KÖRÚT 30 Telefon: 1-549-21

SUGAR CIPŐKÜLÖNLEGESSÉGEK szép, jó, olcsó nagy választékban. Gyermekcipők, cipők fájós lábakra.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 61. Postapalotával szemben.

JAVÍT! ALAKÍT!
BŐRÖND ÉS BŐRDÍSZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY
I, Krisztina-körút 61. Postapalotával szemben. Tel.: 1-571-19

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK
POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ ATTILA-UTCA 10

A Várban

CSERY GYULA SZŰCSMESTER
Auguszta fhgnő ő kir. fensége udv. száll.
Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Dísz-tér 16)
Alapítva: 1884. Telefon: 1-606-63

„BÁSTYA" ILLATSZERTÁR
I, TÁRNOK-UTCA 2

A Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak **Vagácstól**
II. MARGIT-KÖRÚT 45 II. FŐ-UTCA 11 SZÁM

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26

Alapítva 1898. **REICHER ISTVÁN** Alapítva 1898.
legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító
II., TÉGLA-UTCA 9. Telefon: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A RÉGI HELYEN II, MARGIT-KÖRÚT 6. Szelfferttel szemben

METEOR II., MARGIT-KÖRÚT 50/52
CSILLÁR RÁDIÓ VILLANY

Órák és ékszerek **Lenkei Lajosnál** *II., Margit-körút 18*
Javítások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II, MARGIT-KÖRÚT 38/B

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II, Margit-körút 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papírárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II, Margit-körút 50—52
Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" FŰZŐ, KESZTYŰ FOGALOM
II, MARGIT-KÖRÚT 13 : XI, HORTHY M.-ÚT 18 : IV, MUZEUM-KRT 27

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester fest, javít, alakít
MARGIT-KÖRÚT 8. TELEFON: 1-543-98.

LINKE EGYEDÜLI URIDIVATÜZLET BUDÁN
ÁTRIUM MOZI MELLETT
II, MARGIT-KÖRÚT 51. TELEFON: 1-573-51

Bakonyi (Bodzsár)
Modern címtáblák, felirati betűk
Báró Lipthay-u. 12. Margit-hídfőnél Tel.: 1-662-91

RUZICSKA PAL KÉNYÉRGYÁRA
II, HORVÁTH-U. 29. TELEFON: 1-518-23
INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLÍTÓJA

A Víziárosban

A legkényesebb igényeket is kielégíti **VINCZI VILMOS** úri és hölgyfodrász
tartós ondulálása, festése, vízhulláma, II, Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ
II, Lánchíd-u. 4. Tel.: 1-560-57

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavítás
Wachtel Emil hat. eng. villanyszerelő
II, CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-75

A Fő-utcában

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papír-, író- és rajzszerekraktára, hivatalos kiadványok nagy raktára
II, Fő-u. 12 Tel.: 1-527-13

140 ÉVE ÓRÁT, ÉKSZERT, JAVÍTÁST
FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL
II., CORVIN-TÉR 5. Telefon: 1-511-18

A Szilágyi Dezső-téren az összes
férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87 *HAUER ÉS MÁRTON*

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA II, Szilágyi Dezső-tér 5
Telefon: 1-524-11

A Zsigmond-utcában

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS **BODÁNSZKY ÁRUHÁZ**
III, Zsigmond utca 36. sz. Lukácsfürdővel szemben
Úri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

10% engedmény előfizetőinknek!
PAULINYI ELEK ÉS BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓJÁNÁL
III, Zsigmond-utca 36 (az udvarban). Telefon: 1-666-72

A Böszörményi-úton

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b

Az Alkotás-utcában

JANKOVITS DROGÉRIA
I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ.
Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák
Kozmánál I, Alkotás-u. 9. Telefon: 1-534-41

A Lágymányoson

SZENT IMRE könyv- és papírkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szent Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

EGYETLEN **cipőszaküzlet** A LÁGYMANYOSON
XI, HORTHY M.-ÚT 60 Tel. hívó 2-587-71

SIMPLON PARFÜMÉRIA Simplon-mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. Telefon: 2-587-71

PÉCSI VAJHÁZ NAP MOZGÓ MELLETT
HORTHY MIKLÓS-ÚT 32. TEL. 2-693-88

27 éve órát, ékszert és javítást
GUTTMANN ÁRMINNÁL XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 37
Telefon: 1-598-69

EGYETLEN **MODERN SZŰCS** A LÁGYMÁNYOSON
BANKÓS GYULA XI, HORTHY M.-ÚT 46 T. 2-686-38
Átalakítások, javítások

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT
POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló specialista
XI, Horthy Miklós-út 52 Telefon: 2-594-37

34. évfolyam | Budapest, 1936 október 15 | 1232. szám

Budai Napló

● Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap ●

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Uj kormány

Írta: Daday-Novák Sándor

Alig temettük el Gömbös Gyulát, máris megindult a politikai élet zajlása. Ma már új kormány intézi az ország sorsát, *Darányi* Kálmán kormánya. Akármily fájdalmas is a halál, az elmúlás gondolata, bele kell törődnünk a megváltoztathatatlanba: az élet nem állhat meg egyetlen pillanatra sem. A *„le roi est mort, vive le roi"* örökéletű igazság, amely minden formában és minden esetben az életnek a halál fölött való diadalát hirdeti. Remekül szimbolizálta ezt a régi osztrák-magyar hadsereg szolgálati szabályzatának az az intézkedése, amely elrendelte, hogy katonai temetéseknél a zenekar, amely a sírbabocsátás pillanatáig komor gyászindulókat játszott, nyomban ezután vidám indulóba fog és pattogó ütemű zene hangjai mellett tér vissza a temető kapujától.

Horthy Miklós kormányzó úr bölcsessége *Darányi* Kálmánra bízta az ország ügyeinek intézését és az ország egyértelmű megelégedéssel vette azt tudomásul. Nem foglalkozunk a napi politika „úri huncutságaival", a kormányváltozás azonban nem napi esemény, olyan közügy, amelynek a nemzet életére rendkívüli a kihatása. Éppen ezért nagy megnyugvással látjuk, hogy mind a kormányzópárt, mind az ellenzék bizalommal van az új miniszterelnök személye iránt, ami fontos előfeltétele a jobb jövőnek.

Darányi Kálmán budai ember. Itt él a Krisztinavárosban. De nemcsak ebben a fizikai értelemben budai.

Gondolkozásában, lényében, egész egyéniségében az. Mert mit jelent emberi vonatkozásban ez a szó: *budai?* Jelenti — legalábbis a mi felfogásunk szerint — az úri, nemes gondolkozást, a konzervatív, tiszta erkölcsi életet, a tradíciók tiszteletét egyesítve a haladás és fejlődés szeretetével, az Isten és Haza mélységes imádatát, minden emberi érték tiszteletét, megértést a becsületes törekvések iránt, kemény visszautasítását mindannak ami mindezzel ellenkezik.

Mindebben *budai* Darányi Kálmán és ezt az értékét fogadja egyöntetű szeretet minden oldalról. Kormánya majdnem teljesen azonos Gömbös Gyula kormányával, ami biztosítja az ország fejlődésének zavartalanságát, a politikai átmenet zökkenő nélkül valóságát.

Darányi Kálmán szerény, halkszavú, nobilis úriember. Nem a forradalmak és ellenforradalmak lökték fel a magyar politikai élet szintjére, tiszteletreméltó, nagy családi hagyományok örököseként jutott, tehetsége és tudása segítségével az országot vezető végrehajtó hatalom élére. Személye tradíciókat jelent, biztonságot, főképpen abban az irányban, hogy felforgató tendenciák nem fognak érvényesülni alatta.

A főváros lakosságának külön elégtétele, hogy a belügyi kormányzat élén továbbra is *Kozma* Miklós vezeti az ügyeket. A fővárost erős kapcsok fűzik a belügyminiszterhez, aki annyi jelét adta Budapest ügyei iránt való szeretetének. Különösen a fürdőváros megoldásának nagy feladata az, amelyet *Kozma* Miklós nagy megértéssel karolt fel és nekünk, akik ezt a kérdést Buda szempontjából a legfontosabnak tartjuk, nagy öröm, hogy *Kozma* Miklós kezében marad továbbra is a fürdőváros sorsa.

Buda nagy kérdései Szendy polgármester költségvetési expozéjában

Kedden megkezdte a pénzügyi bizottság a főváros jövő évi költségvetésének tárgyalását és *Szendy* Károly polgármester tartalmas, nagyvonalú expozéban ismertette mindazt, amit a költségvetéssel kapcsolatban szükségesnek tartott elmondani. Mindjárt elöljáróban állapítsuk meg, hogy a költségvetési tervezetet egyöntetű bizalom fogadta, de ami ennél több: teljes és tökéletes *bizakodás* is.

A kettő között nagy a különbség. Bizalommal fogadta a főváros minden egyes alkalommal *Sipőcz* Jenő költségvetéseit is. Nem volt ember, aki kételkedett volna abban, hogy *Sipőcz* Jenő, mint polgármester, a legkörültekintőbb gondossággal, az előrelátás bölcsességével és a főváros érdekeinek hűséges szem előtt tartásával állította össze a költség-előirányzatokat. Nagyobb és több bizalmat, mint amennyivel a főváros törvényhatósága és Budapest minden egyes polgára jutalmazta *Sipőcz* Jenőt, nem kívánhat *Szendy* Károly sem. De míg az elmult esztendők fájdalmas redukciói keserű mellékízt adtak minden egyes költségvetési előterjesztésnek, addig

a mostani expozé nyomán általánossá lett a bizakodás is, az az optimizmus, amely nélkül nincsen jövő.

Amikor *Szendy* Károly elfoglalta a polgármesteri széket, kijelentette, hogy *ő optimista:* optimista nemcsak azért, mert a javulás jelei már mutatkozni kezdenek, hanem azért is, mert optimizmus nélkül nincs élet. Annak, aki egymillió ember életének irányítását, egy hatalmas világváros sorsát intézi, telve kell lennie optimizmussal. E nélkül nincs, nem lehet munka, alkotás, jövő, a hit nélkül végzett munkán nincs áldás.

Joggal hivatkozhatott költségvetesi beszédében a polgármester arra, hogy az ő optimizmusa reálisnak bizonyult. Az a költségvetés, amelyet 1937-re terjesztett elő, határozott felelet. Perfektuálása azoknak a várakozásoknak, amelyeket a polgármester ültetett el a lelkekben. Megszüntet minden kételkedést, minden aggodalmaskodást: *eredmény, amely önmagáért beszél.* Az is igaz azonban, hogy ehhez az eredményhez évek munkájára volt szükség, elszánt erőfeszítésre, mint a föld mélyébe elzárt bányászoknak ahhoz, hogy a napvilágra ássák ki magukat. De sikerült: itt a napfény, a levegő, az élet: *az új költségvetési előirányzat feltámadást hirdet.*

Van *Szendy* Károly expozéjának egy mondata, amely *Sipőcz* Jenő legutolsó expozéjának egyik lirai vallomására emlékeztet. *Sipőcz* ebben a mondatban hangsúlyozta, hogy a legszűkösebb időkben sem szabad megfeledkezni arról, hogy *Budapest milliós világváros és ezt a világvárosi jelleget nem szabad kockáztatni olyan természetű takarékoskodással, amely kárt okozhatna. Szendy* Károly mostani expozéjában a következőket mondta:

— A kiadások előirányzatánál már sokkal nehezebb volt a helyzet, mert abból kellett kiindulnom, hogy nem elegendő a normál-szükségletek fedezése, hanem

a főváros fejlődését, jövőjét mindig újabb lépésekkel kell előre vinni. A főváros az ország díszes kirakata, amely a külső világgal szemben az egész ország haladó kultúráját, magas színvonalát mutatja, miért is nekünk mindent meg kell tennünk városunk továbbfejlesztésére.

Jólesik ezt az önkénytelenül visszatérő refraint hallani. Azt bizonyítja, hogy abban a nagy munkában, amelynek egy pillanatig sem szabad megállnia a kultúrfölény biztosítására, nem áll be fennakadás. A magyar fővárosnak különbnek, szebbnek, szellemben és kultúrában messze kimagaslóan ragyogóbbnak kell lennie, mint azoknak, akikkel szemben egyedüli fegyverünk éppen ez a bizonyos kultúrfölény. Nem: *Szendy* Károly nem kockáztatja ezt a fegyverünket.

*

A közvéleményt, főképpen pedig Buda lakosságát a költségvetésnek főképpen azok a részei érdeklik, amelyek a *jövőt* szolgálják, vagyis az új beruházások.

Eljutottunk oda, hogy városrendezés és fejlesztés terén Budáé az elsőség.

A polgármesteri expozé vázlatosan felsorolja, milyen természetű beruházásokat kíván elvégeztetni Budán, megemlíti azonban azt is, hogy *újabb beruházó kölcsönnel is szolgálni akarja a főváros jövőjét.*

A Budát érdeklő főbb tételek: az óbudai kisajátítások, a Horthy Miklós-hídhoz vezető út építése, a régi kegyúri templomok restaurálása, az új óbudai útvonal és a Bécs felé vezető új útvonal kiépítése, a budai főgyüjtő-csatorna megteremtése, a Rupp Imre-utcai és hengermalomuti mellékgyüjtő létesítése és a Pasaréti-út környékének csatornázása. Költségvetésen kívül pedig a hegyvidéki elöljáróság felépítése, a Víziváros és Óbuda szabályozása, a fürdővárosi programm további fejlesztése, parkozások, meg egyéb építkezések, amelyek mind-mind Budát szolgálják.

Szendy Károly polgármester a *Budai Napló*nak írott egyik cikkében azt írta: *„Nagy terveim vannak Budával"*, megállapíthatjuk, hogy

a mostani költségvetés kereteiben ezeknek a nagy terveknek első részlete máris realizálódik.

Nem tagadjuk, sok olyan dolog hiányzik a költségvetésből, amit benn szeretnénk látni. Rengeteg a tennivaló Budán, hiszen sok évtized mulasztásait kell jóvátenni, kipótolni. A hegyvidéken, meg a külsőbb területeken, amerre a város rohamos fejlődése dübörgő léptekkel halad, sok a panasz és kívánság, amelyeket a mostani költségvetés csak kis részben orvosol. De azt is tudjuk, hogy aki sokat markol, keveset fog: *egyetlen év alatt nem lehet mindent megoldani, amit hosszú évtizedek megoldatlanul hagytak.*

Ebben a tudatban őszinte örömmel, megelégedett szívvel üdvözöljük az új költségvetési előirányzatot. Reméljük, hogy a pénzügyi bizottsági és költségvetési tárgyalások során a budai törvényhatósági bizottsági tagoknak sikerül még többet, még jobbat elérniök. — Egy azonban bizonyos: *a főváros vezetőségéből nem hiányzik a megértés és szeretet Buda nagy kérdései iránt,* amelyeknek megoldását a mostani tervezet jelentős lépésekkel viszi előbbre.

Nem épít új piacokat Budán a főváros, de a mostaniakat fenntartja

Beszélgetés Rosta János tanácsnokkal a budai piacokról

A Buda-Alsóvárosi—Sósfürdő Egyesület beadványban piacot kért a fővárostól. A közélelmezési ügyosztály a kérelemre azt válaszolta, hogy szívesen ad piacot, ha az egyesület garantálja, hogy megfelelő forgalma lesz az új piacnak, lesznek vevői és elegendő számú árusítója.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban beszélgettünk

Rosta János tanácsnokkal, a főváros közélelmezési ügyosztályának vezetőjével,

akit megkérdeztünk, nyilatkozzék a budai nyilt piacok és vásárcsarnokok helyzetéről, azoknak alakulásáról. *Rosta* tanácsnok a következőket mondotta erről a mindenkit érdeklő kérdésről:

— A Buda-Alsóváros Egyesület kérésének elintézésénél a multak tapasztalatai vezettek bennünket. Nem akarunk úgy járni, mint az a németvölgyi piac esetében történt, ahol 27.000 pengő költséggel felépítettük a piacot és azután nem kaptunk árusítókat.

Jóllehet ingyen adtuk a fülkéket, mindössze két-három árusító akadt,

de azután azok is otthagyták az új piacot, ahol nem találták meg számításukat, úgyhogy *kénytelenek voltunk a bódékat lebontani és azokat máshol elhelyezni.*

Megkérdeztük ezután *Rosta* tanácsnokot, ismertesse a többi budai piac helyzetét.

— Sajnos, sok az üres fülke az óbudai, kórházutcai piacon is. A piac egyes részei teljesen elhagyatottak.

a Krisztina-körúti piac se váltotta be egészen a hozzáfűzött várakozásokat,

aminek az az oka, hogy meglehetősen néptelen a környezete. Előtte a Vérmező terül el, mögötte és balra tőle a Délivasút. Majd ha beépül a környék és a Délivasutat kihelyezik, akkor benépesül a piac is.

— Általában véve — mondta *Rosta* tanácsnok — a piacok kérdésében nekem az a felfogásom, hogy

a helyi piacok veszítettek jelentőségükből.

Elnéptelenednek sok helyen, mert a kereskedelem mozgékonyabb, közelebb van a fogyasztókhoz, a kereskedők házhoz szállítják az eladott árut, szóval kényelmesebben hozzáférhetőek, mint a piacok, amelyek néhol bizonyos távolságra esnek a vásárló közönségtől. Éppen ezért

nem tervezünk új piacokat. A meglevőket megtartjuk, új piacokat létesiteni azonban kockázatos, merész dolog lenne.

Óvakodnék attól, hogy a főváros költségén hasonló eset ismétlődjék meg, mint az a németvölgyi piaccal történt.

Elmondta még *Rosta* tanácsnok, hogy a többi budai piacokon a forgalom normális. Ez azt jelenti, hogy sem az árusok, sem a vevők részéről nincs panasz, kivéve természetesen a Batthyány-téri vásárcsarnokot, amelynek elnéptelenedése már évek óta komoly gondokat okoz a főváros vezetőségének. Volt idő, amikor ennek a piacnak a megszüntetésére is gondoltak, most azonban ezt a gondolatot elvetették és továbbra is fenntartják ott a piacot.

Uj fejlődési lehetőségek a Sasadon

Szendy polgármester sasadi terveinek nagy visszhangja

Budapest sasadi városrészének lakossága nagy örömmel értesült *Szendy* Károly polgármesternek arról a pompás elgondolásáról, hogy *Sasadon megteremti a középosztály villavárosát.* Sasadnak minden adottsága megvan arra, hogy szelíd, derűs lankáin, amelyek már a török hódoltság idejében is híresek voltak ízes gyümölcseikről, új kertvárosrész alakuljon ki. Klimatikus viszonyai ennek a vidéknek valóban egészen elsőrendűek; a legkiválóbb orvosok szakvéleményei tanúskodnak erről. *Levegője tiszta, ózondús s déli fekvése sok előnyt biztosít az ott megtelepülők részére.*

A Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete, amely három év óta lankadatlan szorgalommal és fáradsággal munkálkodik a *Sasad* fejlesztéséért, már eddig is szép eredményt ért el s bevitte a köztudatba, hogy

Sasad egyike a főváros ama részeinek, amely a hatóságok részéről minden támogatásra és felkarolásra érdemes.

A *Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete* részéről

Székely Miklós ügyvezető alelnök

az alábbiakban ismerteti a *Budai Napló* nagy nyilvánossága útján Sasad problémáit:

— A *Budai Naplónak* az a rendkívül érdekes és feltűnéstkeltő cikke, amely *Szendy Károly* polgármester nagyszabású tervéről számolt be, osztatlan megelégedést és tetszést váltott ki az ingatlantulajdonosok köreiben. Hálás is ez a polgárság *Szendy Károlynak,* mert tudja, hogy ő Sasad őszinte barátja és pártfogója. Meg vannak róla győződve, hogy a Sasadnak villavárossá való kiépítését fokozatosan keresztül is fogja vinni. A multban a Sasaddal alig törődtek. Egyesületünk fellépése azonban egyszerre megváltoztatta a helyzetet s ma már az ottani lakosság jogos kívánalmai meghallgatásra találnak. És ennek eredményei mutatkoznak a telekárak lassúütemű emelkedésében, valamint a folytonos építkezésekben is.

Legnagyobb és legsürgősebb feladataink közé tartozik a Sasadnak közművekkel való ellátása,

mert bizony ezen a téren nagyon sok a kívánni való. *Az utak és az utcák meglehetősen rendezetlenek, sok helyen járhatatlanok, csatornázás alig van.* Igaz, hogy *Király Kálmán tanácsnok ügyosztálya elkészítette az egész Sasad csatornázási tervét,* de ebből még alig valósult meg valami. Reméljük, hogy a *jövőben minden esztendőben megépítenek és csatornázni fognak egy-két utcát,* hogy a Sasad is élvezze végre a kultúrának ezt az áldását. Nagy örömmel látnánk természetesen, ha a polgármester úr elrendelné a *Sasadi-útnak a Beregszász- és Nagyszeben-út* felé eső részének végleges szabályozását.

— Most van építés alatt — kezdeményezésünkre — a Sasad egyik igen fontos átlós-útjának, a *Tömös-utcának* az építése és egyidejű csatornázása is. Ez az utca, amely nagyon forgalmas, a *Németvölgyi-utat a Sasadi-úttal köti össze* s ez lesz a Sasad egyik legszebb utcája. Egyesületünk nagy gondot fordít arra, hogy megindulhon a *fásítás* is ezen az istenáldotta szép vidéken. Bírjuk *Király* tanácsnok úr ígéretét, hogy *most, az ősz folyamán fásíttatja a Sasadi-utat,* amelyen a nyári meleg évszakban bizony eddig nagyon hiányoztak az árnyat adó lombos fák. A Sasad fejlődését szolgálja az egyesület kezdeményezésére nemrég felállított *postahivatal,* valamint a napokban megnyílt *községi élelmiszerüzemi bolt,* amelyet szintén sikerült kiharcolnunk szívós munkával. Ezt az üzletet nemcsak a sasadiak keresik fel boldog örömmel, hanem vevői a Sashegyvidéki, a farkasréti és a németvölgyi lakók is. *Rosta* János tanácsnok úr hálára kötelezte ezzel a tisztaságtól ragyogó és máris nagyforgalmú üzlettel a budai hegyvidék egyik nagy részének egész lakosságát.

Közintézményekben azonban határozottan szegénynek mondható a Sasad.

A községi elemi iskolán kívül anya- és csecsemővédő-intézetre és gyermek-otthonra volna égető szükség,

valamint *kultúrházra* is. Igen fontos és eddig még megoldatlan problémája Sasadnak *a közlekedés ügye.* Sasad felső részének ugyan van villamos- és autobusz-közlekedése, de a *Sasad szíve* és az alsó rész, amely már Kelenföldhöz csik közelebb, *minden közlekedés nélkül van.* Ezen az állapoton sürgősen segíteni kell és pedig vagy a *8-as autobusz körforgalmával, vagy a Bart-koncesszió meghosszabbításának révén.* A Bart hajlandó üzembe állítani *a Lenke-tér—Sasadi-út—farkasréti végállomás vonalat,* amely ha megvalósul, hatalmas fejlődési lehetőséget biztosít a Sashegy déli oldalán elterülő egész városrésznek.

Közérdekű ügyeink előbbrevitelében természetszerűen számítunk mindenkor a XI. kerület törvényhatósági bizottsági tagjaira, pártkülönbség nélkül. Tisztelet a kivételnek, kevesen vannak, akik a Sasad dolgaival törődnének. Hálás elismeréssel kell megemlékeznem dr. *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tag rendkívül értékes, megértő és szeretetteljes segítéséről, a sasadiakkal való szolidaritásáról, úgyszintén dr. *Csilléry* András örökös bizottsági tagról, aki már a multban is hathatósan előmozdította tevékenységével és befolyásával e városrész fejlesztését.

Sasad polgársága méltán reméli és várja, hogy a főváros most tárgyalás alá kerülő jövőévi költségvetése keretében, amely *a hasznos beruházások és a közmű-fejlesztések* jegyében készült, elvégzi azokat a legszükségesebb beruházásokat, amelyek a Sasad fejlődésének új és nagy lendületet adnának.

Nagy munkaprogrammal indul az uj szezonnak a Buda Alsóvárosi-Sósfürdő környéke Egyesület

A *Buda Alsóváros-Sósfürdőkörnyéke Egyesület (AVE)* október 7-én tartotta az őszi idényben első választmányi ülését, melyet *Becsey* Antal elnök távollétében *Mikola* Géza dr. ügyvezető elnök vezetett. Ennek során *Leber* János dr. társelnök megható szavakkal emlékezett meg *Gömbös Gyula* és *Wolff* Károly haláláról, *Szigethy* Lajos társelnök a magyarnak minden időkig gyászos emlékezetű október 6-áról, végül *Kiss* József Imre *Viraág* Béláról és *Lieber* Endréről.

A folyó ügyek kapcsán legelőször az egyesület nyári tevékenysége került szóba. *Palla* István egyesületi igazgató jelentette erre vonatkozólag, hogy két ízben rendezett az egyesület az Erzsébet-sósfürdőben kerti ünnepélyt szép műsorral kapcsolatban, melynek egyike a *Szt. Adalbert-templom alapja javára 116 P-t jövedelmezett.* Ezenkívül a szombaton délután tartott gyermek-délutánokon 120—140 gyermeket ozsonnáztatás mellett szép mesékkel szórakoztattak az egyesület tagjai, amit a választmány örömmel vett tudomásul.

Ezután a környék közérdekű ügyei és bajai: az utak, járdák rossz állapota, illetve ezeknek és a csatornáknak hiánya kerültek szóba.

Keserű panaszok hangzottak itt el, különösen a 40 éves településnek: a Halmi-utca és környéke mostoha sorsáról. Az ülésen határozatba ment, hogy *a kívánságokról programmszerű memorandumot terjeszt az egyesület a hatóságok elé, és ennek támogatására több szfőv. bizottsági tagot is felkérnek.* — Az ügyekhez hozzászólottak: *Szalatsy* Richárd, *dr. Leber* János és *Szigethy* Lajos társelnökök, továbbá *Csizmazia* Lajos tanárgépészmérnök, *Pozsgai* Oszkár egyesületi igazgató és *Szarka* László.

Az ülésen megjelentek: *Mikola* Géza dr. *Szalatsy* Richárd, *Leber* János dr., *Csizmazia* Lajos, *Kiss* József Imre, özv. *Ferstl* Gyuláné, *Vidosfalvy* Gyula, id. *Schopp* János, *Vidosfalvy* Gyuláné, *Borján* Lajos, *Vidosfalvy* Tibor, *Lukács* Gyula, *Pozsgai* Oszkár, *Buhász* Ferenc, *Helvig* Károly, *Kolos* István, *Szarka* László, *Palla* István, *Szendrey* Zsigmond, *Házingáts* Károly, *Hammer* József, *Szilágyi* Árpád, *Töltl* Ferenc, *Kutasi* János, *Tatay* Ferenc, *Lippay* Gyula dr., a *Budai Napló* szerkesztője és mások.

Ismét felmerült a Budai Szinkör lebontásának terve

A Budai Naplóban nemrégen már beszámoltunk arról, hogy a közeljövőben döntenek a Budai Szinkör sorsáról.

A főváros közművelődési ügyosztálya, mielőtt a bérbeadásra vonatkozólag kiírta volna az újabb pályázatot, a színházat építési szakértőkkel megvizsgáltatta. Ez a vizsgálat kiderítette, hogy

a színház rossz állapotban van és tatarozásra szorul.

Ez a körülmény újból felvetette azt a gondolatot, ami a fővárosnál már régi terv, hogy a *Színkört* lebontsák. Annak idején a kormány a fővárosnak ilyen irányú javaslatához nem járult hozzá. A Színkör tatarozása ismét időszerűvé tette a főváros régi tervét, mert semmiképpen nem akarja vállalni az állítólag igen jelentős renoválási költségeket, abban pedig nem bíznak, hogy olyan bérlőt találjanak, aki ezt a saját költségén elvégeztesse.

A végső szót a Színkör sorsáról a vallás- és közoktatásügyi miniszter fogja kimondani. Úgy érezzük azonban, hogy *Buda közönségének is van ehhez mondanivalója. Teljesen képtelen és jogtalan állapot, hogy a főváros lakosságának több mint negyedrészét kitevő, kultúrigényekben legfejlettebb, budai lakosság színház nélkül van.* A Színkörhöz már régóta nem annyira művészeti igényeink kielégítése, mint inkább régi hagyományok fűztek bennünket, ha tehát most a főváros vezetősége ettől is meg akarja fosztani Budát, a legelemibb és legszerényebb kívánság, hogy más módon, korszerűbben, de

mindenképpen gondoskodjanak arról, hogy Buda az itteni polgárság szellemi fokának megfelelő, komoly és európai színvonalú színházi kultúrához jusson.

Ehhez azonban nem úgy kell hozzákezdeni, hogy a meglévő színházépületet lebontják. Ellenkezőleg: fűthetővé, télen-nyáron egyaránt használhatóvá kell tenni azt *addig is, amíg az állandó budai színház felépül.* De csakis addig, azután hadd tűnjön el az ócska bódéépület a modernül fejlődő Krisztina közepéből.

Sürgősen orvosolni kell a budai autóbusz-közlekedés sulyos hibáit

A közlekedési tarifák reformja kapcsán a BSzKRT igazgatósága elhatározta, hogy eleget tesz a közönség régi kívánságának és bevezeti az autobusz-villamos átszállójegy-típust. Eddig ez azért késett, mert kevés volt az autóbusz és a villamosról átszálló nagy utastömegeket nem tudták volna felvenni. Újévig ötven új autóbuszt helyeznek üzembe és így semmi akadálya nem lesz, hogy ekkor életbeléptessék az autobusz-villamos átszállójegyet. *A jegy ára 50 fillér lesz.*

Az ötven új kocsi közül a gyárak negyvenhetet már leszállítottak. *A hátralévő három is üzembe kerül még októberben.* Az új kocsik útiránya tekintetében végleges döntés még nem történt, azokat egyelőre a meglevő utakon járatják mindaddig, amíg végleges felhasználásukról döntenek. Nem történt döntés még a BART-járatok tekintetében sem, pedig a szerződés ez év végén lejár. A kérdés november második felében lesz időszerű.

Ebből az alkalomból

újból fel kell hívnunk az illetékesek figyelmét a budai autobuszjáratok teljesen tarthatatlan voltára.

Különösen hangsúlyoznunk kell, hogy gyors módosításra szorul a *12-es autobuszjárat,* amelynek csonkasága feltétlenül káros a BESzKÁRT-ra is, de még károsabb és örökös bosszúságot okozó Buda közönségének.

Teljesen érthetetlen, miért akad el a 12-es autobusz a Széna-téren, mintha ott vége volna a világnak.

Ha a BSzKRT csak egy pillantást is vet a 12-es vonal kihasználására, rögtön megállapíthatja, hogy az a budai oldalon egyáltalán nem fizetődhetik ki. A reformok kapcsán *feltétlenül meg kell hosszabbítani a 12-es autobuszjáratot legalább a Retek-utcai hurokig,* hogy onnan megkönnyítse a közlekedést a Hűvösvölgy és a Zugliget felé. Azonban ez a meghosszabbítás is csak fél megoldás lenne, mert az észszerűség, a BSzKRT és a budai utasközönség érdekei parancsoló szükségszerűséggel azt követelnék, hogy

a 12-es kocsik közlekedjenek egészen a Délivasutig, átszállási lehetőséget nyujtva a 14-es és 3-as autobuszra,

valamint az itt közlekedő villamoskocsikra.

Régi tapasztalat, de úgy látszik, nem felesleges ismételni, hogy az olyan takarékosság, amely a járatok rövidségében jelentkezik, csak látszólagos. Mert amit megspórolnak a réven, azt elveszítik a vámon. A rövid járatokra igazán találó a pesti argot, amelyik azt mondja, hogy: *„Kár a benzinért".*

Sok egyéb panasz is van a budai autobuszjáratok ellen. Így legutóbb szem- és fültanúi voltunk, amikor egy külföldi társaság, amely 14-es autobuszon érkezett a Döbrentei-térre, szeretett volna autobuszon eljutni Gellért-szállóbeli lakására. *Át kellett menniök Pestre átszállni a Váci-utcánál 1-es autobuszra és csak ilyen óriási kerülővel juthattak haza a Gellért-szállóba.*

Ezeket az anomáliákat meg kell szüntetni, rendes autobuszközlekedést kell kapnia Budának is. Elsősorban pedig rendes kocsikat, mert igazságtalan és sértő, hogy *a BSZKRT Budán csupa régi, kimustrált kocsit tart forgalomban, az új kocsikat pedig Pesten járatja.*

A budai céllövő egylet és a régi Szent János kórház

Az 1848-as szabadságharc letörése után a *Bach-korszak* a céllövő egyesület fegyvereit elrekvirálta, úgyhogy megint hosszú ideig stagnál ez a nemes katonás sport. Az 1861-es év elején mindössze tíz taggal kezdte meg az egyesület újra működését. Az iparosoknak lázasan kellett dolgozniok, hogy a 12 évi tisztátalanságot eltávolítsák s a lövőházat régi céljának ismét átadják. Ennek az évnek május elején a budai városi tanács tagjai, névszerint *Thomka* József, *Kimnach* Lajos, *Hess* János tanácsnokok *Paulovits* László polgármestertől támogatva feltámasztották a régi nagyhírű lövöldét, sőt azt újjá is szervezték. A százéves *Bürgerliche Flintenschützen* und *Rohrschützen Compagnie* romjaiból korszerűbb intézmény lett és a magyar nyelv terjesztésének és ápolásának hathatós előmozdítója. A régi egyesület nyelve még a német volt s benne a magyar szellem nem igen tudott utat törni. *Az újjáalakult egyesület azonban már a hazafias szellemet propagálta, magyar hivatalos nyelvvel.* A fejlődés csúcspontját a budai lövészek 1871 augusztus 18-án érték el, amikor országos ünnepükön nemcsak a hazai lövészegyesület legjobbjai, hanem számos külföldi lövész is részt vett. Ez a nagy lövészünnep még a régi lövöldében folyt le, de már 1885-ben a ma is fennálló Marcibányi-téri helyiségbe költözött, országos ünnep keretében. *Régi helyét a főváros vette meg a kórház kibővítése céljából ötvenezer forintért.*

A régi Szent János-kórház így lett komoly nagy kórházzá. Bár előbb is többször épült újjá. Már *Kalmárffy* Ferenc városbíró buzgóságából 1819-ben is kibővült. Ekkor, október 19-én, *József* nádor és hitvese tették le a kibővült épület alapkövét, amely 1820-ban nyilt meg, de 1822-ben is dolgoztak rajta. Ebbe az alapkőbe *Falka* budai polgár adományából *az építés adatait megörökítő cinlemezt helyeztek el,* melyet a lebontáskor bizonyára érdeklődéssel olvas majd az utókor.

A budai sáncfal itt húzódott el a kórház mellett s a Margit-körúton még ma is fennáll a bástyafal, amelyet a főváros szabaddá tett, hogy ez a műemlék látható legyen. Ez még megvan, de a folytatását már lebontották a Margit-körúton az új házak építésekor.

A *Szent János nevet* a kórház bizonyára azért kapta, mert *Szent János volt a céllövészet patronusa,* akinek már 1717-ben állítottak itt szobrot és akitől 1735-ben a kápolna is nevét nyerte. Az 1819-i bővítésnek a szobor útjában állt, eredeti helyéről elvitték s az új szobrot 1830-ban állították fel a polgárság áldozatkészségéből. Ezt a szobrot a főváros 1928-ban újonnan felállította a szénatéri homlokzat előtt. Itt ezen a helyen állott a török előtt és alatti időkben a Vízivárost védő, várfalakba építve a Vízivárosból kiveeztő *Logoth, vagy tótfalusi várkapu,* amely Budavára e két külvárosába vezetett.

A szénatéri sporttelep gödre egy kétszáz esztendős téglavető maradványa. Még a 18. században volt itt *Sonleitner* József telepe, a későbbi *Christen*-féle téglagyár őse. A telek egykori Tótfalunak nevezett külvároshoz tartozott, melyet a Törökvész-i domboldalon a régi „Szent Lázárhoz" vezető út (Retek-utca) és a mai Marcibányi-tér tájékán volt *„Jezsuita majorhoz vezető út"* (a mai Lövőház-utca) határoltak.

Az egyházi jellegű szobrok között egyike a legnevezetesebbeknek az Irma (Mária)-téri Szűz Mária-szobor, mely 1724 év óta áll. Ez a nagyon szép barokk emlékmű eredetileg nem is a mai helyén állott, hanem a régi Bomba-téren, a mai Batthyány-téren, ahol 1743-ban állították fel a vízivárosi polgárok, hogy beváltsák 1710-ben tett fogadalmukat, hogy az akkoriban dühöngött pestisjárványt a Boldogságos Szűz könyörgéseikre elhárította róluk. Már 1747-ben olyan roskatag állapotban volt az emlék, hogy le kellett bontani. De 1749-ben újból felépítették. 1828-ban a Bomba-téren katonai őrházat építettek, s akkor ennek útjából megint elbontották a szent emlékét és kisebbített alakban az Irma-téren állították fel. A Bomba-téri oszlopos, tornácos kis őrház még sokaknak az emlékezetében lehet, elbontása előtt lacikonyha volt benne a vásárosok részére. Az Irma-tér nevét csak 1875-ben kapta. Azelőtt Mária-térnek hívták s még előbb *Alsó Rác-utcának,* majd később sokáig *Hárombalta-tér* volt a neve.

E néhány régi utcanév felsorolása után önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy vajjon *városrendezésileg hogyan állt a multban a Víziváros?* Az utolsó kétszáz évben nem sok változás történt. Az utcák nagyrészt ma is ugyanazok, amik régente voltak, csak igen kevés újat nyitottak és csak igen kevés régit építettek be. Egy 1695-i összeírás szerint a mai Fő-utcának *Országút, Landstrasse* volt a neve. Ezen járt a postakocsi, amelynek egyik állomása a mai vásárcsarnok sarkán volt. Ennek a szomszédságában a mai Batthyányi-tér 4. sz. Mária Terézia-korabeli szép Grassalkovich-palota is kétszáz évet számlál. A szép homlokzatú emeletes rokokóház bájos ablakaiból bizonyára gyönyörűséges budai kisasszonykák lesték hajdanában a postakocsi trombitáját, amely mindig szenzáció volt a régi Budán. A boldog Budán! S önkéntelenül dúdoljuk: „Oh Istenkém, tégy egyszer vélünk csodát s add vissza nekünk a régi Budát..."

R. S.

Árvák vasárnapja a budai református templomokban

A református egyetemes konvent nemes és a krisztusi tanok szellemének megfelelő határozatot hozott két évvel ezelőtt. Kimondotta, hogy minden év október második vasárnapján az ország összes református gyülekezeteiben meg kell emlékezni az árvákról.

Ezen a napon a templomi igehirdetők megemlékeznek az árvákról. Védelmüket és istápolásukat a hívek figyelmébe, őket magukat pedig Isten kegyelmébe ajánlva.

Buda református templomaiban is szívbeli hajlandósággal tettek eleget a konvent rendelkezésének. A Szilágyi Dezső-téri templomban Haypál Béla, a Budahegyvidéki Egyházközség Böszörményi-úti templomában Szabolcska László, a Kelenföldi Egyházközség Lenke-úti templomában Cegléd y István, Óbudán a Kálvin-utcai templomban Kurucz Gyula hirdették az Igét. Az igehirdetés során megható és szeretetteljes szavakkal emlékeztek meg az árvákról. A templomokban összegyűlt hívek meghatottan hallgatták a kiváló szónoki képességgel megáldott lelkészek szavait.

Félóránkint cserélik az Alagút levegőjét

Még mindig folyik a munka az Alagút víztelenítésének tökéletes elérésére. Ennek befejezése azonban még nem lesz utolsó állomás az Alagút megfiatalítása körül. A minisztériumban már elkészültek a tervek, amelyek szerint erre alkalmas új gépekkel, levegőszívással

óránként kétszer teljesen kicserélik az Alagút levegőjét.

A tervek szerint az év végére el kell készülnie a szellőzőberendezésnek, amellyel, ha beválik, később megpróbálják óránként négyszer is megújítani az Alagút áporodott, -dohos, benzingőzös levegőjét. A napokban tartják meg a versenytárgyalást, hogy mihamar vállalatba adják a munkát.

Elhanyagolt primitiv épületben működik a budai hitközség iskolája

Ismételten foglalkoztunk azokkal a belső harcokkal, melyek a budai izraelita hitközségben dúlnak. Pro és kontra számos levelet kaptunk, amelyekkel nem foglalkozhatunk külön-külön. Mi úgy érezzük, hasznos munkát végzünk, amikor a budai zsidóságot is részesíteni kívánjuk azokban a nagy előnyökben, amelyekkel a pesti hitközséggel való együttműködés járna.

Ez az együttműködés, mint azt mondtuk, nem jelentené a 800 éves budai hitközség megszűnését, ellenkezőleg: annak megerősödését. Nincs szó arról, mintha a pesti izraelita hitközség fel akarná falni a budait, ez ellen mi, akik minden betűnkkel Buda érdekeit szolgáljuk, a legélesebben harcolnánk. Ellenkezőleg: az együttműködés folytán Buda gazdagodnék, egész sereg új kulturális intézményhez jutna, az együttműködés pedig arra nézve is biztosítékot adna, hogy *10 éven belül senkinek se emelnék fel a hitközségi adóját,* úgyhogy az együttműködés csak anyagi előnnyel járna a budai hitközség tagjaira. A szeparáltság, a budai hitközség eddigi helyzetének fennmaradása viszont nagy új terheket róna a budai hitközség tagjaira, mert hiszen az új statutumok kimondják, hogy az, aki Budán lakik, de kenyerét, jövedelmét Pesten találja meg, annak adóját kétfelé osztják, az egyik rész Budának jut, a másik Pestnek. Ezzel a budai oldal jövedelme csökken, aminek az lesz a természetes következménye, hogy ezt megsínylik az eddig is nehéz viszonyok közt lévő, csekélyszámú budai kulturális és szociális intézmények. Mi ettől az együttműködéstől fellendülést, hatalmas fejlődést várunk, amelyre annál nagyobb szükség van, mert bizony sok a pótolnivaló a budai hitközség kulturális építőmunkájában.

Azokra a nagy intézményekre gondolunk itt elsősorban, amelyek a pesti oldalon megvannak és amelyekből Budán semmit sem látunk, éppen a teljes szeparáció folytán. Szükség lenne itt is árvaházakra meg egyéb jóléti intézményekre, modern iskolákra, amelyeket csak az együttműködéssel lehetne megvalósítani. Így, hogy mást ne említsünk, az elmult napokban ott jártunk *a XI. kerületben, a Váli-utcában,* ahol a budai hitközség elemi iskolát tart fenn. Elhanyagolt, primitív épületben működik ez az iskola, egészségtelen a környezete: *ma már vidéken sincsenek ilyen iskolák, nemhogy a fővárosban.* Ha azokra a szép, hatalmas, minden tekintetben modern iskolaépületekre gondolunk, amelyeket a pesti oldalon tart fenn az ottani hitközség, úgy egészen érthetetlennek kell minősíteni azt az ellenkezést, amellyel az együttműködés ellen támad a budai hitközség vezetőségének egy része.

A budai zsidóság hatalmas hitközségi adóval küszködik, de nem kapja meg azt az ellenértéket, amely arányban állna a hozott áldozatokkal. Miért ne lehetne Budán is kórháza, több temploma és számos egyéb kultúrintézménye az itt élő nagyszámú zsidóságnak, mint ahogy az Pesten van? Miért éljen rosszabb helyzetben és kedvezőtlenebb viszonyok közt a budai oldal zsidósága, mint a pestié?

Szívesen adunk helyet objektív hangú válaszoknak, az olyanoknak, amelyek komoly érvekkel felelnek meg ezekre a kérdésekre. Meggyőző érvek elől sohasem zárjuk el a *Budai Napló* hasábjait.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VÍZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér.
Hirdetés ára milliméntersoronkint.

Budát — törölték

A szabadságharcot követő szomorú időkben az osztrák bosszú találta ki a távollevők jelképes kivégzését. Derék magyar hazafiakat, akik el tudtak menekülni a vérszomjas pribékek elől — halálra ítélték és betegesen élénk képzeletükben meg is ölték.

Ezt a módszert követik a magyar föld megrablói is — vagy hogy alkalmazkodjunk a nemzetközi hazugságszótárhoz — az u t ó d á l l a m o k. Legutóbb B u d á r a került a sor. Történt pedig ez:

Még mindannyiunknak élén emlékezetében van az a magyar film, amely hosszú ideig pergettek itt nálunk, — a „B u d a i C u k r á s z d a". Nem volt nagyigényű művészi alkotás, csak kedves, meleg, könnyeken át is mosolygó romantika — mint minden, ami komoly és mélyértékű hagyományok árnyéka és emléke mellett szívet derítően sugárzik széjjel Buda minden kövéből, minden kertjének, fájának, régi házának levegőjéből és a puszta emlékeiből is.

Elkerült ez a film Amerika magyarlakta városaiba.

Kivándorolt öreg magyarok, akiknek szívében átélt vagy hallott budai emlékek ébredtek újra, ifjabbak, akik csak a régiek elbeszéléseiből hallottak Budáról — könnyeken át örülve és elérzékenyülve — gyönyörködtek a kis cukrászda köré fonódó szerelmi történetben.

Buda romantikája győzött a tőle oly távol álló amerikai szíveken is.

A B u d a i c u k r á s z d a azután elkerült a megszállott területekre is.

A rossz lelkiismeret rettegése a mozivásznon pergő film ártalmatlan történetében nem tudott félnivalót találni, de annál többet — B u d a nevében. Kisántántéknál rettegnek Budától és így lett ott a film címe: „Vidéki cukrászda".

Mikor ezt a hírt elolvastuk, felrobbant bennünk a budai büszkeség.

Milyen hatalmasak és örökéletűek azok a történelmi hagyományok, véres, dicsőséges harcok és győzelmek, melyek Buda nevének említésével is meglibabőröznek ellenségeink hátát!

Cseh, oláh és rác urak — Buda köszöni az elismerést.

Kuncze Lajosné halála. Az óbudai katolikusok szociális és karitatív mozgalmainak lelkes, minden szépért és jóért hevülő nagyasszonya: özv. *Kuncze* Lajosné, a Szent Vince Szeretetegyesület, a Katolikus Nővédő Szövetség Anyák Köre, a Szent Alajos Segítő Egyesület elnöknője stb. 74 éves korában meghalt. Halálával mély gyászba borultak a magyar közéletben nagy szerepet betöltő fiai, vitéz *Keresztthy* Béla huszárszázados, dr. *Kuncze* Lajos ügyvéd, főv. bizottsági tag, a III. ker. Keresztény Községi Párt elnöke, dr. *Kuncze* János, az OTBA belgyógyász-főorvosa, dr. *Kuncze* László egyetemi belklinikai tanársegéd és a nagyszámú rokonság. Temetése október 13-án volt az óbudai temetőben nagy és előkelő közönség részvételével.

Kaszper Károly igazgatófőorvos ünneplése. Dr. *Kaszper* Károly egészségügyi főtanácsost, az *Új Szent János-kórház* igazgatófőorvosát a közkórházi szolgálatának harmincadik évfordulója alkalmából a kórház orvosi és tisztviselői kara ünneplésben részesítette. Az ünnepeltnek *Szendy* Károly polgármester levélben fejezte ki szerencsekívánatait.

Bilkei Pap Lajos professzor előadása a Budapest Fürdőváros Egyesületben. A *Budapest Fürdőváros Egyesület* október 15-én, csütörtökön délután 6 órakor a Szent Gellért Gyógyszálló zenetermében ülést tart, amelynek tárgya *bilkei Pap* Lajos dr. egyetemi m. tanár, a székesfővárosi gyógyfürdők főorvosának előadása: *„Teendőink a tudományos fürdőkutatás terén"*. Az ülésen az érdeklődőket szívesen látják.

Aki szépet és jót vár

az élettől, **keresse a reménységet,** hajszolja a szerencsét! Egy elszalasztott pillanatot nem pótolhat semmi! **Október 17-én kezdődik az új osztálysorsjáték.**

A nyeremények összege több mint 9½ millió P, melyet készpénzben fizetnek ki. Már egy sorsjeggyel szerencsés esetben **700.000 pengő** nyerhető. Jutalom **400.000 pengő, főnyeremény 300.000 pengő** azonkívül **100.000, 70.000, 55.000, 50.000, 45.000, 40.000, 35.000, 25.000 pengő** stb. nyerési esélyek tekintetében **az összes sorsjátékok élén áll.**

Ezen körülményben és a feltétlen megbízhatóságában leli magyarázatát ezen intézmény napról-napra fokozódó közkedveltsége. **A sorsjegyek ára:** egész **28,** fél **14,** negyed **7,** nyolcad **3½** pengő. Rendeljen **még ma** egy sorsjegyet akármelyik **főárusítónál, fizetni van ideje legkésőbb a húzás előtt.**

Mi újság a Városházán?

Érdekes kimutatás került nyilvánosságra azokról a közmunkákról, illetve közszállításokról, amelyeket a főváros szeptember hónapban vállalatba adott. A hivatalok, intézmények és üzemek *4 millió pengő értékű közmunka* felett döntöttek. A legjelentősebb tétellel a VIII. ügyosztály, valamint a hatáskörébe tartozó intézmények és üzemek szerepelnek. Az ezek által kiadott közmunkák összege meghaladja a 900.000 pengőt. Utána az *Elektromosművek* következnek 550.000 pengővel.

Meleg ünneplésben részesítette a székesfőváros pénztári tisztikara *Kosztolányi* Sándort, az újonnan kinevezett pénztári igazgatót. Az üdvözlő beszédet *Kozma* Lajos aligazgató mondotta.

Honffy Lajos adóhivatali igazgató most jelenti be a főváros adóbevételeinek szeptemberi adatait. A bevételek összege ebben a hónapban 57,142.356 pengő volt, ami 747.118 pengővel több, mint a mult év hasonló időszakában. Gazdasági javulásra lehet következtetni a forgalmiadó részesedés 324.000 pengős emelkedéséből.

A rossz minőségű szénfogyasztás következményei tünnek ki *Stöszner* Ödön dr., a főváros bakteriológiai intézetének vezetője évi jelentéséből. Megállapítja az igazgató, hogy *a főváros levegőjében sok a korom.* Amíg úgy a gyáripar, mint a lakások és központi fűtések fűtési technikája meg nem javul, a levegő kormos marad. *A főváros levegőjének túl magas a portartalma. A legporosabb a III. kerületi Lajos-utca.* Remélhetőleg ezen a bajon az óbudai rendezés kapcsán segíteni fognak.

Az üzempolitikai bizottság ősszel újból megkezdi működését. Foglalkoznak majd a *BSzKRT* helyzetének vizsgálatával, továbbá a *Gázművek* és *Vízművek* problémáival. A nagyüzemeken kívül még a *Hirdető Vállalat, Temetkezési Intézet, a Lóhúsüzem, a Kenyérgyár,* valamint a többi intézmény vizsgálata is sorra kerül.

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén ismertették a polgármesteri jelentést, melyhez elsőnek *Bánóczy* László szólt hozzá. Alapos érvekkel alátámasztott beszédében rámutatott arra, hogy a BSzKRT tarifaemelése milyen elhibázott intézkedés volt, amit az is bizonyít, hogy a havi 4 millió pengő bevétel mellett mindössze 5000 pengős többlet mutatkozik. A kenyérdrágulás indokolatlan. Kifogásolta az elemi iskolák túlzsúfoltságát. Erélyesebb idegenforgalmi propagandát követelt. *Petrovácz* Gyula ugyancsak helytelenítette a BSzKRT tarifaemelését, az iskolákat azonban nem tartja túlzsúfoltnak. Aggodalmát fejezte ki afelett, hogy *egyes fővárosi üzemeknél kommunista izgatás folyik. Csilléry* András a házak pincéinek és padlásainak tisztábban tartását sürgette. *Peyer* Károly és *Fábián* Béla felszólalása után *Szendy* Károly polgármester válaszolt az elhangzott beszédekre, majd *Lázár* Ferenc az iskolák fűtését sürgette. *Kalmár* Béla főkapitányhelyettes hangsúlyozta, hogy a rendőrség minden tekintetben meg tudja óvni a főváros nyugalmát.

Az Elektromosművek átveszi a Révész-utcai áramfejlesztőtelepet. Hat esztendővel ezelőtt került először szóba, hogy a BESzKÁRT, miután áramtermeléssel már nem kell foglalkoznia, adja át a tartalékként kezelt áramfejlesztő telepeket az Elektromos műveknek. A takarékossági bizottság is megállapította, hogy *az áramfejlesztő telepek súlyosan terhelik a BESzKÁRT mérlegét.* A BESzKÁRT a Pálffy-utcai telepet üzemen kívül is helyezte, viszont, a nélkül, hogy erre szükség lett volna, a Révész-utcai telepen új állomást létesített. A bánhidai erőműtől történő áramvásárlás folytán az utóbbi telep termelését csökkentették, de teljesen nem állították le. Most végre megtörtént a megegyezés a BESzKÁRT és az Elektromosművek között és a *Révész-utcai áramfejlesztő az utóbbi tulajdonába került.*

„KAKASKAPU" SÖRÖZŐ-ÉTTEREMBEN ÖSSZEJÖVETELEKRE KÜLÖN TERMEK

Serényi Gusztáv a „Szabadság" új szerkesztője és kiadója. *Bajcsy-Zsilinszky* Endre népszerű lapja, a *Szabadság,* a fejlődés új fokához érkezett. *Serényi* Gusztáv, az ismert kitűnő tollú és nagy felkészültségű gazdaságpolitikai író és újságíró vette át a lap felelős szerkesztői és kiadói tisztét. *Bajcsy-Zsilinszky* Endre mint a *Szabadság* főszerkesztője továbbra is ebben a lapban írja világvonatkozásban is értékes külpolitikai cikkeit. A *Szabadság* szelleme a régi maradt, csak terjedelemben nőtt meg és tartalomban gazdagodott, igen komoly értékkel az új szerkesztő vezetése mellett.

A Benczur-Társaság kiállítása a Nemzeti Szalonban. A *Benczur-Társaság* reprezentatív és retrospektív kiállítása szombaton, október 17-én nyílik meg a *Nemzeti Szalonban.*

A nemzeti gondolat hatalmas ünnepe lesz az idei frontharcos találkozó. Az Országos Frontharcos Szövetség hagyományos őszi találkozóját október 17-én és 18-án Budapesten tartja meg. Az előjelekből ítélve a frontharcosok idei megmozdulása méreteiben messze túl fogja szárnyalni az előző évek nagysikerű frontharcos megmozdulásait is. Az országos frontharcos találkozót szombaton, 17-én este a Hősi Emlékműnél kegyeletes megnyitó ünnepség és zenés takarodó vezeti be. Vasárnap reggel fél 8 órakor lesz a találkozó keretében a Hősök V. Csillagturájának befutója, a Hősök Terén, melynek lezajlása után 11 órakor a felállított frontharcos alakulatok jelenlétében zajlik le a VIII. Országos Frontharcos Találkozó. A Találkozó keretében felszólalnak a Budapestre érkező külföldi frontharcos szervezetek vezetői és megkoszorúzzák a Hősök Emlékművét. Az ünnepséget követő díszmenet után a frontharcosok az Angol Park területén, melyet ez alkalomra „Frontharcos Táborhely"-lyé alakítanak át, 3000 „teritékes" csajkás tábori ebédet rendeznek. A Budára érkező bajtársakat a Déli pályaudvaron a XII. ker. főcsoport, Kelenföldön a XI. kerületi főcsoport nemzeti színű karszalaggal ellátott küldöttei várják október 18-án reggel 7-től este 9 óra 30 percig.

Buday-Günther Tivadar *szolgálati jubileuma.* Buday-Günther Tivadar főjegyző most töltötte be szolgálatának huszonötödik évét. Ez alkalomból a polgármesteri II. ügyosztály tagjai meleg ünneplésben részesítették. A jubilánst Király Kálmán tanácsnok üdvözölte és átnyujtotta neki a tisztviselők emléktárgyát. Este a FANSz helyiségében vacsora volt, amelyen Horváthy Béla dr. tanácsjegyző köszöntötte fel a jubilánst, aki meghatottan válaszolt.

Orgonaavató ünnepség Budán. A *Rákóczi-Kollégium templomában* (Keleti Károly-utca 39) október 18-án, vasárnap este 6 órakor orgonafelavató ünnepséget rendeznek. Közreműködnek: *Várhelyi* Antal, a koronázó főtemplom orgonaművésze, *Zsámboki* Miklós gordonkaművész, *Csernussi* Ferenc hegedűművész, továbbá a *Rákóczi-Kollégium templomi* énekkara, a koronázó főtemplom és a jáki kápolna énekesnőiből alakított női kar és a *Székesfővárosi Zenekar* kamarazenekara. Ünnepi beszédet mond dr. *Gáspár* Pál, a Rákóczi-Kollégium igazgatója. Az ünnepélyt rendezi és a művészegyüttest vezényli *Pongrácz* Zoltán tanár, karnagy.

Népművelési hírek. Az óbudai művelődési telepen *Dombi* József dr. értékes és nagy figyelemmal hallgatott előadást tartott *„Aquincumtól Óbudáig"* címmel. A szentimrevárosi művelődési telepen október 9-én kezdődött *Voit* Pál dr. *„Olasz városok"* című érdekes előadássorozata. Női előadás és szaktanfolyamok közül elsőnek ugyancsak most kezdődött meg a II., Batthyány-utca 8. szám alatt az *„Angol kultúrtörténet"* előadássorozat és a lakásdíszítő és szabásrajzkészítő tanfolyam.

Borgazda-estély a III. ker. Társaskörben. A *III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör* mult héten tartotta meg az idei szezonban első borgazdaestjét. Hangulat és jókedv uralta a fehér asztalokat körülülő közönséget. Az est folyamán dr. *Kliburszky* János főorvos érdekes előadással szórakoztatta a közönséget, amely oly nagy számban jelent meg mindjárt az első estélyen, hogy ez biztató kezdet a társaskör idei társadalmi életére.

LÁTVÁNYOSSÁG A „KAKASKAPU" SÖRÖZŐ-ÉTTEREM VADÁSZSZOBÁJA

SZINHÁZ ÉS MOZI

A Kisfaludy-színház nagy sikerrel hozta színre a *Náni* c. népszínművet. A címszerepben nagy tehetségről tanúskodva mutatkozott be *Szilvássy* Tusy, a pécsi színház volt primadonnája. Egy parasztlegény szerepében kiváló alakítást adott *Tompa* László, az öreg sváb szerepében *Boháty* Lajos. A közönséget állandó derültségben tartotta az ősjogász pompás figurájával *Érczkövy* László. Október 15-ig az *Érettségi* c. vígjáték kerül színre.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. 15-től: **Botrány az Operában.** 19-től: **Sátánsziget** foglya és a fényes kísérőműsor. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½4, ½6, ½8, ½10, vasárnap ½2 órai kezdettel.

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34

Fehér angyal. Főszerepben: Kay Fran és a kitűnő kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. **A bűnös asszony** és igen jó kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ¼8, ½10

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Tel.: 1-566-05. — 15—18-ig: **A kis lord.** Miki pólómeccse, trükkfilm. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

SIMPLON FILMPALOTA. XI., Horthy Miklós-út 62. Telefon: 2-691-89, 2-583-57. **Csábító** (G. Frölich). Pompás kísérő műsor! Előadások kezdete hétköznap: ½4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnapokon: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10 órakor.

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSÍTÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II, MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 1-522-68.

Mit hoz a jövő? Azt senkisem tudja. A biztató jelek és reális elgondolások alapján a gazdasági viszonyok javulása várható . . . tehát ne csüggedjünk, emeljük, fokozzuk önbizalmunkat és reménységünket! Vegyünk egy osztálysorsjegyet az új, október 17-én kezdődő, előnyösen megjavított sorsjátékra, hátha a véletlen szerencse is megsegít és nyerünk egy nagy összeget! . . . Míg élünk, reméljünk!

A Kelenföldi Gazdasági és Közművelődési Egyesület október 10-én, szombaton este 8 órakor a XI. ker., Major-utca 7. szám alatti „Szabadságharang"-ban, választmányi ülés keretében emlékezett meg az aradi vértanukról.

Hősi emlékmű-szentelés a Kapisztrán-templomban. A nagyváradi honvéd hadapródiskola 1906-ban végzett növendékei a világháborúban hősi halált halt tíz bajtársuk emlékére a Kapisztrán-templom „Hősök-kápolnájában" díszes emlékművet állítottak, amelyet vasárnap *Hász* István tábori püspök ünnepi istentisztelet keretében áldott meg.

Sycambria-tea. A *Sycambria Corporatio* október 18-án rendezi meg őszi teaestjét. A Sycambria Corporatio otthonában (Fő-utca 83.) este 9 órai kezdettel megrendezendő őszi tea a társasági élet eseményének ígérkezik.

Őszi ujdonságaink megérkeztek!
Eredeti párizsi és bécsi modellek, gombok, csatok, övek, gallérok, dísztűk, zsabók
Albachári és Korai
Budapest, II., Margit-körút 38/a.
GOMBÁTHÚZÁS, AZSUR, PLISZÉ

Sártenger a Vérhalom-tér melletti autóbuszmegállónál

— Panaszos levél —

Az alábbi panaszos levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Becses lapjuk, mint a budai lakosság érdekeinek buzgó istápolója, talán segíteni tud sok rózsadombi lakos baján. Az a sérelmünk ugyanis, hogy a szépen parkozott Vérhalom-tér és a tér mellett levő autobuszmegálló, *ha csak kis eső esik is, sokunk számára megközelíthetetlenné válik,* mert az a párméteres út, amely a teret és a Pajzs-utcát összeköti, süppedő sártengerré lesz azonnal. *Egyetlenegy útmunkás néhány kocsi homokkal, egy-két órai munkával tökéletesen rendbe tudná hozni,* de sajnos, nincs, aki ezzel törődjön és így az autobuszközlekedés számunkra, épp esős időben, amikor a legfontosabb volna, használhatatlanná válik. Szíveskedjék b. lapjában ezt szóvá tenni, hátha a fővárosnál megsajnál valaki bennünket és ezt a fillérekbe kerülő sérelmet reparálja.

Teljes tisztelettel:
Több rózsadombi lakos
(Aláírások)

A városmajori római katolikus egyházközség képviselőtestülete tisztújító gyűlésén a tagok a nagy érdemeket szerzett régi elnökséget: lékai *Hochenburger* Antal nyug. altábornagy hadbírót elnökké, dr. *Bogsch* Géza nyug. államtitkárt és *Ziegler* Géza műépítészt alelnökökké újból megválasztották. Ezzel is honorálni akarta a gyűlés azt a esodálatos munkát, mellyel az elnökség két templomot épített és az egyházközséget megszervezte. A kipróbált,kiváló elnökségtől további fontos, szociális alkotó munkát remélnek.

Kedden délután eltemették Papanek Ernőt. A fővárost súlyos veszteség érte *Papanek* Ernő halálával. A 61 éves korban elhalt számszéki igazgató mint miniszteri tanácsos a pénzügyminisztériumban dolgozott, onnan került *Ripka* Ferenc v. főpolgármester mellé, mint pénzügyi szakértő. Amikor a fővárosi számszéket megalapították, *Papanek* Ernő lett annak első igazgatója. Halála családján kívül őszinte gyászba döntötte ismerőseinek és barátainak nagy táborát is. Temetése kedden délután volt a farkasréti temetőben.

Halálozás. *Sztankovits* Mihály nyug. hercegprímási uradalmi intéző 94 éves korában meghalt. Temetése október 9-én volt a farkasréti temető halottasházából. Az engesztelő szentmiseáldozatot 10-én mutatták be a Szent Imre herceg-úti templomban.

Jaczkó Manó nyug. honvédelmi minisztériumi miniszteri tanácsos 77 éves korában Budapesten meghalt. Október 10-én, szombaton temették a farkasréti temetőben az ágostai evangélikus egyház szertartásai szerint.

Ettrekaresai *Lukács* Ödön székesfővárosi tisztviselő október 10-én reggel rövid szenvedés után meghalt. Temetése október 12-én, hétfőn délután ½4 órakor volt a farkasréti temetőben.

A Virágkedvelők Egyesülete szobanövény és kiskert ápolási előadást tart. Október 15-én, csütörtökön d. u. fél 5 órakor az egyesület helyiségében, VIII., Eszterházy-u. 4. sz. alatt „Hagymás növények hajtása az ablakban" címen Füredi Jenő tart előadást. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Felvilágosítással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29. II. 11. (Telefon: 1—163—53.)

Elhalasztották a svábhegyi iskolaszanatórium felavatását. A Magyar Iskolaszanatórium Egyesület svábhegyi iskolaszanatóriumának október 11-ére kitűzött felavatási ünnepségét *Gömbös* Gyula miniszterelnök halála és az ezzel kapcsolatos körülmények folytán október 25-én délelőtt fél 12 órára halasztotta el. Az iskolaszanatórium azonban működését már megkezdte.

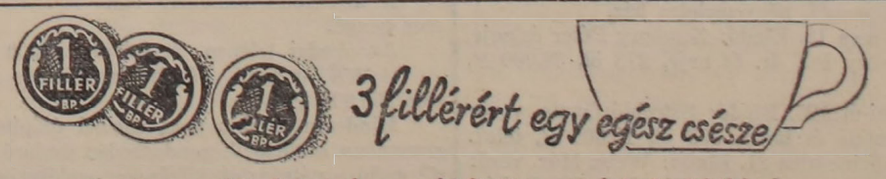

Kneipp malátakávét kap valódi *Franck* kávépótlékkal, tejjel és cukorral. Jó, olcsó és egészséges táplálék. Csak 3 fillért áldoz rá, tehát
igazán *nem luxus!*

KÖZGAZDASÁG

— **Dr. Kresz Károly Párizsban.** Dr. *Kresz* Károly, a TÉBE igazgatója, aki Magyarországot az Agrár-alap intézőbizottságában képviseli, szombaton Párizsba utazott, hogy résztvegyen az intézőbizottság rendes kéthavi ülésén. Ezen az ülésen csak folyó ügyek kerülnek napirendre. Dr. Kresz Károly a jövő hét végén már vissza is érkezik Budapestre.

— **Kinevezések a Providentiánál.** Érdekes kinevezések történtek a Providentia most megtartott közgyűlésén. *Világ* Sándor főkönyvelő-aligazgatót *igazgatóvá*, *Krausz* Hugó cégvezetőt *aligazgatóvá*, *Poppers* Henrik cégvezetőt *aligazgatóvá* nevezték ki.

— **Stenger Ottó a P. K. új igazgatója.** A *Pénzintézeti Központ* szeptember 29-én tartott igazgatósági ülése *Stenger* Ottót, a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. ügyvezető igazgatóját kinevezte igazgatóvá. A kinevezés a Magyar Általános Takarékpénztár Rt. vezetőségével egyetértőleg történt. Munkakörét a Magyar Általános Takarékpénztár Rt.-nál *Turmayer* Gyula központi igazgató — régi munkakörének meghagyása mellett — és *Istvándy István* aligazgató vették át.

— **Bun József vezérigazgató jubileuma.** *Bun* József, a Leszámitolóbank vezérigazgatója október 1-én töltötte be az intézetnél 40-ik szolgálati évét, amely négy évtized alatt a Leszámitolóbank európai viszonylatban is a legelső pénzintézetek sorába emelkedett. *Kádár* Gusztáv igazgató üdvözölte a tisztviselői kar nevében az érdemes jubilánst, akit barátai és tisztelői virágokkal és jókívánságokkal halmoztak el.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában.

— **A Budapesti Kisipari Hitelintézet** nagy éreklődés mellett tartotta meg közgyűlését *Girardi* Tibor elnöklésével. Dr. *Szél Jenő* vezérigazgató terjesztette elő az évi jelentést, amely szerint az intézet a mult évben 4049 tételben 4,395.945 pengő újabb kölcsönt folyósított, ami 1096 tételtöbblettel 1.5 millió pengő összegű emelkedést jelent az előző üzletévhez képest. A jelentéssel kapcsolatos felszólalások során báró *Babarczy* István tanácsnok a székesfőváros részéről örömmel állapította meg, hogy az intézet hivatása magaslatán áll és működéséért a legnagyobb elismerés illeti meg. Indítványára a közgyűlés köszönetét fejezte ki az intézet vezetősége, tisztviselőkara, elsősorban *Szél* Jenő dr. vezérigazgató értékes tevékenységéért. A közgyűlés ezután megválasztotta az intézet igazgatósági tagjait és a felügyelőbizottságot.

— **A Fonciére új aligazgatója.** A *Fonciére Általános Biztosító Intézet* igazgatósága *Deutsch Béla* cégvezetőt bizta meg a nagyfontosságú budapesti vezérügynökség vezetésével. Ugyanekkor kiváló és érdemdús munkásságának elismeréséül aligazgatóvá kinevezte.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító házat vett Budán.** A budai ingatlanpiacon érdekes nagyobb tranzakció jött létre a napokban. Az Első Magyar Általános Biztosító megvette a Fenyves és Fried építész cég most épült hatemeletes, Városmajos-utca és Endresz György-tér sarkán lévő bérpalotáját 700.000 pengő körüli vételáron.

— **Az óbudai téglagyári telepek parcellázása.** Mint már megírtuk, a szemlőhegyi cementgyár kibányászott területét feltöltik és azután parcellázni fogják. Hasonló tranzakció készül az óbudai téglagyárakkal is. Ezek kitelepítése a közeljövőben feltétlenül megtörténik és a kibányászott területek feltöltését a hatóságok az érdekelt vállalatokkal akarják elvégeztetni. Ennek ellenében megadnák a feltöltött területekre a parcellázási és beépítési engedélyt, úgy hogy a vállalatok a befektetett tőkét visszakapják. Városfejlődési és rendezési szempontból feltétlenül sürgős a téglagyárakkal való mielőbbi megegyezés és a fővárosra nézve is előnyös, ha a téglagyári kitelepítési problémát ilyen úton sikerül megoldáshoz juttatni.

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai cimtáblafestészete
II, Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Budai ingatlanforgalom

I. kerület:

Gellérthegyen 5300/8. Eladó: Parkváros rt., vevő: Dunckel Károlyné, 553 öl, 38.731 pengő, telek.

Kelenföldön 3690/17. Eladó: Friedländer Jenőné, vevő: Cserhalmi Jenő, 148 öl, 7300 pengő.

Krisztina-körút 159. Eladó: Möller Krisztina, vevő: Buzássy Józsefné, 95 ölnek 226/10.000-ed része, 4000 pengő, telek.

Budaörsi-út 26. Eladó: Vábay Józsefné, vevő: Mokcsay Miklósné és társa, 112 öl, 95.000 pengő, ház.

Városmajor-utca 1/a. Eladó: Telek és Bérházépítő kft., vevő: Első Magyar Általános Biztosítótársaság, 143 öl, 620.000 pengő, ház.

Szolyva-utca 8310/4. Eladó: Varancsek Róbert és neje, vevő: Lüschel Margit, 300 ölnek fele, 9000 pengő, telek.

Bercsényi-utca 5. Eladó: Dubeka Jakabné és társa, vevő: Bagosy Pucher Józsefné dr.-né, 186 öl, 165.000 pengő, négyemeletes ház.

Bürök-utca 18. Eladó: Zombory Péter és neje, vevő: Mocsáry Pál dr. és neje, 273 öl, 38.000 P, ház.

Zólyomi-út 125. Eladó: Sztechló Gyula, vevő: Erdélyi Jenőné és társa, 303 öl, 10.000 P, telek.

Tóth Lőrinc-utca 21. Eladó: Weisz Mór, vevő: Kleinmanner János és neje, 421 öl, 60.000 P, ház.

Budakeszi-út 91. és Küküllő-utca 4. Eladó: Simon Jenő, vevő: Tornay Béla és neje, 311 öl és 306 öl, 19.500 pengő.

II. kerület:

Keleti Károly-utca 13.235/57. Eladó: Lantos András, vevő: Komlós Sándor, 69 öl, 9000 pengő, telek.

Lotz Károly-utca 16. Eladó: Pesthy Lipót dr. és neje, vevő: ifj. Krutzig János dr. 300 öl, 41.400 pengő, ház.

III. kerület:

Raktár-utca 13. Eladó: Braun Adolf, vevő: Weszterreicher Ignác, 131 ölnek 9/16-od része, 6366 pengő, ház, árverési vétel.

Cimbalom-utca 7. Eladó: ifj. Sasse Károlyné, vevő: Gyulányi István, 356 öl, 25.000 pengő.

Törökvész-úton 15.382/23—27. Eladó: Magyar Általános Ingatlanbank, vevő: Rózsadombi Szanatórium Szövetkezet, 1507 öl, 60.376 pengő, telek.

Jablonka-út 70. Eladó: Tóth Endréné és társa, vevő: Heszka Dezső, 1091 ölnek 5919/10.919-ed része, 5000 pengő.

Viador-utca 4. Eladó: Kálmán Mórné és társa, vevő: Budapest Székesfőváros, 117 öl, 20.000 P, ház.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU söröző-étteremben
II. PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

„BOZZAY" ÉTTEREMBEN | I, ATTILA-UTCA 39 VÉRMEZŐ SAROK | Kovács Jóska muzsikál

A HÁROM ÉVTIZEDES DÉLIVASUT-KÁVÉHÁZBAN — 1 PENGŐS ZENÉS URI VACSORÁK

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Kiss Béla muzsikál

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II, KELETI KÁROLY-UTCA 9
MINDEN ESTE TÁNC

Közmunkák Budán

Kiosztották már a törvényhatósági bizottság tagjainak a főváros 1937. évi költségvetését, amely nagy és széles rétegeket foglalkoztató beruházások, közmunkák egész sorát tartalmazza.

A költségvetés sommázata közli *Szendy* Károly polgármester jelentését, amely nagyjából körvonalazza meg a főváros által 1937-ben végrehajtandó beruházásokat. A polgármesteri jelentés rámutat arra, hogy több olyan kiadás is szerepel a jövő évi költségelőirányzatban, amelyet elő kellett irányozni, mert rendkívül fontosak a főváros fejlődése szempontjából.

Ilyen nagyobb, Budát érintő új kiadási tétel: az Óbuda szabályozásával kapcsolatos kisajátítás (500.000 pengő), a Horthy Miklós-hídhoz vezető utak rendezése (420.000 pengő). A kiscelli kastély karbahelyezése 65.000 pengő, továbbá több kórház és iskola tatarozása. Tételenként a következők az említésre méltók.

Kegyuraság:

A budavári koronázó főtemplom restaurálásának folytatása (V. részlet) 90.000 P. Batthyány-téri Szent Anna plébánia-templom és plébánia-lak tatarozása (IV. részlet) 15.000 P. Flórián-kápolna tatarozása 20.000 P.

Csatornák:

I., Gyimes-utcában (Vöröskő-utca és Orbánhegyi-út között) 17.500 P.

I., Vöröskő-utcában (Nárcisz-u. és Fodor-u. között) 14.400 P.

Kertészet, sétányok és fasorok:

Újabb parkozások I., Horthy Miklós-bástya (I. részlet) 18.800 P. I., Tabáni temető (I. rész) 18.000 P. II., Városmajor (folytatás) 12.000 P, a kiscelli kastély környéke 12.000 P. III., Bécsi-út és Vörösvári-út torkolata 4000 P.

Ingatlanok szerzése és elidegenítése:

Óbuda szabályozásával kapcsolatos kisajátítások 500.000 P és egyéb kisajátítások 420.000 P.

Iskolák:

Elemi népiskolák: A Diana-úti iskolában a fürdőberendezés részére kazánbeszerzés 3000 P. Az I., diósárokúti erdei iskolában kályhák 1300 P.

Reáliskola: A II., Toldy Ferenc-utcai reáliskola központi fűtésberendezés átalakítása 5600 P.

Szociálpolitikai beruházások:

A kamaraerdei szeretetotthon részére új vízvezetéki alapvezeték és új elosztóvezeték készítése 16.200 P, gazdaságában végzendő egyéb munkák 6300 P.

Köztemetők:

A vízivárosi temető részben való rendezésére az OTBA-telekkel kapcsolatban 15.000 P.

Hivatali épületek munkái:

A XI. kerületi elöljáróság folytatólagos átalakítása és berendezése 40.000 P.

Egyebek:

Erdőterület bővítése: 15.000 P.

Múzeum: Kiscelli kastély kibővítése 40.000 P és a Történelmi Múzeum idehelyezése 25.000 P.

Művészet: XI. Ince pápa emlékművére 15.000 pengő.

Beruházások Budán az elektromos műveknél:

A Margit-hídi vágányok középre fektetése 300.000 P.

Az óbudai Pálffy-téri tápkábel lefektetése 135.000 P.

A kelenföldi főműhely tűzoltóberendezése 15 ezer pengő.

Az óbudai telepen támfalépítés 3000 P.

A HÉV-nél: A Pálffy-téri állomás áthelyezése 200.000 P.

Mindezen felül a nagyszabású útépítési programmban is történik gondoskodás Budáról. Ezekről majd a pályázatok kiírásakor emlékezünk meg.

A székesfőváros polgármestere vállalatba adta:

az I., Uj Szent János kórház II. sz. belosztályán a szobafestő, mázoló munkákat Uitz Péternek 5170.83.

MARGIT-KÖRÚTON, Atrium-filmpalota közelében 113 öles TELEK, rajta kis ház üzlethelyiséggel, ELADÓ. CÍM A KIADÓBAN. (1—1)

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budán a következő építési engedélyeket adta ki:

I., Mese-u. 8. családi házra Kovács Andornak V., Csáky-u. 29. (tervező: Molnár Farkas, II., Lotz Károly-u. 4).

I., Normafa-u. 48. családiházra Laser Oszkárnak, Budaörs (tervező: Molnár János, II., Radnai-utca 2).

II., Görgey Artúr-u. 6. háromemeletes bérházra Építő és Tervező kft.-nak, Erzsébet-körút 33. (tervező: Martsekényi Imre, XI., Horthy Miklós-út 96).

III., Csúcshegydülő 21.136/1. családiházra Lesztnitzky Józsefnek, III., Csúcshegy-dülő 4. (tervező: Mák Géza, XIV., Szomolány-u. 29).

III., Törökvész-út 42. családiházra Biroczky Károlynak, IV., Váci-u. 23. (tervező: Furmühl Ervin, X., Balkán-u. 4/a).

XI., Leiningen-út 28. családiházra Vaskó Gábornak ugyanott (tervező: Kummel Károly, I., Bikszádi-u. 27).

XI., Homorod-u. 19. családiházra Gyürzsi Katalinnak, XI., Kelenhegyi-út 24—26. (tervező: Német János, XI., Horthy Miklós-u. 89).

XI., Köerbereki-út 10/c. családiházra özv. Gábossy Mihálynénak, I., Farkasvölgy 8882. (tervező: Soós Lajos, XI., Vas Gereben-u. 18).

Parkot létesítenek a Donáti-utcában. A főváros városrendezési bizottsága hozzájárult a Donáti-utca 8. számú 170 négyszögöles ingatlan megvételéhez, amely Csizz János tulajdona. Az ingatlant park céljaira 35.000 pengőért veszik meg.

Árverésre kerülő budai ingatlanok

A jövő héten a következő budai ingatlanokra tűztek ki árverést:

II. kerület:

Trombitás-út 17. 490 öl telek, kikiáltási ár 35.258 P. Árverés október 19-én.

III. kerület:

Szőlő-u. 75. 108 öl telek és ház ⅓-ada, kikiáltási ár 2500 P. Árverés október 21-én.

Hol vásároljunk Budán?

Felhívjuk nagybecsű előfizetőink figyelmét az itt közölt megbízható cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél, saját érdekükben is, hivatkozzanak lapunkra. Előfizetőink a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek és az előfizetési nyugta felmutatása mellett külön árengedményt is kapnak az alábbi cégeknél.

A Krisztinában

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM
I, Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, tör. aranyat veszek

RUHÁT, FELÖLTŐT csak MOLDVAINÁL csináltasson — I, Krisztina-körút 119. sz. Telefonhivó: 1-510-96

JAVÍT! ALAKÍT!
BÖRÖND ÉS BŐRDÍSZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY
I, Krisztina-körút 61. Postapalotával szemben. Tel.: 1-571-19

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM
I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., Roham-utca 2
SZERELÉS ⊖ CSERE ⊖ JAVÍTÁS Telefon: 1-522-27

MISSZIÓSBOLT Könyv- és papírkereskedés. Tankönyvek, iskolaszerek, az összes iskolában használt füzetek kaphatók. Könyvkötés a legolcsóbb iskolakönyvektől kezdve. „KÖSz" bélyeg 8%

5% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍT ELŐFIZETŐINKNEK
PÁL, uri- és nőidivatáruház I, Krisztina-tér 1

JÓ FŰZŐT, KESZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ
fűzőszalonjából I, Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ
átdolgozásokat vállal I, KRISZTINA-KÖRÚT 30 Telefon: 1-549-21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK
POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ MEGBÍZHATÓ
Autógumi-, hó- és sárcipőjavítás
ECKL GUMIJAVÍTÓ I. KE[illegible]., MÉSZÁROS-UTCA 14. SZ.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET
ZIBRINYI I, Krisztina-tér 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK, ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA
ALBRECHT RÓBERT I, ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA
I, Alkotás-u. 13. TEL.: 1-660-45.

CSERE IMRE LAKATOS
I, PAULER-U. 10. TEL.: 1-563-47.

A Széll Kálmán-téren

SUGÁR CIPŐKÜLÖNLEGESSÉGEK szép, jó, olcsó nagy választékban. Gyermekcipők, cipők fájós lábakra.
I, KRISZTINA-KÖRÚT 61. Postapalotával szemben.

A Várban

CSERY GYULA SZŰCSMESTER
Auguszta fhgnő ő kir. fensége udv. száll.
Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16)
Alapítva: 1884. Telefon: 1-606-63

„BÁSTYA" ILLATSZERTÁR
I, TÁRNOK-UTCA 2

A Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak Vagácstól
II, MARGIT-KÖRÚT 45 II, FŐ-UTCA 11 SZÁM

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26

Alapítva 1898. REICHER ISTVÁN Alapítva 1898.
legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító
II., TÉGLA-UTCA 9. Telefon: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A RÉGI HELYEN II, MARGIT-KÖRÚT 6. Szemben

METEOR II., MARGIT-KÖRÚT 50/52
CSILLÁR RÁDIÓ VILLANY

Órák és ékszerek
Lenkei Lajosnál
II., Margit-körút 18
Javítások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

10% engedményt ad e szelvény ellenében
márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II, MARGIT-KÖRÚT 38/B

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II, Margit-körút 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papírárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II, Margit-körút 50—52
Ujság kölcsönkönyvtárának filókja

„TERI" FŰZŐ, KESZTYŰ FOGALOM
II, MARGIT-KÖRÚT 13 : XI, HORTHY M.-ÚT 18 : IV, MUZEUM-KRT 27

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester fest, javít, alakít
MARGIT-KÖRÚT 8. TELEFON: 1-543-98.

LINKE EGYEDÜLI URIDIVATÜZLET BUDÁN ÁTRIUM MOZI MELLETT
II, MARGIT-KÖRÚT 51. TELEFON: 1-573-51

Bakonyi (Bodzsár)
Modern cimtáblák, felirati betűk
Báró Lipthay-u. 12. Margit-hídfőnél Tel.: 1-662-91

RUZICSKA PÁL KÉNYÉRGYÁRA
II, HORVÁTH-U. 29. TELEFON: 1-518-23
INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLÍTÓJA

A Vízivárosban

A legkényesebb igényeket is kielégíti VINCZI VILMOS úri és hölgyfodrász
tartós ondulálása, festése, vízhulláma, II, Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ
II, Lánchíd-u. 4. Tel.: 1-560-57

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavítás
Wachtel Emil hat. eng. villanyszerelő
II, CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-75

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papír-, író- és rajzszerekraktára, hivatalos kiadványok nagy raktára
II, Fő-u. 12 Tel.: 1-527-13

140 ÉVE ÓRÁT, ÉKSZERT, JAVÍTÁST
FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL
II., CORVIN-TÉR 5. Telefon: 1-511-18

A Szilágyi Dezső-téren az összes
férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87 HAUER ÉS MÁRTON

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA II, Szilágyi Dezső-tér 5
Telefon: 1-524-11

A Zsigmond-utcában

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ
III, Zsigmond-utca 36. sz. Lukácsfürdővel szemben
Úri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

10% engedmény előfizetőinknek!
PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL
III, Zsigmond-utca 36 (az udvarban). Telefon: 1-666-72

A Böszörményi-úton

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b

Az Alkotás-utcában

JANKOVITS DROGÉRIA
I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ.
Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák
Kozmánál I, Alkotás-u. 9. T-hivó: 1-534-41

A Lágymányoson

SZENT IMRE könyv- és papirkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szent Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

EGYETLEN SZANYI FERENC cipőszaküzlet A LÁGYMÁNYOSON XI., HORTHY M.-ÚT 60

SIMPLON PARFÜMÉRIA Simplon-mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. Telefon: 2-587-71

PÉCSI VAJHÁZ NAP MOZGÓ MELLETT
HORTHY MIKLÓS-ÚT 32. TEL. 2-693-88

27 éve órái, ékszerei és javítási
GUTTMANN ÁRMINNÁL XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 37 Telefon: 1-598-69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON
BANKÓS GYULA XI, HORTHY M.-ÚT 46 T. 2-686-38
Alakítások, javítások

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT
POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós ondulláló specialista
XI, Horthy Miklós-út 52 Telefon: 2-594-37

SMARZ PAPLAN, MATRÁC
XI, HORTHY MIKLÓS ÚT 18.

Alapítva 1909. Lágymányos egyetlen
KÉS, ACÉLÁRU- ÉS MŰKÖSZÖRŰS ÜZEME
DVORÁK LÁSZLÓ Üzlet: XI., Horthy M.-út 47. Üzem: XI., Szt. Imre hg.-út 4.

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.

Felelős kiadó: Olty Antal.

Főmunkatárs: László Zoltán dr.

Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam | Budapest, 1936 október 22 | 1233. szám

Budai Napló

● Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap ●

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Beruházó kölcsönt Buda érdekében

Rengeteg terv és ötlet merül fel állandóan Budával kapcsolatban. A főváros városrendezési ügyosztályán többet foglalkoznak a négy — illetve papíron öt — budai kerület dolgaival, mint az egész pesti oldallal, ugyanígy van ez az út- és csatornaépítésnél is. Aki valami szépet és nagyot tervez Budapesten, az elsősorban Budára gondol és így természetes, hogy amikor az új költségvetés nyilvánosságra került, mindenki azt kutatta, mi történik Budán és Budával a jövő évben. Aki aztán végigböngészte a költségvetést, megállapíthatta, hogy lesznek ugyan Budán közmunkák és változások, de a nagy tervekből — semmi sincs a költségvetésben.

Szendy Károly polgármester megmagyarázta a költségvetési expozéban, hogy a folyó kiadásokon és a normális beruházásokon felül nem lehet helyet adni az előirányzatban azoknak a rendkívüli fontosságú, nagyszabású beruházásoknak, amelyeknek az a hivatásuk, hogy ne a főváros napi életét szolgálják, hanem a távolabbi jövőt. Elmondta, hogy a monumentális arányú városfejlesztés alapja a multban is mindig valamely nagyobb kölcsön volt: ilyen kölcsönre lenne ma is szükség, hogy legalább az első részletét megvalósíthassuk azoknak a halaszthatatlan terveknek, amelyek Budapest világvárosi jövőjét szolgálják. Budapest az ország kultúrájának és gazdasági fejlődésének kirakata: kell, hogy ez a kirakat kápráztasson, gyönyörködtessen, megfelelő képet adjon a magyar lélek nagyszerű teremtőerejéről, csodálatos alkotó géniuszáról.

A költségvetésben nincs, mert nem is lehet benne az a sok gyönyörűséges elgondolás, amellyel a mi Budánkat akarjuk minél szebbé, gazdagabbá tenni. A fürdőváros kiépítésével, az új hidak környékén pompás, Budapesthez méltó kialakításával, a Tabán rendezésével, a Víziváros és Óbuda újjáépítésével kapcsolatos nagyszabású közmunkák megindításával várnunk kell, mert a rendes bevételekből nem lehet fedezni a sok költséget. Ezek a beruházások a jövőt szolgálják: igazságos és méltányos tehát, hogy ne egyetlen generáció viselje az azokkal járó kiadásokat, hanem azok a nemzedékek is hozzájáruljanak, amelyeknek hasznuk lesz az új építkezésekből, amelyek élvezni fogják azoknak a fáknak a gyümölcseit, melyeket most akarunk elültetni.

A polgármesteri beszédnek megvolt ugyan a visszhangja, de ez a visszhang nem volt olyan erőteljes, mint szerettük volna. A nagy beruházó kölcsönnel nem szabad soká várni. Nem szabad habozni, mert minden percért kár. A késedelmeskedés halálos bűn lenne és reméljük, hogy ezt megértik a főváros pártjai is.

De különösen fontos lenne, ha a törvényhatóság budai képviselői lépnének akcióba a nagy beruházó kölcsön felvétele érdekében. Ma Budán van a hangsúly minden vonatkozásban. A főváros fejlődése és fejlesztése tulajdonképpen Budára terelődött: itt lenne az ideje, hogy az egyesített főváros legalább egy részét visszafizesse annak a rengeteg áldozatnak, amelyet Buda hozott a pesti oldal érdekében. Jöjjön az új beruházó kölcsön és szolgálja Buda nagy, életbevágó érdekeit, amelyek egyúttal az egész fővárosé is, mert — bár paradoxonként hangzik — a fejlődésben Pesté a mult és Budáé a jövő. Az ősi Budáé, amely főnix madárként most kezd újjáéledni hamvaiból.

Ripka Ferenc ünneplése

A polgári öntudat ünnepe volt a ferencnapi nagy vacsora

A mult hét szerdáján ünnepelte Buda társadalma *Ripka* Ferenc felsőházi tag, ny. polgármester neve napját. A budai Vigadó zsúfolásig megtelt az előkelő közönséggel, amely sietett szeretetének és igaz tiszteletének kifejezést adni ezen az ünnepen. Valóságos manifesztációvá emelkedett ez a ferencnapi vacsora, amelynek fényét, lelkes hangulatát és jelentőségét nagyban megnövelte *Bethlen István* gróf megjelenése, akit a közönség *Ripka* Ferenccel együtt tüntetően ünnepelt.

Hatszázhetvenhárom terítékes volt a bankett.

673 budai polgár gyűlt önszántából össze a budai Vigadó helyiségeiben, hogy ünnepelje azt a Ripka Ferencet, aki ma már nincs a hatalom polcán,

hanem egyszerű nyugdíjazott főtisztviselő. Nagyon nagy dolog ez a 673 ember: hírrel hirdeti ez a szám, ez a tömeg, hogy *Ripka* Ferencnek nemcsak akkor voltak hívei, amíg hatalmon volt, hanem ma is szeretik, tisztelik és követik, amikor már nem „tettekkel tényező". Nagy elégtétel lehet ez a megnyilatkozás egy becsületes, közérdekű munkában eltöltött élet őszén, egyetlen igaz jutalma a hűségnek, önfeláldozó munkának, tiszta és becsületes közéleti szereplésnek.

Lehetetlen egyenkint felsorolni a megjelenteket, csak néhány kimagaslóbb nevet említünk itt meg. Így ott volt többek közt, *Bethlen* István grófon kívül, *Kozma* Jenő, *Apponyi* György gróf, *Bethlen* András gróf, *Dessewffy* Gyula gróf, *Márkus* Jenő, *Sümegi* Vilmos, *Hajós* Kálmán, *Payr* Hugó, *Becsey* Antal, *Szudy* Elemér, *Geszthy* Andor és még sokan mások.

A vacsora végeztével, amikor *Baranyi* János a megjelent vendégeket köszöntötte és megemlítette *Bethlen* István grófot, a közönség felállva éljenzett, tapsolt és lelkesen ünnepelte a volt miniszterelnököt.

Az ünnepség első szónoka

Apponyi György gróf

volt, aki mint a *Budai Társaskör* alelnöke szólalt föl:

— Buda első polgárának üdvözlése alkalmából — kezdte szavait — nem parancsolt ünneplésben van részünk. Itt nincsenek vezérszólók, élharcosok, szabad polgárok vannak jelen. Visszaemlékezem másfél évvel ezelőtt egy hasonló ünnepségre. Akkor a törvényhatósági választások ideje volt és az alkotmányhű tábor esélyeinek emelésére megjelent közöttünk *Bethlen* gróf is, aki klasszikus előrelátással jellemezte az elkövetkezendő helyzetet. Arra a serlegre, mely előttem áll, a következő jelmondat van rávésve: *„Hívom az élőket és köszöntöm a hűségeseket."* Élők vagyunk, jóllehet sokan másfélévvel ezelőtt, vagy még előbb eltemettek bennünket. Akik azt hangoztatták, hogy a nemzeti öncélúsággal áll a szabad szó és szabad gondolat, azt kívánták, hogy hallgassanak a polgárok és csak a vezéri akaratnak tegyenek eleget. Erre a felfogásra rácáfolt az élet és rácáfolt az idő.

Beszédét az alábbi szavakkal fejezte be:

— Mi nem minden áron a hatalom előtt hajbókolunk, mi valamennyien egy elvet vallunk, azt, hogy magyarok vagyunk és ennek az országnak a boldogulásáért akarunk dolgozni. A módszerek lehetnek különbözők, de egymásra találunk akkor, ha a hazáról és a nemzet egyeteméről van szó. Szavaimat azzal fejezem be, hogy *annak a szellemnek a fennmaradására ürítem poharamat, amely az élő polgár és a hűséges ember mindenkori erénye és nagyszerű tulajdonsága.* (Élénk éljenzés.)

Olbrich Pál, a krisztinavárosi egyházközség helyettes plébánosa *Ripka* Ferencben az egyházközség elnökét köszöntötte. Assisi Szent Ferenc példáját idézte, *Ripka* Ferenc védőszentjéét, akinek az ünnepelt alázatos követője.

Szudy Elemér a *külön budai szellemről* emlékezett meg pohárköszöntőjében.

— Itt, a Duna jobbpartján mások az emberek, mint odaát Pesten — mondta. — Más a tekintély, más a gondolkozásuk, a lelkük. — Beszéde végén a budai szellemet köszöntötte, amelynek a történelmi levegője külön ihletet ad.

Baránszky Gyula dr., kormányfőtanácsos emlékezett szellemű üdvözlő szavai után *Dunay* Jenő és *Payr* Hugó, *Kertész* Róbert és *Ferdinandy* László után

Ripka Ferenc

emelkedett szólásra.

Meghatott szavakkal köszönte meg az ünneplést és különösen meleg szavakkal köszönte meg *Bethlen* István megjelenését. A polgárságnak — mondotta *Ripka* — támogatni kell a régi vezéreket törekvéseikben és jószándékaik megvalósításában.

— Én mint egyszerű polgár emelkedtem ki a sorból — mondta — és meg tudom különböztetni a hatalomnak szóló ünneplést az egyéneknek szóló ünneplestől.

Azt a zászlót, melyet lobogtattam, sohasem adtam ki kezemből és ennek szól a mai ünneplés.

A győzelmet a budai polgárság tette lehetővé. Ezért tisztelem a dolgozó polgárságot, de ellenszenvem van azok iránt, akik munka, tanulság és felkészültség nélkül igyekeztek a közelmúltban érvényesülni. Kétségbe kellene esnem, ha nem tudnám, hogy a pusztulás után kisüt az életetadó nap. Már-már úgylátszott, hogy a magyar közélet nem tud feltámadni. Rendkívül nagy értékeket tettek félre, tudatlanság és megfélemlítés köde borította el a közéletet, mégsem vesztettük el hitünket. A közélet nem lehet erköles nélkül. Az erköles éltető szelleme a szabadságszeretet és a törvénytisztelet. *Aki a törvényeket a legkisebb megrázkódtatásnak teszi ki, az a közéletet összedönti és maga alá temeti azokat, akik ezt az uralmat szolgálták.*

— Ezek az esztendők súlyos csapásokat mértek ránk. A magyar közéletnek olyan látszata volt, mintha forradalomban élnénk. Sarcolásból szereztek pretoriánus hadakat. Volt egy férfiú, aki a forradalomból kivezette a népet és a belpolitikában is kiirtotta a dudvákat. Ez a férfiú *Bethlen* István volt, akit el akartak nyomni és munkáját leértékelték. Ennek az államférfiúnak nagy erényei közé tartozik, hogy keveset beszél, de sokat cselekszik.

Közéleti pályám legnagyobb büszkesége, hogy honmentő munkájának szerény munkása lehettem.

Éppen ezért hirdetem a polgárság összefogását, de nem úgy, hogy egyféleképpen szabad csak néhány eszmét szolgálni. Itt mindenki a szabadságot szereti.

A fővárosnak vissza kell adni önkormányzatát.

Az a szerencsétlen kísérlet, amely a múlt rendszerből itt maradt, megbukott és reméljük, elmúlt mindenkorra és nem marad belőle más, mint a jó állásokban elhelyezett kegyencek, akik mint az elhagyott temetőben lévő sírkeresztek fognak emlékeztetni a mulandóságra.

Ripka Ferenc után *Abt* Albin a budai legitimisták, *Incze* Kálmán az erdélyiek és *Reibel* Antal a volt iskolatársak nevében mondottak még pohárköszöntőt.

Nem lehet többé levenni a napirendről az állandó budai szinház ügyét

Rövidesen eldől a Budai Színkör sorsa — Mi lesz a Várszínházzal?

A budai színház ügye most már nem alszik el és remélhető, hogy ezzel kapcsolatban végre a budai állandó színház kérdése is megoldódik. Teljes tárgyilagossággal elismerjük, hogy e kérdésben figyelembe kell venni a főváros pénzügyi helyzetét is, mindemellett bizonyos, hogy a budai állandó színház ügyét tovább halasztani nem lehet.

Amikor a krónikás hűségével beszámolunk a Budai Színkör körül felmerülő tervekről és javaslatokról, minden irányban fenntartjuk magunknak, hogy e kérdésben Buda közönségének álláspontját is kifejtve, annak teljes méltánylását követeljük.

A főváros közművelődési ügyosztálya a közeljövőben összeül, hogy döntsön a *Budai Színkör* sorsáról. *Némethy* Károly tanácsnoknak érdekes tervei vannak a Budai Színkörrel kapcsolatban.

Ha a Színkört az illetékesek fenn akarják tartani, akkor az épületet át kell alakítani.

A nézőtérnek vasbeton konstrukciós átépítése többszázezer pengőbe kerülne. Érdemes-e ilyen nagy befektetéssel újjáépíteni a Színkört, olyan kérdés, amire aligha adható igenlő felelet. A Budai Színkört mai helyéről a Horváth-kert túlsó oldalára kellene áthelyezni.

Némethy tanácsnok szerint szó lehet arról is, hogy a Horváth-kerti műintézetet *lebontják*, helyette

a Tabánban építenek új nyári színházat.

Abból az összegből, amibe a Színkör épületének rendbehozása kerülne, a Tabánban nyári színházat lehetne építeni.

Van számos más terv is a Budai Színkörrel és az állandó budai színházzal kapcsolatban.

Meg kell oldani a Várszínház dolgát is, mert Isten ellen való vétek, hogy ez a gyönyörű empire-épület lassanként teljesen elpusztul.

a használatlanság folytán. Ezekkel a kérdésekkel legközelebb bővebben foglalkozunk, egyelőre csak annyit: örülünk, hogy végre aktuálisak és nem lehet többé levenni azokat a napirendről.

Mátyás király budai palotáját újra felépítik — egy Izabella-utcai iskolában

Néhány hónapon belül teljesen elkészül az egykori várpalota kicsinyített mása

Köztudomású, hogy Buda fénykorát Hollós Mátyás király uralkodása alatt élte, ki költséget nem kímélve külföldi neves mesterek, mint *Benedetto da Majano*, *Fioravanti* s mások igénybevételével igyekezett a budai Várhegyen elődei által megkezdett s különösen *Zsigmond* király alatt nagy erővel folytatott palotaépítkezést minél fényesebben befejezni. Az egykori kúttők egész fejezeteket szentelnek krónikáikban Mátyás király palotájának diesőítésére, úgyhogy meglehetős hű képet alkothatunk magunknak a palota méreteiről és művészi értékeiről, melyek valóban páratlanok lehettek az akkori Európa szegényes fejedelmi udvaraihoz képest. Sajnos azonban itt is érvényre jutott a *„sic transit gloria mundi"* szólás, mert a török uralom letűnése után kő kövön nem maradt e világhírű épületből, melynek falait ágyúlövések s az alattuk elhelyezett lőporkamrák felrobbanása tette romhalmazzá.

A régebbi, Árpádházi királyi palotát csak a *tatárjárás után* kezdték építeni a mai Várhegyen, mert *addig a királyi székhely Óbudán volt* s régebbi királyaink okievelei a *„Castrum Veteris Budae"* keltezést viselik. *IV. Béla* volt az, aki a mai szakadékos területű Várhegyen, melyen eladdig csak kereskedelemmel foglalkozó zsidók laktak, palotát emeltetett s azt védőfalakkal vétette körül. Zsigmond király ú. n. *Friss palotáját* már több idegen utazó, mint *Camalduli Ambrus* (1417), *Bertrand de Brocquere* (1433) díséri magasztaló szavakkal Minden építkezését elhomályosították azonban Mátyás alkotásai, melyek emlékét különösen *Bonfinius*, az itt huzamosabb időn át élt olasz történetíró munkái örökítették meg számunkra. E krónikában pontosan leírja a palota udvarait, kutjait, éreszobrait, a híres könyvtár épületét, mely egyszersmind csillagvizsgáló is volt, a tornyok helyét és nagyságát, a királyi kertek elhelyezését, a kápolnákat, a bennük volt orgonákkal, márvány és ezüst víztartókkal stb.

E leírásból tudjuk, hogy *a királyi palotát csaknem egészében fedett folyosó vette körül, két udvara volt, melyet szobrokkal díszített kapu választott el.* A kapu előtti díszes hídról viszont *Velius* Gáspár ugyancsak egykorú utazó leírásából van tudomásunk. Ő tesz említést a vár 7 tornyáról is,

melyek közül a legnagyobbat befejezetlensége miatt Csonka toronynak nevezik.

Egy 1493-beli nürnbergi krónika szerint *„Corvinus Mátyás király a kitűnő Buda várát díszes fallal vette körül, úgyhogy valamennyi régi várnál különb s legvastagabb falairól s legfényesebb termeiről híres"*.

Maradtak azonban képes ábrázolások is, melyek alapján a folyosók, tornyok, termek, udvarok, kapuk képe meglehetős pontosan rekonstruálható. Mindezen adatok tekintetbevételével *Lux* Kálmán dr., műegyetemi tanár, kinek legújabban a zsámbéki 800 éves templom stílszerű restaurálását köszönhetjük, még a háború előtt hatalmas, kb. 2 m hosszú kartont készített, melyen *Mátyás királynak e világszerte nagy feltűnést keltett palotája a legkisebb kéményig, címerig, szélkakasig hűen ábrázolva látható.* De mivel annak csak miniatür másban való kivitelezése is akkor kb 3000 aranykoronába került volna, a gondos tudományos készültséggel és igen nagy munkával készült terv csak papíron maradt meg.

Most azonban akadt egy önzetlen és lelkes férfi, aki a régmult magyar dicsőség emlékei iránt való rajongásból s a nemes történelmi hagyományok iránti lelkesedésből önként magára vállalta azt a rettenetesen fárasztó munkát, hogy ezt a csodapalotát kb 5 m hosszú és 3½ m széles, 70 cm magas modellben, a Lux-féle terv alapján, teljesen a saját költségén elkészítse, persze — fából és karton papírosból. Vitéz *Csia* Lajos a neve ennek a szerény, de annál nagyobb eredményekkel dolgozó férfiúnak, aki polgári foglalkozására nézve *református hittanára az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskolának s egyúttal alapítója és fenntartója az ott elhelyezett ú. n. Bibliai Múzeumnak.* A főváros ezen egyik legkülönlegesebb s amellett a közönség által, sajnos, alig ismert múzeumáról bővebben ezúttal e helyen nem foglalkozunk, csak megemlítjük, hogy a külföldi francia, angol, sőt délafrikai lapok híradásai nyomán igen sok idegen keresi fel, hogy megtekintse az ott több méteres modelleken szemléltetően látható szentföldi tájakat, pl. Salamon király templomának Perrott és Chipicz-féle rekonstruált mását, a Bábel tornyát, a mai jeruzsálemi Ómár mecsetet, a heródesi templom hatalmas épületeit stb., melyek méltatlan helyen, két kis iskolai teremben egymás mellett összezsúfolva állnak, de még így is bámulatba ejtik minuciózus kidolgozásukkal a szemlélőt.

Itt találjuk magas falábakon álló deszkázaton a már majdnem kész Mátyás-palota modellt Acs Sándor és *Gácsik* István szobrász iparművészek faragják, ragasztják a lombfűrészmunkával, festékkel, papírmaséval végtelen türelemmel és gonddal már ez év eleje óta épülő hatalmas várkastélyt, melynek végleges elkészüléséhez még kb. 2 hónapi munka szükséges. Már látszik a minaretszerű tornyával magasra kiemelkedő *István torony, a könyvtárépület, Mátyás király lakópalotája, az idegen követek, a könyvmásolók, festők német fagerendastílű lakóosztályai, Mátyás király ú. n. összekötő palotája, a Zsigmond-féle Friss-palota, a várkápolna, a konyha 7 kürtőjével, a hatalmas Csonkatorony, a Várnak Krisztina felőli oldalán, az összekötő palota loggiái az oszlopok legpontosabb miniatür kivitelével,* az ú. n. gyilokjáratos folyosók, melyekről a fal alá tolakodó ellenségnek forró olajat, köveket, szurkot önthettek a fejére. Készen van az *elővár,* mely a mai Várbazár helyén állott a buzogány tornyokkal, melyek még *Ybl* idejében is megvoltak. Észak felé a Szt. György térig terjed a modell építése, mely 1:100 arányban készül, pontosan a felette látható Lux-féle karton alapján s befejezése után 5 méter hosszú és 3½ méter széles remekműnek ígérkezik.

Annál szomorúbb, hogy a nagytiszteletű úr ma még azt sem tudja, hogy ha ez a roppant tudományos felkészültséggel és költséggel készülő mű meglesz, *hol fogják majd felállítani,* mert az iskolának máris szüksége van a tanterem helyiségekre s már-már „kilakoltatással" fenyegetik a szorgos munkáskezek iparművészetileg is csodálatraméltó alkotását.

Nem kételkedünk benne, hogy amint a rekonstrukció elkészül, olyan mindenki által hozzáférhető helyen fog kiállításra kerülhetni, hogy a nagytiszteletű úr és lelkes munkatársainak hónapokig tartó gondos munkája úgy az illetékes hatóságok mint a nagyközönség részéről remcsak erkölcsi, de anyagi tekintetben is meg fogja kapni a nemzeti dicsőség e páratlan emlékének muzeális értékű feltámasztására méltán kiérdemelt teljes elismerését.

Dr. Margittay Rikárd.

Nincs fürdőváros fürdőkórház nélkül

Bilkei Pap Lajos tanár előadása a Budapest Fürdőváros Egyesületben

Nem szerénytelenség, hanem a jól teljesített kötelesség tudata kötelezi arra a *Budai Naplót,* hogy rámutasson régi akciójának — bár késői, de annál értékesebb visszhangjára és közeledő sikerére. Hasábjainkon nem egyszer megírtuk, hogy nemcsak budai, hanem országos érdek is, a magyar főváros és főképpen Buda természeti kincseinek helyes kihasználása. A cél, hogy e kincsek — világviszonylatban is páratlan értékei — használhatók váljanak a főváros népének, de ezenfelül az egész csonka országnak és a gyógyulásra szorult betegeknek a világ minden tájáról is.

A *Budai Napló* számított arra, hogy szava nem hangzik el hiába. A kérdéssel lapunkban foglalkozott már *bilkei Pap Lajos* egyetemi magántanár is, aki most az élőszó hatalmát is a nagy cél, tudományos és gyakorlati megvalósításának szolgálatába állította. A fővárosi gyógyfürdők tudós igazgatófőorvosa a *Budapest Fürdőváros Egyesület* meghívására rendkívül érdekes előadást tartott a Gellért-szállóban

a tudományos fürdőkutatásról és reumakutatásról.

Az ülésen, amelyen nagyszámú előkelő hallgatóság vett részt, a gyengélkedő *József Ferenc* dr. főherceg helyett *Skerlec* Iván báró elnökölt, akinek elnöki megnyitója után *Szviezsényi* Zoltán min. tanácsos, a gyógyhelyi bizottság igazgatója emlékezett meg arról az eredményes és fontos misszióról, amelyet a főherceg legutóbbi olaszországi utazása kapcsán fejtett ki a budapesti gyógyfürdők érdekében, amelyről a *Budai Napló* is megemlékezett.

Bilkei Pap Lajos dr. előadásában arra mutatott rá, hogy amilyen lázasan fegyverkezik a világ, olyan intenzitással dolgozik az egész tudományos világ a különböző betegségeknek, de főképpen a reumás betegségek kutatásával és gyógyításával nemcsak balneológiai, hanem klimatológiai szempontból is. Ebben a tudományos fegyverkezésben nem lehet megállás, folytatni kell a megkezdett munkát és be kell bizonyítani az egész világ előtt, hogy

fürdőink értéke, gyógyereje felveszi a versenyt a világ eddig ismert fürdőivel.

Budapest bizonyos betegségek szempontjából komoly európai hírű gyógyhely, ahol a legjobb szakorvosok vannak, ahol a legteljesebb és a legmodernebb a therápiás berendezés. Itt azonban nem szabad megállani, hanem

biztosítani kell a fürdőváros kifejlődésének tárgyi feltételeit. Elsősorban a tudományos kutatómunkát kell biztosítani megfelelő kutató-intézet felállításával.

Megfelelő vizsgáló berendezésekre és beteganyagra van ehhez szükség. Ezt minden fürdő mellett meg lehet kevés pénzzel teremteni. A szükséges forrásvíz-analíziseket az egyetemi kémiai intézet végezze el külön helyiségben.

A klimatológiai megfigyelések a Meteorológiai Intézetre, a geológiai munkák pedig a Földtani Intézetre várnának: mindenütt egy-egy fiatal magyar tudós irányítsa a gyógykezelést, de nem külön helyiségben. A város, a magánfürdők és a Gyógyhelyi Bizottság tartsák fenn ezeket az intézményeket. A kutatómunka egységesítésére a Gyógyhelyi Bizottság orvosi szakosztálya létesítsen kutató-tanácsot.

A legfőbb tennivaló a fürdőkórház megépítése,

amelyben a szegény ember, a betegbiztosító fürdőkezelésre szoruló beteganyaga nyerne elhelyezést és tenné egyszersmind lehetővé a nagyszámú tudományos észlelést. Itt folyna az orvosképzés az orvosi segédszemélyzet és a fürdősök kiképzése. Fürdőkórház nélkül nem képzelhető el Budapest-fürdőváros jövője és ezért ennek megvalósítására minden erővel össze kell fogni az illetékes szakköröknek.

A nagy tapssal fogadott előadáshoz *Benczur* Gyula dr., *Bellák* Sándor dr. és *Grósz* Emil dr. egyetemi tanárok hozzászólása után *Grosch* Károly dr. belügyminisztériumi miniszteri tanácsos, a Gyógyhelyi Bizottság másodelnöke szólt hozzá.

— Olyan belügyminiszterünk van, — mondotta emelt hangon — aki az itt felvetett gondolatok iránt a legmelegebben, a legbensőségesebben érdeklődik. Én is azt javasolom, *minél előbb vezessünk küldöttséget a belügyminiszter úrhoz, mert biztosan hiszem, hogy az ő segítségével ezek a kérdések a megvalósulás stádiumába jutnak.*

Még egy hét sem mult el az előadás és *Grosch* Károly javaslatának elhangzása óta, máris megtörténtek az előkészületek, hogy *bilkei Pap* Lajos dr. tervei Kozma Miklós belügyminiszter elé kerüljenek.

A *Budai Napló* értesülése szerint a belügyminiszter igen komolyan érdeklődik a kérdés iránt és kétségtelenül a legnagyobb jóakarattal segíti elő ennek az országos fontosságú kérdésnek a megoldását.

Be kell engedni az őstermelőket a Batthyányi-téri piacra

Hogyan lehetne megoldani a mindjobban elnéptelenedő piac problémáját

Sokat írtak meg foglalkoztak a Batthyány-téri vásárcsarnok dolgával. Egész agytrösztök alakultak, hogy kitalálják, mit csináljanak a csarnokkal és a fantasztikus tervek egész sorát publikálták erre vonatkozólag. Autobusz-garázst, fedett sportcsarnokot meg sok egyéb mindent akartak csinálni belőle, csupán egyetlen gondolat nem jutott egyik városrendezési Conrad-nak sem az eszébe: az t. i., hogy vásárcsarnoknak is jó lenne az épület.

A főváros közélelmezési ügyosztályát nem zavarták azonban a különböző tervezgetések és továbbra is fenntartotta a piacot a csarnokban, bár tagadhatatlan, hogy a piac forgalma egyre csökkent. Kevés a vásárló és kevés az árusító, úgyhogy valóban csinálni kell valamit ezzel a piaccal.

Hogy mit: nagyon egyszerű.

Be kell engedni a Batthyány-térre az őstermelőket.

Régi tapasztalat, hogy a közönség szívesebben keresi fel azokat a piacokat, ahol szekerekről is vásárolhat. Természetesen a valódi őstermelőkre gondolunk, a kisgazdákra, akik a maguk termelvényeit árulják, nem pedig ál-őstermelőkre. Egyszeriben fellendülne ez a piac és ezzel — mint a tapasztalat bizonyítja — megtalálnák számításaikat a rendes piaci árusok is, épúgy, mint a vásárló nagyközönség.

Az őstermelők ép annyira szívesen jönnének a Batthyány-térre, mint amennyire nem szívesen mennek a *Buda gyöngye* mellett fekvő piacra.

A vásárcsarnok előtt és körül rengeteg szekér férne el és a most elhanyagolt, egyre jobban elnéptelenedő piac problémája egyszeriben megszűnne probléma lenni.

Felhívjuk erre a megoldásra a közélelmezési ügyosztály kitűnő vezetőjének, *Rosta* János dr. tanácsnoknak figyelmét, aki eddig működésével bebizonyította, hogy rendkívüli érzékkel intézi a közélelmezés nehéz ügyeit.

UTAZÁS BUDÁN

Írta: **Gegus Dániel.**

A *Budai Napló* hasábjain ez alatt a cím alatt annakidején több írásom jelent meg, amelyekben felfedező utam eredményeképpen Buda kincseit igyekeztem föltárni, Buda szépségeire ráirányítani a közönség figyelmét. Ezek az írások megszakadtak különböző okok miatt, amelyek között szerepet játszott az is, hogy szegény jó *Viraág* Bélánk szememre hányta sokszor, hogy sem ő, sem a nyomda nem tudja megfejteni a hyeroglifaimat. Bizonyos, hogy *nehéz írásom van,* bár tetszetősnek mondják sokan, úgyhogy magamnak is okozott fejtörést nem egyszer az elolvasása.

Most hát próbára teszem a Napló friss szerkesztőit, akik igazán szépen kezelik *Viraág* Béla örökét s nagyon kedves perceket szereznek nekem okosan és szépen szerkesztett újságjukkal. Valószínűleg velem együtt mindazoknak, akik aggódó tekintettel követték az elárvult *Napló* sorsát, amikor a kedves patriarchális, nagyon is hozzáértő jó, öreg *Viraág* Bélánk mosolygós kék szemei örökre lezárultak.

Meg kell állapítanom, hogy *az új szerkesztők teljes mértékben tiszteletben tartják a rájuk maradt hagyományokat s a lapnak minden sora átizzik a Buda iránt való szeretetben.* Már ahogyan illik is a legrégibb budai laphoz, amelynek a megalapítóját *Buda szerelmesének* neveztem el egykoron. De az is volt, testestől-lelkestől.

Budával már azért is foglalkozni kell állandóan, mert ennek az ősi városnak vannak nagyszerű történeti emlékei s vannak utolérhetetlen természeti szépségei s megbecsülhetetlen kincsei. Bizonyos, hogy Pest ma a világ legszebb városai közé tartozik, mégis *mi lenne Buda nélkül?* Buda a drágagyöngyös korona a szépséges város diadalmas fején s ennek a koronának a gyöngyeit nekünk csiszolnunk és ápolnunk kell, hogy ragyogása mindig erősebb, felségesebb legyen. A két városrész gyönyörűen egészíti ki egymást.

„Az ifjú, szép Pest, mely bizton ölelve
Nyujt Corvin nagy várának hű kezet" —

énekli *Arany „Széchenyi emlékezete* című ódájában.

Budát nagyon sokáig elhanyagolták. Pestre irányult minden figyelem, csak az utóbbi években kezdettek vele is intenzívebben foglalkozni. Boldogan látjuk, hogy a fejlesztési programban mindenütt ott szerepel, nem sajnálják tőle sem nyarat. Fürdőinek felépítésére rövidesen sor kerül, két új híd önti át az emberek seregét a Duna hátán, akik Buda szépségeiben akarnak gyönyörködni, kincseiben részesülni.

Nagy gyönyörűséggel utazom el naponként a lezsedett Tabán mellett, amelynek talajából éppen most ásnak ki antik történeti épületeket, nemzeti históriánk emlékeit. Gyönyörködve nézem, mert *az a perspektiva, amelyet a Tabán helyén megalkotott gyönyörű hegyoldal nyujt, a legszebbek közül való. Mindig félve gondolok arra, hátha egyszer csak elkezdik beépíteni ezt a remek kertet ormótlan modern házakkal, szanatóriumokkal, szállodákkal,* amiként ezt itt-ott olvasgatom nagyon hozzáértő városépítők tolláből. Minden porcikám tiltakozik ez ellen a merénylet ellen, amely tönkretenné ezt a tabáni szépséget, Budának egyik legszebb látványosságát.

Szálloda helyénvaló lesz a *Rudas-fürdő* mellett, be lehet kalkulálni a *Szent Imre-fürdőbe* is, sőt szanatóriumot is, de *azt a szépséges zöld hegyoldalt nem szabad elrontani.* Amiképpen vétek volna a Vár ódon, romantikus házait is felcserélni a modern építészet esetlen tornyaival, erkélyeivel.

Szegény jó *Viraág* Bélával sokszor sétáltunk el a vérmező mellett. Buda szerelmesének megújul a ragyogó fantáziája s csodásan építette be a vérmezőt.

— Látod, — mondta rajongva — oda a középre jön egy hatalmas színház, mellette mulatók, vendéglők, kávéházak, bennük tolongó népsokaság a világ minden tájáról, keleti fejedelmek, maharadzsák, akik öntik ebbe az országba a gazdagságukat, ebbe a szépséges városba a kincseiket.

Mosolygós, kék szemei felragyogtak: *„A Kelet, — barátom, a Kelet,* a rokonaink, a testvéreink, akik idehozzák az agrár kincseit, új város csodás gyémántjait, indiák minden szépségét és gazdagságát!"

A vérmezőn pedig ott lovagolt körbe-körbe egy kutyamosó, a gazdája lova hátán s a másik néhány baka tanulta a taglalt menetet . . .

A napokban elmentem a várszínház mellett, amelyen egy emléktábla hirdeti, hogy a zene fejedelme, *Beethoven* 1850-ben itt hangversenyezett. Arra gondoltam, *miért áll itt ez a színház évek hosszú sora óta üresen, elhagyottan?* Budának nincsen színháza, mert a Budai Színkört, ott a Horváth-kertben, nem lehet annak nevezni, az óbudai Kisfaludy-színház messze van s örökké halódik. *Nem lehetne-e visszahozni a régi időket, amikor hetenként többször felváltva a Nemzeti Színház és az Opera tartott itt előadásokat?* Egyik állami színházunknak sincsen ma kamara színháza, mennyire alkalmas volna erre ez a csinos külsejű, nagy multú Várszínház? Át kellene egy kicsit építeni, kitatarozni s menne a dolog. Egész bizonyos, hogy volna közönsége, ha ott nagyszerű előadásokat produkálna a Nemzeti, az Opera. És volna színháza Budának.

De éppen így lehetne szó a Krisztina-téri nyári színház felépítéséről is. Jó helyen van, nem kell éppen a Vérmezőre menni utána, ott úgyse engedi át a helyét a galoppozó kutyamosó s a gyepelliző baka. De nem is kell, ez a nyári színház központon fekszik, csak kőszínházat kellene faragni belőle. Csodálom, hogy Pesten gombamódra nőnek a színházak s erre még senkisem gondolt. Építse meg a főváros, üzlet lesz belőle, csak *igazi művészetet kell produkálni.* Budának nagy közönsége van, örülni fog, hogy nem kell a hidakon átvádolni, ha színházat akar látni. Én azt hiszem, *két színház se volna sok Budának.*

Ha már művészetnél tartok, rátérek az irodalomra is. *Viraág* Béláék húsz s egynéhány évvel ezelőtt megcsinálták a *Hollós Mátyás Társaságot* s egész szépen kezdtek vele prosperálni. Egy budai irodalmi központ élt a gondolatukban, budai írók, művészek és tudósok társasága. Elsőrendű gondolat. Valahogyan azonban ez a társaság az utolsó években elkezdett haldokolni. Mi volt az oka, nem kutatom, csak fájt nekem ez a haldoklás.

Ezt a Hollós Mátyás Társaságot kell újra és jól megalkotni, bizonyos, hogy Buda társadalmi életében nagyjelentőségüvé fogja magát rövid idő alatt kinőni. Budán nagyon sok író, költő, művész és tudós lakik. Nem baj az, hogy ezek más irodalmi társaságnak is tagjai. *Herczeg* Ferenc, *Zilahy* Lajos, *Szász* Károly és még sokan mások, azért, hogy díszei a Petőfi, Kisfaludy Társaságnak, lehetnek díszei a budai Hollós Mátyásnak is, ha ez úgy kinővi magát, amit szentül hiszek, hogy dekórum lesz ennek a tagsága is. Egy ilyen illusztris irodalmi társaság pedig nagy dolgot tudna produkálni a budai társadalmi életben.

Kedves, régi kenyeres pajtásom, *Olty* Antal, nagyrészben pedig töled és lelkes szerkesztőtársadtól függ, hogy ezeknek a nagyszerű budai ügyeknek a propagálását lapotokban állandósítsátok s a toll hatalmas erejével elősegítsétek azok megvalósítását.

Tegyétek ezt, kedves barátaim.

„Miért fűtsünk koksszal?"

címen kiírt kokszjelmondat-pályázat a kokszfogyasztók legszélesebb rétegeinek érdeklődését keltette fel. A minden várakozást felülmúló hatalmas tömegben beérkezett pályamunkák feldolgozása hetekig tartó munkát igényel.

Beérkezett összesen 7907 pályamű

A bíráló-bizottság elnöke: Herczeg Ferenc, tagjai: Karinthy Frigyes, Lázár Jenő, Magyar Miklós, dr. Morvay Endre, dr. Nagy László, Papp Jenő, dr. Techert Gyula, dr. Véssei Ede.

A hatalmas anyag elbírálása folyamatban van. A bírálat eredményét, a nyertes jelmondatok szövegét, jelígéjét és szerzőinek nevét és címét e lapban fogjuk közölni.

A nyertesek posta útján külön értesítést is kapnak.

Pormaszkot a Lajos-utcaiaknak

(Levél a szerkesztőhöz)

Kedves Budai Napló!

Önöknek kétségkívül igazuk van, amikor lapjuk hasábjain minden alkalommal kiemelik Buda szépségeit, egészséges klímáját és mindazt a sok szépet és jót, ami szinte egybeforrott már a Buda névvel.

Nem is volnék én ünneprontó, ha véletlenül nem került volna a kezembe a bakteriológiai intézet szakvéleménye, melyben a számok megdönthetetlen erejével bizonyítva van, hogy a főváros legporosabb utcája a Lajos-utca.

Nekünk, akik itt lakunk, nem kellett ugyan kimutatás ahhoz, hogy ezt tudjuk, mert ez a Lajos-utcai por nálunk nem irásban, hanem a maga csúf és egészségtelen valóságában jelentkezik: beszáll az ablakon, amelyet pedig a levegő számára nyitunk ki, ráül tüdőnkre és bútorainkra, beszáll szemünkbe és ivóvizünkbe.

Mindez azonban még mindig nem indított volna arra, hogy a Budai Naplót levelemmel zaklassam. Hisz Önök állandóan vigasztalnak bennünket és mi örömmel olvassuk is, hogy nemsokára rendeznek itt mindent, utat, közlekedést, hidat, parkot, szóval ahogy itteni őseink ékes németséggel mondanák, hogy lesz minden, „ami jó és drága". Hát éppen azért írok, hogy óbudai polgártársaim figyelmét az eljövendő drága dolgokig is — valami olcsóbbra hívjam fel.

Olvasom, hogy Amerikában „pormaszkot" találtak fel. A pormaszk gázmaszkhoz hasonlít; semmi bacillust nem bocsát át. Nemcsak az iparban fogják felhasználni, hanem otthon, a lakás takarításánál is nagyon hasznos lehet.

Tessék elképzelni egy városrészt, ahol az emberek pormaszkban járnak. Olyan idegenforgalmi attrakció volna ez Óbudán, hogy a mi jó öreg Aquincumunk féltékenységében visszabújna a föld alá.

Kár, hogy e találmány híre csak a fővárosi költségvetés elkészülte után jutott el ide. Mert úgy-e bár, Szerkesztő Uram, azirányt semmi kétség nem lehet, hogy e sürgős „légvédelmi" készüléket a főváros szerezné be nekünk?

Egyébként azt hiszem, hogy — jövőre se lesz még későn. Vagy Szerkesztő úr, azt hiszi, hogy akkorra már nem kell? *(Aláírás)*

Le akarták csapolni a Balatont és búzát termelni a helyén

Rendkivüli érdekességek a várbeli térképkiállításon

Az *Országos Levéltár* térképkiállítást rendezett a *Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének* kongresszusa alkalmából, amelynek keretében bemutatja *a magyar polgári térképezés multját 120 térképen.*

Az első polgári kézbe is kerülő térkép, a *Lacy* tábornagy parancsára készült *országtérkép* 1769-ben jelent meg. A legelső közhasználatba került részletes térkép *Lipszky* huszárkapitány műve. Érdekesen fest egymás mellett három század térképtípusa: a XVI. században készült Lázár-féle térkép (az akkor még esztergomi érsek íródeákja), a XVIII. századbeli Krieger-térkép és a XIX. század általános mintája, Lipszky atlasza.

Még érdekesebb a *várostérképészet* fejlődésének bemutatása, ahol az egyik térkép szerint 1785-ben Budán krajcárért lehetett venni egy négyszögöl földet.

Krieger Sámuel Balaton-térképe szerint 1766-ból a Balaton teljes lecsapolása után csak egy kis ér maradt Tihanynál. (Abban az időben ugyanis mindenhol búzát akartak termelni, *a Balatont tehát feleslegesnek tartották!)*

Az *erdőtérképek* már nagy átmenetet mutatnak, de a *birtoktérképek* anyaga bővebb. Itt van Buda és Pesthidegkút vitás határának hitelesített térképe 1779-ből. Az Óbudáról készült úrbéri térkép feltünteti a jobbágyok neveit. A háromszögelés lényegét pedig, a felmért pontok fokozatos sűrítését Buda háromszögelési térképe illusztrálja.

A kiállított térképek legnagyobb része kézirat. A kiállítás csak bevezetője kíván lenni az egy-két éven belül megrendezendő térképkiállításnak a Nemzeti Múzeumban. *(B—y)*

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér.
Hirdetés ára milliméntersoronkint.

A százhúsz év előtti módi

Valamely új divat megjelenésekor mindig az tűnik ki, hogy a hölgyek a haladás eszméinek zászlóhordozói, a férfiak pedig a konzervatívok. A nők a divatszeszély legszélsőségesebb eszméit rögtön percipiálják és azoknak behódolnak. A teremtés urai rideg tekintettel nézik az újításokat. Nemcsak mert az ő zsebükbe vág a dolog, de mert nehezen tudják megszokni, hogy az asszony vagy az imádott nő, — előfordul, hogy a kettő egy személy is lehet — alakja, megjelenése megváltozik az új viselet folytán. Idővel azután a férfi is megszokja a divatot és pedig annyira, hogy neki tűnik legjobban szemébe, ha valaki attól elmaradt. Persze mire ennyire kifejlesztette szakértelmét, — már új divat érkezik, amelyben ő analfabéta.

Régebben se volt másképp, csak talán valamivel tartósabb volt a módi, mikor még delizsáncon és nem repülőgépen tört be. Hogy mit hordtak szépanyáink, ükapáink százhúsz év előtt, annak leírását veszem egy előttem fekvő rendőrségi circuláréből.

Budaújlakon betörtek egy úriházba és nagy halom ruhát elloptak. Ezt kurrentálja a policia és ezen alapon rekonstruáljuk a hajdani divatrevűt.

Tolvajkézre került tehát: egy rózsaszínű taft női ruhaalj és slepp, gránátszínű női ruha, zöld taft ruha, mindkettő aljjal és sleppel. Ezüstszínű taft, azután kék taft női ruha, utóbbi aljjal, sleppel. Csíkos atlasz ruha. Három nyári ruha muszlinnal fodrozva. Nyakbavető vagy vikkler taftból, muszlin kötény, négy muszlin kendő hollandi csipkével, egy lengyel kendő stb.

Hogy azonban nemcsak Éva, hanem Ádám számára is beszámoljunk a divatról, folytassuk a lopott tárgyak listáját:

Férfiöltöny aranygombokakl és taft béléssel. Sárga mellény ezüsttel hímezve és egy fehér atlasz mellény arannyal hímezve. Piros posztó mellény, aranyhímzéssel, nadrággal; selyem térdnadrág; bársony térdnadrág. Piros selyem-plüs mellény.

Mint látjuk az elegáns mellény tette a dandyt dandyvé. Szinte előttünk látjuk lebegni a Tsászárferedő sétányain a szép asszonyt gránátszínű taft krinolinban, a karjára felcsapott sleppel. Kezében a parasol, melyet nyelével lefelé hordoznak egy a végére alkalmazott karikánál fogva. Fején dús aranyhímzésű főkötő kacérkodik. Mellette rangosan lépked a gavallér. Aranygombos a frakkja, ezüsttel hímzett a hosszú piros atlasz mellény és bársony térdnadrágban, fehér harisnyában és ezüstcsattos félcipőben feszít. Kezében magas, ezüstgombos pálca, karján pedig az Ifiasszony hollandi csipkés vikklerje . . .

Gálosi Soma.

J. Viraág Béla hétfőn lett volna 73 éves. Hétfőn, október 19-én lett volna 73 éves *J. Viraágh* Béla, a *Budai Napló* alapítója és közel 34 éven át felelős szerkesztője. Ezt a születésnapot családja és tisztelői, valamint a *Budai Napló* szerkesztősége kegyelettel ülte meg, mélységesen átérezve azt a veszteséget is, amely egész Budát érte *J. Viraágh* Béla halálával. A farkasréti temetőben lévő sírját sokan keresték fel ezen napon, rengeteg virággal díszítették, de ezeknél a virágoknál maradandóbbak azok a virágok, amelyekkel a kegyelet és hálás emlékezés áldozik a budai szívekben *J. Viraág* Béla nemes, soha el nem múló emlékének.

Németh Imre szegedi előadása. *Németh* Imre képviselő a mult héten a szegedi Honszeretet Egyesületben *„Faji gőg és nemzeti öntudat"* címmel előadást tartott. Előadásában hangoztatta, hogy a magyarság fogalmát faji alapon meghatározni igen nehéz, mert már honfoglaló magyar törzseket sem az egységes vérség, hanem a politikai törvényszerűség formálta nemzetiséggé. A magyar nemzetiségi gondolat lényeges eleme a türelem, megértés, ami a másik nemzetiség felé mutat. A faji gőg szinte elviselhetetlen atmoszférát teremt Európában. A magyar nemzetiségnek legnagyobb feladata küzdeni a faji gőg ellen, amelynek három centruma van. Az egyik az ázsiai bolsevizmus, a másik a germán faji gőg, a harmadik a fanatikus valiássá merevült zsidó ortodoxia. Ezek ellen a magyar nemzetiség hordozhatja legtöbb joggal a keresztes hadjárat európai lobogóját.

Új templomot épít a Ciszercita-rend. A budai *Szent Imre herceg-úton* néhány héten belül megindul a Ciszercita-rend új plébániatemplomának az építkezése. Az új templom terveit *Wälder* Gyula műépítész, műegyetemi tanár már elkészítette, azokat a magasépítési ügyosztályhoz már el is juttatta és így az új templom megépítésére rövid időn belül már meghirdethetik a versenytárgyalást.

Tizenhárman pályáztak a hármashatárhegyi vendéglő bérletére. Most járt le a hármashatárhegyi vendéglő hatéves bérletére szóló pályázat. *Tizenhárom vendéglős, pincér és vállalkozó nyujtotta be pályázatát*, amelyekben a legkülönbözőbb árajánlatokat tették a bérlet elnyerésére. A legmagasabb ajánlatot *Baranyay* József tette, aki 7000 pengő fix bér mellett még a bruttó bevételből 8 százalékot is ajánlott. *Dénes* Gy. Aladár 4000 pengő fixbért és hét százalék bruttó részesedést kínált. A többi pályázók közül *Molnár Simon* György 3000, *Szalay* Illés 4000, *ifj. Artner* Alajos 3000, *Kis* Sándor 2000—3000, *Bürger* Márton 2400, *Bertók* Mihály 3000, özv. *Baksa* Mihályné 2400 pengő fix és 5.5 százalék részesedést, *Németh* István 3200, *Balázs* Antal 2800, báró *Wasmer* Gusztáv 3000, *Mies* Ernő 2500 pengő bért ajánlott fel.

Téli menetrend. Október 4-én lépett életbe s május 22-ig marad érvényben a vasúti és hajózási téli menetrend és ismét megjelent komlósi és kiscsöpényi *Komlóssy* Vilmos szerkesztésében és kiadásában a „Vasúti Útmutató" zöld menetrend. Az új téli kiadás tájékozást nyujt az összes belföldi közlekedéssel kapcsolatos tudnivalókról. Közli a személydíjszabásokat, menetdíjkedvezményeket, a hétvégi menettérti jegyeket stb., ára: 60 fillér, mindenütt kapható.

Kőrösi Albin budai versei

Kőrösi Albin, az elhúnyt nagy paptanár, költő és tudós gyönyörű verssorozatot írt *„Budai Séták"* címen. Ezek a versek soha nyomtatásban meg nem jelentek, most a *Budai Naplónak* engedte át közlésre őket az elhúnyt költő egyik barátja. A *Budai Séták*-at boldogult *Kőrösi* Albin az alábbi levél kíséretében küldte el budai barátjának:

Kedves Barátom!

Bár én is Budán lakhatnék! Ott minden más, egészen külön világ. A csönd és békesség országa, ahol a mai zaklatások között, ilyen folyton dolgozó irodalmi remetének, mint jó magam, bizony jól esnék megpihenni. Hiszen ott minden csupa álom és mese! És a boldog élethez kell-e más? . . .

Szeresd Budát és vedd ezeket a verseket örök vigasztalásul. Ottani sétáim közben sugározta őket belém az ég, a levegő, Buda varázsló igazsága, szívem boldog dobogása és Isten szent akarata.

Kőrösi Albin

A *„Budai Séták"*-ból itt közöljük az első verset, amelynek gyönyörű áhítata, mélyen átérzett költői szépsége, Budának mélységes szeretete bizonyára minden olvasónk lelkét meg fogja kapni.

ELSŐ SÉTÁM BUDÁN

Ha átmentem Budára
Egy más világban jártam.
A Gellért oldalán
Úgy terült el Tabán
Mint várkisasszony keblén
Hervadó, bús virág.
Az ég vadul vörös volt,
A hegyek feketék,
Harangok búgva kongtak:
Ne-még, ne-még, ne-még!

Minden a multat mondta,
Szomorú, szép mesét,
Amint jó bandukolva
A hegynek mentem én.
S ott fent, amint megálltam
A holnap jött felém
Reményes álmodással.
Ne-még, ne-még, ne-még!

Még itt kell most maradni,
Történetünk ölén.
Minden röggel beszélni,
Minden zugot megnézni,
Tanulni, hinni, félni,
Szebb, jobb jövőt remélni
És élni, élni, élni!

Amint így bandukolva
Járogattam Budán,
Úgy nézett rám a Vár,
Mint misztikus mesétől
Elátkozott király.
Reményes álmodással
Harangok búgva kongtak,
A fák lágyan susogva
Igazságokat mondtak.

Minden hitt és dalolt,
Emléket ringatott.
Lelkem vad lángolással,
Szívem mély dobbanással
Csak azt súgta felém:
Itt minden zug beszél,
Itt minden rög megért,
Budán a mult is él!

Börtön. *(Murányi-Kovács Endre verseskötete.)* A fiatal költőnemzedék egyik legtehetségesebb és legegyénibb tagja, *Murányi-Kovács* Endre *Börtön* című kötetben foglalta össze és adta ki verseit. Ezek a költemények egy borongós ifjú lélek vallomásai, amelyekben kirobbanó erővel jelentkezik a század problémáinak súlya alatt vergődő, esengő lélek. A könyv címe, a *Börtön*, szimbolizálja a költőt, a test börtönébe zárt embert és a mai élet ezer korlátja közé zárt lelket, amely szabadság, megértés, jövő felé kiált. *Murányi-Kovács* Endre tehetsége szinte robusztus erővel jelentkezik ezekben a versekben, amelyek a vergődő, nyugtalan ifjúság lázában fogantak. Csupa keresés, akarás, de hiába: mindenfelől ott merednek a börtönfalak, amelyek le akarják törni a szárnyalást. *Murányi-Kovács* Endre az új költő-generáció legértékesebb tagjai közül való. Eddig több prózai kötetben mutatta meg oroszlánkörmeit, ez a verseskötete azonban már kiforrott költőt revelál, akire fel kell figyelni. A szép kiállítású verseskönyv nagy nyeresége az új irodalomnak, amely sokat vár ezek után az új költőtől.

Kokszoló berendezést épít a Gázművek. A *Fővárosi Gázművek* vezetősége, értesülésünk szerint elhatározta, hogy legrövidebb időn belül megvalósítja régi tervét és megépítteti az új kokszoló berendezést. Az *építkezési költségek fedezése céljából a Gázművek 2 millió pengős kölcsönt fog felvenni.* A kölcsönt előreláthatólag a *Községi Takarék* fogja rendelkezésre bocsátani. Az új kokszoló mű létesítése által a koksz és kokszosítási melléktermékek előállítása lényegesen gazdaságosabban fog történni, mint a jelenben, mert a jelenleg használatban lévő avult rendszerű kokszkemencék üzeme kevésbbé gazdaságos az új rendszerűeknél.

Kétszobás utcai lakás, újonnan festve, azonnal kiadó. Cím: Krisztina-körút 65, fdszt. 1.

Óbudai őrség volt vasárnap az Országzászlónál. Vasárnap a budapesti III. kerületi leventeszakasz teljesített őrszolgálatot az Ereklyés Országzászlónál. Déli 12 órai őrségváltásra a III. kerületi levente-zenekar kísérte a csapatot.

J. Viraág Ilus mozdulatművészeti iskolájának kedvezménye a Budai Napló olvasóinak. *J. Viraág* Ilus mozdulatművésznő, *Dienes* Valéria dr. orkesztikai iskolájának tanársegéde, a Nemzeti Színház táncatanára nagy kedvezményben részesíti a *Budai Napló* előfizetőit és olvasóit. Azok részére, akik lapunkra hivatkoznak, rendkívül mérsékelt áron nyujt oktatást úgy az egyéni, mint a csoportos tanításban, Érdeklődni személyesen is lehet II., Margit-körút 64/a, szám, földszint 5 alatt délután 2—4 óra közt. Telefon: 1—660—27.

A Virágkedvelők Egyesülete szobanövény és kiskert ápolási előadást tart. Október 22-én, csütörtökön d. u. fél 5 órakor az egyesület helyiségében VIII., Eszterházy-u. 4. sz. alatt „Az élősövény" címen Füredi Jenő tart előadást. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Felvilágosítással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29. II. 11. (Telefon: 1—163—53.)

A Mária Terézia-rend ünnepe. A katonai Mária Terézia-rend tartotta meg százhetvenkilenc év előtt történt alapításának emlékezetére alapszabályszerinti ünnepélyes istentiszteletét a *királyi udvari és várkápolnában.* A rend vitézei *Horthy* Miklós kormányzóval az élükön a testőrök és koronaőrök díszes sorfala közt vonultak be a feldíszített kápolnába. Az egyházi szertartást dr. *Hász* István tábori püspök végezte fényes segédlettel és magas szárnyalású beszédben emlékezett meg a rendalapító nagy magyar királynőről, aki mint ilyen teremtette meg a világ legelső vitézi rendjét. Az ünnepséget bajtársi ebéd fejezte be a Nemzeti Kaszinó különtermében.

A Szentháromság-utcában állítják fel Hadik generális szobrát. A közművelődési ügyosztály a közeljövőben három új szoborral díszíti a fővárost. Ezek közül az egyik, amely *Vastagh* György alkotása, a *Hadik-szobor.* A bronzból készült mű a híres *Hadik* generálist, aki Berlint is bevette huszáraival, lovon ábrázolja. A szobrot az ügyosztály döntése alapján a Szentháromság-utcai elöljáróság épülete előtt állítják fel.

Mi újság a Városházán?

A kormány lemondása alkalmával régi politikai szokáshoz híven, dr. *Sipőcz* Jenő, Budapest főpolgármestere is felajánlotta állását. Miután az új kormány megalakult, *Kozma* Miklós belügyminiszter rendkívül meleghangú levelet intézett a főpolgármesterhez. Ebben arra kéri *Sipőcz* Jenő főpolgármestert, hogy legyen továbbra is munkatársa és nagy közgazdasági tudásával támogassa őt nehéz munkájában.

A Közmunkák Tanácsa pályázatot írt ki az Erzsébet-híd és a Ferenc József-híd közti Dunaparton építendő hajóállomásokra. A pályázat november 3-án jár le és az új hajóállomások építési munkáját már kora tavasszal meg akarják kezdeni, hogy az épületek április végére rendelkezésre álljanak. Ezzel kapcsolatban a Közmunkák Tanácsa a Lánchíd és az Erzsébet-híd közti Dunaparton lebontatja a hajóállomásokat, ezen a részen megszünnek a hajókikötők is. Csupán a bécsi hajok érkezése számára tartanak fenn egy stéget és innen indulnak majd a kiránduló hajók is.

Wossala Sándor tanácsnok és Friedrich Lajos műszaki főtanácsos elkészítették a polgármester megbízásából a városháza Gerlóczy-utcai, Városház-utcai és Kammermayer Károly-utcai, valamint az udvari keresztépület frontjainak kibővítésére vonatkozó tervezetet. A lényeg az, hogy a jelenleg háromemeletes épületeket négyemeletesre bővítik, a nélkül azonban, hogy ezáltal a műemléknek nyilvánított régi városháza homlokzati képe változást szenvedne. Az emeletráépítések folytán 15.800 négyzetméternyi alapterülettel bővülne a városháza férőhelye. Az építés 1,900.000 pengőbe kerülne.

A Közszállítási Szabályzat az egyes nagyobb munkák és szállítások kiadása előtt külön odaítélő bizottságok meghallgatását rendelte el. *Szendy* Károly polgármester a mult év októberében megalkotta az Ügyosztályközi Közszállítási Bizottságot, amely a székesfővárosnál a 10.000 pengőnél nagyobb értékű közszállítások, illetve 20.000 pengőnél nagyobb munkák vállalatba adására nézve tesz a polgármesternek javaslatot. A polgármester a bizottság elnökéül *Lamotte* Károly alpolgármestert jelölte ki, jegyzőjéül pedig *Wagner Weiss* István Konrád tanácsjegyzőt rendelte ki. A bizottság egyéves működése alatt összesen 432 vállalkozónak juttatott 15,239.859.95 pengő értékben munkát, illetve szállítási alkalmat.

A dunai mentőőrség ünnepe. Meleg ünneplésben részesítették *Bosnyákovits* Károly rendőrfelügyelőt abból az alkalomból, hogy az általa megszervezett dunai mentőőrség most már egy évtized munkásságának nagy eredményére tekinthet visszsza. A vízbőlmentést már 1876-ban emberbaráti kötelességgé tette a XIV. tc. 30. §-a, de még 1920-ban is még csak két hiányosan felszerelt, hasznavehetetlen ladik állt a folyamrendőri hatóság rendelkezésére. Az ide beosztott rendőrök 60 százaléka még úszni sem tudott. 1926-ban *Körmöczi* Emil dr., a BÖME igazgató-főorvosa közbenjárására 3 mótorcsónak és 3 segédmótorcsónak került a dunai kapitányság tulajdonába és állandó mentőállomások létesültek a budapesti hidak lábainál. A következő években újabb mótorcsónakokkal és újabb víziőrházakkal gyarapodott az állomány. Ennek köszönhető, hogy a *tíz év alatt 2093 fuldokló közül 2002-t mentettek meg.* Ez az eredmény a legmagasabb fórumok tetszését is kivívta és 1934 március hó 2-án a *Kormányzó Úr Őfőméltósága* legmagasabb elismerését nyilvánította *Bosnyákovits* főfelügyelőnek. *Bosnyákovits* nívós előadást tartott a Budapesten rendezett mentőügyi világkongresszuson, amelynek nyomán a *kongresszus felszólította az összes Dunamenti államokat hasonló intézmény létesítésére.*

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai címtáblafestőszete
II, Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSÍTÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II, MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 1-522-68.

Megnyílt a Magyar Műszaki Múzeum a Délivasút igazgatósági épületében

Negyven esztendő után valósult meg egy életrevaló eszme, amely újabb értékkel szaporította a magyarság kultúráját — és ami külön öröm számunkra — Buda látnivalóit.

1896-ban a millenáris kiállítással kapcsolatban vetődött fel először egy *magyar műszaki múzeum* felállításának terve. Pár nap óta pedig a *Mészáros-utcában, az egykori Déli vasút igazgatósági épületén* már ott díszeleg a csillogó felírás:

Magyar Műszaki Múzeum.

Két évvel ezelőtt határozta el véglegesen a kereskedelmi minisztérium, hogy felállítja a múzeumot. A szervezéssel és a megfelelő hely kiválasztásával *Lósy-Schmidt* Ede dr. műszaki tanácsost, a kiváló szakférfiút bízták meg. *Lósy-Schmidt* dr. választása a mészárosutcai épületre esett. Illetékes helyen tetszéssel találkozott javaslata és a kormány a mult év tavaszán rendbe hozatta a múzeum céljaira szánt épületet.

Lósy-Schmidt Ede dr. munkája természetesen jóval régebbi eredetű. Már 1921-ben megalapította a *Magyar Mérnök és Építész Egylet* kebelében a technika történeti gyüjteménytárát, amely a mostani múzeum magva.

Az új magyar múzeum elsőnek a magyar műszaki tevékenység XVIII. századbeli emlékeit mutatja be. Térképek sora hirdeti itt büszkén a régi magyar mérnökök kitűnő munkáját, míg üvegajtós szekrényekben ma már primitíven ható — akkor még boszorkányos — régi műszerek láthatók.

Fájó érzéseket ébreszt a következő szoba. Ebben a versekben, regényekben és szájhagyományokban is oly sokszor emlékezetessé tett és maradt *selmeci bányász-akadémia* emlékeit gyüjtötték össze. Száz esztendővel ezelőtt állították fel ezt a főiskolát, áldozatkész ősök. Ki mert volna akkor arra gondolni, hogy a bányavárosok földjét — melyeknek méhében kincsek-kincse rejlik — valaha is idegen bitorlók tapossák, hogy a százéves főiskolának, amely ma Sopronban működik — menekülnie kell ősi otthonából? De ki ne gondolna e szobában hittel arra a napra, amikor majd Selmec ismét szülői öleléssel fogadja vissza a száműzött szülöttet, a főiskolát.

A gyors ütemű magyar technikai fejlődés néma és mégis minden szónál beszédesebb bizonyságai tárulnak a néző elé. Falusi úrikastély facsöve, vízvezetéke lepi meg a látogatót. Érdekes

az Alagút első terve, melyet kétnyilásosan akartak megoldani. Külön látványosság a Lánchíd első terve, Vásáry Pál munkája.

A magyar ipar világhírét megteremtő modern malmok őse: *Mechwart* András régi hengerszéktervei, láthatók a malom-ipar szobájának falán.

De ki győzné felsorolni a *húsz szobába* összezsúfolt látványosságok dús sorozatát.

Húsz szoba — hatalmas kincsestára a magyar tudás, fejlődés és haladás eredményeinek. Pedig *Losy-Schmidt* dr. kijelentette, hogy azzal az anyaggal, amelyet összegyüjtött — *300 szobát is meg tudna tölteni.*

Ez a múzeum, ahogy most már a kezdet-kezdetén is nagy kultúrvagyont jelent, megérdemli, hogy kifejlesztésére ne kelljen további 40 évig várni.

SZINHÁZ ÉS MOZI

A Kisfaludy-színház legutóbb az *Érettségi* című vígjátékot mutatta be. Az iskola hangulatát nagyon jól ki tudták hozni a szereplők, akik közül természetes alakításával különösen *Ács* Rózsi és *Földváry* Sándor tűnt ki egy öreg tanárnő és tanár szerepében. *Károlyi* István (igazgató), *Bölcsföldy* Sári (fiatal tanárnő), *Sarlay* Imre (dr. Richtig), *Poór* Irén (Horvát kató) és *Zelenay* József a pedellus szerepében nagyon jó alakítást adtak. Október 22-ig a *Három a kislány* című operett van műsoron.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. 15-től: **Botrány az Operában.** 19-től: **Sátánsziget foglya** és a fényes kísérőműsor. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ½4, ½6, ½8, ½10, vasárnap ½2 órai kezdettel.

ÁTRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34

Modern idők. Főszerepben: Chaplin és a kitűnő kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ½4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. **A bűnös asszony** és igen jó kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ¼8, ½10

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Tel.: 1-566-05. — 15—18-ig: **A kis lord.** Miki pólómeccse, trükkfilm. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

SIMPLON FILMPALOTA. XI., Horthy Miklós-út 62. Telefon: 2-691-89, 2-583-57. **Megváltó szerelem.** (Hanti Knoteck.) Pompás kísérő műsor! Előadások kezdete hétköznapokon: ¼4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnapokon: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor.

A mult vasárnap egyházi zenéje. Október 18-án a népénekes szentmisék kötelező énekszámai a *Szent vagy Uram* gyüjteményből a következők voltak: 98. Szállj szívünkbe nagy Isten, 112. Ez nagy szentség, 113. Édes Jézus (áldozásra) és 287. Angyaloknak királynéja. *A budavári Koronázó főtemplom* ének- és zenekara Liszt Ferenc Esztergomi miséjét adta elő. A magánszámokat *Rither* Irén, *Thury* Gizella, *Laczó* István és *Hámory* Imre énekelték. Vezényelt *Sugár* Viktor karnagy. *A budai ferences* plebániatemplom énekkara Hartmann: F-dúr miséjét adta elő gregorián korális váltózó részekkel és Gruber offertóriumával. Vezényelt Schleicher Frigyes karnagy, orgonán kísért Gálffy Sándor. A 12 órai szentséges mise alatt a Ferences Leányénekkar a Magyar Kórus-gyüjteményből énekelt miseénekeket. — *A tabáni plebániatemplomban* az énekkar Calligaris Ferenc egyházi karnagy vezetésével Ebner: Jézus Szíve-miséjét (Esz-dúr) adta elő korális recitált változó részekkel és offertóriumkor Arcadelt: Ave Maria-jával. A szentmise alatt Szemere Margit csellóművésznő játszott, akit Böhm László orgonaművész, karnagy kísért orgonán. — *A pálosok Nagyasszonyunk Szíklatemplomában* a szentmise alatt a Zichy-Pallavicini női felsőkereskedelmi iskola énekkara Orlando Lasso és P. Martini motettáit énekelte. A szentmise alatt a templom énekkara Böbl Ernő karnagy vezetésével többszólamú Szűz Mária-énekeket adott elő.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VÍZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU söröző-étteremben
II, PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

„BOZZAY" ÉTTEREMBEN | I, ATTILA-UTCA 39 VÉRMEZŐ SAROK | Kovács Jóska muzsikál

A HÁROM ÉVTIZEDES DÉLIVASUT-KÁVÉHÁZBAN 1 PENGŐS ZENÉS URI VACSORÁK

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Kiss Béla muzsikál

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II, KELETI KÁROLY-UTCA 9
MINDEN ESTE TÁNC

KÖZGAZDASÁG

— **Március 17—22: Országos Mezőgazdasági kiállítás.** Az OMGE rendezőbizottsága Jeszenszky Pál elnöklete alatt elhatározta, hogy az idei Országos Mezőgazdasági kiállítást a jól bevált tavaszi időpontban, március 17—22. napjain a húsvét előtti héten rendezi. A kiállítás gerince a vásárral kapcsolatos tenyészállatkiállítás lesz. Az 1937. évi kiállítás jelentkezési határideje a tenyészállatok csoportjában január 6-a, a többi csoportokban február 1.

— **Kilenc millió pengővel emelkedett a Futura forgalma.** A *Futura* a *Magyar Szövetkezeti Központnak Áruforgalmi Részvénytársasága* október 20-án tartotta közgyűlését. A dr. *Darányi* Béla vezérigazgató kitűnő ügyvezetése alatt álló országos jelentőségű és külföldi piacokon is nagy tekintélynek örvendő vállalat 1935—36. üzleti évében lényegesen fejlesztette üzleteit. Ez abból is kitűnik, hogy a Futura 1936 június 30-án lezárt mérlegének tanusága szerint 33.287.028 pengős összegre rúgó készpénzforgalmat bonyolított le az előző évi 24,189.279 pengőt tevő forgalommal szemben. A vállalat közhasznú tevékenysége tudvalevőleg a terményárak színvonalának megszilárdításában és szilárdan való tartásában jut főként kifejezésre. A nyolcmilliós alaptőkével működő társaság forgalmának növekedésével arányosan növelte tiszta nyereségét, amely az 1935—36-os üzletévre + 327.258 pengős összeget képvisel az előző évi +. 301.687 pengővel szemben.

— **Négypengős osztalékot fizet a Rima.** A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság igazgatósága most tartott ülésén az eléje terjesztett 1935—36. üzletévi zárszámadásokat megvizsgálta és jóváhagyta. A vállalat üzleti forgalma 56.2 millió pengőt tett ki és a mérleg 1,980.818.54 pengő tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság az ezévi október 30-ára egybehívandó rendes közgyűlésnek részvényenként 4 pengő osztalék kifizetését fogja javasolni.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

— **A Magyar Gabonakereskedelmi Rt.,** a Hitelbank és Leszámitolóbanknak ez a közös alapítása, amely máris a magyar gabonapiac vezető vállalatává küzdötte fel magát, október 14-én tartotta második évi rendes közgyűlését. A fiatal vállalat üzletei a mult évben lendületesen fejlődtek, a gabonaértékesítés terén mindinkább előretörő egykézrendszer mellett és annak ellenére is. A társaság 1935—1936-os üzletévében 3,227.314 pengős üzleti készpénzforgalmat bonyolított le és +603.794 pengő bruttónyereséget ért el. Ebből az összegből a személyzeti kiadások, költségek és adók levonása után +72.141 pengő maradt meg mérlegszerű tiszta nyereségül és 3% osztalékot fog fizetni. Ez az eredmény a társaság 2 millió alaptőkéje 3.6%-ot meghaladó kamatoztatásának felel meg.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

BUDA SPORTJA

Benson Vilmos a Magyar Lovaregylet vezértitkára. *Benson* Vilmos mostanában töltötte be 40-ik évét a Magyar Lovaregylet szolgálatában és ebből az alkalomból a lovaregylet igazgatósága, sok évtizedes hűséges és minden tekintetben eredményes működésének az elismeréséül, titkárból vezértitkárrá léptette elő. Akik Benson Vilmost ismerik, jól tudják, hogy az ő személyében valóban arra érdemes embert ért ez a kitüntetés. Nagy érdeme *Bensonnak,* hogy a kommunizmus és az oláh dúlás után ő emelte mai színvonalra a versenysportot. Egyéni népszerűsége volt az, amely közönséggel és sajtóval egyaránt megteremtette a lósporthoz való érdeklődést és kapcsolatot.

Nagy versennyel ünnepli 50 éves fennállását a III. Kerület. A III. ker. TVE úszószakosztálya a klub félévszázados jubileumát nagyszabású *háromnapos verseny* keretében fogja megünnepelni. Ez a jubileumi verseny egyike lesz az úszószezón legkimagaslóbb eseményeinek.

Az agilis budai klub vezetősége *meghívta a versenyre a belga, svéd és cseh válogatott vízipólócsapatot,* amelyek a még meghívandó két kitűnő magyar klubcsapattal együtt hatos torna keretében mérik össze erejüket. A nagy attrakciónak ígérkező versenyen indul a francia *Taris* és a német *Fischer* is. *Valóságos fiókolimpiásznak ígérkezik a kerületiek versenye.* A terv úszókörökben a legnagyobb örömöt keltette és minden remény megvan arra, hogy a III. Kerület újjászervezett úszószakosztálya nagysikerű versennyel fogja megkezdeni működését.

Goldberger SE—BESzKÁRT 5 : 3 (1 : 1). Nagy küzdelemben a határozottabb és jobban játszó GSE értékes győzelmet aratott.

PTBSC—Kelenföld 6 : 1 (1 : 0). Szép mérkőzésen győzött a gólképesebb csapat.

Gróf Ödön, az UTE kitűnő gyorsúszója, a MAC-ba kéri átigazolását. A szigeti klub úszószakosztálya jelentősen megerősödik a kitűnő olimpikon átlépésével.

Budai ingatlanforgalom

I. kerület:

Dr. Haas Miklós és nejéről dr. Farkas Aladár és nejére (I., Laura-út 19/b sz.), 9362/1. hrsz., 9000 pengő.

Zombory Péter és nejéről dr. Mocsáry Pál és nejére (I., Németvölgyi-út), 8583/2. hrsz, 38.000 pengő.

Tarján Vilmos és nejéről Perczel Zitára (I., Istenhegyi-út), 10.009/2 hrsz., 61.500 pengő.

Román Ernő és nejéről Első Békéscsabai Rosenthall és Borsod Miskolc Debreceni István Gőzmalmok rt.-ra 7070/5. hrsz., 75.000 pengő.

Ifj. Mocsneh Jánosról ½ része kk. Mocsneh Jánosra (I., Petneházy-rét), 11.234. hrsz., öröklés.

II. kerület:

Dr. Révay Béla és nejéről Bem-utcai Házépítő Szövetkezetre (II., Királyhegy-utca), 13.544/1. hrsz., 36.000 pengőért.

Dr. Pesti Lipót és nejéről dr. ifj. Kintzig Jánosra (II., Pasaréti-út), 11.595/8. hrsz., 41.400 pengőért.

III. kerület:

Hutera Lénárd és nejéről Földessy Antal és birtoktársaira (III., Bécsi-út 118. sz.), 16.206/3. hrsz., 12.000 pengőért.

Özv. ifj. Sasse Károlynéről Gyulányi Istvánra (III., Cimbalom-utca 7. sz.), 15.353. hrsz., 25,000 pengőért.

Id. Gigler István és birtoktársairól $^{7488}/_{8064}$ része Kőszénbánya és Téglagyár Társulat Pesten (III., Testvérhegy), 20.374. hrsz. 15.248 pengő, 80 fillérért.

Schmidt Lipót és nejéről Gazdag Lajos és birtoktársaira (III., Külső Hunor-út), 18.829/10. hrsz., 7700 pengőért.

Földessy Antal és birtoktársairól Balla Bálintra (III., Zápor-utca 15/c sz.), 17.464. hrsz., 53.000 pengőért.

Pilon Vilmos és birtoktársáról Pusztaszeri-út 42/a sz. Házépítő Szövetkezetre (III., Pusztaszeri-út), 15.253/3. hrsz., 9292.80 pengőért,

Tóth Endréné és birtoktársairól 5919/10919. része Herzka Dezsőre (III. Testvérhegy), 20442. hrsz., 5000 pengőért.

Baron Adolfról $^{9}/_{16}$ része Oesterreicher Ignácra (III., Raktár-utca 13. sz.), 18462. hrsz., 6366.99 P-ért.

Szűri Jánosról ½ része Szűri Ödön és birtoktársaira (III., Nánási-út 40. sz.), 23701. hrsz., öröklés.

XI. kerület:

Parkváros rt.-ról Dunckel Károlynéra (XI., Szirtes-út), 5300/8. hrsz., 38.731 pengőért.

Luczenbacher Miklósról Kulcsár László és nejére (XI., Daróczi-út), 4568/34. hrsz., 8500 pengőért.

Hoepfner Guidóról Budapest székesfőváros közönségére (XI., Lenke-út), 4519., 4518/1. hrsz., 37.000 pengőért.

Kádár Jenőné és birtoktársaira Madarász István és nejére (XI., Vinczellér-utca 42. sz.), 4541. hrsz., 42.500 pengőért.

Ébner Istvánról $^{2}/_{60}$ része Elner Antal és birtoktársaira (XI., Borszéki-út 9—13. sz.), 2877., hrsz., öröklés.

Közmunkák Budán

A budapesti új közforgalmi repülőtér forgalmi épület és hangárépület építési munkálataira tartott versenytárgyalást az iparügyi minisztérium. Megbízást kaptak: Hesz Lajos (Budapest) a forgalmi épület föld-, kőműves- és vasbetonmunkáira 168.900 P-vel és a hangárépület föld-, kőműves- és vasbetonmunkáira Teleki László 153.500 P-vel.

A Rudas-fürdő átalakítási munkáira a székesfőváros polgármestere versenytárgyalást tartott a Rudas-fürdő kőműves és bádogos átalakítási munkálataira. Ajánlatot adtak be: *a kőművesmunkára:* Fábián István 19.583, Szilágyi Imre 19.838, Szabó István 19.845.50, Szentpály József 19.871, Rehling Alajos és Reissig Béla együtt 20.860.40, Juhász István Pál 21.051, Volentics Lajos 21.568, Wusinczky Lajos 21.710.33, Vágó Pál 22.412.90, Vermescher Emil 22.739.60, Bollmann Béla 22.897, Nekolny Antal 23.173, Lehotzky József 23.541.10, Kiss József 23.806.40, Makovszky László 24.544.20, Egri Bálint 24.644.10, Novák István 24.810, vitéz Lukóy Emil 24.817, Beregszászy Dezső 25.480.40, KIOSz munkaváll. szöv. 25.706.10, Popják Pál 25.962.10, Wagner Lajos 26.021.30, M. Márton József 26.225.20, Seif Gyula 26.313.60, ifj. Dobrovits Ferenc 26.387.74, Tausz Alfréd 27.199.30, Lakó Ferenc 27.604, Gavora Zsigmond 27.697.50, Teleky László 27.933, Demény Lajos 28.433.80, Balázs Horváth István 32.457.60, Domonkos István (aj. füzetlen) 37,500 P-vel; *bádogosmunkára:* Moharos János 6963, Tollár Ferenc 7045, Fliegl Mihály 7170, Keller Pál 7206, Buchta Károly 7597, Böhm József Géza (költségvetés szerint) 8114, Varga Ferenc (aj. füzetlen) 8407 P-vel.

Árverésre kerülő budai ingatlanok

A jövő héten a következő budai ingatlanokat árverezik el:

II. kerület:

Zárda-u. 20. sz. 151 öl telek és ház fele, kikiáltási ár 20.247 pengő. Árverés október 28-án.

III. kerület:

Majláth-u. 11. 189 öl telek és ház, kikiáltási ár 5092.50. Árverés október 27.

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budára a következő építési engedélyeket adta ki:

I., Diósárok 41. családiházra Böhm Pálnak, I., Kissvábhegyi-út 28 (tervező: Hermann István, VIII., Kender-u. 17).

II., Bogár-u. 30. családiházra dr. Lamberg Pálnak, Pilsudsky-u. 35 (tervező: Sailer István, XI., Horthy Miklós-út 79).

III., Zsigmond-u. 100. háromemeletes bérházra Nyitrai Lászlónak, Zsigmond-u. 100 (tervező: Tomán János, III., Üröm-út 100).

XI., Király-u. 18/a. egyemeletes ikerházra dr. Bakonyi Zoltánnak, XI., Király-u. 18 (tervező: Vizy Ferenc, XI., Badacsonyi-út 14/a.

MARGIT-KÖRÚTON, Atrium-filmpalota közelében 113 öles TELEK, rajta kis ház üzlethelyiséggel, ELADÓ. CÍM A KIADÓBAN. (1—I)

Hol vásároljunk Budán?

Felhívjuk nagybecsű előfizetőink figyelmét az itt közölt megbízható cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél, saját érdekükben is, hivatkozzanak lapunkra. Előfizetőink a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek és az előfizetési nyugta felmutatása mellett külön árengedményt is kapnak az alábbi cégeknél.

A Krisztinában

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM
I, Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, töröranyat veszek

RUHÁT, FELÖLTŐT csak MOLDVAINÁL csináltasson — I, Krisztina-körút 119. sz. Telefonhívó: 1-510-96

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára
I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KÖRÚT

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM
I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., Roham-utca 2
SZERELÉS CSERE JAVÍTÁS Telefon: 1-522-27

PROHÁSZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ
MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN
I, Krisztina-körút 127 „Kösz" bélyeg 8%

5% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍT ELŐFIZETŐINKNEK
PÁL, uri- és nőidivatáruház I, Krisztina-tér 1

JÓ FŰZŐT, KESZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ
fűzőszalonjából I, Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ
átdolgozásokat vállal I, KRISZTINA-KÖRÚT 30 Telefon: 1-549-21

TARTOS HULLAM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ MEGBÍZHATÓ
Autógumi-, hó- és sárcipőjavítás
ECKL GUMIJAVÍTÓ I. KER., MÉSZÁROS-UTCA 14. SZ.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET
ZIBRINYI I, Krisztina-tér 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK, ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA
ALBRECHT RÓBERT I, ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA
I, Alkotás-u. 13. TEL.: 1-660-45.

CSERE IMRE LAKATOS
I, PAULER-U. 10. TEL.: 1-563-47.

ATTILA TAKARÍTÓ VÁLLALAT
ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARÍTÁST, ABLALTISZTÍTÁST
I, Attila-utca 71. Telefon:

A Postapalotával szemben

JAVÍT! ALAKÍT!
BŐRÖND ÉS BŐRDÍSZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY
I, Krisztina-körút 61. Postapalotával szemben. Tel.: 1-571-19

Budán Sugár-cipő megbízható
Gyógycipőkben is nagy választék
I, Krisztina-körút 61 Postapalotával szemben

A Várban

CSERY GYULA SZŰCSMESTER
Auguszta fhgnő ő kir. fensége udv. száll.
Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Dísz-tér 16)
Alapítva: 1884. Telefon: 1-606-63

„BÁSTYA" ILLATSZERTÁR
I, TÁRNOK-UTCA 2

A Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak Vagácstól
II, MARGIT-KÖRÚT 45 II, FŐ-UTCA 11 SZÁM

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26

Alapítva 1898. REICHER ISTVÁN Alapítva 1898.
legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító
II., TÉGLA-UTCA 9. Telefon: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTOSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A RÉGI HELYEN II, MARGIT-KÖRÚT 6. Szemben

METEOR II., MARGIT-KÖRÚT 50/52
CSILLÁR RÁDIÓ VILLANY

Órák és ékszerek Lenkei Lajosnál II., Margit-körút 18
Javítások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II, MARGIT-KÖRÚT 38/B

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II, Margit-körút 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papírárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II, Margit-körút 50—52
Ujság kölcsönkönyvtárának flókja

„TERI" FŰZŐ, KESZTYŰ FOGALOM
II, MARGIT-KÖRÚT 13 : XI, HORTHY M.-ÚT 18 : IV, MUZEUM-KRT 27

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús böröndösmester fest, javít, alakít
MARGIT-KÖRÚT 8. TELEFON: 1-543-98.

LINKE EGYEDÜLI URIDIVATÜZLET BUDÁN ÁTRIUM MOZI MELLETT
II, MARGIT-KÖRÚT 51. TELEFON: 1-573-51

Bakonyi (Bodzsár)
Modern címtáblák, felirati betűk
Báró Lipthay-u. 12. Margit-hídfőnél Tel.: 1-662-91

RUZICSKA PÁL KÉNYÉRGYÁRA
II, HORVÁTH-U. 29. TELEFON: 1-518-23
INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLÍTÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbízhatóbban
NÉMETH KÁROLY GÉZA vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Széna-térnél)

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZÍTŐ mester
HALÁSZ JÓZSEF II, Horváth-u. 38 (Margit-körút sarok)
Új munkák és átdolgozások

Legolcsóbb üveg- és porcelánüzlet
Balaton István II, Margit-körút 38/a
Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

A Vízivárosban

A legkényesebb igényeket is kielégíti VINCZI VILMOS úri és hölgyfodrász
tartós ondulálása, festése, vízhulláma, II, Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ
II, Lánchíd-u. 4. Tel.: 1-560-57

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavítás
Wachtel Emil hat. eng. villanyszerelő
II, CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-75

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papír-, író- és rajzszerekraktára, hivatalos kiadványok nagy raktára
II, Fő-u. 12 Tel.: 1-527-13

140 ÉVE ÓRÁT, ÉKSZERT, JAVÍTÁST
FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL
II., CORVIN-TÉR 5. Telefon: 1-511-18

A Szilágyi Dezső-téren az összes
férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87 HAUER ÉS MÁRTON

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA II, Szilágyi Dezső-tér 5
Telefon: 1-524-11

A Zsigmond-utcában

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ
III, Zsigmond-utca 36. sz. Lukácsfürdővel szemben
Úri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

10% engedmény előfizetőinknek!
PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓJÁNAL
III, Zsigmond-utca 36 (az udvarban). Telefon: 1-666-72

A Böszörményi-úton

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b

Az Alkotás-utcában

JANKOVITS DROGÉRIA
I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ.
Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák
Kozmánál I, Alkotás-u. 9. T-hívó: 1-534-41

A Lágymányoson

SZENT IMRE könyv- és papirkereskedés
négynyelvű kölcsönkönyvtár
Szent Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

EGYETLEN SZANYI FERENC cipőszaküzlet A LÁGYMÁNYOSON XI., HORTHY M.-ÚT 60

SIMPLON PARFÜMÉRIA Simplon-mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. Telefon: 2-587-71

PÉCSI VAJHÁZ NAP MOZGÓ MELLETT
HORTHY MIKLÓS-ÚT 32. TEL. 2-693-88

27 éve órát, ékszert és javítást
GUTTMANN ÁRMINNÁL XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 37
Telefon: 1-598-69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON
BANKÓS GYULA XI, HORTHY M.-ÚT 46 T. 2-686-38
Átalakítások, javítások

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT
POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló specialista
XI, Horthy Miklós-út 52 Telefon: 2-594-37

SMARZ PAPLAN, MATRÁC
XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 18.
Alapítva 1909. Lágymányos egyetlen
KÉS, ACÉLÁRU- ÉS MŰKÖSZÖRŰS ÜZEME
DVORÁK LÁSZLÓ Üzlet: XI., Horthy M.-út 47. Üzem: XI., Szt. Imre hg.-út 4.

Felelős szerkesztő: Lippay Gyula dr.
Felelős kiadó: Olty Antal.
Főmunkatárs: László Zoltán dr.
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam Budapest, 1936 október 29 1234. szám

Budai Napló

● Várospolitikai, közgazdasági és társadalmi hetilap ●

Alapító: VIRÁG BÉLA | Szerkesztik: LIPPAY GYULA dr. és OLTY ANTAL | Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, KRISZTINA-KÖRÚT 113/b TELEFON: 1-502-96

Buda dicsősége

A budai Vigadóban megtartott ferencnapi vacsorán, amelyen *Ripka* Ferencet ünnepelte Buda polgársága, beszédet mondott *Szudy* Elemér dr. nyugalmazott miniszteri tanácsos, a miniszterelnökség sajtóosztályának volt vezetője is. *Szudy* Elemér a legfinomabb, legképzettebb magyar elmék egyike, akinek számos szép könyve nagy értéke a magyar irodalomnak.

Beszédében a legutóbbi törvényhatósági választásokkal kapcsolatban megemlékezett *Szudy* Elemér Budáról és a budaiakról is.

— *Mi* — mondotta — *nagyon hálásak vagyunk a budaiaknak azért a törvényhatósági választási győzelemért, amely messze túlemelkedik a helyi jelentőségen. De nemcsak hálásak vagyunk mi, akik, sajnos, nem vagyunk budaiak, hanem bevallom, irigyeljük is kissé őket, az ő sajátos, külön világukért itt a Duna jobbpartján, akiknek a lelkisége egészen elütő mindattól, ami a magyar metropolisban, a Duna balpartján, körülvesz bennünket. Más itt az emberek tekintete, az asszonyok mosolygása, más a kenyér íze, a bor illata és zamata, más a levegő is, amit e véráztatta dombok lehelnek ki magukból. Valahogy itt sokkal több a történelem és ez bizonyos kötelezettségeket jelent annak a polgárságnak a számára, amely a multban is és ma is mindig legfőbb hordozója volt és marad a történelemnek. Éltetem az ősi Budát, amely még mindig a szentistváni birodalom fényét árasztja a szegény csonka Magyarországra, éltetem a budai polgárságot, amely a maga tiszta, becsületes, magyar életével táplálja ezt az örök lángot!*

Klasszikus szép szavak ezek. Tömören, egyszerűen fejezik ki azt, amit mi itt Budán mindannyian érzünk, de szavakba nem foglalunk. Igen: más a budai lélek, a levegő, a gondolat, mint odaát Pesten. Igen: Buda maga a történelem, amelynek sugara külön colorittal vonja be a Duna jobbpartján élők lelkét. Azt a polgárságot, amely Budán nevelkedett, itt él, nem kell ránevelni ennek a multnak tiszteletére, magába szívja azt, mint a napsugarat és levegőt. Nem elfogultság, amikor ezt hirdetjük, mert lám, Szudy Elemér, a kitűnő szemű író elfogulatlan ebben a kérdésben, hiszen Pestről jött át a Ferenc-napi vacsorára.

Erre a budai lélekre nagy szüksége van a magyarságnak. *„Nyolc századoknak vérzivatarjai közt rongált Budának tornyai állanak“* — mondja a halhatatlan költő, de áll a budai lélek is, rongálatlanul, épen, megnemesedve a most már kilenc évszázad sok-sok vérzivatarjában, külön drága értékeként a magyar nemzetnek.

Ez a budai lélek átsugárzik a magyar határokon is és szerteszéjjel hinti fényét mindenhová, ahol magyarok laknak. Olyan erő ez, amely nem gyengült a keserű évszázadok alatt és minél nehezebb volt az idők járása felettünk, annál nagyobb lett. Mint a pálmafa, amely a reárakott teher alatt csak annál jobban növekedik, úgy erősödik és nemesedik a budai lélek, amelyről olyan szép, költői szárnyalású szavakat mondott *Szudy* Elemér.

Köszönjük néki, hogy a tulsó partról megérezte Buda szívének dobbanását, lelkének dinamikus rebbenését.

Fel kell építeni az állandó budai színházat

Amíg nem épült fel a kőszinház, nem szabad lebontani a Színkört

A főváros közművelődési bizottsága szerdán tárgyalta a *Budai Színkör* dolgában hozott előterjesztést. Ebben az előterjesztésben az ügyosztály részletesen foglalkozott a színkör történetével és azokkal a határozatokkal, amelyek már hosszú évekkel ezelőtt kimondták, illetve szükségesnek tartották a *Budai Színkör* épületének eltávolítását.

A Budai Színkört 1842-ben *Huber* Ignác színigazgató építtette. Buda városa 1859-ben megvásárolta a Horváth-kertet és 5000 forintért átvette a csődbe jutott Huber Ignáctól az akkor *Arénának* nevezett épületet.

A teljesen fából épült színház ellen tűzbiztonsági szempontból az évtizedes használat során állandóan kifogás merült fel.

Döntő fontosságú intézkedésre csak 1923-ban került sor. Ekkor a színházvizsgáló bizottság javaslatára a tanács megtagadta a játszási engedély kiadását, mert az volt a hivatalos álláspont, hogy a tűzveszélyes színház nemcsak a színházban levő közönségre, de az Alagút-utcai és Krisztina-körúti szomszédos házakra is veszélyes. Kivételesen azonban mégis megadták még arra az egy szezónra a játszási engedélyt azzal a feltétellel, hogy az évad befejezése után az épületet lerombolják.

A lebontásra még sem került sor, mert közben intézkedések történtek a tűzveszély csökkentésére. A kultuszminiszter ugyanis megfellebbezte a lebontási határozatot és a belügyminiszter arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fővárosnak módjában van a játszási engedély kiadását megtagadni, ha színházi célokra az épületet alkalmatlannak találja, más célra azonban az épület nem tűzveszélyes s így a lebontása iránt felhozott aggályok nem állanak fenn.

Ilyen előzmények után alakították át a színházat 1925-ben *Sebestyén* Géza igazgatása alatt, Sebestyén saját költségén végeztette az átalakítást és ennek fejében

a főváros tizenkét évre, tehát 1936 október 1-ig ingyenes használatot biztosított számára.

Az átalakítás másfél milliárd koronába került és a főváros még további 200 millió koronás beruházásokat végzett a tűzveszély csökkentésére.

A *Budai Színkör sorsa szívügye Budának.* Nemcsak a színházhoz fűződő régi, kedves emlékek, hanem az a szükségszerűség is tiltakozik a színkör lebontása ellen, amely *Buda egyetlen színházának fennmaradását kívánja legalább is addig az ideig, amíg az új, állandó budai színház fel nem épül.* Az *Országos Színészegyesület* is a Színkör fenntartását kívánta és beadványt intézett ebben az értelemben *Szendy* Károly polgármesterhez. Ez a beadvány rámutatott arra, hogy

sok nagy színésztehetség indult el a Budai Színkörből.

A magyar vidéki színészetnek a háború befejezéséig rendkívül jelentős állomása volt Buda, arra kérték tehát a polgármestert, *adja vissza a Budai Színkört eredeti rendeltetésének, a vidéki színészetnek.*

Alig akad olyan budai polgár, aki ne emlékeznék azokra a szép időkre, amikor *Makó* Lajos, *Krecsányi* Ignác és *Sebestyén* Géza vidéki társulata játszott a Horváth-kerti faépület deszkáin. Ezeket az emlékeket nem lehet elfelejteni, hozzátartoznak Buda művelődéstörténetéhez, művészi multjához. Igaz, hogy az utóbbi években eltért a Budai Színkör ezektől a hagyományoktól, de erre a megváltozott idők kényszerítették néhai *Sebestyén* Gézát, aki állandóan sürgette a budai kőszínház felépítését.

A Budai Színkör sorsa a főváros közgyűlésén dől el.

Megértjük, hogy a főváros közművelődési ügyosztálya únja már azt a sok herce-hurcát, amely évek óta rengeteg bajt és vesződséget juttat az ügyosztálynak. Nem vitás az sem, hogy a főváros rengeteget áldozott a színkör fenntartására: *az 1925—1936-ig terjedő 11 év alatt több mint 377 ezer pengőt,* de még ezzel a nagy áldozattal sem sikerült az épületet tűzbiztossá tenni. Bizonyos az is, hogy rossz helyen van a Színkör. Rengeteg villamosvonal halad el mellette, a színházba behallaszik az autóbúgások tülkölése, a villamosok csilingelése: mindezek olyan okok, amelyekre méltán hivatkozik az ügyosztály.

Ha mindez igaz is, változatlanul fenntartjuk azt az álláspontunkat, hogy

a Budai Színkört nem szabad lebontani mindaddig, amíg nem épült fel az állandó budai színház.

A jobbparti városrésznek megvannak a maga kulturális igényei. *Lehetetlenség, hogy a negyedmilliós városnak ne legyen egyetlen színháza sem.*

Meggyőződésünk, hogy nem egy színházi vállalkozó akadna, aki boldogan venné bérbe a Budai Színkört, ahol nívós, magas művészi fokon álló előadásokkal szolgálhatná a magyar színházi kultúra ügyét.

Új színpadi irodalmat termelne ki az állandó budai színház, mert Budának más a levegője, mások a tradíciói és igényei, mint a pesti oldalnak,

amit már eddig is bizonyított a Budai Színkör régebbi műsora. *Úgy a könnyű színpadi műfajban, mint a prózai darabok terén külön színpadi irodalmat termelt ki régebben a Budai Színkör* és ha felépítenék az állandó budai színházat, bizonyára *haszna lenne ebből nemcsak a színházi vállalkozónak, hanem a magyar színpadi művészetnek és irodalomnak is,* amely szinte követelően sürgeti az állandó budai színházat.

Most a főváros közgyűlésének kell kimondania az utolsó szót ebben a kérdésben. Hisszük, hogy a közgyűlés mérlegelni fogja azt a rendkívüli kulturális erőt, amit az állandó budai színház jelent és végre

színházhoz jut Buda is, amelynek ehhez megvan a maga jogos igénye.

Meggyőződésünk, hogy *két állandó színház is elférne és megélhetne Budán.* Előbb-utóbb színházat kell kapnia a Kelenföld lakosságának is, amelytől nagy távolságra fekszenek az összes pesti színházak, holott Budának ezen a részén nagyműveltségű, komoly kultúrigényű közönség lakik.

Nem szabad felparcellázni a Karátsonyi-palota parkját

Híre jár és több lap meg is írta, hogy *egy vállalkozói csoport parcellázni akarja a Karátsonyi-palota telkét,* hogy ott bérházakat építsen.

Ez ellen a terv ellen a leghatározottabban tiltakozni kell.

Nemcsak Budának, hanem az egész fővárosnak is érdeke, hogy a sok évtizedes gyönyörű park megmaradjon mai állapotában.

Amikor annakidején a főváros megvette a Károlyi-palotát, nyomban megnyitotta a közönség számára annak parkját. *A Belvárosnak rendkívüli szerencséje volt, hogy a főúri palotához tartozó gyönyörű park nem lett spekulánsok martaléka* és a Belváros túlzsúfolt házrengetege kis levegőhöz jutott. Pedig

a Károlyi-palota nem olyan monumentális méretű, klasszikus külsejű épület, mint a Karátsonyi-palota,

amelynek már külső megjelenése is megköveteli, hogy szép park közepén álljon.

A Karátsonyi-palota kertjét fenn kell tartani, annál is inkább, mert *a gyönyörű, műkincsszámba menő épület előbb-utóbb úgyis a főváros, vagy az állam tulajdona lesz.* Néhány év előtt már felkínálták a fővárosnak eladásra a palotát meg a hozzátartozó parkot és ha akkor nem is történt meg a vétel,

nem kétséges, hogy a palotát előbb-utóbb meg kell venni,

mert hiszen az predesztinálva van arra, hogy közcélt szolgáljon, akár az állam, akár a főváros tulajdonában.

Miért maradt ki a költségvetésből a hűvösvölgyi kivezető út építése

Évek óta állandó követelés, hogy a külföldről autón Budapestre érkező idegenek számára új utat kell építeni, még pedig a Hűvösvölgyön keresztül. Lehetetlen dolog, hogy a fővárosba érkező előkelő külföldi — mert hiszen, aki autón érkezik, az többnyire előkelő — az óbudai viskók, téglagyárak és tömeglakások közt érkezzék a fővárosba és ezzel kedvezőtlen legyen az az első impressziója, amellyel Budapesttel megismerkedik.

Az új költségvetésben hiába keressük ennek a kivezető útnak a költségelőirányzatát,

ellenben ott találjuk az óbudai Dunapartont létesítendő kivezető út költségeit. Ezeket már a pénzügyi bizottság is jóváhagyta, sőt egy régebbi közgyűlés is megszavazta és *az óbudai kivezető út mentén a csatornázási munkákat meg is kezdik,* hogy azután az utat is megépítsék.

Nem kell rámutatnunk arra, hogy

ez a megoldás egyáltalában nem nevezhető ideálisnak.

Az óbudai útvonalon érkező idegen, akár az eddigi úton érkezik is Budapestre, akár az új, dunaparti vonalon, egyaránt kedvezőtlen érzésekkel kerül be a főváros szívébe. Az új útvonal mentén lévő ázsiai állapotokról talán felesleges beszélnünk. Néhány év előtt — mint még emlékezetes talán — nagyobb botrány is volt, amely középpontjában külföldi vendégek állottak, akiket megrohantak a cigányok és

egyáltalán nincs semmiféle biztosítékunk arra, hogy a most készülő útvonalon érkező vendégeket nem éri-e hasonló inzultus.

Kérjük a polgármester urat, nyilatkozzék: *elejtették-e a Hűvösvölgyön át vezető út tervét, vagy sem.* Tudjuk, hogy ehhez az útvonalhoz nem elegendő a főváros hozzájárulása, mert hiszen az államnak is gondoskodnia kell arról, hogy a hűvösvölgyi kivezető út folytatásaképpen megépüljön az az útszakasz, amely a főváros útvonalát összeköti a bécsi nagy országúttal. *Mégis sajnálatos, hogy a költségvetésből ennek az útépítésnek a költségei kimaradtak.*

Reméljük, hogy a felveendő beruházó-kölcsön programmjába beállítjuk ennek a nagyon fontos útvonalnak a megépítését. *Meg kell indítani sürgősen a tárgyalásokat az állammal* és dülőre kell juttatni végre ezt a kérdést, amely idegenforgalmi szempontból rendkívül fontos.

Hullámfürdő a Margitszigeten

A Margitszigeten építendő új strandfürdő, amely 10.000 embert fogadhat be, a tervek szerint a jövő év májusára elkészül.

A 600.000 pengős költségvetési keret új hullámfürdő megépítésével is számol. Új kutakat fognak fúrni és *felhasználják majd az alsószigeti melegvízforrást is. Az új strandfürdőn nem lesz homok* és a tervek szerint a napozók az épület tetején kapnak majd helyet.

A Közmunkák Tanácsa a fürdőépítési tervekkel kapcsolatban a közlekedési kérdéssel is foglalkozik és jövőre külön hajóállomás épül a margitszigeti strandfürdőnél.

Budára kell hozni Mátyás király palotájának kicsinyített mását

A *Budai Napló* nyomán az egész fővárosi sajtó megemlékezett arról a pompás munkáról, amellyel vitéz *Csia* Lajos, az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola református hitoktatója, *Lux* Kálmán tervei alapján fából és kartonpapírosból elkészítette Mátyás király palotájának kicsinyített mását.

A remekmű építészeinek most komoly gondjaik vannak. Munkájukkal még el sem készültek teljesen és azt máris

a kilakoltatás réme fenyegeti.

A felsőkereskedelmi iskolában ugyanis nagyon szűken állanak hely dolgában és nem tudnak a miniatür palotának helyet adni. Ha sürgős segítséget nem kapnak, megtörténhetik velük, hogy Mátyás király kicsinyített palotája hajlék nélkül marad.

A főváros közoktatási ügyosztálya bizonyára teljes valójában értékeli az érdekes és ha megfelelően elhelyezik, idegenforgalmi szempontból is vonzóerejű látványosságot és bizonyára gondoskodni fognak méltó és megfelelő elhelyezéséről.

Ez az elhelyezés nem történhetik máshol, mint Budán.

Elsősorban valamelyik várbeli iskola jöhetne számításba, ahol megfelelő keretben kellene elhelyezni vitéz *Csia* gyönyörű alkotását.

Óbudán régi római temetőt találtak

Mult év márciusában kezdtek hozzá a tabáni ásatások munkálataihoz és az azóta eltelt másfél esztendő egyre újabb és újabb meglepetéseket hozott felszínre. Pár héttel ezelőtt találták meg a tavaly felszínre bukkant alagút másik részét: szakértők megállapítása szerint *az alagút Mátyás király korából való és Mátyás király várához vezet.* A tabáni ásatásokat *Nagy* Lajos egyetemi magántanár, az aquincumi múzeum igazgatója vezette, ugyanesak az ő felügyelete alatt folynak most már három hét óta a legújabb óbudai ásatások is.

Óbudán a Bécsi-út 82. számú ház telkén lévő lucernásban gödröt akart ásatni a telek tulajdonosa. Alig hogy a munkához hozzáfogtak, értékes leletekre bukkantak, amelyek *Nagy* Lajos tanár és több kiváló régész megállapítása szerint a *Krisztus utáni első századból valók.* A szakszerű ásatások folytatása nyomán

két héten belül 21 különböző korból származó sírt találtak.

Nyilván régi római temető volt ezen a helyen.

A napvilágra került sírok közül 13 égetett sír van, ezek elsőszázadbelick. Ebben a korban ugyanis a rómaiak halottaikat egy gödörbe tették, fadarabokat helyeztek rájuk, meggyujtották a fát és így égették el a halottakat, koporsó nélkül. A kiépített, kőből faragott sírgödrök is ezeknek a síroknak az első századból való eredete mellett bizonyítanak. A 13 égetett síron kívül

8 darab Hadrianus, illetve Trajánus császár idejéből való koporsót találtak.

A koporsókban csontvázak, bőrdarabok, üveggyöngyök és faékszerek voltak. Találtak azonkívül korsókat, mécseket és apró bögreféléket is. A Trajánus-korabeli sírok sírkövébe babérkoszorúk vannak vésve.

A legújabb óbudai ásatások leleteit az Aquincumi múzeumba szállították. A gazdagon előforduló leletekre való tekintettel a munkálatok serényen folynak tovább.

A Svábhegyi Iskolaszanatórium

Vasárnap délelőtt ünnepi külsőségek között avatták fel a Svábhegyi Iskolaszanatóriumot és annak szabadlevegős iskoláját. Az Iskolaszanatórium felavatási ünnepségét *Zichy* János gróf elnök nyitotta meg. Vitéz nagybányai *Horthy* Miklósné, a kormányzó felesége, *Auguszta* főhercegasszony, *József* főherceg, az országgyülés felső- és alsóházának képviselői, a főváros, a vármegyék, a tudományos intézmények kiküldöttei, a társadalmi élet számos előkelősége vettek részt a nagyarányú avatóünnepségen.

A főváros nevében *Felkay* tanácsnok fejezte ki köszönetét az iskolaszanatórium egyesület vezetőségének, hogy a fővárost ilyen értékes intézménnyel gazdagította.

Az új szanatórium valóban, európai méretekkel mérve is, pompás. Csillogóan tiszta kétemeletes főépülete kizárólag a gyermekek és az őket gondozó orvosi testület, tanári kar és ápolószemélyzet lakóhelyéül szolgál. A földszint főbejárata tágas hallba nyílik. A földszinten vannak elhelyezve a rendelők, az első emeleten célszerű tagolásban több háló- és fürdőszoba van és a gyönyörüen berendezett nappali, amelynek ablakai és üvegajtaja nyitott teraszra nyílik.

Itt, *a világ egyik legszebb kilátóhelyén és a déli oldalra nyiló másik teraszon végzik a gyermekek szabadlégi fekvőkúrájukat.* A hálószobák nem internátus jellegüek, hanem kevés ággyal felszerelt családias hálók. *A szanatórium száz ágyra van berendezve és ezzel kapcsolatos szabadlevegős iskolája száz fiúnövendék részére.* Az iskolaszanatóriumba középiskolai tanulókat vesznek fel, az I—VIII. osztályig, betegségre hajlamos, vagy gyenge szervezetű, vérszegény gyermekeket, *fertőzött betegek egyáltalán nem nyerhetnek elhelyezést.*

Az oktatást külön tanári kar végzi, *Korpás* Ferenc főigazgató felügyeletével. A növendékek vizsgáikat is az iskolaszanatóriumban teszik le, miniszteri bizottság előtt. A betegségre hajlamos, vérszegény, fejlődésben elmaradt, vagy lábadozó gyermekek a leggondosabb orvosi kezelésben részesülnek.

A szabadlevegős iskolát *Jánszky* Béla és *Szivessy* Tibor budapesti műépítészek tervezték. Az ötholdas, gyönyörű területet *Kolecsányi* Kálmán tervei alapján parkozták.

Elsőrendű munkát jutányos áron készít
VÁLI GÁBOR
Első budai címtáblafestészete
II, Iskola-u. 18. Telefon hívó: 1-568-63

Mit tanuljunk az olasz fürdőktől?

Írta: dr. Nemes J. György

A királyi olasz fürdők közül a sósjódos fürdőiről híres *Salsomaggiore* és az olasz Karlsbad, *Montecatini* igazgatóságainak meghívására egy hetet töltöttünk, magyar orvosok csoportja, nevezett fürdőkön, miközben alkalmunk nyilott a kénes *Tabianot* is megtekinteni, hogy a Riviera egyéb fürdőtelepeiről ne is beszéljünk.

Alkalmam volt Montecatiniben *d. József Ferenc* kir. herceg úr őfensége véleményét is hallani, aki a bőkezü olasz fürdőkultúra épitményeinek csodálata mellett *sem győzte a budapesti gyógyfürdők kiválóságát és az itthoni atmoszféra finomságát dicsérni.* Mert ez lesz rövid beszámolómnak merituma is. Ami itthon nálunk megvan, az szép, az finom: de *roppant kevés.*

Én magam e lap hasábjain már sokat cikkeztem az orvosi propaganda hiányosságairól, legsürgősebb feladatként említvén a forráshatást kutató, illetve *reumakutató intézet* felállításának szükségét.

Kérdem: hol van az a világfürdő, melynek oszlopos ivócsarnokai, kollonádjai, kurszalónja, zenepavillonja és legeslegelől szállóinak és penzióinak ágyezrei ne várnák az idegeneket, a betegeket?

Kis és nagy hotelok, albergok és „casa di curák" egymás hegyén-hátán. Pompás fürdőépületek és kaszinók éreztetik a vendéggel, hogy fürdőhelyen van. Igaz, egy milliós metropolis mégsem tipikus fürdőhely, de ami hiányzik még, az pótolható, mert viszont rendelkezik egy világváros amott hiányzó egyéb adottságaival. Hiányzik egy ragyogó ivókúra-csarnok (à la „Tetuccio" Montecatiniben).

A város egyik végére indul meg a zarándoklat poharakkal minden reggel. Az állami ivócsarnokba beléptidíjjal mennek, *a szegények máshol isznak.* Pompás kutakból és keverő márványasztaloknál színpompás ruhás leánykák szolgálják a gyógyvizeket ezernyi kúrázónak. Szól a zene, sétálnak a csarnokban és a park ágyai között a kúrázók és — bocsánat — de az illemhely is olyan modern nagyüzem, hogy a mosolyt elfojtá a csodálkozás moraja e felett az áldozatkészség felett, amely e létesítményhez az anyagi hozzájárulást adta *Salsomaggioreban,* ahol a leggyönyörűbb olasz nők gyógyulnak, egy *„Berzieri"* nevű olyan fürdőpalota áll, melyhez fogható talán csak a mi Vigadónk modern kivitelben. *Beléptidíjakkal, drága fürdőjegyekkel operálnak ugyan, de az előkelő idegenek ez imponál.* Inhalatoriumok, duchok, kezelések a legtökéletesebbek. Ezen igazi fürdőlétesítmények körul a szállók és kisebb-nagyobb penziók százai. Távolabb aztán egy-egy intezmény fürdőkórházai, de olyan beosztással, hogy *a mi Kudasunk 9 kádas rádiumfürdőire gondolvan, elszorul a szivünk. A Salsomaggiorei fürdőkórházban magában 80 fürdőszoba épült!*

Pisani tanár Milánóból ott tartózkodik Montecatiniben és a Kísérleti Intézetet vezeti, amely a tudományos feldolgozásokat végzi.

Egy fürdőhely léte vagy nemléte a vendégek elhelyezésének lehetőségeitől függ. Az nem lehet, hogy a külföldieket Budapesten garniszállodákban és kétes penziókban „unterbringolják". *Az sem lehetséges, hogy előkelő szállóinkban ne lehessen gyógyvízben fürödni.* Igaz, hogy a salsoi *Hotel des Thermes*ben egy odavezetett sósfürdőért 18, egy szénsavas fürdőért 38 lirát is elkérnek, de a külföldi ilyen helyeken nem néz a pénzre, csak szokásos fürdőkényelmére. Maradna a fürdőknek is publikum, csak megértenék a magyar orvosok és a fürdők egymást.

Mi tehát a teendő? *Központi irányitással egyetlen átfogó fejlesztési programmba kezdeni!* A Kozma—Johan-éra olyan díceséretes egészségügyi alkotásokhoz juttatta az országot, hogy nyilatkozataikból kiindulva fel lehet tételeznünk, hogy ha ők veszik kezükbe a fürdőügyet és *a fürdőügyet mint közegészségügyi akciót* fogják fel, amely a nemzetgazdaság egészséges vérkeringésbe hozatalát is jelenti: akkor az meg is lesz.

Tört olaszságommal felszólaltam egy helyen és viszonzásul hozzánk, a thermák másik metropolisába invitáltam olasz kollégáinkat, akiknek a trianoni béke ellen küzdő Mussoliniről is néhány lelkes magasztaló szót mondottam. Tudják, hogy velünk igazságtalanság történt és azt is tudják, hogy Budapest szép város, fürdői vannak és szép női. Építsük ki olasz példára mielőbb fürdővárosunkat, hogy elégedett külföldieket láthassunk vendégül, akik Budapesten keresztül érzik meg trianoni átkunkat és lesznek velünk együtt magyar irredentákká.

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSÍTÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II, MARGIT-KÖRÚT 69. T.: 1-522-68.

26 főzőhelyen 16.400 szegény ember kaphat Budán meleg ebédet

Teljesen felkészült a főváros szociálpolitikai ügyosztálya a téli étkeztetési akcióra

A tél küszöbén a főváros szociálpolitikai ügyosztálya rendkívüli erővel dolgozik, hogy megfeleljen azoknak a feladatoknak, amelyek ilyenkor reá hárulnak. Az ügyosztály ugyan az egész esztendőben állandóan nagy munkát végez, az igazi „szezonja" azonban most kezdődik, amikor a reánk váró téli időben emberek tízezreinek egyedüli gondozó atyja a főváros.

Teljesen felkészülve várja a főváros a telet. Hiszen soha egyetlen pillanatra sem áll meg a nagy szociális munka, mégis már most is napról-napra emelkedik azoknak a száma, akik a fővároshoz fordulnak a téli ínség elől.

A budai oldalon 23 hatósági főzőhely működik, karöltve a 3 felekezeti főzőhellyel, amelyeken összesen 550 felnőtt és gyermek kap meleg ételt. Ezzel szemben a fővárosi 23 főzőhelyen 15.850 ember kaphat kitűnő ebédet, vagyis összesen 16.400 ember.

A budai oldalon lévő hatósági főzőhelyek az alábbi helyeken működnek:

I., Városmajor-u. 59, I., Fery Oszkár-u. 15, I., Attila-u. 103, I., Labanc-út 31, I., Hidegkúti-út 83, I., Diana-út 4, I., Zugligeti-út 61, I., Krisztina-tér 4, II., Görgey Arthur-u. 36, II., Medve-u. 20 (felekezeti), II., Marcibányi-tér 5, II., Batthyány-u. 8, III., Örömi-út 64, III., Kiscelli-út 80, III., Raktár-u. 1, III., Vörösváry-u. 93, III., Zichy-u. 9 (felekezeti), III., Szentendrei-út 8180. hrsz., III., Keve-u. 41, III., Bécsi-út 2194/43., XI., Érdi-út 2, XI., Verpeléti-út 4—6 (felekezeti), XI., Váli-út 1, XI., Horthy Miklós-út 141, XI., Sopron-út 50, II., Batthyány-tér 7.

Itt említjük meg, hogy a két budai anya- és csecsemővédő intézetben, a Bécsi-útiban és a Lenke-úti intézetben 48, illetve 30 csecsemő, 65—40 kisded (1—3 éves) és 12, illetve 8 anya talál jóságos, meleg otthont. A 15 budai óvodás gyermekotthonban 869 gyermekről gondoskodnak reggeli 7 órától esti 6 óráig, azonkívül pedig több helyen van élelmiszerelosztó is.

A budai Seres Szamár anno 1689

Irta: Bevilaqua Borsody Béla

Legutóbb szót emeltünk a *budai kísértetek* érdekében. Követeltük, hogy a budai Vár ódon históriás kísérteteinek budaiságát mélyítsük el, tudatosítsuk és értékeljük: Bástyásítsuk és centralizáljuk őket. Alábbiakban újabb adalékkal szolgálunk a budai *kísértetügyhöz,* jelen soraink azonban már a budai kísértetek felmérhetetlen idegenforgalmi jelentőségét emelendik ki!

Felesleges bizonyítanunk, hogy mit jelentene Buda számára a budai kísérteteknek az idegenforgalmi propaganda szolgálatába való beállítása. Mióta Oscar *Wilde* megírta az „A baskervillei kísértet"-et, azóta csak azokon a helyeken van idegenforgalom, melyeken van valami régi vár, rom, kincs és benne kísértet. Az Idegent ez elbűvöli. Feltétlenül szükséges, hogy mi, budaiak sürgősen felállítsuk a *Budai Kísértetügyi Központot,* vagy talán jobb lenne valami jól dotált *Kísértetforgalmi Tanács* felállítása. Potom négy-ötszázezer pengő szubvencióval egész rendes *Budai Kísértet-Propagandát* lehetne csinálni. Mi sem kellene egyéb hozzá, mint tíz Igazgatósági Tag. (Vezérigazgatónak a közismert stb., kiváló stb., híres stb. *Budai Hárombék Effendit* ajánlom. Azt hiszem évi hatvanezerért esetleg vállalná a dolgot, ötven pengő azonnali Előleg mellett.) Esetleg *egykézi Monopóliumot* is lehetne csinálni a *Budai Kísértetekből,* úgy mint a *Zabhegy Rt.* és a *Savanyú Uborkalé Rt.* bevált Monopóliumát. Félős azonban, hogy e terv némi ellenkezést váltana ki mindenbe belekontrabontoskodó ellenzéki köreinkben. Jobb ma egy túzok, mint holnap egy veréb, maradjunk csak a jó, öreg *Kísértetügyi Tanácsnál.* Ezek után lássuk a *Seres Szamarat,* mely elsőrangú budai helyiszínné, *Couleur locale*-lá fejleszthető ki kellő propagandával.

*

1689-ben nagy polgári per folyt le Tekintetes *Buda* Városa Városbírája előtt. A budai kincstári Serfőzőház beperelte az egyik budai vendégfogadóst, *Arany Cethal* uramat holmi néhány száz tallérért sertartozás fejében. *Arany Cethal* uram kijelentette, hogy szép cégér nevű serkorcsmája egy lyukas fityinggel nem tartozik a Serháznak, mert ő *„még a Seres Szamár által megivott sert is megfizette a Serháznak".*

Seres Szamár? Hogy ez mi, arról hallgat a budai Tanácsi Protocollum. A magyar serfőzés históriájáról szóló munkámban megmagyaráztam ezt. Alábbiakban újból megmagyarázom. *Seres Szamár:* jókedvű, selyma, szamárfejű kísértet. Kizárólag sereskorcsmákba veszi bele magát. Nappal alszik, éjjel kísért. Ruhája: polgári. Feje: szamári. Éjszakára egy vederben sert kell készíteni a számára. Ezt ő éjfélkor szelíden felvedeli és békén távozik. De jaj a serkorcsmárosnak, ha ezt szükmarkúságból elmulasztja! A Seres Szamár mint kísértet rettentő bosszút áll. Kinyitja a seres-hordók csapját, elfolyik a ser. Megfúrja a hordót, megveszekszik a ser. Megpenészesíti, megdohosítja a bort. Kóbori macskák számára nyitva hagyja a kolbászoskamrát, betöri a pinceablakot, szóval ilyen gaz dolgokat csinál. Vannak egyesek, akik vakmerően azt állítják, hogy mindebből egy árva szó sem igaz, de hát az átkos kritika és a rontó-bontó Destrukció, a kételkedés mindenütt felüti a fejét. Az illetők azt mondják, hogy ez csupa merő babona és hogy a Seres Szamarat a lusta és figyelmetlen csaposlegények találták ki. Nyitva hagyják a csapot és a Seres Szamárra fogják rá a dolgot.

Tény és való dolog, htgy a ser apadását a Seres Szamárnak tulajdonították eleink. Ezt az úgynevezett *apadó-pénzt* a Serház a koresmárosokra hárította, ezek viszont a Serházra. Ide vonatkozik a szóbanlevő hiteles budai törvényszéki kereset.

Ami a Seres Szamarat illeti, ez ott van *Shakespeare Szentivánéji álom*-jában is. *Zuboly,* a takácsmester hajnalban szamárfejjel ébred fel *Szent Iván* éjszakáján, mely tudvalevőleg gaz koboldok, manók, gnómok és elfek nyüzsgésével teljes. *Gaál* József *„Peleskei nótárius"*-ában *Hopfen* uram, a pesti serfőző Serházában is ott jár, 1838-ban a serházi pincében a Seres Szamár. *Hopfen* uram fogvacogva megy el a *Zrinyi*-kávéházba, a kísértettől fél. Ott olvashatjuk ezt a *Peleskei nótárius*ban, tehát bizonyos, hogy Seres Szamár van, illetőleg hogy Pestbudán 1838-ban még volt. Budáról bizonyára azért ment át Pestre, mert itt kritizálták. Lám, lám, ez a destrukció hatása! Ha azonban 1689-ben volt Budán Seres Szamár, akkor bizonyára van ma is. Meg kell keresni, jól kell tartani serrel. Éjfélkor az *Ibusz* autokarjai ezernyi idegent hozhatnának a budai nyári vendéglőkbe. Éjfélkor megkondulna az óra és megjelenne a Seres Szamár! Az idegenek odalennének a gyönyörtől. Ilyet még *Shakespeare* és *Wilde* sem írt, mondhatná a Cicerone. A *Seres Szamár* fellendíthetné budai idegenforgalmunkat. Utcát nevezhetnénk el róla, kaphatna emléktáblát is, szobrot is. (Csak oroszlánt ne tegyenek rá. Oroszlános szobor elég van Pestbudán.) Csak Szamaras nincs.

Így kellene tömöríteni összes budai kísérteteinket. A Tabánban volt egy dandárra való. Személyesen ismertük a *Sánta Szabólegényt.* Ez szép ördögruhában járt és egy vén kapualatti mángorlóban lakott. Ismertük a *Svéd Kapitányt* is, ez veres orrú, szálfa termetű kísértet volt és egy tabáni száraz kútban lakott. *Krudy* Gyula is tudott és sokszor írt róluk. Mindezek megszervezését a szóbanlevő *Kísértetügyi* Tanács megcsinálhatná. A Tabán régi jó, öreg kísérteteiről legközelebb írunk.

A Svábhegyen, vagy a Sashegyen kell elhelyezni az új tüdőbeteg klinikát

A Pázmány Péter Tudományegyetem jubileuma alkalmából a székesfőváros 800.000 pengős alapítványt tett tüdőbeteggondozó klinika létesítésére. Ebben az ügyben most indultak meg a tárgyalások a főváros és az egyetem vezetősége között és hír szerint *az új klinika a meglévők mellett elterülő füvészkertben akarják felépíteni.*

Fölmerült az a természetes gondolat, hogy

az új klinika a Svábhegyre, vagy a Sashegyre kerüljön.

Ennek a megoldásnak a tudományegyetem vezetői között ellenzői akadtak. Azzal érvelnek, hogy ez a távoli hely felborítaná az orvostanhallgatók órarendjét.

Nagyon szerényen és halkan meg kell jegyeznünk, hogy egy tüdőbeteggondozó klinika elhelyezésénél *az első szempont mégis csak a betegek gyógyítása.* Már pedig a Svábhegy és a Sashegy levegője már egymagában is olyan gyógytényező, amely jelentősen hozzájárulna ahhoz, hogy a klinika megfeleljen a hivatásának.

Mi teljesen méltányoljuk az órarend fontosságát, de nem veheti tőlünk senki sem rossznéven, ha azt állítjuk, hogy

a betegek gyógyítása mégis csak fontosabb, mint az órarend.

Reméljük, hogy ugyanilyen álláspontot foglal el a főváros is, amely nem csak azért adott 800.000 pengőt, hogy az órarendet semmi se zavarja, hanem elsősorban azért, hogy ott gyógyítsanak.

1618 egykorú írás Budavár visszafoglalásáról a Fővárosi Könyvtár gyüjteményében

Az Évkönyv bevezető részében *Enyvvári* Jenő, a könyvtár igazgatója ismerteti a könyvtár 1935. évi működésének adatait. A könyvtár olvasói az elmúlt évben 1,133.026 kötetet forgattak meg. A könyvtárigazgató a könyvtár súlyát és jelentőségét a magyar szellemi és kulturális életben a hivatalos statisztika alapján mutatja ki és egyszersmind helyzetképet is nyujt.

A könyvtár könyvbeszerzési hitelének évek óta tartó lemorzsolódása miatt alig képes nivóját biztosítani, hiszen a könyvtár főereje a könyvanyag rendszeres fejlesztésében rejlik. E súlyos anyagi helyzet a fiókkönyvtárak anyagának utánpótlásánál és fejlesztésénél mind erősebben érezteti hatását, nem is szólva arról, hogy a szanálási időszakban nem létesült egy új fiókkönyvtár sem.

A *Fővárosi Könyvtár* Évkönyvében ünnepli Budapest két nagy közéleti eseményét: *Budavár 1686. évi visszafoglalásának és Liszt Ferenc halálának jubiláris évfordulóit.* Mindkét alkalomra a könyvtár nagy bibliográfiai munkát jelentetett meg. „Buda visszafoglalásának egykori irodalmá"-ban az 1683—1718-ig megjelent, a felszabadítás előkészületeit, tényét és jelentőségét tárgyaló művek, röpiratok és újságok vannak időrendben összefoglalva. Az összegyüjtött munkák száma: 1618. A bibliográfiához készült tanulmány Buda elfoglalásának és visszavételének európai jelentőségét mutatja ki és ez utóbbival kapcsolatban a keresztény szolidaritás XVII. századi kialakulásának vázolását is megkísérli.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VÍZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőiosztály. A legmodernebb berendezés

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára . . . 24 pengő.
Egyes szám ára . . . . . 40 fillér.
Hirdetés ára milliméntersoronkint.

Halál az Aranka-utcában

Nem a napi események forgatagába akarunk beállani. Szivünkből sajnáljuk szegény Koós István kocsist, aki meghalt az Aranka-utcában. Ez a részvét azonban még nem volna elég ok ahhoz, hogy őt külön elsirassuk: a Ma borzalmában ezren és tizezren halnak meg naponta —, akiknek még nem kellett volna örök pihenésre térni, de Koós István, 50 esztendős családos kocsisembernek még sem kellett volna meghalnia, ha . . .

Úgy történt, hogy egy negyven métermázsa fával megrakott igásszekér előtt erőlködtek felfelé az Aranka-utcán Koós István lovai. Azután remegni kezdett a habostestű állatok ina és a szekér visszafelé csúszott. Csúszott, míg a megriadt lovak neki nem rohantak egy villanyoszlopnak. Az egyik állat rögtön kiadta a páráját, a szekér felborult és maga alá temette szegény Koós Istvánt is. Mire kiszedték a szekér alól — halott volt.

Jó idegzetű hölgyek és urak, ne kérdezzék, hogy e szürke rendőri hír, hogyan kerül e hasábokra. Jól tudjuk, hogy a Rózsadombon is kell fűteni — de higyjék el, nem ad a tüzifa több meleget — ha embervértől piros.

A főkapitányság évekkel ezelőtt rendeletileg eltiltotta, hogy a meredek Aranka-utcában teherkocsik járjanak. Tudta, hogy ez életveszélyes. Azután addig kérték a rendőrséget, míg a tilalmat feloldotta.

Kár volt. Az a tüzifa kerültőúton is eljutott volna oda, de Koós István már semmiféle kerülővel nem jut vissza síró asszonyához, kenyérért könyörgő apró családjaihoz.

Úgy-e még is jobb lett volna pár fillérrel többet fizetni annak a negyvenmázsa fának a fuvarjáért?

Koós István robotoló cselédember élete megérte volna.

Síremléket állít a főváros Liber Endrének. *Liber* Endre alpolgármester felejthetetlen emlékét a főváros méltó módon fogja megörökíteni. Pótlólag felvették az új költségvetésbe a síremlékre előirányzott költséget. Még ebben az évben szűkkörű pályázatra fognak felhívni több neves szobrászművészt, akik elkészítik a monumentális síremlék terveit. Még nem dőlt el, valószínűleg csak a pályázat során határozzák meg, bronzból vagy márványból készíttetik-e el az emlékművet, amely *Liber* Endre nagyságát, jószívét, emberbaráti és művészi tetteit és alkotásait lesz hivatva az utókor számára megörökíteni.

Sipőcz főpolgármester a szociális szolgálat parancsnoka. A Magyar Vöröskereszt Egylet keretében megalakult a kormányzó feleségének vezetésével az önkéntes szociális szolgálat-mozgalom. Egyesztendei munka után az új munkaév kezdetén a szolgálat küldöttsége fölkereste *Sipőcz* Jenő dr. főpolgármestert, akit felkértek, hogy a szociális szolgálat parancsnoki tisztségét vállalja el. A főpolgármester a mozgalom parancsnokságát elfogadta és kijelentette, hogy átérzi a mozgalom parancsnokságát elfogadta és kijelentette, hogy átérzi a mozgalom fontosságát és azt, hogy a magyar fiatal értelmiség helyes útja a szociális szolgálat eszméje.

Szendy polgármester és Salamon tanácsnok új külföldi rendjele. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere a pápai *Nagy Szent Gergely-rend* középkeresztjét a csillaggal, *Salamon* Géza székesfővárosi tanácsnok az olasz koronarend középkeresztjét elfogadja és viselje.

Plósz Pál és Schön Győző — kormányfőtanácsosok. A kormányzó *Plósz* Pál okleveles gépészmérnöknek, Budapest Székesfőváros Elektromos Művei vezérigazgatójának közhasznú, érdemes tevékenysége elismeréséül és *Schön* Győző okleveles gépészmérnöknek, Budapest Székesfőváros Gázművei helyettes vezérigazgatójának, a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a *magyar királyi kormányfőtanácsosi* címet adományozta.

Óbudán van a főváros legjövedelmezőbb ingatlana. Érdekes kimutatás jelent meg a főváros tulajdonában levő 712 épületről. A főváros tulajdonában levő legnagyobb lakóház-csoport a Bécsi-úton fekszik, ahol a kislakásos bérházak összefüggő épületcsoportja 165.962 köbmétert foglal el. Ennek az épülettömbnek értéke — telek nélkül — közel hárommillió pengő. Bérjövedelme meghaladja a 380.000 pengőt. Ez a főváros legjövedelmezőbb ingatlana, mert — mint a kimutatásból látjuk — a többi mind kevesebbet jövedelmez.

Yolland professzor ünneplése. *Yolland* Artur tanítványai mesterüknek negyvenéves jubileuma alkalmából a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club helyiségeiben október 26-án este ünnepi vacsorát rendeztek. Meghatott szeretettel ünnepelték ősz mesterüket, aki mint sportember került négy évtizeddel ezelőtt Magyarországra és azóta generációkat nevelt az angol nyelv és a nemes angol erkölcs szeretetére, épúgy mint a sport igaz megbecsülésére.

MARGIT-KÖRÚTON, Atrium-filmpalota közelében 113 öles **TELEK,** rajta kis ház üzlethelyiséggel, **ELADÓ.** CÍM A KIADÓBAN. (1—I)

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Az egész fürdőügyre és idegenforgalomra döntő jelentőségű hatalmas elaborátumot készít a főváros

Új fordulat előtt a főváros fürdőügyi politikája — Szendy polgármester feldolgoztatja a fürdőügyre vonatkozó összes adatokat

A Tabánban tervezett nagy szállóépítkezés egyelőre elmarad. Megírtuk, hogy a Szirtesúton akar egy külföldi vállalkozócsoport 120 szobás gyógyszállót építeni, a terveket be is nyujtották a fővároshoz, illetve a Fővárosi Közmunkák Tanácsához, úgy látszik azonban, hogy az építkezés ügye elakadt, annyival is inkább, minthogy a vállalkozók az időközben történt valutáris eltolódások miatt attól tartanak, hogy a főváros idegenforgalma csökkenni fog, ami megzavarja számításaikat.

Szendy Károly polgármester azonban renkezni kívánja ezt a kérdést. Megbízta a városgazdasági ügyosztályt azzal, hogy

részletesen dolgozza ki a tabáni szállóépítkezéssel kapcsolatos összes terveket.

Mint értesülünk, az ügyosztály nagy előterjesztést készít, amely foglalkozik a szállóépítkezések kérdésével, többek közt a tabáni szállóéval is és részletes pénzügyi számításokat terjeszt elő ezzel kapcsolatban. Felöleli ez az előterjesztés ezenkívül az idegenforgalom fejlődésének adatait is, továbbá beszámol a fővárosi fürdők jelenlegi állapotáról és azokról a tervekről, amelyek a fürdők modernizálására készültek mind a mai napig, végül pedig kimutatja, hogy a főváros fürdőibe eddig elhelyezett tőkék milyen arányban és miképpen jövedelmeztek.

A fővárosnak ez a hatalmas előterjesztése most készül, de még hetekig eltart, amíg a nagy munkát befejezik és nyilvánosságra hozzák.

Az elaborátum teljesen meg fogja világítani a fürdőügyi és idegenforgalmi problémák szövevényes tömegét.

Végre tisztán fogunk látni ebben a kérdésben, amely *döntő jelentőségű Buda jövendő fejlődése tekintetében.*

Az előterjesztésben lévő adatok birtokában fog azután dönteni a főváros vezetősége arról,

milyen irányban folytatják Budapest fürdőügyi politikáját,

amelyhez hozzátartozik többek közt az is, építsenek-e új szállókat, akár a Tabánban, akár pedig máshol, vagy bízzák-e azt a magánvállalkozásra.

Budai Fiatalok Társasága név alatt új és sokat ígérő társadalmi egyesülés van alakulóban. A társaság alapítói *Szöcsik* Zoltán dr., *Szőke* Alfréd és *Marsay* László dr., kik a budai ifjúság egyik legképzettebb vezető egyéniségét, *Lévai Szabó* János okleveles közgazdászt, postafőtisztviselőt kérték fel az elnöki tisztségre. *Lévai Szabó* a felkérésnek eleget tett és egyidejűleg lemondott a NEP XII. ker. Hegyvidéki Ifjúsági Csoport ügyvezető elnökségéről. Ebbeli szándékát már be is jelentette vitéz *Rátvay* Imre elnöknek.

Gyászünnep kisbaczoni Benedek Sándor emlékezetére. A *Pénteki Borgazdatársaság* október 30-án este 8 órakor a *Budai Polgári Kör* helyiségében, II., Szilágyi Dezső-tér 5. emlékvacsora keretében gyászünnepélyt rendez néhai kisbaczoni *Benedek* Sándor kiváló volt tagja emlékezetére. Az emlékvacsorán az emlékbeszédet *Huszka* János dr. vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos mondja. A Borgazda Társaság az emlékvacsorára szeretettel várja az elhalt illusztris tagjának kartársait, barátait és tisztelőit.

Házasságok. Ifj. *Hubert* Lipót, Hubert Lipótnak, a Ganzgyár vezérigazgató-helyettesének fia, hétfőn vezette oltárhoz *Csetényi* Zsuzsit, *Csetényi* Józsefnek, a *Pesti Hirlap* közgazdasági szerkesztőjének leányát.

Fényes esküvő zajlott le e hó 20-án a Szilágyi-téri református templomban. Nagy és díszes közönség jelenlétében vezette oltárhoz *Tomai* Margitkát, *Tomai* Lajos köztiszteletben álló budai cukrászmester leányát *Halász* Jenő szőv. okl. kertész. Haypál Béla lelkész személyesen adta össze a fiatal párt magasszárnyalású beszéd kíséretében.

Gecsey Margit és *A. Balogh* Pál, a Rádió rendezője október 20-án házasságot kötöttek.

Budán találkoztak a nagyszebeni tüzérek. A volt cs. és kir. 12. sz. hegyitüzérezred (Nagyszeben) tisztikara október 24-én, szombaton este Budapesten, a Gellért-szálló földszintjén lévő Gundel-féle polgári étteremben ezredösszejövetelt tartott.

Felavatják Irinyi János emlékművét. Az *I. Kerületi Iparoskör* kezdeményezésére az *Irinyi János Emlékmű Bizottság* rendezésében csütörtökön délelőtt 11 órakor felavatják az Eskü-tér 6. sz. házban levő Irinyi János emlékművet, amelyet az Eskü-tér 6. számú házon helyeztek el. A bizottság legfőbb védnökei *József* és dr. vitéz *József Ferenc* főhercegek A fővédnökök van *Szendy* Károly dr. polgármester, *Bessenyey* Zeno dr. a Közmunkatanács elnöke és a közélet számos más kitűnősége. Az emlékműnél *Usetty* Béla dr. mondja az ünnepi beszédet.

A 7-es autobusz és Buda

A Rákóczi-úti autobuszvonal nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket s a Beszkárt igazgatósága úgy döntött, hogy a vonalat az Erzsébet-hídon, Clark Ádám-téren, Fő-utcán és Bem József-utcán át meghosszabbítja a Statisztikai Hivatalig. Az új járat tehát a Clark Ádám-tér és a Statisztikai Hivatal között a 9-es eddigi vonalát követi, amely ezentúl megszűnik Budán.

Helyesnek tartjuk, ha a be nem vált relációkat a közlekedés igényeinek megfelelően megváltoztatják, de most lett volna alkalom reparálni Buda egyik régi sérelmét. *A Kristinából és Vizivárosból autobuszon csak óriási kerülővel, s így természetesen időveszteséggel,* a Dunahidakon kétszeri átutazással lehet csak a Lágymányosra jutni. Közmegelégedést keltene, ha a 7-es vonal az Erzsébet-hídon és Gellért-rakparton át a Lágymányosra vezetne. Ebben az esetben *csak a 9-es és 14-es autobuszok vonalvezetését kellene némiképpen módosítani.* A 9-est a Clark Ádám-téren és Erzsébet-hídon át, a *14-est* pedig nem az Alagúton, hanem az Attila-utcán, Attila-körúton és Döbrentei-téren át az Erzsébet-hídra irányítani.

Igy — legalább egyidőre — a budaiak kívánsága is megvalósulnának s a vonalak kedvezőbb üzleteredménye is bizonyítaná a kívánságok jogosságát.

Gerő Sándor.

Keöpe Viktor új könyve:

A Szigetek gyöngye

Keöpe Viktor dr. írásművészetét nem kell a *Budai Napló* olvasói előtt magyarázgatni: ismerik azt a szerzőnek lapunk hasábjain megjelent kitűnő cikkeiből, amelyek egytől-egyig egy ritka műveltségű tudós írónak, elmélyedő gondolkodónak és világlátott utazónak a megnyilatkozásai voltak.

Keöpe Viktor dr. most új könyvet írt, amelyben jávai útjának állít elmúlhatatlan emléket. A *Szigetek gyöngye*, Jáva, a holland-indiai paradicsom, amelynek elbűvölő szépségeit, csodálatos kultúráját az elhivatott író pompás készültségével eleveníti meg a szerző. Már első útikönyve, a *„Cejlon, az Éden szigete"* is nagy sikert aratott a magyar olvasóközönségnél és bizonyos, hogy *A szigetek gyöngye* csak fokozza azt a szeretetet, amelyet *Keöpe* Viktor ezzel a könyvével vívott ki a művelt magyar közönségnél. Valósággal megeleveníti előttünk Jáva életét: teli van a könyv szépséggel, káprázattal, buja napfénnyel, ragyogással.

A szigetek gyöngye a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő *Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára* sorozat legújabb kötete. Szép kiállításban, 53 művészi kivitelű fényképpel és két térképpel illusztrálva, aranymetszésű vászonkötésben kerül az olvasó elé. Aki szépet, hasznosat és minden tekintetben gyönyörködtető olvasmányt akar, vegye meg *Keöpe* Viktor könyvét, amely egyébként a legszebb karácsonyi ajándék is a serdülő ifjúság számára.

Szánthó Róbert főesperes előadása Székesfehérváron. Az Országos Luther Szövetség kétnapos ünnepséget tartott Székesfehérváron. Az előadók között szerepelt *Szánthó* Róbert budapest—kelenföldi főesperes lelkész is, akinek előadását az egybegyült hívek igen nagy figyelemmel és áhítattal hallgatták.

Szabályozzák a hegyvidéki kőbányákat. A Közmunkák Tanácsa legutóbbi teljes ülésén megállapította *a Mályás- és Remete-hegy szabályozási tervét,* amely magában foglalja a *Schmidt*-kastély környékén létesítendő nagyobbszabású park tervét is, továbbá megállapította a *Böszörményi-út és Fery Oszkár-utca sarkán levő telektömb szabályozási tervét,* figyelemmel arra a körülményre, hogy a főváros ide szándékozik építeni a XII. kerületi előljáróság épületét. A tanács a budai hegyvidék egyes kőbányatulajdonosainak kérelmét tárgyalva, újból részletesen megvitatta a buda-hegyvidéket nagymértékben elkételenítő kőbányák ügyét és úgy határozott, hogy ezeknek a kőbányáknak további kialakítására vonatkozó részletes terveket kell bemutatni, amelyek alapján a megkezdett kőbányák akként alakíttassanak, hogy a hegyvidék szépségének sérelmére ne ess enek.

Rendezik a Gellért-teret. Régi hiányt pótolnak azok a közmunkák, melyeknek elvégzését *Király* Kálmán tanácsnok a pénzügyi bizottságban, a legközelebb végrehajtandó fontosabb rendkívüli útmunkák sorában jelölt meg. Ezek között szerepel az óbudai kivezető út és a Gellért-t-r rendezése.

SZÍNHÁZ ÉS MOZI

Décsi Péter rendkívüli sikere a Budapesti Hangverseny-Zenekar élén

Az őszi zenei élet megindulásának első nagy eseményeképpen az elmúlt héten *Décsi Pétert,* a nemrégiben feltűnt 13 éves karnagyot ünnepelte a Zeneművészeti Főiskola zsúfolásig megtelt nagytermében a zeneértő nagyközönség. A hatalmas siker, amely ebben a ragyogó környezetben a „csodagyerek" megszokott külsőségeit méretekben messze meghaladó módon kísérte a pompás hangversenyt, *Décsi Pétert* elsőrangú zenei értékké, a magyar művészeti élet jelentős, új egyéniségévé avatta.

Csodálatos pillanat volt, mikor a művészi zenekar *Décsi Péter* karmesteri pálcájának lendülésére megszólalt és *Wagner, Beethoven, Mozart, Liszt* mesterművein keresztül egy 13 éves művészlélek egészen újszerű, eredeti és meglepő zenei felfogását, a klasszikus remekművek új színekbe és kibontott gondolatokba öltöztetését mutatta meg. A fiatalság csodáján túl a zeneművészet csodája is volt ez az este: a legnagyobb mesterek alkotásai legmélyebben rejtőző és csak a legnagyobb művészek lelkén át kibomló titkaikat ajándékozták feledhetetlen emlékként az áhitatos hallgatóságnak, *Décsi Péter* személyén keresztül. A Budapestre ellátogató nagy külföldi karmesterek legszebb estéinek emlékét idézte a Décsi-hangverseny valóban kirobbanó hatású sikere.

Talán nem is véletlen, hogy a hangversenyen közreműködő *Ringer Lili* zongoraművésznő, aki maga is fiatalon lett Berlin, Párizs és Spanyolország zenei estéinek ünnepelt részese, a *Chopin-díj* nyertese és *Busoni* nagytehetségű tanítványa, most saját nagy sikereinek sugárfényében láthatta maga előtt a 13 éves új magyar karnagy-talentumot. *Ringer Lili* mesteri művészettel interpretálta Liszt esz-dúr zongoraversenyét, a nagyközönség csodálattal adózott gyönyörű és sokáig emlékezetes játékának. A rengeteg virág és koszorú között, amellyel a két művészt elhalmozták, ott láttuk *Colonna herceg,* olasz követ pompás virágajándékát is.

A Kisfaludy-színház nagy sikerrel újította fel a Három a kislány c. operettet. Médy szerepében nagyon előnyösen mutatkozott be *Ágoston* Baba, a pécsi színház volt primadonnája. Schubert szerepét *Galetta* Ferenc adta nagy sikerrel. *Zilahy* Pál (Tschöll), *Fáskerty* Mária (Tschöllné) és *Tamás* Benő (titkosrendőr) bőven gondoskodtak a közönség mulattatásáról. Schober báró szerepében *Rákos* Tibor művészi játékával tűnt ki. Okt. 29-ig a nagysikerű *Csavargólány, Erdélyi* Mihály operettje lesz ismét műsoron.

Heltai Jenő „Néma levente"-je kapta az idei Vojnits-díjat. A *Magyar Tudományos Akadémia* hétfőn délután összes ülést tartott, amelyen a Vojnits-bizottság jelentését felolvasták. A bizottság az előadó: *Zlinszky* Aladár jelentése szerint *Heltai* Jenő Néma levente-jének ítélte az idei Vojnits-díjat.

ALKOTÁS MOZI. Alkotás-u. 11. Telefon: 1-553-74. **Pasteur** (Paul Mini), **Nyúlvitézek** (színes), **Kutyaszínház** és a fényes kísérőműsor. Magyar és Fox Híradó. — Előadások kezdete hétköznap: ¼4, ½6, ½8, ½10, vasárnap ½2 órai kezdettel.

ATRIUM FILMPALOTA MARGIT-KÖRÚT 55 Tel.: 1-540-24, 1-530-34
Három Sárkány. Hunyadi Sándor vígjátéka és a kitünő kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8 és ½10 órakor, szombaton, vasárnap és ünnepnap: ¼4, ½6, ½8, ½10. — Leszállított helyárak.

BUDAI ROYAL. Selmeci-út 14—16. Tel.: 1-623-08. **A bűnös asszony** és igen jó kísérő műsor. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: 5, ¼8, ½10, vasárnap: ½3, 5, ¼8, ½10

PALOTA FILMSZÍNHÁZ. I., Krisztina-körút 155. Tel.: 1-566-05. — 15—18-ig: **A kis lord.** Miki pólómeccse, trükkfilm. Magyar és Fox Híradó. Előadások kezdete hétköznap: ½5, ¾7, 9, vasárnap: ¼3, ½5, ¾7, 9 órakor.

SIMPLON FILMPALOTA. XI., Horthy Miklós-út 62. Telefon: 2-691-89, 2-583-57. **Én voltam** (Bulla Elma), **Liszt rapszódia.** Pompás kísérő műsor. Előadások kezdete hétköznapokon: ¼4, ½6, ½8, ½10, vasár- és ünnepnapokon: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU söröző-étteremben
II, PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

„BOZZAY" ÉTTEREMBEN | I, ATTILA-UTCA 39 VÉRMEZŐ SAROK | Kovács Jóska muzsikál

A HÁROM ÉVTIZEDES DÉLIVASUT-KÁVÉHÁZBAN — 1 PENGŐS ZENÉS URI VACSORÁK

GUNDEL **GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN**
Rácz Zsiga muzsikál

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II, KELETI KÁROLY-UTCA 9
MINDEN ESTE TÁNC

Régi Buda-Kávéház
II, FŐ-UTCA 79. SZÁM
Reggeli és uzsonnakávéja minden igényt kielégít.

Ezredtalálkozó. *Duday* Lajos dr. tanácsnok, XI. ker. elöljáró a következő meghívót juttatta el a *Budai Napló* szerkesztőségéhez: „Bajtársaim! Ezredemlékünnepünk a folyó évben is november 4-én (szerdán) a józsefvárosi plebánia templomban (VIII., Mária Terézia-téren, Baross-utcai villamos mentén) 9 órakor tartandó misével kezdődik, amely után testületileg elmegyünk a VI., Andrássy-út végén lévő „Ismeretlen katona emlékkövéhez" s ezt megkoszorúzzuk (odamenet a templomból külön autobuszról gondoskodunk). Este pedig 8 órakor a „Fansz" kaszinóban, VIII., Mária-utca 10. szám alatt bajtársi vacsora lesz, melyre okvetlen megjelenést kér bajtársi üdvözlettel *szlatinai Szlatinay* Sándor tábornok, szövetségi elnök. Jelentkezés a bajtársi vacsorára B. *Axmann* Gyula háznagynál. Telefon: 1-444-84. A válasz nov. 3-ig elküldendő."

A lágymányosi új templom és a Rudasfürdő átépítésének tervét elfogadta a magasépítési bizottság. A XI. kerületi lágymányosi új templom építésének ügyét tárgyalta legutóbb a főváros magasépítési ügyosztálya. A tervekhez, melyeket *Waelder* Gyula műegyetemi tanár ismertetett, a bizottság hozzájárult. Ugyanezen ülésen mutatták be *a Rudasfürdő* átalakítására vonatkozó, 172.000 pengő költséget igénylő terveket is. A Rudasfürdőben 12 új rádiumos kádfürdőt, számos modern pihenőhelyet és mintegy 20 fürdőszobás új lakosztályt építenek. Ezután a farkasréti temető bejáratánál építendő kriptatemplom terveivel és költségelőirányzatával foglalkoztak. A 340.000 pengős munkára *Módos Merczbauer* Ferenc műépítész terveit fogadták el.

GYORSÍRÁST és gépírást KOZMA iskolában.

Helyreigazítás. A *Budai Izraelita Hitközség* vezetősége levelet intézett a *Budai Naplóhoz*, amelyben annak megállapítását kéri, hogy a Váli-uteában lévő felekezeti iskola *nincs elhanyagolt épületben.* A helyreigazításnak annál szívesebben teszünk eleget, mert nem akartuk cikkünkkel a hitközség érzékenységét megsérteni. Egyébként *Hóman* Bálint dr. közoktatásügyi miniszter a mult héten rendeletet adott ki, *amellyel a november 1-én és 2-án tervezett hitközségi képviselőtestületi választásokat három hónappal elhalasztotta* és így most az a harc, amely a budai zsidóság életét feldúlta, egyelőre szünetel.

Angol fürdőorvosok Budán. A napokban érkezett Budapestre a legutóbb Innsbruckban megtartott nemzetközi balneológiai kongresszuson résztvett angol fürdőorvosok nagyobb csoportja, amely a *Gyógyhelyi Bizottság* meghívására megtekintette a budapesti gyógyfürdőket. A svábhegyi szanatórium az angol orvosok tiszteletére villásreggelit adott, amely alkalommal dr. *Grosch* Károly és *Ottlik* György üdvözölték a vendégeket. Dr. *Boddington,* a buxtoni gyógyfürdő igazgatója és dr. W. J. *Leist,* a leamingtoni kórház főorvosa köszönetet mondottak az előzékeny fogadtatásért és csodálkozásuknak adtak kifejezést a magyar főváros fejlett fürdőkultúrája felett. Az angol orvosok üdülés céljából még hosszabb időt töltenek itt.

— **A Salgó eladta a handlovai kőszénbányaérdekeltségét.** A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat hosszabb időn át tartó tárgyalások után a Handlovai Kőszénbánya Részvénytársaságnál bírt teljes részvényállományát, azaz 116.720 darab részvényt, mely ezen vállalat részvényeinek 60%-át jelenti, eladta a *Verein für Chemische und Metallurgische Produktion* prágai részvénytársaságnak. Az eladásnál elért vételár, mely folytatólagos részletekben fog a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulathoz befolyni, körülbelül 15 millió pengő értéket jelent. A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. az így nyerendő összegeket meglevő magyar vállalatainak további kifejlesztése, ipari tevékenységének kiszélesítése útján a magyar gazdasági élet szolgálatába fogja állítani.

BUDA SPORTJA

Két budai csapat

A Nemzeti Liga idei küzdelmében Budát két csapat képviseli: a *Budai 11* és a *III. Kerület,* régi szépmultú harcosai a magyar futballnak.

Ámde az idén mindkét csapat ugyancsak gyöngén szerepelt. Mintha elfogyott volna a szusz a nagy pesti csapatokkal való örökké reménytelen anyagi versenyben. Vereségek, kudarcok érték őket, akkor is, mikor jobbak voltak, győzelmet érdemeltek volna. Már-már temetői hangulat lett úrrá a sárguló levelű budai mezőkön. Drukkersóhajokból orkánok keletkeztek. Csak ketten nem csüggedtek: *Faragó* Lajos és *Komor* Ödön: a két klubvezér. A sport két örök, rajongó szerelmese. Egyre csak ezt hajtogatták: *„Lesz még jobban is. Türelem."*

Mosolyogtak rajtuk. Egy kicsit mi is mosolyogtunk, olyan hihetetlenül hangzott. E héten azonban, mintha új lélek költözött volna a régi budai dresszek alá. *Lelkesek voltak, fiatalok, mint tíz évvel ezelőtt,* amikor a nagycsapatok rémei voltak.

A *III. Kerület megszerezte első idei pontját.* A *Budai* pedig, bár vereséget szenvedett a Phöbustól, játékával újra bizakodást öntött már-már csüggedő híveibe. *Faragó* és *Komor* most is csak azt mondták: Lesz még jobban is...

Mosolyogtunk. De örömünkben. Igazuk volt.

F.

Gyökeres reformokat javasol *Heinrich* Antal dr., a BBTE atlétikai szakosztályának új elnöke. A BBTE javaslatot fog benyujtani, hogy egy önként vállalt átigazolási „pihenő" révén módot nyujtsanak a nagy pesti futballegyesületeknek, hogy atlétikai szakosztályuk új életre kelhessen. Csak így lehet közönséget biztosítani a versenyeknek. Reméljük, az életre való terv elé nem fognak akadályt gördíteni az érdekelt felek. *Így kívánja ezt a magyar atlétika életbevágó érdeke.*

Árverésre kerülő budai ingatlanok

A jövő héten a következő budai ingatlanokat árverezik el az I—III. kerületi járásbíróságon.

III. kerület:

Mátyás-hegy 16097. hrsz. 672 öl telek, kikiáltási ár 10.721 pengő. Árverés október 31-én.

Kenyeres-u. 14. sz. 78 öl telek és ház, kikiáltási ár 64.580 pengő. Árverés november 2-án.

XI. kerület:

Mohai-út 127. sz. 309 öl telek és ház, kikiáltási ár 8678 pengő. Árverés november 3-án.

Hol vásároljunk Budán?

Felhívjuk nagybecsű előfizetőink figyelmét az itt közölt megbízható cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél, saját érdekükben is, hivatkozzanak lapunkra. Előfizetőink a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek és az előfizetési nyugta felmutatása mellett külön árengedményt is kapnak az alábbi cégeknél.

A Krisztinában

Tűzifa, szén, koksz — ZSOLNAI GŐZFAVÁGÓ- és tüzelőanyag-telep I. Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATÓRIUM I. Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javíttassa. U. o. órák és ékszerek állandó raktára, zálogjegyet, tör aranyat veszek

RUHÁT, FELÖLTÖT csak MOLDVAINÁL csináltasson — I, Krisztina-körút 119. sz. Telefonhívó: 1-510-96

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KÖRÚT

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., Roham-utca 2. SZERELÉS ⊖ CSERE ⊖ JAVÍTÁS Telefon: 1-522-27

PROHÁSZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN I, Krisztina-körút 127 „Kösz" bélyeg 8%

5% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍT ELŐFIZETŐINKNEK PÁL, uri- és nőidivatáruház I, Krisztina-tér 1

JÓ FŰZŐT, KESZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ fűzőszalonjából I, Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I, KRISZTINA-KÖRÚT 30 Telefon: 1-549-21

TARTOS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ MEGBÍZHATÓ Autógumi-, hó- és sárcipőjavítás ECKL GUMIJAVÍTÓ I. KE[illegible], MÉSZÁROS-UTCA 14. SZ.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I, Krisztina-tér 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK, ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA ALBRECHT RÓBERT I, ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA I, Alkotás-u. 13. TEL.: 1-660-45.

CSERE IMRE LAKATOS I, PAULER-U. 10. TEL.: 1-563-47.

ATTILA TAKARÍTÓ VÁLLALAT ELVÁLLALJA SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARÍTÁST, ABLALTISZTÍTÁST I, Attila-utca 71. Telefonhívó: 1-614-80

A Postapalotával szemben

JAVÍT! ALAKÍT! BÖRÖND ÉS BŐRDÍSZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY I, Krisztina-körút 61. Postapalotával szemben. Tel.: 1-571-19

Budán Sugár-cipő megbízható Gyógycipőkben is nagy választék I, Krisztina-körút 61 Postapalotával szemben

Putsay Testvérek CUKRÁSZDÁJA ÉS SÜTŐÜZEME I. Attila-utca 21

ISTER • SZŐRME • ERNYŐ I, KRISZTINA-KÖRÚT 34. (Auguszt cukrászda mellett).

A Várban

CSERY GYULA SZŰCSMESTER Auguszta fhgnő ő kir. fensége udv. száll. Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16) Alapítva: 1884. Telefon: 1-606-63

„BÁSTYA" ILLATSZERTÁR I, TÁRNOK-UTCA 2

A Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak Vagácstól II, MARGIT-KÖRÚT 45 — II, FŐ-UTCA 11 SZÁM

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II, Tölgyfa-u. 26

Reicher István a legrégibb budai kelme-festő és vegytisztító II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A RÉGI HELYEN II, MARGIT-KÖRÚT 6. Szeifferttel szemben

METEOR II., MARGIT-KÖRÚT 50/52 CSILLÁR RÁDIÓ VILLANY

Órák és ékszerek Lenkei Lajosnál II., Margit-körút 18 — Javítások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

10% engedményt ad a szelvény ellenében márkás cikkek kivételével GRANTZE ILLATSZERTÁR, II, MARGIT-KÖRÚT 38/B

Művészi fényképek Keller János műtermében II, Margit-körút 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papírárut, könyvet Budán legolcsóbban KAUFMAN cégnél, II, Margit-körút 50—52 Ujság kölcsönkön vtárának fiókja

„TERI" FŰZŐ, KESZTYŰ FOGALOM II, MARGIT-KÖRÚT 13 : XI, HORTHY M.-ÚT 18 : IV, MUZEUM-KRT 27

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús böröndösmester fest, javít, alakít MARGIT-KÖRÚT 8. TELEFON: 1-543-98.

LINKE EGYEDÜLI URIDIVATÜZLET BUDÁN ÁTRIUM MOZI MELLETT II, MARGIT-KÖRÚT 51. TELEFON: 1-573-51

A Vízivárosban

BAKONYI (BODZSÁR) MODERN CÍMÁBLÁK, FELIRATI BETŰK Báró Lipthay-u. 12. Margit-hídfőnél Tel.: 1-662-91

RUZICSKA PÁL KÉNYÉRGYÁRA II, HORVÁTH-U. 29. TELEFON: 1-518-23 INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLÍTÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbízhatóbban NÉMETH KÁROLY GÉZA vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Széna-térnél)

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZÍTŐ mester HALÁSZ JÓZSEF II, Horváth-u. 38 (Margit-körút sarok) Új munkák és átdolgozások

Legolcsóbb üveg- és porcelánüzlet Balaton István II, Margit-körút 38/a Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Festék és háztartási cikkek Falk Mór festékkereskedése II, Margit-körút 9. Tel.: 1-571-76

A Zsigmond-utcában

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ III, Zsigmond-utca 36. sz. Lukácsfürdővel szemben Úri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

10% engedmény előfizetőinknek! PAULINYI ELEK BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓJÁNÁL III, Zsigmond-utca 36 (az udvarban). Telefon: 1-666-72

A Böszörményi-úton

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I, Böszörményi-út 17/b

Az Alkotás-utcában

JANKOVITS DROGÉRIA I, ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Tel.: 1-536-76 Márvány-utca sarok

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák Kozmánál I, Alkotás-u. 9. T-hívó: 1-534-41

A Lágymányoson

SZENT IMRE könyv- és papirkereskedés négynyelvű kölcsönkönyvtár Szent Imre herceg-út 2. T.: 2-690-33

EGYETLEN SZANYI FERENC cipőszaküzlet A LÁGYMÁNYOSON XI., HORTHY M.-ÚT 60

SIMPLON PARFÜMÉRIA XI., HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. Simplon-mozi mellett Telefon: 2-587-71

PÉCSI VAJHÁZ NAP MOZGÓ MELLETT HORTHY MIKLÓS-ÚT 32. TEL. 2-693-88

27 éve órát, ékszert és javítást GUTTMANN ÁRMINNÁL XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 37 Telefon: 1-598-69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON BANKÓS GYULA XI, HORTHY M.-ÚT 46 T. 2-686-38 Átalakítások, javítások

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló specialista XI, Horthy Miklós-út 52 Telefon: 2-594-37

SMARZ XI, HORTHY MIKLÓS ÚT 18. PAPLAN, MATRÁC

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE XI, HORTHY MIKLÓS-ÚT 29. SZÁM. TELEFON: 2-683-81

KRAMER ADOLF FIA festő-, mázoló és díszletfestő XI, Lágymányosi-utca 10. Telefon: 2-581-25

Belvárosi szabás XI, FEHÉRVÁRI-ÚT 104. sz. TELEFON: 2-684-33. Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMŰVES XI, Szent Imre herceg-út 4.

KOHN ENDRE Böröndös és finom bőráru készítő Saját műhely XI, Horthy Miklós-út 10/12

AZ ÉPÜLŐ BUDA

Új építkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály legutóbb Budára a következő építési engedélyeket adta ki:

I., Böszörményi út 18/a. háromemeletes bérházra Cziller Istvánnak VIII., Kőris-utca 30. (tervező: Cziller Antal, Kőris-utca 30.)

I., Hidegkúti-út 48/c. egyemeletes lakóházra Hoffmann Györgynek V., Pozsonyi-út 30. (tervező: Taussig és Róth, Váci-út 32.)

I., Rege-utca 9252/3. családiházra Salk Mártonénak V., Rudolf rakpart 7. tervező: Fülöp Dezső, Aréna-út 12.)

II., Vitéz-utca 18. háromemeletes bérházra özv. Grügler Hugónénak VI., Szondy-utca 93. (tervező: Neu Miksa VIII., Baross-u. 98.)

III., Filatori-dűlő 18770/24. családiházra Nagy Józsefnek III., Vörösvári-út 24. (tervező: ifj. Elischer István, Csillaghegy.)

III., Erdőalja-út 53. családiházra Zsigmond Antalnak III., Erdőalja-út 20550. (tervező: Zrinyi József, Múzeum-krt 2.)

XI., Kapi-utca 3. egyemeletes lakóházra özv. Rechnitz Sándorné Kapi-utca 3. (tervező: Ruzicska Ágoston, Ujpest, Anonymus-utca 18.)

XI., Fürj-utca 20. családiházra Sommer Boldizsárnénak Alkotás-utca 18. (tervező: Földes Artur, VII., Hernád-utca 33.)

XI., Sasad-dűlő 2033/25. családiházra Morocz Józsefnek Mikes Kelemen-utca 36. (tervező: Schulmann Károly VIII., József-krt 49.)

Közmunkák Budán

A budapesti repülőtéren forgalmi épület iparos munkáira tartott versenytárgyalást az iparügyi minisztérium. Megbízást kaptak: Petik János épületbádogos munkára 2316.90; dr. Helvey Tivadar hő- és hangszigetelő munkára 27.055.59; Magyar Aszfalt Rt. tetőfedőmunkára 2378.50; Ceglédy J. Jenő műkőmunkára 10.190; Nagybátony-Ujlaki Rt. lap- és falburkolómunkára 42.047; Götz Aladár tölgyfapadozati munkára 7874; Klekner Lászlóné épületasztalosmunkára 10.205; Jónász és Weiner épületlakatosmunkára 12.367; Glatz András üvegesmunkára 2221.72; Márkus Lajos Rt. különleges lakatosmunkára 63.416 P-vel. A gumipadló, szobafestő-, mázoló- és redönymunkákban döntés még nincs.

A III., Lajos-u. 1—3. sz. polg. iskolában végzendő leégett mandzard helyreállításával kapcsolatos bontási, kőműves- és elhelyezőmunkákra tartott szükebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. Ajánlatot adtak be: Radó Sándor 4670, Prokisch János 5171.40, v. Lukóy Emil 6557.20, Nemec József 7687.60, Grandits Gyula 8433 P-vel.

Ugyanott ácsmunkákra: Ridel Bertalan és Fia 1899, Marcsik Ferenc 2494.76, v. Nagy József 2591, Molnár Géza 2664.60, Buza István 2829.20, Sághy Gyula 3241, Helmrich János 3551 P-vel.

A Rudas-fürdő átalakításával kapcsolatos asztalos- és lakatosmunkákra tartott szükebbkörű versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. Ajánlatot adtak be: *az asztalosmunkára:* Schramm József 2742; Busák Sándor 3469; Nyitray Károly 3650; Kele Mihály 4007; Csurgai István 4093; Halaman János 4120; Ranyák József 4232; Szuromy József 4291 P-vel; *lakatosmunkára:* Beke Lajos 4914; Zsédely Károly 5452.60; Knausz Gyula 5468; Hermann János 5603; Galambos Jenő 6191; Skolkay Mátyás 6350; Zeisel Sándor 6466; Hódos Andos 6632.60 pengővel.

A Boráros-téri Horthy Miklós Dunahíd budai kezelőházai és lépcsőfeljárói, valamint az ezekhez tartozó vasbeton támfalak, továbbá a budai parti pillér külső kiképzésével kapcsolatos munkáira tartott versenytárgyalást a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium. Ajánlatot adtak be: Biró László és Nagy Lajos 192.449.86, Magyar Gazdasági és Kisvasúti Rt. 199.428.18, Erdélyi és Vajda 200.270.46, Fábián, Somogyi és György 201.046.76, Csengery és Pallay 202.844.81, Zsigmondy Béla Rt. 206.222.52 pengővel.

Az I., Új Szent János-kórház II. belosztályon a burkolómunkát Gravieser Albinnak 6943 P-ért adta vállalatba a székesfőváros polgármestere.

Budai ingatlanforgalom

Budán az elmult héten a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát:

I. kerület:

Weisz Mórról Schwimmer János és nejére (Istenhegy 10008/2. hrsz.), 60.000 pengőért.

Pálffy Zsigmondról Török Endre és nejére (Dobsinai-út 15. sz.), 11.000 pengőért.

II. kerület:

Lázár Pálról Ribáry Leóra (Törökvész-út 12588/5. hrsz.), 14.258 pengőért.

Szél Richárdnéről Pless Gyulánéra (Pasarét 11983/9. hrsz.), 40.000 pengőért.

Dr. Rubányi Adolf és nejéről Szenes Miksa és nejére (Pasarét 11974/5 hrsz.), 17.700 pengőért.

Magyar Izraelita kézmű és földmüvelési egyesületről Stabil Építő Szövetkezetre (Fillér-u. 13109/1. hrsz.), 23.500 pengőért.

Zsabinszky Nándor és nejéről Arányi Jenőnére (Horváth-utca 9. sz.), 98.500 pengőért.

Dullien Ferencről Gál Istvánnéra (Tapolcsányi-utca 5. sz.), 35.000 pengőért.

III. kerület:

Kálmán Mórné és birtoktársáról Budapest székesfőváros közönségére (Viador-utca 10. sz.), 20.000 pengőért.

Magyar Általános Ingatlanbank Rt.-ról Rózsadombi Szanatórium Szövetkezetre (Pusztaszeri-út 15382/23., 24., 25., 26., 27. hrsz.), 60.376 pengőért.

Budapest székesfőváros közönségéről Magyar Lajos és nejére (Vérhalom-utca 15029/9. hrsz.), 17.600 pengőért.

Dr. Wellisch Tiborról Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Rt.-ra (Zápor-utca 10/b.), 18.060 pengőért.

XI. kerület:

Vatay Józsefnéről Mokcsay Miklósné és birtoktársaira (Budaörsi-út 2777/9. hrsz.), 95.000 pengőért.

Budapest székesfőváros közönségéről Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületére (Budaörsi-út 2621/1., 2. hrsz.), 43.420 pengőért.

Felelős szerkesztő: **Lippay Gyula dr.**
Felelős kiadó: **Olty Antal.**
Főmunkatárs: **László Zoltán dr.**
Révai Irodalmi Intézet Nyomdája
Budapest, V., Vadász-utca 16.
(Nyomdaigazgató: Linzer M.)

34. évfolyam Budapest, 1936. november 5 1235. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK:
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

„Sokat költ Budára a főváros"!

Folyik a költségvetés vitája az Uj városházán és megnyugvással látjuk, hogy a törvényhatóság összes tényezői a legnagyobb harmóniában igyekeznek előkészíteni a főváros jobb jövőjét. Nincsenek nagy álmok a költségvetésben: reális, földönjáró minden egyes tétele a rengeteg számoszlopnak, de épen ezért bizalmat keltő.

A budai városatyák pártkülönbség nélkül felvonultak és — mint azt más helyen megirjuk — teljes erővel dolgoznak kerületük érdekeiért. Nem dicsérjük őket ezért, hiszen kötelességük, de meg kell emlékeznünk egy momentumról, amely a részletes vita során merült fel.

Felállott egy pesti városatya és szemrehányást tett a főváros vezetőségének, hogy sokat költenek Budára. A fővárosi pártvezérek — mondta — Budán laknak, minélfogva keresztülvitték, hogy minden Budáért történik, minden pénzt Budára költenek. A költségvetés 67 százalékát Buda kapja, a szegény Pestre tehát csupán 33 százalék jut.

Nem tudjuk, hogyan számította ki ezt a 67 százalékot az Angyalföldet képviselő városatya. De nem is érdekel bennünket, hogy helyesen számolt-e.

Nem. Budát közel 60 esztendeig teljesen elhanyagolták. Semmi, de semmi se történt itt, minden ötletet, munkát és pénzt a pesti oldal fejlesztésére forditottak. Fejlődött is a balparti városrész, még pedig olyan rohamosan, hogy az szinte világcsoda volt. Amerikai gyorsasággal épült a mult század utolsó és jelen század első évtizedeiben Pest, Buda pedig Csipkerózsika álmát aludta, várva a királyfit, aki majd uj életre kelti.

Elérkezett végre az idő, amikor a városházán észrevették, hogy Buda is Budapesthez tartozik. Nem maradhat ócska, idejétmult kisváros, nem lehet a „romantikára" éhes pestiek egzotikus tanyája, ahová „hangulatért" jönnek át a hidon. Pesten minden megvolt már, Budán semmisem. És ekkor észrevették a pestiek is, Budát, elkezdtek tömegesen átköltözködni, de tele voltak panasszal, mert itt nem találták meg a modern nagyváros szükséges kellékeit.

Pest hatvan éve után most Budára került a sor. Végre. Elkezdődött itt is a városépités, folyik a munka. De még rengeteg a tennivaló: bünös mulasztások hosszú sorát kell pótolni, jóvá kell tenni hatvan esztendő minden hibáját. De nem azért, mert Budán laknak a pártvezérek, hanem azért, mert a főváros igazi jövője Budán van, itt dől el Budapest világvárosi jövője. A fürdőváros, az egészséges, szép, ragyogó lakóváros — Buda. Ideje volt, hogy felfedezték, legfőbb ideje, hogy a főváros terveinek középpontjába a jobboldal került.

Meg kellett azt mondanunk, mert még hosszú időre van szükség, amig Buda mindazt megkapja, ami jár neki. Aki sajnálja Budától azokat a beruházásokat, amelyekkel a főváros siet jóvátenni a mult büneit, az Budapest jövőjétől sajnálja a munkát és a pénzt. Attól a jövőtől, amely — hiába, ez igy van — nem Angyalföldön épül fel, hanem Budán.

Ki kell irni a pályázatot a halálraitélt Budai Szinkör bérletére

A főváros szakbizottsága meghozta döntését a Budai Szinkör ügyében. A döntés úgy szól, hogy — nincs döntés.

Kimondta a szakbizottság, hogy a Szinkör mai állapotában többé nem használható. Megállapitotta azonban ugyanekkor azt is, hogy a fővárosnak nincs pénze arra, hogy olyan állapotba helyezze a Horváth-kerti deszkaszinházat, amely alkalmassá tenné arra, hogy továbbra is játsszanak az épületben. Ugyanakkor azonban azt is kimondta a bizottság, hogy mindaddig el kell kerülni a szinház lebontását, amig megfelelő épitkezéssel nem lehet biztositani Buda szinházi igényeit.

Ebből a háromirányu döntésből senkisem tud kiokoskodni. Mert ha a szinház nem használható mai állapotában, úgy ebből következik, hogy vagy használhatóvá kell tenni, vagy másikat épiteni helyette. De megállapitani azt, hogy a fővárosnak nincs fedezete az épitkezésre, tehát fenn kell tartani továbbra is az épületet: kissé különös, ha a logika örök törvényeinek alapján vizsgáljuk ezt a határozatot.

Felmerült a bizottsági tárgyalás során, hogy jó lenne, ha akadna magánvállalkozó, aki karba helyezné a „használhatatlan" szinházépületet, de nyomban felmerült az ellenvetés is: legfeljebb 2—3 évig maradhat jelenlegi helyén a Szinkör épülete, tehát aligha akad olyan elszánt szinházi vállalkozó, aki kidob legalább is 100.000 pengőt a szinház ujjáépitésére, hogy azután néhány év mulva megjelenjenek a csákányos emberek és eltávolitsák az ujjászületett szinházat.

Quid nunc? — kérdezi mindenki. Válasz nincs. Hiába fordul beadványokkal a hatóságokhoz a Színészegyesület, hivatkozva arra, hogy annyi évtizedig jó volt a szinház épülete nyári előadások céljaira, kibirna még néhány évet ezután is, annál is inkább, mert a haldokló vidéki színészetnek valóságos boldogsága lenne, ha visszakaphatná néhány nyárra a szinházat. Hiába jönnek a pesti szinházi vállalkozók is: a főváros nem tud határozni, nem tud mihez kezdeni a szinházzal.

Beszéltünk a bizottság néhány tagjával és megtudtuk egyik-másiktól hogy „Budának nincs szüsége szinházra". A budai közönség a pesti szinházakba jár, ma már olyanok a közlekedési viszonyok, hogy a pesti szinházak épen annyira hozzáférhetők, a budaiaknak, mint a pestieknek, nincs értelme, hogy a sok budapesti szinház számát ujabb szinházi épülettel szaporitsák, amellyel azután nem tudnak mit kezdeni.

Itt van tehát a bökkenő. Itt derül ki a differencia Buda és Pest között. Buda még élénken emlékezik Krecsányi Ignácra, a „Nácira", aki „budai" szinházat csinált és nagyon jól el tudjuk képzelni, hogyha valaki ma ugyanazt csinálná, amit boldogult Krecsányi direktor, egy csapással meghódítaná a budai közönséget.

A szakbizottság tagjai ugyszólván egytől-egyig a legkitünőbb kulturemberek, akik a legnagyobb szeretettel foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Nem ők az okai annak, hogy nem tudtak dönteni: aki ismeri az ilyen problémák elintézésének ezer szövevényét, az nagyon jól látja, milyen lehetetlen akadályai voltak a határozott állásfoglalásnak. Maga az a tény, hogy a használhatatlannak minősitett szinházat nem bontják le addig, amig fel nem épül az uj, azt mutatja, hogy a bizottság tagjaiban ott él a gondolat, hogy „hátha mégse olyan nagyon használhatatlan" az épület, ha arra szükség lesz majd.

Ami pedig azt a kérdést illeti, kell-e szinház Budán, annak eldöntését bizzák két tényezőre. Egyik: Buda, a másik: a szinházi vállalkozó. Ha majd egyszer a főváros kiirja a pályázatot az uj szinház épitésére és megadja az ehhez szükséges kedvezményeket, meglátja, hogy hány szinházi vállalkozó akad, aki nem sajnálja a pénzt, meg a kockázatot.

A szakbizottság döntése után várjuk — a döntést. Mi lesz a Budai Szinkörrel? Ha már halálra itélték és használhatatlannak nyilvánitották, miért nem bontják le?

Ha pedig — amint látszik — mégse használhatatlan (mert különben sürgősen lebontanák) miért nem irják ki a pályázatot? Pályázók akadnának, nem is kevesen. — valószinüleg nagyon bátor emberek, akik nem félnek az épület „brozalmas" állapotától. — Tessék kiirni a pályázatot. Később aztán majd ujból dönthetnek.

Női felsőkereskedelmi épül a Kelenföldön — Polgári fiú- és leányiskola a Böszörményi-úton — Óvoda az Érdi-uton

Felkay Ferenc tanácsnok nyilatkozata a tervbevett budai uj tanintézetekről

Buda rohamos fejlődése, lakosságának egyre emelkedő szaporodása nagy feladatot ró minden téren a főváros vezetőségére. Nemcsak uj csatornákat, utakat kell épiteni azokon a területeken, amelyeken megtelepedik Buda uj lakossága, hanem nyomon kell követni a települést minden olyan intézménynek is, amelyről gondoskodni a főváros kötelessége.

Ezek közt, természetesen, a legfontosabb — az iskola. Azokban a városrészekben, amelyek szinte a földből nőttek ki az utóbbi években, a főváros kulturális téren is siet követni a fejlődést és ellátja a lakósságot modern iskolákkal, amint azt a főváros előkelő hagyományai meg is követelik.

Felkay Ferenc tanácsnok, a közoktatási ügyosztály kitűnő vezetője

élénk figyelemmel kiséri Budának ezt a rohamos fejlődését és **neki köszönhető, hogy soha panasz vagy olyan jogos kivánság nem merült fel, amelyet nyomban ne orvosolt volna. A város rendkivül gyorsütemü fejlődésével állandóan lépést tart Felkay tanácsnok ügyosztálya,** amit sajnos, nem minden ügyosztályról lehet elmondani.

A Budai Napló utján ujabb iskolaépitkezéseket jelent be Buda közönségének Felkay Ferenc tanácsnok. Arra a kérdésünkre, milyen uj közoktatási intézményeket tervez, az alábbiakat közölte a beszélgetés során:

— A Horthy Miklós-uti női felsőkereskedelmi iskola már nem fér el az elemi iskola épületében. Épen ezért a felsőkereskedelmi iskola önálló elhelyezéséről kellett gondoskodnom és találtam is erre a célra megfelelő telket a Váli utcában. A műszaki ügyosztályban megkezdték a Váli-utcai női felsőkereskedelmi iskola terveinek elkészitését és

a jövő iskolai évben már ebben az uj, modern hajlékban kezdhetjük meg a tanitást.

Az uj női felsőkereskedelmi iskola épülete 260.000 pengőbe kerül, a fedezet a célra biztositva van.

— Rendkivüli mértékben fejlődött a hegyvidék, a Böszörményi út környéke. Itt néhány év alatt modern palotasorok emelkedtek, ugyhogy itt is uj iskolákra van szükség.

Most polgári fiuiskolát épitünk itt, később pedig polgári leányiskolát is,

annál is inkább, mert az Attila-utcai elemi iskolát teljesen mentesitenünk kell. A polgári leányiskola felépitése azért is indokolt, mert a Böszörményi-úti barakiskolát mai állapotában nem lehet tovább fenntartani, nem méltó az sem a fővároshoz, sem a szépen kiépült közterekhez.

— Régi óhaja a Farkasrét lakósságának — tette hozzá Felkay tanácsnok — hogy óvodát kapjon. Most elhatározta a főváros, hogy

az Érdi-úti elemi iskolával kapcsolatban óvodát állitunk fel.

Ezt a tervet a legrövidebb időn belül megvalósitjuk.

Felkay tanácsnoknak ez a nyilatozata rendkivül megnyugtató. A perifériák felé terjeszkedő lakósságnak nem kell messze fekvő iskolákba küldeni gyermekeit, minden egyes környék megkapja azokat a közoktatási intézményeket, amelyekre szüksége van.

Megnagyobbitja Buda határait az uj fővárosi törvényjavaslat

Kozma Miklós belügyminiszter benyujtotta a képviselőházban az uj fővárosi törvényjavaslatot, amelynek intézkedései közt szerepel az uj budaörsi repülőtér területének a fővároshoz csatolása.

Mint ismeretes, a főváros a budaörsi határban 145 holdnyi területet sajátitott ki az uj repülőtér céljaira. Ennek a területnek a rendezése már megtörtént, most kezdődnek meg az épitkezések, hogy a jövő év közepén Budapest uj repülőterét átadhassák a közforgalomnak.

Már kezdetben kicsinek találták a területet és most ez be is igazolódott. A főváros ezért elhatározta, hogy a már megszerzett területhez

további husz holdat sajátit ki a szomszédos földekből.

A főváros közlekedési ügyosztálya a jövő héten bocsátja szakbizottság elé az erre vonatkozó előterjesztését. Az eddig megszerzett terület kisajátitása több, mint 600.000 pengőbe került. Az ujabb területszerzés előreláthatólag további százezer pengő kiadással jár.

A főváros és a kisajátitott területek előző tulajdonosai között még mindig nem értek véget a tárgyalások. Az érdekeltek nem fogadták el a főváros által felajánlott kártéritési összeget úgy, hogy legtöbbjük peres utra terelte az ügyet.

A fővárosi törvényjavaslat természetesen ezt az ujabb területet is Budapesthez fogja csatolni.

— **Igy terjeszkedik egyre Buda,** amelynek a most épülő repülőtér vidéke egyik igen fontos fejlődési területe lesz.

A Hegyvidék ellen

Néha a villámnak egyetlen villanása többet mutat meg, mint a nyugodt, derűs napfény. Igaz, a látvány nem mindig kellemes. Nos, a budai hegyvidék lakósságának egy ilyen villanásnál legutóbb *nagyon kinos látványban* volt része. Szeretnők, ha a városháza illetékes tényezői is tudomást vennének a hegyvidéki közönség *megdöbbenéséről*, — mert a villanás megmutatta, hogyan gondolkoznak a Városházán a hegyvidéki lakósság életéről.

Ennek a megriadt közvéleménynek a nevében állunk itt, hogy egy kellően át nem gondolt, az élettel nem számoló, sőt, tulzás nélkül kegyetlennek mondható gondolatot, ezt az egész budai hegyvidék ellen irányuló fenyegetést — a Városháza tényezőinek jobb belátását remélve, — *visszavonassunk.*

A főváros pénzügyi bizotságának legutóbbi költségvetési tanácskozásai során egyik bizottsági tag előállott

azzal az ötlettel, hogy a hegyvidék vizdiját emeljék föl,

— vagyis hogy a hegyvidék fizessen vizszürtaxot — merthogy a viz szállitása a hegyekben „többe kerül", mint a lapályos vidékeken. Kivánhatta volna, hogy az Andrássy uti négyemeletes palota is magasabb vizdijat fizessen, mint az a kis földszintes ház a Ferencvárosban, vagy a Józsefvárosban, de a bizottsági tag ur nagylelkü volt, ezt nem követelte. *Csak a budai hegyvidékek fizessenek többet!* Esetleg a *jelenlegi 18 filléres vizdij kétszeresét, háromszorosát...* Magánvélemény, — jegyezték meg magukban, akik ezt a meglepő ötletet hallották. Annál lesujtóbban hatott, amikor a *hivatalos* válasz sietett *igazat adni* a drágító érveknek és kijelentette, hogy a *főváros valóban „kénytelen lesz bevezetni" a magasabb vizdijat a hegyvidéken.*

A kérdések sokasága kavarog elénk.

Legelsőbbként az a keserű érzés, hogy a városházán *ennyire félreismerik a hegyvidéki lakósság életét.* Tessék tudomásul venni, hogy

a hegyvidék ősi és odaköltözött lakósságának tulnyomó része a legkegyetlenebb harcát vivja napnap után egzisztenciájának elmerülése ellen.

Az a kis családi ingatlan nem a jólét és a gondtalanság fészke. *Az az ingatlan nem kéjlak, hanem létalap,* amit megingatni bűn az egyessel és a társadalommal szemben. És nemcsak a küzdő kis háztulajdonosok ellen irányul a tervbevett *büntető tarifa, — a lakók ezrei ellen is,* akiknek a lakbérét drágitja meg a fölemelt vizdij.

Ne tessék tehát a rózsadombi és svábhegyi uraságokba takarózni,

— a hegyvidéki lakósság sorsa, tulnyomó részben, a lét és a nemlét borotvaélén lebeg. Adók, magas közüzemi dijak, csontokat ropogtató ut- és csatornaépitési terhek, többé-kevésbbé hiányos ellátottság, sok gyaloglás, drága közlekedés, jó uraim, ugyan mit akarnak még ettől a szegénységben és gondban duskáló hegyvidéki lakósságtól?

De közelítsük meg tárgyi szempontból is a hegyvidék ellen irányuló büntetőtarifát. Valóban a hegyre felnyomni a vizet költségesebb, mint továbbitani a sikvidéken. Ám, amit az imént tréfásan említettünk meg, az is igaz, hogy a hetedik emeletre költségesebb följuttatni a vizet, mint a kis földszintes ház konyhájába.

Ha igy szabad és lehet fölparcellázni egy egységes várost, ennek nem lesz se vége se hossza.

Mert miért csak a hegyvidéki lakósságot büntessék és mért csak a vizdijnál? Elvégre a villamos, a villany, a gáz is annál több önköltséget igényel, minél messzebbre vezetik. A villamosnál már megkezdték a *távolsági tarifát,* az eredmény tizezrek kerékpárra ültetése, gyalogoltatása és a villamosnál várt jövedelmek — elmaradása. A vizzel is megtörténhetik ugyanez, a *közegészségügy* nagyobb dicsőségére. Azt akarják, hogy a hegyvidékiek *leszokjanak a fürdésről?* Azt akarják, hogy *ne öntözzék kertjeiket* és sivataggá váljék a gyönyörűséges hegyvidék?

Nem, ez az egész ötlet elhamarkodott és bizunk — ismételjük — a város vezetőségének jobb belátásában, szociális érzésében, hogy a mutatkozó terhek nem pécézik ki a hegyvidéki lakósságot, hanem fönnmarad *az összes terhek közös és egységes vállalása és megosztása a főváros egész területén.*

Sz. S.

Buda és a Berlini-téri hurok

Terv a Buda felé irányuló villamosforgalom megjavitására

A pesti *London-szálló* épületének lebontása alkalmából életrevaló ötletet vetett fel pár hét előtt a *Pesti Hirlap,* a szálló telkének kisajátitását követelve a Berlini-tér rendezésének céljaira. Ugynaez a lap foglalkozik október 28-i számában a tér közlekedési problémáival, bemutatva a Beszkárt legújabb hurokvágány tervezetét.

A Berlini-tér amellett, hogy városrendezési szempontból és építészetileg is a legszerencsétlenebb alkotás, a főváros legforgalmasabb tere. Fő elosztó pontja ugy a jármü-, mint a gyalogközlekedésnek az Ujpest, Nagykörut és Vilmos császárut felől a Margithidon át Budára irányuló forgalomnak.

Ez a hatalmas arányu megterhelés a város fejlődésével csak növekedni fog

s igy teljesen jogos a kivánság, hogy *a téren uralkodó közlkedési anarchia végre megszünjék.*

A mai állapot életveszélyessé teszi a gyalogos közönség számára a téren való átkelést. Autók, lovaskocsik, villamosok szelik keresztül, minden rendszer nélkül az úttestet és az egyetlen közlekedési jelzőlámpa használata is illuzóriussá válik, amikor a gyalogosok számára szabaddá tett utirányon át kanyarodik ki a 4-es villamos.

A villamosközlekedés a legnagyobb kerékkötője a Berlini-téri közlekedés szabályozásának.

Még sulyosabb lesz a helyzet, ha megvalósul a legújabb hurokvágány reform amely szerint

a tér hatalmas végállomás lenne,

ahol az összes relációk visszafordulnának s igy a *Budáról érkező, vagy oda tartó utasoknak feltétlenül át kellene ott szállniok.*

Buda már előre tiltakozik az ellen, hogy amugy is rossz villamosközlekedését még rosszabbá tegyék,

ahelyett, hogy megjavitanák. Hiszen a budaiaknak már ma sincs közvetlen összeköttetésük a Nagykörúttal és a Vilmos császár ut felé is csak két közvetlen járat van, a 49-es a Délivasuttól és az 5-ös Óbudáról. Buda megkivánja, hogy ne csak ezt a két járatot hagyják meg, hanem

tegye a Beszkárt lehetővé a közvetlen utazást a Nagykörútra.

Tervezetet mutatunk itt be, amelynek megvalósítása nemcsak az előbbi speciális budai kivánságokat honorálná, de egyuttal *megoldását jelentené a Berlini-téri közlekedés gyökeres rendezésének is.* Ha a Beszkárt minden áron ragaszkodik a hurokrendszerhez, azzal érvelve, hogy a rövidebb vonalak sürübb és gyorsabb közlekedést jelentenek, ám maradjon meg a hurokrendszer, de arra igazán semmi szabály nincs, hogy a hurkokat éppen erre a forgalmas térre kell halmozni.

A tervezet szerint egyetlen hurok maradna meg: az ujpesti vonalé, amely seholsem keresztezi magát a teret

s igy a forgalmat sem akadályozza. Az összes többi vonalak csak átmenő relációk lennének a tér teljes kikapcsolásával a Máv. átjáróin, Jókai, Klotild és Zsitvay Leó utcán át.

A 6-os kocsik folytanák utjukat a Lipót körúton a Török-utcai hurokig, a Budáról érkező 4, 5, 7, 49 és 53-as pedig a Vilmos császár uton a *Központi Városházáig,* ahonnan az 5. és 49.-es vonal pótlásául az 5A és 49A reláció szolgálhatna.

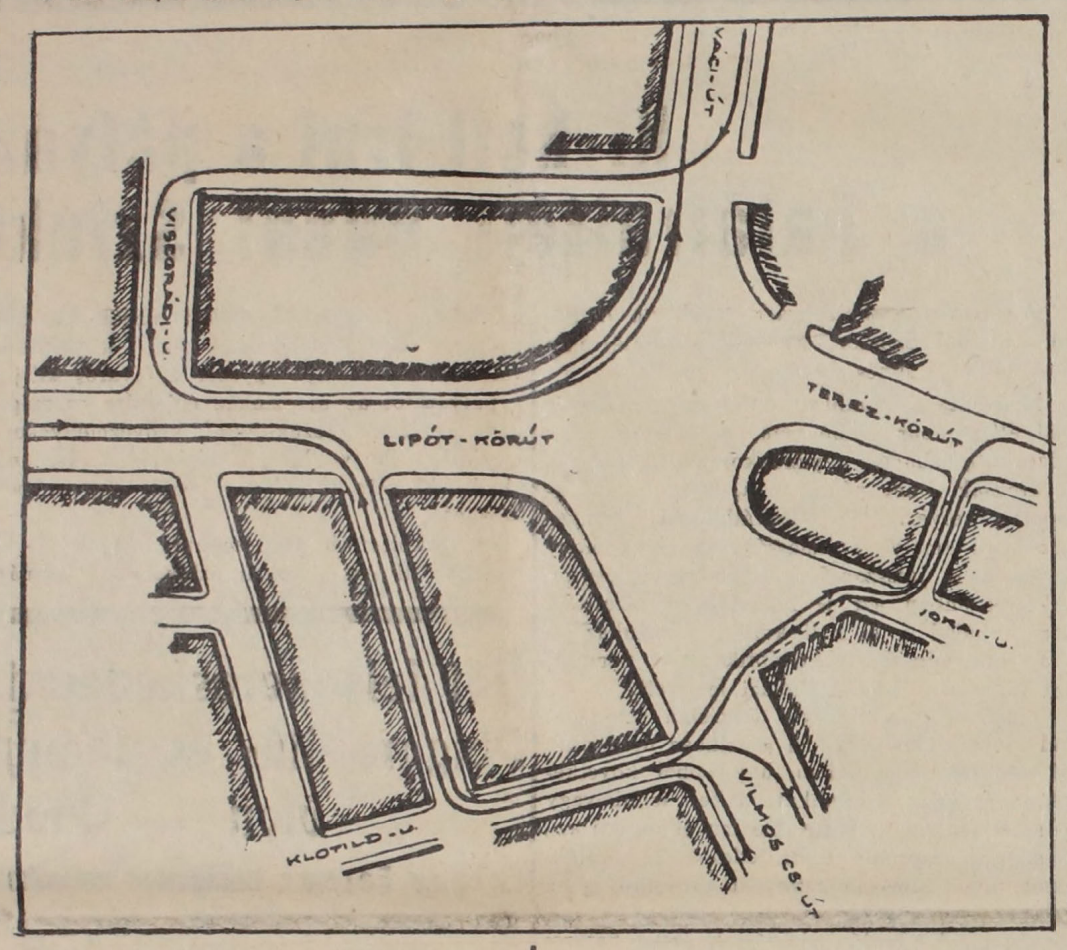

Ez a megoldás nem ellenkeznék a hurokrendszerrel, csupán áthelyezné a hurkokat a Berlini-térről a város kevésbbé forgalmas pontjaira s bár öt reláció utvonala egy—másfél kilométerrel hosszabb lenne, másik kettő viszont megrövidülne. A lényegtelen vonalmeghosszabbitással szemben a tervezet előnyei nyilvánvalóak. A téren teljesen megszünne a villamosközlekedés s a középen építendő járdasziget körül a járművek körbefutó közlekedése akadálytalanul bevezethető lenne.

Az átmenő villamosközlekedés folytán hatalmas tömegektől tehermentesülne a gyalogforgalom,

— mert magán a téren egyáltalán nem volna átszállás. Átszálló helyek csak a Lipót-körut és Visegrádi-utca sarkán és a Vilmos császár ut és Klotild-utca sarkán létesülnének. Előbbi helyen az Ujpestről és Ujpestre irányuló, utóbbin pedig a Nagykörut és Vilmos császár ut egymásközti forgalmában. A Máv. átjáró, Jókai, Klotild és Zsitvay Leó utcában már meglevő sinpárok felhasználásával az *átalakitás a legminimálisabb befektetéssel lenne megoldható.* A tervezet elfogadása nagyrészben teljesítené a budaiak kivánságait. A Beszkárt figyelmébe ajánljuk a fenti elgondolást és reméljük, hogy az előbb-utóbb megvalósításra kerül.

Gerő Sándor.

A lóhajtásu vizvezeték és a Doktor-forrás

Legutóbb ismertettük Pásztor Mihálynak, a kitünő hisztórikusnak most megjelent „Buda és Pest a török uralma után" cimü rendkivül érdekes könyve alapján mindazt, amit Pásztor kollégánk a budai borról mond. Most néhány szót a budai vízről is.

Elmondja a könyv, hogy Aquincumban a rómaiaknak már volt vízvezetékük. Napvilágra került maradványait ma is megcsodálják az idegenek. Tudjuk azt is, hogy Mátyás király idejében ólomcsöveken szállitották a királyi palotába a vizet. Mikor a török lett az úr Budavárában, a vizellátást elsőrendü feladatának látta a török is. A világjáró Evlia Cselebi beszéli, hogy mikor itt járt — húsz esztendővel Budavár visszafoglalása előtt — több kutat talált a Várban. A mai honvédelmi minisztérium helyén pedig egy víztorony, melybe a Dunából ólomcsövön egy emelőszerkezet segitségével hajtottak fel a vizet. Ennek a budai Lánchídfő lábánál elhelyezett járgányát lovak hozták mozgásba. Ezenkivül voltak ciszternák a Várban, sőt a Szentháromság-téren, a mai elöljáróság háza előtt, szökőkútból csobogott a Svábhegyről odavezetett forrásvíz. Ezenkivül lóháton, puttonyban is hordták a vizet a várbeli népségek.

Abban is bölcs volt a török, hogy jéggel hűtött ciszternákat állitott fel, nyáron át pedig a város nyilvános jégverméből felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül, ingyen jeget osztottak ki a lakosság között. Marsigli beszéli, hogy a várkapuk mellett külön jéggel hűtött víztartók állottak, amelyekből az utcán járó-kelő törökök, zsidók és keresztények egyaránt — ha megszomjaztak — ingyen kaptak jégbehűtött vizet.

Budavár visszafoglalása után már nem volt ilyen tökéletes a vízzel való ellátás, melyet hosszú ideig a puttony-rendszerrel bonyolitottak le, vagyis a tabáni rácok puttonyban hordták a hegyre a Dunából a vizet: Ez a rendszer nem lehetett tulságosan hasznos a közönségre. Erre alighanem rájött a magisztrátus is, mert pénzt és időt nem kimélve, mindent elkövetett, hogy életre keltse a török két vízművét. Egészen őszintén meg kell állapitanunk, hogy a budai magisztrátus idővel tovább győzte, mint pénzzel. Ideje ugyanis volt bőven, ellenben pénze alig. De azért a nagy elhatározást mégis siker koronázta. Először is a vízemelőt hozta rendbe és indította meg egy nagy földet bejárt, ügyes lakatosmester, bizonyos Gaspar Jakab nevü. Ettől kezdve azután a két ló hajtotta járgány a Dunából megint felszállította a várbeli víztoronyba a vizet.

Sokat bibelődtek az egykoriak a szökőkút megindításával is. Hosszú, eredménytelen kisérletezés után 34 évvel Budavár visszafoglalása után 1718-ban végre mégis sikerült a dolog egy jezsuita páternek. Kerschenstein Konrádnak hivták a jó embert, aki rájött a titkára és felélesztette a szökőkutat. 1412 öl ólom én 1688 öl hosszú fenyőfacsövön vezette a templom és városháza között lévő medencébe a jezsuita „Doktor forrásból" a friss vizet. A forrást azért nevezték el Doktor-forrásnak, mert egy Ewerling Péter nevü katonaorvos fedezte fel. A vízmedence közepébe pedig hálából, mert jezsuita indította meg a szökőkutat, márványtalapzatra loyolai Szent Ignác szobrát állitották. József császár idejében azután — pontosan 1786-ban — Tumler Henrik nevü mérnök tökéletesitette a kutat olyformán, hogy még két másik svábhegyi forrás vizét is belevezette. A kútról — úgy látszik — akkor tünt el loyolai Szent Ignác szobra és akkor került oda a kőből való városvédő Athene, melyre hosszas bujdosás után egy budai polgár kertjében akadtak rá néhány évvel ezelőtt s amelyet a várbeli elöljárósági épület északkeleti sarkán helyezett el a kegyelet.

A mult században, egészen a hatvanas évekig játszott szerepet Buda és Pest vizellátásában a puttonyos rendszer és a „tonauwósz", ahogy a vízáruló sváb emberek a Duna vizét nevezték. A várbeliek addig csak elbíbelődtek a lóhajtotta járgányos vízművel. Mivel azonban esztendőnkint 6000 forinttal többet fizettek rá, mint bevettek: bérbeadták. De így se volt jó, úgy se volt jó. Végre is Clark Ádám épitett vízvezetéket Budának. A pestiek még várakoztak egy darabig a vízvezetéképitéssel, mig azután a kolera és a tifusz annyi zür-zavart csinált, hogy végül mégis csak rászánták magukat az 1892-i kolerajárvány után.

Akkoriban kezdte építeni a vízvezetéket Kajlinger Mihály gépészmérnök, kinek ama Kaylinger Gáspár nevü kovácsmester volt az őse, aki 250 évvel ezelőtt az első gyarmatosokkal jött Budára.

Boros embereknek jó út kell

Senki ne mosolyogjon e megállapitás felett és senki ne hivatkozzék arra, hogy az italos emberre ugyis külön vigyáz a jó Isten. Itt azokról a borozó emberekről esik szó, akik „helyszini tapasztalatok" alapján hivatottak arra, hogy a magyar boroknak, külföldön, jól megérdemelt propagandájáról gondoskodjanak.

Ezt a popagandát valóban dicséretes módon és sikerrel szolgálja a budafoki állami borpince, amelyet már edđig is, évenkint 40—50 ezer külföldi keres fel.

Amikor kimennek a borkostoló vendégek, fejcsóválva tűrik a budafoki borpincéhez vezető rázós ,döcögős utat, amelyért azonban kárpótlást ad nekik a rizling, a zöldszilváni és a kéknyelű. Hanem azután, amikor visszajönnek és a zökkenőknél az autókban egymáshoz ütődik egy-egy borgőzös fej, akkor kezdik megbánni a kirándulást. És amikor a magyar borhoz nem szokott gyomorban is felrázódik a hegy leve — csak az okosabbak szidják az utat, a többi hajlandó a fenyegető tengeri betegséget a bornak tulajdonitani. Pedig hát...

Az idegenforgalom intézőinek tudni kell, hogy nem lehet a vendégtől egyik kézzel visszavenni — amit a másikkal adtunk neki.

Amit a külföldi kap, annak minden vonatkozásban tökéletesnek kell lennie. Az ilyen kinos utazás Budafok és Budapest között, egyetlen félóra alatt kiöli a látogató emlékéből mindazt a sok szépet és jót, amit a főváros szépsége, vendéglátóipara és egyéb kulturája neki napokon át nyujtott.

Lehet, hogy a budafoki ut épitése körül hatásköri zavarok vannak. Ezt intézzék el az urak egymás között, hanem az utat — azt végre valahára hozassák rendbe.

Mi magyarok,, akik a dunántúli, vagy hegyaljai vidéken megszoktuk a hegyidülők és falusi utcák rosszaságát, megvigasztalódunk a nótával, amelyik azt mondja, hogy azt mondja:

Nem keskeny az utca, csak szoros,
Nem vagyok én részeg, csak boros.

Az idegen azonban ezt a vigasztaló dalt nem tudja. Nem ismeri el, hogy ő boros: az utcát szidja, — vagy ami még rosszabb — a bort. Ezt pedig nem engedjük bántani. Még oly áron sem, hogy tisztességes utat csinálunk a budafoki borpincékhez.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Szendy „kiszáll" a Svábhegyen

Néhány nappal ezelőtt kezdte meg a főváros törvényhatósági bizottsága a jövő évi költségvetés tárgyalását. Egy 340 millió pengős budget keretében természetesen nemcsak dicsérni, hanem gáncsolni való is ak d. Ilyenkor a városatyák egy kicsit haza is beszélnek, utcák portalanítását, csatornázást stb. követelve s minden apró hibáért *a polgármestert teszik felelőssé.*

Valamelyik este *Friedrich* István szóvátette azt, hogy a svábhegyi népiskola környékét mennyire elcsúfította egy protekciós trafikosnő, aki albérletbe adta üzletét egy hadirokkantnak. Anélkül, hogy a szomszédokat értesítették volna, *kis sárga házikót építettek a park közepére,* az iskola bejárata elé s ennek a bódénak a kéményéből állandóan *becsap a füst a tantermekbe.* Hiába tiltakozik az egész szomszédság a szabálytalanság ellen, a befolyásos trafikosnővel senki nem bir. „Igazán kíváncsi vagyok, meddig lesz ott az a bódé?„ — kérdezte Friedrich a polgármestertől.

— Amilyen gyors mozgásu ember a polgármester, meglátja, már reggel kinn lesz a Svábhegyen, — vélekedett egy bizottsági tag a hátsó padból. *Szendy* Károlyról ugyanis mindenki tudja, hogy meglepetésre szokott *razziákat tartani* a főváros intézményeinél és rajtaüt az esetleges szabálytalanságok elkövetőin.

Ugyis lett, amint azt megjósolta a bizottsági tag. Másnap délben a polgármester a városházán kiadta a soffőrjének az utasítást:

— Fel a Svábhegyre!

Az iskola előtt, mint azt *Friedrich* vázolta, csakugyan ott állt a trafiképület, a kályhacső vastagságu kéményből füst gomolygott, amelyet azonban a szél az iskolaépületről éppen ellenkező irányba terelt. Még kedvezőtlen szélben sem érhette volna füst a tantermeket, mert, amint *Szendy* az autóból kiugorva, megállapította; *a trafik és az iskola között hatalmas bokrokkal benőtt 4—5 méteres elválasztó terület, valóságos előkert áll.*

— Na ettől ugyan *nem dőlt volna össze a világ,* mondta a polgármester, de mindenesetre hallgassuk meg az iskola igazgatóját is.

Amig az igazgatót megtalálták, *Szendy* Károly találomra benyitott a VI. b. osztályba, a *Napközi Otthon* helyiségébe. Szétrebbentek, majd *Szinnai* Imréné felügyelőnő utasítására félkörbe álltak a gyerekek, anélkül, hogy tudták volna ki a látogató.

— Mi volt az ebéd? — érdeklődött a polgármester.

— Grizes metélt és krumpli leves.

— Elég volt-e, vagy kevés?

— Elég volt, válaszolták szemüket lesütve a gyerekek.

— Tartsa fel a kezét, aki még éhes!

Erre *öten is feltartották a kezüket.*

— Na és mi a kedvenc ételetek? —kérdezte a polgármester.

— Mákos tészta! — kiáltották kórusban a gyerekek.

— *Főzessen nekik holnapra a kedvemért mákostésztát* — fordult a felügyelőnőhöz Szendy.

Eközben a polgármester észrevette, hogy *több fiúnak irtózatosan lyukas a cipője* és lábbelijükbe befolyik a viz. Érdeklődött, hogy hivják a tanulókat. Az egyiknek *Biró* Karcsi a neve, négy testvére van, az anyja napszámosnő, a másikat *Laibel* Györgynek hivják. Ennek a két fiúnak tüstént *cipőt rendelt* a felügyelőnő utján a polgármester és meghagyta, hogy a számlát küldjék az ő címére.

Ezután *Sándor* Kálmán igazgatóval mégegyszer szemlét tartott a polgármester a trafiképületnél. Az iskola igazgatója megerősitette, hogy *valóban sokan panaszkodnak a környékről a park elcsúfítása miatt.* A polgármester még délután utasította a IV. ügyoszályt, hogy a *trafik tulajdonosával indítsa meg a tárgyalásokat a bódé lebontására.*

Szendy Károly ezuttal is megmutatta, hogy a gyors elhatározásoknak és cselekvéseknek az embere. *Sz. Ö.*

Némethy tanácsnok huszonötéves jubileuma. Dr. Némthey Károly tanácsnok, a közmüvelődési ügyosztály vezetője most töltötte be közszolgálati működésének huszonötödik esztendejét. A jubileum alkalmából a XIV. ügyosztály személyzete meleg ünneplésben részesítette főnökét. Az üdvözlőbeszédet dr. Garancsy László főjegyző tartotta. Némethy tanácsnok egész fiatalon került a székesfőváros szolgálatába. A világháboruban, mint tartalékos huszártiszt vett részt és számos kitüntetésen kivül elnyerte az aranysarkantyus vitézi címet is. 1925-ben a főpolgármester titkára lett, majd a főpolgármesteri hivatal vezetője volt 1931-ben a közmüvelődési ügyosztály felállításakor választották meg tanácsnokká. Legutóbb a kormányzó a kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki.

Hősök rekviemje. A Szociális Missziótársulat, mint minden évben, igy az idén is, november 3-án reggel 9 órai kezdettel a világháboruban elesett hősök lelkiüdvéért a Szentlélek-kápolnában mondatott (I., Krisztina krt. 127.) gyászmisét, amelyen a missziósnővérek Obersteiner: „Requiem"-jét énekelték. A szentmisét és a szentbeszédet Hász István tábori püspök mondta.

Örök temető lesz a farkasréti temetőből

Külön kis pantheon épül a németvölgyi temetőben a kiürített budai temetők nagy halottjai számára

Mindszentek napja előtt, a halottak ünnepe alkalmából beszélgettünk Salamon Géza tanácsnokkal, a közegészségügyi ügyosztály vezetőjével, a főváros temetőinek legfőbb pátronusával. A budai temetők dolgában intéztünk kérdést Salamon tanácsnokhoz, aki rendkivül érdekes és kegyeletes tervet mondott el a *Budai Naplónak,* a most megszüntetett budai temetőkkel kapcsolatban.

Salamon Géza tanácsnok, a főváros közegészségügyi ügyosztályának vezetője a következőket mondta:

— Mint ismeretes, a főváros már régebben elrendelte a régi vizivárosi és tabáni temetők megszüntetését. A rendelkezés folytán ennek a két régi temetőnek végleges kiürítése már folyamatban is van.

— Az ott nyugvó halottak névsorának átvizsgálása során — mint azt már a *Budai Napló* is megirta — igen érdekes adatokra bukkantunk.

Régi budai patricius familiák leszármazói a Budavár ostrománál elesett 48-as honvédek földi maradványai és más nagy történeti nevek viselőinek tetemei kerültek elő a föld mélyéből.

Kegyeleti szempontból a székesfőváros ezeknek a régi temetőknek a kiürítését ennél fogva nem hajthatja végre anélkül, hogy az előbb emlitett elhunytak földi maradványainak méltó elhelyezéséről ne gondoskodnék.

A legutóbbi napokban — folytatta **Salamon** tanácsnok — értekezletet hivtam egybe, amelyen a miniszterelnökség, a honvédelmi minisztérium, egyéb katonai hatóságok és a főváros illetékes hivatalainak vezetői vettek részt. Ezen az értekezleten megállapitottuk, hogy ennek a kérdésnek legkegyeletesebb megoldása az lenne, ha

a kiürítés során előkerülő halottakat a németvölgyi temetőben külön díszes emlékparcellában helyeznénk el.

Ennek a parcellának középpontjában gondoljuk elhelyezni a Budavár ostrománál elesett 2400 honvéd sirját. Efölé a tömegsir fölé uj, méltó siremléket állitanánk. Ekköré a monumentális emlékmű köré csoportositanánk azután egyrészt a külön sirokban nyugvó 48-as honvédek földi maradványait, másrészt pedig a Buda város és később Budapest székesfőváros közéletében szerepet játszó neves halottakat is.

— A németvölgyi temetőben a 14-es számú táblát tartjuk erre a célra a legalkalmasabbnak. Ez a tábla a kapu közelében a főútvonal mellett fekszik. Ha egykor majd a temető meg is szünnék,

ezt a parcellát akkor is mint külön kis temetőt fentarthatjuk az elhunyt nagyok iránt való kegyeletből.

— **Elgondolásomat az értekezleten résztvevő összes illetékes tényezők helyesléssel fogadták és ahhoz egyhangulag hozzájárultak.** Ennélfogva most már nincs akadálya annak, hogy a tervet megvalósitsuk. Az errevonatkozó munkálatokat már a legközelebbi napokban meg is kezdjük.

Örömmel közöljük ennek a szép és nemes elgondolásnak a végrehajtását. Ezzel kötelességét teljesiti a főváros nagyjaink emléke iránt, másrészt pedig hozzájárul Buda történelmi levegőjének és nagy tradicióinak fentartásához is. —

Kérdést intéztünk ezután **Salamon** tanácsnokhoz az egyéb budai temetők dolgában. A következő érdekes választ kaptuk:

— Sok gondot okozott a farkasréti temető problémájának megoldása. Sikerült azonban olyan megoldást találnunk, amelynél fogva most —

a farkasréti temető örök temetőnek tekinthető.

A kiürités alá kerülő sirhelytáblákat ugyanis ujból felhasználhatjuk, mert sikerült olyan áthidaló megoldást találnunk, amellyel bizonyos sürgős intézkedések segitségével a temetések egy részét az óbudai temetőbe tehetjük át és ezzel minden zavart és nehézséget megszüntettünk. —

A most megüresedett parcellák biztositják a farkasréti temető eddigi üzemének zavartalanságát,

annyival is inkább, mert az ingyen-temetéseket az óbudai temetőbe vittük át.

KAGACÓ ORKÁN AZ
ÁTRIUM
Filmszinházban
Az év legjobb magyar filmje Prolongálva
ÁROM SARKÁNY
Főszereplők: Lázár Mária, Balla Lici, P. Márkus Emilia. Berki Lilli, Sziklay Szeréna, Rajnai Gábor, Kabos Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Gózon Gyula, Juhász József és Pethes Sándor
Előadások kezdete 5, ½8, ½10. Szombat és vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10.

Budai szegényeknek kell juttatni a Budán befolyó koldusfilléreket

A budai elöljáróságok felkészültek a koldusrendeletek végrehajtására

A belügyminiszter rendelete alapján, amely november elsejétől kezdődőleg ugy a főváros, mint az ország egész területén megtiltotta a koldulást és a szegényellátást *községi feladattá* tette, *a budai kerületekben is megindult a nagyszabású munka.* A rendelet uj és meglehetősen nehéz feladat elé állitja a fővárost.

A polgármester körlevélben hivta fel az elöljáróságokat, hogy a rendelet végrehajtásánál egységes szempontok szerint járjanak el. *A munka végrehajtására 200 szellemi szükségmunkást állitottak be,* akiket arányosan osztanak szét a kerületek között.

A szellemi munkások igen kis része jut a budai kerületekbe, mert hiszen tudvalevő, hogy *Budán sokkal kevesebb a koldus, mint Pesten.*

A rendőrségen 2500 engedéllyel ellátott koldus van nyilvántartva, ebből Budára mindössze 80 jut.

Kerületenként a koldusok száma Budán igy oszlik meg:

A XI. kerületben 58, a III. kerületben 12, az I. kerületben pedig 10 a koldusok száma.

A II. kerületben már évek óta egyetlen koldus sincsen.

Ebben a kerületben ugyanis a kolduskérdést dr. *Thordai* Lajos kerületi előljáró már rég megoldo'ta olykép, hogy összeiratta a munka és keresetképtelen szegényeket és azokat a családokat, amelyek segélyezésre szorulnak. Akciójában a legnagyobb lelkesedéssel támogatta a kerület lakossága ugy, hogy az előljáróság szegénypénztárába havonta átlag 3000 pengő folyik be. Ebből a pénzből

Thordai előljáró 110 szegény embernek fizette ki a lakbérét, látta el élelmiszerjegyekkel és ezenfelül 1300 szegény családnak juttat apróbb, nagyobb segélyeket.

A helyzet valójában az, hogy Budának, amelynek aránytalanul kevesebb a koldusa, mint a pesti résznek, *többet kell majd áldoznia, mint amennyi megilletné.*

Ez természetesen nem befolyásolná a budaiak áldozatkészségét, de mindenesetre figyelembe veendő szempont, hogy *a budai rész szegényei olyan arányban jussanak segélyhez, amilyen arányban a budai lakósság a maga filléreit erre a célra felajánlja.*

Az *I. kerületet,* amelynek mindössze 10 nyilvántartott koldusa van, 12 körzetre osztották. Ezekben 12 szellemi munkás fogja összeirni és számontartani azokat, akik a segélyezésre rászorultak. A *III. kerület* ugyancsak 12 körzetben fogja elvégezni a reá váró feladatot 14 szellemi szükségmunkással. A *XI. kerületben* az engedéllyel biró koldusok száma 22. Ezt a kerületet 14 körzetre osztották és mindegyikben egy-egy szellemi munkás dolgozik.

A kerületi előljárók Buda lakósságához meleghangú levelet intéztek, amelyben felkérik arra, hogy azt a kis összegel, amelyet eddig a koldusoknak és szegényeknek adtak, juttassák el az előljárósághoz.

Buda négy kerületében eddig közel 20.000 levelet küldtek már szét, de valószinű, hogy a levelek száma meg fogja haladni az 50.000-et.

A budaiak a legnagyobb megértéssel fogadják az előljáróságok felhivását és a válaszok már is százszámra futnak be.

A főváros nagy érdeklődéssel tekint a koldusrendelet végrehajtásának eredménye elé. Vannak optimisták, de vannak pesszimisták is, még pedig ez utóbbiak nagyobb számmal. A szociálpolitikai ügyosztályon érthető izgalommal várják a nagy kisérlet eredményét, általában véve azonban nem nagyon bíznak abban, hogy az önkéntes adományokból befolynak majd azok a milliók, amelyekre a rendelet tervezői és elkészitői számitásaikat alapították.

A Budai Napló olvasóihoz

Tisztelettel bejelentjük, hogy a Budai Napló az eddigi négy oldal helyett ezentúl hat nagy oldal terjedelemben jelenik meg minden hét csütörtökjén.

Buda rohamos fejlődése hozza magával ezt a változást. Palotasorok emelkednek ki a földből váratlan hirtelenséggel a Duna jobbpartján, nő, gyarapodik, terjed a budai oldal. A Budai Napló úgy érzi, hogy lépést kell tartania ezzel a fejlődéssel: a megnagyobbodott, modernné fejlődött városnak nagyobbak az igényei, életszükségletei. Ugy érezzük, hogy a Budai Napló eddigi keretei között már nem tudjuk kellőképen kielégiteni Buda megnövekedett igényeit.

A Budai Napló szerkesztősége és kiadóhivatala készséggel levonta ennek a hatalmas iramú fejlődésnek konzekvenciáit. Anélkül, hogy ezzel uj terhet róna előfizetőire és vásárlóira, nagy áldozatot hoz, amikor a lap terjedelmét eképpen megnöveli. Teszi ezt azért, mert úgy érzi, hogy megköveteli ezt Buda hűséges szolgálata, de másrészt tartozunk ezzel annak a lelkes, hű budai közönségnek is, amely szeretetébe fogadott bennünket.

A Budai Napló előfizetési és példányonkint való ára marad a régi. Nem akarunk többet kapni, hanem többet adni, hogy kifejezzük ezzel hálánkat a Budai Napló lelkes, becsületes közönségének.

Budapest, 1936. november 4.

A BUDAI NAPLÓ SZERKESZTŐI ÉS KIADÓI

Schön **Győzőt tüntették ki a Cserháti-plakettel.** A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet gépészeti szakosztálya elnökének, Cserháti Antal Ganz-gyári igazgatónak emlékére még 1912-ben megállapította a Cserháti-plakettet, amelyet azóta minden évben a szakosztály legkiválóbb előadójának adományoz. Az első Cserháti-plakettet Schimanek Emil kapta, az utolsót — Ordódy János, közben Herrmann Miksa, Kelemen Móric és más kiválóságok jutottak hozzá a kitüntetéshez. Az idei Cserháti-plakettel most Schön Győzőt, a fővárosi Gázművek helyettes vezérigazgatóját tüntették ki azért az érdekes előadásért, amelyet a magyar barnaszenek felhasználásáról tartott.

Hol vásároljunk a Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak **Vagácstól**
II., MARGIT-KÖRÚT 45. — II., FŐ-UTCA 11. SZÁM.

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező
II. Tölgyfa-utca 26.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító
II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A régi helyen II., MARGIT-KÖRÚT 6. Szemben.

METEOR II., Margit-körút 50/52.
Csillár! Rádió! Villany!

Órák és ékszerek **Lenkei Lajosnál** II., Margit körút 18
Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz.

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRÚT 38|b.

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II., Margit-körút 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II., Margit körút 50-52.
Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" fűző, kesztyű fogalom
II., Margit körút 13.. XI., Horthy M. út 18., IV. Muzeum körút 27. szám.

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit
Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán
(Átrium mozgó mellett)
II., Margit-körút 51. Telefon: 1-573-51

BAKONYI (BODZSÁR)
modern cimtáblák, feliratbetük
BÁRÓ LIPTHAY-U. 12. Margit hidfőnél Tel.: 1-662-91.

Ruzicska Pál kenyérgyára
II., Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-23.
INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban legmegbizhatóbban
Németh K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérnél)

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ MESTER
Halász József II., Horváth-u. 30. (Margit körút sarok)
Uj munkák és átdolgozások

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet
Balaton István II., Margit-körút 38|a
Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Festék, háztartási cikkek **FALK MÓR** festéküzlet
II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

Buda nagy kérdései a főváros költségvetési vitájában

Budapest székesőváros törvényhatóságában komoly alapossággal folyik a költségvetés vitája. Ami a tárgyilagos hallgatót ebben legjobban megkapja, az a vita felemelő komolysága. A pártokra szaggatott törvényhatóság bámulatos és tiszteletre érdemes egységben igyekszik a főváros és népének érdekeit megvédelmezni. Amellett **minden szónok szavából kicsillan az autonómia szeretete és védelme.** Ez maga a legbeszédesebb bizonysága annak, hogy milyen jogtalan és igaztalan minden támadás, amely a főváros önkormányzatát éri. Lehetnek pártbeli, világnézeti, sőt társadalmi ellentétek is a székesfőváros törvényhatósági képviselői között — de **sziklaszilárd az az egység, melyet a főváros és annak minden intézménye** iránt való szeretet és segíteni akarás kovácsolt egybe.

Ehhez az egységhez méltó a vita szelleme is és az egységet szolgálja a Budai Napló is. Hangsulyozzuk ezt azért, mert nem az egység megbontása, hanem a budai Krónikás hűsége és olvasóink fokozott érdeklődésének kielégitése a célunk, amikor

e helyen a vitának budai vonatkozású részét ismertetjük.

Természetesen a **szónokok személyében sem válogatunk pártállás szerint.** Örömmel regisztrálunk minden felszólalást, amely Buda és a budaiak érdekeit szolgálja.

Petrovácz Gyula indítványa

Petrovácz Gyula vetett fel elsőnek budai ügyet a költségvetési vitában. Az idegenforgalmi ügyekről szólva kivánta, hogy

a Gellért-szálló mellett épitsenek polgári hotelt a középosztály számára.

A Rudas mai épülete — mint mondotta — nem méltó Budapest fürdővároshoz és reméli, hogy a Tabánban sikerül végre a világváros és fürdőhely közös értékeit összekapcsolni.

Szólott még a margitszigeti sportuszodáról, amelynek felépitéséhez feles arányban járult hozzá Budapest. Méltó, hogy százezerpengős jövedelméből most Budapest is megkapja ennek az összegnek a felét. Ez megfelelő volna az egyes kerületek uszodáinak és strandjainak a megépitésére.

Sümegi Vilmos és Payer Károly az óbudai hidért

Sümegi Vilmos előadta, hogy immár 40 év óta állandóan és most ismét sürgette a több mint 30 ezer lakóst számláló **Óbuda részére a hidat.** Nagy derültséget keltett, mikor elmondotta, hogy Magyarország legnagyobb publicistája, **Bartha** Miklós, a tervezett hidról tréfásan ezeket irta: **„Hogyan lehet ilyesmit kivánni, hiszen ez a szegény emberek hidja volna. Azután pedig ez lenne az egyetlen híd, amely nem is menne neki egy hegynek."**

Majd arról beszélt, hogy a gázgyár hirdeti, hogy nála vegyék a kokszot. És aki azután rendel, ha budai, annak Óbudáról szállitják. Ő például a II. kerületbe lakik. Ha Óbudáról viszik a kokszot, akkor előbb el kell azt vinni a Margithidig és megint viszsza. —

Peyer Károly ugyancsak sürgette az óbudai híd megépitését. Azt a reményét fejezte ki, hogy a főváros áldozatkészsége lehetővé teszi majd az Óbuda—Ujpest összekötő hid megépitését, amely a városfejlődésének uj lehetőségeit fogja biztositani. Felhivja azonban a figyelmet arra, hogy milyen türhetetlen állapotok lesznek azon a környéken, ahol a téglagyárak vonulnak végig. Ezen az állapoton segiteni kell, mielőtt a híd felépül.

Láng Lajos a fővárosi ingatlanok jövedelméről szólva, kevésnek tartja a Jánoshegyi és Gellérthegyi Kioszkok bérét.

Friedrich István a Tabánról és a fürdőkerület kiegészitéséről

Friedrich István a 20-30 éves Tabán problémáról beszélt. „Megvették — mondotta — a házakat, kisajátitották azokat. Azután 20 évig ujból gondolkoztak. Most mi történt: Lebontották — szépen parkirozták. Igaza volt Zsitvaynak, aki azt mondotta, hogy ne nyuljanak a Tabánhoz, amíg nincs átfogó koncepció.

Fürdővárost csak ugy tudunk létesiteni, ha először valamilyen fürdőkerületet létesitünk.

Mikor a Bethlen udvart épitették, már tudták róla, hogy mi lesz ott, de az akkori politikai hullám opportunizmusa oda épitette azt a csunya hodályt. Két évvel ezelőtt azt hitte, hogy lebontják, amióta azonban Bethlen megerősödött — **nem fogják lebontani.** A fürdőváros kellékeiről szólva azt sürgette, hogy **legalább egyelőre, a Gellérthegy** körül teremtsünk olyan területet, ahol a levegő **jobb.** Foglalkozott ezután a Déli pályaudvar kérdésével, melyet már 20 éve emlegetnek, — de nem történt semmi. Elitélő szavakkal emlékezett meg arról, hogy a Svábhegyen azon a téren, ahol szép kis templom, hatalmas hősi emlékmű, gyönyörű iskola áll, egyszerre csak, — anélkül, hogy a szomszédos érdekeltek közül, bárkit megkérdeztek volna — trafiképületet állitottak fel, amelynek kéményfüstje az iskola középső főablakába száll.

Hencz Lajos: „Az első kerületi elöljáróság épülete már csak muzeumnak való"

Hencz Lajos köszönetet mond a polgármesternek azért a nyilatkozatáért, hogy a XII. kerületi elöljáróságot rövidesen, lehetőleg a XIII. kerületi elöljárósággal egyidőben, fogja felállitani. Ezzel a hegyvidéknek egy régi kivánsága teljesül és lehetővé válik, **hogy a kerületi választmányok egyszer már életbelépjenek** és működésüket, hivatásukat minden kerületben megkezdjék.

Majd igy folytatta: Méltóztassanak megengedni, hogy megemlitsem még a II. kerület helyzetét, ahol az elöljáróság épen a Lánchidfőnél van, tehát a II. kerület egyik sarkában, **ugyszólván a legnehezebben megközelithető helyen.** Ennek az elöljáróságnak semmi körülmények között nincs itt a helye. Pártom megállapitása szerint ennek

vagy a Pálffy-téren, vagy az igen könnyen megközelithető Széna-téren volna helye.

Mindkettőre meg is volna a lehetőség, mert hiszen ott városi telkek vannak. De ha nem volnának is, ezekben a részeken nem olyan drága a telek, hogy azt a főváros megszerezni és oda elöljárósági épületet emelni ne tudna.

Ezzel szembene érdekes — mondta — hogy pártomnak az I. kerülethez tartozó tagjai azt kérik, hogy a **II. kerületi elöljáróság adja át épületét az I. kerületnek,** mert sokkal könnyebben meg lehet közeliteni, másrészt pedig

az a hely, a régi budai városháza, ahol az I. kerületi elöljáróság el van helyezve, múzeumnak, de nem elöljáróságnak való épület.

Beszéde további során a Mátyástemplom restaurálási munkálatainak befejezését sürgeti és a koronázó főtemplom fütheteltlenségét panaszolja.

Dorner Gyula a budai főgyüjtőcsatorna épitéséről és a várbeli barlangok feltárásáról

Dorner Gyula ut- és csatornaépitési kérdésekkel foglalkozott, amelyek nem oldhatók meg a költségvetés alapján. A csatornázási és útépitési kölcsön a nagy beruházásoknak csak egy kis részét fedezi, de ezek közt a munkák közt is válogatni kell, hogy melyek szolgálják a város fejlődését, széppé, naggyá tételét és amelyek elvégzése nem tür halasztást. Programmot kell tehát adni és meg kell határozni mekkora összegre van szükség a programm megerősitéséhez. Inditványt terjesztett elő, hogy a polgármester haladéktalanul inditsa meg az út- és csatornaépitési beruházó kölcsön előkészitő munkálatait, továbbá állapitsa meg a végrehajtandó munkák várható költségeit és programmját.

Ezután a budai főgyüjtőcsatorna épitésének kérdését tette szóvá. Ez a munka nem tür további halasztást. A budai Dunapartnak egy óriási szakasza, az Összekötő vasuti-hidtól egészen a Zsigmond-térig, Óbudán, a lehető legkétségbeejtőbb helyzetben van.

Alig van fürdőnk, amely ne a Dunaparton lenne, pedig a Dunapart előtt szennyszigetek vannak.

Ez igy van a Gellértfürdőnél, az Ördögárok betöltésénél, ahol épen a Tabánnál van a Duna partja.

Dorner Gyula ezután a budai Várban levő barlangok és nyilások feltárásának ügyével foglalkozott. Annakidején a boldogult törvényhatósági tanács épen a szónok inditványára 4000 pengőt juttatott ezeknek a barlangoknak a feltárására. Ma már villamoson hirdetések hivják fel a közönség figyelmét ezeknek a barlangoknak a megtekintésére. A várbeli barlangok kezdenek attrakciószámba menni. A 4000 pengő különböző intézkedések folytán 2000 pengőre kopott le.

kéri tehát, hogy ezt az összeget emeljék 2000 pengővel 5000 pengőre.

Kimutatja, hogy erre a célra tulajdonképen a fedezet is megvan a hegycsuszamlás vizsgálatára szánt 40.000 pengős összegben.

Ha a Bécsi-kaputól a Fehérvári-kapuig terjedő alaguthálózatot feltárjuk, rendkivüli idegenforgalmi látványosságra tettünk szert, ugyszólván semmiből. Erre vonatkozólag beterjesztette a szónok inditványát.

Bechtler Péter a Horthy Miklós-híd budai környékének rendezéséről

Bechtler Péter előbb a fővárosi kertészet **munkásainak bérkérdésével foglalkozott, majd a Kelenföld-lágymányosi területnek az uj Horthy Miklós híd épitésével kapcsolatos** problémáival. Ez a kerület, az utóbbi évtizedben erős fejlődésnek indult. 1925-ben 41.000 lakosa volt a kerületnek, ma pedig 59.000 lakosa van. A Horthy Miklós-hid elkészülése után még erősebb fejlődés vár erre a városrészre. A budai oldalon nincs kialakult, végleges terv a hidfő környékének rendezésére, de legjobbnak Wargha László régi tervét tartja az eddig készült rendezési tervek közül. A hidfő-környék rendezésére most pályázatot irtak ki, amelyek alapján a közmunkatanács most uj tervet készitett, amelynek az a hibája, hogy „hurokmániába" esett.

Többet kell törődni a Sósfürdő mögötti területtel, ugyanigy Sasad vidékével is,

ahol sok az uj települő. Az összekötő-hidnál több strandfürdőt létesitettek, egy-egy nyári vasárnapon 8-10 ezer ember megy oda, de nincs ezen a szigeten épitett út, sőt ivóviz sincsen.

Ezután több inditványt nyujt be, köztük a Lenke-tér parkirozásának befejezésére, továbbá a Breznói-köz előtt levő terület rendezésére vonatkozó inditványokat is.

Szepessy Albert: „Sokat költenek Budára"

Szepessy Albert szerint, minthogy a fővárosnak minden vezére Budán lakik, ennélfogva tehát minden pénzt Budára visznek.

A főváros költségvetésének 67 százalékát forditották — mint ezt már kimutatta — Buda ellátására.

Többet kellene forditani Angyalföld igényeinek kielégitésére.

Bényi Károly: „Utat a Virányosi-út és a Budakeszi-út között"

Bényi Károly az utépitésekkel kapcsolatos megszivlelendő kivánságai kapcsán a Margitkörút épikezéseivel foglalkozott és többek között a következőket mondotta:

— **Ott, ahol lehet, az utakat feltétlenül szélesitsük ki.**

Legyen szabad ebből az alkalomból egy példát fehoznom. A Margit-körút egyik oldala szépen ki volt épitve, a másik oldalán pedig csupán apró házak voltak, amelyek később lebontásra kerültek. Amikor a házakat lebontották és a körút utvonalát megépitették, nem gondoltak a kiszélesitésre. Pedig

a Margit-körút részben a Pasarét felé, részben pedig a Németvölgyi-út irányában fő közlekedési vonal lesz

és el tudom képzelni azt az időt, amikor nemcsak minden két percben jön arra egy autó, hanem, épen ugy, mint Párisban, ott nyolcasával haladnak majd az autók, de nem tudnak előbbre jutni az utvonal keskenysége miatt. Az ilyen most adódott esetet mindenesetre ki kell használni és **az épitési engedélyeket ugy kell kiadni, hogy a háztulajdonos az ucca szélesitésére megfelelő sávot hagyjon a ház felépitésekor.**

Beszédében kifejtette, hogy szükség volna a XII. kerületi Áldássy-féle telek felosztására, mert ezzel lehetőség nyilnék a Virányos-út és Budakeszi-út között uj összekötő út megnyitására. Erre azért van nagy szükség, mert csak nagy kerülővel lehet ezt az utrészt megközeliteni. A vita következő szónoka

Millók Sándor

Mélyen tisztelt Közgyülés! Szepessy bizottsági tagtársam arról panaszkodott, hogy az útépitési hitelek 67 százalékát Budára költik.

Szepessy Albert (közbeszól): Az egész költségvetés 67 százalékát!

Millók Sándor: Annál rosszabb! Mégis azt látom, hogy **ebből az összegből Óbudára nagyon kevés jutott.** Ha Óbudán végigmegyünk, nem nagyon vesszük észre, hogy a főváros tulságosan sokat áldozott volna Óbudá belső részeire. Valamelyik lapban azt olvastam, hogy a polgármester ur szép sétát tett a Svábhegyen, személyesen győződött meg az ottani viszonyokról. Nagyon kérem, **egyszer a polgármester, vagy az alpolgármester ur tisztelje meg Óbudát szép sétáival.**

Lamotte Károly alpolgármester: Legalább ugy ismerem, mint a bizottsági tag ur!

Millók Sándor: Ugy látszik az alpolgármester ur azt a részt, amelyről beszélek, kihagyta. Nem hiszem, hogy méltóztatott látni az ottani bozótokat és heperhupás utakat, mert akkor nem méltóztatna türni, hogy az utépitési osztály nem fordit nagyobb gondot azokra az utcákra, több visszásságot tesz szóvá, végül a következő határozati javaslattal terjeszti be:

— Inditványozom, mondja ki a közgyülés, hogy a III. kerületi elöljáróság utépitési költségelőirányzatát 60.000 pengőről 80.000 pengőre emeli fel. —

Vályi Ferencz a Pilsudszky-út kiépitéséről

Vály Ferenc előrebocsájtja, hogy a partikuláris érdekek előterjesztését csak akkor tarja jogosnak, ha azok a főváros érdekeivel összekapcsolhatók. Ezért a XII. kerület egyetlenegy problémáját emliti fel, a **Pilsudszky-út kiépitését.** Egyetlen ingatlan van, amely még nem adta le az utcarészlethez szükséges ingatlanrészét. Arra kéri a polgármestert, hasson oda, hogy ez mielőbb megtörténjék. Erre vonatkozólag inditványt terjesztett be, melyben a közgyülés felkéri a polgármestert, hogy a XII. ker. Pilsudszky-út megnyitásához szükséges ingatlanok átadását haladéktalanul tétesse folyamatba és az 1938. évi költségvetésbe iktassa be az út megépitését." (Helyeslés)

Szántay István a XI. kerület csatornázásáért és a Bibicz-telep fásitásáért

Szántay István az idő előrehaladott voltára való tekintettel bővebb indokolás nélkül a következő két határozati javaslatot terjesztette elő:

1. „Hivja fel a közgyülés a polgármester urat, hogy még a tél beállta előtt gondoskodjék az illetékes ügyosztály utján a XI. kerület külső része ut- és csatornaszükségletének kielégitéséről. Különösen azon utcák részére, amelyeken járda nincs, betonlapos, vagy salakos járda készittessék. A Lágymányos alsó részein a nyilt csatornák hozassanak rendbe. Az uj balatoni müút által szelt utak és bekötő utak hozassanak sürgősen rendbe.

2. Hivja fel a közgyülés a polgármester urat, hogy az ugynevezett Bibicz-telep és a Sasad utcáit sürgősen fásittassa, lehetőleg mézelő fákkal, esetleg a lakosságnak adassék ki fővárosi facsemete elültetésére, irányitás mellett.

Vályi Lajos a hegyvidék támfal problémájának tanulmányozását sürgeti

Vályi Lajos: Tisztelt Közgyülés! Méltóztassanak megengedni, hogy felolvassam inditványaimat:

Hivja fel a közgyülés a polgármester urat a budai hegyvidék támfal problémájának a tanulmányozására és az intézményes megoldás előkészitésére.

Második indiványom: Az 1937. évi ut- és csatornaépitési költségvetés keretében feltétlenül gondoskodjék a polgármeser ur a sasadi 1. Ráró-utca első szakaszának kiépitéséről, 2. a Süveg-utca egyoldalu kiépitésének kiegészitéséről, 3. a Vörösvári-utca alsó szakaszának és a Cenkhegy utca csatornázásáról; gondoskodjék továbbá 4. a Gellérthegyen és a Sashegyen átvezető ugynevezett tranzverzális ut egységes elnevezéséről. (Helyeslés.)

Buda előnyben

Gáz- és légitámadás ellen Budán könnyebb a védekezés

Ismeretes, hogy a mult héten értekezlet volt a fővárosnál, amelyen a gáz- és légvédelem kérdését tárgyalták. Ezen az értekezleten a hozzáértők egyhangulag megállapitották, hogy

gáz és légi támadás szempontjából Budán sokkal könnyebb a védekezés, mint Pesten.

Ez természetes is. Buda nincs annyira összezsufolva, mint Pest. A dombok, kertek és fásitott területek megvédik a lakóházakat a mérgező gázoktól, amelyek természete az, hogy egyenletesen lepik el a megtámadott területet. A hegyes-völgyes szaggatott terepet nem tudják ugy elönteni a mérges gázok, mint a sik területen fekvő baloldali városrész utcáit, másrészt pedig légi támadásnál a budai oldal épületei, éppen a hullámos terepnél és szétszórtságuknál fogva nem szolgáltatnak nagyobb célpontot.

A hivatalos megállapitás bizonyára elő fogja mozditani Buda fejlődését. Mert habár senkisem akar háborut és irtózattal viseltetünk még csak a gondolata iránt is, mégis csak számolni fognak az épittetők azzal, hogy olyan terepen épittessenek, ahol házaik gáz és légi támadás esetén kevésbbé vannak kitéve veszedelemnek.

A közönség köréből

Panaszos levél

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A II. kerületi Margit-körutnak Zsigmond-utca és Török-utca közötti részén, tehát e városrész legforgalmasabb részén a jól öltözött közönség állandóan ki van téve annak, hogy az ottani épületeken és kifeszitett vezetékeken tanyázó galambok százai bepiszkitják a Buda szivében gyanutlanul sétáló, vagy villamost váró közönséget. Az állatvédelem nem terjedhet annyira, hogy az emberek ezrei állandó kellemetlenségnek legyenek kitéve, annál kevésbbé, mivel a „poétikus" galambok — mint azt nem egyszer megirták már — számos fertőző betegség terjesztői. A székesfőváros vezetősége kell, hogy módot találjon oly intézkedés megtételére, mely ezt a lehetetlen állapotot megszünteti. Ezen tényt azért hozom a Budai Napló t. szerkesztőségének b. tudomására, mert csak ezen laptól várhatjuk panaszaink meghallgatását és az ilyenek megszüntetésére való lépések szorgalmazását.

Hazafias üdvözlettel
vagyok régi hivük
GLANCZ LAJOS
II., Margit-körut 8.

A Svábhegyi Szanatórium nem kerül román kézre

A napokban az a hir terjedt el, hogy az Angol-Magyar Bank el akarja a Svábhegyi Szanatóriumot 1.250.000 pengőért egy román tőkésekből álló érdekeltségnek adni és hogy Györki Sándor dr. főorvos távozik a szanatórium éléről.

A hír érthető megdöbbenést keltett, mert a fővárosnak ez a világhirre emelkedett gyógyintézete egyik fontos tényezője a főváros idegenforgalmának is.

A Budai Napló a hir valódiságának ellenőrzésére kérdést intézett a tulajdonos bankhoz, ahol Radó igazgató felhatalmazta lapunkat annak közlésére, hogy

hasonló tárgyalások senkivel sem folytak és egyáltalán nincs szándékukban a szanatóriumot eladni.

— Örömmel adunk helyet a cáfolatnak, mert nagyon elszomoritónak tartottuk volna, ha Budapest-fürdőváros egyik ilyen komoly gyógyintézete külföldi tulajdonba került volna. Természetesen ezzel kapcsolatban megszünt Györki Sándor dr., a kiváló főorvos távozásáról szóló hír által keltett aggodalom is.

Kend az az Alvinczy?...

Néhány nappal ezelőtt élők serege vándorolt a holtak birodalmába. Düledező régi siremlékek során azonban egyetlen mécses sem ég, mert elhaltak a késői utókorok is.

Most novemberben van 126 éve, hogy meghalt báró *Alvinczy generális*. Hőstetteiről már a történelem mond el dicső dolgokat, de a neve a nép ajkán is él még egy régi adomában. Ő volt a Borbereky Alvinczy-család utolsó sarjadéka.. Végakarata volt, hogy a budai katonai sírkertbe temessék, hol számára díszes síremléket emeltek örökösei.

Egykori krónikák így emlékeznek meg erről: „A tulajdonképpeni sírkő a síremlék közepében, a kupola alatt, egyszerű négyszögű oszlopzatból áll, tetején egy urnával befejezve. A síremlék azon budai temetőben van, mely a Zugliget felé vezető országút mentében, közvetlenül a vámháznál partos helyen terül el, ugy, hogy az országutról is messze ellátszik.„

Az emlékezés napjaiban megérdemli Alvinczy generális a kegyeletet, mert ama kevesek egyike volt, akik az akkori hadsereg idegen légkörében is, megőrizték a hazájukhoz való hűséget.

Alvinczy generális nagy rajongója volt Budának és amikor *fővezéri rangban* visszavonult, itt élt halála napjáig, amely 1810. november 25-én következett be. A katonai pályán hihetetlen gyorsasággal haladt előre. *15 éves korában őrmester volt, 18. éves korában hadnaggyá, 26 éves korában ezredessé lépett elő* és néhány évvel rá már ezredparancsnok volt. *Halált megvetően vakmerő volt, csapatai élén kivont karddal sokszor rohant az ellenség elé* és igy szalasztotta meg. *Calderónál* visszanyomta a francia hadsereget, ügyhogy maga *Napoleon volt kénytelen golyózápor között az Alvinczy példáját követve katonái élén rohamra indulni.*

Amikor a nemesi felkelő sereg Győrnél csatát vesztett a felszerelés hiánya miatt és Pest felé vonult vissza, *Alvinczy* generális fényes kisérettel ment a visszavonulók elé és szidalmakkal illette őket. Egy tiszamelléki insurgens odaállott a tábornok elé és igy szólt hozzá:

—Hát kend az az Alvinczy, aki nekünk ilyen fegyvert adott? Nem csinálná meg kend ezt a pisztolyt? — A pisztolynak ugyanis nem volt sem sárkánya, sem acélja.

Alvinczy generális, aki nem vett részt a felkelés irányitásában, nagyon lelkére vette ezt a kérdést és azon nyomban visszafordult Budára, amelyet többé soha el nem hagyott. Amikor elhanyagolt sírja mellett elhalad a mai közönyös nemzedék, illik a kegyelet egy virágszálát odatennünk a sírra:

— Kend az az Alvinczy? Szabad így elhanyagolni a kend sírját?...

Egy hónapig dijtalanul kapja a Budai Naplót Buda minden uj lakója

Uj bérpaloták egész sora készült el november elsejére a budai oldalon. Rengeteg uj lakó költözött az uj bérnegyed kezdetén Budára. Örömmel üdvözöljük Buda uj lakóit uj otthonukban: reméljük, hogy rövidesen nemcsak testben, hanem lélekben is budaiak lesznek.

Hogy ezt a lelki folyamatot meggyorsitsuk, hogy az uj budai lakósok megértsék és megtanulják, mit jelent az, „budainak lenni," a Budai Naplót az ujonnan épült bérházak lakóinak megküldtük mutatványszámul. Mindenki, aki most költözködött Budára, egy teljes hónapig ingyen kapja meg a Budai Naplót.

Azokat, akikhez közülük netán nem jutott volna el a Budai Napló, felkérjük, sziveskedjenek ezt akár telefonon, akár személyesen, vagy levélben velünk tudatni, hogy a mutatványszámokat hozzájuk eljuttathassuk.

A BUDAI NAPLÓ kiadóhivatala.

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára 40 f.
Hirdetés ára milliméter-soronkint.

Kosztolányi Dezső

Elárvult a Tábor utcában egy kicsiny ház. Lakója, a költő, kiteritve fekszik a ravatalon. Hűtlen lett a házhoz, az utcához, a versekhez, családjához. Hűtlen az egész magyarsághoz, amelynek oly édesen zengő fülemiléje volt és hűtlen Budához, szeretett városához, amelynek utcáin teremtek meg séta közben a csengő rimek. Kosztolányi Dezső, a „kisgyermek„ nem panaszkodik többé.

Kosztolányit, a költőt egész Magyarország szerette. Az embert pedig elsősorban mi budaiak, akik oly szerencsések voltunk, hogy közelében élhettünk, találkozhattunk vele, barátságát élvezhettük. A remekbeszabott drága embert talán a költőnél is jobban szeretjük: a poéta itt marad közöttünk továbbra is műveivel, de a kivételesen nagyszerű ember örökre eltávozott.

Buda őszintén, szivből siratja Kosztolányi Dezsőt. És velünk sir egész Magyarország, amely egyik legjobb, legdrágább értékét vesztette el.

József királyi herceg havi 300 pengőt ajánl fel a fővárosi szegényeknek. József főherceg jószágigazgatója utján bejelentette a székesfővárosnak, hogy a kolduskérdés megoldása és a munkaképtelen szegények fokozottabb támogatása érdekében megindúló hatósági gyüjtésre a saját részéről havi háromszáz pengőt ajánl fel azzal, hogy ezt az összeget havonként más-más kerület külső részein lakó munkaképtelen szegények gondozására forditsák. A főherceg példát mutató áldozatkészségéért Szendy Károly polgármester hálás köszönetét fejezte ki.

J. VIRÁG ILONA MOZDULAT-MŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KÖRUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

A közélelmezési bizottság kedden ülést tartott, melyen a kórházak, népjóléti intézmények és hatóságok részére szükséges tej biztositásáról, továbbá a községi lóhúsüzem pénzügyi helyzetéről tárgyaltak.

Elsőrendű munkát jutányos áron készit
VALI GÁBOR
Első budai cimtáblafestőnője
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Sebő Béla 10 éve áll a fővárosi számvevőség élén. A főváros köztiszteletben és közmegbecsülésben álló főszámvevője, Sebő Béla most töltötte be főszámvevői működésének tizedik esztendejét. A jubileum alkalmából a főváros számvevőségének tisztikara nevében a csoportvezetők és osztályvezetők élén Korntály Kálmán főszámvevőhelyettes intézett meleg szavakat az ünnepelthez és a tisztviselők szeretetének és jókivánságainak látható jeléül a főszámvevőről Szódy Szilárd művésztanár által készitett művészi plakettet nyujtott át. A főszámvevő válaszában meghatva mondott köszönetet a jókivánságokért és a tisztviselőknek azért az odaadó munkásságukért, amellyel őt a tiz esztendő alatt támogatták. Szendy Károly polgármester meleghangu levélben üdvözölte Sebő Béla főszámvevőt a jubileum alkalmából, rámutatva azokra a kimagasló érdemekre és önfeláldozó munkásságra, amelylyel a főszámvevő nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a főváros gazdasági élete ujra szilárd alapokra kerüljön. A polgármester egyébként személyesen is felkereste a jubiláns főszámvevőt hivatalában, ahol tisztelői és barátai is nagy számban keresték fel jókivánságaikkal.

Wolf Károly emlékének adózott a budai Ferences egyházközség. A budai Ferences egyházközség tanácsülésén Tholt Lajos világi elnök mély részvéttel emlékezett meg **Wolff Károly** haláláról, a keresztény Magyarország vezéréről. Elhatározták, hogy csatlakoznak ahhoz a mozgalomhoz, amelynek célja **emlékművet emelni Wolff Károlynak.**

Meghalt Csármán Ferenc. Kedden délelőtt meghalt Csármán Ferenc nyugalmazott fővárosi tanácsnok. Csármán évteken át a városrendezési ügyosztálynak volt a vezetője. Négy évvel ezelőtt ment nyugdijba.

Léleknapi megemlékezés a koronázó főtemplomban. A budavári koronázó főtemplomban november 3-án délután 5 órakor a Szentlélek-temploma javára a Szociális Testvérek Társasága és a Szentlélek Szövetség rendezésében léleknapi megemlékezés volt. Az ünnepi szentbeszédet vitéz Makray Lajos prépost, országgyülési képviselő tartotta. IV. Károly király lelkiüdvéért dr. Kátay Béla, a koronázó főtemplom plébánosa mondott imát. Művészi számmal szerepelt Ferencsik János, az Operaház karnagya, Matuska Miklós hangversenyénekes, Szentgyörgyi László hegedűművész, az Operaház örökös tagja, Báthy Anna, az Operaház örökös tagja.

Halottak ünnepe

Könnyezett az ég is halottak napján: kis megszakitásokkal egész nap zuhogott az eső, ez azonban nem tartotta vissza a közönséget attól, hogy le ne rójja a kegyelet adóját szeretteinek sirjain.

A Farkasréti temetőben a közéleti férfiak egész sora alussza örök álmát. *Wolff* Károly sirját egészen elboritották a koszoruk. A sir körül egyetemi hallgatók diszőrsége állott. Sokan keresték fel *I. Viraág* Bélának, a *Budai Napló* nemrég elhunyt főszerkesztőjének sirját is, amelyet családja, barátai és tisztelői koszorukkal halmoztak el. Gyönyörüen diszitették fel vitéz *Terstyánszky* Ödön ezredesnek ,a kardvivás világbajnokának nyugvóhelyét, amelyre az Országos Testnevelési Tanács hatalmas koszorut helyezett el.

Kegyeletes ünnepséget rendeztek a farkasréti temetőben a *budai frontharcosok*, akiknek nevében *Csató* Ferenc dr. nyugalmazott rendőrkapitány hozta el a frontharcosok sirjaira a bajtársi szeretet virágját.

A tabáni temetőbe is nagy tömeg zarándokolt, hogy kegyelettel adózzon az itt nyugvó *negyvennyolcas honvédek* emlékének. Zsufolva volt az *óbudai uj temető* is. Kegyeletes kezek itt *Bencze* Benő elöljáró sirját halmozták el virággal. Még a

---

A budavári koronázó főtemplom ének- és zenekarának szolnoki diszhangversenye. A szolnoki róm. kat. Nőszövetség az ottani városi szinházban november 4-én, szerdán este 8 órakor jótékonycélu diszhangversenyt rendezett, amelyen Sugár Viktor kormányfőtanácsos, karnagy vezetésével közreműködött a budavári koronázó főtemplom 110 tagu ének- és zenekara is. Dr. Koudela Géza mondott ünnepi beszédet és a műsor első részében egyházi kompozíciókat adott elő. A műsor II. részében profán operarészleteket énekelt a kórus, mig a befejező részben Liszt Ferenc: Esztergomi miséjét adták elő.

Cikket és képet közöl Budáról egy finn folyóirat. A Helsinkiben megjelenő „Soumen Kuvalehti" képes folyóirat nagyobb cikket közöl Budáról és mélynyomásban mellékeli hozzá **Lux** Kálmán, a kiváló épitőművész rekonstrukciója alapján Buda Mátyás király korabeli látképét. A finn folyóirat, amely egyike a legelterjedtebb és legnépszerűbb lapoknak Finnországban, gyakran és sok szeretettel foglalkozik Budával.

A török köztársaság megalapitásának 16 évfordulója alkalmából a török követség fogadást rendezett, amelyen nagy és előkelő közönség jelent meg. Ott volt a többi között a **Magyar Turáni Társaság** vezetősége részéről Pekár Gyula m. kir. titkos tanácsos, Móricz Péter nyugalmazott főkonzul, vitéz Galánthay-Glock Tivadar tábornok, országgyülési képviselő, Bán Aladár m. kir. kormányfőtanácsos, továbbá Simonyi-Semadam Sándor volt miniszterelnök, báró Balás György altábornagy, Nenes Antal püspök, Erődi-Harrach Béla és Pröhle Vilmos egyetemi tanár és még sok más előkelőség.

BUDAI SÉTA

Irta: KÖRÖSI ALBIN

Buda előtt mindig meghajlok én,
Mert diadalmas történet vezér.
Feje: a Gellért vad arcvonala,
Sisakja a keményen ülő Vár,
Összekulcsolt karja a nagy Duna,
Kardja nagy suhintásra vár.
Két lábát erősen megveti,
Nyugodtan néz a tulsó partra át.
Őszi esővel siratja igazát.
A pestiek nem szeretik Budát!

Ha értenék, biztos azt mondaná:
Ha majd egyszer megértik még Budát,
Rájönnek, hogy itt van a mult és jövő,
Álom, mese, remény, virág, bölcső.
Pásztor dalok már csak itt zsonganak,
Leányálmok már csak itt szállanak
Zavartalanul fel a tiszta égig,
S az igaz szót ma már csak itt értik.
Jöjjön hozzám mind az, akinek fáj,
Megmutatja majd a csöndes Tabán.
Feléjük hajlok, leveszem sisakom,
Kitárom összekulcsolt két karom,
Kardom legyőzi a rossz tegnapot,
Hogy szerezhessek szép, uj Holnapot!
Buda előtt mindig meghajlok én,
Mert diadalmas történet vezér!

ÉDES IMRÉM, BIZZUNK A FELTÁMADÁSBAN!

A halottak nagy birodalmában hullámzanak az élők. Akinek minden megadatott a földi életben, vagy akit meghajszolt a sors, itt, a nagy Egyenlőség honában egyforma zavartalansággal alussza örök álmát.

Ezt a nyugalmat találta meg zaklatott élete és és tragikus kimulása után Dréhr Imre is. A farkasréti temetőben Halottak napján erről a sirról sem feledkeztek meg. Virágok boritják és egy hatalmas babérkoszorú, szalagján ezzel a felirással: „Édes Imrém, bizunk a feltámadásban!"; a másikon „Gál Jenő". A védő koszorúja, aki még a halálában is védi a védencét és most készíti elő az utat az erkölcsi feltámadáshoz.

Orel Géza dr. előadása a szabad pályaválasztásról. A Turul Bajtársi Szövetség szentesi fiókjának beszámoló ülésén dr. Orel Géza főigazgató előadást tartott a gyakorlati pályaválasztásról, a munkatáborok szükségességéről. Rámutatott a Turul által rendezett néhány munkatábornak nemzetnevelő, nagy feladataira. Rámutatott azonban arra is, hogy nem elegendő a munka megbecsülésére és szeretetére egyetemi korunkban kezdeni a nevelést. A gyakorlati életre való nevelést, mint azt legutóbb a „Toll és szerszám harca" c. munkájában bizonyitja a szerző, addig kell megkezdeni, amíg hajlékonyak vagyunk, tehát a tankötelezettség keretén belül. Ezért kell bevonulnia a gyakorlati nevelésnek a gimnáziumokba természetrajz keretében épp úgy, mint a fizika keretében, amint erre biztató kezdeményezéseket már láttunk. De különösen fontos, hogy a négyosztályu polgári iskola és a polgári iskolai tanárokat képző főiskola legyen átitatva az ipari, mezőgazdasági és kereskedői szellemtől.

Mit kell tudni a budai ivókuráról? Ezen a címen tart előadást dr. Nemes Jenő György főorvos a Kelenföldi Társaskör előadóestéjén november 5-én, csütörtökön ¾7 órakor a Szent Gellért szálló dohányzó termében. (I. em.) Előadás után a Társaskör helyiségében (XI. Horthy Miklós-ut 15d, félem. 42.) társas vacsora lesz. A teriték ára 1.40 P. A vacsorán való részvételt telefonon (2—693—13) is be lehet jelenteni. A „Budai Napló" olvasóinak nem kell külön bemutatnunk Nemes doktort: kitűnő cikkeit, amelyek a fürdőváros ügyét szolgálják, élvezettel olvassák lapunk hasábjain.

Meghalt Fabinyi Rudolf. A Herzog-klinikán meghalt 57 éves korában Fabinyi Rudolf dr., a lipótmezei elmegyógyintézet világhirü igazgatója. A kiváló tanár a kolozsvári egyetemen kezdte pályáját, később a dicsőszentmártoni állami elmegyógyintézet igazgatója lett. Innen a kolozsvári egyetemre került, hol mint a családi ápolás megalapitója szerzett nevének világhirt.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU söröző-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

„BOZZAY" ÉTTEREMBEN | **I. ATTILA-UTCA 39 (VÉRMEZŐ SAROK)** | **Kovács Jóska muzsikál**

A HÁROM ÉVTIZEDES **DÉLIVASUTI KÁVÉHÁZBAN** 1 PENGŐS ZENÉS URI VACSORÁK

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Régi Buda-Kávéház
II., FŐ-UTCA 79 SZÁM.
Reggeli és uzsonnakávéja minden igényt kielégit

BUDA SPORTJA

Keserü II. Lajos ujra a III. kerületben! A vizipolósport berkeiben most lezajlott klubcserék egyik legértékesebbje kétségkivül Keserü Lalónak, a sokszoros válogatott játékosnak a III. kerületbe való visszatérése volt. Keserü a III. Ker-ben kezdte meg játékoskarrierjét, amely ezután ragyogó ívben egyre magasabbra lenditette a népszerü „Lalót", hogy végül mint a csapat egyik oszlopa, tagja legyen a Los-Angelesben győztes magyar csapatnak is. A Kerülettől megválván, a MAC-ba lépett, majd a mult évben az UTE tagjai sorában találkoztunk vele. Most végre, úgylátszik, szíve után igazodva, kérte anyaegyesületébe, a III. Ker.-be való átigazolást. Személyében, igazi vezért kaptak a kerületi fiatalok. Nagy örömmel üdvözöljük a „megtért" Lalót ujra itt Budán, ahonnan sikerekben gazdag pályafutása elindult.

Előkészületek a jégszezonra. Erősen készül a BBTE a jégszezonra. A BBTE jéghokkiszakosztálya mindent elkövet, hogy csapata az uj idényben minnél komolyabb szerepet töltsön be a hazai sportéletben. Ennek kapcsán egyre komolyabb erősitésekről hallunk a budaiak berkeiben. Most jön a mi időnk — hangzik egyre határozottabban a BBTE-ben — várjuk a BBTE „nagycsapatát"...

Itt a Budai „bombacsapata". Faragó Lajos, a Budai 11 igazgatója lelkendezve meséli: Szenzációs erősitéseket eszközöltünk. A Ferencvárostól megszereztük Győryt, mig az Ujpesttől nagytehetségü fiatal centerét — Szuhait kaptuk kölcsön. Sőt, most már Lucz is meggyógyult és igy a jövő héttől kezdve szintén egészen uj csapattal fogunk kiállani. A hátralevő mérkőzéseken messze akarunk kerülni a „veszélyes zónától". A Havas-Győry Burger-Magda Lucz Schuszter-Rökk Keresztes Szuhai Like Vermes csapat azt hiszem sok kellemetlen percet fog szerezni ellenfeleinknek és annál több örömöt drukkergárdánknak. Különösen a csatársortól várok sokat. Technika, lendület, lövőkészség egyaránt nagymértékben megvan ebben az öt csatárban. Amint összeforrnak, félelmetes gólerőt fognak képviselni. A hátsó sorokkal eddig sem volt baj, most aztán Lucczal megerősödve immár igen komoly játékerőt képvisel ez az alakulat is. Szóval, a csapaterősítéseket befejeztem, most már a fiukon a sor, hogy bebizonyitsák: csak a nevek ujak, a szív, szellem a régi Budai 33-asok legendás lelkesedése és klubszeretete, — fejezte be nyilatozatát a népszerü „Laja."

Reméljük, hogy a gárda hü marad mesteréhez és beváltja a szereplésével fűzött reményeket. A jó szereplés pedig kétségkivül magával fogja hozni a szurkolótábor megnövekedését, valamint egész Buda sporttársadalmának fokozottabb érdeklődését és jóindulatú támogatását is. Erre pedig ugyancsak szüksége van a derék fekete-fehéreknek...

Személyi hírek

ANDRÉKA KÁROLY tiszteletére nevenapja alkalmából november 4-én, szerdán este társasvacsorát rendezett a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör. A vacsorán, amelyen számosan vettek részt, több felköszöntő hangzott el.

FELKAY FERENC dr. székesfővárosi tanácsnokot a vallás- és közoktatásügyi miniszter a testnevelési főiskolai tanács tagjává nevezte ki.

CSORDÁS ELEMÉR tisztifőorvos tiz éve áll a főorvosi hivatal élén és ez alatt az idő alatt nemcsak tovább fejlesztette a főváros egészségügyi intézményeit, hanem az ujaknak egész sorát teremtette meg.

PALÓCZI EDGÁR, a *Budai Napló* régi munkatársát, székesfővárosi tanárt, a jeles történetirót és essayistát kettős megtiszteltetés érte. A *Magyar Pen Club* rendes tagjául választotta, a *La Fontaine Társaság* lengyel osztálya pedig elnökévé telte meg. A *Magyar Miczkiewicz Társaság* érdemes főtitkárát és a *Magyar-Lengyel Könyvtár* szerkesztőjét melegen köszöntjük ez alkalomból.

Ifj. SZENDY KÁROLYT, a polgármester fiát, a kiváló elektromérnököt a *Smith Jeremiás dijjal tüntették ki.* Ifj. Szendy Károly, mint értesülünk, *Amerikába megy,* hogy az ottani elektrotechnikai viszonyokat tanulmányozza.

SZORÁNYI RUZSO, a Kiscelli-uti elemi iskola igazgatója negyvenévi szolgálat után nyugalomba vonult. A kiváló oktató négy évtizedes müködése alatt nagyszabásu kulturmunkát végzett Óbudán. A tantestület tagjai, az iskola tanulói és régi tanitványai meleg ünnepségben részesitették a távozó igazgató a nitót.

BUDAI GOLDBERGER LEÓ DR., aki korral egyik munkatársának társaságában amerikai tanulmányutra indult, november elején hazaérkezik.

FELSŐÓRY JENŐ fővárosi főkönyv-szakértő és Miklós Viktor számszéki tanácsos — mindketten népszerü tagjai a budai társadalmi életnek — most töltötték be közszolgálatuk huszonötödik esztendejét. A negyedszázados évforduló alkalmából Veres Imre dr. számszéki igazgató tolmácsolta a tisztikar szerencsekivánatait.

Hol vásároljunk a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI GŐZFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-9

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., ROHAM-UTCA 2 SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-2

RUHÁT, FELÖLTÖT I., Krisztina-krt. 119. csak MOLDVAINÁL csináltasson Telefonhivó: 1-510-96.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

PROHÁSZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN I., Krisztina-körut 127. „Kösz" bélyeg 8 %

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek

PÁL, uri- és női divatáruház I., Krisztina-tér 1

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ fűzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I., KRISZTINA-KÖRUT 3 Telefon: 1...549—21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ! Autógumi, hó és sárcipőjavitás ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládé gyára I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I., KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA ALBRECHT RÓBERT, I. ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45

CSERE IMRE LAKATOS I., PAULER-UTCA 10. TELEFON: 1—563—47.

ATTILA TAKARÍTÓ VÁLLALAT ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST I. Attila-utca 71. Telefonhivó: 1-614-08.

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS CENGYEL I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme I., ATTILA-UTCA 21.

ISTER ● SZŐRME ● ERNYŐ I., KRISZTINA-KORUT 34. (Auguszt cukrászda mellett)

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák Kozmánál I., Alkotás-u. 9. T-hivó: 1-534-41

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM I., Krisztina-krt. 8. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet törtaranyat veszek.

a Vizivárosban

ZSOLDOS 40 ÉVES MŰVÉSZNŐK II., FŐ-UTCA 38. KÉSZIT: véseteket, pecsétnyomókat, bélyegzőket zománctáblákat

A legkényesebb igényeket is kielégiti Vinczi Vilmos női és hölgyfodrász tartós ondulálása, festése, vizhullama. II. Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-75.

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papir-, iró- és rajzszerek raktára, hivatalos kiadványok nagy raktára. II., FŐ-U. 12. Tel.: 1—527—13.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST FISCHER ANTAL SZAKCEGTŐL! II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes férfi- és nőidivatcikkek Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán KONN JULISKA II., Szilágyi Dezső-tér 5 TELEFON: 1—524—11.

Süt. főz. fűt — „Flamme Bleue" petróleum gázkályha II., Pálffy-tér 2. (Zsigmond-utca sarok.) 3 % engedmény lapunk felmutatójának.

ANGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" fordító-, diktáló-, iroda- és többszörösitő irodája II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

TOMAI LAJOS cukrászdája II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4. Süt.-ményei egész Budán közismertek

25 ÉVES CÉG SÁRKÖZI TERÉZ II., Markovits Iván-utca 4. Kézimunka, fonal, kötött- és szövöttáruk szaküzlete

SAMSONI URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZETE II., FŐ-UTCA 37. TELEFON: 1—565—91.

Moskovitz Katalin utóda BÉRES GÉZÁNÉ ◆ II., FŐ-UTCA 25. Legrégibb művirág, diszcsomagolási kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

Németh Miklós könyvkötő ÉS DISZMŰVES II., BATTHYÁNYI-U. 3. TELEFON: 1-526-47.

KÖZGAZDASÁG

Baranyai Lipótot a Magyar Nemzeti Bank vezérigazgatójának nevezték ki. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsának szerdán tartott ülésén Imrédy Béla dr. elnök kegyeletes szavakkal hódolt Gömbös Gyula miniszterelnök emlékének, majd megemlékezett arról a sulyos veszteségről, amely a bankot nagyérdemü vezérigazgató-helyettesének, Lenk Adolfnak elhunytával érte. A főtanács Baranyai Lipót dr. kincstári főtanácsos igazgatót, a bankosztály vezetőjét vezérigazgatóvá, Quandt Richárd főfelügyelőt pedig igazgatóhelyettessé nevezte ki és Quandt Richard igazgatóhelyettest megbizta a bankosztály vezetésével. A továbbiakban a főtanács az üzletvitelről szóló jelentés meghallgatása után folyó és adminisztrativ ügyekkel foglalkozott. Baranyai Lipót vezérigazgató kinevezése és Quandt Richárd megérdemelt előléptetése gazdasági és pénzügyi körökben osztatlan megelégedést keltett.

A Rima közgyülése. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmü Részvénytársaság pénteken tartotta Biró Pál elnöklete alatt 55. rendes évi közgyülését, mely az 1935—36. üzletév zárszámadásait, valamint az ezzel összefüggő összes javaslatokat elfogadta és úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság részére a felmentvényt megadta. A részvényenkénti 4.— P. osztalék rovember hó 2-ától kezdve kerül kifizetésre.

A Nasici közgyülése. Az Union des Usines et des Exploitations Forestieres de Nasic, Genéve, október hó 29-én Genfben tartotta meg évi rendes közgyülését. A mérleg 142.246.26 svájci frank nyereséget mutatott ki, amit uj számlára vittek át.

Balabán Imre az Első Magyar Általános Biztositó vezérigazgatója. Október 31-én tartotta szolgálatának 50 éves jubileumát Gergely Tódor az Első Magyar Általános Biztositó Társaság távozó vezérigazgatója, akit ebből az alkalomból intézete meleg ünneplésben részesitett. A kormányzótestület nevében Teleszky János elnök méltatta érdemeit; a tisztikar nevében pedig Balabán Imre igazgató köszöntötte. Minthogy Gergely Tódor ötvenedik szolgálati évének betöltésével, amint erre vonatkozó szándékát már régebben közölte, a társaságnál viselt vezérigazgatói állásáról lemondott, az igazgatóság vezérigazgatóvá Balabán Imrét nevezte ki. Gergely Tódor úgy az Első Magyar Általános Biztositó Társaságnál, mint leányintézeteinél az igazgatóságnak tagja maradván értékes szolgálatai ebben a minőségben a vállalatnak továbbra is rendelkezésére állanak.

A Kisfaludi Szinház november havi műsora: November 6-tól 10-ig: Egy asszony hazudik; november 11—12: Tűzmadár; november 13-tól 19-ig bezárólag: Ártatlan a feleségem; november 20-tól 26-ig bezárólag: Meseáruház; november 27-től december 3-ig bezárólag: Házasság.

Uj épitkezések Budán

A polgármesteri III. ügyosztály Budára a következő épitési engedélyeket adta ki:

I. Torbágyi u. 1. egyemeletes, féliker lakóházra *Ráth Végh* Károlyné Lógodi u. 51. (tervező: Szabó Márton II. Budakeszi ut 7c.)

I. Hieronymi köz 10119/15. Kétemeletes családi lakóházra *dr. Haris* Jenőnek u. o. (tervező: Árkay Bertalan I. Városmajor u. 54.)

I. Magas ut 8974/4. családi házra *Ács* Ambrusnak VIII. József u. 14. (tervező: Goda László, VIII. Deri u. 18.)

II. Radno u. 12093/18. Családi házra dr. *Guttmann Jenőnek,* VI. Falk Miksa u. 4. (tervező: Tauszig és Roth V. Váci ut 32.

Ingatlanforgalom Budán

Vérhalomdülő 15365/13 és 15365/31. Eladó Tóth Gyula Gábor dr. és társa, vevő Irányi József és neje és özv. Fuchs Györgyné 300 öl és 270 öl, 16.500 és 13.000 pengő.

Görgényi ut 11712/3. Eladó Halmy László és Subhültl Hugóné, vevő Balogh Andor, 463 öl, 8800 pengő.

Szőrüskert utca 19133/2. Eladó Vörös Lajos és neje, vevő Major László és neje, 90 öl, 2500 pengő.

Szentendrei-ut 23032/10. Eladó Földváry László dr., vevő Thiringer Vilmos, 633 öl, 6600 pengő.

Obudán 17440/2. Eladó Kőrösy Lászlóné és társa, vevő Székely Rezső és neje, 145 öl, 11.800 pengő.

Viharhegy-utca 7. Eladó Gfellner Antal és neje, vevő Városszegy Sándor, 334 öl, 4.500 pengő.

Orbánhegyen 8448/10. Eladó Parkváros rt., vevő Buzár József dr. 312 öl, 10.200 pengő, telek.

Sasadi-út 9. Eladó Budapest székesfőváros, vevő Magda Irén, 106 öl, 3950 pengő, telek.

Kalotaszegi-utca 10. Eladó Langer Ernő és neje, vevő Lidák Sándor, 152 öl, 5600 pengő, telek.

Vércse-utca 7. Eladó Kánya Albert, vevő Vércse-utca 7. számu Házépitő Szövetkezet, 300 öl, telek.

Istenhegyen 10119/2. Eladó Schilling Gyuláné, vevő Binetter Jenő és neje, 237 gl, 22.000 pengő.

Daróczi ut 4555/39. Eladó Fővárosi községi Takarékpénztár, vevő Herskó Ágrisné, 126 öl, 9162 pengő.

Krasznahorka-utca 43/b. Eladó Baráth Lajosné, vevő Némethi Lajosné, 336 ölnek a fele, 7200 pengő.

Közmunkák Budán

UJ CSATORNA KIVEZETŐ FŐUT ÓBUDÁN

A fővárosi ut és csatorna épitési bizottság f. é. október 26-án tartott ülésén megállapitotta az óbudai kivezető főut Dara és Naszód uccák között lévő szakaszának épitése előtt végzendő csatornázási munkák tervét. A gyüjtőcsatorna a Lajos uccában 156 fm. hosszban 210 cm. belméretü, a Lukács- és Rupp uccákban, meg az Ujlaki parton 1322 m. hosszban: 100/150 cm., a további 535 m. hosszban 90/135 cm. szelvényü lesz. — A csatorna várható költsége 400 ezer pengőre tehető. Mihelyt a gyüjtőcsatorna megépül, azonal megkezdik az utépitést is.

Megalakult a II. Kerületi Levente Sport- és Kulturegylet. Október 25-én tartotta alakuló közgyülését a Budapest Székesfőváros II. ker. Levente Sport- és Kulturegyesület. A közgyülés az egyesület elnökévé marosvásárhelyi dr. Thordai Lajos tanácsnok, II. ker. előljárót, alelnököknek Gidró László törv. hat. biz. tagot, Károlyi István rt. cégvezetőt, vitéz Szabady Jenő Ganz rt. igazgatót, Schäffer György földbirtokost, Terbócz Imre orsz. gyülési képviselőt és dr. Vezér Károly szőv. főjegyző, II. ker. előljáróhelyettest egyhangu lelkesedéssel választotta meg. Thordai tanácsnok meleghangu szavakkal köszönte meg a közgyülésnek az iránta és a megválasztott tisztikar iránt megnyilvánuló bizalmat.

Hol vásároljunk a Lágymányoson

Szent Imre könyv- és papirkereskedés négynyelvü kölcsönkönyvtár Szt. Imre herceg-ut 2 T.: 2-690-33

EGYETLEN Szanyi Ferenc cipőszaküzlet a Lágymányoson XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfüméria Simplon mozi mellett XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—587—71.

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-698-88.

27 éve órát, ékszert és javitást GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2—598—69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38. Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRÁC XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—81.

KRAMER ADOLF FIA festő-, mázoló és diszletfestő XI. Lágymányosi-utca 10. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabós XI., FEHÉRVÁRI-UT 104. TELEFON: 2—684—33. Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMÜVES XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

KOHN ENDRE Bőröndös és finom bőráru készitő Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec. XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

Hol vásároljunk a Várban

CSERY GYULA szücsmester Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.) Alapitva 1884. Telefon: 1-606-63.

BASTYA-ILLATSZERTÁR I., TÁRNOK-UTCA 2. a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható! Gyógycipőkben is nagy választék I., KRISZTINA-KORUT 61. Postapalotával szemben

JAVIT! ALAKIT! BÖRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Márvány-u. és környékén

JANKOVITS DROGÉRIA Tel.: 1-536-76. I. ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok

Nagy Sándor Könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő I., MÁRVÁNY-UTCA 11.

HEPKE TESTVÉREK női ruha- és kalapszalonja I. MÉSZÁROS-U. 48. Tel.: 1-548-92

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK vitéz LABORCZI FERENC füszer és csemegeüzletében I. Márvány-u. 40 Tel.: 1-530-70.

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I., Böszörményi-út 17/b.

a Zsigmond-utcában

10 százalék engedmény előfizetőinknek PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉPESITŐI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓJÁNÁL III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-666-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ III., Zsigmond-utca 30. Lukácsfürdővel szemben Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*
Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

34. évfolyam | Budapest, 1936. november 12 | 1236. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

352

A Tabán

Szendy Károly polgármester ismertette a Tabán rendezésének kérdését. Körülbelül 40 millió pengő kell a Tabán végleges képének kialakításához, a tervek most létesülnek. Elmondta még a polgármester, hogy a tabáni nagyszállót felépíti a főváros, szemben a Szent Imre fürdővel, az uj út tulsó oldalán, napos fekvésű, gyönyörű kilátást nyujtó helyen. Ugyanakkor modernizálják a Szent Imre fürdőt is, amelynek mindkét szárnyán ugyancsak szálló épül. Mindez körülbelül 10 millió pengőbe fog kerülni. Ha ehez hozzávesszük, hogy a Rudasfürdő átalakítási terveit is végrehajtják és ezek a munkálatok rövidesen már meg is indulnak, úgy megkönnyebbülten sóhajtunk fel: végre!

„Nagy terveim vannak Budán" — irta egyizben a Budai Naplónak Szendy polgármester, aki nem az az ember, aki csak tervezget. Sok évtizede várta a Tabán, mielőtt Szendy jött, a királyfi, aki életrekelti az alvó Csipkerózsikát. Tervek jöttek, tervek multak, a Tabán viskói pedig csak aludtak tovább. És azután megjött Szendy Károly, eltünt a „romantikus" — ami azt jelenti: a piszkos, egészségtelen és rossz Tabán helyén ma már gyönyörű tündérkert virul. Nem kellett ehez csoda, sem erőszak, csupán egy cselekvő férfi, aki nem habozik, ha érzi, hogy helyes elhatározásra jutott. Ha arra a beton és maltertömegre gondolunk, amelyet a Wargha-féle városrendezési terv akart a Naphegy és Gellérthegy lankáin elhelyezni, szinte boldogak vagyunk, hogy a háború megakadályozta a Tabánnak ily módon való „rendezését". Szendy nagy tervei nem maradtak ezúttal se ábrándok.

A fürdőváros a tabáni épitkezések megindításával végre valósággá válik. Rengeteget beszéltünk Budapest-Fürdővárosról, álmokat szövögettünk, közben pedig megfeledkeztünk arról, hogy nem elég az ábrándozás. Cselekedetekre volt szükség, energikus elhatározásokra, nagyvonalu aktivitásra, amely kalásszá érlelje végre az elvetett gondolatot. Elméleti viták árja hömpölygött szép lassúsággal arról, hatósági feladat-e a szállóépités, kell-e egyáltalán szálló a Tabánban és ha már kell, ki épitse fel: jött Szendy Károly és egyetlen kardcsapással megold minden gordiusi csomót: kell gyógyszálló és a főváros fel is építi azt.

Az uj szállók épitése azonban csak a kezdet kezdete. A polgármester 40 milliót szánt a Tabánra, ebből még csak 10 millió van meg, ennyinek a rendeltetését ismerjük. Hogymilyen célokat fog szolgálni a további 30 millió, arról nem emlékezett meg.

Reméljük, hogy a fürdőkórház felépitése is benne van a programban. Budapest addig nem lesz igazi fürdőváros, amig Vámossy professzor terve meg nem valósul. Sok egyéb gondolat is megvalósításra vár, sok minden egyébre is szükség van még, — hogy csak egyet említsünk: világfürdőhöz méltó kurszalon — aminek mind benne kell lennie a 40 milliós tabáni programban.

A főváros megkönnyebbüléssel, őszinte örömmel nyugtázza Szendy polgármester nagyszábásu épitő terveit. Nemcsak azért, mert hatalmas középitkezések indulnak meg, amelyek kenyeret és munkát jelentenek, hanem elsősorban azért, mert elindította Budapestet azon az úton, mely a szebb jövő felé vezet: a világfürdővé emelkedés dicsőséges utjára.

A Budai Napló a mohamedán világsajtóban

Hatalmas propaganda Budapest és a magyarság érdekében az iszlám világában

A magyar sajtóban a *Budai Napló* az egyetlen orgánum, amely teljes erővel hirdeti, hogy idegenforgalmunk igazi jövője nem nyugaton, hanem keleten van. A mohamedán világ felé fordultunk és törekvéseink sikerét mi sem bizonyitja jobban, mint azok a megnyilatkozások, amelyek ezer meg ezer mérföldnyi távolságból hirdetik, hogy munkánk nem volt hiábavaló.

A mohamedán világ figyelme mindinkább a magyar főváros, illetve *Buda* felé fordul. Buda: szent városa az iszlámnak. Csodás, szinte regebeli város, amely előretolt bástyája volt Mohammed követőinek. A mozgalom tehát éppen ezért termékeny talajra hullott, könnyü volt felkelteni az érdeklődést a múlt évszázadok hagyományaitól koszorúzott Buda iránt, amit mi sem bizonyít élesebben, mint az a lelkes szeretet, amelyel *Durics* Husszein Hilmi budai főmuftit fogadták nemrégiben, amikor Indiában járt, hogy propagandát fejtsen ki a Budán felállitandó mohammedán kulturintézmények érdekében.

A már régebben Budapesten tartózkodó Hadzsi Achmed *Ayaz* Khán, aki az Indiában elindított Ahmadija-mozgalom képviseletében időzik körünkben, ugyancsak lelkes propagálója a magyarságnak. Számos cikke meg közleménye jelent már meg rólunk az iszlám világ lapjaiban, amelyek élénk érdeklődéssel és lelkes barátsággal fordulnak Magyarország felé.

"Budai Naplo"

(By H. A. K. Ayaz, B.A., LL.B., Budapest)

...entioning it before that the ...t nation of the East. But ...yaz has been in Hungary ... has proved that the ...interested in the regeneration ... always offered and shall e... readily at the disposal of th... and the whole of Islam. ... our white hot (full of love ... heart that our *service to Isl*

A „Sunrise" cikke a Budai Naplóról.

The *Budai Naplo*, being a convinced friend and promoter of brotherly relations with the Muslims, has always offered and shall ever offer its columns readily at the disposal of Hungarian Muslims and the whole of the Islamic world. *We strongly believe in our*—

Részlet a „The Muslim Times" cikkéből

Jóleső önérzettel mutatunk rá erre, mert nem kis részben a *Budai Napló* érdeme, hogy sikerült a többszáz milliónyi mohammedán világ előtt feltárni Buda szépségeit, figyelmeztetni őket arra, hogy a magyarság nem ellenségként, hanem igaz barátsággal tekint Kelet mohamedán világa felé. Éppen ezért igaz örömünkre szolgál, amikor most két angolnyelvű mohammedán világlap, a Londonban megjelenő *„The Muslim Times"* és az indiai Lahore-ban megjelenő *„The Sunrise"* hosszabb cikkben foglalkozik a *Budai Napló* propaganda munkájával és ennek kapcsán felhivja az iszlám világ figyelmét Magyarországra.

A *„The Sunrise"* két hasábos cikkének cime: *„Budai Napló." Ayaz* khán irta. Megemlékezik benne arról a meleg érdeklődésről, amellyel a magyarság viseltetik az iszlám iránt és lelkes szavakkal méltatja azt a munkásságot, amelyet a *Budai Napló* fejt ki ebben az irányban.

„Budapest az európai iszlám-mozgalom középpontja," — irja a *„The Sunrise"*, majd beszámol a Buda visszavételének 250 éves évfordulójával kapcsolatos ünnepségekről. A magyar ma már nem tekinti pogánynak az iszlám követőit, — irja továbbá — ezután pedig közli a *Budai Napló* több cikkét. Elmondja, hogy lapunk kezdeményezésére megalakult Budán a Gül Baba-bizottság *Bárczy* István és *Perényi* Zsigmond báró elnökletével és ismerteti a bizottság célját és munkásságát. Ezután az Ahmadiya-mozgalommal kapcsolatban ismerteti a cikk Budapest szerepét: *Ayaz khán* a magyar fővárost kivánja a mozgalom európai középpontjává tenni. Ez a mozgalom, amelynek középpontja az indiai Quadian-ban van, (ott székel az Ahmadiya-szekta kalifája) egyike a legnagyobb iszlám szektáknak és Budapesten levő megbizottja mintegy előretolt előőrse a mohamedán világmozgalomnak.

بسم الله الرحمن الرحيم
نحمده ونصلي على رسوله الكريم

The Muslim Times

(Published every other Thursday) Price: Twopence

بسم الله الرحمن الرحيم

The Sunrise

A Weekly Organ of Muslim thought

PUBLISHED EVERY SATURDAY

Vol. VII | LAHORE, SEPTEMBER 26, 1936 | No. 39

A londoni *The Muslim Times* köszönetet mond az egész magyar sajtónak azért a barátságért, amellyel a Kelet mohammedán világa iránt viseltetik, de — irja — az egyébként igaz baráti érzelmű megnyilatkozások közt is kitűnik a *Budai Napló* állandó és lelkes propagandája. Nagy öröme a mozlim-világnak, — irja a *The Muslim Times* — az a nagyszerű támogatás és igaz szivből fakadó jóakarat, amellyel a *Budai Napló* foglalkozik az iszlám világával, majd hosszan ismerteti Magyarország erőfeszitéseit az igazi világbéke megteremtésére. Bőven ismerteti a trianoni békeszerződés igazságtalanságait, a legutóbb Budapesten megtartott interparlamentáris konferenciát és a népszövetség szellemi együttműködési bizottságának Budapesten megtartott üléseit. „Az a nemes és előkelő szellem, amely a magyar nemzetet jellemzi, kell, hogy áthassa az egész világot," — irja a *The Muslim Times* — és kéri olvasóit, fogadják szivükbe Magyarországot meg annak gyönyörű fővárosát, Budapestet.

Nagy örömére szolgál a *Budai Naplónak*, hogy állandó propagandája, a mohammedán kérdésnek felszinen való tartása és a Kelettel való összeköttetés szorgalmazása ilyen szép eredménnyel jutalmazza fáradozásait. Mint eddig is, most ist azt mondjuk:

Budapest-fürdővárosnak épugy, mint — keleten azonban sokszáz millió mohammedánnak szivügye lesz, ha jól és helyesen intézzük propagandánkat.

kulturális és idegenforgalmi középpontnak is, elsősorban keleten kell propagandát csinálnia, mert nyugaton csak „divat" Budapest,

Hogy a *Budai Napló* ezen a téren jó munkát végez, azt a két mozlim világlap cikkei mindennél hatásosabban bizonyítják.

Legyen-e „örök temető" a Farkasréten

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A Budai Napló-ban, de más lapokban is olvasom a főváros illetékes köreinek jövőbeli terveit a farkasréti temetővel. Most legujabban azt olvasom, hogy „örök temetőt" akarnak belőle csinálni, ami azt jelenti, hogy a harminc esztendeje ott nyugvó halottakat egy sirba helyezik s a felszabaduló helyeket ujból eladják. Engedje meg szerkesztő ur, hogy igen sokak nevében tiltakozzam a fővárosnak minden olyan terve ellen, amely ezt a temetőt továbbra is a mai rendszer mellett akarja fentartani. Talán sokak kegyeletes érzéseit is megsértem, amikor érveimet elmondom, de nem tehetek máskép, amikor látom, hogy a főváros egyáltalán nem törődik a kegyelettel, és — ugy látszik — arra számit, hogy ezeket a kérdéseket éppen a kegyeletre való tekintettel, senki sem meri megbolygatni.

Mert nem arról van szó, hogy nem szabad temetőt fentartani olyan helyen, amely villavárossá kezd kiépülni. Arról sem, hogy nem szabad temető céljára felhasználni olyan helyet, amely az élők betelepedésére kiválóan alkalmas, hiszen régen ki van mutatva, hogy

ez a rész Budapest legegyenletesebb klimáju vidéke.

Hagyjuk most az élők érdekeit, ne törődjünk a városfejlődés szempontjaival sem, maradjunk — a halottaknál.

A farkasréti temetőt 1894-ben nyitották meg, éppen abban az időpontban, amikor Kossuth Lajos meghalt. A főváros közgyülésén valaki azt indítványozta, hogy a nemzet nagy halottját a farkasréti temetőbe temessék, amire a polgármester azt válaszolta, hogy erre még gondolni sem lehet, mert

a farkasréti temető — csak ideiglenes temető

s még sem lehet Kossuthot egy ideiglenes temetőben elhantolni. A főváro akkori vezetősége már tudta. hogy a Svábhegynek ez a lejtője nem alkalmas temető céljára, de bizonyos fokig kényszerhelyzetben volt, ezt a kényszerhelyzetet azonban azzal sietett mérsékelni, hogy a temetőt ideiglenesnek mondotta ki.

Buda földje tudvalévően mésszel kevert agyagból, az úgynevezett „budai márgá"-ból áll. Ez a sűrű agyagréteg nem engedi lefolyni a vizet s az ilyen hegyoldalon, mint amilyenen a farkasréti temető, igen nagy a cirkuláció. A viz hatalmas erővel jön le a hegytetőről s minthogy az agyag nem engedi lefolyni a föld mélyébe, a föld felszinén cirkulál, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy egyes földrétegek csusznak.

A farkasréti temető annyira tele van vizzel, hogy nemcsak a sirok vizesek, de a viz ereje elmozditja helyükről a koporsókat is.

Sok esetben megtörtént, hogy exhumálások alkalmával a hatósági bizottság a koporsót nem találta a helyén, hanem a szomszédi sirnál, aminek az az egyszerű magyarázata, hogy a talajban cirkuláló viz elsodorja a földet. „Vándorló földréteg"-nek nevezi a tudomány ezt a jelenséget, — nos, a farkasréti temető, vagyis

a Svábhegy e lejtője tele van ilyen „vándorló földréteg"-gel.

Micsoda kegyeletlenség ilyen földbe halottakat temetni! Nem kellene-e arra törekedni, hogy ez az állapot megszünjék? Hiszen a főváros illetékes körei tisztában vannak a helyzettel. Rendelkezésükre állanak a hivatalos adatok, az exhumálási jegyzőkönyvek, az alkalmazottak jelentései és sok más egyéb adat is. Hogy csak egyet emlitsek:

a főváros maga volt kénytelen a sirboltokat drága pénzen alagcsövezetni, mert a sirboltokat is elöntötte a viz!

Ezek után joggal kérdezhetjük: szabad-e a farkasréti temetőből „örök temető"-t csinálni? Szabad-e a budai halottakat vizes, vándorló földrétegbe temetni, amikor Budán más terület is van? És általában: **szabad-e temetőt létesiteni bárhol is, mielőtt a szakemberek, a geológusokat megkérdeznék?**

Egy farkasréti előfizető.

Szendy Károly polgármesterről irt cikket az amerikai „Szabadság." „Szendy Károly — irja a lap — valóban a legnépszerűbb magyar polgármester, akinek szellemi vezetése alatt a budapesti városházi élet uj korszakhoz érkezett. A polgármester mindennek személyesen jár utána. A bürokrácia, amely még csak nemrégiben annyira jellemezte az óhazai hivatalokat, legyőzhetetlen ellenséget kapott Szendy Károly személyében. A főváros lakossága, a sajtó olyan szeretettel és elismeréssel viseltetik iránta, amilyent idáig csak nagyon kevés polgármester élvezett."

Ugron Gábor:
A fővárosnak kedvezések megadásával kell elősegiteni az állandó budai szinház felépitését

Buda, sőt az egész főváros közvéleményét még mindig élénken foglalkoztatja a Budai Szinkör ügye. A közművelődési szakbizottság határozatával, amely egyrészt használhatatlannak mondta ki a szinház épületét, másrészt pedig mégis fenntartandónak vélte, legutóbb bőven foglalkoztunk. Azóta számos ujabb közlemény látott napvilágot a Budai Szinkörrel és az állandó budai szinházzal kapcsolatban, mutatva, hogy az érdeklődés nem lanyhult el.

Budának elsőrangúan fontos kérdése a szinház ügye. Éppen ezért szükségét éreztük annak, hogy a magyar művészet és kultura egyik legkitünőbb vezető egyéniségéhez

UGRON GÁBOR ny. belügyminiszterhez

forduljunk, aki a főváros művészeti és irodalmi életének legkimagaslóbb és legtevékenyebb vezetője. Azt a kérdést intéztük *Ugron* Gáborhoz, fejtse ki a *Budai Napló* olvasói részére a maga álláspontját a budai szinház dolgában. —

— Kétségtelen — mondta *Ugron* Gábor — hogy a Budai Szinkör épülete már nem alkalmas szinház céljaira. Viszont meggyőződésem az is, hogy

mindaddig nem szabad lebontani, amig Buda nem kap másik szinházat.

Nem mondom azt, hogy a főváros épitse fel az állandó budai kőszinházat, az eddigi tapasztalatok azt mutatják ugyanis, hogy a szinházépités nem hatósági feladat. De egészen bizonyos, hogy megfelelő kedvezményekkel, ingyen-telek felajánlásával, esetleges szubvencióval, amely állhat akár a hatósági dijak elengedéséből, mérsékléséből, vagy más juttatásból,

nem egy olyan tőkeerős vállalkozó akad majd, aki hajlandó lesz felépiteni az állandó budai szinházat. —

Megkérdeztük azután *Ugron Gábort*, nem gondolná-e,hogy a Várszinházat ismét alkalmassá kellene tenni szinielőadások céljaira.

— Ugy tudom, —mondta— hogy a Várszinház épülete nem a fővárosé, hanem az államé. *Nem hiszem egyébként sem, hogy a közönség hajlandó lenne felmenni a Várba és hogy szinházi vállalkozónak érdemes lenne ott előadásokat tartani.* Annyira elhanyagolt és tönkretett épület a Várszinház, hogy annak rendbehozása sokkal több pénzbe kerülne, semhogy rentábilis lenne annak visszaállitása.

Ugron Gábor álláspontja rendkivül megnyugtató abban a tekintetben, hogy egyelőre nem bontják le a Szinkört. A végső szót ebben a kérdésben ugysem a főváros, hanem a kormány fogja kimondani, mert — mint értesülünk — erős befolyások érvényesülnek abban az általunk helyesnek vélt irányban, hogy *addig is, amig nem döntenek véglegesen a szinház dolgában, irják ki, hacsak akár egy évre is, a pályázatot a szinház bérletére.*

magán, hogy tiltott, de rendszeres áljárást keres a magas vasuti töltés sinein át. Egészen jól meg lehet találni a kijárt gyalogutakat a töltés oldalában, amelyeket nemcsak felnőttek, *de gyermekek is használnak és ezzel életüket, egészségüket minden pillanatban veszélynek teszik ki.*

Ennek a türhetetlen állapotnak nem az a megoldása, hogy a Fehérvári-ut és Horthy Miklós-uti töltés középtájára ezentúl rendőrt állitsanak, hanem az, hogy *legalább valami ideiglenes megoldásról gondoskodjanak, mert — a Sósfürdő környéki virágzó tisztviselőtelep lakóit nem lehet arra kényszeriteni, hogy félkilométereket kerülgessenek, ha a kerületük központja felé akarnak jutni.*

Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a kelenföldi pályaudvar környéke szánalmasan sivár. Amikor az idegen kilép a „fürdőváros" pályaudvarának épületéből, bizonyára kellemetlen meglepetés éri. Amikor a székesfőváros, igen helyesen, olyan nagy sulyt helyez az idegenforgalomra, a fürdők fejlesztésére stb., *nem lehet a kelenföldi pályaudvar környékének a rendezésével se tovább késlekedni.*

Egyes utak és utcák nyitásával sem lehet addig várakozni, amig a telektulajdonos magánérdekei adnak kedvező alkalmat az utterületek megszerzésére. Legalább ott kell ettől a legkényelmesebb állásponttól eltekinteni, ahol a kifogásolt állapotok az adófizető polgárságnak feltünően terhére vannak.

A XI. kerületben a legfontosabb feladatok e tekintetben a következők volnának:

A Bikszádi-ut, az Ercsi-utca, a Szent István-ut, a Zólyomi-ut és az Otthon-utca megnyitása, valamint a Verpeléti-ut és Andor-utca összeköttetésének a biztositása.

Időszerű problémák a Szent Imre-városban

Irta: *VÁLYI LAJOS dr.* törvhat. biz. tag.

Évek óta sürgetik pártkülönbség nélkül a Szent Imre-város képviselői a *Lenke-tér és környékének végleges rendezését.*

Ezuttal különösen a Lenke-ut mentén fekvő protestáns templomok környékének az ügyét teszem szóvá. Ámbár az evangélikus és református templomok már közel tiz éve állnak a helyükön, szolgálván a terület sokezer lakósának lelki gondozását,

a két templom környéke, érthetetlenül, siralmas állapotban maradt.

A környező uttestek elhanyagoltak, járda egyáltalában nincs, esős napokon valóságos sártengeren át jutnak a hivek a templom küszöbéig.

A járda elkészitése, néhány szerény zöld folt a templomok környékén egészen más képet adna.

Nyilvánvalóan hibás intézkedés volt az is, hogy a hétfői kirakodó helyét közvetlenül a templomok közelébe helyezték. Nem tekintve, hogy a templomokba és a melléképületeibe összpontosított egyházi élet zavartalanságát hiúsitja meg a piaci lárma, kiabálás és kufárkodás — *a piacra felvonuló kocsik és teherautók kárt okoznak a templom előtt elvonuló uttesten is, amelyért pedig az érdekelt protestáns egyházak magas utburkolási terheket viseltek.*

Feltétlenül szükséges volna, hogy az 1937. évi költségvetés keretén belül e két protestáns templom környéke, ugy a Lenke-ut, mint a Károli Gáspár-tér felől olyan állapotba helyeztessék, mint amilyet minden templom méltósága megkiván.

A Szent Imre-város életét vasabroncsokba szoritják a területet átszelő nagy vasuti vonalak: az összekötő vasuti hid felől a kelenföldi pályaudvar felé haladó töltés és a Déli pályaudvar sinei.

Nem lehet kétséges, hogy a székesfővároson áthaladó nagy vasuti vonalak várvavárt rendezésével szemben a Szent Imre-városnak is az az igénye, hogy a *saját vasutvonalai bénitó szorongatásából kiszabaduljon* s a kerület összetartozóságának megfelelő életet élhessen, forgalmat bonyolithasson le,

Azonban addig is, amig ez bekövetkezhetik, segiteni kell azon a lehetetlen állapoton, hogy a Fehérvári út és Horthy Miklós-út között a vasuti töltésen egyetlen átjáró, egy gyalogjáró sincs.

A Lenke-tér felé gravitáló forgalom ugy segit közeledő *Franchet d'Espéray* tábornoknak, hogy kimélje az országot, mert itt lovagias nép lakik...

Az okmányok nagy része talán már elkallódott, de még mindig össze lehetne állitani egy kis muzeumra valót, különösen, ha a genfi Vöröskereszt rendelkezésünkre bocsátaná irattárát kutatás céljából, amire nézve a *Hollós Mátyás Társaság* már lépéseket tett. De segitségünkre lehetne a hadilevéltár, a muzeumok, a hatóságok, a nagyközönség, a sajtó, a „Külföldi Magyarok Világszövetsége" — főleg külföldi ujságoknak a magyar lovagiasságot tanusító cikkeivel —, továbbá *Magyarország Barátainak Világszövetsége.* Bizton reméljük, hogy dr. *Légrády* Ottó, a reviziós mozgalom mecénása és maga a *Reviziós Liga* is támogatja majd mozgalmunkat.

A *Hollós Mátyás Társaság* ezuton is felkér mindenkit, hogy ha birtokában van valamilyen okmány, vagy más tárgy, amely beleilleszthető a muzeum keretébe, szíveskedjék azt egyelőre elnökéhez, dr. *Hennyey* Vilmos ny. h. államtitkár címére (Budapest, II. Vérmező u. 14.) eljuttatni.

A muzeum főleg idegenek számára létesülne és célszerüen kapcsolatba hozható lenne a parlamenti muzeummal, ahol már jelenleg is évi 30000 idegen fordul meg. *Az okmányok mellett ott lenne a többnyelvű magyarázat.* A bejárattal szemben hatalmas betűk hirdetnék francia, angol, olasz nyelven: *„Jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek."* (Máté 5, 44.)

A gondolat megvalósításához nagy idegenforgalmi érvek is kapcsolódnak. Sok ünnepély, mozgalom kristályosodhatik ki az internálási okmányok gyüjteménye körül. Maga a felavatás nemzetközi ünnepség rendezésére nyujt alkalmat. Meghivhatók lennének a Népszövetség, a Vöröskereszt, az egykori internáltak, a világ összes felekezeteinek képviselői stb.

Meg lehetne szervezni az egykori magyarországi hadifogoly tisztek budapesti látogatását, esetleg kapcsolatban a hajdani fogolytáborba rendezendő kirándulással. Családtagokkal együtt tizezrekről lehet szó.

Éppen a mai időkben teljesitünk emberbaráti kötelességet azzal, hogy a világ figyelmét felhivjuk a magyar lovagiasságra, arra, hogy fegyvertelen ellenséggel lehet emberségesen is bánni.

A Hollós Mátyás Társaság most készül nagybizottságot alakitani, melynek védnökéül a Társaság védnökét József Ferenc főherceg őfenségét kívánja felkérni. A reviziós liga, az idegenforgalmi alakulatok, a főváros és az állam bizonyára segitségére lesznek ennek a bizottságnak, hogy mindenfelé a helyszinen is gyüjthessen adatokat és minél tökéletesebben megvalósithassa a hazafias tervet.

Felkay Ferenc tanácsnok előadása a Budai Tábor ülésén

Felkay Ferenc dr. fővárosi tanácsnok a *Budai Tábor* baráti körének meghivására rendkivül érdekes előadást tartott hétfőn este az *Öreg Diófa* különtermében.

Pályi Gyula dr. körelnök üdvözlő szavai után *Felkay* tanácsnok tartotta meg előadását a berlini olimpiászról. Tartalmas előadás keretében ismertette az olimpiászok történetét, majd a berlini stadion és vele kapcsolatos épitkezések tökéletességének elismerésével adózott a német sporthatóságok mintaszerű szervezési és rendezési munkájának.

— Minden német polgár — mondotta Felkay tanácsnok — tudatában volt az olimpiai eszme jelentőségének, ezért tudta kötelességét ugy teljesiteni, hogy minden külföldi látogató felejthetetlen emlékekkel távozott a berlini olimpiászról.

Általános helyeslés közben kijelentette *Felkay* Ferenc, *hogy a főváros illetékes körei, Szendy Károly polgármesterrel az élükön,* minden erejükkel igyekeznek minél előbb megoldani a magyar sport két égető problémáját, a *sportcsarnok megépitését* és az ifjúsági sport megszervezését.

A nagy tetszéssel fogadott előadást több hozzászólás követte, majd *Pályi* Gyula elnök mondott köszönetet Felkaynak a magas szinvonalú előadásért.

A magyar lovagiasság megörökítése

Irta: **Dr. Hennyey Vilmos**

Budapesten járt cseh ember a napokban emlegette a *Prager Tagblattban*, hogy nálunk az autobuszon csehül beszélő kalauz is van, akinek ez a nyelvismerete a karján fel van tüntetve. Azt is felhozza, hogy itt egy könyvkereskedés kirakatában cseh iró németre fordított munkáját látta. A szerkesztő pedig megjegyzi, hogy *Prágában a német vagy magyar nyelv ilyen tüntetően nem szerepelhetne* és hozzá fűzi, hogy a magyarok mostanában bizonyára kezdik keresni a cseh nemzettel való megegyezést.

Ami a cseheknek olyan különösnek tetszik, és tervszerűségnek látszik, az nekünk magyaroknak természetes, úri felfogásunkból folyó dolog, amelyet nemcsak most, 20 évvel a háboru után gyakorlunk, de amivel a háboru idején is talán minden más nemzet felett kitüntünk. Ez a józan, nemes és türelmes felfogás az, amely az egyént meg tudja különböztetni a nemzet egészétől és az idegen néppel folytatott háborut nem viszi át olyan mélységes gyülölködésbe, amely az érintkezés összes szálait elborítja.

Ez nem a nemzet civilizációjával kapcsolatos dolog, hanem *lelki müveltség, uri felfogás*, amilyenhez hasonlót Európában csak az angol és a svéd népnél találunk.

Általában a francia népet tartják a müvelődés előharcosának. És mégis *Kuncz* Aladár *Fekete kolostor* cimü megrázó munkájából tudjuk, hogy Franciaország a nagy háboru idején az ott rekedt magyarokkal és németekkel milyen lelketlenül bánt. Nemcsak lefogta őket, hanem a fegyencek**nél is rosszabb elbánásban volt részük.**

A magyar nép a háboruban jól bánt az ellenséges államok itt rekedt polgáraival, az internáltakkal és hadifoglyokkal. Akiknek foglalkozásuk volt, vagy ilyet üzni akartak, bántódás nélkül szabadon jártak és jóindulatú pártfogásban is részesültek. És a *Hollós Mátyás Társaságban* ismételten volt szóbeszéd tárgya, hogy ezt a körülményt a reviziós mozgalom keretében jobban kellene értékesiteni és kidomboritani. Maga *Rothermere* lord is három izben emlegette cikkeiben a magyarság e nemes magatartását.

A napokban aztán *Vajda* János közgazd. iró gyakorlati gondolatokkal kapcsolatban ujból felvetette társaságunkban a témát és a megbeszélések eredménye a budai irók és müvészek Hollós Mátyás társaságának az az elhatározása, hogy társadalmi mozgalmat indit annak érdekében, hogy ujságcikknél maradandóbb emlék hirdesse a magyar nép ebbeli fenkölt gondolkodását, béketürését és vendégszeretetét.

Ebből a célból hatásosnak igérkezik, ha muzeumba gyüjtenénk össze minden iratot és ereklyét, amely alkalmas módon tanuskodna arról, hogy a magyar nép lelkében nyoma sem volt a gyülöletnek ellenségeivel szemben. Világszerte föltünést keltene ilyen gyüjtemény, hiszen egyetlen muzeum sem tud felmutatni hálalevelet az — ellenségtől, amilyennel mi — garmadával dicsekedhetünk.

A muzeum anyagához alkalmas minden hálalevél, bel- és külföldi ujságcikk, röpirat, kézirat, könyv, plakát, sürgöny, fénykép, relikvia, az internáltak naplói, a vöröskeresztes missziók elismerő jegyzőkönyvei stb. Aki a Magyarországon internáltak életét keresztmetszetben óhajtja látni, azt érdekelheti annak a vendéglőnek az étlapja is, ahol az internáltak étkeztek... Ruha és fehérnemü mintával mutatná be a gyüjtemény, hogyan öltöztette Budapest székesfőváros az arab internáltakat, vagy a kis Aszód község az ott internált franciákat, belgákat, angolokat, oroszokat, olaszokat, szerbeket és montenegróiakat... *Talán megszerezhetnő a gyüjtemény annak az internáltnak a diplomáját, aki a háboru alatt a kolozsvári egyetemen doktorált...* Érdekes lenne néhány anyakönyvi kivonat az internáltak Magyarországon kötött házasságairól. Hatásosnak bizonyulna az itt született francia gyerekek és magyar keresztszüleik fényképe, ilyenféle felirattal: *Az „ellenség" mint keresztszülő...* Itt lenne a helye a nyájas parasztházakról készült felvételeknek, ahol az internáltak laktak. A jóságos doktor bácsi fényképe mutatná be ,hogy kicsoda érdeklődött mindennap az internáltak hogyléte iránt és kezelte őket ingyen. Még a nagyszámu ujraoltási bizonyitvány is helyet foglalhatna itt. A hatóságaink által kifizetett gyógyszerszámlák tanuskodnának az ingyenes gyógyszerellátásról. A mükedvelő előadás szinészeinek fotográfiája sugározná az internáltak derüjét. Anyagi jólétüket és szabadságukat bizonyitanák azok a szerződések, amelyeket a Lovaregylet kötött az angol zsokékkal, az Operaház olasz zenészekkel, iparvállalataink francia mérnökökkel... Még a temetkezési intézet számlájának is itt lenne a helye, amely arról tanuskodna, hogy a Kiskunhalason elhunyt internáltat a magyar állam saját költségén exhumáltatta és szállittatta hazája földjébe... Ha meg lehetne szerezni, egyik disze lenne a gyüjteménynek az a jegyzék, amelyet a francia internáltak küldtek a Balkán felől

A Hollós Mátyás Társaság közgyülése

A Hollós Mátyás Társaság, a budai irók, müvészek és tudósok egyesülete hosszabb szünet után most adott ujból életjelt magáról a Császárfürdőben hétfőn este megtartott közgyülésen.

A társaság működése a *Budai Napló*-val és ennek nemrég elhunyt szerkesztőjével *Viraág* Béla nevével forrt össze. Az ő hosszú betegeskedése kényszerü szünettel járt a különben oly tevékeny társaság életében.

A közgyülésen dr. *Hennyey* Vilmos elnöki beszédében kifejtette ,hogy a társaság a *Viraág* Béla halálával megszakadt fonalat ujból felveszi. E célból alapszabályait módositja, megtartja ujból havi felolvasó és müvészeti estélyeit. Megnyerte a védnökül megválasztandó *József Ferenc* főherceg ur és számos más előkelőség, köztük *Szcitovszky* Tibor v. külügyminiszter, *Kállay Tibor* v. pénzügyminiszter, *Werner* Adolf főapát, *Horánszky* Lajos, a Tisza István Kör igazgatója és mások támogatását. *A társaság szócsöve a Budai Napló marad*, amelynek uj szerkesztőit, *Lippay* Gyula dr.-t és *Olty* Antalt beválasztják a Társaság tagjai sorába. A továbbiak során emlékezett meg *Viraág* Béla érdemeiről, amit a közgyülés néma felállással kisért.

A titkári és pénzügyi jelentés elfogadása után, az indítványok tárgyalására került sor. *Aggházy* Kamill ezredes *Viraág* Béla emlékének megörökítésére tesz javaslatot. Dr. *Hennyei* Vilmos indítványáról, a világháborúban Magyarországon internáltakkal szembeni lovagiasság megörökítése tárgyában a lap más helyén kimerítő közleményt adunk. *Szilágyi* Károly v. orszgy. képviselő a keleti kapcsolatok ápolása végett *ázsiai iroda felállitását javasolta.*

A társaság beléletét érintő értékes inditványokat még *Peterdi* Sándor, a Pesti Hirlap főmunkatársa, *Borsodi Bevilaqua* Béla, *Kapcza* Imre, *Ujj* Gyula, *Tábori* Kornél és *Holbesz* Aladár szerkesztő, a társaság uj sajtóreferense terjesztették elő.

A társaság ezután elnökévé dr. *Hennyei* Vilmost, társelnökökké *Istók* Jánost, *Pávay Vajna* Ferencet és *Gegus* Dánielt, ügyvezető főtitkárrá *Szilágyi* Károlyt választotta meg.

A közgyülést követő vacsorán *Szilágyi* Károly mondott szárnyaló emlékbeszédet *Viraág* Béláról, melyet keleti utazásáról adott érdekes adatokkal *Husszein Hilmi* budai mufti egészitett ki.

A vacsorán résztvett *Viraág* Béla hátramaradt családja nevében *Viraág* Ilus és mondott meghatót köszönetet. Azután *Pávay Vajna* Ferenc értekezett a budai forrásokról, *Galántay-Glock* tábornok pedig a budai hegyvidék fejlesztéséről. Mindkét felolvasó fényes sikert aratott.

Több más érdekes felszólalás után a társaság csak a késő éjjeli órákban oszlott szét.

Egy érdekes budai iró jubileuma

Érdekes életű budai iróember jubileumáról értesülünk. A nagyközönség kevésbbé ismeri *Rochlitz* Gyula nevét, aki most érkezett el írói munkálkodásának huszonötödik évfordulójához.

Hét éves gyermek volt, amikor baleset folytán hallását teljesen elveszítette. Csupán annyi iskolát végezhetett, mint amennyire a siketnémák oktatása lehetőséget nyujt, de szinte emberfeletti kitartással vetette magát a nyelv szépségeinek elsajátítására és kiaknázására. Kiváló stilusérzékénél és költői hajlamainál fogva a megszállás előtti idők egyik legjobb nevű erdélyi poétája és hirlapírója volt.

Amikor Erdély el volt vágva minden budapesti hirtől, a külföldi francia nyelvű ujságoknak a bukarestieknél sokkal hitelesebb hireit fordította le a kolozsvári lapok számára. Azonban dacos magyarsága és igazságkeresése miatt Erdélyben maradása kezdett életveszélyes lenni. Budapestre költözött s francia fordító ként a Központi Statisztikai Hivatal szolgálatába állott. Sorstársai érdekében éveken át tovább munkálkodott s a francia szaklapok is bőven hozták az oktatásüggyel és a siketnémák szociális jólétével foglalkozó tanulmányait. Külföldi szakkörökben ekkor már olyan kiváló csengésű nevet szerzett magának, hogy a párisi és a prágai nemzetközi kongresszusokon alelnöki tisztet töltött be. Néhány éve felhivták rá a francia szépmüvészeti kormányzat figyelmét s az a magyar kultuszminisztérium pártoló javaslatára az „officiér d'académie" címet és akadémiai pálmát adományozott neki.

Önálló magyar és francia cikkei, de különösen fordításai összegyüjtve vaskos köteteket tennének ki. Fiatalabb korában irt versei két kiadást értek meg. A második kiadáshoz Rákosi Jenő irt előszót. —

J. VIRÁG ILONA MOZDULAT-MŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KORUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Bornemisza iparügyi miniszter figyelmébe

(PANASZOS LEVÉL.) Évek óta vajudik egy kérdés a fodrásziparosság közt: a két ipartestület egyesítése. Ez nem maradhat továbbra is csak álom. A mai súlyos gazdasági helyzetben éppen elég, hogy a nagy közterheket viselnünk kell, semmi szükség arra, hogy egy számunkra teljesen felesleges intézményt, egy külön női fodrász-ipartestületet fenntartsunk, költségeit is viseljük. Nincs szükség erre azért sem, mert jelentékeny anyagi megterhelést jelent számunkra, továbbá azért sem, mert az 50 éves anyaipartestület, melynek az az előnye is megvan, hogy saját négyemeletes bérházukban van, elvégez minden adminisztrációs munkát, amelyre nekünk szükségünk van. Nem lehet vitás, hogy az egyesítésre szükség van, mert az országban 90 százalék az univerzális, szakmánk mindkét ágát üző önálló fodrásziparosok száma. Külföldön sehol nincs két ipartestület. Reméljük, hogy Nagyméltóságod az egyesítés ügyét magáévá teszi.

A Budai uri és női fodrászok nevében
Hajagos Imre uri és női fodrászmester,
— ipari ellenőr.

Ujjáalakult a II. kerületi általános közjótékonysági Egyesület. A budai szociális élet egyik legjelentősebb alakulata a *II. kerületi Általános Közjótékonysági Egyesület*, amelynek dr. *Thordai* Lajos tanácsnok, kerületi előljáró az elnöke, *a mult esztendőben több, mint nyolcezer pengőt osztott ki pénzsegélyben* és ezenkivül igen sok természetbeni adományt juttatott az arra rászorulók részére. *Karácsonykor kilenc karácsonyfát állitott fel iskolákban és szeretetotthonokban.* Ezeken a karácsonyfákon sonka, dióskalács, meleg ruha és fejenként három pengő volt a Jézuska ajándéka. Az idén még nagyobbszabásuvá akarja tenni *Thordai* előljáró ezt a karácsonyi akciót és evégből *az egész közjótékonysági egyesületet uj alapokra fekteti.* Kereteit kibővíti, hogy fokozottabb mértékben enyhíthesse a nyomort és tegye kedvesebbé, meghittebbé és ragyogóbbá a szegények karácsonyát. A felhívások az egyesület támogatására elkészültek és azokat *Thordai* tanácsnok már a legközelebbi napokban szétküldi.

Próbáljon szerencsét!
VEGYEN
M. KIR.
Államsorsjegyet
A sorsjegy ára:
Egész: ar. P 3.— Fél: ar. P 1.50
Főnyeremény 40.000 ar. P.
A sorsjáték közhasznú és jótékonycélú. A sorsjegyek kaphatók a pénz előzetes beküldése ellenében a Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V. Szalay-ucca 10., dohánytőzsdékben és az osztálysorsjegy-főárusitóknál.

Próbapert inditott egy koldus a II. kerületi elöljáróság ellen a koldulási engedély megvonása miatt

— Az amerikai követség félévenként száz pengővel járul a koldusakcióhoz —

Buda valamennyi kerületében szinte lázas buzgalommal dolgoznak az előljáróságok, hogy a belügyminiszter rendelete értelmében megalapozzák a szegénygondozás uj rendjét. Ugyszolván *alig foglalkoznak most mással, mint a szegényüggyel*, amin nem is lehet csodálkozni, mert hiszen ez az uj munkakör rendkivüli feladatokat ró az illetékes tényezőkre.

Eddig minden budai kerületből közel tizezer levelet kézbesitettek ki

és ezek mindegyikét maguk az előljárók irják alá.

Az I. kerületből 8000-nél több körlevél futott már ki. Ezekre eddig pontosan 897 válasz érkezett, valamennyi kisebb-nagyobb havi összeget ajánlva fel a szegények számára. *A megajánlott összeg 1246 pengő.* A kerület eddigi szegényügyi költségvetése mintegy 20.000 pengős keretben mozgott. Valószinű, hogy az önkéntes adakozások ezt a keretet jóval tul fogják haladni.

A legbiztatóbb reményekkel várjuk az uj rend eredményeit — mondotta a *Budai Napló* munkatársának *Farkas* Lajos előljáró — bár a kialakuló helyzetről még nem lehet most tiszta képet kapni. Majd ha a körlevelekre beérkeznek a válaszok — ami a hónap vége felé várható — dől el, hogy beváltja-e az egész akció a hozzáfüzött várakozásokat.

Az I. kerületben 800 szegény család szorul hatósági támogatásra. Átlag három családtagot véve alapul, *ez 2400 léleknek felel meg*, bár 7—8 tagból álló szegény családok is akadnak a kerületben. Ezeket fennakadás nélkül segélyezik tovább. Igaz, hogy az ezután befolyó pénzeket be kell szolgáltatni a központba,

az eddigi segélyezés mérvéig azonban minden kerületnek meghagyták a rendelkezési jogát.

Érdekes tünet, mondták nekünk, hogy a hivatásos koldusok, akiktől a miniszteri rendelet értelmében bevonták a koldulási engedélyt, az uj rend életbeléptetése óta — *nem jelentkeztek.* Holott ha jelentkeznének és a tisztiorvosi vizsgálat után bebizonyulna róluk, hogy munkaképtelenek —, azonnal kapnának segélyt.

A III. kerületben is szakadatlanul folyik a munka tizennégy szellemi szükségmunkás segítségével.

A társadalom felismerte az akció jelentőségét — mondotta *Hanthy Haidekker János* előljáró — *és lelkesen szegődik melléje. A budaiak áldozatkészsége dicséretesen nyilvánul meg és a felajánlások 50 fillértől 10 pengőig sürü egymásutánban futnak be.* Minden jel arra vall, hogy az akció eredményre fog vezetni.

A III. kerületben 12000 lélekszámmal mintegy 4000 családról kell gondoskodni.

Ez a gondoskodás itt is fennakadás nélkül történik tovább az eddigi hitelkeretek között, függetlenül a befolyó adományok összegétől.

A XI. kerületben Duday Alajos előljáró 8000-nél több körlevelet irt alá és küldetett szét, amelyekre válaszul eddig 1200 pengő folyt be. *A kerületnek 1400 szegény familiája van, akiknek segélyezésére évi 22.0000 pengőt fordítottak.* A megajánlások ezt az összeget feltétlenül tul fogják szárnyalni. Az adományozók között feltünést keltett

James B. Seve amerikai követségi tanácsos, aki félévenként 100 pengős hozzájárulásra kötelezte magát

és ezt az összeget már el is juttatta az előljáróságra.

A hivatásos koldusok itt is eltünek. Mindössze 28-an voltak. Ez a szám a pesti oldalról és a környékről beszivárgókkal a 150-et is tulhaladta.

— Hol vannak? — kérdezzük. Mosolyogva adják meg a választ:

— A mieink a toloncházban, a vidékiek otthon várják a további fejleményeket...

Buda legszerencsésebb kerületében — *a másodikban* — amint már megirtuk, nincs koldus és nincs kolduskérdés. De vannak az ügyre vonatkozó érdekes *emlékek.* Amikor *Thorday* előljáró néhány évvel ezelőtt a maga kerületében az egri normát bevezette, éppen elég baja volt a koldusokkal. A hivatásosak és az engedéllyel birók száma 17 volt, de ennél sokkal több zaklatta a kerület lakosságát. Statisztikát állitott össze az *„idegenek"*-ről s kiderült, *hogy a beszivárgó koldusok 20 százaléka pesti, 80 százaléka pedig vidéki.* Nyolc koldus-ellenőrt bizott meg a kerület megtisztításával, akik alaposan el is végezték ezt a munkát.

A 47 hivatásos koldust maga elé rendelte és megkérdezte tőlük: *akarják-e, hogy az előljáróság lássa el őket mindennel, amire csak szükségük van?*

— *Akarjuk! Akarjuk!* — volt az egyhangú válasz. *Thorday* előljáró erre bevonta tőlük a koldulási engedélyeket.

Pár hétre rá nagy meglepetés érte *Thorday* előljárót. Néhány koldus elégedetlenkedni kezdett és

egyikük próbapert inditott Thorday tanácsnok ellen a járásbiróságnál.

Keresetében előadta, hogy az engedély bevonására *az előljárónak nem volt joga és ezért jövedelem jogtalan megfosztása és hatósági hatalommal való visszaélés cimén kérte az eljárás megindítását.*

Thorday előljáró azóta mindig várja az idézést, de idáig még nem kapta meg...

TOMCSÁNYI GÉPLEÍRÓ-, SOKSZOROSITÓ- ÉS FORDÍTÓIRODA, II. MARGIT-KÖRUT 69. T.: 1-522-68

Hogyan lehet a Vizmüveket szanálni a hegyvidéki vizdijak emelése nélkül

— Levél a Szerkesztőhöz —

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

B. lapja nov. 5-iki számában „A Hegyvidék ellen" cimen egy cikk jelent meg. A legmélyebb tisztelettel arra kérjük a Szerkesztő Urat, engedje meg, hogy ehhez a cikkhez hozzászólhassunk és ezt a kérdést más szempontból is tárgyalhassuk.

Az emlitett cikk a főváros pénzügyi bizottságában egy bizottsági tag részéről elhangzott azzal a kivánsággal foglalkozik, hogy a Hegyvidékeken emelni kell a vizdijakat, mivel oda drágább a viz felszállitása. Az emlitett bizottsági ülést követőleg nem sokkal később hivatalos válasz is sietett igazat adni a drágító érveknek, mely kijelentette, hogy a főváros valóban kénytelen lesz bevezetni a magasabb vizdijat a Hegyvidékeken.

A nevezett cikk ez ellen a szándék ellen a legnyomatékosabban száll sikra és bizik abban, hogy a főváros vezetőségének szociális érzéke megmozdul és nem büntetik a Hegyvidékieket magasabb vizdijfizetéssel.

Megvalljuk őszintén, mi nem bizunk oly nagyon a főváros vezetőinek jobb belátásában és szociális érzékében. Félünk tőle, hogy minden jogos és emberi érv dacára mégis meg fog történni a viz árának emelése.

A vizdij emelése esetén halálos biztonsággal bekövetkezik az eladott vizmennyiség óriási csökkenése. Azok a kisemberek, akik a Hegyvidéken laknak, — s az ilyen kis emberek teszik ki a hegyvidéki lakósság 75 százalékát, már ugyis eléggé meg vannak büntetve a rossz drága közlekedéssel, amint arra b. lapjuk aug. 15-iki számában utalás is történt a „Meg kell szüntetni a Fogaskerekűt" cimü cikkben. Ha megdrágul a vizük is, mit fognak csinálni?

Kis telkeiken eddig volt kis virágos kertjük, amelyre naponként két köbméter vizet locsoltak. Ez kitett havi 60 köbméter vagyis pénzértékben P 10.80-at. Az uj helyzetben, ha háromszorosra emelik a vizdijat, akkor a kisember beszünteti az öntözést és csak ivásra és főzésre fogja használni a vizvezetéki vizet, fogyasztása a napi 2 köbméterről lecsökken napi 30 literre, á 54 fillér, mi havi 9 köbméter, pénzértékben 4.86 pengő.

Jó urainak, hol van itt a több bevétel? Mit fognak csinálni a város vezetői? Ujra emelni fognak?

Pedig ez feltétlenül be fog következni, még pedig nemcsak a lakosság 75 százalékát kitevő kisembereknél, hanem a jobbmódúaknál is, akik amennyiben vizdijemelés lesz, szintén beszüntetik kertjük öntözését.

Tehát mi itt a megoldás? Méltóztassék megengedni, hogy erre javaslatot tehessünk, olyant, hogy a Vizművek bevétele is sokkal több lesz és a vizdijakat sem kell emelni.

Mi ujságolvasó emberek visszaemlékezünk arra, az időre, amikor arról volt szó, hogy Ujpest városa és Budakeszi község Budapesttől kért vizet, ezek a kivánságok azért nem voltak teljesithetők, mert a főváros vizművei nem rendelkeztek kellő mennyiségű vizzel, de azóta a vizművek rekonstrukciója annyira előhaladt, hogy ma már nem okozhat gondot Ujpest, Budakeszi, esetleg még egész csomó községnek a pesti oldalon való vizellátása sem. Erre hivatkozva tisztelettel azt javasoljuk, azonnal indítsák meg az előmunkálatokat olyan irányban, hogy ezek a községek bekapcsoltassanak a főváros vizszolgáltatásába. Tegyünk ugy, mint a jó kereskedő, reklámozzuk portékánkat, igyekezzünk belőle mennél többet és olcsón eladni. Ennek nagyobb akadályai pénzügyileg sem lesznek, mert az illető városok és községek a költségeket szivesen fedezik és ez esetben nem lesz szükség a Hegyidék vizdijának az emelésére, sőt a Vizművek hatalmas bevételi többlethez jut.

Igen tisztelt szerkesztő Urnak hálás köszönetet mondunk cikkünk közzétételéért.

Több hegyvidéki polgár.

December 31-ig lehet jelentkezni tatarozási kölcsönért. A tatarozási kölcsönök jelentkezési határideje szeptember 30-án lejárt volna. Az iparügyi minisztérium közlése szerint ennek határidejét december 31-ig hosszabbitották. Ez az intézkedés általános helyeslésssel találkozik, a tengődő, munkanélküli iparnak nagy szüksége van arra, hogy a háztatarozások folytatásaképen uj munkaalkalmakhoz jusson.

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

A 7-es autóbusz és társai

Négy autóbuszvonal megváltoztatásának terve került a héten a főváros közlekedésügyi bizottsága elé. A *BESZKÁRT* javasolta a 4, 7, 9 és 14-es jelzésü autóbuszok vonalvezetésének megváltoztatását.

A javaslat szerint a *9-es vonal Budán teljesen megszünik* és helyette az Apponyi-tértől a meghosszabbitott *7-es* fog közlekedni az Erzsébethid, Döbrentei-utca, Lánchid-utca, Fő utca, Bem József-utca, Margit-körut utvonalon át a Statisztikai Hivatalig.

Nemrégiben foglalkoztunk ezzel a változással s cikkünkre számos levél érkezett. Mindegyik leviléro ugyanazt sérelmezi, — amit mi is szóvátettünk, — hogy

Buda egyes részei között nincs közvetlen autóbusz összeköttetés.

A Margit-körutról és Pasaréti-utról a Délivasuthoz, a Krisztinából, Vizivárosból és Sasadról a Lágymányosra csak nagy kerülővel lehet eljutni autóbuszon.

Főleg az utóbbi miatt sok a panasz. A *Budai Napló* közölte elsőnek *Szendy* Károly polgármester nyilatkozatát Sasadnak tisztviselő-villavárossá való kiépitéséről. Ez a terület, amelyen már most is nagyarányú letelepedés folyik, közigazgatásilag a XI. kerülethez tozik s az előljárósági hivatalok a Verpeléti-uton vannak. A sashegyiek a 8-as autóbuszt használják az Apponyi-térig s onnan az 1-esen, másfélkilométeres kerülővel és legszerencsésebb esetben negyedórai időveszteséggel jutnak csak el a Lágymányosra, mert

az Erzsébethid és Ferenc József hid budai hidfői, közötti alig párszáz méteres utvonalon, nincs autóbuszközlekedés.

Pedig ezen a kis darabon fordul meg az egész budai autobuszprobléma, ami a közhangulatból leszürt megállapitás szerint, a főbb budai autóbuszok vonalvezetésével a következőképp lenne megoldható:

A *9-es* a Statisztikai Hivataltól a Lánchid-főig megmaradna régi utvonalán, onnan azonban a Lánchid-utcán, Döbrentei-utcán és Erzsébethidon át közlekednék.

A *14-es* az Alma-utcai végállomástól a Horváthkertig megtartaná eddigi utvonalát, onnan azonban az Attila-utcán, Attila-körúton (esetleg Árok-utcán) és Erzsébethidon át folytatná utját.

A *7-es* vonal az Erzsébethidról balra kanyarodva, a Gellért-rakparton, Horthy Miklós-uton és Fehérvári-uton esetleg *a sürün lakott Buda-Alsóváros valamelyik pontjáig vezetne.*

E három vonalváltozás megoldaná a Krisztina, Viziváros és Sasad közvetlen autóbuszkapcsolatát a Lágymányossal. Ez annál is inkább fontos, mert a Boráros-téri hid elkészültével a forgalom fejlődése más irányt fog venni a Lágymányoson és ez a változás kihatással lesz a Lágymányosnak és Buda többi részeinek egymásközti forgalmára is.

A fent vázolt vonalváltozásokon kivül még egy sokszor követelt változást kellen keresztülvinnni:

a 12-es vonal meghosszabitását a Délivasutig,

hogy a budai autóbuszközlekedés megfeleljen a követelményeknek.

Az uj tervezet szerint különben még a 4-es vonal végállomása kerül a Clark Ádám-térre és innen közlekedik a Vöröskereszt kórházig, azonkivül a 14-es utja a Lánchidon át vezet.

Gerő Sándor

Mi ujság a városházán?

SZENDY KÁROLY polgármester jelentése, mely a főváros október havi közigazgatási állapotáról szól, hétfőn került a közigazgatási bizottság elé. Az idegenforgalmi adatok kapcsán felemliti a jelentés, hogy a kedvezőtlen időjárás ellenére sem esett vissza jelentősen az idegenforgalom. Foglalkozik a jelentés az üzemek helyzetével, a kórházi férőhelyek mikénti igénybevételével. Felemliti továbbá, hogy a kultuszminiszter 350 tanerő kényszernyugdíjazását kivánta.

HÁROM PENGŐBEN állapitották meg a téli hó lapátolási napszámot. A hómunkások felvételét hirdető plakátok már megjelentek. Ebben közlik, hogy hóesés idején hol kell a munkásoknak jelentkezni.

A KOLDUSRENDELETEN kivül, a főváros vezetősége az inségenyhítés érdekében további munkaprogrammot dolgozott ki. A rászoruló szegény családok között 250.000 pengőt oszt ki karácsonykor a főváros. Ugy a szellemi, mint fizikai szükségmunkások foglalkoztatására is megtörténtek már az előkészületek. Kiterjesztik az ebédeltetési akciót is. Az ebédben részesülők száma előreláthatólag 65.000-re fog emelkedni.

EGYMILLIÓ EGYSZÁZEZER PENGŐVEL emelkedett az idén — Honffy Lajos jelentése szerint — a főváros adóbevétele. Minden bevételi nem emelkedést mutat, csak a vám, fogyasztási és fényűzési és forgalmi adó jövedelmek csökkentek.

LIBER ENDRE utódát november 25-én választ ák meg. Valamelyik tanácsnok lesz az uj alpolgármester és igy megüresedik egy jogi képesitésü tanácsnoki állás. Jelenleg üres egy jogi s egy müszaki tanácsnoki állás. A három uj tanácsnoki állást december 16-án töltik be.

Buda nagy kérdései a főváros költségvetési vitájában

II.

A fővárosi költségvetési vita során *Farkas* Ákos tanácsnok tett igéretet — az elhangzott felszólalások kapcsán — hogy a közgyülés mielőbb határozhat a XII. kerületi elöljáróság felállitása tárgyában. Utána *Király* Kálmán tanácsnok bejelentette, hogy a polgármester magáévá tette *Dorner* Gyula bizottsági tag inditványát a budai főgyüjtő csatorna megépitésére. Mihelyt a költségekre fedezetet találnak, megteszik a közgyülésnek az előterjesztést. Ugyancsak elfogadta a polgármester Dorner biz. tag javaslatát, mely szerint a várbeli barlangok felkutatására előirányzott 3000 pengőt, a várhegyi csuszamlásokra felvett 40.000 P terhére — 5000 pengőre emelik fel. *Millok* Sándor bizottsági tagnak azon inditványára, hogy a III. kerületi elöljáróság utépitésére előirányzott 60.000 pengőt 80.000-re emeljék fel, *Király* tanácsnok bejelentette, hogy a polgármester az előirányzott összegen felül indokoltan felmerülő kivánságok a központi hitel-átalányösszeg terhére fogja kielégiteni. *Vályi* Ferenc biz. tag inditványát a XII. ker: Pilsudszky-ut megnyitására a polgármester azzal fogadja el, hogy az utca szakaszonkénti kiépitését tervezi. A közgyülés ily értelemben határozott. *Szántay* István biz. tag. inditványát, melyben kérte, hogy a XI. kerület külső részein betonlap, vagy salakos járdákat készitsen a főváros, a Lágymányos alsó részein levő nyilt csatornák pedig hozassanak rendbe, az uj balatoni műutba vezető bekötő utak sürgösen helyeztessenek jókarba, — a polgármester magáévá tette. Azon inditványát pedig, hogy a Bibictelepet és a Sasadi utat javitsák, csak a rendelkezésére álló tervezethez képest veheti figyelembe.

Vályi Lajos dr. biz. tag kivánságát, amely a budai hegyvidék támfal-problémájával foglalkozik, tanulmányozás tárgyává teszik. Ugyancsak *Vályi* Lajos dr. javaslatára, mely a Gellérthegyen és Sashegyen keresztülvezető transzverzális ut egységes elnevezésére vonatkozik, a főváros megkeresést intéz a Közmunka Tanácshoz.

Ezzel a költségvetés II. fejezetét részleteiben is elfogadta a közgyülés. Ezután a III. és IV. fejezet vitájára krült a sor.

Óbuda szabályozási tervei a kereskedelmi miniszteriumban pihennek.

A városrendezési és városfejlesztési vita kapcsán *Vörösváry* Miklós Óbuda belső részének szabályozási kérdésével foglalkozott. Sajnálattal állapitja meg, hogy a kérdés megoldása ujból eltolódott. Ennek okát abban látja, hogy a költségvetés e célra beállitandó 500.000 pengőre vonatkozó közgyülési határozatot, mellékelve hozzá a szabályozási terveket is, a polgármester a belügyminisztériumba küldte fel, noha a terveket a Közmunka Tanácshoz kellett volna küldeni. A belügyminisztérium azután ugy a határozatot, mint a terveket tovább küldte a kereskedelmi minisztériumba. Ott vannak ezek most is. Kéri a polgármestert, hogy kövessen el mindent ennek az ügynek elintézésére, mert ez nemcsak a III. kerület, hanem az egész főváros fejlődésének is érdeke. Beszéde további folyamán részletesen kiterjeszkedett arra, hogy a Közmunkatanács a megépitendő Óbuda-Hungária-uti hiddal kapcsolatban a Lajos utcában számos ingatlant sajátitott ki, melyek az uj hidépitési tervek szerint lebontásra fognak kerülni. Ezeket a házakat, ugy látszik, ezért nem tatarozzák. A Lajos utca 171-185 számok közötti házak igy azután igen csunya látványt nyujtanak.

Orova Zsigmond (közbeszól): Ha egy magánszemély tartaná a házát ilyen állapotban, azt megbüntetnék.

Vörösváry befejezve beszédét, kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Wellisch Andor szállodaproblémákkal foglalkozva, helyesli azt a felmerült ötletet, hogy a Gellért szállodára még egy emeletet épitsenek és sajnálja, hogy e tervet kis technikai nehézségek miatt elutasitották. Helyesli Zsitvay Tibor álláspontját a Tabán kérdésében, mely szerint azt program nélkül felépiteni nem lehet, fél azonban, hogy erre igen sokáig kell majd várni. Felveti a kérdést, hogy a Rudasfürdőt le kell-e bontani, — ez esetben kár volt ebbe százezereket befektetni, ha pedig fennmaradhat jelenlegi helyén, akkor véglegesen megállapitott terv szerint kellene felépiteni.

Miklós Ferenc helyteleniti, hogy számos uj utcának nincs még neve. Elmondja, hogy a nemzetközi főiskolai olimpiászon nem lehetett a jegyeken a bejárati utcát megjelölni, hanem rá kellett nyomatni a jegyekre, hogy bejárat: a Lenke-ut és Váli utat összekötő „névtelen-utca első kapujánál."

Magyar Miklós alapos érvekkel alátámasztva, inditványt nyujt be, hogy a Gellérthegyen, Rózsadombon, vagy egyéb exponált tereken és helyeken ne lehessen olyan házat épiteni, amely rontja az összhatást, vagy a város képét.

„Óbuda az egyesitéskor gazdag mezőváros volt.

Kuncze Lajos emelkedett ezután szólásra és igy kezdte beszédét: Buda gazdag mezőváros volt. 1873-ban, az egyesitéskor feláldozta önállóságát, odaadta jövedelmeit, tehermentes, nagy kiterjedésü ingatlanait, azért, mert azt hitte, hogy a másik két testvérvárossal együtt fog haladni a fejlődés utján. Sajnos, ebben a feltevésben csalódott. Beszéde további részén ecsetelte Óbuda jogos panaszainak hosszú sorát, elismeri azonban, hogy a mostani költségvetés, amely az óbudai ingatlankisajátitásokra 500.000 pengőt irányoz elő — haladást jelent és ezért köszönetet mond a város vezetőségének. Reméli, hogy ezt a lépést a többi is követni fogja és a III. kerület a főváros többi kerületéhez viszonyitva elismerésre méltó városrész lesz. Tiltakozik az ellen az elgondolás ellen, hogy a III. kerület szabályozásának költségeit ez a kerület egyedül fizesse meg, az értékemelkedési adóval. Indítványt nyújt be, melyben az óbudai egész hegyvidék szabályozási tervének elkészitését sürgeti. Szól ezután Óbuda történelmi emlékeiről és néhány az amfiteátrum körüli régi ház lebontását sürgeti.

Árpád-hid

Gáldy Béla ugyancsak Óbuda elhanyagoltságát panaszolja. Óbuda jelenleg — mondotta — a legelmaradottabb, legelhanyagoltabb területe a székesfővárosnak. Mintha az egyesités óta nyomtalanul tünt volna el felette 63 esztendő. Reméli, hogy valósággá lesz a régen elmosódott nagy ütőér: az óbudai Dunahid. Javaslatot nyujt be, hogy az épitendő hidat a honalapitó vezérről, Árpádhidnak nevezzék el.

Az inditvány megindokolásában történelmi hagyományra hivatkozva elmondja, hogy Árpád Óbudán székelve fejezte be a honfoglalás nagy művét és sirja egy patak mentén az elpusztult Alba-Maria templom romjai alatt van. Itt kellene felállitani az Árpád-emléket is. Óbuda szabályozási problémáiról szólva felhivja a figyelmet az Óbudai Ingatlantulajdonosok Egyesületétől propagált tervre: egy autókörut épitésére, amely végigmenne a Gellérthegytől a Svábhegyen, Jánoshegyen, Zugligeten, Hüvösvölgyön, Hármashatárhegyen, Guggerhegyen és a Rózsadombon át a Margithidig. Szól a guggerhegyi vizátemelő megépitésének sürgősségéről. Egyben ezt a hegyet ajánlja a Fővárosi Alkalmazottak Segitőalapja üdülőhely-épitésére. Autóbuszjáratot kér a Hármashatárhegyre, illetve az ujlaki hegyvidékre. A Királyhegy viskóinak lebontását kivánja és a Császárfürdő melletti lebontott barakok helyének rendezését. Művészi emlékeket igényel Óbuda számára, valamint e kerületnek a fürdővárosba való bekapcsolhatóságát bizonyitja igen alapos okfejtéssel.

Vályi Lajos, a Szent Imre-város ügyében pár szavas megokolással nyujt be inditványt, a Lenke-ut és környéke rendezéséről, a hetivásár piac-áthelyezését kivánja. Gyalogjárót sürget a Fehérvári-ut és Horthy Miklós-ut közötti vasuti töltés közepe táján, sürgeti a kelenföldi pályaudvar környékének rendezését, több XI. kerületi uj utca megnyitását. A következő ülésnapon *Kempelen* Ágoston műszaki főtanácsos reflektált az elhangzott felszólalásokra. *Vörösváry* Miklós javaslatára kimondotta a közgyülés, hogy az emlitett városszépitési szempontokról az uj épitésügyi szabályzat fog dönteni.

Magyar Miklós inditványát az exponált tereken való épitkezés mikéntjéről a polgármester magáévá tette.

Ezután a községi háztartás V. és VI. fejezete került tárgyalás alá. Elfogadták Wellisch Andornak az óbudai hid feljáróinak, ugyszintén mindkét oldalán lévő tér kiképzésére vonatkozó inditványát.

Dr. Kabakovits József általános közlekedési kérdésekről beszélt, különösen kifogásolva, hogy a nagy forgalom lebonyolitására hivatott közlekedési utvonalak nagyon szükek. Erre nagyon kell ügyelni és uj utvonalak teremtésénél a fejlődés szempontjait is figyelembe kell venni. Javasolta, hogy a Margithid budai hidfőjénél a Lipthay-utca és az Ujlaki-rakpart felé eső éles kanyart ugy szüntesék meg, hogy az ott levő parkból egy területsávot kihasitva, legömbölyitsék a mostani derékszöget. Sérelmezte, hogy az ügyosztály ipari és közgazdasági téren nem fejt ki kezdeményező tevékenységet.

A költségvetés V. és VI. fejezete kapcsán benyujtott inditványokra és felszólalásokra részben báró *Babarczy* István, részben *Bódy* László tanácsnokok tették meg a polgármesteri javaslatot, azután áttértek a VII. és VIII. fejezet tárgyalására.

Gáldy Béla bizottsági tag uj tantermek épitését sürgeti a III. külső Bécsi-uti iskolához és kéri a Vörösvári ut 19. szám alatti óvoda kibővitését.

Létesitsenek uj polgári iskolát a XI. kerületben.

Kabakovits József a tabáni polgári fiuiskola lebontása következtében beállott visszás helyzetet ismertette. Akik eddig abba az iskolába jártak, mind a Váli-utcai iskolába tódultak, ahol ezálal, kevés lévén a helyiség, lehetetlen helyzet állott elő. Inditványt terjeszt be, amelyben azt javasolja, hogy a XI. kerületben létesitsenek uj polgári fiuiskolát. Panaszolja ezután, hogy a Mészáros-utcai leánygimnázium épülete nem megfelelő, ami ellen a szülők is több jogos panaszt hangoztatnak.

Budán 38 ezer lélekre esik egy leányközépiskola.

Dongó Orbán a jogos iskolalétesitéseket sürgeti, felemliti, hogy mig van a fővárosnak olyan kerülete, ahol 4 leányközépiskola is van és minden 6250 lakosra jut egy iskola, addig Budán csak 38.000 lélekszámra jut egy leányközépiskola, Kőbányán pedig 70.000-re — egy sem.

A tanügyi költségvetés tárgyalásakor elhangzott felszólalásokra *Felkay* Ferenc tanácsnok válaszolt.

A Gáldy Béla által javasolt III. kerületi iskola és ovoda kibővitést a polgármester felvette az iskola-épitési programba.

A XI. kerületben létesitendő polgáriiskola felállitását, amelyet *Kabakovits* József javasolt, ugyancsak *felveszik az iskolaépitési tervek közé.*

A közélelmezési vita kapcsán elhangzottakra *Rosta* János tanácsnok válaszolt, majd áttért a közgyülés a IX. fejezet szociálpolitikai tárgyalására

GALLY CIPŐK I., KRISZTINA KÖRUT 24.

A Svékus kapitány, a tabáni kisértet

1905 táján mindenki ismerte a „*Svékus Kapitányt*", a Tabán és Óbuda között elterülő külön budai Glóbuson, vagyis a „*Krisztina*", a *Vár*, a *Viziváros*, az *Országut* és *Ujlak* összes kocsmáiban, ugymint az *Arany Lud*, a *Fehér Farkas*, a *Három Vig Pintárlegények*, a *Holdvilág*, az *Arany Kakas*, a *Vén Eperfa*, a *Három Hetes*, a *Két Rózsaszál*, az *Arany Bárány*, a *Viziló*, a *Három Kapás*, a *Hólyag*, a *Noé bárkája*, a *Vig Sereskocsis*, a *Három Verebek*, a *Fejér Galamb* és a *Seres Csizma* cégérüekben. Tudniillik ezek jelentették Budát, főleg több heves, dusüstökü Ifjakat, akik a Hunfalvy-utca müterem-házainak felejthetetlen padlásain laktak. A régi Budán az Henry Murger Les Bohémes-jeit ezek az ifjak jelentették, a fentnevezett kocsmákban zajongtak, polgárokat elrémitő dolgokról beszéltek, a holdas éjszakákon füzértáncot roptak a Halászbástyán, szakállat viseltek, ismerősei voltak minden budai kandurmacskának és kisértetnek.

A *Svékus kapitány* nagy, hosszú, lenszőke hajú és bajuszú svéd ember volt. Mindig és mindenütt pont éjfélkor jelent meg. Egészen kisérteties módon egyszerre csak ott állott valakinek a háta mögött, vagy a holdfényben egyszerre csak ott jött a szük budai sikátorokon. Ugy tünt fel, mintha a boros pincéből, valamely sereshordóból, szekrényből, vagy valami függöny mellől lépett volna ki. Céklavörös volt a képe, svéd fapipából pipált, svéddel és némettel kevert tör magyarsággal beszélt. Olaf *Jörgensen* volt a neve — vagy álneve. Mindközönségesen *Svékus kapitány* néven nevezteteti. Régi haditetteiről beszélt, mindent tudott Gusztáv Adolfról, Wallensteinről és XII. Károly svéd király orosz hadjáratairól. Mindenki kisértetnek tartotta, mert valóban kisérteties volt az, ahogyan jött és ahogyan éjfél után egy órakor eltünt. Voltak, akik azt mondták, hogy nem is svéd hanem sváb, nem is kapitány, hanem ácsmester.

Mi diákok kisértetpártiak voltunk. Próbát tettünk: éjfél után egy órakor kakas módjára kukorékoltunk: a kapitány azonnal eltünt. Ha utána leselkedtünk, mindig azt láttuk, hogy eltünik a réveteg holdfényben az utcasarkon. Senki sem tudta, hol lakik. Pénze mindig volt. Ki volt ez a titokzatos idegen?

Évek mulva egyszer Lőcsén jártam. A *Lengyel Nemesemberhez* cégérezett vendégfogadóban ültem, amikor pont éjfélkor megjelent. Szivesen üdvözölt. Megdöbbentem, mert aznap kaptam levelet Budáról, hogy a Svékus rendszeresen jár a Három Kapáshoz. Hogyan lehet a Svékus egyszerre Budán és Lőcsén?

Egészen véletlenül került a kezembe Ballagi Aladárnak XII. Károlyról, a svéd királyról szóló tanulmánya. Ebben szó van egy svéd kapitányról, aki a Magyarországon átvonuló svéd király környezetéhez tartozott, kockajáték közben kardot rántott, párbajban leszurták a Görgeyek toporci kastélyában.

Ekkor jutott eszembe, hogy Késmárkon már 1902-ben sokat hallottam a Svékus kapitányról, aki éjfélkor ott kisért a Thököly vár bástyái alatt.

Kezdtem hinni a Svékusban. Kutattam magánélete után. Kiderült, hogy a pesti Belváros kurtakocsmáiban is kódorog. Ott a régi Kalap utca és a Váci utca sarkán, ahol a pesti mende-monda szerint XII. *Károly* svéd király 1714 októberében megszállott az emléktáblával megjelölt házban.

Mindez igen gyanus volt. Elhatároztam, hogy leleplezem a kisértet. Egy éjszaka a tabáni Szarvas kocsmába belépett a kapitány. Odaült közénk. Mi diákok már alaposan jókedvüek voltunk, tehát belekötöttem a Svékusba. Kitettem magam elé Ballagi könyvét. „Mondja kedves kapitány uram, mit csinált maga 1714-ben a Szepességen? — kérdeztem. A Svékus ijedten nézett rám. „Mi történt magával a toporczi Görgey kastélyban? Mit settenkedik ön a pesti Kalap utcában XII. Károly svéd király háza előtt? Nyilatkozzon, mit tud a toporci és késmárki kisértetről?"

Ebben a pillanatban megszólalt az egyik tabáni kakas és hirtelen elaludt a lámpás. Mire meggyujtották, a Svékus már eltünt. Az uccai hóban nyoma sem látszott.

Hazamentem. Zavaros álmaimból zörgésre ébredtem fel. Az ablakon keresztül az üvegen háromszögletü svéd katonakalapban, sarkantyus, leffentyüs csizmában, hosszu kétélü draganyos pallossal a Svékus kapitány lépett be. „*Köszönöm öcsém hogy lelepleztél!* — mondotta kongó kisértethan-gon — *1714 óta bolyongok! Valóban én vagyok a toporci kisértet. Lelepleztél, most megváltódtam. Emlékül fogadjad öcsém ezt a kis butélia Svékus köménypálinkát!*

Letette az éjjeli szekrényemre és eltünt.

Másnap reggel ott volt a butélia az éjjeli szekrényen. A kapitány sohasem mutatkozott. Bizonyos, hogy kisértet volt.

Bevilaqua Borsody Béla

„KROKO" BŐRDISZMŰÁRU-SZAKÜZLET
II, Csalogány-u. 50. sz. (Széna-térnél)
megnyilt.
Retikülök, bőröndök, aktatáskák, pénztárcák, esernyők, övek.

Összefogtak a vezető óbudai egyesületek

A III. kerület 10 vezetőegyesülete, az egész kerületet érintő törekvéseiknek együttes, intenziv munkálására olyképpen szervezkedett, hogy *egyesületközi bizottságot alakitott 2-2 tagjának e bizottságba való delegálásával.*

A bizottság feladata, hogy a kerület egészét érdeklő ügyeket szükségszerü sorrendben közösen megtárgyalja, egyöntetü határozatot hozzon s ennek megfelelően közös memorandumban terjessze a kérelmet az illetékes tényezők elé.

Törekvéseinek támogatására közösen felkéri a kerület összes törvényhatósági bizottsági tagjait, szükségszerint országgyülési képviselőit, hogy az ő egyöntetü segitségükkel valósithassa meg a kerület összességét érintő törekvéseket.

Üléseit mindig előre megállapitva, felváltva más más csatlakozott egyesületben tartja, mindig annak az egyesület elnökének vagy kiküldöttének elnöklete mellett.

Az első ülést az *Óbudai Hegyvidéki Szövetség* helyiségében október 29-én tartották *a kerület közuti közlekedésének ügyében.* Ebből a komplexumból ez alkalommal a *Bécsi-ut közlekedését tárgyalták, Borbiró* János ismertetése, dr. *Nádas* Béla, *Kuncze* Géza, *Földes* Ármin, *Krén* György és *Szervei* György jelentései, illetőleg ténybeli észrevételei alapján egyöntetüen megállapitotta a Kerületközi Bizottság, hogy a mai állapot sérelmes a vonal mentén, a hegyvidéken lakó s itt közlekedő polgárságra. A 72-es vonalon pótkocsi nem jár s igy a munkahelyekre, vagy onnan visszautazni, esetleg kézipoggyásszal, ródlival vagy si-lécekkel a legnagyobb tortura. A főváros minden polgára közvetlen juthat át villamoson egyik partról a másikra, az emlitett vonalon lakó óbudai polgárság azonban ezt csak külön átszállással teheti meg.

A Bécsi utnak a Vörösvári utca utáni szakaszán megszakad a villamos közuti élet. Csak 12-12 fillér felülfizetéssel használható a trolleybusz, amit már a főváros közgyülésén is szóvátették a költségvetési vita során.

Kéri az Egyesületközi Bizottság, hogy a 72-es vonalon pótkocsi is járjon, legalább a Berlini térig. A külső Bécsi uti trolleybuszra pedig engedélyeztessék *felülfizetés nélküli átszállás.*

A megállapitott közös memorandumot küldöttség adja át a polgármester urnak és a Beszkárt igazgatóságának.

*

A legnagyobb örömmel vesszük tudomásul az óbudai nagyegyesületeknek ezt az összefogását, amely csak jót és hasznosat eredményezhet. A közös célokat csak ezen az uton lehet elérni. Követésre méltó példa ez: hisszük, hogy meg is lesz az eredménye.

A II. Kerületi Iparoskör évadnyitó vacsorája. A hosszú nyári pihenő után november hó 7-én ujra megkezdte működését a II. kerületi Iparoskör jólsikerült évadnyitó vacsorájával, amelyet az Országos Frontharcos Szövetség fővárosi kisipari szakosztályával karöltve tartott meg. *Grenyó* Bertalan, a kör ügyvezető elnöke szép beszéd keretében üdvözölte a vendégeket, *Juhász* Ödön dr.-t, a Frontharcos Szövetség II. ker. főcsoportjának vezető elnökét és a *Budai Napló* uj szerkesztőit, akik szintén résztvettek a vacsorán. Meleg szavakkal emlékezett meg néhai *Viraág Béláról, a Budai Napló* alapító szerkesztőjéről, aki a kör disztagja volt, majd megemlékezett arról a szoros együttműködésről, amely az Iparoskör és a Frontharcos csoport közt létesült. A vacsorán résztvevők a legjobb hangulatban a késő éjszakai órákig maradtak együtt.

A Virágkedvelők Egyesülete szobanövény és kiskert ápolási tanfolyamot tart. November 12-én, csütörtökön d. u. fél 5 órakor az egyesület helyiségében VIII., Eszterházy u. 4. sz. alatt „A kerti utak" cimen Füredi Jenő tart előadást. Minden érdeklődőt szivesen látnak. Felvilágositásul szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky u. 29. II. 9. — (Telefon: 1—163—33)

Nézzen utána, hogyan csökkentheti háztartása költségeit.

Használjon gázt, mert olcsó gyors és tiszta. !!

Forduljon díjtalan költségvetésért
Budapest Székesfőváros Gázművei
Városi Irodájához

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Bejelentjük, hogy a *Budai Napló* mai számával uj, állandó rovatot indít „*Fürdőügy és idegenforgalom*" címmel. A rovat szerkesztésére sikerült megnyernünk *Tábori* Kornélt, a jeles írót és hirlapirót, a magyar idegenforgalom legkitünőbb szakértőjét.

A *Budai Napló* volt a legelső hirlapi orgánum, amely felismerte azt a rendkivüli értéket, amit Magyarország, de különösen Buda számára az idegenforgalom és a fürdőügy jelent és évtizedek óta lelkes propagálója a *Budai Napló* minden olyan gondolatnak, amely azt szolgálja. Néhai szerkesztőnknek, *Viraág* Bélának fanatikus meggyőződése volt, hogy

Buda és a főváros jövője a budai földalatti források kincsein nyugszik.

Ez annakidején, amikor *Viraág* Béla a *Budai Napló* hasábjain lelkes és fáradhatatlan munkáját megkezdte, szinte fantasztikumnak látszott még, azóta azonban reális valósággá lett és ma már nincs olyan tényező, amely el ne ismerte volna, hogy az ország gazdasági életének egyik legfontosabb tényezője a magyar idegenforgalom és a fürdőügy.

Ezt a gondolatot ezentúl még az eddiginél is intenzivebben kivánjuk szolgálni. Az eredmények azt mutatják, hogy a fővárosnak egyre erőteljesebben kell foglalkoznia a fürdők meg az idegenforgalom ügyeivel. A *Budai Napló* kötelességének tartja, hogy

Buda szolgálatában fokozottabban teljesitse az idők paracsolók követelményeit

és irányító, kezdeményező munkájával siettesse azoknak a reménységeknek a megvalósulását, amelyek nagyszerű forrásainkhoz, az azokban rejlő lehetőségekhez, a magyar főváros páratlan természeti szépségeihez és ezzel az idegenforgalom fejlődéséhez fűződnek.

Ezt a célt szolgálja „Fürdőügy és idegenforgalom" cimü rovatunk, amelyet olvasóink szeretetébe ajánlunk.

Külön kell választani a fürdőügyi és az idegenforgalmi politikát

Előkelő közönség előtt tartotta ülését a *Budapest Fürdőváros Egyesület* a Szent Gellért Gyógyszálló hangversenytermében csütörtökön délután. A távollevő vitéz dr. *József Ferenc* főherceg képviseletében *Tasnády-Szücs* András mondott bevezetőt, majd dr. *Medriczky* Andor tartotta meg felolvasását „*Fürdőpolitika és idegenforgalmi politika*" cimmel.

Az előadó először a magyar idegenforgalom történetét ismertette. Az ujabb idegenforgalmi kérdésekkel kapcsolatban az előadó leszögezte, hogy a fürdőpolitikát és az idegenforgalmi politikát ketté kell választani. Ha van is kapcsolat a kettő között, mindegyiknek más eszköze és önálló területe van. Különösen az uj források feltárása és a régiek továbbfejlesztése fontos feladata a fürdőpolitikának. Budapest altalaja tulajdonképpen tudományosan még mindig ismeretlen és 1932-ig számos olyan nagyjelentőségü forrásról fogalmunk sem volt, mely ma lényeges része a főváros gyógyfürdőinek. Az eddigi adatok szerint legalább 50-60 forrást lehetne még felkutatni és megfelelő szakértő geológusok egészen uj gyógyvizeket igérnek.

Érik a vetés

„Idegenforgalmi szempontból nagyon fontos, hogy Buda egyik legszebb részén át érkezzék az idegen a magyar fővárosba — mondta Paul *Duchaine* — Buda szépségét pedig nem holmi udvariasság magasztaltatja velem."

Világszerte kevés ember akad, aki M. Duchainenél illetékesebb volna arra, hogy Buda bájos vonzóerejéről szóljon. Pedig éppen 10 évvel ezelőtt fölényes mosollyal, talán kissé gyanakodva is fogadta, amikor társaival együtt Budapestre invitáltuk. Duchaine nemcsak mint a belga Touring Club elnöke jelentős személy, hanem az *Union Internationale de. Organes Officiels de Propagande Touristique* szervezetének egyik irányítója is. A Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal és a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége, részben éppen Duchaine segitségével érte el, hogy annakidején Budapesten tartsák az Idegenforgalmi Unio kongresszusát s ezzel kezdődött idegenforgalmi föllendülésünk. Duchaine aztán lelkesen támogatta azt a tervet, hogy Budapesten át haladjon a nemzetközi ut, amely Londont Istanbullal köti össze. Már mint kipróbált jóbarát érkezett Duchaine Budapestre, hogy itt előadást tartson *a Budán is áthaladó transzkontinentális utról.* Ez a déli magyar határig már el is készült s most a balkáni részt épitik. Duchaine azért is jött ide, hogy a Budapesten létesitendő nemzetközi irodáról tanácskozzék. Jólesett tőle hallanunk, hogy Magyarország delegátusai sokat tettek az internacionális út létrehozása érdekében és Magyarország központi fekvése miatt tényleg fontos, sőt elosztó állomás lesz a nemzetközi forgalomban.

Nagyszabásu reformok a Balatonnál

Lapunk a budai ügyeken kivül dunántúli és országos közérdekü ügyekkel is foglalkozik, amelyeknek budai kapcsolata gyakran fontossá válik. Ilyen a balatoni ügyek egy része. A Balatoni Egyesületek Szövetsége a minap dr. *Tormay* Géza államtitkárhoz, mint a Balatoni Intéző Bizottság elnökéhez olyan küldöttséget menesztett, amelyben túlnyomórészt Budán lakó tekintélyes személyek voltak, akik nyáron viszont a Balatont is felkeresik. Dr. *Tormay* a legmesszebbmenő támogatásról biztositotta őket a Balaton villamositása, a nyári szünidő reformja és más nagysúlyú ujitások ügyében.

Budán tartják az utóbbi időben csaknem valamennyi idegenforgalmi ülést és tegnap a Balatoni Egyesületek Szövetsége ugyancsak a Szent Gellért szállóban gyülésezett. Dr. *Tövissy* Ernő ismertette az ujabb akciókat s ezek közt szerepel a Budán át való balatoni forgalon. fejlesztése, valamint három új kikötő épitése és még több reform. A miniszterelnököt is fel fogják keresni ezeknek érdekében.

A Balatoni Intéző Bizottság részéről dr. *Kiss* Jenő államvasúti igazgatóhelyettes alapos tájékoztatót nyujtott. Legközelebbi feladatok: épitési, parcellázási, továbbá egységes gyógy- és üdülőhelyi szabályrendelet megalkotása. Utóbbi már tavasszal életbe lép. Siófokon épitési kirendeltséget állitottak fel, minden épitési tervet átvizsgálnak és a szükség szerint át is dolgozzák, de a kivitelt is ellenőrzik.

Elrendelték, hogy az iskolákban fokozottan tanitsák a Balaton földrajzát, történelmét, gyógyértékeit és az idegenekkel való helyes bánásmódot is.

Tizenötéves programot dolgoztak ki a Magyar Turista Egyesülettel együtt, menedékházakat építettek és még többet fognak létesiteni.

„Árpád-szerű" vonatot fognak Bécsből indítani úgy, hogy három óra alatt leérjen a Balatonhoz. A MÁV most 18 féle díjkedvezményt ad és annyi uj állomási és beruházási áldozatot hoz, ami évi 4 millió pengőt jelent.

Kikötő épül Balatonfüreden, Balatonmárián és Világoson, vagy Aligán, Keszthelyen vizvezeték és csatornázás, s ha ez elkészült, akkor már 12 balatoni helyen lesz vizvezeték és 4 helyen teljes csatornázás. Ma már nincs olyan hely a Balaton körül ,ahol jó ivóviz ne volna.

A földmivelésügyi minisztériummal együtt 15 éves fásitási tervet csináltak és évenként 4-500.000 facsemetét osztanak szét és ültetnek el.

Az OTI-kölcsönök ügye befejezéséhez közeledik. Ma a Balaton körül 6000 szoba van, annyi, mint Budapesten ésc ezek közül 4.800 folyóvizes. Tavaly 990 villára adtak ki épitkezési engedélyt. Ha csak 4000 pengő értéket számitunk, 4 millió az az összeg, amit a magántőke áldozott. Három megye évi 60.000 pengőt, a Balatoni Intéző Bizottság évi 150.000, a gyógy- és üdülőhelyi bizottságok sora 260.000-et. Utak, vasutak, más hasonló beruházások költségeit számitva, ma már évi 8-9 millió pengőnyi a balatoni befektetés.

Dr. *Ripka* Ferenc kifejtette, hogy a Balatoni Intézőbizottság hatáskörét nem tartja elégnek és mindenkép nagyobb potenciát kell kapnia, de különben dr. Kiss előadását igaz köszönet illeti. Elfogadták még dr. *Szentkirályi* Ákos javaslatait a légi kikötőkről és dr. *Demeter* Jenő javaslatát az újszerű balatoni propaganda érdekében.

T. K.

Angol iró Budáról

John Brophy nagy könyve: «Ilonka Speaks of Hungary»

Bennünket különösen érdekelhet egy angol regényiró és kritikus legujabb műve, amely gyönyörüen illusztrálva jelent meg a világ egyik legtekintélyesebb kiadójánál: a londoni *Hutchinson*-nél. A könyv jelentős része Budáról szól, még pedig teljesen ujszerű, egyéni felfogással.

A *Daily Telegraph* rövid idővel ezelőtt közölte Hutchinsonék legujabb könyveinek jegyzékét és első helyen háromszor akkora terjedelemben, mint a többi könyvről, tett jelentést John *Brophy* magyartémájú munkájáról. Hogy ez mit jelent, azt csak egy egészen prózai adattal világitjuk meg: a *Daily Telegraph* több, *mint kétmillió példányában 7-8000 pengőbe kerül egy ilyen hirdetés.* Képzelhető tehát, hogy a Hutchinson-cég mekkora jelentőséget tulajdonit efajta kiadványainak.

Összesen több, mint nyolcmillió lappéldány kürtölte világgá a Brophy-könyv megjelenését.

Ami a belső értéket illeti, azt az iró kiváló egyéniségén kivül biztositja az az abszolut lelkiismeretesség, amellyel munkáját végezte. *Brophy* két évvel ezelőtt vetődött Magyaarországra és egy kis budai kocsmában szerényen megjegyezte, hogy *ez a város megérdemel hosszabb látogatást.* Idén ujra eljött, de már konkrét megbizással a tarsolyában.

Heteken át járt-kelt s amikor fiaimmal együtt kalauzoltam, váratlan kérdései sokszor nemcsak mindenfelé szétágazó érdeklődésről, hanem éles judiciumról és mindenképen eredeti felfogásról is tettek tanúságot.

Nem elégedett meg a Baedeker-könyvekkel, személyesen akart meggyőződni a fontosabb magyar kulturértékekről. Nem tudálékos munkát irt, hanem egy szép, kis magyar lány — voltaképen kedves uj ismerőseinek összesége, képzeletbeli alak — szerepel végig a könyvben, amint vele beszélget, olykor vitatkozik, a témához képest komolyan, vagy játékos humorral nézi és méri az életet, a jellemeket, a városképet, a vidék legfontosabb pontjait is, a pusztát éppugy, mint a komor trianoni határt.

John *Brophy* lapunk számára átengedte könyvének egyik legérdekesebb fejezetét közlés végett, a „*Silence of Buda*" cimüt, amelyet jövő számunkban közlünk.

TÁBORI KORNÉL

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára — 40 f.
Hirdetés ára milliméter sorokint.

„Ezek volnának Aquincum romjai..."

Aquincum környékén uj és uj kincseket tárnak fel és a felbukkanó gazdag leletek egyre növelik a régi múlt tanulságos emlékeit. Ma már a világ minden iskolájában tanitják Óbuda archeológiai feltárásainak ismeretét.

Nem érdektelen most rámutatni, hogy éppen a napokban van 80 éve, hogy az első leletek felszinre kerültek. 1856. novemberében igy emlékezett meg ezekről az akkori krónikás:

„Buda és Békásmegyer közt, az ugynevezett Árpádvölgyben egy régiség buvár ásatni kezdvén, egész érdekes régiségekre bukkant és azt hiszi, hogy a hajdani Aquincum romjai volnának ama maradványok. Varsányi János régiségbuvárunk az eddig feltalált tárgyakból többet lerajzoltatott. Eddig egy terem ásatott ki, a benne és körülötte talált szobrokkal és más tárgyakkal együtt. Például egy 3 lat neházségü ezüst csatt, agyagból égetett kövekből kirakva; 70 darab oszlop; egy kulacs és több apróság, egy ház felirattal, egy kőkoporsó, melly egy római katona maradványait rejté. Ezen koporsó végén két ép szobor áll, melyeknek hajtott fáklyája a mulandóságot, lecsüggesztett feje, vállratett keze a fájdalmat ábrázolja."

Igy irja ezt a *Vasárnapi Ujság* tudósitója, aki — ugy látszik — nem nagyon bizott abban, hogy Aquincum romjait találta volna fel az ásató régiségbuvár.

Meghalt a budai ferencesek házfőnöke. P. Unyi Athanáz plébános, a budai ferencrendi zárda házfőnöke, nov. 4-én. szerdán 47 éves korában Budapesten meghalt. Pénteken, november 6-án délután 3 órakor temették nagy részvét mellett a farkasréti temetőben. Buda hitéletét sulyos veszteség érte Páter Unyi korai halálával.

Hannig Pál zeneiskolája a Várban. Hosszu évek óta nem volt zeneiskola a Várban. *Hannig* Pálé, a széles körökben előnyösen ismert zenepedagógusé az érdem, hogy életrehivta a Várban a modern zenetanitásnak egyik mintaszerü intézményét: a *Hannig Pál* zeneiskolát. Fenn a csendes Várban, a Fortuna-utca nyolcas számu öreg ház első emeletén nyilt meg ez a kitünően megszervezett zenetanintézet, amely máris nagy népszerüségnek örvend. Az elsőemeleti lakásban egy barátságos, napsütötte előszoba, utána hasonlóan tágas, modern butorokkal berendezett tantermek várják a növendékeket. Gyakorlott zenepedagógusra vall, hogy milyen egyszerü ötletekkel lehet a gyermek szempontjából kedvessé és érdekessé tenni azt a helyet, ahol a kis emberkék muzsikálni tanulnak. A falakra a gyermek legkedvesebb melódiái vannak felerősitve, nagyméretü hangjegyekkel. *Derüs, szép környezetben tanitanak zongorát, hegedüt, gordonkát és elméletet Zeneakadémiát végzett kitünő képesitésü, okleveles tanárok a legmodernebb zenepedagógiai elvek szerint.* Iyen ideális alapon megszervezett iskolával a mi Budánk zenei élete is nagy lendületet kap.

Átrendezik a Hősök-terét. Kertész Elemér székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag, — mint az Országos Frontharcos Szövetség országos ügyvezető elnöke — inditványt nyujtott be Szendy Károly polgármeserhez, hogy a székesfőváros a Hősök-terét olyképen rendeztesse át, hogy az nagyobbszabásu hazafias és szabadtéri ünnepségek megrendezésére is alkalmassá váljék. A javaslatot a székesfőváros illetékes ügyosztálya helyesléssel fogadta és a keresztülvitelre vonatkozólag a közeljövőben megteszi a megfelelő lépéseket.

A Buda Alsóváros Sósfürdő Környéke Egyesület, november hó 11-én. szerdán este választmányi ülést tartott, a következő tárgysorozattal: 1.) elnöki megnyitó. 2.) ügyvezető elnök jelentése. (Folyó ügyek.) 3. inditványok: a) dr. vitéz Tanka Tibor titkár inditványa MÁV. aluljáró létesitése tárgyában; b) Szigethy Lajos társelnök inditványa. 4.) elnöki zárszó.

A Lenke térnél lessz az uj Déli pályaudvar. A fővárosi költségvetési vita befejezése után időszerűvé válik a fővárosi pályaudvarok kérdése. A MÁV. elkészitette a pályaudvarok kihelyezésére vonatkozó terveket. Ezek között szerepel a Déli pályaudvar megszüntetése is. Ennek területét a MÁV. átadná a fővárosnak, helyette pedig a Lenke-tér közelében uj pályaudvart szándékoznak épiteni.

Nyolc uj palota épül Óbudán. Az egyik legnagyobb magyar épitővállalkozó cég a kora tavasszal kezdi el belső Óbudán nyolc bérpalota épitését. Ezeket a bérházakat a Kolosy-tér, Lajos- és Szépvölgy ucca, valamint, a Dunapart között, a lebontott Lujzamalom hatalmas telkén épitik meg.

3.— pengőért 40.000.— pengőt nyerhet, ha részt vesz a 67. jótékonycélu államsorsjáték huzásán. A sorsjegyek kaphatók az osztálysorsjegy főárusitóknál és dohánytőzsdékben, továbbá a pénz előzetes beküldése ellenében a székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóságnál, Budapest, V., Szalay-utca 10.

SZINHÁZ

Bár Buda szinházjáró közönsége régi hagyományaihoz hiven szivósan ragaszkodik ahhoz, hogy a **Budai Szinkör** akár régi, akár uj formában **továbbra is kiegészitő része maradjon Buda kulturális életének**, tagadhatatlan, hogy a pesti szinházak látogatóinak igen jelentékeny része rekrutálódik a budai oldalról. Tudjuk ezt jól és jelentősége szerint értékelik a pesti szinház direktorok is, **akik komolyan számba veszik a testvérváros negyedmilliónyi lakosságát.** Önként adódik, hogy a kapcsolat szorosabbáfüzése a pesti szinházaknak és a budai közönségnek egyaránt érdeke.

Ezt a kapcsolatot akarja a jövőben ápolni és fejleszteni a **Budi Napló**, amikor a **pesti szinházi eseményekkel behatóbban kiván foglalkozni.** Lapunk olvasóközönsége, amely mindig a legjobb indulattal fogadta az ő érdekében és szolgálatában megtett munkálkodásunkat, bizonyára szivesen fogadja ezt az ujitásunkat is

Balázs Sándor „Bikfic tanár úr" c uj vigjátékát pénteken mutatja be a Magyar szinház. A bemutató nagy érdeklődés előzi meg, minthogy *Balázs* Sándor uj művétől átütő sikert várnak.

Diszelőadás a Nemzeti Szinházban. A lengyel drámairodalom leghatalmasabb alkotását, *Krasinszky* „Pokoli szinjátékát" szerdán este ünnepélyes keretek között mutatja be a Nemzeti szinház.

BUDA SPORTJA

III. Ker. TVE.—BLK. 2:1. (1:0) A Kerület szép játékkal, értékes győzelmet aratott az első helyezet BLK ellen. Kitünt: Lencsés, Tóth a Kerületből, valamint a Lukács fivérek a BLK-ból. E győzelmével a Kerület a **negyedik helyet foglalja el** a bajnoki tabellán.

Meleg ünneplésben részesitette a BBTE **Kemtykó** Jánost, a kiváló sportembert, abból az alkalomból, hogy érdemei elismeréséképen tanügyi főtanácsossá léptették elő. A becsülettel végzett munka e szép jutalmához mi is őszinte jókivánságainkat küldjük a kitünő Kmetykó Jánosnak.

Budai 11—Elektromos 1:1 (0:1). Az uj csapattal kiálló Budai még nem fejthette ki a benne rejlő képességeket (összeszokottság hiánya miatt.) De a csapat igy is bebizonyitotta, hogy ebben az összetételben komoly játékerőt képvisel. Ez a csapat alighanem végre beváltja a hozzáfüződő reményeket. Már épen ideje lenne...

KÖZGAZDASÁG

Klein István dr. előadása

Klein István dr. a Mezőgazdasági Ipar rt. vezérigazgatója, aki nemrégiben tért vissza délamerikai tanulmányutjáról, a Cobden Szövetségben nagy közönség előtt tartott a napokban előadást „*Délamerikai utiképek*" cimmel.

Az előadás Brazilia, Argentina és Chile gazdasági és társadalmi viszonyairól szólt. Ismertette az argentin kormány agrártörvényeit, az ottani kötelező búzatermelést és rámutatott arra, hogy Magyarországon is fontos volna egyes buzafajták elvetését megtiltani. Európa egyes államainak autarchisztikus ellentéteivel szemben a délamerikai nyersanyagforrások kihasználására irányuló törekvések egyre szervesebbé teszik délamerikai külkereskedelmi kapcsolatainkat.

Brazilia gyapotszállitmányai legyőzték az amerikai gyapotot a német és japán textiliparban.

Argentinában a magyar mezőgazdasági ipar számára nyilik nagy lehetőség, amivel szemben nálunk az argentin gyapjunak, nyersbőrnek, quebrachonak van kitünő elhelyezkedési lehetősége. *Chile* rézércekben gazdag, de itt ipartelepeket és vasutakat kell épiteni. Ezen a téren ugyancsak gazdag lehetőségek nyilnak a magyar ipar számára

A „Hermes" Magyar Általános Váltóüzlet Rt., igazgatósága november 4-én tartott ülésén megállapitotta az intézet 1936 junius 30-ára lezárt mérlegét, amely 136,550.43 pengő (tavaly 127,065.15 pengő) nyereséggel zárult. Az igazgatóság a november 27-én tartandó közgyülésnek inditványozni fogja, hogy osztalék fizetése mellőztessék és az elért nyereség a tartalékalap és a nyugdijpénztár javadalmazása után az uj üzletév számlájára vitessék át.

A Duna Általános Biztositó igazgatósága *Benkő* Nándor központi titkárt bizta meg az eltávozott *Erhardt* Dezső ügyvezető igazgató munkakörének ellátásával. *Benkő* Nándor fogja intézni ezentul az intézet sajtóügyeit is, s szimpatikus személye teljes garancia e kényes feladatkör elvégzésére.

TÜZELŐANYAGOT TORMA ÜZLETEIBEN
BUDÁN I. ALAGUT-UTCA 4.
LEGJOBBAN — LEGOLCSÓBBAN I. GELLÉRTHEGY-U. 1. Tel.: 1-552-78

Szórakozzunk Budán
KAKASKAPU söröző-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
BERKI PISTA cigányzenekara muzsikál.

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | I. ATTILA-UTCA 39. | Minden éjjel leveskülönlegességek

A HÁROM LYTIZEDES DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN 1 PENGŐS ZENÉS ÚRI VACSORÁK

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Régi Buda-Kávéház
II., FŐ-UTCA 79 SZÁM.
Reggeli és uzsonnakávéja minden igényt kielégit

Közmunkák Budán

A budapesti uj közforgalmi repülőtér forgalmi épületének építésével kapcsolatos I) külső vizvezetéki berendezés, II) belső vizvezetéki és csatornázási berendezés, III) központi fütési berendezési munkára) hirdet 34.833/XVI. 1936. Ip. Min. szám alatt november 17-én 9 órára versenytárgyalást az iparügyi minisztérium. (II., Lánchid utca 2. segédhivatal). Ugyanott a teljes kiirási művelet oldalanként 10 fillérért beszerezhető, mig a szükséges felvilágositások a tervező Farkass Sándor okl. gmérnök irodájában, (IV., Veres Pálné-utca 34.) megadatnak s a tervek is megtekinthetők. Bánatpénz 2%. Ajánlatok felbontása 10 órakor lesz.

A repülőtéren épitendő hangárépület összes építési munkálataira megbizást kaptak: Posnansky és Steilitz a szigetelő aszfalt m-ra 12.640. Buza István a hajópadló m-ra 1666. Fabró Ferenc a kőfaragó m-ra 4974, Ganz és Társa a vasszerkezeti m-ra 287.000, Tuhai Mihály asztalos m-ra 1074, Dencs János a lakatos m-ra 2231, Annár Antal a mázoló m-ra 1022.50, Máyer Gáspár az üveges m-ra 350, Csöbör István a vászonredőny m-ra 862 P-vel.

A Rudas fürdő Juventus kabinok létesitésével kapcsolatos vizvezetéki és csatornázási munkáira tartott versenytárgalást. Ajánlatot adtak be: Wasser István 34.642.65, Cross Charles et Lewis utóda 45.611.78., Ilkovits Gyula és Lajos 48.367.32 P. Hrauda Károly és fia 49.121,72 Knuth Károly 50.962.92 alternativeacélcső h. vörösréz 4—5 tőtelnél 50% eng., 6—8 t, (ahél h: bronz) 85% eng., összes eng. 14.903,10 P. Thiergärtner és Stöhr 57.113.58 P-vel, ajánlat összefüzése nem szabályszerű.

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VÁLI GÁBOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Árverésre kerülő ingatlanok

A jövő héten a következő budai ingatlanokat árverezik el:

II. kerület.

Rhédey u. 3. 198 öl telek fele. Kikiáltási ár 142.50 p. Árverés november 13-án.

Nagybányai ut 41. 1339 öl telek és ház. Kikiáltási ár 2202.50. Árverés november 17:

Horvát utca 4. 106 öl telek és ház ¼. Kikiáltási ár 19.600 P. Árverés november 18.

Hunyadi János ut 2. Király lépcső 1. 858 öl telek és palota. Kikiáltási ár 384000 pengő. Árverés november 19.

III. kerület.

Körte u. 7. 190 öl telek és ház egynyolcada. Kikiáltási ár 318.50. Árverés november 16.

Szentendrei ut 41. és Laktanya u. 24. 173 öl telek. Kikiáltási ár 19,540 P. Árverés november 17.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Ingatlanforgalom Budán

Budán az elmult héten a következő ingatlanok cseréltek gazdát.

I. kerület:

Szijártó Pálnéről Molnár Dénesre (Orbánhegy, 8384/1 hrsz.), 21.000 pengőért.

Schilling Gyulánéről Binetter Jenő és nejére (Hieronimy ut, 10119/2 hrsz.), 22000 pengőért.

Nessi Gyulánéről ½ része Hochner Artur és nejére (Ágnes út 9193-4. hrsz.), 36000 pengőért.

Országos protestáns árvaegyletről Speibenwein Ferenc és nejére (Hieronymi út, 10119-4 hrsz.), 12204 pengőért.

Parkváros rt.-ról dr. Duzár Józsefre (Kakuk út, 8448-10. hrsz.), 10200 pengőért.

Dectosics B. és nejéről Mandel Gézánéra (Budakeszi út, 10757-4. hrsz.), 17500 pengőért.

Parsch Lászlónéről Geng Péter és nejére (Mártonhegyi út, 8595-6. hrsz.), 24000 pengőért:

Zaizsmann Béláról ½ része dr. vitéz Tátrallyai Zoltánra (8121. hrsz.), 10500 pengőért.

II. kerület:

Pető Zsigmondról özv. gróf Mailáth Lászlónéra (Nyúl utca 8.), 90000 pengőért.

Dr. Dushegyi Gyulánéről Paul Pál és nejére (Bimbó ucca 75.), 26000 pengőért.

Özv. Rupp Lászlónéről Auer Géza és nejére (Pasarét 11615-22. hrsz.), 28.750 pengőért:

Hendrich Antal és nejéről 20/100 része dr. Csekő Gyula és nejére (Bogár ucca 12.), 21000 pengőért.

III. kerület:

Lindenbach József és nejéről Molnár István és nejére (Vörösvári ucca 25.), 16800 pengőért.

Ámon Istvánnéről Kuhn János és nejére (Szentendrei ucca 35), 19000 pengőért.

Mengl Ferencről Mayer Irma és birtoktársára (Bécsi út, 17563-2. hrsz.), 55000 pengőért.

Körösi Lászlóné és birtoktársáról Székely Rezső és nejére (San Marco ucca 18.), 11800 pengőért.

Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek rt.-ról ½ része Falus Ferencre (Beszterce ucca 20.), 14240 pengőért.

Özv. Sieger Károlynéről Altmayer István és nejére (Repkény ucca 14.), 13100 pengőért.

XI. kerület:

Dán Sándor és nejéről Herczenik Győző és Margitra (Fehérvári ut 90.), 10800 pengőért.

Ifj. dr. Sós Ernő és birtoktársairól Rupp Géza és nejére (Mihály utca, 5237-4 hrsz.) 28500 pengőért.

Háringás Róza és birtoktársairól 38/40-ed része vitéz Somogyvári Vilmos és birtoktársaira (Mohai-út 39.), 30000 pengőért.

Dr. Erdélyi Gyuláról özv. Perné Sándornéra (Lenke út, 4555-51. hrsz.) 32000 pengőért.

oroszi Márton Györgyről Csaják Kálmánnéra (Karolina út 1-a), 11000 pengőért.

Vurglits Vilmos és nejéről dr. Gadány Lipótnéra (Szent Imre herceg utja 77.) 60.000 pengőért.

Vásároljunk Budán!

Harcot inditunk a budai kereskedőért, a budai iparosért. A magyar kereskedő és iparos még soha oly küzdelmet nem folytatott a létért, mint az utolsó években és különösen áll ez a budaiakra.

A jobbpart állandó nagyarányú fejlődése, lakosságának gyarapodása magával kellene, hogy hozza kereskedőink és iparosaink jobb megélhetését. Sajnos, valami csodálatos, érthetetlen nézet uralkodik itt Budán, hogy Pesten jobban lehet vásárolni s, bár a *Budai Napló* hosszú éveken át hangoztatta ennek a felfogásnak tarthatatlanságát, a helyzet alig változott.

Fehivjuk a budai kereskedőket és iparosokat, hogy

minden ötletet és elgondolást, ami a budai kereskedelem és ipar népszerűsitését célozza a budai vásárlóközönség körében, közöljenek velünk.

mi mindig készséggel állunk a jobb sorsra érdemes kereskedelem és ipar mellé.

„*Vásároljunk Budán*" akciónkról minden héten egy-egy neves budai kereskedő és iparos nyilatkozatát közöljük.

TÓTH GÁBOR

I. ker. törv. hat: biz: tag, csemegekereskedő, kamarai tag a következő kijelentést tette lapunk munkatársának:

— A *Budai Napló* a legnagyobb önzetlenséggel szolgálta mindig a budai kereskedők és iparosok érdekeit és készséggel adott helyet panaszaiknak és kivánságaiknak. Örömmel üdvözlöm a lap uj szerkesztőit, akik igéretet tettek, hogy a *Budai Napló* a jövőben még intenzivebben fog sikraszállni a budai kereskedők és iparosok érdekeiért.

— Elsősorban, — s ezt én is a legfontosabbnak tartom, — meg akarja érttetni a budaiakkal, hogy saját jól felfogott érdekükben is **budai kereskedőnél kell vásárolniok és budai iparossal dolgoztatniok.**

— A budaiak Pesten szeretnek vásárolni, holott sem jobbat, sem olcsóbbat nem kapnak odaát. *Időrabló, költséges fáradság Pestre átjárni, vásárlás céljából.* Legyenek meggyőződve a budaiak, hogy *a budai kereskedő és iparos is van olyan jó üzletember, hogy belássa, csak jó áruval, méltányos árakkal tarthatja meg vevőkörét.*

— **A budai üzletekben mindent megtalálhat, a budai műhelyekben mindent megrendelehet a budai polgár**

és biztos lehet, hogy nem jár rosszabbul, mintha Pesten vásárolna.

— Amikor sok melegséggel köszöntöm a *Budai Napló* uj szerkesztőit, kivánom, hogy nemes törekvéseik eredményre vezessenek és a budai ipar és kereskedelem érdekében kifejtett munkásságuk gyümölcseként minden budai tegye magáévá és kövesse a jelszót: „*Budai csak Budán vásárol.*"

G. S.

Hol vásároljunk a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI HERMANN GÉPFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ — JAKABNÁL I., ROHAM-UTCA 2 — SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-27

RUHÁT, FELÖLTÖT — I., Krisztina-krt. 119. csak MOLDVAINÁL csináltasson. Telefonhivó: 1-510-96.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM — I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

PROHÁSZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ — MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN — I., Krisztina-körut 127. „Kösz" bélyeg 8 %

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek — PÁL, uri- és női divatáruház I., Krisztina-tér 1.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ fűzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ — átdolgozásokat vállal I., KRISZTINA-KÖRUT 30 Telefon: 1-549—21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ I. ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ! — Autógumi, hó és sárcipőjavitás — ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára — I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I., KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA — ALBRECHT RÓBERT, I. ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA — I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45.

CSERE IMRE LAKATOS — I., PAULER-UTCA 10. TELEFON: 1—563—47.

ATTILA TAKARITÓ VÁLALLAT — ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 1-614-80

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS CENGYEL — I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme — I., ATTILA-UTCA 21.

ISTER ● SZŐRME ● ERNYŐ — I., KRISZTINA-KÖRUT 34. (Auguszt cukrászda mellett)

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák — Kozmánál I., Alkotás-u. 9. T-hivó: 1-534-41

ELSŐ BUDAI ORASZANATORIUM — I., Krisztina-krt. 80. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet törtaranyat veszek.

30 éve fűszer!, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk — I., ATTILA-U. 25. (saját ház) Tel.: 1-608 33

a Postapalotával szemben — Budán Sugár-cipő megbizható! — Gyógycipőkben is nagy választék — I., KRISZTINA-KÖRUT 61. Postapalotával szemben

JAVIT! ALAKIT! — BÖRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY — I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Margit-körúton

Szőrme, ernyő csak Vagácstól — II., MARGIT-KÖRUT 45. — II., FŐ-UTCA 11. SZAM.

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök — Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező H. Tölgyfa-utca 26.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztító — II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZARÓLAG A régi helyen II., MARGIT-KÖRUT 6. Szemben.

METEOR II., Margit-körut 50/52. — Csillár! Rádió! Villany!

Órák és ékszerek Lenkei Lajosnál — II., Margit körut 18 — Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz.

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével — GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRUT 38|b.

Művészi fényképek — Keller János műtermében — II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban — KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52. — Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" fűző, kesztyü fogalom, II., Margit körut 13., XI., Horthy M. ut 18., IX. Muzeum körut 27. szám

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit — II. Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán (Átrium mozgó mellett) — II., Margit-körut 51. Telefon: 1-573-51

BAKONYI (BODZSÁR) modern cimtáblák, feliratl betük — II. BÁRÓ LIPTHAY-U. 12. Margit hidfőnél Tel.: 1-662-91.

Ruzicska Pál kenyérgyára — II., Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-23. — INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban — Németh K. Géza vaskereskedés II., Csalogany-u. 50. (Szénatérnél)

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ MESTER — Halász József II., Horváth-u. 38. (Margit körut sarok) — Uj munkák és átdolgozások

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet — Balaton István, II. Margit-körut 38|a — Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Festék, háztartási cikkek — FALK MÓR festéküzlet — II., Margit-krt 9. T.1-571-76

az Olasz-fasor környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamos cikkek üzlete — Főüzlet; II. OLASZ FASOR 23. Fiók: OLASZ FASOR 45

a Vizivárosban

ZSOLDOS 40 ÉVES MŰVÉSZNŐK II., FŐ-UTCA 38. — KÉSZIT: véseteket, pecsétnyomókat, bélyegzőket, zománctáblákat

A legkényesebb igényeket is kielégiti — Vinczi Vilmos úri és hölgyfodrász — tartós ondulálása, festése, vizhulláma. II. Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR — KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ — II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás — WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő — II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-73.

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papir-, iró- és rajzszerek raktára, hivatalos kiadványok nagy raktára. — II., FŐ-U. 12. Tel.: 1—527—13.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST — FISCHER ANTAL SZAKCEGTOL! — II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes — férfi- és nőidivatcikkek — Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán

NONN JULISKA — II., Szilágyi Dezső-tér 5 — TELEFON: 1—524—14.

Süt, főz, fűt — „Flamme Bleue" petróleum gázkályha — II., Pálffy-tér 2. (Zsigmond-utca sarok.) — 3% engedmény lapunk felmutatójának.

UNGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" fesitő-, diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája — II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

TOMAI LAJOS cukrászdája — II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4. — Sütemányei egész Budán közismertek

25 ÉVES CÉG — SÁRKÖZI TERÉZ H., Markovits Iván-utca 4. — Kézimunka, fonal, kötött- és szövöttárak szaküzlete

SAMSONI — URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZETE — ., FŐ-UTCA 37. TELEFON: 1 — 565—91.

Moskovitz Katalin utóda — BÉRES GÉZÁNÉ ◆ II., FŐ-UTCA 25. — Legrégibb művirág, diszteli és menyasszonyi kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész — II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

Németh Miklós könyvkötő ÉS DISZMŰVES — II., BATTHYÁNYI-U. 3. TELEFON: 1-526-67.

a Lágymányoson

Szent Imre — könyv- és papirkereskedés — négynyelvü kölcsönkönyvtár — XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

EGYETLEN Szanyi Ferenc cipőszaküzlet a Lágymányoson — XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfümeria — Simplon mozi mellett — XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—567—71.

Pécsi vajház — Nap Mozgó mellett — XI., HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órát, ékszert és javitást — GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 39. Telefon: 2—598—69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON — Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-696-36. — Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRÁC — XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE — XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—81.

KRAMER ADOLF FIA festő-, mázoló és diszletfestő — XI. Lágymányosi-utca 10. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabás — XI., FEHÉRVÁRI-UT 104. TELEFON: 2—684—33. — Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMÜVES — XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

KOHN ENDRE — Bőröndös és finom bőráru készitő — Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 16-18.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT — POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós ondukáló spec. — XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

a Várban

CSERY GYULA szücsmester — Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója — Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.) — Alapitva 1884. Telefon:1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR — I., TÁRNOK-UTCA 2.

a Márvány-u. és környékén

JANKOVITS DROGÉRIA — Tel.: 1-536-76. — I. ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász hajfestő specialista — Főüzlet: I. ENYEDI-U. 5. Fiók: I. FERY O.-U. 24|d

HEPKE TESTVÉREK NAGY NÁNDOR — Női ruha- és kalaszalonja — I. MÉSZÁROS-U. 48. Tel.: 1-548-92

Nagy Sándor Könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő — I., MÁRVÁNY-UTCA 11.

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK — vitéz LABORCZI FERENC füszer és csemegeüzletében — I. Márvány-u. 40. Tel.: 1-530-70.

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I., Böszörményi-út 17/b.

a Zsigmond-utcában

10 százalék engedmény előfizetőinknek — PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL — III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-666-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ — III., Zsigmond-utca 36. Lukácsfürdővel szemben — Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák.

A IX. KERÜLETI CISZTERCITA TEMPLOM ALAPKŐSZENTELÉSE. *A Szent Imre-városi katolikus hivők régi vágya teljesül:* megépül a szentimrevárosi cisztercita plébánia templom, amelynek alapkövét vasárnap szentelte meg *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprimás. A 3000 hivő befogadóképességü, barokstilusu templomot *Wälder* Gyula egyetemi tanár, műépitész tervei alapján a főváros mint kegyur, a zirci apátság és a szentimrevárosi egyházközség épitteti.

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*
Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

34. évfolyam Budapest, 1936. november 19 1237. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK:
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-50296
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Ünnepnapok

Ciano gróf és felesége, Mussolini Edda asszony eltávozott körünkből, visszatért gyönyörű hazájába, hogy beszámoljon arról, mit látott és mit érzett Magyarországon. Hogy az élesszemű fiatal diplomata mit látott, mi ragadta meg figyelmét, nem tudhatjuk. Egyet azonban bizonyosra veszünk: meglátta, hogy a dolgok nem maradhatnak igy, ahogy most vannak, hogy Magyarországot hozzá kell juttatni igazához, végét kell vetni annak a felgyülemlett keserűségnek, amely akadálya a Dunavölgye békés megszervezésének. Azt azonban feltétlen bizonyossággal tudjuk, mit érzett itt Olaszország külügyeinek intézője: megérezte, hogy ennek a szenvedő nemzetnek minden egyes tagja egyesül abban a tiszteletben és szeretetben, amely a nagy olasz nép dicső Vezérét veszi körül. Megérezte vágyódásainkat és reménykedésünket, amelynek aranykapuját épen Mussolini nemes alakja tárta szélesre. És megérezte, mert meg kellett éreznie, hogy hálás, becsületes, férfias nép él itt a Duna két partján, olyan nép, amely hűséges barátaihoz, amelyet érdemes és kell szeretni. Gyönyörű ünnepnapok elé tekint most a magyar-olasz barátság. Az elkövetkező hetek hangos hirdetői lesznek a két nép testvéri érzésének: olyan érzés ez, amelynek győzedelmeskednie kell minden hazugságon, prédájukat féltő ellenségeink minden ármánykodásán.

Utóhang a költségvetési vitához

Befejeződött a főváros költségvetési vitája, amelynek során a szónokok részletesen foglalkoztak Buda minden problémájával. Tiszteletreméltó, szép munkát végzett a főváros parlamentje, főképpen pedig hasznosat. És — ezt tartjuk a költségvetési tárgyalások legértékesebb sikerének — egyetlen frázis el nem hangzott, minden szónok földönjáró, reális alapossággal foglalkozott a főváros ügyeivel. Nem puffogtattak nagy szólamokat, nem dobálóztak jelszavakkal, nem éleztek ki ellentéteket és nem akarták egymást tullicitálni üres igéretekkel, demagóg bombasztokkal. Emelkedett szellemű, nemes verseny folyt a pártok között, hogy melyik használhat többet, ki alkothat jobbat, szebbet. Az alaphangot ehez pedig a polgármester költségvetési beszéde szolgáltatta, amely Szendy Károly egyik legszebb, legjobb megnyilatkozása volt.

Tizenhét év

Tizenhét éve múlt annak, hogy esős, ködös napon bevonult Budapestre a nemzeti hadsereg, élén nagybányai Horthy Miklós fővezérrel. Ha azokra az időkre gondolunk, még most is elszorul a szivünk. Minden romokban hevert körülöttünk, gyalázatos rémuralom, oláh megszállás keserű szégyene után vonultak be Budapest utcáira a fáradt dunántuli fiuk, hogy visszahozzák a reménységet, hitet, önbizalmat. Nagy utat tettünk meg azóta: hogy mekkorát, azt csak most látjuk, amikor uj tavasz szellője simogatja szivünket, friss remények zöldje rügyezik az ősi magyar fán. Érni kezd a vetés, amelyet most tizenhét esztendeje vetettünk el; a megcsonkitott, kicsinyre szabdalt ország népe elindul a nagyság és dicsőség utján.

Szendy Károly polgármester:
Az uj Tabán nem lesz városrész, hanem fürdőcentrum

A polgármester nyilatkozata a Tabáni tervpályázatról, a szálloépitésekről, az óbudai kivezető utról és az állandó budai szinházról

Szendy Károly polgármester, a költségvetés tárgyalásának befejezése után nyilatkozott mindazokról a nagy problémákról, amelyek most döntő fontosságuak a főváros életében. Nem egyszer hangsulyoztuk, *hogy ma a legtöbb nagy probléma Budához fűződik:* olyan fejlődés előtt áll az ősi budai oldal, hogy rövid néhány év alatt ugyszolván teljesen megváltozik minden a Duna jobbpartján.

Alkalmunk volt *Szendy* Károly polgármesterrel beszélgetni Buda nagy kérdéseiről. A polgármester szivesen állt a *Budai Napló* rendelkezésére és részletesen nyilatkozott minden egyes kérdésről.

A tabáni fürdőváros

Mindenekelőtt a Tabán és a fürdők ügye iránt érdeklődtünk.

— *A Tabán uj terveire nyilvános tervpályázatot irunk ki* — mondta *Szendy* polgármester. Nem az első pályázat lesz ez, volt már több tervpályázat is a Tabán kialakitására, mégis azt mondhatnám, hogy a mai helyzet folytán ez az első igazi ilyen pályázat, mert

az eddigi pályázatok alkalmából mindig mint városrészt kezelték a Tabánt, ez az első olyan kiirás, amikor mint a fürdőváros magva szerepel a Tabán.

Elmondta ezután a polgármester, hogy a szállóépités a Tabánban a magántőke feladata. *A főváros legfeljebb egyetlen szállót hajlandó ott szükség esetén felépiteni, az elsőt.* A többit magánvállalkozóknak kell felépiteniök. Fürdővárosról csak akkor lehet szó, ha egész sor szálló lesz egymás mellett, szállodák egész csoportja, mint az a nagy világfürdőkben van. A polgármester elgondolása szerint a Tabánban a gyógyfürdők és források környékén egész szállócsoportoknak kell épülniök, mást nem is szabad épiteni ott;

a terület többi része maradjon gyönyörű kert, ahol a gyógyulást keresők pihenhetnek, sétálhatnak.

Rheuma-kórház és kutató-intézet

Kijelentette ezután *Szendy* polgármester, hogy a fürdőváros régóta követelt kivánsága, *a rheuma-korház végre megvalósul.* Sikeres tárgyalásokat folytatott a főváros az Irgalmasok rendjével és most már biztositva van, hogy

az északi hévizforráscsoporttal kapcsolatban felépül a rheumakórház,

ugyanakkor pedig a déli forrásoknál, a Gellértfürdőnél megteremtik a fürdőkutató intézetet.

A tabáni tervpályázat kiirása és ennek a két rendkivüli fontosságu tudományos és egészségügyi intézmények életrehivása beláthatatlan perspektivát nyit meg a fürdővárosi álmok megvalósitása felé. Ezzel Budapest egycsapással az európai rheuma-kutatás középpontja lesz, olyan tüneményes centrum, amely maga felé irányitja a világ tudós szakembereinek figyelmét. Oriási jelentőségű lépés ez, hatásaiban döntő lesz Budapest fürdőváros jövendőjére.

Az uj budai kivezető-ut

Megkérdeztük ezután *Szendy* polgármestert, vajjon a hüvösvölgyi kivezető ut, amelynek az lenne a célja, hogy a fővárosba autón érkező idegenek már Budapest határában a legjobb impressziókat kapják, miért nem valósul meg.

— Nem a fővároson múlik, — mondta a polgármester, — hogy az autón érkező idegenek ezen az uton érkezzenek a fővárosba. Mi kiépitettük az utat a főváros határáig,

mostmár az államnak kellene megépitenie azt az utszakaszt, amely Pilisszentivánnál bekapcsolná ezt a bécsi nagy országutba.

Ez hat és fél millió pengőjébe kerülne az államnak, erre a célra pedig ennyi pénze nincsen. Ehelyett — mint ismeretes — megkezdtük az Óbudán átvezető dunaparti kivezetőut épitését, amely megszünteti azt a szégyenteljes állapotot, amely eddig uralkodott. *Az uj utvonal a Pálffy-térnél kezdődik és az óbudai hajógyár mellett a Vörösvári utcán és a Bécsi uton át vezet.*

Több házat le kell bontanunk ezen a vonalon, de ezzel a megoldással elsőrangu kivitelü, szép országuton érkeznek az idegenek a város szivébe és nem lesz kedvezőtlen az első benyomásuk, amelyet Budapestről kapnak.

A Budai Szinkör és az állandó budai szinház

Ezután egy másik aktuális kérdésről, a *Budai Szinkör* és az állandó szinház ügyéről kérdeztük meg *Szendy* polgármester véleményét.

— A tüzoltófőparancsnok jelentette — felelte kérdésünkre a polgármester — hogy a szokásos évi vizsgálat eredményeként megállapitották a Szinkör épületének tüzveszélyes voltát és hogy a tüzoltóság nem vállalja a garanciát esetleges tüzveszély esetén. Természetesen, ha a tüzoltóság ilyen jelentést terjeszt elő, akkor mi sem vállalhatjuk azt a nagy felelősséget, hogy megadjuk az engedélyt a Szinkörben előadások tartására.

— A magántőke élénken érdeklődik az állandó szinház iránt és meggyőződésem, hogy kellő támogatás mellett számos tőkeerős vállalkozó is akadna, aki hajlandó lenne a szinházat felépiteni. *Kérem az az utasitásom, ezt adtam ki az ügyosztálynak is, hogy*

a mostani Szinkör környékén, valamivel beljebb a Horváth-kertben, vagy a Tabán elején jelölje ki az uj állandó szinház helyét.

Ezt a felfogásomat magáévá tette a közmüvelődési szakbizottság is, amint az egyébként ismeretes.

Megkérdeztük ezzel kapcsolatosan *Szendy* polgármestert, nem gondolná-e, hogy Buda több szinházat is elbirna? Igy — szerintünk — szüksége lenne szinházra elsősorban a Fehérvári ut környékének, amely nagyon messzire esik a pesti szinházaktól, továbbá a rendkivüli méretekben fejlődő Viziárosnak, a Margit körut — Széna tér környékén.

— Egyelőre elégnek tartanám, ha egy szinház épülne Budán. Nem vagyok hive annak — mondta a polgármester — hogy szaporitsuk a felesleges szinházépületek számát. *Ez azonban nem zárja ki, hogy ne engedélyezzünk esetleg más budai helyen is szinházat, ha ugy az anyagi, mint az erkölcsi feltételek megfelelőek.*

Ennyit mondott *Szendy* Károly polgármester az aktuális budai problémákról és azok megoldásáról. Nagy örömünkre szolgál, hogy a *Budai Napló* számos, régen sürgetett tervét most valóra váltja a polgármester energiája és ezzel Buda klasszikus földje uj fejlődés elé tekint.

Reménytelenül üres és elhagyatott az uj Krisztina-köruti vásárcsarnok

Nem kell a közönségnek, nem kell a piaci árusoknak és növeli a főváros deficitjét

Alig néhány éve, hogy nagy költséggel áthelyezték a Krisztina-térről a piacot a Krisztina-körutra, a Déli pályaudvar szomszédságába. A Krisztina-téren virágzott a piac, a napnak minden órájában tele volt vevőkkel, jól járt a vásárlóközönség és jól kerestek a piaci árusok is. Senkinek se volt panasza, mégis el kellett azonban helyezni onnan a piacot, mert esztétikai és közegészségügyi szempontok követelték azt.

Kinálkozott is természetes megoldás: a Mészáros utca és Koronaőr utca sarkán ott volt a főváros hatalmas és üres telke, közvetlenül a piac szomszédságában, ott ahol most a *Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium* gyönyörű uj épülete emelkedik. Azonban — ki tudja miért, miért nem — a piacot elvitték messzire, olyan helyre, ahol nincs semmiféle „hinterlandja" és az iskolát épitették a Mészáros utcai telekre. Holott *iskola céljaira sokkal megfelelőbb lett volna a vásárcsarnok helye: levegősebb, egészségesebb és amellett megfelelő terület állt volna rendelkezésre az iskola fejlesztésére.* Vagyis pontosan az ellenkezője történt annak, aminek történnie kellett volna.

A Krisztina-köruti piac árusai panaszkodnak, hogy nincs vevő. A főváros nem panaszkodik ugyan, de

súlyos összegeket fizet rá a piac fenntartására.

A fővárosnak ugyan az az álláspontja, hogy nem akar keresni a piacokon, de nem hisszük, hogy minden ambiciója arra irányulna, hogy ráfizessen azokra.

A krisztina-köruti piac deficites és mindig az is marad.

Nincs lehetősége arra, hogy fejlődjék, mert tá-

volesik attól a közönségtől, amelynek építették.

Kiküldtük munkatársunkat ebbe a modern vásárcsarnokba, hogy figyelje meg annak életét. Hetekig naponként ottjárt munkatársunk a piacon, a reggel és délelőtt különböző óráiban és megfigyeléseit a következőkben jelentette:

— *A csarnok sorsa teljesen reménytelen.* Senkinek sem kell. Siralmas, hogy milyen elhagyatott, mennyire néptelen.

Az árusító fülkék háromnegyedrésze üres, a redőnyök le vannak eresztve.

Azok a fülkék pedig, amelyekben van árus, vevők után kiáltanak. De vevő nincs. Nincs és nincs.

— Az árusok egyől-egyig panaszkodnak. Tönkre kell menniök — mondják — és el is kell hinni, amit mondanak. A piac szerencsétlen áthelyezése *egész sorát tette tönkre olyan árusoknak, akik évtizedek óta kitünően prosperáltak a Krisztina-téren.*

Most koldusok. De — mondják az árusok — most már az se használna, ha vissza is helyeznék régi helyére a piacot, — ami egyébként lehetetlen — mert leszoktatták a vevőközönséget a piacon való vásárlásról, a régi piaci vevők az üzletekben vásárolják be szükségleteiket. Természetesen drágábban, mintha csarnokban vásárolnának.

Ime a krisztinavárosi uj csarnok tragédiája. Senkinek se kell, de megvan, rontja a budai körut városi képét anélkül, hogy valakinek is használna. Kétségtelen, hogy a városházának is gondot okoz, problémát jelent a közélelmezési ügyosztálynak, semmivel se kevesebbet, mint a Batthyány-téri csarnok.

Válságos órák az idegenforgalomban

Irta: **Szviezsényi Zoltán dr.**

a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság igazgatója.

Sulyos probléma, hogy a külföldön végrehajtott pénzaláértékelési folyamat milyen közelről érinti az idegenforgalmat és kihatásaiban az egész magyar gazdasági életet. A magyar idegenforgalom az utóbbi évtizedben igen tisztes poziciót vivott ki magának. Hogy szisztematikusan fejlődött és a magyar közgazdasági életben ezek a körülmények milyen nehezek voltak, fölösleges fölsorolni.

Tárgyi igazság szempontjából hangsulyozni kell, hogy abban a munkában, amely idegenforgalmi tényezőink között folyik, talán nem látnak egyebet a külső emberek, mint az idegenforgalmi tényezők vélt meg nem értését, torzsalkodását. Meg nem értés nincs közöttük. Vannak a maguk elveit hűségesen valló harcosok, akik a nézeteltérést egymás között elintézik és megtalálják a helyes utat, hogy az idegenforgalom a maga megingathatatlan erejével fontos pillére maradjon a magyar közgazdasági életnek. Igy érkeztünk el a kikristályosodás felé.

A korlátozott lehetőségek keretében amelyben Magyarország közgazdasági élete folyton fejlődik, az idegenforgalomnak legkiváltságosabb volt a helyzete, mert úgyszólván saját elhatározásunktól függ, hogy annyi idegent hozhassunk ide, amennyi akviziciós tevékenységünktől, propagandánktól kitellett. Európaszerte lázas tudásvágyból és megnövekedett igényekkel utazni mennek az emberek és rajtunk áll, hogy ebből a rezervoárból mennyit tudunk kimeríteni.

Amíg az árukompenzációs üzletek és termelvények piaca egyes államok között már rég szabályozás alá került, addig az idegenforgalom csöndben ment előre és a kormányok, államok ezzel a problémával keveset törődtek. De jöttek a valutanehézségek, látszott, hogy az **idegenforgalom milyen fontos tényező és egyre több kormány tette rá a kezét az idegenforgalomra.** Igy került rá a kompenzációs listára az ember is — mert pl. Lengyelország embereket küld sertések ellenében Ausztriának. Igy lett az emberből árúcikk. Ez vonatkozik az idegenforgalom gazdasági nemzetközi helyzetére és különösen fontos reánk nézve, hogyan fogjuk megtalálni a kiutat a következő esztendőkben.

Budapest olcsósága vagy drágasága fogja eldönteni azt, hogy az idegenforgalom érdekében hozott rendkivüli áldozat, munka és energia meghozza-e a jövőben a maga kamatait.

A pénzügyi aláértékelések nemzetközi pénzügyi harcoknak a következményei: a sterling és aranyblokk összecsapása. Ezek között a legyőzött államok — igy Németország is — egyik klasszishoz sem tartoztak, mert a sulyos adósságok mellett ezen a zátonyon úgy kellett lavírozniok, hogy a pénzügyi egyensulyukat fenn tudják tartani.

Anglia a pénzleértékelés dacára is olcsóbb maradt az árucikkekben, nem eszkomptálta ezt a különbséget, amiből az következik, hogy

kiegyensulyozott országban a pénzaláértékelés nem jelent nagy emóciót.

Franciaországban az történt, hogy a külkereskedelem a drága frank miatt jelentékenyen visszaesett, de ami a francia kormánykröket megijesztette, az idegenforgalom katasztrófális visszaesése volt.

Olaszországban éppúgy, mint Angliában, végrehajtották a pénzaláértékelést, de ez nem járt az áruértékek növelésével. Az a helyes deflációs politika, amikor az emberek a maguk gazdasági helyzetét akép szilárdítják meg, hogy olcsó árakon viszik az árut kifelé, bizonyos pénzük reális értékében és normális haszonra építik fel a maguk boldogulását. A mi pénzünk a devalváció előtt ebben a négy országban a következőképen alakult: 100 arany pengő 300 frank volt, jelenleg 423 frankot kapni érte, tehát a drágulás 41%. 100 pengő 60 svájci frank volt, most 85.6 frank, 100 pengő ára hollandi 29 forint volt, most 37.20, 100 pengőért 335 lirát adtak, jelenleg 403 lirát, tehát a drágulás ennél a pénznemnél 20.9%.

Ez óriási árdifferencia és diszparitás.

Magyarország, ezekkel az államokkal szemben legalább 10% előnyben volt és az olcsóságunk közrehatott abban, hogy minket annyian fölkerestek mert az utazási irodáknak megvolt a haszonlehetősége a pengőcsekkeken. A Nemzeti Bank okos politikát csinált az idegenforgalom javára, amikor a pengőcsekkeket olyan áron bocsátotta rendelkezésre az utazóközönségnek, hogy az utazási irodáknak megfelelő hasznuk volt anélkül, hogy ez érintette volna a pengő vásárlóerejét.

Ma már nincs rendjén a dolog, mert a pengőcsekk nem jelent előnyt.

A magánforgalomban olcsóbban lehet kint megkapni a pengőt, mint a pengőcsekket. A magánforgalomban 80 svájci frank 100 pengő, pengőcsekkért pedig 85 svájci frankot kell fizetni 100 pengőnként.

A dolog úgy áll a pengő vásárlóerejével, hogy az ember azt hinné: ha a pengő vásárlóereje megnövekedett, az export jó volt és ha a termés kitünő, akkor semmi sem indokolta volna azt, hogy nálunk lassan, de egyenletesen fejlődő drágulási tendencia legyen. Voltak, akik megjátszották a kontremint és azt vitatták, hogy szükséges a pengőt is alártékelni. Nem akarok annak megvitatásában bocsátkozni, hogy hasznos vagy nem hasznos dolog inflációs politikát csinálni, sőt arra vagyok bátor rámutatni, hogy ellenpolitikat kell csinálni. Akkor, ha termésünk is bőséges, az volna természetes, és oda is kell tendálni a gazdasági életnek, hogy közös megegyezéssel hajtsanak végre egy 10%-os árredukciót. Nem lehet kivánni, hogy a szállodás és vendéglős olcsón adja a dolgokat, ha ő maga drágán szerzi be.

Az egész vonalon meg kell az árszinteződésnek történnie.

Ne a pénz legyen az, ami az árut szabalyozza, hanem az áru szbályozza a pénzt.

Miután a világ többsége letért az aranyalapról s a munkát és termelvényeket teszi alapnak,

ennek az a logikus következménye, hogy mi az egész vonalon szállítsuk le az árainkat.

A Gyosz, Tébe, Omke, Omge vizsgálják meg a helyzetet, mert ha nem lineálisan csinálják meg az árleszállítást, akkor ez megint csak pénzügyi katasztrófára vezetne, aminek mi isszuk meg a levét. Legyünk tisztában azzal, hogy válságos időben csak bizalommal és hittel lehet a gazdasági életet megmenteni s a túlméretezett hasznok megboszszulják magukat. Feladatunk az, hogy mint az idegenforgalom munkásai, rámutassunk azokra a szempontokra, melyek szerint cselekednünk kell. Nonsens, hogy a kenyér ára felmegy, és a tisztviselők fizetése, munkások illetménye lemegy.

A fentebb elmondottak vonatkoznak az exportra is, mert lényegében Budapest és a Balaton is export. Mi hát az orvoslás?

A Nemzeti Bank igyekezzék az u. n. zárt pengőkben egy sokkal magasabb kontingenst biztositani az idegenforgalom számára.

Az idegenforgalom eddigi igénye 45 millió pengő. Ezzel az összeggel meg lehet menteni a magyar idegenforgalmat, ha a Nemzeti Bank arra a helyes álláspontra helyezkedik, amit eddig vallott és követi Olaszországot, amely külön olcsó utazási lirát bocsátott ki (100 lira 1 font). Ez azt jelenti, hogy Olaszországban az elsőosztályu luxusellátás 22 pengő a főszezonban. Kötve hiszem, hogy a mi luxusszállodáinkban ezt meg lehetne kapni ugyanannyiért. Ez mutatja a nagy diszparitást, amellyel meg kell küzdeni, amikor az olasz irodák olcsó ajánlatot tesznek a nagy világirodáknak. A pengőcsekk quotájának felemelésével végre letörleszthetjük a külföldön fennálló adósságunkat.

Az idegenforgalomnak lehet majd köszönni egyszer Magyarország adósságmentességét.

Ez is megér a Nemzeti Banknak annyit, hogy az itt költött pengőből szállodákat építsenek, az életszínvonal emelkedjék, és hogy így nyugodtan kivárjuk azt az időt, amikor ujból normális mederbe terelődik a nemzetközi pénzügyi helyzet.

További kivánság, hogy az Államvasutak is adjanak az eddiginél nagyobb vasuti kedvezményt, főképen azoknak, akik legalább 10 napot itt töltenek.

A vizumot természetesen az egész vonalon el kell törölni.

A gazdasági életnek volna a feladata, hogy álljanak össze az érdekeltek és szállitsák le önként az egész vonalon az árakat. Szüksége van Magyarországnak arra a belpolitikai nyugalomra, amely megadja számára a biztos továbbfejlődés lehetőségeit. A legnagyobb belpolitikai siker az lenne, ha a tisztviselőknek és munkásoknak nem kellene aggódniok, hogy az árak emelkedésével miként fognak lépést tartani. Nyugodt, elégedett országban az idegen is szivesen tölt hosszabb időt. Ha az idegen elmegy egy mulatóba, szükséges, hogy lásson egy kis vidámságot, mert a szórakozástkereső turisták nem szeretik a siralmas arcokat látni. Ezek a problémák megoldhatók és szüksége is van a magyar gazdasági életnek a megerősödésre. Csak egy kis összefogás kell ehhez, megértés a gazdasági élet vezető tényezői részéről és annak a felismerése, hogy mérsékeltebb haszonnal megelégedve, nagyobb forgalmat lehet biztositani.

Remélem, hogy a kormány megértő bölcsessége és a gazdasági tényezőknek az idegenforgalom ügye iránt táplált mindenkori őszinte érdeklődése átvezet a krizisen.

Ismeretlen Gárdonyi-levelek egy svábhegyi villában

Irta: *MARGITTAY RIKÁRD dr.*

Gárdonyi Gézának minden lépése ma már az irodalomtörténeté. Nincsen az a mozzanat 1863. aug. 3-i születésétől 1922. okt. 30-án történt haláláig, mely vagy életrajzában, vagy irói fejlődésének történetében fel ne volna dolgozva. Levelei is mind előkerültek már féltve őrzött magángyüjtemények rejtekeiből, hogy nyilvánosságra hozva megvilágitsák a halhatatlan iró lelkivilágának egy-egy eladdig talán ismeretlenül maradt rezdülését. Annál nagyobb örömmel jelentjük a Budai Napló olvasótáborának, hogy ezuttal négy olyan Gárdonyi levelet mutathatunk be először a nyilvánosságnak, mely eddig még sohasem került leközlésre s igy méltán tarthat számot a legnagyobb érdeklődésre. Tesszük ezt annál nagyobb kegyelettel, mert az eddig ismeretlen levelek egy budai, svábhegyi villa régi falai közül kerültek elő.

Gárdonyi életirásaiból tudjuk, hogy az agárdi gépész-kovács fia, Ziegler Géza elvégezvén 1881-ben az egri lyceum tanitóképzőjét, kénytelen volt 19 éves korában önálló kenyérkereset után nézni, mert bizony hetedmagával lévén otthon testvérek, az apai csekély kereset nem lett volna mindnyájuk számára elegendő.

Pályázat utján első alkalmaztatását a somogymegyei Karádon nyerte, hol azonban a csekély fizetés s a főtanitó rossz bánásmodja miatt csak egy évig volt maradása. Ez „átkozott községből" 1882. őszén az ugyancsak balatonvidéki Devecser községbe került egy évre, onnan pedig 1884. januárjában Sárvárra helyeztette magát, hol 1884. juliusáig maradt. Azért volt oly rövid ottani alkalmaztatása, mert az előirt Gotterhalte helyett a „Jaj, de huncut a német" gunydalt kezdte játszani a harmoniumon, ami miatt persze ott további maradása nem volt.

A 21 éves „rebellis" azonban „felfelé bukott", mert ama feltétel mellet, hogy ezentul „megadja az Istennek, ami az Istené s a császárnak, ami a császáré" Dabronyba kapott meghivást és pedig már nem is segéd, hanem kántortanitói állásba, amely magas hivatalról alig is álmodott a már akkor első irodalmi szárnypróbálkozásaival kisérletező fiatalember. Reményei itt sem váltak be, mert a község nem fizetett rendesen párbért, vele lakó édesanyja már alig tudott ebédet főzni a csekély keresetből. A dabronyi plébános segitette ki kölcsönökkel, de mint utóbb kiderült, ama céllzattal, hogy ily módon erőszakolhassa rá 16 éves unokahugát feleségül. Ez volt Gárdonyinak utolsó tanitói állása, mert a kényszerházasság rosszul végződött, feleségétől egy hónap mulva elvált s 1886. elejétől már Győrben találjuk, mint ujságirót. Itt talált önmagára iróasztala mellett s innen már töretlen ivben hajlott pályája fölfelé az irodalmi halhatatlanság csillagfényes ormára.

Az a négy levél, melyet alantiakban közlünk épen életének a legnehezebb éveiből való és szüzi tisztaságában mutatja be az élettel s az emberek ravasz intrikáival küzködő 22 éves ifju gondolatvilágát, ki alig izlelve bele a romlatlan szerelem édességébe, szivének e gyengéd érzelmeit az iskolájában tanuló 8-9 éves gyermekleánykákra is kiterjeszti. Mert annyi idős volt az a finomarcu, még alig őszuriasszony: D. D-né szül. Horváth Gizella, ki most a biborpiros fényben haldokló októberi délutánon svábhegyi villájának tornácán mélabús mosollyal teregeti ki féltve őrzött kincsét, e négy levelet. Devecserben járt iskolába az akkori kisleány, mint az ottani Eszterházy birtok gazdatisztjének leánya 1883-ban, mikor ott Gárdonyi még Ziegler Géza néven tanított. A következő évben azonban már tanító és növendék nem kerültek ismét össze s igy jött létre ez a gyengéd hangu levelezés, mely ugy hat, mintha karácsonyi angyalkák harangozása ütné meg füleinket, melyek bizony elszoktak már az ilyen hamvas zengésű, rózsaszínű mondatoktól, mint amilyeneket a 22 éves tanító irt a 10 éves kislánynak. Az első levél 1884. febr. 23-án kelt Sárvártt és szól eképpen:

„Édes Picikém! Nem győzök csodálkozni azon, hogy ugy elfelejtkeztél rólam! Tán azon akadtál fenn, hogy mit irj! Hogyan kezdd el a levelet! Mint ez a gyakorlatlan levélíróknál megesik! E tekintetben (mint tanitód) adok némi utasítást. Irj úgy, amint beszélsz és leveled természetes hangu lesz. A kifejezésekben még most ne válogass, mert tőled senki sem vár körmönfont szólamokat, virágos kitételeket; ha nem maradsz meg az egyszerű kifejezéseknél, irásod erőltetett lesz, amitől óvakodjál; nagyobb örömmel olvassa bárki is leveledet, ha abban az egyszerűségedet s a te kedves gyermeteg gondolkodásmódodat találja fel."

„Ezt jegyezd meg jól Édeském és ha megakarsz örvendeztetni leveleddel, ird azt ugy, amint a szavak tolladra jönnek. Attól ne rettegj, hogy hibákat találsz elkövetni, az ilyen hibákat megbocsájtom neked, mert még kicsiny vagy. Hidd el, édes Gizim, hogy a levelekben mindig a tartalmat és nem a hibákat vizsgáljuk."

„Azonban elég lesz a leckéből. Hogy érzed magad? Tanulgatsz-e? Szeretnél-e visszamenni Devecserbe? Én bizony ugy hozzád szoktam, hogy szinte rosszul esett, midőn az év elején nem jöttél be. Mert látod nekem olyan bolondos érzékeny szivem van, hogy akit egyszer megszeretek, azt soha sem feledem el. Téged legjobban szeretlek minden tanitványaim között, nem mondom el, miért, nem akarlak hiuvá tenni!"

„Igen óhajtanám, ha legalább minden harmadik hónapban irnál. Felelni fogok leveleidre, ha valamit kérdezel, szívesen adok felvilágosítást. Vajjon mikor találkozik veled
Ziegler Géza."

1884. április 3-án kelt ugyancsak Sárvárról a következő levél:

„Édes kis Lelkem! Igen örültem, hogy levelem kezedhez jutott. Azt irtad, hogy jelöljem ki a hibákat leveledben. Hát megteszem!"

„Amit neked hibául róhatnék fel, — csak egy van, — és ez az, hogy a levél nem tetőled való! Mikor mondtad te azt nekem: „Ön", — sokkal kedvesebben hangzik: Maga. Tudod-e, mikor kértél: „Tanitó úr, meséljen valamit." „Nem tudok már többet meséni." „Tud bizony Maga; csak egy kicsit, egy kurtát!." —

„Azt az Ön szót ne használd irányomban, hiszen kértelek, hogy ugy irj, amint beszélsz. Ne törd a fejecskédet többféle nehéz kitételeken, — ráérsz arra később is, ismétlem: ugy irj, mintha együtt volnánk és én hallgatnám, mit beszélsz. Magam is éreztem valamikor azt a félénkséget, mely a kezdő levélíró tollán a tintát megszáritja; de ha azt juttatom eszedbe, hogy mily bizalmas, mily őszinte és szeretetteljes volt viszonyunk, lehetetlen elfogulást érezned s ugy nem szólnod, amint én szeretem hallani."

„Van-e Pulán sok ibolya? Tudom az erdőben szép virágokat szedegetsz! Vannak-e játszótársaid? Fábián urat (Gizike nagybátyja) és a kedves Ténsasszonyt tisztelve, maradtam szerető tanitód
Ziegler Géza."

A harmadik levél már Dabronyból kelt 1884. december 13-án.

„Édes Angyalkám! Igen megörvendeztettél kedves soraiddal, mert már azt hittem egészen elfelejtetted a te régi tanitódat. Ha tudom, hogy ott vagy Devecserben, a mult hónap 20-án felkerestelek volna. Ugyancsak megszépült az irásod, látom szorgalmasan tanulsz! De miért írtál ilyen későn? Nem tudom, oda fog-e érni a levelem a kellő időre? Mert látod kedvesem, ilyen falucskában lassan járnak a levelek, néha csak harmadnapra kapják meg, amit küldünk. Talán azért megkapod időre? Fényképemet kéred. Tartogattam is egyet a számodra, de arról meg nem tehetek, hogy elcsenték tőlem! Én is szerettem volna pedig arcképedet birni, de arról meg te nem tehetsz, hogy nem vetődik oda valamily kóbor fotografus. Várjunk hát mind a ketten. Ami késik, nem mulik."

„Állapotomról nem sokat irhatok. Azt ugyis tudod, hogy a régi hivatalomat folytatom. Van két szobám. Zongora is van benne. Majd ha a kedves Irénke néni megtanit zongorázni, elhozlák és játszhatsz rajta. Itt is van egy olyan kislány, mint te voltál. Most tanul olvasni. Emlegettelek neki, a képet is megmutattam neki, amit emlékül adtál. Azóta sokszor kérdez. Elkérdezi, milyen vagy, hogyan irsz, mit beszélsz és igy tovább, épen mint te szoktál kérdezgetni."

„Még azt is megirom, hogy Édesanyám és egy 9 éves öcsém vannak velem. Tiszteletemet add át a kedves Ténsasszonynak és Irénke néninek, kit nevenapja alkalmából én is üdvözlök. Csókol ezerszer szerető tanitód
Ziegler Géza."

Végül az utolsó levelet 1885. január 4-én irja Gárdonyi Géza ugyancsak Dabronyból Gizikének:

„Kedves kis Gizellám! Köszönöm szives megemlékezésedet az uj év alkalmából. Én is kivánok neked sok jót, egészséget és szorgalmat az uj évben. Szeretnélek látni, mekkorát nőttél. Azt veszem észre, hogy nagy lány kezdesz lenni, mert lám a kedves Irénke néni rózsaszinű ruhája nagyon megnyerte a tetszésedet! Tudod, ha odamegyek, nem is merem tegezni Magácskát, mert már-már a bálok iránt kezd érdeklődni..."

„Hanem ezuttal igen keveset irtál, pedig de sok minden van a te kis hamis fejedben! Most azzal viszonzom türelmetlenségedet, hogy én is csak ennyit irok."

„Tiszteletemet add át a kedves Ténsasszonynak és Irén kisasszonynak. Csókol szerető tanitód:
Ziegler Géza."

Ezzel végződik a kis regény. A tanitóhangu leveleken rózsaszinű vonzódás pirja dereng keresztül. A levélboriték zárólapján s a levélpapir elsárgult lapjainak felső bal sarkában belepréselt rózsacsokrok és galambpárok hervadoznak. Piros 5 krajcáros bélyeg, virít minden boritékon, melyet az akkor még „Nagykedvességű Horváth Gizella kisasszonynak" cimzett kegyeletes hölgy sértetlenül megőrzött és aki most a csendes svábhegyi villa levélhullató őszi hangulatában könnyes szemmel gondol vissza arra a régi időre, midőn egy Ziegler Géza nevű sovány, nyurga, 22 éves fiatalember tanította őt, a 8 éves kisleányt a betűvetés nehéz mesterségére, 50 évvel ezelőtt a messze Dunántúlon, — a devecseri kis falusi iskolában.

Csak az óbudai aranyhegyi réten épülhet fel a Nemzeti Stadion

Négymillió pengőbe kerülne itt a Stadion felépitése

Hanthy-Haidekker János előljáró ismerteti az óbudai megoldás páratlan előnyeit

Az a mozgalom, amely célul tűzte ki, hogy a Nemzeti Stadion Óbudán épüljön fel, nagy lépéssel jutott ismét előbbre. Az óbudai *Nemzeti Stadion Bizottság*, amelynek élén *Botzenhardt* János dr. kormányfőtanácsos, örökös törvényhatósági bizottsági tag fejt ki lankadatlan tevékenységet, albumban foglalta össze a Stadion érdekében eddig kifejtett munkásságának eredményét és ismerteti jövendő terveit, ezuttal már

a Stadion költségeinek gondos és számszerű mérlegelésével.

A könyv a napokban hagyta el a sajtót, és a *Budai Napló*-nak módjában áll, hogy az abban felsorakoztatott uj szempontokkal megismertesse olvasóit.

A Stadion Óbudán való elhelyezésének gondolatát 1929-ben vetette fel az *Országos Közegészségügyi Egyesület* gyülésén *Buday* Gyula testnevelési tanár, aki *a Nemzeti Stadion helyéül az Aranyhegytől délre, a város felé eső kaszás-dülői rétet jelölte meg.* A gyülés ezt az elgondolást *egyhangúlag* tette magáévá. Négy évvel később már ott szerepel ez a terv a Szent Gellért szállóban rendezett városrendezési kiállitáson is. *1934-ben bekapcsolódik a mozgalomba Buda lelkes rajongója, József Ferenc dr. királyi herceg* és az ő fővédnöksége és *Gerlóczy* Zsigmond egyetemi tanár elnöklése alatt megtartott nagyszabású értekezlet

az aranyhegyi megoldás mellett foglalt állást

egészségi és sport szempontból egyaránt ezt tartva legmegfelelőbbnek. Ebben a nagy vitában, amely egyhangú állásfoglalással végződött, résztvett *Lamotte* Károly alpolgármester is.

Első helyre tette a felmerült tervek közül az óbudai aranyhegyi megoldást a *Magyar Mérnök és Építész Egylet*, továbbá a *Budapest Fürdőváros Egyesület is.* Ennek helyességét hangoztatta a parlamentben egy interpellációra adott válaszában *Hóman* Bálint kultuszminiszter, a főváros törvényhatósági bizottságában pedig *Vörösváry* Miklós dr. *Kuncze* Lajos dr. és *Orova* Zsigmond dr. bizottsági tagok szólaltak fel több izben is amellett, hogy a Nemzeti Stadiont Óbudán épitsék fel.

Ilyen előzmények után hivta össze ez év juliusában *Botzenhardt* János elnök azt a nagygyülést, *amelyen megjelent és felszólalt József Ferenc királyi herceg is.*

— A Stadiont — mondotta többek között a királyi herceg — egyesült erővel ott kell felépiteni, ahol legalkalmasabb erre a hely. Különböző helyekről volt szó. Megnéztem az összeseket, *megnéztem az Aranyhegyet is. Ez a hely rendkivül alkalmasnak látszik és igen sok szempont szól mellette.*

Hosszú, beható vita indult meg, amelyben részt vettek: *Martin Gyula, dr. Réthly Antal, dr. Aujeszky László, Bacsó Nándor, dr. Scheff (Dabis) László, Lukachich Géza altábornagy, dr. vitéz Benárd Ágoston, dr. Petracsek Lajos, dr. Hüttl Károly, dr. Miklós Ferenc, dr. Nagy Emil, Rotter Lajos, Gerlóczy Zsigmond dr., Nagy Lajos dr., Pólya Antal* és *Andréka Károly.*

Ezeket a felszólalásokat gyüjtötte egybe és adta ki most könyvalakban az *Óbudai Nemzeti Stadion Bizottság*, azokkal a hozzászólásokkal együtt, melyek ebben az Óbudára annyira fontos kérdésben ujabban hangzottak el. Ezek közé tartozik elsősorban dr. *Hanthy*-Haidekker János előljáró véleménye, amely bizonyára kellő sullyal esik mérlegbe a nagy kérdés eldöntésénél.

Hanthy Haidekker János dr., III. kerületi előljáró

a következőket mondja:

— A Magyar Nemzeti Stadion felépitése nemzeti szempontból oly nagy jelentőségű, hogy annak megoldásánál kizárólagos törekvés csak az lehet, hogy annak ott és oly módon kell felépülnie, hogy méltóan képviselhesse a magas szinvonalon álló nemzeti sportot és magyar kulturát. *A feladat sürgős és időszerű.* És ha már megfelelő pénzügyi fedezet hiányában a gyakorlati végrehajtást nem lehet megcsinálni, akkor

legalább a hely tekintetében kell az elvi elhatározásának mielőbb létrejönnie.

— A *József Ferenc* királyi herceg elnöklete alatt Óbudán megtartott Stadiongyülésen szakemberek, sportemberek és tudósok a legkülönbözőbb szempontból tárgyalták a Stadion ügyét és kimutatták, hogy a Nemzeti Stadion elhelyezésére kiszemelt területek közül ugy fekvése, mint levegője, valamint a sportszerüség és a közlekedés szempontjából is

a legmegfelelőbb az aranyhegyi megoldás.

Az *Aranyhegy* páratlan szépségű környezete különösen kitünő hatást fog kiváltani az olimpiász látogatására ideérkező idegeneknél. Az aranyhegyi megoldásnál emellett az *összes sportok számára a követelményeknek megfelelő megoldást biztosithatjuk.*

— Tekintve, hogy ez a megoldás az egész ország érdekeit szolgálja,

minden tárgyilagos tényező a döntésnél csak az óbudai megoldás mellett foglalhat állást. —

Nekem, mint a III. kerület előljárójának, különös örömömre szolgál, hogy a tudósok, a sport- és szakemberek épen az aranyhegyi megoldást ajánlják, mint legmegfelelőbbet és leggazdaságosabbat. Meg vagyok győződve, hogy a Nemzeti Stadionnak Óbudán való felépitése a III. kerület fejlődésére *soha nem remélt óriási hatással lesz és ennek a nagy városrésznek a jól megérdemelt fejlődését siettetni fogja*

Dr. *Pólya* Antal pénzügyi főtanácsos III. kerületi adófelügyelő nagy szakértelemmel állapitja meg, hogy

az aranyhegyi megoldás épitési költsége lényegesen olcsóbb, mint bárhol másutt,

mert a drágább vasbeton felszini-épités helyett basott Stadionnal kell itt számolni. *De a telekár is legkevesebb, egy huszadrésze annak, mint például Lágymányoson, a Népligetben, a Vizafogónál, vagy másutt. Ez a különbözet már a telekárban is milliókat jelent.* Azonfelül nagy költséget okozna mindenütt a töltési és épitési anyag odaszállitása. De ami a legfontosabb: *korlátlan terjedelemben áll rendelkezésre a terület.*

A sport elleni bűn — hangsulyozza Pólya Antal — indokolatlan pazarlás lenne más helyen épitendő stadionra óriási összeget áldozni akkor, amikor hetvenöt milliós deficittel számol a pénzügyminiszter és annyira nincs pénz a városnál, hogy emelni kell a víz, a villany és a villamos árát és csökkenteni kell az alkalmazottak járandóságait.

Pénzügyi, egészségügyi, terjedelmi, sportszerüségi, meteorológiai, szépészeti, történelmi, biztonsági, gyakorlati, méltányossági és közlekedési szempontból is a Stadion csak az Aranyhegyen épülhet fel!

Megszólaltatja még a *Stadion Bizottság* a maga igaza mellett *Páva Vajna* főbányatanácsos, főgeológust és *Csáktornyay* Lajos sportorvost is. Azután részletes tervek alapján a *következő költségvetést dolgozta ki:*

Telkek megszerzése 750.000, földmunka, vasbeton alapozás, hármas tribün, uszómedence, mellék-tribünök 1,850.000, talajviz elvezetés, alagcsövezés, csatornázás, belső utépités, vizvezeték, kerités, kertesitès 900.000, bevezető utak 320.000 és közcsatorna a Dunáig 280.000 pengő.

Összesen 4,100.000 pengő.

Jövedelmező közlekedési befektetések: a MÁV. esztergomi vonala óbudai állomásának kibővitése 200.000, HÉV-szárnyvonal kiépitése a Stadionig 350.000, a BESZKÁRT Bécsi-uti vonalának kiépitése 1,300.000, a Stadiontól Óbuda fejlődésével kapcsolatosan szükségessé váló utépitési költségek 2-220.000 pengő.

A Stadion költségeinek végösszege tehát 8,170.000 pengő.

Hangoztatják a Stadion megépitésének sürgősségét is. Ez azonban indokolatlan. 1940-ben Japán, 1944-ben Finnország rendezi meg az Olimpiászt, *sürgősségről tehát nem lehet szó.*

Annál inkább a hely mielőbbi kijelöléséről, nehogy az más célra beépüljön és a területet később drágán kelljen kisajátitani, esetleges költséges lebontásokat végezni.

A hely kiválasztásánál nem a mai állapot alapján kell dönteni, hanem számolni kell azzal, hogy amikor az olimpiász megrendezése szempontjából Magyarország szóba kerül, már minden valószinüség szerint *készen lesz az óbudai hid is, továbbá a közlekedési hálózat megreformálása.*

*

Kedden délben népes óbudai küldöttség kereste fel *Szendy* Károly polgármestert, hogy kérje a Stadionnak Óbudán való felépitését. A küldöttségben az összes városházi pártok képviselői résztvettek. Ott volt *Andréka* Károly, *Botzenhardt* János, *Hüttl* Károly dr., *Martin* Miklós ny. iskolaigazgató, *Miklós* Ferenc dr., *Orova* Zsigmond dr., *Pólya* Antal adófelügyelő, *Toperczer* Ákosné és *Vörösváry* Miklós. A küldöttség kifejtette a polgármester előtt azokat a megdönthetetlen adatokat, melyek az óbudai megoldást parancsolják. *Szendy* polgármester válaszában elismerte az érvek helyességét, hangsulyozta azonban, hogy a kérdés megoldása elsősorban az OTT hatáskörébe tartozik.

De — fűzte hozzá — ha *a telektulajdonosok telekmegajánlások révén rendelkezésre bocsátják a Stadion elhelyezésére alkalmas földeket,* ugy tehát, hogy azokat a fővárosnak ne kelljen megvásárolni, akkor lehet a kérdéssel foglalkozni.

Leányaink uj otthona, a Szilágyi Erzsébet-leánygimnázium

Irta: **Keöpe Viktor dr.**

A Krisztina-város barok templománál pár, ha nem is régi, de patinás ház mellett elhaladva, már messziről feltünik az uj *Szilágyi Erzsébet* leánygimnázium palotája. Hatalmas, tömbalakja, élénk piros téglafalaival, fehéren ragyogó ablaksoraival, mint az uj élet, az uj jövő tekint le hozzánk.

Széles kapuján belépve, az épület tágas előcsarnokában vagyok. Nagy, fekete oszlopok támasztják alá a hófehér mennyezetet. Ez nemcsak gyülekezőhely, de *ruhatára is az intézetnek.* Fehér vasfogason függnek a kabátok, osztályok szerint elkülönitve. Széles, kényelmes lépcsőn haladok felfelé. Ez is világos, egész külső fala üveg. A folyosók is tágasak, világosak. Az ember szinte érzi, hogy a tervezésnél milyen szerető gonddal foglalkoztak és vitték diadalra a modern higiénia három követelményét. *Mindenfelé levegő, világosság és napsugár.*

Barátom, az intézet tanára, büszkén mutatja az ablaksoros nagy, világos tantermeket. Hasznos és érdekes ujitásokat is láttam. Nemcsak minden kivánalomnak megfelelő fizikai és vegytani előadótermek vannak, de azokat ugy szerelték fel, hogy mindegyik tanuló egyszerübb kisérleteket, vagy kémiai gyakorlatokat asztalánál is végezhet. Pompás a rajzterem is. Homlokfala végig üveg. És milyen csodás képet tár elénk: a történelmi emlékekkel teli Vár pompás látképét.

Gyönyörködve nézem a kor minden igényének megfelelő nagyszerű iskolát. Jóleső büszkeséggel szemlélem az eleven, nyüzsgő lánysereget, a jövő honleányait, akiknek lelkén át kell, hogy újraébredjen ragyogó, boldog Nagymagyarországunk.

Nézem és csodálatosképpen szivem nem tud azzal a lelkesedéssel átmelegedni, azzal a gyönyörrel megtelni, ami minden igaz magyart el kellene, hogy öntsön.

Mintha valami hiányoznék. Hiányzik valami és nem tudom, hogy mi. Tekintetem ismét végigfut a ragyogóan fehér falakon, a széles levegős folyosókon, a matrózruhás lányseregen — mig észre nem veszem, hogy mi is bánt.

Fájó ürességet érzek, ürességet, amely a szivig hat. Ne gondolja senkise, hogy nem tudom, hogy a csupasz falakra képek, metszetek, rajzok kerülnek. Érzem, tudom, hogy a magyar történelem fenséges jelenetei itt is meg fognak elevenedni, hiszen anélkül magyar iskola el sem képzelhető. A magyar női lélek virágoskertjének, szines álmainak, a sokféle pompás szövésnek, himzésnek, varrottasnak bizonyára itt is meglesznek a méltó képviselői.

Ez mind meglesz — és mégis csak érzem a fájó ürt!

A nagyszerű iskolát bátran mutogathatjuk mindenkinek, bármelyik külföldinek is. Az mind csak elismeréssel, dicsérettel fog róla nyilatkozni. *Ezt a nagy költséggel felépitett gyönyörü intézetet nyugodtan el lehetne tolni a világ bármelyik nemzetközi tájára, az mindenüvé beleillenék.*

És mégis...

A nemzetközi, modern, higiénikus iskolának nagyszerű alkotása ez a palota, de nem magyar. Hiába van itt fény, levegő, napsütés: a fény, a levegő, a napsütés nem magyar! De a matrózbluzba bujtatott lánykák sem elevenitik meg a magyar gondolatot, a magyar lelket, a magyar érzést, mint ahogy ez a pompás épület sem.

Mért nem lehetett ezt az iskolát, mint a lélek fejlődésének melegágyát itt Magyarországon *magyar* izben felépiteni. *Miért kell annak nemzetközi, érzésnélküli, átlag palotának lenni? Miért nem tudjuk mi, magyarok sokezeréves kulturánk szines hajtásait érvényre juttatni?* Miért nem tudjuk mi annyira szeretni a sajátunkat idehaza, mint az oláhok az összeszedett stilusukat Erdélyben, ahol gombamódra nőnek az oláhos izü házak?

Milyen szép lett volna, ha a magyar ruhás lánykáink szép székelyes kapun lépnek be a magyaros izt, magyar lelket, magyar érzést és szeretetet visszatükröző iskolába. Ha a tanárok nehéz munkáját ebben a hazafias irányban minden oszlop, minden fal, minden könyöklő és lépcsőkorlát is elősegitené.

Azt senkise higyje, hogy modern, nagy épületet nem lehet megoldani magyaros izben. Azt csak azok mondhatják, akik a kis székelykapunál, vagy magyar kertesházánál nagyobbat nem láttak. Mert igenis lehet a mi hazai stilusunkban bármilyen nagyszabásút is alkotni. Hogy csak egyet mondjak, méltoztassanak megtekinteni a Baár-Madas gyönyörü lányiskolát a János kórházzal szemben.

A magyarosságot mindenütt érvényre lehet juttatni. Csak szív, szeretet és lelkesedés kell hozzá!

TÜZELŐANYAGOT TORMA ÜZLETEIBEN
BUDÁN I. ALAGUT-UTCA 4.
LEGJOBBAN — LEGOLCSÓBBAN I. GELLÉRTHEGY-U. 1. Tel.: 1-552-78

A budavári koronázó főtemplom hangversenye Szolnokon

A Szolnoki Kat. Nőszövetség meghivására a budavári koronázó főtemplom 110 tagu ének és zenekara *Sugár* Viktor kormányfőtanácsos vezényletével kitünően sikerült hangversenyt rendezett a szolnoki szegény gyermekek felsegélyezésére. A hangverseny a szinházban volt, amelyet erre az alkalomra megtöltött Szolnok város szine-java. Estélyiruhás hölgyek, ünnepi és egyenruhás urak jöttek össze, hogy ruha és cipő jusson a szegény didergő gyermekeknek.

Ennek a gondolatnak jegyében üdvözölte *Lévay* Gyula dr. szolnoki h. polgármester a hangversenyző ének és zenekart. Ezt célozta *Koudela* Géza beszédje is, aki arról beszélt az ő kedves közvetlen modorában, hogyan kell zenét hallgatni, hogy a zene ne csak szórakozás, hanem a szív nemesitése és az élet tartalma legyen.

A műsoron ének és zenekari müvek és szólószámok szerepeltek, amelyeknek előadói voltak: *Senyei Szabó Ilonka* egy *Rossini*-áriával, *Thury* Gizella *Antalffy* Vilmos Ave Máriájával, *Lenhardt* Aranka kari szólókkal, *Malky* Győző és *Lacsó* István *Boldogasszony anyánk* előadásával és *Mezey* Zsigmond Mozart-áriákkal. Mélységes hatást keltett P. *Szabó* Polykárp ferences plébánosnak ének és nagyzenekarra irt Tu es Petrus-a, a mü szerzőjét 20 éves papi jubileuma alkalmából is melegen ünnepelt a közönség. *Keménv* László tanár nagy sikert aratott *Gyula deák* Liszt-költeményének elszavalásával.

A műsor legkiemelkedőbb száma *Liszt Esztergomi miséje* volt, amelyet tökéletes interpretálással adott elő a kiváló együttes *Sugár* Viktor biztos kezü, nyugodt vezényletével. A vidéki városban szokatlanul nagyszabásu hangverseny megrendezése P. *Szabó* Polykárp érdeme.

*

Kovács György dr. járásbirósági elnök ünneplése

A *Budai Ügyvédek Egyesülete* a Budai Birák, Közjegyzők és Ügyészek társaságával karöltve november 11-én, szerdán este a krisztinatéri *Zöldfa* vendéglőben társasvacsorát rendezett, amelyen *Kovács* György dr. járásbirósági elnököt ünnepelték abból az alkalomból, hogy a *kuriai biró cimet nyerte el.*

A társasvacsorán megjelent a birák és közjegyzők számos kitünősége mellett a budai ügyvédtársadalom legtekintélyesebb része is. *Száznál többen vettek részt a vacsorán* és irták alá az ünnepeltnek átadott emléklapot.

Az ünnepi pohárköszöntőt *Kozma* Jenő dr., a Budai Ügyvédek Egyesületének elnöke mondotta. Felszólalt még *Pajor* Rezső dr. társelnök, *Gerlóczy* Endre dr., az Ügyvédi Kamara másodelnöke, *Zboray* Gyula dr. ügyvéd, *Fodor* Antal dr. királyi közjegyző és több más szónok is. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet és a budai birák és ügyvédek harmonikus együttműködésének további megerősödésére üritette poharát. A társaság ezután a legjobb hangulatban a késő éjszakai órákig maradt együtt. *(N. B. dr.)*

*

Olvassa **Balassa József** kitünően szerkesztett lapját a **PÉNZVILÁGOT**

Mi ujság a városházán?

A Hév. igazgatósága megkezdte a környékforgalmi szakértekezleteket, melyeknek célja Budapest-környék idegenforgalmi szervezetének uj kiépitése. Az értekezletre természetesen az érdekelt környékbeli községeket is bevonják. Igy az első alkalommal a csepel—rackevei vonal községei vettek részt a környékforgalmi szakértekezleten, melyen Perczel György vezérigazgató elnökölt.

A főváros idegenforgalmi fényképpályázata az idén is nagy sikerrel járt. 121 pályázó 1100 felvétellel vett részt. Kovácsházi Vilmos tanácsnok elnöklésével döntött a zsüri a dijak odaitéléséről. A 400 pengős első dijat Haar Ferenc: Kilátás a Bazilikából, a 250 P-ős második dijat Boór Dezső Istenhegyi-út kilátással, a 150 pengős harmadik dijat Thiring László: Esős idő cimü képe nyerte. Odaitélésre került még két 100 pengős és több 80, 50, 30 pengős dij.

A Magyar Városok Országos Szövetsége december 10-én tartja közgyülését Szendy Károly, Budapest polgármesterének elnöklésével. A közgyülés tárgysorozatán több érdekes propléma kerül megtárgyalásra, igy a napirenden szerepel a városrendezési törvényjavasiat is.

A polgármester egy két évvel ezelőtt kiadott rendeletében ugy intékedett, hogy oly esetekben, amikor csatornázási és utburkolási járulékok fizetési meghagyásai a feleknek nem kézbesithetők, a járulékok telekkönyvileg biztositassanak. Ebben az ügyben a polgármester most ujabb rendeletet adott ki, melyben ezt hatályon kivül helyezi. A főváros érdekeit szolgáló előzetes ranghelybiztositásra vonatkozó intézkedés hatályon kivül helyezése szükségessé teszi a kézbesitésekkel évekig tartó kisérletezéseknek kiküszöbölését. A polgármester felhivja a számvevőség figyelmét arra, hogy a fizetési meghagyásokkal mindenkor a vonatkozó szolgálati utasitások értelmében járjon el és az utasitásokban foglalt határidőket pontosan tartsa be, mert igy az előzetes ranghelybiztositás szükségessége ritkán vagy alig fog előfordulni.

Buda nagy kérdései a főváros költségvetési vitájában

III.

A székesfőváros költségvetési vitája a megszokott tárgyilagossággal folytatódott. Murca szónok felszólalása bizonyságtétele volt a megértésnek és szeretetnek, amellyel a főváros parlamentje a város vezetői, intézményei, alkalmazottai és polgárai iránt viseltetik. Különös örömmel állapitjuk meg, hogy Buda hosszú éveken át mostohán kezelt problémái most már fokozott megértéssel találkoznak.

Őskeresztény katakombák az uj Szent János kórházban

A közegészségügyi költségvetés során *Mohaupt* Gyula, a közkórházi személyzet kérdéseivel foglalkozva, elmondotta, hogy az Uj Szt. János kórházban őskeresztény katakombákat talált, gőzfűtéses csövekkel, csatornákkal súlyosbítva. Ezekben lakik az ápoló személyzet. Ezzel kapcsolatban emberibb elhelyezést sürget számukra. Majd a maga és *Gáldy* biz. tag. nevében a következő inditványt nyujtja be:

Bővitsék ki a Szent Margit kórházat

„A székesfőváros törvényhatósági bizottsága felkéri a polgármestert, hogy a III. ker. *Szent Margit* közkórház fülészeti, belgyógyászati és sebészeti osztályainak kibővítéséről, illetve a kórház férőhelyeinek a jelenlegi 143 ágyról 300 ágyra való kibővítéséről a legcélszerűbben gondoskodjék."

Autóbuszt a fürdőkhöz

K. Császár Ferenc autóbuszjáratokat sürget a Lukács- és Császárfürdőkhöz és hiányolja a *Gellérthegygyel* való összeköttetést, ahová csak gyalog lehet feljutni. A *Jánoshegyre, a pálvölgyi barlang*hoz is csak magánvállalatok fuvaroznak. Ezután a *Rudas-fürdő* fejlesztéséről szólt. Helyteleníti a Rudas teljes lebontására és a Tabánba való áthelyezésére felmerült tervet, ami — szerinte — három és félmillió pengőbe kerülne. Ennek egyébként is sulyos akadályait látja. A Rudas vize nem tárolható és legfontosabb gyógyalkatrészei éppen akkor hatnak, amikor felszabadulnak. A fürdőt tehát ott kell venni, ahol a viz van. Szükségét látná, hogy a Rudashoz 14-16 szobát építsenek, ugyszintén vendéglőt. Ezen kérdéskomplexumon felül foglalkozzanak — mondotta — azzal, hogy a Tabánnal is kell valamit csinálni.

A tabáni gyógyszálló egész Európából ide vonzza a betegeket

Boros László, ugyancsak a Rudas kérdéséről szólva, ugy tudja, hogy amit Császár Ferenc a Rudas-fürdő kibővítéséről és a tabáni gyógyszállóról mondott, az már elhatározott, sőt végrehajtás alatt levő terv. Sürgeti beszéde további folyamán a 2-300 szobás tabáni gyógyszálló felépítését, amely *Európa valamennyi országából, a betegeket ide tudná csábitani.*

A szállodakérdéssel foglalkozott költségvetési beszédében *Gandy* Jenő is, aki a tabáni luxusszálló megépítésénél a magánvállalkozást szeretné bekapcsolni. Egyben azonban szükségesnek tartaná, hogy a Gellért-szállodára egy ötödik emeletet húzzanak.

Meg kell épiteni a Gellérthegyre a siklót

Tauffer Gábor idegenforgalmi kérdésekről szólva, panaszolja, hogy az idegennek még azt sem nyujtjuk, ami rendelkezésünkre áll. A Gellérthegyre a feljutás oly fárasztó, hogy nemcsak az idegenek, hanem a pestiek sem merészkednek fel, tehát vagy autóbuszjáratot kell indítani, vagy *megépíteni a tervezett siklót.* Majd a Svábhegy és Jánoshegy könnyebb hozzáférhetőségét sürgette.

A benyujtott indítványokra *Salamon* Géza tanácsnok adott választ. A Szent Margit-kórház kibővítésére vonatkozólag kijelentette, hogy az átfogó kórházprogrammban ez is szerepelni fog.

2000 pengő barlangkutatásokra

A következő szakasz vitájánál *Kubakovits* József a pálvölgyi, szemlőhegyi, ferenchegyi barlangkutatások előmozdítására nyujtott be indítványt.

Némethy Károly tanácsnok felszólalása után a közgyülés 2000 pengőt szavazott meg e célra.

EGYESÜLETI ÉLET

A Budai Katholikus Kör Wolff Károly-emlékünnepe. A Budai Kath. Kör nov. 16-án este kegyeletes ünnepet tartott Wolff Károly emlékére. A diszterme megtöltő közönség élén a budai társadalom számos előkelősége is jelen volt, igy Vargha Imre, a legfőbb állami számvevőszék elnöke, Mészáros János, érseki helytartó, továbbá dr. Csilléry András, a keresztény községi párt elnöke, Mojzer Imre táblai tanácselnök. Az emlékbeszédet Gévay-Wolff Nándor ny. államtitkár, társelnök mondotta, utána felavatták Wolff Károlynak Hoffmann Géza festőművész által festett képét. Mally Győző, az Operaház tagja énekelt ezután operaáriákat Kisfaludi Melanie zongorakiséretével. Lengyel Gabriella, hegedűművésznő és Mojzer Margit operaénekesnő nagy hatásu számai után dr. Szőke József itélőtáblai tanácselnök mondott záróbeszédet, amelyben Wolff Károly elveinek követésére buzditotta a hallgatóságot. A Hymnusz eléneklésével végződött a kegyeletes ünnepség.

A III. kerületi Keresztény Tanügyi Bizottság kulturestét rendez november 19-én, csütörtökön este félhat órakor a *Keresztény Társaskör* nagytermében (Korona tér 2) *Bednárz* Róbert dr. prelátus, központi elnök a Bizottság célkitűzéseiről beszél. *Dr. Balanyi* György egyetem tanár, kegyesrendi főgimn. igazgató a mai Spanyolországot ismerteti. *Petry* Kató, a m. kir. Operaház tagja Erkel, Liszt és Kodály műveiből ad elő, zongorán kiséri *Szepessy* Erzsébet. *Móra* László író, főv. iskolaigazgató legujabb költeményeiből ad elő és *Lázár* Klári zongoraművésznő előadja Chopin As dur balladáját. Műsor után vacsora, amelyre 1 pengő 10 filléres vacsorajegyek *Farkas* János kartársnál kaphatók.

Titl Lipót ünneplése. Az Első Budai Polgári Betegsegélyző és Temetkezési Egylet november 15-én délután diszülés keretében ünnepelte *Titl* Lipót tagtársát, aki ezen a napon töltötte be életének 90-ik évét. A diszgyülésen megjelent nagyajtai dr. *Kozma* Jenő, az egylet fővédnöke és dr. *Vezér* Károly h. elnöljáró, az Egylet diszelnöke is. *Titl Lipót* munkás tagja a budai polgárságnak. *Az egylet alapitása, 1883 óta működő tagja az Első Budai Betegsegélyző és Temetkezési Egyesületnek. Szemerédy* Elemér elnök megható szavakkal méltatta érdemeit, valamint azon 12 tagét is, akik már több, mint 40 éve tagjai az egyletnek. Érdemeiket a diszgyülés jegyzőkönyvben örökitette meg s az egybegyült egyleti tagok s hozzátartozóik ajándékaikkal halmozták el az ünnepeltet, akit nagyon meghatott a szeretetnek ez a meleg megnyilvánulása.

—

Megkezdődik a téli társasélet. A Budapesti Egyetemi Atlétikai Club társadalmi szakosztálya november 28-án rendezi ezévi első bálelőkészitő teáját a Gellért-szálló márványtermében. Az ujjászervezett rendezőség élén vitéz *Tóth* László, *Csik* Ferenc és *Szentpétery* János állanak. Meghívóigénylés: XI., Fehérvári-u. 16. T: 2—586—48.)

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Rovatvezető: TÁBORI KORNÉL

Propaganda-előadások vidéken a budai gyógyfürdők érdekében

Irta: *Dr. Nemes J. György*

Mindazt a sok cikket, melyet a belső fürdőpropaganda érdekében saját szerény személyemben is papírra vetettem, fokozottan látszik igazolni a külföldi valuták leértékelésének problémája. Ma, amikor potom 140 pengőért hirdetnek — utiköltséggel és autókárokkal együtt — egyheti róma—velencei fortait-utazást, kétségtelen, hogy a külföldi fürdővendégek dömping árkedvezményeket hajszoló rétege meggondolja, hogy a drága pengőcsekkeket vegye-igénybe hosszabb budapesti fürdőkúrákra.

De mindettől is eltekintve, minden országos fürdőcentrum idegenforgalmának alfája a belső idegenforgalom és én igen kórosnak tartom, hogy nálunk, ahol még sok-sok balneológiai követelmény pótlásra, fejlesztésre szorul (kurszalon ivócsarnok, térzene, fedett kolonnád, diétás csarnok stb.) a hazai belső idegenforgalom elhanyagolásával mindjárt a látszólag jobb valutáju idegenek beszervezésére gondoltak a funkcionáriusok.

A látszateredmények csalókák. Nincs biztosabb, mint a hazai orvosok és a hazai betegek megnyerése. Jöhet határzavar, valutaleértékelés, konkurrenciák egész sora s akkor a hazai beteganyagra sem alapithatunk, ha a külföld elmaradt, a divatból mi kimaradván... Láttam nemrég Olaszország Karlsbadjában, Montecatiniben, hogy a relativ kevés számú külföldi kurázó mellett hány és hány tizezer olasz polgár vonult ki reggelente fanatikusan ivókurázni a konyhasós langyos forrásokhoz. Igaz, hogy 46 millió olasszal szemben negyedannyi magyarral kell számolnunk s annak is nagy hányada külföldrajongó. De jobb megszervezés esetén a mi hinterlandunk is nagy fürdőpublikumot tehet ki.

Ebben a tekintetben a háboru előtti időkre mutatok, mikor a Császárfürdő és az Erzsébetsósfürdő tele volt a jó vidék beteganyagával. Lehet, hogy nagyobb és gazdagabb volt az ország, de az orvosi propaganda is intenzivebb és jobb volt, fürdőink és a vidék orvosai között a kooperáció teljesebb és familiárisabb. Pedig akkor is volt Karlsbad és Franzensbad.

Igaz viszont, hogy a Csonkaháza balneologiai értékeit ma mindjobban kiaknázzák, Pávai Vajna furója felhozta Debrecen, Hajduszoboszló hőforrásait, minden nagyobb centrumnak meg van a maga fürdőalkalma és tulajdon fővárosának gyógykincseit is konkurrens féltékenységgel tekinti. Ámde ezt kölcsönös orvosi jóindulattal csereakciók keretében lehetne lebonyolitani — ugy a propagandatevékenység, mint a beteganyag tekintetében.

Utalok ebben a tekintetben egy külföldi javaslatra: Mollinary francia tanár elnevezésére: „thermoclimatische social" néven próbált mintegy három évvel ezelőtt nálunk akciót inditani elgondolásának, mely szerint egyes országok között is fürdőhelyi indikációk szerint cserélődtek volna ki az arra rászorulók. Nekünk bőven lévén hőforrásaink, ide rheumások jöttek volna s azok helyébe tőlünk alpinklimára valók utaztak volna idegenbe stb. Ha nem is ilyen értelemben, de feltétlenül ki lehetne cserélni a budapesti publikumot a vidékivel, igy például a szoboszlói jódforrásokra pesti beteganyagnak volna szüksége stb.

Mindenesetre azonban módot kellne nyujtani arra, hogy a vidéki orvostársadalom és a művelt közönség illusztrált szabadelőadások utján, a szó rábeszélő ereje révén ismerje meg ujabb gyógyértékeinket, a főváros uj forrásait, azok gyógyenergiáját a legujabb tudományos buvárlatok eredményeinek tükrében. Mert valljuk be, egyetemi éveink eltelte óta hihetetlen teoria-tömegek és kisérletek léptek fel a biochemia és hydrologia terén és pl. a belső szekréciós mirigyek és anyagcsereforgalom tekintetében egész uj megismerések vannak a fürdő- és ivókurahasználat kapcsán, melyek azok gyógyértékeit egész uj megvilágitásba helyezik, — a rádióaktivitásról nem is szólván.

Egészen jól elképzelhető volna, hogy pl. hetente más és más városban rendezne a budapesti Központi Gyógyhely Bizottság az illető helyi orvosszövetség szerve utján ugy az orvosoknak, mint a művelt nagyközönségnek vetitettképes egészségügyi előadást, a budapesti gyógyforrások geologiai, történelmi és gyógyhatástani adatainak szines, propagandativ felsorolásával és az általános utazási, elhelyezkedési, kurahasználati tudnivalók megadásával. Ugyanakkor a vidéki fürdővárosok Budapesten viszonoznák a fürdőügyi ismeretterjesztő előadásokat.

Ez csak első állomása lenne a belső propagandának, melyről ugy tudom komoly terv áll készen. Nemcsak utazási és megszállási kurák lehetségesek a hazai publikumnak, de rámutatunk arra a nagy hiányra, hogy menynyivel, de mennyivel több fürdőző és ivókurázó akadna magából a fővárosi lakósságból és a vidékről felutazó, üzletileg, vagy látogatóba jövő publikumból is, ha kellő belső propaganda hivná fel a figyelmét arra, hogy a felmelegített fürdőszobai viz mégsem gyógyitó hőforrás és a mesterséges karlsbadi só sem természetes ivógyógy-ásványviz!

De erről a kérdésről engedtessék meg máskor bővebben beszélnem. Mert csak ismételten ráakartam mutatni, mint könnyen kivihető propaganda eszközre: a vidéki előadásokra, a budapesti gyógyfürdők és kurák vidéken való intenzivebb elismertetése érdekében.

A Tabán problémája

A Budapest Fürdőváros Egyesület november 19-én, csütörtökön 6 órakor a Szent Gellért-gyógy szálló hangversenytermében ülést tart, amelyen *Fischer* József épitészmérnök, kir. tanácsos előadást tart ezzel a cimmel: *„A Tabán rendezésének problémája."*

József Ferenc dr. kir. herceg külföldi útja

A *Budai Napló* értesülése szerint dr. *József Ferenc* kir. herceg, mint a *Budapest Fürdőváros Egyesület* elnöke hosszabb külföldi utra megy és Európa északi államaiban

személyesen tart előadásokat Magyarország idegenforgalmi értékeiről, elsősorban a budai gyógyfürdőkről.

Ismeretes, hogy Skandináviában milyen sok a reumás beteg és hévizeink gyógyitó hatását épen ott érdemes alaposan ismertetni.

A királyi herceget *Szviezsényi* Zoltán min. tanácsos, a Fürdőváros Egyesület alelnöke fogja elkisérni és ugyancsak tájékoztatni fogja fürdőinkről a skandináviai közönséget és az orvosi szaköröket.

Tormay államtitkár előadása

Nagyon érdekes vitaestét rendezett a Rotary-Klub az idegenforgalomról. Dr. Nagy Emil elnökölt és dr. Tormay Géza államtitkár, mint az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnöke ismertette szines és komolyértékü előadásban az állami hivatali intézkedések hosszu uj sorozatát az idegenforgalom érdekében. Rajta kivül az Idegenforgalmi Hivatal részéről még dr. Válkay Bertalan és dr. Bogsch Aladár alelnökök, továbbá a Fürdőváros Egyesület részéről Zilahy Dezső igazgató szóltak fel, majd Quittner Ervin, Münnich Aladár, Kresz Károly, Koós Zoltán, Harsányi Jenő (IBUSz), dr. Balkányi Kálmán, dr. Ripka Ferenc és Serbán Iván rotaristák egészitették ki értékes felszólalásaikkal a vitaest anyagát. A felszólalásokat nemsokára folytatják Balkányi inditványára külön Rotary-ülésen.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában
II., ISKOLA-U. 27. SZÁM.

Nemzetközi idegenforgalmi ülés Budapesten

A világ egyik legjelentősebb idegenforgalmi szervezete Budapesten tartja legközelebbi ülését, november 21-től 26-ig, alkalmasint Sir Francis Towle elnökletével. Towle Anglia legnagyobb szállóinak vezére, egész sor hotel igazgatóságának elnöke és több nagy vasuti vállalat irányitásában is előkelő szerepe van.

Az Alliance Internationale de l'Hoteliére egyik alelnöke, Marencich Ottó hivta meg Budapestre a hotelvezéreket és maga is fontos inditvánnyal szerepel a tárgysorozatban. Főkép a magyar ifjuság külföldi elhelyezkedését célozza a javaslat, aminek akadályait eddig a cserealkalmazásban nyelvünk elszigeteltsége miatt nehéz volt elhárítani.

Fürdőügyi nagygyülés Budán

Az *Országos Balneológiai Egyesület* november 22-én, vasárnap délelőtt tartja gazdasági nagygyülését a Szent Gellért-szálló zenetermében. *Bánlaky* Géza elnöki beszámolóján kivül több referátum lesz s ezek közt főkép a magyar fürdők és üdülőhelyekről szóló, amelyet dr. *Tausz* Béla ad elő, tarthat számot általános érdeklődésre.

A rendes tárgysorozaton kivül megbeszélik a lefolyt szezon tanulságait és azokat a körülményeket is, amelyek az évad menetére előnyösen, vagy zavaróan hatottak. Fontos inditványokat is fognak tárgyalni a nagygyülésen.

SZINHÁZ

Bikfic tanár ur

A szinházi hét eseménye *Balázs* Sándor vigjátékának, a *„Bikfic tanár ur"*-nak nagy sikere volt a Magyar Szinházban. A romlatlan, tisztalelkü *Völgyi* tanár ur — őt hivják a tanitványai inkább becéző, mint gunynéven Bikfic tanár urnak — beleszeret a kisvárosi kávéház kasszatündérébe és el is jegyzi. A dologból nagy botrány lesz, a tanár ur a társadalmi erkölcs és a kari becsület megsértésének sulyos vádjával kerül a tanári konferencia elé. Az itélet lesujtó: *távoznia kell, el kell hagynia meghitt otthonát,* házát, kertjét; virágait és diákjait. Az utolsó pillanatban jön a mentő, *Sárika,* az uj énektanárnő személyében, aki rábirja a kasszatündért, hogy *„lépjen ki a tanár ur életéből."* A tündér bucsu nélkül hagyja el a kisvárost és Bikfic tanár ur megtalálja kései boldogságát Sárikában. A közönség lelkesen tapsolt a nagyhatásu darabnak és a szereplőknek, akik közül *Törzs* Jenő Bikfic tanár ur, *Titkos* Ilona a kasszatündér és *Vaszary* Piroska Sárika szerepében váltak ki ragyogó művészjátékukkal. A darabot *Törzs* Miklós, Törzs Jenő fia rendezte kitünően. (M. M.)

Lauri Volpi és Németh Mária a Városiban. Fényes külsőségek között tartották meg az *Aida* előadását a *Városi Szinházban,* az Operaház rendezésében. *Lauri Volpi* kezdeti indiszpoziciója lekü zdésével *ujból beigazolta világhirességét. Radames* szerepében nemcsak gyönyörü tenorjával, de szinészi alakitásában is tökéleteset nyujtott. *Németh* Mária *gyönyörüen énekelt,* ismét magával ragadva szép hangja varázsával előkelő hallgatóságát. *Amneris* szerepében *Némethy* Ellának volt jó estje, *Svéd* Sándor férfias, érces baritonjáról és *Székely* Mihály nemes basszusáról kell még megemlékezni.

Nagypál Béla.

A Kisfaludy Szinház nagy sikerrel hozta szinre az *„Egy asszony hazudik"* c. bünügyi történetet. A gyilkos urinő szerepében *Bölcsőföldi* Sári kiváló művészi alakitást adott. *Poór* Irén (szobalány) és *Fáskerty* Mária (szabónő) nagyon élethü volt. A nyomozó rendőrtiszt szerepét *Károlyi* István adta nagy hatással. *Sarlai* Imre (a gyilkos nő férje), *Földvári* Sándor (főkapitány), *Soós* Mihály (sofför) és *Makó* László (a portás élethü alakitásával) tünt ki az együttesből. Nov. 20-tól 26-ig a *Meseáruház* c. operett kerül szinre.

★

PALOTA MOZGÓ I. Krisztina-körut 155-157. Tel.: 1—566—05.
November 19-25-ig: *A szerelmes város* (Jan Kiepura parádés filmje, Buday Dénes zeneszerző dalaival.) *A fekete maffia* (főszerepben Georg O'Brien.)

Kérem a panaszkönyvet!

Levelek a Budai Naplóhoz.

Utcát Rothermere lordnak Budán!

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Az egész magyar nemzet helyeslése mellett tüzték ki az Oktogon nyolc sarkára az olasz nép nagy vezérének, *Mussolini* miniszterelnöknek nevét hirdető utcai névtáblákat. *Szendy* polgármester és a Közmunkatanács ezuttal, mellőzve minden bürokratikus nehézkességet, dicséretreméltó gyorsasággal intézkedett, amit lelkes örömmel vett tudomásul az egész magyar nemzet. *Mussolini* nemes alakja a nemzet szivének kellős közepén foglal helyet, nagyon megfelel tehát ennek, hogy a nevét viselő tér a pesti oldal szívének kellős közepén van.

Van azonban egy mulasztásunk, amelyre ennek kapcsán fel kell hivnom a figyelmet. A magyar nemzet másik nagy, önzetlen barátjának, aki legelsőnek szállt sikra a magyar igazságért, *Rothermere lordnak még mindig nincs utcája Budapesten.* Azt hiszem, meghallgatásra fog találni az az inditványom: nevezzenek el Buda egyik központi fekvésű helyén utcát, vagy teret *Rothermere* lordról és tegyék ezt ugyanazzal a gyors elhatározással és lelkes szeretettel, mint ahogy azt a Mussolini térrel tették.

Hűséges olvasójuk
Makláry Bencze dr.

*

Rosszabb mint Abesszíniában

— Levél a szerkesztőhöz —

Olvastam cikküket, amelyben rámutatnak arra, hogy boros embernek jó ut kell. Ebben igazuk van, de a józan embernek is szüksége van erre.

Mi Budafokon járó emberek igazán méltányoljuk azokat az idegenforgalmi érdekeket, amelyek valóban megkövetelik, hogy a borpincékhez vezető utak rendben legyenek. Ezenkivül azonban mégis szeretnénk, ha az egyes városrészekben is, például a Rózsavölgyben hozzákezdenének már az utépítésekhez. Olyan sártengeren kell átgázolnunk, amilyenről a városi embernek fogalma sincs.

Azt mondják, hogy Abesszíniában vannak csak ilyen utak, mint itt. De talán ott már csak voltak, mert ugy olvassuk, hogy az olaszok ott igen szorgalmasan építik már az utakat. Akkor bizony nálunk rosszabb a helyzet, mint Abesszíniában.

Kérem Szerkesztő Ur, tegye szóvá panaszunkat. Az Önök hangját bizonyára meghallják ott is, ahová a mienk nem jut el.

Mély tisztelettel vagyok

hűséges olvasója
H. V.

A BUDAI NAPLÓ

Budáért,
Buda fejlődéséért

és minden budai polgár érdekeiért harcol.

KÖZGAZDASÁG

Chorin Ferenc előadása a racionalizálásról

A Magyar Racionalizálási Bizottságnak a GyOSz nagytermében megtartott évi rendes közgyülésén Chorin Ferenc dr. titkos tanácsos, felsőházi tag igen érdekes elnöki beszédet mondott, a racionálizálás nagy jelentőségéről, amellyel szemben ma már egyáltalán nem helytálló az a kritika, hogy a munkanélküliséget súlyosbitja. Ezzel szemben az a valóság, hogy a racionalizálás végső hatása uj munkaterületeket nyit meg és különösen a magasabb képzettségü egyének alkalmazását teszi lehetővé és végső eredményében a termelés gazdaságosabbá tételéhez és annak olcsóbbitásához vezet. Az elnök naggy tetszéssel fogadott előadása után Kelemen Móric ügyvezető igazgató előterjesztette a bizottság évi jelentését, majd megejtették a tisztujitást, amelynek során egyhangu lelkesedéssel Chorin Ferenc dr.-t elnökké, Hegedüs Lóránt dr.-t pedig társelnökké választották. Megválasztották még a magyar gyáripar, kereskedelem, tudomány és közélet kiváló képviselőjéből álló igazgatóságot és a választmányt is.

*

Ujabb birtokot vásárol a TÉBE nyugdijpénztára. Ismeretes, hogy a TÉBE nyugdijpénztára Balmazujvároson 4000 holdas birtokot vásárolt. A birtokkal olyan szerencsés vételt eszközöltek, hogy elhatározták, hogy a tartalékalapból ismét jelentős összeget fektetnek mezőgazdasági ingatlanba. Igy most megvásárolják ugyancsak Balmazujvároson a jelenlegi birtok mellett gróf Semsey Andor 1000 holdas birtokát kb. 400.000 pengős áron. A hasznositást ugy tervezik, hogy felparcellázzák és kisgazdáknak bérbeadják.

A Vadásztöltény-, Gyutacs- és Fémárugyár Rt. rendkivüli közgyülése elhatározta az alaptőkének 1.50 millió pengőről 900 ezer pengővel 2.40 millió pengőre való felemelését. Minden öt darab 120 pengős n. é. részvény után három drb. egyenként 120 n. é. uj részvény vehető át.

A Dreher—Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőzde multévi mérlegét 2 millió tiszta nyereséggel zárta, amelyből 4.20 pengő osztalék kerül kifizetésre a tavalyi 3.60 pengővel szemben. Közgyülés november 30-án lesz.

Kérelem Buda uj lakóihoz!

Jelentettük azt az elhatározásunkat, hogy a Budai Naplót egy hónapig mutatványszámul ingyen küldjük mindazoknak, akik november elején költözködtek Budára. Ugyanakkor felkértük azokat az uj budaiakat, akik elnézés vagy véletlen folytán nem kapnák lapunkat, jelentsék ezt a Budai Napló kiadóhivatalának.

Számos reklamációt kaptunk, amelyeket nyomban elintéztünk. Akadhatnak azonban olyan uj budai lakók, akik még mindig nem kapták meg a Budai Napló ingyenes mutatványszámait: kérjük, közöljék ezt velünk, akár telefonon, személyesen, vagy pósta utján, hogy egy hónapra elindithassuk cimükre ingyenes mutatványszámainkat.

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára — 40 f.
Hirdetés ára millimétersorokint.

Csákány helyett – téglát

Most, amikor oly sok szó esik a Budai Szinkör jövő sorsáról, a véletlen is segitségünkre jön, hogy bizonyságot tehessünk Buda népének régi szeretetéről a magyar kultura iránt és régi áldozatkészségéről az igazi Muzsa iránt. Elődünk, a Buda és Vidéke, régi levelesládájából került elő egy elsárgult levél. Közel félszázad távlatából int felénk ez a beszédes bizonyiték.

A kilencvenes években irodott. Krecsányi Kálmán irta Temesvárról, téli állomásáról. Megköszöni benne a budaiak támogatását és többek között ezt irja:

„Koldusbottal jött Budára a Magyar Muzsa. Ezt a koldusbotot az Önök önzetlen áldozatkészsége virágoztatta ki virágos, terebélyes fává. Az Önök lángoló hazafias érzelmeinek és a fővárosi mindkét ajkú sajtó jóindulatú támogatásának köszönhetjük azt, hogy a magyar szinészet itt évenként 5 hónapon keresztül édes otthonra lel és áldozhat Thália oltárán."

Félévszázad pergett le ez irás óta. Az iró gyorsan járó óráján Buda fejlődése ma már nem öt hónapi, hanem egész évi boldogulást tudna biztositani a szinművészetnek.

Uraim, jól teszik, hogy pihentetik a szinkör lebontására felemelt csákányt. Ám ehelyett kezdjük el hordani a téglát — az állandó budai szinházakhoz. Nem is egyhez, mert Budának ma már több szinházra is égető szüksége lenne.

J. VIRÁG ILONA MOZDULATMŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KÖRUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Simon Vilmos halála. A magyar ujságiró társadalom régi és értékes tagját vesztette el *Simon* Vilmosnak, a *Pesti Hirlap* külpolitikai rovatvezetőjének halálával. *Simon* Vilmos a legkitűnőbb ujságiró és a legderekabb emberek egyike volt, akit mindenki szeretett. Temetésén nagy számban jelentek meg az ujságiró társadalom képviselői, élükön a *Pesti Hirlap* egész szerkesztőségével, melynek nevében *Nagy* Emil dr. v. igazságügyminiszter, a Pesti Hirlap munkatársa mondott megható búcsúztatót, mig az ujságiró testületek nevében *Lázár* Miklós főszerkesztő búcsúztatta az elköltözött kitünő kollégát. *Simon* Vilmos özvegyét, *Haraszthy* Micit, az országos nevü szinésznőt igen sokan keresték fel ugy személyesen, mint irásban, hogy kifejezzék részvétüket a nagy veszteségért, amely férje halálával sujtotta.

Ottó-vacsora a Gellért szállóban. Ottó királyfi 24-ik születésnapjának előestéjén, e hó 19-én este nyolc órakor a Szent Gellért-szálló kupolacsarnokában ünnepi vacsora lesz. Az ünnepséget a *Magyar Nők és Magyar Férfiak Szentkorona Szövetsége* szervezi, egyetlen szónoka *Sigray* Antal gróf országgyülési képviselő lesz.

Nemes J. György dr. előadása a budai ivókurákról. „Mit kell tudni a budai ivókurákról" cimen adott elő dr. Nemes J György r. főorvos a Gellért-szálló I. em. dohányzótermében a Kelenföldi Társaskör előadó estjén, melyet Becseyt Antal vezetett be, a téma nagy fontosságáról és az előadó ismert fürdőügyi munkásságáról emlékezvén meg. A budai ivógyógyforrások, geológiai, történelmi és gyógyhatástani adatairól illusztrációkkal kisért, mindvégig a figyelmet lekötő nagysikerü szabadelőadásban mutatott rá előadó a budapesti ivókurák egészségügyi, nemzetgazdasági és idegenforgalmi jelentőségére, melyek a további beruházások és fejlesztés szükségességét irják elő.

Rendezzék a sashegyi utakat. A Sashegy alján lakók jogosan és régen panaszkodnak a rendezetlen utak miatt. A Balatonra vezető út mentén, ott, ahol ezt az útat a Belvárost a budai hegyvidékkel összekötő uj út szeli, olyan rendezetlenek a viszonyok, hogy az idegen, aki autóján ez az utat érinti, a négyemeletes paloták mellett düledező viskókat, övig érő bozótot, gyanus kinézésü szemétdombokat lát s furcsa benyomásokkal távozik Magyarország fővárosából. A Budaörsi-út oldalán fekvő kis tér, melybe a Muskotály utca betorkollik s mely rész rendezését a főváros évről-évre halogatja, nyáron porlerakodó telep, télen pocsolyákkal tarkított, gazzal benőtt terület. Kövezésnek nyoma sincs. Egy kis esőzés után olyan, mintha valahol a Kiskunság egy elhagyott falvában volna. A Budaörsi- és a Sashegyi-út sarkán levő autóbuszmegállón, melynek rendbentartása a Beszkárt feladata lenne, mert esős időben nincs egy pár négyzetméternyi terület, amelyen az elég ritkán közlekedő autóbuszokat várhatnák az utasok.

A bajokon igazán csekély költséggel és némi jóakarattal lehetne segiteni.

Változások a budai polgári iskolák vezetésében. A polgármester Szakács Ödön igazgatót a II. Medve-utcai Tellért Gyula igazgatót a III., Kiskorona-utcai és Bődy Ferenc igazgatót a XI., Váli-utcai polgári iskola vezetése alól felmentette és a II., ker. polgári iskola vezetésével Castiglione László igazgatót, a III., kerületi vezetésével dr. Juhász Jenő polg. isk. rendes tanárt, a XI. ker. vezetésével pedig dr. Bogner Mihály rendes tanárt bizta meg. Egyidejüleg dr. Juhász Jenőt és Bogner Mihályt helyettes igazgatóvá léptette elő.

Eljegyzés: Ketter Klárit eljegyezte Böröndy Imre fővárosi tisztviselő.

Eltünik a sár a rózsadombi utcákról. Különösen ősz táján fel-felujultak a Rózsadombon lakók jogos panaszai: *a legtöbb utca szinte járhatatlan volt a feneketlen sár miatt.* A III. kerületi előljáróság az idén gyors intézkedésssel igyekezett elejét venni a panaszoknak. *Elrendelte és végre is hajtja a rózsadombi utcák salakozását,* sőt a munkálatokat a Szemlőhegy egész környékére is kiterjeszti. Inséges és fizetett munkások dolgoznak, hogy a salakozással minél előbb elkészüljenek. *Haidecker* János előljáró tegnap bizottság élén megtekintette a *Pajzs, Mandula, Vérhalom* és *Szemlőhegy* utcákon folyó munkálatokat és a gőzhengerelést a *Vérhalom* téren.

Vitéz **Miklósfy Radivoj** ny. m. kir. honvédaltábornagy 70 éves korában, november 12-én meghalt. Temetése november 15-én volt a farkasréti temető halottasházából. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot november 16-án délelőtt mutatták be.

Készül a Zsigmond-utcai park. A Zsigmond utcának a Zsigmond térre torkoló része térszerűen szélesedik ki. Már régi terve az előljáróságnak, hogy *ezt az utcarészt parkszerűen képezi ki, összhangzásban a Zsigmond téri parkkal.* A szép terv most valóra válik: munkás kezek ássák fel a talajt, azután fűmagot ültetnek el benne. Kora avasszal megkezdődnek a kertészeti munkák és *virágágyakat varázsolnak az uj parkba, amelyet kőpadokkal is ellátnak.* A Zsigmond utca kiásott földjét áthordják a *Zátony utcába, ahol gyepszigetet létesitenek.* A Zsigmond tér környéke ezzel egészen uj szint fog kapni.

Megalakult a nemzetközi frontharcos szövetség. Az elmult héten Rómában magyobbszabásu frontharcos ünnepségek zajlottak le, melynek fénypontja az olasz hadirokkantak nemzeti közadakozásból épült hatalmas háromemeletes székházának felszentelése és a nemzetközi frontharcos konferencia volt. Az ünnepségeken a magyar Frontharcos Szövetség küldöttségileg vett részt, éspedig Takács-Tholvay József gróf országos elnök vezetésével. A küldöttség tagjai örömmel számoltak be arról a lelkes magyarbarátságról, amelyet egész olaszországi tartozkodásuk alatt tapasztaltak. A frontharcos delegáció eredményes munkája nemcsak frontharcos körökben, hanem a társadalom széles rétegeiben is őszinte örömet és elismerést keltett.

Az ostiai magyar diáktábor élete filmen. A Budai Katholikus Kör november 21-én este fél 8 órakor disztermében bemutatja vitéz Szabó László, a római magyar katonai attasé filmfelvételét a ostiai magyar diáktábor életéről. Belépődij nincs, vendégeket szivesen látnak. Utána éjféli 1 óráig tánc.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerüségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a VI. Vilmos császár ut 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest székesfőváros Gázművei.

Az uj Tabáni Farkas-vendéglő. A Kossuth téren általános közkedveltségnek örvendett a Farkas-vendéglő. Mindenki felkereste, aki szerette a jó, magyaros konyhát. A Tabán lebontásával hajléktalanná lett ez a híres hely is, amelyet most ujra életrehivott Tabáni-Farkas Béláné az Attila- és Mikó-utca sarkán, a volt Bozzay-étterem helyén. Hajnali 5 óráig lesz nyitva a vendéglő és akik rendes vendéglői zárórakor nem akarnak hazamenni, ide fognak betérni egy-egy tányér leveskülönlegességre.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU sörözó-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
BERKI PISTA cigányzenekara muzsikál.

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | I. ATTILA-UTCA 39. | Minden éjjel levesbüfélegességek

DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN — EREDETI OROSZ JAZZ-BALALAJKA ZENEKAR

KETTER ÉTTERMEI XI., Horthy Miklós út 48.
ESTÉNKÉNT GYŐRI LAKATOS FLÓRIS MUZSIKÁL

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Régi Buda-Kávéház
II, FŐ-UTCA 79 SZÁM.
Reggeli és uzsonnakávéia
minden igényt kielégit

Pesti kártyaklubok — budai erkölcsök

A pesti klubokra ugyancsak rájár a rúd. Hármat egyszer s mindenkorra betiltottak, hetet pedig szigorú ellenőrzés alá helyeztek. Ezek a „tár saskörök„ csak addig voltak kedvesek a tagjaikhoz, amig — pénzük volt. A pénzről pedig tudott dolog, hogy a kártyaasztalon cserél leggyorsabban gazdát. Csakhogy itt igen egyoldalú a cseregazdálkodás. Mindig a játékos ontja a pénzt, ami a bankár zsebeibe vándorol.

Igen sok becsületes egzisztenciát törtek ketté ezek a klubok s voltak előidézői a családi tragédiák hosszú sorozatának. Legfőbb ideje volt, hogy a belügyminiszter pontot tegyen az alantas ösztönök tobzódása után.

Budát hidegen hagyja a kártyklubok körül felkavart vihar. Budán nincsenek kártyaklubok. Itt még — hála Istennek — a régi, patinás, polgári erkölcsök irányitják a társaséletet a klubokban éppugy, mint azokon kivül. A budai polgárnak második otthona a társaskör, amely épp oly tiszta előtte, mint a saját családi otthona. Szórakozni, pihenni, tanulni, művelődni jár ide és nem hazárdjátékot üzni. A budai társaskörőknek a hatóságok emberei nem rémei, hanem — szivesen látott vendéget.

Kisfaludy Szinház
III., Óbuda,
Lajos-u. III. és Rupp Imre u. 36.

November 20-ától 26-áig bezárólag **Futó** Klári felléptével **Eisemann-Szilágyi** nagy revü operetje
a
MESEÁRUHÁZ
Helyárak: 40 fillértől 1 pengő 10-ig.

BUDA SPORTJA

Párizs és London. Közvetlenül az angol-magyar mérkőzés előtt fájó vereséget szenvedett Budapest csapata Párizsban. Mindenki győzelmet várt. Mint annyiszor, mikor „biztosra" mentünk, most is csalódtunk. Kinos ez a vereség, nemrég a csehek vertek meg, most meg a párizsiak. Kétszeres fiaskó nyomaival fog a magyar csapat utrakelni London felé, sikert arathat-e még ezek után a magyar futball Angliában? Igen!

A londoni jó szereplés kulcsa a helyesen összeállitott csapat. Ezt pedig a csapatösszeállitás körül mesterségesen felkavart vihar majdnem lehetetlenné teszi. Két héttel a londoni mecs előtt mindenki válogat. A kisdiák épugy, mint a „kávéházi konrád". Csak épen az nem foglal erélyesen állást, aki erre hivatva lenne: Dietz Károly dr., a szövetségi kapitány. Ő csendesen hagyja, hogy az álpróféták tömege kisded játékai eszközévé tegye a válogatott csapat összeállitását. Ha valami, ugy ez végzetessé lehet Londonban. Komoly és komolykodó emberek cikkeznek, vitatkoznak az egyes játékosok testi és lelki képességei fölött. Ugy kezelik a londoni ködöt, mintha az angol fővárosban legalábbis tüzesőben kellene nekivadult sárkánysereg ellen játszania a magyar csapatnak. Egy megfelelően összeállitott, kulturáltan futballozó csapat minden beavatkozás nélkül komoly eséllyel állhat ki Londonban. Próbálják hát meg ugy előkészíteni a csapatot, mintha csak Bécsbe menne. Vagy talán azt hiszik, hogy 11 klasszis játékos a megfelelő helyen, nem alkot méltó „londoni" csapatot? Dehogynem. Csak még ma fogjanak hozzá. Mert holnap már késő...

Gerencsér László dr. ünneplése a BEAC-ban. A BEAC vivószakosztálya szombaton választotta meg uj tisztikarát. Elnökké Bay Bélát, alelnökké dr. Rajczy Raskovics Imrét, kapitánnyá dr. Zöld Ferencet, titkárrá dr. Nedeczkyt és pénztárossá dr. Bobreczkyt választották meg. Este a vivószakosztály vacsorát rendezett, amelyen Bay Béla és dr Zöld Ferenc mondott beszédet. A vivószakosztály átadta dr. Yolland Arthur tanárelnökének arany cserfakoszorus jelvényét, majd pedig dr. Yolland Arthur egyetemi tanár leplezte le dr. Gerencsér László egyetemi fővivómester arcképét. Az olympiai bajnokok nevében Kabos Endre és Gerei Aladár, az osztrák vivók nevében pedig Hugó Vecerek üdvözölte a jubiláló egyetemi fővivómestert. A megjelentek a késő esti órákig maradtak együtt a legbajtársiasabb hangulatban és hosszas ünneplésben részesitették közszeretetben álló vivómesterüket.

Külföldön kell treniroznia az FTC jéghokkicsapatának. Furcsa fényt vet a jégsportban uralkodó állapotokra, hogy az FTC jéghokkizói kénytelenek Bécsbe utazni, mert a BKE nem nyujt nekik itthon tréningalkalmat. Ez lenne a „sportbajtársiasság". Lehet, bár mi ezt inkább irigységnek tartjuk. Jó véleménnyel lesznek odakünn a BKE „vendégszeretetéről". Idehaza már régi nóta ez. A BKE és a „többi" klubok: az erősebb megeszi a gyöngébbet!

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VALI GABOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Közmunkák Budán

A Rudasfürdő korszerűsítésére előirányzott 134 ezer pengő költségvetési keret nem bizonyul elegendőnek. A központi fürdőigazgatóság az illetékes szakhivatalokkal együttesen a napokban elkészitette jelentését, mely szerint még 236 ezer pengőre van szükség, hogy a Rudasfürdőt és szállót teljesen elfogadható állapotba hozzák. Az előterjesztés szerint a rádium- és kádfürdőkhöz egy férfi és egy női pihenőhelyiséget, négy darab külön pihenőfülkét, egy-egy masszirozóhelyiséget kell létesiteni, szükségesnek mutatkozik három darab ujabb rádiumos kádfürdő létesítése. Helyre kell állítani az emeleti márványfürdőket, tatarozni kell a vendéglőhelyiséget, nem mulasztható el a szállodai szobák megfelelő átalakítása, központi fűtéssel, továbbá hideg és meleg folyóvizzel való ellátása, modernizálni kell a viágitási és vízvezetéki berendezést, végül a szállodai szobákat is megfelelő butorzattal kell felszerelni.

Szendy Károly a javaslatot magáévá tette és a legközelebbi közgyülésen előterjesztéssel él, hogy a Rudasfürdő modernizálására ujabb 236 ezer pengős költséget engedélyezzenek.

*

A Lánchid, Erzsébethid és Ferenc József-hid világitási berendezéseinek szállítására és azok szerelési munkálataira tartott versenytárgyalást a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium. Ajánlatot adtak be: *Farkas* Jenő 22.572.90; *Novák* Pál 24,200.24; *Erőátviteli és vill. rt.* 24,300.06; *Kolbányi és Pákozdy* 24,616.07; *Thermolux* 25,273.13; v. *Kalocsai* Kálmán 29,721.50; *Barta* Károly 30,697.61; *Szommer* Miklós 35,980.53 P-vel.

Hirdessen a BUDAI NAPLÓ-ban

Az épülő Buda

Az elmult héten a következők kértek építési engedélyt Budán:

I. Derék utca 1. családiházra Dr. Lénárt Vilmos és nejének V. Akadémia utca 18. (tervező Kotsis Endre XI. Horthy Miklós ut 11.)

II. Gábor Áron utca 57a. egyemeletes bérházra Szepes Árpád és nejének VI. Vilmos császár ut 60. (tervező Fischer József III. Csejtei utca 10b.)

III. Csucshegy 20656-2 hrsz. családiházra dr. Hüvös Lajosnak, V., Berlini tér 6. (tervező Dobner Ferenc Pestszentlőrinc.)

XI. Bajmóci ut 19. családiházra Völgyi Tibornének XI. Daróczy utca 19 (tervező Nagel Jenő VI. Jász utca 116.)

XI. Zólyom lépcső 13. családiházra Konye Tibor és neje, Kecskés András és nejének I. Németvölgyi ut 10. (tervező Varsa János VI. Teréz krt. 3

XI. Mikes Kelemen utca 15. családiházra Horváth Jenő és nejének IV. Semmelweiss utca 14. (tervező Nagel Jenő VI. Jász utca 116.)

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Árverésre kerülő ingatlanok

A jövő héten a következő budai ingatlanokat árverezik el:

III. KERÜLET

Kaszás, Csucshegy, Lőpormalom, Ürömihegy telektöredékek. Kikiáltási ár különböző. — Árverés november 20-án.

Rupp Imre utca 104. (Dunapart) és Lajos utca 147. 585 öl, ház, udvar, kert (özvegyi haszonélvezeti joggal) Kikiáltási ár 48.918 P. — Árverés november 25-én.

XI. KERÜLET

Kikinda-köz 5. 69 öl telek egyharmada. Kikiáltási ár 4017.35 P. — Árverés november 24-én.

XII. KERÜLET

Városmajor utca 60. 266 öl telek és ház. Kikiáltási ár 29.680 P. — Árverés november 27-én.

Ingatlanforgalom Budán

Budán az elmult héten a következő ingatlanok cseréltek gazdát:

Petneházy-réten 11262/1—2. Eladó ifj. Czemmel János és társa, vevő Herbária Gyógynövény kft. 2 hold 563 öl, 2359 pengő.

Somogyi-ut 3288/25. Eladó Sándor Fülöpné, vevő Barokk Építőszövetkezet, 153 ölnek egytized része, 12 000 pengő.

Nógrádi-út 9746/3. Eladó Fleischmann Hugóné és társa, vevő Edényi József, 270 öl, 8086 pengő, telek.

Bozókvár-utca 13. Eladó Fővárosi Községi Takarékpénztár, vevő Horváth Imréné, 184 öl, 7749 pengő.

Böszörményi-út 5. Eladó Blum Aladár és társa, vevő Böszörményi-uti Ingatlanforgalmi kft. és Budai Ingatlanokat Építő és Értékesitő kft. 238 öl, 21.000 pengő.

Hieronimy-út 10119/12. Eladó Országos Protestáns Árvaegylet, vevő Mixich Tamásné, 273 öl, 12.289 pengő.

Vak Bottyán-utca 3. Eladó Váczy István, vevő Jancsik János és neje, 112 öl, 17.800 pengő, öröklakásrész.

Sasadon 2318/8. Eladó Hennika Antal és neje, vevő Szeidl Edéné, 191 öl, 8100 pengő,

Sasadi-út 178. Eladó Mátyéka Vilmos, vevő Riedl Károly és neje, 192 öl, 10.270 pengő, telek.

Kovács-utcában 1112/3. Eladó Jamniczky Istvánné, vevő vitéz Kalgyári László dr. 295 öl, 7378 pengő.

Farkasvölgyben 8330/15. Eladó Menczer Arnold és társa, vevő Arany László dr., 143 öl, 6174 pengő, telek.

Nyárs-utcában 7505/2. Eladó Telcs Edéné, vevő Molnár Julianna, 166 öl, 58.000 pengő.

Zólyomi-út 99. Eladó Zsizsmann Béla, vevő vitéz Tátrallyay Zoltán dr., 349. ölnek fele, 10.500 pengő telek.

Edömér-utca 4. Eladó Katona, Székely és Molnár cég, vevő Kobant Antal dr. és neje 86 öl, 10.000 pengő telek.

Kissvábhegyi-út 10/b. Eladó Budapesti Orthodox Izraelita Chevra Kadisa, vevő Fleischmann Henrik és neje, 286 öl, 20.020 pengő, telek.

Fiáth János-utca 8. Eladó Fuchs Lajos és társa, vevő Janik Rudolfné, 65 öl, 60.000 pengő, ház.

Margit-körút 39. Eladó Fejér és Dános cég, vevő Szentesi Baráth Lajosné, 92 négyzetméter, 16.000 pengő.

Lövőház-utca 30. Eladó Ganz és társa rt. vev Hábert Lipót, 242 öl, 26.000 pengő.

Nagybányai-út 11847/3. Eladó Popper Aranka, vevő vitéz Pintér Vilmos és neje, 314 öl, 9750 pengő.

Pasaréti-út 11615/22. Eladó özv. Rupp Lászlóné, vevő Aller Géza és neje, 124 öl, 22.750 pengő.

Kapucinus-utca 14298/1. Eladó Adorján Samuné és társa, vevő Spira Arturné, 67 öl, 22.500 pengő.

Horváth-utca 13544/2. Eladó Gregersen Mária és társa, vevő Lóánt Antal és társa, 102 öl, 90.000 pengő, ház.

Szellő-utca 8. Eladó Karl Róbert és neje, vevő Gavalla József és neje, 106 öl, 10.000 pengő.

Bécsi-út 45. Eladó Budapesti Vásárpénztár, vevő Gerlóczy Gedeon, 104 öl, 14.000 pengő, ház.

Pacsirta-utca 2. Eladó Zverner József és neje, vevő, Spuruy József, 111 öl, 23.000 pengő, ház.

Vásároljunk Budán!

Felhivjuk nb. előfizetőink és olvasóink figyelmét az alanti régi budai cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél saját érdekükben is hivatkozzanak a Budai Naplóra. Különösen Buda uj lakóinak szolgál utmutatásul ez a rovatunk, amelyben megtalálhatják a lakásukhoz legközelebb eső üzleteket, ahol a legteljesebb bizalommal vásárolhatnak.

a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI HERMANN GÉPFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., ROHAM-UTCA 2 SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-27

RUHÁT, FELÖLTÖT I., Krisztina-krt. 119. csak MOLDVAINÁL csináltasson. Telefonhivó: 1-510-96.

JÁTÉK-OTTHON Bőröndök, retikülök, háztartási cikkek, viaszosvásznak legolcsóbban. I., KRISZTINA-KÖRUT 34.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

PROHÁSZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN I., Krisztina-körut 127. „Kösz" bélyeg 8 %

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek PÁL, uri- és női divatáruház I., Krisztina-tér 1.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ füzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I., KRISZTINA-KÖRUT 30 Telefon: 1-549-21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ I. ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ! Autógumi, hó és sárcipőjavitás ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I. KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA ALBRECHT RÓBERT, I. ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45

ATTILA TAKARÍTÓ VÁLLALAT ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 1-614-80

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS LENGYEL I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme I., ATTILA-UTCA 21.

ISZTER ● SZŐRME ● ERNYŐ I., KRISZTINA-KÖRUT 34. ◆ (Auguszt cukrászda mellett

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák Kozmánál I., Alkotás-u. 9. T-hivó: 1-534-41

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM I., Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet törtaranyat veszek.

30 éve füszert, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk I., ATTILA-U. 25. saját ház) Tel.: 1-608-33

a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható! Gyógycipőkben is nagy választék I., KRISZTINA-KÖRUT 61. Postapalotával szemben

JAVIT! ALAKIT! BŐRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Margit-köruton

GépírEIRÓ sokszorosító és forditóiroda Tomcsányi II., Margit-krt. 69. — Telefon: 1—522—68.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztitó II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

Szőrme, ernyő csak Vagácstól II., MARGIT-KÖRUT 45. — II., FŐ-UTCA 11. SZÁM.

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II. Tölgyfa-utca 26.

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ ÜZEM HALÁSZ JÓZSEF II., HORVÁTH-U. 38. (Margit-krt. sarok) Uj munkák és átdolgozások

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A régi helyen II., MARGIT KÖRUT 6. Szeiflerttel szemben.

Órák és ékszerek Cenkei Lajosnál II., Margit körut 18 Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

METEOR II., Margit-körut 50/52. Csillár! Rádió! Villany!

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRUT 38/b.

Művészi fényképek Keller János műtermében II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52. Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" füző, keszlyü fogalom II., Margit körut 13., XI., Horthy M. ut 18., IV. Muzeum körut 27. szám

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit II. Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán (Átrium mozgó mellett) II., Margit-körut 51. Telefon: 1-573-51

CÉGTÁBLAFESTŐ BAKONYI (Bodzsár) II., BÁRÓ LIPTHAY-UCCA 12. TELEFON: 1—662—91

Ruzicska Pál kenyérgyára II., Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-23. INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban Németh K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérnél!)

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet Balaton István, II. Margit-körut 38/a Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Festék, háztartási cikkek FALK MÓR festéküzlet II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

az Olasz-fasor környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamos cikkek üzlete Főüzlet; II. OLASZ FASOR 23. Fiók: OLASZ FASOR 45

a Viziválrosban

40 éves cég ZSOLDOS művésnök II. Fő-u. 38. Készit: véseteket, zománctáblákat, bélyegzőket

A legkényesebb igényeket is kielégiti Vinczi Vilmos úri és hölgyfodrász tartós ondulálása, festése, vizhulláma. II. Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-75.

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papir-, iró- és rajzszerek raktára, hivatalos kiadványok nagy raktára. II., FŐ-U. 12. Tel.: 1—527—13.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL! II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes férfi- és nőidivatcikkek Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

BUDAI NAGYÁRUHÁZ Leichner M., II., Fő-u. 46. Játék, bőrönd, edény, diszmű piperecikkek, bőráruk, fésük linoleum

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán NONN JULISKA II., Szilágyi Dezső-tér 5 TELEFON: 1—524—11.

Süt, főz, fűt „Flamme Bleue" petróleum gázkályha II., Pálffy-tér 2. (Zsigmond-utca sarok.) 3 % engedmény lapunk felmutatójának.

UNGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" forditó-, diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

TOMAI LAJOS cukrászdája II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4. Süteményei egész Budán közismertek

25 ÉVES CÉG SÁRKÖZI TERÉZ II., Markovits Iván-utca 4. Kézimunka, fonal, kötött- és szövöttáruk szaküzlete

SAMSONI URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZETE FŐ-UTCA 37. TELEFON: 565—91.

Moskovitz Katalin utóda BÉRES GÉZÁNÉ ◆ II., FŐ-UTCA 25. Legrégibb művirág, disztoll és menyasszonyi kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

Németh Miklós könyvkötő ÉS DISZMŰVES II., BATTHYÁNYI-U. 3. TELEFON: 1-526-67.

a Lágymányoson

GELLÉRT DIVATHÁZ XI., Horthy Miklós ut 25. MEGNYILT

Szent Imre könyv- és papirkereskedés négynyelvü kölcsönkönyvtár XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

EGYETLEN cipőszaküzlet a Lágymányoson Szanyi Ferenc XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfüméria Simplon mozi mellett XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—587—71.

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett XI., HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órát, ékszert és javitást GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2—598—69

EGYETLEN MODERN SZÜCS A LÁGYMÁNYOSON Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38. Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRAC XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—81.

KRAMMER ADOLF FIA festő- mázoló és diszletfestő II., Lágymányosi-utca 4. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabós XI., FEHÉRVÁRI-UT 104. TELEFON: 2—684—33. Pomázi Ggörgy angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMŰVES XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

KOHN ENDRE Bőröndös és finom bőráru készitő Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec. XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

a Várban

CSERY GYULA szücsmester Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.) Alapitva 1884. Telefon: 1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR I., TÁRNOK-UTCA 2.

a Márvány-u. és környékén

JANKOVITS DROGÉRIA I. ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok Tel.: 1-536-76.

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász hajfestő specialista Főüzlet: I. ENYEDI-U. 5. Fiók: I. FERY O.-U. 24/d

HEPKE TESTVÉREK Női ruha- és kalapszalonja I., Márvány-u. 48. T.: 1-548 92.

MARCISZ CUKRÁSZDA I., Alkotás-utca 15. T.: 1-506-38.

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK vitéz LABORCZY FERENC füszer és csemegeüzletében. I., MÁRVÁNY-U. 40. T.: 1-530-70

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I., Böszörményi-út 17/b.

a Zsigmond-utcában

10 százalék engedmény előfizetőinknek PAULINYI ELEMÉR BUDAI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-666-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODANSZKY ÁRUHÁZ III., Zsigmond-utca 3 Lukácsfürdővel szemben Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*

Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

34. évfolyam | Budapest, 1936. november 26 | 1238. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

352

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Róma

Tizennyolc esztendővel ezelőtt az önállóvá lett magyar nemzet szerencsétlen emlékü „köztársasági elnöke" első külföldi hivatalos utjára indult. Egy háboruban megtépett, fiaitól is bántott ország ment akkor a bosszuszomjas győzőkhöz — békefeltételekért. Lovagló ostorral a kézben fogadták.

Tizennyolc év — pillanatnyi idő a történelem óráján — de végtelenségnek látszóan hosszu egy szenvedő, küzdő és feltörekvő nemzedéknek. Most, hogy elmult és a magyar államfő első hivatalos látogatásán van a baráti nagy olasz nemzet királyánál, most látjuk, hogy milyen mélyről harcoltuk fel magunkat.

A mostani magasságból — amely még távol van ugyan a csucstól, de meredeken felette a mélységnek, ahonnan feljutottunk, elhalványul a tizennyolc év előtti belgrádi ut arcunkra tolakodó szégyenpirja, hogy helyét a büszkeség fénye, ragyogó derüje váltsa fel.

Lelkünk kormányzónkkal jár. Minden köszöntés és ünneplés, amiben része van, a mi büszkeségünk. Minden szeretet és minden melegség, amellyel őt fogadják, édes egy testvére annak, amely innen hazulról elkisérte és amely világjelentőségü utjáról — hazavárja.

Bozzay János

Feszes vigyázzállásba kell merevedni az egész magyar társadalomnak és könnyes büszkeséggel tisztelegni Bozzay János tüzoltó közvitéz koporsója előtt.

Ez a mai nemzedék megszokta a vért és a halált. Évtizedek óta, hol közelebbi, hol távolabbi földeken folyik az öldöklő emberirtás. Ám ha a polgári kötelességteljesités egy-egy hőse fizet értékes és fiatal életével a köz biztonságáért és nyugalmáért, nem a távlatok, hanem az emberi együttérzés könnyei eresztenek függönyt szemünk elé.

Parancs ellenére végrehajtott hőstettekért a katonának Mária-Terézia rendjárt egykoron. Ennek a hős tüzoltónak és életben maradt vitéz társainak mellére mi nem tüzhetünk érdemérmet, de büszkén és szeretettel valljuk őket a magunkénak. Testvért sirató fájdalommal állunk meg Bozzay János emlékezeténél, testvért szoritó melegséggel vonjuk szivünkhöz azokat, akik élve tértek vissza a borzalmak utjáról.

Kihelyezik a Déli-pályaudvart

Bornemisza Géza miniszter bejelentette, hogy a déli pályaudvart kihelyezi. Régi vágya valósul meg ezzel Budának: megvalósul, mert Bornemisza nem a szavak, hanem a tettek embere.

A délivasut kettévágja a Krisztinavárost. Megakadályozta fejlődésében, halálos gyürüként szoritja. Most kiszabadul a Krisztinaváros ebből a gyürüből.

Van ennek a városrésznek még egy sulyos baja, fejlődésének talán még ennél is nagyobb akadálya: a Vérmező. A Vérmező, amelyet elbirtokolt a fővárostól a katonai kincstár és amelyet féltve őrîznek szuronyos bakák, nehogy polgárember lába megszentségtelenitse a lovagló kutyamosóknak ezt a földjét.

A déli pályaudvar után nem lehetne-e a kutyamosókat is kitelepiteni?

A Tabán rendezésének problémája

Irta: Fischer József kir. tanácsos, épitész

A Tabán rendezésének és szabályozásának a problémája tulajdonképen a mult század 80-as éveiben került napirendre, mint — sok közérdekü szempontból, nemcsak kivánatos, — hanem, mint a székesfőváros gyors fejlődésével szoros kapcsolatban álló és immár el sem választható városrendezési és szabályozási feladat. Ezzel a fontos kérdéssel műszakilag Palóczy Antal épitész foglalkozott abban az időben behatóan és 1885-ben a Tabán szabályozásáról és rendezéséről tervet és modelt is készitett és azt az 1885. évi országos kiállitáson bemutatta. Számos terv készült azóta is a Tabán rendezéséről, amelyeket itt most helyszüke miatt nem áll módomban ismertetni.

Az idegenforgalmat biztositó, a fürdővárosban gyógyulást és kellemes tartózkodást kereső közönség érdekében legelsőrangú követelmény az esztétika, a kényelem és csend, — a vendéglátók szeretetreméltó előzékenysége, figyelmessége és a gyógyulást nyujtó orvosi kar és ápolószemélyzet odaadása mellett. Utóbbi két követelmény tekintetében hazánkban sohasem volt hiány, sem panasz. Az előbb felsoroltak tekintetében viszont — sajnos — igen sok kivánni való áll fenn.

Nincs eldöntve az, hogy pl. a Gellért-szállónak a turisztikai vagy a gyógyszálloda jellege-e a fontosabb. Egy bizonyos, hogy a szállóban és gyógyhelyen tartózkodó külföldiek vagy belföldiek számára a *gyógyulást előmozditó és szinte feltétlenül szükséges sportot jelentő sétának a lehetősége majdnem kizárt dolog*, mert az egész épület-ömb körül 5 méter hosszu vizszintes sétány sincsen. *Sebestyén* Arturral közösen elkészitettük a Tabán tervét és azt Budapest Fürdőváros Egyesület ülésén be is mutattam.

A Tabán lejtszinviszonyai, mint azt tervünkben is megállapitottuk, hosszú sétányok létesitésére kiválóan alkalmasak. Ezek a parkszerü sétányok egy, a Hegyalja-uttal majdnem párhuzamos hossztengellyel kiképzett nagy fürdőudvarban létesülnének, amely fürdőudvar körül aztán központilag csoportosulnának a fürdőváros jellegének és céljának megfelelő kidomboritásához szükséges épületek. Éspedig: 1.) Tervezett nagyszálló. 1a.) Szállodai garage. 2.) Összekötő zárt folyosó (felvonóval). 3.) Szent Imre-gyógyfürdő (I. oszt. fürdők). 3a.) Szent Imer-gyógyfürdő (II. oszt. fürdők). 5.) 4.) Ivócsarnok. 5.) Gyógyépület. 6.) Gyógyterem. Café-Restaurant. 7.) Magánszállók. Pensiók. 8.) Fedett és szabadfürdő (Uszócsarnok, esetleg hullámfürdő). 9.) Bejárat a gyógyparkba. 10.) Bejárat a II. oszt. fürdőkhöz. 11.) Aluljáró a Döbrentei téri parkba. 12.) Szebeny Antal-tér kialakitása. 13.) Bérházak (2 emeletesek) részére értékesithető telkek 14.) Gellérthegyre vezető sikló. 15.) Tervezett Szabadtéri szinpad.

Különös tekintettel voltunk a tervbevett nagy gyógyszálló elhelyezésére, amely tervünk szerint a Hegyalja-ut fölött oly magasságban helyeztetnék el, hogy a szálloda minden szobájából a bentlakók Budapest szép panorámájában gyönyörködhessenek, amennyiben a szállodából a Jánoshegy, Hármashatárhegy ,Várhegy, Királyi Vár, a Duna, Margitsziget, az Országház, a Bazilika, szóval Budapestről az a kép tárul a szállodai lakók elé, amely kép minden idegen előtt mindig emlékezetes marad.

Az épületek olyképpen találnak elhelyezést, hogy azok összességükben tökéletes és művészi városképet alkotnak, amely városkép megtekintésére az idegeneknek Budapestre eljönniök érdemes és tanulságos lesz. Ez az idegenforgalmi-propagandát is szolgálja.

A nagy fürdőudvar a Duna felé nyitott lenne. Ezt a kilátást jelenleg gátló dunaparti házsornak az eltávolitása azonban egy későbbi időpontban történhetik, amikor az ehhez szükséges anyagiakkal a főváros rendelkezni fog. A tervezet szerint a Szent Imre-fürdőnek az ut felőli részét egy, a nagytömegek igényeit szolgáló, szerényebb berendezésü olcsó fürdővé kellene kiképezni, mig a fürdőpark felőli rész a drágább, luxusfürdő lenne, a hegyoldalba tervezett, fetemlitett luxusszállodával egy fedett siklófelvonóval összekapcsolva.

A tervezett gyógypark előtti sétány a Döbrenteitéri parkkal és a Rudas-fürdővel aluljáróval lenne összekötve.

A budai hegyvidék felé szolgáló közlekedést lebonyolító jelenlegi Hegyalja-utat a forgalom alól lehetőleg mentesiteni kell azért, hogy a fürdőközönség és a fürdőparkban s a Gellérthegy oldalán épült villák és a tervezett nagy luxusszálloda lakói számára a kellő csendet biztositsuk. A Hegyalja-ut tehermentesitése céljából a *Szent János-térről kiindulólag egy uj, széles főközlekedési utat tervezünk*, amely ut a nagy fürdőpark *szélén*, a fürdőudvar *mögött* kapcsolódik a Gellérthegy és a Naphegy közötti nyereg legmagasabb pontján a jelenlegi Hegyalja-utba. Ez elgondolás folytán a fürdőpark és a fürdőudvar a közlekedés zajától mentesül, mert ezzel a lármás forgalom a 32 méterre kiszélesitett Attila-körúton és a most emlitett uj, mondjuk: „Szent János" uton a periferiákra terelődik.

A Duna felé nyitott fürdőudvar tengelyében a jelenlegi templom megmaradna, de a templomhajó külső tömegét művésziesebbé kell tenni. Fedett árkádok létesülnének a fürdő főbejárat portásépületén tulmenően, jobbra kanyarodva, a Szent Imre-fürdő bejáratáig. Ez árkádok mellett egyuttal az autópark találna elhelyezést.

A fent felsorolt épületek földszintjén egyes épületeket összekötve fedett árkádok épülnének, hogy a fürdőépület és a fürdőudvarban elhelyezett egyéb épületek lakói esős időben is elvégezhessék előirt sétájukat az árkádok alatt.

Figyelembe jöhet itt egyuttal az a megoldás is, hogy a külső közlekedés akadálytalan lebonyolitási lehetősége mellett, a mai Budai Szinkör is a nagy fürdőudvar valamelyik helyén találjon elhelyezést.

Juniusban megnyilik a II. kerület Középosztály-otthona

A pénz már együtt van, csak megfelelő épületet keres Thordai tanácsnok-előljáró

Nincs talán még egy olyan előljárósági épülete a fővárosnak, mint a II. kerületi. Régi épület, csinos tiszta, érzik, hogy gazdája rendszerető, szinte a pedantériáig tisztaságkedvelő. Mindenegyes szobája, fogadója, helyisége olyan, minha szanatóriumban, uri otthonban lennénk: csupa derü, napfény, egészség.

Thorday Lajos tanácsnok-előljáró egész emberi egyéniségére jellemző ez az épület. Amilyen a gazda, olyan a háza, — mindja a közmondás és talán soha nem mondott igazabbat, mint ebben az esetben. Felkerestük *Thorday* előljárót, hogy megkérdezzük, miként halad karitativ és szociális munkája, amelynek annyi időt és munkát szentel, amióta az előljáróság élén áll.

— Régi tervem, hogy a középosztály elszegényedett tagjai részére otthont állitok fel a kerületben. Első elgondolásom az volt, hogy megnyitom ezt az otthont, még pedig 30 fizető és 10 ingyenes lakó részére. Sikerült számos ágyalapitványt szereznem, a koldusakcióból összegyüjtött pénznek egy hányadát is erre a célra forditottam volna és már az épületet is kiszemeltem, ahol az otthont elhelyezem. Ez az épület nagyon megfelelt. Évi 8000 pengő bérért ajánlotta fel tulajdonosa az intézmény céljaira.

Mint ismeretes, az erre a célra összegyüjtött pénzeket be kell szállitanom a központba, ahonnan kevesebbet kapok vissza elosztás céljára, mint amennyit a kerület erre a célra áldoz. Mindamellett nem mondtam le a terv megvalósitásáról és sikerült is mintegy 20 darab egyenkint 1000 pengős ágyalapitványt összegyüjtenem, ugyhogy meglenne a lehetőség az intézmény megvalósitására.

— Anna főhercegasszony meleg érdeklődéssel viseltetik az akció iránt és az ő nevéről nevezték el a középosztálybelieknek ezt az első menedékhelyét. Szépen, kényelmesen, a modern higiéniának megfelelően akarom azt berendezni, fehér butorokkal, otthonszerüen, külön olvasó és szórakozóhelyiséggel, ujságokkal, rádióval és egyéb kényelmi eszközökkel felszerelve.

Ágy helyett rekamiékkal,

ami sokkal otthonszerübbekké tenné a szobákat, mint a kórházi szobákra emlkeztető fehér vaságyak, amelyek egyéb szempontokból is hátrányosak.

— Amikor most minden rendbejött volna — teszi hozzá *Thorday előljáró* — egyszerre váratlan akadály merült fel. A háztulajdonos, aki évek óta sürgette, hogy vegyük bérbe a házát erre a célra, visszavonta ajánlatát. *Azt akarja, hogy a főváros vegye meg tőle a házát.* Ez a kivánság természetesen nem teljesithető, mert hiszen erre nincs pénze a fővárosnak. Most az a helyzet, hogy minden megvan, csak épen megfelelő épület nem áll rendelkezésemre, ahol az otthont elhelyezhetném.

— Juniusban szeretném megnyitni a középosztálynak ezt az uri otthonát. A *Vöröskereszt*-egyesületben felmerült a gondolat, hogy az egyesület hölgytagjai naponta felváltva ellenőriznék a főzést és ellátást, ami biztositaná, hogy kifogástalan lenne az intézet ápoltjainak ugy étkezése, mint lakása.

Kérdést intéztünk ezután *Thorday* előljáróhoz arra vonatkozólag, hogy milyen lesz a kerület karácsonya?

— December 22-én délután 5 órakor tartjuk meg a szokásos karácsonyfaünnepséget a kerületi székház udvarán Anna kir. hercegasszony és Szendy Károlyné, a polgármester felesége jelenlétében. A mult esztendőben kiosztottunk szegényeink között 20 kiló halat, 38 kiló sonkát, 800 szeretetcsomagot, kalácsot, mamuszokat stb. Idén 1000 csomagot akar kiosztani.

— Arra kérem azokat, akik hozzá akarnak járulni karácsonyi akciónkhoz,

hogy élelmiszert és pénzt adjanak. Ruhaneműeket nem kérek,

mert ezt más uton szerezzük be.

Kelemen Kornél:

Rokonszenves előttem az aranyhegyi Stadion terve

Az óbudai Stadion ügye felé örvendetes lendülettel fordul ismét a közérdeklődés. Az országgyülésen, a székesfőváros törvényhatósági bizottságában sürün hangzanak el felszólalások és a sajtó is egyre több teret szentel hasábjain ennek a nemzeti szempontból nagy fontosságu kérdésnek.

Arra nézve, hogy a Stadiont meg kell épiteni: egységes a felfogás. Csupán a hely és idő kérdése a vitás. A Stadion elhelyezésének szempontjából eddig öt terület került szóba. Ezek:

1. A Vizafogó.
2. A régi lóversenytér.
3. Az uj lóversenytér.
4. A Népliget és végül
5. Az Aranyhegy.

Valamennyinek vannak szószólói, de ujabban az *Óbudai Stadion Bizottság* mindegyre erősbödő propagandája folytán

az aranyhegyi megoldás lép előtérbe

A bizottság testes füzetben foglalta össze és adta ki azokat a sulyos érveket, alátámasztva gondosan és hozzáértéssel összeállitott költségvetéssel, amelyek *az aranyhegyi elgondolás egyedüli helytálló voltát igazolják.* A *Budai Napló* részletesen ismertette az Óbudai Stadion Bizottság eddig kifejtett munkásságát és erről szóló cikkünknek erős visszhangja támadt.

Óbuda lelkes közönsége a mozgalom elmélyitése mellett foglalt állást és ennek eredményeként népes küldöttség kereste fel hétfőn délben a Stadion-ügy egyik leghivatottabb tényezőjét: *az Országos Testnevelési Tanács* elnökét *Kelemen* Kornél országgyülési képviselőt.

A küldöttség tagjai voltak: *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, *Botzenhardt* János dr. kormányfőtanácsos, örökös törvényhatósági bizottsági tag, az Óbudai Stadion Bizottság elnöke, *Fellner* Pál országgyülési képviselő, *Hüttl* Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Martini* Gyula igazgató, *Orova* Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Petracsek* Lajos dr. országgyülési képviselő, *Pólya* Antal dr. főtanácsos és *Vörösváry* Miklós törvényhatósági bizottsági tag.

A küldöttség tagjait a Szövetség nagy tanácstermében fogadta *Kelemen* Kornél, az OTT elnöke,

akit *Botzenhardt* János dr. üdvözölt és ugyancsak ő tolmácsolta az óbudaiak kérelmét.

— Eminens érdeke a fővárosnak, a III. kerületnek és a sportnak egyaránt — mondotta *Botzenhardt* — hogy az egész kérdés már most dülőre jusson. Bár még messze van az olimpiász, a terület kijelölését és megszerzését nem lehet elodázni, mert most még olcsón lehet hozzájutni. A közlekedési és egyéb közmunkákat kellő beosztással és jobban lehet igy megvalósitani. Arra kérte az OTT elnökét, hogy a Nemzeti Stadion helyének kiválasztásánál vegye tekintetbe az óbudai aranyhegyi területet, amely minden szempontból megfelelő.

Kelemen Kornél nagy figyelemmel hallgatta *Botzenhardt* János dr. fejtegetését, amelyeket az illetékes tényezőknek meg kell szivlelniök.

— Döntő nyilakozatot azonban — mondotta többek között — még nem tehet. Alkalmat fog találni, hogy mégegyszer megtekinse mindazokat a helyeket, amelyek a Nemzeti Stadion szempontjából eddig szóba kerültek. *A kiválasztásnál kizárólag a sportszerüség lesz az irányadó. A Nemzeti Stadion* felépitésére azonban csak a *Nemzeti Sportcsarnok* felépitése után kerülhet a sor és természetesen, ha ebben a kérdésben a kormány részéről is megtörténik a döntés.

Kelemen Kornél ezután hosszasabban elbeszélgetett a küldöttség tagjaival és teljes megértéssel hallgatta meg azokat a különböző szempontokat, amelyek az aranyhegyi elgondolás mellett hangzottak el.

Fellner Pál hangsulyozta az elhanyagolt óbudai kerület végleges és sürgős szabályozásának szükségességét és főként az utak rendbehozását.

Petracsek Lajos szerint első teendő, hogy a létesitendő Stadion környezetét kell megfelelően kiépiteni.

Hangoztatták a küldöttség tagjai, hogy

a legszámottevőbb tényezők foglaltak márállástaz Aranyhegy mellett,

igy: *a Közmunkák Tanácsa, a Magyar Mérnök és Épitész Egylet*, továbbá *a Budapest Fürdőváros Egyesület* is.

Csaknem egy órahosszat folytak ezek a megbeszélések. A küldöttség tagjainak távozása után

Kelemen Kornél elnök

a *Budai Napló* munkatársa előtt még kijelentette:

— Természetes adottságánál fogva is rokonszenves előttem az aranyhegyi terv. Addig azonban nem lehet állástfoglalni ebben a nagyfontosságu kérdésben, mig a kerület rendezése és az uj óbudai hid ügye dűlőre nem jut. Csak ezután lehet szó a terület kiválasztásáról.

Reméljük, hogy a Stadion ügye nem alszik el és hogy Óbuda végül is győzni fog. Az a szivósság, amellyel Buda előkelő képviselői harcolnak a Stadionért, előbb-utóbb diadalmaskodni fog az akadályokon.

Titokzatos lépcsőlejáratot találtak Óbudán

Alig van talpalattnyi föld a budai oldalon, mely elmúlt ,régi időkre ne emlékeztetne, mihelyt egy kissé mélyebbre hatol az ásó. Az utóbbi időkben történt óbudai ásatások mind érdekes és értékes régiségeket hoztak felszinre, amelyek egy valamikor magas szinvonalon álló kulturáról, eleven, lüktető életről tesznek tanúságot. A történeti emlékek felszinre vetésében méltán illeti meg a vezetőszerep Óbudát.

Ha valahol a budai részeken lecsap a csákány valamely rozoga, régi házra, vagy megfordul az ásó a földben, az illetékes tényezők nagy gonddal veszik szemügyre a terepet, nehogy pusztulóba menjen egy-egy megőrzésre érdemes történelmi emlék.

Most rendezik a III. kerületben a Szőllő-utcának a Föld-utcába torkoló részét és *a csatornázási munkálatoknál lépcsőlejáratra akadtak.*

Már a harmadik és negyedik foknál *régi török fegyverek bukkantak elő*, közöttük egy diszes nyelü szurony. Azonnal jelentették *Hanthy-Haidekker* előljárónak, aki megjelent a helyszinen és intézkedett, hogy a csatornamenti kiásott helyet ne temessék be.

Pár lépésnyire a lépcsőlejárattól régi kút kávájához ért az ásó.

A kút az első becslés szerint *mintegy négy-öt méter mély. Hanthy-Haidekker* előljáró mindkét leletről értesitette *Némethy* Károly tanácsnokot, a közművelődési ügyosztály vezetőjét és *Nagy* Lajos dr. egyetemi tanárt, az aquincumi muzeum igazgatóját.

A szállósok világparlamentje — Budáról

Buda idegenforgalmi jelentősége illetékes, uj bizonyitékokat kapott a világ előtt az *Union Internationale de l'Hotellerie* gyülése alkalmából. A bizonyitékok annál nagyobb értékűek, minél illetékesebbek részéről érkeznek azok. Már pedig itt az elismert szakértők legjava gyűlt össze Európa 22 államából.

Mint házigazda, az *Alliance* magyar alelnöke, *Marencich* Ottó francia, angol, olasz és német nyelven üdvözölte a nemzetközi társaságot a Hungáriában s csak időhiány miatt mellőzött még vagy négy nyelvet, de tiz sem lett volna elég arra, hogy valamennyi megjelent anyanyelvén szóljon.

Ez a sok, élesszemű szakember, akiknek valóban erős részük lehet a világforgalom ideirányitásában, az udvariasságon jóval tulmenő áradozással szólt a főváros és

különösen Buda szépségeiről és értékeiről.

Ujszerű meglepetés volt számukra a magyar specialitások sorozata: az Operaház balettkarából alakult remek tánccsoport, amely a Liszt-rapszódiára és egyéb vonzó magyar melódiákra táncolt, a Britanniában megnyilt vadászterem, *Haranghy* Jenő professzor szinmagyar művészi freskóival, kovácsolt vasdiszeivel és *Németh* Aladárné sok, finom iparművészeti ötletével. Aztán Buda természeti szépségeinek sorozata. A *Királyi Vár* megtekintése után a Margitszigeten, mint váratlan diszletváltozás: felszállt a ködpalást és gyönyörű napsütés áradt a *Margitsziget* még mindig zöld pázsitjára a *Palatinus-szálló* széles, de meghitt architekturás-arányú étterme előtt. Budai terület nyujtotta a további fokozatot is. Mire a társaság feljutott a *Svábhegyre*, kigyultak a nagyváros csillagai és itt is, ott is elragadtatással emlegették a „tündéri képet", amely a Svábhegyi Szanatorium terraszáról tárult eléjük. De itt külön meglepetés is várt rájuk: a házimoziban vetített film, amely *jórészt Buda szezonéletét, a strandfürdőket* és a város egyéb idegencsábító tulajdonságait hozta eléjük *Stein* Pálma gondosizlésü összeállításában.

A hotelvilág parlamentje itt szavazott: hogyha ő csinálná Budapest propagandáját, mit ajánlana leginkább. Buda itt is győzött, itt találták a legtöbb idegenforgalmi értéket.

Este kivételesen ujra kivilágitották a Gellérthegy, a Várpalota, a Koronázó Templom és a szállodások által emelt Erzsébet-kilátó épitményeit, ami a dicséretek ujabb sorozatát provokálta.

Budára szólitotta őket a szállodás ipartestület *diszlakomája is*, amelynek kiemelkedő pontja volt a Magyarország világhelyzetét is önérzettel és rendkivül hatással ismertető beszéd. Ez igazolta, hogy a magyar szállósok általános kultura szempontjából ugyancsak magas nivón állanak. A feltünést keltő beszédet *Gundel* Károly tartotta franciául.

Gasztronómiai változatosságot igazolt még a *Royal*, a *Vadászkürt*, a *Carlton*, a *Dunapalota;* „Midnight-Tee" vidám szórakozásai fogadták őket az *Astoriában*, de a muzeumokról és a filharmónikusok művészi produkcióiról sem feledkeztek meg, valamint a komoly tárgyalásokról, amelyek főkép a nemzetközi devalváció jelentősége, a nemzetközi személyzetcsere és az autarchia lebontása körül folytak *Marencich* Ottó javaslatára.

Mindennél fontosabbnak mondották azonban Magyarország idegenforgalmi jövőjének nézőpontjából *Buda gyógyforrásait és a Tabán fürdővárosi koncepcióját.*

Budapest közigazgatása 1686-tól 1872-ig

— Flaxmayer József dr. könyve —

A Fővárosi Statisztikai Hivatal nagy hozzáértésről és nagy gyakorlati érzékről ismert igazgatója dr. Illyefalvi I. Lajos a „Statisztikai közlemények" cimü sorozatában mindig azokat a problémákat igyekezett a nagyközönség előtt megvilágitani, amelyek a legnagyobb aktualitással birtak.

Buda és Pest városának a törököktől való visszafoglalása utáni időszakkal senki sem foglalkozott, pedig e történelmi reminiszcenciáktól átitatott esztendőben, amikor Budavára felszabaditásának 250-ik évfordulójáról, az egész világon lelkesedéssel emlékeznek meg, különösen aktuálissá válik, hogy az azóta elmult időszaknak a közigazgatástörténetét is megismerjük.

Ennek a konkrét és minden tekintetben aktuális feladatnak az elvégzésére Illyefalvi igazgató nem is találhatott volna alkalmasabb egyént, mint Flaxmayer József dr. fővárosi tanácsjegyzőt, aki a lehető legapróbb részletekig tanulmányozta és megismerte a székesfőváros közigazgatási szervezetének minden részletét.

Dr. Flaxmayer József kötött marsrutával fogott hozzá munkájának megvalósitásához. Sikerült neki igen tömören, 10 ivnél alig nagyobb könyvben összefoglalni mindazt, a sok értékes adatot, ami kellő megvilágitásba helyezi részint a székesfőváros fejlődésének utolsó 250 évét, részint pedig a közigazgatás kialakulását.

Ezeknek a tényeknek és száraz adatoknak birtokában nagyszerű irói képességet mutat fel Flaxmayer könyve. Bőven ismerteti a párhuzamosan fejlődő két városnak, Budának és Pestnek hősi küzdelmét az önkormányzat megszervezése, annak a gyakorlati életbe való átvitele, valamint a város fejlesztése terén.

Különösen érdemének kell feltüntetni azt, hogy munkája megirásában mindenkor a legmesszebbmenő tárgyilagosságot tanusitva, — *őrizkedett a lehetőség szerint minden szubjektiv kritikai megállapitástól. Ezáltal munkája egészen kiváló forrásmunkává vált* és ösztönözni fog másokat is, hogy a főváros közigazgatástörténetét, ezt a rendkivül hálás terrénumot tovább vizsgálják, kutassák.

A szerző tulzottan szerény akkor, amikor érdemes munkájának előszavában hangoztatja, hogy nem történelmet akar megirni, hanem közigazgatási szakmunkának szánta. Tehát olyan vezérfonálnak, amely alkalmas a további kutatások számára és amelyre az irodalomban már eddig is igen nagy szükség volt.

The silence of Buda

Irtak John Brophy rendkivül érdekes könyvéről, amely Magyarországról és jelentős részben Budáról szól. Most az illusztris szerző és a Hutchinson-világcég engedelmével közöljük az „Ilonka speaks of Hungary c. könyv „Buda csöndje" c. fejezetének első részét.

A magyar nyelv kiejtésének szabályai egészen egyszerüek és valamennyi szóra vonatkoznak. Bár az ember nem képes arra, hogy a magyar nyelvet egyhamar megértse, a különböző helyek neveit könnyen meg lehet tanulni. „Buda" szóban az „u"-t ugy ejtik ki, mint egy rövid, dupla „o"-t az angolban pl „Book"; a magyar „s" egyenlő az angol „sh"-sel s igy „Pestet" ugy ejtik ki, mintha az angol „Pesht" lenne. Ha az ember ezt megtanulja, örömet okoz minden magyar embernek, mert már nagyon unhatják azt, hogy fővárosuk nevét rosszul ejtik ki a külföldiek.

Budának elsőbbségi joga van. Ő a régibb a két ikerváros közül. A Duna hosszan és valóban szépen kanyarodik a két város között — és nem olyan messze, a külvárosok felé, mint Bécsben. Hat modern hid (egy ujat épp most épitenek) köti össze a két várost, köztük a Lánchid is, amelyet 90 évvel ezelőtt az angol *Clark* Ádám épitett. Igy aztán könnyü a közlekedés a két város között. Tegyük fel, hogy a Ferenc József-hidon haladunk át: azonnal a Szent Gellért szálló és fürdő kevert épitészeti stilusu, hatalmas épülethez érünk. Erről azonban majd egy másik fejezetben beszélek, mert Budapest nyitott strandfürdői külön életet jelentenek.

Buda számos, többé-kevésbbé lejtős dombon épült. Épp a hiddal szemközt emelkedik a Szent Gellért-hegy, ahol a püspököt, aki egy csomó magyart téritett meg, hordóba gyömöszölve a Dunába lökték. Mártirságának emlékét egy hatalmas, keresztet emelő fehér szobor és egy sziklába vájt barlang hirdeti. Az utóbbit megkapóan kivilágitják esténkint s napkelte után az ember kisétálhat a hotelterrasz tangómuzsikás hangulatából, hogy a forgalmas út másik oldala fölött emelkedő kápolna egyszerü, tiszta énekeit hallhassa...

Számos kanyargó ut vezet a sziklás hegyoldalon a hegytetőre s igy nem nehéz a séta. (Egyébként erről jut eszembe, hogy tudomásom szerint Magyarország az egyetlen európai ország, ahol igazán értenek a virág- és a gyep rendes kertészetéhez.) Ez a séta talán jó félóráig tart, de a tetőre érve az ember elgyönyörködhetik a kilátásban, mielőtt az északi oldalon lemegy.

Most, ha nem kivánjuk igénybevenni az autobuszt, vagy a Lánchid budai fejétől induló sikot és szerény két pengőt pazarlunk el taxira (ebben a borravaló is benne van), úgy a taxi végigvisz egy kellemesen emelkedő uton, amelyet festett redőnyü kedves, régi villák szegélyeznek — egyenesen a Várba, amely Budának hivatalos és rezidenciális központja.

Azt hiszem, nincs még egy kormány, amely fenségesebb helyet választott volna ki főhadiszállásul: egyik oldalon a tágas de szokatlan alaku terek, a szük, árnyas uccák, majd a terraszok, amelyekről kilátás nyilik az egész Duna kanyarodóra, az elegáns, karcsu hidakra és a Pest háztömegéből kiemelkedő tornyokra és templomokra. A másik part aranyzöld dombjai, amelyek a folyó mellett terülnek el, fönséges hátteret adnak a városnak. Nyugatra fordulva egy percnyi sétával az ember a Bástya-sétányra ér el: hosszu avenue, amelyet gesztenyefák árnyékolnak be, alatta zöld mezőség, amelyet parádés célokra haszálnak föl s e mögött a termékeny völgyön, ujabb hosszu, olaszos dombokon siklik el az ember szeme; az utolsó dombsor bizonytalan körvonalu kékje elkeveredik az égből tisztább kékjével.

A középen, a dunamenti domb hátán épült a legtöbb palota, miniszterium és hivatal. De ne várjon az ember semmi olyant, ami a Whitehallra, a Quai d'Orsayra, vagy a Wilhelmstrasserа emlékeztetné. Itt mindenütt *tartózkodó, szinte bájos arányok tárulnak eléd.* — És a csönd!

Az autobuszok és taxik csak néha futnak át a főtereken, de mintha adózni akarnának a történelemnek, alig-alig hallani motorjuk zaját. Csak délelőtt tizenegy óra és dél között hall az ember olyasmit, amit olyan zajnak nevezhetne, amely megszakitja a Vár hagyományos csöndjét, mert ekkor folyik az *őrségváltás*, katonazene kiséretében. Ha augusztusban, a Szent István-heti ünnepségek idején jön ide az ember, a katonaságon kivül egy csomó — részben középkori divat szerint öltözött — előkelőséget is láthat pompás arany, fehér, vagy bibor ruhákban.

Az év többi részében a katonák khaki-szinü egyenruhát viselnek, kerek, khaki-szinü sisakot. A katonabandával elvonuló uj őrséget kivont kardu tisztek fogadják s a csapat nyomában lelkes gyereksereg halad idegenekkel elvegyülve. Ez a szertartás inkább festői sem mint hatásos — még a kordont képező rendőrséggel együtt sem, mert a hatalmas minisztériumi épületek tövében elenyészik a kis csapat.

A miniszteriumok és a hivatalok nehezen különböztethetők meg egymástól. De csak politikailag tájékozott emberek számára (nem tartozom közéjuk) jelenthet az veszteséget, hogy nem tudják a pénzügyminiszteriumot a külügyminiszteriumtól megkülönböztetni. Legtöbbjük XIX. századbeli klasszikus stilusban épült s az időálló falak kitünnek a régibb, kopottabb házak közül.

Budának ezen a részén sok magyar arisztokrata-család városi háza áll s közülük nem egy ujra rákényszeriti az embert, hogy észrevegye a magyar és az angol izlés hasonlóságát. Nem mintha épitészeti stilusuk egészen egyforma lenne, de ezeknek a házaknak homlokzata kerül minden feltünést. Legtöbbjük XVII. századbeli stilus szerint épült: két **emeletnyi magas középső bejáratuk és** vasrácsos ablakuk van. Az ember azzal az érzéssel halad el mellettük, hogy valóban kellemes uccában sétál. De egy percnyi gondosabb vizsgálódás azt eredményezi, hogy a magasság és a szélesség aránya, az ablakok és erkélyek elhelyezése, a fölösleges diszitések hiánya, a tartózkodó szolidság nemcsak a szemet, hanem a lelket is kielégiti. Ha szerencséje van az embernek és ajánlást kap, megnézheti valamelyiket belülről is. Ha nem, az angol követség cockney-arcu és hangu ajtónállója (egyébként nyugalomba vonult zsoké) egy jó szóra beengedi az embert a tipikus budai ház kertjébe, ahol fehér falak, zöld redőnyök veszik körül az elegáns udvart, amelynek komolyságát egyetlen magányos árnyékotadó fa bontja meg.

A királyi palota a Dunára néz le. Hatalmas, igazi palota ugy kivül, mint belül. Ami engem illet, jobban tetszettek a palota terrasz-kertjei, amelyeknek pázsitja fölött a Dunára nézhettem le. A jelenlegi épület az 1890-es évekből datálódik, mert az eredeti, amely a tizenharmadik században épült, elpusztult a tatár hordák támadásakor, majd ujraépitették s 1686-ban megint elpusztult, amikor Budát vsiszafoglalták a törököktől. Külseje nemes formáju és hatásos, de több tekintetben hasonló Európa más királyi palotáihoz. Belülről a különböző nagyságu szobák sorozata egy márványoszlopos, csillogó csillárokkal teli, hatalmas bálteremben kulminál, amely még az amerikai Középnyugat fecsegő turistáit is csöndre ijeszti.

Ha az ember nem kiváncsi az általános tudnivalók tömegére, legjobb, ha elkerüli a hivatásos vezetőket. Ha tudod, hogy a háboru előtt hetven évvel Magyarország egy sikertelen nagy függetlenségi harc után kényszerült elnyomott társa lenni egy magaskulturáju és hanyatló birodalomnak, ha tudod, hogy Ferenc József császár szerette a bürokráciát és Ausztriát s gyönyörü felesége, Erzsébet viszont nem a formaságokért, hanem Magyarországért rajongott, ha lehetséges volt, elkülönülve élt férjétől ebben a palotában; ha tudod, hogy a császárnő fia és unokaöccse, a bajor II. Lajos öngyilkosságot követett el s őt magát Genfben 1898-ban egy anarchista leszurta; ha tudod, hogy a magyarok, bár lehet, hogy nem nagyon szeretik az osztrákokat, még mindig rajonganak a királyság gondolatáért, legtöbb állami intézményük elé a „királyi" jelzőt teszik és az ország fejét, (akit mindenütt másutt elnöknek hivnának) kormányzónak nevezik — ha mindezt tudod, nem leszel elzárva a hatalmas termek és visszhangzó folyosók intim titkai elől.

Ezek a termek és folyosók teli vannak drága, de rideg tapétákkal, harmadrangu festők müveivel, aranymázu székekkel és diványokkal, amelyek mind azt az érzést keltik benned, hogy egy királynak mindig kényelmetlenül kell élni és kevés jut számára abból, amit mások magánéletnek neveznek..

A Halászbástya később épült, mint a királyi vár, de világok választják el a palota stilusától. Kissé északabbra fekszik, de szintén a Dunára néző domb tetején. Hosszu, ragyogóan fehér kövekből épült bástya ez, nagyon tiszta és disztelen román stilusban, kupolás tornyokkal, kanyargó lépcsőkkel, terraszokkal... Bár az épitmény főbb vonalai román és gót stilusuak, a boltiveken mór hatásokat véltem fölfedezni, de a két hatás szerencsésen olvadt egymásba. Ha nem is architekturai, de művészi szempontból ez az épitkezés egyike a legsikeresebb kisérleteknek arra nézve, hogy a középkori formát és stilust ujra föléidézze. A Halászbástya mögötti kis téren Szent István lovasszobra áll. Mint a Szent György-tér Mátyás-kutja, ez is az elhunyt Strobl Alajos müve (nem tévesztendő össze Stróbl Zsigmonddal, akinek portréi jólismertek Londonban is).

A Vár legszebb épülete a Koronázó templom, vagy Mátyás székesegyház. Ez a Szent Háromság téren áll. Nem nagyon nagy, de finom arányu és kitünően diszitett épület; magas, karcsu tornya figyelemreméltó, kövei hasonlóak a londoni Wren templomok portlandi köveihez. Ennek stilusa gótikus s bár nélkülözi a klasszikus épitkezés tökéletes egyensulyát és egyszerü szimmetriáit, nemcsak magassága és körvonala változatos, hanem szine és épitőanyaga is, amely végre összefüggő és megnyugtató egészben találkozik. Fogalmam sincs róla, hogy a szakértők milyen helyet adtak neki az európai templomok listájában, de az én talán tudatlan, de tapasztalt szemem számára nagyon egyéni és fönségesen esztetikus. A boltivek bejárat fölött hatalmas köralaku ablak nyilik a balra emelkedik az alacsonyabb, sokszinü Béla torony. A lejtősödő tetőket több különböző oldalról kell megnézni, mert zománcozott, többsiku tetői zöld, piros, sárga és szürke szinüek .

Ez a templom a XIV. században épült az eredeti 1045-ben emelt templom helyén, amelyet a tatárok elpusztitottak. Ahogy az épületet a századok folyamán kibővitették, jellege a románból gótra változott. A törökök uralmuk alatt mecsetet csináltak belőle, csak belsejét változtatták meg. Egy legendát is hallottam, hogy 1686-ban, amikor a keresztény seregek Lotharingiai Károly vezetésével megostromolták a várat, a törökök rémülten idemenekültek; egyszerre a fal megnyilt s váratlanul a Szent Szüz vörös márványszobra tárult szemük elé. S a következő napon a várat bevették a keresztények. Ezután I. Lipót császár a jezsuitáknak adta a templomot, akik mindig modern gondolkozásuak voltak, de épitőik itt nem sok izlésről tanuskodtak s két nagy épületet emeltek melléje, még pedig abban a barokk-stilusban, amely Középeurópa oly sok városában teszi próbára a látogató udvariasságát. A Mátyás- kathedrális másik neve egyébként onnan ered, hogy Ferenc Józsefet itt koronázták meg magyar királlyá, éppugy, mint a szerencsétlen sorsu IV. Károlyt.

A Várban nincsenek nagy kávéházak vagy áruházak, de a mellékuccákban kicsiny, sokszor nagyon régi üzletekre akad az ember s egy csomó kellemes kis kávéházra, ahová a nap heve elől boldogan ül le, hogy tejszinhabos kávét vagy egy nagy pohár, szódával kevert fehérbort, az u. n. „hosszulépést" igyék. Az öreg Buda bája nem tényekben rejlik. Az épitészeti szépségek és a pompás kilátás nélkül kétségtelenül nem lenne bája, de ezt a kedvességet mégsem lehet az előbbi tulajdonságaival meghatározni, ugy, mint a pillangó röptének kimondhatatlan bája nem analizálható ki egy gombostüre szurt lepkéből.

A Vár különös jellege: kisugárzás, amely kétségtelenül túl van az emberi munka megfogható tényein, túl a két titokzatos dimenzión: téren és időn.

(Folytajuk)

Legenda 1936-ban

*

„Nem azért gyujtják meg a mécsest, hogy véka alá rejtsék, hanem hogy fényeskedjék."
„A ti világosságtok ugy lesz fénylő az emberek előtt, ha látják, hogy jót cselekesztek és akkor dicsőitik majd a ti mennyei Atyátokat."

Legendát, mesét mondunk el az embereknek, mesét, amely megtörtént Budapesten, az Ur 1936. esztendejének november havában.

Megkondultak a harangok, zúgva-zengve zokogott az orgona hangja a templomban. *Borvendég* Ferenc főpolgármester rekviemjén mély áhitatban, lehajtott fővel állt *Szendy* Károly polgármester. Imádkozott és a hely, meg az alkalom sokszorosan éreztette vele, hogy nagyok a kötelességek, amelyeket az emberek bizalma rakott a vállaira.

Azután felemelte fejét a polgármester és körülnézett a templomban. Megakadt a szeme egy fiatalemberen, aki az egyik mellékoltárnál imádkozott térdenállva. Buzgón, könnyes szemekkel: látszott az áhitat, a hitbeli elmerülés rajta.

Többizben is arra tévedt a polgármester tekintete, amely szinte simogatta a térdeplő, könnyes szemű ifjut. Majd odafordult Szendy a mellette álló *Plósz* Pálhoz, az Elektromosművek igazgatójához:

— Ki lehet ez a fiatalember?

— Nekem is feltünt már, — mondta Plósz vezérigazgató.

Amikor a rekviemnek vége volt és elnémult az orgona, polgármester és vezérigazgató elhagyták a templomot. A Rózsák-terén, autója előtt megállt a polgármester: jószive nem engedte tovább menni.

— Mégis csak meg kellene tudni, mi bántja, mi a baja, — mondta elgondolkozva.

A soffőr visszament a templomba és elhozta magával az ismeretlen ifjut.

— Munkáért imádkozom, — mondta ez. — Huszonkét esztendős vagyok, szüleim nincsenek, egymagamban állok a világon. Dolgozni szeretnék, de nincs munkám. És idejárok, Istenhez könyörögni, segitsen rajtam.

Szendy Károly, a cselekvés embere, rászólt az ifjura:

— Üljön be az autóba!

És a polgármester maga mellé ültette a munkanélkülit. Elvitte az Eektromosművekhez, intézkedett, hogy munkát kapjon. Ugyanakkor azonban benyult a zsebébe és a saját pénzéből 300 pengőt adott át az üzem egyik főtisztviselőjének, hogy ruházza fel, lássa el minden szükségessel az ifjut, mintha ő lenne az apja.

Nem hiába imádkozott, — mondanák a cinikusok.

De aki nem cinikus, akiben még nem veszett ki az érzés, aki még hisz a jóságban, a szeretet világmegváltó erejében, annak lelke megfürdik ennek a legendának melegitő fényében.

Mese ez, mely megtörtént, Budapesten, Szendy Károly polgármesterségének második esztendejében.

„KROKO" BŐRDISZMŰÁRU-SZAKÜZLET
II, Csalogány-u. 50. sz. (Széna-térnél)
megnyilt
Retiküllök, böröndök, aktatáskák, pénztárcák, esernyők, övek.

Meg akarták szüntetni a tabáni plébániát

Érdekes tárgyalások folytak a közelmultban az egyházi körök és a főváros, mint kegyúr között.

A Tabán lebontása következtében ugyanis a plébánia lélekszáma nagyon leapadt. A főváros részéről azt a javaslatot tették, hogy

a tabáni plébánia hiveit átcsatolják részben a kelenföldi, részben a krisztinavárosi plébániához.

A megszüntetendő plébánia helyett pedig *a város külső területein létesitenek uj egyházközséget.*

Végül a tárgyalások mégis ahhoz a megnyugtató eredményhez vezettek, hogy

az 1702-ben alapitott plébániát a hivek őszinte örömére mégis fenntartják.

Megállapitották, hogy a fővárosban több, a tabáninál kisebb lélekszámú, történelmi szempontból beolvaszthatatlan plébánia is van.

Ne vegyék el a kerületekben működő tisztviselők munkakedvét

Igen tisztelt szerkesztő ur! Bizonyára Önnek is feltünt, hogy a megüresedett alpolgármesteri állás betöltése körül felmerült kombinációk során egyetlenegy olyan tanácsnok neve sem került forgalomba, aki a kerületi előljáróságoknál teljesit szolgálatot. Azt kell hinnünk, hogy a kerületi szolgálat számüzetést jelent. Holott ez éppen ellenkezőleg kellene, hogy legyen.

Egy-egy előljáró gondjai alá, még ha a legkisebb kerületet is veszem figyelembe — 60 ezret meghaladó polgár, egy-egy ilyen előljárósághoz pedig körülbelül 60—120-ig terjedő hivatalnok tartozik. Az előljárók értekezletén születnek meg a polgárság érdekében a legéletképesebb — helyszini tapasztalatok alapján leszűrődött — tervek. Ezeknek özöne kerül a központ tárgyalása alá és a kivitelben 80 százalékban az a gondolat ölt testet, amelyet a gyakorlati élet szolgálatában álló kerületi előljárók megfigyelései eredményeznek javaslataik megtételénél.

Hosszu sora volna az indokoknak, amelyek igenis megkövetelik, hogy az előljáróságon szolgáló tanácsnokok ne mellőztessenek. Már csak azért se, mert a kerületi szolgálat, a polgársággal való legközvetlenebb érintkezés nagy ügyismeretet és emberszeretetet követel. Nagy hiba lenne elkedvetleniteni a kerületekben dolgozó tisztviselőket, szárnyát szegni ambicióiknak.

Egy, a központban szolgáló városi tisztviselő.

Feszty Árpád-utca — Kuny Domokos-utca

Régi vágyam teljesült, amikor végre ebben a negyedben Budára tehettem át a lakásomat, bár szabad időm nagy részét eddig is Budán töltöttem. Vonzott a hegyvidék, a tisztább levegő és a csönd, amely a magam fajta lateiner ember legéltetőbb eleme.

A napokban a Krisztinában volt dolgom. Elhaladva a Vérmezővel szemben lévő uj vásárcsarnok mellett, a csarnoknak a nemrég megnyitott uj utcára néző falán emléktáblát vettem észre a következő felirással:

Itt állott az első
Budai Majolikagyár,
melyet
a lassan polgáriasodó
fővárosban
Kuny Domokos
a művészi kézműipar
és bátor utódja
1785-ben alapitott.
A magyar agyagművesség lelkes és
önzetlen uttörőjének
emlékezetére állitotta
Budapest székesfőváros közönsége
1933.

Pillantásom önkéntelenül siklott az emléktábla fölé és ott legnagyobb meglepetésemre egy kisebb uj táblát láttam, ezzel a felirással:

Feszty Árpád-utca

A Közmunkák Tanácsa nemrégiben határozatot hozott, hogy emléktáblára véseti azokat az érdemeket, amelyek méltóvá tették az utca nevének viselőjét arra, hogy az utcát róla nevezzék el.

Jóleső érzés, hogy nemcsak tudományos, irodalmi és művészeti, hanem az ipar terén szerzett érdemet is megbecsülik és megörökitésre méltónak találják az illetékes tényezők. De ha már emléktáblát emelnek egy lelkes budai uttörő iparosnak, akkor az volna rendjén, hogy az egykori gyára helyén az emléktábla felállitása után megujitott uj utcát is róla nevezzék el.

A közmunkatanácsot nem akarom váddal illetni, annál kevésbé, mert Kuny Domokos emléktábláját nem a Tanács, hanem a Székesfőváros állitotta fel. Uj utcák elnevezése a Közmunkák Tanácsának kizárólagos joga. Ezt kérdést egységesen kell rendezni, nehogy keresztezzék egymást.

Igy, ahogy most van: a Kuny Domokos emléktáblája, közvetlenül a Feszty Árpád nevét viselő utcatábla alatt — furcsán fest.

Különösen a budai ember előtt. Annál is inkább, mert Feszty Árpád pesti lakos volt. Ott lakott a Bajza-utcában, apósa Jókai Mór villájában, amelyben most a Petőfi muzeum van. A Közmunkák Tanácsa ezen a környéken osztogatta a művész utca-neveket, amilyenek a Munkácsy Mihály utca, a Szinyei Merse utca, a Székely Bertalan utca és a Ligetben a Paál, Liezenmayer, Zichy Mihály, Stróbl Alajos utak és sétányok. Szerintem Feszty Árpád is ebbe a környezetbe való.

Ugy tudom, hogy a Közmunkák Tanácsa már többször helyesbitett utca elnevezéseket. Igy történt ez a Lovas uttal is, amely egy ideig Nagy Sándor út nevet viselte, a dicső emlékezetű vértanuk tábornokról. Helyesbitette kevéssel ezelőtt a Mező-köz elnevezést is Rupp Zsigmond utcára.

Ilyen körülmények között nem volna akadálya annak sem, hogy a Feszty Árpád utcát Kuny Domokos utcára igazitsák ki.

Uj budai.

GALLY CIPŐK I., KRISZTINA KÖRUT 24.

Gellérthegyi boszorkányok

Egy budai polgár zsörtölődései

Hőn szeretett ódon Budánk egyik legkiválóbb nevezetességét a vén Gellérthegy századok óta híres Boszorkányai teszik. Ezek tudvalevően minden szombaton, melyre holdtölte esik, ezenkivül külön Szent *Valpurga* Éjszakáján jeles Boszorkányszombatot csapnak a Gellérthegy tetején. Mint idevágó pontos értesüléseink szólnak, *seprűn* lovagolnak a Gellérthegyre, ott feketekandurmacskák, hetyke *Bakördögök, Lidércek, Baglyok* és az *Ördögök Főkapitánya* társaságában némi varangyokból, kigyókból, békákból, esett macskatetemekből, bürökből, maszlagos nadragulyából tápláló *Boszorkánylevest* főznek, ezután a boszorkányságot illető közügyek megbeszélésére *Boszorkányzsinatot* tartanak, majd *Boszorkánytáncot* ropnak. A Boszorkányszombat kezdete pontosan éjfél, vége a harmadik kakaskukorintás.

Igaz, hogy néhai való jó *Könyves Kálmán* királyunk megmondotta, hogy Boszorkányok nincsenek, de hát ezt igen régen mondotta. Néhai való dajkám, a kedves *Ruszinák* Marika sokkal jobban tudott a budai boszorkányasághoz, mint a király. Temérdekszer elmesélte a gellérthegyi Boszorkányságokat. Engem mint egykori budai kisfiut ez igen érdekelt és későbbi ifjuságom idején valóban gyakorta tapasztaltam, hogy *Buda hemzseg a Boszorkányoktól.* kikkel is rengeteg bajom volt. A budai boszorkányok ugyanis az én időmben igen csinos és fiatal fejérnépek voltak, nagyrészt szőkék, barnák, feketék, vörösek, fitosorruak, formáslábuak, karcsúak, gömbölydedek. Engem mint a boszorkányok iránt érdeklődő heves Ifjat elbűbájoltak, szivemet repesztgették, ősz hajszálakat növeltek dus ástökömben, letéritettek a Boldog és Arany középkor utjáról, a hivságos Ambitiókra ösztökéltek, ablakokon bemászásokra, éjjeli zenék adására, bolond versek irására, duellumokra, szigorlatok idejében le nem tevésére nógattak, gyönyörű budai erdők májusi holdas éjszakákon velük együtt lelkesitésére serkentettek, szóval csupa olyan dolgokat cselekedtettek velem, melyeknek sommázatos neve: Szerelem és Ifjuság. Ezért igen hálásan gondolok eme édes, felejthetetlen budai Boszorkányokra. Akkor, huszonöt évvel ezelőtt, nem voltak boszorkányküllemüek. De midőn mostanság találkozom velük: irtózva menekülök előlük. Rettentő vén satrafák lettek belőlük. Valóságos Boszorkányok.

Ami a Gellértheggyel való kapcsolatokat illeti, ugy áll a dolog, hogy a Schwarczwald-ból és Thüringenből Budára bevándorolt 17-18. századi németség hozta magával az ottani *Harz Hegység* egyik kopasz hegyének, a *Blocksberg*-nek boszorkányos mendemondáját. Valamikor ősi germán Tavaszünnepeket ültek itt, ebből lett a *Blocksberg* mendemondája. A budai bevándorlók a Gellérthegyet elnevezték *Blocksberg*-nek. Igaz, hogy már 1686 előtt volt a hegyen egy kis török *Palánka*, vagyis *Favár*, az is igaz, hogy az ilyennek *Blockhaus* a neve, de a Gellérhegyet a hódoltság alatt soha senki nem nevezte *Blocksberg* néven. A név u'kori: a Budát elözönlő német telepesek adták e nevet a vén hegynek, melyet a budai öregek még gyerekkorukbn mind közönségesen *Blocksberg* néven neveztek. A névvel együtt költötték rá a hegyre a Boszorkányszombat mendemondáját, mely tehát ujkeletü, bár előfordul a 18. századi debreceni Boszorkányperekben is.

Már *Csokonai* is ir a gellérthegyi Boszorkákról, *Gaál* József 1838-ban először adott *Peleskei Nótáriusának* hires Boszorkája, Tóti Dorka is a Gellérthegyre lovagol a seprűn. *Siklóssy* László irta meg, hogy a Gellérthegy egykori lebujának asszonynépe volt az igazi boszorkanépség. Az 1840-es évek budai tárgyú Rémregényeiben is ott vannak a rettentő lebujok boszorkányai.

Néhány éve a német idegenforgalmi élelmesség előirásos Boszorkányszombatot rendezett a német Blocksbergen. Rengeteg idegen csődült oda, de — sajnos — a boszorkányok nem jelentek meg.

Azt hiszem, már nincsenek a Gellérthegyen boszorkányok. Hihetőleg az autóközlekedés, a Citadella kivilágitása és a Rádió üzte el őket onnan. Bizonyos nyomok arra engednek következtetni, hogy szombat este — *Week-End* idején — másfelé járnak táncolni a kedves budai Boszorkányok. Seprű helyett állitólag ujabban *motocikli* nevezetű ördögmotollán szekereznek. Tény, hogy több ilyet láttam. Elől ül az Ördög, hátul a Boszorka. Viszi az Ördög a Pokolba a Boszorkát. Pokoli gyorsasággal gurul az ördögmotolla, az idős budai Polgár poklok fenekére kivánja őket. Hiteles megfigyelések szerint a budai Boszorkányok ujabban karmaikat fertelmes *vörösre* és *lilára*, orcájukat még fertelmesebb *céklaszinűre* mázolják. Hajuk rettentő *kanárisárga* festésü. Főjellemzőjük, hogy szemük szőrbeli ékességét, szemöldöküket *borotválják*. Több idős és komoly budai Polgár Pellengér felállitását javallja: az ilyen Boszorkányokat jó surolókefével akarják megcsutakolni, sós virgáccsal megcsapni és hat órára a pellengérre kikötni.

Ez ellen a javaslat ellen a könnyelmü és botor budai Ifjak — mint hirlik — hevesen tiltakoznak. Azzal érvelnek, hogy az idős budai Polgárok azért haragusznak az ifju budai Boszorkányokra, mert ezek tudomásul sem veszik az irigy aggokat. Ebben lehet némi igazság, mert tény, hogy huszonöt évvel ezelőtt minden budai Boszorkány megfordult utánam. Ma már nem teszik ezt. Nem tudom: ez kiment a szokásból, vagy talán már nem érdemes utánam fordulni? Az ördög jobban tud eligazodni ezeken az ujmódi fiatal budai Boszorkákon! Holmi üresfejü, ostoba, huszonötéves, éretlen tacskók után bomolnak! Minő idők, minő erkölcsök!

BUDAI HÁROMBÉK EFFENDI.

A Svábhegy — külterület

Amikor örömmel adunk mindig hirt Buda egy-egy ujabb részének fejlődéséről és elbusulunk, ha jogos kivánságok nem részesülnek a megérdemelt elbánásban, jólesik visszatekinteni a multba, amikor „őseinknek épp úgy volt."

Olvassuk az ötven évvel ezelőtti jegyzőkönyvet, melyet a középitési bizottság üléséről vettek fel. „Hosszabb eszmecsere eredt meg Mérő bizottsági tag ama javaslata fölött, hogy a Svábhegyen még ujabb 40 lámpa állitassék fel, aminek évi világitási költsége 800 forint. Pucher és Kauser pártolták a kérést, de Scheich és Kun a bizottság figyelmét arra hivták fel, hogy a belső, állandóan lakott részekben is sok a világitani való és principialiter nem mondható ki, hogy a belső és külső területeken egy azon elvek alkalmaztassanak a világitásnál."

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

EGYESÜLETI ÉLET

A sasadi ingatlantulajdonosok közgyülése

A főváros sasadi városnegyedének fejlesztéséért küzdő Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete most tartotta évi közgyülését dr. *Szalay* Sándor kormányfőtanácsos elnöklésével. A közgyülésen nagyszámban megjelent tagok soraiban helyet foglalt dr. *Felkay* Ferenc székesfővárosi tanácsnok, továbbá *Nagy* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, *Ostián* Ferenc közélelmezési főtanácsos. Az elnök megnyitó szavaiban a Sasad történelmi multját fejtegette, majd a családiház épitkezések szociális és nagy gazdasági előnyeire mutatott rá. *Székely* Miklós ügyvezető alelnök az egyesület munkásságát összefoglaló jelentésében hangoztatta, hogy legfontosabb programja az egyesületnek a Sasad közművekkel való ellátása, utak és csatornák építése, valamint a Sasadi-uton való autóbusz-közlekedés megteremtése, mert annak bevezetése nélkül a Sasad nem fejlődhet.

Az ügyvezető alelnök az egyesület hálaját tolmácsolta *Szendy* Károly polgármesternek és *Király* Kálmán tanácsnoknak a Németvölgyi-utat a Sasadiuttal összekötő *Tömös-utca* megépitéséért és csatornázásáért. Bejelentette továbbá, hogy az egyesület kezdeményezésére *a Sasadon községi élelmiszerüzletet nyitottak és postahivatalt állitottak fel.* A közgyülés egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul az évi jelentést, majd a választások megejtése után dr. *Pap* Géza társelnök, nyug. belügyi államtitkár rendkivül érdekes előadást tartott a *szabad idő felhasználásáról.* Költői hasonlatokban gazdag, gyönyörű szavakkal, a régi Magyarország határainak visszaálmodásával fejezte be előadását.

*

Az „Otthon" Családiház és Öröklakástulajdonosok Egyesülete november 22-én tartotta rendes évi közgyülését *Beyer* Jenő ny. min. főtanácsos elnöklete alatt a *Budai Polgári Casino* nagytermében. *Beyer* Jenő társelnök elnöki megnyitójában bejelentette, hogy az Egyesület ügyvezető elnöke, *Karácson* Endre ny. h. államtitkár egészségi állapotára való tekintettel lemondott. Indítványára a közgyülés *Karácson* Endrét egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli elnökké választotta. Megemlékezett az Egyesület nagyarányú fejlődéséről, amelynek egyik látható jele, hogy a legutóbbi közgyülés óta a taglétszám kétszeresre emelkedett. Az igazgatóválasztmány jelentése szerint az *Egyesületnek ezidőszerint 920 tagja van, ezzel az Egyesület, mint érdekképviseleti szerv a budapesti házszövet kezetek többségét képviseli.* Ismertette az elmult év során az öröklakás és családiháztulajdonosok érdekében kifejtett tevékenységét az Egyesületnek, amelynek eredményeképpen több olyan sérelmet orvosolt a kormányhatóság, amely különösen a Házszövetkezetekbe tömörült öröklakástulajdonosok érdekeit sértette. Részletesen beszámolt a jelentés az Egyesületnek az egyes tagok érdekében kifejtett tevékenységéről. A részleges tisztujitás során egyhangúan megválasztotta a közgyülés ügyvezető elnökké *Beyer* Jenő ny. min. főtanácsost, társelnökké *Ludvig* Viktor ny. tábornokot, alelnökökké *Bakó* István ny. min. tanácsost, dr. *Kenyeres* Artur ny. honv. főtörzsorvost és *Rohringer* Sándor müegyetemi ny. r. tanárt, ügyveztő igazgatóvá *Feitscher Bélát*, az adminisztrációval kapcsolatos jogi munkálatok végzésére pedig dr. *Bölöny* József ügyvédet kérte fel. A közgyülés által megválasztott 40 tagú választmány az egyes Házszövetkezetek kiküldötteiből alakult.

Magyarország Klinikáinak és Kórházainak Szövetsége XXXIII. előadóülését november hó 26-án, csütörtökön d. u. fél 7 órai kezdettel az Egyetemi szemklinika (VIII. Mária-utca 39.) termében a következő napirenddel tartja: 1. *Sattler* Jenő dr.: A jövő háborujának egészségügyi ellátása nemzetközi felfogásban. 2. *Krompecher László:* A kórházak légoltalma. 3. Hozzászólások. Érdeklődőket szivesen látnak.

Az Országos Frontharcos Szövetség Fővárosi Kisipari és Kereskedői Szakbizottsága *november 19-én* Batthyány-tér 4. sz. alatt bizalmas értekezletet tartott *Grenyó* Bertalan és *Juhász* Ödön dr. vezetése mellett.

Kulturest a Budai Katolikus Körben. Szombaton este nagysikerü kulturestet rendezett a *Budai Katolikus Kör.* Az est műsorát a Rákóczi kollégium zenekarának száma nyitotta meg, majd *Girsik* Géza dr. igazgató, a kör elnöke az ostiai nyári diáktábor életéről számolt be és bemutatták az ott készült amatőrfilmet is. *Maróthy* Magda *Verdi* és *Hubay* müveiből énekelt *Kneszedich* Margit zongorakiséretével, *Mihály* László költő négy versét olvasta fel, a Szent Cecilia kórus *Bárdos* Lajos vezényletével szerepelt, befejező beszédet *Szőke* József dr. táblai tanácselnök mondott.

A III. Ker. Egyesült Polgári Társaskörben. Nagy Lajos dr. egy. m. tanár a fővárosi régészeti és ásatási intézet igazgatója november hó 26-án, csütörtökön este 8 orakor az Aquincumban talált római orgonáról előadást tart, amelynek keretében az orgona rekonstruált példányát is bemutatja.

Müsoros jótékonysági teadélután. A Sarlós Boldogasszony Egyházközség Karitásza és az Országos Stefánia Szövetség 9. sz. védőintézete 1936. november 26-án, csütörtökön d. u. 5 órakor jótékonycélu, müsorral és tánccal egybekötött teadélutánt rendez az alábbi müsorral: Klasszikus táncok, *Huszerl* Magda, *Murgács* Kálmán zeneszerző saját szerzeményeivel, *Hajdu* Anna rádióénekesnő Murgács dalokkal. Teajegy 1 Pengő. III. Üröm-u. 60-62

ADÓ, ILLETÉK

ÉPITKEZÉS, TELEKSZABÁLYOZÁS
CSATORNÁZÁS, UTBURKOLÁS.

Rovatvezető: FEITSCHER BÉLA.

Adó, illeték, telekszabályozási, útburkolási- és csatornázási kérdésekben a Budai Napló előfizetőinek naponként, délelőtt 9—10 óra, délután 4—6 óra között, az „Otthon" Öröklakás és Családiház Tulajdonosok Egyesülete hivatalos helyiségében, Szent János-tér 1/a. alatt, vagy telefonon 1-545-62. díjtalanul ad tanácsot és felvilágositást rovatvezetőnk, az egyesület igazgatója.

A házadó-bevallással kapcsolatos fontos tudnivalók

A házadó vallomásokat legkésőbben november 30.-áig kell beadni. Máskülönben 5%-os birság kirovására jogosult az adókivető bizottság.

Vallomást köteles adni az ingatlan tulajdonosa, vagy haszonélvezője. Társas birtoklás esetén a társtulajdonosok egyetemlegesen felelősek a vallomás beadásáért. Ilyen esetekben a házbirtokosok közül bármelyik tulajdonostárs beadhatja a házbérvallomást, amely a tényleges birtokosok együttes bevallásának tekintetik.

Meghatalmazott által is eleget tehet a bevallásra kötelezett vallomásadási kötelezettségének. A meghatalmazott eljárásáért azonban anyagilag felelős. Az anyagi felelősség kiterjed az adóra és a mulasztásból kifolyólag kiszabott pénzbirságokra és pénzbüntetésekre is.

Házbérvallomási ivet, ha az adókivető hatóság tévedésből nem kézbesitette volna ki, ezen körülmény nem változtat a határidő betartásának szoros kötelezettségén s az adózót nem mentesiti a bevallás kötelezettsége alól. *Indokolt esetben külön kérvénnyel 30 napos halasztás kérhető,* mely esetben a birság kirovása elmarad. A kérvényre 2 pengős okmánybélyeg ragasztandó.

Üres lakásokról is szabályszerűen ki kell tölteni a házbérvallomási ivet.

Saját használatban levő lakrészeknél az adóhatóság által megállapitott haszonérték vallandó be.

Készpénzfizetésen felül, ha a bérlő külön természetbeni, vagy egyéb hozzájárulást is köteles teljesiteni, ez esetben annak értéke napi áron átszámitva szintén beirandó a házbérvallomási ív rovatába.

Butorozottan bérbeadott lakrészeknél a butor használatáért 30%-os levonásnak van helye a bérlő által fizetett bérösszegből.

Központi fütés és a melegvizszolgáltatás összege nem képezi a házadó alapját és az jogosan levonásba hozható a bérlő által fizetett bérösszegből.

Lift használatáért a háztulajdonos részére fizetett szolgáltatást, még ha azt a béren felül külön kötötték is ki, a házadó alapjához hozzá kell számitani.

Házbérfillér nem vonható le a bérösszegből, mert az adóköteles tétel.

Az év közben történt átalakitások folytán megosztott lakások bevallásán kivül szükséges és célszerű megjegyezni a vallomási iv jegyzetrovatában, hogy az átalakitások következtében milyen helyiségek szüntek meg és ezek helyett milyen uj helyiségek jöttek létre.

A felszereléssel bérbeadott üzemhelyiségek bérjövedelméből a felszerelési tárgyak értékének, élettartamának és egyéb idevágó körülmények figyelembevételével becsült összeget vonja le az adókivető bizottság. A bevalláskor ilyen esetben ajánlatos a bérleti szerződés mellett az átadott tárgyak leltárát is becsatolni.

Házadótörlés céljából a november folyamán megüresedett lakások külön is bejelentendők az adóhatóságnak, nem elégséges tehát a lakásüresedésnek csak a házbérvallomási iven való feltüntetése.

Bevallást kell adni minden házról, tekintet nélkül arra, hogy az épület ideiglenesen, vagy állandóan adómentes-e, vagy a tulajdonos alkalmazottai bérfizetés nélkül használják.

Postán, ajánlott levélben is beküldhető a vallomási iv, azonban ajánlatos azt mégis személyesen beadni, mert igy az előzetes felülvizsgálatnál mutatkozó eltérések tisztázása azonnal megtörténhetik és a hatóság nem lesz kénytelen ezeket a háztulajdonos későbbi beidézése utján kivizsgálni.

*

Rovatvezetőnk az e rovatban foglalt közleményekre vonatkozóan készséggel ad személyes, vagy irásbeli megkeresésre bővebb felvilágositást.

Egy nagyon jó állapotban lévő **szép nutria női bunda eladó** II. Retek-u. 10. II. 3.

Buda folyamatban levő nagy középitkezéseinek bemutatása. *Király* Kálmán tanácsnok pénteken délelőtt nagy bemutatókörutra kiséri a szakbizottság tagjait és a Mérnök és Épitészegylet meghivott képviselőit. Ezen a bemutatókörúton megtekintik a folyamatban levő és a közelmultban befejezett nagyszabású fővárosi középitkezéseket. A Budafoki-uton az uj gyüjtőcsatorna és az utépités munkálatait tekinti meg a bizottság. Megtekintik a Hegyalja-utnak a Csend-utca és a Nagyboldogasszony-utja közötti rendezését is. A Csend-utca a Mészáros-utca és Budaörsi-ut közötti szakaszon épült ki 550.000 pengő költséggel. A Budakeszi-uton az Olaszfasor- és a Gábor Áron-utca között 61.500 pengőért épitettek uj utburkolatot, amelynek munkálatai szintén most fejeződtek be. A Kapy-utcában az *Árpád kilátóhoz* vezető és a Pasarétet Ujlakkal összekötő utvonal épült meg 24.100 pengő költséggel. Végül bemutatják a *Tabán parkozásának* és az Árok-utca rendezésének munkálatait is.

A Budai Napló uj állandó rovata:

Adó, illeték, épitkezés, telekszabályozás, csatornázás, utburkolás

Mai számunkkal uj rovatot nyitunk a Budai Napló hasábjain. A rovatnak az a célja, hogy a Budai Napló előfizetőit tájékoztassa abban a rettenetes dzsungelben, amit ma a fővárosi polgár számára az adók, illetékek és különböző hatósági járulékok rengetege jelent.

Ezekben az ügyekben ugyszólván senkisem tud tájékozódni. Annyiféle törvény meg rendelet támaszt zavart és bizonytalanságot, hogy megbizható kalauzra van szüksége annak, akinek ebbe a rengetegbe be kell lépnie. Ez vezet bennünket, amikor most uj rovatunkat előfizetőink rendelkezésére bocsátjuk. Rovatvezetőnk minden kérdésre készséggel ad felvilágositást, akár telefonon, irásban, vagy közvetlenül fordulnak is hozzá előfizetőink. Egyben pedig a Budai Napló hasábjain hétről-hétre tájékoztatja olvasóinkat az aktuális adók, illetékek, csatornázási és útburkolási járulékok dolgában.

Uj rovatunkat azzal a tudattal bocsátjuk útjára, hogy ezzel is szolgáljuk Buda közönségének érdekeit. Azok a kérdések, mleyeket uj rovatunk felölel, mindenkit egyaránt érdekelnek: a kereskedőt, az iparost, a háztulajdonost és lateinert egyaránt. Kérjük olvasóinkat, fogadják szeretettel uj rovatunkat és forduljanak hozzánk, ha felvilágositásra, tanácsra van szükségük azon a területen, amelyen uj rovatunkkal segitségükre kivánunk lenni.

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Rovatvezető: TÁBORI KORNÉL

Fürdőügyi nagygyülés

A nagymultú *Országos Balneologiai Egyesület* Budán tartotta idei nagygyűlését a Szent Gellért-gyógyszálló zenetermében. *Bánlaky* Géza, mint gazdasági osztályelnök nyitotta meg a gyűlést a kormány, a főváros, valamint az idegenforgalmi és fürdőügyi szervek nagyszámu kiküldötteinek jelenlétében. Kicsendült az elnöki beszédből az uj gond szava devizahelyzetünk miatt, amely a fontos európai államok devalvációja következtében erősen foglalkoztatja a magyar idegenforgalmi köröket. Eddig nem sikerült kielégitő megoldást találni, viszont örvendetes, hogy a főváros nagyvonalu fürdőügyi programot dolgozott ki, amely nek eredményeit rövidesen láni fogjuk. Kialakult az a nézet, hogy

a budai fürdőket vissza kell adni eredeti rendeltetésüknek és mindinkább a komoly gyógyitást kell szolgálniok.

A balatoni fürdők helyzete nem volt annyira kielégitő, mint a tavalyi rendelet után várhatták volna.

Nagyvonalu, tudományos, tömör felszólalásban utalt *Vámossy* Zoltán dr. egyetemi tanár, a Balneologiai Egyesület elnöke a magyar fürdők kialakulásának módjaira és lehetőségeire. *Halmay* Béla dr. miskolci polgármester a Bükk ismert és eddig még föl nem ismert értékeiről szólt, amelyeket az egyetemes magyar idegenforgalom programjába szeretne állitani. Dr. *Kölbig* Ferenc ny. min. tanácsos az adóügyi problémákról tartott érdekes előadást, utána pedig *Tausz* Béla dr. számolt be a magyar fürdők s üdülőhelyek 1936-os szezonjáról. Az állandó vendégek száma összes fürdő- és üdülőhelyeinken kb. 120.000 volt az ideiglenesek 140.000,

a külföldi állandó fürdővendégek száma pedig 20.000.

Az előadás igen sok érdekes adaot tartalmazott a budai fürdőkről, ezeket külön publikáljuk.

Speciálisan budai témája volt *Frank* Miklós dr. főtitkár javaslatának, amely a Tabán kiépitésére vonatkozott. Egyáltalán

főkép a budai kérdések lépnek most a fürdőügyi és idegenforgalmi érdekeltségek homlokterébe.

és rövid időn belül egész sor uj terv fölmerülése várható ezekben a relációkban.

Tormay Géza államtitkár a párizsi világkiállitás kormánybiztosa

Csöndben igen nagyarányu előkészület folyik az 1937. év párizsi világkiállitásra. Tormay Géza dr. kereskedelmi államtitkár, aki önzetlenül és fizetésnélkül látja el az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal elnöki munkáját, kapott hivatalos megbizást a világkiállitás magyar részét kormánybiztosi teendőinek ellátására. A készülődők sorában különösen nagy művészi munka terheli Aba Novák Miklóst, aki több jelentékeny méretű tablón Magyarország multjának, legfontosabb kulturális eseményeinek egész sorát viszi majd a világ publikuma elé a festményeivel. Buda ezeken a képeken jelentős helyet kapott. Szép művészi feladatokat kapott Szönyi István, Jeges Ernő és több más kiváló festőművészünk és szobrászunk is.

A Margitszigeten lesz a Kúrszalon

A *Budai Napló* értesülése szerint egészen uj terv merült fel a Margitsziget idegenforgalmi fejlesztése körül. Régóta komoly probléma, hogy az idegenek számára hol nyissák meg az u. n. *Kúrszalont.* Budapest *Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottsága* a pesti Vigadót találta erre alkalmasnak, de különféle akadályok merültek fel.

A legujabb terv, amely már konkrét formát is öltött, hogy a Margitszigeten létesül a Kúrszalon, még pedig az alsómargitszigeti Márkus-vendéglő helyén.

Ezenkivül más épitkezés is kezdődik a Margitsziget felső részén: ahol most a *Margaréta-szálló* áll, már 1937. tavaszán *háromemeletes,* nyolcvan modern szobás szálló fogja várni a vendégeket.

Buda müvészi propagandája

Hollandiában nagyszabású magyar kiállitás lesz, amely legfőképen budai képeket fog bemutatni. Már két évvel ezelőtt sikerült kiállitások voltak Hollandia nagyobb városaiban és Dánia területén is. *Barta* Ernő festőművész, a Budát jellemző, valamint a legértékesebb magyar népviseleteket ismertető szines metszetek és litografiák mestere rendezte a kiállitásokat és ezuttal is az ő iniciativája indítja meg a hollandiai kiállitást. Képek mellett válogatott szobrok is lesznek a kiállitáson, amely Hollandia nagyobb városain kivül a belgiumi Antwerpenben is bemutatásra kerül. Ezzel kpcsolatban a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek előadásokat rendeznek Buda és az ország kulturális, fürdőügyi és utazási nevezetességeiről.

Tanuljunk Karlsbadtól, hogyan kell idegenforgalmat csinálni

Husz állam szállodásainak legkiválóbbjai gyültek össze Budapesten, hogy a szállodaipar nemzetközi problémáit megtárgyalják. A kongresszus egyik legfontosabb pontja „a nemzetközi idegenforgalom fejlődését gátló körülmények megszüntetése és az idegenforgalom kimélyitése volt.

Sokszor kis dolgoknak éppen olyan jelentőségük van, mint a nagyoknak. Erre vall a karlsbadi fürdőigazgatóságnak egy kegyeletes tánye, amely bennünket, magyarokat igen közelről érint. A nagy magyar költő, Arany János, élte alkonyán minden évben felkereste Karlsbadot, hogy forrásaiból gyógyulást meritsen. A pad támlájára, amelyen séta közben gyakran megpihent, ezeket a sorokat irta:

„E helyt, feledve but, feledve bánatot, pihenj!"
S míg egy sóhajt hazádba nem repitsz, tovább
ne menj!"

Idővel elkorhadt a pad fája, elmosódtak, lekoptak a verssorok. A fürdőigazgatóság pár évvel ezelőtt márványpaddal cserélte fel a korhadt fapadot és Arany János két verssorát aranybetűkkel vésette rá. Azóta évről-évre friss aranyozásban raggognak a drága sorok, tanuságául annak, hogy milyen nagyra értékeli a karlsbadi fürdőigazgatóság a nagy magyar költő egykori ott tartózkodását.

Mindezt azért irjuk meg, mert a Budai Napló egyik olvasója karlsbadi utja alkalmával szemtanuja volt az idén is annak, milyen aprólékos gonddal aranyoztatta be a fürdőigazgatóság a versike minden egyes betűjét és hozta rendbe az egész márványpadot.

Az idegenforgalom elmélyitésének ügyében az ilyen kis dolgok is nagy szolgálatot tesznek. Fel kell rá figyelni azoknak, akik a magyar idegenforgalom sorsát a kezükben tartják.

Négyszázezer pengő a budai Dunapart rendezésére. A Közmunkák Tanácsa most terjesztette elő jövő évi költségvetését. Éppen kétszeresen annyi az uj budget végösszege, mint amennyi tavaly volt. A 3,100.000 pengős költségvetésből több, mint kétmillió pengőt fordítanak uj létesítményekre és beruházásokra, mig az idei költségvetésben ilyen célokra csak 310.000 pengőt vettek fel. 500.000 pengővel szerepel a költségvetésben a Horthy Miklós-híd feljáróinak épitkezése, mig a *budai Dunapart rendezése, illetve a személyhajóállomások áthelyezése 400.000 pengőbe fog kerülni.* A margitszigeti beruházásokra 20.000 pengőt irányzott elő a Közmunkák Tanácsának elnöksége, a lágymányosi feltöltésekre pedig 80.000 pengőt.

TÜZELŐANYAGOT TORMA ÜZLETEIBEN
BUDÁN I. ALAGUT-UTCA 4.
LEGJOBBAN — LEGOLCSÓBBAN I. GELLÉRTHEGY-U. 1. Tel.: 1-552-78

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőiosztály. A legmodernebb berendezés

KÖZGAZDASÁG

Sorra nyitják uj tiókjaikat Budán a pesti nagybankok

Butoroskocsik és társzekerek sora döcög át a hidakon a pesti oldalról — Budára. Nyomukban az élet lüktetésének legszemléltetőbb jeleit: téglát, homokot, fát, vasat hordanak a fuvarosok.

A gazdasági élet egészséges vérkeringését mindig az épitkezések számának fel-, vagy lefelé mozgó számtábláján lehet a legjobban lemérni.

De nemcsak az épitkezések mutatnak Buda egészséges fejlődésére és életére, hanem erre vall a világ legérzékenyebb szeizmográfja — a *pénz* is. A pénz — amely nemcsak mérték, hanem mágnes is. Ahol épitkeznek, ahova tömegesen telepednek, ott forog a pénz, amely társaságkedvelő találmány. Csak ott érzi jól magát, oda vonzódik és ott marad meg, ahol sok van belőle.

És mialatt Buda apró, történelmi emlékeket lehelő, régi házikói mellett és helyükön márólholnapra hatalmas bérpaloták nőnek, az uj házakban, uj boltok fényes kirakatai lepik meg a járókelőt.

A pompás uj helyiségek között pedig egyre sűrübben bukkannak fel a pénz mesterei — a *bankok.* Jeléül annak, hogy forgalmuk jórésze is ide terelődött.

Ha akadt volna még kishitű ember, akit aggodalommal töltött volna el Buda Kirobbanóan gyors fejlődése, az megnyugodhatik: a bank csak odamegy, ahol egészségesnek látja a haladás ütemét, ahol biztonságban látja az ő sáfárkodására bizott pénzt.

A régi és uj budai pénzintézetek és bankfiókok nemcsak nyomon követik, hanem magukban is biztositják a prosperitást — és ezért látjuk és köszöntjük ezeket szivesen és örömmel. A pesti nagy pénzintézetek ujabb és ujabb fiókokat nyitnak Budán, ugyhogy mindenki, aki itt él, megtalálja lakása közelében annak az intézetnek fiókját, amelynek ügyfele volt Pesten, mielőtt Budára költözött.

Olvasóink tájékoztatására közöljük a budai bankok és bankfiókok névsorát ábécé sorrendben. Tesszük ezt azért, hogy mindenki megtalálja azt a bankot, vagy fiókot, amely lakásához legközelebb fekszik.

Budai bankok és bankfiókok:

Angol-Magyar Bank: XI. Szt. Gellért tér 1. Telefon: 2-686-78.
II. Fő utca 1. Telefon: 1-525-08.
Budai Ált. Takarékpénztár: II. Fő utca 9. Telefon: 1-524-00.
Budapest. Szfőv. Községi Takarékpénztár: I. Krisztina körut 133. Telefon: 1-509-04.
II. Fő utca 2. Telefon: 1-535-42.
II. Margit körut 4. Telefon: 1-562-92.
III. Fő-tér 2. Telefon: 1-623-38.
XI. Horthy Miklós ut 1. Telefon: 2-693-77.
Magyar Általános Hitelbank: I. Disz tér 16. Telefon: 1-605-05.
I. Krisztina tér 2. Telefon: 1-536-56.
II. Margit körut 91. Telefon: 1-532-78.
Magyar Általános Takarékpénztár: XI. Horthy M. ut 35. Telefon: 2-693-81.
Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank: II. Margitkörut 3. Telefon: 1-534-92.
Magyar Országos Központi Takarékpénztár: I. Döbrentei tér 4. Telefon: 1-512-88.
XI. Horthy Miklós ut 21. Telefon 2-690-02.
Óbuda Ujlaki Takarékpénztár rt.: III. Lajos u. 148. Telefon: 1-632-52.
Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület: I. Alagut u. 3. Telefon: 1-536-19.
II. Fő utca 10. Telefon: 1-533-64.
XI. Horthy Miklós körtér 9. Telefon: 2-583-93.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank: II. Fő utca 4. Telefon: 1-535-73.
II. Margit körut 45. Telefon: 1-610-72.
II. Széna tér 7. Telefon: 1-513-11.
III. Flórián tér 3. Telefon: 1-622-57.
XI. Horthy Miklós ut 11. Telefon: 2-690-00.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában
II., ISKOLA-U. 27. SZÁM.

A MFTR. közgyülése. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság november 20-án tartotta 36. évi rendes közgyülését *Wulff* Olaf ny. vezérfőkapitány alelnök elnöklete alatt. A közgyülés letárgyalta az 1933., 1934. és 1935. évi zárszámadásokat és üzleti jelentéseket és megadta az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak az emlitett évekre vonatkozó felmentvényt és ugyanakkor a részvénytársaság uj alaptőkéjét 8,520.000 pengő összegben állapitotta meg. Elhatározta még a közgyülés az alapszabályok egyes pontjainak módositását, majd megválasztotta az igazgatóság tagjaivá *Domony* Móric dr.-t, *Dorner* Aurélt, *Hell* Istvánt, ifj. *Horthy* Miklóst, *Kunder* Antalt, *László* Géza dr.-t, *Markos* Olivér dr.-t, *Senn* Ottó dr.-t, *Winchkler* István dr.-t és *Wulff* Olafot, tudomásul vevén, hogy a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter az igazgatóságba vitéz *Vargha* Vilmost és ifj. *Dezseőffy* Aurél dr.-t, a pénzügyminiszter pedig *Szász* Lajos dr.-t kinevezte. A közgyülés a felügyelőbizottság tagjaivá *Csermely* Lászlót, *Dobrovits* Károly dr.-t, *Hajós* László dr.-t, vitéz *Péteriffy* József dr.-t és *Seidl* Aurélt választotta. A közgyülés utáni igazgatósági ülés az igazgatóság elnökévé *Winchkler* István ny. minisztert, alelnökévé pedig *Wulff* Olaf ny. vezérfőkapitányt választotta. Az igazgatóság ezenkivül a vezérigazgatói tisztséget *Winchkler* Istvánnal, a helyettes vezérigazgatói tisztséget pedig *Komarnicki* Gyulával töltötte be.

SZINHÁZ

A szinház ellenségei

Ilyen címen tartott előadást *Márkus* László, az Operaház igazgatója a *„Napkelet"* irodalmi estjén, felemlítvén, hogy minden áron érvényesülni akaró rendezők és a „sztár" rendszer az okai annak, hogy a szinház ma nem tudja úgy teljesiteni hivatását, mint a múltban, amikor nem a szép és drága diszletek miatt volt a daraboknak sikerük és nem az egy „sztár" miatt jártak az emberek szinházba, hanem a darabok irodalmi értékéért, a sztár helyett pedig az együttes kitünő játékáért.

Nagyon helyes *Márkus* Lászlónak ez a megállapitása. De stilusos előadásában nem tárta fel a szinházi „grűndolások" lehetetlenségét, amellyel szemben eddig az illetékes hatóságok sem mutattak megfelelő érdeklődést. Számos példa mutatja és sok szinház bukása igazolta, hogy ezek a szinházi *„alapitások"* mennyire kárára vannak a szinház fejlődésének. Nagyon sok vállakozás alakult ugy, hogy összehoztak egy k. f. t. társaságot, amely a szinház kibérléséhez szükséges „tőkét" adta össze, Ezek után bérbe adták a ruhatárat, büffét, reklámfüggönyt. Ebből az összegből szerveztek társulatot, jobb esetekben előlegeket adtak meg nem irt darabokra, amelyeknek csak a végük volt meg.

Zenés szinházaknál „zeneszerző" is akadt, akinek füttyös művészete lehetővé tette, hogy komolyabb és az ismeretlenség homályába burkolózó mesterember manuális munkásságával megszerkessze a „művet". Ilyen esetekben 2-3 hét alatt kellett elkésziteni az előadásra kerülő darabokat és ezzel egyidőben folytak a próbák is.

Hogy az ilyen művek bemutatása mennyire volt indokolt és elfogadható, azt misem bizonyítja jobban, minthogy egy-két heti erőltetett sorozatos előadás után, a közönség *indokolt* részvétlensége miatt kellett az előadásokat beszüntetni. Ha maradt még egy kis tőke, ugy a régi recept szerint készültek uj darabra, ha pedig elfogyott a „tőke", úgy a szinházi vállakozás „csőrepedés" következtében abbamaradt s nem folytathatta *„kultur"*-működését.

A ruhatár, büffé és reklámfüggöny bérlői elvesztették kis vagyonkájukat, a társulatot szélnek eresztették, a szinház igazgatói pedig egy csomó adósság hátrahagyásával hol külföldre, hol pedig az ismeretlenség jól megérdemelt homályába menekültek.

Szegények. Nagyon sajnálom őket...

NAGYPÁL BÉLA

Kisfaludy Szinház
III., Óbuda,
Lajos-u. 111. és Rupp Imre u. 36.
November 27-től december 3-ig bezárólag
HÁZASSÁG
Vaszary János legnagyobb sikert aratott bohózata
Főszereplők: *Bölcsföldy Sári, Pór Irén, Lantos Magda, Földes Klári, Horváth Ilona, Galetta Ferenc, Károlyi István, Murányi László, Zilahy Pál.*

A Kisfaludi-szinház nagy sikerrel hozta szinre a Meseáruház c. operettet. A meseáruház tulajdonosnőjének szerepében Futó Klári vendégszerepelt s ugy ének, mint táncszámaival nagy hatást ért el. Egy kiszolgáló lány szerepében Elek Piri állandó derültségben tartotta a közönséget. Tompos László, mint jómegjelenésü bonviván, Boháty Lajos személyzeti főnök), Tamás Benő (Holländer bácsi), és Zelendy József (Vili), mint kiváló komikusok arattak sikert. A szokottnál is fényesebb kiállitás és rendezés Erdélyi Mihály igazgató érdeme. **dr. P. Ö.**

A Népművelési Bizottság negyedik hangversenyén *B. Bertók* Ferike (ének), *Pázmán* György (zongora) dr. *Sebestyén* Sándor (gordonka) művészeket hallottuk *Bor* Dezső vezénylete mellett. A műsort *Pongrácz* Zoltán szerzeményének bemutatásával kezdték. Ügyes, tehetséges kompozició. *Bertók* Ferike tisztán csengő hanggal és igazi muzikalitással adta elő Donizetti és Henry műveit. *Pázmán* György Dohnányi gyermekdalváltozataival csillogtatta szépen kiegyenlitett technikáját. Boccherini nehéz gordonkaversenyét dr. *Sebestyén* Sándor szólaltatta meg, frenetikus sikerrel. Leszürődött muzikalitása, kiforrott technikája és biztos tudása őszinte nagy hatást keltett. Kár, hogy ilyen ritkán hallujk ezt az értékes művészt. Schubert Befejezetlen szimfóniájával fejeződött be az est, melyet *Bor* Dezső igazi szeretettel és értékes lendülettel vezetett végig. A zenekar komoly munkáját külön meg kell dicsérni. *(R.)*

Szigeti Endre dr. előadása a középosztály válságairól A középosztály válságairól tartott előadást *Szigeti* Endre az *Országos Katolikus Népszövetség* központi helyiségében. Az előadó alapos történelmi áttekintést adott arról, miként formálódott ki a rendiségből az uj osztályállam és a kapitalista-liberális termelési rend. Rámutatott arra, hogy mig Nyugaton egy életerős gazdagodó polgárság vette át a liberális állam vezetését, addig nálunk az ősiséggel védett nemesség alakult át középosztállyá és vezető réteggé. A fejlődés forditottja a Nyugat fejlődésének, ahol alulról felfelé alakult ki a középosztály, nálunk felülről lefelé. Végül hangoztatta *Szigeti* Endre, hogy *a magyar középosztály teljes ipari és kereskedelmi átképzésére van szükség, össze kell fognia a saját érdekében is a munkássággal és parasztsággal.* Nem szolgálhatja továbbra is a feudalisztikus nagybirtok és nagykapitalizmus érdekeit saját józan érdekeivel szemben, mert különben elsodorja a jövő fejlődése.

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára — 40 f.
Hirdetés ára milliméterSorokint.

Baján Gyula halála. Mélységes gyászba boritotta a városházát és az egész fővárosi ujságirást Baján Gyulának, a Fővárosi Közlöny szerkesztőjének tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála. Kitünő ujságiró, melegszivü kolléga, tetőtől-talpig kiváló ember és igaz jóbarát hagyott itt bennünket Baján Gyulával. — Nem voltak ellenségei és azok közé tartozott, akiket mindenki tisztel és szeret, mert jó volt, igaz volt, nemes volt. A Budai Napló szerkesztősége fájó szivvel búcsuzik Baján Gyulától és őszinte együttérzéssel vesz részt azoknak fájdalmában, akik mindenüket siratják korán elhunyt kitűnő bájtársunknan.

Kitüntetés. A kormányzó Sebő Bélát, a főváros kiváló főszámvevőjét, érdemei elismeréséül kormányfőtanácsosi cimmel tüntette ki.

Alapitvány. A fővárosnak szép alapitványt ajánlott fel a kelenföldi fiuiskola tantestülete. Az alapitványt *Zsadányi* Ferenc nyugalmazott igazgató emlékére létesitették. A főváros a felajánlott alapitványt elfogadta.

Cimadományozás. A kormányzó *Fodor* Miklós tűzérfőhadnagynak, a *Mai Nap* kiváló felelős szerkesztőjének és *Kosztolányi* Gusztáv nagytehetségű festőművész tanárnak, a frontharcos szövetség budai vezetőtisztjének a háború alatt teljesitett átlagon felüli teljesitményeikért a százados cimet adományozta.

Ferenc József halálának évfordulója. *Ferenc József* király halálának évfordulója alkalmából szombaton reggel a Várkápolnában gyászistentiszteletet tartottak. A gyászmisén megjelent *Horthy* Miklós kormányzó és felesége, *József* főherceg, *Auguszta* hercegasszony, *Albrecht* főherceg, *József Ferenc* főherceg és *Anna* főhercegasszony, a kormány részéről bárcziházi *Bárczy* István miniszterelnökségi államtitkár, *Uray* István államtitkár vezetésével a kabinetiroda tagjai, a titkos tanácsosok és a tábornoki kar tagjai nagyszámban. A gyászmisét *Mészáros* János érseki helytartó, udvari plébános mondotta.

A farkasréti templom alapkőletétele. A farkasréti temető főbejáratánál épülő uj templom alapkövét ünnepélyes keretek között szentelte meg november 24-én, kedden délelőtt Zadravecz István püspök. Az ünnepélyen megjelent Salamon Géza tanácsnok és Farkas Géaz elöljáró is. Az alapitó oklevél elhelyezése után Zadravecz püspök, majd Toperczer Ákosné országy. képv. és Antalffy Andor min. tanácsos mondott beszédet.

Előadás a protekcionizmus kérdéséről. A *Magyar Racionalizálási Bizottság dr. Chorin* Ferenc titkostanácsos elnöklete alatt ülést tartott, amelyen *Vojcsik* Lipót székesfővárosi műszaki tanácsnok számolt be a Londonban tartott *Nemzetközi Racionalizálási Kongresszus* tárgyalásának ama részéről, amely a *vezetőegyéniségek kiképzésével, kiválasztásával* és *utánpótlásával* foglalkozott. A tárgyánál fogva is rendkivül érdekes előadást nagyszámú közönség hallgatta végig és annak különösen a protekció ellen állástfoglaló részeit többször is nagy tapssal szakitotta félbe. Az előadónak *Chorin* Ferenc dr. mondott köszönetet, kiemelve azt, hogy a vezetőegyéniségek kiválasztása ma egyike a legérdekesebb és legizgatóbb kérdéseknek. A racionalizálási Bizottság igazgatósága elhatározta, hogy erről a kérdésről szélesebb körben vitaestét rendez.

A 7-es autóbusz uj útvonala. November 30-án, hétfőtől kezdve a 7-es autóbuszok az Eskü-tértől az Erzsébet-hidon, Döbrentei-utcán, Zita királyné-rakparton, Lánchíd-, Fő-, Bem-utcán és Margit-körúton át a Statisztikai Hivatalig közlekednek..

Ha ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 3 órai kezdettel tartjuk a VI., Vilmos császár ut 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest székesfőváros Gázművei.

Az épülő Buda

A polgármesteri III. ügyosztály Budára a következő épitési engedélyeket adta ki:

I. Lisznyai u. 25/b. kétemeleles bérvillára dr. Rubin Dezsőnének XI. Horthy Miklós ut 28/b. (tervező Kovács Frigyes)

I. Orbánhegyi ut 12. egyemeletes bérházra Vandracsek Róbert és nejének X. Villám u. 29. (tervező Manger József, I. Krisztina körut 73)

II. Csalogány u. 42. 3 drb. ötemeletes bérházra Grimme Nándornak Batthyány u. 2. (tervező Hamburger István, VII. Vilma királynő ut 33)

II. Ostrom u. 8. négyemeletes bérházra Török-Forster Lajosnak II. Margit körut 36. (tervező Vágó Pál, IV. Váczi u. 42)

II. Felvinci ut 4. családi házra Felvári Nándor és nejének u. o. (tervező Visy, Pesthidegkut, Jázmin u. 10)

III. Szomolnok u. 5. 2 darab háromemeletes bérházra Falus Ferenc és társának VI. Horn Ede u. 12. (tervező Falus Ferenc u. o.)

III. Testvérhegy-Farkastoroki lejtő 20536 hrsz. családi házra Nagy Károly és Frigyesnek Apponyi tér 1. (tervező Kuzerák Gergely Rökk Szilárd u. 39)

XI. Breznó u 9/a. egyemeletes bérházra Havas Sándornak, Brenyó u. 7. (tervező Havas Sándor u. o.)

XI. Nagyszalonta u. 2518/9. hrsz. családi házra Haskó István és nejének Lenke tér 2. (tervező Dobrovits József XI. Fehérvári ut 72)

XI. Daróczi ut 50. családi házra Herskó Ábrahámnénak II. Székely u. 2. (tervező Karvaly Gyula, VI. Vilma királynő ut 40)

SPORT

Siterületek és szánutak a budai hegyvidékben

Az 1936—37. évi téli időszakban a polgármester az alább felsorolt utakon engedélyezte a szánkázást, illetve a sisport gyakorlását:

Szánkázásra gyermekek és felnőttek részére

Az I. ker.-ben a [illegible] 12. számu ház és a Költő ucca között, a Zugligetben fekvő Hunyadlejtő ut a Kuruclesen fekvő Széher ut a Kovács ucca és Lipótmezei ut között és végül a Hüvösvölgyben fekvő Lipótmezei ut, a Széher ut és Tárogató ut között.

A *II. kerületben* a Hüvösvölgyben fekvő Görgényi ut, a Nagybányai uttól a Szalonka utig, a Törökvészen fekvő Endrődi Sándor ucca, ugyancsak a Törökvészen fekvő Ruszti ut a Fillér uccától a Csopaki utig és végül a Szemlőhegyen fekvő Vend ucca a Muraközi ut és Pusztaszeri ut között.

A *III. kerületben* a Szemlőhegyen fekvő Pusztaszeri ut déli oldala.

A *XI. kerületben* a Gellérthegy déli lejtőjén fekvő fővárosi területek, az utcák s utak kivételével.

Szánkautak kizárólag gyermekek részére:

Az *I. kerületben* a Naphegyen fekvő Piroska ucca, a Svábhegyen fekvő Kakuk ut a Tündér uttól lefelé, ugyancsak a Svábhegyen fekvő Diana ut a 24. számu ház és a Tündér ut között, szintén a Svábhegyen fekvő Cinege ut a Csipke uttól a Kutvölgyi utig, a Kissvábhegyen fekvő Nyest ucca a Kissvábhegyi ut és Hieronymi ut között, az Orbánhegyen fekvő Agárdi ut a Nárcisz uccától a Szolyva uccáig és végül a Zugligetben fekvő Kuruclesi ut a Labanc uttól lefelé.

Engedélyezte még a polgármester a gyermekszánkázást a III. kerületben a Szemlőhegyen fekvő Áfonya utcában is.

A sisport gyakorlására

a polgármester engedélyezte a főváros határában fekvő és a főváros tulajdonában levő összes erdők sétautait, továbbá

az *I. kerületben* a Farkasvölgy és környékét, a Svábhegyen fekvő Konkoly-Thege utat a Csillagvizsgáló intézettől a Csillebérc felé, a Svábhegyen fekvő és a Normafa és az Anna-kápolna közötti területet, a Svábhegyen a Normafa uttól a Disznófőig, a Zugligetben fekvő Kutvölgyi utnak a Szarvas ut és a Béla király ut közötti részét, a Zugligetben fekvő Béla király utnak a Fácán és Városkut közötti részét.

A *III. kerületben* a Józsefhegyen fekvő vizmedence körzetében elterülő fővárosi területeket, a Gáborhegy összekötő utjait, a Hármashatárhegy fővárosi lejtőit a faültetvényes területek kivételével és végül az Óbudán fekvő Erdőaljai utnak a Czukler Károly uttól a Viharhegyi utig terjedő részét.

A *XI. kerületben* a Gellérthegynek a Fellegvártól nyugatra eső lejtőin fekvő és a főváros tulajdonában levő területeken.

A Pannonia Evezős Club uj székházának megnyitása. Szombaton este 6 órakor *Szendy* Károly polgármester, a *Pannonia Evezős Club* elnöke megnyitotta a club margitszigeti uj székházát. A megnyitás teljes csendben folyt le, ünnepélyes formák elkerülésével és ebből az alkalomból az uj clubházban csupán a tagok jelentek meg. A club vezetősége ugyanis ugy határozott, hogy a club gyászára való tekintettel a tavaszi hónapokban nagyobbszabású ünnepség keretében mutatja be székházát a hivatalos köröknek, a társegyesületeknek és az érdekelteknek.

Budai 11 — Kispest 5:1 (1:1). Végre kezd magára találni a Budai! A nagy akarással játszó fekete-fehérek igen értékes két pontot szereztek. A Nemzeti Bajnokság egyre inkább kiélesedő küzdelmeiben ugyancsak szükség lesz a csapat „nagy" formájára. Ezt vette figyelembe *Faragó* Lajos, a csapat ugyanis a telet Franciaországban tölti turázással. Az ellenfelek kisebb játékerejü amatőrcsapatok lesznek és igy a csapatnak módjában lesz összeforrni. — Jó csapat és összeszokottság — mondja Faragó Lajos — ez a kettő lesz tavaszi sikereink titka.

III. Ker. FC.-Nemzeti 1:1 (0:0) A Kerület lelkes játékával megérdemelten vett el egy pontot az Ujpest ellen győztes Nemzetitől. Az óbudaiak erősödése helyes uton halad, egyre több a jó játékos a csapatban. Ha a telet jól felhasználják, a tavasszal még sok minden történhet. Mi is reméljük, hogy a tavasz csodát fog hozni ennek a nagymultú csapatnak a sorsában is. Csak rajtuk múlik...

Az országos férfi tornászcsapatbajnokságot egésznapos küzdelem után megérdemelten nyerte a BBTE csapata. A győztes csapat tagjai voltak: *Molnár, Logodi, Gál, Krasznai dr., Börtsök és Pelle* József.

A SPORTCSARNOK sokat hányatott ügye végre közeledik a megoldás felé. *Kelemen* Kornél dr., az OTT elnöke közölte a sajtó képviselőivel, hogy az ügy döntő stádiumba került, s minthogy az összes illetékes tényezők a legnagyobb jóindulattal kezelik a sport ügyét, remény van rá, hogy *akár már a legközelebbi hetekben is megkezdődhet a — megvalósitás.*

Végén csattan az ostor! A Nemzeti Bajnokság őszi küzdelmeinek vége. A válogatott gárda azonban épen most érkezett el legfontosabb feladatához. Angliában kell bebizonyitania a magyar futball klasszisát. Nem lesz könnyű, de mi bízunk benne, hogy a csapat képes lesz erre. A tudással rendelkeznek, a szivet, lelkesedést pedig joggal várjuk el a cimeres mezben pályára lépő tizenegy magyar sportembertől...

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Közmunkák Budán

A székesfőváros polgármestere (XIII. ü. o.) legutóbb az alanti munkákat adta ki: A *Rudasfürdő* átalakitásával kapcsolatos bádogosmunkát *Moharos* Jánosnak 6363 P. A III. Lajos u. 1—3 polgári iskola ácsmunkáit *Ridel* Bertalannak 1899 Pengő. Az Uj Szent János kórház festő és mázoló munkáit *Csupor* Zsigmondnak 1177 P. A Mészáros u. leánygimnázium lakatos m.-t *Ozsváth* Istvánnak 1986 P. A III. Miklós téri és Raktár u. 1.sz. iskolákban végzendő kőmüves m.-t *Rácz* Ferencnek 1580.80 P. A Medve u. polgári iskola mázoló m.-t *Metz* Jánosnak 1365 P.

Az uj körforgalmi repülőtér különböző munkáira beadott ajánlatok:

I) = külső, II) = belső „vizvezetéki és csatornázási munkára:

Fancsaly Ferenc I) 14.910, II) 26.779.45 P-vel; Kolbányi és Pákozdy I) 16.697.80, II) 32.156.50; Egri és Fia I) 17.328, II) 32.032.60; Kocsordi István I) 18.009; Molnár Kálmán I) 18.555.80, II) 30.183.90; Halász Ernő és Társa I) 18.724, II) 31.889.50; v. Helényi Márton I) 18.762.10, II) 34.770.10; Ballai János I) 18.827, II) 34.054.60; Torma Dezső I) 19.373.10, II) 28.875.40; Weber Henrik I) 19.803, II) 40.637.50; Rietschel és Henneberg I) 20.297.80, II) 34.203.85; Cross Charles I) 20.783.30, II) 35.967.26; Nagy Károly I) 20.862.70, II) 36.847.90; Hrauda Károly és Fia I) 21.215.50, II) 40.643; Balázs István I) 21.846, II) 42.241.60; Csépai Jenő I) 22.887, II) 30.805.95 P-vel.

Központi fütési munkára:

Szegedy Béla Jenő 44.793 P-vel; Fancsaly Ferenc 51.573.40; Egry és Fia 60.868.40; Kolbányi és Pákozdy 64.840.20; Molnár Kálmán 65.059.60; Halász Ernő és Társa 67.697.30; Rietschel és Henneberg 69.258.53; Csépai Jenő 71.208.05; Duska és Riedlmayer 73.762.30; Hrauda Károly és Fia 73.883.80; v. Helényi Márton 75.188; Cross Charles 78.937.30; Balázs István 86.918.10 P-vel.

A hangár villamosberendezési munkáira ajánlatot adtak be:

Erőátviteli és vil. rt. 27.831.95 P-vel; Thermolux vill. váll. 28.834.56; v. Rozs és Társa 28.981.46; Novák Pál 29.053.25; Alexy György 29.082.94; Szmatana József 29.995.82; Barta Károly 30.705.83; Dobos Béla 32.720.57; Nemes Gyula 32.930.18; Szommer Miklós 33.505.97; Gábriel Antal 36.242.12; Kolbányi és Pákozdy 36.663.44; Unio magyar villamossági rt. 40.625; Holitscher Zsigmond és Társa 22.605.44, részl. aj. lámpatestek nélk.: Hajós és Szántó 7.526.93 P. részleges aj. csak lámpatestekre.

A forgalmi épület villamos berendezésére ajánlatot adtak be:

Nemes Gyula 14.894.91 P-vel; Szommer Miklós 14.899; Barta Károly 14,942.17; Hatschsek, Gutmann és Tsa 14.990.17; Szmatana József 14.999.27; Novák Pál 15.236.55; Alexy György 15.504.75; Erőátviteli és vil. rt. 15.886.98; v. Rozs és Társa 16.224.09; Gábriel Antal 16.537.15; Thermolux 16.919.35; Kolbányi és Pákozdy 17.164.84; Unio vill. rt. 19.819.47; Holitscher Zsigmond és Társa 10.402.65 részaj. világitótestek nélk.; Hajós és Szántó csak lámpatestekre 4735.60 P-vel.

J. VIRÁG ILONA MOZDULATMŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KURUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Árverésre kerülő ingatlanok

A jövő héten Budán a következő ingatlanokat árverezik el:

I. Táltos u. 11. 200 öl telek és ház egyharmada. Kikiáltási ár: 26.733 P. Árverés november 30.

I. Csend u. 8. 373 öl ház és kert 10/50 része. Kikiáltási ár 8.044 P. Árverés december 3.

III. Lőportorony 275 öl ház és telek egyharmada. Kikiáltási ár 2060 P. Árverés december 1.

XI. Ibrahim u. 4577/1—5 hrsz. telkek. Kikiáltási ár 2000 P. kőrül. Árverés december 2.

XI. Fehérvári ut 98. 1 h. 400 öl telek. Kikiáltási ár 29.600 P. Árverés december 3.

XII. Szarvas Gábor ut. 34. Dániel u. 11. 854 öl

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU sörözö-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
BERKI PISTA cigányzenekara muzsikál.

A **DISZNÓTORT** CSAK **SIPOS**-NÁL
DICSÉRIK ◆ Csütörtökön-szombaton ◆ III. Lajos-u. 46.

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | I. ATTILA-UTCA 39. | Minden éjjel leveskülönlegességek

DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN EREDETI OROSZ JAZZ-BALALAJKA ZENEKAR

KETTER ÉTTERMEI XI., Horthy Miklós út 48.
ESTÉNKÉNT GYŐRI LAKATOS FLÓRIS MUZSIKÁL

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

Régi Buda-Kávéház Reggeli és uzsonnakávéja
II, FŐ-UTCA 79 SZÁM. minden igényt kielégit

Budai kereskedő és iparos

Állandó rovatot nyitunk Buda kereskedői és iparosai részére; uj rovatunk minden sorával az ő érdekeiket fogja szolgálni. Felhivjuk a budai kereskedőket és iparosokat, hogy minden közérdekű ügyükben forduljanak teljes bizalommal szerkesztőségünkhöz és hozzák tudomásunkra, mit tartanak fontosnak. rovatunkban való közlés szempontjából. „Adó, illeték" rovatunk mai számunkkal megindult s ily természetű ügyekben rovatvezetőnk készséggel áll előfizetőink rendelkezésére.

*

Miért vásárolnak a budaiak Pesten?

Tekintetes Szerkesztőség! Mi, budai kereskedők és iparosok, a Budai Naplót tartjuk leghivatottabbnak arra, hogy bajainkat, panaszainknak szószólója legyen. A Budai Napló minden közérdekű és támogatásra érdemes ügyet a legönzetlenebbül és legmelegebben felkarol és tőle várjuk egyik igen régi jelszavunknak a megvalósítását is, „budaiak budai iparosokat foglalkoztassanak és budai kereskedőknél vásároljanak".

Miért járnak a budaiak Pestre vásárolni, holott sem jobbat, sem szebbet, sem jutányosabbat nem kapnak ott? Nehéz rá magyarázatot találni. Nagyon üdvös volna, ha b. lapjuk hasábjain mi kereskedők és iparosok szólnánk hozzá az ügyhöz és fejtenők ki elgondolásainkat. Céltudatos és állandó propagandával, azt hiszem megvalósulna kereskedőink és iparosaink azon vágya, hogy Buda lakossága szükségleteit Budán szerezze be. — Hazafias üdvözlettel régi hivük:

Glancz Lajos
ezüstkoszorus bőröndösmester.

*

Meg kell szüntetni az ipari kontárkodást

Hosszú hónapok teltek el azóta, hogy az uj iparügyi tervezet (ipari novella) elkészült. A tervezet reménysugár volt az iparostársadalomnak, de főként nekünk, fodrásziparosoknak, mert tudvalevő dolog, hogy ebben a szakmában van a legnagyobb kontárszaporulat, iparengedély nélkül táskázó, házaló fodrászsegédek ezrei működnek mindenfelé.

Évek óta üldözöm a kontárkodást és a vasárnapi munkaszünetet kijátszó tanoncokat, segédeket és mestereket eredmény nélkül, mert esetleges tettenérés esetén a rendőri büntetőbiróság oly csekély büntetéssel sujtja őket, hogy az illetőknek jó üzlet a kontárkodás. Mindenki elismeri, hogy nagyobb szüksége van az államnak rendes adófizető, önálló iparosokra, mint a minden közteher alól kibuvó, törvényt és munkaszünetet kijátszó kontárokra.

Mindezek után összes önálló iparos társaim nevében arra kérjük a kormányt, hogy mielőbb módositsa az ipartörvény idevonatkozó részét, olyképen, hogy a mi fáradhatatlan és önzetlen ellenőrzésünk eredményre vezessen, vagy pedig, ha kérésünk nem lenne teljesithető, a vasárnapi munkaszünetet azonnal függessze fel.

HAJAGOS IMRE FERENC
fodrászmester, ipari ellenőr.

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VÁLI GÁBOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Ingatlanforgalom Budán

I. kerület:

Dr. Havasi Gyuláról dr. Nuszer János és nejére (I. Daruváry ut 1004/1. hrsz.) 15.500 pengőért.

Fleissig Sándor és nejéről Incze Sándorra (I. Báró Eötvös ut 37.) 9400 hrsz., 33.300 pengőért.

Budapesti Autonom Orthodox Izraelita Chevra Kadisáról Fleischmann Henrik és nejére (I. Hieronymi ut), 1011/1 hrsz. 20.020 pengőért.

Telcs Edénéről kk. Molnár Julianna és birtoktársaira (I. Nyárs u. 4), 7505 hrsz. 58.000 P-ért.

Országos Protestáns Árvaegyletről Eppler Sándor és nejére (I. Hieronymi ut), 10119/3 hrsz. 12.249 pengőért.

Horváth István és nejéről Tuboly József és nejére (I. Diósárok), 9932/2 hrsz., 11.50 pengőért.

II. kerület:

Kapisztrán Szt. Jánosról nevezett Szent Ferencrendi tartomány budai zárdájáról dr. Madarász Istvánra (II. Pasaréti ut 133.), 11648/1 hrsz., 15.000 pengőért.

Fejér és Dános épitésmérnökök, épitési vállalkozókról illetősége Neumann Bertalan és nejére (II. Margit körut), 13366/39—27 hrsz. 16.500 P-ért.

Balla Lászlóról 1/2 része dr. Lill Győzőre (Kapucinus-utca 6. sz.), 14318. hrsz., 12.500 pengőért.

Fejér és Dános épitészmérnökök. épitési vállalkozókról illetősége martonosi Baráth Lajosnéra (II. Margit körut), 13366/39—26 hrsz., 16000 pengőért.

Dr. Wéber Stefánia és birtoktársáról dr. Preisich Kornél és nejére (II., Margit-körut 65. sz.), 13278. hrsz., 60.000 pengőért

III. kerület:

Szépréti Annáról Baluska Elemér és nejére (III., Kenyeres-utca 22. sz.), 17356. hrsz., 14000 pengőért.

XI. kerület:

Krause Károly és Tivadarról nyolctized része özv. dr. Jendrassik Ernőnére (XI., Rezeda-utca 2. sz.), 5397/2. hrsz., 14000 pengőért.

Pécsi Henrikről illetősége Kecskés Sándor és nejére (XI. Horthy Miklós-ut), 4453/61—3. hrsz., 22.500 pengőért.

Katona, Molnár és Székely cégről, illetősége dr. Kohut Antal és nejére (XI. Edömér-utca), 4491/8/4—4. hrsz., 10.000 pengőért.

Balás Farkas és birtoktársairól tizenöthuszad Mód Lajos és nejére (XI., Bercsényi-utca 27. sz.),

Vásároljunk Budán!

Felhivjuk nb. előfizetőink és olvasóink figyelmét az alanti régi budai cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél saját érdekükben is hivatkozzanak a Budai Naplóra. Különösen Buda uj lakóinak szolgál utmutatásul ez a rovatunk, amelyben megtalálhatják a lakásukhoz legközelebb eső üzleteket, ahol a legteljesebb bizalommal vásárolhatnak.

a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI HERMANN GÉPFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., ROHAM-UTCA 2 SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-27

RUHÁT, FELÖLTÖT I., Krisztina-krt. 119. csak MOLDVAINÁL csináltasson. Telefonhivó: 1-510-96.

JÁTÉK-OTTHON I., KRISZTINA-KÖRUT 34. Bőröndök, retikülök, háztartási cikkek, viaszosvásznak legolcsóbban.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

PROHÁSZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN I., Krisztina-körut 127. „Kösz" bélyeg 8 %

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek
PÁL, uri- és női divatáruház I., Krisztina-tér 1.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ füzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I., KRISZTINA-KÖRUT 30 Telefon: 1-549—21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ I. ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ!
Autógumi, hó és sárcipőjavitás
ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára
I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I., KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA
ALBRECHT RÓBERT, I. ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45.

ATTILA TAKARITÓ VÁLLALAT
ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST
I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 614-80.

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS CENGYEL I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme I., ATTILA-UTCA 21.

ISZTER ● SZŐRME ● ERNYŐ
I., KRISZTINA-KÖRUT 34. ◆ (Auguszt cukrászda mellett

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák
Kozmánál I., Alkotás-u. 9. T-hivó: 1-534-41

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM
I., Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet, törtaranyat veszek.

30 éve fűszert, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk
I., ATTILA-U. 25. saját ház) Tel.: 1-608-33

a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható!
Gyógycipőkben is nagy választék
I., KRISZTINA-KÖRUT 61. Postapalotával szemben

JAVITI ALAKITI
BÖRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY
I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Zsigmond-utcában

10 százalék engedmény előfizetőinknek
PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL
III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-466-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODÁNSZKY ÁRUHÁZ
III., Zsigmond-utca 36. Lukácsfürdővel szemben
Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

STANZEL KENYÉR elismert III. Zsigmond u. 45 ▲ Tel: 1-532-48

ETA-KÖTŐDE III. ZSIGMOND-U. 68.
Méret után finom kötöttáruk

RÁDIÓ CSILLÁR, KERÉKPÁR VILLANY Brüll József III. Lajos-u. 4. Tel.: 1-541-32

a Margit-körúton

Gépleiró sokszorositó és fordítóiroda Tomcsányi
II., Margit-krt. 69, — Telefon: 1—522—68.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztitó
II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

Szőrme, ernyő csak Vagácstól
II., MARGIT-KORUT 65. — II., FŐ-UTCA 11. SZAM.

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező
II. Tölgyfa-utca 26.

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ ÜZEM
HALÁSZ JÓZSEF
II., HORVÁTH-U. 38. (Margit-krt. sarok) Uj munkák és átdolgozások

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A régi helyen II., MARGIT KÖRUT 6. Szemben.

Órák és ékszerek Lenkei Lajosnál Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz
II., Margit körut 18

METEOR II., Margit-körut 50/52. Csillár! Rádió! Villany!

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRUT 38|b.

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52.
Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" fűző, keztyü fogalom
II., Margit körut 13., XI., Horthy M ut 18., IV. Muzeum körut 27. szám

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit
II. Margit-krt 6. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán (Átrium mozgó mellett)
II., Margit-körut 51. Telefon: 1-537-19

CÉGTÁBLAFESTŐ BAKONYI (Bodzsár)
II., BÁRÓ LIPTHAY-UCCA 12. TELEFON: 1—662—91

Kuzicska Pal kenyergyára
II., Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-23.
INTÉZETEK. KÁVÉHÁZAK. ÉTTERMEK SZÁLLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban
Németh K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérnél)

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet
Balaton István, II. Margit-körut 38|a
Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Kedvező fizetési feltételek
VIDA LÁSZLÓ angol uri szabó II. Margit krt 56. Tel: 1-548-42.

Festék, háztartási cikkek FALK MÓR festéküzlet
II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

FURNÉR és FAKERESKEDÉS
SUGÁR LÁSZLÓ II. MARGIT-KRT 56 (az udvarban)
Tel: 1-541-45.

az Olasz-fasor környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamos cikkek üzlete
Fő üzlet: II. OLASZ FASOR 23. Fiók: OLASZ FASOR 45

a Viziországban

40 éves cég ZSOLDOS művésznök II., Fő-u. 38.
Készit: vöseteket, zománctáblákat, bélyegzőket

A legkényesebb igényeket is kielégiti
Vinczi Vilmos úri és hölgyfodrász
tartós ondulálása, festése, vizhullama. II. Szilágyi Dezső-tér 3

VARGA SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ
II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás
WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő
II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-73.

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papir-, iró- és rajzszerek raktára, hivatalos kiadványok nagy raktára.
II., FŐ-U. 12. Tel.: 1—527—13.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST FISCHER ANTAL SZAKCEGTŐL!
II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes
férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

BUDAI NAGYÁRUHÁZ Játék, bőrönd, edény, diszmű piperecikkek, bőráruk, fésűk
Leichner M., II., Fő-u. 46. linoleum

URI- ÉS PAPI SZABÓSÁG
BÁNKI BÉLA
II. FŐ-U. 83. OTI és MABI hiv. szállitója

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA II., Szilágyi Dezső-tér 5 TELEFON: 1—524—11.

Németh Miklós könyvkötő ÉS DISZMŰVES
II., BATTHYÁNY-U. 3. TELEFON: 1-526-67.

Moskovitz Katalin utóda
BÉRES GÉZÁNÉ ◆ II., FŐ-UTCA 25.
Legrégibb művirág, diszcsomagolás és menyasszonyi kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész
II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

SÜT, FŐZ, FŰT „FLAMME BLEUE" II. Zsigmond-u. 1. (Pálffy-tér sarok.) Tel.: 1-665-31.
3% engedmény e lap felmutatójának.

UNGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" fordító-, diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája
II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

TOMAI LAJOS cukrászdája
II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4.
Süteményei egész Budán közismertek

25 ÉVES CÉG
SÁRKÖZI TERÉZ II., Markovits Iván-utca 4.
Kézimunka, fonal, kötött- és szövöttáruk szaküzlete

SÁMSONI CIPŐSZALON
URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZ
TEL: 1-565—91. II. FŐ-U. 37.

a Lágymányoson

GELLÉRT DIVATHÁZ XI., Horthy Miklós ut 25. MEGNYILT

Szent Imre könyv- és papirkereskedés négynyelvü kölcsönkönyvtár
XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

EGYETLEN Szanyi Ferenc cipőszaküzlet a Lágymányoson XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfümériа Simplon mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—587—71.

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett
XI., HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órai, ékszerei és javitást
GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2—598—69

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON
Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38.
Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRÁC
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—61.

KRAMMER ADOLF FIA festő- mázoló és diszletfestő
XI., Lágymányosi-utca 4. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabás
XI., FEHÉRVÁRI-UT 104.
TELEFON: 2—684—33.
Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMÜVES
XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

KOHN ENDRE
Bőröndös és finom bőráru készitő
Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT
POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec.
XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

Bacsa Lukács festék, illatszer és háztartási cikkek szaküzlete XI. Horthy Miklós-ut 41
FIÓK: XI. BERCSÉNYI-U. 8. TELEFON: 2 594-86

OLÁH JÓZSEF VASKERESKEDŐ
XI. Horthy Miklós-ut 49. Tel: 2-692-34

a Várban

CSERY GYULA szücsmester
Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója
Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.)
Alapitva 1884. Telefon:1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR
I., TÁRNOK-UTCA 2.

a Márvány-u. és környékén

MARCISZ CUKRÁSZDA
I., Alkotás-utca 15. T.: 1-506-38.

Nagy Sándor Könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő
I., MÁRVÁNY-UTCA 11.

JANKOVITS DROGÉRIA
Tel.: 1-536-76. I. ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász hajfestő specialista
Főüzlet: I. ENYEDI-U. 5. Fiók: I. FERY O.-U. 21/1

HEPKE TESTVÉREK Női ruha- és kalauszalonja
I., Márvány-u. 48. T.: 1-548-92.

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK
vitéz LABORCZY FERENC
fűszer és csemegeüzletében. I., MÁRVÁNY-U. 40. T.: 1-530-70

a Böszörményi úton

Gandel sütő- és cukrászüzem
I. Böszörményi-ut 36/a
készitményei egész Budán kedvelt ek

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I., Böszörményi-út 17/b.

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*

Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

34. évfolyam Budapest, 1936. december 3 1239. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Hazajött a Kormányzó

Nemcsak véres csatákból hazatérő hősöknek jár ki az itthon maradottak Isten Hozott-ja. A béke, hajszálon függő boldogságáért és nyugalmáért ma sokszor emberfelettibb harcokat kell vívni, a népek és nemzetek sorsintézőinek, mint a harcok vezéreinek.

Érezzük és tudjuk, hogy a baráti államok földjéről hazatért Kormányzó pompázatos és fáradságos utján uj csatát nyert, aemlynek minden mozzanata és mozdulata a világ békéjét, a népek igazságát szolgálta.

Hódoló tisztelet és rajongó szeretet köszönti a budai várlakba bevonult magyar államfőt. Alig két évtizeddel ezelőtt még győzelmes harcok hőse, ma mint nemzete nyugalmának diadalmas védelmezője. Visszatérése nem jelent számára pihenőt, hanem uj munkát amelyhez fokozott erőt gyüjtött a külföld megbecsüléséből, de amelynek örök forrása — saját népének bizakodó szeretete és benne való hite.

Margithid — a borzalmak hidja

Be jó is annak, aki ebben a lucskos időben odahuzódhatik a meleg kandalló mellé és csak ezekből a sorokból tudja meg, milyen nyaktörő vállalkozás átmenni a Margithidon.

Az a műszakilag valóban pompás munka, amellyel a főváros legnagyobb forgalmú hidját kiszélesitik, minden dicséretre érdemes. De azért megborzadunk a gondolatra, ha autobuszon kell áthaladnunk a hidon. Akik kocsira szállnak, kapkodják a fejüket félelmükben.

Sejtelmünk sincs róla, milyen technikai szükségszerüség miatt épitik egy időben a kocsiuton a villamossineket a gyalogjáróval és miért bontották le ugyanakkor a korlátokat is. Ugy összezsufolták ezzel a forgalmat, hogy az utasokat és fuvarosokat csak külön e célra kirendelt mennyei angyalok óvják meg attól, hogy valamelyik — esetleg több — jármü is, bele ne faroljon a Dunába.

Kétszeresen hősi vállalkozás most, ebben a lucskos időben, a sikos hidon át való közlekedés.

Ismételjük, nem értünk műszaki dolgokhoz. Nem is akarunk a hozzáértők dolgába belekotnyeleskedni. Egyszerü szerény budai polgárok vagyunk, akik loholunk a napi kenyér után és remegünk, ha sorsunk ugy rendeli, hogy a Margithidon kell áthaladnunk.

Az autóbusz

Sok a panasz, mérgeskedés a budai autóbuszvonalakon történt változtatások miatt. A panaszkodóknak igazuk van. De azoknak is igazuk van, akik örülnek a változásnak, amely egyéni érdekeiknek jobban megfelel: itt legfeljebb népszavazás dönthetné el, hogy az uj vonalak jobbak-e, vagy a régiek. Vannak azonban vonalak, helyesebben: nincsenek vonalak, amelyeket teljes egyértelműséggel követel a publikum, követeltük mi is, ahol népszavazás nélkül is sürgősen tenni kellene valamit és mégsem történik semmisem. Ezeket a reformokat kellene sürgősen megvalósitania a Beszkártnak, nem pedig azokat, amelyeket senkise kivánt és amelyeknek értéke nagyon is problematikus.

Szentimre-Alsóváros szomoru sorsa

Irta: Mikola Géza dr

Ha a főváros központjában lévő Szent Gellért-térről a Horthy Miklós-uton elindulva, mindössze két *kisszakaszos* út után leszállunk a Máv-aluljárónál, az 5—6 emeletes palotasorok hirtelen eltünnek és egyszerre elárvult, szomoru vidéken találjuk magunkat. Mintha álomvárosból a valóság sáros, összevissza épült falujában ébredtünk volna fel! Pedig a pocsolyák és úttalan-utak ez átokföldjén ide nem illő csinos családi házak és bérvillák kandikálnak elő.

Kérdezzük, hogy a lakosság ebbe a borzalmas helyzetbe belenyugodott-e, vagy belefásult-e? Bizony az utóbbi az igaz, mert jajszavára a válasz az, hogy *a városrendezés itt a „külterjes" (?) fejlődés miatt még nem kerülhet sorra.*

De vajjon lehet-e ott szó külterjességről, ahová a belvárosi Ferenc József hidtól két „kisszakasz"-szal el lehet jutni? Hiszen Pestnek csak 9—10 kisszakasszal elérhető és mégis gyönyörűen kifejlesztett óriási területei vannak!

Az idegenek, akik a Kelenföldön szállnak ki, hogy Budapest-Fürdővárost lássák, megdöbbenve, a Balkánon gondolják magukat az uttesteken valóságos „iszapfürdőket„ vélvén.

A fürdőváros szégyene ez az állapot! Itt segiteni kell, gyorsan, haladék nélkül. Eddig minden Pestnek jutott, most, az utolsó órában „*Mindent Budának*" legyen a jelszó! Csak igy fognak eltünni a fertőző pocsolyák, a szennyvizes árkok, és csak igy szabadulnak az anyák attól, hogy az uttalan sármezőkön gyermekeiket hátukon kelljen cipelniök az iskolába. Csak igy szünhetnek meg a világvárosban türhetetlen pöcegödrök is.

Csak jó utak mellett lehet elvárni nagyobb lendületet az épitkezések terén is. Sok építés: nagy adóbevétel. Ezt is látnia kellene a hatóságnak.

El kell ismerni, hogy egyes részek árkolásával és salakjárdákkal ideiglenes segitség már érkezett. De ez nem változtatja meg a városrész szomorú képét, és elhagyottságát. *Itt burkolt uttestekre, végleges járdákra, csatornázásra és fásitásra,* — azonkivül sokféle intézményre: elemi- és középiskolára, templomra, tüzőrségre, rendőrőrszobákra, nyilt piacokra, jó világitásra, illemhelyekre — és elsősorban *jó közlekedésre* van sürgős szükség.

Ami van: az Buda-Aslóváros szükebb területén a lakósság békebeli áldozatkészségéből van: a Bártfai utcában és mellékutcáiban levő uttestek, járdák és magáncsatornák, — de az ut és járdák 25 év alatt ugy tönkrementek, hogy valóságos veszedelem a járás és kocsizás. — A világitás pedig roszszabb, **mint volt, mert a lámpákat magasan a fák ombjai fölött helyezték el s igy csak sötét árnyékot terjesztenek világosság helyett.**

Régen tiszták voltak az utak is. Most? A Tétényi ut elején — a leendő uttesten — „aszfaltkertészet" folyik kukoricatáblákkal, gyümölcsfákkal és persze trágyadombokkal, a Fehérvári uton pedig a Lenke uttól kifelé méteres bogáncs és másféle gaz disztelenkedik a *Hév* vágányok körül!

Szép villák közt szántóföldeket találunk, tele hordva trágyadombokkal, melyek leirhatatlan bűzt terjesztenek. Ez a világfürdő-hivatásu Erzsébet sósfürdőnek épen nem megfelelő környezet!

És a közlekedés? Ennél borzasztóbb nincs. E tekintetben már csakugyan a legutolsó vidéki hely is fölöttünk áll. A Szt. Gellért tértől *egyetlen kisszakaszra* eljutunk a „Hév." kizárólagos birodalmába, a Fehérvári utra. Tessék itt csekély 20 percet, este kilenctől pedig legalább 40 percet esőben, szélben, hidegben kivárni: akkor feljuthat a főváros adózó polgára a Beszkárt morganatikus házasfelének, a Hév-nek épen berobogó kocsijára. Ha „egységesitett" átszállójegyével a telt 3. osztályból *beszorul* a 2. osztályba, a régi Hév. átszállójegy árára (36 fillérre) egészitheti ki — u. n. pótjeggyel — a menetdijat s örömmel láthatja, mi az „egységesités"!

Husz év óta sóhajtozik, panaszkodik, gyülésezik, (sőt népgyülésezett és kocsikat is forditott már fel) az elkeseredett polgárság, kapott is igéreteket, de továbbra is csak maradt „igéret földje". Itt igazi egységes tarifát, egységes menetrendet, s az egységgel járó *kisszakaszt* soha nem kapja meg, utóbbit azért nem, mert a *kisszakasz csak a „belvárosnak"(?) és nem a „külterületnek"(?) jár!*

Ezért költözködnek vissza az *„igazi"* fővárosi területekre az itteni lakók, sőt háztulajdonosok is, ha — nagy veszteséggel eladniok sikerül ingatlanaikat...

A *Hév.* tehát a legalkalmasabb a városfejlesztés megakasztására. Csak egy pillantás, hogyan fejlődött ki a jóval későbbi Horthy Miklós utnak a Máv töltésen belül levő része a Fehérvári ut rovására: meggyőzhet mindenkit a *Hév.* káros voltáról.

A polgárság eljutott türelmének végső határához s ez arra utalja, hogy semmit mást ne követeljen, csak Kolumbusz tojásaként — a „Hév." végállomásának a város határára való kihelyezését. Igy a Hév. is jól jár, mert nem kell megadnia 1) az igazi egységes tarifát, 2) az egységes menetrendet, 3) a kis-szakaszt. És megmenekül a főváros területén való üzleti veszteségtől ‚a városi vonal gondozásától, a pályának gaztól való megtisztitásától és az esetleges gázolásokból származható kártéritésektől.

Állandó érvelés az egységesités és kisz-szakasz kérdésében, hogy a *Hév.* ráfizet az üzemére és hogy a részvények 20 százaléka külföldi kezekben van, már pedig ezt a 20 százalékot (talán udvariasságból) majoritásnak kell tekinteni. Két kérdést teszünk fel mi polgárok állandóan. Az egyik: ha az üzem állandó veszteséggel jár, miért nem szüntetik be? A másik: ha a 20 százalék mindennek az akadálya, akkor miért nem világositják fel a külföldi 20 százalék részvényest, hogy az igazi egységesités (tarifa, menetrend, kisszakasz) jövedelmi többletet jelentene? Vagy miért tartják meg a rossz részvényeket? Miért nem igyekszik a székesfőváros, hogy bármily érveléssel is megszerezze az őt megbénitó 20 százalék tulajdonát is? Ezzel tartoznék az adófizető székesfővárosi polgároknak, de a város *fejleszthetésének is!*

Szentimreváros — de különösen *Szentimre-Alsóváros* szabályozásával s városrendezésével is igen nagy bajok vannak. A polgárság kéri az illetékeseket, segitsenek ezen addig, amig nem késő. Az ideálisan egyenletes siku Kelenföldet a multban, mikor bármerre egyenes vonalakat lehetett volna huzni, összevissza tört vonalakkal „szabályozták". Igy lett a Tétényi ut eleje háromszor-, a Szt. István *sugár(?)* ut hétszer görbe! Igy csuszott a Halmi utcának egy-egy szakasza jobbra-balra, szélesre, keskenyre, igy lett törött a Török Ignác utca anynyiszor„ mig egyik vége a másikkal csaknem derékszöget alkot. És ott vannak a lehetetlen, csúf görbitések és front-beugrások, mint a Szováta-, az Ildikó- a Bendeguz- és még sok más összeszűkitett és ismét kiszélesitett utca. Mintha a lakósság az utban levő pocsolyákat akarta volna épitkezés alkalmával kikerülni, akárcsak Mucsán.

A megértés azonban közeleg. Hir szerint a még jóvátehető szabályozási hibákat helyrehozzák. Talán ez az elhatározás is késlelteti az ut- és járda épitést? Ha igy van, megnyugszik a közönség s bizik a főváros bölcs vezetőségében, hogy hamarosan kiszáll e mostoha, beteg gyermekének meggyógyitása végett és a Szent István évben Szentimre városra reá sem ismer, aki 2 évvel előbb látta utoljára.

A Horthy Miklós-hidon már át lehet járni Budáról Pestre

A Boráros téri hidon már át lehet menni Pestről Budára. Természetesen nem a nagyközönségnek. Annyira még nem vagyunk. De a hatóságok emberei, épitőmérnökök és munkások már száraz lábbal teszik meg az utat a két part között. Annyira előrehaladt a hid épitése, hogy már megvan az összeköttetés az épülő hid két fele közt, de természetesen csupán még lefektetett gerendák és pallók segitségével, a még el nem készült hidtest alatt.

Sokkal gyorsabb tempóban halad a Boráros-téri hid épitése, semmint remélték.

Az eredeti tervek szerint 1937. szeptemberében kell elkészülnie a hidnak. A pesszimisták azonban fejüket csóválva jelentették ki annakidején, hogy ez a dátum hiú ábránd, lehetetlen, hogy a hid addigra elkészüljön. *A lehetetlenségből valóság lett* és most már egészen bizonyos, hogy a jövő év szeptemberére a hidat át lehet adni a forgalomnak.

Ismeretes, hogy a hid építésének 14,000.000 pengős költségét az állam legnagyobbrészt a fővárosra hárította, jóllehet a hidépités nem városi, hanem állami feladat. A főváros eleget is tett ennek. Előteremtette a szükséges összegeket és ezenfelül előkészítette azokat a közműveket is, amelyek a hidépitéssel kapcsolatosak. A mederpillérek állványozását részben már felszedték és

mire elkövetkezik a jégzajlás, felszedik a pesti medernyilás állványzatát is,

ugy hogy a Duna medre szabad lesz a hajóközlekedés számára mindkét irányban. Tavaszra tehát a Boráros téri hid már semmiképen sem zavarja a hajóközlekedést.

A budai hidfő kialakítására, mint ismeretes, tervpályázatot irt ki a Közmunkatanács. Sok érdekes és megszivlelni való terv érkezett a pályázatra, *azonban kivitelre egyiket sem találta alkalmasnak a bizottság.* A különböző jó ötleteket és megoldásokat egybefoglalták és azok alapján alakitják ki a Boráros téri hid budai oldalát. *A budai hidfeljáró* építése 1,800.000 pengőbe kerül, ebben az összegben azonban benne van már a hidfeljáróhoz hordott nagy földmennyiség szállitási költsége is.

A hidfőtől a Verpeléti ut felé vezető ut gyönyörű lesz. Két félkör alakú feljáró vezet az utra a kétirányu közlekedésnek lebonyolítása céljából. A hídfeljáró két oldalán park lesz, a hidfővel szemben pedig

széles, hatalmas ut vezet majd a Verpeléti ut felé. Ez az ut hét részre fog oszlani.

Középen halad majd a villamos a Verpeléti utra, ettől jobbra és balra kocsiut lesz, az utaktól jobbra és balra pedig keskeny parkok, ezek mellett vezetnek majd a gyalogjárók. A villamoskocsik az uj utról a Verepeléti uton végig a Horthy Miklós körtérig fognak közlekedni, *ott lesz a végállomása a Nagykörutról Budára haladó villamosvonalaknak.*

A főváros üzemi ügyosztálya, illetőleg az alája tartozó üzemek már elvégezték a maguk munkáját. *A vizcsőfektetést az uj utvonal mentén már befejezték,*

kora tavasszal pedig megkezdik a közvilágitási munkákat.

Most folyik a gázcsöveknek a szabályozási vonalba eső telepen való rendezése és az utépitéssel egyidejüleg épitik ki a közüzemi müveket. Minthogy a hid szeptemberre megnyilik, a közüzemek is már szeptemberre befejezik az uj tranzverzális uton a szükséges munkákat. Ezzel megkezdődhetik a nagyszabásu épitkezés, amely

a legszebb utak egyikévé fogja tenni a Horthy Miklós uttól a Verpeléti utig vezető szakaszt.

Látványossága lesz ez Budapestnek, olyan rendkivüli városépités, amelyre méltán lehet büszke majd a főváros. Nyomában megindul majd az uj városrész építése, amellyel Buda fejlődését uj fejezet elé viszi

Komáromy Hiller Ernő az I. kerületi anyakönyvi hivatal vezetője

Venczel Geyza a szegényügyek intézését veszi át

Érdekes személyi változások készülnek az I. kerületi elöljáróságnál, amelyekről elsőnek a Budai Napló ad hirt. *Venczel* Geyza főjegyző, aki az I. kerületi anyakönyvi hivatal vezetésével volt eddig megbizva, ez elöljáróság közigazgatásában uj beosztást kap. Hir szerint a szegényügyek intézését veszi át és uj hatáskörében működését december 15-én már meg is kezdi.

Az I. ker. anyakönyvi hivatal élére *Komáromy-Hiller* Ernő főjegyző kerül, aki szolgálattételre már jelentkezett is *Farkas* Lajos elöljárónál. *Komáromy-Hiller* Ernő a VIII. kerületnél teljesitett szolgálatot és budai beosztása a főváros közigazgatási köreiben élénk feltünést kellett. *Komáromy-Hiller* Ernő kitünően képzett tisztviselő, aki a közigazgatás különböző ágaiban teljesitett már szolgálatot.

Venczel Geyza, aki 1934. óta volt az I. kerületi anyakönyvi hivatal vezetője nem uj ember a szociális ügyek terén, ugyszolván bennük nevelkedett. Egész fiatalon került a főváros szociálpolitikai osztályába és a háboru után az ő irányitása alatt állott az azóta már megszünt Népjóléti Központ. Egy ideig a II. kerületben volt beosztva és itt is a szegényügyeket és gyermekvédelmet intézte.

Most, hogy a koldusrendelet életbeléptetése folytán nagy és komoly feladatok előtt áll a szegényügy, *Farkas* Lajos elöljáró erős segitő kezet kapott *Venczel* Geyzában, aki régi kipróbált munkása a szociális politikának és aki egész lélekkel fogja ujból felkarolni az elhagyottak és nélkülözők ügyét.

Mi ujság a városházán?

SCHULER DEZSŐ lesz LIBER ENDRE utóda. A főváros legközelebbi közgyülésén tölti be a *Liber* Endre halálával megüresedett alpolgármesteri állást. A pártok között megegyezés jött létre, amelynek eredményeképpen *Schuler* Dezső mint rangidős tanácsnok, a szociálpolitikai ügyek avatott vezetője kerül *Liber* Endre helyébe.

*

A BUDAÖRS HATÁRÁBAN létesülő uj repülőtér területét technikai szempontból ki kell egészíteni és evégett további 32.224 négyszögölnyi terület kisajátítására van szükség. Ezt a területet a Kőérberek- és az Örsöd-dülőben levő ingatlanokból sajátítják ki. A kereskedelemügyi miniszter a főváros kérelmére megadta a kisajátítási jogot és ennek alapján a polgármester a kisajátítási eljárást folyamatba tette. December 15-én délelőtt folytatja le az eljárást a főváros kisajátítási bizottsága a központi városházán. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a főváros a közérdekre való tekintettel a kiszemelt területen a szükséges munkálatokat még a birói kártalanítási eljárás előtt és a kisajátítást szenvedő telektulajdonosok beleegyezése nélkül is megkezdhesse.

*

A NÉMETVÖLGYI TEMETŐT ALAKITJÁK ÁT EMLÉKKERTTÉ. A főváros már régóta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a budai régi temetőket emlékkertekké alakittatja át. Ennek kapcsán kimondották, hogy a neves halottak sirjait háboritatlanul megtartják, az utókor számára és a temetők egész területét emlékkertekké nyilvánitják. El is készültek a részletes tervek, amelyeknek végrehajtására azonban nem került sor. Egy legutóbbi értekezlet ugy döntött, hogy a németvölgyi temetőben valósitják meg a szóbanforgó emlékkertet és ide telepitik át a megszünő budai temetőkből azoknak a neves halottaknak maradványait és siremlékeit, amelyeket a főváros kegyeletből vagy történelmi emlékből az utókor számára fenn akar tartani. Ide temetik az 1848/49-es szabadságharcban résztvett hősök földi maradványait is, amelyek most a különböző budai temetőkben nyugosznak.

*

EDDIG A KÜLÖNBÖZŐ BIZOTTSÁGOK délelőtt tartották üléseiket. A polgármester most rendeletben utasította az ügyosztályvezetőket, hogy a jövőben délutánra hivják össze a szakbizottságokat, mert ez a beosztás az ügyintézés szempontjából is kedvezőbb.

Jövő évben vizet kap a Guggerhegy

Régi jogos panasza a Guggerhegy lakóinak, hogy nincs vizük. Ez a gyönyörü hegy, amely ma már a főváros belső területén van, ahol egyremásra épülnek szebbnél-szebb családi házak, mindezideig nem tudta elérni, hogy vizet kapjon. Pedig kirándulók tömege árasztja el állandóan a Guggerhegyet, mert *ennek a hegynek a tetejéről nyilik a legszebb kilátás Budapestre.* A Guggerhegy uralja az egész fővárost, amit szomoruan bizonyit az, hogy annak idején, amikor a románok megszállták a fővárost, itt állitották fel messzehordó ágyuikat, amelyekről összelőhették volna Budapestet.

Hiába volt idáig az ottani lakosság minden kérése és panasza, nem tudtak vizet kapni. *Lajtokban hordták fel a vizet a hegyre.* Nem tudták öntözni a kerteket, éppen csakhogy egy korty vizre telik az ottlakóknak. Most, hogy a fővárosi Vizművek szigetmonostori épitkezése befejezéshez közeledik, végre vizhez fog jutni a Guggerhegy is. A vizműépitési munkák már igen előre haladtak és most már csupán a békásmegyeri kutak körül folynak még munkálatok.

Amint elkészül a 800 mm-es csőhálózat, megkezdik a Guggerhegyen a vizmedence épitését.

Ez meglehetősen nagy költséggel jár, a főváros azonban már elkészitette a terveket és a következő évben már fel is épiti a Guggerhegyen a medencét és a gépházat.

Ugy tervezik, hogy ezzel a munkával a jövő év őszéig teljesen elkészülnek,

sőt az is lehetséges, hogy már nyáron is, amikor a tikkasztó hőségben rengeteg kiránduló és turista lepi el a Guggerhegyet, ivóvizhez jutnak a szomjasak és öntözni tudják majd a sok szép kertet és a viz után lihegő egyéb növényzetet, amely a Guggerhegy lejtőit boritja.

Harmincezer esztendős kőkorsó a várhegyi barlangmuzeumban

Nagyszabásu ősember-kiállitást rendez Kadic Ottokár egyetemi professzor

Azok között a nevezetességek között, amelyekbe lépten nyomon szinte belebotlik a Várban az idegen épp ugy, mint a „belföldi", jelentőségben és érdekességben egyre nagyobb arányokat ölt a várhegyi barlang és a mellette nemrégiben létesült Barlang-múzeum.

A kis Szentháromság uccában, az I. kerületi előljáróság udvarából lehet a barlangokba jutni. *Kadic* Ottokár egyetemi tanár, a *Magyar Barlangkutató Társulat* várhegyi bizottságának elnöke, fáradságot nem ismerő vizsgálódások után állapította meg, hogy ezek voltak a régi budavári *„törökpincék"*. Rámutatott nemcsak tudományos és idegenforgalmi, hanem légvédelmi jelentőségükre is és ezért határozta el együttesen a kormány és a főváros, hogy ezeket a nagyszerű természeti és történeti emlékeket feltárja és rendezi.

A feltárási munkálatok és egyéb ásatások során igen sok régi, sőt őskori leletre is bukkantak. *Kadic* professzor kezdeményezésére ezeknek megőrzésére alakult a várhegyi barlanggal kapcsolatosan a *Várhegyi Barlang Muzeum,* amely már négy hatalmas teremből áll és most van rendezés alatt az ujabb, ötödik terem.

A múzeum alapját Kadic Ottokár professzor vetette meg a saját gazdag gyüjteményével mintegy négy hónappal ezelőtt és azóta *állandóan gyarapodik az őskori leletek olyan csodáival és értékeivel, amelyek bármelyik múzeumnak büszkeségeivé válnának.*

A mammut-nyakcsigolyák, lábszárcsontok, bölény-csontvázak, fegyverek, kőszerszámok, sirkövek közül is — közöttük két zsidó felirásu siremlék — kiválik a múzeum sztárja:

kőkorsó, amely szakértők szerint legalább harmincezer esztendős.

Ez a régészeti ritkaság teljesen épen maradt meg és formás kiképzése az ősember művészi érzékére vall. A csévi Leánybarlangban akadtak rá. A Barlang-múzeumban ugyanis nemcsak a budavári régiségeket gyüjtik, hanem *ide kerülnek a pestkörnyéki, sőt messzebb eső vidékeken folytatott ásatások során felszinre vetődő értékesebb ősleletek is.*

A Barlang-múzeum napról-napra népszerűbb. Erre vall az, hogy eddig már közel nyolcezer látogatója volt. Ez az örvendetes látogatottság adta meg az ötletet ahhoz, hogy *a muzeális ritkaságokat nagyobbszabásu kiállitás keretében mutassák be a nagyközönségnek.*

Kadic egyetemi tanár hozzáértése, lelkesedése, lankadatlan szorgalma biztositéka annak, hogy ennek a kiállitásnak nagy sikere lesz, különösen olyan buzgó segitőtársak mellett mint *Cholnoky* Jenő, a világhirű egyetemi tanár és vitéz *Somkuthy* József altábornagy, nyugalmazott hadügyminiszter, aki nemrégiben kapcsolódott be a barlangkutató társulat életébe, mint ennek tiszteletbeli alelnöke.

Az ő közreműködésétől reméli a társulat, hogy a kormány figyelme erősebben terelődik a múzeum továbbfejlesztésének szükségességére, mert *mai helyiségei nem a legmegfelelőbbek. a barlang nyirkos levegője árt az érzékeny őseleteknek,* amelyeknek száraz levegőre van szükségük.

Idegenforgalmi szempontból is fontos érdek, hogy a várhegyi Barlang-múzeum méltóbb keretek között fejlődjék tovább. Remélhető, hogy a kiállitás megrendezése és elmaradhatatlan sikere megtalálja az utat az illetékes tényezőkhöz és olyan áldozatkészségre birja őket, amilyent ez a nagybecsű múzeum megérdemel.

J. VIRÁG ILONA MOZDULATMŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KORUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Ne változtassák folyton a budai utcaneveket

Tiz évvel ezelőtt büszke voltam arra, hogy az összes budapesti utcákat, még a legeldugottabbakat is ismerem. A főváros rohamos fejlődésével egyre ujabb és ujabb utcák nyilnak és bizony néhány év óta én sem ismerem ki magam az utcaelnevezések dsungeljében. Ez volna azonban a legkisebb baj. Nagyobb baj az, hogy sokszor még derék rendőreink sem tudnak felvilágositást nyujtani egy-egy uj utca felől. A lapok állandóan beszámolnak ugyan az uj utcaelnevezésekről, azonban a közönséget nem lehet arra szorítani, hogy állandó feljegyzéseket vezessen. Minden alkalommal, amikor uj utcaneveket kreálnak, pótivekkel kellene ellátni legalább a rendőrök hivatalos könyvecskéit.

Nagyon kérjük a Közmunkák Tanácsát, ha már uj utcáknak nevet kell is adni, legalább a régi neveket ne változtassák meg. Előfordul, mint például a legutóbbi elkeresztelések során, hogy a budai polgár nyugodt lelkiismerettel fekszik le, abban a tudatban, hogy a *Borgó-utcában* lakik és felébedve veszi észre, hogy a *Nagysáros*-utcában van a lakása. Mondani sem kell, mennyi zürzavart idéz elő a már köztudatba átment utcanevek ilyetén megváltoztatása.

— ő — r

Amit a céhek mesélnek

Irta: **Gegus Dániel**

Arany „Családi körének„ béna honvédje az asztalnál-letünt harcairól beszél. Amikor elhallgat, megszólal a legnagyobb fiu, aki áhitatos arccal hallgatta: „Meséljen még bácsi!„ *„Nem mese ez gyermek!„* — igy feddi az apja. Hát rám is rámszólhatna valaki, hogy nem mese az, amiről beszélek s miért használom mégis azt a kifejezést, hogy a céhek mesélnek.

A béna honvéd is csak mesét mondott, amikor a magyar szabadságharc álomszerű eseményeit mondotta el, magam is mesét mondok, mikor a céhekről beszélek.

Amikor az iparoslegény elvégezte vándorlását, amelynek megvolt a maga időtartama, s amely idő alatt teleszedte magát ismeretekkel, visszakerült hazájába, céhénél jelentkezett s kérte mesterré avatását. Ennek egyik legfontosabb feltétele volt a remeklés. Abból állott ez, hogy iparából, illetve mesterségéből, szakmájából olyan tökéleteset kellett alkotnia, hogy az minden birálatot kiálljon. A suszternak csizmát vagy cipőt, a pintérnek hordót, az órásnak órát kellett készitenie és igy tovább. Ehhez a remekléshez maga a tudomány nem volt ám elegendő, a *nervus rerum gerendarum* mégis csak a pénz volt. Elég drágán is adták, — mondja az egykori forrás, — ezért a legénynek a vándorlás alatt nemcsak a tudományt kellett kultiválnia, megszerezni a szakszerű ismereteket, hanem a pénzgyüjtést is szorgalmasn kellett gyakorolnia, hogy letehesse a remeklésért járó tetemes összeget.

Bizonyságul hivom Jókait, akinek *„Szép Mikhál"* cimü regényében olvasható, hogy amikor a regény hősét eltanácsolják, — a kidobást szólitják ma igy szellemesen és finoman egyetemeinken, — a késmárki főiskolából s hazajön Kassára, ahol özvegy édesanyja az uráról rászállott hentesüzletet kezeli, a jó anya felhordta neki délben minden kedvenc életét s miután jóltartotta fiacskáját, elmondta neki, hogy bejelentette már a céhmesternél, hogy le fogja tenni a remeket, az atyamesternél is lefizette érte a taksát. Az akolban már készen áll a kövér tulok, ami erre a tisztségre van szánva. A pincében csapra ütve a hordó bor s négy-öt arany is készen áll a fiókban, minthogy előrelátható, hogy a gyenge diákviselt legény egy ütésre le nem teremti azt a tulkot, már pedig ahányat üt a fejére a taglóval, amig az ökör leesik, annyi arany lesz a birság.

Az a csapra ütött hordó bor s a velejáró nagy lakoma a remeklésnek épen olyan fontos járuléka volt, mint a fiókban tartalékolt arany. Fontosabb mint a remeklés ténye, mert hiszen az ökör fejének a kopogtatását a vagyonos legénynek annyiszor lehetett ismételnie, amennyi aranyat le tudott szurkolni a céhládácskának.

Amiképen a szegény mesterlegénynek magának kellett mindeme költségeket keserves vándorlása alatt összespórolgatnia, — úgy a tudományos pályán is mindennapi dolog volt, sőt az most is, hogy a szegény diák, a tanulás mellett, maga szedegeti össze a vizsgadijakat és egyéb költségeket s ha ez nem sikerül neki, ugy jár, mint a céhek örökös legényei. Mester sohasem lesz belőle, marad öreglegény.

A remeklés, mondottam, nemcsak a pénztől függött. Nagyon komolyan vették azt, főleg, ha nem mester fiáról van szó. A protekció bizony csak meg volt itt is, akkor is. A nem tökéletes alkotást könyörtelenül visszautasitották s a visszautasitásnak az volt a hátránya, hogy egy bizonyos ideig nem is jelentkezhetett ujabb remeklésre.

De most lássunk néhány példát ebből a remeklésből. Mit kellett csinálni a legénynek, hogy mester lehessen belőle.

A karádi takácsnak szöveteket kellett ujonnan fölvernie, négy támlás széket bevonnia a gazda fonatával és himet és kigyófutást szőni egy keszkenőbe. Forrásunk nem mondja meg, mi volt a *him* és *kigyófutás* és igy csak sejtelmünk lehet róla.

A kaposvári gombkötő legénynek egy nap alatt ötrendbeli munkát kell elvégeznie. Először: a felső ruhára való két pár szines gombot, amelyek közepe arany fonálból és szederjes karmzsinselyemből van. Másodszor: csillagos gombot hét keresztre. Harmadszor: dolmányra való tizenkét gombot arany, ezüst és vörös karmazsinból. Negyedszer: kamukás somgombot háromszinű selyemből. Ötödször: egy dupla jancsár gombot hétféle selyemből.

Egy csomó kifejezés itt nekünk arabusul van: *szederjes karmazsin, kamukás somgomb, jancsár gomb.* Forrásom ezeket se nagyon magyarázza, én is adós maradok a magyarázattal. Kár, hogy gombkötő ipar ma már nincs, gombkötőt sem tudunk előállitani, hogy megfejtse nekünk a hieroglifákat. A gombkötő mestersége is, mint vele annyi más, elvérzett a változó divat, de méginkább a gépek térhóditása következtében.

A kádárlegény négy hordót, vagy két kádat volt köteles alkotni. Itt már nincs szükség magyarázatra, mert hála Istennek, és nagyon derék vizözönbárkás ősünknek, a boros hordó még ma is divatban van. Szeretem remélni, hogy ugy is marad mindörökké.

A lőcsei cserzővarga tiz ökörbőrt és hatvan kisebb bőrt készített ki. A timárnál elég volt egy birkabőr és birkairha kikészítése.

A lőcsei mészáros céh három remeket kivánt: egy ökröt, egy disznót és egy borjút kellett levágni, megnyuzni és kimérésre leaprózni.

A remeket az is nehezitette, hogy záros határidő alatt kellett elvégezni a munkát, ha nem ment, a jelölt urat visszautasitották.

Mindezekből látjuk tehát, hogy nem volt valami könnyű letenni a remeket. Ám akinek azután egyszer sikerült, az nyugodtan alhatott, biztos volt élete végéig az egzisztenciája., sokkal biztosabb, mint amilyenről a mai iparos csak álmodni is mer.

A városok társadalmi életében, amiként már öbbször emlitettem, a céhek nagyon jelentős szerepet játszottak, tekintélyük, megbecsülésük volt, mi mind hiányzott a falusi mesteremberekнél, akikek a neve *„kontár„* volt. *Gőgös lenézéssel kezelték ezt a szegény kontárt, megvetették, akármilyen derék és ügyes volt is a mesterségében.* Tisztes céh tagjai szóba sem állottak vele, sőt bojkottálták azt a legényt is, aki kontárnál munkát vállalt. Pedig hát ezekre a falusi mesteremberekre nagy szükség volt akkor is, ma is. Hiszen a városoktól távol eső helyekről nem mehetett be a nép, hogy magának iparost keressen. A céhek pedig a maguk osztálygőgjében annyira is elmentek, hogy maguk akadályozták meg a kontárok céhekbe tömörülését, holott erre mindenütt megvolt a hajlandóság.

A céhek szertelen és indokolatlan gőgjüket, nemcsak a kontárokkal, a falusi mesteremberekkel éreztették, de legtöbbször egymással szemben is, mindegyik különbnek tartván magát a másiknál. A *csizmadia* azt tartotta, hogy ő különb, mint a sarukészitő, a gombkötő, mint a szürszabó és igy tovább. Az előkelőségi rangfokozat azonban egyoldalú volt, saját maguk által kitalált és fütött, általános szabálya annak nem volt. Egyik büszke volt a gazdagságára, másik a gyártott tárgy minőségére, a harmadik a céh régiségére. Nagy harcok voltak különösen ünnepélyek, felvonulásoknál a sorrendi kérdéseknél.

Oka volt a háborúskodásnak az is, hogy a mesterségek határvonala teljesen bizonytalan volt. Évtizedekig tartó harcokat vivtak például a vargák és a csizmadiák azon, hogy a csizma formájú saru nem saru formájú csizma-e, s hogy a két lábbeli készitése a vargákat illeti-e, vagy a csizmadiákat? Egykorú forrásunk nagy dicsérettel beszél erről a saru formájú csizmáról, amelyről például nekem fogalmam sincs. Kéyelmesnek, vizállónak, tartósnak mondja. Kár, hogy a suszterek manapság már nem csinálják.

Mindezek a veszekedések azonban a mestereknek egymás iránti becsülését nem érintették. Elvi viták voltak ezek, s bár a céhek belső, ugynevezett bivatalos életükben leszedték egymásról még a keresztvizet is, odakint a társadalomban a legbékésebb életet élték. Fiaik, leányaik összeházasodtak, egyik céh a másik céh mesterének a fiát felvette a kebelébe.

Más a helyzet azonban bizonyos foglalkozási ágak tekintetében. Voltak mesterségek, amelyeket igazságtalan előitéletek formálisan megbélyegeztek. *Ilyen nem tisztes mesterségek voltak: a molnár, a vászonszövő, borbély és fürdős mesterségek.* Nem valami nagyon tisztelték a cserző vargákat, timárokat és szakácsokat sem. Németországban, Kölnben az aranyművesmesterséget sem tartották tisztességesnek.

Magyarázata ezeknek a furcsa előitéleteknek alig van. Az egykorú krónikák sem adnak egyenes és határozott választ, csak sejteni, vagy kombinálni lehet az okot. A molnárokat talán azért sorozták ide, mert azt tartották, hogy megkárositják a közönséget. Bizonyos, hogy nagyon nehéz volt ellenőrizni, hogy az átadott buzából örlés után mennyi liszt került ki, éppen azért merült fel a molnárokkal szemben mindig a sanda gyanú. Innen származott azután szegényeknek a gunynevük is: lisztlopó. Lehet, hogy a molnárok nem is szolgáltak erre a megitélésre, dehát ha veszett hirét költik a kutyának, veszett marad az örökre.

Annyira ment a többi céh ezekkel a szegény molnárokkal, hogy van egy 1630-ból kelt kassai deliberátum, amely elrendeli, hogy a szabócéhbe kivánkozó molnár fiát köteles a szabócéh felvenni. Ennek előzménye természetesen csak egy elutasitás lehetett: *a céh visszautasitotta a molnár fiát.* A határozatnak az indokolása nagyon érdekes, egyben furcsa is, mert nem az emberi egyenlőségre és méltányosságra hivatkozik, hanem egy felállitott speciális enyhitő körülményre, mondván: *„Igaz ugyan, hogy apja molnár volt, de polgárjogot nyert és jelenleg városi tisztviselő Göncön.„*

Németország még szigorúbb volt: ott a molnár fiúk minden papi méltóságból és közhivatalokból ki voltak zárva és sok helyen nekik kellett felállitani a bitófákat, ami már azután igazán nem mehetett kitüntetés számba. Ugyanilyen kitüntetésben részesültek a takácsok és vászonszövők, akiknek meg a bitófához a létrát kellett kiszállitani. Amiképpen a molnároknál, ezeknél sem lehet megállapitani, hogy mért kerültek a megvetett céhek, illetve mesterségek közé.

Éppen ilyen nehéz megérteni a borbélyok megvetését, illetve a tisztességes iparból való kitessékelését. Ugyanigy a fürdősökét is. Krónikánk úgy igyekszik megmagyarázni, hogy a fürdők immorális intézmények voltak, s miután a fürdősök ennek a szolgálatában állottak, a megvetés, illetve a lenézés rájuk is kiterjedt.

Megvetett mesterségek voltak azok is, amelyek valami közösségben voltak állathullákkal, bőrnyuzással. Ilyenek voltak a cserző vargák, a timárok és a gyepmesterek. Ezzel szemben érdekes társadalmi felfogás volt, hogy az állatok és emberek leölése tiszteletben részesült. Igy a mészárosok nagy becsben voltak, van rá példa, hogy városbiró is lett mészárosból. De kellő megbecsülésben és tiszteletben állott a hóhérmesterség is, ha nem volt összekötve a gyepmesterséggel.

Később enyhült a felfogás és itt-ott sikerült a megvetett iparokat üzőknek is céhekbe tömörülni. Szabadabb szellem és becsületesebb emberi gondolkozás azonban mégis csak a 18.ik- században kezdett urrá lenni. Ennek következményeképpen 1772-ben egy a céheket Németországban szabályozó rendelet végre erélyesen kimondja: „a foglalkozás csak az egyént magát teszi becstelenné, a gyermekek, az utódok becsteleneknek nem tekinthetők.„

A céhek mégis nagyszerűen összetartottak. Formális világszövetséget alkottak, mint később a szabadkőművesek. Ápolták a testületi szellemet, a legmesszebbmenően segitették egymást ugy, hogy a céhbe való tartozandóság valóságos védbástyája volt ugy az iparnak, mint az iparosnak is egész életén keresztül. A nagyszerű céhláda, amely a céhek vagyonát őrizte, mindig megnyilt, ha arra szükség volt. Elkallódó, szegény iparos nem létezett. Bizony, ha talán mást nem is, ezt visszasóhajthatjuk, s ezért megbocsáthatjuk a céhrendszer minden hibáját. Kedves, patriarchalis egyetértésben és barátságban éltek egymással, józan felfogás, okos és emelkedett szellem hatotta át őket. Sem felekezeti, sem más gyülölködés nem kapott közöttük lábra, mindenki ugy és ott tisztelte istenét, ahol és ahogyan a lelke kivánta. Bánatosan sóhajtunk fel: bárcsak ez ma is ugy volna!

A magyar iparosság gondoljon mindig hálával erre a ma már együgyű intézményre, mert az ipar, igy a magyar ipar is, nagyszerű fejlődését bizony ebből az együgyű forrásból merítette.

A budai tanács már 70 év előtt elhatározta az állandó szinház felépitését

1866. december 9-én jelenti az egykori krónikás: „A budai tanácsban csakugyan elővették a népszinház ügyét és a főpolgármester inditványára bizottmányt állitottak össze, mely javaslatot készit a népszinház megnyitása végett, hogy abban állandóan magyar előadások tarthathassanak."

Akkor már játszott Budán Molnár György társulata a dunaparti szinházban, amely a mostani kereskedelmi minisztérium helyén állott. A kalandos életű direktor szinháza később megbukott, az állandó budai szinház azonban — mint ismeretes — még mindig probléma, amely talán — teljes hetven év után — most mégis megoldódik. Talán . . .

Az Alagut közlekedéséről

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A polgároknak abba az osztályába tartozom, akik nem járnak jól rúgózott gépkocsikon, sőt autóbuszon is csak ritkán.

Utam a Krisztina-térről az Alagúton át vezet. Naponként gyönyörködhetem az Alagút fényesen ragyogó csempézésében, de bizony, valljuk be, naponként bosszankodom is. Nemcsak a kocsiút maradt ugyanolyan széles mint volt, de a gyalogjáró sem szélesedett egyetlen centiméterrel sem. Az ember szinte beleszédül a nagy forgatagba. Egyetlen vigyázatlan lépés és menthetetlenül vége van a szerencsétlennek. Sehol korlát, lánc vagy valami, ami a lelökéstől, a lecsuszástól megvédené a járókelőket.

Most a Lánchídon megyek át. Mint ős budai jól tudom, hogy a hidakon mindig a jobboldali járdát kell használni, éppenúgy mint az Alagban is. Ez nagyon helyes, mert csak így látja az ember, a szembenjövő kocsikat. De aki ezt nem tudja, gyakran tér rá a helytelen járdára és akkor ki van téve annak, hogy az időnkint ellenőrző rendőr felírja, és amint hallom, büntetést is fizethet. Nem volna-e egyszerűbb, ha az Alagút bejáratánál és a hidakon jól látható figyelmeztető táblákat alkalmaznának az alig észrevehető kis táblácskák helyett? A feliratban nem is kellene a közismert drákói „tilos", elég volna jól látható betűkkel: Budára, Pestre.

Végül még egyet. Budapest olyan nagy város, olyan élénk már gyalogos forgalma, hogy helyénvaló volna, ha a gyalogjárók is bizonyos szabályokhoz alkalmazkodnának. Itt csak két dolgot említek meg. A legtöbb gyalogjárónak fogalma sincsen arról, hogy a fölösleges összeütközéseket elkerülheti, ha mindég balkéz felé tér ki és a járdán is baloldalon halad.

Vannak még egyéb bajok is, de meg vagyok győződve, hogy nem egy panasz meghallgatásra találna, ha a közlekedési rendőrség magasabbrangu vezetői időnként nagyobb gyalogsétákat tennének a városban.

Hazafias üdvözlettel: *Egy gyalogjáró budai*

EGYESÜLETI ÉLET

Szendy Károly és Thordai Lajos ünneplése a Budai Polgári Lövészegyletben

A *Budai Polgári Lövészegylet* tiszteletbeli tagjává választotta *Szendy* Károly polgármestert, *Thorday* Lajos II. kerületi tanácsnok-előljárót és *Hadnagy* Domokos tábornok, országgyülési képviselőt.

Az immár kétszáznegyven éve fennálló Budai Polgári Lövészegylet *kétszáz teritékes bankettet rendezett az uj tiszteletbeli tagok tiszteletére,* akiket az egylet nevében *Kozma* Jenő elnök üdvözölt. *Thordai* Lajos és *Hadnagy* Domokos keresetlen szavakkal köszönték meg ugy a maguk, mint a másirányu elfoglaltsága miatt meg nem jelent *Szendy* Károly polgármester nevében a tiszteletbeli tagságot.

A Budai Katolikus Nőszövetség gyülése. A Budai Katolikus Nőszövetség az Actio Catholica ez idei munkaprogramjának alapján sorozatos gyüléseket tart. A legutóbbi gyülésen *Zibolen* Endre, az Actio Catholica budapesti szervezetének egyik szakosztályi alelnöke, *Molnár* László esperes-plébános, *Eckermann* Mária tartottak beszédet. A legközelebbi gyülés december 9-én lesz.

A Budai Polgári Kaszinóban lesz a technikusok Mikulás-estje. A *Hungária Magyar Technikusok Egyesületének* XV. Hunnia csoportja december 6-án, vasárnap fél 9-kor rendezi hagyományos Mikulás-estjét a *Polgári Kaszinó* (I., Krisztina tér 1) összes helyiségeiben.

Virágkedvelők Egyesülete szobanövény és kiskert ápolási tanfolyamot tart. December 3-án, csütörtökön d. u. fél 5 órakor az egyesület helyiségében VIII., Eszterházy-u. 4. sz. alatt „Karácsonyi virágok' cimen *Schneider* József kertészeti felügyelő tart előadást. Minden érdeklődőt szivesen látnak. Felvilágositással szolgál a központi iroda: VI., Podmaniczky-u. 29. II. 9. (Telefon: 1—163——53.)

Buda-Alsóváros-Sósfürdő környéke Egyesület választmányi ülést tartott, amelyen rengeteg panasz vetődött fel a tagok részéről. Ezeket a panaszokat Mikola Géza dr. ügyvezető elnök a Budai Napló más helyén tárja a nyilvánosság elé. A választmányi ülés többi tárgya volt vitéz Tanka Tibor dr. p. ü. titkár és Raff István ker. mérnök együttes javaslata a XI. ker. Török Ignác utcai MÁV aluljáró létesítése és a Horthy Miklós uti életveszélyesen szűk MÁV aluljáró kiszélesitése tárgyában. Ezenkivül még több közérdekű felszólalás és inditvány hangzott el, melyeket a választmány magáévá tett s amelyekről más alkalommal emlékezünk meg. A csaknem teljes számban megjelent választmány tagjai az ülés után barátságos beszélgetésben éjfélutánig maradtak együtt. A legközelebbi választmányi ülés decemberben, 9-én; december 16-án pedig ismeretterjesztő előadás.

100.000 fontot meghaladó összeget hagytak egyptomi vendégeink Magyarországon

Uj módszerek a keleti idegenforgalomban

A *Budai Napló* idegenforgalmunk keleti vonatkozásai körül uttörő munkát végzett a magyar sajtóban. Már hosszú évek óta igyekszik bizonyító anyagot gyüjteni a legkiválóbb hazai és külföldi szakemberek adataiból, hogy a reális lehetőségek útját kijelölhesse.

Meglepő nagy változások történtek a keleti kapcsolatokban. Az ottomán császárság bukása mélyrehato reformokat hozott. Az óriási hatásu kalifa-impérium, amelynek utolsó megtestesitője *II. Abdul Hamid* volt, megszünt. A szultán és a kalifa már nem ugyanegy személy. A szakadás négy kalifa-igénylést és megoszló hatalmat teremtett és ezt minden vonatkozásban figyelembe kell már vennünk.

De a muzulmán világ különböző részeiben ébredezni kezdett az érdeklődés Gül baba távoli „szenthelye" iránt s amit tiz éve csak álmodozók ábrándjának véltek, a valóság utjára került. A *Budai Napló* akciójával összefüggésben egy fantasztának tartott mohamedán pap, *Durics Husszein Hilmi Julián barátra emlékeztető hittel indult Keletre, hogy Magyarország felé terelje a figyelmet.* Első utján olyan összeget sikerült gyüjtenie, amit hihetetlennek tartottak, — Gül baba budai mecsetjének és türbéjének rendbehozására, valamint mohamedán iskola és szálló építésére.

Megindult az akció hindu területen is, miután ezeknek a soroknak az irója annakidején *Rabindranath Tagore*-t meghivatta Budapestre s az előkelő és dúsgazdag költő Balatonfüreden nyerte vissza egészségét. *Maharadzsák egész sora jött ide* és ennek fontosságát most csak egyetlen prózai adattal jellemezzük: *a kapurthalai maharadzsa harmincnégyezer pengőt hagyott a Dunapalotában.*

Egyptom is modern propaganda szinhelye lett. A *Magyar-Egyptomi Kereskedelmi rt.* ifj. vitéz *Horthy* Miklós és *Páthy* László egyptomi főkonzul vezetése alatt nagy munkát végzett s 1935-ben már 325.000 font értékü kivitelünk volt Egypomba. Megalakult a kairói *Hungypt Travel Bureau* is, dr. *Magurányi* Jenő igazgatásával és *tavaly már 431 személyt hozott ide 2251 napra.* Ezenkivül 79.500 pengőért adott el pengőcsekket, ami további 250 személy budapesti tartózkodását jelenti. További 1300 személy ugy jött ide, hogy a kairói irodának csak információs szolgálatát vette igénybe. Ez az a vagyonos réteg, amelynek igényeit a jegyfüzet nem elégiti ki s amelyet nem a pengőcsekk vonz ide. *1936 nyarán duplájára nőtt az egyptomi vendégek száma.* Érdemes kiemelni az egyptomi közélet néhány kiválóságát: *Hussein Sabry* pasa, Alexandria kormányzója, az anyakirálynő fivére, *Mohamed Tahir* pasa, az egyptomi Kir. Autó és Aero Klub elnöke, *Youssouf Kemal* herceg, a kir. család tagja, vadásztársaságával, *Osman Moharrem* pasa, közlekedésügyi miniszter családjával, *Abdul Hamid Soliman* pasa, v. miniszter és szenátor, *Abdel Wahab pasa,* v. pénzügyminiszter, *dr. Hafez Afifix* pasa, Egyptom v. londoni követe, *Hussein Sirry* pasa, közmunkaügyi államtitkár, *Teufik Doss* pasa, v. közlekedésügyi miniszter, *Saleh Enan* pasa, v. államtitkár, *Morcos Simaikap* pasa, az arab Muzeum igazgatója, *dr. Ahmed Mahar,* a képviselőház elnöke, *Hassan Nabih El Masri* bej, a főrendiház alelnöke, *Hussein Said* bej, az alexandriai Állami Villamosvasutak vezérigazgatója; az egyptomi sajtófejedelmek közül: *Gabriel Takla* pasa, az „*Al Ahram*" tulajdonosa, *Choucri Zaidan,* az „*Al Hilal*„ kiadóvállalat tulajdonosa, valamint sok orvos, mérnök, ügyvéd, egyetemi tanár, a köz- és magánélet számos előkelősége, nagyrészt családjaikkal; továbbá *Rene Cattaoiu* bej, a Societé Kom-Ombo (egyptomi cukor-trust) vezérigazgatója, *Pierre Caneri,* kiváló francia ügyvéd, aki Magyarországról cikksorozatot irt, *Marc Nahman, a Societé Oriental de Publicité* francia lapcsoport üv. igazgatója, aki Magyarországról szintén cikkeket irt.

Az egyptomiak szezonját az az ünnepi vacsora fejezte be Magyarországon, amelyet ifj. *Horthy* Miklós és *Páthy* Ernő adtak a Budapesten kurát folytató *Saad Zaghloul* pasáné, Egyptom Kossuth Lajosának özvegye tiszteletére a Dunapalota szállóban; itt Egyptom budapesti követén kivül a magyar kormány képviselői, valamint a Budapesten időző egyptomiak közül is számos előkelőség jelent meg.

A *Hungypt* rendezte az Interparlamentáris Unió ülésére jött 12 tagú egyptomi delegáció utazását és tartózkodását is. Közülük *többen hetekig, egyesek hónapokig maradtak a margitszigeti Palatinus-szállóban* Mindez persze erős propaganda eredménye volt. Nagyon sok prospektust helyeztek el kint az utazási irodákban; az egyptomi államvasutak legfontosabb állomásain 50 magyar plakátot is. Rádióelőadást tartottak Magyarországról, bemutatták a *Hungária-filmet* a legnagyobb mozikban, erre a célra izléses reklámanyagot nyomtattak és az előadások alatt szétosztottak. *Liszt-hangversenyt* rendeztek, az *Americain Express* helyiségében magyar fiókokat alapitottak, a sajtót állandóan ellátták magyar anyaggal, képekkel is, magyar zenepavillont épitettek a kairói Zserbó elökelő kertjében magyar diszitésekkel és plakátokkal, nagy „*VISITEZ LA HONGRIE*" fölirással, tokaji bor és barackpálinka árusitásával. *A kairói Waggon Lits kirakatában elhelyezték a Buda fürdőváros forgó diorámáját.* Ezenkívül is még sokágú propagandát fejtettek ki.

Alapos számitás szerint az egyptomiak több, mint százezer fontot hagytak Magyarországon.

1937-re még intenzivebb munkásságot fejtenek ki, ami főkép budai területet fog alimentálni.

Tábori Kornél

TÜZELŐANYAGOT TORMA ÜZLETEIBEN
BUDÁN I. ALAGUT-UTCA 4.
LEGJOBBAN — LEGOLCSÓBBAN I. GELLÉRTHEGY-U. 1. Tel.: 1-552-78

The silence of Buda

Irta: JOHN BROPHY

Mult számunkban közöltük John Brophy hires angol regényiró és kritikus, az „Ilonka speaks of Hungary" szerzőjének remek budai tanulmányát. Most a szubjektiv költői szépségü második budai részt tárjuk a Budai Napló közönsége elé Tábory György gondos forditásában, az illusztris szerző engedelmével:

*

A Várban éjjel a legfőbb épületeket, a Halászbástyát, a Koronázó templomot, a királyi palotát, továbbá a Citadellát és Szent Gellért szobrát kivilágitják. Igy szinte felemelkednek és ragyogó fehérségben lépnek elő a budai dombok szürkés-kék árnyékából. Ugyszólván a Duna fölé hajolnak s az emberben azt az elragadó benyomást keltik, ha vacsorázni vagy kávéházba megy, hogy gyermekkora meseországának varázsos dombjai végre megvalósultak.

S ez a benyomás nem tünik el, ha az ember átvág az egyik hidon és a lényegében megváltozott Budát éjszaka is meglátogatja. A meseország, amint minden egyéb álom, el szokott tünni, ha az ember közelébe ér, de Budával más a helyzet: a meseérzés megmarad, mert visszhangzó léptekkel a ragyogás, az árnyékok és a holdfény világában jár az ember, amely szinte csak fiatal szerelmesek számára teremtődött.

Néhány szerelmes bolyong az árnyékok által őrzött utcákon, amelyeknek kőfalai még a legforróbb nyári estén is hüvösséggel fogadják őket. A budai domboldalak és a Margitsziget romjai kedvenc helyeik. Ugy viselkednek, ahogy szerelmesekhez illik; — bájos tartózkodással egymásbakarolva, összehajtott fejjel a sötét paloták falai mellett sétálgatnak, vagy a gesztenyék alatt. A félig elfeledett mult idealizált szerelmesei, akik Budán most már csak mint kisértetek jelenhetnének meg.

Ha valaki kihallgatná suttogásukat, kétségtelenül olyan prózai dolgokat hallana, mint „megélhetés, lakásbér és a jövendő após-anyós csökönyössége". De ez a gondolat hadd elégitse ki cinizmusunkat — egyébként azonban — nézzük őket ugy, ahogy vannak: távoli, karcsú sziluettek, amelyek egymáshoz bujva haladnak az árnyékban s egy-egy uccalámpa fényében megcsillan szerelmes szemük, ajkuk, amelyen elmult vagy elkövetkező csókok titkos álma remeg.

Tisztességből és rokonszenvből nem kémkedünk tovább a szerelmesek után. Igy sétálva, vagy taxin haladjunk tovább a Ferenc József-hid felé vezető ut magasabb kanyarodóin; itt el kell tölteni husz-harminc percet — magányosan — s a Dunán át Pestet illik figyelni. Ez a látvány megváltozott a hold, a csillagok s a villanyfény miatt. Ha az ember ugy találja, hogy a képzeletet nem rontja el egy jó vacsora és cigánymuzsikára támad romantikus kedve, elmegy a Kioszk-étterembe, amely magasan föntt, a domboldalon van.

Elvből lenézem azt az irót, aki „kifejezhetetlen szépség"-et emleget. Nincs az az élmény, amelyet tökéletesen ki lehetne fejezni szóval, de azt hiszem, olyan iró, aki folyton határozatlan jelzőket használ, mint kifejezhetetlen, vagy érthetetlen vagy titokzatos — nem érti a mesterségét. Amit nyelvének keretein belül nem tud kifejezni, azt jobb, ha nem is említi. S mégis — most, amikor szembenálltam azzal a föladattal, hogy körvonalazzam a budai dombokról nyiló éjszakai kilátás fizikai jellemzőit — még pedig oly hangulatban, amely talán a legprózaibb megfigyelőt is meginditotta volna — úgy éreztem, hogy *erre nem vagyok képes.* Akár temperamentumos és impresszionista támadást indítok tele forró kifejezésekkel, akár nyugodt és hűvös maradok, emlékezetemet csak a lényegesekre központositva, érzem, hogy a vizuális és érzésbeli élmények kicsusznak minden általam ismert szó keretéből.

Nem akarok azonban csak festői, de határozatlan és általános jelzőkre szoritkozni. Ezért körvonalas vázlatot készitek s az olvasó fantáziájára bizom a többit. *De legjobb, ha maga megy el és nézi meg Budát.*

Emlékeznek talán, hogy előbb elmondtam: milyen meredeken lejtenek a dombok a Dunához, amely elegáns és karcsú hídjai köré szoritva, széles kanyarodásban folyik dél felé. A dombok követik ezt a hosszu ivet, miközben pompás, de nem tolakodó hátteret adnak a távoli síkságon elterülő Pestnek.

Nyári éjszakán még könnyebb ezt a csoportosítást fölfedezni. A dombok, amelyeket fekete vagy biborkék árnyak boritanak, telistele vannak miriádnyi kis arany- és ezüst lámpákkal. A langyos levegő azt az illuziót kelti, mintha táncolnának a lámpák, lengenének és remegnének, szinte egy ritmusban a halk cigányzenével, amely az asztalok között szólal meg. Ha a hold is fölkelt, a dombok láthatóegységben tömörülnek a folyóval és a várossal. *Yeath* mondata jut az ember eszébe: „az égbolt leple arany és ezüst fénnyel van kihimezve„.

Ha az ember tekintete fölfelé száll, nem kelt csalódást, hogy helyenkint távoli csöndesen pislogó villanykörték helyettesitik a még csöndesebb és még távolibb csillagok ragyogását.

A Duna, amely nappal szürke vagy zöld, most végre megkapta legendás kék szinét. Tiszta, de sötét ez a kék, kivéve ott, ahol a partok s a hidak lámpái arany-ragyogást vetnek tükrére. Végig a korzón, a pesti oldal divatos kávéházainak fénye szinte vakitó, amelyet csak helyenkint tör meg egy lassan haladó szikrázó vörös fény — villamoskocsi reklámja. De ez nem rontja a kilátás örömét.

Az árnyak s a kivilágitás egyszerüsitik Pest topográfiáját s az ember könnyen fölfedezheti a palotákat és hoteleket a város közelebbi részén, a parlament elkülönített tornyait és kupoláját.

A domboldal levegője friss, meggyorsitja a vérkeringést s minden érzékszervet ébrentart. Az ember egyszerre észreveszi, hogy a hallás s a látás között ritka és élvezetes egyenlőtlenség van. A messze távol valóban illuziónak tünik, ügyesen rendezett drámai perspektivában. Az az érzése támad az embernek, hogy ha kinyujtaná kezét, maroknyi csillagfényt, árnyékot és villanyragyogást markolhatna fel, hogy lassan pergesse le őket ujjai között.

S bár a szemed becsap, füled megmondja, hogy a folyó messze alattad fekszik, Pest városa s a dombok még messzebb. Ha közel lennének, hallani lehetne a tömegek zümmögését és moraját.

De ha az ember elhallgat és csöndben marad a dombon, oly csendre felel, amely messze a Vár mögé terjed el, — olyan csendre, amely borzongató és tökéletes s amely fenségesen ömlik el az egész völgy fölött, mint a nyugalom menyezetje, mint a régi komor hallgatagság áldása, s amelyet csak érzékenytüli tehetség vehet észre és mondhat el.

SZINHÁZ

A Kisfaludi-szinház legutóbb a *Házasság* cimü Vaszary-vigjátékot hozta szinre. A férj és feleség szerepében a házastársak hangulatváltozását művészi játékkal hozták ki *Károlyi* István és *Bölcs-földy Sári.* Az udvarló zongoraművész drámai szerepében is kiváló alakitást adott az előnyösen ismert operett-bonviván, *Galetta* Ferenc. A mellékalakokat adók közül különösen Zilahy Pál (Hermann) és Földváry Sándor (a trafikos kis szerepében) tünték ki. A darab ügyes rendezése Galetta Ferenc érdeme. Dr. P. Ö.

Kisfaludy Szinház
III., Óbuda,
Lajos-u. 111. és Bunp Imre u. 36.
December 4-től december 10-ig bezárólag *Révész Vilma* a Városi Szinház primadonnájának felléptével:
Botrány a képviselőházban
(Tisztelt ház)
Vadnai László és *Márkus Alfréd* kitünő táncos operettje.
Főszereplők: *Páskerty* Mária, *Lantos* Magda, *Pálfy* Mariska, *Károly* István, *Érckövi* László, *Sarlay* Imre, *Békéssy* József, *Sós* Mihály.

Nagy igyekezettel készülnek szinházaink a karácsonyi bemutatókra. Az igazgatói szobákban nagy a versengés a szerepek kiosztása tekintetében. Izelitőül közöljük a zeneujdonságok menetrendjét.

Az Operaház Jacobi: Sybill c. operettjét mutatja be az angol-amerikai átdolgozásban. A cimszerepet Walter Rózsira osztották.

A Városi Szinház Zerkovitz Béla 30 éves zeneszerzői jubileuma alkalmából a jubiláns „Hulló falevél" c. operettjét mutatja be Honthy Hanna, Fejes Teri szereplésével.

A Kamara Szinház Kulinyi Ernő „Uri-lány szobát keres" c. zenés vigjátékával kedveskedik. Hosszu szünet után Zilahy Irént látjuk viszont a szinpadon.

A Művész Szinház Emőd Tamás — Benatzky uj darabját mutatja be a primadonna-szerepben Rökk Marikával.

Zenés darabra készül a Bethlen-téri Szinház is és szó van róla, hogy egy alkalmi érdekcsoport a Király szinházat óhajtja kibérelni, hogy ott szintén karácsonyra operettet mutasson be.

A Magyar Szinház szintén zenés játékkal készül a karácsonyra. Csathó Kálmán „Kék táska" c. regényét dramatizálta szinpadra. Az uj vigjátékban fog bemutatkozni a Magyar Szinház közönségének Kiss Manyi az egyik főszerepben.

Hogy a sok produkció közül melyik darab sikere fogja elvinni a pálmát, azt ma még lehetetlen megjósolni. Mindenesetre mindegyik szinház vezetősége nagy optimizmussal tekint a bemutatásra kerülő darabok sikere elé.

Np. B.

ADÓ, ILLETÉK, ÉPITKEZÉS, TELEKSZABÁLYOZÁS, CSATORNÁZÁS, UTBURKOLÁS

Rovatvezető: FEITSCHER BÉLA

Naptár

Dec. 5-én. Az általános forg. adó havi 48—240.— P átalányára az első hatodrész levonása bélyegekben d. u. 18 óráig, ha az adózó részére más lerovási mód előirva nincs.
Dec. 10-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— átalányra a második hatodrész bélyeggel való lerovása.
Dec. 15-én. A folyó évi inségjárulék harmadik részlete és az általános forgalmi adó 48—240.— pengő átalányra a harmadik hatodrész lerovása.
Dec. 16-án. A 240.— pengőn felüli készpénzátalánynak befizetése november hóra. A készpénzben havonta fizetők novemberi forgalma után a forgalmi adó befizetendő a bevallás benyujtásával. Fényüzési forgalmi adó a novemberi forgalom után a bevallási iv beadásával fizetendő.
Dec. 21-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— pengő átalánya negyedik részletének bélyegekben való lerovása.
Dec. 25-én. Az általános forgalmiadó havi 48—240.— pengőig terjedő átalánya ötödik részletének lerovása bélyegekben. Az alkalmazottak december havi illetményei után a kereseti adó és a különadó illetményjegyzék kapcsán befizetendő.
Dec. 31-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— pengő átalánya utolsó részletének bélyegben való lerovása d. u. 18 óráig. A jövedelem, vagyon és általános kereseti adóknak elengedésére, illetve leszállitására irányuló kérelmek benyujtásának utolsó napja azok részére, akik vagyoni romlást tudnak igazolni.

Csatornázási járulékok:

Szükségesnek tartjuk ismertetni a csatornázási költségek szabályozása tárgyában az év folyamán megjelent alábbi rendelkezést, amely a multra nézve is véglegesen rendezte a csatornázási járulékok ügyét.

1.) A 289/1936. sz. főpolg. m. határozat szerint a f. é. május 2-től a f. év végéig elkészitett csatornák után a legnagyobb kivethető járulékegység homlokzat folyóméterenként pedig 35—64.— pengő.

2.) Az 1932. november 1-étől 1936 május 2-ig készült csatornák után a legnagyobb kivethető járulék-egység homlokzatfolyóméterenként 39.20 pengő. (329/1936. sz. Főpolg. m. határozat 6. §-ának 2. pontja.)

3.) Az igy megállapitott járulékegységek abban az esetben 25%-al emelkedhetnek, ha a csatornát nem betonból, hanem valamely különleges anyagból (kőagyagcső, klinker-tégla stb.) kellett épiteni.

Az átalakitási és tatarozási adókedvezmény december végével megszünik. Tudomásunk szerint tárgyalások folynak az illetékes fórumoknál annak az 1937. évre való meghosszabbitása tárgyában. Valószinű, hogy az idevonatkozó rendelet még e hó folyamán meg is fog jelenni. Annak idején mi is közölni fogjuk a rendelet szövegét.

*

Rovatvezetőnk e rovat keretébe tartozó közlemények tekintetében előfizetőinknek készséggel ad bővebb felvilágositást személyes vagy irásbeli megkeresésre I., Szent János tér 1/a alatt az Otthon családiház és öröklakástulajdonosok egyesületének helyiségében midennap d. e. 9-10 és d.u. 3-6 között. Telefonszáma: 1—543—62.

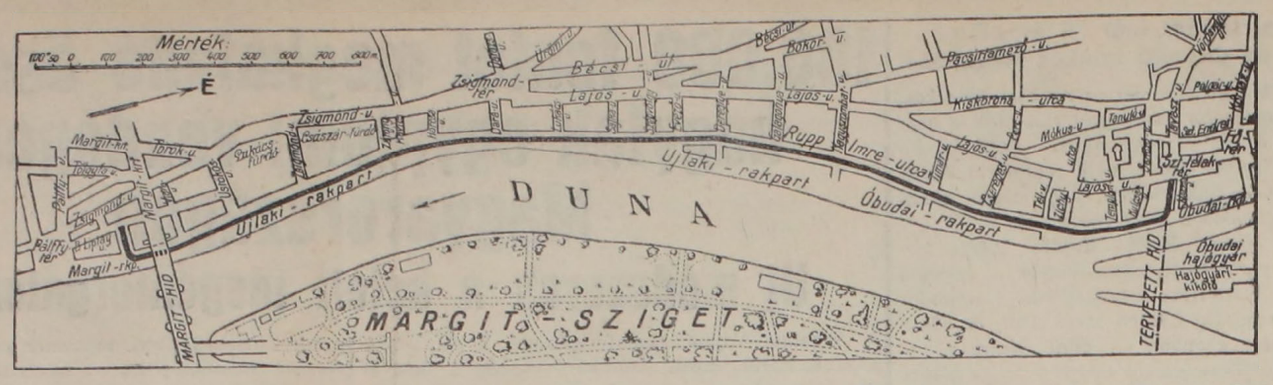

Az óbudai uj kivezető főút. Az uj ut, mint látható, a báró Lipthay uccánál kezdődik, a Margithid alatt folytatódik, továbbhalad az ujlaki rakparton, a Rupp Imre uccán, óbudai rakparton, innen egy ujonnan épülő szakaszon keresztül haladva a Szentlélek-téren csatlakozik a Vörösvári utcába. Az uj ut 3 kilométer hosszu lesz, kocsiutja 10 méter széles.

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Rovatvezető: TÁBORI KORNÉL

Uj fürdővárosi munkaterv

A főváros ügyosztályaiban megfeszitett erővel folytatják most azt a munkát, amely Budapest fürdőváros, tehát elsősorban Buda területének teljes jövendő kiépitési programját viszi dülőre.

Kovácsházy Vilmos székesfővárosi tanácsnok, akinek városgazdasági ügyosztályába a fürdő- és idegenforgalmi akciók tartoznak, többszáz oldalas, kimerítő megokolású előterjesztésen dolgozik. Meglepő adatok is lesznek az elaborátumban, különösen a fürdők jövedelmezőségét, a jövendő rentabilitást és az épitkezési lehetőségeket illetően. *Lamotte* Károly alpolgármester, a fürdővárosi problémáknak ugyancsak alapos hozzáértője, konkrét javaslatokat is fog a törvényhatósági bizottság elé vinni.

Annyi kétségtelen, hogy az előző tabáni tervek már nem valósithatók meg, ha valóban grandiózus fürdővárosi kialakitást akarnak elérni.

Végleg tisztázni fogják a Gellértszálló mellett felállitandó kutató-intézet, a fürdőszálló és a még bizonytalan helyü reumakórház kérdéseit. Annyi bizonyos, hogy mivel a legfontosabb gyógyforrások Budán vannak, a fürdőváros kialakulása minden tekintetben budai probléma.

Foglalkoznak a magántőke vállalkozásaival, köztük *uj külföldi csoportok szállodai és egyéb terveivel*, valamint a budai főcsoportok egész talajának vizsgálatával és részben geológiai feltárásával. Főkép ezért nem rendelték el a Rudas-fürdő mellé tervezett gyógyszálló épitésének a megkezdését sem. Buda fejlődésének legfontosabb mozzanatai tavaszig fognak a döntés útjára jutni.

Diétás kezeléssel kell népszerüsiteni a budai ivókurákat

A budai ivókurák egyre népszerübbekké válnak. A minap tartott erről a kérdésről érdekes előadást dr. *Nemes* György Jenő főorvos a *Kelenföldi Társaságban*. Az ivókura és ezzel kapcsolatosan a budai gyógyfürdők használata még nagyobb lendületet venne, *ha a gyógyulást keresőknek diétás kezelés is állana rendelkezésre.* Az ivókura ma teljesen elkülönült a diétás kezeléstől, holott a kettőnek *együttesen* kell közrehatnia a gyógyitás szolgálatában.

A világhirü fürdőhelyek egyben diétás központok is. Karlsbad hirnevét a karlsbadi kétszersült ugyanannyira szolgálja, mint a karlsbadi források. Nálunk a *Hungária, Attila* és *Juventus* forrásoknál naponta százan és százan tartanak ivókurát. Ez a szám jelentősen megnövekednék, ha a kurázók diétás kezelést is vehetnének igénybe. *Erre a célra igen alkalmas a Rudasfürdő.*

A *Rudasfürdőt* átalakitják. Helyiségeinek egy része üresen áll, *vendéglője megszünt.* Kézenfekvő a gondolat, hogy *itt szakszerü orvosi vezetéssel és ellenőrzéssel, diétás növérek közreműködése mellett, olyan étterem nyiljon, amely naponta 100—200 beteg számára kifogástalan diétás étkezést és diétás kiszolgálást, szükség esetén diétás tanácsokat is nyujtana.* Ez az ivókurák hatásfokát jelentékenyen emelné.

Megjegyzés a budapesti gyógyforrások hirdetéseihez

A székesfővárosi fürdők és gyógyforrások fokozott hirdetésbe kezdtek, amit mindazok, akik a belső fürdőpropaganda szükségességének szószólói, — csak helyeselhetünk. Azonban tisztán orvosi szempontból mégis kifogásolható a hirdetések néhol hibás szövegezési módja, mely az orvosok amúgy is hiányzó szimpátiáját nem nagyon növelheti az ügy érdekében.

Az ujságolvasó közönség pl. az ivókurák gyógyjavallatait pongyolán kapja meg. A *Hungária* és *Attila* források indikációit összekeveri a hirdetés, holott két különböző javallatú gyógyforrásról van szó. A *Juventus* rádiumos forrás „korai elöregedés" ellen való hirdetése, nemkülönben „vérnyomáscsökkentés" esetében való ivásra nógatása laikus tömegeket vonzhat a forráshoz, anélkül, hogy ezek előzőleg orvosi véleményt kikértek volna, ami nagy ártalmakat is maga után vonhat.

Nagy szerényen kérdjük, vajjon nem lehetne ilyen hirdetés alá ezt a mindenképen — orvos és páciens szempontjából egyaránt — praktikus néhány szavas szöveget bigyeszteni:

„Kérje ki mielőbb orvosa tanácsát!„

(Dr. N. J. Gy.)

Idegenforgalmi gyülés

A *Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége* december 19-ére tűzte ki idei évi közgyülését, dr. *Némethy* Károly belső titkos tanácsos, felsőházi tag elnöklete alatt. Több olyan inditványt is jelentettek be, amely Buda fejlődésével kapcsolatos. Fölhasználja ezt az alkalmat az idegenforgalom néhány irányitója is arra, hogy a legközelebbi jövő terveit kifejtse.

Fürdőügyi előadások

Az Országos Balneológiai Egyesület dr. Vámossy Zoltán egyetemi tanár elnöklete alatt minden hónap első szerdáján összejövetelt rendez a Szent Gellért Gyógyszálló zenetermében. Egy-egy előadás hangzik el, amelyet vita követ a legfontosabb aktuális kérdések tisztázása végett.

Rendkivüli emelkedés az idegenforgalomban

Budapest székesfőváros Statisztikai Hivatala érdekes összeállitásban mutatja ki, mennyire szaporodott nálunk az idegenek száma. A szezonban, augusztus végéig 1935-ben 147.173 idegen érkezett Budapestre, *1936-ban pedig 179.059.* Még nagyobb a többlet *az itt töltött éjjelek számában.* 1935-ben 486.342 és 1936-ban 590.741 volt.

Különösen feltünő, hogy Olaszországból 1935-ben 4849, és 1936-ban 8931 személy érkezett. Az angolok száma 6039-ről 9196-ra, a németeké 11319-ről 14845-re nőtt. Legtöbben jöttek Ausztriából: 18247-en (Tavaly 17.179-en).

A budai fürdők közül legtöbben a Lukács-fürdőt (350.375-en) használták.

Olaszok Buda művészi értékeiről

Albumalaku, illusztrált, gyönyörü beszámolót nyujt az *Emporium* cimü előkelő folyóirat Magyarország és jelentős mértékben Buda történelmi, művészi, zenei, irodalmi és általában kulturális értékeiről. Remek műmellékletek is vannak benne. Buda régi értékei mellett a modern épitészet fontos dokumentumai szintén fölvonulnak itt; igy a városmajori katholikus templom, *Árkay* Bertalan műve, *Hajós* Alfréd Nemzeti Sportuszodája, *Kozma* Lajos, *Fischer* József, *Lajtha* Béla és mások modern villaépületei. A képek elseje Budavára legrégibb kincsét, a *Szent Koronát* ábrázolja és Bonfinius, valamint más olasz művészek budai munkásságának ismertetése után a Vár, továbbá a muzeumok és templomok remekei is helyet kapnak benne.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőiosztály. A legmodernebb berendezés

Burg Ferenc, a vásárcsarnokok igazgatója nyugalomba vonult. Már hetekkel ezelőtt hire járt, hogy *Burg* Ferenc, a budapesti vásárcsarnokok és vásárok igazgatója, *miután szolgálati éveit betöltötte, nyugalomba vonul.* Beavatottak ugy tudták, hogy a nyugdijaztatás ennek ellenére nem fog bekövetkezni. *Burg Ferenc kitünő hozzáértéssel látta el fontos hivatalát, amelynek élén szivesen látták volna továbbra is. Burg* igazgató azonban, hivatkozással szolgálati idejére, kérte nyugdijaztatását, amelyet a polgármester december elsejei hatállyal el is rendelt. Vele együtt mennek nyugdijba: *Drágffy* Gyula közélelmezési főtanácsos, a vásárcsarnokok igazgatóhelyettese, *Máthé* Domokos *és Dogisich* Lipót közélelmezési főfelügyelők, továbbá *Veres* Sándor közélelmezési tanácsos, *Vallóy* János adószedő ellenőr és *Sperg* Gizella ideiglenes hivatalnok.

Huszonötéves a Községi Élelmiszerüzem

Ünnepre készül a Községi Élelmiszerárusitó Üzem: most 25 éve kezdte el működését a fővárosnak ez a rendkivüli népszerüvé vált, nélkülözhetetlen intézménye.

1910-ben rendkivül nagy volt a drágaság Budapesten. A lapok hatalmas cikkeket irtak erről, rengeteg volt a panasz és a keserűség, annyira, hogy a főváros akkori urai elhatározták, hogy az élelmiszerdrágaság leküzdésére döntő lépést tesznek. *Bárczy* István polgármester megkezdte a tárgyalásokat, amelyek 1911. őszéig elhúzódtak és *1911. november 22-én a főváros közgyülése elhatározta, hogy önálló községi élelmiszerárusitó üzemet létesit a drágaság enyhitése érdekében, a közvetitő kereskedelem teljes kizárásával, hogy olcsó élelmiszerekkel lássa el a főváros közönségét.*

1911. december 2-án 14 üzlettel kezdte meg müködését az uj üzem.

Célul tüzték ki, hogy elsősorban kiváló minőségü kolbászárukkal, olcsó birkahussal és vadhussal lássa el a főváros közönségét. A birkahus mindjárt a kezdésnél megbukott: a főváros közönsége, úgy látszik, nem nagyon rajong a birkáért. A kolbásznak és a vadhusnak nagyobb volt a sikere. A vadhus akkoriban még ritkaság volt Budapesten, mert *csupán egyetlenegy vadhuskereskedő cég volt a fővárosban és ez is inkább külföldre szállitotta áruját,* minélfogva alig lehetett kapni és csak drága áron, vadat Budapesten. Később kiterjesztette üzletkörét még a háboru előtt az üzem a baromfi, tojás, tejtermékek, szárazfőzelékek és egyéb tömegcikkek árusitására is.

1914-ben, a világháboru kitörése előtt nagy kórházi szállitási panamát lepleztek le. Nagy felháborodást keltett, hogy azok a cégek, amelyek a fővárosi kórházak számára az élelmiszereket szállitották, sulyos visszaéléseket követtek el, ugy hogy a betegek élelmezése körül kinos szabálytalanságok voltak.

Ekkor bizta meg a főváros tanácsa az Élelmiszerárusitó Üzemet a kórházak élelmiszer-szükségletének ellátásával

és azóta is az üzem látja el a főváros kórházait élelmicikkekkel. A háború alatt azután a hadvezetőség a hadikórházak élelmezésével is az Élelmiszerüzemet bizta meg.

A negyedszázados jubileum teljes virágzásban találja az üzemet. 25 év alatt a főváros közönsége nemcsak megszokta, de nagyon meg is szerette az üzem áruit. Ez elsősorban *Reich* Samu volt vezérigazgató érdeme, akinek munkáját nagy sikerrel folytatja most *Baitz* József vezérigazgató, aki nagy szakértelemmel, kitünő kézzel vezeti a Községi Élelmiszerárusitó Üzem nehéz munkáját az ujabb jubileumok felé.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU söröző-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
BERKI PISTA cigányzenekara muzsikál.

A **DISZNÓTORT** CSAK **SIPOS**-NÁL
DICSÉRIK ◆ Csütörtökön-szombaton ◆ III. Lajos-u. 46.

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | I. ATTILA-UTCA 39. | Minden éjjel leveskülönlegességek

DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN — EREDETI OROSZ JAZZ-BALALAJKA ZENEKAR

KETTER ÉTTERMEI XI., Horthy Miklós ut 48.
ESTÉNKÉNT GYŐRI LAKATOS FLÓRIS MUZSIKÁL

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

Régi Buda-Kávéház
II., FŐ-UTCA 79 SZÁM.
Reggeli és uzsonnakávéja minden igényt kielégit

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára — 40 f.
Hirdetés ára milliméntersorokint.

Amikor elsőizben raktak Budán szájkosarat a kutyákra

Hetven évvel ezelőtt igen felbőszítette a budai kutyatulajdonosokat két rendelkezés. Az egyik, amelyikben az ebek után adót vetett ki a város, a másik, amelyikben kimondották, hogy a kutyákra szájkosarat kell tenni. Az utóbbiból valóságos hirlapi háború keletkezett.

Egy orvostudós így érvelt a szájkosár mellett: „Embereket áldozzunk fel azért, hogy a kutyáknak ne kelljen szájkosarat viselniök? Vajjon, mi emberek, nem viselünk-e szintén szájkosarat, amelyet le sem vethetünk, hogy megmondhassuk másoknak, hogy éhezünk, szomjazunk? Az ember, ki a létért való küzdelemben nagy fáradsággal megszerezte a teremtés koronáját, ne prédikáljon anarkiát és szociálizmust az állatvilágban is. Még nem végeztünk a növényvilággal, a kis bakteriumokkal, miért akarja magát odadobni a kutyáknak, melyeket hosszú küzdelem után saját hatalmába hajtott?"

Milyen lassan halad a világ! Mintha csak ma mondanák a fenti igazságokat.

Thorday Lajos tanácsnok-előljáró helyiséget keres a középosztály uj otthona számára. Megirta a *Budai Napló*, hogy *Thorday* Lajos tanácsnok-előljáró úri otthont létesit a II. kerületben, amelyben 300 fizető és 10 ingyenes, valamikor jobb napokat látott, arra érdemes lakó kap elhelyezést. *A pénz együtt is van már, csak megfelelő helyiség nem áll még rendelkezésre. Thorday* tanácsnok-előljáró ezuton is felkéri azokat, *akiknek 20-25, esetleg 30 helyiségből álló családi házuk van, ajánlják fel azt erre a nemes célra, rendes bérleti áron.* Ha ilyen elfogadható ajánlat beérkezik, az otthont azonnal berendezik és átadják rendeltetésének.

Halász Árpád dr. lett a „Fővárosi Közlöny.. szerkesztője. *Baján* Gyula korai halálával megüresedett a *Fővárosi Közlöny* szerkesztői állása. A nagy munkával és felelősséggel járó állást *Szendy* Károly dr. polgármester *Halász* Árpád dr.-ral, az ismert fővárosi hirlapiróval töltötte be. A polgármester valóban szerencsésen választott. *Halász* Árpád dr. nagy felkészültségü kitünő ujságiró, a fővárosi problémák alapos ismerője. Külön öröm az ő kinevezése Budának is: Halász Árpád dr., aki népszerü laptársunk, a *Budai Hirlap*-nak felelős szerkesztői tisztéből lép uj állásába, lelkes harcosa Buda érdekeinek. A *Budai Napló* szerkesztősége kollégiális szeretettel üdvözli *Halász* Árpádot uj helyén, a *Fővárosi Közlöny* élén.

Miért nem diszesebbek a budai üzleti kirakatok

Nemrég megalakult a Magyar Kirakatrendezők Egyesülete. A közgyülés *Merlüder Vilmost* elnökké, *Csoó Jánost* ügyvezető elnökké, tiszteletbeli elnökké vitéz *Pataki* Kálmánt választotta. Az uj alakulat célja, egyesíteni a hazai szakmabeli kirakatrendezőket, hogy egyesült erővel szolgálják a magyar idegenforgalom érdekeit: ugy a főváros, mint a vidék kirakatainak rendezését. Társelnökök lettek: *Kiss* Ödön és *Grosz* Dezső, ügyész *Tóth* Lajos dr.

Az egyesület első közgyülése dr. *Orel Géza* első kereskedelmi iskolai főigazgatót a magyar kirakat fejlesztése, az egyesület megalapítása, valamint a szakmai irodalom terén *uttörő* és *irányító* érdemeiért egyhangú lelkesedéssel diszelnökévé, *Jaschik* Álmos tanárt disztaggá választotta.

— A budaiak is rendezzék kirakataikat, erre nagy a szükség — irja *Orel Géza* egyik értekezésében. — *Hangos az ellentét Buda és Pest kirakatai között,* nagy az ellentét, ha a IV. kerület és a többi kerület kirakatait nézzük. Modernizálásra szorulnak különösen a Fő ucca és a Gellért-szálló környékének kirakatai. Alig van üzlet, amely kirakathoz vonzaná és megállitaná a vendégeket. A Horthy körönd felé csinosodnak a kirakatok, oda azonban az idegeneknek nincs kedvük elmenni, mert elvesztették a kedvüket a séta elején. A csinos kirakat a város fokmérője.

Igaza van *Orel* dr. főigazgatónak. Különösen most, karácsony előtt, amikor a pesti nagy üzletek kirakatai elbódítják a vevőközönséget, fokozottan szükség lenne a budai üzletek kirakatainak szebbé, gazdagabbá tételére.

Lelkigyakorlatok a Manrézában A Zugligeti Manréza zárt lelkigyakorlatos házban december hónapban a következők számára tartanak lelkigyakorlatokat: 5-én a kónyi esperesi kerületi ifjak, 9-én Egyházasfalu, Répcevis és Zsira egyházközségek, 14-én budafokiak és a székesfehérvári egyházmegyeiek, 26-án tanárok, 30-án ujból ifjak számára kezdődnek háromnapos lelkigyakorlatok.

Katalin búcsú a Tabánban. Hagyományos fénnyel ülte meg a tabáni róm. kat. egyházközség vasárnap Alexandriai Szent Katalin búcsúját. Délelőtt féltizenegy órakor ünnepélyes szentmise volt, amelyet dr. Tille Gyula plébános celebrált. Hétfőn reggel félhét órakor ünnepélyes beharangozással kezdődött a tabáni templomban az első roráté.

—

Kulturest a Szent Anna templomban. A felsővizivárosi Szent Anna egyházközség Actio Catholica kulturális szakosztálya a *Budai Katolikus Kör* nagytermében vasárnap rendezte II. kulturestjét. Közreműködtek *Molnár* László esperes plébános „Mit adjon a városi közönség a falunak, hogy az Krisztushoz közelebb jusson" cimü előadásssal, *Csillag* Klára énekművésznő Liszt-dalokat énekelt és a Budai Szimfonikus Zenekar *Várhelyt* Antal és *Eigner* József vezényletével szerepelt.

Keöpe Viktor előadása a Tiszti Kaszinóban. Keöpe Viktor, a Budai Napló kitünő munkatársa december 7-én d. u. 6 órakor a Tiszti Kaszinóban „A székelykapu és ház keleti rokonsága" cimen előadást tart. A rendkivül érdekes előadás iránt nagy az érdeklődés. Itt emlitjük meg, hogy Keöpe Viktort kihallgatáson fogadta József Ferenc dr. főherceg, akinek a szerző átnyujtotta „A szigetek gyöngye" cimü nagysikerü könyvét.

Toperczer Ákosné ünneplése. *Toperczer* Ákosné december 2-án délelőtt a budai kapucinusok székházában tartotta első fogadónapját. Az uj női képviselő fogadónapja iránt nemcsak Budán, hanem az egész fővárosban nagy volt az érdeklődés az asszonyok és női szervezetek körében. Szerdán este a Gellért szállóban teadélutánt rendeztek a keresztény női társadalom egyesületei és szervezetei Toperczer Ákosné országgyülési képviselő tiszteletére.

—

*

„Katona bácsi, nagyfülü..."

Legnagyobb szeretettel vagyok dicső honvédségünk iránt és remélem, hogy az alábbi soraimat épen ezért nem fogják félremagyarázni. Arról van szó, hogy nemrég költöztem az egyik központi fekvésü laktanya közelébe, de máris meggyült a bajom a magyar királyi honvédséggel. Mégpedig a következő okból:

Reggel, amikor a katonák kivonulnak, hangos kürtszó veri fel utcánk csendjét. Arra ébredek, hogy *„katona bácsi nagyfülü, elmaradt a többitü"* és amikor ezt tudomásul véve, szeretnék tovább aludni, kiderül, hogy még sok század van hátra, — nem évszázad, hanem katonai század, — mert a trombitákat „stafétába" fujják.

A Pálffy-téri laktanya környékén uj paloták épültek, ezek a kényes lakók bizony nem szivesen kelnek fel korán reggel. Mint ahogy a pesti oldalon sem fujják a marsot a reggeli órákban, úgy talán a budai oldalon is mellőzhetnék ezt a lakott városrészekben. De ha már hétkönapon ragaszkodnak katonáék a trombitaszóhoz, *legalább vasárnap hagyjanak aludni bennünket.* Hiszen az ismert dal is azt mondja, hogy: *„Oly jó ez a vasárnap, az ember örül az ágynak."*

Remélem, a kürtszó elmaradása nem ütközik a szolgálati szabályzatba és igy nem lesz nagyobb akdálya annak, hogy „katona bácsi nagyfülü" ne riasszon fel reggelenként egy fejlődő, most alakuló uj városrészt.

H. B.

SPORT

A két budai csapat: a Budai 11 és a III. Kerület vasárnap tréningmérkőzést játszott a két „nagycsapattal" a Ferencvárossal és a Hungáriával. A barátságos mérkőzések célja csak egy kis tréning volt, végül is igen nivós játékot hoztak mind a négy csapat részéről. A Ferencváros 6:2 (3:1) arányban győzte le a Budait, mig a Hungária 4:1 (3:0) arányban kényszeritette megadásra a III. Kerületet. Örvendetes volt a fiatalok jó játéka. Egyre jobban megszokják a Nemzeti Bajnokság „nehéz levegőjét". Ami még hiányzik, a rutin, azt majd meghozzák a turák.

SIFELSZERELÉS
olcsóbb mint Pesten BLEYER TESTVÉREK „Astra" sportházban II. kerület, Fő-utca 27. szám.

Teljes béke a jéghokki-fronton! Irtunk róla, hogy milyen sajnálatos ellentétek vannak a műjégtulajdonos BKE és a többi hokkiegyesületek között. Most örömmel jelentjük, hogy a BKE-ben győzött a sportszerü álláspont és ilyenfomán ugy a BBTE, mint az FTC már meg is kezdhette tréningjeit a Műjégen. A vállvetett munkára annál is inkább szükség van, mert épen a tavalyi világbajnokságokon igazolódott be tragikusan, hogy a jéghokkiban mennyire szükség van a komoly, széleskörü tréninglehetőségekre, hogy végre ebben a sportágban is megálljuk a helyünket a nagy nemzetközi konkurrenciában. Elismerésünk a BKE-nek, amely klubérdekre nem tekintve sietett áldozatot hozni a magyar sportért!

1 bérlettel 4 jégpályán korcsolyázhat korlátlanul
„Lipótvárosi" Jégpályán V., Pozsonyi-út 27. (Margithidnál)
„City" Jégpályán V., Balaton-utca 7. (Margithidnál)
Budáról gyalog öt perc.
„Abonyi" Jégpályán XIV., Abonyi u. 3.
„Fasor" Jégpályán VII., Damjanich u. 24
AZ EGYESITETT BÉRLET ÁRA 10 PENGŐ
Váltható bármelyik jégpályán.

Néhány szó a turákról. Csapataink megkezdik a turázást. Csábit az idegen föld és kell a pénz. Ki erre, ki arra. Ugyszólván Európa valamennyi zugába jutott egy magyar csapat. Kis pénzért nagy fáradtságot, felelősséget vesznek nyakukba játékosok, vezetők egyaránt. De kell a pénz... Utravalóul csak ennyit: sose feledjék, hogy legtöbbször kis helyeken csillogtatják meg a magyar nevet, olyan idegen emberek előtt, akik talán még sohasem hallottak rólunk és talán nagyon hosszu ideig ujra nem fognak rólunk hallani. Mindaz, amit rólunk tudni fognak, azt magyar fiukon keresztül tanulják meg. Rajtuk keresztül. Erre gondoljanak, mikor a francia kisváros pályájára lépnek.

KÖZGAZDASÁG

Buda pénzintézetei most és a multban

Amikor múlt számunkban megnyitottuk hasábjainkat Buda pénzügyi életének eseményei számára, régi tapasztalatok és fájó emlékezések hatása alatt tettük ezt.

— Buda polgárságát — nem is régen, két évtizeddel ezelőtt, — sok és fájdalmas csalódás érte a szakszerüség hijján való bankvezetések következtében. Az egykori krónikás ezeket irta: „Sok csapás érte Budát a kis takarékpénztárak és szövetkezetek garázdálkodása révén és csak az utóbbi három év alatt öt pénzintézet ment tönkre: a Schimmerling-féle, az I. és II. kerületi takarékpénztár, a Lederer-Semadam-féle budai polgári takarékpénztár, a budai iparbank és a III. ker. takarékpénztár. Legsúlyosabb volt a legutolsó. Nemcsak pénzt evett meg, de emberéletet is. A kényszeregyezség nagy munkájába belépusztult *Emmer* Géza Károly biró, akit el is temettünk és most a legujabb áldozata *Stolpa* Károly kereskedelmi iskolai tanár, törvényszéki szakértő, akinek idegzetét megviselte a nagy munka..

Amikor ezeket az elfakult sorokat olvassuk, azután pedig végignézünk azon a soron, amely itt, a mai Buda pénzintézeteit és bankfiókjait tartalmazza, nagy megnyugvással tehetjük ezt.

Jelentős tőkével és ami még ennél is fontosabb, képzett, szakértő vezetés mellett irányitják ezek az intézetek a pénzügyi életet. A bankok fejlődése és a gazdasági élet egészséges üteme ugy kapcsolódnak egymásba, mint a jól működő gépezet fogaskerekei. A közönség bizalma, amely intézeteink felé irányul, teszi lehetővé ezeknek zavartalan működését.

Nehéz évek válságai után uj fellendülés küszöbén a megbizható bank a bztosítéka gazdasági életünk felfelé ivelő jövőjének.

BUDAI BANKOK ÉS BANKFIÓKOK

ANGOL MAGYAR-BANK
XI. Szt. Gellért-tér 1. Tel: 2-686-78
II. Fő-utca 1. Tel: 1-525-08
BUDAI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:
II. Fő-utca 9. Tel: 1-524-00
BPEST SZFŐV. KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR:
I. Krisztina körút 133. Tel: 1-509-04
II. Fő-utca 2. Tel: 1-535-42
II. Margit körút 4. Tel: 1-562-92
III. Fő-tér 2. Tel: 1-623-38
XI. Horthy Miklós-ut 1. Tel: 2-693-77
MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK:
I. Disz-tér 16. Tel: 1-605-05
I. Krisztina-tér 2. Tel: 1-536-56
II. Margit-körút 91. Tel: 1-532-78
MAGYAR ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:
XI. Horthy Miklós-út 35. Tel: 2-693-81
MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK: —
II. Margit-krt 3. Tel: 1-534-92
MAGYAR ORSZ. KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR:
I. Döbrentei-tér 4. Tel: 1-512-88
XI. Horthy Miklós-út 21. Tel: 2-690-02
NEMZETI HITELINTÉZET Rt.
I. Krisztina-krt. 141. Tel: 1-530-74
ÓBUDA-UJLAKI TAKARÉKPÉNZTÁR
III. Lajos-utca 148. Tel: 1-632-52
PESTI HAZAI TAKARÉKPÉNZTÁR EGYESÜLET:
I. Alagut-utca 3. Tel: 1-536-19
II. Fő-utca 10. Tel: 1-533-64
XI. Horthy M.körtér 9. Tel: 2-583-93
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK:
I. Alkotás-utca 29. Tel: 1-660-14
II. Fő-utca 4. Tel: 1-535-73
II. Margit-krt. 45. Tel: 1-610-72
II. Széna-tér 7. Tel: 1-513-11
III. Flórián-tér 3. Tel: 1-622-57
XI. Horthy Miklós-út 11. Tel: 2-690-00

A Dreher-Haggenmacher- Első Magyar Részvényserfőződe hétfőn tartotta meg Metzler Jenő dr. elnöklete alatt rendes évi közgyülését a Magyar Országos Központi Takarékpénztár tanácstermében. A közgyülés a zárszámadások után 4.20 pengő osztalék kifizetését határozta el és a szelvények ez év december 7-től kezdve a MOKTÁRNÁL és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál váltatnak be.

Az épülő Buda

A polgármesteri III. ügyosztály javaslatára a polgármester Budára a következő építési engedélyeket adta ki:

III. Bécsi ut 118b. háromemeletes bérházra Földessy Antal és társának III. Zápor ucca 15c. (tervező: Fritsch Lajos III. Raktár ucca 39.)

III. Szent Margitsziget Gyógyfürdő rt. egyemeletes öltöző épületre a Margitszigeten. (tervező: Janáky István II. Margit körut 55.)

III. Táborhegy 16.680-4. családiházra Illyés Károlynénak u. o. (tervező: Kiss Sándor III. Pacsirtamező ucca 61.)

—

III. Zöldmáli ut 15.807 családiházra Szabácsik Jánosnak III. Zöldmáli ut 127. (tervező: Hendrich Antal II. Árvácska ucca 11.,

XI. Bérci ucca 5300-8. családiházra Dunkel Károlynénak XI. Orom ucca 12. (tervező Szedlacsek János Alberfalva.)

XI. Törökbálint ut 2155. családiházra Schultz András és nejének Budaörs (tervező: Ruchmich Ferenc Budaörs.)

GALLY CIPŐK I., KRISZTINA KÖRUT 24.

A XI. kerület előljáróság karácsonyfája. Dr. Duday Alajos, a XI. kerület előljárója már 9 év óta állit karácsonyfát az előljáróság épületében. Sok szegény család gyermeke jut itt teljes téli ruházathoz, ellátáshoz és egyéb értékes szeretetadományhoz. Duday Alajos dr. előljáró az idén is meggyujtja Karácsonyfáját és körlevélben hivja fel kerülete lakosságát, hogy pénz- és természetbeni adományokkal járulon hozzá a szép ügy sikeréhez. Az adományokat Bontó Pál számtanácsos veszi át. Postautalványon, csekken e szavakkal kell jelezni a küldemény célját: „Adomány karácsonyfára".

Talajvizek szivárgása okozza a várbeli talajcsuszamlásokat. A Szent István Akadémia ülésén *Kadic* Ottokár c. egyetemi tanár beszámolt azokról a földtani eredményekről, amelyeket a budavári pincebarlangokban eddig tanulmányai révén elért. Ismertette, hogy a Várban két év óta folyik a munka és sikerült a pincebarlangot annyira feltárni, hogy a geológusok tisztán látják bennük a hegyhát legfelső részeinek rétegviszonyait. Nagyjelentőségüek azok a megfigyelések, amelyek a Várhegy vizrajzi viszonyaira vonatkoznak. *Nincs kizárva, sőt valószinü, hogy a várbeli talajcsuszamlásokat részben a talajvizek szivárgása okozta.* Éppen ezért szükséges, hog a Várhegy összes pincebarlangjait mielőbb feltárják és rendezzék.

Esperesi gyülés. A budai római katolikus esperesi kerület papsága a II., Batthyány-téri Szent Anna plébánia tanácstermében hétfőn délután tartotta folyó évi őszi gyülését, amelyen a folyó ügyek letárgyalása után dr. Aubermann Miklós budaörsi plébános tartott előadást „Mit tehet a fővárosi papság a falusi lelkipásztorkodás érdekében?" cimmel. Az előadást eszmecsere követte.

A Horthy Miklós bástya. Hosszas tárgyalások után végre megkezdődhetik a Horthy Miklós-bástya kiépitése, amelynek megindítását azok a tárgyalások akadályozták, amelyek a főváros és az érdekelt ingatlantulajdonosok között mindeddig elhuzódtak. A polgármester a pénzügyi bizottság legközelebbi ülése elé terjeszti a telektulajdonosokkal történt megállapodást jóváhagyás végett. A bécsi kaputól a Halászbástyáig és innen a Szent György térig épül ki a Horthy Miklós bástya, sétányterülete tulnyomórészt a főváros birtokában van.

Ha ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerüségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a VI., Vilmos császár ut 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest Székesfőváros Gázművei.

Zsurkülönlegességek és diabetikus kenyerek **Hoffmann Ferenc sütőmester,** II., Margit-krt. 63. I. Krisztina-tér 9 II, Olaszfasor 25

Miért fűtsünk koksszal? A „Miért fűtsünk koksszal" cimü kokszjelmondat pályázatnak a lapokban közzétett biráló bizottsága a beérkezett, közel 8000 pályamunka között több hasonló értékü, jó és a kitüzött célnak megfelelő jelmondatot talált. Budapest Székesfőváros Gázművei méltányolva azt a rendkivüli érdeklődést, amelyet a fogyasztóközönség a koksz iránt a pályázattal kapcsolatban is tanusitott, a biráló bizottság véleménye alapján az *eredetileg kitüzött 5 pályadijon kivül további jutalmak kiadását határozta el.* Ennek az elhatározásnak megfelelőleg *Budapest Székesfőváros Gázművei* a Weiss Manfréd gyár által adományozott kettő darab, valamint az Oetl Antal gyár által adományozott 1 drb. kokszkályhával *a szétosztandó kályhák számát 1-ről 3-ra, a kokszmennyiséget a kitüzött 50 q-ról 430 q-ra emelte fel. I. dijat:* 1 drb. Weiss Manfréd Globus 202/II. kokszkályhát nyert: *Flaszik Jenőné* XI., Sasadi ut 52. szám „Speranza" jeligéjü munkája. *I. dijjal egyenértékü jutalmat:* 1 drb. Oetl Antal American Heating kokszkályhát kap: *Panajott Gusztáv,* XIV., Thököly ut 160. „Poéta" jelligéjü munkája. *II. dijat:* 20 q kokszot és külön jutalmul 1 drb. Weiss Manfréd 200 sz. kokszpótkályhát nyert: *Berger Károlyné,* XIV., Irottkő utca 20. „Tizenhárom" jeligéjü munkája. *III. dijat:* 15 q kokszot nyert: *Assinger István,* X., Szent László tér 17. „De Mion Sta" jeligéjü munkája. *IV. dijat:* 10 q kokszot nyert *Pécsy Dénes,* VIII., Salétrom ucca 6. „Dycsép" jeligéjü munkájával. *V. dijat:* 5 q kokszot nyert: *Wallenstein Andor,* Ujpest, Csokonai utca 11. „Combustibles Chauffagge" jelligéjü munkája.

A fenti pályamunkákon kivül 17 pályamunka á 15 q kokszot, 25 pályamunka á 5 q kokszot kap jutalmul.

A dijazott és jutalmazott pályamunkák szerzői a dijak és jutalmak átvételének módozatairól *külön levélbeli* értesitést kapnak.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában
II., ISKOLA-U. 27. SZÁM.

A budapesti II. ker. Ponty-utcai felsőkereskedelmi iskola végzett növendékeinek egyesülete a szegénysorsu tanulók segélyezésére az intézet ötvenéves jubileuma alkalmával kiadott szaknévsorát javitott és bővitett második kiadásban karácsonyra jelenteti meg, ezért ezúton is kéri az intézetben végzetteket, hogy nevüket, foglalkozásukat, mikor végeztek és hol laknak, sürgősen közöljék Eördögh András főtitkárral, XIV., Francia ut 41., valamint azon iskolatársaikét is, akiknek ezen adatait ismerik.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Közmunkák Budán

A budapesti uj közforgalmi repülőtér nagy hangárépületének építésével kapcsolatos vizvezetéki és csatornázási, valamint központi fűtési berendezési munkálataira tartott versenytárgyalást az iparügyi minisztérium. Ajánlatot adtak be: *Vizvezetéki és csatornázási munkára:* Orcsó Gyula 19.366.70, Egrl és fia 21.553.60, Farkas Jenő 22.420.60, Nagy Károly 24.428.50, Wéber Henrik 23.196.50, Hrauda Károly és fia 23.832.30, vitéz Helényi Márton 23.976.60, (bánatpénzt nem tett le), Hoffmann Dénes 24.266 P 40 fill., Cross Charles 25.434.86, Szegedy Béla Jenő 26.097, Kolbányi és Pákozdy 26.174 P-vel; *központi fűtési munkákra:* Egri és fia 55.698 ebből csőcsatorna 6419, Szegedy Béla Jenő 63.267.70, csőcsatorna 9110, Rietschel és Henneberg 63.904.10, csőcsatorna 12.730, Duska és Riedlmayer 64.789.50, csőcsatorna 13.640, Hrauda Károly és fia 66.202.80, csőcsatorna 9098, Cross Charles 69.503.20, csőcsatorna 13.335, Kolbányi és Pákozdy 71.337.20, csőcsatorna 10.610, Helényi Márton 72.854.60, csőcsatorna 15.704, (bánatpénzt nem tett le), Lendvai Sándor 44.970, csőcsatorna 8820, összeadási hiba, a helyes végösszeg kb. 77.000 P.

A hőszigetelő fedélsik képzés és vizzáró héjazat építési munkáira ajánlatot adtak be: Grundböck Béla 12.55, 2.75 egységáron, össz. 92.350 P; Wohl József 12.60, 2.75 egységáron, össz. 92.650 P; dr. Hevey Tivadar 113.950 P; Parafakőgyár rt. 115.500 P-vel;

Részajánlatok: Nagybátony-Ujlaki: csak héjalásra vizszigetelés nélkül össz. 90.000 P, egységár 15 P; Eternit Művek: csak tetőfedő munkára Eternit hullámlemezzel 48.484 P; „Grozit„ csak tetőszigetelésre 4.20 egységáron, össz. 26.040 P-vel.

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VALI GABOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Ingatlanforgalom Budán

I. kerületben:

Mengl Ferencről özv. miklósvári Miklós Tibornéra (I. Alkotás utca), 7055/3. hrsz. 105.000 P-ért.

Dr. Havasi Gyuláról kk. Vladár Máriára (I. Daruvári ut), 10041/3. hrsz., 15.000 pengőért.

Farkasvölgyi Villaépítő Rt.-ről Koncz Nándorra (I. Torbágyi ut), 8859/12. hrsz., 15.000 pengőért.

Országos Protestáns Árva Egyletről Schilling Gyula és nejére (I. Hieronymi ut), 10119/16. hrsz., 12.172.50 pengőért.

Országos Protestáns Árva Egyletről özv. Mixich Tamásnéra (I. Hieronymi ut), 10119/12. hrsz., 12.289.50 pengőért.

Greenwald Oszkár és birtoktársairól Stern Leó és birtoktársaira (I. Németvölgyi ut), 8278/2. hrsz., 23.500 pengőért.

Greenwald Oszkár és birtoktársairól Böszörményi uti ingatlanforgalmi kft.-re (I. Németvölgyi ut), 8278/1. hrsz., 21.000 pengőért.

Bánházy József és birtoktársairól dr. Székely Sándornéra (I. Bürök ucca 7/e.), 8568/1. hrsz. 47.000 pengőért.

II. kerületben:

Gregersen Mária és Hugóról Loránt Antal és birtoktársaira (II. Királyhegy ucta) 13544/2 hrsz., 90.000 pengőért.

Record könyvkereskedelmi ipari és gazdasági rt.-ról Soukup Ferencnére (II. Ganz utca 19. sz.) 13548. hrsz., 15.000 pengőért.

Kopper Arankáról vitéz Pintér Vilmos és nejére (II. Csalán ut), 11847/3 hrsz., 9.750 pengőért.

Özv. Radich Gézáné és birtoktársairól Schubert Józsefnéra (II. Ápolda utca 16.), 13950. hrsz., 25.000 pengőért.

Bárdoss K. Árpádról 1/3 része dr. Bozóky Jenőre (II. Kacsa utca 23.), 13589. hrsz., 18.000 pengőért.

Blazsovszky Károly és nejéről Harmath Károly és nejére (II. Rokushegyi lépcső 9/a.), 12129. hrsz., 33.100 pengőrét.

III. kerületben:

Dr. Tóth Gyula és birtoktársairól Rosenberg Rudolfra (III. Vérhalom utca), 15365/14 hrsz., 15.700 pengőért.

Schöller Mihály és birtoktársairól özv. Lindmayer Pálnéra (III. Föld utca 53.), 17055. hrsz., 24.000 pengőért.

Héhn Józsefről Berczik Jánosnéra (III. Lőpormalom dülő), 23519/1. hrsz. 8.000 pengőért.

Nagy Istvánnéról 1¾ illetősége Himmelspach Sebestyén és nejére (III. Vörösvári utca 62.), 16994 hrsz., 10.000 pengőért.

Özv. Rupp Józsefné és birtoktársairól Bohn Testvérek Téglagyár Rt.-ra (III. Táborhegy), 16614 hrsz., 21.000 pengőért.

Hechtl Lipót és nejéről özv. Kálmán Mórné és birtoktársára (III. Körte utca 13.), 16966 hrsz., 16.000 pengőért.

Demetrovich Erzsébetről vitéz Mumohy Várjon Zoltánnéra (III. Szemlőhegy utca 33.), 15124/1 hrsz. 42.000 pengőért.

Dr. Sárkány Mórról Vince István és nejére (III. Vérhalom utca), 15080 hrsz., 22.000 pengőért.

Dr. Sárkány Mórról Tirser László és nejére (III. Vérhalom ucca), 15079/3 hrsz., 18.000 P-ért.

Biró Dénesről dr. Radnai Samunéra (III. Kiscelli utca), 17306. hrsz., 85.300 pengőért.

Dr. Hörcher Ödön és birtoktársairól dr. Sárkány Mórra (III. Vérhalom ucca), 15079/3., 15080., 15079/1—2. hrsz., 64.000 pengőért.

XI. kerületben:

Baluska Elemér és nejéről dr. Szalontay Károlyra (XI., Sashegyi ut), 8146/4. hrsz., 20.000 pengőért.

Hol vásároljunk a Böszörményi úton

Gandel sütő- és cukrászüzem I. Böszörményi-ut 36/a készitményei egész Budán kedveltek

A legolcsóbb festek, háztartási cikkek és illatszerek I., Böszörményi-út 17/b.

Vásároljunk Budán!

Felhivjuk nb. előfizetőink és olvasóink figyelmét az alanti régi budai cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél saját érdekükben is hivatkozzanak a Budai Naplóra. Különösen Buda uj lakóinak szolgál utmutatásul ez a rovatunk, amelyben megtalálhatják a lakásukhoz legközelebb eső üzleteket, ahol a legteljesebb bizalommal vásárolhatnak.

a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI HERMANN GÉPFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., ROHAM-UTCA 2 SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-27

RUHÁT, FELÖLTŐT I., Krisztina-krt. 119. csak MOLDVAINÁL csináltasson. Telefonhivó: 1-510-96.

JÁTÉK-OTTHON I., KRISZTINA-KÖRUT 34. Bőröndök, retikülök, háztartási cikkek, viaszosvásznak legolcsóbban.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

PROHASZKA NAPTÁR 1937. ÉVRE KAPHATÓ MISSZIÓSBOLT KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSBEN I., Krisztina körut 127. „Kösz" bélyeg 8%

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek PAL, uri- és női divatáruház I., Krisztina-tér 1.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ füzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I., KRISZTINA-KÖRUT 30 Telefon: 1—549—21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ I. ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ! Autógumi, hó és sárcipőjavitás ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRÍNYI I., KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA ALBRECHT ROBERT, I. ATTILA-U. 12.

DÉLIVASUT DROGÉRIA I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45.

ATTILA TAKARITÓ VÁLLALAT ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 614-80.

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS LENGYEL I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme I., ATTILA-UTCA 21.

ISZTER ● SZŐRME ● ERNYŐ I., KRISZTINA-KÖRUT 34. ◆ (Auguszt cukrászda mellett

Művészi cégtáblák, ajtónévtáblák Kozmánál I., Alkotás-u. 9. T-hivó: 1-534-41

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM I., Krisztina-krt. 89 Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet, törtaranyat veszek.

30 éve füszert, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk I., ATTILA-U. 25. saját ház) Tel.: 1-608-33

a Zsigmond-utcában

TÜRK-né füszer, csemege, italáruk TÜRK-nél kozmetikai, háztartási cikkek TÜRK-nél jó és olcsón kaphatók III. Zsigmond-u. 21. Lukács fürdőnél. Tel. 1-511-33.

10 százalék engedmény előfizetőinknek PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-666-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS BODANSZKY ÁRUHÁZ III., Zsigmond-utca 36. Lukácsfürdővel szemben Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

STANZEL KENYÉR elismert III. Zsigmond u. 45 ▲ Tel: 1-532-48

ETA-KÖTŐDE III. ZSIGMOND-U. 68. Méret után finom kötöttáruk

RÁDIÓ CSILLÁR, KERÉKPÁR VILLANY Brüll József III. Lajos-u. 4. Tel.: 1-541-32

a Margit-köruton

Gépleiró sokszorositó és forditóiroda Tomcsányi II., Margit-krt. 69, — Telefon: 1—522—68.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztitó II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

Szőrme, ernyő csak Vagácstól II., MARGIT-KÖRUT 45. — II., FŐ-UTCA 11. SZAM.

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező II. Tölgyfa-utca 26.

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ ÜZEM HALÁSZ JÓZSEF II., HORVÁTH-U. 38. (Margit-krt. sarok) Uj munkák és átdolgozások

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A helyen II., MARGIT KÖRUT 6. Szeifferttel szemben.

Órák és ékszerek Fenkel Lajosnál I., Margit körut 18 Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz.

METEOR II., Margit-körut 50/52. Csillár! Rádió! Villany!

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRUT 38/b.

művészi fényképek Keller János műtermében II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52. Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" füző, keszytü fogalom II., Margit körut 13., XI., Horthy M. ut 18., IV. Muzeum körut 27. szám

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit II Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán (Átrium mozgó mellett) II., Margit-körut 51. Telefon: 1 537-19

CÉGTÁBLAFESTŐ BAKONYI (Bodzsár) II., BÁRÓ LIPTHAY-UCCA 12. TELEFON: 1—662—91

Kuzicska Pál kenyergyára I, Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-25. INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZALLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban Nemeth K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérnél)

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet Balaton István, II. Margit-körut 38/a Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Kedvező fizetési feltételek VIDA LÁSZLÓ angol uri szabó II. Margit krt 56 Tel: 1-548-42.

Festék, háztartási cikkek FALK MÓR festéküzlet II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

FURNÉR és FAKERESKEDÉS SUGÁR LÁSZLÓ II. MARGIT-KRT 56 (az udvarban) Tel: 1-541-45.

az Olasz-fasor környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamoscikkeküzlete Fő üzlet: II. OLASZ FASOR 23. Fiók: OLASZ FASOR 45

a Vizivárosban

40 éves cég ZSOLDOS művésnök II. Fő-u. 38. Készit: véseteket, zománctáblákat, bélyegzőket

VARGA SÁNDOR KARPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-73.

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papir-, iró- és rajzszerek raktára, hivatalos kiadványok nagy raktára. II., FŐ-U. 12. Tel.: 1—527—13.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL! II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes férfi- és nődivatcikkek Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

BUDAI NAGYÁRUHÁZ Leichner M., II., Fő-u. 46. Játék, bőrönd, edény, diszmű piperecikkek, bőráruk, fésük linoleum

URI- ÉS PAPI SZABÓSÁG BÁNKI BÉLA II. FŐ-U. 83. OTI és MABI hiv. szállitója

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán NONN JULISKA II., Szilágyi Dezső-tér 5 TELEFON: 1—524—11.

Németh Miklós könyvkötő ÉS DISZMŰVES II., BATTHYÁNY-U. 3. TELEFON: 1-526-67.

Moskovitz Katalin utóda BÉRES GÉZÁNÉ ◆ II., FŐ-UTCA 25. Legrégibb művirág, dísztoll és menyasszonyi kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

SÜT, FŐZ, FŰT „FLAMME BLEUE" II. Zsigmond-u. 1. (Pálffy-tér sarok.) Tel.: 1-665-31. 3% engedmény e lap felmutatójának.

TOMAI LAJOS cukrászdája II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4. Süteményei egész Budán közismertek

UNGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" forditó-, diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

SÁMSONI CIPŐSZALON URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZ TEL.: 1—565—91. II. FŐ-U. 37.

a Lágymányoson

GELLÉRT DIVATHÁZ XI., Horthy Miklós ut 25. MEGNYILT

Szent Imre könyv- és papirkereskedés négynyelvü kölcsönkönyvtár XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

EGYETLEN cipőszaküzlet a Lágymányoson Szanyi Ferenc XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfüméria Simplon mozi mellett XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—587—71.

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett XI., HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órát, ékszert és javitást GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2—598—69

85 éve áll fenn Schillinger Anna gőzmosó, kelmefestő és vegytisztitó Budán csak XI. Horthy Miklós ut 14.

EGYETLEN MODERN SZÜCS A LÁGYMÁNYOSON Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38. Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRÁC XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—81.

KRAMMER ADOLF FIA festő- mázoló és diszletfestő XI., Lágymányosi-utca 4. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabós XI., FEHÉRVÁRI-UT 104. TELEFON: 2—684—33. Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMÜVES XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

KOHN ENDRE Bőröndös és finom bőráru készitő Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec. XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

Bacsa Lukács festék, illatszer és háztartási cikkek szaküzlete XI. Horthy Miklós-ut 41 FIÓK: XI. BERCSÉNYI-U. 8. TELEFON: 2 594-86

OLÁH JÓZSEF VASKERESKEDŐ XI. Horthy Miklós-ut 49. Tel: 2-692-34

a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható! Gyógycipőkben is nagy választék I., KRISZTINA-KÖRUT 61. Postapalotával szemben

JAVIT! ALAKIT! BŐRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Várban

CSERY GYULA szücsmester Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.) Alapitva 1884. Telefon: 1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR I., TÁRNOK-UTCA 2.

a Márvány-u. és környékén

MARCIS CUKRÁSZDA I., Alkotás-utca 15. T.: 1-506-38.

Nóti Zoltán hentes és mészáros I. Enyedi-u. 2. — Telefon: 1—560—19.

Nagy Sándor Könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő I., MÁRVÁNY-UTCA 11.

JANKOVITS DROGÉRIA I. ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok Tel.: 1-536-76.

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász hajfestő specialista Főüzlet: I. ENYEDI-U. 5. Fiók: I. FERY O.-U. 24/d

HEPKE TESTVÉREK Női ruha- és kalapszalonja I., Márvány-u. 48. T.: 1-548 92.

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK vitéz LABORCZY FERENC füszer és csemegeüzletében. I., MÁRVÁNY-U. 40. T.: 1-530-70

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*

Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

34. évfolyam | Budapest, 1936. december 10 | 1240. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

3/52
FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Ez is politika

Nagyon átfogó és szociális érzékre van szüksége annak, aki egy világváros szétágazó adminisztrációját ugy akarja vezetni, hogy ne csak jó tisztviselő, hanem a gondozására bizott rétegeknek megértő támogatója is legyen. Ezernyi jelentéktelen dologra kell hogy figyelme kiterjedjen.

Budapestnek szerencséje, hogy polgármestere ilyen ember. A vállalkozók részéről régen is jogosan hangzottak el panaszok, hogy nem birják a versenyt az árrombolókkal. Az olcsó pénzen dolgoztatók — olcsó pénzért vállalkoznak. Erre a főváros vezetősége elrendelte, hogy a vállalkozó, versenytárgyalási ajánlatával egyidőben, a fizetendő munkabéreket is tartozik bejelenteni. Ezzel biztositották is az ajánlatok realitását, — de nem keresztülvitelét és nem a szociális követelményeket. Egyes lelkiismeretlen béruzsorások alacsonyabb munkabéreket fizettek, mint aminőknek a fizetésére kötelezettséget vállaltak.

Most rendelet jelent meg, mely szerint a főváros műszaki előadóinak a helyszinen kell ellenőrizni a vállalkozók által fizetett munkabéreket.

Igy, első olvasásra, ez száraz „ügyosztályi" intézkedésnek látszik.

Valójában sokkal több ennél.

Fontos szociális cselekedet. Megelőző és mindennél hatásosabb intézkedés felforgató gondolatok és romboló cselekedetek ellen.

Hatásosabb száz szónoklatnál, plakátok ezreinél és röpcédulák millióinál.

Politika, melyet nem pinceodukban főznek ki és amelyet nem hordó tetejéről hirdetnek.

Lélekben született, szivvel kell végrehajtani.

Ahol a szép szó nem használ

Bennünket, magyarokat szeretnek azzal gúnyolni, hogy csak ünnepelni tudunk. Hát van ebben valami igazság. De csak féligazság. Mert az ünnepelni tudásunk elakad a lelkes és hosszú dikcióknál, a magnum áldomásoknál és végleges kátyúba jut, ha az némi költséggel és fáradsággal is jár.

Éppen legutóbb láttuk a polgármester felhivását, mlyben igen szép szavakkal kérte a város fellobogózását. Most már lehet róla szó, hogy a kérés nem használt. Nyilván ez és régebbi tapasztalatok birták rá a polgármestert, hogy szabályrendeletet dolgoztasson ki a magánházak kötelező fellobogózásáról.

Jó a rendelet és szükséges. Nékünk, akiknek csak a mozivásznon volt alkalmunk látni ,hogy a külföldi városok házai milyen zászlódiszben pompáztak a magyar államfő látogatásakor, — bizonyos restelkedéssel kellett megállapitani, hogy — nálunk aligha lesz igy.

Szent István ünnepén és az idegenjárás egyéb nagy napjaiban Budapest utcái szintelenek. Reklámok és a propaganda minden eszköze azt hirdeti, hogy nagy ünnepet ül a magyar. A külföldi pedig, aki engedve a csábító felhivásoknak, idejön hozzánk, semmitse lát az ünnepből: Budapest nem ünnepel. Nem akar.

Ezentul talán máskép lesz, hacsak a készülő rendelet el nem sülyed valahol a bürokrácia mindent elnyelő hinárjában.

A Nemzetközi Vásár és a Horthy Miklós-híd budai környékének kialakitása

Irta: Becsey Antal kormányfőtanácsos, szfőv. biz. tag

Október folyamán az egyik várospolitikai lapban cikket irtam *„A budapesti nemzetközi vásár problémája"* cimen. Ebben, utalva a nemzetközi vásár 30 éves fejlődésére, rámutattam arra, hogy ez a fejlődés az utolsó években rohamos mérveket öltött. Az 1930-ban (a vásár 25 éves jubileuma alkalmával) 18.600 négyzetméter körüli területen elhelyezett vásár 1936-ban már 43,000 négyzetméter területet foglalt le, amelyből 13,000 négyzetméter az Iparcsarnok területére esett, 30.000 négyzetméter pedig az Iparcsarnokot környező ideiglenes épitményekben nyert elhelyezést. Levontam azt a tanulságot, hogy *bármennyire kivánatos a vásári intézmény arányainak további fejlődése, a Városligetben erre már gondolni sem lehet.*

Joggal merült fel tehát a nemzetközi vásár megfelelőbb helyen és időben való elhelyezése és felhivtam a figyelmet a megállapitás kapcsán arra, hogy ebből a szempontból a *Horthy Miklós-hid budai hidfőjének környékét kellene vizsgálat tárgyává tenni, ahol a vizi- és vasuti-uthálózat csomópontján uj városfejlesztési problémákkal kapcsolatban olyan lehetőségek kinálkoznak, amelyeket figyelmen kivül hagyni nem lehet.*

A székesfőváros a hidfő környékén a vasuti töltéstől északra eső, nyugat felől a Budafoki-utra támaszkodó területen már több mint 25 évvel ezelőtt mintegy 48.000 négyszögölnyi területet szerzett meg tulajdonul, azzal az indokolással, hogy *a területre kiállitás céljaira van szükség.* Amikor erre a körülményre a Fővárosi Közmunkatanács elnökének figyelmét felhivtam, az nagy rokonszenvre és megértésre talált és ma már ott számolnak is ezzel a kombinációval a városfejlesztés szempontjából.

Mielőtt a vásár területének elhelyezésével foglalkoznánk, mindenekelőtt *messzelátó perspektivában kell beállitani a vásár hivatását, célját és a vele kapcsolatban megoldandó egyéb feladatokat.* Ebből a szempontból mindenekelőtt utalok arra, hogy a fejlődés iránya a régi országrészeket mozgósitó nagy vásárok, az oroszországi Nisnij Novgorodi vásár, a Leipziger Messe, vagy a Herriot lyoni polgármester idejében divatba jött árumintavásárok felé mutat. A vásároknak ezidőszerint nem az a feladata, hogy az *áruk nagy tömegét mozgósitsa, hanem a* kinálatot és keresletet hozza össze minél gyorsabban, minél olcsóbban és a vásári ügyletek létrejöttét minták bemutatása által tegye lehetővé. Ez adja meg az árumintavásárok jelentőségét és propagativ erejét. Elengedhetetlenül szükséges azonban intézményes biztositása annak, hogy *a minták alapján létrejött vásári ügyletek lebonyolitása ugy a kinálat, mint a kereslet részéről is hatóságilag biztositassék.* (Áruk márkázása):

További feladat gondoskodni arról, hogy a bemutatásra kerülő kinálat az *ország produktiv területéről* tudja alimentálni áruszükségletét olyan cikkekben, amelyeket a vásárló külföld leginkább keres. *Minden évadnak megvannak tehát a kinálat szempontjából természetadta, vagy a közgazdasági viszonyok által megszabott lehetőségei.* Nálunk pl. ősszel a gyümölcs különböző fajtái, mert tudnunk kell, Magyarország kinálatának lehetőségeit az ország agrár jellege adja meg (agrártermékek és a belőle táplálkozó ipar termékei). A téli és a tavaszt megelőző időszakban a bor és a szeszipari, továbbá konzervált gyümölcs, stb. termékek, valamint mezőgazdasági gépek, szerszámok és eszközök, hűtőberendezések, különböző konzerváló és növényvédelmi eljárások és módszerek, épitőipari cikkek kerülhetnek az érdeklődés homlokterébe. Mindezek, amellett, hogy exportképesek, belső fogyasztás szempontjából hasznothajtók.

A Nemzetközi Vásárnak az uj Horthy Miklós-hid környékén való felépitését feltétlenül meg kell valósitani. Elismerik ezt az összes illetékes tényezők is. De nem is maradhat meg mai területén tovább a vásár, mert ez a terület erre nem alkalmas. *Nem arra való, hogy évenkint a vásári bódék kedvéért tönkretegyék, legázolják a Liget növényzetét. De különben se szabad tovább türni, hogy falusi vásárra emlékeztető ideiglenes bódék tömege legyen a főváros és a magyar ipar reprezentativ bemutatkozása.* Szerencsére mindenki elismeri, hogy a vásár elhelyezésének egyedül alkalmas területe a most épülő Szent Imre-város lehet, amely a hid felavatása után rövidesen egyik legszebb része lesz Budapestnek. Itt kell az állandó vásárnak felépülnie.

Felmerült az a gondolat, *miért nem rendeznek az uj városrész kialakitására tervpályázatot.* Egységes, nagykoncepciójú városrendezési tervre van itt szükség. Ebbe az egységes tervbe bele lehetne kapcsolni a hidról kiinduló uj utat (amelyre vonatkozólag volt már tervpályázat, a beérkezett tervek közül azonban egyet sem találtak kivitelre alkalmasnak, hanem az ott felmerült ötletek alapján uj tervet készített a Közmunkatanács, amely nem éppen a legszerencsésebb) bele lehetne továbbá kapcsolni a Nemzetközi Vásár kialakításának, továbbá a budai pályaudvarnak a kérdését is. *Olyan problémák ezek, amelyeket nem szabad egymástól elszigetelten, külön-külön megoldani, hanem csak egyetlen nagy koncepciójú terv keretében.*

Bánlaky Géza előadása a Hollós Mályás Társaságban a fürdőváros gondolatának fejlődéséről

Buda legrégibb és legnivósabb irodalmi társasága, a *Hollós Mályás társaság* december 7-én, hétfőn tartotta a Gellértszálló zenetermében ebben az évadban első irodalmi délutánját. Szép és nivós közönség gyült össze 6 órára, s nagy érdeklődéssel kisérte az előadásokat.

Hennyei Vilmos dr. ny. államtitkár, elnök, nyitotta meg a műsort üdvözlő beszédével, amelyben elmondotta, hogy boldogult *Viraág* Béla hosszas betegsége miatt kis stagnálás állott be a társaság működésében, de most ujult erővel megindul az élet, amelynek első megnyilatkozása a mai irodalmi délután. Dr. *Sziklay* János kormányfőtanácsos, iró szellemes csevegését élvezte ezután a közönség. A régi Tabánról mondott el kedves dolgokat, régi kocsmákról, a kocsmák vendégeiről, irókról, tudósokról, akik Budán telepedtek le és megvetették alapját Buda fejlődésének. Balázs Sándorról, az akkori világ kedvelt humoristájáról mondott el igen kedves és humoros dolgokat. Megemlitette, hogy a Rózsadombon az első villaépitő *Budenz* József volt, a tudós nyelvész, a Svábhegyen pedig *Jókai. Jókai svábhegyi villája, amelyet a nagy iró annyira szeretett, már harmadik kézen van.*

Felvetette a gondolatot, hogy ezt a villát vagy az államnak, de még inkább a városnak kellene megszereznie és abban esetleg egy Jókai emlékmuzeumot létesiteni.

Kazacsayné Lázár Jolán szavalt el ragyogó művészettel három kedves költeményt, melyet lelkesen megtapsolt a közönség.

Bánlaky Géza dr., kormányfőtanácsos, a Gellért-fürdő ismert és népszerű igazgatója ült a felolvasó asztalhoz és nagy érdeklődés mellett mondott el szép és érdekes dolgokat *Budapest fürdővárosról.* A fürdőváros gondolata még a Pálóczy-féle tervben nincsen benne, de nincs benne a Tabán telepitésének kérdésében később keletkezett tervezgetésekben sem. A fürdőváros gondolatának különben vannak peszszimistái és optimistái, de az egyik félnek sincsen teljesen igaza. *A legujabb tervekben már nagyon előtérbe nyomul a Tabán rendezése mellett a fürdőváros és ma gyönyörűen megy a megvalósulás felé.* A fürdőváros területének több relációja van: a Gellért és környéke, a Rudas- és Szent Imre fürdő, a Lukács- és Császárfürdő, a Margitsziget és a Széchenyi-fürdő. Mindegyik helyen történtek már kisérletek uj források nyitására. *Pávay Vajna* Ferenc szerencsés keze nyitott már a Rudasfürdő mellett és a Margitszigeten pompás, gyógyvizű forrásokat. Soron van a Gellért-szálló kibővitése, ujabb furások a Tabán helyén, szállodák és kórházak épitése. A fürdő- és balneológiai egyesületek nagyszerű munkát végeznek ezen a téren, az előbbi egyesület élén a nagy agilitásu József Ferenc főhercegge.l

Az előadó kegyeletes és elismerő szavakkal emlékezett meg *Viraág* Béláról, a *Budai Napló* elhalt szerkesztőjéről, magáról a Budai Naplóról és annak a reményének adott kifejezést, hogy a lap ezt a nagyszerű propagáló működést a jövőben is folytatni fogja. *Bánlaky* Géza vonzó és értékes előadása mély benyomást tett a hallgatóközönségre és nagy tapssal jutalmazta a kiváló előadót.

A nagysikerű műsor utolsó száma *Viraág* Ilona mozdulatművésznő szép és plasztikus előadása volt, aki három-négy költeményt szavalt el és elevenitett meg a maga kiváló művészetével.

Magyar népdalok a francia rádióban

A magyar kulturának régi jóindulatú hive, Robert *Jardillier* francia posta-, táviró- és telefonügyi miniszter. Különösen a zenét kedveli. A magyar muzsikát jól ismeri és már eddig is több idegen mestert szólaltatott meg a párisi rádióban.

Nagyon tetszett neki a *Gyöngyösbokréta* francia rádióközvetítése, amely az ő kezdeményezésére jött létre. Miután a magyar népi zenének nagy barátja és ismerője, elfogadta a párisi magyar idegenforgalmi iroda vezetőjének azt a javaslatát, hogy *modern magyar népdalköltők műveit szólaltassák meg a francia rádióban.*

Ilyen értelemben utasitotta a miniszter M. *Bremondot,* a francia rádió vezértitkárát, hogy a terveket részletesen dolgozza ki. Elsősorban *Bartók* Béla művei kerülnek sorra.

Anna királyi hercegnő a II. kerület karácsonyfa-ünnepén

Évről-évre szélesebb keretek között és ünnepélyesebb formában zajlik le a II. kerület karácsonyfaünnepe, amelyet idén december 22-én délután 5 órakor rendez *Thordai* Lajos, a kerület népszerű elöljárója. Az ünnepséget *Anna* királyi hercegnő személyes megjelenésével tünteti ki. Kilátásba helyezte részvételét *Szendy* Károly polgármester és *Lamotte* Károly alpolgármester is, feleségükkel egyetemben.

A múlt esztendőben nyolcszáz családnak jutott a karácsonyfáról pénz és élelmiszer. Egy-egy szeretetadomány sulya átlag három-öt kilogramm volt, de a többtagú családoké a nyolc kilogrammot is elérte. *Thorday* Lajos elöljáró nagyszabású akciója lehetővé fogja tenni, hogy idén a tavalyinál gazdagabb karácsonyfa tegye feledhetetlenné a szent ünnepet a szegények számára és bizonyosnak látszik, hogy nyolcszáz helyett *körülbelül ezer család jut szeretetadományhoz.*

A tanácsnok 1200 felhivást küldött szét, mind olyan személyiségekhez, akik a legnagyobb örömmel áldoznak a nemes célra. A központi karácsonyfán kivül még hét karácsonyfát állitanak fel a levente és szeretetotthonokban.

Arab könyv Buda szépségeiről

Az Egyptomból ideirányuló idegenforgalom ismertetését most kiegészitjük egy ritka könyv ismertetésével. *„Tengeren túl...”* cim alatt illusztrált arabnyelvű könyv jelent meg Kairóban. A szerző onnan Athénen és Istanbulon át Bécsbe utazott és ismerteti az utvonal fontosabb városait.

Aránytalanul többet ir azonban Budapestről, mint más városokról. Különösen Buda szépsége, az esti fényben csillogó Gellérthegy, Várhegy, Koronázó templom és a Margitsziget remek látványa, a dunaparti napnyugta szépsége kapja meg, aztán a történelmi emlékek, a Királyi vár, a Citadella, a Halászbástya és más középületek, muzeumok leirása következik.

Rendkivül melegen ir a gyógyforrásokról, a Margitszigetről, amelyet a szórakozni vágyók Eldorádójának nevez, a Szent Gellért-szállóról, melynek hullámfürdője „a párisi Lidót nagyon felülmúlja.” Beszámol a Szent István-ünnepségekről, a „festői szines-ruházatú népről”; *figyelmezteti az egyptomiakat, hogy a legnagyobb események augusztus 20-ika körül zajlanak le és érik el tetőpontjukat.* Oldalakon át foglalkozik a szinházakkal és szórakozóhelyekkel, budai vendéglőkkel. Ismerteti a népies szokásokat, illetve tradiciókat.

A Balatont, az ország hegy- és erdővidékeit, Esztergom, Eger és Pécs történelmi dómjait szintén leirja, a végén pedig a kiváló magyar egyptológusról, *Germanus* professzorról a magyarországi mohamedán hitközségekről, mecsetjeikről, kultur-ájukról, a budai *Gülbaba* jelentőségéről is megemlékezik. Egész sor budai és más magyar fénykép tarkitja a könyvet.

Mit hoz a Horthy Miklós-híd Budának?

A főváros legujabb hidja, amely nemsokára járható állapotba kerül, Magyarország legjelentősebb mai épitkezése forgalmi nézőpontból. Feladatát és fontosságát tömören és pontosan meghatározza az a fölvilágositás, amelyet *illetékes* kormányzati szervtől a kereskedelmi minisztériumban szereztünk.

Ez a fölvilágositás a következőket mondja:

— A Boráros-téri Horthy Miklós-hid, amely dr. *Álgyay-Hubert* Pál, a Közmunkatanács alelnökének tervei alapján épül, van hivatva a kelenföld-lágymányosi hatalmas és még nagy fejlődés előtt álló, főleg középosztályúak által „betelepült” budai lakóövezetet a Cityvel a Ferenc József-hidon való nagy kerülő helyett rövidebben összekötni.

— Ez a hid köti majd össze Kelenföldet és a környező *budai vidéket a pesti gyárnegyeddel.* Jelentős mezőgazdasági és teheráru forgalmat fog lebonyolitani és e tekintetben is tehermentesiti a Ferenc József-hidat.

— Még nagyobb országos fontossága lesz a hidnak azáltal, hogy a Dunántulról Budán át a Balaton felől érkező forgalmat fogja a Nagykörutra átvezetni és a Nagykörut közvetitésével ezt a Dunántulról jövő országos forgalmat a keleti irányú *országos fővonalakkal összekapcsolni.*

— Végül a Lenke-tér közelében tervezett *kelenföldi uj személypályaudvarnak* előreláthatóan lényegesen megnövekedő személyforgalmát, valamint a létesitendő *uj repülőtérnek a pesti oldallal való összeköttetését* is a Horthy Miklós-hid lesz hivatva Pestre ávezetni.

Nagy városépitő munkákat indit el a Szent Imre-városi Társaskör és Kulturegyesület

A Szent Imre-városi Társaskör és Kulturegyesület (Kelenföldi Társaskör) hétfőn előadást rendezett, amelyen *Márton* Ferenc dr. ügyvéd, a társaskör titkára *„A szolidárizmus szociáletikája”* cimen tartott rendkivül értékes és mélyenszántó előadást. Történelmi megvilágitásban, egységes összefoglaló képben ismertette az emberi szolidaritás és nagy szociális problémák megoldásának vezető vonalait, amelyek ennek a kornak is legfőbb problémái. A felolvasást társasvacsora követte a kör helyiségeiben.

A társasvacsora első felszólalója *Ulmer* Ágoston körigazgató volt, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Utána *Kovács* József ny. tábornok, a Szent Imre-városi Kultur-egyesület elnöke tartott szép beszédet, amelyben bejelentette, hogy *az egyesület fuzionált a Kelenföldi Társaskörrel és a két egyesület most „Szent Imre-városi Társaskör és Kulturegyesület”* néven folytatja működését. Meleg szeretettel fordult az ifjuság felé, kérve, hogy folytassák azt a munkát, amely a magyar feltámadás felé vezet.

Becsey Antal kormányfőtanácsos, főv. biz. tag, elnök emelkedett ezután szólásra. Meleg szavakkal méltatta *Márton* Ferenc dr. előadását, amelyből azt látja, hogy az ifjuság folytatni fogja azt a munkát, amelyet ők, akik kenyerük javát már megették, kezdtek meg. Bizakodással teszi le ezt a munkát az uj generáció kezébe, amelynek olyan kitünő képviselői vannak, mint *Márton* dr. Bejelentette, hogy a kör ifjuságát intenzivebben belekapcsolják az egyesület életébe: hétről-hétre felolvasó esték lesznek, amelyeken az ujabb generáció tagjai fogják tartalmas előadásokkal szolgálni a főváros és a nemzetépitő eszmét.

Ezután *Becsey* Antal mélyen áthatott, szocális tartalommal telített szavakkal emlékezett meg arról a mindennél fontosabb problémáról, amit a *munka és kenyér* jelent az emberi társadalomra. Mindenkinek joga van a munkához és senkit sem szabad elzárni előle azzal az ürüggyel, hogy *nincs pénz. Igenis, van pénz!* Csak meg kell találni.

Ezután beszámolt arról a két nagy elgondolásáról, amelyeket éppen innen, a Kelenföldi Társaskörből indított el és amelyeket a társaskörből kiinduló erőknek kell megvalósitásra vinniök. Az egyik: a *Nemzetközi Vásárnak* a Szent Imre-városba való áthelyezése. Ezt a tervet éppen ő, a szónok indította el annakidején és örül annak, hogy az eszmék körforgása révén ma már ott tartunk, hogy minden tényező egyetért abban, hogy a Nemzetközi Vásár csupán itt épülhet meg. A másik nagy elgondolás a Kelenföldi Elektromos Centráléval kapcsolatos és a városfütés kérdését foglalja magában.

Becsey Antal termékeny, reális, minden tekintetben konstruktiv épitő gondolatait nagy tetszéssel, zajos tapsokkal honorálta az előkelő közönség. Utána még számos felszólalás volt. *Kiss* Dezső dr. miniszteri tanácsos, *Javorniczky* Jenő dr., *Duday* Alajos előljáró és *Juhász* Jenőné szólaltak fel a jelenlevők zajos tetszésnyilvánitása mellett.

A jelenvoltak közül csak néhány nevet említünk meg. Igy ott voltak a már emlitett szónokokon kivül: *Dorner* Gyula ügyvezető elnök, *Benedek* Szabolcs dr. helyettes előljáró, *Székely* Wladimir ny. főkapitányhelyettes, *Zakariás* József kerületi adófőfelügyelő, *Gömöry* Győző, *Mikola* Géza dr., *Szigethy* Lajos, *Ulmer* Ágoston dr. Kimentették magukat: *Balogh* Elemér, *Barla Szabó* József dr., *Sámy* Sándor, *Szántay* István, *Padányi Gulyás* Jenő és *Ajkay* Miklós dr. kerületi rendőrkapitány.

Az életrevaló városépitési tervekről még hosszú, beható vita folyt, amelyhez a legtöbb résztvevő hozzászólt.

Tanoncotthont létesit a Szent Imre-városi Vöröskereszt

Nagyarányú és már elindulásakor sikeres mozgalmat inditott a Szent Imre-városi Vöröskereszt-választmány, hogy a családon kivül élő és szegénysorsú tanoncoknak lakást, ellátást és gondos felügyeletet biztositsanak. Elhatározta ugyanis, hogy a XI. kerületben *tanoncotthont* létesit. Az anyagi eszközök előteremtése, élén a választmány elnökével, *Duday* Alajos dr. tanácsnok előljáróval teaestéket rendez. Az első estét most tartották meg az előljáróság disztermében. A kerület közönsége, teljes mértékben átérezve a társadalmi együttmüködés szükségességét és jelentőségét, zsufolásig megtöltötte a termeket. Különösen nagy számban jelentek meg a kerület előkelőségei, közöttük: *Ács Simon és neje, Balthazár Gézáné, dr. Bozsay Vilmosné, dr. Bartha Gyula, dr. Duday Alajosné, Deutsch Artur, Fritz Graubner, Gyárfás Gyula és neje, dr. Gyürki Tibor, Heney Károly és neje, Kiss Györgyné, Kelecsényi Mihályné, dr. Kossalka János, Láng Rezsőné, Lukács Eszter, dr. Liber Sándorné, Lázár Ernőné, dr. Matolay Viktorné, dr. Matolcsy Károlyné, dr. Mikola Géza, dr. Müller Félixné, Mirsler Adolf és neje, Markovits Tivadar, özv. Noseda Gyuláné, dr. Olgyay István és neje, Papp Géza és neje, Plósz Pálné, dr. Rudnay Mária, Sey Marianne, Szántó Róbertné, Szentgály Antalné, Stoferbach Márton és neje, dr. Toplánszky I., dr. Unger Béláné és dr. Zboray Jenőné.*

A központi vöröskereszt képviseletében *Lukács* Sarolta elnöknő jelent meg.

Duday Alajos dr. tanácsnok-előljáró megnyitójában vázolta a választmány célkitüzéseit és meleg szavakkal üdvözölte vitéz *Simon* Elemér m. kir. titkos tanácsost, a Vöröskereszt országos elnökét abból az alkalomból, hogy a Vörökereszt egyletek nemzetközi ligája végrehajtó bizottságának tagjául választotta, ami, tekintve, hogy a Vöröskereszt végrehajtó bizottságának csak két tagja van, igen nagy megtiszteltetés. Ezután üdvözölte a többi megjelenteket.

Russwurm Rezső dr., a mentők igazgató főorvosa a gáztámadások elleni védekezésről tartott szemléltető előadást, amelynek során bemutatta a védelem eszközeit is. Ezután *Raff* István ötletes konferánsza vezette be a müsor kitünően összeválogatott számait: *Márkus* Sándorné hangulatos Mikulás jelenetét, *Turi* Mária, *Tasnádi* Árpád és *Csicsmancai* Livia igazán kitünő szereplésével. Ifj. *Halmos* Gyula széphangú énekszámai, a *Kanta* testvérek magyaros zongoraszáma és *Kiss* Györgyné szavalata egészitették ki a müsort, amely után még sokáig maradt együtt kitünő hangulatban az előkelő társaság.

Az est jövedelme igen jelentős volt és a választmány reméli, hogy hamarosan előteremti azt az anyagi fedezetet, amely a tanoncotthon mielőbbi megvalósitását lehetővé teszi.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

A magyar nép muzsikája

Irta: **MELCZNER JENŐ***

A magyar régente hegedü vagy sipszóra táncolt, amihez néha dob is járult. Később vált szokássá a koboz is. Akkor még e hangszerek együttese — a hegedü vezetése mellett — adta a *magyar tánczenét.* Ezekhez társult a XVI. század elején a duda (csimpolya) és a cimbalom. A dudát később a bőgő váltja fel, majd hozzájuk jön a *klarinét* s ezzel teljes lesz a régi *népzenekar.* Régi magyar hangszer volt a *dumka* is

Az őshazában — az egyes hangszereknek magyar szavaiból következtetve —, kétségtelen, hogy zenészeink magyarok voltak. A honfoglalás vándorlásai alatt azonban élelmes idegen zenészek is csatlakoztak a magyar karaván hoz s igy történt, hogy a magyar muzsikusokat e jövevények — elsősorban a déloroszországi ukrán *ikrecek*=zenészek majd később az ujhazában a szlovén *igrcek* (igricek) lassankint kiszoritották a muzsikálás teréről.

Ez igricek utódai megmagyarosodván, ők lettek egészen a török időkig a magyar nép zenekultiválói, amikor is lassu züllésnek indultak s ez igricutódok a nép száján *„énekes koldusokká”*, kocsmai vándor *„vigságtevőkké”* váltak. Pl. *„Simándi énekes koldusok.”*

Az igricek után került a magyar népzene müvelése a cigánymuzsikusok kezére. Ez a különösen nagy zenei hajlandóságu nép az északindiai *cangár* törzsből származó rabszolga népfaj volt és a XIV. század elején jött Perzsián és Kisázsián keresztül Európába. Hazánkban 1417-ben hallunk először róluk, mig első letelepedési szabadságlevelüket 1423-ban kapták meg Zsigmondtól. De a cigányok zöme a török hóditócsapatokkal együtt került hozzánk. Ez a nép annak az országnak nótatermékeit muzsikálja, amelyben letelepszik; a saját, eredeti cigánynótáit csak eldugva, sátraiban énekli, ritkán zenél hozzá. Amig a töröknek való kémkedéssel vádolt cigányokat 1705-6-ban Európa minden más országából kiüzték, vagy kiutasitották, addig a magyarhoz őszintén vonzódó cigány a magyarság kedveltje lett.

Álljon itt különlegességül egy magyar szövegü cigánynóta, amely nem sorolható az előbbiek közé:

„Dereg az ég, hull a zápor, jaj de nagyon villámlik,
Azs a vékony ponyvasátor, jaj de nagyon átázsik.
Dikhel, dükhel, dükhel dükhal, dikhal, dükhel zsauzsét,
Nem látni el semerre sem, azs éjsaka oly setét.
A sátorban három dádé, meg vagy kilenc rajkó,
Beesik a zsáporeső, mert nincs rajt az ajtó..
Dikhel, Dükhel .... stb.”

Ez a cigány vette át a magyarnak egész melódiakincsét, s ime mondhatni, hogy a magyar lelke összeforrott a cigánymuzsikával s viszont; a magyar ezzel elégitette ki örömében bujában ősi nosztalgiáját.

A *cigányzene* tehát nem a cigány nótaterméke, zenéje, hanem nagyobb részben a magyar *falusi parasztdaloknak* és kisebb részben a magyar urielem nótáinak, a *magyar népies müdaloknak* interpretált előadása. Könnyü népies müzene *Bartók* Béla szerint az, ami Nyugaton a kuplék, operettslágerek, a sramli és a jazz zenéje. Ezeknél azonban jóval magasabbrendü a mi népzenénk, az ősi magyar lélekből fakadt, u. n. *parasztzenénk,* amelyről Cecile *Gray,* a kitünő angol zeneesztéta oly páratlan elragadtatással nyilatkozik, hogy *„a jövő Európájának zenéjében a magyarság fogja átvenni a vezetőszerepet, mert a magyar népben oly páratlan zenei melosz lakozik, amilyennel Európa egyetlen népe sem rendelkezik.”*

Jó nevük volt a váraljai, felvégi (borsodi Bükkhegység) földmüvesparasztok vonós bandáinak, ahol majdnem minden házban akad muzsikus. Bandáik bejárták a messzekörnyéket, vidéket.

A régi banda a primásból, kontrásból és brugósból állott, a mai 6-7 tagu; van kisbőgőse, klarinétosa és cimbalmosa is.

Madarassy László szerint a borsodi *Cserépvár-aljának* minden lakosa muzsikus, többje mesteri hegedüs; ott emberemlékezet óta a paraszt muzsikált. Bandáik hegedüsökből, klarinétosokból, cimbalmosokból és bőgősökből áll, de van rezesbandájuk is. Ma elsőnek tartják ott a Czinke Pál bandáját.

Egyik lakodalmi nótájuk igy szól: *„Három éjjel, három nap, Nem elég a lábomnak, Huzzad még! Huzzad még! A lábomnak nem elég! Három éjjel, három nap, Elég már a lábomnak, Hagyd el már! Hagyd el már! A lábomnak elég már!”*

Máshol fakadt paraszti szöveges dal pl. a:

„Hiába fáj a szived,
Ugysem leszek a tied.
Inkább leszek a másé
Azé a kis barnáé.”

Paraszti termék a kezdetleges és mégis kedves dalocska is: a

Boci, boci tarka, se füle, se farka” stb.

A magasabb nivóju magyar zenéről, a magyar parasztzenéről csak a mult század utolsó éveiben hallunk először. Ekkor kezdték elválasztani a parasztnép saját dallamait, a paraszt dalokat, *a falusi népdalt* a városi (uri) daloktól, az u. n. *népies müdaloktól.* E dalok egybegyüjtése már vagy 25 éve folyik. Pár év előtt kezdték meg kiváló szakértőink, mint *Bartók Béla, Kodály Zoltán, dr. Lajtha László és Veress Sándor* e két fajta dalaink nagy tömegének a helyszinen gramofon utján való rendszeres egybegyüjtését. A már ismert anyag — Bartók közlése szerint — ma mintegy 10.000 parasztdal és mintegy 1.500 népies müdal. Megállapitása szerint: amig a *falusi népzenében* a nóta és a szöveg elválaszthatatlanul egybeforrott, addig a *városi zenészek,* cigányok előadási modora kirekeszti, elöli a szöveget és a dalokat hangszeres zenévé alakitja át. Mig ellenben, ha a cigány *nótát kisér,* ugy zenéje elveszti cigányzene jellegét és egyszerü kisérő zenévé válik.

A legtöbb városi cigányzenének egyik sajátsága a bővitett szekundlépés. Ez azonban, főleg a keleti népek zenéjében is föllelhető s nem minden zene, amelyben ez előfordul, cigányzene.

A 11 szótagu verssoros *régi parasztdallamokból* fejlődött ki az *ujparaszt-dallamok* sorozata; mig a 12 szóagu verssoros dallam tisztára magyar különlegesség. Ugyancsak magyar parasztdallamritkaság és különlegesség a háromszakaszos, verssoros dallam is. Ilyenről tesz említést *Lajtha* László (mikófalvai gyüjteményéből). Első strófája igy szól:

„Megy a kocsi, porzik az ut utána,
Három kislány ül a kocsi farába,
Farába, de farába.”

Ilyen három verssoros dallam volt az 1830-as években az egész országban egy-kettőre kedveltté vált és még ma is sokhelyütt hallható dallam is:

„Árpa, árpa, de rövid a szára,
Az én babám jaj de nagyon árva,
Az én babám jaj de nagyon árva.”

No de nagyon elkalandoztam, ezért két ujabb félreugrás után, amelyek elseje szerint: jónevü *zsidó muzsikusok* a somogymegyei toponáriak és a keszthelyiek, másika pedig az, hogy ott, ahol nincs kéznél cigány vagy parasztmuzsikus, a magyar legények dudolása (pl. Mezőhegyes) vagy fütyülése és tapsa (pl. Székesfehérvár) mellett lejtik a táncot — térjünk vissza cigányzenészeinkhez.

*

A hatvani országgyülés rendjei 1525-ben cigány mellett szórakoztak. Régi irásaink először *Kármán Dömét* emlitik, aki a XVI. század végén egy Thurzó-lakodalmon hóditotta meg a násznépet. Ettől kezdve közkedveltségük mind nagyobb lett s az 1780-as évektől fogva már minden főuri házban volt egy-egy cigánybanda. Sőt *Csáky* Imre szepesváraljai biborosnak is volt egy hires bandája, amelynek primása *Barna* Miska a biboros udvarában rendezett versenyen 11 más cigányprimás elől vitte el a babérkoszorut. Hires cigány volt Thököly Imre udvarában *Rácz Pali* (az I-sső), mig Rákóczi udvarában az öreg *Cinka Sándor* és két fia, a Rákóczi nóták és kesergők szerzői. Hires volt unokája is, az 1772-ben elhalt *somogyi Cinka Panna,* akinek bandája később csupa saját családtagjaiból állott. *Bihari János,* a bihari kesergő szerzője *„Bihari Jancsi”*, a pozsonyi *Vörös Ökör* szálló magyar delegátusainak kedvence, a *„Palatinus magyarjai”* és a *„Koronációs„* (Ferenc király koronázása) szerzője, 1826-ban. 1840. körül tünt fel *Patikárius Ferkó* a pesti Két Pisztoly szállóban. Családi neve *Dudás* volt, de mert muzsikájával sziveket gyógyitott, nevezték el Patikáriusnak. Az ország legünnepeltebb primása volt.

1848 után *Sárközi Feri, Kecskeméti Jóska és Bunkó Ferenc* szerepeltek elsőkként. Hiresek voltak: a győri *Farkas Miska* (1830 körül), a debreceni *Boka testvérek;* a XIX. század első felében szerepelt *Boka Károly,* a hires utolsó cigánytrubadur. Gyönyörü rapszódiája a „Boka kesergője”. Ez hozta meg a cigányzene-költészet reneszánszát, amelynek mesterművelői ő előtte *Barna Miska, Cinka Panna, Bihari János* és a nem cigány *Csermák* Antal voltak. Boka Károly hires klarinétosa volt *Piszok Lojzi* a Salamon bandájából. Nem volt cigányszületésü a 80 éves korában, 1931. októberében elhunyt, országszerte hires *Tomcsányi László* kuriai biró-primás, akinek „uri bandája” a hires „otrokócsi nóták” hangja mellett hozta önkivülebe Gömör fiatalságát. Bandájának tagja is mind uri zeneművész volt. A Newyorkban elhunyt *Reményi Ede,* a „nemzet hegedüje”, a Czinka Panna remek nótájának, a „Repülj fecském”-nek legművészibb interpretátora, aki Liszt Ferenccel együtt hangversenyzett több izben, még Rómában is.

Művész cigány volt: *Balázs József, József nádor* udvari primása. A Margitsziget cigánykirálya volt „Palatinus Jóska” idejében sok éven át Rimaszombatnak kommenciós cigányprimáesa, a fekete atillás, galambszürke magyar nadrágos és aranyrojtos nyakkendős daliás *Rácz Jancsi.* A havasi nótáiról hires kolozsvári *Salamon János.* A debreceni Aranybika szállónak 47 éven át muzsikusa *Magyari Imre (1864-1929),* Tisza Istvánnak s a szomszédos vármegyék kúriáinak kedvence. Jóval előtte elhalt *Kálmán* öccse a klasszikus zenének

JÓ ÓRÁK, JAVITÁS
TARJÁNYI
SZAKKÉPZETT ÓRÁS
XI., Horthy Miklós körtér 7.

Megkezdik a Rudas-fürdő épitkezéseit

A főváros kiirta a pályázatot a Rudasfürdő kazánházának és kéményének lebontására. Több, mint egy évtized óta tervezik, hogy ezt, az egész környéket elcsufitó épületet lebontják, most végre valóra válik a terv: vállalatba adják a lebontást és *ujévre eltünik a föld szinéről az öreg, kopott kazánház és kéménye.* A Rudasfürdőnek gáztüzelőre való átalakitása már befejeződött, minélfogva a kazánház már üzemen kivül van.

Márciusban megkezdik az ivócsarnok kibővitését is. Loggiaszerű fedett sétányt létesitenek, mely a kibővitett ivócsarnok előtt kezdődik és négyszög alakban tér oda vissza, magábafoglalva az egyes forrásokat is, amelyeket belekapcsolnak a fedett sétányba.

Szó van arról is, hogy esetleg a kazánház helyén uj ivócsarnokot épitenek. Ennek a költségeire azonban egyelőre nincs fedezet. Amint a télnek vége, február végén, vagy március elején, megkezdik az uszoda és az Ásványvizüzem épületének tatarozását is, hogy a Rudasfürdő átépitésével együtt végre európai, a fürdővároshoz méltó legyen a fővárosnak ez a fürdőtelepe.

Már hetven év előtt is...

Nem uj keletü gondja a fővárosnak a Dunai rakpartok kiépitése. Amikor pedig azt hiszik, hogy már tul vannak rajta, akkor a város pompás fejlődése ismét ujat kiván ezen a téren is. Az 1866. évi lapokban ezt olvassuk: „Az alsódunai rakpart kiépitésére még szükséges költség kölcsön utján ezidő szerint alig lévén eszközölhető, a helytartóság felhatalmazta a városi tanácsot, hogy 170.000 forint erejéig kötelezvényeket bocsásson ki különböző összegekre és ezen kötelezvények készpénz gyanánt adassanak a vállalkozó épitőmesternek. Ezen kötelezvények a rakpart elkészitése után egy évvel lesznek beváltandók."

Mintha csak ma lenne. Mindössze a beváltási terminusok lettek kissé hosszabbak . . .

Elkészültek a budai központi pályaudvar tervei

Két év alatt, kétmillió pengős költséggel a Lenke-tér vonalában, a kelenföldi töltés mentén épül az uj pályaudvar

Nagy örömet keltett, amikor *Bornemisza* Géza iparügyi és kereskedelmi miniszter bejelentette, hogy a Délivasutat kitelepitik a Krisztinaváros közepéből. Ez a terv azóta már határozottabb formákat öltött. Most a *Budai Napló* abban a helyzetben van, hogy a Délivasut kitelepitésének terveit és az uj budai központi pályaudvar kialakitásának részleteit már konkrét formában is ismertetheti.

Az uj budai központi pályaudvar terveit a Máv müszaki osztálya már elkészitette és felterjesztette a kereskedelmi miniszterhez, aki a Közmunkatanácshoz tette át azokat. A Mávnak ugyanis az a terve, hogy

Budapest részére két központi pályaudvart létesit, egyet a pesti oldalon, egyet pedig Budán.

Mindaddig, amig a fedezetet erre meg nem találják és amig a tervek teljesen el nem készülnek, a pesti oldal részére a keleti pályaudvar lenne a központi pályaudvar, mig Budán a Délivasut kihelyezésével kapcsolatban *már most felépitik a budai központi pályaudvart.*

A Közmunkatanács csupán kisebb módositásokat talált szükségeseknek a Máv által készitett terveken, egyébként pedig elfogadta azokat. Ennélfogva most már

rövidesen meg is kezdődhetnek az uj budai központi pályaudvar épitkezései.

Az uj pályaudvar helyéül a lebontandó vasuti töltés helyén, a Lenke-tér vonalában levő üres telkeket szemelték ki, amelyeknek nagyrésze a főváros tulajdonában van, ugy hogy *telekkisajátitásokra alig lesz szükség. Az uj budai pályaudvarba futnának be az összes dunántúli vasuti vonalak,* igy a trieszti, a bécsi, a gráci és a zágrábi gyors- és személyvonatok. Az átszállást a budai központi pályaudvarról a pesti központi pályaudvarra motoros vonatokkal oldanák meg, amelyek a két pályaudvar közt közlekednének. Minthogy a pesti központi pályaudvar felépitésének ideje még a messze jövőben ködlik, a motorosok a budai pályaudvarról egyelőre a nyugati és a keleti pályudvarra szállitanák az átszálló utasokat.

Az uj budai központi pályaudvar teljesen modern rendszerű lesz. Körülbelül olyan, mint a berlini Friedrich-Strasse Bahnhof, vagy a lipcsei pályaudvar. Aluljárókkal, a modern pályaudvar-épitési technika minden vivmányával és kényelmével. A töltés magasságában épül a pályaudvar, amelybe naponta legalább ötven vonatpár fog befutni, az összes személy- és gyorsvonatok, amelyek a Dunántúlról érkeznek.

A kelenföldi pálgaudvar, mint budai rendező és teherpályudvar marad meg és folytatja működését. A kelenföldi állomást külön vágányok kötik majd össze a balparti teherpályaudvarokkal az összekötő vasuti hidon át, hogy a teherforgalom ne zavarja a személyforgalmat.

A budai vasutépitési tervek megvalósitása a Máv számitása szerint 6,000.000 pengőbe kerül, amiben az összes költségek bennfoglaltatnak. A Máv ugyanis ugy számitja, hogy a *főváros a szükséges telkeket ingyen engedi át, urijog elismerési dij fejében. A tervek szerint két évig tartana az épitkezés,* ami azt jelenti, hogy, ha 1937. év őszén kezdik meg a munkát, ugy 1939. őszére fejeződnék ez be. Minthogy azonban fontos volna, hogy 1938. augusztusára, amikor óriási tömegek érkeznek a fővárosba az eukarisztikus kongresszusra, már készen legyen az uj pályaudvar, lehetséges, hogy már kora tavasszal megkezdik az épitkezést és fokozott tempóban siettetik annak befejézését, hogy a kongresszusra már teljesen készen álljon és lebonyolithassa azt az óriási forgalmat, amelyet akkorra remél a magyar idegenforgalom.

Mindaddig, amig az uj pályudvar fel nem épül, természetesen szó sem lehet a déli pályaudvar lebontásáról és a vasuti vonal kitelepitéséről. *A Délivasut mostani területe is a fővárosé* és ezért a Máv csak urijog elismerési dijat fizet. A Máv ugy kalkulálja, hogy ha a főváros visszakapja a délivasuti területet, szivesen fogja ingyen rendelkezésre bocsátani az uj pályaudvarhoz szükséges telkeket. A fővárosra azonban óriási megterhelést jelent az a nagy költség, amellyel a Délivasut területének feltöltése járna. Mint ismeretes, a vasut egészen a Gellérthegyi alagutig lemélyitett vonalon halad,

ezt az egész hatalmas területet fel kell tölteni, hogy a telkek értékesithetők legyenek és ott uj városrész alakuljon ki.

Ha kitelepitették a vasutat, ugy feleslegessé válik az alagut is, amelyet *gázvédelmi őrhellyé alakitanak át,* a felszabadult területen épülő városrész számára.

A nagy épitkezés htamillió pengős költségét a kormány bocsátja a vasut rendelkezésére. Ugy tervezik, hogy épitési sorsjegyek utján biztositják ezt az összegel, de az is lehetséges, hogy a MABI-tól, vagy az OTI-tól *rövidlejáratú kölcsönt* vesznek fel erre a célra. Ugyanis arra számitanak, hogy a Délivasut telkeinek értékesitéséből a fővárosnak annyi haszna lesz, hogy a telkek eladási árából fedezni lehet majd az összes költségeket, a telekértékemelési adó egymagában fedezni fogja azokat.

Akadályok a rheuma-kórház körül

Ismeretes, hogy *Szendy* Károly polgármester bejelentette a rheuma-kórház megvalósulását. Közölte a nyilvánossággal, hogy a főváros tárgyalásokat folytat az Irgalmasok rendjével és ezek a tárgyalások eredményeseknek látszanak.

Most akadályok merültek fel a rheuma-kórházzal kapcsolatban. Az Irgalmasok ugyan hajlandók felépiteni a kórházat a maguk területén, de

azt kivánják, hogy az ne legyen közkórház, hanem magánintézmény,

amelynek szanatóriumszerű jellege volna. A főváros viszont ezt nem akarja. A fővárost szociális szempontok vezetik elsősorban ennek az intézménynek létesitésénél, azt kivánja, hogy a kórház belföldi betegeinek legalább 50 százaléka olyan szegény beteg legyen, aki nem tud szanatóriumi árakat fizetni. Már pedig, ha az uj intézmény nem lesz közkórház-jellegü, akkor drága lesz, ami nem célja a fővárosnak.

A tárgyalások még nem fejeződtek be, de remélhető, hogy végül is eredményesek lesznek.

Itt emlitjük meg, hogy a polgármester által bejelentett rheuma-kutató intézetre vonatkozó tárgyalások is folynak. *Van Bremen,* a világhires rheumakutató és bilkei *Pap* Lajos dr., a főváros fürdőinek főigazgatója állandó levelezésben vannak egymással az uj intézmény terveinek pontos kidolgozására vonatkozólag.

Karácsonyi ajándékok
legnagyobb választékban
V., VILMOS CSÁSZÁR UT 45. — T.: 1-119-17
KISS FERENC
illatszer, háztartás, fotoszaküzletben
Budán: I. Endresz Gy. tér 4b. T.: 1-668-22

A székely-kapu és ház keleti rokonsága

Keöpe Viktor dr. előadása

A *Magyar Földrajzi Társaság* előadóestélyén, december 7-én, a Tiszti Kaszinó disztermében szép számmal megjelent előkelő közönség előtt élvezetes előadást tartott *Keöpe Viktor dr.*.

Ismertette a székely-kapu és ház szerkezetét, felépitését. *Összehasonlitotta azokat a keleti turáni népek, a kinai, japán és indiaiak épitészetével — és arra a következtetésre jut, hogy azok mind rokonságban vannak a miénkkel.*

Képekben mutatta be a székely és csángólakta vidék kettősereszű, faragott kapuit. Utána elvezetett messze Keletre. Egymásután jelentek meg a kinai művészek nagyszerű alkotásai: a ragyogó lakkal bevont hármas kapuk, fölötte a szines majolikával csempézett cifra tető, a porcellán és márvány kapubejáratok. *Mintha csak szemünk előtt keltek volna uj életre a mi árva, kevéssé méltányolt székely-kapuink.* De amig minálunk a sok vérzivataros század az elszegényedéshez, a leegyszerüsitéshez vezetett — addig odakünn a jólé, a császárok rámosolygó kegye gazdaggá, fényessé tett mindent. A továbbiakban kimutatta Keöpe Viktor a kapcsolatot a japán meg az indiai kapukkal is.

Utána áttért a székely és magyar izü ház ismertetésére. *Eredetét éppen ugy, mint a kapuét, ősidőkre vezette vissza. Felfogása szerint az már a hunok és magyaroknak magukkal hozott kincse volt.* Másfélezer éve nem volt kapcsolat őseink és a keleti rokonok között, tehát már elválásukkor sajátuknak kellett lennie. A sok üldöztetés ellenére is csak azért tudott megmaradni, mert mélyen benngyökerezett a nép lelkében. A rokonságot elsősorban a kinaival, a ház azonos felépitésével mutatta ki. A tornác elhelyezése, az oromfalon is körülfutó eresz, mind közös tulajdonság, amelyet mind a székely, mind a csángó, mind a kinai, sőt a japán házon is meg lehet találni.

A kapuk és házak csodálatos hasonlóságát első pillantásra nem is érti az ember. De megmagyarázhatóvá, érthetővé válik, ha számitásba vesszük, hogy a hunok sok évszázadon át laktak a kinaiak szomszédságában. Kinai feljegyzések szerint a Kr. e. VII. században már szoros kapcsolatban voltak.

A kettőseresz nem alapvető kelléke ennek az épitészeti iránynak, az csak a jólét, a gazdagság, a megkülönböztetés jele ugy nálunk, mint Keleten. *Továbbfejlesztése a sokereszes pagodához vezet.* Egyik irányát a majolikával, porcellánnal fedett kinai pagodák muratják, a másik irányt fafelépitésben megtaláljuk Sziámban, de főleg Börmában. *A börmai sokereszes, cifrán faragott pagodák a mi faragásunk gazdagsággal tele szines másai.* Épületeiket annyi disz takarja, hogy a rokonságot szem beötlően csak az egyszerűbb épületeken látjuk.

Ugyanezt a gazdag székelyfaragást fedezhetjük fel Északindiában, főleg a Racsputságban. Ez is hunlakta vidék volt. A hunok több évszázadon át uralkodtak egész Északindiában. Indiában az anyag is megváltozott, az már nem fa, hanem a legfinomabb márvány. Itt fejlődött ki a meseszerű, annyira csodált *dzsén épitészet. S mi valóban büszkék lehetünk, hogy a világnak talán legszebb épitészeti stilusa a mi ősi épitészetünkkel rokon.* Nem más, mint annak pompában, gazdagságban nevelkedett gyönyörü hajtása.

Keöpe Viktor előadása folyamán számos eredeti képpel alátámasztva nemcsak azt bizonyitotta, hogy megvan az eredeti székely-magyar épitészeti stilusunk, hanem azt is, hogy ennek tovább-fejlesztéséhez megvan a szükséges széles, szilárd alap. *Már a hazánkban feltalálható sokféle motivum kincsesháza elégséges ahhoz, hogy pompás, igaz magyar épitészetet fejlesszünk.* De ezenkivül is bármikor segitségül hivhatjuk a minden lehetőséget felölelő, kimerithetetlen rokoni kapcsolatokat Kinából, Indiából.

Azért megbocsáthatatlan vétek, hogy sajátunkat, lelkünktől távolálló, idegen stilusok kedvéért annyire elhanyagoljuk. *Elsősorban az állami és városi hatóságoknak kellene nemcsak minden középületet magyar stilusban felépiteniök, de egyes városrészekben azt mindenkire kötelezővé is kellene tenni.*

Magyaros épitészetünk felvirágoztatásának tehát nincs akadálya. Könnyüszerrel fejleszthetjük azt a legmagasabb tökélyre — csak igaz magyar szivvel, szeretet és lelkesedés kell hozzá!

Az Országos Gárdonyi Társaság december 10-én délután 5 órakor, a Pátria Magyar Irók, Hirlapirók és Művészek Clubjában, VII. Erzsébet-körut 43. felolvasó ülést tart. A felolvasó ülés müsora: A könyvek karácsonya. Megnyitó. Tartja: *Simon* Lajos. Gaál Mózes emlékezete. Tanulmány. Irta és felolvassa: *Móra* László. Versek. Irta és felolvassa: dr. *Tarczay* Gizella. Dalok. *Sásdyné Schack* Manka saját szerzeményeiből ad elő. Jászai Mari. Irta és felolvassa: *Vághy* Panna szinművésznő. Költemények. Irta és felolvassa: *Zalai Fodor* Gyula. Beszéljünk a Halászó macska uccájáról. Értekezés. Irta és felolvassa: *Barbarits* Lajos. Teghze-Gerber Miklós, Társaságunk tagjának dalai. Énekli: *Cselényi* József. Zárószó.

EGYESÜLETI ÉLET

A Budai Iparosok és Kereskedők Körének családi estje

Fényesen sikerült a Budai Iparosok és Kereskedők Körének legutóbbi családi estélye. A kör helyisége alig tudta befogadni a vendégeket és a kör tagjait. A vendégek között ott láttuk dr. *Hennyei* Vilmos államtitkárt, *Kapcza* Imre osztályfőnököt, *Grenyó* Bertalant, a II. ker. Iparoskör elnökét, *Piazza* Viktor szkfv. biz. tagot, a *Budai Napló* szerkesztőit és másokat.

Az estélyt *Hubert* Vilmos hálafohásza nyitotta meg a Kormányzó fényes római fogadtatása alkalmából, majd *Gegus* Dániel tartotta meg nagy érdeklődést kiváltó előadását *„Amit a céhek mesélnek"* cimen, amelyet a *Budai Napló* már közölt. Hozzászóltak: *Kapcza* Imre, *Pásztélyi* Vilmos és *Hubert* Vilmos, akik melegen üdvözölték az illusztris előadót. *Fábián* József lelkes szavakkal üdvözölte a megjelent vendégeket, különösen a *Budai Napló* szerkesztőit, akik először jelentek meg a körben.

Az estén a borgazda tisztet *Fábián* József, *Hubert* Vilmos és *Ravasz* László elnökök látták el. *Ravasz* László zárószavai után cigányzene mellett hajnalig tartó tánc következett.

J. VIRÁG ILONA MOZDULATMŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KÖRUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Nagy Lajos dr. előadása a III. ker. Egyesült Polgári Társaskörben. *Nagy* Lajos dr. egyetemi m. tanár a Fővárosi Régészeti és Ásatási Intézet igazgatója a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör helyiségében november 26-án tartotta meg vetített képekkel kisért előadását *a római viziorgonáról.* A rekonstruált orgonát *Mengay* Emil szólaltatta meg *Littasy* György operaénekes énekkisérete mellett. A nagyszámú és előkelő hallgatóság lelkes tapssal honorálta a kiváló előadó tudóst.

A Virágkedvelők Egyesülete szobanövény és kiskertápolási tanfolyamot tart. December 10-én, csütörtökön d. u. fél 5 órakor az egyesület helyiségében VIII. Eszterházy-u. 4. sz. alatt *„Örökzöld cserjék"* cimen *Füredi* Jenő tart előadást. Minden érdeklődőt szivesen látnak. Felvilágositással szolgál a központi iroda: VI. Podmaniczky-u. 29. II. 9. (Telefon: 1-163-53.)

PHILIPS
RÁDIÓT
hol vásároljunk
BUDÁN
VAGÓ PÁL hat. eng. villanyszerelési és müszaki váll. CSILLÁROK
XI., Horthy M. ut 21. T.: 2-680-86. XI., Horthy M. ut 64
„Márvány" RÁDIÓ
hat. eng. villanyszerelési vállalat
I. MÁRVÁNY-UTCA 21. TELEFON: 1—522—95
METEOR II., Margit-körut 50 52.
Csillár! Rádió! Villany!

ADÓ, ILLETÉK, ÉPITKEZÉS, TELEKSZABÁLYOZÁS, CSATORNÁZÁS, UTBURKOLÁS

Rovatvezető: FEITSCHER BÉLA

Adónaptár

Dec. 10-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— átalányra a második hatodrész bélyeggel való lerovása.

Dec. 15-én. A folyó évi inségjárulék harmadik részlete és az általános forgalmi adó 48—240.— pengő átalányra a harmadik hatodrész lerovása.

Dec. 16-án. A 240.— pengőn felüli készpénzátalánynak befizetése november hóra. A készpénzben havonta fizetők novemberi forgalma után a forgalmi adó befizetendő a bevallás benyujtásával. Fényüzési forgalmi adó a novemberi forgalom után a bevallási iv beadásával fizetendő.

Dec. 21-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— pengő átalánya negyedik részletének bélyegben való lerovása.

Dec. 25-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— pengőig terjedő átalánya ötödik részletének lerovása bélyegekben. Az alkalmazottak december havi illetményei után a kereseti adó és a különadó illetményjegyzék kapcsán befizetendő.

Dec. 31-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240.— pengő átalánya utolsó részletének bélyegben való lerovása d. u. 18 óráig. A jövedelem, vagyon és általános kereseti adóknak elengedésére, illetve leszállítására irányuló kérelmek benyujtásának utolsó napja azok részére, akik vagyoni romlást tudnak igazolni.

*

Rovatvezetőnk e rovat keretébe tartozó közlemények tekintetében előfizetőinknek készséggel ad bővebb felvilágositást személyes vagy irásbeli megkeresésre I., Szent János tér 1/a alatt az Otthon családiház és öröklakástulajdonosok egyesületének helyiségében mindennap d.e. 9-10 és d.u. 3-6 között. Telefonszáma: 1—543—62.

Kereskedelmi levelek illetékkötelezettsége

Nagyon sokan a kereskdők és iparosok közül nincsenek tisztában azzal, hogy az általuk kiállított kereskedelmi levelek mikor válnak illetékkötelessé. Mindazon kereskedelmi levelek, amelyek az illeték-díjjegyzék szerint a feltételes illetékmentességet élvezik, abban az esetben, ha *azok bármikor is hatóság, vagy bíróság előtt felhasználtatnak, az illeték-díjjegyzék 59. tételének 5. pontja értelmében elvesztik feltételes illetékmentességüket.*

A törvény nem tesz különbséget bizonyítás és bizonyítás között, nem mondja ki, hogy a feltételes illetékmentesség csak akkor szünik meg, ha a leveleket a felperes keresetének, az alperes pedig kifogásainak bizonyítása céljából mutatja be. Ebből az következik, hogy a mentesség akkor is megszünik, ha a levelek felhasználásának célja valamely mellékkérdés, vagy körülménynek a bizonyítása.

Az illetékkötelezettség, illetve annak lerovása alól nem mentesül a bizonyító fél, ha azokat egyszerű másolatban csatolták is a keresethez. Az illeték díjjegyzék 69. tételének 1. jegyzete értelmében ugyanis abban az esetben, ha feltételesen mentes okiratoknak egyszerű, vagy hitelesített másolatait használják fel mellékletül, szükséges azokra a felhasználás előtt rávezetni azt a hivatalos bizonyítványt, hogy az eredeti okiratot a szabályszerű bélyegekkel ellátták. Ha a fél ennek eleget nem tesz, a másolatért ugyanazt az illetéket kell megfizetnie, ami az eredetiért jár. —

Szerkesztői üzenetek:

A. K. Ingatlancsere esetén a különbözetként mutatkozó összeg képezi a vagyonátruházási illeték kiszabásának alapját.

B. A. Minthogy általános kereseti adójának alapja nem érte el az 500.-Pengőt, inségjárulékot ezután az adóalap után nem kell fizetnie.

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Rovatvezető: TÁBORI KORNÉL

Reformok az Idegenforgalmi Hivatalban

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal, amely a kereskedelmi minisztériumban működik, dr. *Tormay* Géza államtitkár elnöklete alatt, nagyjelentőségü reformok sorozatát kezdte meg. Ezeknek a szükségét az idegenforgalom nagy jelentőségének általánosabb fölismerése és a Hivatal által magára vállalt hazai és külföldi feladatok növekedése tette mulhatatlanul szükségessé.

1936-ban már csaknem 40 millió pengőt reprezentál Magyarország idegenforgalmi bevétele, ami 8 év alatt majdnem 100 százalékos gyarapodást jelent. A további idegenforgalmi események előkészitése és különösen az Európára szóló propaganda nagyobbszabásu uj munkásságot követel. A kitünően bevált *juniusi hetek* attrakcióinak kiszélesitése, a *Balatoni Sporthét* nagyobbarányu megismétlése, valamint *tavaszi, nyári és őszi események* sorozata és a külföldiek idevonzásának egész globális munkája modern uj meg uj akciókat és módszereket kiván.

Ma már London, Párizs, Berlin, München, Róma, Brüsszel, Milano, New-York stb. területén saját képviselete van az Idegenforgalmi Hivatalnak s mindezeket sokezernyi prospektussal s más nyomtatvánnyal, utasitással és kellő munkalehetőséggel kell ellátni.

Dr. *Bogsch* Aladár hivatalvezető, aki az idegenforgalmi munkásságban kezdettől fogva vesz részt, uj közvetlen munkatársat kap maga mellé, dr. *Komáromy-Koller* Ferenc, államvasuti tanácsos, a Máv. idegenforgalmi osztályának eddigi vezetője személyében, aki elsősorban alkalmasint a vidéki vendégházak (Mezőkövesd, Boldog, Kalocsa, Hortobágy, Halas stb.) és más — a folklore értékeivel kapcsolatos — idegenforgalmi látnivalók ügyeit intézi. Különösen nagyarányu munkásság kezdődött *a párizsi világkiállitással* összefüggésben, *Tormay* Géza dr. elnöki vezetése alatt.

Bornemisza miniszter a Balaton nagy problémáiról

Ripka Ferenc dr. és *Meizler* Károly dr. képviselő vezetésével a Balatoni Egyesületek Szövetségének küldöttsége kereste fel *Bornemisza* Géza iparügyi és megbizott kereskedelemügyi minisztert és tőle a balatoni problémákban segitséget kértek.

Meizler Károly dr. kérte, hogy a zalaegerszeg-keszthelyi utat a kormány nagyobb mértékben támogassa, hogy ez az ut, amelyet idáig is a gráckeszthelyi autóbusz használt, ne 3-4 év mulva legyen kész, — az eredeti tervek szerint, — hanem sokkal gyorsabban.

Szóvátette, hogy a *kormány felár nélkül adta a liráj és a schillinget és ezáltal a Balaton elnéptelenedett,* mert tömegesen utaztak Olaszországba és Ausztriába. Kérte, hasson oda a miniszter a minisztertanácsban, hogy a

valutakiszolgáltatás terén a régi megszoritás álljon be legalább a nyári hónapokban,

hogy igy a Balaton mentesüljön a külföldi konkurrenciától. Ugyancsak előhozta a keszthelyi vizvezeték és csatornázás ügyét is.

A Balaton mentén felburjánzott parcellázásokat is szóvátette, amelyek hátrányára vannak a modern centrumok kifejlődésének és kérte, hogy a miniszter megfelelő módon gondoskodjék a parcellázásoknak helyes mederbe tereléséről.

A miniszter válaszában elismerte azt a helyes szempontot, hogy

a Balaton mellékén egy-két helyet különösebben ki kell épiteni,

ezek között említette Keszthelyt, Balatonfüredet és Siófokot. Ugyanekkor a keszthelyi csatornázásra és vizvezetékre vonatkozóan azt mondotta, oda fog hatni, hogy valami, a keszthelyieket nem túlságosan terhelő megoldást találjon.

A Balaton nyári szezonja alatt a valutakorlátozásokat helyénvalónak találja, de közölte, hogy ez nem tőle függ, a kérést azonban támogatja.

A küldöttség tagjai megnyugvással vették tudomásul a miniszter válaszait.

Zsurkülönlegességek és diabetikus kenyerek **Hoffmann Ferenc sütőmester,** II., Margit-krt. 63. I. Krisztina-tér 9 II. Olasz fasor 25.

Strandfürdőt és sporttelepet akar épiteni egy magánvállalat a Drasche-féle telkeken

Lázas ütemben folyik a főváros parkirozása, lépten-nyomon uj parkok létesülnek, egyikéből-másikából valóságos kis paradicsomot varázsol a főváros kertészetének művészi hozzáértése: mindezt elégtétellel és örömmel veszi tudomásul ugy a pesti, mint a budai polgárság, mert hiszen ennek a nagy városnak mentől több éltető levegőre van szüksége. Ebben a lázas munkában azonban rendszerint megfeledkezik olyan helyekről, amelyek már régen megérettek a parkirozásra. Valami érthetetlen makacsság tartja vissza az illetékes tényezőket, hogy ezekre is gondot forditsanak.

Ilyen elfelejtett pontja a gondoskodásnak *a Drasche féle hatalmas telek a Szent János korház és a szőlészeti központi kisérleti állomás között a Pasaréti ut mentén.* Ez a terület csaknem 30.000 négyszögöl. A főváros már többször elhatározta parkirozását, de amikor sorra került volna, mindannyiszor kiderült, *hogy éppen erre nincsen fedezet.* Amig a Tabánra milliókat költenek, nem futja arra a 40, 50 ezer pengőre, amibe a Drasche-féle telekkomplexum rendezése kerülne.

Ideiglenesen ugy akartak ettől a kérdéstől megszabadulni, hogy a telket *sportcélokra átengedték* a *KISOK*-nak (Középisk. Sportegyesül. Orsz. Köre), amely azonban nem vette igénybe, hanem a régi ügetőpályát kérte el, amit, meg is kapott. Itt akar szervezkedni az ifjúsági sportkörök szövetsége. Ezzel ujból nyitott kérdés maradt: mi történjék a Drasche-féle területtel.

Most *a magánérdekeltségek figyelme* terelődött rá. Egy magánvállalat ajánlatot tett *Szendy Károly* polgármesternek, *engedje át 30 évre uri jogon a területet, amelyen nagy költséggel hajlandó strandfürdőt, tenniszpályákat és jégpályát létesiteni.* A terv szerint a strandfürdő medencéje 33⅓ m. hosszú é s20 méter széles lenne és igy teljesen megfelelne a magasabb igényü sportcéloknak is. Megépitené a strandfürdővel kapcsolatos *vendéglőt is.* Ezenkivül *12 tenniszpályát épitene, amelyek télen jégpályákul szolgálnának megfelelő tribünökkel és öltözőkkel. Ezeknek a beruházásoknak a költségei körülbelül egynegyedmillió pengőre rugnának.* Amennyiben a város ezt az ajánlatot magáévá tenné, a vállalat kötelezné magát, hogy ugy a strandfürdőt, mint a tennisz és jégpályákat az összes beruházásokkal együtt *30 év mulva a város tulajdonába engedné át.*

Szendy Károly polgármester nem tartotta időszerünek a kérdés ilyenmódon való megoldását és *az ajánlatot nem fogadta el.* A vállalat hir szerint most kedvezőbb feltételekkel *ujabb ajánlatot tett a városnak,* rámutatván arra, milyen nagyfontosságu, hogy Buda lakossága is megtalálja a maga strandfürdőjét és ne kelljen ennek hiányában a pesti oldalra „utaznia". A Budáról Pestre, vagy Pestről Budára való átjutás sokszor igen körülményes, fáradtságos és költséges.

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőiosztály. A legmodernebb berendezés

Buda és az angol koronázás

Ismeretes, milyen nagyszabású előkészület folyik az angol koronázási ünnepségekre. Legujabban az a hir érkezett Londonból, hogy *akármint dől el a trónkérdés, a jövő évben koronázás lesz* és az egész világra szóló hatalmas készülődés nem marad abba. Fölmérhetetlen kereskedelmi és üzleti érdekek szerepelnek ugyanis itt, nemcsak politikai momentumok.

Az angol szakemberek egyike, *Sir Francis Towle* arra a kérdésre, hogy mit propagáljunk a magyar értékek közül, igy válaszolt: *„Budát, leginkább a gyönyörü és kedves Budát... Olyan szép és kellemes ez a város, hogy különbet álmomban sem láttam. Zöld hegyei, bájos erdei, középületei, hangulatos vendéglői és last but not least — valóban elsőrangú gyógyfürdői megérdemlik a legszélesebb körü méltatást."*

Eddig 55 ezer látogató jelentkezett Ázsiából, Afrikából, Ausztráliából és Amerikából a londoni ünnepségekre. Nehéz, de érdemes feladat, hogy kellő módon fölhivjuk a figyelmet, — kivált az utazási irodákban, ahol a Londonba készülők jelentkeznek, — arra, hogy *Budapesten át tegyék meg az utjukat.*

REGENT CAFE-RESTAURANT
(II. Keleti Károly utca, Margit-körut sarok)
Buda intim kis kávéháza
Esténkint zene—ének

Buda környékének idegenforgalma

A Beszkártnál folytatták azoknak a reformjavaslatoknak tárgyalását, melyek a Budapest környéki helységek idegenforgalmának fellendítésére irányulnak.

A Beszkárt igazgatósága egymásután hivja meg a Budapest-környéki községek és érdekelt közületek vezetőit, hogy értekezleten beszéljék meg, milyen intézkedésekkel lehetne a főváros közönségének és a fővárosban tartózkodó idegeneknek a főváros környékén kinálkozó üdülési és szórakozási lehetőségeket minél jobban kihasználni. Legutóbb Buda környéke volt soron s az értekezleten, melyen Márkus Jenő dr. miniszteri tanácsos, vezérigazgató-helyettes elnökölt, valamennyi Buda-környéki helység kiküldöttei megjelentek. Igy a Buda környéki főszolgabirák és országgyülési képviselők is.

Dr. Ember Sándor országgyülési képviselő és dr. Schultz Gábor főszolgabiró hosszabban szólaltak fel, de élénk részt vettek a vitában az érdekelt helységek képviselői is.

MEGNYILT! „MADELAIN"
Belvárosi nivóju uri- és női fehérnemü, kötöttáru és harisnyaszaküzlet
XI., Irinyi János u. 12. (Horthy-körtér)
Pyjamák, pongyolák, fehérneműek készitése
Kötöttáruk mérték után készülnek

Magyarország a párisi világkiállításon. Közöltük már, hogy Magyarország jelentős mértékben vesz részt az 1937. évi párisi világkiállításon. A magyar pavillon épitésére *Györgyi* Dénes müépitő kapott megbizást. A kiállitási helyiségen kivül magyar vendéglő is lesz és ennek vezetését a Münchenben gasztronómiánkat jól reprezentáló *Korányi* Zoltánra bizták. A magyarstilü berendezést az Országos Magyar Idegenforgalmi Hiv. által kijelölt művészek fogják elkésziteni.

Uj idegenvezetői tanfolyam. A kereskedelmi miniszter 1937-ben Országos Idegenvezető Tanfolyamot létesit. Egyuttal úgy szabályozta az idegenvezetést, hogy ezzel csak a tanfolyamot végzett és vizsgát tett személyek, akiket a rendőrség igazolványnyal ellát el, foglalkozhatnak hivaásszerüen. A kurzus hallgatói, vagy akik régebbi működésük alapján felmentést kaptak a tanfolyam hallgatása alól, az Országos Idegenvezetői Vizsgabizottság előtt tettek vizsgát. Miután 131 nő és férfi végezte sikerrel a tanfolyamokat, kimondták, hogy *senkit ujabb vizsgára nem bocsátanak.* De az idegenforgalom örvendetes fejlődése következtében 1937-re mégis engedélyezik, hogy *legfeljebb 20 személy* hallgassa a tanfolyamot. Jelentkezni lehet az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatalban (II. Lánchid ucca 3.) dr. *Rohringer* Sándornál. A tanfolyam február havában kezdődik.

BUDAI BANKOK ÉS BANKFIÓKOK

ANGOL MAGYAR-BANK
XI. Szt. Gellért-tér 1. Tel: 2-686-78
II. Fő-utca 1. Tel: 1-525-08

BUDAI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:
II. Fő-utca 9. Tel: 1-524-00

BPEST SZFŐV. KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR:
I. Krisztina körút 133. Tel: 1-509-04
II. Fő-utca 2. Tel: 1-535-42
II. Margit körút 4. Tel: 1-562-92
III. Fő-tér 2. Tel: 1-623-38
XI. Horthy Miklós-út 1. Tel: 2-693-77

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK:
I. Disz-tér 16. Tel: 1-605-05
I. Krisztina-tér 2. Tel: 1-536-56
II. Margit-körút 91. Tel: 1-532-78

MAGYAR ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:
XI. Horthy Miklós-út 35. Tel: 2-693-81

MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK:
II. Margit-krt 3. Tel: 1-534-92

MAGYAR ORSZ. KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR:
I. Döbrentei-tér 4. Tel: 1-512-88
XI. Horthy Miklós-út 21. Tel: 2-690-02

NEMZETI HITELINTÉZET Rt.
I. Krisztina-krt. 141. Tel: 1-530-74

ÓBUDA-UJLAKI TAKARÉKPÉNZTÁR
III. Lajos-utca 148. Tel: 1-632-52

PESTI HAZAI TAKARÉKPÉNZTÁR EGYESÜLET:
I. Alagut-utca 3. Tel: 1-536-19
II. Fő-utca 10. Tel: 1-535-64
XI. Horthy M.körtér 9. Tel: 2-583-93

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK:
I. Alkotás-utca 29. Tel: 1-660-14
II. Fő-utca 4. Tel: 1-535-73
II. Margit-krt. 45. Tel: 1-610-72
II. Széna-tér 7. Tel: 1-513-11
III. Flórián-tér 3. Tel: 1-622-57
XI. Horthy Miklós-út 11. Tel: 2-690-00

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

SZINHÁZ

A Kisfaludy-szinház legutóbb a *Botrány a Képviselőházban* (Tisztelt Ház) cimü énekes vigjátékot hozta szinre. A parlamenti botrányt okozó nő szerepében, mint vendég, *Révész* Vilma lépett fel s ugy bájos játékával, mint szépen csengő hangjával igen nagy sikere volt. *Fáskerty* Mária (divatszalontulajdonosnő, és *Lantos* Magda (Vali) nagy hatással mulattatták a közönséget. A botrány középpontjában álló képviselő szerepében *Károlyi* István tünt ki. Sarlay Imre, aki a darabot nagyon ügyesen rendezte is, *Sós* Mihály (vasutas) és főleg *Erczkövy* László (szerkesztő) állandó derültségben tartották a közönséget. A zenekar élén uj karmester, *Korik* J. nagyon előnyösen mutatkozott be. (*P. Ö.*)

Kisfaludy Szinház
III., Óbuda,
Lajos-u. 111. és Rupp Imre u. 36.

December 11-től december 17-ig bezárólag
Havasi Mimi
a kolozsvári Nemzeti Szinház v. promadonnájának felléptével.
Dalol a balalajka
Madaras Vilma, *Galetta* Ferenc, *Zilah* Pál, *Zelenay* József, *Burányi* László, *Faragó* Vilmos.
Nefelejtsen elelőre gondoskodni szilveszteri kabarénkra szóló jegyéről

Szűcs László a *Kamara* szinház igazgatója szerdán este az Operaházban énekelt a *„Mosoly országa"* parádés szerepében. Minthogy a *Kamara* szinház műsoron lévő darabjában, a *„Sok hűhó Emmiért"* c. zenésvigjátékban nem találtak szerepére megfelelő helyettest, *Szűcs* László az Operaház meghivását saját szinházával szemben előnyben részesitette és emiatt meghozta azt az anyagi áldozatot, hogy a Kamara szinházban nem tartott előadást.

SPORT

Siélet a budai hegyekben. Az égiek Mikulás ajándékaképen lehullott a hó. Si, ródli, öröm, mosoly fakadt az első pihék nyomában. Ki-ki sietett, hogy minél hamarabb kiérjen a hegyekbe és a szikrázó fehér havon, a zuzmarás fák alatt hódoljon a télisportok királyának: a sielésnek. A közömbös nagyváros megindult a hóval borított budai hegyek felé. Végeláthatatlan sereg, hátukon a sielők uj honfoglalásának szimbolumával: a hólécekkel. Odakünn felszabadultan csuszkálnak a lejtőkön, hemperegnek a hóban, hátizsákból esznek. Sokan vannak és egyre többen lesznek. Ilyenkor szinte az egész város, mint a budai hegyek szívesen látott vendége, kis kostolót kap a természetből. Alig tudja a szürkület visszakergetni őket Pestre.

SIFELSZERELÉS
olcsóbb mint Pesten BLEYER TESTVÉREK „Astra" sportházban II. kerület, Fő-utca 27. szám.

A BBTE disztornája. Szépszámú és előkelő közönség előtt tartotta a BBTE tornaszakosztálya idei disztornáját. A közönség nagy elragadtatással szemlélte a tornászok szép és mutatós gyakorlatait. Az est méltó propagandája volt a sportnak, illetve beszédesen bizonyította az egyesület tornaszakosztályának eredményes működését.

1 bérlettel 4 jégpályán korcsolyázhat korlátlanul
„Lipótvárosi" Jégpályán V., Pozsonyi-út 27. (Margithidnál)
„City" Jégpályán V., Balaton-utca 7. (Margithidnál)
Budáról gyalog öt perc.
„Abonyi" Jégpályán XIV., Abonyi u. 3.
„Fasor" Jégpályán VII., Damjanich u. 24.
AZ EGYESITETT BÉRLET ÁRA 10 PENGŐ
Váltható bármelyik jégpályán.

Fiatal uszótehetség a BBTE-ben. Már az összel feltünt a BEAC versenyén, mikor az egész magyar sprintergárdát megelőzve, *Csik* Ferenc mögött másodiknak ütött célba, *Zólyomi*, a BBTE fiatal versenyzője. A közben eltelt pihenő alatt ugyancsak nagyot fejlődött ez a fiatal fiu és nem kis meglepetésre a szezon első versenyén maga mögé utasitotta *Gróf* Ödönt, az olimpiai staféta egyik erősségét. Stilusa, testalkata egyaránt predesztinálják, hogy a „nagyok" méltó versenytársa legyen. Gratulálunk a BBTE-nek és örülünk a magyar uszósport nevében is. A MUSz áldozatkész munkája egyre ujra és ujra gyümölcsözik, szállitva a magyar sportnak a tehetséges fiatal hajtásokat. Ime a legujabb: Zólyomi BBTE.

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára 40 f.
Hirdetés ára milliméterSorokint.

Az Országzászlóhoz

Irta: Csillag Károly dr.

Elszavalta 1936. nov. 29-én a Szabadság téren az Országzászlónál a Karmányzó Ur római utazása alkalmával rendezett ünnepségen Kostyál László, a Turul vezére.

Te vagy a jel, a remény, biztatás
Egy földre tiprott nemzet vigasza,
A Megváltónak nagy üzenete:
Hogy talpra áll még a magyar haza,
Ha minden hitet kiölt már a földön
A világszerte pusztító vihar,
A romok felett is még hiszünk Benned:
Hogy uj életre kel még a magyar!

Ma néppusztító ciklonok közelgnek
S egy ujabb világégés fenyeget,
Reményvesztetten állunk meg kesergve
Hős holtakkal telt temetők felett,
És mégis, mégis mi szent Országzászlónk
Mi bizunk Benned, várjuk a csodát, --
A vizözönnek hullámsirjai közt
Te vagy a hit, — Te vagy az Araratt!

Te voltál jósunk bánatos napokban,
A rab magyarok titkos sóhaja,
Te zászlód törölte le könnyeiket,
Ha gázolt rajtuk rabtartók hada, —
A távolból Te szineidre néztek,
Mert Tőled jött nekik az üzenet,
Hogy jó magyarok győzzék türelemmel
És négy millió győzte s szenvedett.

De csoda történt és már fellángoltak
Sok száz zászlónak égő tüzei,
Hogy Horthy Miklóst vendégül fogadták
Olaszországnak lelkes ezrei, —
A Giovinezza s Himnusz visszhangjától
Most milljó magyar szive feldobog,
Mikor a Duce, a nagy Mussolini
Az otrantói hőssel kezet fog.

Hirdesd mi zászlónk az egész világnak,
Hogy nem haltunk meg és hogy még vagyunk,
Hogy ujra kigyult Istennek egén fenn
Olthatlan lánggal égő csillagunk, —
A gályarab már kezdi láncát tépni, —
Hallgasd meg Isten a mi hő imánk,
Hogy fájdalmárból a magasba szálljon,
Mi Országzászlónk: szent Drapériánk!

✶

Senn Ottó és Láner Kornél kitüntetése. A kormányzó kiváló és eredményes szolgálataik elismeréséül *Senn* Ottó dr.-nak, az államvasutak igazgatósága államtitkári cimmel felruházott elnökének a magyar érdemrend középkeresztjéhez a csillagot és *Láner* Kornél dr. miniszteri osztályfőnöki cimmel felruházott államvasuti elnökhelyettesnek a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta.

Autóbuszt a Mártonhegyi útra

A főváros pénteken tárgyalta azokat a változásokat, melyek az autóbuszközlekedés terén szükségesek. Bennünket ezekből a tárgyalásokból különösen érdekelnek azok a vonalak, amelyek a mi területünkön vannak. Igy első helyen az a közlekedési vonal, amely a Fery Oszkár uccán át föl-felé, a Mártonhegyi uton át, a Svábhegyre vezetne, — vagyis azon a vonalon, ahol csakis autobuszon lehetne közlekedni. Igy lehetőséget kellene keresni, hogy az Orbánhegyi utat a Fodor uccán át összekössék a Mártonhegyi uttal olyképen, hogy az autóbusz a Mártonhegyi uton úgy fölfelé, mint lefelé megállót kapna. Hogy ez mennyire kifizetődnék, azt csak az látja, aki télen megfigyeli azt a sok kirándulót és sportolót, akik ezen az uton reggeltől estig járnak. De nemcsak ezekről van szó, hanem figyelembe kell venni, hogy itt van a most már sűrűen benépesített Mártonhegyi ut, a Nárcisz ucca, Tamás ucca és ezeknek, valamint a Németvölgyi utnak mellékuccái.

Hiszen panaszkodnak, hogy vagy ötven autóbuszkocsijukkal több van, mint amennyi kellene! A Délivasúttól fel a Mártonhegyi ut legközelebbi állomásáig, ha azt autón kell megtenni, most legalább egy pengőt fizet az utas, — ha csak azt vesszük, hogy a Mártonhegyi uton egy nagy panzió van — a Tamás uccában pedig egy szintén látogatott szanatórium, — ugy teljesen alátámasztottuk azt, hogy az autóbuszjárat eme kitoldására a közlekedési vállalat nem fizetne rá.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában
II., ISKOLA-U. 27. SZÁM.

Thordai tanácsnok felhívása a jószivű emberekhez. A II. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület, mint az előző években, most is a kerület polgárságához fordul, hogy a szeretet ünnepére minél több szegénynek biztositson segitséget. Különösen nagy szükség van a társadalom áldozatkészségére ma, a tél küszöbén, amikor a szegénység és nincstelenség jajszava nagyobb, mint eddig volt. A múlt év karácsonyán a Közjótékonysági Egyesület több mint 1600 P. pénzsegélyt és 400 szeretetcsomagot osztott szét, azonkivül 100 szeretetcsomaggal hozzájárult a Főméltóságú Asszony karácsonyi akciójához. Ezért bizalommal fordulok az idén is polgártársaimhoz, hogy felkérjem ezen emberbaráti munkára, amelyre a mai szomoru viszonyok között fokozottabban igen nagy szükség van. Igen kérem, hogy a felebaráti szeretet nagy munkája eredményességének biztosítására bármily csekély adományával járuljon hozzá a munkanélküli szegények és nincstelenek megsegítéséhez. A befolyó összegből a pénzsegélyen kivül a karácsonyi ünnepekre szeretetadományokat óhajtunk adni az inségeseknek, hogy a szeretet e két ünnepnapján ők is felejtsék el szomorú helyzetüket.

Választójogi ankétet tart az iparosság. Az ipari munkaadók kenyérproblémának tekintik a napirenden levő választójogi ügyet. Ennek folytán a *Magyarországi Ipari Munkaadók Politikai Pártja*, az IPE, saját helyiségében (I. Attila-krt. 50.) december 10-én, csütörtökön este 8 órakor választójogi ankétet tart az összes ipari érdekképviseletek, kamarák, ipartestületek, iparoskörök és szakmai országos szövetségek bevonásával.

GALLY CIPŐK I., KRISZTINA KÖRUT 24.

Az I. ker. Testnevelési Bizottság karácsonyfája. Az I. kerület népjóléti osztálya hét év óta buzgólkodik azon, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából szegénysorsu családok gyermekeit karácsonyfa alatt rendezett ünnepség keretében téli meleg ruhával lássa el. Ebben az évben az I. kerületi Testnevelési Bizottság vette át az ünnepség rendezését és erre a körülményre a *Budai Napló* utján hivja fel a budaiak figyelmét azzal, hogy a *karácsonyfára szánt pénzt és természetbeni adományait a Testnevelési Vezetőséghez: I. Krisztina körut 155 II. 2. szám alá juttassák el.* A karácsonyfa-ünnepet a Vezetőség december 22-én délután 5 órakor tartja meg, vagy a saját helyiségében, vagy ha az ünnepségre befutó nagyobbarányú adományok ezt szükségessé teszik, más helyiségben. Erről külön értesitést ad ki a Testnevelési Bizottság vezetősége.

Farkasházy Miklós uj képeinek kiállitása. *Farkasházy* Miklós, a modern festőgárda egyik legizmosabb tehetsége, ujszerű kiállitást rendez Budán, a Petrezselyem-utca 12. szám alatt levő műtermében (a Statisztika szomszédságában.) A kiállitás keretében *Donner* Gertrud Mária uj szobrait mutatja be. A december 12-én megnyiló kiállitás iránt már most általános érdeklődés mutatkozik. A kiállitás dijtalanul tekinthető meg mindennap d. e. 10-től d. u. 6-ig.

Házasság. *Ketter* Klári és *Bőröndy* Imre december 14-én este fél 7 órakor tartják esküvőjüket a XI. Szent Imre herceg-uti plébánia templomban.

Kisrákói és bisztricskai *Lohotzky* Erzsébet és *Büki* Pál okleveles mérnök december 5-én tartották esküvőjüket a krisztinavárosi plébánia-templomban.

Olasz kulturest Budakalászon. Nagyszabásu olasz-magyar kulturestet rendezett *Budakalászon* a népmüvelési bizottság *Balogh* Zoltán gondnok, *Spát* Gyula tanitó és dr. *Zapotoczky* Jenő főjegyző vezetésével. A műsoron dr. *Szekeres* László, *Harcsa* László, *Belovicser* Rózsi, *Kelement* Ilonka, *Drankovics* Lajos, *Venczel* Gizi, *Krucsay* Ferenc, *Herlmann* Gusztáv és *Valkó* Andorné szerepeltek, vezényelt *Tancker* Ferenc karmester.

A Koronázó Mátyás templomban december hó 13-án, délelőtt 10 órakor Palestrina P. G.: Missa: Iste Confessor, december 20-án délelőtt 10 órakor Gregorián mise. Missa de Angelis. Mindkét mise után Erkel: Hymnusz. — Orgonán: Várhelyi Antal játszik. Vezényel: Sugár Viktor karnagy.

Petri Mór: A vándor a kertajtónál cimü most megjelent verseskötete az ifjuságnak szánt versek gyüjteménye. Illetékes körökben hangzott el az a kivánság, hogy Petri Mór egy kisebb kötetben gyüjtse össze az ifjuságnak való költeményeit. A tanuló ifjuságnak nem is lehet alkalmasabb és szebb ajándék, jutalomkönyv, mint ez a verseskönyv. A verseket egy kiváló pedagógus, Urhegyi Alajos válogatta össze, az illusztrációk a jeles könyvillusztrátor, Fáy Dezső művészi munkái.

Az uri otthonnak harminc ingyenes lakója lesz. A *Budai Napló* mult heti számában megirtuk, hogy *Thorday* Lajos II. kerületi előljáró kezdeményezésére uri otthon létesül. Sajnálatos sajtóhiba folytán a szövegbe az került, hogy az otthonban 300 ingyenes hely lesz. Helyre kell igazitanunk ezt: *az ingyenes lakók száma tehát nem 300, hanem harminc.*

Vitézek ünnepe a Gellértben. A főváros vitézei a vitézek főkapitányának nevenapját ülték meg. A Szent Gellért-szálló kupolacsarnokában nagy számban jelentek meg a Vitézi Rend tagjai és mintegy kétezer főnyi közönség. Az Országos Vitézi Széket tiszabeői *Hellebronth* Antal ny. tüzérségi tábornok, a vitézi főkapitány helyettese, vitéz *Igmándy-Hegyessy* Géza testőrtábornok és a törzskapitányok képviselték.

Orvosi hir. *Dr. Réder Zoltán* fogorvos külföldi tanulmányutjáról megérkezett és rendelését ismét megkezdte. II. Fő ucca 52.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerüségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a VI., Vilmos császár ut 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest Székesfőváros Gázművei.

Leánycserkész ünnepély Óbudán. A III. kerületi Raktár-uccai elemi iskola leánynövendékeiből szervezett 185. sz. Nagyboldogasszony cserkészcsapat gondosan előkészitett Mikulás- és karácsonyi vásárt rendezett. Az ünnepély megnyitásra érkező *Lindenmayer* Antónia országos elnöknőt *Cicutti* Lajos igazgató fogadta a testület több tagjának élén. Az országos elnöknő nagy örömmel és megelégedéssel nyilatkozott *Petrits* Elvira vezető és az alig egy éves multra visszatekintő kis csapat munkásságáról.

„KROKO" BŐRDISZMŰÁRU-SZAKÜZLET
II, Csalogány-u. 50. sz. (Széna-térnél)
megnyilt
retikülök, böröndök, aktatáskák, pénztárcák, esernyők, övek.

Irinyi emlékest. A gyufa feltalálásának századik évfordulója alkalmából, az elmult hetekben leplezték le *Irinyi* Jánosnak, a gyufa magyar feltalálójának emlékművét. Az I. ker. Iparoskör, Irinyi emlékét továbbra is kegyelettel ápolja és éppen ezért 18-án este 8 órakor, saját helyiségében (I. ker. Attila-krt. 50.) *Irinyi emlékestet* rendez.

Az ünnepségen az emlékbeszédet *Szathmáry* László dr., a Kereskedelmi Akadémia tanára mondja. A magyar rádió, december 17-én, Irinyi halálozásának évfordulóján, *Jósa* Jolán *„Magyar Láng"* cimü hangjátékának előadásával áldoz a szerencsétlen sorsú magyar feltaláló emlékének. *Korányi* Márton elnök kezdeményezésére az osztrák társadalom is megmozdult, hogy a bécsi Müegyetem laboratóriumában folytatott és befejezett kisérleteinek helyén, a magyar feltaláló emlékét emléktáblával megörökitse.

Közmunkák Budán

A Rudas gyógyfürdő széntüzeléses kazántelepén levő gépészeti berendezések leszerelésére és annak eladására tartott versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. Ajánlatot adtak be: „Turul" műszaki vállalat 7050 P, ajánlata füzetlen; Sándor Bódog 6200, ajánlata füzetlen; Pick L. és társa 5113; Magy. Vastermék és Vashulladék Ker. Rt. 5000 P, ajánlata füzetlen. *A kazánház épületének és kéményének bontási munkáira* ajánlatot adtak be: ifj. Hajós József 4000; Pick L. és társa 913 P-vel. *A vizvezetéki munkákra* ajánlatot adtak be: Cross Charles 18.298.12. Móczár Gábor 19.371.75, Wasser István 20.804. Ilkovits Gyula és Lajos 22.870, le 1 százalék eng., Thiergärtner és Stöhr 25.479.60, Knuth Károly 25.611 P-vel.

Az uj közforgalmi repülőtér csatornázását, szennyviztisztitó, vizvezeték, fütési és villanymunkáira vonatkozólag meghozta döntését az iparügyi minisztérium. A munkálatokra az alanti cégek kaptak megbizást: Skuteczky és Boray a külső csatornázási munkára 33.367.86 P; Prister György a szennyviztisztitó berendezési munkára 25.077.80 P; Fancsaly Ferenc a külső vizvezetéki munkára 17.622 P; Kolbányi és Pákozdy a forgalmi épület vizvezetéki és csatornázási munkájára 32.156.50 és a közp. fütési munkára 64.940.20 P; Nemes Gyula a külső világitási munkára 17.092.94 P; Novák Pál a forgalmi épület vill. berend. munkáira 13.900.52 P; a nagyhangár villanyberendezési munkájára megosztva: **vitéz Rozs és társa 20.991.16 és Hajós és Szántó 7527.46 P-vel.**

A hangárépület burkolómunkáira megbizást kapott: Wusinszky Lajos 25.000 P-vel.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet *a Horthy Miklós-hid budai feljárójának kiépitéséhez szükséges csatornázási, utburkolási és ezekkel kapcsolatos munkálatoknak vállalati uton való végrehajtására.*

Ajánlat csak az összes munkákra együttesen tehető, az ajánlati minta szerinti szöveggel.

Az ajánlatokat a Fővárosi Közmunkák Tanácsához cimezve, 1937. évi január hó 4. (hétfő) napján, déli 12 óráig kell közvetlenül vagy posta utján, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa iktatójában (Budapest, I. Döbrentei tér 4. sz. I. em.) beadni.

A Rudasfürdő átépitésének és tatarozásának kőmivesmunkáit Makovszky László kapta 24.544 pengőért.

A Szent Flórián kápolna emelésével kapcsolatos föld, kőmives, stb. munkákat Reinisch és Wohl kapták 11.628 pengőért.

Árverésre kerülő ingatlanok

A jövő héten a következő budai ingatlanokat árverezik el:

XII. kerület.

Mohai ut 57. 1027 öl kert 3/30-ada. Kikiáltási ár 7580 P. Árverés december 10.

Budakeszi ut 27/a. 413 öl telek és ház. Kikiáltási ár 23.200 P. Árverés december 17.

Mohai ut 35. 302 öl telek és ház. Kikiáltási ár ——. Árverés december 17.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU sörözö-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.

A **DISZNÓTORT** CSAK **SIPOS**-NÁL
DICSÉRIK ◆ Csütörtökön-szombaton ◆ III. Lajos-u. 46.

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | I. ATTILA-UTCA 39. | Minden éjjel leveskülönlegességek

DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN EREDETI OROSZ JAZZ-BALALAJKA ZENEKAR

KETTER ÉTTERMEI XI., Horthy Miklós ut 48.
ESTÉNKÉNT GYŐRI LAKATOS FLÓRIS MUZSIKÁL

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

Régi Buda-Kávéház Reggeli és uzsonnakávéja
II., FŐ-UTCA 79 SZÁM. minden igényt kielégit

Az épülő Buda

Kiirják a tervpályázatot az óbudai híd hídfőjének rendezésére

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az óbudai híd óbudai hídfőjének mikénti megoldására nyilvános pályázatot hirdet. A tervpályázatot már teljesen előkészítették és azt a jövő héten fogják meghirdetni.

A pályázat elbírálására a tanács megalkotta a zsüritt, amelyben a Tanács tagjain kivül a kereskés közl. ügyi minisztérium, a székesfőv., a Magyar Mérnök és Építészegyl., az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács, továbbá a Mérnökök Nemzeti Szövetségének kiküldöttei fognak részt venni. Hozzájárult a tanács egy olyan ut megépítéséhez, amely a Kőérbereki utat a balatoni uttal köti össze s azt a célt szolgálja, hogy az uj repülőtér a székesfővárostól ne csak a Kőérbereki uton, hanem a balatoni uton át is meg legyen közelithető.

Ugyanezen az ülésen a tanács figyelemmel arra, hogy az óbudai Goldberger-gyár kitelepitése leküzdhetetlen pénzügyi és közgazdasági nehézségekbe ütközik, elhatározta, hogy a gyártelep területét olykép szabályozza és rendezi, hogy a gyártelep Óbuda fejlődését ne akadályozza és az általános szabályozási tervbe beleilleszkedjék. Ezért oly szabályozásmódositást állapitott meg a tanács, amely szerint a gyártelep széles uccákkal lesz majd körülhatárolva és oly kötelező homlokzatot irt elő, amely városépités szempontjából is megfelelő lesz.

—o*o—

A polgármesteri hivatal III. ügyosztálya az elmult héten a következő uj épitési engedélyeket adta ki:

I. Fodor u. 24. négyemeletes lakóházra Korai Dezső és Zsuzsannának V. Bálvány u. 2. (tervező: Rosenberg József és Körner József VI. Jókai u. 4)

II. Borgó u. 6/a egyemeletes bérházra Schwarcz Szidónia és Jánosnak IV. Kristóf tér 6. (tervező: Kudelka és Simó I. Attila u. 55.)

II Endrődi Sándor u. 46/b. egyemeletes házra özv. Bandy Rudolfnénak I. Endresz György tér 4/c. (tervező Braun Károly VII. Dohány u. 48.)

III. Névtelen u. 23.628/2. családiházra Flarovitz Józsefnek VI. Váci ut 28. (tervező Frantz Jenő VII. Almássy tér 13.)

III. Bécsi ut 567. családi házra Uitz Rezsőnek u. o. (tervező: Bánszky Mihály IX. Kinizsi u. 25.)

XI. Király u. 11/a. családi házra Török Alajosnak XI. Királyhágó u. 2. (tervező Gertheim János Pesthidegkut.)

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VÁLI GÁBOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Ingatlanforgalom Budán

I. kerület:

Dr. Simonyi Simonné -s birtoktársairól Marton Pálnéra (Zuhatag ut 11453/1. hrsz.), 16.500 pengőért.

Dr. Császár Elemérné és birtoktársairól Gerendás Miksa és nejére (Csillagvölgyi ut 7.), 12.000 pengőért.

II. kerület:

Babicz Ignác és neje és biroktársairól Szőnyi János Gyula és nejére (Horváth u. 28.) 27.000 pengőért.

Ganz és Társa villamossági gép-, vagon és hajógyár rt.-ról Hubert Lipótra (Lövőház ucca 13153/2. hrsz.), 26.000 pengőért.

Floderer Vilmosnéról Libick Albert és nejére (Törökvész 12320/3. hrsz.), 12.250 pengőért.

Adorján Samuné és birtoktársáról Klein Jenőné és birtoktársaira (Ponty u. 4.), 27.000 pengőért.

Seenger Béla márvány- és kisipari rt.-ról Tellus Házépítő és Telekforgalmi rt.-ra (Országut 12335/38. hrsz.), 18.000 pengőért.

Dánn Hugóról Halmos János és nejére (Endrődi Sándor u. 12414/1. hrsz.), 23.000 pengőért.

Dánn Hugóról özv. Bondy Rudolfnéra (Endrődi Sándor u. 12414/3. hrsz.), 10.650 pengőért.

III. kerület:

Jonsen István és nejéről dr. Buziássy Károlynéra és birtoktársára (Kiscelli u. 63.), 25.700 pengőért.

Budapesti takarék- és vásárpénztár rt.-ról Gerlóczy Gedeonra (Kolosy tér 3.), 14.000 pengőért.

Bárány Mihályról 1/3 része Wolf Sámuelnéra (Pacsirtamező u. 32.), 30.000 pengőért.

Zwerenz József és nejéről Sprung József és nejére (Kiscelli ucca 15.) 23.000 pengőért.

Baron Adolfról 9/10 része Polatsek Ármin és nejére (Raktár u. 22.), 10.250 pengőért.

Özv. Róth Simonné és birtoktársairól dr. Fodor Hermannra (Lajos u. 161.), 16.000 pengőért.

XI. kerület:

Sándor Fülöpnéről Barokk Épitőszövetkezet és Empire Épitőszövetkezetre (Kelenföldi ut 3288/25. hrsz.), 12.000 pengőért.

Matyéka Vilmosról Riedl Károly és biroktársaira (Sasadi ut 2264/5. hrsz.), 10.270 pengőért.

Gutmann Sámuel és nejéről dr. Göndör Lajos és nejére (Muskotály u. 9.), 11.150 pengőért.

Hol vásároljunk a Déli-pályaudvarnál

MARCIS CUKRÁSZDA
I., Alkotás-utca 15. T.: 1-506-38.

Nóti Zoltán hentes és mészáros
I. Enyedi-u. 2. — Telefon: 1—560—19.

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász
hajfestő specialista
Főüzlet: I. ENYEDI-U. 5. Fiók; I. FERY O.-U. 24/d

DÉLIVASUT DROGÉRIA
I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45

a Böszörményi úton

Gandel sütő- és cukrászüzem
I. Böszörményi-ut 36/a
készitményei egész Budán kedveltek

A legolcsóbb festék, háztartási cikkek és illatszerek I., Böszörményi-út 17/b.

Vásároljunk Budán!

Felhivjuk nb. előfizetőink és olvasóink figyelmét az alanti régi budai cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél saját érdekükben is hivatkozzanak a Budai Naplóra. Különösen Buda uj lakóinak szolgál utmutatásul ez a rovatunk, amelyben megtalálhatják a lakásukhoz legközelebb eső üzleteket, ahol a legteljesebb bizalommal vásárolhatnak.

a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI HERMANN — GÉPFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP — I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ — JAKABNÁL — I., ROHAM-UTCA 2 — SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-27

RUHÁT, FELÖLTÖT — I., Krisztina-krt. 119. — csak MOLDVAINÁL csináltasson. Telefonhivó: 1-510-96.

JÁTÉK-OTTHON — I., KRISZTINA-KÖRUT 34. — Bőröndök, retikülök, háztartási cikkek, viaszosvásznak legolcsóbban.

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM — I., KRISZTINA-TÉR 3. — AUGUSZT-HÁZ

Nagy karácsonyi vásár a misszlósbolt rendezésében: Megnyilt december 9-én. Délelőtt 9—1-ig, délután 3—6-ig
I. Krisztina körut 127.
Karácsonyi ajándékok nagy válaaztékban. Munkanélkülieken is segitünk, ha a vásárt támogatjuk, játékok, iparművészeti tárgyak az ő munkájuk.

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek

PÁL, uri- és női divatáruház — I., Krisztina-tér 1.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ
fűzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ
átdolgozásokat vállal — I., KRISZTINA-KÖRUT 30 — Telefon: 1—549—21

TARTÓS HULLÁM — POCKNÉ
HAJFESTÉS — HÖLGYFODRÁSZ
DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — I. ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ!
Autógumi, hó és sárcipőjavitás
ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára
I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT

LÁTszerész ÉS FOTOSZAKÜZLET
ZIBRINYI I., KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK
ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA
ALBRECHT RÓBERT, I. ATTILA-U. 12.

ATTILA TAKARITÓ VÁLLALAT
ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST
I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 614-80.

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS CENGYEL
I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme
I., ATTILA-UTCA 21.

ISZTER ● SZŐRME ● ERNYŐ
I., KRISZTINA-KÖRUT 34. ◆ (Auguszt cukrászda mellett

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM
I., Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet, törtaranyat veszek.

30 éve fűszer, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk
I., ATTILA-U. 25. saját ház) Tel.: 1-608-33

a Zsigmond-utcában

Türk-nél fűszer, csemege, italáruk
-nél kozmetikai, háztartási cikkek
jól és olcsón kaphatók
III. Zsigmond-u. 21. Lukács fürdőnél. Tel. 1-511-33.

10 százalék engedmény előfizetőinknek
PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL
III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-466-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS — BODÁNSZKY ÁRUHÁZ
III., Zsigmond-utca 36. Lukácsfürdővel szemben
Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

STANZEL KENYÉR elismert — III. Zsigmond u. 45 ▲ Tel: 1-532-48

ETA-KÖTŐDE III. ZSIGMOND-U. 68.
Méret után finom kötöttáruk

RÁDIÓ CSILLÁR, KERÉKPÁR, VILLANY — Brüll József — III. Lajos-u. 4. Tel.: 1-541-32

az Olasz-fasor és környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamos cikkek üzlete
Főüzlet II. OLASZ FASOR 23. Fiók II., OLASZ FASOR 45

PARK-cukrászda — Tul.: MADARAS KÁROLY — II., Olasz Fasor 13—15
Ünnepekre, estélyekre megrendelések pontosan

a Margit-körúton

Gépleiró sokszorositó és fordítóiroda — Tomcsányi — II., Margit-krt. 69, — Telefon: 1—522—68.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztitó
II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

Szőrme, ernyő csak Vagácstól
II., MARGIT-KÖRUT 45. — II., FŐ-UTCA 11. SZAM.

Modern ülőbutorok, rekamiék, függönyök
Barta Gyula kárpitos és tervező-lakberendező
II. Tölgyfa-utca 26.

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ ÜZEM
HALÁSZ JÓZSEF
II., HORVÁTH-U. 38. (Margit-krt. sarok) Uj munkák és átdolgozások

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTÓSZAKÜZLETE KIZARÓLAG A régi helyen II., MARGIT-KÖRUT 6. Szeifferttel szemben.

Órák és ékszerek Lenkei Lajosnál II., Margit körut 18 — Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz.

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével
GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRUT 38|b.

Művészi fényképek
Keller János műtermében
II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54

Vásároljunk CIPŐT Budán MÁRKUSNÁL
II., MARGIT KRT 36. — Minden kivitelben a legnagyobb választék

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban
KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52.
Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" fűző, keztyü fogalom
II., Margit körut 13.. XI., Horthy M ut 18., IV. Muzeum körut 27. szám

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit
II Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán
(Átrium mozgó mellett)
II., Margit-körut 51. Telefon: 1 537-19

CÉGTÁBLAFESTŐ BAKONYI (Bodzsár)
II., BÁRÓ LIPTHAY-UCCA 12. TELEFON: 1—662—91

Ruzicska Pál kenyérgyára
II., Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-23.
INTÉZETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban
Németh K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérnél)

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet
Balaton István, II. Margit-körut 38|a
Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Kedvező fizetési feltételek
VIDA LÁSZLÓ angol uri szabó — II. Margit krt 56 — Tel: 1-548-42.

Festék, háztartási cikkek — FALK MÓR festéküzlet
II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

FURNÉR és FAKERESKEDÉS
SUGÁR LÁSZLÓ — II. MARGIT-KRT 56 (az udvarban) — Tel: 1-541-45.

a Vizivárosban

40 éves cég ZSOLDOS művésnök II., Fő-u. 38.
Készit: véseteket, zománctáblákat, bélyegzőket

VARGA SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ
II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás
WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő
II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-75.

TISZA TESTVÉREK könyv- és zeneműkereskedése, papir-, iró- és rajzszerek raktára, hivatalos kiadványok nagy raktára.
II., FŐ-U. 12. Tel.: 1—527—13.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST
FISCHER ANTAL SZAKCÉGTŐL!
II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes
férfi- és nőidivatcikkek
Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

BUDAI NAGYÁRUHÁZ — Leichtner M., II., Fő-u. 46. — Játék, bőrönd, edény, diszmű piperecikkek, bőráruk, fésük, linoleum

URI- ÉS PAPI SZABÓSÁG
BÁNKI BÉLA
II. FŐ-U. 83. T. 1-572-23, OTI és MABI hiv. szállitója

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán
NONN JULISKA — II., Szilágyi Dezső-tér 5 — TELEFON: 1—524—11.

Németh Miklós könyvkötő
ÉS DISZMŰVES
II., BATTHYÁNY-U. 3. TELEFON: 1-526-67.

Moskovitz Katalin utóda
BÉRES GÉZÁNÉ ◆ II., FŐ-UTCA 25.
Legrégibb művirág, disztoll és menyasszonyi kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész
II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

SÜT, FŐZ, FŰT „FLAMME BLEUE" III. Zsigmond-u. 1. (Pálffy-tér sarok.)
petrolgázkályha a legjobb

TOMAI LAJOS cukrászdája
II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4.
Sütőmüvei egész Budán közismertek

UNGVÁRI ANTAL főjegyző,
„Notarius" ford. diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája
II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

SÁMSONI CIPŐSZALON
URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZ
TEL.: 1-565—91. II. FŐ-U. 37.

a Szent Imre-városon

GELLÉRT DIVATHÁZ XI., Horthy Miklós ut 25
MEGNYILT

Szent Imre könyv- és papirkereskedés
négynyelvü kölcsönkönyvtár
XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

EGYETLEN Szanyi Ferenc cipőszaküzlet a Lágymányoson
XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfüméria Simplon mozi mellett
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—587—71.

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett
XI., HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órái, ékszerei és javitást
GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2—598—69

85 éve áll fenn Schillinger Anna gőzmüsó, kelmefestő és vegytisztitó
Budán csak XI. Horthy Mikiós ut 14.

EGYETLEN MODERN SZŰCS A LÁGYMÁNYOSON
Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38.
Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRÁC
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—81.

KRAMMER ADOLF FIA festő- mázoló és diszletfestő
XI., Lágymányosi-utca 4. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabás
XI., FEHÉRVÁRI-UT 104.
TELEFON: 2—684—33.
Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMÜVES
XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

Hauer-sütemények Budán
csak a XI. Horthy M. ut 26. alatti cukrászdában T.: 2-683-76.

Esőernyők nap- és kertiernyők
XI., VÁSÁRHELYI PÁL UCCA 11. TELEFON

Specialis NÉPMŰVÉSZETI kézimunkák
IPARMŰVÉSZETI CIKKEK, FEHÉRNEMŰKÉSZITÉS
Szt. Imre kézimunkaüzlet XI., Vásárhelyi Pál-ucca 12.
Tul.: vitéz Dr. TAKÁCS NÁNDORNÉ

KOHN ENDRE
Bőröndös és finom bőráru készitő
Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT
POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec.
XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-57.

Bacsa Lukács festék, illatszer és háztartási cikkek szaküzlete XI. Horthy Miklós-ut 41
FIÓK: XI. BERCSÉNYI-U. 8. TELEFON: 2 594-86

OLÁH JÓZSEF VASKERESKEDŐ
XI. Horthy Miklós-ut 49. Tel: 2-692-34

a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható!
Gyógycipőkben is nagy választék
I., KRISZTINA-KÖRUT 61. Postapalotával szemben

JAVITI! ALAKITI!
BÖRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY
I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Várban

CSERY GYULA szücsmester
Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója
Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.)
Alapitva 1884. Telefon: 1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR
I., TÁRNOK-UTCA 2.

a Márvány-u. és környékén

Nagy Sándor Könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő
I., MÁRVÁNY-UTCA 11.

JANKOVITS DROGÉRIA
Tel.: 1-536-76. — I. ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok

HEPKE TESTVÉREK Női ruha- és kalapszalonja
I., Márvány-u. 48. T.: 1-548-92.

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK
vitéz LABORCZY FERENC
fűszer és csemegeüzletében. I., MÁRVÁNY-U. 40. T.: 1-530-70

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*

Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

34. évfolyam Budapest, 1936. december 17 1241. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Windsor hercege – Budán

Az ujságokban egyre kisebb helyre szorulnak az angol trónváltozás körül felmerült események. Talán éppen most időszerű megmondani, hogy az a szeretet, amelyet Windsor hercege velszi herceg korában fővárosunk és nemzetünk iránt mutatott, ma semmivel sem kisebb érték számunkra, mint akkor volt, mikor ennek melegét az angol trón várományosa részéről élveztük és semmivel sem kevésbé meleg az a viszonzás, amelyben ezt részesítjük.

Szeretnénk, ha a herceg, amikor ujból visszatér, ne csak napokra jöjjön hozzánk, hanem szorosabban idefűzhetnénk őt Budához. Felvetjük a gondolatot: nem volna-e helyes, ha Budapest-székesfőváros az angol követség utján a Tabánban, melyet a világ legszebb helyének kívánunk kiépíteni, vagy a Margitszigeten, amely máris az, telket ajánlana fel Edvárd hercegnek?

Nemcsak azért, mert ha ezt elfogadná, beláthatatlan áldást jelentene Budapest idegenforgalmára, de elsősorban azért, mert tudjuk, hogy a volt angol király, akinek ereiben magyar vér is folyik, megszerette ezt a várost, éppenügy ennek népe őt és oly kevesen vannak, akik szeretnek bennünket, hogy minél szorsabb szálakkal kell idefűzni a kevesek egyik legkiválóbbikát.

Rothermere-utca

A jól teljesített kötelesség öntudatával közöljük, hogy a Budai Napló egyik felvetett gondolata hamarosan valósággá lett. Nemrégiben rámutattunk arra, hogy Rothermere lord iránt érzett minden magyar hálája elemi kötelességgé teszi, hogy utcát nevezzünk el nemzetünk e nagy barátjáról.

A fővárosi Közmunkák Tanácsa legutóbbi ülésén pótolta ezt a régi mulasztást. Akinek majd dolga akad a Rothermere-utcában, meleg szívvel és kegyeletes hálával fog feltekinteni az uj utcatáblára és minden alkalommal feléled az emlékezés: az, akinek nevéről az utcát elnevezték, volt az első, aki csonka határainkon kivül belezúgta a világ közömbös közvéleményébe igazságunkat.

Kívánjuk, hogy ennek az igazságnak a beteljesedését Rothermere lord is megérje, övezve hálánktól és felszabadulásunk örömétől.

38 magyar város

Mi, akik egy milliós világváros történelmi, kulturális és természeti értékekben legértékesebb részének fejlődéséért harcolunk, tudjuk talán a legigazabban megérteni azt a mérhetetlen munkát, észt, ideget és szivet követelő szünet nélküli harcot, amelyet a magyar vidéki városok polgármestereinek és vezetőinek kell folytatni városaik érdekében.

Harmicnyolc magyar város polgármestere ülésezik az ország első városának üléstermében. Harmincnyolc vidéki város sikeres és meddő harcai, próbálkozásai, reményei és csalódásai kerülnek megvitatásra. Nagy tervek és szerény eszközök egymást emésztő viaskodása között kell ennek a harmincnyolc férfiunak haladni a maguk elé tűzött célhoz, rögös, akadályok drótkerítésével elzárt utjukon.

Szivünk minden melegségével köszöntjük a harmincnyolc polgármestert és rajtuk keresztül harmincnyolc törekvő és dolgozó magyar város áldozatkész lakósait. Köszöntjük őket a közös sors és közös küzdelmek legmelegebb bajtársi érzésével és kérjük munkájukra Isten áldását.

Megalakult a III. kerületi városrendezési és Stadion-bizottság

Rendkivüli társadalmi megmozdulás Óbuda fejlesztése érdekében

Nagyjelentőségű, a III. kerület jövő fejlődésére messze kiható, döntő lépésre határozta el magát az Óbudai Stadion Bizottság, amikor egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy eddigi működési körét kibővíti és ennek megfelelően *címét is megváltoztatja.* Óbuda helyére a III. kerület lép a maga egységes nagy területével és a bizottság *a jövőben az egész kerület jogos érdekeiért száll síkra régi harcos kedvével,* lelkes munkájával és a jövőbe vetett hit törhetetlen bizodalmával.

A nevezetes és a III. kerület életében fordulatot jelentő gyülést december 7-ére hívta össze a Bizottság, hogy a ráháruló uj feladatok helyes megoldásának módozatait megbeszélje, a munkálatoknak megfelelően címét megváltoztassa és a szükségessé váló uj bizottságokat életre keltse. A gyülést *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, elnök nyitotta meg, melegen üdvözölve a nagy számban megjelent érdeklődőket és közölve azok nevét, akik kimentették magukat, közöttük *Szendy* Károly polgármestert és *Csilléry* Andrást, a keresztény párt elnökét. Utána

Martin Gyula ügyvezető igazgató számolt be a Bizottság eddigi tevékenységéről és a kiadott füzet propagandahatásáról. A füzetet, mely úgy belső tartalmával, mint külső alakjával, mindenütt nagy tetszéssel találkozott, *küldöttségileg juttatták el a pártok vezetőihez és a közélet több vezető egyéniségéhez. Biztató szavakat kaptak mindenfelől.*

Szendy polgármester az óbudai terv akadályául azt tartotta csupán, hogy a terület nem a városé,

mert akkor módjában lenne felajánlani. Mint áthidalást azt ajánlotta, hogy a *bizottság foglalkozzék a terület megszerzésének problémájával. A főváros bármikor hajlandó máshol fekvő ingatlanával elcserélni.* Beható eszmecsere következett, amelyben a polgármesteren kivül résztvettek a küldöttség tagjai, köztük *Andréka* Károly, *Botzenhardt* János, *Hüttl* Károly, *Vörösváry* Miklós, *Orova* Zsigmond törvényhatósági bizottsági tagok, *Toperczer* Ákosné országgyülési képviselő, *Fellner* Alfréd gyáros és még többen. Szerintük az lenne a legkönnyebb megoldás, *ha a székesfőváros eladná a Vizafogónál levő telekkomplexumát, mert a befolyó vételárból az óbudai terület ötödáron lenne megvásárolható.* A küldöttség azzal a megnyugtató érzéssel távozott, hogy *számithat a polgármester jóindulatára,* aki a józan megfontolások embere.

Felkereste a Bizottság *Kelemen* Kornélt, az OTT elnökét is, aki előtt *Botzenhardt* János és *Fellner* Pál országgyülési képviselő voltak a Bizottság szószólói. Örömmel vette tudomásul, hogy *Kelemen* Kornél már csak a sportszempontok szem előtt tartásával sem fog primitiv, vagy meg nem felelő megoldást választani, hanem nagy felkészültségével és Berlinben is bővült tapasztalatai alapján *olyan Stadion megalkotását fogja forszirozni, mely eddig elért sporteredményeinkhez méltó.*

A *Közmunkatanácsnál dr. Álgyai-Hubert* Pál fogadta a küldöttséget. Dr. *Kuncze* Lajos üdvözlő szavai után boldogan hallottuk, hogy

a Közmunkatanács az összes eddig szóbajöhető területek közül az aranyhegyi megoldást tartja a legmegfelelőbbnek.

Álgyay-Hubert Pál nagy tudása, modern felfogása, Budapest fejlődésére irányuló nagyszabású tervei lebilincselték a küldöttséget. Óbuda támogatói hatalmasan meggyarapodtak, az alelnök kivételes egyéniségének csatlakozásával.

A bizottság — jelentette be *Martin Gyula* — a lehetőségekhez alkalmazkodva a *látogatásokat folytatja.* A nagy tetszéssel fogadott elnöki beszámoló után *Pólya* Antal dr. adófelügyelő, társelnök terjesztette elő azt az *inditványát,* hogy mivel a Stadion-kérdés megoldásának előfeltétele Óbuda rendezésének a megoldása és a híd elkészítése, alakuljon át a bizottság hatáskörének kibővítésével *III. kerületi városrendezési és Stadion Bizottsággá.*

Ez az uj bizottság alkosson *kilenc alosztályt,* külön elnökökkel és előadókkal, külön bizottsági létszámmal, *mert a megoldandó problémák tömege és terjedelme oly nagy, hogy egy kézben és egy bizottságban a munkatorlódás veszélyeztetné és csökkentené a hatást.*

Az indítványhoz nagy alapossággal és hozzáértéssel, a kerület szeretetétől áthatottan szóltak hozzá: *Hüttl Károly dr., Csáktornyai Lajos dr., Frankendorfer Alfréd, Gaupp József, Philipp Kálmán, Nádas Béla dr., Szondy László, Friedländer Jenő, Schäffer István dr., vitéz Kovács Aladár, Gellért Ernő és Schäffer József. Valamennyien a cím és hatáskör kibővítése, továbbá a bizottságok felállitása mellett foglaltak állást* és a munka eredményét az albizottságok előkészítő tevékenységétől várják.

Ezután *egyhangúlag* járultak hozzá, hogy a bizottság uj neve *III. ker. városrendezési és Stadion Bizottság legyen, amelynek élén továbbra is a régi vezetőség marad:* fővédnök vitéz dr. *József Ferenc* királyi herceg, védnökök: *Bárczy* István dr., *Benárd* Ágoston dr., *Csilléry* András dr. és *Nagy* Emil nyugalmazott miniszterek, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, báró *Lukachich* Béla ny. altábornagy, *Preszly* Elemér főispán, *Sipőcz* Jenő dr. polgármester, *Senn* Ottó MÁV. elnökigazgató és *Zsitvay* Tibor ny. igazságügyminiszter. *Elnökök: Andréka* Károly és *Botzenhardt* János, ügyvezető elnök *Martin* Gyula.

Azután megalakították a kilenc bizottságot.

A propaganda bizottságba, amelynek főfeladata az 1937. január közepe táján rendezendő *nagygyülés* előkészítése, *Hüttl. Károly dr., Pólya Antal dr., Vörösváry Miklós dr., v. Komárnoky Gyula, Kaszás József dr., v. Móra Mihály, Zboray Sándor dr., Kőszegi Imre, Schäffer István dr., Noe Lajos, Gaupp József, Proóz György és Krén György* kerültek.

A közlekedési bizottság elnökei: Bogyós József dr., *Kuncze* Lajos dr., *Senn* Ottó dr., előadója *Frankendorfer* Alfréd.

A sportbizottság elnökei: Petrovácz Lajos dr., *Kuncze* Géza és *Hüttl* Károly dr. Előadók: *Olgyay* István és *Gellért* Ernő.

A telekkönyvi bizottság elnökei: báró *Lukachich* Béla, *Zboray* Sándor dr. és *Bihary* Jenő dr. Tagjai: *Kemény Lajos, Schäffer István dr., Lugmayer József dr., Ringer Lajos dr., Friedländer Jenő, Traisch Frigyes és Angermann József.* Előadók: telekügyekre: *Zboray* Sándor dr., házadómentességi ügyekre: *Friedländer* Jenő.

Az egészségügyi bizottság elnöke: Kliburszky János dr., előadó: *Szondy* László dr. Tagjaiul meghívják a kerületi orvosokat.

A sajtóbizottság elnöke Kézdy-Kovács László dr. társelnökök: *Csáktornyay* Lajos dr., *Czuli* Nándor, *Halász* Árpád dr., *Gaupp* József. Tagjai a budai lapok szerkesztői, munkatársai és a Budán lakó ujságírók.

A híd és városrendezési bizottság elnöke: *Szigeth* Gábor. A bizottság magában foglalja a III. kerületi hivatalok vezetőit, törvényhatósági bizottsági és kerületi választmányi tagjait.

A kiállitási bizottság elnökei: *Sándor* Mátyás dr. és *Szörényi Rezső.* Előadók: *Kovács* Gyula tanár és *Schäffer* József mérnök.

A muzeális és templomépitő bizottság elnökei: *Kuncze* Lajos dr. és *Nagy* Lajos egyetemi tanár.

Ez a keret még kibővül, mert az összes kerületbeli egyházak, pártkörök, kaszinók, kultur-, dal-, sport- és temetkezési egyesületek, helyi érdekképviseletek, gazdálkodó, kereskedő, iparos és munkás alakulatok mind felhivást kapnak arra, *hogy a bizottságok működésében tevékenyen részt vegyenek egy-két tagjuk delegálása, vagy elnökségük utján,* hogy az így kiegészült albizottságok tényleg eredményes munkát végezhessenek, az érdeklődést a III. kerület lakosságára kiterjesszék és az egész kerület, nagy tömegei révén is, résztvegyen ebben a közérdekü, hatalmas megmozdulásban.

A gyülés abban az emelkedett hangulatban oszlott szét, hogy *ilyen nagyarányú megmozdulással megvan a remény arra, hogy az elhanyagolt III. kerület megtalálja a helyét a nap alatt.*

Megszünteti a városi ingatlantulajdonosok jogbiztonságát a városrendezési és épitésügyi törvényjavaslat

A legnagyobb csendben történt meg a képviselőházba való benyujtása ennek a törvényjavaslatnak, amely minden jószándék és jóakarat mellett is, egyes részeiben — ha azok törvénnyé válnak — kiszámithatatlan veszedelmet rejtenek magukban a városi ingatlantulajdonosokra.

Kétségtelen, hogy sok jóakarat és jószándék vezeti az illetékeseket, amikor a részben még rendezetlen városrendezési és épitésügyi kérdéseket egységes kodexbe kivánják foglalni. Ezt a törekvést csak örömmel üdvözölhetjük. A törvényjavaslatot a képviselőház illetékes bizottsági már le is tárgyalták, sőt már megkezdődött a plénum előtti tárgyalása is s hogy az még nem fejeződhetett be, annak a közbejött karácsonyi szünet az oka.

Nem volt még törvényjavaslat, amely a magántulajdon tekintetében ilyen nagyjelentőségű lenne, mint ez és mégis megtörtént, az a rendkivüli eset, hogy *az érdekelteket a javaslat készitésénél meg sem kérdezték.* Cikkünknek az a célja, hogy felhivjuk az illetékes érdekképviseletek figyelmét a törvényjavaslat azon sérelmes pontjaira, amelyek, ha törvénnyé válnak,

megszünik a városi ingatlantulajdonosok jogbiztonsága, az ingatlanvagyon állandó értékként való tekintése,

mert az a mindenkori kormányhatalmak és hatóságok önkényének lenne kiszolgáltatva a benyujtott törvényjavaslatnak ebben a formában való jóváhagyása esetén.

A törvényjavaslat első fejezete helyesen kötelezi a városokat, hogy záros határidőn belül állapitsák meg városfejlesztési és városrendezési tervüket. Nagyon fontos mindezeknek a kérdéseknek előzetes és határozott megállapitása, mert igy minden városi ingatlantulajdonos előre tudhatja, mit tegyen városi ingatlanával kapcsolatban. Helyes az is, hogy ennek megállapitását a javaslat az egyes városok önkormányzati jogkörébe utalja. Minden város maga tudhatja legjobban, mire van és mire nincs szüksége, illetőleg milyen teher viselése lehetetlen reá nézve. Azonban a javaslat 3. §-ának b.) ponja kimondja, hogy *a belügyminiszter az iparügyi miniszterrel egyetértően közérdekből a várost a rendezési terv megváltoztatására kötelezheti,* sőt az f.) pont értelmében a városias kialakitásra szánt területet, továbbá a rendezési tervet vagy annak egyrészét, ugyszintén a rendezés megváltoztatásának tervét bármely városban megállapithatja: a terv elkészitését Budapest székesfőváros környékén, bármely városban, a Fővárosi Közmunkák Tanácsára bizhatja s a várost arra kötelezheti, hogy a munkák költségét egészben vagy részben viselje.

A javaslatnak ez a rendelkezése mélyen belenyul az egyes városok önkormányzati jogába, de nagy veszedelmeket rejt magában a városi ingatlantulajdonosokra is, mert hiszen az előre elkészitett városfejlesztési és városrendezési tervben nem bizhatnak, mert azt a mindenkori kormány bármikor közérdekre való hivatkozással felboritha tja.

Már most megtörténhetik, hogy ugyanaz a miniszter, aki jóváhagyta az eléje terjesztett városrendezési terveket, avagy ha nem ugyanaz a miniszter, esetleg a következő, a közérdekre való hivatkozással azokat hatályon kivül helyezheti. *Hol itt a jog és vagyonbiztonság?*

Igaz ugyan, hogy csak *közérdekből* teheti ezt meg a kormány. De ki dönti el, *hogy mi a közérdek és mi nem az?*

(Folytatjuk.)

F. B.

Mi ujság a városházán?

A főváros magasépítési szakbizottsága szerdán tárgyalta a XII. és XIII. ker. elöljáróságok székházára készült terveket. A XII. kerületi elöljáróság székháza a Böszörményi ut és a Ferry Oszkár utca sarkán fog felépülni. Henny Ferenc és Zombory József készítették el az épület terveit.

A Segitő Alap a Károly-krt. és a Madách Imre ut torkolatában építi meg székházát. 600.000 pengőt irányoztak elő a hatemeletes székház megépítésére.

A főváros nagyobb arányokban indítja meg a téli inségakciót. Egyelőre 20.000 ember kap heti 3 kg. ingyen kenyeret, a karácsonyi ünnepektől január 1-ig 12.000-rel emelik a kiosztásra szánt tejadagot, vagyis minden inséges egy liter tejet kap naponta, ezenkivül 50 kg. szenet osztanak ki az inségeseknek a Horthy Miklósné segélyakció támogatásával. 50.000 ebédet főznek naponta és megnyilnak a melegedőszobák is.

A szentmargitszigeti Palatinus strandfürdő átépítési munkáira nyilvános versenytárgyalást hirdettek. A versenytárgyalás lejárati határidejét december 30-ában állapitották meg. Az ajánlatokat a feltételekben körülirt formában a Szentmargitsziget Gyógyfürdő rt. igazgatóságánál kell beadni.

Szendy polgármester havi jelentésében megállapítja, hogy az üzemek és fürdők bevétele emelkedett. A husdrágasággal szemben hizlalási hiteleket nyujt a főváros, remélve, hogy ilyen módon megállithatja a sertéshus árának drágulását. Az elmult hónapban közel hétmillió pengő értékű közmunkát adtak ki. Budapest adóbevétele a tavalyival szemben emelkedett.

A Báthory István Emlékbizottság jubiláris emlékestje. Kegyeletes emlékezéssel ülte meg a nagy magyar-lengyel király halálának 350. évfordulóját az emlékezetének megörökítésére és ápolására alakult *Báthory István Emlékbizottság* dec. 12-én a Belvárosi Polgári Kör disztermében. *Lukács* György dr. v. b. t. t., nyug miniszter, az Emlékbizottság elnöke méltatta a nap külpolitikailag nagyjelentőségét és serlegét a Kormányzóra köszöntötte. *Dr. Benárd* Ágoston ny. népjóléti miniszter, Veszprém o. gy. képviselője Báthoryt, az államférfiut és uralkodót dicsőitette mélyenszántó emlékbeszéd keretében, *Palóczy Edgár* történetiró, a *Magyar Miczkiewicz Társaság* főtitkára *Buda* évszázados kapcsolatait ismertette a Báthoryak nemzetségével, amelynek büszke palotái a magyar renaissance nagy napjaiban ott pompáztak Budavárban, egyik nagy fia *Báthory László* pedig a XV. század első felében lemondva minden földi fényről mint pálos szerzetes 20 éven át remetéskedett a *Hárs hegynek, amelyet* 1847-ben neveztek el *Báthory hegynek,* róla elnevezett és emlékezetének emléktáblával jelzett barlangban, ahol is megalkotta a Szentirásnak egyik *első* mesteri *magyar* forditását. Már e kapcsolatok miatt is Palóczi a nagy magyar lengyel király szobrának *Budán való elhelyezéséért* szállt sikra.

400 uj szállodai szoba várja a jövő évi idegenforgalmat

Tormay államtitkár, mint az Országos Idegenforgalmi Hivatal szervezője és elnöke megnyugtató választ adott arra a kérdésre, hogy *válságosnak jelzett uj helyzetben mi lesz a magyar idegenforgalommal?* Svájc, Olaszország és más országok devalvációjával és olcsóbbodásával kapcsolatban nem fenyeget-e bennünket nagy veszteség az idegenforgalom terén?

Alaposan kifejtette a lehetőségeket és arra a következtetésre jutott, hogy *ne legyünk pesszimisták.* Bizonyságul kifejtette azokat az elgondolásokat, amelyek az idegenforgalmi szervek jóvoltából biztosítják jövőnket.

Az aláértékelések kipattanása után a *kormány azonnal foglalkozni kezdett a tennivalókkal. Bornemisza* miniszter energikusan támogatta az idegenforgalom költségvetését is. Megerősítették az Európa minden nagyobb városában működő magyar képviseleteket.

Azonkívül egészen uj területekre is kiterjesztik az akciókat, így például *Egyptomra,* ahol már idén különösen erős érdeklődés mutatkozott hazánk iránt, úgy, hogy nagyon felszökött az ideérkezettek száma. A *Budai Napló* erről már hosszabb cikkben számolt be. Intezív munka folyik hasonló irányban nemcsak Kairó, hanem *Brüsszel* magyar irodáiban is. Átnyúlnak olyan területekre, ahol propagandánk eddig kevéssé érvényesült, mint Délamerikába, Buenos Ayresbe, sőt Holland-Indiába, Batáviába is.

A magyar képviseletek jelentései, különösen az angol-szász területekről, kedvezőek; prosperitás állapítható meg Amerikában is.

Mindezek kiegyenlítik a devalváció nyomán mutatkozó versenyt.

Itt volt legutóbb angliaii irodánk vezetője, *Czenner* Jenő dr., aki bizonyítékokkal támogatva utalt a kedvező jelenségekre. Többi közt egyik világcég saját üzleti érdekében is fokozza az ideirányuló forgalmat, amit meggyőzően okolt meg. *Angliában fokozódik Budapest iránt az érdeklődés és 1937-re legalább kétszerannyi utas várható onnan, mint amennyi idén volt itt.*

De ujfajta nagyszabásu feladatokat kívánnak teljesíteni idehaza is.

Ennek a szüksége széleskörű területen mutatkozik. Utalt *Tormay* mindenekelőtt a szállodakérdésre. Bizonyos, hogy az idegenforgalomnak legfontosabb szövetségesei a szállodák, amelyek viszont fejlesztést kívánnak. Az OTI- és a MABI-féle kölcsönök ügye már a legjobb uton van. Budapesten voltak ugyanis olyan napok, amikor az *idegeneket nem tudták elhelyezni.*

Most 200 jó uj szállodai szoba létesítése már biztositva van. Szívós munka folyik a szállók tisztaságának, általában modernizálásának érdekében.

A kormány a renoválások dolgában tárgyal a székesfővárossal is, hogy a *középszállók* is méltó állapotba kerüljenek és igy *400 kielégítő szoba, sőt 50 uj fürdőszoba is várható.*

A budai fürdők látogatói és általában Budapest külföldi vendégei megérdemlik, hogy a reformok sürgősen megvalósuljanak.

„Budafüred” és az 1938 évi eucharisztikus ünnepségek

Irta: Nemes J. György

A *Budai Napló*-ban közel két esztendeje cikkem jelent meg *„Világünnep 1938-ban. Szent István halálának 900 éves évfordulója”* címen. Felhívtam a figyelmet a közeledő dátumra, mely alkalmas lesz arra, hogy a keresztény világnak ezeréves kultúránkról, jelen fejlődésünkről is számot adjunk.

E nevezetes dátumra idegenforgalmi és balneológiai szempontból is készen kell állnunk: Budapest, jobban mondva *Buda-Fürdőváros* jellegének ki kell épülnie. Nyugat és Kelet népei Budapesten, annak idegenforgalmi vonzereje, gyönyörű fekvése, hegyei, hídjai, kulturépítményei mellett a legfőbb istenáldotta vonzerőt: a thermák metropolisát is meg kell, hogy találják, minden hiánytalanságában, modern komfortjával, kollonádjaival, parkjaival, Kurhausával, rheumakórházával együtt — írtam a cikkben jónéhány évvel ezelőtt, amikor még csak remélni lehetett, hogy az első apostoli király dicső emlékezetének évfordulója egyuttal a nagy katholikus seregszemle felmérhetetlen jelentőségű ünnepsorozata is lesz Budapesten.

Százezres tömegek ideözönlését jelenti ez a készülő esemény. Kérdem: elképzelhető-e hatalmasabb propaganda gyógyértékeink megismertetésére? Ha csak nyomtatványok, plakátok és levelezések megtakarítását tekintenők, akkor is nyugodtan többszázezer pengőre becsülhetnők azt a propaganda értéket, melyet a százszernyi itt megforduló idegen jelent fürdőinkre. Olyan nemzetgazdasági jelentősége van a kongresszusnak, amelyet figyelmen kivül senki sem hagyhat, amit kereskedelmi érzék el nem hanyagolhat, amit égbekiáltó bűn ki nem aknázni.

Nagyon megbosszulná magát minden negativum, így, ha pl. a Fürdővárosba csábított igényes közönség garniszállók bosszúságával hagyná el a fővárost, ha a beharangozott kurázás helyett kádhoz sem juthatna a Rudasfürdőben, ha a Tabáni kertben a romokon kivül zöld pázsitban merülne ki a fürdőcentrum léte, ha még a Gellért-rakparti sétányon sem láthat mást, mint teherforgalmat.

Csaknem két teljes év van még hátra. *Kevesebbet kellene ankétozni és többet építeni, villamost lehelyezni, ivócsarnokot, gyógyszállót, dependance-ot emelni.* Hiszen világattrakció, kulturkiállítás, nemzetközi vásár, világfürdőszezon készül itt: teremteni, alkotni kell! Szégyent nem szabad vallanunk.

Vajjon Mussolini nem tudott-e pénzt teremteni, mocsarakat szárítani, frontharcos városokat teremteni semmiből egyetlen év alatt? Vajjon a tőke nem merne itt rejtekhelyéből előbujni, ahol igazán kifizetné magát befektetés? És a háboruban nem lehetett-e ágyhelyeket teremteni, gyárakból hadikórházakat létesíteni, felszereléseket berendezni napok alatt? Az illetékeseket szivből kérem, cselekedjenek sürgősen. *Meg kell teremtenünk már 1938-ra „Budafüred”-et.* Ne vegyék rossznéven, hogy uj szóval is jövök, de *Budafüred — Budabath — Budabad* régtől kedves elnevezésünk. itt született e lap hasábjain. A *Tabán* szó elavult. Törökül hegyalját jelent, de épp oly kevés hagyomány fűződik hozzá, akár a *Rudas* szóhoz. Ha a Kelenföld *Szent Imre-várossá* tudott válni, miért ne nevezhetnők a Gellért körüli uj városrészt Budafürednek, vagy esetleg az egész déli fürdőkerülethez: *Szent Imre fürdővárosnak* s igy jelölnők meg az uj pályaudvart is? Az innen távozó külföldi tömegeknek azzal a benyomással kell távozniok hogy itt igazi fürdővárost láttak.

Ha mindezt nem kapják meg az ideözönlő tömegek, évtizedekre diszkreditáltuk magunkat. Ellenségeink gúnyjának leszünk kitéve, hogy olyat reklámoztunk és olyat állítottunk, ami nincs, nem vagyunk fürdőváros. *Hatvan-nyolcvan millió literny gyógyvizünk világ szégyenére kihasználatlanul folyik a Dunába — ahol a halak gyógyitják vele rheumájukat és gyomorsavukat! !*

Álljon össze állam, főváros, a bankok, érdekeltek, teremtsen gyógyszállókat, hiszen lesz rá publikum 1938-ban. Készüljenek a szállósok, építészek, orvosok, a Beszkárt, a Hév, a frontharcosok és a munkanélküliek és minden magyarok seregei. Mint, ahogy a franciák készülnek a jövő évi világkiállításra. Épület és szállás kell az idegennek, mert különben visszafordul. *Építsék meg a lágymányosi állandó Vásárt. Lehetetlen, hogy ne lehetne kész 1938-ra Budafüred* néhány szállodája és gyógypalotája, akár a Fischer-Bánlaky elgondolásban is!

1938. önmagától adódó propagandájának elmulasztása nemcsak pozitiv veszteség lenne, de szörnyű ellenreklám **is.**

A sorscsapások sokszor sujtották két évezredes életében Budát. Igy a török megszállás alatt 1571-ben is nagy tüz pusztitota el Buda nagy részét s még *Musztafa* budai basa palotáinak nagyrésze is elhamvadt. *Musztafa,* a nagy építő egykettőre ujáépítette Budát, de hét év mulva 1578. év pünkösdjén soha nem tapasztalt orkán és földrengés tette tönkre ujra a várost. A villám becsapott a puskaporos toronyba s a nyomán keletkező óriási robbanás s a szertehulló kövek zápora mindent elpusztított, még a szöllőhegyeket is. A pompás hajóhid három helyen elmerült, Buda és Pest nagyrésze leégett és ötezer ember is elpusztult. *Murád* szultán Buda pusztulásáért fojtatta meg Szokoli Musztafát, a legnagyobb budai basát, aki ellen irigyei már nagyon régen áskálódtak s akivel a magyar-török békesség egyik nagy szószólója veszett el dicstelenül.

Az aquincumi orgona

Nagy Lajos dr. egyetemi magántanár, a Fővárosi Régészeti és Ásatási Intézet igazgatója m. hó 26-án a III. ker. Egyesült Polgári Társaskörben vetitettképes előadást tartott az azóta már világhirre szert tett aquincumi viziorgonáról, amely 1931-ben történt megtalálása óta mind nagyobb mértékben foglalkoztatja a nemzetközi régészet tudós köreit. Tette ezt ama közönség előtt, amelynek szükebb hazájában volt kb. 1700 év előtt felállitva ez az orgona s amely most a rekonstruált hangszer megszólaltatása alkalmával visszaképzelte magát abba a régmult történelmi korba, midőn a mai Óbuda területén még sisakos, pajzsos római legionáriusok katonás lépései alatt döngött a talaj. A kiváló előadó szakavatott leirásában azonban életre kelt e barbár kor liraibb oldala is s a választékos közönség ámulva követhette a neves tudós szavai nyomán nemcsak azt az óriási utat, amelyet az orgonaépités e kezdeti stádiumától a mai hangversenytermek, katedrálisok „hangszerkirályáig” megtett, hanem annak fontosságát is, amit ez a korszakos lelet nemcsak a régészeti tudomány, hanem az egyetemes zenetörténet számára is jelent.

Az előadó egyetemes nagy tudásának tárházából előbb Aquincum fejlődésének fénykorát, a Kr. u. III. századot állitotta élénk szinekkel a hallgatóság lelki szemei elé. A nagy markomann háboru befejezése után uj tisztulási folyamat állott mintegy be, amelynek célja a birodalom megszilárditása s az elszenvedett sebek gyógyitásával a fontos pannoniai provinciának s fővárosának a római civilizáció egyetemességébe való visszahelyezése volt. Az a császár, aki mint pannoniai hadvezér a filozófus Marcus Aurelius császár könnyelmü fiának, *Commodusnak* gyászos vége után, *Septimus Severus* néven öltötte magára a bíbort, hű alattvalói iránti háláját úgy rótta le, hogy colonia rangra emelve az eddigi provinciát, magasabb kulturális fejlődést biztositott ezzel a fontos fővárosnak, Aquincumnak is. A virágzás e korából való az 1881-ben, a Filatorigáton talált sarcophag, amelynek feliratát a zenetörténet egyik legrégibb emlékeként gyakran idézik s amely arról szól, hogy „Titus Aelius Justus, a II. segédlégió viziorgonistája (hydraularius) s mint ilyen, dupla zsoldosa, állitotta ezt a síremléket jámbor, kedves feleségének, Aelia Sabinának, aki a művészetekben tanult lévén, egyedül multa felül férjét. Hangja kedves volt, ujjaival pengette a húrokat, de hirtelen elragadtatván, mostmár hallgat. Mindössze csak 25 évet élt, de emléke örökre fennmarad az aquincumi lakosság emlékezetében, mert gyakran és kedvesen orgonahangversenyeket adott. Bárki is olvassa e sorokat, legyen boldog, őrizzék az istenek s jámbor hangon énekelje: *Aelia Sabina,* Isten veled.“

Ez a felirat azért igen jelentős, mert nemcsak hazánk, hanem az egész volt római birodalom területén az egyedüli, amely nyilvánosan szereplő ókori művésznőről szól, az elsőről, aki az akkori főváros bennszülött kelta és bevándorolt itáliai lakosságával megismertette az antik világ legjelentősebb gépi hangszerét, a hydraulist, azaz viziorgonát!

A sors különös kedvezéséből azonban Óbuda tiszteletreméltó ősi kulturájából előkerült még valami, ami a fenti feliratnak csodálatos kiegészitést adott: megkerült maga az orgona is, amelyet alighanem még Aelia Sabina rég elporladt ujjai illethettek, mert a hangszeren talált felirat kora megegyezik az ókori művésznő sirkövének idejével Ugyanis az aquincumi muzeum déli oldalán, az ujonnan épült óbudai transzformátor helyén napfényre került a volt polgárváros tüzoltóságának székháza (Collegium centonariorum.) Ezt valamilyen hirtelen tüzvész pusztithatta el (amelyet a saját tüzoltósága sem tudott eloltani!) a padlózat elégett és leomlott az alatta levő pincébe, minden berendezésével együtt. Ehhez tartozott az a viziorgona is, amelyet azután a pince törmelékeivel együtt hoztak napvilágra. Az már nem állapitható meg, hogy akkoriban megfeledkeztek-e a pinceromok kitakaritásáról a tüzvész elfojtása után, vagy pedig készakarva nem akarták használni többé, s igy maradt az orgona, sok más szép egykoru tárgygyal együtt még a római korban a föld alatt, akárcsak *Pompei és Herculanum* lakásberendezései, amelyeket a Vezuv lávája temetett el. Ez az ókori szerencsétlen esemény mentette át napjainkig a világ legrégibb orgonáját! A transzformátorépület alapjainak leásásakor az altalajig kellett lemenni s igy kerültek napvilágra az összes ott felhalmozott dolgok.

Nagy Lajos dr. szinesen ecsetelte előadásának e részénél, miként hatolt le az alkonyodó estében gyertyafénynél az ujonnan feltárt pince üszkös törmelékei közé, sietve, nehogy a hivatalos munkálatokat a tudományos kutatás akadályozza (Vajjon melyik bizonyult fontosabbnak? A szerk.) s hogyan kellett összeszedegetni az orgona eloxydált bronzmaradványait, — mert persze fa- és bőr alkatrészei elégtek — miközben a föld rá is omlott s néhány sipalkatrész vége el is törött. Előkerült azonban teljes épségben a lelet egyik legérdekesebb része, egy feliratos bronztábla, amelyet a helyszinen letisztitva olvasott el s amely arról szólt, hogy *„Gaius Julius Viatorinus,* az aquincumi colonia városi tanácstagja, volt rendőrfőnök s a jelenlegi tüzoltóság parancsnoka (a tüzoltóság a takácsok és ácsok céhéből állott, mert e mesteremberek fékezték meg nedves posztók, illetőleg szekercék segitségével a tüzeket) ajándékozta saját költségén ezt az orgonát a nevezett testületnek Modestus és Probus consulok idejében.“ (azaz Kr. u. 228-ban.) Ez 1700 év előtti ősorgona romjai bizony elfértek egy kisebb ládában és bizony nem sok hasonlóságot lehet találni közte s pl. a Zeneakadémia orgonakolosszusa között. De Aelia Sabina rózsaszinü ujjai alatt mégis szivhezszólóan hangozhatott.

Mégis elég nagy fejlődésen ment keresztül a hydraulis addig is, míg az alexandriai Ktesibios által Kr. e. 33 körül történt feltalálása óta az aquincumi alakjához eljutott s érdekes, hogy a feljegyzések szerint ez a görög mechanikus is a feleségét, Thaist (közismert hetéra név) tanitotta meg játszani az uj hangszerén, aki hasonlóképpen felszabaditott rabszolganője lehetett, akárcsak Aelius mesternek 250 év multán az ő muzsikális tehetségü Aeliája. S ha már ennél az évszámnál tartunk, itt még egy érdekes összevetést tehetünk. Éppen ezidőtájt, a Kr. u. III. század első felében halt keresztény hitéért vértanuhalált *Cecilia,* akit az Egyház a zene védszentjeként tisztel, s akit a legtöbb középkori s ujabb festő embermagasságu nagy orgona előtt játszva ábrázol. Már pedig, ha a képzőművészetek korhű ábrázolásban akarják bemutatni Szt. Ceciliát, akkor csakis az óbudai orgonához hasonló kis, ölben is tartható orgona játszása közben tehetnék meg, mert minden más beállitás bizony anakronizmusnál nem lesz egyéb.

Tekintettel arra, hogy ez ókori orgona fémalkatrészei, sőt farészeinek elszenesedett maradványai is előkerültek a gondos gyüjtés folyamán, a mai kor tökéletes technikai és kémiai eljárásainak segitségével pontosan el lehetett késziteni nemcsak az orgona szerkezetének terveit, de anyagának mibenlétét is, ugyhogy ezek alapján a világhirü pécsi Angster József és Társa cég ugyanazon faanyagból és ugyanazon bronzanyagból elkészithette az aquincumi orgona rekonstrukcióját is két példányban, amelyeknek tehát ugyanugy kell szólniok is mint az eredetinek. Az egyik példányt *Szendy* polgármester május hóban tett római látogatása alkalmával vitte magával a Duce által alapitott Musico dell'Impero számára ajándékképen s az ott oly feltünést keltett, hogy az 1938-ban rendezendő Augustus császár-kiállítás antik zenetörténeti termének középpontjában fog felállittatni, mint az e korból egyedül fenmaradt legnagyobb hangszer.

De magára vonta a mi óbudai orgonánk már előbb is a világ legelőkelőbb régészeinek figyelmét. Mint az összes nemzetközi nagy lapok hirül is adták, ugyancsak a nyáron, amikor a Magyar Akadémia művészeti kiállitásának Szendy polgármester, mint a főváros ajándékát, az aquincumi ásatások egyes gipszmásolatait bocsátotta rendelkezésre, az olasz király a megnyitás alkalmával csupán az orgona magtekintésére közel fél órát szentelt. Őfelsége tudvalevően a világ első éremgyüjtője (numizmatája), aki igen megörült, midőn végre autentikus rekonstruált alakban is láthatta azt a római orgonát, amelyet eddig csak — egyébként szintén ritkaságszámba menő — ugynevezett contorneát érmein (ókori hangverseny-plakettek) láthatott. De nemcsak szemlélte a király az orgonát, hanem meg is hallgatta, mert a rendezőség ügyes ötlete lehetővé tette, hogy rajta művészi interpretálásban felhangozzanak H. Radanius antik szerző gregoriánstilü dallamai... Ez már felhasználja az orgonán játszható kromatikus skálát is s igy legjobban felelt meg, átmenet gyanánt az antik zenekultura s az ókeresztény énekművészet között.

Talán ezzel a magas érdeklődéssel hozható összefüggésbe, hogy a Magyarországon akkreditált idegen követségek is annyira élénk figyelmet fordítanak az unicumra. Mert nemcsak a svéd trónörökös, aki tudvalevően maga is kiváló régész, kérte el Krucsay főkonzul utján az orgona fényképeit és leirását, hanem a budapesti angol követ is felkérte dr. *Nagy* Lajos professzort, hogy az orgona Budapesten maradt rekonstruált példányát ugyancsak előadás keretében mutassa be neki és társaságának. Mi sem bizonyitja jobban, milyen széles körökben keltett feltünést e páratlan lelet még a magas körökben is, hogy a közben már lezajlott bemutatáson megjelent az angol követen és kiséretén kivül *Mrs. Tylor, Pignatelli hercegnő, Metternich Sándor Paulina hercegnő, gróf Apponyi Albertné, gróf Klebelsberg Kunóné, gróf Bethlen Istvánné, gróf Bethlen Pál és neje, báró Bornemisza Gyuláné, gróf Széchenyi Gézáné* és más előkelőségek. A svéd trónörökös pedig, akinek felesége nemrég a margitszigeti fürdőkben gyógyittatta reumás bántalmait, jövő évben, amikor az álala vezetett görögországi ásatások felülvizsgálatáról visszatér, Budapestet utba fogja ejteni, hogy személyesen is szemügyre vehesse ezt a páratlan fontosságu leletet, amely, ha a jelek nem csalnak, dr. Nagy Lajos jóvoltából fővárosunknak külön idegenforgalmi nevezetességévé fog kialakulni!

Dr. MARGITTAY RIKÁRD

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Háromkrajcáros sztrájk 1701-ben

Három krajcárért léptek sztrájkba a kőművessegédek 1701-ben, mert a 30 krajcár napszámot igen keveselték és 33 krajcárt követeltek. Buda fő és szabadkirályi város tanácsa junius 21-iki ülésén erre elrendelte, hogy tekintettel az élelmiszerek igen olcsó árára, a kőművessegédeknek 30 krajcárnál magasabb napibért nem szabad fizetni „a mestergarason" kivül.

Hej, boldog krajcáros idők! Amikor a mai két villamosjegy árából egy egész napig élni lehetett!

Kétszázharminc év előtt nagyon rá kellett nézni a mészárosok és pékek körmére, ahogy azt Buda város tanácsának 1706. május 31-iki határozata mutatja, amely megparancsolja, hogy a polgári mészárosok a rendellenes nehezéktől tartózkodjanak, a hust vizsgáltassák meg és a polgári sütők egyforma és teljes súlyu kenyeret süssenek, mert *„ahány lat hiányzik, annyi tallér büntetés!"* Ebben aztán a történelem folyton megismétli magát, amiből az a tanulság, hogy a jó gyorsan elmulik, a rossz pedig megmarad.

Pénteken avatják fel az Uj Szent János-kórház uj nőgyógyászati osztályát

Pénteken délelőtt avatják fel ünnepélyes keretek között az *Uj Szent János-kórház* most elkészült, az orvostudomány és higiénia minden ujitásával és eszközével felszerelt és berendezett gyönyörű szülészeti és nőgyógyászati osztályát. A fővárosnak ez az amerikai stilusban berendezett uj kórháza minden tekintetben egyedülálló egész Európában, de vezető helyen áll az egész világ nőgyógyászati intézményei között is.

Az osztály vezetőjének, *Mansfeld* Ottó Pál dr. tudományos és operatőri munkássága olyan látogatottá tették az osztályt, hogy *Szendy* polgármester és *Salamon* Géza tanácsnok szükségesnek tartották uj osztály létesítését. És közel egymillió pengős költséggel megépült Európa legszebb és legmodernebb szülészeti és nőgyógyászati intézménye.

A Kis-Svábhegyre néző, déli és délnyugati fekvésű, abszolut csendet biztosító uj osztályon 140 beteget lehet elhelyezni a legnagyobb kényelemben. Teljesen izolálva vannak itt a lázas és láztalan betegek részére szolgáló szobák, a tiszta és nem tiszta műtétekre szolgáló műtőtermek, az előzetes orvosi vizsgálók, a fürdők, társalgók, — mert gyönyörű télikertszerű társalgók is vannak, — a tálalók, a laboratóriumok, nyilvántartók, a közös és külön betegszobák.

Meglepőek azok a modern betegágyak, amelyek a gyors operációra szoruló betegeknek lehetővé teszik a pillanatok alatti operációt, anélkül, hogy a beteget ágyából kimozdítanák. Az ágy egy fogantyú lenyomásával a közepén kettéválik, egy másik fogantyú lenyomásával a fél-ágyrész derék alatti része kissé felemelkedik és nyomban hozzáilleszthetők a lábtartók a billenő műtőasztallal és a műtét máris lefolytatható.

Minden ágy mellett rádió. A betegek nyugalmát biztosítja, hogy a csengőket teljesen kiküszöbölték. A csengők helyett fényjelzések vannak.

A betegek orvosi utasítás szerint előírt élelmezését a rendkívül nagy szeretetnek örvendő *Eulália* Szent Vincés-nővér látja el továbbra is, aki már most dolgozik a karácsonyi ünnepély előkészítésén.

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában
II., ISKOLA-U. 27. SZÁM.

Kétezer családnak juttat karácsonyi ajándékot Óbudán a Fellner család

A Leipziger Vilmos-cég főnökei, mint a múltban, úgy az idén is, nagyszabású karácsonyi akcióval igyekeznek emlékezetessé tenni a III. kerület nyomorgó, szegény családjainak Karácsory szent ünnepét. *Harminc vagon szenet ajánlottak fel, hogy abból ezer család fejenként három métermázsát kapjon. Ezenfelül ezer gyereknek juttatnak téli meleg ruhát, pullovert és cipőt.* A szétosztás munkáját a III. kerületi előljáróság, az óbudai és ujlaki római katholikus, az óbudai református, evangélikus és zsidó egyházközségek végzik. Bekapcsolódnak ebbe *Andréka* Károly és *Martin* Gyula jótékonysági akciói is.

Külön gondoskodik a maga szegényeiről özvegy *Fellner* Henrikné, aki *sok száz családot lát el tüzelővel, ruhával, élelmiszerekkel és pénzsegéllyel.* A Fellner-család ezeknél a jótékonysági akcióknál nem kíván a nyilvánosság előtt szerepelni. Közel egy évtizeden át gyakorolja, minden ünnepség mellőzésével a jótékonyságot és igyekszik enyhíteni azok sorsán, akik a segélyezésre a legjobban rászorulnak.

J. VIRÁG ILONA MOZDULAT-MŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KÖRUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Az első térzene *ötszáztizenhárom évvel ezelőtt volt Budavárában Zsigmond király kívánságára, aki a harsonásoknak és hegedősöknek biztositó levelet adott, amelyben megparancsolja, hogy Nagyboldogasszony temploma előtt (ma helytelenül Mátyás templomnak nevezik) Urnapján muzsikáljanak. A királyi levél még megjegyzi: „Ha nem tennék, akkor egy évre kitiltják őket a városból."*

Budára hozzák-e a Nemzetközi Vásárt?

Széles körökben keltett visszhangot *Becsey* Antalnak a *Budai Napló* hasábjain legutóbb megjelent cikke a Nemzetközi Vásárnak, a Horthy Miklós hid elkészülése után, Budára való áthelyezéséről. *Becsey* Antal elgondolását már számos hivatalos tényező magáévá tette és az általános tetszésre talált már minden felé.

Megkérdeztük

a Nemzetközi Vásár vezetőségét,

mi a véleményük *Becsey* Antal elgondolásáról. A vásár vezetősége egyelőre nem nagyon lelkesedik a kelenföldi megoldásért, amit az alábbi nyilatkozat bizonyit, amelynek az „audiatur et altera pars" elvénél fogva is helyet adunk:

— Foglalkoztunk már több izben *Becsey* Antal eme tervével — mondták nekünk — és megtárgyaltuk azt a főváros közgazdasági és közlekedési ügyosztályának vezetőjével, Babarczy István báró tanácsnok urral is. Ennek kapcsán megállapitottuk, hogy *hosszú ideig nem lehet szó a vásárnak a Kelenföldre való áthelyezéséről.*

— Az állandó kiállitási terület feltölése és elegyengetése óriási munkát kiván. Az ottlevő gödrök feltöltése mintegy kétmillió pengőbe kerülne, további kétmillió pengőbe pedig a területnek közművekkel való ellátása. Ez már együttvéve *négymillió* pengő.

— Ha már most azt tekintjük, hogy mibe kerülne az állandó vásár felépítése, akkor — ha abból indulunk ki, hogy a városligeti Iparcsarnok épülete hárommillió pengőt ér, legalább is a hivatalos becslés és a főváros tűzbiztosítása ilyen összegre szól — meg kell állapitanunk, hogy *legalábbis kétakkora épületre lenne szükség, mint az Iparcsarnok. Tehát legalább hatmilliót kellene a két épületbe befektetni.* Evvel szemben unalmassá válna a vásár, mint ahogy a bécsi vásár vezetősége is valahányszor Budapestre jön a Nemzetközi Vásár megtekintésére, állandóan ismétli, hogy *menyivel elevenebb és változatosabb a Budapesti Nemzetközi Vásár, mint a bécsi, mivel nem állandó, hanem mindig uj.* Bécsben mindig ugyanazon a helyen van minden, mig Budapesten az által, hogy évről évre ujból épitik a vásárt, az sokkal változatosabb, tarkább, frissebb és ötletesebb; ami pedig az anyagi részt illeti,

annak az összegnek a kamataiból, amibe az állandó vásár építése kerülne, évről-évre felépitjük a vásár összes pavilonjait és bódéit,

ami még azzal a nemzetgazdasági előnnyel is jár, hogy *évről évre egész sereg építész, iparművész, ácsmester és rengeteg egyéb iparos jut munkához.*

A vásár vezetősége tehát, mint láthatjuk, ragaszkodik a mostani megoldáshoz. Ebben a kérdésben az utolsó szót a felsőbb hatóságok fogják kimondani, elsősorban a főváros meg a kereskedelmi, iparügyi kormányzat. Tőlük függ tehát, hogy Budára, a Kelenföldre kerül-e a Nemzetközi Vásár, vagy továbbra is megmarad-e mostani helyén a pesti Városligetben.

Hogyan találták meg a budai keserűvizeket?

A napokban olvashattuk a világhirü budai Saxlehner cég egyik főnökének halálhirét a lapokban, amellyel kapcsolatban érdekes visszaemlékezéseket hallottunk a magyar közgazdasági életben ma oly nagy szerepet játszó keserüvizek feltalálásáról *Kell Sándor* ny. sörgyári vezérigazgatótól, lapunk régi barátjától.

Kell vezérigazgató, aki évtizedekkel ezelőtt maga is hozzájárult a magyar gyógyvizek világhirének megalapozásához, elmondotta lapunk munkatársának, hogy *a 60-as évek elején e források még ismeretlenek voltak s Saxlehner Andrásnak*, a világcég megalapitójának a Váci-utcában előkelő posztónagykereskedése volt. E minőségben nemcsak a pesti szabóknak szállitotta a jóminőségü külföldi posztónemüeket, hanem a pestvidéki községek kisiparosainak is. Vevői közé tartozott többek között egy budaörsi szabó is, aki — mivel az akkori időkben sem volt minden fenékig tejfel, — egyszercsak fizetésképtelen lett s a Saxlehner cégnél fennálló tartozását sem tudta kiegyenliteni. Az öreg Saxlehner erre magához hivatta a budaörsi atyafit, akivel végül is ugy egyezett meg, hogy tartozása kiegyenlitése fejében elfogadja adósának *egy kelenföldi telket.*

Saxlehner megtekintette egy szép napon a telket s mivel annak fekvése megtetszett neki, elhatározta, hogy azon nyaralót fog magának épittetni. A villa el is készült, a tulajdonos be is költözött, a kertész szép virágültetvényeket varázsolt a puszta mezőre, fákat ültetett, azonban azt tapasztalták, hogy *a fák sehogysem akarnak nőni, a kutban pedig valami lehetetlen rossz, ihatatlan viz gyülemlik össze.* Már nagyon megbánta az öreg Saxlehner, hogy ennyire becsapódott a rossz telekkel, de egyszer csak látogatóba jött hozzá egy németországi barátja, akinek egy Rajna melletti helységben *Apollinaris* nevü keserüviz-forrása volt. *Saxlehner* elpanaszolta baját e barátjának, aki erre kiment a villába a viz megizlelése végett s ámulva tapasztalta, hogy a kutban a talaj dolomitos málladékából származó *keserüviz* van, még pedig sokkal tőményebb, mint az ő forrásában, vagy az Ural hegységi vizben, amelyek akkor Európa egyedüli keserüvizforrásai voltak.

Attólfogva már minden gyors ütemben ment. Az öreg Saxlehner felhagyott a posztókereskedelemmel, megvásárolta a környező kelenföldi telkeket s 1863-ban már ismertté vált a *Hunyadi János* keserűvíz neve. Nemsokára 80 hold területen 184 forrás ontotta a gyógyvizet, Párisban divattá vált aperitif gyanánt a budai keserüvizet inni, Indiába hajórakományok vitték a Saxlehner-forrás vizeit s a cég a háboru előtt a *„békebeli milliomosok"* sorába tartozott. Persze egyre-másra szereztek kutató-jogokat a Rákóczi, Ferenc József és más források tulajdonosai is az Örsöd (Dobogó) dülőben s a maguk részéről is hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar budai keserüvizet világhirnévhez juttassák.

A világháboru persze véget vetett e virágzó exportüzletnek is s a kivitel nagyon visszaesett. Csak ujabb időben sikerült ismét nagyobb fogyasztó piacot szerezni ugyancsak Franciaországban a Hunyadi János keserüviznek s értesülésünk szerint ott *külön vállalat alakult a budai keserűvizek forgalombahozatalára.* A megállapodás szerint az első évben 70.000 palack kerül kivitelre s a 10 éves szerződés mindig nagyobb exportmennyiség elhelyezésére nyújt lehetőséget. Igy remény van arra, hogy a magyar keserűvíz ismét azt az előkelő helyet hódítja vissza a kiviteli statisztikák számoszlopai sorában, amelyet a háború előtt állandóan elfoglalt.

Dr. MARGITTAY RIKÁRD

Karácsonyi ajándékok
egnagyobb választékban
V., VILMOS CSÁSZÁR UT 45. — T.: I-119-17

KISS FERENC
illatszer, háztartás, fotoszaküzletben
Budán: I. Endresz Gy. tér 4b. T.: I-668-22

SZINHÁZ

Szakitani nehéz dolog. A *Magyar szinház* mutatta be elsőnek karácsonyi darabját, *Csathó* Kálmán *„Szakitani nehéz dolog"* c. vigjátékát. Az illusztris iró korábbi regényét, a *„Kék táská"*-t dramatizálta a Magyar szinház számára azzal a kedves, finom, üdítő hangulattal-teli légkörben történő cselekménnyel, amely *Csathó* Kálmán minden irását jellemzi. Kellemes a darab és kitünő az előadása.

Kis Manyi, az ujból felfedezett komikus naiva tesz ismét tanúbizonyságot arról, hogy az igazgatóság jó kezekbe tette le a naiva szerepet. Cs. *Aczél* Ilona, mint mindig, szeretetteljesen kedves. *Bilicsi* Tivadar és *Törzs* Jenő, utóbbi komikus szerepében rendkivül mulatságosak. A gördülékeny előadást *Csathó* Kálmán, mint „rendező" is jegyzi.

A darabban előforduló, de betétszerűnek ható invenciózus zeneszámokat *Szécsén* Mihály verseire *Buday* Dénes irta. *(Nagypál Béla)*

Kisfaludy Szinház
III., Óbuda,
Lajos-u. 111. és Rupp Imre u. 36.

December 18-tól december 22-ig bezárólag

Snapsz hercegnő

(KONTUSOWSZKA)

Főszereplők: *Ács* Rózsi, *Simonyi* Márta, *Földes* Klári, *Tamás* Benő, *Boháty* Lajos, *Földváry* Sándor, *Orlay* Sándor, *Bánky* Béla, *Rákos* István, *Szügyi* Zoltán, *Tompa* Imre.

Nefelejtsenelelőregondoskodniszilveszteri kabarénkra szóló jegyéről

Két nagy vidéki szinház igazgatója pályázik a Budai Szinkörre. A halálra szánt Budai Szinkör életrevalóságát mi sem bizonyitja jobban, mint az a körülmény, hogy egyszerre két nagy vidéki szinház is játszani szeretne benne a jövő idényben: *Horváth* Árpád debreceni és *Sziklay* Jenő szegedi társulata. A debreceni Csokonay Szinház igazgatóját maga a város készül a főváros jóindulatába ajánlani. Több törvényhatósági bizottsági tag aláírásával beadvány érkezett *Kölcsey* Sándor polgármesterhez, tegye lehetővé, hogy *Horváth* Árpád, abban az esetben, ha a játszási engedélyt megkapja, akadálytalanul bevonulhasson társulatával a *Budai Szinkörbe*. Arról is szól a beadvány, hogy *Debrecen* városa adjon kifejezést azon óhajának, hogy a maga részéről is szivesen kapcsolódna kulturközösségbe a fővárossal. A polgármester már a legközelebbi közgyülés elé terjeszti a beadványt, amelyet minden valószinűség szerint egyhangulag fognak elfogadni. *Szegedről* érkezett jelentés szerint a szegedi szinház kitűnő igazgatója, *Sziklay* Jenő is lépéseket tesz, hogy a jövő évre megkapja a Budai Szinkört.

A Kisfaludy-szinház legutóbb a *Dalol a balalajka* (Orlov) cimű operettet hozta színre. Szép sikere volt a vendég *Havassy* Miminek, a kolozsvári szinház volt primadonnájának, kinek már a toalettjei is feltünést keltettek. *Elek* Piri és *Zelenay* József főleg ügyes táncszámaikkal tüntek ki. *Galetta* Ferenc (Alexej tábornok) úgy kellemes hangjával, mint művészi játékával igen nagy hatást ért el. A darab fényes kiállitású rendezése is Galetta Ferenc érdeme. *Lóránd* József vezetésével a zenekar is igen nagyban járult hozzá a sikerhez. *(P. O. dr.)*

A Nemzeti Szalon kiállitása. A *Nemzeti Szalon művészeti egyesület, a „The British Council"* és a budapesti angol követség védnöksége alatt, bemutatja az angol birodalom szépségeit és érdekességeit a *„The Times"* fotoriportjain keresztül. Az ünnepi megnyitás december 17-én, csütörtökön délben 12 órakor lesz. A kiállitás nyitva van: dec. 18—23-ig naponta 9—5-ig és dec. 24—27-ig naponta 9—2-ig. —

Egy hasznos
Karácsonyi ajándék
a nélkülözhetetlen
SINGER varrógép
ebben az izléses kivitelben

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.
IV, Semmelweis-utca 14 — VII, Rákóczi-út 18
II, Corvin-tér 1 — BUDAPEST — VII, Rákóczi-út 68
VI, Andrássy-út 33 — VIII, Baross-utca 86

EGYESÜLETI ÉLET

A Budai Klub előadóestje. A Budai Klub december 15-én, kedden este társasvacsorát rendezett, melynek folyamán *Rózsás* Pál székesfővárosi műszaki tanácsos: „Barangolás Pest-Buda utcáin" cimmel tartott előadást.

A III. Ker. Keresztény Tanügyi Bizottság és a Keresztény Községi Párt III. kerületi szervezete december 15-én az ujlaki r. k. „Kulturház" nagytermében kulturestét rendezett, amelyen *Rossa* Ernő, *dr. Felkay* Ferenc tanácsnok, *Bánky* Margit operaénekesnő, *dr. Bierbauer* Virgil építésztanár és *Hlubik* Antal szerepeltek. A zongorakiséretet *Rossa* Ernő tanár látta el. A műsor után vacsora volt.

A Pénteki Borgazdatársaság estje. A Budai Polgári Kör és a Budai Ügyvédek Egyesülete az 1901. december 18-án alakult *Pénteki Borgazdatársaság* fennállásának 35-ik évfordulóján a Budai Polgári Kör helyiségeiben tartja *Borgazda Estjét*. A borgazda tisztjét *Zboray* Gyula dr tölti be.

Orova Zsigmond dr. előadása Párizsról. A *III. ker. Egyesült Polgári Társaskör* december 17-én, csütörtökön 8 órakor előadóestét rendez, melyen dr. *Orova* Zsigmond törv. hat. biz. tag, társelnök *„Csevegések Párisról"* címmel előadást tart.

Az I. kerület a vezető kerületek közé került a kolduspénzek megajánlásánál

Nagyjában már kialakulnak azok a keretek, amelyek között a főváros adakozó készsége a kolduskérdésben megnyilatkozik. A polgármester és a kerületi előljárók felhívásának egyes kerületekben megvolt a várt hatása és az önkéntes megajánlások sűrű egymásutánban futnak be az előljáróságokhoz.

Bennünket, budaiakat jóleső érzéssel tölt el, hogy *az adakozások terén a kicsiny I. kerület a vezető kerületek közé került.* Ebben a kerületben a megajánlások havi átlaga *eddig hétezer pengő és ezzel a jelentős összeggel a negyedik helyre került. Előtte csupán az V., VI. és VIII. kerületek állanak,* mig a többiek csak messze mögötte sorakoznak.

Az I. kerületben van a legnagyobb megajánlás: egy háromszázpengős, ezenkivül van több 50, 30, 20 és 10 pengős. Feltünő, hogy *az adakozók sorában a kisemberek jobban buzgólkodnak, mint a gazdagok. A kis cselédek, a háztartási alkalmazottak igen nagy százaléka sietett filléreivel a nyomor enyhítésére.*

MÁR AKKOR IS... Kilencven év előtti elődünk igy jelenti be a budai varróiskola megnyitását: A budai evangélikus gyülekezet előljárósága elhatározá, hogy az eddigi nőiskolával egy munkaiskolát is fog összeköttni, mellyben 30 Kr. havi díjért egy ügyes nevelőnő leczkéket adand a női munkákból. Okosság! Különben is több már a zongorázni, mint varrni tudó nő."

PHILIPS RÁDIÓT
hol vásároljunk
BUDÁN

„Márvány" RÁDIÓ
hat. eng. villanyszerelési vállalat
I. MÁRVÁNY-UTCA 21. TELEFON: 1—522—95

VÁGÓ PÁL hat. eng. villanyszerelési és műszaki váll. CSILLÁROK
XI., Horthy M. ut 21. T.: 2-680-86. XI., Horthy M. ut 64

METEOR II., Margit-körut 50/52.
Csillár! Rádió! Villany!

Nánay Elemér hat. eng. villany- és rádió-szaküzlete
I., Krisztina-krt 129. (Misszlós házban) T.: I-563-75
Minden márkás rádiót a lakásán díjtalanul bemutat
Cserel Részlet!

REGENT CAFE-RESTAURANT
(II. Keleti Károly utca,
Margit-körut sarok)
Buda intim kis kávéháza
Esténkint zene—ének

Ami mindenkit érdekel

Miért törik el az órarugó?

Közli: **Fischer Antal** órásmester

Az óraszerkezetben előforduló hibák között a leggyakoribb, a legismertebb és a laikusok előtt a legsulyosabbnak minősített eset, a rugótörés. Valóságban azonban a legegyszerűbb hiba, amelyért sem a rugót vagy annak gyártóját, sem az eladó órást, sem pedig azt, aki az órát kezeli, okolni nem lehet. Még a túlhuzás sem lehet oka az órarugó eltörésnek. A rugót túlhúzni csak szándékosan és nagy erő alkalmazásával lehet és valószinű, hogy az egyik felhuzókerék fogai, vagy a felhuzó tengely előbb törik el, mint az erős acélszalagból készült rugó. T. i. az acélrugó szakadáscoefficiense 160—200 kg. perr mm2, nyulékonysága 2—4 százalék, rugalmassága 120—160 kg. Vagyis: egy egészen kicsi, divatos női karóra rúgója, kereken számitva 18 kg., egy normál nagyságu férfi zsebóra rugója 64 kg. feszítési megterhelést bir ki. Ezek a számok kétségtelenül megdöntik a „túlhúzás" feltevését.

Magában a rugóban sem kereshetjük a hibát, mert az órarugó gyártása magas szinvonalon áll és az összes idevonatkozó technikai felkészültségek igénybevételével történik. Tudnunk kell, hogy a rugó anyagát a legjobb vasat termelő Svédország legtisztább vasércéből nyerik. Ezt a vasércet a nagyhirű svéd acélszakértő, dr. H. *Stamm* vegyészmérnök módszere szerint acéllá, majd huzallá dolgozzák fel. E huzalok, kemény és fényesitett acélhengerek között szalaggá hengerelve, adják a nyers rugót. Különféle vastagságú huzal, különféle szélességü rugót ad. Zsebóra rugót széles szalagból vágni nem szabad. Az igy elkészitett acélszalagokat a schweizi órarugógyárak — tehát nem óragyárak — szigorú titokként őrzött műszaki berendezéseik és saját módszereik szerint megedzik, pollirozzák és bocsájtják a szerkezetgyárak és javitóműhelyek rendelkezésére. A rugógyárak feladata a nyersanyagot ugy kikészíteni, hogy az a rugalmasságának maximumát érje el és mégse legyen törékeny.

Ilyen a jó rugó. Ha a rugó lágy, akkor nem törik, de nincs meg a szükséges elaszticitása. Ilyen a rossz rugó. Az acél keménységi fokának megállapításánál általánosságban használt műszer, az u. n. skleroskop, a rugógyártásnál megbizhatatlannak bizonyult, *mert az órarugóban nem a keménység, hanem a rugalmasság, az eleven erő a lényeg.* Ezt pedig semiféle műszerrel mérni nem lehet. Ennek a rugalmasságnak az elnyerése az acél minőségében, a rugógyár technikai felkészültségében és gyakorlati módszerében rejlik. Ha a rugóban hiba van, akkor az a hosszú gyártási processus alatt, de legbiztosabban az első felhúzáskor, vagyis amikor csomagolásra kerül, eltörik. Tehát *zsebórarugó, anyag vagy gyártási hibával forgalomba nem kerülhet.* Mindezekből kitünik, hogy rugótörésért sem a rugót, sem annak gyárosát, sem az eladó vagy javitó órást, sem pedig az óra kezelőjét hibáztatni nem lehet.

A rugótörés igazi oka többféle. Okát kereshetjük a levegő elektromosságában, amit a statisztikai adatok számával határozottan igazolnak. Továbbá: elektromosság fejlődik az óra rugóházában is. Ugyanis a rugóház sárgaréz, a rugó acél, a két különféle fémet köti a rugó kenésére használt sürűbb olaj, melynek bármilyen kevés is a savtartalma, mégis gyakran a két különféle fém, e jelenlévő savval kötve elemet alkot, s igy elektromosságot termel. Továbbá: minden fém, amely állandóan görbül, a görbülés helyén előbb-utóbb eltörik. Igy az órarugó is, amely naponkinti felhúzás által állandóan görbül. Ilyen természetű törést nagyon elősegít hirtelen hősülyedés is. A meleg zsebből hideg márvány vagy üveglapra fektetett óra rugója fokozott mértékben van kitéve az elpattanásnak.

A tudomány karácsonyi ajándéka
cukorbetegeknek
„AMELITA"
konyak és likőr
minden izben
Orvosi ellenőrzés alatt
Teljesen cukormentes
Nem hizlal!
Megnyugtat!
Árak 1 liter — P **6.40**
1/2 „ — P **3.30**
1/4 „ — P **1.80**
üveggel együtt házhoz szállitva
Vidékre a portó és csomagolás önköltségi áron, utánvét mellett
Megrendelhető: Budai Napló kiadóhivatalában
I. Krisztina körut 113 b. Telefon: 1—502—96.

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Rovatvezető: TÁBORI KORNÉL

A főváros és a Gyógyhelyi Bizottság együttes propagandája a párisi világkiállitáson a budai gyógyforrások érdekében

Bornemisza Géza ipar- és kereskedelemügyi miniszter meghivta a *Budai Napló* dolgozótársát is arra a bemutatóra, amely elsősorban a párisi világkiállitás magyar terveit tárta fel, azután pedig a többi valóban széleskörű idegenforgalmi projektumot; úgyszólván egész fegyvertárát annak a küzdelemnek, amely *különösen sulyos feladatokat ró propagandánk vezetőire az ismert valuta-leértékelések következtében.*

A *Budai Napló* volt az első, amely részletesen adott hirt a világkiállitási készülődésről, de most sok uj és igen fontos részletet is hallottunk, amelyeket annál szivesebben publikálunk, mert *Budát különöskép érdeklő reformok is megvalósulnak.* Hiszen — amint *Tormay* államtitkár is mondotta — az idegenforgalmi vonzóerő

két legnagyobb értéke itt a főváros szépsége és Buda gyógyfürdőinek sorozata.

Meglepően sokféle művészi terv sorakozott a teremben, ahol *Bornemisza* miniszter, továbbá dr. *Tormay* Géza államtitkár, a párisi világkiállitás magyar kormánybiztosa és dr. *Bogsch* Aladár, az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* ügyvezető alelnöke fogadták a sajtó képviselőit. Ezek a tervek teljesen modern felfogásra vallanak, világlátott emberek ritka judiciumára, ami ezuttal mindenképen jelentős, mert *Párisban nem szabad bárhol már kiállitott — ha még oly kiváló muzeális becsü — anyagot bemutatni hanem csupa uj művészi és technikai értéket kell odavinni.*

Az épitészeti munka, amelyet pályázat utján *Györgyi* Dénesre biztak, — amint azt már jelentettük — stilszerűen fog alkalmat nyujtani a magyar szobrászat, zene és egyházművészet bemutatására is *Csánky* Dénes irányításával. Mi ugyancsak ismertettük már *Aba-Novák* Vilmos kitünő vázlatait, amelyek történelmünk legfontosabb eseményeit és kulturánk kiemelkedő értékeit fogják ujszerü módon a világ elé vinni.

A turisztikai részben olyan anyag is lesz, mint például a magyar irodalom külföldön megjelent számos értéke, persze elsősorban a francianyelvű könyvek szép anyaga. Erről fogalmat alkothat az, aki megnézte a *„La Hongrie d'hier et d'aujourd'hui"* cimü munka *Bibliotheque hongroise* fejezetét.

Örömmel hallottuk Tormaytól, hogy a *székesfővárossal teljes harmóniában fogják Budapest propagandáját kifejteni.* Elfogadták azt az elgondolást, hogy Budapestnek szépsége mellett valóban legimpozánsabb értéke az, hogy itt rendkivül dús gyógyfürdők vannak. Ennélfogva a várost legmüvészibben mutató képeken kivül *a forrásokat is látni fogják odakint, fényhatásokkal, színekkel vonzóbbá téve.*

Az *iparművészeti* részt a legkiválóbb szakmabeli művészek kiállitása fogja megtölteni. Lesz *szinházművészeti* kiállitás is; ebben főkép *Oláh* Gusztáv operaházi főrendező és *Németh* Antal nemzetiszinházi igazgató kvalitásai fognak érvényesülni. Maga az ipari terem is azt fogja igazolni, hogy *nem vásári jellegü a párisi magyar kiállitás, hanem mindenütt nobilis módszerek érvényesülnek.*

Felvonul majd a külföldi vendégeink által annyira keresett és méltányolt magyar népmüvészet is. Aki látta *Diósy* Antal stilizált bájoshumorú figurinóit, csak azt sajnálhatja, hogy egész termeket nem lehet ilyenekkel végigrakni. Amit pedig nem tudnak majd természetben kiállitani, azt erre a célra készült filmeken pergetik le.

A népművészeti szoba, a legszebb kézimunkák tárlata mellett külön *textilszalon* is lesz a rendkivül fejlődött magyar textilipar termékeivel.

Az ugynevezett *cour d'honneur*-ben a népélet és a vadászat kiállitását is látni fogják. Itt főkép *Szőnyi* István és *Kontuly* Béla művészete érvényesül. Természetes, hogy *mezőgazdaságunk* és főkép buzatermelésünk is külön termet kap a bemutatásra. Külön épületben *magyar vendéglő* fogja gasztronómiánk javát a külföldnek kinálni, jól kiválasztott cigányzene kiséretével.

Bornemisza miniszter előadta ezután, hogy *körülbelül 20 millió látogatóra számitanak májustól októberig.*

Ez az egy adat is eléggé bizonyitja, hogy milyen fontos megjelenésünk és a méltó módon való reprezentálás ebben a világsokadalomban. 30x30 négyzetméter a magyar kiállitás alapterülete.

Zsurkülönlegességek s diabetikus kenyerek **Hoffmann Ferenc sütőmester,** II., Margit-krt. 63. I. Krisztina-tér 9 II. Olasz fasor 25.

Rendszeres türdőügyi összejövetelek Budán

Havonta egyszer, mindig a hónap első hétfőjén összejönnek a magyar balneológusok Budán, a Szent Gellért Gyógyszálló gyógytermében. Megbeszélik az aktuális problémákat és ugyanakkor egy-egy népszerű tudományos előadást is tartanak. A legközelebbi ilyen összejövetel január 13-án, délután 5 órakor lesz. *Harasowitz* giesseni professzor ugyanis akkor érkezik Budapestre és előadást tart a *magyar, főkép a budai ásványvizek kémiai összetételéről.*

Benczur Gyula dr. egyetemi magántanár, a Magyar Orvosok Rheumaegyesülete nevében kérte, hogy az Egyesület belekapcsolódhassék a budai összejövetelekbe, amit örömmel fogadtak.

A balneológusok igazgatótanácsi ülésén kimondták, hogy a legközelebbi fürdőügyi kongresszust Budán tartják meg 1937. április 23., 24., 25-én.

Bakay Lajos dr. egyetemi tanár „A kénes vizek hatása a csont- és izületi bajok kezelésében" cimen érdekes előadást fog tartani. Több indítványt is tárgyalni fognak a fővárosi fürdők fejlesztése érdekében. A kongresszus után a társaság kirándul Szolnokra, hogy az ottani thermálvizü fürdőt és a Mira forrástelepet tanulmányozza.

A balneologusok a budai fürdőproblémákról

Fontos budai problémákkal foglalkoztak az Országos Balneológiai Egyesület legutóbbi ülésén, amelynek első része *Benczur* Gyula dr. egyetemi magántanár, második része pedig *Vámossy* Zoltán dr. egyetemi tanár elnöklete alatt folyt le.

A fürdőügy tudósai és különböző szakemberei elsősorban a *fürdőváros kialakításáról* tanácskoztak, főkép a Tabán jövőjével kapcsolatban. A Balneológiai Egyesület főtitkára *Frank* Miklós dr. azt javasolta, hogy a Tabán rendezése, illetve szintezése alkalmával úgy hajtsák végre a munkát, hogy az *Örtl-féle* ismert terrén-kurára mód legyen. A *szivbetegekre nézve nagyon fontos, hogy kellő lejtésü utak legyenek.* A javaslatot elfogadták és kellő megokolással juttatják illetékes helyre.

Ugyancsak a főtitkár bejelentette, hogy *a külföldön megjelenő, főkép német és osztrák orvosi könyvek nem ismertetik eléggé a mi gyógyfürdőinket, sőt olykor valósággal ignorálják.* Megfelelő lépéseket fognak tenni ebben az ügyben. *Tábori* Kornél és *Tausz* Béla dr. javasolta, hogy a külföldi valuta-aláértékelés következtében nálunk is minél előbb kielégitő reformok készüljenek, amelyeknek módszereit és szükségét kimerítően megokolták. A javaslatot elfogadták és fölterjesztik a belügyminiszterhez.

A Balneológiai Egyesület csatlakozik az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetségének akciójához, amely ankétet is kiván a Nemzeti Bank, a pengőcsekk és a fenyegető idegenforgalmi helyzet kapcsolatainak tisztázása, valamint sürgős hatósági beavatkozások érdekében.

Reischl Richárd javaslata alapján tárgyalták a fürdőtelepi zugkifőzések ügyét. *Sümegi* József dr., *Nagy* Béla dr. és *Felber* Lipót hozzászólásai után örömmel vették tudomásul, hogy az Egyesület jövőévi fürdőismertetése már német nyelvű kiadásban is elkészült és száznál több magyar gyógyhely leirását tartalmazza. *Vladarczyk* József főorvos referátuma alapján elhatározták, hogy a Balneológiai Könyvtárt a Gyógyhelyi Bizottság helyiségében, a Vigadó-tér 3. alatt fogják mindenki számára hozzáférhetővé tenni.

Balatoni gyülés Budán

A *Balatoni Egyesületek Szövetsége* december 14-én ülést tartott, amely a Gellért-szálló dohányzótermében folyt le.

Tövissy Ernő dr. ügyvezető alelnök jelentést tett a minisztériumban járt küldöttségek munkájáról, valamint a Szövetség ügyviteléről.

Dömötör Jenő dr. a január 9-iki balatonkenesei kirándulásról tájékoztatta a megjelenteket.

Szórakozzunk Budán

KAKASKAPU sörözö-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.

Nagy szilveszteresi **Siposnál**
III., Lajos-utca 46.

GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál

Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | I. ATTILA-UTCA 39. | Minden éjjel levesküllönlegességek

DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN | EREDETI OROSZ JAZZ-BALALAJKA-ZENEKAR Borisz és Zoja fellépte

KETTER ÉTTERMEI XI., Horthy Miklós ut 48.
ESTÉNKÉNT GYŐRI LAKATOS FLÓRIS MUZSIKÁL

ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC

Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene

Régi Buda-Kávéház
II., FŐ-UTCA 79 SZÁM.
Reggeli és uzsonnakávé s minden igényt kielégit

Budapest és Magyarország szépségét hirdeti világszerte a főváros idegenforgalmi naptára. A székesfőváros legkedveltebb és legszebb propagandaeszközét, az idegenforgalmi naptárt az 1937. évre a főváros házinyomdája *16.000 példányban nyomatta ki, 7.000-et angol, 4.000-et német, 3.000-et francia és 2.000-et olasz nyelven.* A naptár anyagát legnagyobb részben az idegenforgalmi fényképpályázatokon dijat nyert és megvásárolt képek szolgáltatták. Az 1937. évi naptárt a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal legnagyobbrészt *ismert külföldi egyéni cimekre küldi szét.* A cimanyagot London, Berlin, Páris, Róma és más világvárosok telefonkönyveiből és cimtáraiból vették ki. *Karácsonyra a világ minden részébe szétviszi a posta a székesfőváros idegenforgalmi naptárát,* hogy az egy esztendőn keresztül mindenfelé *hirdesse Budapest és Magyarország szépségét és látnivalóit.*

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

Művészi kiállitás Budán

Benczur Gyula nagy művészi egyénisége, művészete hatalmas öröksége leszármazottainak, két lányának, akik szintén festőművészek. Most kiállitást rendeztek műtermükben, a Horthy Miklós ut 16. szám alatt, *Dolányi-Benczur* Ida és *Ürmössyné Benczur* Elza. Ez a kép- és iparművészeti kiállitás néhány kellemes meglepetéssel is szolgált a látogatóknak. Ugy a képek, mint az iparművészeti tárgyak bizonyságot tettek arról, hogy *ritka kulturájú, nemes izlésü művésznők tárják fel képességeiket.* Az érdekes kiállitás december 16-án zárult be szép erkölcsi és anyagi eredménnyel.

Julián barát ünnepség Óbudán. Az Óbudai Református Egyház és az Országos Rákóczi Szövetség együttes ünnepséget rendez annak emlékére, hogy most 700 éve Julián domonkosrendi barát, aki megjárta Ósmagyarországot, IV. Béla magyar királynak a budai királyi palotában beszámolt az őshazában élő magyarokról. *Ez a beszámoló a mai református templom helyén levő királyi palotában történt. Ez* a palota a tatárjárás alatt elpusztult, Budát 1242 után áttelepitették a mai Várhegyre és a mai Viziváros helyére s a régi város helye Óbuda nevet nyert. Az ünnepséget december 20-án, délután pont 5 órakor az Óbudai Református Egyház disztermében (III. Calvin u. 4.) tartják meg. *Dömötör* Mihály dr. ny. belügyminiszter beszédet mond, szerepel továbbá *Végh* Aranka, szavalóművésznő, ifj. *Erkedy* Ferenc tárogatóművész, *Kontra* Aladár kormányfőtanácsos, református lelkész. *Sánek* Péter tilinkóművész, *Bagdy* István igazgató.

ADÓ, ILLETÉK, ÉPITKEZÉS, TELEKSZABÁLYOZÁS, CSATORNÁZÁS, UTBURKOLÁS

Rovatvezető: FEITSCHER BÉLA

Adónaptár

Dec. 21-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240 pengő átalánya negyedik részletének bélyegben való lerovása.

Dec. 25-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240 pengőig terjedő átalánya ötödik részletének lerovása bélyegekben. Az alkalmazottak december havi illetményei után a kereseti adó és a különadó illetményjegyzék kapcsán befizetendő.

Dec. 31-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240 pengő átalánya utolsó részletének bélyegben való lerovása d. u. 18 óráig. A jövedelem, vagyon és általános kereseti adóknak elengedésére, illetve leszállitására irányuló **kérelmek** benyujtásának utolsó napja azok részére, akik vagyoni romlást tudnak igazolni.

✶

Törölhető-e a jogerősen kivetett jövedelem, vagyon- és általános kereseti adó, ha azt nem fellebezték meg?

A jogerősen kivetett jöv., vagyon- és kereseti adó elengedését, illetve annak törlését az alábbi esetek bekövetkkeztekor lehet külön kérvény alapján jogosan kérelmezi. — Az idevonatkozó kérvényt legkésőbb december végéig az illetékes adófelügyelőséghez 2.- P.-ős okmánybélyeggel ellátva kell beadni.

1.) A törlés alapját képezi az, amikor a jöv., illetve a vagyon az adóévben az adózótól függetlenül bekövetkezett rendkivüli körülmények folytán tartósan oy módon csökkent, hogy a hátralékos tartozását még méltányos részletekben sem volna képes megfizetni. Ily eset bekövetkeztekor a még nem esedékes adó törlése jogosan **kérhető**.

2.) Ha az adózó halála, vagy más rendkivüli körülmények folytán a jövedelemforrás és a vagyontárgy időközben megszünt, vagy ha a tartozás behajtása a hátralékost létalapjában támadná meg. Ebben az esetben „kivételesen" a hátralék teljes összegében is elengedhető. Az elengedés mértéke mindig attól függ, hogy a kérelmező fél milyen bizonyitékokat csatol kérelméhez. Ha valaki csak a folyó évi adóját kéri törölni, elég ha azt tudja igazolni, hogy jövedelme lényegesen csökkent és hátralékát még részletekben sem képes megfizetni. Annak igazolása, hogy a hátraléknak végrehajtás utján való behajtása az adózóra milyen következményekkel járna, itt nem szükséges. Elég, ha azt tudja igazolni, hogy egyelőre még részleteket sem áll módjában fizetni.

3.) Az általános kereseti adó törlése iránti kérvényben szintén fel kell sorolni mindazokat az okokat, amelyeket fentebb jeleztünk a vagyon és jövedelmi adó törlés, illetve mérséklésénél. A törlés alapját a fenti okok fennforgása esetén a becsatolt igazolások képezik. Az e tárgyban eljáró I. foku hatóság határoz azután a kérvényben foglaltak tekintetében, amelyek diszkrécionális joga az elengedés vagy mérséklés.

✶

Rovatvezetőnk e rovat keretébe tartozó közlemények tekintetében előfizetőinknek készséggel ad bővebb felvilágositást személyes vagy irásbeli megkeresésre I., Szent János tér 1/a alatt az Otthon családiház és öröklakástulajdonosok egyesületének helyiségében mindennap d.e. 9-10 és d.u. 3-6 között. Telefonszáma: 1—543—62.

BUDAI BANKOK ÉS BANKFIÓKOK

ANGOL MAGYAR-BANK	
XI. Szt. Gellért-tér 1.	Tel: 2-686-78
II. Fő-utca 1.	Tel: 1-525-08
BUDAI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:	
II. Fő-utca 9.	Tel: 1-524-00
BPEST SZFŐV. KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR:	
I. Krisztina körút 133.	Tel: 1-509-04
II. Fő-utca 2.	Tel: 1-535-42
II. Margit körút 4.	Tel: 1-562-92
III. Fő-tér 2.	Tel: 1-623-38
XI. Horthy Miklós-ut 1.	Tel: 2-693-77
MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK:	
I. Disz-tér 16.	Tel: 1-605-05
I. Krisztina-tér 2.	Tel: 1-536-56
II. Margit-körút 91.	Tel: 1-532-78
MAGYAR ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:	
XI. Horthy Miklós-út 35.	Tel: 2-693-81
II. Széna tér 1/b.	Tel: 1-516-05
MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK:	
II. Margit-krt 3.	Tel: 1-534-92
MAGYAR ORSZ. KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR:	
I. Döbrentei-tér 4.	Tel: 1-512-88
XI. Horthy Miklós-út 21.	Tel: 2-690-02
NEMZETI HITELINTÉZET Rt.	
I. Krisztina-krt. 141.	Tel: 1-530-74
ÓBUDA-UJLAKI TAKARÉKPÉNZTÁR	
III. Lajos-utca 148.	Tel: 1-632-52
PESTI HAZAI TAKARÉKPÉNZTÁR EGYESÜLET:	
I. Alagut-utca 3.	Tel: 1-536-19
II. Fő-utca 10.	Tel: 1-533-64
XI. Horthy M.körtér 9.	Tel: 2-583-93
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK:	
I. Alkotás-utca 29.	Tel: 1-660-14
II. Fő-utca 4.	Tel: 1-535-73
II. Margit-krt. 45.	Tel: 1-610-72
II. Széna-tér 7.	Tel: 1-513-11
III. Flórián-tér 3.	Tel: 1-622-57
XI. Horthy Miklós-út 11.	Tel: 2-690-00

HIREK

A Budai Napló előfizetési ára 24 P.
Egyes szám ára - 40 f.
Hirdetés ára millimétersorokint.

Karácsonyt várok

Borongós, ködös téli hangulatban,
Míg szent Adventnek száz harangja zeng,
Belemerülvén egy nagy gondolatba
Lelkem remegve, titkon elmereng.
Közeledtén az édes ünnepeknek,
Midőn jön Krisztus, a régvárt király, —
Nem nyugszik lelkem s a magas egeknek
Kegyelmet osztó Istenéhez száll.

Karácsonyt várunk... újra itt az Advent...
A Krisztust váró, kedves szép napok!
Mit várhatunk a közel Karácsonytól,
Mi reménytelen, koldus-magyarok?
Mit várhatunk hát? Háborút vagy békét?
Megtorlást tán, vagy uj szabad hazát?
Hiába lessük a téli éj sötétjét,
Nem látjuk feltünni a remény csillagát.

Hisz' e ránk szakadt szörnyű árvaságban,
Esztendők óta némán szenvedünk,
Reánk borult a balsors éjszakája,
Sötét az éj... és nem virrad nekünk.

Karácsonyt várunk szent magyar karácsonyt,
... A téli éjben pászortűz lobog...
Hogy uj reménnyel nézhessünk az égre
Mi reménytelen, koldus-magyarok.

SZÜCS ANNA

✶

Hochenburger Antal altábornagy-hadbiró, a Rákóczianum uj elnöke. Két nagy eseménye volt az elmult héten a Rákóczianum kath. gimnázium és internátus egyesületnek: arcképleleplező ünnepség keretében adózott az egyesület néhai elnöke, *Wolff* Károly emlékének és egyuttal betöltötte a megüresedett elnöki széket. *Mészáros* János érseki helytartó méltatta azokat az érdemeket, amelyeket *Wolff* Károly a Rákóczianum elnöki tisztében szerzett. Utána az ifjúsági énekkar *Pongrácz* Zoltán tanár vezényletével *Spohr* gyászdalát adta elő nagy hatással, majd *Trux* Hugó VIII. o. tanuló a diákság háláját tolmácsolta az elhunyt elnök iránt. Ezután *Demény* Károly ny. államtitkár tartotta meg mélyenszántó emlékbeszédét, vázolta életpályáját és kihangsúlyozta azokat az érdemeket, amelyeket *Wolff* Károly a katolikus szellem ébrentartása és terjesztése körül szerzett. Az emlékbeszéd elhangzása után hullott le a lepel Wolff Károly arcképéről, amely az elhunyt elnököt diszmagyarban ábrázolja. Az ünnepély után az Egyesület folytatta a közgyülést, amelyen Wolff Károly örökébe elnökül egyhangu lelkesedéssel *Hochenburger* Antal nyugalmazott altábornagy-hadbirót választotta meg.

Panama és csalás *még a legszentebb ügyeknél régen is előfordult, ahogy azt a történelem bizonyitja. A XVII. század legnemesebb vágyát is beszennyezte a kapzsiság. Budavára felszabaditására nagy összegeket forditottak a fejedelmek, mágnások és főképpen XI. Ince pápa. De segitette romjaiból is felépiteni a magyar fővárost a nagy pápa, aki még a harcokhoz százezer forintot küldött, de mivel arra már nem volt szükség, Buda restaurálására forditotta. Rosenberg udvari kamarai elnök irásban kötelezte magát, hogy a nagy összeget a pápa által megadott célra, elsősorban a várost* **védő** *csapatok helyzetének javitására forditja.* **Szavát** *azonban megszegte. A sok pénz elolvadt* **a kamarai elnök** *kezén és a katonaság a nagy* **telet puszta** *földön, rossz sátrakban töltötte, ugyhogy* **rengetegen** *meg is haltak közülök. A hűtlen* **sáfárkodást** *a pápa is megtudta, meg is haragudott* **nagyon** *miatta. De Budától* **még** *sem vonta meg* **kegyét,** *sőt 1687-ben ujra nyolcvanezer forintot* **küldött** *ugyanerre a célra. Azonban most már óvatosabb volt. A nagy összeget Kolonich érsekhez* **juttatta és a** *végrehajtandó munkák dolgában* **egyik bibornoka** *utján egyenesen Böck tábornokkal, Budavár parancsnokával érintkezett.*

✶

Budai művészek kiállitása. A Budai Szépművészeti Társulat december 13-tól január 1-ig, a budai Vigadó külön termeiben karácsonyi kiállitást rendezett, amely december 13-án nyilt meg. A kiállitás d. e. 10 órától d. u. 3 óráig van nyitva.

Zsolt Nándor emlékhangverseny. A *Hubay Jenő Társaság* december 17-én este fél 8 órakor a Hungária szálló különtermében néhai *Zsolt* Nándor emlékére hangversenyt rendez, amelyen Zsolt Nándor műveit játsszák. *Hubay* Jenő emlékezik meg az elhunyt kiváló művészről.

Orel Géza dr. főigazgató előadása Pécsett. *Orel Géza dr.* főigazgató előadást tartott Pecsett a *Baross Szövetség* szervezetében. Az előadás tárgya volt: hogy a nyugati államokban a műhelyekkel felszerelt népiskola felsőbb osztályai, az ingyenes polgári iskola ipari csoportja és a polgári iskolai tanárképzés mennyiben segiti elő a pályaválasztást, a szabad pályák megkedvelését.

Magyar mohamedánok Ramazán-Bajram ünnepe. December 17-én a magyar mohamedánok a *Ramazán Bajram* ünnepét ülik. Délelőtt 10 órakor az *Esplanade* szálló (III. Zsigmond u. 38.) disztermében *Huszein Hilmi* főmufti ünnepi istentiszteletet tart. Este 8 órakor a *Gül Baba* étterem különtermében baráti vacsora, melynek folyamán *Huszein Hilmi* beszámolót tart keleti utjáról. A magyar mohamedánok szeretettel ez uton hívják meg barátaikat és jóakaróikat, hogy az ünnepen családjukkal együtt vegyenek részt. Vacsora étlap szerint.

—

A budai papok gyülése. A budai papok összejövetelüket a ferencrendi zárdában (II. Margit körut 23.) tartották meg december hó 14-én. Az előadás tárgya „Szovjetélmények" volt.

TÜZELŐANYAGOT BUDÁN LEGJOBBAN — LEGOLCSÓBBAN
TORMA ÜZLETEIBEN I. ALAGUT-UTCA 4. I. GELLÉRTHEGY-U. 1. Tel.: 1-552-78

Nyolcvan évvel ezelőtt gyulladtak ki a legelső gázlámpák Pest-Budán

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1856. decemberében gyulladtak ki először Pest-Budán a gázlámpák. Volt uccai világitás azelőtt is, csakhogy igen gyéren és ami lámpa volt, abban is repceolaj égett.

Százhatvankilenc utcája volt akkor a két testvérvárosnak, azonban csak száztizenkettőt részesítettek a gázlámpa fényességében. Ezeket is csak módjával. A nemes magisztrátus ugyanis kimondotta, hogy áprilistól-októberig, a holdtölte előtt, nem gyujtják meg a lámpákat, mert a holdvilág elég világosságot ad azoknak, akik ilyenkor az utcán járnak.

A lámpa nélkül hagyott 57 utca lakói számára pedig a régi falusi regulát alkalmazták. Tisztességes ember nem járkál éjnek idején, a nem jószándéku ember meg — törje ki a nyakát, ami az akkor még nyitott utcai árkok mentén komoly lehetőség is volt.

Megfosztotta összes javaitól Cillei Borbálát, Zsigmond király özvegyét Budán 1439. junius 1-én kelt okiratával veje, Habsburgi Albert. Ezt a vagyonelkobzást Hédervári Lőrinc nádor, a királynő egykori asztalnoka is hitelesítette, mert az anyakirálynő az ország ellenségéhez, a lengyel királyhoz szökött s „ott nem restelt hazájának tömentelen kárt okozni". Buda fénye ekkor hanyatlóban van, de tíz év mulva Hollós Mátyás király idejében annál ragyogóbban emelkedik fel csillaga.

Karácsony hetében elfelejtjük a világszenzációkat és megpróbáljuk a magunk boldog, békés ünnepi életét élni. Ünnepi ételek, egy-két pohár jó ital kerül az asztalra, s ajándékozási kedvünket követve, odakerül egy-egy csomag finomabb cigaretta, gyűrűs szivar is. Rájövünk arra, milyen apróságok tehetik szebbé az életet: egy pár fillér — meg sem érzi zsebünk és mennyivel jobbat, finomabbat szívunk!

GALLY CIPŐK I., KRISZTINA KÖRUT 24.

A Koronázó Mátyás templom egyházi zenéje dec. 25-től dec. 31-ig

December 25. Sugár Viktor: Harsonajelek az ünnepi szt. misét mondó dr. Kátay Béla plébános bevonulásakor. — — — : Dicsőség mennyben az Istennek. Vavrinecz Mór: Karácsonyi mise. *Szólók:* B. Szabó Ilonka, Harangozó János, Mally Győző, hegedűszóló: Hoffmann Rezső. Változó részeket a G. R. szerint énekli a férfikar. Graduale után: Antalffy Vilmos: Exsultandi tempus est, énekli: Szathmáry Ilona. Offertórium után: Hummel N. J.: Karácsonyi ének. Erkel Ferenc: Himnusz.

December 26. Schubert Ferenc: G-dur mise. *Szólók:* Pálffy Mária, Laczó István, dr. Nyers László. Változó részek a G. R. szerint. Graduale után: Gruber-Sárkány: Csendes éj. Offertórium után: Mennyből az angyal... Erkel F. Himnusz.

December 27. Rádió. Sugár Viktor: Harsona jelek a misézö plébános dr. Kátay Béla bevonulásakor. — — — : Dicsőség mennyben az Istennek. Vavrinecz Mór: Karácsonyi mise. *Szólók:* Senyei-Szabó Ilona, Laczó István, Mezey Zsigmond. Hegedű-szóló: Hoffmann Rezső. Változó részek a G. R. szerint. Énekli a férfikar. Graduale után: Antalffy Vilmos: Exsultandi tempus est, kraácsonyi himnusz, énekli D. Pálffy Mária. Offertórium után: Hummel N. J.: Karácsonyi ének. Erkel F.: Himnusz

December 30. Néhai IV. Károly király koronáztatásának 20. évfordulója emlékére: Ünnepi szt. mise, tartja dr. Kátay Béla plébános. Liszt Ferenc: Koronázó mise. *Szólók:* Senyei-Szabó Ilonka, Lenhardt Aranka, Laczó István, Mezei Zs. Hegedűszóló: Hoffmann Rezső. Offertórium után: Boldog asszony anyánk... énekli: Mezey Zsigmond. Erkel Ferenc: Himnusz.

December 31. D. u. 5 órakor. Szilveszter esti hálaadó istentisztelet. Szentbeszéd tartja dr. Kátay Béla plébános. Zöld Károly: Sanctus... Weichrich: Alma Redemptoris. Dr. Kodály Zoltán: Budavári Te Deum. *Szólók:* B. Szabó Ilonka, Tury Gizella, Laczó István, Mezey Zsigmond. Erkel Ferenc: Himnusz. Orgonán mindenkor Várhelyi Antal játszik.

Vezényel: *SUGÁR VIKTOR.*

———

Karácsonyfa-ünnep a Klotild-szeretetházban. Száz szegény és elhagyott magyar fiu részére december 22-én délután fél 5 órakor karácsonyfa-ünnepet rendez a Klotild Szeretetház Egyesület. Az ünnepségre szeretettel meghivja az Egyesület tagjait és a nemesszívű adakozókat az Egyesület nevében Ripka Ferenc dr. ny. főpolgármester, elnök, Szabó Árpád dr. titkár és vitéz Kapuváry Kálmán dr. jegyző

SPORT

A Budai „11" téli turája. A fekete-fehérek december 25-től január 10-ig nyolc mérkőzést játszanak Franciaországban. Az ellenfelek között sok az amatőrcsapat és igy a rövid idő alatt lejátszásra kerülő mérkőzéssorozat nem igérkezik nagyon fárasztónak. A tizenhatnapos tura alatt minden másnapra esik átlagban egy mérkőzés, de ismerve a Budait, amely tudvalevőleg nagyszerű „turacsapat", a legteljesebb bizalommal és várakozással nézünk a Franciaországból jövő turahirek elé. Kivánjuk, hogy az ujesztendőt szép sikerekkel kezdjék el a fekete-fehér játékosok és mesterük: Faragó Lajos egyaránt.

SIFELSZERELÉS olcsóbb mint Pesten BLEYER TESTVÉREK „Start" sportházban II. kerület, Fő-utca 27. szám.

A Magyar Kupa döntőjének résztvevői. A Magyar Kupa elődöntőinek eredményeképen a MAC és az UTE csapata fog a döntőben a legjobb magyar vizipolócsapat ciméért küzdeni. A várható óriási küzdelem természetesen nyilt, bár véleményünk szerint még sohasem volt a MAC fiatalokból összeállitott csapata ennyire „együtt" mint éppen most. Az UTE-nél viszont Halassy játéka jelent óriási előnyt a MAC fiatalokkal szemben. A győztest megjósolni majdnem lehetetlen, biztos csak az, hogy óriási küzdelemben gyönyörködhetünk majd. Titkos tippünk: a MAC.

1 bérlettel 4 jégpályán korcsolyázhat korlátlanul
„Lipótvárosi" Jégpályán V., Pozsonyi-út 27. (Margithidnál)
„City" Jégpályán V., Balaton-utca 7. (Margithidnál)
Budáról gyalog öt perc.
„Abonyi" Jégpályán XIV., Abonyi u. 3.
„Fasor" Jégpályán VII., Damjanich u. 24.
AZ EGYESITETT BÉRLET ÁRA 10 PENGŐ
Váltható bármelyik jégpályán.

A bugaci csárda a BKE jégünnepélyén! December 27-én rendezi a BKE „bugaci csárda" ünepélyét a Műjégen. Az agilis rendezőség mindent elkövet, hogy az ünnepélyen mentől élethűbben jelenjen meg idegenforgalmunk egyik főattrakciója: Bugac. A néptáncoktól egészen a nyársonsütött husig a népszokások egész sorozata fog megelevenedni a Műjégen december utolsó vasárnapján...

Közmunkák Budán

A Budaörs határában létesített uj repülőtéren szorgalmasan folynak a munkák. A 650.000 pengőbe kerülő utépítést már megkezdték, most pedig a *kapus házának építésével kapcsolatosan szükséges kazánházi berendezés munkálataira hirdetett versenytárgyalást az iparügyi minisztérium december 15-ére.* A beérkezett ajánlatokat ugyanezen a napon délelőtt 10 órakor bontották fel és rövidesen megtörténik a döntés is.

Ugyancsak az iparügyi minisztérium hirdet pályázatot az *uj közforgalmú repülőtér akadály-, szegély- és térvilágításának, valamint a repülőtér üzemével kapcsolatos egyéb, erősáramú villamos berendezéseinek létesítési munkáira dec. 28-án 11 órára.* (Segédhivatal, II. Lánchid-u. 2. fsz. 26.) Ugyanott a teljes kiírási művelet oldalanként 10 fillérért beszerezhető, míg a tervek a III. em. 20. szám alatt megtekinhetők. Az ajánlatok felbontása 12 órakor lesz. A munkálatok keretében ajánlatot lehet tenni az összes munkákra, vagy az ajánlati költségvetés II. fejezete alatti világítási szerelvényekre. Az összmunkákra tett ajánlat esetén az ajánlati ürlapon arra nézve is nyilatkozni kell, hogy a munkának a fenti munkacsoportok szerinti megosztása esetén egyes munkacsoport munkáját is vállalja-e pályázó. Bánatpénz 2%.

✶

A székesfőváros polgármestere (XIII. ügyosztály) a következő budai közmunkákat adta vállalatba:

a Mészáros-utcai leánygimnázium csatorna, gázszerelési munkáit *Trimmel Testvéreknek* 1262 pengővel;

a gróf Szapáry laktanya asztalos munkáit *Domján Józsefnek* 1447 pengővel;

az Uj Szent János kórház gőzszerelési munkáit *Jausz* Testvérek cégnek 1190 pengővel.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a VI. Vilmos császár ut 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest Székesfőváros Gázművei.

Az épülő Buda

A polgármester III. ügyosztálya által az el mult héten kiadott uj épitési engedélyek között *érdekes név is szerepel: Alpár Gittáé.* A kiváló művésznőnek már régi terve, hogy Budán házat építsen. *Alpár Gitta hatemeletes bérház építésére kért és kapott engedélyt.* A hatalmas palota a Margit rakpart 23. számú telken épül fel, *tervezője: ifj. gróf Széchényi Gyula,* I. Uri utca 8.

Ezenkivül még a következő engedélyeket adta ki a III. ügyosztály.

I. Orbánhegyi ut 42—44. Egyemeletes lakóházra *Grósz* Dezső és nejének VI. Vilmos császár ut 5. (Tervező: Tauszig és Roth, V. Váczi ut 32.)

I. Tusnádi utca 9828/1. uj hrsz. családi házra dr. *Némethy* Ferencnének I. Krisztina körut 159. (Tervező: Félix József, XI. Magyarádi ut 44.)

I. Istenhegyi ut 21 családi házra *Ady* Győzőnének. (Tervező: Nagy György X. Gergely u. 98.)

II. Bem József u. 22. Ötemeletes bérházra a a Bem utcai Házépítő Szövetségnek V. Csáky u. 20/b.(Tervezők: Farkas László és Verő Imre V. Személynök u. 7.)

III. Római part 27. Egyemeletes üdülő és csónakházra Győri Textilművek Rt. alkalmazottjai sportegyesületének V. Wekerle Sándor u. 10 Tervező: Révész Zoltán V. Légrády Károly u 8.,

III. Ürömhegy 21953. hrsz. családi házra Baum Ferenc és nejének VI. Liszt Ferenc tér 4. (Tervező Varga Zsigmond VI. Liszt Ferenc tér 4.)

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VALI GABOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Ingatlanforgalom Budán

I. kerület.

Propper Edénéről 658/10000 része Olchváry Ödönnére (Attila ucca 31.) 13.650 pengőért.

Wendl István és birtoktársairól illetősége Tolnai Nyomdai Müinézet és Kiadóvállalat rt. cégre (Kutvölgyi ut 18.) 14.080 pengőért.

Glück Magdáról dr. Leitner Ferenc és nejére (Tárogató ut 59.) 16.500 pengőért.

Dr. Balázs Dezső sé nejéről Debreceni Istvánra (Istenhegyi ut 10011/9. hrsz.) 45.000 pengőért.

II. kerület.

Tallián Ödön és nejéről Fonó Lászlónéra (Bimbó ucca 8.) 55.000 pengőért.

Weisz Elemérnéről Lajna József és nejére (Csatárka dülő, 11842/3. hrsz. 18.000 pengőért.

Trőszter Lajosról Méth Jenő és nejére (Ostrom ucca 13988/4. hrsz.) 28.000 pengőért.

Magyar Általános Ingatlanbank rt.-ről Kary Bélánéra (Katalin ucca 11514/15. hrsz.) 23.685.40 pengőért.

Primusz Jánosnéról gróf Wengersky Viktornéra (Keleti Károly ucca 13244/3. hrsz.) 92.000 P-ért.

Tröster Lajosról özv. Fried Pálnéra (Ostrom ucca 13988/3. hrsz.) 35.000 pengőért.

III. kerület.

Homonnai József és nejéről Aibeck Vincénére (Repkény u. 16.) 16.000 pengőért.

Forgács József és birtoktársairól Schlosser Károly és nejére (Föld ucca 48/a.) 27.500 pengőért.

Dr. Mérei Ernőről Sonnenfeld Leonóra és birtoktársára (Szőlő ucca 17482/2. hrsz.) 69.500 P-ért

Lujza gőzmalom rt. ról Parkváros rt.-ra (Lajos ucca 43—47, 49, 51.) 640.796.40 pengőért.

Szeöke Mihálynéról özv. Bálint Mártonné és birtoktársaira (Vérhalom ucca 15365/30. hrsz.) 11.000 pengőért.

Eberl Máténé és birtoktársairól 8/10 része Thaller Ferenc és nejére (Szentendrei ucca 14.) 30.000 pengőért.

Dr. Tóth Gyula és birtoktársairól Rosenberg Rudolfra (Vérhalom ucca 15365/14. hrsz.) 15.700 pengőért.

Schöller Mihály és birtoktársairól özv. Lindmayer Pálnéra (Föld ucca 53.) 24.000 pengőért.

özv. Rupp Józsefné és birtoktársairól Bohn Testvérek Téglagyár Rt.-ra (Táborhegy 16614. hrsz.) 21.000 pengőért.

Hechtl Lipót és nejéről özv. Kálmán Mórné és birtoktársára (Körte ucca 13.) 16.000 pengőért.

Demetrovich Erzsébetről vitéz Mumoky Várjon Zoltánra (Szemlőhegy ucca 33.) 42.000 P.-ért.

Dr. Sárkány Mórról Vincze István és nejére (Vérhalom u. 15080. hrsz.) 22.000 pengőér.

XI. kerület.

Schleifer Károlyról illetősége ifj. Thiring Gusztáv és birtoktársaira (Hothy Miklós ut 5031/1—30—24. hrsz.) 17.000 pengőért.

Özv. Bodor Árminnéról 1/2 része Sömjén Rudolfra (Lejtő ut 1/a sz.) 18.000 pengőért.

Saxlehner Andorról Inventa Fémipari Rt.-ra (Sashegy 2668—26, 2668—78, 2668—116, 2668—122, 2668—126. hrsz.) 52.000 pengőért.

Kleiner Lőrinc és nejéről Holczmann Vilmosra (Elek ucca 11.) 28.000 pengőért.

Saxlehner Ödönről Inventa Fémipari Rt.-ra (Sashegy 2668/119. hrsz.) 10.000 pengőért.

Saxlehner Kálmánról Inventa Fémipari Rt.-ra (Sashegy 2668—32, 2668—76,— 2668—123. hrsz.) 28.000 pengőért.

Hol vásároljunk a Déli-pályaudvarnál

MARCIS CUKRÁSZ
uzsonnaterme. süteménye és bonbonjai kedveltek
I., Alkotás-utca 15. T.: 1-506-38.

Nóti Zoltán hentes és mészáros
I. Enyedi-u. 2. — Telefon: 1—560—19.

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász
hajfestő specialista
Főüzlet: I. ENYEDI-U. 5. Fiók: I. FERY O.-U. 24|d

DÉLIVASUT DROGÉRIA
I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1—660—45.

Vásároljunk Budán!

Felhivjuk nb. előfizetőink és olvasóink figyelmét az alanti régi budai cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél saját érdekükben is hivatkozzanak a Budai Naplóra. Különösen Buda uj lakóinak szolgál utmutatásul ez a rovatunk, amelyben megtalálhatják a lakásukhoz legközelebb eső üzleteket, ahol a legteljesebb bizalommal vásárolhatnak.

a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — **ZSOLNAI HERMANN** GÉPFAVÁGÓ ÉS TÜZELŐANYAGTELEP I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., ROHAM-UTCA 2 SZERELÉS — CSERE — JAVITÁS Telefon: 1-522-27

Szalféter Ede üveg és porcellánkereskedése képkeretezés. épületüvegezés I., KRISZTINA-KÖRUT 77. SZÁM — TELEFON: 1—502—36. HERENDI PORCELLÁN

Frakkot, szmokingot I., Krisztina-krt. 119. csak MOLDVAINÁL csináltasson. Telefonhivó: 1-510-96.

JÁTÉK-OTTHON Bőröndök, retikülök, háztartási cikkek, viaszosvásznak legolcsóbban. KRISZTINA-KÖRUT 34. Tel: 1-669-68

BUDAI PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., KRISZTINA-TÉR 3. AUGUSZT-HÁZ

Nagy karácsonyi vásár a missziósbolt rendezésében: Megnyilt december 9-én. Délelőtt 9—1-ig, délután 3—6-ig **I. Krisztina körut 127.** Karácsonyi ajándékok nagy választékban. Munkanélkülieken is segitünk, ha a vásár támogatjuk, játékok, iparművészeti tárgyak az ő munkájuk.

5 százalék engedményt biztosit előfizetőinknek

PÁL, uri- és női divatáruház I., Krisztina-tér 1.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak **SCHWEITZERNÉ** *füzőszalonjából I., Mészáros-u. 6*

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I., KRISZTINA-KÖRUT 30 Telefon: 1...549—21

TARTÓS HULLÁM HAJFESTÉS DIVATOS ESTÉLYI FRIZURÁK — POCKNÉ HÖLGYFODRÁSZ I. ATTILA-UTCA 10

OLCSÓ! MEGBIZHATÓ! **Autógumi, hó és sárcipőjavitás** ECKL GUMIJAVITÓ I., MÉSZÁROS-UTCA 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára I., ENDRESZ GYÖRGY-TÉR 1. Fiók: II., MARGIT-KRT.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I. KRISZTINA-TÉR 3. Auguszt-ház

MODERN ÉS SPECIÁLIS STILBUTOROK ANTIKBUTOROK RESTAURÁLÁSA **ALBRECHT RÓBERT, I. ATTILA-U. 12.**

ATTILA TAKARITÓ VÁLLALAT ELVÁLLAL SUROLÁST, BEERESZTÉST, TAKARITÁST, ABLAKTISZTITÁST I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 614-80.

SZŐNYEG JAVITÁS, MOSÁS, TISZTITÁS *CENGYEL* I., ATTILA UTCA 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme I., ATTILA-UTCA 21.

ISZTER ● SZŐRME ● ERNYŐ I., KRISZTINA:KÖRUT 34. ◆ (Auguszt cukrászda mellett

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM I., Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára Zálogjegyet, törtaranyat veszek.

30 éve füszert, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk I., ATTILA-U. 25. saját ház) Tel.: 1-608-33

a Zsigmond-utcában

Türk-nél füszer, csemege, italáruk -nél kozmetikai, háztartási cikkek jól és olcsón kaphatók III. Zsigmond-u. 21. Lukács fürdőnél. Tel. 1-511-33.

10 százalék engedmény előfizetőinknek PAULINYI ELEMÉR BUDAI KÉZMŰIPARI KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTITÓJÁNÁL III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-666-72.

OLCSÓBB MINT BÁRKI MÁS **BODÁNSZKY ÁRUHÁZ** III., Zsigmond-utca 36. Lukácsfürdővel szemben Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

STANZEL KENYÉR elismert III. Zsigmond u. 45 ▲ Tel: 1-53 48

ETA-KÖTŐDE III. ZSIGMOND-U. 68. Méret után finom kötöttáruk

RÁDIÓ CSILLÁR, KERÉKPÁR VILLANY Brüll József III. Lajos-u. 4. Tel.: 1-541-3

az Olasz-fasor és környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamos cikkek üzlete Főüzlet II. OLASZ FASOR 23. Fiók II., OLASZ FASOR 45

PARK-cukrászda Tul.: MADARAS KÁROLY II., Olasz Fasor 13—15 Ünnepekre, estélyekre megrendelések pontosan

a Margit-körúton

Gépleiró sokszorositó és forditóiroda **Tomcsányi** II., Margit-krt. 69, — Telefon: 1—522—68.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztitó II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

Szőrme, ernyő csak **Vagácstól** II., MARGIT-KÖRUT 45. — II., FŐ-UTCA 11. SZAM.

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ ÜZEM **HALÁSZ JÓZSEF** II., HORVÁTH-U. 38. (Margit-krt. sarok) Uj munkák és átdolgozások

JUSZT GYULA OPTIKUS ÉS FOTOSZAKÜZLETE KIZÁRÓLAG A régi helyen II., MARGIT-KÖRUT 6. Szeifferttel szemben.

Órák és ékszerek **Lenkei Lajosnál** *II., Margit körut 18* Javitások jótállással, zálogcédulát, tört aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., MARGIT-KÖRUT 38|b.

Uvészi fényképek **Keller János műtermében** *II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54*

Vásároljunk CIPŐT Budán MÁRKUSNÁL II., MARGIT KRT 36. — Minden kivitelben a legnagyobb választék

Mindennemü papirárut, könyvet Budán legolcsóbban KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52. Ujság kölcsönkönyvtárának főkja

„TERI" *fűző, kesztyü fogalom* *II., Margit körut 13., XI., Horthy M ut 18., IV. Muzeum körut 27. szám*

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit II Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán (Átrium mozgó mellett) II., Margit-körut 51. Telefon: 1-537-19

CÉGTÁBLAFESTŐ BAKONYI (Bodzsár) II., BÁRÓ LIPTHAY-UCCA 12. TELEFON: 1—662—

Ruzicska Pál kenyérgyára II., Horváth-u. 29. ▼ Telefon: 1-518-23. INTÉZETEK, KAVÉHÁZAK, ÉTTERMEK SZÁLLITÓJA

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban Németh K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérné!)

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet **Balaton István, II. Margit-körut 38|a** Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Kedvező fizetési feltételek **VIDA LÁSZLÓ** angol uri szabó II. Margit krt 56 Tel: 1-548-42.

Festék, háztartási cikkek **FALK MÓR festéküzlet** II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

FURNÉR és FAKERESKEDÉS SUGÁR LÁSZLÓ II. MARGIT-KRT 56 (az udvarban) Tel: 1-541-45.

a Böszörményi úton

Gandel sütő- és cukrászüzem I. Böszörményi-ut 36/a készitményei egész Budán kedveltek

a Vizivárosban

40 éves cég **ZSOLDOS művésnök** II., Fő-u. 38. Készit: véseteket, zománctáblákat, bélyegzőket

VARGA SÁNDOR KARPITOS ÉS LAKBERENDEZŐ II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő II., CORVIN-TÉR 6. TELEFON: 1-577-73.

140 ÉVE ÓRÁT, — ÉKSZERT, — JAVITÁST **FISCHER ANTAL SZAKCEGTŐL!** II. CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-511-18.

A Szilágyi Dezső-téren az összes **férfi- és nőidivatcikkek** Telefon: 1-516-87. HAUER ÉS MÁRTON

URI- ÉS PAPI SZABÓSÁG BÁNKI BÉLA II. FŐ-U. 83. T. 1-572-23. OTI és MABI hiv. szállitója

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán NONN JULISKA II., Szilágyi Dezső-tér 5 TELEFON: 1—524—11.

Németh Miklós könyvkötő ÉS DISZMŰVES II., BATTHYÁNY-U. 3. TELEFON: 1-526-67.

Moskovitz Katalin utóda **BÉRES GÉZÁNÉ** ◆ **II., FŐ-UTCA 25.** Legrégibb művirág, disztoll és menyasszonyi kellékek üzlete

KOTSIS E. művészi fényképész II., CORVIN-TÉR 5. TELEFON: 1-535-32.

SÜT, FŐZ, FŰT **„FLAMME BLEUE"** II. Zsigmond-u. 1. (Pállfy-tér sarok.) petrolgázkályha a legjobb

TOMAI LAJOS cukrászdája II., MARKOVITS IVÁN-UTCA 4. Sütemányei egész Budán közismertek

UNGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" ford. diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája II., FŐ-UTCA 92. ◆ Telefon: 1—611—78

SÁMSONI CIPŐSZALON URI-, NŐI- ÉS SPECIÁLIS SPORTCIPÉSZ TEL: 1-565—91. II. FŐ-U. 37.

a Szent Imre-városon

AJÁNDÉKOT KARÁCSONYRA **GELLÉRT DIVATÁRUHÁZBÓL** XI., HORTHY MIKLÓS-UT 25

Szent Imre könyv- és papirkereskedés **négynyelvü kölcsönkönyvtár** XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

EGYETLEN Szanyi Ferenc **cipőszaküzlet** a Lágymányoson XI. HORTHY M.-ut 60

Simplon parfüméria Simplon mozi mellett XI., HORTHY MIKLÓS-UT 60. Telefon: 2—587—71.

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett XI., HORTHY M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órát, ékszert és javitást **GUTTMANN ÁRMINNÁL** XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2—598—69

85 éve áll fenn **Schillinger Anna** gőzmosó, kelmefestő és vegytisztitó Budán csak XI. Horthy Miklós ut 14.

EGYETLEN **MODERN SZŰCS** A LÁGYMÁNYOSON Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38. *Átalakitások, javitások.*

SMARZ PAPLAN, MATRÁC XI. HORTHY MIKLÓS-UT 18. SZ.

WEINER A. IMRE **SÜTŐDÉJE** XI., HORTHY MIKLÓS-UT 29. SZÁM. — TELEFON: 2—683—81.

KRAMMER ADOLF FIA festő- mázoló és diszletfestő XI., Lágymányosi-utca 4. Telefon: 2—581—25.

Belvárosi szabós XI., FEHÉRVÁRI-UT 104. TELEFON: 2—684—33. **Pomázi György** angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMÜVES XI., SZENT IMRE HERCEG-UT 4.

Hauer-sütemények Budán csak a XI. Horthy M. ut 26. alatti cukrászdában T.: 2-683-76.

Esőernyők nap- és kerti-ernyők XI., VÁSÁRHELYI PÁL UCCA 11. TELEFON

Specialis NÉPMŰVÉSZETI kézimunkák IPARMŰVÉSZETI CIKKEK, FEHÉRNEMŰKÉSZITÉS Szt. Imre kézimunkaüzlet XI., Vásárhelyi Pál-ucca 12. Tul.: vitéz Dr. TAKÁCS NÁNDORNÉ

KOHN ENDRE Böröndös és finom bőráru készitő Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec. XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

Bacsa Lukács festék, illatszer és háztartási cikkek szaküzlete XI. Horthy Miklós-ut 41 FIÓK: XI. BERCSÉNYI-U. 8. TELEFON: 2-594-86

OLÁH JÓZSEF VASKERESKEDŐ XI. Horthy Miklós-ut 49. Tel: 2-692-34

a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható! Gyógycipőkben is nagy választék I., KRISZTINA-KÖRUT 61. Postapalotával szemben

JAVIT! ALAKIT! BÖRÖND ÉS BŐRDISZMŰ SZAKÜZLET ÉS MŰHELY I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

a Várban

CSERY GYULA szücsmester Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.) Alapitva 1884. Telefon:1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR I., TÁRNOK-UTCA 2.

a Márvány-u. és környékén

Nagy Sándor Könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő I., MÁRVÁNY-UTCA 11.

JANKOVITS DROGÉRIA Tel.: 1-536-76. I., ALKOTÁS-UTCA 31 SZ. Márvány-utca sarok

HEPKE TESTVÉREK Női ruha- és kalauszalonja I., Márvány-u. 48. T.: 1-548-92.

KÁVÉ, TEA, KONZERVEK, ITALÁRUK **vitéz LABORCZY FERENC** füszer és csemegeüzletében. I., MÁRVÁNY-U. 40. T.: 1-530-70

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*

Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.

Karácsonyi kettős szám

34—35. évfolyam | Budapest, 1936. december 24 | 1242—43. szám

Budai Napló

VÁROSPOLITIKAI, FÜRDŐÜGYI, IDEGENFORGALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ALAPITOTTA: VIRÁG BÉLA
SZERKESZTIK
LIPPAY GYULA DR. és OLTY ANTAL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 113/b. T.: I-502-96
MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Karácsony

*

A Budai Napló számára irta:

Sipőcz Jenő dr.

Budapest Székesfőváros főpolgármestere

Még néhány évtized és a kereszténység kétezredszer üli meg Krisztus boldog, szivet üditő, lelket örvendeztető estéjét. Azóta minden emberi lélekben él a vágy, hogy ezen az estén fehér asztal terüljön a karácsonyfa alatt, a béke gyertyái világítsanak az egyszerű vacsorához és a kályha barátságos melegében áhitatos hangulat töltse el a szíveket. Egyszerűség, szerénység, melengető érzések adják az igazi karácsonyt, nem pedig lakmározás és pompa: igy kell ennek lennie, szent a karácsony, minden emberi léleké és ha valaha, akkor ezen az estén mindennek az emberi egyenlőséget kell jelképeznie és minden imádságnak azért kell az ég felé szállnia, hogy ne legyen a földön olyan szegényember, aki ezen az estén is fény, melegség és tápláló étel nélkül maradna.

A szerény fehérasztal és a békesség gyertyafénye mellett az emberi jóságnak, a meleg szivnek, a tiszta elménck kell uralkodnia. Mert Krisztus urunk eljövetele nem azért történt, hogy a törvénytől eltávolitson bennünket, hanem azért, hogy a törvényt betöltse. A törvény pedig nem a betű, hanem a lélek. Krisztus tanitása, hogy a léleknek kell ujjászületnie és az ujjászületettnek kell mindenhol uralkodnia: bennünk az emberekben, a családban és a nemzetben, hogy eljöjjön az ő országa. A világ mai válsága az elmék zavara, a lelkek meghasonlása pedig csak az ő országának eljövetelével szünik meg. Az Ur nekünk Megváltót, Messiást küldött és az ember a kereszt tövében mégis ellenségeskedést, viszályt, gyűlölködést merészelt kezdeni.

Hisszük, tudjuk, hogy fel kell eszmélnie az emberiségnek, meg kell születnie a békének és ikertestvérének, a szeretetnek. Ujjá kell születnie a léleknek, mely meghozza az egyes emberek számára a belső megnyugvást, a családnak a tiszta életet, a nemzetnek pedig az egyetemes nagy eszmékért való küzdelmet. Ma már kezdjük Krisztus utját járni: tudjuk már, hogy annál kisebbek vagyunk, minél önzőbb módon éljük életünket, annál nagyobbak, minél hasznosabban dolgozunk az emberiség és a nemzet számára, minél kevésbé élünk önmagunknak, minél áldozatosabb lélekkel adjuk oda munkánkat és tehetségünket a köznek.

Budapest székesfőváros közönsége példaadó módon gyakorolja ezeket az erényeket. Ennek a városnak polgársága és munkássága mindenkor készen állott az egyetemes, nagy nemzeti érdekekért való munkára. Budapest népe krisztusi szeretettel öleli ma is magához az egész magyar nemzetet és kulturájának fényével, szociális gondolkodásának eredményeivel kész örömmel árasztja el az országot. Igy karácsony estéjén boldog örömmel állapithatjuk meg azt is, hogy Budapest az egész művelt világon a legbékésebb, legnyugodtabb sziget, amely méltán büszkélkedhetik azzal, hogy ebben a tekintetben Európa legelső városa.

Öntudatosan tekinthetünk a békesség gyertyafénye mellett szerény asztalunk mindennapi áldására. A szeretet ünnepén elmondhatjuk, hogy Magyarország fővárosát az emberszeretet és az emberi haladás őszinte vágya kormányozza.

A Tabán és Buda

A Budai Napló számára irta:

Szendy Károly

Budapest Székesfőváros polgármestere

Azt hiszem, a budaiak nem vették tőlem rossz néven, hogy annyi készülődés és huza-vona után végre erélyesen leradiroztuk a tabáni viskókat Buda egyik legexponáltabb területéről. Célzok ezzel arra, hogy józan megitélésem szerint most már senki sem siratja vissza azt az egészségtelen tabáni romantikát, amelyet, amig megvolt, sikeresen használtak ki holdfényes estéivel, muskátliaival és kacskaringós utcáival. Adtunk helyette egy más romantikát: a rendezettség, a tisztaság parkirozó és szemetgyönyörködtető zöld kertjét. Levegőt, napfényt, egészséget plántáltunk a régi Tabán dohos, penészes omladékai helyébe. Régi lakossága sem sirathatja már egykori szegényes megélhetését és kenyerét. Kaptak tőlünk emberséges lakást és remélem, hogy azóta megszokták uj helyüket és megteremtették megélhetésük alapfeltételeit.

Ezzel végezve, a budaiak szempontjából a Tabán multjával felmerül a kérdés: ezekután mi lesz a Tabánnal? Erre válaszom igen rövid: várunk.

Várjuk egyrészt a jobb időket, amelyek az idők tanusága szerint a rossz évek után be szoktak következni. Várjuk továbbá azokat a terjeszkedési, idegenforgalmi, gyógyhelyi megoldásokat, amelyek már nem késhetnek sokáig. A parkirozással a Tabánt előkészítettük ezekre a végleges megoldásokra. A Tabán felkészülve várja a nagyszabásu ötletek megoldását. Olyan állapotban van e pillanatban, amelyet nemcsak a szem, a fővárosi ember érzéke és esztétikai élvezete el tud viselni, hanem abban a gyakorlati állapotban vár tovább a Tabán, amely gyakorlati állapot módot ad arra, hogy ott bármit megvalósithassunk. Még nem tudjuk, hogy a főváros maga oldja-e meg a Tabán problémáját, vagy pedig a belföldi tőke, esetleg a külföldi tőke. Mindenesetre kivánatos és megnyerő külsőt adtunk a Tabánnak, nemcsak a budaiak iránt érzett szeretetünk alapján, hanem Nagy-Budapest jól felfogott érdeke alapján is, mert hiszen ez a Belvároshoz oly közelfekvő gyönyörü virágos és napos terület a mi szemünkben ezzel az átmeneti rendezéssel még közelebb került a szivünkhöz.

Álgyay Hubert Pál dr. ismerteti a Horthy Miklós-hid budai feljárójával kapcsolatos városrendészeti terveket

A Közmunkatanács alelnökének nyilatkozata a Kelenföld nagy rendezési problémáiról és az állandó kiállitási tervekről

Az uj Horthy Miklós hid budai feljárójának és a hidkörnyék kialakításának ügye döntő fontosságú annak az uj városrésznek a szempontjából, amely a híd megnyitása után rohamos tempóban fog felépülni a most lakatlan és elhagyott területen. Különböző tervek és tudósítások jelentek meg arról, milyen lesz a hidfő uj környéke, ezek a tudósítások azonban ahelyett, hogy tisztázták volna ezt a rendkivül érdekes városrendezési kérdést, inkább növelték a zavart. Éppen ezért a *Budai Napló* magához, *Álgyay-Hubert* Pál dr.-hoz, a Közmunkatanács alelnökéhez, ennek a kérdésnek legfőbb intézőjéhez, az európai hirű szakértőhöz fordult, akinek a rendezés körül döntő hatásköre és szerepe van.

Álgyay Hubert Pál dr.,
a Közmunkák Tanácsának alelnöke

a következőkben ismertette a hid környékének rendezési tervét:

— Minthogy a Duna hajózható folyó, — mondta Álgyay-Hubert dr. — a hajózás követelményeinél fogva a hidnak bizonyos magasságot kell elérnie. Ez hozza magával, hogy a parton nyolcméteres magasságkülönbség mutatkozik a kapcsolatos területekkel szemben, ami lejtős lejárót tesz szükségessé. A terveknek tehát ezt a 8 méteres magasságot le kell győzniök.

— A hiddal szemben, annak folytatásában 100 méter széles, több részre tagolt ut vezet majd a tervrajzon látható körtérhez, amely már a normális magasságban terül el. A hidfő mellett jobbról és balról kis park lesz, mellettük a Dunapartra vezető feljáró, illetve lejáró utak. Az utat szegélyező épületek számára a házak előtt elvezető lokális utak vannak, a százméteres utvonal közepén haladnak majd a közforgalmi járművek arra a körtérre, amelynek segítségével a *giratoire*-rendszerű közlekedést eloszthatjuk.

— Az uj ut a körtéren tul 90 méter szélességben folytatódik, majd később 80 m.-re szűkül, mindenütt parksávval.

— Az uttól északra fekvő terület már rendezve van, legnagyobb részében már be is épült, ugy hogy erről nincs sok mondanivaló. A hidtól és az uj uttól

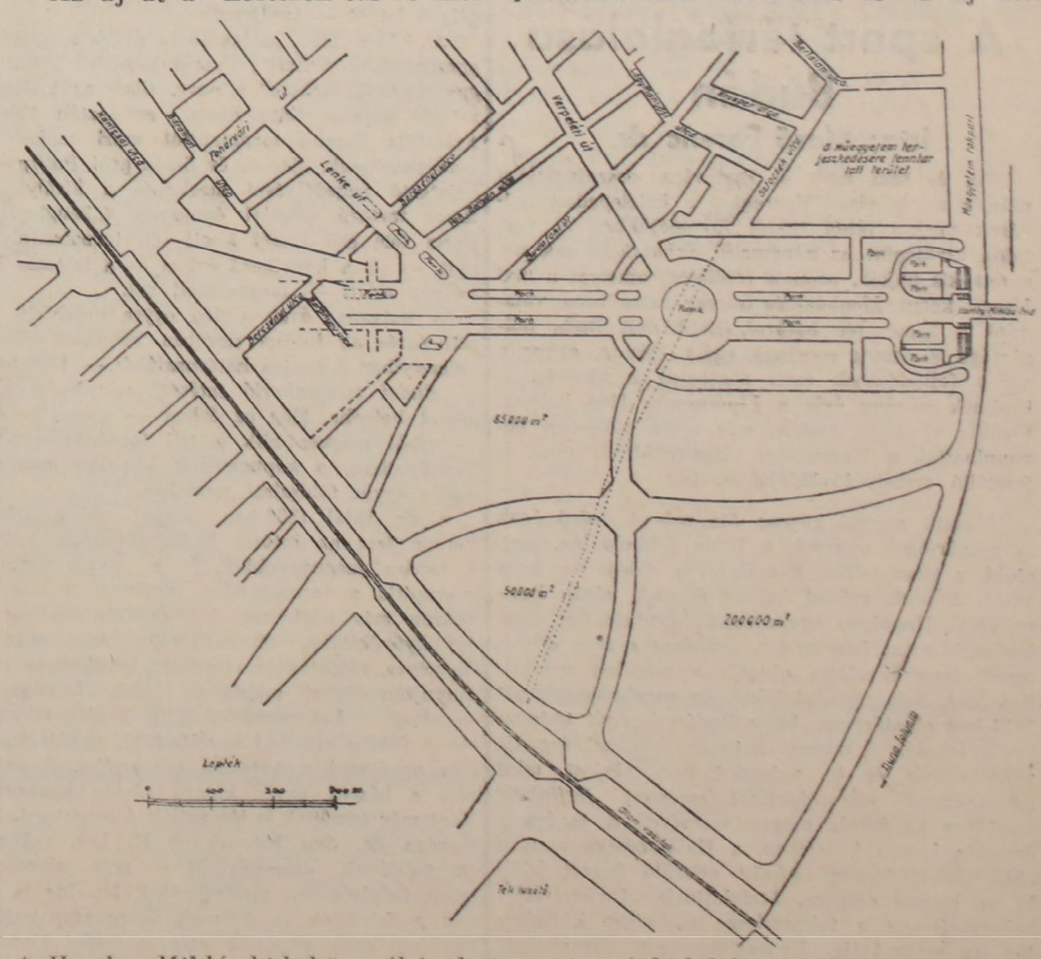

A Horthy Miklós-hid környékének tervrajza. A hid folytatásaként a több részre tagolt 100 méter széles utvonal. A Dunapart déli részén levő 200.000 négyszögméteres területen lenne az állandó vásár. (A Közmunkatanács tervrajza.)

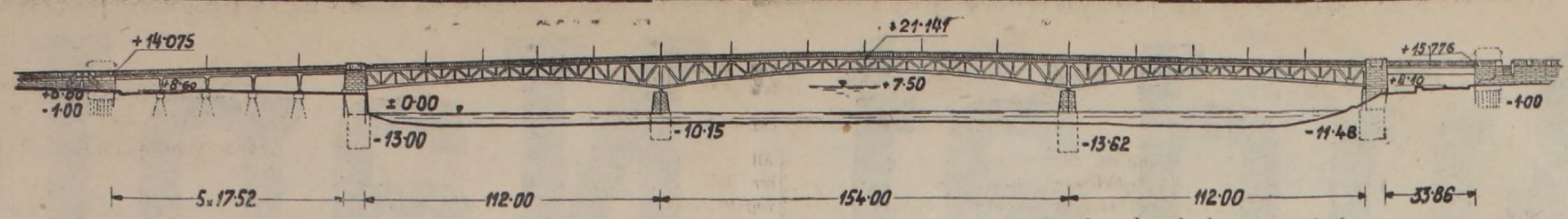

Az uj Horthy Miklós-hid. A hidfőnél lévő kezelési-épületek nem emelkednek tul a hid magasságán.

délre fekvő terület azonban ma még teljesen rendezetlen, feltöltetlen gödrök és mocsarak terülnek azon. itt tehát szabályozási tervre van szükség. Ez a szabályozási terv azonban még a jövőé. Az ott levő területek a Közmunkatanács tulajdonában vannak, nem alakultak ki azok a nagy városrendezési problémák, amelyekkel itt számolni kell. Végleges szabályozási tervet tehát nem is lehet még készíteni. *Mindössze az a két, egymást keresztező utvonal végleges itt, amely a rajzon fel van tüntetve.* A egyik a Horthy Miklós ut mellől a Dunaparton indul el és vezet kissé ivelt vonalban a vasuti töltésig, a másik a tervezett körtértől vezet a töltésen keresztül a téli kikötő irányában. Ez a két ut azért végleges, mert *feltétlenül szükség van rájuk.*

— A Budafoki-utnak már beépült része ugyanis annyira keskeny, hogy nem alkalmas a megnövekedett és a jövőben még inkább emelkedő forgalom lebonyolitására. *A Budafoki-ut folytatását tehát beszüntettük, illetve megszakitottuk azzal, hogy egy parksávval lezártuk azt.* A délről északra irányuló forgalmat az az ut fogja lebonyolítani, amely délről északkelet felé vezet, a Dunapartra, a Horthy Miklós hid felé és amelyre a hid mellett épült szerpentinuton jutnak fel.

Az állandó kiállitási terület

— Az eddigi tervek szerint — folytatta *Álgyay-Hubert* Pál dr. — a szabályozandó területnek az a 200.000 négyszögméter kiterjedésü része lenne az állandó kiállitási terület, amely a tervrajzon látható. Természetesen lehetséges, hogy nem kerül ide az állandó vásár és más célokat fog szolgálni ez a hatalmas terület. A köztudatban azonban már benne van és számos illetékes tényező úgy tervezi, hogy a Nemzetközi Vásárt ide kellene elhelyezni. Maga az a tény, hogy a terület nincs feltöltve, nem lehet akadály, mert *akármit építünk is erre a helyre, a területet mindeképen fel kell tölteni,* mert mai állapotában nem maradhat az meg. Hiszen, ha az uj hid megnyilt, ez a környék egyenes folytatása lesz a pesti Nagykörutnak és kétségtelenül gyors tempóban fog fejlődni.

— Maga a kiszemelt terület rendkivül alkalmas lenne a Nemzetközi Vásár céljaira. Arra predesztinálja könnyü megközelithetősége, gyönyörü fekvése, mely később még szebb lesz, amikor a pesti oldalon — 1942 után — eltünnek a közraktárak a Dunapartról, továbbá az elevátor és a dunai pályaudvar. Nem a Közmunkatanács feladata eldönteni azt, hogy ide kerül-e a Nemzetközi Vásár, azonban mindenesetre számolnunk kell azzal, hogy számos illetékes tényező már elfogadta azt a megoldást. Igy többek között *Szendy* Károly polgármester ur is, akinek véleménye szerint a területen levő tó igen alkalmas lesz arra, hogy a kiállitási terület látványosságait növelje és alkalmat adjon olyan természetü bemutatnivalók számára is, amelyekhez viz szükséges.

A budai központi pályaudvar

— A terület végleges szabályozási terveinek szempontjából rendkivül fontos természetesen az is, hogy *milyen lesz a tervezett budai központi pályaudvar elhelyezése.* A kereskedelmi miniszter ur Őnagyméltóságának elgondolása szerint az uj pályudvar — mint azt a *Budai Napló* már ismertette — valószinüleg a Lenke ut meghosszabbitásában, a vasuti töltésnél lesz. A hidról elinduló ut iránya tehát aszerint fog változni, hol lesz az uj pályaudvar, amelyhez vagy enyhe kanyarodással, vagy csekély töréssel fog odavezetni.

1938. tavaszán kész lesz a Tanács uj székháza

Megkérdeztük ezután *Álgyay-Hubert* Pál dr.-t, mi lesz a Fővárosi Közmunkák Tanácsának székházával? Mikor kerülhet sor annak és a szomszédos házaknak lebontására?

— A Tanács uj székházát — felelte kérdésünkre *Álgyay-Hubert* dr., alelnök — a Madách Imre-ut megnyitásával kapcsolatban épitik fel. Amig az uj székház fel nem épül, addig a mostani székházban maradunk, az azonban *máris bizonyos, hogy legkésőbb 1938. tavaszán, de lehet, hogy hamarabb is beköltözhetünk az uj székházba és a mostanit átadhatjuk a fővárosnak lerombolás céljaból.*

Ramazán-Bajrám ünnep Budán

Szép, szálas férfiak, csendesen, mint az árnyék, gyülekeznek az Esplanade szálló külön termében. Magas fez a fejeken. Kissé idegen tipus az arcokon, ünnepélyes meghatottság mindeniken.

A Budapesten lakó mohamedánok, akiknek templomot varázsolt a szálló külön terméből főpapjuk, *Durics Hussein Hilmi*, azért jöttek össze, hogy megünnepeljék a nagy mohamedán ünnepet, a *Bajrámot!* Vendégek is vagyunk, más hiten lévők, mert ezek a mi mohamedánjaink, akik leginkább az évtizedekig hozzánk tartozó Bosnyák-országból származnak, istentiszteletükből nem csinálnak titkot. *Magyar emberek, akik izzó szeretettel vannak eltelve magyar hazánk iránt.* Áhitatosan lépünk be hát a templommá varázsolt terembe, melynek keleti sarkában keleti szőnyegek vannak leterítve s ezekre térdelnek, majd ülnek le a hivők, akik a terem bejáratánál levetik a cipőjüket. Félkör alakban térdelnek, a fez a fejükön, aki azt nem hozott, kendővel köti be a fejét. Az imám előimádkozik, azután a kör elé térdepel, arccal feléjük, a főpap, az olajbarna arcú *Durics Hussein Hilmi!* Átveszi az istentisztelet vezetését, halk férfias baritonjával mondja az imát, amelynek állandó refrénje: *Allah Ekber.* Nagy az Isten.

Feláll a pap, a hivők is vele, majd arccal keletnek földre veti magát s ugy ismétli meg az ima minduntalan visszatérő szavait: *Allah Ekber.*

Megható, szép egyházi szertartás ez. Lélekben együtt szállunk a magasba mohamedán testvéreinkkel.

A szép szertartás után hivők és vendégek átvonultunk a szomszéd terembe, amelynek asztalánál feketekávéval s cukorral kinál meg *Durics Hussein Hilmi* mohamedán egyháza. Itt azután előlépett az egyház müezzinje *s szép magyar beszédet mondott,* amelyben hálásan ünnepelte a közös hazát, a testvéreket, akikkel együtt harcoltak azért a földért, amely őket is szülte s amelynek szenvedéseit ők is egyformán viselik. Utána székre kapaszkodott fel egy szürósképü, mosolygós szemü 12—13 éves kis mohamedán gyerek, akinek *Topcsagics Azir* a neve s magyar nyelven elszavalta *Gegus Dánielnek* erre az alkalomra irt versét:

Üdvözlégy testvér.
Isten, — minálunk Alláh a neve,
Alláh-Akbár, — a mozlim istené,
Isten, Allah: egy és mindenható,
Erény és nagyság, meg nem osztható
S akik vagyunk az ő gyermekei,
Egymásnak mind édes testvérei.
Üdvözlégy, testvér! — nyújtsd felém kezed,
Szivünk az, ami tehozzád vezet,
S a hála, hogy testvéred vagyok,
Szememben, nézd, örömkönnyü ragyog:
Hogy egy oltáron Korán s Biblia;
S hogy e szép honnak vagyok a fia.
E szép országban együtt szenvedünk,
Ami neked fáj, csak az fáj nekünk, —
Sorsod nehéz volt, nekünk is nehéz,
Együtt szakadt ránk minden szenvedés,
Allah Akbár s a te nagy istened
Mindig velünk volt s testvérünk, veled.
Szent ünnepünkhöz jöjj, testvér, velünk,
Lássad, miként oszt áldást istenünk.
Az isten egy, csak másként hivja szánk,
De egy a lelkünk és egy a hazánk, —
Szálljon le hozzá, maradjon vele
Alláh akbár s magyarok istene.

Nagyon szép beszédet mondott a magyar izlám multjáról, bőséges történeti reflexiókkal *dr. Medriczky Andor* fővárosi tisztviselő, ismert keleti tudós, végezvén beszédét török nyelven, hogy a társaságban megjelent bagdadi vendég is megértse, aki angol nyelven fejezte ki elragadtatását a látottak és tapasztaltak felett.

Este megint összegyültek a budapesti mohamedánok s kelet-kedvelő vendégeik vacsorára a *Gül Baba* vendéglő külön termében. Itt vacsora után *Durics Husszein Hilmi* főmufti számolt be indiai utazásáról, amely eseményekben gazdag volt s a kitűzött célt illetőleg eredményes. A főmufti gyüjtött pénzen akarja felépiteni Budán a mecsetet s mohamedán iskolát, — erre a célra egy évig tartó indiai utján tetemes összeget sikerült gyüjtenie. *Gegus Dániel, dr Medriczky Andor dr. Nemes Jenő, Pávay Vajna Ferenc* mondottak beszédeket a vendégek részéről. Érdekes volt a Budapesten tartózkodó Ayaz khán beszéde, aki félévi tartózkodás után már jól beszéli a magyar nyelvet. *Csatics Abid, Refát Hassan Burjam* és *dr. Zeki László* bagdadi ujságiró beszéltek még kedves, lelkes és hazafias szellemben.

Római romemlékek a Duna közepén

Az első budapesti hidat a rómaiak építették Kr. után a II. században és *Aquicumot kötötte össze a pesti oldalon levő Transaquincummal,* a mai Rákospatak torkolatánál. Ekkor történhetett az első Dunaszabályozás is, mert mesterséges töltés és védőgát nélkül el sem képzelhető fővárosunk e legősibb hidja, amelynek sűrün egymás mellé vert hatalmas szilfákból álló cölöpsorát *Zsigmondy* Gusztáv fedezte fel az 1870-es években a Margitsziget fölött levő „fürdő-sziget"-nél.

Ezt a hatalmas cölöpzetet a 80-as években *Salamon* Ferenc történetirónk is látta. A rómaiak különben nagy művészek voltak a védőgátak, csatornák, vizvezetékek építésében és pompásan dolgozó mérnökeik sokat bajlódhattak a Duna jobbparti szabályozásával. A Duna ugyanis, természetes geológiai vonzódását követve, Óbuda felé mosott magának uj medret. *Óbuda-Aquincum akkoriban még összefüggő szárazföld volt a mai Hajógyárszigettel,* ennek déli csúcsánál levő és a hetven év előtt elkotort Fürdőszigettel s a Margitszigettel is.

Németh Sándor régiségbuvár 1823-ban bizonyitja, hogy az óbudai parton is és a *Margitszigeten is vannak a Dunába benyuló és egymás folytatásának mutatkozó római korbeli omladékok, amelyek úgy függhettek össze, ha a Duna mai medre helyén szárazföld volt.* A XIX. század első negyedében megjelent *Tudományos Gyüjtemény* pedig szabatosan felemliti, hogy a Margitsziget északi csúcsától a Fürdősziget déli csúcsáig egy másfél ölnyi széles kőfal húzódott a viz alatt, amely közel két évezred előtt a Duna áradását volt hivatva megakadályozni.

J. VIRÁG ILONA MOZDULATMŰVÉSZETI ISKOLÁJA
II., MARGIT KÖRUT 64a. TELEFON: 1-660-27.

Hatalmas fejlődést mutat Buda lakósságának száma a legutóbbi százötven esztendőben. Egy 1780.-i összeirás szerint Buda lakóinak száma huszonháromezer, mig 1931-ben ez a szám megtizszereződött, mert akkor már 227.784 lakója volt Budának. Egy 1821.-i összeirás 6074 családban 25.228 lakót talált Budán. Ebből a katolikusok száma 23.935, az evangélikusoké 170, a reformátusok 62, a görögök és rácok 595, a zsidók 466 fővel szerepelnek. Harminc év mulva, 1851-ben megduplázódott a lakósság száma, mert 50.127 embert számoltak Budán, mégpedig a Várban 3828, a Krisztinavárosban 4766, a Tabánban 9495 a Vizivárosban 11359, az Országuton 4286, Ujlakon 4219, Óbudán 12174 lélek volt.

A sport térfoglalása Budán

Irta: Mező Ferenc dr.

Tiz év sem mult el Budavára visszafoglalása után s máris vigan durrogtak a betelepedett polgárok puskái fából tákolt lövöldéjükben. A várfalon kivülépült ez a németül *Schusshaus*-nak nevezett kis hajlék, azon a területen, amelyet a mai Margit körut, Menház- és Görgey Artur ucca, valamint a Széna tér határol. Itt hódolt Buda polgársága e nemes sportnak egész 1860-ig, ekkor a város fejlődésének esett áldozatul a lövölde. A lövészek néhány évig a Lipótmezőn lévő katonai lövölde vendégei voltak, míg aztán 1866-ban bevonulhattak a Marcibányi téren épült és máig is fennálló remek lövöldéjükbe.

A mult század közepe óta más testedző ágak is polgárjogot nyernek a Duna jobboldalán. Legelőbb a gimnasztika, a mai torna elődje ver gyökeret. A mult század huszas éveinek végén Pestre kerül Napoleon egyik daliás gárdatisztje, *Clair* Ignác és mint harcmester, *„vivásra s más célirányos"* testgyakorlatra oktatja a mindkét nembeli ifjúságot. Sok gonddal küzd, de nem csügged, sőt 1851-ben elhatározza, hogy Budán is nyit testgyakorló iskolát. A városi hatóság örömmel fogadja vállalkozását és őt, valamint fiát, Alajost, mint *„a szakbani jártasságuknál ismeretes férfiakat"* megbizza az iskola megszervezésével. A tanács a Jezsuita lépcső közelében, a Halászbástya alatt a „két födött tornác" között elterülő helyet jelöli ki az intézet céljaira, átalakittatja „fövénytérré", bekeritteti, de a felszerelésre szükséges költségeket is megajánlja. Kedvezőtlen pénzviszonyainál fogva fizetést nem tud adni Claireknak, de megengedi, hogy a növendékektől mérsékelt tandijat: junius 15-től augusztus végéig terjedő időre 4 frt. 20 kr.-t, az egész tanszakra, vagyis október végéig 6 frt.-ot — szedjenek.

Az iskola 1851. junius 16-án nyilik meg: *„Ofner gymnastische Schule"*, majd később *„Städtische gymnastische Schule"* a neve. *Clair* az intézet vezetését teljesen fiára bizza, ez aztán 1856-ban *Szidanits* Ferenc tornatanitót veszi maga mellé segédoktatónak. Már ez év őszén gróf *Pálffy* Móric helytartó engedélyével megkapja a királyi palotához tartozó szertári épületnek („Zeughaus") a Duna felé eső részét s ott téli tornatanfolyamot nyit, — de a következő évben — a tetemes fűtési költség miatt — megszünteti azt.

A hatvanas évek elején egyre erősbödő nemzeti érzés az intézet nevében változást idéz elő, amennyiben a tanács határozatából — 1860-ban — a *„Budai testgyakorló intézet"* név kerül a régi német helyébe. Még ez évben — november 21-én — ujból megkezdődik a téli tornázás, ezuttal a Vizivárosban, a kapucinusok házában levő elemi iskola egyik földszinti termében.

Clair Antal 1866-ban meghal, utána *Szidanits* Ferenc lesz az intézet fő-tornatanitója. 1866-ban a tanács megnagyobbittatja a nyári tornateret, gyarapítja a tornaszereket, ugyhogy a következő nyáron már körhintán, két deszkás hintán, négy pár gyürühintán, két rudhintán, mászópóznákon, függélyes, rézsutos és vizszintes létrákon és három fanyujtón edzheti magát az ifjúság. Ezeken kivül — ahogy a kedvesemlékü *Bély* Mihály feljegyezte — öt földbe erősitett korlát, futó, ugróárok, mérce, ugródeszkák tették a felszerelést. A mélyugrást a bástya egyik kiugró részén gyakorolták. Most már felnőttek is látogatják a tornateret. A téli tornára dr. *Say* Mórnak, a II. ker. reáltanoda igazgatójának engedélyével a reál alagsorának egyik helyiségében rendezkednek be. Ide is eljárnak a felnőttek is, számuk egyre szaporodik és *1868-ban ezek alapitják meg a Budai Tornaegyletet,* amely mai napig melegágya a testi kulturának és egyik büszkesége a nemes Budának.

A tornaintézet továbbra is fennmarad s hol *Budai Tornaiskola*, hol *Budai városi tornakert* néven találkozni vele. Az 1872. évben, a tavaszi idényt megnyitó ünnepségen megjelenik *Pauler* Tivadar vallás és közokt. miniszter, aztán *Házmán* polgármester, *Majláth* György a legfőbb semmitőszék elnöke is. Ekkor a növendékek száma 150-re rúg. Két év mulva — május 12-én — megint nagy ünnepélyességgel, katonabanda közreműködésével nyitják meg a nyári tornateret. Az egykori tudósitás szerint *„érdekes látvány volt a mintegy négyszáz kisfiú bevonulása dobszó mellett és még érdekesebb ügyes tornajátékuk bemutatása"*.

1860-ban *Mayer* Antal nyitott tornaiskolát a Micherl-féle kertben, de ez hamarosan megszünt. Vele egyidőben keletkezett *Langer* Gyula magántornaintézete Ó-Budán s bár csak 1869-ig állt fenn, mégis felkeltette az érdeklődést a torna iránt. Utána *Gergely* Jakab tornatanitó karolja fel Óbudán a tornát. Két évig ingyen tanitja a gyermekeket a református templom udvarán berendezett nyári tornahelyiségben. 1872-ben pedig megalapitja az *Óbudai Torna Egyletet.* Tornászai rövidesen bemutatkoznak a közönség előtt is. Délcegen, katonás rendben vonulnak a Filatori-gát mellett levő térségre, hogy az előre felállitott nyujtón bemutassák képességeiket. A közönség sürü rajokban özönlik a térre, hogy tanúja legyen készségüknek, de ahogy az egylet történetében olvashatni, még nem volt mindenki tisztában céljaikkal. Feljegyezték például, hogy amikor az öreg óbudai sváb meglátta őket vörös ingükben, kék nadrágjukban, derekukon diszes, rojtos övvel, véleményét ebben a kérdésben sürítette össze:

— Was wüln's ta te Noarn? (Mit akarnak itt ezek a bolondok?)

Ekkortájt már az atlétika hivei is jelentkeznek, bár igaz, hogy egyelőre még csak — tornászköntösben.

A *Budai Csolnak Egylet* megalakulásával (1866-ban) megszaporodnak az evezősök is. Az egylet tagjai még 1874-ben versenyeznek, aztán — ugy látszik — feloszlik az egylet.

Ekkoriban ver hazánkban gyökeret a kerékpársport is. Eleinte gúnyolják-csúfolják őket, később már megállnak az emberek s megcsodálják ügyességüket. Táboruk egyre szaporodik, ugyhogy 1889-ben már *Kerékpársport* néven szaklapot is indítanak. Az uj lap ezzel a kedves költeménnyel indul el utjára:

Üdvözlet.
Nehéz mozdonynak volt eddig jelképe
A röpkelábu, szárnyrakelt kerék,
S vaspánton jár — amerre utja mérve —
A mult idők füstös fia — a gép.
Jelen a multnak — im — nyomába lépe,
Csakhogy lerázta vaspántos nyügét,
Irányához szivesen kötve és szabad
Könnyen vezérli erő s akarat.
Testedző sport ma! Ám de a jövőben
Uj fejlődésnek egy lépcsőfoka,
S ha edzett lesz majd testben és erőben,
Tovább eszmél a „kerék" bajnoka.
Addig csak hasson edzőn, fejlesztően
S a jövő számára legyen iskola:
Ne érje vád a nemzet gyermekét,
Hogy mindenütt nem tölti be a helyét.
Üdvözletünk visszhangja száll elétek,
Kik messze tájról hoztok uj erőt,
Uj fényt szerezni a „kerék" nevének,
Uj tettre kelteni a már csüggedőt.
Versenyre fel! Mert elmaradni vétek,
Babér disziti a merész nyerőt!
A pálya vár! Üdv annak aki mer!
Nekünk a jelben mindig győzni kell.

Negyvenhét évvel ezelőtt fakadtak a költő lelkéből e gyönyörű gondolatok, de azért nemzetünk virágoskertje: ifjuságunk ma is megszivlelheti, lelkébe vésheti.

— Versenyre fel! Üdv annak, aki mer!

De üdvözlet a másvilágra, hálánk, kegyeletes tiszteletünk annak is, akinek lantjáról a dal elhangzott: feledhetetlen, galambősz bátyámnak, galamblelkü barátomnak — néhai *Viraág* Bélának.

Aranyos Jézuska

tárd ki az ég kékbársony függönyét és szórd le a csodákat, a gyönyörüséges álmokat, emlékeket, vágyakat, meséket erre a szomoru földre. Az adventi köd áthatolhatatlan sürüjén át nyulj le édes-pici áldott kezeddel a körülöttünk viharzo véres káoszba, az egymást vadul marcangoló emberek közé. Állitsd meg meleg simogatásoddal a félevesztett szivek és lélekindulást, csukd le az istentelenség vörös mérgével tajtékzó ajkakat és nyisd életre a félelemtől megdermedt szemeket. Teremts rendet a türhetetlen zürzavarban, gyujtsd meg a karácsonyi ujjászületés élet-csillagszikráját az összekuszáltan vergődő civilizációban, változtasd a fenyők zöldjével vetekedő örök reményekteljesedésévé az egetostromló igazságtalanságokat és ezüst-szarnyas seregeid hozzák le a bőségszarút a szivrenditő magyar nyomoruság megenyhitésére.

Repitsenek, himbáljanak bennünket a mindig erősebben zengő budai harangok karácsonyi hanghullámai vissza Bethlehembe„ vigyék el oda boldogan reszkető zengésükben Buda lelkét, hogy az ott, az örök remények forrásában megfürödve, utat mutatni térhessenek vissza a nemzetnek. Engedd magadhoz Jézuska, Te égszemü Gyermek, égi s földi király a betlehemi istálló inségébe, az emberi sors mélységébe, szivetszoritó szegénységébe, megalázottságába minden magyarokat, hogy az első karácsony csendjét, békéjét, megnyugvását, szeretetét, odaadó lelkesedését szivhassák magukba.

Már látjuk, hogy 1936. évvel ezelőtt a végtelenül édes és tiszta csendben hogy elevenedett meg a „gyönyörü szép, titokzatos éj", hogy feslett ki a boldogság bíborában a „csöpp rózsalevél" és hogy az isteni szeretet, mint a legbiztatóbb vigasztalás „Kisdedként az édes Ur jászolában megsimul szent karácsony éjjel." Halljuk már az angyalok és a régi pásztorok dalát, érezzük a két évezred előtti kiáltóan szörnyü emberi különbségek kiegyenlitését, az elvadult ellenségek összebékélését, a megtiportak s üldözöttek, a csalódottak s a megkérgesedettek, a sajgó sebüek s kiábrándultak ujjászületését. Drága Jézusunk! a Te csillagfényes szemed, a Te szeretetet, jóságot, alázatot megmérhetetlenül sugárzó lelked hozott nekik gyógyulást és a Te folyton áradó, ujjongó, szerető, áhitatos szived hintette, permetezte a vigasz, az életkedv, a bizalom, az igazság, az elszántság, a biztatás égi balzsamát beléjük.

Oh édes Jézuska! Mi árva, mindenünkből kifosztott magyarok is ezt kérjük tőled. Vágyodunk a betlehemi ujjászületés csodája után. Teremtsd ujjá bennünk és körülöttünk a világot. Csurgasd le drága szivedből a szépséges élet édes izü mézét a máért és holnapért, a kenyérért és az életért tragikusan birkozó, szenvedő, aggódó magyarokba. Tündököljön felettünk is a Te üstökös csillagod s oszlassa fel illatos téli földünkről a magyar karácsonyt fojtogató ködöt. Vidáman daloló fényes angyalaid, az évszázados imákkal körülötvözött budai templomok gyertyafényes, áhitatos éjféli miséi, pici és nagy budai házak, becsületes otthonok, iskolák, jótékonysági egyesületek ragyogó karácsonyfái hirdessék ujra, hogy elaludt a gyülölet, csendes az éj felettünk és csak imádkozó lelkek, örömszerző szivek, ajándékokkal terhes kitárt kezek — jóság, béke, boldogság van a magyar földön.

S akkor fogd kézen a gyermekeinket, csókold reájuk a csodát, hogy lássanak, hogy lássák a felszállt adventi köd fényes utcájának a végén a leggyönyörüségesebb angyalfiát: megtépett, irtózatosan sebes nemzetünk összeforradását.

Hozd el nekünk ezt a csodás angyalfiát, hogy ne maradjon emlék és ne legyen álom a régi Magyarország és benne a régi kincses Budának boldogsága.

R. Réw Sándor

Miért nem fűtik a budai koronázó Mátyás templomot?

Kilencszázéves mult fűzi a magyar népet a Koronázó Főtemplomhoz, melyet szorgalmasan látogat nemcsak hazai közönségünk, hanem naponta számos idegen is. Szivesen jön ide mindenki, hisz az ősi templomban nemcsak történelmi kincseket talál, hanem,- hála és köszönet a Székesfőváros Vezetőségének,- oly kiváló egyházi muzsikát hallhat, melynek hire messze tulterjed hazánk határain. Legjobb énekeseink és zenészeink müködnek itt s adják tudásuk legjavát, hogy mentől méltóbb módon szolgálhassák a magyar egyházi muzsikát.

Csak egy körülmény nehezit meg téli időben minden ittlétet: a templom nincsen fütve. Hogy ez mit jelent ugy közreműködőre mint halgatóra, azt szomoruan tapasztaljuk,- üik szorgalmasan látogatjuk vasár és ünnepnapokon templomunkat. A kórus önfeláldozása mintaszerü, ezt el kell ismerni. Nagy hidegben énekelni és muzsikálni tul nagy kivánalom. Egy meghülés végzetes lehet az énekesre.

Szeretettel kérjük a polgármester urat vegye jó indulatába ezt a dolgot. Talán lehetne a fütéskérdést akként megoldani, hogy az állam is járuljon hozzá.

A pénzügyminiszterium közvetlen szomszédja a templomnak. Ha innen vezetnék át hétköznapokon a melegitést, ez nem volna tulnagy kiadás és akkor vasárnapokon a templom fütőberendezése,-melyet sürgősen ujra kellene épiteni,-elegendő meleggel láthatná el az összes templomhelyiségeket.

Bis dat,qui cito dat!

Mire van szüksége Szent Imre-városnak?

Irta: **DUDAY LAJOS** tanácsnok-előljáró

A közelmultban foglalkoztam a Szent Imre város 10 éves fejlődésének történelmével, a következőkben rátérek azon szempontokra, melyek a kerület fejlődésére fontosak és kihatással birnak

A főforgalmi utak közül elsősorban a *Verpeléti-utat* kell megemlitenem, mert ez az utvonal kinálkozik beépitettségénél fogva elsősorban arra, hogy *a Horthy Miklós-hidnak 1938-ban meginduló forgalmát levezesse,* miért is ennek az utvonalnak átépitése a Budafoki-ut és a Műegyetemi-rakpart bekapcsolása mellett már nagyon időszerű.

Az utvonal erős igénybevétele már most kivánatossá teszi, hogy a Horthy Miklós-hidtól elinduló, a Fehérvári-uti aluljárónál áthaladó és a Kelenföldi pályaudvarnál végződő *Szent István ut* megnyitása és kiépitése a közel jövőben megvalósuljon. Sürgősen kiépitendő volna a Horthy Miklós-utat és a Budaörsi utat összekötő *Hamzsabégi-ut,* mely már ma forgalmas. A sürgősen megnyitandó, illetve kiépitendő főforgalmi utak közé kell a *Tétényi ut és az Etele ut kiépitését* is sorozom.

A közuti és vasuti forgalom lebonyolitásánál elsősorban keresztül kell vinni *a Hév.-nek a Szent Gellért-térről való kihelyezését és a villamos tarifának a határig való kiterjesztését*

Megépitendőnek tartom a Horthy Miklós-uttól a Tétényi-uton és Csurgói-uton át a Fehérvári-utba bekapcsolódó *villamos körforgalmi vonalat, mely a Sósfürdő, de főként az alsó Kelenföld lakosságának szükségletét volna hivatva kielégiteni.*

Az *autobuszforgalomnak,* a kerületen át való vezetése, a Hamzsabégi-ut vagy a Budaörsi-ut igény bevétele mellett az uj repülőtér forgalmo fog lökést adni.

A *fürdőügynek* a *Rudasfürdő* küszöbön álló átépitése és vele kapcsolatban a rádiumos gyógyvizeknek felhasználása az ország határán tulmenően hirnévül fog szolgálni.

Ugy a Rudasfürdő, mint a Gellértfürdo forgalmi utak mentén fekszik, előttük még a legkisebb területű pihenő sétány sem terül el. A Rudasfürdő átépitésekor szükségesnek tartom a Duna felé eső oldalon a Döbrentei-téri sétány és a fürdő előtt a rakparti utnak megszüntetését és sétánnyá való átalakitását.

A sétány kérdését ki kell terjeszteni *Szent Imre-városra is. Jelenleg a kerületnek nincs sétánya.* E célra a szabályozási terv szerint rendelkezésre áll *a Szent Imre herceg-ut, Fadrusz-utca és Lenke-tér közti terület, mely sivár, elhagyott állapotánál fogva már rászorul a székesfőváros gondozására.*

Kerületünkre nagy kihatású lesz *az állandó kiállitásnak a Horhy Miklós-hid és az összekötő-vasuti-hid közt a Budafoki ut és a Dunapart közti terbebevett elhelyezése.* Kivánatosnak tartom a terv napirenden való tartását.

Ugyancsak napirenden kell tartani *a természettudományi muzeumnak és kertnek az Összekötő-vasuti hid alatt, a „Nádorkert" területén való elhelyezését.*

A testnevelés szempontjából a polgári lövész- és sporttelep létesitését az Összekötő-hid töltésével párhuzamosan haladóan a Budafoki-uttól a Duna felé eső főváros területén honvédelmi szempontból is sürgősnek vélem.

Szinművészeti szempontból jelentős esemény lenne a szabadtéri szinpad megvalósitása. Kerületünkben erre két hely is kinálkozik. Az egyik a Gellérthegy északi oldalán az Orom utca alatt levő *amphiteatrum-szerű mélyedés,* a másik a kis Gellérthegy délnyugati oldalán fekvő *fővárosi kőporbánya* helye.. Ez utóbbi hely ma-holnap ugyis művészi megoldásra szorul.

Közintézmények létesitése közül megvalósitandónak vélem a szülész-otthont és bábaképzőt. Felvetem evvel kapcsolatban a *Sósfürdő* kérdését is. A Sósfürdő vize, mint ismeretes, speciális női bajok gyógyitására alkalmas. Prosperálni azonban nem tud, mert a vállalat tőkeszegény. *Helyesnek tartanám a szülész-otthonnak és bábaképzőnek a fürdővel való egyesitését* és ottan való felépitését, ahol különleges gyógyviz és üdülő sétány áll rendelkezésre. Meggondolandó, nem volna-e helyes a *Sósfürdőt a székesfőváros fürdőpolitikájába bevonni.*

A tüzbiztonság és a kerület önálló volta sürgősen megkivánja, hogy központi helyen és pedig a Horthy Miklós-körtér közelében fekvő egyik forgalommentes utcában, *tüzőrség* állittassék fel.

A Szent Imre-város lakossága az utolsó népszámlálás óta *több mint 21 százalékkal szaporodott. A Horthy Miklós-hid megnyitásával a kerület ujabb fejlődést vár.* Ezzel a fejlődéssel a közigazgatásnak is lépést kell tartania. Szükséges tehát, hogy a kerületi előljáróság hivatalainak végleges elhelyezése és nyugodt ügyvitele biztositva legyen és a polgárság jogos igényeit kielégitse, vagyis, hogy *az előljárósági épület befejeztessék.*

Hanthy-Haidekker János előljáró:

Tiz év mulva Óbuda lesz Budapest legszebb része

Mi készül és mi kell Óbudán ~ Hanthy-Haidekker János kerületi előljáró nyilatkozata

Óbuda és az egész III. kerület nagy változások előtt áll. A tervezett uj hiddal kapcsolatban megfiatalodik, átalakul az egész kerület, amelyet eddig méltatlanul elhanyagoltak. Az uj év elején a kerület kitünő vezetője, *Hanthy-Haidekker* János előljáróhoz fordultunk, kérve, hogy mondja el terveit, uj céljait a kerülettel kapcsolatban.

Hanthy-Haidekkor János dr.

a következőkben vázolta azokat az elgondolásait, amelyek sürgős megvalósitásától függ ennek az indokolatlanul elhanyagolt kerületnek fejlődése és olyan kialakulása, amely méltó összhangba hozza patinás multu, szép környezetével:

— A legnagyobb reményekkel eltelve tekintek a III. kerület jövő fejlődése elé — kezdte meg érdekes nyilatkozatát *Hanthy-Haidekker* előljáró — és merem állitani, hogy *10 éven belül a III. kerület Budapest egyik legszebb és talán legmodernebb része lesz.* A Dunapart rendezésével és az óbudai hid megépitésével kapcsolatban rohamosan fog megindulni az épitkezés, ugy hogy hosszu idő után végre mégis csak munkához jut a III. kerület érdemes iparossága és fellendül a kereskedelmi élet.

— A jövő esztendőre elkészül a Zsigmond tér parkozása, amelynek munkálatai serényen és fennakadás nélkül folynak. *Gyönyörü park létesül a Császárfürdő mellett lévő baraképület helyén is.* Erre már régen szükség volt, mert a nemzetközi uszómérkőzések alkalmával mind a barak, mind pedig a helyén megmaradt, betonvonalakkal szegélyezett térség, kellemetlen, szépnek igazán nem mondható látványt nyujtott a versenyekre érkező külföldieknek és Budapestieknek egyaránt.

— Nagyarányu parcellázás kezdődik már rövidesen a kerületben. Elsősorban *a lebontott Lujzagőzmalom hatalmas telekkomplexuma* kerül felosztásra. Itt igazán a legalkalmasabb hely kinálkozik modern gyönyörü paloták épitésére, mert hiszen előtte húzódik el a kiépitett park, a hömpölygő Dunával, kilátással a Margitszigetre. *Halálra van itélve a cemengyár is.*

— Ha meglesz a parcellázási engedély — amire számitani lehet — villa-erdő fogja borítani és széppé varázsolni a *Szemlőhegyet.* Tudomásom szerint *parcellázni óhajt a Salgótarjáni téglagyár is* a Folyondár utca nyugati részén.

— Melyek azok a legszükségesebb feladatok, amelyek megoldása nem tür halasztást? — vetettük fel a kérdést. *Honthy-Haidekker* előljáró mosolyogva adta meg a választ:

— Hát bizony feladat éppen elég van! Igy mindenek előtt *sürgősen kellene a Kolosy-téri piac ügyét rendezni.* Mostani állapotában nem felel meg sem az esztétikai, sem az egészségügyi követelményeknek. Nem tür halasztást a Római-part rendbehozatala sem, ahol nyáron át annyi ember fordul meg. Örömmel könyveli el a III. kerület közönsége azt a hirt, hogy rövidesen a Szépvölgyi-ut és a Zöldmáli-ut is megkapja a régvárt ajándékot: *az autobuszt.*

— Nagyon *fontos és sürgős volna a Guggerhegynek vizzel való ellátása és a Királydomb környékének rendbehozása.* A Nagyszombat utca és a Viador utca között elterülő *Királydomb* ugyszólván a kerület központjában van és itt szemet szuróan meredeznek a részben lebontott házak tüzfalai az égnek. Egy régi amphiteátrumot is próbálnak most itt felszinre hozni. Kivánatos volna a mai állapotot a Királydombon mielőbb megszüntetni és a falak törmelékeit elhordatni, a sok lim-lommal együtt, amely ezt a nagyon is szem előtt fekvő területet elboritja.

— *Élénken foglalkozik a kerület azzal a gondolattal, hogy nagyobb szabásu kiállitást rendezzen, amelyen Óbuda történeti fejlődésének korszakait vonultatja fel* és bemutasson minden olyan mozzanatot és emléket, amely Óbuda gazdag multjával kapcsolatos. Ettől a kiállitástól nagy idegenforgalmat is remél a kerület.

— És a Schmidt Miksa-kastély? Mi lesz vele?

— Ennek a kastélynak az ügye kivülesik a kerület hatáskörén. Nemrégiben bizottság járt kinn, hogy a hagyatékot átvegye. Ebben a kastélyban régente a trinitárius rendnek volt temploma, lehet, hogy gondolnak arra, hogy ezt a templomot ujból felépitsék, régi stilusában. Mindenesetre sok szép elgondolás lehetőségét rejti magában ez a régi kastély, amely most a fővárosé.

Ezekben ismertette a III. kerület égető kérdéseit *Hanthy-Haidekker* előljáró, aki ma a legnépszerübb ember Óbudán. Rövid előljárói működése alatt mindenki szimpatiáját megszerezte, ami pedig nagy szó ebben a nehéz kerületben, ahol oly rengeteg munkára és oly meleg szivre van szükség.

Hegedüs Sándor emlékezete. Harminc esztendeje, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, a Magyar Hirlapirók Országos Nyugdijintézetének alelnöke meghalt. Az évforduló napján, december 28-án, hétfőn délben 12 órakor a Magyar Hirlapirók Országos Nyugdijintézete megkoszoruzza nagy halottjának a Kerepesi-út melletti temetőben lévő sirját. Koszorut helyez kiváló elődje sirjára Bornemisza Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter is.

Karácsonyi ének a megszüntetett koldusokról

★

Karácsony esti hangulat. Kinek ne jutnának eszébe azok a szivszaggató történetek, amelyek a szegény koldusról szólnak, aki dideregve, éhesen huzódik a fényesen kivilágitott ablak alá és könnyes szemekkel nézi, mint állnak a csillogó karácsonyfa körül a gazdagok, a jóllakottak? A szegény pesti koldusokra gondol az ember ilyenkor. Jaj, de most jut eszünkbe: Budapesten már nincsenek koldusok, nincs karácsonyi szentimentális romantika! Igaza van a költőknek: a modern élet megöli a poézist.

Mi lett a koldusokkal? Elhatároztam, hogy körülnézek az „egykori" kéregetők közt. Megnézem, hogyan élnek, mit csinálnak? Illik ez ilyenkor, karácsony tájban. És itt meg kell mondanom: csodákat láttam. Olyan csodákat, amilyenek csak a bibliában fordulnak elő. A főváros a vakokat látókká, a némákat beszédesekké, a sántákat délcegekké varázsolta. Ki hinné ezt a huszadik században?

Szakavatott „cicerone" vezet az óbudai téglagyárak környékén lévő nyomortanyákra. Otthon van itt, közülük való, mindenkit ismer.

Elsőnek a „Sánta" Vilihez vezet. A Sánta Vili otthona nem a legbarátságosabb, de ő maga sem az. Karosszékben ül, messzire kinyujtott lábakkal. Fel sem áll, mikor beköszöntünk hozzá, még a kalapját sem billenti meg. Amikor megkérdezem, milyen változás állott be életében a koldusrendelet következtében, mogorván, panaszkodva felelé, hogy mindent elvettek tőle, de semmit sem kapott cserébe. A főváros csak az édesanyjának ad valamit, ő maga nem volt igazolt koldus. Hátrakötött térddel, rongyokba bugyolált lábfejjel, mankón bicegve állt ki eddig a „standjára" és ebből elég jól megélt idáig. De most? Szégyelje magát a főváros...

Innen kalauzom egy másik oduba vezet, ahol egy „valódi" nyomorék öregasszony foltozgat egy rongydarabot, amelyről azt állitja, hogy ing. A tüzhelyen csak parázslik a kialvó tüz, ott vannak a hatósági ebéd maradványai. A vénasszony mégis panaszkodik.

Igaz, hogy a Szent János kórház kápolnájáig kellett minden nap elmennem, de pénzt is kerestem, meg ebédet is kaptam a hatóságtól. Most kevesebbet keresek. Meg azután ott a templomajtóban mégis csak hallott az ember egyetmást a világ folyásáról. Most? Egész nap itthon kuksolhatok, a kutya se jön felém.

Másik odu. A rozoga ágyban lázbeteg fiatalasszony, körülötte nyolc-tiz éves kislány tesz-vesz. A beteg asszonyka szivesen felel:

— Velem jót tettek az urak. Nem kell ilyen gyalázatos időben ajtóról-ajtóra járnom és ezt a kisgyermeket magára hagynom. A fiam, aki 12 éves, heti hat pengőt keres Ujpesten. Most, hogy ágyban maradhatok, talán meg is gyógyulok.

Tovább nem mentem, mert kalauzom unta már a kisérést. Sürgetett, menjünk a bormérésbe, fizessem meg a kialkudott fél liter kadarkát.. Bementünk egy ütött-kopott kocsmába. Vezetőm rámutat az egyik vendégre:

— A gavallér Miska.

Vállas, hatalmas óriás. Hangja mély, dörmögő. Vezetőm a fülembe sugja:

—Vak koldus volt a Belvárosban. „Szegény világtalan". Most dolgozik, szénhordó munkás.

Megkérdezem:

— Maga is koldus volt?

Csodálkozva néz rám.

— Már hogyne lettem volna? Süketnéma voltam a Vilmos császár uton...

★

Igy tett csodát a főváros 1936. karácsonyán.

A kolera se birt Budával

Ötven esztendővel ezelőtt a fővárosba behurcolták a kolerát és bizony nagy volt a rémület Buda és Pest lakosai között. 40—50-en betegedtek meg naponta. Akadt dolga bőven betegedtek meg naponta. Akadt dolga bőven a sirásóknak.

Legenyhébb volt a járvány Budán, mégis itt voltak a legóvatosabbak. Míg az I. és II. kerületben naponta átlagban csak 1 megbetegedés volt, a VI., VII., VIII., kerületben 7—20 között változott az uj megbetegedések száma. A főváros megalakította a központi és kerületi járványbizottságokat. Az I. kerületben 1 betegszállító kocsi volt és annak ellenére, hogy ez — hála Isten — kényelmesen el tudta látni a dolgát, az óvatos budaiak még egy járványkocsiért folyamodtak a központi járványbizottsághoz. Rövid, de mereven elutasító volt a válasz, amely imigyen szólott:

— Az I. kerületi járványbizottság ujabb betegszállító kocsit kér. A központi bizottság nem látja szükségét és a kérelem teljesitésére nem hajlandó.

A budapest-országuti szentferencrendi plébánia egyházközsége december 20-án, vasárnap délután müsoros kulturdélutánt rendezett az egyházközség kulturházának disztermében. Mascagni szimfóniáját adta elő az egyházközségi zenekar. Bemutatásra került az egyházközségi énekkar előadásában Jurassa Emil: Glória c. műve és Gauss: Karácsonyi hangulat-a. Az ének- és zenekart Schleicher Frigyes egyházközségi karnagy vezényelte. Katona Jenő a szociális katolicizmus kérdéseiről adott elő. Az érdeklődő közönség zsufolásig megtöltötte a Zárda-utcai disztermet és hálás tetszésnyilvánitással fogadta az előadásokat.

Milyen budai műemlékeket kell megvédeni?

Bizottsági vélemény Buda műemlékeiről

A városrendezéssel kapcsolatban a legkülönbözőbb helyeken ismét sürün hangzanak fel olyan tervek, amelyek megvalósulásuk esetén több emlékművet adnának at a pusztulásnak. Nem lesz ezért érdektelen, ha vázlatosan ismertetjuk

a városfejlesztési program megállapitására kiküldött különbizottság véleményét a műemlékekről.

A Várban levő számos műemlék védelme még kisebb átalakitások és tatarozások esetén is biztositandó. Biztositani kell a Duna felőli oldalon az optimális rálátást és meg kell óvni a hegyoldalon levő minden objektumot, melynek akár helyi, akár történelmi műemlék-értéke van.

A tabáni templom és közvetlen környéke fenntartandó, nemcsak mint művészeti emlék, hanem mint a régi Tabán hangulatát és egy jellegzetes régi városképét őrző épületcsoport.

A Citadellán, erőd jellegének megszüntetése után, 1900-ban jelképes bontásokat végeztek. Ezeknek helyreállitását szükségesnek tartja a bizottság. Megállapitja a bizottság, hogy nem zárkózik el valamely uj terv elől, de lebontáshoz meg kellene szerezni a Műemlékek bizottságának hozzájárulását. (Reméljük, hogy ezt nem kapják meg. A szerk.)

A budai szerb templom és a Krisztina-téri róm kat. templom régi részének fenntartását a bizottság kivánatosnak és a szabályozási tervekkel összegyeztethetőnek is tartja.

A Szarvas házat lebonthatónak tartja a bizottság.

A régi Szent János kórháznak csak egyes részeit tekinthetjük művészi és városkép kialakitó elemnek.

A Rudas és Szent Imre fürdők sorsa a fürdőépitési problémától külön nem tárgyalható. Egyébként is csak a törökfürdő rész bir műemlékértékkel.

A Batthyány-tér 3. és 4. számu házak.

Szent Anna-templom, Erzsébet apácák temploma és kolostora és közvetlen környéke oly módon rendeztessék, hogy ugy terepszint, mint szabályozás szempontjából megfeleljen és egyben a forgalmi igényeket is tökéletesen kielégitse.

A Fő-utca és Pala-utca sarkán álló emeletes, saroktornyos lakóházat az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács ugyan fenntartandónak minősitette, de a bizottság nem minősitette ennek.

A Háromnyul kaszárnyának csupán a kapuboltozatát kellene megőrizni.

A Királyfürdőből a török rész konzerválandó.

A Flórián kápolnát és a Ferences templomot teljes egészében fenn kivánja tartani a bizottság. A kápolna felemelését nem tartja veszélytelennek. (A felemelési munkák már megkezdődtek. A szerk.)

Gül Baba sirjából csak a Türbet, a tulajdonképeni része tekintbető emlékműnek.

A Medve u. 4. lakóház barokk kapuzatát és 2. sz. házon levő medvecégért a házak lebontása után a régi Szent János kórház átépitése során kivánja a bizottság felhasználni.

A Kiscelli Schmidt és óbudai Zichy kastély fenntartandó.

A Császár-fürdő történelmi és műemlékértékkel biró részei: a törökfürdő, a Duna felöli homlokzat és a Hild-féle, ma beüvegezett, de eredetileg nyitott oszlopsoros udvar. Ezek okvetlenül megőrzendők.

A Határ-utcai amphitheatrum feltárását Óbuda szabályozási terve — annak területe parknak lévén felvéve — lehetővé teszi.

Az aquincumi római emlékek védelme biztositottnak tekinthető.

Ragyogó karácsonyi ajándék! Az egyetemes magyar sport felemelő karácsonyi ajándéka az a a lelkes ügyszeretet, mellyell az illetékesek a sportcsarnok iannyit hányatott ügyét, végrevalahára a megjavulás stádiumába juttatták. Addig is mig ujra bebizonyithatják fiaink, hogy mennyire megérdemlik ezt az égetően szükséges ajándékot, köszönjük az érdekelték nevében is!

PHILIPS
RÁDIÓT
hol vásároljunk
BUDÁN
„Márvány" RÁDIÓ
hat. eng. villanyszerelési vállalat
I. MÁRVÁNY-UTCA 21. TELEFON: 1—522—95

VÁGÓ PÁL hat. eng. villanyszerelési és műszaki váll. CSILLÁROK
XI., Horthy M. ut 21. T.: 2-680 86. XI., Horthy M. ut 64

Nánay Elemér hat. eng. villany- és rádió szaküzlete
I., Krisztina-krt 129 (Missziós házban) T.: 1-563-75
Minden márkás rádiót a lakásán dijtalanul bemutat
Csere Részlet

Hogyan alakitsuk ki a budai Dunapartot

Irta: KÉZDY-KOVÁCS LÁSZLÓ

A főváros budai részét a Gellérthegy és a Várhegy uralja.

A Gellérthegyet szerencsére nem faragták le, hogy nagyszerű sziklafalazatára a névtelen katona emlékkövét illesszék be. Egy bántó izléstelenség mégis sokat ront rajta: az ugynevezett vizesés cyklopsz-fala. Miért ne lehetne ezt is széles, nagy, beton sziklaformációkkal ugy imitálni, mint akár az állatkert sziklahegyeit?... És az a sok beteg ötlet, mely a gellérthegyi várat pantheonra akarta fölaprózni, lovas szobrokkal és nemzeti stációkkal! Itt csak egy gondolat életképes: a várfal mai nagy széles formációja, hatalmas tömegével. Ide csak két-három monumentális bástyatorony épithető, ha már éppen épiteni akarunk és bent a nagystilü falak közt oszlopos udvarkiképzéssel akár a pantheont is elhelyezhetjük. —

De ennél sokkal sürgősebb volna a hegyre vezető sikló vagy lift épitése, lehetőleg a hegy nyugati lejtőjénél, a tervezett reuma-szálló mögött, hogy a betegek könnyen jussanak magaslati levegőhöz s a hegy fenyveséhez.

Ujabb dunai-problémák az uj hidak épitésénél s a stadion elhelyezésénél merültek fel.

A nemzeti stadion kérdése tudvalevőleg valósággal tengeri kigyóvá növekedett. Stadiont akar a főváros minden területe, már csak pártérdekből is. Leggazdaságosabbnak a rómaifürdői aranyhegyi elhelyezés és az óbudai hajógyári sziget területe látszik. Ez utóbbit Gömbös Gyula még honvédelmi államtitkársága idején kereste ki. A gondolat kitűnő: egy hatalmas sportterület a Duna felső parjánál, tiszta levegővel, fölséges fekvéssel. A telep középpontjában állna itt a stadion, reménhetőleg római stilusban fölépitve, mert hiszen a régi római parton állna és gyönyörű hegyi hátterével a fővárosi dunai panoráma egyik legszebb pontja lenne. Itt minden sportágnak helye lenne: a dunai evezősversenyek célpontja, kész uszómedence (a mai hajódokk helyén).

A sziget északi részén őspark, meleg forrásokkal, kitűnő szabad tréning hely. A megszünő hajógyári telepen tágas fedett csarnokok zártsportok számára. Mert hiszen a terv kezdete a mai hajógyári telep átvétele, összes épületével együtt. Az épitési anyag nagy része felhasználható az őspark közelében létesülő olimpiai falu részére s más célokra; a nagy, szabad területeken lovasversenyek, galamblövészet stb. A szigetre való bejárathoz mindössze egyetlen nyilásu uj erős vashid épitése kell, a kisdunai ágon át, a Bogdán-utca vonalában. Itt van a filatorigáti vicinális és a gázgyári nagyvasuti állomás, a Nagy-Dunaparton létesithető hajóállomás s az uj óbudai hidról levezető hid a pesti gyalogközlekedés és a villamosvasut részére. Ideális hely, olcsó telekkel egy hatalmas sporttelep részére!

Obuda szabályozása ma a legsürgősebb problémák egyike. Ennek az ódon háztömegnek nincs széles átlós utja. Az epedve várt óbudai hid elhelyezésével kapcsolatban három művészi föladatra kellene különösen figyelni: az óbudai hidfőtől széles parkszerű utvonal létesüljön a kiscelli várkastélyhoz, melyben a legszebb iparművészeti kincsekhez jutott a főváros; második nagy művészi feladat a mai óbudai főtéren eldugott pompás Zichy-vadászkastély felszabaditása a köréje épitett raktárgyürűből. Itt stilszerűen kiépitett kisebb házakkal bübájos barokkos tér épülhetne. Uj vonzóerő az idegenforgalomban. Harmadik művészi feladat a tervezett uj hiddal kapcsolatos. Tessék itt a hid középső pillérét ugy kiépiteni, mint egy ódon várbástyát, a közepén Attila nagy lovasszobrával. E dicsőmultu hadvezérünk alakja fogadja a Duna közepén az érkező idegeneket. Legyünk reá büszkék, mert a hunmagyar faj vitézségét hirdeti. Ennek emléke ma is él a Hungária, Hungary, Hongrie, Ungarn országnévben.

Egy ilyen szobor hozzátartozik a Duna romantikájához. Kezdete annak a nagyszerű panorámának, mely a római Dunapartban, a Nagy Kevély vulkáncsoportjában, a tengerőbölszerű dunai látképben folytatódik, fölfelé Szentendre és Visegrád mellett egészen Esztergomig.

Zsurkülönlegességek s diabetikus kenyerek **Hoffmann Ferenc sütőmester,** II., Margit-krt. 63. I. K rieztina-tér II Olasz fasor 25.

A Viziváros régi utcái és egyéb érdekességei

Legutóbb a budai Céllövő Egyletről és a régi Szent János-kórházról irott cikkben megemlékeztünk néhány régi budai utcanévről. A Viziváros utcái azóta sokban változtak, most is változnak, jegyezzük fel tehát, milyenek voltak a régi Viziváros utcái és mi volt az elnevezésük.

A *Kacsa*-utcának *Fürdő*- utca volt a neve, a melette levő fürdőről elnevezve. A *Vitéz*-utca *Sár*-utca volt az állandóan benne lévő nagy sár miatt, A *Csalogány*-utca *Felsőrác*-utca volt, a benne lévő rác ferences kolostor és sok szerb lakója miatt. A *Batthyány-térnek* 240 évvel ezelőtt *Felsővásár*-tér volt a neve, mert itt tartották a nagy időszaki vásárokat. Itt áll ma is kissé besülyedve a 3. sz. óbudai ház, amelyet kedves felfogásu, évszakokat ábrázoló domborművek diszitenek.

Az *Alsóvásár*-tér a mai *Szilágyi Dezső* tér volt, ahol a napi- és hetivásárokat tartották. *Hajó*-utca volt a mai *Vám*-utca a lebontott Blum-malom mentén, mert itt volt az *Aranyhajó*, a *Goldene-Schiff*, a Dunaparton. A *Kapucinus*-tér volt a mai *Corvin*-tér, *Halvásár*-tér a mai *Halász*-utca, ahol állandóan halat lehetett venni, mig a mai *Ponty*-utcának *Halász*-utca volt a régi neve, mert a halászok ezen jártak le a Dunához. A *Pala*-utca régente *Vizi-utca* volt, mert a várbeliek ezen keresztül vitték fel a Dunából a vizet.

Itt emlitem meg ennek az utcának a sarkán álló szép homlokzatú régi emeletes házat a kerek sarokerkéllyel és domborműves diszitésekkel. A *Jégverem*-utcának *Lőösvény volt* a régi neve, amelyen a Várban állomásozó katonák a Dunához lovagoltak. A *Szalay*-utca a *Kigyó* nevet kapta a régi vizivárosi polgároktól, mert görbén kigyózik felfelé. A *Kapucinus*-utca ma is ezt a nevet viseli. *Sánc*-utca volt a mai *Iskola*- és *Gyorskocsi*-utca, mert a sánc mellett huzódtak el. A felcserházról nevezték *Sebész*-utcának a mai *Székely*-utcát. A megkeresztelt Zsidókháza miatt *Zsidó*-utca nevet kapta a későbbi *Plébánia*-, a most *Markovits Iván*-utca. A *Medve*-utca *Olajfahegy*-utca volt a *Horvát*- és *Fazekas*-utcák neve *Száraz*-utca volt, mig a *Kapás*-utcának *Kertész*-utca volt a neve.

Ezekben az utcákban még furcsa élet volt hajdanta. Kezdetben világitás sem volt és *csak 1777. óta állitottak itt-ott fel egy lámpát, mint nyilvános világitási eszközt.* A dohányzás is tilos volt egy időben az utcákon és a polgárok este kilenc óra után nem botorkálhattak az utcán, de ha menniök kellett, akkor lámpást hordó fiúk jártak előttük. A társadalmi életről, a Bomba-téri *Fehér Kereszt* vendéglő báljairól, a hajóhidról, a szinházi életről, a furcsa férfi és női divatról, a társasjátékokról és az érdekes cégérű kiskocsmák, bor- és sörmérő házak életéről ha beszélni szeretnénk, kissé hosszúra nyúlna cikkem.

De a *vastuskóról, a Stock im Eisen*-ről, amely az Iskola- és Vám-utca sarkán ma is ott áll, ahová évszázadok előtt helyezték, mégis meg kell emlékeznünk. Régen ez volt a vándorló bognárlegények titkos jeladása, mert a vastuskóba vert szegek is sokat árultak el a később jövő bognárlegényeknek a budai mesterekről. Valamikor a 18. században még ebben a házban volt a céhházuk, ünnepeken felbokrétázták a tuskót, melyet az 1849-i ostrom alkalmával több ágyúgolyó is megrongált. *Egy golyó még ma is be van falazva a ház falába és a tuskóba.*

Gül Babáról is meg kell emlékeznünk. Ő az a *Kel Baba*, akiről *Evlia Cselebi* török utazó, a budavári török időknek kitűnő krónikása azt irja, hogy 1460 körül született, táncoló dervis volt, aki a szultánokat győzelmes hadjárataikon elkisérte. Öreg napjaiban mint bölcs és ékesszóló pap *II. Szulejmánnal Budára jött 1514-ben és itt a Nagyboldogasszony-templomban tartott első török istentiszteleten imaközben meghalt. Sírkápolnája 1548-ban épült. A törökök ma is mint szentet tisztelik és legendákkal övezik életét.*

Vizivárosi érdekesség még a déli ágyulövés, mely mint megirtuk, január elsején, sajnos, megszünik. Amikor egy pár perc hiányzik a déli tizenkettőhöz, a környékbeli templomok harangozói készen várják a jelzést. A szűk kis utcákban órájukat kezükben tartva felfigyelnek ma is az öreg urak és az ósdi házakból jóságos öreg nénikék dugdossák ki a fejüket és kiváncsian kérdezgetik: *„Hams scho' gschosn?„* Ennek a lövésnek érdekes története van.

A gellérthegyi csillagvizsgáló 1849-ben megszünt és nénány éven át Pesten és Budán szüneteltek a megfigyelések. A budai reáliskola felépitése után kezdődött ismét a csillagászati idő megállapitása az intézet természettani szertárában és azóta fébeszakitás nélkül gyakorlatban maradt. A középdélnek naponkint való jelzése is innen történik, amióta *Buda szab. kir. város tek. tanácsa felszólitotta erre a tudós intézetet és megadta a hozzávaló font lőporokat és a szükséges ezüstpénzeket.* Akkoriban kis kováspuska ugatott bele delenkint Buda idilikus csöndjébe és a pukkanás nyomán megszólaltak a munkát szüntető és jóétvágyat kivánó harangok. *1867. február 1-én kezdődött a déli jeladás és azóta megismétlődik mindennap, kivéve, ha az apró ágyu, mely azóta a kováspuska helyét elfoglalta, csütörtököt nem mond.* A csillagászati órák pontos ellenőrzésére ott van a szertárban a valódi dél meghatározására alkalmas passage készülék, amellyel pontosan le lehet mérni a nap állását. Naponta nincs más hátra, mint hogy *Keller* bácsi, az intézet derék kapusa a kész tabelláról leolvassa a másodperceket és modern stopperórával a kezében meghuzza a zárvárt elcsettintő zsinórt. Mi budaiak persze azt hisszük, hogy a nap sugarai gyujtják meg az ágyuban lévő puskaport s igy dördül el a lövés, nem gondolva arra, hogy borus időben is leadja az ágyu a jelzést. *Pletka* Lipót, budai polgármester helyett mostanáig a főváros fedezi a költségeket, amelyeket azonban most töröltek.

Ezek az apró képek mutatják azt a nagy multat, amelynek a Viziváros boldog tulajdonosa. *Nekünk, ittlakóknak nemcsak megérteni, hanem átérezni is kell a századok távolából idezengő örömöket, bánatokat és küzdelmeket,* hogy mai rettenetes vergődésünkben, kemény megpróbáltatásokban, sulyos elesettségünkben erőt nyerhessünk, hitet meríthessünk, reménykedve várhassunk a boldog jövendőre.

Valljuk és hirdetjük a jeligét: *Áll Buda, él Magyar még!* Él és élni fog, nemcsak a Vizivárosban, hanem a kereszttel megszentelt szentistváni korona egész birodalmában, amelyhez segitsen hozzá minél előbb bennünket a mindenható Isten.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály-vizet

Miért nem szépek a XIX. század elején épült budai házak

A budai Vár sorsába még *József* nádor sem tudott beleszólni az 1880-as évek elején, mert a katonaság ebbe nem egyezett bele. Erre csak sokkal később vállalkozott a Közmunkák Tanácsa, amikor a vár erőd jellegét megszüntették. Addig csak az alsó, ugynevezett „külvárosok" (a mai Vizi- és Krisztinavárosok) rendezgetésére szoritkozott munkássága.

Ez a magyarázata annak is, hogy *József* nádor miért nem szervezett *„Budai Szépitő Bizottságot"* s ezért nem készült Budán épitési szabályzat sem. Ide szorult, ami valaminek számitott, a külvárosok épitkezésével senki sem törődött, azok élték a maguk szük, falusias, ösztönös életüket. A Várban pedig a katonaság parancsolt s igy maradt el Buda jó félszázaddal a fejlődés utján.

De azért valami kis hatása mégis volt a pesti Szépitő Bizottságnak a budai oldalon is. A lelkiismeretes budai polgárok 1810 körül épitési engedély-kérésükhöz, pesti mintára — homlokzatrajzot is mellékeltek. Amikor azonban látták, hogy azzal a hatóság semmit sem törődik, leszoktak róla. Ez az oka annak, hogy a 120 éves házak legnagyobb része ma már megérett a lebontásra.

Az uj épitési engedélyek kiadásánál azonban *Buda történelmi hangulatát biztositani kellene történelmi, nemes épitési stilus előirásával.* Buda aranyos multját csufolják meg azok a hatalmas skatulyaházak, amelyek gombamódra szaporodva nemzetközivé, üzletessé silányitják a magyar főváros ragyogó történelmet átélt városrészét, Budát.

EGYESÜLETI ÉLET

Zboray Gyula dr. ünneplése a 35 éves „Pénteki Borgazdatársaság"-ban

December 18-án, pénteken este ünnepe volt a *Pénteki Borgazdatársaságnak:* 35 éves fenállását ünnepelte Budának ez a rendkivül előkelő baráti társasága és ez alkalomból ünnepelték Zboray Gyula dr.-t is, a társaság egyik alapitóját, 35 éven át vezető tagját.

A pénteki vacsorán ugyszólván teljes számban megjelentek a társaság tagjai. De számos vendég is eljött, hogy szeretettel ünnepelje Zboray Gyula dr-t, akit mindenki szeret és aki nélkül még, amint azt Ripka Ferernc dr. beszédében elmondta — már régen szerteszéledt volna a Pénteki Borgazdatársaság, amelyet Zboray Gyula személye tartott össze 35 éven keresztül, jóban, rosszban.

Az első szónok Finászy Béla volt, aki gyönyörű ezüst szivardobozt nyujtott át rövid beszéd kiséretében az ünnepeltnek. A doboz tetejét az összes tagok aláirása diszitette. Ezután Zboray Gyula emelkedett szólásra, aki a társaság történetét, 35 esztendős multját ismertette. Goszleth Ernő fővárosi tanácsnok, Árvátfalvi Nagy István, Sólyom Fekete Vilmos dr., Lugmayer József dr., Ripka Ferenc dr. és Benedek Szabolcs főjegyző mondottak beszédet, ünnepelve Zboray Gyulát.

A vacsorán résztvettek: Kozma Jenő dr. Petracsek Lajos dr., Ripka Ferenc dr., Öttömössy Zénó dr., Rózsás Pál, Thordai Lajos dr., Fekete Géza, Pénzes Mihály dr., Baittrok József dr., Finászy Béla dr., Lugmayer József dr., Nádas Béla dr., Remete Viktor, Blahos Rudolf, Melczner Jenő, Pásztélyi Vilmos, Guth Ferenc dr., vitéz bárcziházi Bárczy Boldizsár dr., Fekete Jenő, Huszka János dr., Zilahy Kiss László, Major Árpád dr., ifj. Móczár Elemér dr., Prost János, Oláh István dr., Vezér Károly dr. dr. Szlávik Ferenc, dr. Balla Béla, dr. Fodor Antal, dr. Kundt Ernő, dr. Pataky Ferenc, dr. Pajor Rezső, dr. Vadász Mihály, Nagyőszi Ferenc, dr. Juhász Ödön, Szabó György, Bicskey Jenő, dr. Sauer Zoltán.

Kimentette magát: Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter, Lendl Adolf, Heyduck Ödön dr., Zilahi Kiss Jenő ny. alpolgármester és még számosan mások.

A társaság kedélyes hangulatban a késő órákig maradt együtt.

Zboray Gyula dr. tanulmányát a Pénteki Borgazdatársaság 35 éves multjáról legközelebb részletesen ismertetni fogjuk a Budai Napló hasábjain.

*

Az Obudai Hegyvidéki Szövetség karácsonyfaünnepe december hó 20-án, vasárnap volt a Császárfürdő Hollós Mátyás termeben. Az ünnepélyen a felruházandó és megajándékozandó gyermekseregen és hozzátartozóikon kivül jelen volt a szövetség sok tagja, a vezetőség teljes számban, élen vitéz Galánthay Glock Tivadar elnökkel és a hölgybizottsági tagok, kik a beérkezett pénz és természetbeni adományokból szeretettel rendezték a szép karácsonyfaünnepet. Az elnöki üdvözlés és a jelenlevők imája után művészi program következett, melynek keretében, Boldogh Lajos rendezésében vitéz nemes Nagy Györgyné három szép költeményét mondotta el, majd zongorakisérete mellett két bájos zenei szerzemenyére a 4 éves Vágvölgyi Pipike táncművészetét mutatta be. Hárosi Elza énekkel szerepelt hatásosan. Maróthi Magda operaénekesnő két éneket adott elő, majd Boldogh Lajos Mikus Csák István zongorakisérete mellett szerepelt elismerő tetszést keltve. E zenei program után a Szövetség megvendégelte a gyermeksereget, 15 gyermeket tetőtől talpig felruházott s a többi gyermekkel együtt édességekkel megajándékozott. Az ünnepély megrendezéséhez hozzájárultak: pénzbeli adományokkal: Bartos Dezső, Borvendég János, Fábián Ignác, Brunner József, Cintula Imre, Fáhn Gyula, Fuchs György, v. Galánthay Glock Tivadar, Gál József, Goór Lajosné, özv. Grusz Józsefné, Habermann Oszkár b. Hazai Miklós, dr. Jankovics Sándor, Kaufmann Arthur, Kiss Sándor, Köröskényi Gyula, Kulcsár Sándor, Kuszenda Gyula, dr. Laubál Károly, dr. László Imre, vitéz Lukassy Károly, dr. Martin György, Miesz Ernő, Molnár Ilona, Pataky Erzsébet, dr. Pető Andor, Pollák Ernő, Reiner Hugó, Rőczey Lipót, Rupp István, Seszták Ferenc, Steiner Sándor, Szabolcs Ferenc, Szervei György, Tornóczi Ernő, Vörös Lajos, özv. Weiser Rezsőné, Zeisel István, Zwarg Frigyes, természetbeni adománnyal: Bhandl Rudolfné, Boldogh Lajos, Borbiró Jánosné, Hertzog N., Köröskényi Gyuláné, Kun D. Dezső, Kuszenda Margit, Magurányi Sándor, Magyar Köztisztviselők F. sz. 25. fiók, özv. Pálmay Károlyné, Sági kereskedő, Steiner Sándorné, Schmideg M. kereskedő, Szervei Györgyné, Tepper Boriska, Ungár festékkereskedő.

———

A Budai Katolikus Kör az emerikánások „Sicambria" korporációjával együtt Fő-u. 83. szám helyiségeiben táccal egybekötött Szilveszter-estét tart, melyre vendégeket is szivesen látnak.

Seregszemle a titokzatos budai szekták dzsungeljében

Az egyik budai szekta működését a st.-germaini békeszerződés biztositja. Mormonkeresztelő egy budai fürdőben.

Az utóbbi időben ujból tombolássá fajult a bizonyos időközökben meg-megujuló szektaláz, amely főleg a hivő és a romlatlan, romantikára hajló embereknél arat nagy sikert. Érthető ennélfogva, hogy a népbutitásnak ez a féktelen offenzivája a budai polgárságnál arat a legnagyobb eredménnyel, természetesen a vidék után.

Az udvarok hátsó részeinek kis szoba-konyhás lakásaiban, kis budai vendéglők szuterén kis külön szobácskáiban, vagy pedig a külön alkalomra bérelt termekben tartják egyre sürűbb összejöveteleiket. **a budai szekták tucatjái.** Ezeket a vendéglői összejöveteleket istentiszteleteknek csufolják ahelyet pedig — templomnak, vagy legjobb esetben imaháznak. Azt is meg kell előljáróban állapitanunk, hogy

a budai szekták tagjainak zömét német ajku fővárosi polgárok alkotják,

akik világmegváltó bőcsességet hirdető könyveiket és propaganda-irataikat külföldről importálják.

Az „egészség-imádók" szektája

a Vár egyik kis eldugott uccácskájában székel, a Mátyás-templom közvetlen közelében és létezését a kapun ez a felirás hirdeti:

FIRST CHURCH OF CHRIST SCIENT

Itt az „istentisztelet" kizárólag németnyelvű. A bejáratnál azonban — igen feltünő elhelyezésben — elénktolakodik — a persely. A szobában néhány szék és kis pódium. Ennyi a butorzat. No meg egy hamishangu, ütött-kopott harmónium. A „pap" és hivei egyszerű polgári ruhát hordanak és komoly arccal éneklik a szent dalokat. Ezt követi a szekta fejének prédikációja, majd az ugynevezett „gyakorlónők" lépnek akcióba. Öreg, fejkendős, tudálékos budai nénikék, akik azért emelkedtek e megbecsülendő rangra, mert sikerült — mélyebben elmerülniök „az isteni igazság tanába". Tanács és tájékoztató órát adnak, ráimádkoznak a hivőre és hiszik, hogy ezzel meggyógyulnak.

A szekta egyik tagja felvilágositásul elárulja, hogy az egészségimádók szektáját egy amerikai hölgy: Mrs. Mary Baker-Edely alapitotta és azt tanitja, hogy a beteg embert az imádság és a szellem is kigyógyithatja. Bünök és betegségek csupán — tévedések és valójában nem is léteznek.

Az örök atya igaz leszármazottjai

Szinte fáj leirni ezt a bizarr címet, de ennek az ugynevezett „filózófia alaptételnek" az alapján müködik az egyre terjeszkedő és ugyancsak Budán — a Kapisztrán ucca környékén székelő — mormonszekta. Az egy élő Isten és az örök emberi életnek, mint az örök atya igaz leszármazottjának tekintik magukat a mormonok. Ezek szerint: az emberek csupán testet öltött szellemek, akik tanulni és tapasztalni küldettek a földre. Nyilvánvaló, hogy itt pontosan idézik a mormon-könyvet, az amerikai Smith próféta szent könyvét. Ennek értelmében hiszik és vallják, hogy azok, akik nem mormonok hitében haltak meg, csak akkor üdvözülhetnek, ha valamelyik helyettesük által itt a földön megkeresztelkednek — mormonokká.

Mormonkeresztelőn egy budai fürdőben

Különös szerencsénk volt, hogy szemtanui lehettünk egy ilyen rendkivüli, különleges aktusnak. Éppen az elmult napokban történt az egyik — kisebb látogatottságu budai fürdőben. A pap szerepét itt egy Krisztina-körúti kereskedő töltötte be nagy „mormonsegédlettel", a delikvensek pedig egy házaspár és ennek felnőtt leánya voltak. Mindezek már a koraesti órákban együtt voltak, de — tapintatosan — megvárták, míg az utolsó fürdővendég is eltávozott, azután kezdetét vette a keresztelő.

Az asszonyoknak felsőruháikat le kellett tenniök, a pap, pedig ingben és térdig felgyürt nadrágban hozzálátott a kereszteléshez. Odavezette a megkeresztelendőket a medence lépcsőjéhez, miközben harisnyája csuromvizes lett, azután lenyomta a delikvens fejét egy szempillantásra a vizbe és — ezzel már be is fejeződött — keresztelési szertartás.

A mormonok azt állitják, hogy szektájuk a világban ma már közel egy milliót hivőt számol, de

élénken tiltakoznak a többnejűség vádja ellen, amelyet már 1914-ben betiltottak.

A Rózsadomb egyik lerombolásra érett kis viskójában van a Bahai-szekta és mellettük már előkelőbb villaszerű épületben a

Jehova angyala

című szekta budai tagozata. Őszintén szólva magunk is csodálkoztunk e látottakon. Azt hisszük elérkezett az ideje annak, hogy ezek a téveszmék végre igaz, valóságukban és bizarrságukban minden fonákságával nyilvánosságra kerüljenek.

„Jehova angyalai" bibliakutatóknak tartják magukat. Ezt a szektát néhány évvel ezelőtt már hatóságilag betiltották, de végül is ujból megkezdte müködését, mivel

létezésüket a st.-germaini békeszerződés szabályozza és biztositja.

Az „ezredes" felolvasását rendszerint tucatnyi áhitatteljes hivő hallgatja, majd a prédikációt rendszerint hitvita követi.

A methodisták szektája

néhány évvel ezelőtt még rendkivül elterjedt volt Magyarországon. 5000 tagja volt — állitólag. Nekik nincsenek papjaik, csak prédikátoraik és álláspontjuk szerint

közvetlen akarnak érintkezni az Örökkévaló Istennel, minden közvetitő személy nélkül.

A budai szekták száma ma már lényegesen kisebb, mint volt néhány esztendővel ezelőtt.

Igen sok budai szekta a pestkörnyéki budai hegyvidék német községeibe tette át müködésének székhelyét.

Ezek közé tartozik a budai baptisták egy része és az adventisták, sőt nazarénusoké is, akik különösen Óbudán élnek szép számmal.

De ki tudná még felsorolni a többi sok-sok titokban müködő szektát, amelyekből egy-egy körzet ma is zavartalanul müködik a csendes, munkás budai kerületekben: vivigiánusok, uröczök, darpupysták, albrechtisták, stb. stb.

Félrevezetett emberek! (m. o.)

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

közös teherviselésből és az egységes elbánásból nem indithat el veszedelmes érzésbeli széttagoltságot is. Itt nem akarunk foglalkozni a hegyvidéki többszörös vizdij képtelenségével és tarthatatlanságával, — megtettük megjegyzéseinket erről ismételten, és nem takarékoskodunk a legélesebb birálat hangjával a jövőben sem, — itt most azonban csak a közjogi következményekre, *Budapest jól kiépitett közszelleme destruálásának a veszedelmére* akarunk rámutatni.

Tudjuk, hogy *mindez, szándékban, senkitől sem áll távolabb, mint Budapest vezetőitől*, de amióta tudjuk, hogy a pokolhoz vezető ut is jószándékokkal van kikövezve, a figyelmeztetés kötelesség.

Egy-két példát csupán. Milliókat készül költeni a főváros, nagyon helyesen, arra, hogy a Zugló és Kőbánya körül lesben álló halálsorompókat végre eltakarítsák a létbiztonság és a város fejlődése elől. Mi lenne, ha a hegyvidékiek, meg a többi budaiak és távolabbi pestiek azt mondanák: *mi közünk Zuglóhoz és Kőbányához? Fizessék ők a költségeket.* Pontosan ugyanez lenne a helyzet, ha a többi Budapest mondaná, hogy a hegyi lakosság fizessen több vizdijat, mert a hegyre tényleg költségesebb fölnyomni a vizet, mint valamelyik kőbányai földszintes házba. És akkor fizesse a Horthy Miklós-hid költségeit a Ferencváros és Szent Imre város. Hát nem *a legnagyobb képtelenségekre* vezetne, ha a hegyvidékiek ellen tervezett büntetőhadjárat gondolatát következetesen keresztül akarnák vinni?!

Szerencsére a mellényt még nem gombolták be, igy hát nem kell még ujra kigombolni. De hogy sor se kerülhessen rá, ujra és ujra azt kell mondanunk, hallgassa meg a hegyvidékek lakossága a cserkész jelszót: *légy résen!* Mindenkire számithat az, aki elsősorban *önmagára* számit. A hegyvidékek népe akassza a főváros karácsonyfájára a virgács mellé *az önmagába és ügyének igazságába vetett hitnek aranycsillagát.*

Hasonlatosképen ahoz a csillaghoz, amely egykor ezen az estén a pásztorokat és a királyokat vezette az Üdvösség felé.

K. B.

„KROKO" BŐRDISZMŰÁRU-SZÁLLÍTMÁNY
II., Csalogány-u: 50. sz. (Széna-térnél)
megnyilt.
Retikülök, böröndök, aktatáskák, pénztárcák, esernyők, övek.

Akik már bucsuznak a Szinkörtől

Talán azt hisszük, hogy elröppent ifjúságunk jön vissza még pár szóra, vagy fájdalmas, gyönyörüséges emlékezésre, de szeretnénk néha-néha eljárni oda, ahol egykoron, vidámak, álmodozók, reménykedők, szóval fiatalok voltunk...

A Horváth-kert vén fáiról peregnek a levelek, ráhullanak a halálraitélt öreg szinkör tetejére.

A leveleket tovább sodorja az őszi szél, az öreg épületre pedig fenik már a bontó csákányt. Lebontják? Nem bontják le? Csak idő — fájdalom, rövid idő — kérdése. Előbb tünik-e el a régi ház, vagy mi, akik régi emlékezések, sóvárgó, soha vissza nem térő örömök nosztalgiájával búcsúzunk tőle?

De ni-ni nem vagyok egyedül. Két tipegő járásu öregur áll mellettem. Az egyik próbálja még legényesen forgatni kezében az ezüst fogantyús ébenfabotot, de ha egyet lép, bizony már támasztéknak használja. A másik, szálfa termetü, hófehér hajú öreg — csiptetőt tesz a szemére és úgy nézi a szinkör kopott deszkáit, mint aki búcsúzik tőlük.

Emlékszel-e, szólal meg az egyik, mikor még Jászai Marcsa játszotta itt Medeát?

— Hogy emlékszem-e? Mindennapos voltam én itt. Akkor fogalmazó gyakornok voltam. A vacsora ára, meg sokszor egy-egy zálogba tett ruhadarab ment rá a jegyre. Ehesen tapsoltam. Be szép idők is voltak!

— Emlékszel-e az öreg Krecsányi örökös Ferenc József kabátjára? Amikor nyaranta megjött Temesvárról (vagy Aradról?) minden szinházlátogatóját régi ismerősként üdvözölte.

— Hát amikor Blaháné énekelte a Nyári piros almát?

— Meg Dobó Katica a Madarászt. .

— A régi szerzők neveit nem feledted-e még el? Gyöngyi Izsó, Kökény Albert...

— Komáromi Mariska, Csurgay Etel, Németh Jóska...

És folyik a szó, és folyik az emlékezés. Rég elfeledett és örök életü nevek követik egymást. Majd ujból csend lesz, mig az egyik öregúrnak csak eszébe jut valami:

— Ki is énekelte ezt a dalt? Valamikor halálosan szerelmes voltam bele és most a nevére sem emlékszem már:

Ez ő, az édes lányka, előttetek itten,
Kit széles jókedvében, kit széles jókedvében
Teremtett az Isten...

Rekedten, halkan és hamisan tör elő a hang az elhasznál gégéből. Hanem az a könnycsepp, amely végig pereg a barázdás arcon, a csiptető alól — az valódi.

Karácsonyi ajándékok legnagyobb választékban V., VILMOS CSÁSZÁR UT 45. — T.: I-119-17
KISS FERENC illatszer, háztartás, fotoszaküzletben Budán: I. Endresz Gy. tér 4b. T.: I-668-22

Egy város-e még Budapest?

Milyen ajándékokat szán a főváros kitünő vezetősége Budapest népének a karácsonyfájára? Tudjuk, az ajándékozó kedv bőséges, a mód annál szükösebb, de azért kerül a karácsonyfára kisebb-nagyobb meglepetés Budának is, Pestnek is, ennek, meg annak a kerületnek is.

Mit hoz a főváros karácsonya a *budai hegyek lakosságának*? Ezeken a sorokon tekintsük meg az ő aktuális problémájukat.

Talán azt kellene mondanunk: jobb lenne, ha semmi sem lenne számunkra ezen a karácsonyfán, amikor azt látjuk, hogy a *„bünös hegyvidék"* részére még ott függ — a *virgács*, a kitervelt és még mindig vissza nem vont *vizdij-szürtaxa alakjában.* Bocsánat, de a **hegyvidék lakossága ilyen ajándékból** *nem kér.* Azt a leghatározottabban, a legélesebben visszautasitja.

Amikor a *Budai Napló* hasábjairól elindult a riadt kiáltás, hogy *el nem viselhető külön vizdijakkal* akarják megterhelni a hegyvidéki lakosságot, az érdekelt tömegek, *társadalmi különbség nélkül, ingatlantulajdonosok* és lakók egyaránt, megmozdultak. Aminthogy ez nem bal- és jobboldal kérdése, *egzisztenciális* kérdés a hegyvidék számára. De annak a kérdése is, hogy *egy város-e még Budapest?* A hegyvidékiek tartoznak-e *egész Budapest* terheiben résztvenni, viszont egész Budapest ne vállaljon hegyvidéki terheket?

Láthatják a városháza urai, hogy *itt nem vizfelárat, hanem tiszta vizet kell önteni a pohárba.*

Örömmel láttuk, hogy a hegyvidékek egész *mozgalom az egyesületek sok apróbb-nagyobb erén* társadalma felfigyelt a figyelmeztető szóra és *át már el is indult, hogy közös folyamba ömölve, erejét megmutassa.* Egyik budai egyesület a másik után tüzi napirendjére a küzdelmet a külön hegyvidéki vizdijak ellen s reméljük, ha kell, ezek a részmozgalmak mielőbb találkoznak egy közös, hatalmas mozgalomban.

Beszélgettünk a Városháza pártjainak tekintélyes embereivel, jobbról, középről, balról egyaránt és bizvást mondhatjuk, *a hegyvidéki lakóságon fordul meg,* hogy a megismert egyértelmü rokonszenv *teljes értékü politikai támogatássá alakuljon.* Kereszténypárti, egységespárti bizottsági tag csak ugy, mint a nemzeti szabadelvü pártnak, a keresztény ellenzéknek és a szociáldemokrata pártnak az embere készségét nyilvánitotta arra, hogy támogatja pártjában a hegyvidékiek álláspontját. Az egyik nyilatkozó egyenesen *destrukciónak* jellemezte azt, hogy a főváros egyes területeit *különleges megterhelés* alá vonják *az egységes teherviselés* elvének sérelmére.

— Budapest visszaesésének — mondotta — *az egyesités előtti* időkbe. *Évszázados természetes fejlődést* csufolna meg, ha elinditanák, pillanatnyi rosszúl felfogott pénzügyi érdekből, az egyesitett főváros *szétbomlasztását...*

Igen, erről van szó. Lépésről: visszafelé, a 18. század irányában, *az egységes Budapest eszméjének destruálásáról.* Ne higyje ugyanis senki hogy Budapest jelentős területeinek a számkivetése a

ADÓ, ILLETÉK, ÉPITKEZÉS, TELEKSZABÁLYOZÁS, CSATORNÁZÁS, UTBURKOLÁS

Rovatvezető: FEITSCHER BÉLA

Adónaptár

Dec. 25-én. Az általános forgalmi adó havi 18—240 pengőig terjedő átalánya ötödik részletének lerovása bélyegekben. Az alkalmazottak december havi illetményei után a kereseti adó és a különadó illetményjegyzék kapcsán befizetendő.

Dec. 31-én. Az általános forgalmi adó havi 48—240 pengő átalánya utolsó részletének bélyegben való lerovása d. u. 18 óráig. A jövedelem, vagyon és általános kereseti adóknak elengedésére, illetve leszállitására irányuló kérelmek benyujtásának utolsó napja azok részére, akik vagyoni romlást tudnak igazolni.

*

A leltárkészités fontossága az adózásnál

Az évvégi leltár készitése nagyfontosságú. Nemcsak a bejegyzett kereskedőre, aki K. T. alapján kötelezve van az üzletév végén mérlegével kapcsolatosan leltárt is felvenni, hanem az egyszerűbb iparos és kereskedő sem mulaszthatja azt el, ha a jövő évi adóztatásnál el akarja kerülni, hogy az adóhatóságok becsléssel állapitsák meg adóalapját.

Leltár készitése nélkül ugyanis sem az egyszerü, sem a kettős könyvitel nem mutathatja meg az elmult év pontos üzleteredményét. E ponton találkozik az adóztatás a leltárkészitéssel.

Az adóvallomásnak, az adóévet megelőző üzletév pontos eredményét kell tartalmaznia. Ezt a pontos eredményt viszont leltár készitése nélkül nem mutathatjuk ki akkor, ha árukkal, anyagokkal dolgozunk. Leltár készitése nélkül az adóhatóság kénytelen tehát az elmult év jövedelmét *becsléssel* megállapitani.

Nagyon jól tudjuk, hogy a becslések a legnagyobb jóakarat mellett sem lehetnek pontosak s ebből rendszerint az adózónak van csak kára. Ezért fontos minden üzletemberre nézve, hogy az év végén pontos leltárt készitsen. A leltár készitésénél természetesen *az áruk és anyagok beszerzési árait állitjuk be* az általános kereseti adó szempontjából, tekintet nélkül arra, hogy azok a mérlegkészités ideje alatt mit érnek. Ezt a kereskedelmi törvény is megengedi és ez nem vétség, csak abban az esetben, ha a valódi értéknél nagyobb összegben szerepeltetjük leltárunkban a felvett árukészletet.

Ebből következik, hogy a jövő évi üzleteredmény kidolgozásánál ugyanazon értékben kell az árukat felvenni, mint ahogy azt az elmult év végén felvettük. Abból a tényből tehát, hogy az évi jövedelem üzleti feljegyzések alapján való megállapitása tulajdonképen az év elején és év végén a vagyon összevetéséből adódik, *ennek alapján a leltár értékelése az adóköteles jövedelem megállapitása szempontjából egyáltalán nem közömbös.*

Az egyes adónemekre vonatkozó jogszabályok a leltár értékelése tekintetében pontos intézkedést tartalmaznak, vagy pedig a joggyakorlat ezeket a szabályokat már kialakitotta.

Az általános kereseti adó szempontjából, mint fentebb már jeleztük, az anyag és árukészleteket, az u. n. adómérleg felállitásánál a beszerzési áron kell értékelni.

Vagyonadó szempontjából pedig az anyag és árukészletet mindig az évvégi tényleges forgalmi áron kell felvenni, tekintet nélkül arra, hogy az árut mikor és mennyiért szereztük be és szerepelt-e az előző évi leltárban vagy sem.

Jövedelemadó az anyag és árukészlet értékelése tekintetében közelebbi intézkedéseket nem tartalmaz. A gyakorlat azonban itt is alkotott szabályokat. *Rendszerint az árukészletet az évvégi forgalmi áron értékelik,* jogában áll azonban az adózónak az is, hogy a megelőző üzletév mérlegében, vagyis a nyitó leltárban feltüntetett anyagok és áruk mennyiségének erejéig az árukészletet ugyanugy érékelje, mint az éveleji áru és anyagkészletet felvette, a többletet pedig jogában áll vagy a beszerzési áron, vagy pedig az évvégi forgalmi ár 80 százalékával felvenni a leltárba.

A fent előadottakból tehát megállapitható, hogy a leltár helyes és pontos készitése igen nagy fontosságu minden iparosra és kereskedőre, mert ennek alapján állapitja meg az eljáró adóhatóság az adóköteles évi vagyon jöv. és általános kereseti adóját.

Bejegyzett iparos és kereskedők leltár készitésére nézve természetesen a T.H.Ö. idevonatkozó pontjai az irányadók.

*

Rovatvezetőnk e rovat keretébe tartozó közlemények tekintetében előfizetőinknek készséggel ad bővebb felvilágositást személyes vagy irásbeli megkeresésre I., Szent János tér 1/a alatt az Otthon családiház és öröklakástulajdonosok egyesületének helyiségében mindennap d.e. 9-10 és d.u. 3-6 között. Telefonszáma: 1—543—62.

Olvassa **Balassa József** kitünően szerkesztett lapját a **Pénzvilágot**

FÜRDŐÜGY, IDEGENFORGALOM

Rovatvezető: TÁBORI KORNÉL

Válságos idők várnak a magyar idegenforgalomra

Budapest már nem olcsóbb, mint a nyugati nagyvárosok

A budai fürdők idegenforgalmát, de az egész országot is *súlyos uj veszedelem fenyegeti,* amelynek részletei most pattantak ki a *Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége* ülésén. Valósággal megdöbbentő adatokat is tártak fel a szakemberek.

A Gellért-szállóban folyt le az izgalmas ülés, *Tasnádi Szüts* András ny. államtitkár elnökletével. Megjelentek a kormány, a főváros, a közlekedési vállalatok, a szállodák és különböző testületek képviselői. Az elnök felkérte *Kossuth* Lajos Gábor dr. tanácsost, aki az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* nevében jelent meg, hogy a felmerült anyagot sürgősen ismertesse az illetékes helyeken. Majd üdvözölte *Schuler* Dezső alpolgármestert, aki uj minőségében először vett részt a tárgyaláson.

Szász Elemér dr. tartotta meg ezután előadását, *„Az idegenforgalom és a szállók uj helyzetéről"* cimen. Néhány nappal ezelőtt volt itt az *Alliance Internationale d'Hotellerie* gyülése és ekkor a pesti Britannia-szálló meghivója *ostromlott várhoz* hasonlitotta a mai hotelt, amint különféle ágyuk és bombavető aeroplánok pusztitják: *az autarkia, a vizumkényszer, az utlevél, sok pénzügyi korlátozás, tisztességtelen verseny, holtszezon stb.*

Az előkelő angol *Economist* legutóbb közölte, hogy a nagy amerikai utazási szervezetek, az *American Express, a Raymond et Withcomb* stb. ujra nagyon érdeklődnek az európai utazások iránt, amire az 1929. évi wall-streeti krach óta alig volt példa. Lehet, hogy ujra nagy tömegek jönnek át, de *kérdés, hogy a párisi világkiállitás után hozzánk is eljutnak-e?* Idegenforgalmunk nagy népszerüségét főleg annak köszönhetjük, hogy *lényegesen olcsóbbak* voltunk, viszont sokkal többet nyujtottunk mint más ország.

De a mostani utazási szezon végefelé nagy változások kezdődtek. A francia, olasz, svájci és holland pénzleértékelés hatása először az idegenforgalomban mutatkozik. A minap láttunk a *London News*-ban egy kitünő reklámot: az egyfontos bankó mellett 21 svájci frank képe mutatja, hogy mit kap pénzéért az angol utas Svájcban; mosolygó hölgy még azt is közli, hogy már ez a kurzuskülönbség is egy nappal hosszabb tartózkodást tesz lehetővé.

Minden attól függ, hogy a külföldi mit fog kapni nálunk a jövőben könnyebbségül?

Sajnos, az utazási pengőcsekk árát most a Nemzeti Bank tulmagasra szabta. *Azelőtt kb. 60 svájci frankért lehetett azt megszerezni, de a leértékelés után már 85.5 frankra szökött fel.* Ez a különbség kb. 30%-os árcsökkenésnek felel meg. De nem felel meg idegenforgalmunk érdekeinek. Annál kevésbbé, *mert ugyanekkor az effektiv pengőbankjegy ára külföldön csak kb. 77 svájci frank.* Effektiv bankjegyet azonban nem mindig és nem mindenki szerezhet és a külföldi utazási szervezetek közt ezen a téren kiélezett a konkurrencia, ami azért sem kivánatos, mert *sok utast elkedvetlenit a magyarországi uttól.*

Uj utazási pengő-csekket

Döntő kérdés, hogy a *Nemzeti Bank uj pengőcsekk-kurzust állapitson meg,* hisz erre már volt precedens, a keverési arány megváltoztatásának segitségével. Azonos a helyzet a *globális* pengőnél, amelynek árfolyama szintén fluktuál, aszerint, mennyi benne a zárolt pengő? Tudjuk, hogy nehéz itt a Nemzeti Bank helyzete, de a német utazási márka és az olasz lira-csekkek rendszeresitése nem okozott semmi zökkenőt a német és olasz valutapolitikában és mégis nagyon megkönnyitette az odairányuló forgalmat. Ugy halljuk, hogy az osztrákok is foglalkoznak most u. n. *Reiseschilling* létesitésével.

Ami a *vizumot* illeti, az elmaradó konzulilletékek bőven megtérülnek az idegenek *belföldi fogyasztásával.* A *kövezetvám* is veszélyezteti autó- és autócar forgalmunkat. Legalább a *külföldi rendszámu autókat* és társaskocsikat mentesitsék a kövezetvám alól.

A szállodák belföldi forgalma az utóbbi időben majdnem 60 százalékkal csökkent.

Ennek főoka az, hogy a belföldiek majdnem teljesen elmaradtak a szállókból, inkább rokonokhoz, sőt átutazó szobákba mennek.

Görög Frigyes dr. ugyancsak előadást tartott a pengőcsekkről és nagyvonalú képet rajzolt az egész magyar idegenforgalom lehetőségeiről, amelyeknek bővebb ismertetésére még majd visszatérünk. A lényeg az, hogy *Magyarország önhibáján kivül megdrágult a devalváló országok számára.* Viszont a magyar idegenforgalom csak addig fejlődhetik, amig a nemzetközi versenyben megállhatja a helyét.

Meg kell adni az idegenforgalomnak azt a valutáris támogatást, amelyet bármely exportnak megadnak. Minden idegen, akinek idevonzását hasonló intézkedések hiánya akadályozza, abszolut veszteség az országra nézve.

Ma, amikor a részletező számitások szerint 35-40 millió között van az idegenforgalmi jövedelem, mindenki beláthatja, hogy országos érdek az idegenforgalmi válság megoldása.

Németh Aladár, a budapesti szállodások alelnöke meggyőző példákat hozott fel arranézve, hogy mennyit árt a kétféle elbánás, ha bizonyos relációkban megadják a könnyitéseket, másutt pedig nem törődnek vele. Uj érveket sorolt fel a vizumkényszer ellen.

Szviezsényi Zoltán min. tanácsos, a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója a legujabb statisztikai adatokat ismertette, amelyek az idegenforgalom példátlan fellendülését bizonyitják. Hatósági támogatás nélkül indult meg nálunk a fejlődés, a szállók pedig maguktól hajtották végre a szükséges renoválásokat.

Ma nem szükséges Budapesten uj férőhelyekről gondoskodni. Sokkal sürgősebb a téli idegenforgalom problémájának megoldása.

Az a nagy kérdés, hogy tudunk-e télen esetleg nagyobbszabásu hangversenyek, operaelőadások, stb. révén olyan vonzóerőket biztositani, aminőket a magyar gasztronómia már elért. Ezenkivül

a budai fürdőkben rejlő hatalmas érttékek hozhatnak további komoly eredményeket,

de meg kell adni annak a lehetőségét, hogy a téli kura olcsóbbá legyen.

Kirchknopf Ernő konzul, a *Touring Club* főtitkára arról beszélt, hogy az olcsóság nálunk még mindig nagy szerepet játszik — a budai fürdők mellett — és ott még nem tartunk, hogy lemondjunk az olcsóság vonzóerejéről. Tavaly 37.000 külföldi autó fordult meg nálunk, 100.000-nél több utassal. Idén még nőtt ez a szám és

most már többen érkeznek autón, mint vasuton.

Jó lenne, ha a külföldieket nem molesztálnák tovább az idegen nyelveket nem értő és éppen nem megnyerő külsejü vidéki vámszedők.

Elmaradnak az olasz szilveszteri-vonatok

Megdöbbenést keltett *Dénes* Márton felszólalása; elmondta, hogy

olasz szilveszteri utazások három különvonatot igértek Budapestnek. Mind a hármat lemondták,

pedig idén az olasz propaganda erősebb volt, mint bármikor. A lira devalvációja okozta ezt. 500 utas helyett talán 100 jön. Pedig egyetlen budapesti szállodás sem emelte az árakat. Itt a súlyos veszély, már *ante portas.* A számok döntenek: *360-400 lira helyett 600-ra kellett kiirni az utazásokat.*

A segités módjairól *Stein* Sándor dr. beszélt. A szállodákból elmaradt utasok, a *paying guest,* a fizető vendég elrontott rendszerével kapcsolatban javasolta a többi közt, hogy legyen olyan vasuti kedvezmény, amelyet *csak a szállókban lakó* utasok kapjanak meg.

Gundel Károly részletesen megokolta, miért *nem tartja a helyzetet reménytelennek.* Egyedül Anglia volt képes arra, hogy valutáját aláértékelje és az árakat mégse emeljék. *A kontinens egyetlen országa sem akadályozhatja meg, hogy a külön féle árak tavaszig ne emelkedjenek. Már pedig akkor Budapest kibirhatja a konkurrenciát, kellő propaganda esetén.*

Schubert József az *Actio Catholica* nagyarányú készülődésről számolt be, amely az 1938. évi Szent István ünnepségekre már javában folyik a kilencszázados évforduló alkalmából és mivel az Eucharisztikus kongresszus ugyanakkor itt lesz, 250-300.000 látogatót várnak. A Szövetség meghivja *Huszár* Károly volt miniszterelnököt, a rendezőbizottság irányitóját, hogy kimeritő tájékoztatást adjon és az idegenforgalmi szervekkel való együttműködést megbeszéljék. Természetes, hogy a világszerte való propagandában az idegenforgalmi szakértők készséggel állnak rendelkezésre.

Még *Tausz* Béla dr. tolmácsolta a fürdők és üdülőhelyek súlyos aggodalmait az idegenforgalmi válsággal összefüggésben és azután *Tasnádi-Szüts* András jelentette ki, hogy a szövetség vezetői sürgősen eljárnak az illetékes hatóságoknál, akik már előbb is jeleit adták jóindulatuknak és konkrét segitő készségüknek. Január elején a szövetség ankétet rendez a végső megoldás módozatainak kijelölése céljából.

Az idegenforgalmi szezon végleges statisztikája

Most készült el a végleges kimutatás Budapest 1936. évi idegenforgalmi szezonjáról, amely szeptember végéig terjed. Eszerint az év eleje óta 1935-ben 84.900 idegen érkezett Budapestre, *1936-ban pedig 115.900.* Meglepően nagy az emelkedés az itttöltött éjszakák számában. *Ez a szám egy év alatt 315.500-ról 421.700-ra nőtt.* De hogyha a Csonka-magyarországról és az utódállamoknak itélt területekről érkezőket is számitjuk, akkor az ideérkezettek végösszege 1935-ben 172.300, 1936-ban pedig 209.000, az itt-töltött éjszakák száma pedig 1935-ben 576.100, 1936-ban 695.200.

Kisebb-nagyobb meglepetéseket mutatnak a székesfővárosi Statisztikai Hivatal részletadatai. Igy a *Budai Napló* által kezdeményezett és gyakran hangsulyozott *keleti* idegenforgalom jelentőségét hitelesen igazolja az, hogy az *Ázsiából érkezettek száma több, mint 25 százalékkal nőtt, de még inkább az afrikaiak, főképen az egyiptomiak száma, amely 4520-ról 7350-re szökött.* A görögöké majdnem duplájára, a bulgároké és jugoszlávoké egyharmaddal nőtt. *Apadás jóformán csak egyetlen ponton történt: A Csehszlovákiának itélt magyar területről,* vagyis a felvidékről. Tavaly onnan még 13.600, mig az idén csak 13.200 utas érkezett.

Nagyszerüen fejlődött az angolok idegenforgalma is, 7400-ról 10.900-ra, a svédeké 910-ről 2400-ra, a németeké 13.700-ról 17.900-ra. De a legnagyobb a szaporulat az *olaszok* részéről: 6100-ról 11.070-re.

REGENT CAFE-RESTAURANT
(II. Keleti Károly utca, Margit-körut sarok)
Buda intim kis kávéháza
Esténkint zene—ének

Mi lett a budai ügyvéd „Delphin"-jével

Farkasfalvy Farkas Ferenc találmánya

Komolyabb sajtóterméket, mint a „Vereinigte Ofner und Pester Zeitung"-ot elképzelni sem lehet. Valóságos idegcsillapitó lehetett az a fél, sőt háromnegyed hivatalos kicsi alaku ujság, mely távol állott attól, hogy olvasóinak érzelmeit, vágyait, sőt kivánságait felkorbácsolja. Nem hozott az más híreket, mint az uralkodó család és a magas arisztokrácia körében előfordult eseményekről, katonai áthelyezésekről, a külföldi politika vagy háborus események valahogy inkább helyet találtak benne. De holmi hazai politika, gyilkosságok, lelövések és hasonló istentelenségek hirei nem kerültek hasábjaira. Ellenben az időjárás, a dunai jégzajlás, sőt a magyar szinészet egyes városokban támadt sikereinek kicsi hirei is eljutottak olvasóihoz.

Igy tehát, ha abban olyanféle cikk jelent meg, amit ma riportnak nevezünk, annak már nagy jelentősége lehetett és kétségtelen, hogy nem a kisujjából szopta az ujságiró, aki különben a lap egyik példányán sines megnevezve és igy a hivatalos jelleg annál jobban kiemelkedik.

Az 1820-as évbeli egyik lapszámban referál tehát a „delphin" nevü találmányról, arra hivatkozva, hogy már 1813-ban is irt róla. Az uj készülék nem egyéb mint egy alkalmatos készség, mellyel

akármilyen tenger, vagy folyóvizben, tetszés szerinti mélységbe le lehet merülni, a vizben kézzel-lábbal működni és dolga végeztével idegen segitség nélkül bármikor kiemelkedni.

Kinek kedve tartja, naphosszat is a viz alatt lehet és akármilyen pozicióban fel-alá mozoghat. A delfin-készülék előnye a buvárharang felett, hogy sem a levegő, sem a viz nyomása nem hat rá, nem kell levegőt beszivattyuzni, a buvárnak romlott levegőt lélegzeni és hogy

tizszer olcsóbb mint a buvárharang.

A találmány célja, elsülyedt hajókat kikutatni, azokat felszinre hozni, koral és borostyánhalászat, csigák és a tenger egyéb termékeinek felhozatala.

A találmányt a bécsi cs. k. katonai uszodában 24 láb mélységü medencében próbálták ki. Gróf Eszterházy József, Szvetics Jakab cs. k. kamarás, gr. Forgács Ferenc, I. Griffits angol tudós és még számos előkelőség volt jelen a próbatételen. A feltaláló szolgája szállt le a vizbe, égő gyertyával felszerelt lámpást is bocsátottak utána és egy óra elteltével jött fel, akkor is a nézőközönség egyenes kivánságára senki sem segitette a buvárt a felszinre és teljesen jól érezte magát, a világitásnak sem volt baja.

Hogy miből állt a találmány, azt a cikk nem is sejteti. Csak annyit ir, hogy a felaláló Farkasfalvi Farkas Ferenc, Brunsvik gróf uradalmi ügyésze és az érdeklődők irhatnak neki lakóhelyére, Budára, vagy akár a a gróf cserevicsi avagy futtaki birtokára.

Érdekes volna, ha meg lehetne tudni, mi lett a találmány további sorsa és hogy az lett-e osztályrésze, ami sok magyar zseni eszméinek kijutott: a közöny és feledés.

Talán a Farkasfalvi Farkas családban megvannak még a találmányra vonatkozó adatok. Érdemes lenne azokat kiásni a feledés homályából.

Gálosi Soma

Szent Gellért-pezsgőfürdő
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi- és nőosztály. A legmodernebb berendezés

A szent korona *Ujlakon volt elrejtve 1849 juliusában, a ma is még álló Heszmann-féle Bécsi ut 52. számu családi ház tizennégy méter mély kutjában. A Heszman családnak egyik igen tehetséges és nagy magyar érzésü sarja: Heszmann Ferenc — aki magát magyarosan Házmán-nak nevezte — Buda város főjegyzője volt, majd 1848-ban Buda város követe és később Szemere Bertalan államtitkára. Mint ilyen, tagja volt a koronázási jelvények Orsován elrejtő bizottságnak. Mielőtt a szabadságharc kormánya Orsovára küldte a Szent Koronát és a többi koronázási jelvényeket, egy nagy vasládában, egy éjszakán át itt e régi házban rejtették el Kossuth Lajos jelenlétében azokat, egy már akkor is használaton kivüli kutban. Másnap reggel mentek azután tovább a menekülők Egressy Gábor, a hires szinész, négylovas szekerén. Orsovánál a Cserna folyón tul azután elásták a vasládát a magyarság szent ereklyéivel. Az osztrákok bármennyire igyekeztek is a Szent Korona rejtekhelyét megtudni, az nem sikerült, amig egy Varga nevü huszárőrmester el nem árulta a titkot. Házmán Ferencet is üldözte, sőt halálra is itélte az osztrák kormány. Sok hányattatás után Amerikába került, de nagyon szomoru volt a sorsa. Végre 1867-ben hazajöhetett. Buda város nagy szeretettel polgármesterének választotta, majd a II. kerület 1878-ig háromizben is képviselőjének választotta meg.*

HIREK

Az olvasóhoz!

Január 1-én 35. évébe lép a Budai Napló. 35 évvel ezelőtt alapitotta néhai J. Viraág Béla a Budai Naplót, amelyet 34 éven át szeretettel teljes odaadással, fényes ujságirói tehetséggel Buda legnépszerűbb, legolvasottabb lapjává fejlesztett.

Néhai Viraág Béla halála után uj szerkesztőség vette át a Budai Naplót, amelyet uj eszközökkel igyekeznek modernné varázsolni, hogy még több erővel még határozottabban szolgálják ezzel Buda fejlődését, a jobbparti rész minden egyes polgárának érdekeit.

A Budai Napló programja azonban nem változott,

marad a régi: mindent Budáért, a budaiakért és ezen keresztül a magyar kulturáért.

Az évforduló alkalmával

uj előfizetést nyitunk a Budai Naplóra.

Kérjük mindazokat, akik szivvel és szeretettel csüngnek Budán, támogassanak bennünket előfizetésükkel nemes céljaink elérésében.

A Budai Napló előfizetési ára:

egész évre P 24.—
félévre P 12.—
negyedévre P 6.—
egy hóra P 2.—

Köztisztviselők, továbbá bármely budai egyesület, társaság, klub vagy kaszinó igazolt tagjai, valamint kereskedők és iparosok évi 12.— pengőért, tehát féláron fizethetnek elő a Budai Naplóra.

Felhivjuk olvasóink figyelmét a „100%" című közleményünkre, amely lehetővé teszi számukra, hogy

teljesen ingyen

fizethessenek elő a 35 éves Budai Naplóra.

* ó

Megkezdték a Flórián-kápolna felemelését. Érdekes épitészeti munka kezdődött a Fő-utcában. A görögkatolikusok Flórián-kápolnáját villanyfürésszel elvágják régi alapfalaitól és eddig egyedülálló eljárással közel másfél méterrel magasabbra emelik. A kis barokkápolna, amely a Pálffy-tér sarkában, a Bem József-utca mellett áll idomtalanul, a földbesüllyedt. Néhány évtizeddel ezelőtt még semmi baj nem volt a kis templommal, a Fő-u. rendezése során azonban az utca feltöltése miatt az épület 93 centiméter mélységbe jutott a járdavonal jelenlegi szintje alá. Ilymódon nemcsak a főhomlokzat finom, karcsu arányai változtak meg, hanem a főbejárati ajtót is feljebb kellett helyezni és a két homlokzati földszinti ablak csupán 60 centiméter magasságban emelkedett a gyalogjáró fölé. Az oldalbejáró ajtót, amely ezideig használatban volt, be kellett falazni, mert alig másfél méteres magasságával nem szolgálhatta többé a ki- és bejárás céljait. Aránytalanságok keletkeztek a templom belsejében is. Most, ha az emeléssel végeznek, visszaállitják a templom régi stilusát.

A budai hadirokkantak karácsony estéje. Az idén tartotta 8-ik karácsonyfaünnepét a Hadirokkantak I. XI. és XII. budai főcsoportja. Az impozáns ünnepély a Krisztina-téri elemi iskola tornatermében folyt le. Az ünnepség rendezője Czeitler Károlyné és Czeitler Károly alezredes voltak. Ez alkalommal mintegy 160 család kapott ruhanemüt, játékot, élelmiszert és készpénzt. Az adományozók közt a kerület képviselője, dr. Petracsek Lajos, Nagykovácsy Milenkó és a budai izr. hitközség voltak a vezetők. Az ünnepen ott volt vitéz Kenyeres János és dr. Petracsek Lajos országgyülési képviselő is. A rendezésben s a gyüjtésben segitő munkatársak meszlényi Marton Dezsőné, özv. Tonkó Jánosné, özv. Kelemen Jenőné, Cserhát Géza, Kelemen János és Földváry Miklós voltak.

Gyönyörü karácsonyi ünnepség volt december 21-én délután az óbudai egyházközség kulturházában. Az ünnepet Hüttl Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag rendezte az ujlak-óbudai társadalmi és kulturális egyesületek bevonásával. Kiss Béla mondta a beköszöntő beszédet, majd a homok-utcai polgári iskola tanulói nagyszalontai betlehemes játékokat mutattak be. Bálint Jenő rendkivüli tehetséggel játszotta el hegedün Massenet Thais-át és Zsolt Nándor „Valse" és „Caprice" című műveit. Zongorán Ciffra Gyuri kisérte, az ismert kis csodaművész. Utána a homokutcai kis betlehemesek karácsonyi régi játékokat mutattak be, melyet Juhász István és Volly István rendeztek. Az ünnep befejezéseképen Leiner Mihály plébános, Gergely főjegyző, végül pedig Hüttl Károly dr. mondtak beszédet. 86 gyermek kapott gazdag terjedelmü szeretetcsomagot, amelyekben ruha cipő és ételnemüek voltak.

100 százalékig

visszakapja pénzét a „Budai Napló" minden előfizetője

Január elsejétől, az uj előfizetési évtől kezdve minden előfizetési nyugtát vásárlási szelvényekkel lát el a „Budai Napló" kiadóhivatala. A szelvények egyenként 25 fillér értéküek. Minden egyes előfizetőnk annyi szelvényt kap, amennyi egyenlő az előfizetési dijjal.

A szelvények célja a következő:

A Budai Napló hasábjain uj hirdetési rovatot nyitunk január elsejétől kezdve,

„Száz százalék"

cimen. Azok az iparosok és kereskedők, akik ebben a hirdetési rovatban szerepelnek öt pengőn felüli vásárlás esetén **a szelvényt a vásárlási összeg 5 százaléka fejében készpénzként fogadják el.**

Ilyenformán előfizetőink rövid idő alatt visszakapják a teljes előfizetési dijat, tehát,

ingyen jutnak a 35-ik évfolyamába lépő Budai Naplóhoz.

Használja tehát fel mindenki az alkalmat és fizessen elő a Budai Naplóra, az egyetlen várospolitikai hetilapra, amely Budáért, Buda világvárosi fejlődésért, minden budai polgár érdekeiért harcol.

GALLY CIPŐK I., KRISZTINA KÖRUT 24.

A TÉBE karácsonyfa-ünnepélye

A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete, mint minden évben, ezidén is aranyvasárnap tartotta karácsonyfa-ünnepét az Áru- és Értéktőzsde kupolacsarnokában. *A TÉBE 2800 gyermeket megajándékozott* részint cipővel, télikabáttal, vagy fehérneművel. A gyermekeket a fővárosi elemi iskolák választották ki.

A karácsonyfa-ünnepélyen *megjelent a kormányzóné is, akit a tőzsdepalota Szabadság-téri főbejáratánál dr. Kresz Károly, a TÉBE igazgatója fogadott.*

Hatalmas karácsonyfa alatt tartották meg az ünnepséget, amelyen jelen voltak a fővárosi pénzintézetek vezetői. *Hegedüs* Lóránt, a TÉBE elnöke üdvözölte a kormányzónét. A székesfőváros közönsége nevében Schuler Dezső alpolgármester mondott beszédet.

A szép ünepségen jelen voltak *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Iklódy Szabó* Andor miniszteri osztályfőnök, *Fleissig* Sándor, *Hollós* Ödön, *Erney* Károly, *Weiss* Fülöp, *Milos* György, *Petri* Pál, báró *Madarassy-Beck* Marcel, *Munk* Péter, *Ágoston* Mihály, *Alapi* Béla, *Erdős* Pál, *Wanke* Gusztáv, *Rapoch* Jenő, *Hesslein* Ignác, *Both* Dezső és sokan mások.

*

Cimadományozás. A kormányzó Vujsz János budapesti I. kerületi állami Verbőczy István gimnáziumi rendes tanárnak nyugalomba vonulása alkalmából a gimnáziumi igazgatói cimet adományozta.

Hazafias előadóestet rendezett a „Buda Alsóviziváros—Sósfürdőkörnyéki Egyesület (AVE) december 16-án, amikor Szigethy Lajos társelnök „A sport a nemzeti cél szolgálatában" cimmel rendkivül szép — s a legrégibb időkre kiterjedő történelmi adatokat egybefoglaló ismeretterjesztő felolvasást tartott, szóba hozta a görög olimpiásztól a berlini olimpiászig a sportélet minden jelentős eseményét s megállapitotta nemzetünk elsőbbségét csaknem minden vonatkozásban. A hatalmas előadáshoz hozzászóltak: Mócsy László, Benedek Szabolcs dr., Gömöri Győző, Mikola Géza dr. és Pelle István. — Utána barátságos meccs volt.

A Beszkárt Közművelődési Egyesület kiállitása. A Beszkárt Közművelődési Egyesülete az Akácfa-utca 15-17. sz. a. székház dísztermében képzőművészeti, fotoművészeti, bélyeg és kézügyességi kiállitást rendezett, amelynek december 21-én délelőtt volt a megnyitása előkelő közönség jelenlétében. A kiállitás csupa meglepetés: a Beszkárt alkalmazottainak olyan művészi képességeit tárja a szemlélő elé, amelyre senkise számitott, ismerve azt a nehéz, idegölő munkát, amelyet foglalkozásuknál fogva végezniök kell. — A Beszkárt Közművelődési Egyesület kiállitásainak sorozatában is nagy fejlődést jelent ez a mostani szép kiállitás, amelyre olvasóink figyelmét felhivjuk.

Anna királyi hercegnő jelenlétében osztották szét a II. kerület szeretetadományait

Gyönyörű ünnepség keretében folyt le kedden délután a II. kerületi elöljáróság karácsonyfa ünnepe melyet nagy szeretettel rendezett meg Thordai Lajos dr. kerületi elöljáró.

Ezerkétszáz családot juttatott pénz- és szeretetadományhoz

a nemes akció.

Pontosan délután 5 órakor érkezet meg Anna királyi hercegasszony, akit a bejáratnál hatalmas virágcsokorral fogadott Thordai elöljáró. Az ünnepség, amelyen a háziasszonyi tisztet marosvásárhelyi dr. Thordai Lajosné töltötte be, nagyszámu előkelő közönség volt jelen, közöttük:

Anna királyi hercegnő ,Hohenlohe Ferencné, Szendy Károlyné, Lamotte Károlyné, özv. Liber Endréné, Kertész Róbertné, gr. Zasio Lucioné, Mátyás Jenőné, Hermann Józsefné, Harsányi Jenőné, Szeghő Zsigmondné, Csorna Kálmánné, Bojtai Béláné, özv. dr. Fabinyi Rudolfné ,Keresztes Józsefné, dr. Borsos Endre, közig. biró, Zimmer Ferenc, kormányfőtanácsos és még sokan mások.

Thorday tanácsnok a fenséges asszony felé fordulva a következő beszédet mondotta:

— Szent karácsony előestéjét ünnepeljük mi a keresztény világ legnagyobb és legszebb ünnepén összegyültünk e meggyujtott karácsonyfa körül, hogy örvendjünk az örvendezőkkel. Nagy a mi örömünk, mert látjuk, hogy dacára a nehéz gazdasági viszonyoknak, az emberi szivekből még nem halt ki teljesen az emberszeretet lángja és a székesfőváros, valamint a kerület intelligens polgárságának áldozatkészségéből még ma is lehetővé tétetett, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából

több, mint ezerkétszáz családnak juttassunk részint pénz-, részint szeretetcsomag adományt.

— Sokat gondolkoztam már azon, mi lehet az oka annak, hogy mindnyájunknak olyan kedves, olyan várva-várt ünnepe a karácsony, hogy az ember már az év közepétől számolja a napokat, melyek közelebb hozzák a karácsonyhoz? Arra a következtetésre jutottam, hogy először azért olyan kedves mindnyájunknak a karácsony ünnepe, mert mindnyájan voltunk egyszer gyermekek, mindnyájan ugyanazzal az áhitattal és reménykedéssel álltuk körbe a karácsonyfát, mint ahogy azt a mai gyermekek is körülállják és mindnyájunknak kedves az erre való visszaemlékezés. Másodszor, és ez a fontosabb, ez az az ünnep, amikor a lélek szárnyait kitárja és mindenki boldog, hogy megajándékozhatja az ő szeretteit anélkül, hogy ezért bármilyen ellenszolgáltatást várna és ezzel egy lépéssel közelebb jutunk a mi Megváltó Jézusunkhoz, aki az emberszeretetet a szivünkbe oltotta és aki arra tanitott minket, hogy segitsünk szenvedő embertársainkon.

— Ez a bodog érzés hat engem is át, amikor hosszu hetek szorgalmas munkája után, mint a kerület elöljárója itt állok, hogy a kerület polgárságának ajándékait szétosszam a rászoruló inségesek között. Nem várok érte sem hálát, sem köszönetet, mert jócselekedetem jutalmát a saját szivemben találom meg.

— Azonban a mi boldogságunk nem teljes. Nekünk ez ünnepélyes percben gondolnunk kell arra a hárommillió magyar testvérünkre, akik a Kárpátok alján, Erdély bércei között s Bánátban szenvednek, akik várva-várják annak a betlehemi csillagnak feltünését, amely őket vissza fogja vezetni mihozzánk. Én bizva hiszem, hogy a jó Isten megadja nekünk ezt a nagy örömöt, az a betlehemi csillag talán nemsokára felragyog az égen és akkor lesz csak igazán minden igaz magyarnak boldog karácsonya.

— Ebben az elgondolásban mélységes hálámat fejezem ki a Fenséges Asszonynak, hogy magas megjelenésével megtisztelt bennünket és valóban ünneppé varázsolta számunkra a mai napot. Köszönöm kedves vendégeinknek is a szives érdeklődést, és hogy megjelenésükkel hozzájárultak kis ünnepélyünk melegebbé tételéhez és kivánok kedves mindnyájuknak boldog karácsonyi ünnepeket!

A beszéd elhangzása után Anna kir. hercegnő köszönetét fejezte ki Thordai elöljáró előtt a szegények érdekében kifejtett áldásos munkájáért. A karácsonyfa alatt Kis Gabriella verset szavalt. A ker. levente kör zenekara Schönwalder Béla karnagy vezetésével több számot adott elő. Bánhidy István leventeoktató a II. ker. leventék köszönetét tolmácsolta. Az ünnepség megrendezésében Schopf Anna, a Vöröskereszt kerületi osztályának elnöknője buzgólkodott.

Egy hasznos
Karácsonyi ajándék
a nélkülözhetetlen
SINGER varrógép
ebben az izléses kivitelben

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.
IV, Semmelweis-utca 14
II, Corvin-tér 1
VI, Andrássy-út 33
BUDAPEST
VII, Rákóczi-út 18
VII, Rákóczi-út 68
VIII, Baross-utca 86

A Budai Napló legközelebbi száma 1937. január 7-én jelenik meg.

Szent Gellért szobra

Áll a szobor a Gellért oldalán,
Feltartva a keresztet magasan.
Láthatja a világ: ez a magyar,
Aki kihozta — íme ez a kar —
Minden csatából diadalmasan.

A két parton állt ezer év előtt
Két nagy ellenség: pogány és keresztény.
Egymást gyilkolták — magyar a magyart,
A szittyafaj nem mást a szittyafajt
S ujjongva balgán, jaj, egymás elestén!

Lezajlott hosszú, hosszú ezerév,
Sok viz, sok könny s vér folyt le a Dunán,
Magyar magyarral szemben hányszor állt?
Testvér ritkitva a testvér sorát.
Dúl a viszály tán épp, mint hajdanán.

Mert Pest s Buda hiába forrott össze,
— Pedig de szép tündéri látomány
Hogy kötik össze őket a hidak!
Ó, rajtuk mért süvöltenek nyilak,
Ha csak magyar van s nincs többé pogány?

Szent Gellért szive vérzik értetek.
Tekintsetek szobrára: mit mutat?
Fényt hint az égbe itt az égi jel,
Amelyben győztök s ebben győzni kell,
Csak ez mutathat diadalutat.

Áll a szobor a Gellért oldalán
És a kereszt ragyog fölöttetek.
Fényét a magyar égre fölveti
S a nagy magyar jövendőt hirdeti
A törhetetlen hit, a szeretet.

Eseng hozzátok most ez a szobor,
Megzendül: Küzdő magyar seregek,
Csak akkor lehet áldás a hazán,
Ha összefogtok végre igazán, —
Magyarok, szittyák egyesüljetek!

Petri Mór

GYORSIRÁST és gépirást KOZMA iskolában
II., ISKOLA-U. 27. SZÁM.

A mentők elsősegitségnyujtó helyei a budai hegyekben. A Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület közli a turistákkal es sportolókkal, hogy a budai hegyekben a következő helyeken nyujtanak ingyenes elsősegitséget azoknak, akik balesetet szenvedtek: Budakeszi-út 91., erdőőri lakóház; Kőérberek dülő 15.852 hrsz. erdőőri lakóház; Sasad-dülő 12127. hrsz., mezőőri lakóház; Bécsi-út 2617. hrsz., Csucshegydülő 4210—13. hrsz. és Szépvölgy-dülő 5228—40. hrsz. alatt levő mezőőri lakóházakban, Pozsonyhegy-dülő, Jánoshegyi vendéglő, hármashatárhegyi menedékház, Budakeszi Makkos Mária melletti erdőőri lakóház; Mártonhegyi út 24., Zugligeti-út 81. és Áldás-utca 83. sz. alatt lévő rendőrőrszobák, a Farkasréti temető igazgatósági épületében, a BTE csucshegyi menedékházában, továbbá a Svábhegyen, a Normafa-menedékház 6/a. szám alatti, a Fehérvári-út 4. sz., a kelenföldi pályaudvar 5. sz., a Budaörsi-út 4. sz., a Budakeszi-út 6. sz., a Bécsi-út 7. sz., a Váci-út 10. sz., a Kerepesi-út 15. sz., a Soroksári-út 21. sz., a Nagykovácsi-út 35. sz. és a ferencvárosi kikötő 45. sz. alatti fogyasztási adókirendeltségeknél.

Vogl bál 1937. február 6-án a Budai Vigadóban. Meghivóigénylés és báliroda: II., Medve-utca 6. sz.

Miért hagyták abba a rózsadombi Pajzs-u. rendezését. Kaptuk az alábbi levelet: Igen tisztelt Szerkesztőség! A Budai Napló nehány héttel ezelőtt már szóvátette, milyen elhanyagolt állapotban van a Rózsadombon, a Pajzs-utcának a Vérhalom-térre torkoló alig száz méteres vége és a Mandula-utca felsőrésze. A közlekedés a nagy sártenger miatt még autóval is lehetetlen és a vidék lakósai teljesen el vannak zárva az autóbusz használatától. A multkori panasz megjelenése után megjelent néhány ucsináló ezen a vidéken, de ugy látszik, megelégedtek azzal, hogy ők is konstatálták, hogy az ut járhatatlan. Egyéb nem történt, pedig pár szekér homokkal ez a mizéria megszüntethető volna. Talán ennek a panaszunknak nagyobb sikere lesz.

Több rózsadombi adófizető.

A Karátsonyi palotában kell elhelyezni a Néprajzi Muzeumot

A „Magyar Nemzeti Muzeum" Külön osztályát képező „Néprajzi Muzeum" végleges elhelyezésére ez időszerint megoldatlan problémája az illetékes köröknek. Jelenleg a Muzeum a Kőbányához tartozó Alsó Hungária krt. egyik épületében kapott ideiglenes helyet. A Muzeum páratlanul érdekes gyüjteménye Európa egyik nevezetes látványossága, s gazdag, sok tekintetben pótolhatatlan néprajzi anyagával Országunk és fővárosunk büszkesége. Megérdemelné tehát, hogy megfelelő otthont találjon városunkban.

Kétségtelen, hogy mostani ideiglenes elhelyezésénél fogva valóban mindenre elszánt tudományos szellemnek kell annak lennie, aki a város középpontjától igen távol lévő helyen a muzeumot meg akarja látogatni.

A Néprajzi Muzeumnak legalkalmasabb helyük gr. Karátsonyi-féle palota kinálkozik.

Valóságos vandalizmus az a felmerült ötlet, amely ezt a páratlanul szép épületet le akarja bontani és helyét bérházakkal kivánja megrakni.

A palota nagyszámu belső helyiségei, külső és belső művészi kiképzése, könnyű megközelithetősége, szép perspektivája folytán különösen alkalmasnak látszik a néprajzi muzeum összes gyüjteményének elhelyezésére.

Az idegenforgalom szempontjából is rendkivüli fontossága van annak, hogy a Néprajzi Muzeum a Karátsonyi palotában kapjon végleges otthont. Felhivjuk az illetékes tényezők, különösen pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur figyelmét arra, hogy a palota megszervezésére nézve a szükséges lépéseket haladéktalanul tegyék meg.

*

A Buda Alsóváros — Sósfürdő Környéke — Egyesület (AVE) legutóbbi, dec. 9-iki választmányi ülésén élénk viszhangra talált lapunkban a „Szentimreváros szomoru sorsa" cimü, december hó 3-án megjelent, közlemény. — Részletesen felolvasták a felsorolt bajokat és sérelmeket, majd olyértelmü határozatot hoztak, hogy az egyesület vezetősége legelső sorban és minden erejével ezek orvoslását szorgalmazza.

Napirend előtt Mikola Géza dr. ügyvezető elnök a Kormányzó névnapjáról, római és bécsi utjáról emlékezett meg, mint a magyar nemzet külföldi diadaláról. Részvéttel emlékezett meg az ügyvezető elnök az elhunyt Tóth Jánosról, az egyesület egyik érdemes volt választmányi tagjáról. Majd Samu János ny. főgimn. igazgató, társelnököt üdvözölte abból az alkalomból, hogy érdemes szolgálata elismeréséül kormányfőtanácsossá nevezték ki.

A felszólalók egyébként a tárgyalás során, különösen a Szent István-út kiépitésének sürgősségét hangoztatták, mely útnak a Szent István névre, — amikor a fővárosban lesz az Eucharisztikus világkongresszus, — készen kell lennie.

Végül határozatba ment, hogy az egyesület a bolsevista veszedelemmel szemben a budai társegyesületeket és a budai lapokat közös védekező akcióra kéri fel. Felszólaltak az ülésen Takách János dr., Leber János dr., vitéz Tanka Tibor dr., Pozsgai Oszkár, Palla István és mások.

Eladó női bunda. A Retek utca 10. sz. II. 3. alatt van egy nagyon jó állapotban lévő, kedvező árban eladó női nutria bunda. Délelőtt 11-ig, délután 5-ig megtekinthető.

Karácsony a béke, a szeretet ünnepe. Megbocsátunk minden ellenségünknek, örülünk minden jóbarátnak, szeretettel gondolunk a távollévőkre is. — Mintha kint, a nagyvilágban is eloszlanának a vészes, fekete felhők, mintha egy jobb világ hajnala virradna reánk. Jól akarjuk érezni magunkat, boldogok, megelégedettek akarunk lenni, — örömöt akarunk okozni a karácsonyi ajándékokkal is. A békés, meghitt hangulathoz nélkülözhetetlen egy illatos, arómás cigaretta, egy friss ropogós szivar gondüző, kék füstkarikája. Ezt ajándékozzuk tehát!

A tudomány karácsonyi ajándéka
cukorbetegeknek
„AMELITA"
konyak és likör
minden izben
Orvosi ellenőrzés alatt
Teljesen cukormentes
Nem hizlal!
Megnyugtat!
Árak 1 liter — P **6.40**
½ „ — P **3.30**
¼ „ — P **1.80**
üveggel együtt házhoz szállitva
Vidékre a portó és csomagolás önköltségi áron, utánvét mellett
Megrendelhető: Budai Napló kiadóhivatalában
I. Krisztina körut 113 b. Telefon: 1—502—96.

Megszünteti a városi ingatlantulajdonosok jogbiztonságát a városrendezési és épitésügyi törvényjavaslat

II.

Nem egyszer fordult már elő, hogy a legjobbhiszemü és legokosabb minisztert is félrevezették, gyakran akaratlanul is azok, akik magánérdekek segitői voltak, a *közérdek* jelszavát hangoztatták. Minthogy két miniszter fog dönteni s minthogy jogorvoslatnak helye nincs, mindenkor az lesz a közérdek, még pedig megfelebbezhetetlenül, amit a mindenkori kormány annak fog — akár helyesen, akár tévesen, akár rosszakaratúan — kijelenteni.

Ezt a rendelkezést ebben a formában törvénycikkre emelni nem szabad.

A Tj. 4. §. 2. bek. a) pontja és a 3. bekezdés értelmében a belügyminiszter a város és az iparügyi miniszter meghallgatása után a városrendezési tervnek, vagy a terv meghatározott részének (uta- és közműhálózat létesítésének, bővítésének, szabályozásának) meghatározott időre szóló végrehajtását elrendelheti.

Eszerint tehát *csak a lehetőséget* adja meg a törvény a belügyminiszternek, de a végrehajtást nem irja elő kötelezően. A 4. §. 4. bekezdése viszont kimondja, hogy magánfél a városrendezési terv meghatározott időre történő végrehajtását nem követelheti.

Meddig fognak tehát a városrendezési terv körzetébe eső házak és telkek tulajdonosai bizonytalanságban élni, ha ez a helyzet nem előre és pontosan megállapitott időpontig tarthat?

Feltétlenül ki kell mondani, hogy amennyiben a városrendezési terv végrehajtása a miniszteri jóváhagyástól számitott 3-5 év alatt meg nem történik, a rendezési terv által ingatlanának hasznositásában korlátozott tulajdonos jogosult, *a rendezési terv figyelmen kivül hagyásával is*, rendelkezni ingatlanával és e rendelkezés nem fosztja meg őt attól, hogy a később bekövetkező kisajátitás alkalmával teljes kártalanitást követelhessen.

A Tj. 5. §-ának 3. bekezdése értelmében a felosztásra szánt telek tulajdonosa köteles a hatóság rendelkezése szerint telkére a városi ut- és közműhálózatot kivezetni, továbbá telkét utakkal és a városban levő közművekkel a szükséges mértékben ellátni.

Ezek a rendelkezések homályosak és teljes bizonytalanságot keltők.

Milyen utakkal kell ellátni a telket? Mi a „szükséges mértékben" kifejezés határozott tartalma? Milyen nagyságban kell — például — a csatornát, avagy a kábeleket bevezetni? Oly mértékben-e, amilyen mértékben a telektulajdonosnak van rá szüksége, avagy figyelemmel kell lennie az egész utvonalon levő és létesitendő többi telekre is? A többi telekfelosztó, illetve későbbi időpontban felosztó tulajdonosok használhatják-e, s ha igen, milyen ellenszolgáltatás fejében az elsőnek a költségén készült közműveket? *Mindmegannyi nyitva maradó kérdés, amelyre a Tj. nem ad feleletet.*

Ezekre a kérdésekre azonban a törvénynek felelni kell és pedig teljes határozottsággal.

A Tj. 5. §-ának 3. bekezdése kötelezően irja elő, hogy *a felosztásra szánt telek határán létesitendő ut és közművek költségét felerészben viseli a tulajdonos.*

E tekintetben ki kellene mondani, hogy a tulajdonosnak jogában lehet hatósági ellenőrzés mellett az utat és közműveket természetben is megalkotni az őt terhelő mértékben.

Ugyanitt hiányos a Tj. azon rendelkezése is, hogy a felosztásra szánt telek határán létesülő ut fél szélességének megfelelő területet köteles a tulajdonos ingyen átadni, illetőleg ennek ellenértékét megfizetni, mert nem szól arról, amikor nem ut, hanem tér létesül. Amennyire méltánytalan volna, hogy ilyenkor a parcellázó tulajdonos semmi hozzájárulást se adjon a köznek — lévén a tér nem ut — annyira méltánytalan lenne viszont azt megkivánni, hogy az ilyen nagykiterjedésü tér felerésze erejéig terhelje a hozzájárulás. Ilyen esetre akként kellene rendelkezni, hogy tér létesitése esetén a tulajdonost csak a térbe torkoló ut felerésze erjéig terhelje a hozzájárulási kötelezettség.

Az 5. §. 7. bekezdésének azon rendelkezése, hogy a kártalanitást a telek felosztás előtti értéke szerint kell kiszámitani, méltánytalan. Mert hiszen a felosztás révén bekövetkező értéktöbbletet a tulajdonosa az 1/3 rész ingyenes leadásával — mondhatjuk — *megfizette, tehát a további leadott részért járó kártalanitásnál méltánytalan volna az egyharmad rész leadásával megváltott értéktöbbletet figyelmen kivül hagyni.*

Ez utóbbi szempont általában minden kisajátitás esetében irányadó kell, hogy legyen olyan esetben, amikor a kártalanitás mellett ingyenes leadás is történik.

Végül az 5. §. egyszerüen csak telekfelosztásról beszélt, holott ezek az esetek egytől egyig arra vonatkoznak, amikor a felosztást a tulajdonos kéri.

Ezt határozottan ki kell mondani a törvényben. Mert vitán felül áll, hogy az 5. §. szabályai nem alkalmazhatók oly esetben, amikor hatósági kényszer utján, a tulajdonos kérelmé nélkül és akarata ellenére történik a telekfelosztás. *(F. B.)*

(Folytatjuk)

A fővárosi tisztviselők karácsonyi kinevezése

Sipőc Jenő főpolgármester és Szendy Károly polgármester hétfőn este tették közzé a státusrendezéssel kapcsolatos kinevezések teljes névsorát.

Főjegyzők lettek:

Potornay László, Matolay Viktor, Lukácsy József, Remete Viktor, Rózsavölgyi István, Della Donna Mihály, vitéz Horváth László, Havlin Károly, Flaxmayer József tanácsjegyzők.

Tanácsjegyzők lettek:

Szekeres Róbert, Hanák Szilárd, Potoczky Jenő, Szabó Károly, Boray Győző, Ternyey Árpád, Nagy Gyula, Bujkay Tibor, Nagy Lajos, Bárczy László, Gajtáry György, Alkér Miklós, Sándor Dénes, Purébl Győző, Schlosser János, Fáth Ferenc, Kánya István, Kintzig János, Pajzs József, Hahn Sándor, Sztankai István, Dévény Andor, Ambróczy Kálmán, Végh Lajos, Fekete Géza, Péter Miklós, Schindler Pál, Oszoly Kálmán, Dorogsághy Győző, Korenchy László, Csiszári Ferenc, Tomcsányi Tamás fogalmazók.

Fogalmazók lettek:

Grigássy Béla, Kaan Viktor, Szücs Lajos, Romhányi Antal, Kovács Endre, Lázár Sándor, Debreceni Géza, Bekő Zoltán, Timár Sándor, Györgyházi Tibor, Kozák Károly, Szatmáry Illés Jenő, Gyarmati Béla, Füle Ernő, Szőts Farkas, Benkó Dénes, Varjas László, Turku Sándor, Szilágyi Virgil, Záborszky László, Kutasi János, Vecseklőy József, Kosztolányi Lajos, Marsalek Ferenc, Gámenczy Béla, Dósa Ferenc, Parsch György, Zoltai Pál, Strommer Róbert, Gotti Ervin, Farkas János, Szeles Gábor, Várhidy Imre, Nyékhegyi István, Makoldy-Zulavszky Andor, Szelényi Nándor, Medriczky Andor, Hermann Gábor, Vajna Ede, Kálmánczhelyi Béla, Hámory Zoltán, Maróth Gyula, Sándorházay Chambre Lajos, Makai György, Császár Elemér, Szily László, Duka László, Irányossy-Knoblauch Géza, Drégely László, Sándor Tibor, Vargha Zsigmond, Kunsági Kálmán, Szigeti Béla, Le Grand Ferenc, Székelyhidy József, vitéz Ligethy József, Perczel Tibor, Rodé Béla, Scitovszky János, Nagy Józsa György, Buzáth Imre, Farkas László, Okolicsányi Pál, Pászthy Károly, Fabinek József, Bárány István, Séthy Béla, Szigethy István, Szászy Lajos, Uhl Raul, Kugler Albert, Halmay Zoltán, Huszár László.

Ezen kivül a jogi, műszaki, ügyészi és egyéb szakokon is rengeteg kinevezés történt.

SPORT

Karácsony idegenben. Itt az ünnep és a magyar sport nagy közösségének soraiból jónéhányan az otthontól távol töltik az ünnepeket. Idegen földön járnak, mikor mindenkinek itthon lenne helye. Messzi országok népe között töltik a karácsonyt, mert ugy kivánja az élet. Meleg baráti jókivánságainkat küldjük a magyar testkultura távoli országokat megtámogató fiainak. Boldog Karácsonyt odakünn és még boldogabb ujesztendőt — idehaza!

Az előrehozott karácsonyi úszóverseny két rekordot hozott. A MUE karácsonyról előrehozott uszóversenyének főeseménye Győrffy Irén uj 200 méteres női hátúszó és Harsányi Vera 400 méteres gyorsúszó rekordja volt. Az egész hölgymezőny szép fejlődésről tett bizonyságot. Nem ugy a férfiak, Csikkel az élen... A Magyar Kupa döntőjét óriási küzdelem után ismét az UTE csapata nyerte 4:3 arányban a MAC fiataljaival szemben.

SIFELSZERELÉS
olcsóbb mint Pesten BLEYER TESTVÉREK „Start" sportházban II. kerület, Fő-utca 27. szám.

Turamérleg. A turázó csapatok eddigi eredményei a körülményeket figyelembe véve kielégitőek. Csapataink (a válogatottakat is ideértve) Angliában, Hollandiában, Svájcban, Franciaországban, Jugoszláviában játszottak idáig. A Hungária még Máltába is eljutott, az Ujpest most kezdi meg Afrikában mérkőzéseit, a Ferencváros pedig Portugáliában tölti a Szilvesztert. Az eddig lejátszott 22 mérkőzésből megnyertünk 13-at, döntetlen volt 2 és elveszitettünk 7-et.

1 bérlettel 4 jégpályán korcsolyázhat korlátlanul
„Lipótvárosi" Jégpályán V., Pozsonyi-út 27. (Margithidnál)
„City" Jégpályán V., Balaton-utca 7. (Margithidnál)
Budáról gyalog öt perc.
„Abonyi" Jégpályán XIV., Abonyi u. 3.
„Fasor" Jégpályán VII., Damjanich u. 24.
AZ EGYESITETT BÉRLET ÁRA 10 PENGŐ
Vilthuó bármelyik jégpályán.

SZINHÁZ

A **Kisfaludy-szinház** Snapsz-hercegnő-cimmel hozta szinre az Andrássy-uti Szinház műsorán Kontusovka cimmel játszott operettet. A cimszerepben Ács Rózsinak volt szép sikere. Tamás Benő a komornyikból lett álherceg szerepét olyan tökéletesen adta, hogy alakitása még azok számára is meglepetés és felejthetetlenül uj volt, akik ezt a szerepet mástól az Andrássy-uti Szinházban már látták. Simonyi Márta, (Vera) nagyon kedves naiva. Rákos Tibor (Paul) ügyes táncos és kellemes hangu énekes, Földváry Sándor kiváló jellemszinész. Tompa László és Szügyi Zoltán kis szerepeikben is jól megállták helyüket. A zenekar Lászlóffy Lajos karmester vezetésével kifogástalanul működött.

Dr. P. Ö.

Kisfaludy Szinház
III., Óbuda,
Lajos-u. 111. és Rupp Imre u. 36.

Műsor naptár

December 24. — Nincs előadás.
Decemberf 25-én Dr. Szabó Juci.
Decemberf 25-én Dr. Szabó Juci.
December 26-án — Én és a kisöcsém.
December 27-én — Csavargó lány.
December 28-án — Dr. Szabó Juci
December 29-én — Dr. Szabó Juci.
December 30-án — Dr. Szabó Juci.
December 31-én — Csak este 10 órakor tarka szilveszteri kabaré műsor.

Január 1-én — Csárdás.
Január 2. 3. 4. 5. 6. 7-ig — Dr. Szabó Juci.

Karácsonyi ünnepet rendezett december hó 22-én a Rómaifürdő-telepi elemi iskola ifjusága. A szép műsor programja a következő volt: Oh gyönyörü szép. Kétszólamu kánon. Előadta az iskola vegyeskara. Angyalok-angyalok. Szavalta: Finta Lajos, V. o. t. Karácsonykor. Szavalta: Simonfalvy Ferenc, III. o. t., A Karácsonyfa. Kis szindarab. Szereplők voltak: Fekete Kálmán, Tóth Béla, Póta Margitka, Pető Róbert, Száva Gábor. Karácsonyi gyertyák, irta: Kovách Ferenc, szavalta: Zsolnay Ágoston. Angyalszó. Kétszólamu ének. Előadta a vegyeskar. Magyar karácsony. Szavalta: Buss Gyula, IV. o. t. Karácsonyi ének. Szavalta: Tóth Béla, IV. o. t. Annuska piros rózsái. Játék 1 felvonásban. Irta: Kozák Jolán. Karácsonyfa. Szavalta: Póta Józsi, V. o. t. Dicsőség, háromszólamu ének, előadta az iskola vegyeskara.

Április 30-tól május 10-ig rendezik a legközelebbi Budapesti Nemzetközi Vásárt. A legközelebbi Budapesti Nemzetközi Vásárt 1937. április 30. és május 10. között rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, Budapest székesfőváros közreműködésével, valamint az összes illetékes hatóságok és érdekeltek támogatásával.

Végre mégis? *A főváros a fő-utcai Flórián-templomot felemelteti. Ha a kisérlet sikerül, akkor azonos módszerrel eltolják helyéről a belvárosi templomot is. Pontosan most decemberben van 20 éve, hogy a főváros a restaurálást elhatározta. A templom 1750-ben épült, Kristen pékmester saját vagyonából emeltette azt, a szomszédos polgári kórház lábbadozó betegei számára. A kórház elpusztult, a templom megmaradt.*

Szórakozzunk Budán
KAKASKAPU söröző-étteremben
II., PÁLFFY-TÉR 1
Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.
Nagy szilveszterest Siposnál
III., Lajos-utca 46.
GUNDEL GELLÉRT-ÉTTERMÉBEN
Rácz Zsiga muzsikál
Tabáni Farkas Béláné ÉTTERMÉBEN | **I. ATTILA-UTCA 39.** | Minden éjjel leves-különlegességek
DÉLIVASUT KÁVÉHÁZBAN EREDETI OROSZ JAZZ-BALALAJKA-ZENEKAR Borisz és Zoja fellépte
KETTER ÉTTEREI XI., Horthy Miklós ut 48.
ESTÉNKÉNT GYŐRI LAKATOS FLÓRIS MUZSIKÁL
ZSIGMOND KÁVÉHÁZ-ÉTTEREM
II., KELETI KÁROLY-UTCA 9.
MINDEN ESTE TÁNC
Auguszt cukrászdában
minden délután szalonzene
Régi Buda-Kávéház Reggeli és uzsonnakávéja
II., FŐ-UTCA 79 SZÁM minden igényt kielégit

KÖZGAZDASÁG

A Magyar Nemzeti Bank közgyülése. A Magyar Nemzeti Bank közgyülésnek tizenharmadik rendes évi ülését 1937 február 1-én, hétfőn délután 6 órakor a Magyar Nemzeti Bank budapesti (V., Szabadság-tér 8. sz. a.) székházának második emeleti nagy tanácstermében tartja. A közgyülés ez évi ülésén a Magyar Nemzeti Bank alapszabályainak 12. cikke értelmében csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik 25 részvénynek birtokát a banknál 1936. julius 31-ig eszközölt letétel utján igazolták és ezen részvényeket azóta vissza nem vették. A belépőjegyeket a tárgysorozattal együtt a részvényeseknek, illetve azok meghatalmazottainak kellő időben fogják megküldeni.

A Fonciére és a Magyar-Francia fuziója. A Fonciére megvásárolta a Magyar-Francia biztositó részvénytöbbségét. A Fonciére ált. biztositó intézet, amely január 1-én muködésének 73-ik évébe lép, — a Münchener Rückversicherung Gesellschafttól megszerezte a régi és kitünő hirnevü Magyar-Francia biztositó r. t. részvényeinek tulnyomó többségét és 1937. január 1-től kezdődőleg ennek a társaságnak legfelsőbb ténykedését is a Fonciére ügyvezető igazgatója, Janovitz József és Kun Károly veszik át. A Magyar-Francia élén megmarad továbbra is Balabán György igazgató.

Az OFA Holzindustrie A. G. december 15-én tartotta Genfben az 1935—36. évi rendes közgyülését. Az üzletév nyeresége Fr. 85.694.30 (mult évben Fr. 66.714.84), mely a közgyülés határozata értelmében a megelőző évek nyereségével együtt uj számlára vitetik elő ugy, hogy az elővitelezett összeg Fr. 228.777.15. Az igazgatóság jelentése szerint az üzletmenet a lefolyt üzletévben a várakozásoknak teljesen megfelelt és további fejlődést mutat.

A Nikotex nyeresége. A Nikotex rt., amely nem december 31-én, hanem június 30-án zárja mérlegét, 442.668 pengő bruttó bevétel mellett(tavaly 361.949 pengő) 64.450 pengő tiszta nyereséget ért el és 31.194 pengőt fordított leirásokra. A vállalat részvénytőkéje 300.000 pengő, az adósok tétele 351.479 pengő, a gépek és felszerelések értéke 243.425 pengő, amivel szemben áll 100.873 pengő értékcsökkenési tartalék. A szabadalmak elméleti értéke 26.018 pengő. Hitelezők a mérlegben nem szerepelnek.

Megujitották a dunai hajózási társaságok közötti együttmüködést. A dunai teheráruszállitás közös lebonyolitására a M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R. T., az Első Duna-Gőzhajózási Társaság, a Bajor Lloyd Hajózási R. T. és a Délnémet Dunagőzhajózási Társaság között 1927. év óta fennálló együttmüködési megállapodásokat, amelyek felmondás folytán 1937. február 28-án lejártak volna, az érdekelt vállalatok 5 évre megujitották. Az együttmüködési megállapodásokhoz a Continentale Motorhajózási Rt. is csatlakozott. Ugyanekkor ugyanennyi időre megujitották a tankuszályok forgalmára vonatkozó megállapodásokat is. Az uj egyezmény tekintettel van Magyarországnak és a magyar nemzeti hajózásnak a dunai áruforgalomban megnövekedett jelentőségére és ennek megfelelően a magyar hajózás részére az eddiginél kedvezőbb feltételeket biztosit.

BUDAI BANKOK ÉS BANKFIÓKOK

ANGOL MAGYAR-BANK	
XI. Szt. Gellért-tér 1.	Tel: 2-686-78
II. Fő-utca 1.	Tel: 1-525-08
BUDAI ALTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:	
II. Fő-utca 9.	Tel: 1-524-00
BPEST SZFŐV. KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR:	
I. Krisztina körút 133.	Tel: 1-509-04
II. Fő-utca 2.	Tel: 1-535-42
II. Margit körút 4.	Tel: 1-562-92
III. Fő-tér 2.	Tel: 1-623-38
XI. Horthy Miklós-ut 1.	Tel: 2-693-77
MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK:	
I. Disz-tér 16.	Tel: 1-605-05
I. Krisztina-tér 2.	Tel: 1-536-56
II. Margit-körút 91.	Tel: 1-532-78
MAGYAR ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR:	
XI. Horthy Miklós-út 35.	Tel: 2-693-81
II. Széna tér 1/b.	Tel: 1-516-05
MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK:	—
II. Margit-krt 3.	Tel: 1-534-92
MAGYAR ORSZ. KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR:	
I. Döbrentei-tér 4.	Tel: 1-512-88
XI. Horthy Miklós-út 21.	Tel: 2-690-02
NEMZETI HITELINTÉZET Rt.	
I. Krisztina-krt. 141.	Tel: 1-530-74
ÓBUDA-UJLAKI TAKARÉKPÉNZTÁR	
III. Lajos-utca 148.	Tel: 1-632-52
PESTI HAZAI TAKARÉKPÉNZTÁR EGYESÜLET:	
I. Alagut-utca 3.	Tel: 1-536-19
II. Fő-utca 10.	Tel: 1-533-64
XI. Horthy M.körtér 9.	Tel: 2-583-93
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK:	
I. Alkotás-utca 29.	Tel: 1-660-14
II. Fő-utca 4.	Tel: 1-535-73
II. Margit-krt. 45.	Tel: 1-610-72
II. Széna-tér 7.	Tel: 1-513-11
III. Flórián-tér 3.	Tel: 1-622-57
XI. Horthy Miklós-út 11.	Tel: 2-690-00

Uj szobrok Budán

Buda Hamupipőke-szerepe kezd megszünni művészi vonatkozásokban is. Érdekes bizonyitékokkal szolgál erre vonatkozóan az uj fővárosi szobrok fölállitása is. Amikor szokás szerint keresik a minél jobb helyet egyes szobrok számára, természetes, hogy a történelmi és a lokális nézőpontok mellett — ha például egy születési házon elhelyezendő reliefről van szó — esztétikai óhajok is fölmerülnek. Pesten nem sok a tágas tér és a kellő távlatú természetes milliő. *Kezdik belátni, hogy Buda általában sokkal alkalmasabb az ilyen müvészeti megoldásokra.* Kései a sajnálat, ha arra gondolunk, hogy *Erzsébet* királyné szobra mennyivel szebben hatott volna a budai oldalon, ahová először tervezték. Több más lehangoló példának is sorát keritheti nők.

Alább közöljük az utóbbi években felállitott szobrok összehasonlitó kimutatását. Kiderül belőle, hogy 1930-ban 10 szobor közül még nyolcat Pesten állitottak föl s csak kettőt Budán: a *beutzeni* emlék másolatát a várbeli Iskola téren és *Szent Imre-herceg* szoborcsoportját, *Kisfaludi-Stróbl* Zsigmond alkotását a Horthy Miklós körtéren.

Az 1931-évi nyolc szobor közül csak egy jutott Budára: *P. Szathmáry* Károly mellszobra, amelyet *R. Kaizler* Károly csinált, a Gránit-lépcső, Mikó- és Lógodi utca keresztezésénél.

Az Idegenforgalmi Szövetség akciót indított és *Liber* Ender alpolgármesterhez részletesen megokolt javaslatot is adott be arról, hogy *Budán több szobrot helyezzenek el*, nemcsak azért, mivel szinte teljesen elhanyagolták ebben a tekintetben, hanem főkép annál az indoknál fogva, hogy szebbnél-szebb *artisztikus keretet nyujthat a szobroknak.* Ezeket a budai részeket nagyobbára meg is jelöltem.

1932-ben már nagyon megváltozott a pest-budai arányszám. *Hat pesti szoborra hét budai esett.* A nagyobbarányú szobrok (Erzsébet királyné, Árpádházi Szent Erzsébet és a Magyar Fájdalom szobra) azonban még pesti helyet kaptak. Az 1932-es év budai szobrai: a karcsú *0-kilométert* jelző kő *(Körmendi Frimm Jenő)*, a Clark Ádám téren, a török-magyar emlékmű *(Zsille* Kálmán) a Primás bástya-sétányon, Przemysl hősi emléke (*Sződi* Szilárd) a Margithid budai fejénél, Beethoven *(Horvay* János) a Városmajorban, a „Haladó" (Hans *Müller)* a Gellérthegy déli oldalán és az „Ülő lány" *(Csikász* Imre) a Gellérthegyi vizművek kertjében, végre a Mária Terézia-korabeli huszár *(Kisfaludy Stróbl* Zsigmond) a Disz-tér mellett.

Félannyi szobrot állitottak föl 1933-ban. Hét közül kettő esett Budára: *Gárdonyi Gézáé (Horvay* Jánostól), a Horthy Miklós ut és a Bercsényi ucca találkozásánál, továbbá az *Árkay* Aladár-emlékkut, a szép székelystilusu-templom mesterének megörökitésére (Árkay Bertalan), a Városmajorban.

A következő, 1933-es év tizenegy szobor és emlékmű — közte nagyobbszabásu alkotások — felállitását hozta meg. *Öt Pesten, hat Budán:* Bem József a Pálffy-téren *(Istók* János), a *2-es huszárok* hősi emléke a vári Bethlen-sétányon *(Petri* Lajos), *Hősi emlék* a Svábhegyen, a róm. kat. templom mellett (B. *Hadzsi* Duci), *Hüvelyk Matyi-kut*, a városmajori gyermekjátszó-téren *(Telcs* Ede), *Ádám és Éva* a Mechwárt ligetben. *(Pongrácz* D. Szigfrid), *Mackó urfi* a Lukács-fürdő kertjének dunai részén (Maugsch Gyula.)

Midössze három szobrot állitottak föl 1935-ben: egyet Pesten és kettőt Budán: *Déryné-ét* a Horváth-kertben (Ligeti Miklós) és *Görgey* Arthurét a vári Primás-bástyán *(Vasthag* György).

Három-három uj szoborral, emlékművel gyarapodtak a budai és pesti terek 1935-ben. Leginkább jelentős *Budavár visszavételének* emlékszobra a Bécsikapu-téren *(Ohmann* Béla) és *Kazinczy* Ferenc kutja ugyancsak a Bécsikapu-téren *(Pásztor* János), mig a Hajduk hősi emléke a Lovas-utra került.

*

Nagyszabásu emlékmű aligha kerül 1937-ben Budára. De kedves művészi szobrok aránylag szép számmal fogják disziteni elsősorban a Horváth-kertet. Pantheon-féle kerül oda, a magyar szinészet nagyjai iránt való kegyeletből. Fölállitják *Kántorné* bronz mellszobrát *(Ligeti* Miklós), *Gyenes* Lászlóét, a Faust Mefisztó szerepében *(Zala* György) s ezeket *Laborfalvi* Róza, *Jászai* Mari és *Megyeri* Károly szobrai követik, de már csak 1938-ban. Viszont még 1937 folyamán állitják föl *Mátyás király* vadaskertjének emlékművét a Hidekuti-uton és *Hadik generális* szobrát a Szent Háromság- és Uri-ucca sarkán.

Külön gondos tanulmány tárgya lesz az, hogy a Tabánban milyen művészi alkotások álljanak.

Tábori Kornél

A százéves magyar gőzhajó 1836-1936

Száz éve annak, hogy Széchenyi István gróf lankadatlan ügybuzgósága nyomán mindaddig nagyon kezdetleges viziközlekedésünk korszakot alkotó stádiumba lépett.

Abban az időben — vasutak hiányában — a viziutak biztositották az ország gazdasági vérkeringését. A szárazföldi közlekedés alig jöhetett figyelembe. Lovasszekér a rossz utakon alig tehetett meg naponta öt mérföldet.

Folyóinkon még a mult század elején a teherszállitást dereglyéken, bárkákon, tutajokon bonyolitották le. A vizfolyással szemben a vizi járműveket emberi vagy állati erővel vontatták. A vizen való szállitás előnyei már a legrégibb időben létrehozták a hajósok társulatát, melyről okleveles adataink II. Endre király idejétől szólnak. Rendes kereseti lehetőséget biztositott ez a foglalkozás már az Árpádok idejében is. Róbert Károly szintén megerősiti azokat az egyezségi megállapodásokat, melyeket a budai és pesti hajósok a fizetendő vám tekintetében az óbudai káptalannal kötöttek.

Békés időkben eképen szolgálta a magyar kereskedelmet a Duna és többi folyónk de háborus időkben a viziutak hadászati jelentősége szintén kétségtelenné vált. Rozgonyi Cecilia maga vezeti Galambóc alá gályáit Zsigmond király felmentésére. Mátyás királynak pedig 1415-ben Nádorfehérvárnál 330 hajója, 33 naszádja, 18 bárkája őrzi a magyar partokat.

Hires naszádos ezredes-kapitány volt Radics Bosics, aki 1525 körül cirkált Pétervárad és Belgrád között II. Lajos király vizijárműveivel. Hiába volt azonban minden hadkészség. Mohács után végzetszerüleg megsemmisülnek az aldunai magyar vizi hadak is. A Dunán most már török hajók siklanak és szállitják a budai csonkatoronyból Belgrádba a rab magyarokat. Egy-egy hajóba harmincegy fogoly szorul és a tizenkét napig tartó uton a hőségben az egymásra halmozottak és összezsufoltak meg sem mozdulhattak. Levegőt alig kapnak a kis ablaknyiláson. Egyrészük meghal vérhasban még a hajón, testük pedig ottmarad, férgektől fedve az élők között, mig célhoz nem érnek.

Ebben az időben a török elleni császári vizierő bázisa Komárom. Az itteni hajóhad 20 hajóból állt, mindegyikén 2—2 ágyú volt felszerelve. Hadicélokra használták akkoriban a sajkákat is, melyek mozgékonyságuknál fogva jöttek elsősorban figyelembe.

A törökök hozzávetőlegesen hasonló arányban rendelkeztek hajókkal a Dunán. Révai László portai követ 1620-ban feljegyzi, hogy a törököknek 17 sajkája uszik a budai partokon.

E zürzavaros viszonyok dacára az öreg Duna folyam a kereskedelem lebonyolitását is szolgálta a közbeeső csendesebb időkben.

Az 1667—68. években Buda—Eszék közt rendszeres hajójáratokat tartottak fenn — leginkább a vásárt látogató kereskedők részére. Minthogy ezeket a hajókat Budáról mindig szombaton inditották, a zsidóság különösen nagy bajban volt a sátoros ünnepek alkalmával. Erre az időre esett az eszéki nagy őszivásár. Az első és utolsó két zsidó ünnepnap péntekre és szombatra esett, oly napokra, amikor a budai hitközségnek több tagja erre a látogatott és forgalmas vásárra akart utazni.

Lényegesen megváltozott a viziközlekedés Budának 1686-iki visszafoglalása után, amikor csendesebb idők következtek. Ekkor már bajor, német és osztrák járművek is megjelentek a Dunán. A bekövetkezett délvidéki település is a forgalom emelkedésével járt. Regensburg, Ulm vidékéről érkeztek idegen hajók. Rendszeres hajójáratok indulnak meg Ausztria, Német- és Törökország közt. A mult század elején Pesten átlag 8000 hajó fordul meg.

A „Honi Vezér" 1832-iki évfolyama erről ekép számol be:

„Gőzhajóval a Dunán az első kisérletezés 1818-ban kezdődik.

A kezdet rengeteg nehézségei után végre az első hajó 1823-ban megindul. John Andrews és Pritchard József sokáig kisérleteztek, mig végül 1828-ban nyertek gőzhajóikra szabadalmat. E javitott gőzhajókból 1830-ban bocsátotta vizre az elsőt a császári és királyi dunagőzhajózási társulat.

„A magyarországi és általában az ausztriai kereskedés előmenetelének egyik legfényesebb bizonysága a Dunán harmadik éve járó „I. Ferenc Császár" nevezetű gőzhajó. Számszerint immár negyedik, mely a Dunán jár, mind azonáltal mégis az első, mely minden akadályon győzedelmeskedvén, rendesen folyttatja utját fel és alá. Hogy az előbbeni próbák nem érhették el céljukat, természetes oka az volt, hogy az erőmüvek nem voltak a vizfolyam sebességével illendő arányban. A jelen gőzhajó, melyet trieszti és velencei hajóépitők készitettek Bécsben, külső formájára nézve anglus tengeri postahajóhoz hasonlit, épen olyan és akkora, mint a genovai tón járó. Lemann Vandois Gőzerőmüvei Boulton és a Watt urak fabrikájában készültek Londonban.

Hossza egen gyönyörü hajónak 23. szélessége 6½ bécsi öl...

A hátulsó árbócfáról függ a Hazánk címerével ékesitett hármas szinü zászló."

Gróf Széchenyi István fáradhatatlan a gőzhajózás fejlesztésében. Keveslette a Dunán járó egy gőzhajót s ezért biztatta Benvenutti bankárt, hogy iparkodjék 32, 50 vagy 99 évre szabadalmat nyerni és hogy Belgrád és Orsova közt a sziklákat kellene robbantani. Az ő kezdeményezésére 160.000 forintot jegyeztek 320 részvény kibocsátásával, hogy még két hajót — az Argót és Pannóniát — épitsenek. E hajók 1834-ben már Brailáig és Galacig közlekedtek.

Érhető az érdeklődés és lelkesedés és az elért eredmények feletti örömteljes hang, amely az egykoru hirlapokból kiáradt. Ezeket a kor vivmányainak tekintették. Vasutakat hazánkban még nem ismertek s igy a hajóközlekedésnek uj német páratlannak tekintették. Az is volt. — különösen ha azt is nézzük, hogy 1836-ban a gőzhajókon már 29.208 ember utazott.

Széchenyi kezdeményezésére hozzáfogtak a Duna medrének rendezéséhez, ami a hajózás biztonságát nagyban javitotta.

1836-ban már hét gőzhajó közlekedett: a Nádor, Zrinyi, Franz I., Mária Dorottya, Argo, Pannónia és Ferdinánd I., — Ezek egész Konstantinápolyig és Szmirnáig hajóztak.

A szállitási költségek akkoriban Pozsonytól Pestig lefelé 8 forint, Zimonyig 10 forint; — felfelé Pestről Pozsonyig 6 forint volt az első helyen. Minden utas vihetett magával 60 fontos holmit.

A gőzhajózás fejlesztése érdekében megjelent gróf Széchenyi „Über die Donauschiffahrt" cimü munkája. Ebben hirdette annak szükségét, hogy Pest közelében oly ipartelep létesüljön, hol mindenféle hajókat lehet gyártani.

Inditványára eziránt döntő elhatározások következtek a Dunagőzhajózási Társaság 1836. évi 12—14-iki közgyülésén, ahol a hajógyár épitését elhatározták.

Lázasan megy a munka. A hajógyár épitésével párhuzamosan már hajó is épül és ezt már ebben az évben vizre is bocsátják.

A magyar közgazdasági életben is nevezetes eseményről a „Jelenkor" 1836. évi 84 száma a következőkép számol be.

„Budapest (eképen irja). Tegnap, azaz október 18-án délután 3½-kor szép verőfényes napon a budai szigetről, mint a gyártelepről álgyudurrogás között töményteten sokaság jelenlétében a Duna tükörére bocsájtatott az Árpád nevü gyönyörü alaku hajó. Fenséges főhg Nádorunk s Nádorném is egész magas családostól a szemközti partról szemlélője voltak az itt még igen is ritka, de hihetőleg ezentul gyakrabban előforduló tételnek s azután dereglyére ülve által is eveztek a tulpartra, közelebbről megtekinteni a már vizben lebegő Árpádot s gyári készülékeket, mellyek egy idő óta mint uj szorgalmi ág, a medertisztitó s öblitő Vidrával oly vidor életet öntöttek az eddig magányos puszta szigetre — a nemsokára szomszéd testvéreit is menépesitendőbe."

Kolling Gusztáv

Közmunkák Budán

A budapesti uj közforgalmi repülőtér kapusházának épitésével kapcsolatban szükséges központi kazánházi berendezés munkálataira tartott versenytárgyalást az iparügyi minisztérium. Ajánlatot adtak be: Gross Charles 35.201.20, Macskássy Árpád 35.589.50, Hrauda Károly 38.561.65, Duska és Riedlmayer 38.586.25, Szegedy Béla Jenő 38.792, Rietschel és Henneberg 39.250.60, Kolbányi és Pákozdi 40.456, Lammel Kálmán 42.4332, Röck István és Első Brünni Gépgyár Rt. részleges ajánlat csak kazánra (I. tétel) 22.500 P—vel.

A budapesti uj közforgalmi repülőtér kiépitésével kapcsolatos talajegyengetési munlatokra tartott szükebbkörü versenytárgyalást a budapesti államépitészeti hivatal. A döntés a kereskedelmi minisztériumban megtörtént, mely szerint a munkákkal az Orsz. Központi Hivatalszövetkezet bizatott meg 100.263.68 P vállalati összeggel.

A Rudas gyógyfürdő villanyszerelési munkáira tartott szükebbkörü versenytárgyalást a székesfőváros polgármestere. (XIII üo) Megbizást kapott: Gábriel Antal 4935 P—vel.

A Palatinus strandfürdő átépitési munkáira tart december 30-án versenytárgyalást a Szt. Margitsziget Gyógyfürdő Rt.

Elsőrendü munkát jutányos áron készit
VALI GABOR
Első budai cimtáblafestészete
II., Iskola-u. 18. Telefon hivó: 1-568-63

Az épülő Buda

A polgármesteri III. ügyosztály ajánlatára a polgármester a következő épitési engedélyeket adta ki.

XI. Kovászna utca 3/b bérházra özv. Tiboj Gyulánénak IX. Thali Kálmán u. 52. (tervező: Visy Lajos Thaly Kálmán u. 52.

XI. Törcsvár u. 20. családiházra Panczeel Mihálynénak u. o. (tervező: Klemveisel János VIII. Nap u. 29.)

XI. Lommer u. 33. családiházra József Ferenc és nejének Csóka u. 3—5. (tervező: Garassi Mihály XI. Komondor u. 2459 hrsz.

Ha Ön kis gázszámlát akar, látogassa a Gázművek közismert és nagy népszerűségnek örvendő kedd-pénteki főzőbemutató előadásait. Előadásainkat minden kedden és pénteken d. u. 5 órai kezdettel tartjuk a VI. Vilmos császár ut 3. I. emeleti előadótermeinkben. Budapest Székesfőváros Gázművei.

Himfy

Sajnos, mindinkább feledésbe merül a magyar dalköltészet megalapitója, a Dunántúl és a Balaton nagy lantosa, a magyar Petrarca, a mi kedves Kisfaludy Sándorunk. Pedig több szeretetet érdemelne a turáni magyar fajnak ez az áldott lantosa: Ő, Garay János és Endrődi Sándor alkotja a balatoni dalos triászt, amely, ha nem magyarul dalolt volna, a világirodalom első helyét foglalná el.

Nem irodalmi kritikát akarok írni, azt megtették az irodalomtörténetírók, de egy-két érdekes apróságra szeretném a közönség figyelgyelmét felhívni.

Kisfaludy Sándor irodalmi értéke nem maradt Magyarországra korlátozva, remek olasz és német forditások készültek szerelmi dalaiból. Kár, hogy francia és angol forditások is nem készültek műveiből. Himfy szerelmeit Kisfaludy francia hadifogsága alatt vetette első ízben papírra (1792. körül), de ezt az első kéziratát sokszorosan át- és átjavította. A kéziratnak valahol meg kell lennie, legalább töredékekben. Ebből a kéziratból készülhetett az olasz forditás is, amit Lannazar gróf készített, aki nem tudott ugyan magyarul, de akinek a szöveget előbb latin prózába forditotta át Tanárky Antal, a Colloredo-Mansfeld ezred hadnagya. Igy szerették százötven év előtt a poézist.

Himfy szerelmeinek egyik stanzáját:

„Egy Istenért, egy Hazáért
Égett hajdan, durván hív
Egy Mátkáért, nyoszolyáért
A törzsökös magyar szív!"

Az olasz gróf így fordította:

„Per una patria sola eper un Dio
Dell' ungaro feroce ardiva il petto
Allor ch'una Spaza un umil letto."

Ezeknek a drága kéziratoknak, mint multunk megfizethetetlen emlékeinek, az Akadémia kéziratgyüjteményében lenne a helye. Az angolok egy Shakespeare, vagy Lord Byron levélért ötvenezer fontokat fizetnek. Nekünk nem ilyen kedves-e Kisfaludy?

No de térjünk át arra az érdekes problémára, hogy Kisfaludy miért használta a Himfy nevet? Fantasztikus, költött név-e, vagy az életből vette-e?

Egy ízben Mangold Gusztáv balatoni írónk foglalkozott ezzel a problémával és úgy fejtegette, hogy a dunántuli, a Kisfaludyakkal közel rokonságban lévő Heim-család iránti tiszteletę vitte rá erre a névre. A somogymegyei Heim-család a XVII-ik században már Himfi, majd a zalai ág Himfynek irja nevét, nemesi előnevei pedig: de Döbrönte et Hímesvár. Ekkor házasodik össze Kisfaludy- és a Himfy család s velük kerülnek rokonságba a Szalóky veszprémmegyei és Hajas sopronmegyei családok is. Sándor ükapja szintén a Himfy családból származó szépséges Szitky Zsuzsannát vette feleségül. Családi tradiciók ösztönözték a mi költőnket arra, hogy dalai élére a Himfy nevet tegye.

A Heim—Himfiek, a Szitkeyek és a Kisfaludyak egyik ága Budán is törzsökös lett.

Érdemes lenne arra hivatottaknak ezzel a kérdéssel behatóbban foglalkozniok.

László Zoltán dr.

A mi kertünk

A gyümölcsfák téli védelme

A fákat még a tél beállta előtt meg kell tisztitani a hernyófészkektől és egyéb lerakodott kártévőktől. Legalkalmasabb, a törzsig erős gyökérkefével jól megkefélni, mielőtt védekező szerekkel bekennők a fiatal fát. Amennyiben rajta kártevők láthatók, csak oly mértékig szabad és kell gyökérkefével lesurolni, hogy az élő héjat meg ne sértsük. Idősebb kéreg leváló cserepeit el kell távolitaná, az idősebb kérget acélszálu kefével (tompa kapaéllel) kell megkaparni, hogy lehetőleg minél több kártevőt mechanikailag irtsunk, buvóhelyeiket megsemmisítsük. Amenynyiben az elmult tavasszal, araszolóhernyó kárt tett volna, ne mulasszuk el a hernyófogó enyvgyűrűk kihelyezését és megfelelő gondozását. A fatisztogatást nyugalmi állapotu permetezésekkel kell bejeznünk. Ez a permetezés inkább csak „locsolás" legyen, mert az ujabb tapasztalatok szerint a késő ősszel, gyümölcsfakarbolineummal, vagy ásványi olajemulzióval kezelt fákra a később bekövetkező téli hidegek károsak, sőt végzetesek lehetnek.

Alma- és körtefákat gyengébb pajzstetűfertőzés esetén kielégitően megtisztitja a mészkénfőzet, erősebb fertőzés gyümölcsfakarbolineumot, vagy ásványi olajemulziót tesz szükségessé.

Vásároljunk Budán!

Felhivjuk nb. előfizetőink és olvasóink figyelmét az alanti régi budai cégekre és kérjük, hogy vásárlásaiknál és rendeléseiknél saját érdekükben is hivatkozzanak a Budai Naplóra. Különösen Buda uj lakóinak szolgál utmutatásul ez a rovatunk, amelyben megtalálhatják a lakásukhoz legközelebb eső üzleteket, ahol a legteljesebb bizalommal vásárolhatnak.

a Krisztinában

Tüzifa, szén, koksz — ZSOLNAI HERMANN gépfavágó és tüzelőanyagtelep I., Enyedi-u. 6. Tel.: 1-530-93

VILLAM, RÁDIÓ JAKABNÁL I., Roham-utca 2. Szerelés — csere — javitás. Telefon: 1-522-27

Szalféter Ede üveg és porcellánkereskedése, képkeretezés, épületüvegezés. I., Krisztina-körut 77. szám — Telefon: 1-502-36. HERENDI PORCELLÁN

Frakkot, szmokingot csak MOLDVAINÁL csináltasson. I., Krisztina-krt. 119. Telefonhivó: 1-510-96.

JÁTÉK-OTTHON Bőröndök, retikülök, háztartási cikkek, viaszosvásznak legolcsóbban. Krisztina-körut 34. Tel: 1-669-68

BUDÁN PREISACH-CIPŐ FOGALOM I., Krisztina-tér 3. Auguszt-ház

Nagy karácsonyi vásár a misszíósbolt rendezésében: Megnyilt december 9-én. Délelőtt 9—1-ig, délután 3—6-ig I. Krisztina körut 127. Karácsonyi ajándékok nagy választékban. Munkanélkülieken is egitünk, ha a vásár támogatjuk, játékok iparmüvészeti tárgyak az ő munkájuk.

JÓ FŰZŐT, KEZTYŰT, ERNYŐT csak SCHWEITZERNÉ fűzőszalonjából I., Mészáros-u. 6

PAPLAN ÉS MATRACÜZEM GÖBBÖSNÉ átdolgozásokat vállal I., Krisztina-körut 30 Telefon: 1-549-21

Tartós hullám, hajfestés, divatos estélyi frizurák — POCKNÉ hölgyfodrász I. Attila-utca 10

Olcsó! Megbizható! Autógumi, hó és sárcipőjavitás ECKL gumijavitó I., Mészáros-utca 14.

KOPFMANN JÁNOS cukorka- és csokoládégyára I., Endresz György-tér 1. Fiók: II., Margit-krt.

LÁTSZERÉSZ ÉS FOTOSZAKÜZLET ZIBRINYI I., Krisztina-tér 3. Auguszt-ház

Modern és speciális stilbutorok, antikbutorok restaurálása ALBRECHT RÓBERT, I. Attila-u. 12.

ATTILA TAKARITÓ VÁLLALAT elvállal surolást, beeresztést, takaritást, ablaktisztitást I., Attila-utca 71. Telefonhivó: 614-80.

SZŐNYEG javitás, mosás, tisztitás LENGYEL I., Attila utca 14. Tel.: 1-556-30

Putsay Testvérek cukrászdája és sütőüzeme I., Attila-utca 2.

ISZTER ● SZŐRME ● ERNYŐ I., Krisztina-körut 4. (Auguszt cukrászda mellett)

ELSŐ BUDAI ÓRASZANATORIUM I., Krisztina-krt. 89. Óráját csak szakképzett órással javittassa. Ugyanott órák és ékszerek állandó raktára. Zálogjegyet, törtaranyat veszek.

30 éve füszert, csemegét és italárut KODNÁR-tól vásárolunk I., Attila-u. 25. saját ház) Tel.: 1-608-33

a Zsigmond-utcában

Türk-nél füszer, csemege, italáruk, -nél kozmetikai, háztartási cikkek jól és olcsón kaphatók. III. Zsigmond-u. 21. Lukács fürdőnél. Tel. 1-511-33.

10 százalék engedmény előfizetőinknek PAULINYI ELEMÉR budai kémiai kelmefestő és vegytisztitójánál III., Zsigmond-utca 36 (az udvarban.) Telefon: 1-466-72.

Olcsóbb mint bárki más BODÁNSZKY ÁRUHÁZ III., Zsigmond-utca 3 Lukács-fürdővel szemben. Uri és női divat, fehérnemű, harisnyák, gyermekruhák

STANZEL KENYÉR elismert III. Zsigmond u. 45 Tel: 1 531 48

ETA-KÖTŐDE III. Zsigmond-u. 68. Méret után finom kötöttáruk

RÁDIÓ, CSILLÁR, GRAMMOFON, VILLANY Brüll József III. Lajos-u. 4. Tel.: 1-511-31

az Olasz-fasor és környékén

KESZLER GÉZA festék, vas, háztartási és villamcikküzlete. Főüzlet I. Olasz fasor 23. Fiók II., Olasz fasor 4.

PARK-cukrászda Tul.: Madaras Károly II., Olasz Fasor 13—15. Ünnepekre, estélyekre megrendelések pontosan

a Margit-köruton

Gépleiró sokszorositó és forditóiroda Tomcsányi II., Margit-krt. 69. — Telefon: —522—68.

Reicher István a legrégibb budai kelmefestő és vegytisztitó II., Tégla-utca 9. Tel.: 1-522-61

Szőrme, ernyő csak Vagácstól II., Margit-körut 45. — II., Fő-utca 11. szám.

44 éves PAPLAN- és ÁGYNEMŰKÉSZITŐ ÜZEM HALÁSZ JÓZSEF II., Horváth-u. 38. (Margit-krt. sarok) Uj munkák és átdolgozások

10% engedményt ad e szelvény ellenében márkás cikkek kivételével GRANTZE ILLATSZERTÁR, II., Margit-körut 38/b.

Művészi fényképek Keller János műtermében II., Margit-körut 87. Tel.: 1-537-54

Vásároljunk CIPŐT Budán MÁRKUSNÁL II., Margit krt 36. — Minden kivitelben a legnagyobb választék

Mindennemű papirárut, könyvet Budán legolcsóbban KAUFMAN cégnél, II., Margit körut 50-52. Ujság kölcsönkönyvtárának fiókja

„TERI" fűző, keztyü fogalom II., Margit körut 13., XI., Horthy M. ut 18., IV. Muzeum körut 27. szám

GLANCZ LAJOS ezüstkoszorús bőröndösmester, fest, javit, alakit II. Margit-krt 8. T. 1-543-98.

LINKE egyedüli uridivatüzlet Budán (Átrium mozgó mellett) II., Margit-körut 51. Telefon: 1-537-19

CÉGTÁBLAFESTŐ BAKONYI (Bodzsár) II., Báró Lipthay-ucca 12. Telefon: 1-662-9

Ruzicska Pál kenyérgyára II., Horváth-u. 29. Telefon: 1-518-23. Intézetek, kávéházak, éttermek szállitója

Vas- és konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban, legmegbizhatóbban Nemeth K. Géza vaskereskedés II., Csalogány-u. 50. (Szénatérnél)

Legolcsóbb üveg és porcellánüzlet Balaton István, II. Margit-körut 38/a Tel.: 1-544-60. Ólomkristályok, tükrök

Kedvező fizetési feltételek VIDA LÁSZLÓ angol uri szabó II. Margit krt 56 Tel: 1-548-42.

Festék, háztartási cikkek FALK MÓR festéküzlet II., Margit-krt 9. T. 1-571-76

a Böszörményi úton

Gandel sütő- és cukrászüzem I. Böszörményi-ut 36/a készitményei egész Budán kedveltek

a Vizivárosban

40 éves cég ZSOLDOS művésnők II. Fő-u. 38. Készit: véseteket, zománctáblákat, bélyegzőket

VARGA SÁNDOR kárpitos és lakberendező II., Lánchid-utca 4. Telefon: 1-560-57.

MÁRKÁS rádió, villanyszerelés, grammofon és rádiójavitás WACHTEL EMIL hat. eng. villanyszerelő II., Corvin-tér 6. Telefon: 1-577-73.

URI- ÉS PAPI SZABÓSÁG BÁNKI BÉLA II. Fő-u. 83. T. 1-572-23. OTI és MABI hiv. szállitója

A legrégibb VIRÁGÜZLET Budán NONN JULISKA II., Széchenyi Dezső-tér 5 Telefon: 1-524-11.

Németh Miklós könyvkötő és diszműves II., Batthyány-u. 3. Telefon: 1-526-67.

KOTSIS E. művészi fényképész II., Corvin-tér 5. Telefon: 1-535-32.

Süt, főz, fűt „FLAMME BLEUE" petrolgázkályha a legjobb II. Zsigmond-u. 1. (Pálffy-tér sarok.)

TOMAI LAJOS cukrászdája II., Markovits Iván-utca 4. Süteményei egész Budán közismertek

UNGVÁRI ANTAL főjegyző, „Notarius" ford. diktáló-, leiró- és többszörösitő irodája II., Fő-utca 92. Telefon: 1-511-78

SÁMSONI CIPŐSZALON uri-, női- és speciális sportcipész Tel.: 1-565-91. II. Fő-u. 37.

Moskovitz Katalin utóda BÉRES GÉZÁNÉ II., Fő-utca 25. Legrégibb művirág, disztoll és menyasszonyi kellékek üzlete

a Szent Imre-városon

AJÁNDÉKOT KARÁCSONYRA GELLÉRT DIVATÁRUHÁZBÓL XI., Horthy Miklós-ut 25

Szent Imre könyv- és papirkereskedés négynyelvü kölcsönkönyvtár XI., Szt Imre herceg-ut 2. T.: 2.690-33

Pécsi vajház Nap Mozgó mellett XI., Horthy M.-ut 32. Tel.: 2-693-88.

27 éve órát, ékszert és javitást GUTTMANN ÁRMINNÁL XI., Horthy Miklós-ut 37. Telefon: 2-598-69

85 éve áll fenn Schillinger Anna gőzmosó, kelmefestő és vegytisztitó Budán csak XI. Horthy Miklós ut 14.

Egyetlen MODERN SZÜCS a Lágymányoson Bankós Gyula XI., Horthy M.-ut 46. Tel.: 2-686-38. Átalakitások, javitások.

SMARZ PAPLAN, MATRÁC XI. Horthy Miklós-ut 18. sz.

WEINER A. IMRE SÜTŐDÉJE XI., Horthy Miklós-ut 29. szám. — Telefon: 2-683-81.

KRAMMER ADOLF FIA festő- mázoló és diszletfestő XI., Lágymányosi-utca 4. Telefon: 2-581-25.

Belvárosi szabós XI., Fehérvári-ut 104. Telefon: 2-684-33. Pomázi György angol uri szabó

DVORÁK LÁSZLÓ KÉSMŰVES XI., Szent Imre herceg-ut 4.

Hauer-sütemények Budán csak a XI. Horthy M. ut 26. alatti cukrászdában T.: 2-683-76.

Esőernyők nap- és kerti-ernyők XI., Vásárhelyi Pál ucca 11. Telefon

KOHN ENDRE Bőröndös és finom bőráru készitő Saját műhely XI., Horthy Miklós-ut 10-12.

MODERN HÖLGYFODRÁSZAT POTZNER JÓZSEF hajfestő és tartós onduláló spec. XI., Horthy Miklós-ut 52. Telefon: 2-594-37.

Bacsa Lukács festék, illatszer és háztartási cikkek szaküzlete XI. Horthy Miklós-ut 41 Fiók: XI. Bercsényi-u. 8. Telefon: 2 594-86

a Postapalotával szemben

Budán Sugár-cipő megbizható! Gyógycipőkben is nagy választék I., Krisztina-körut 61. Postapalotával szemben

Javit! Alakit! Bőrönd és bőrdiszmű szaküzlet és műhely I., Krisztina-krt. 61. Postapalotával szemb. Tel. 1-571-19

Hol vásároljunk a Déli-pályaudvarnál

MARCIS CUKRÁSZ uzsonnaterme, süteménye és bonbonjai kedveltek I., Alkotás-utca 15. T.: 1-506-38.

Nóti Zoltán hentes és mészáros I. Enyedi-u. 2. — Telefon: 1-560-19.

HAJAGOS uri- és hölgyfodrász hajfestő specialista Főüzlet: I. Enyedi-u. 5. Fiók: I. Fery O.-u. 24/d

DÉLIVASUT DROGÉRIA I., Alkotás-u. 13. Tel.: 1-660-45.

a Várban

CSERY GYULA szücsmester Auguszta főhercegnő ő. kir. fensége udv. szállitója Gr. Bethlen István Bástyasétány 2. (Disz-tér 16.) Alapitva 1884. Telefon: 1-606-63.

BÁSTYA-ILLATSZERTÁR I., Tárnok-utca 2.

a Márvány-u. és környékén

Nagy Sándor könyvkötő és bőrdiszmüáru készitő I., Márvány-utca 11.

HEPKE TESTVÉREK Női ruha- és kalapszalonja I., Márvány-u. 48. T.: 1-548 92.

Kávé, tea, konzervek, italáruk vitéz LABORCZY FERENC füszer és csemegeüzletében. I., Márvány-u 40. T.: 1-530-70

Felelős szerkesztő: *Lippay Gyula dr.*
Felelős kiadó: *Olty Antal*
Főmunkatárs: *László Zoltán dr.*

Nádor Zoltán (Pannonia) nyomdája
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 47/a.